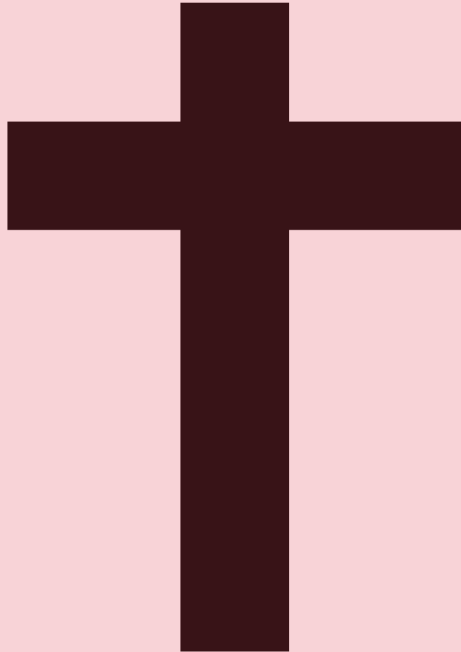

Metĩndjwỳnh Kute
Memã Kabẽn Ny Jarẽnh

New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

**Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnh
New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

Contents

Matêu	1
Makô	76
Ruka	117
Djuão rax	192
Metĩndjwýnh Karõ	242
Rôma	306
Kôritu kumrêx	344
Atãri Kôritu	379
Garaxa	403
Epexu	417
Pirpu	430
Korxi	438
Texarônika kumrêx	447
Atãri Texarônika	454
Ximoxi kumrêx	458
Atãri Ximoxi	468
Xitu	475
Piremõ	479
Mekbê idjaer	481
Xijagu	507
Pedru kumrêx	516
Atãri Pedru	526
Djuão kumrêx	532
Atãri Djuão	541
Djuãoo ino rer	543
Djuda	545
Mýjja apôx	548

Matêu memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

Matêu ne prîne Jeju'ã ajarê, rwÿk djà kraxrûm ne 'ã ujarênh tèn àbir djãmã kumê. Matêubê ne Jeju kôt ba djwÿnh'õ. Nãm bënjadwÿr bajtemmã pi'ók kaprïo atom djâkam nhÿ nhym kam Jeju kum kabên nhym tu kum iren kam mã Jejukôt ajkamê. Kôt bikamênh tèm rã'ã nhym Jeju wabi. Nhym kam prîne gwaj bamã Jeju'ã pi'ók no'ók ne. Kute Jeju pykabê ar bari noo omÿnh ne amako kute mar kôt ne gwaj bamã 'ã pi'ók no'ók ne.

Matêu nhidji 'õdjwÿbê ne Rewi.

Jeju nhingêt'ã ujarênh kadjy ne ja.

Ruk 3.23

¹ Ba, ibê Matêu ne ba pi'ókkam ar amã ik-abên jarê. Dja ba ar amã Jeju Kritu'ã ajarê. Metîndjwÿnh ne 'ã Bënjadwÿrbê kumkati mē. Kute 'ã Bënjadwÿrbê kumkati mēnhkôt ne me Jejumã Kritu jarê. Dja ba Jeju Kritu nhingêt kumrêx'ã ar amã ajarê. Aben nHITEPã ar amã ingêt djàri arênh tē. O tèn arÿm 'ã ar amã pi'ók no'ók gar arên ama. Jeju nhingêt bē ne Dawi. Ne ingêt 'õdjwÿbê Abraão.

² Ingêt Abraão ne Idjak dji.

Idjak dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Djako dji.

Djako dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Ar ba: nhym kam arÿm aben kukãm Djudamē kamy ar adjuw.

Djudamē kamy ar adjuw nhym ar arÿm apôx. Apôx ne kam arÿm abatành ne ar ba.

³ Nhym kam Djuda arÿm Tamaremã Perêmê Djera ar adjuw.

Perêmê Djera ar adjuw nhym ar arÿm apôx. Apôx ne arÿm abatành ne ar ba. Ar ba: nhym kam Perê arÿm Êrõ dji.

Êrõ dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Arão dji.

Arão dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba.

⁴ Ar ba:n kam arÿm Amînadabi dji.

Amînadabi dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Naxõ dji.

Naxõ dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Xamão dji.

Xamão dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba.

⁵ Ar ba:n kam arÿm Rabemã Bôadji dji.

Bôadji dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Ruximã Ôbet dji.

Ôbet dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Djexe dji.

Djexe dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba.

⁶ Ar ba:n kam arÿm Dawi dji.

Dawi dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm kubê bënjadwÿr rax. Ar ba:n kam arÿm Urij prômã Xaromão dji.

Xaromão dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba.

⁷ Ar ba:n kam arÿm Robowão dji.

Robowão dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n arÿm Abij dji.

Abij dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n arÿm Adja dji.

Adja dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba.

⁸ Ar ba:n arÿm Djoxapa dji.

Djoxapa dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djorão dji.

Djorão dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatành ne ar ba. Ar ba:n arÿm Udji dji.

Udji dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatành ne ar ba.

⁹ Ar ba:n arÿm Djotão dji.

Djotão dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatành ne ar ba. Djotão ar ba:n arÿm Akadji dji.

Akadji dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatàn ne ar ba. Ar ba:n arým Edjekij dji.

Edjekij dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatàn ne ar ba.

¹⁰ Ar ba:n arým Manaxe dji.

Manaxe dji nhyam arým kato. Katon arým abatàn ne ar ba. Ar ba:n arým Amõ dji.

Amõ dji nhyam arým kato. Katon arým abatàn ne ar ba. Ar ba:n arým Djoxij dji.

Djoxij dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatàn ne ar ba.

¹¹ Ar ba:n arým Djekonijmẽ kamy ar adjuw.

Djekonijmẽ kamy ar adjuw nhyam ar arým apõx. Apõx ne kam arým abatàn ne ar ba. Nhyam kam me kurê djwýnh arým mebê idjaer'ýr prõt ne kam me pa 'amýn meo mõ. Me pardja'ã meo mõ. Krĩraxbê Babirõnij'ýr meo mõn meo bõx.

¹² Nhyam me krĩraxbê Babirõnijkam ar ba: nhyam kam Djekonij arým Xarati dji.

Xarati dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatàn ne ar ba. Ar ba:n arým Djorba dji.

Djorba dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatàn ne ar ba.

¹³ Ar ba:n arým Abidji dji.

Abidji dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatàn ne ar ba. Ar ba:n arým Erijkĩ dji.

Erijkĩ dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatàn ne ar ba. Ar ba:n arým Adjõ dji.

Adjõ dji nhyam arým kato. Katon kam arým abatàn ne ar ba.

¹⁴ Ar ba:n arým Xadoki dji.

Xadoki dji nhyam arým kato. Katon arým abatàn ne ar ba. Ar ba:n arým Akĩ dji.

Akĩ dji nhyam arým kato. Katon arým abatàn ne ar ba. Ar ba:n arým Eriju dji.

Eriju dji nhyam arým kato. Katon arým abatàn ne ar ba.

¹⁵ Ar ba:n arým Erijdjõ dji.

Erijdjõ dji nhyam arým kato. Katon arým abatàn ne ar ba. Ar ba:n arým Matã dji.

Matã dji nhyam arým kato. Katon arým abatàn ne ar ba. Ar ba:n arým Djako dji.

Djako dji nhyam arým kato. Katon arým abatàn ne ar ba.

¹⁶ Ar ba:n arým Jõdje dji.

Jõdje dji nhyam arým kato. Katon arým abatàn ne ar ba. Ne kam arým kubê Marij mjên.

Ne kam arým Jeju'ýr o bõx. Marij kurũm ne arým Jeju kato. Katon kam arým abatàn ne ar ba.

Be, Jeju nhingêt'ã ujarên ne ja. Jejubê ne me õ Bẽnjadjwýrbê kumkati. Kubê ne Kritu.

¹⁷ Be, Abraão krakam kra mã aben djõ'ã apõx. Nhyam me aben nhipetã ar'ã akre: nhyam ar kute 14 pyrãk ne aben djõ'ã apõx nhyam me kam Dawi'ýr o bõx. Nhyam kam Dawi krakam kra mã aben djõ'ã apõx. Nhyam me aben nhipetã ar'ã akre: nhyam ajte ar kute 14 pyrãk ne aben djõ'ã apõx. Nhyam me kam arým me kurê djwýnh kute mebê idjaer pytãr'ýr o bõx. Me me utàn krĩraxbê Babirõnij'ýr meo bõx. Nhyam kam me krakam kra mã aben djõ'ã apõx. Nhyam me aben nhipetã ar'ã akre: nhyam ajte ar kute 14 pyrãk ne aben djõ'ã apõx. Nhyam me kam arým Kritu'ýr o bõx. Metĩndjwýnh kute 'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽnkhõt ne me kum Kritu jarê.

Jeju nã kurũm kator kadjy ne ja.

Ruk 1.26

¹⁸ Jakam dja ba Jeju Kritu kator'ã ajarê. Nã kurũm kator'ã ajarê. Nãbê ne Marij. Metĩndjwýnh Karõ ne Marij'ýr bõx nhyam arým tujarõ. Marij tujarõ kêttri ne Jõdje arým amim kum kabên nhyam me kunĩ kuma. Nãm amim kum kabên kajgobit. Kraxje kute o nõr kêt. Nhyam kam arým tujarõ. Tujarõ nhyam arým omũ.

¹⁹ Ne kam bit kute kangamã. Jõdje mexkam bit kute me kãxã kangamãn amim karõo nhýn amim,

—Ne ba ren me krãptĩ nhipõkri kanga nhyam ren me arým kam ngryk ne. Ba me krãptĩ kãxã kanga. Nãm ã mexkam amim ane.

²⁰ Nãm ã amim anhÿro nhÿn kam nõn arÿm ngõr. Ngõr nhym aêrbê Bẽnjadwÿr djwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'õ arÿm 'ÿr bõx nhym õtkam arÿm omũ. Nhym kum,

–Jõdje, Dawi tãmdjwÿ, arÿm aprõ tujarõkam kwãrĩk wãnh adjumar punu kêt. Mrãmri dja ga ã tu 'ÿr amõrkumrẽx. Djãm axwe? Kati. Metĩndjwÿnh Karõ ne 'ÿr bõx nhym arÿm tujarõ.

²¹ Dja kra ruw ga kam kum Jeju jarẽ. Mÿkam dja ga kum ja jarẽ? Bir, dja õ me wÿnh axwebê me utà. Kam dja ga kum Jeju jarẽ. Nãm ã Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'õ Jõdjemã ane. Mÿj'ã ne idjibê Jeju amijakre? Bir, me utàr djwÿnh'ã ne amijakre.

²²⁻²³ Amrêbê: ne Bẽnjadwÿr djwÿnh Jeju nã tujarõ'ã ajarẽ. Kabẽn jarẽnh djwÿnhmã 'ã ajarẽ. Nhym arÿm kukwakam me bakukãmãremã kum, “Me kurerer'õ, me'õ kraxje kute o nõr kêtja dja arÿm tujarõ nhym ã kra ruw. Nhym me arÿm idji'ã abenmã kum, ‘Emane’, anhÿro ba.”

Nãm ã kabẽn jarẽnh djwÿnh Bẽnjadwÿr djwÿnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhym kam me aben djõ'ã arẽho mõ:n arẽho mõr tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju nã katon arÿm abatãnh ne ar ba. Ar ba:n arÿm tujarõkumrẽx. Kraxje me'õ kute o nõr kêtka arÿm tujarõkumrẽx. Me kute me bakukãmãremã 'ã ujarẽnh kõt arÿm ã tujarõo ane. Kabẽn jarẽnh djwÿnh ne me bakukãmãremã kum,

–Nhym me arÿm idji'ã abenmã kum, “Emane”, anhÿro ba. Be, ne ren me me bakabẽnkõt idjibê Emane'ã abenmã kum,

–Kubê ne me banhõ Metĩndjwÿnh. Me banhõ Metĩndjwÿnh arÿm me barõ'ã ar ba. Nãm ã kabẽn jarẽnh djwÿnh me bakukãmãremã ane.

²⁴ Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh prõ'ã Jõdjemã karõn arÿm kum karõ pa. Nhym arÿm krã kato. Ne kam arÿm kabẽn kõt prõ'ÿr mõ.

²⁵ Nãm 'ÿr mõr kajgon ikõ'ã ikwã kêt. Kra rwÿkkambit ne ikõ'ã ikwã. Nãm 'ÿr mõr kajgo nhym kam arÿm kra kutewa ruw nhym kumÿ. Kumÿ nhym arÿm kum Jeju jarẽ.

2

Ar kute kanhêtire mar'ã ujarẽnh kadjy ne ja.

¹ Ar kute kanhêtire mar ne ar myt apõx djã kurũm tẽ. Tẽ: nhym arÿm akati krãptĩ apêx nhym ar arÿm Djeruxarêkam bõx. Pykabê Djudêjakam krĩrãxbê Berêkam ne Jeju ruw. Bẽnjadwÿr rãxbê Erodji memã 'ÿrri ne ruw.

² Ar kute kanhêtire mar Djeruxarêkam bõx ne arÿm me kukjêro tẽ. Ar memã kum,

–Nhÿnh ne me'õ prĩreja? Dja kubê mebê idjaer nhõ Bẽnjadwÿr rax. Kanhêtire kute rwÿk'ã amijakre ne bar arÿm omũ. Myt apõx djã'ãnh ne bar omũn kam amrẽ 'ÿr tẽn arÿm bõx. Ije kum rax jarẽnhmã bõx, ane. Nãm ar ã memã anhÿro tẽmo ane.

³ Memã anhÿro tẽ: nhym arÿm bẽnjadwÿr rãxbê Erodji kuma, me kute ar arẽnhja ma. Kuman arÿm axwe: umar ne. Djeruxarêkam me kunĩdjwÿ axwe: umar ne.

⁴ Nhym kam Erodji arÿm amiwÿr me rũnh 'uw. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadwÿrmẽ Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnhmẽ amiwÿr me ku'uw ne amijã meo akuprõ. Ne kam arÿm abej me kukjêro nhÿn memã kum,

–Nhÿnh ne Kritu rwÿkmã? Nhÿnh ne Kritu rwÿk djãja? ane. Metĩndjwÿnh kute 'ã Bẽnjadwÿrbê kumkati mẽnhkõt ne me kum Kritu jarẽ.

⁵ Nãm Erodji memã ane nhym me kum,

–Pykabê Djudêjakam krĩbê Berêkam ne rwÿk djã.

⁶ Amrêbê: ne Metĩndjwÿnh kabẽn jarẽnh djwÿnhmã arẽ. Kritu rwÿk djã'ã kum ajarẽ. Nhym kukwakam me bakukãmãremã 'ã ajarẽ. Me krĩmã arẽn kum,

“Pykabê Djudêjakam krĩbê Berẽ, amã ne ba ikabẽn ne. Djãm Djudêjakam akajgo got?

Abê bẽnjadwÿr rax pyrãk. Djudêjakam me bẽnjadwÿr kunĩ dja amã arax jarẽ. Mÿkam?

Bir, akam dja me'õ prĩre ruw ne ã arÿm bẽnjadwÿr rax. Ne arÿm inhõ mebê idjaer pumũn meo ba.

Dja meo ba kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomtio
ba djwýnh kute õ mryo ba pyræk",
ane.

Nãm kabên jarênh djwýnh ã me bakukãmãremã
anen arým 'ã pi'ók no'ók ne. Ga, Berëkam
Kritu rwýkja pumũ. Pi'ók jakôt ne bar arým
omũ. Nãm me rũnh ã Erodjimã ane.

⁷ Nhym kam bënjadwýr Erodji amipdjun
amiwýr ar kute kanhêtire mar 'uw nhym ar
arým 'ýr bõx. 'Ýr bõx nhym me kãxã arkum,
—Nhýnhjakam ne kanhêtire amirít djà?
Mýj ne kanhêtire kute amirít'ã amex kute?
ane. Nhym ar arým prĩne kum arë.

⁸ Nhym kam arým Berëmã ar anon
arkum,

—Aje. Dja gar tẽn prĩne me'õ prĩre jabej
ne kum akato. Kum akaton on amrë iwýr
tẽn imã 'ã ajarë. Badjwý 'ýr itëm ne ije kum
rax jarênh prãm kumrëx. Aj mã, ane.

⁹ Nhym ar bënjadwýr rax kabên mar
pan arým 'ýr tẽn. 'Ýr tẽn: nhym ar aërbê
kanhêtireja mõ. Tãm ne ar myt apõx djà'ãnh
omũ. Arým ar kukãm mõ. Nãm ar kukãm
mõ:n arým iby arek wajêt. Prĩre rwýkja
nhiby arek wajêt nhym ar arým omũ.

¹⁰ Omũn arým kĩ:nhkumrëx.

¹¹ Ne kôt tẽn arým ùrkwã'ýr bõx. Ne
kam arým wadjàn prĩreja pumũ. Nã Marij
ne kumýn o nhý nhym ar omũ. Ne kam
amikajgo man arým amijo ngriren parbê
tu mýrbê rôrök ne. Parbê kum rax jarênh
ikwã. Ne kam arým kãjmã krĩn arým nêkrëx
'ãpre bõn kum adjuw. Kën karýrmë pĩ djur,
me kute kuwykam rënh nhym kudjýjamë
me kudjý djãbê mirajamë ne ar kum ad-
juw.

¹² Ne kam kãjmã djan pry 'õdjwý kôt
akubyn ar õ pykamã tẽn. Me'õ ne ar bip-
tirkam arkum,

—Kwãrĩk wãnh akubyn Erodji'ýr atëm
kêt, ane nhym kam ar akubyn Erodji jaã'ã
tẽn. Tẽn arým ar õ pykakam bõx.

*Jõdje kute Edjitu'ýr Jejuo kator kadjy ne
ja.*

¹³ Nãm ar kute kanhêtire marja tẽn nhym
kam Jõdje arým ngõr. Ngõr nhym ë, arým
Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'õ bõx ne
kum,

—Kãjmã djan amibêx ne prĩremë nã
aro akaton amũ pykabê Edjitemã aro tẽn.

Erodji kute prĩre bĩnmã kute abej 'ýr. Dja
gar Edjitemã tẽn bõx ne arek kam ar aba.
Ije amã arënhkambit dja gar akubyn tẽn, ane.

¹⁴ Nãm kum ane nhym arým kãjmã dja.
Nhym akamãt kô rã'ã nhym arým prĩremë
nã aro tẽn. Pykabê Edjitu'ýr ne aro tẽn aro
bõx. Ne kam ar arek kam ar ba.

¹⁵ Amrëbê: ne Bënjadwýr djwýnh ar Ed-
jitu'ýr tẽn'ã ajarë. Kabên jarênh djwýnhmã
'ã ajarë. Nhym arým kukwakam me
bakukãmãremã kum,

“Bënjadwýr djwýnh ne me amã, ‘Ba ne ba
ikra 'uw nhym arým Edjitu kurũm
kato.’ Nãm ã me amã ane.”

Nãm ã kabên jarênh djwýnh me bakukãmãremã
ane. Nhym kam me aben djõ'ã arënh
mõ:n arënh mõr tãmtã arým 'ýr o bõx.
Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jõdje ar
arým Edjitu'ýr tẽn. Me bakukãmãremã 'ã
ujarênh kôt ar arým Edjitu'ýr tẽn. Arým
Erodji tykkambit dja ar akubyn Edjitu
kurũm tẽn.

¹⁶ Jõdje ar Edjitu'ýr tẽn nhym Erodji arým
ar kute kanhêtire marja ma. Ne kam amim,

—Je tô mýkam ne ar imã 'êx ne iwýr bõx
kêt? ane. Nãm anen arým ngry:k ne. Ne
amim,

—Amũ akati ja'ã ne ar kute kanhêtire
mar imã, “Bënjadwýr rwýk ny'ã kanhêtire
katorja'ã ne arým amex amãnhkrut apêx
bar omũ”, ane. Be, kanhêtire kator'ã amex
amãnhkrut apêx kôt godja bënjadwýr rwýk
ny'ã arým amex amãnhkrut ne apêx jabej.
Nãm ã amim anen arým õ krãkamngõnhmã
kum,

—Me on Berëkam me prĩre nhimex. Bu'ã
Berë nhõ pyka kunĩkõtdjwý dja ga me me
prĩre nhimex. Mybit dja ga me kunĩ
nhimex. Me prĩre rwýk'ã amex amãnhkrut
apêx nhijukribit dja ga me me imex kêt,
ane. Erodji õ krãkamngõnhmã ane nhym
me arým me prĩre'ýr mõn me imexo mõ. Me
imexo mõn arým me imex pa. Nhym me
arým amak djãje mýro kumex.

¹⁷ Amrëbê: ne Metĩndjwýnh me mýr
kumex'ã ajarë. Kabên jarênh djwýnhbê
Djermimã 'ã ajarë. Nhym arým kukwakam
me bakukãmãremã kum,

¹⁸ “Ota krĩbê Ramakam me mu:w ne kãj bê
amra:.

Rakeu krao amak djãje me mu:w.

Kra arým kubê kêt kam ne me te kute memã kaprĩ kwý ngrimã.”

Nãm ã kabên jarênh djwýnh Metĩndjwýnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhyam kam me aben djô'ã arênh mō:n arênh mōr tãmtã arým 'ýr o bōx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam ne me arým mýro kumex. Krãkamngōnh arým me prĩre nhimex ne nhyam me arým amak djãje mýro kumex. Djer mi kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt me arým ã mýro ane.

Nadjare'ýr akêx'ã ujarênh.

¹⁹ Jôdje ar Edjitukam ar ba: nhyam kam Erodji arým ty. Ty nhyam kam Jôdje arým biptiro nõ. Biptiro nõ nhyam Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'õ arým kum amirĩt ne kum,

²⁰ —Kãjmã djan prĩremẽ nã aro tẽ. Me abê idjaer nhõ pyka'ýr aro tẽ. Me kute bit prĩre bĩn prãmja ne me arým ty, ane.

²¹ Nhyam kam Jôdje arým kãjmã djan prĩremẽ nã aro tẽ. Aro tẽn amũ mebê idjaer nhõ pyka'ýr aro tẽ. 'Ýr aro tẽ:n arým 'ýr aro bōx.

²² 'Ýr aro bōx nhyam me arým kum,

—Erodji kra Akireu arým pykabê Djudêjakam bãm pãnh memã bẽnjadwýr, ane. Nãm me Jôdjemã ane nhyam arým kum uman Djudêja'ýr tẽm prãm kêt. Ne kam ôtkam me'õ arým nêje kukrà. Nhyam kuman arým pykabê Djudêja nhibej tẽn kam pykabê Garrêjakam bōx.

²³ Ne ajte tẽ:n arým krĩraxbê Nadjarekam bōx ne kam ar ba. Kam ar ba: nhyam kam Jeju arým kam abatãnh ne. Amrêbê: ne Metĩndjwýnh ja'ã ajarê. Jeju Nadjarekam abatãnh'ã ajarê. Kabên jarênh djwýnhmã 'ã ajarê. Nhyam arým kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Dja me abenmã 'ã, 'Nadjarekam ne abatãnh djã', anhýro ba.”

Nãm ã ujarênh djwýnh Metĩndjwýnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhyam kam me aben djô'ã arênh mō:n arênh mōr tãmtã arým 'ýr o bōx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arým 'ýr o bōx nhyam Jeju arým Nadjarekam abatãnh ne. Me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne arým Nadjarekam abatãnh ne.

3

Djuão kute Jeju kutêp me akre'ã ujarênh. Mak 1.1; Ruk 3.1; Dju r 1.19

¹ Jeju Nadjarekam ar ba: nhyam kam ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão arým bōx. Pykabê Djudêjakam kapôt kukritkam ne Djuão me akreo ba. Me ta ne me 'ýr ban bōxo kumex nhyam ar me akreo ba.

² Nãm memã kum,

—Me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx. Arým kãjkwakam Bẽnjadwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba 'ýr. Nãm ã Djuão memã ane.

³ Amrêbê: ne Metĩndjwýnh Djuão kukãm 'ã ajarê. 'ã ujarênh djwýnhbê Idjaijmã 'ã ajarê. Nhyam arým kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Me'õ dja kapôt kukritkam memã kabên ne. Kãj bê dja me akren memã kum,

'Me apa. Ê, on Bẽnjadwýr djwýnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katãt amijo aba. Kute mrãmri ne me kute bẽnjadwýr rax kutêp pry mex ne kute kum katãt pry jadjwýrja pyrãk', ane.

Dja ã ujarênh djwýnh Bẽnjadwýr djwýnh'ã memã ane.”

Nãm ã Idjaij Djuão'ã me bakukãmãremã ane. Nhyam kam me aben djô'ã arênh mō:n arênh mōr tãmtã arým 'ýr o bōx. Tũmrãm 'ýr o bōx nhyam Djuão arým kato. Me bakamingrãnyrekam katon arým ã me akreo bao ane. Metĩndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt Djuão arým katon ã me akreo ane.

⁴ Be, Djuão ne mry jabatãnhbê kameru kĩ nhipêxo kubêkãnh angij ne mry kão amikrax pren krytkanhê kun menh kangôo ikõ.

⁵ Nhyam kam krĩraxbê Djeruxarêkam me ja Djuão'ýr bōxo dja. Bu'ã pykabê Djudêjakam me jadjwý Djuão'ýr bōxo dja. Ngôbê Djodão bu'ã pykakam me jadjwý 'ýr bōxo kume:x ne. Nãm me Djuão'ýr ban bō:xo dja.

⁶ Ne kam amijaxwe kôt amijarên memã kum,

—Be, mrãmri ne ba ijaxwe tũm krãptĩ. Arým imã kĩnh kêt ne wãnh kum inhire, ane. Nhyam kam ngô raxbê Djodãokam mã Metĩndjwýnhmã me angij.

⁷ Nhyam kam mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê krăptî arÿm Djuão'ÿr bôxo dja. Nhyam me omÿn memã kum,

—Me akamingrãny ne ga me abê iry. Mÿj me'ô got ne me amã Metîndjwÿnh ngryk nhô akati jarê ga me umaje iwÿr aprôt kajgo?

⁸ On katât amijo aba gê me mrãmri me amex jabej me amã kato. Mrãmri ga me amikam akaprîren wãnh ajaxwemã anhirern aje Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx jabej gê me me amã kato. Ne kam me akam kînhkumrêx kute mrãmri ne me kute pidjô djô mexmã apôx ne kam kînhja pyrâk.

⁹ Kwârîk wãnh me anhôkre kadjwÿnhbê anhingêt kukãmãre Abraão adjãmra kêt ne amim,

—Me ba ne ba me ibê Abraão tãmdjwÿ. Dja Metîndjwÿnh me ikam ngryk kêt. Dja ba me te ijaxwe nhyam kam me inhingêt kukãmãre Abraão kôt Metîndjwÿnh kum me ijabê ne me ijaxwekam me ijo bikênh kêtumrêx, ane. Kwârîk wãnh ga me ã anhÿr ar aba kêt. Kati. Ê, ba me amã arê. Dja ga me te abê Abraão tãmdjwÿ nhyam Metîndjwÿnh tu me ajo ajkê, me ajaxwe pãnh tu me ajo ajkê. Ne ren kute ajte Abraão tãmdjwÿ prãm jabej ren tu kênjao itun o amim Abraão tãmdjwÿ nhîpêx nhyam me ren tu katon kumex.

¹⁰ Ê, mrãmri arÿm 'ÿr. Metîndjwÿnh kute memã axwe pãnh jarênh nhô akati arÿm 'ÿr. Kute mrãmri ne pidjô apÿnh abenkam ô kêt nhyam me kute kâr ne o mrãnh ne kute kuwykam rênha pyrâk. Arÿm ne Metîndjwÿnh me ajã pidjô djô kêt jakren arÿm me ajaxwe pãnh kute me ajo bikênh 'ÿr. Dja me ajo môn kuwykam me amê. Arÿm 'ÿr. Kute mrãmri ne me'ô kute pidjômã 'ÿr kadjy kute parbê kàxkrâkô mÿnh ne o ãm pyrâk.

¹¹ Mrãmri ba ne ba ngômãbit me ajangij. Ga me amikam akaprîren wãnh ajaxwemã anhiren Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ba ngômãbit me ajangij. Nhyam be, itotokbê ne me'ô bôxmã. Me'ô tãm ne raxo kute amÿ ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'ÿr ibikamênh prãmje. Nã bãm te irax ne 'ã inhiôn ije kum parkà 'ã pre bônne o itêm prãmje. Be, ãm irax ba ren arÿm

kum apê. Nhyam be, kati. ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Tãm ne arÿm bôx 'ÿr. Djãm ngômã kute me ajangiênhmã? Kati. Tãm dja bôx ne kam me awÿr Metîndjwÿnh Karô jano. Katât me aje amijo ababit'ÿr dja ano kute me ajo bamã. Ne kam me ajaxweja kute kuwymã me arênhmã.

¹² Gêdja bôx ne kam kute mrãmri ne me kute kôtyk byr ne o kute bãygogore ka'uk ne kute kam mÿm 'ÿnhî, 'ÿ mexjao atom ne kam kute 'ÿkàjao tēm ne kute kuwykam mēnh nhyam xêtja pyrâk. Dja me'ôja bôx ne ã me axweo anen kuwykam me kurê. Nhyam kuwyja dja pôk rã'ã: rã'ãn apêx kêtumrêx. Nhyam be, me mex, me katât kute amijo baja'ã gêdja 'ÿ mex jakren mÿm meo atom. Meo atom ne kàjkwakam ô pykamã meo mō gê me kam kam kînhkumrêx ne ar ba. Arÿm kute meo anhÿr 'ÿr. Nãm ã Djuão mebê pardjêumã ane.

Djuão kute ngômã Jeju jadjâr.

Mak 1.9; Ruk 3.21; Dju r 1.32

¹³ Kam Jeju arÿm pykabê Garrêja kurÿm tē. Tē:n arÿm ngôbê Djodão'ÿr bôx. Nãm 'ÿr bôx ne arÿm Djuão'ÿr bôx. Kute Metîndjwÿnhmã ngômã adjãrmã ne 'ÿr bôx.

¹⁴ Nhyam kum,

—Djãm ba ije ngômã ajadjãrmã? Kati. Ba ne ga ren Metîndjwÿnhmã ngômã ijadjã, ane.

¹⁵ Nhyam kum,

—Kati, kwârîk rã'ã. Metîndjwÿnh kute gu bamã katât baje amijo baba'ã karô kôt dja gu prîne katât amijo baba. Kam dja kînhkumrêx. Kam dja ga on ngômã ijadjã, ane.

¹⁶ Nhyam arÿm ngômã adjã. Nhyam kam wabin dja nhyam aêrbê kàjkwa arÿm aben bê ajkij. Aben bê ajkij nhyam me kute omÿnh kadjy Metîndjwÿnh Karô kute tut pyrâk arÿm 'ÿr ruw ne 'ã tÿm. 'ã tÿm nhyam Djuão arÿm omÿ.

¹⁷ Nhyam ã, arÿm kàjkwa kurÿm Metîndjwÿnh memã kabēn ne memã kum,

—Ikra ne wã. Imã abê:kumrêx. Ba kam kam ikînhkumrêx. Nãm ã Metîndjwÿnh Kra'ã memã ane.

4

Xatanaj te kute axwe'ã Jejumã àpnênh.
Ruk 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15

¹ Nhyam kam Metĩndjwỳnh Karõ kapõt kukritmã Jejuo katon o mõi. Dja Xatanaj te kute axwe'ã mẽnhamã kum apnê. Ja kadjy ne o mõi.

² Nhyam kam Jeju Metĩndjwỳnhmã amijajbu. Nãm amijajburo dja: nhyam 'ã akatibê 40 apêx. Nhyam kam arỳm kum prã:m ne.

³ Nhyam kam me axwe'ã memã àpnênhdjwỳnhbê Xatanaj arỳm 'ỳr tẽn 'ỳr bõx. Nãm bit kute amikõt o ba nhyam kõt axwemã 'ỳr bõx. Ne kam kum,

—Ë, goja abê Metĩndjwỳnh Krakumrêx jabej ne goja kẽnjamã akabên gê goja kubê djwỳ ga krê, ane. Nãm Xatanaj ã Jejumã ane.

⁴ Nhyam kam kum,

—Kati. Mỳkam? Bir, Metĩndjwỳnh ne amrêbê: me ikukãmãremã kum, “Djãm djwỳobit dja me amityx ne tĩn ne ar ba?

Kati. Metĩndjwỳnh kabênodjwỳ dja me amityx ne tĩn ne ar ba, kabên kunĩo.” Nãm ã Metĩndjwỳnh me ikukãmãremã ane nhyam me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Ije Metĩndjwỳnh kabên ja markam ije akabênkõt kẽn djwỳ prãm kêt. Nãm ã Jeju kum ane.

⁵ Nhyam kam Xatanaj Djeruxarê'ỳr o tẽn o bõx. Krĩrax jamã ne me kum, “Metĩndjwỳnh nhõ krĩrax”, ane. Nãm o bõx ne o tẽn Metĩndjwỳnh nhõ kikreti'ỳr o bõx. Ne kam o tẽn o wabin kikreti nhimõk'ỳr o bõx ne anhã'ã kudja.

⁶ Ne kam kum,

—Ë, goja abê Metĩndjwỳnh Krakumrêx jabej goja rũm tẽn ato. Amrêbê: ne me akukãmãre amã arê. Metĩndjwỳnh kukwakam amã arên amã,

“Dja ba ajã ikadjy mrãnh djwỳnhmã karõ.

Dja me atêmkõt amã ikra dja gê kẽn'õ apar ngãnh kêtumrêx.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh me akukãmãre amã ane nhyam me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Ajrã, rũm tẽn ato gê goja me atêmkõt amã ikra dja, ane.

⁷ Nhyam Jeju kum,

—Kati. Mỳkam? Bir, ba ajte amã arê ga ama. Amrêbê: ne me ikukãmãre memã arê. Metĩndjwỳnh kukwakam memã arên memã kum,

“Kwãrĩk wãnh Bẽnjadjwỳr djwỳnh, Atĩndjwỳnh kabi kêt, kute ajãno ãm jabej kabi kêt”, ane.

Nãm ã Metĩndjwỳnh me ikukãmãremã ane nhyam me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Ije Metĩndjwỳnh kabên ja markam ne ba ije akabênkõt rũm itêm ne idjator prãm kêt, ane.

⁸ Nhyam Xatanaj ajte o tẽn krãnh prêkti nhimõk'ỳr o wabi nhyam dja. Nhyam kam apỳnh pyka djari nhyam Xatanaj arỳm kum kunĩ jakreo dja. Ne apỳnh bẽnjadjwỳr kute meo ba djari kum me kunĩ jakreo dja. Nhyam apỳnh me õ mỳjja rũnh ne uma djari nhyam kum me kunĩ jakreo dja nhyam arỳm kunĩ pumũ.

⁹ Nhyam kam kum,

—Ba amã ja kunĩ kanga. Ba amã me õ mỳjja rũnh ne uma kunĩ kanga. Dja ga amijo angrin ikuka kõnh akõnkrão nhỹn imã irax jarê ba arỳm amã kungã. Ba amã kunĩ ngã ga arỳm idjõ'ã o aminhõn ar o aba, ane.

¹⁰ Nhyam Jeju kum,

—Kati, Xatanaj, on rũm imã akãx. Djãm ije akuka kõnh ikõnkrão inhỹrmã ne ije amã arax jarênhamã? Arkati. Mỳkam? Bir, amrêbê: me ikukãmãre memã arê. Metĩndjwỳnh kukwakam memã arên memã kum,

“Bẽnjadjwỳr djwỳnh, Atĩndjwỳnhmãbit dja ga amijo angrin kum rax jarên ajbitmã apê.

Kwãrĩk wãnh atemã 'õmã rax jarên kêt.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh me ikukãmãremã ane nhyam me 'ã pi'òk no'òk ne. Ije Metĩndjwỳnh kabên ja markam ne ba ije akuka kõnh ikõnkrão inhỹr ne ije amã arax jarên prãm kêt, ane.

¹¹ Nhyam kam Xatanaj arỳm kum kãx ne mã tẽ. Nhyam kam kadjy mrãnh djwỳnh ar arỳm 'ỳr bõx ne o djuw mex.

Jeju kute me akremo krax.

Mak 1.14; Ruk 4.14

¹² Nhyam kam Jeju arỳm tẽ. Tẽn pykabê Garrêjakam bõx. Me arỳm kute Djuãoo tỹm ne kubê ijekam ne Garrêjakam bõx.

¹³ Nãm Garrêjakam krĩraxbê Nadjarekam bõx. Ne kam kurũm katon kam amũ krĩraxbê Kapanakam tẽn bõx ne nhỹ. Imõtĩ mỳrri ne Kapana dja. Me kute Kapana bu'ã

pykamã Djeburõmê Naptar jarênh. Kam ne krĩraxbê Kapanã dja.

¹⁴ Amrêbê: ne ujarênh djwýnhbê Idjaij me bakukãmãremã arê. Jeju Kapanajakam bõx jarê. Metĩndjwýnh kukwakam ne Idjaij memã arênh memã kum,

¹⁵ “Pykabê Djeburõ, pykabê Naptar. Imõti'ýr pyka. Ngõbê Djodão nhikjêbê pyka.

Me bajtem nhõ pyka jamã ne me kum Garrêja jarê.

¹⁶ Pyka jakam ne me axwe:. Me mrãnh punu:re kute mrãmri ne akamãt kõ tykkam me mrãnh punu pyrãk.

Me ja ne me arým me'õ me:xkumrêx pumũ kute mrãmri ne me kute memã irã djã rax pumũnh pyrãk.

Pyka jakam ne me kaprĩre ne ar ba. Kute mrãmri ne me on tyk karõ kaprĩn ar ba pyrãk.

Me ja ne me arým me'õ me:xkumrêx pumũn kĩnhkumrêx ne. Me kĩnhkumrêx kute mrãmri ne ajte arngrokam me kĩnh pyrãk”, ane.

Nãm Idjaij ã me bakukãmãremã ane. Nhyam kam me aben djõ'ã arênhõ mõ:n arênhõ mõr tãmtã arým 'ýr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju arým Kapanakam bõx. Me:xkumrêx ne arým kam bõx. Idjaij kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kõt ne bõx.

¹⁷ Ne kam arým kãj bê me akremo krax. Ne amijã memã kum,

—Amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx. Arým kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba 'ýr. Nãm ã Jeju me akreo ane.

Jeju kute amikõt me kamênh.

Mak 1.16; Ruk 5.1

¹⁸ Nhyam kam Garrêjakam Jeju imõti mýrbê tẽ. Nhyam Ximãomê Ångre ar axikõt katorja ngõkam ar kryre rênho ba nhyam arým ar omũ. Ximãomã ne me Pedru jarê. Ar kubê tep pynênh djwýnh tũm.

¹⁹ Nãm ar ar kryre rênho ba nhyam Jeju arkum,

—On ar mã ikõt ajkamê. Jakam dja gar ikõt me kamênhõ aba kute mrãmri ne ar aje tep pynênhõ aba pyrãk, ane.

²⁰ Nhyam ar on amikõt kryre mên arým mã Jeju kõt ajkamê.

²¹ Nhyam ãm ajbir tẽ nhyam Xijagumê Djuão ar kãkam nhý nhyam arým ar omũ. Ar axikõt kator. Djebedêu ne ar adjuw. Djebedêumê ne ar amim kryreo mexo nhý. Nãm ar omũn arým kãj bê amikõt ar ku'uw.

²² Nhyam bãm Djebedêu kãkam nhý nhyam ar arým wãnh kum iren mã Jeju kõt ajkamê.

Jeju kute me punuo mex.

Mak 3.7; Ruk 6.17

²³ Nhyam kam Jeju Garrêjakam pyka kunĩkõt memã kukrãdjã jarênhõ ba. Apýnh mebê idjaer bikprõnh djãri memã arênhõ ba. Ne kãj bê ujarênh ny jarênhõ ba. Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba'ã memã ujarênh ar ba. Ne kam arým apýnh me kanême me punuo mexo ba.

²⁴ Nhyam me arým arênh kumex. Pykabê Xirijkam ne me prĩne me kunĩmã arênhõ ipõk ne. Arênhõ ipõk nhyam me kunĩ arým Jeju jarênh ma. Ne kam arým 'ýr me punu kunĩõ bõx. Apýnh me kané djãri meo bõx. Ajte apýnh me tokry djãri meo bõx. Nhyam me kwý me karõ punu kute meo baja nhyam me meo bõx. Nhyam me kwý me tyk kute meo baja nhyam me meo bõx. Nhyam me kwý akry nhyam me meo bõx. Nhyam kam arým me kunĩõ mex.

²⁵ Nhyam kam me krãptĩ: arým 'ýr bõx ne kõt ar ba. Pykabê Garrêja kurũm, pyka nhidjibê Krĩraxbê 10 kurũm, krĩraxbê Djeruxarê kurũm, pykabê Djudêja kurũm, ngõbê Djodão nhijukri pyka kurũm ne me bõx ne kõt ar ba.

5

Me kĩnh'ã ujarênh.

Ruk 6.20

¹ Kam ne me krãptĩ: Jeju kõt ar ba nhyam me omũ. Ne kam arým krãnh'ã tẽn wabi. Wabin arým nhý. Nhý nhyam kõt ba djwýnh ar arým 'ýr bõx ne nhý.

² Nhyam arým arkum amikabên jarênhmo krax ne kum,

³ —Ë, djãm me kute amim, “Ikajgo”, anhýro baja djãm me kaprĩ got? Kati. Mýkam? Bir, me wã dja kãjkwakam

- Bênjadwÿr djwÿnh amim me utàn meo ba. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- 4 Djâm me mÿr baja kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja Metîndjwÿnh ï meo kînhkumrêx. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- 5 Djâm me kabôt katija kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me ï pykakam mÿjja kunïo ò. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- 6 Me kute memã kum, “Ba on Metîndjwÿnhmã ijaxwe kêt”, anhÿro ba ne kute katàt amijo ba prã:mja djâm me kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me ï axwe kêt'ÿr bôxkumrêx ne arÿm prîne Metîndjwÿnhmã mexkumrêx. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- 7 Djâm me ukaprîja kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja Metîndjwÿnh kum me kaprîkumrêx. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- 8 Djâm me kute amikam axwe'ò mar kêtja kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me Metîndjwÿnh pumû. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- 9 Djâm me kute aben nêje me kukràò baja kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã'ã dja me abenmã kum, “Metîndjwÿnh kra ne wã”, ane. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- 10 Me katàt kute amijo baja dja me te katàt nhym me arÿm meo ajkê. Me katàt kute amijo bakam meo ajkê. Djâm kam me kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja kàjkwakam Bënjadwÿr djwÿnh arÿm amim me utàn ar meo ba. Kam dja me kî:nhkumrêx.
- 11 Ar ga dja gar ikabên markumrêx ne kôt ar amijo aba nhym me te wãnh ar amã akij ne te ar ajo ajkên te ar ajaxweo ar apytà, apÿnh ar ajaxwe djario ar apytà. Djâm kam ar akaprî got? Kati, Mÿkam? Bir, kàjkwakam akînh djà raxkam.
- 12 Dja gar tu akînhkumrêx ne kam akînh kati. Mÿkam? Bir, dja Metîndjwÿnh ar amã o pãnh rax ne. Kàjkwakam gédja amã o pãnh mex ne. Kàjkwakam kute ar amã o pãnh mex ja dja gar amikukãm aman kam akînh kati. Nãm me tùmre ã axwe anen me kamin-grãny kajmã'ã ã Metîndjwÿnh kabên jarênh

djwÿnho bikênho bao ane. Ga, arÿm kam kàjkwakam me kînhkumrêxja pumû, ane.

Kadjwanhîmê kurwÿ djà'ã ujarênh.
Mak 9.50; Ruk 14.34

13 Ne kam ajte arkum,

—Ar aje kadjwanhî pyræk. Kadjwanhî kute òmròo mex pyræk ar gadjwÿ dja gar ajmã akute kêt ne akabên mexkumrêx ne ar aba nhym ar abu'ã me ja kwÿ ar akudjwa arÿm mex jabej. Dja kadjwanhîkam akry apêx jabej mÿj dja ajte akry kadjy kam nê? Arkati. Arÿm mÿjja akry kadjy punukumrêx. Godja punukam me kum kînh kêt ne arÿm rûm kapî. Kapî nhym me arÿm 'ã mrãn paro kajy. Ar gadjwÿ godja gar memã kum, “Ba ne ba ije Jeju mar”, ane. Ne ate kam ar ajaxwe gar arÿm apunu. Apunu nhym me arÿm kum ar akînh kêt ne ar apunukôt kum Metîndjwÿnhdjwÿ kînh kêt.

14 Ar aje mrãmri ne pyka kunîkôt me kurwÿ djà pyræk. Ga, krîraxja pumû. Djâm krãnhre'ã me kute krîrax nhîpêxkam me kute o bipdjurmã? Arkati. Ar gadjwÿ kwãrîk wãnh ikam apijàm kêt ne ikôt adjukaprî.

15 Ngônhpôkdjwÿ. Djâm me kute kum angjênh ne kute mÿjja 'òkôt o bipdjur got? Kànoipòko 'ã pro got? Kati. Ngônhpòk ne me kum angij ne tu parkam, kênhkam umjuw nhym me kunîmã kikre kre kurwÿ ku'ê.

16 Ar gadjwÿ kwãrîk wãnh ikam apijàm kêt. Ar abê me kurwÿ djà pyræk ne ar adjukaprî. Dja me ar adjukaprî pumûn arÿm kàjkwakam ar Abãmmã rax jarê. Nãm ã Jeju arkum ane.

Môjdjê kukràdjà'ã ujarênh.
Ruk 16.16

17 Ne kam ajte arkum,

—Kwãrîk wãnh ijã amim, “Be, mÿj kadjy ne Jeju bôx? Bir, kute memã kum, ‘Kwãrîk wãnh jakam Môjdjê kabênja mar kêt. Ne Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh 'òdjwÿ kabênja kwãrîk wãnh mar kêt.’ Kute ã memã anhÿro ba kadjy ne bôx”, ane. Kwãrîk wãnh ijã ã amim anhÿr kêt. Djâm ije ja jarênhmã? Kati. Mÿkam? Bir, me amrêbê: me bakukãmãremã ijã ajarê. Nhym me aben djô'ã arênh mō. Arênh mōr tãmtã arÿm iwÿr o bôx. Ba kam arÿm

me kute amrêbê: ijã ujarênh kôt ar amijo iba. Me kute ikukãm ijã ujarênh kôt ije amijo anhÿr kadjy ne ba bôx. Kam ije ar kabên markumrêx ne ije ar'ã anhÿr prãm kêt.

¹⁸ Dja te Metîndjwÿnh kabên kukràdjã kwÿ'ã pi'òk no'òk kryre ne te apÿnh mÿrbê kyx djãri'ã pi'òk no'òk kryre djãm 'ò kajgomã? Kati. Dja 'ò kajgo kêt. Kabên'ã pi'òk no'òk kôt dja mÿjja apôxkumrêx. Kôt dja mÿjja kunĩ apôx tē:n prĩne apôx mexkumrêx. Kabên 'ò dja kajgo kêtumrêx. Nhy m kam kàjkwamē pyka arÿm apêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

¹⁹ Godja me'ò Metîndjwÿnh kabên ngrire 'òmã kajgo jarên kam 'ã memã kum, “Kabên ja dja ga me mar rerekre”, anhÿro ba jabej, dja me adjwÿnhdjwÿmã kum, “Akajgo”, ane. Kàjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam dja me kunĩ kum, “Akajgo”, anhÿro kumex. Nhy m be, dja me'ò Metîndjwÿnh kabên man kôt ar amijo ban kam memã kabên jarênho ba. Me'ò jamã dja me kum, “Araxkumrêx”, ane. Kàjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam dja me kum, “Araxkumrêx”, ane.

²⁰ Kam, ba ar amã arê gar ama. Djãm mrãmri Mòjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê mebê pardjêu mexkumrêx? Kati. Mrãmri ar aje katàt amijo abakam ne o aje me akrenhkambit dja kàjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh amim ar apytã gar kôt ar amijo aba. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me ngryk'ã ujarênh.

Rô 12.19; Ep 4.26; Xim k 2.8; Xij 1.19

²¹ Ne kam ajte arkum,

—Amrêbê: me bakukãmãre memã kum, “Kwãrĩk wãnh me par kêt”, anen ajte,

“Dja me me'ònh bĩ nhy m me arÿm kum axwe pãnh jarê”, ane.

Tãm ne me ar amã arê gar arÿm ama.

²² Nhy m be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djã ne me me'ònh bĩ nhy m me arÿm kambit kum axwe pãnh jarê? Kati. Me kute me'òkam ngrykkamdjwÿ. Dja me axwe jabej kukjêr kêt ne tu kam ngryk. Nhy m kam me arÿm kum axwe pãnh jarê. Ba

ajte ar amã arê gar ama. Me kute ikuk-wakam abeno kamyja godja me kum kamy kurêkam kum, “Apunure”, anhÿr jabej nhy m kam me arÿm 'ã meo akuprô. Memã axwe pãnh jarênh djwÿnh krãptibê 70 jao akuprô nhy m me arÿm memã amikôt amijarê. Nhy m be, godja me kamymã kum, “No kêt”, anhÿr jabej ne kam arÿm me binknor tokry djãkam kuwykam mör jabej.

²³ Kam godja ga Metîndjwÿnh nhõ ki'ÿr kĩnh djão abôx jabej. O abôxo tēn kam akamy ma. Aje o akamyja kute ajã, “Nãm ijo ajkê”, anhÿrja ga ama. Akam kaprĩja ga ama. Djãm kam aje on Metîndjwÿnhmã kĩnh djãja nhõrmã? Kati. Dja akamy akam kaprĩ ga Metîndjwÿnhmã kĩnh djãjao bôx nhy m Metîndjwÿnh arÿm kum kĩnh djãja kĩnh kêt.

²⁴ Kam dja ga wãnh ki kabem kĩnh djãjamã anhiren akamy kumrêx'ÿr tēn kam kum akabên mex jarê gē akubyn akam kĩnh. Akubyn akam kĩnhkam dja ga akubyn tēn kam kĩnh djãja mÿn Metîndjwÿnhmã angã.

²⁵ Dja me'ò mÿjjakam kum akurên memã axwe pãnh jarênh djã'ÿr ajo tēm jabej. 'ÿr ajo tēmri dja ga on o anhõbikwa. O anhõbikwa nhy m arÿm memã axwe pãnh jarênh djã'ÿr ajo tēm kêt. Nok ga ren o anhõbikwa kêt nhy m ren memã axwe pãnh jarênh djwÿnhmã akanga nhy m ren mebê ijê djwÿnhmã akanga. Nhy m kam ren mebê ijê djãkam abê ijê.

²⁶ Ga ren kam akator kêt. Prĩne aje amijo pãnh mex inomã mēnhkambit ren akato. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute abenbê prõmê mjênmeõ àkĩnh.

Mat 19.3; Mak 10.2

²⁷ Ne kam ajte arkum,

—Nãm me ar amã,

“Kwãrĩk wãnh mebê prõ, nàr mjêno adjãkĩnh kêt”, ane.

Ja ne me ar amã arê gar ama.

²⁸ Nhy m be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Mrãmri ro'ã anõrkam ajaxwe. Djãm kambit ne ajaxwe? Kati. Dja gar me'ò nire pumün arÿm amã o anõr prãm ne. Jabit. Kam arÿm akadjwÿnhbê amim o adjãkĩnh'ã karõ. Kamdjwÿ arÿm ajaxwe. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁹ Ne kam Ar kubê axwe pyma. Ga, me kute apÿnh kukràdjào àpênh jaxwe prãmja pumû. Me kute àpênh jaxweo krã'ymã ne Jeju Ar kubê axwe pyman arkum,

—Ne ga ren ano djubôko ajaxwe prãm ga ren on kaban mûm amibê amê. Ren te ano nhikjê kêt ne ren Metĩndjwÿnh kôt atĩn ne ar aba rã'ã, kam ren akĩnhkumrêx. Ne ren ano amãnhkrut rã'ã nhym Metĩndjwÿnh ren me biknor tokry djakam amê. Ga ren kam akaprĩkumrêx.

³⁰ Ne ga ren anhkra djubôko ajaxwe prãm ga ren on krãtan mûm amibê amê. Ren te anhkra nhikjê kêt ne ren Metĩndjwÿnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã kam, ren akĩnhkumrêx. Ne ren anhkra amãnhkrut rã'ã nhym Metĩndjwÿnh ren me biknor tokry djakam amê. Ga ren kam akaprĩkumrêx, ane. Djãm mrãmri ne me kute amino kadjarmã ne Jeju arkum karõ? Kati. Djãm mrãmri ar kute aminhkra krã'ymã arkum karõ? Kati. Me kute àpênh jaxweo krã'ymã ne Jeju Ar kubê axwe pyma.

³¹ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amã,

“Me kute prõ kangamã gê me 'ã pi'òk no'òk ne kum kungãn kam kanga”, ane.

Nãm me ã ar amã ane, gar ama.

³² Nhym be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Gêdja me'õ prõ djwÿnh kangan kam arÿm axwemã ngrêk. Gêdja prõ djwÿnhja pãnh me'õ mymã kabên nhym arÿm 'ÿr mõ. Nhym kam nija arÿm o akĩn kam axwe. Nhym kam my jadjwÿ arÿm o akĩn kam adjwÿnhdjwÿ axwekumrêx. Nhym be, prõja krõ'ã mjênkambit nhym myja kute kangakam axwe kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

³³ Ne kam ajte arkum,

—Kam, amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

“Dja gar memã akabên jarên amã me kute amar pydji prãm jabej kum,

‘Metĩndjwÿnh ne amybÿm kute imar. Ije amã ikabên pydjin arênhkôt kute imar’, anhÿrkam kwãrĩk wãnh 'ã adjukanga kêt.

Dja gar aje memã akabên jarên kôt ar amijo abakumrêx. Nok ren ga kôt ar amijo aba kêt ne ren arÿm

Metĩndjwÿnh jarên kajgon ren o kum amikurêtuw”, ane.

Nãm me bakukãmãre ã memã ane gar arÿm ama.

³⁴ Nhym be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djãm ar aje memã akabên jarênhkam aje ajte kôt Metĩndjwÿnh nàr õ mÿjja'õ jarênhmã? Kati. Mrãmri dja gar memã akabên pÿnhbit jarê. Kwãrĩk wãnh aje memã akabên pydjin arênhkôt ajte memã kãjkwa jarên kêt. Metĩndjwÿnh kam ÿrkam memã arênh kêt.

³⁵ Kwãrĩk wãnh ar aje memã akabên pydjin arênhkôt ajte memã pyka jarên kêt. Metĩndjwÿnh pykakam par djãm djakam memã arênh kêt. Nàr, kwãrĩk wãnh ar aje memã akabên pydjin arênhkôt ajte memã Djeruxarê jarên kêt. Kubê Bênjadjwÿr rax djwÿnh nhõ krĩraxkam memã arênh kêt.

³⁶ Nàr, kwãrĩk wãnh ar aje memã akabên pydjin arênhkôt ajte akrã jarên kêt. Mÿj ne gar aje omã? Djãm ar ga aje akrãkam akĩ 'õo akamã nàr akĩ 'õo kakrãtykmã? Arkati. Te aje akĩo anhÿrmã.

³⁷ Kam, memã akabên pÿnhbit jarê. Aje mrãmri mÿjjao anhÿrmã. Kambit memã kum, “Nà. Dja ba ã o ane”, ane. Nàr, aje mÿjjao anhÿr kêtã. Kam memã kum, “Kati. Dja ba o anhÿr kêt”, ane. Jabit memã arê. Memã akabên pÿnhbit jarê. Godja gar memã akabên jarê ne me kute ar amar pydji kadji ajte kôt memã apÿnh mÿjja jarên arÿm akabên punu. Kute mrãmri ne me axwe nhõ bênjadjwÿr jajkwa kurûm akabên kator pyrãk. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute ar amipãnh nêje ar akre.

Ruk 6.29

³⁸ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amã,

“Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum, ‘Dja me me'õ no katõk gê me o aben man kam pãnh no katõk. Nàr, dja me me'õ djwa kwÿr gê me pãnh wa kwÿr’, ane.

Me bakukãmãre ã memã ane.”

Nãm me ã ar amã ane.

³⁹ Nhym be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djãm ar aje amipãnh meo abikênhmã? Kati. Kwãrĩk wãnh. Dja me ar ajo ajkê gar amipãnh meo abikên kêt. Godja me ikra

poo anhine djubôkbê ar akurwanh jabej tu me'ÿr anhine nhikjêo apa gê kurwa.

⁴⁰ Nhyim godja me arÿm pykakam me bënjadwÿr'ÿr ajo tèn 'ÿr ajo bôx ne kum, “Me'ôja ne ijo ajkê. Kum arê gê imã o pãnh”, ane. Nhyim bënjadwÿr arÿm amã “Pãnh dja ga kum anhô kubêkà'ô pydjìn angã”, ane. Djãm aje kubê nêamã? Kati. Dja ga tu kam anhôdjãnh ne kum anhô kubêkào amãnhkrut ne angã.

⁴¹ Dja me kôt atêmmã amã krà tÿ:x ne amã, “Ga dja ga ikôt tẽ nhyim ajã kirometu pydji apêx”, ane. Ga kam kabênkôt tẽ. Kôt atêmo kirometu pydji apêx. Ga kam ikabên kôt amã kÿnh ne ajte ijukri kôt tẽ nhyim ajã kirometu 'ôdjwÿ apêx.

⁴² Godja me ar amã, “Imã angã”, anhÿr jabej tu kum angã. Godja me ar amã, “Imã angã. Ba kam ï amã kungã”, anhÿr jabej. Kwãrÿk wãnh kubê nê kêt. Ba ne ba ã ar amã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Arkum kurê djwÿnh jabêmã kute arkum arênh.

Ruk 6.27, 23.34; Kar 7.60; Rô 12.14

⁴³ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amã,

“Me bakukãmãre ne memã kum,
‘Ar amã amibu'ã me ja jabên kam amã
akurê djwÿnh kurê’, ane.

Me ã memã ane.”

Nãm me ã ar amã ane.

⁴⁴ Nhyim be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djãm ar amã akurê djwÿnh kurêmã? Kati. Dja gar amã akurê djwÿnh jabê. Me kute ar ajo Metÿndjwÿnhmã à'wÿr ne kum, “Dja ga o ajkê”, anhÿro baja dja gar meo Metÿndjwÿnhmã a'wÿy ne kum, “Dja ga o djuw mex”, ane. Amã akurê djwÿnh kaprÿ. Me kute ar amã kabên punuo baja ne kute ar ajo bikênho baja dja gar meo Metÿndjwÿnhmã a'uw.

⁴⁵ Ar amã akurê djwÿnh jabên arÿm Abãm kôt amijo tẽ. Aje amijo kàjkwakam Abãm krakumrêx kadjy dja gar Abãm kôt amijo tẽ. Ga, Abãm kute me axwemê me mex'ã myto apôxja pumũ. Ne kute me katàt kute amijo bamê me ate kute amijo ba'ã nao bixadjwÿrja pumũ.

⁴⁶ Godja gar amã me kum ajabêjabit jabê djãm kam Metÿndjwÿnh kute ar amã mex jarênhmã? Kati. Mÿkam? Bir, ar amã

me kum ar ajabêjabit jabêkam. Amã akurê djwÿnh jabê kêt kam. Djori kam amex? Kati. Nãm ã me bënjadwÿr bajtemmã pi'òk kaprÿo atom djwÿnh djàkÿnhÿ meo ane. Me kum kurê djwÿnh jabê kêt. Djori kam me mex? Kati. Metÿndjwÿnh ne memã axwe jarê.

⁴⁷ Godja gar anhôbikwamãbit akabên mex jarê djãm kam ar amexkumrêx? Kati. Mÿkam? Bir, ar aje anhôbikwamãbit akabên mex jarênhkam. Aje akurê djwÿnhmã akabên mex jarênh kêt kam. Nãm ã me bënjadwÿr bajtemmã pi'òk kaprÿo atom djwÿnh meo ane. Me kute kurê djwÿnhmã kabên mex jarênh kêt. Djori kam me mex. Kati. Metÿndjwÿnh ne memã axwe jarê.

⁴⁸ Kam ar ga dja gar amextire. Kàjkwakam ar Abãm prÿne mextirekumrêx. Kudjwa ã ar amextireo anen amã akurê djwÿnh jabê. Nãm ã Jeju arkum ane.

6

Kute ar ukaprÿ'ã arkum karô.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar mekam adjukaprÿ. Djãm kam ar aje amim, “Ba memã amibên ne mekam idjukaprÿ gê ibu'ã me ja imã idjukaprÿ jarê”, anhÿrmã? Kati. Kwãrÿk wãnh amim anhÿr kêt. Dja gar memã amibên nhyim me ar amã adjukaprÿ jarê. Djãm kam dja Metÿndjwÿnh ar amã akÿnh djà ngã? Ar aje memã amibênkam djãm ar amã akÿnh djà ngã? Kati. Kam ar aje memã amibênkam dja ar amã akÿnh djà nhôr kêt.

² Kam ar aje me ô mÿjja kêt mã ar anhô mÿjja nhôr kadjy. Djãm kam ar aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metÿndjwÿnh mar mexja kudjwamã? Nãm me kute memã amibên nhyim me kute memã ukaprÿ jarênh kadjy amijo ô'i kakô. Me bikprôn timer djakam nãr pry kôt amijo ô'i kakôro ba. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrÿk wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri ar aje amibênkam dja pykakam me ja ar amã ukaprÿ jarê. Djãm Metÿndjwÿnh dja ar amã akÿnh djà ngã? Kati. Ar aje memã amibênkam dja ar akam kÿnh kêt kumrêx ne ar amã akÿnh djà nhôr kêt. Mrãmri ije ar amã ja jarênhkumrêx.

³ Nhyim be, ar ga ar aje me ò mỳjja kêt mǎ mỳjja nhõrmǎ tu udju gê me ar abu'ǎ ar amar kêt. Gê ar aje memǎ òrkôt me ar abu'ǎ ar amar kêt. Dja gar memǎ angân kwārīk wānh amim, “Arỳm ne ba kum kungǎ. Idjukaprīkumrêx”, kwārīk wānh amim anhyro aba kêt.

⁴ Dja gar mebê udju nhyim ar Abām djwýnh arỳm ar aman ta arỳm ar amǎ akīnh djà ngǎ. Nhyim kam me kunī ar apumũ. Nām ǎ Jeju arkum ane.

Metīndjwýnhmǎ ar kabēn'ǎ arkum ujarēnh.

Ruk 11.1

⁵ Ne kam ajte arkum,

—Metīndjwýnhmǎ ar akabēnkam djām aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metīndjwýnh mar mexja kudjwamǎ? Me kute memǎ amibēn nhyim me kute memǎ mex jarēnh kadjy ne me me bikprõnh djākam nār pry bikjêrkam Metīndjwýnhmǎ kabēno ku'ê. Djām ar aje me kudjwamǎ? Kati. Kwārīk wānh me kudjwa kêt. Mrāmri me kute amibēnkam dja pykakam me ja memǎ mex jarē. Djām Metīndjwýnh kute memǎ mex jarēnhmǎ? Kati. Me kute memǎ amibēnkam ne Metīndjwýnh mekam kīnh kêt kumrêx. Kam dja memǎ mex jarēnh kêt kumrêx.

⁶ Ar aje mrāmri kum akabēnmǎ djām ar aje memǎ amibēn kadjy me ipõkri adjāmmǎ? Kati. Kwārīk wānh. Dja gar me kǎxǎ ar anhõ kumoka'ê djwýnhmǎ wadjàn amijǎ ijê. Ar Abām djwýnh ne bipdjur. Nām te bipdjurn kute mỳjja bipdjur kunī pumũnh. Dja gar amijǎ ijê. Ne kam arỳm kum akabēn jarē nhyim arỳm ar apumũn ar ama. Ar aman arỳm ar amǎ akīnh djà ngǎ nhyim kam me kunī ar apumũ.

⁷ Dja gar Metīndjwýnhmǎ amikabēn jarē. Kwārīk wānh me kwý kudjwa kêt. Me kwý kute apýnh mỳjjao metīndjwýnh karõ nhipêx ne marja ne me 'êx ne arīk mỳjjamǎ amikabēn krǎptī jarēnh kajgoo ba. Ne arīk amim, “Dja ba kum amijarēnh krǎptī gê ikabēn krǎptī man arỳm imarkumrêx”, ane.

⁸ Kwārīk wānh me kwý ja kudjwa kêt. Djām we ar aje Metīndjwýnhkumrêxmǎ akabēn krǎptī jarēnh nhyim kôt we kute amarmǎ? Kati. Ar Abām djwýnh,

kubê Metīndjwýnhkumrêx, djǎ ne mỳjjao metīndjwýnh karõ nhipêxja kudjwa amakkre kêt? Kati. Metīndjwýnhkumrêx ne amak me:xkumrêx ne tu kute ar amar. Ar anhõ mỳjja kêtja tu kute mar. Ar aje kum mỳjjao adjà'wýr kêttri arỳm kute ar amar.

⁹ Ate gêdja gar ikabēn kôt kum akabēn jarē ne kum,

“Djūnwǎ, ga ne ga kǎjkwakam nhý ba arỳm amǎ.

Gê me amexo apymaja man amim ajarēn abenmǎ ajarē.

¹⁰ On me kadjy abēnjadjwýr ne ar meo aba. Ga, kǎjkwakam me kute akabēn marn kôt kute ar amijo baja pumũ.

Gê me pykakamdjwý on me kudjwa ǎ akabēn marn kôt ar amijo bao ane.

¹¹ Akati jakam ar ijajkwa mǎnhkutǎ ar imǎ inhõ kwý krēn djà ngǎ.

¹² Ar ijaxwe maro akno. Godja me'õ ar ikam axwe bar o ibiknor jabej ga gadjwý ar ijaxwe maro akno.

¹³ Me kute ar imǎ axwe'ǎ àpnēnh kunīkôt ga ga ar ijo tỳx bar mebê idjām tỳx ne ijaxwe kêt. Dja ga ajte Xatanajbê mǎ ar ipytàro aba.

Mýkam ne bar ǎ amǎ ane? Bir, abê Bēnjadjwýr djwýnh. Ga apydji ajity:x ne ara:x rǎ'ǎ: rǎ'ǎ ne. Tām ne ja”, ane.

Dja gar ǎ Metīndjwýnhmǎ akabēno ane.

¹⁴ Nǎ bām ar amǎ, “Dja me'õ ar akam axwe gar tu wānh axwe maro aknon kam angyk kêt”, ane. Mýkam? Bir, godja gar me axwe maro aknon kam angyk kêt nhyim kǎjkwakam Abāmdjwý ar ajaxwe maro aknon akam ngyk kêt.

¹⁵ Nhyim be, godja gar me axwe mar rǎ'ǎn me kam angyk rǎ'ǎ jabej ar Abāmdjwý dja ar ajaxwe mar rǎ'ǎn ar akam ngyk rǎ'ǎ. Kam ne ba ar amǎ, “Dja me'õ ar akam axwe gar axwe maro aknon kam angyk kêt.” Nām ǎ Jeju arkum ane.

¹⁶ Ne kam ajte arkum,

—Ne kam ar aje Metīndjwýnhmǎ amijajbur jabej djām ar aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metīndjwýnh mar mexja kudjwamǎ? Me kute amijajburo amirīt ne memǎ amibēn kadjy ne me amijo nokre kaprīn aminokreo àpnu. Djām ar aje me kudjwamǎ? Kati. Kwārīk

wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri me kute amibênkam dja pykakam me memã mex jarê. Djãm kam Metĩndjwýnh kute memã mex jarênhmã? Kati. Me kute memã amibênkam Metĩndjwýnh mekam kĩnh kêtumrêx ne memã me kĩnh djà nhõr kêt.

¹⁷ Nhym be, ar ga ar aje kum amijajburkam on amikrã ngràn aminokre põ.

¹⁸ Ar aje amijajbur'ã memã amijo amirĩt kêt kadjy ã memã amijo ane. Ar Abãm djwýnhbê Metĩndjwýnh ne bipdjur. Nãm te apdjun kute mýjja bipdjur kunĩ pumũnh. Dja gar ã anen arým kum amijajbu nhym ar apumũn ar ama. Ar aman arým ar amã akĩnh djà ngã nhym kam me kunĩ ar apumũ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kàjkwakam ar õ nèkrêx'ã arkum ujarênh.

Ruk 12.33; A Xim 4.8; Ped k 1.4; Idja 10.34

¹⁹ Ne kam ajte arkum,

—Kwãrĩk wãnh amim pykakam ar anhõ nèkrêx rax jadjwýr kêt. Kam ne kanêremê 'òk arým abê o àpnu nhym me àkĩnhĩ arým 'ã õpòk ne o akĩ.

²⁰ Ate dja gar Metĩndjwýnhmã apê nhym arým pãnh kàjkwa djwýnhkam ar amã nèkrêx rax jadjuw. Kam ne 'òk kute ar abê o àpnu kêt nhym kanêre kute o àpnu kêt nhym me àkĩnhĩ kute 'ã õpòk ne o àkĩnh kêt.

²¹ Mýkam dja kàjkwakam anhõ nèkrêx? Bir, ar aje anhõ nèkrêxkõt ajamak bẽn prãmkam. Dja kàjkwakam ar anhõ nèkrêx rax gar arým kàjkwakam mýjjakõt ar ajamak bẽno aba. Nãm ã Jeju arkum ane.

²² Nhym me nodjwý. Me noo ne me kute mýjja pumũnh. Dja gar ano mex ne ajmã ano kute kêt jabej arým mrãmri arĩt týxkumrêx ne mýjja pumũ. Aje mrãmri ne me a'uri mrãnh mex pyrãk.

²³ Nhym be, dja ano rã, ano ajmã kute gar arým arĩt kêt ne aje mýjja pumũnh kêt. Aje mrãmri ne me akamãt kô tykkam mrãnh punuja pyrãk. Gêdja gar Metĩndjwýnh kõt aje amijo aba kêt jabej kute ar amã amikukràdjã jarênhja kõt aje amijo aba kêt jabej arým ar aje me'õ akamãtkam ba pyrãk, aje me'õ akamãt kô tyk týxkam mrãnh punuja pyrãk.

²⁴ Ê, nhýnh ne me'õ amê õ bẽnjadjwýr ajkrut ne kum apê? Kati, gêdja o anen kam te o ane. Gêdja kum ja kurên kam kum ja

jabê. Nàr kon, gêdja kum ja kĩnh ne kumãbit apê ne kam kum ja kurên kum àpênh kêt ne. Dja gar amã Metĩndjwýnh kĩnh ne ajte amã nèkrêxo atom raxja kĩnh ne kam kute bẽnjadjwýr amãnhkrutmã adjapênh pyrãk. Dja gar te o ane, ane.

Amikam umar punu kêt 'ã kute arkum karõ.

Ruk 16.13; Pir 4.6; Ped k 5.7

²⁵ Ne kam Jeju ajte arkum,

—Kwãrĩk wãnh amikam adjumar punun amim, “Mýj dja ba kukrê, mýj dja ba o ikõ, mýj dja ba adjã?” Kwãrĩk wãnh ã adjumar punuo anhýr kêt. Djãm Metĩndjwýnh kute ar akudjwa djwýmê kubêkãbit maro ba? Kati. Kute ar gajbit ar amar týx. Kute ar amar týxkam dja ta arým ar amã ar anhõ kwý krên djãmê ar anhõ kubêkãmê kungã. Kam, kwãrĩk wãnh amikam adjumar punu kêt.

²⁶ Ga, kýjrũm kwênhja pumũ. Djãm kwênh kute pur kre nàr bàygogo djê nàr o atom ne kute õ kikrekam adjwýr? Kati. Kwênh kute ã o anhýr kêt nhym kàjkwakam Abãm tu o djuw mex. Metĩndjwýnh ne kum kwênh kĩnh ngrire. Ar gajbit kum ar akĩnhkumrêx. Kam ar gajbit dja ar ajo djuw mexkumrêx. Kam kwãrĩk wãnh amikam adjumar punun amim, “Mýj dja ba kukrê”? anhýr kêt.

²⁷ Djãm amikam ar adjumar punun arým ar adjumar punuo ar aje amũ atyk kêtãmã aminhõ akati kamênhmã? Kati. Ar aje te o anhýrmã.

²⁸ Mýkam ne gar anhõ kubêkã prãmje amikam adjumar punu? Ga, kapòtkam pidjôrãja pumũ. Mýj ne pidjôrã abatàn on? Djãm pidjôrã àpênh nàr djãm kute õ kubêkã kayr? Kati.

²⁹ Bẽnjadjwýr raxbê Xaromão nhõ kubêkã me:xkumrêx ne kume:x. Djãm mexo kute pidjôrã pyrãk? Arkati. Pidjôrã ne mexo kute Xaromão nhõ kubêkã jakrenh me:xi.

³⁰ Metĩndjwýnh ne pidjôrã kre nhym abatàn ne arým mexkumrêx. Akatiya tãmkan ne mex nhym akati nhym me arým kaban kuwykam kurê nhym arým xêr. Ga, Metĩndjwýnh kute prĩne pidjôrão djuw mex nhym mexkumrêxja pumũ. Mýkam ne gar amim Metĩndjwýnh mar rerekre? Kum

pidjôrã kînh ngrire. Nhyim be, ar gajbit Metîndjwýnh kum ar akînhkumrêx. Tãm dja gar ama. Djãm kute ar ajo djuw mex kêt mã got? Dja ar ajo djuw mexkumrêx gar arým anhõ kubêkã.

³¹ Kam kwãrîk wãnh ar anhõ mýjja prãmje amikam ar adjumar punu kêt. Kwãrîk wãnh amim, “Mýj dja ba kukrê”? nâr, “Mýj dja ba o ikõ”? nâr, “Mýj dja ba angij”? kwãrîk wãnh amim anhÿr kêt.

³² Apÿnh pyka djãri me kute Metîndjwýnh mar kêtja kute mýjja jakõtbit amak bën ne. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrîk wãnh. Kàjkwakam ar Abãm kute ar amar. Ar anhõ mýjja kêtja kunîkõt kute ar amar.

³³ Nhyim be, ar ga, djãm ar amã mýjja ja kînh mã? Kati. Kwãrîk wãnh. Bir, mýj dja gar amã kînh? Bir, Metîndjwýnh kute ar apytâr ne kute ar ajo bajabit dja gar kumrêx amikam mar tÿx. Ne kõt ar ajaxwe kêt djwý dja gar mar 'ãno dja. Ja dja gar amã kînh nhyim kam arým ar amã mýjja kînhja kunî ar amã kungã.

³⁴ Kwãrîk wãnh ar amikukãm adjumar punu'õ mar kêt ne amim, “Godja akatibê idjumar punu djã'õ iwÿr bõx jabej mã gêdja ba nê”? anhÿr kêt. Djãm akati 'õkam Metîndjwýnh kute ar ajo djuw mex kêt mã? Kati. Akati kunîkõt kute ar ajo djuw mex. Dja akati nhyim Metîndjwýnh ta arým ar ajo djuw mex. Ar adjumar punu ar awÿr bõx jabej ajbit dja gar amikam ama. Kwãrîk wãnh amũ amikukãm adjumar punu'õ maro atêm kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

7

*Ar kute me'ã axwe rênh nêje kute ar akre.
Ruk 6.37; Rô 2.1; Kô k 4.5; Xij 4.11*

¹ Ne kam ajte arkum,

—Ar aje me axwe jabej me kukjêr kêt kam mýkam ne gar tu me'ã amim, “Axwe”, anhÿro aba? Kwãrîk wãnh. Dja gar me'ã axwe rênhõ aba nhyim me arým amipãnh ar ajã axwe rê nâr Metîndjwýnh arým ar amã ajaxwe jarê.

² Godja gar me'ã mýjja'õ man kõt tu 'ã, “Axwe”, ane. Djãm kam me nâr Metîndjwýnh akam kînh? Kati. Dja gar me'ã ane nhyim me nâr Metîndjwýnh arým

ar gadjwý ar ajã mýjja tãm man kõt ar ajã axwe mẽ. Dja gar Metîndjwýnh kudjwa memã õr rûnh nhyim kam me akubyn ar aje memã õr 'ãnh ar amã kungã, ane.

³ Mýkam ne gar akamy nokam pyka jaũmbit pumũn kam ar anokam pîponhtija pumũnh kêt ne?

⁴ Djãm ar aje akamymã kum, “Akmere, amrê ba amã anokam pyka jaũmwã kaba”, anhÿrmã? Ne kam ar anokam pîponhtiwã pumũnh kêt kumrêx ne. Ar aje aminokam pîponh pumũnh kêt kam we ã kum ane.

⁵ Kê. Mrãmri ne gar apunu rax ne kam ajajkwakambit amimexo amra. Akumrêx gêdja gar aminokam pîponhtiwã kaban kam arît mex ne arým kõt ar akamy nokam pyka jaũm ngrire wã kaba. Kam dja gar akumrêx wãnh ajaxwemã anhire. Ne kam arým aje aminokam pîponhti kadjar pyrãk. Ar ga dja gar akumrêx wãnh ajaxwemã anhire ne kam arým amex ne ajaxwe kêt ne ar akamy jaxwe nêje kukrà kadja arým amex. Amex kute arým ar akamy nokam pî jaũm kadjar kadja kute arît mex pyrãk.

⁶ Me kwý ne me kum axwe kînh ne kam axwe'ã maje kum Metîndjwýnh kînh kêt. Djãm me jamã aje Metîndjwýnh kabên jarênh mã? Kati. Ga ren me jamã arê ne ren aje mrãmri me kute ropremã Metîndjwýnh nhõ mýjja rênh pyrãk nâr me kute angrô jamymã kryt karÿr rênh pyrãk. Kwãrîk wãnh o anhÿr kêt. Ga ren o ane nhyim ren me kum Metîndjwýnh kabên kurên o ajkên akêx ne gadjwý ajo ajkê. Kute mrãmri ne ropre kute mýjja mex nhirênh nhyim angrô jamy ituo kryt karÿr ngãnhja pyrãk. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar kute Metîndjwýnh 'wÿr'ã arkum ujarênh.

Mak 11.24; Dju r 14.13; Ruk 11.9; Tex k 5.17

⁷ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar tu mýjja'ã 'uw, mã mýjja'ã 'wÿro tẽ nhyim Metîndjwýnh arým ar amã kungã. Ga, ar aje mã mýjja jabej ne kam arým kum ajapõxja pumũ. Ne kam mã kikre jajkwa krekmã akabêno aku'ê nhyim arým me kute ar amã 'ã rênhja pumũ. Dja gar ã Metîndjwýnh 'wÿro ane.

⁸ Be, me kute mỳjja'ã 'wỳr 'ãno ãm gêdja Metĩndjwỳnh arỳm memã kungã. Ga, me kute mỳjja jabej ne kum apôxja pumũ. Ne kam me kute kikre jajkwa krekremã kabẽno ku'ê nhym arỳm me kute memã kikre'ã rênhja pumũ. Dja gar gadjwỳ ã mỳjja'ã Metĩndjwỳnh 'wỳro ane nhym arỳm amã o amirĩt.

⁹ Nhỹnh ne ar akra'õ tẽn djwỳ'ã ar ajuw gar kum kẽn ngã?

¹⁰ Ne tep'ã ar ajuw gar kum kangã ngã. Arkati.

¹¹ Be, gar ajaxwekam aje akramã mỳjja mex nhõrja pumũ. Nhym be, kàjkwakam ar Abãm mextire ta gêdja ar amã amũ mỳjja mex nhõro ar ajakre.

¹² Kam gar aje amibu'ã me'ã amim “Gê me imã mex”, “Gê me imã mex”, anhỹro aba. Kute aje me'ã amim anhỹro aba pyrãk ar gadjwỳ dja gar amikabẽn kõt ã memã amexo ane. Dja ga ã memã amexo anen arỳm Metĩndjwỳnh kabẽn kukràdjã kõt djwỳ aje amijo aba mexkumrẽx. Mõjdjê kute kabẽn jarẽnh kõt aje amijo aba mexkumrẽx. Me kute Metĩndjwỳnh kukwakam memã kabẽn jarẽnh djwỳ aje kõt amijo aba mexkumrẽx. Nãm ã Jeju arkum ane.

*Apỹnh pry'ã arkum ujarẽnh.
Ruk 13.24*

¹³ Nhym kam mrãmri me kute mỳjja mar ne kõt ar amijo ba ne kute pry pyrãk. 'Ã ne Jeju arkum,

—Ikõt dja gar amijo aban arỳm abê tỳx kute mrãmri ne pry kre ngrire mebê tỳx pyrãk. Nhym be, dja gar me kum ikĩnh kêtja kõt ar amijo aban arỳm amã rerekre. Amã tỳx kêt kute mrãmri ne pry kre raxkõt me mrãnh memã tỳx kêt pyrãk. Kwãrĩk wãnh me kum ikĩnh kêtja kõt ar amijo aba kêt. Aje pry jajkwa krekre ngrirekõt adjãr mãn prãbê dja ga on amim iman ikõt ar amijo aba. Me krãptĩ ne me me kum ikĩnh kêtja kõt ar amijo ba. Memã tỳx kêtê kute mrãmri ne me kute pry jajkwa krekre raxkõt ngjêx nhym memã tỳx kêt pyrãk. Kute pry kre raxkõt me mõi memã tỳx kêt pyrãk. Dja gar me kum ikĩnh kêt kõt ar amijo aban arỳm akuno. Me biknor tokry djãkam akuno.

¹⁴ Nhym be, me ngrêrebit ne me imã apôx ne amim imaro ba. Me kute mrãmri ne me ngrêre pry jajkwa kre kre ngriremê pry kre ngriremã apôx pyrãk. Ar ga dja gar imã akaton amim imaro aban arỳm atĩn ne, Metĩndjwỳnhkõt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar amijã no tỳx'ã arkum ujarẽnh.

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

—Me kute amijo 'êx ne memã, “Ba ne ba ibê Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh”, anhỹro bajabê amijã ano tỳx. Nãm me kute mrãmri ne rop krori kute amijo mrykĩ'ãtomti kà jangjênh ne bõx pyrãk. Me ta ne me kute amijo imar mex ne ar awỳr bõx. Nhym be, kati. Nãm me ar anoo akno. Me kà kadjwỳnhbê ne me kute mrãmri ne rop jamrex pyrãk. Me axwe. Ne kute ar amã Metĩndjwỳnh'ã 'êx ne kabẽn kêt jarẽnhmã ne ar awỳr bõx. Kute o ibê amiwỳr ar ajo akêx ne ar ajo bamã ne ar awỳr bõx.

¹⁶ Mỳj dja gar me omũnh ne memã akator on? Bir, mỳj dja gar pidjõjadjwỳ mar on? Bir, ô ne parbê rôrõk ne ikwãn o bario amirĩt nhym me kõt kum apôx. Ga, rojtikam tyrti apôx kêtja pumũ. Ar gadjwỳ dja me apỹnh kabẽn punu jarẽn ãpênh jaxwe gar me omũn arỳm memã akaton amim, “Be, ga, axweja pumũ. Kabẽn kajgo. Nãm Metĩndjwỳnh'ã 'êx ne kabẽn kêt jarẽnh ba”, ane. Djãm mrỹnhĩkam me kute akrõ djõbê uba rênh? Kati. Nãr, djãm prêxkam me kute pidjõbê pigu rênh? Kati.

¹⁷ Bãri mexkam ne ô mex arij. Nhym be, bãri punukam ne ô punu arij.

¹⁸ Bãri mexkam ne ô punu arij prãm kêt kumrẽx. Nãr, bãri punukam ô mex arij prãm kêt kumrẽx.

¹⁹ Bãrikam ô punu jariija kunĩ ne me kute akàr ne kuwykam rênh. Dja me ã kute Metĩndjwỳnh'ã 'êx ne kabẽn kêt jarẽnh ba-jao ane.

²⁰ Be, me ãpênh jaxwe dja gar omũn arỳm kõt kum akato. Me kute Metĩndjwỳnh kabẽn kêt jarẽnhja dja gar ama. 'Ã ne ba ar amã, “Ga, rojtikam tyrti apôx kêtja pumũ”, ane.

²¹ Me kute arĩk imã, “Ga abê inhõ Bẽnjadjwỳr djwỳnh. Ga ne ga ijo aba”, anhỹrja. Djãm me ja kunĩ kàjkwakam

Bênjadwÿr djwÿnh kute amim me utàr ne ar meo bamã? Kati. Me kute amim kàjkwakam Ibãm kabên mar ne kôt kute amijo babit. Me jabit dja Bênjadwÿr djwÿnh amim me utàn ar meo ba.

²² Ije memã axwe pãnh jarênh nhõ akati wãkam dja me krãptĩ aminêje imã, “Bênjadwÿr djwÿnh. Djãm akukwakam ije memã akabên jarênh kêt got ga ikanga? Djãm akukwakam ije me karõ punu kujaêk kêt got ga ikanga? Djãm akukwakam ije mÿjja pumũnh kêt nhipêx kêt got ga ikanga? Mÿjja rũnh, mÿjja krãptĩ ne ba ipêx ga ikanga”, ane. Ije memã axwe pãnh jarênh djà nhõ akatikam dja me ã imã ane.

²³ Kam dja ba irã ipôkri me kunĩmã kum, “Kati. Djãm ikukwakam ne ga mÿjja nhipêx? Kati. Wãnh amikukwakam ne ga mÿjja nhipêx. Ba ije amar kêt. Rũm imã akãx. Me adjapênh jaxwe”, ane. Dja ba ã memã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute apÿnh kikre nhipêxã arkum ujarênh.

Ruk 6.47

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Me kunĩ kute ikabênja mar ne kôt kute amijo baja ne me kute mrãmri ne me'õ jamak mex pyrãk. Me'õ jamak mexja kênkam amim kikre.

²⁵ Nhyam kam te 'ã na axidjuw ne te 'ã ngô tám ne te kôk djãbêr tÿx kikre karngro nhyam tÿm kêt. Kênkam kute ipêxkam ne tÿm kêt.

²⁶ Nhyam be, me kunĩ kute ikabênja mar kajgon kôt kute amijo ba kêt ne me kute mrãmri ne me'õ bën kati pyrãk. Me'õ bën kati pykatikam amim kikre.

²⁷ Nhyam kam 'ã na axidjuw ne 'ã ngô tám ne kôk djãbêr tÿx kikre karngro nhyam arÿm tÿm. Djã nãm kãjbê ban tÿm got? Kati. Nãm tu ban gru: ane.

²⁸⁻²⁹ Nãm ã Jeju memã anen arÿm memã amikukràdjã jarênh pa. Nhyam me kabên man kam ari ar aben pumũn kam abenmã kum,

—Tô mÿj kabên ny gotja? Nãm prĩne kute amimarkôt katã:t memã amikukràdjã jarênhkumrêx. Nãm ã me bênjadwÿr rũnh kwÿ kabên mex anen ar prĩne kabêno meo atomo ba, ane. Djã nãm ã Môjdjê kukràdjã

mar djwÿnh memã arênh ane? Kati, nãm me ari no prôt ne ari kukràdjã jarênh'ã umju:w ne kute arênh katãt kêtumrêx.

8

Me'õ ã kajêkam tê'ã ujarênh.

Mak 1.40; Ruk 5.12

¹ Nhyam kam krãnh'ã arÿm rwÿk tẽ. Nãm rwÿk tẽ:n arÿm ruw. Nhyam me krãptĩ: kôt mõ.

² Nhyam kam me'õ ã kajêkam têja 'ÿr bõx ne parbê kõnkrão nhÿn kum rax jarênh kum,

—Bênjadwÿr djwÿnh, ga aje inhĩ kajêkam itêkôt aje ipumũnh ne aje mar. Aje ijo mex prãm jabej ba ren arÿm imex ne, ane.

³ Nhyam arÿm 'ÿr ikran kupên kum,

—Ije ajo mex prãm. On amex, ane. Nhyam arÿm 'ã ã kajêkam têja apêx nhyam arÿm mex ne. Kute o ãm támkam tẽmbê kã mex ne.

⁴ Nhyam kum,

—Kwãrĩk wãnh ga amijarênh kêt. Dja ga tu katãt mã me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh'ÿr tẽn kum amibê, kum amikã bẽ. Ne kam kum mry ngã gê akadjy Môjdjê kukràdjã kôt Metĩndjwÿnhmã mry gan kum kungã. Arÿm akã mexkam dja ga kum mrywã ngã gê me kunĩ apumũ, arÿm akã mexkôt apumũ. Nãm ã Jeju me'õmã ane.

Kute amybÿm me'õo mex.

Ruk 7.1

⁵ Ne kam arÿm tẽn krĩraxbê Kapanamã wadjã. Nhyam krãkamngõnh krãptĩ kubê 100 nhõ bênjadwÿr arÿm 'ÿr bõx ne kum õ àpênho no katon kum arên kum,

⁶ —Bênjadwÿr djwÿnh, inhõ àpênho arÿm akryn tokry rax ne kikrekam arek nõ, ane.

⁷ Nhyam Jeju kum, “Ba 'ÿrn o mex”, ane.

⁸ Nhyam krãkamngõnh nhõ bênjadwÿr kum,

—Djãm imex got ga inhũrkwãmã tẽ? Kwãrĩk wãnh. Dja ga akabênbit jarê nhyam arÿm inhõ àpênho mex ne.

⁹ Inhõ bênjadwÿr kute raxo ijakrenhja ne imã kabên ba kabên man kôt ar amijo iba. Ne kam ba ibê me krãkamngõnhre nhõ bênjadwÿrkam ba memã ikabên nhyam me ikabên kôt ar amijo ba. Ba 'õmã kum, “ÿr tẽ”, ane nhyam arÿm 'ÿr tẽ. Ba kam ajte 'õdjwÿmã kum, “Amrê tẽ”, ane nhyam arÿm amrê tẽ. Ba inhõ àpênho kum, “On

mýjja kupê”, ane nhyr arým kupê. Kam ne ba amã, “Abênjadjwýr djwýnhkam dja ga akabên nhyr arým akabênkôt mex ne”, ane. Krãkamngôn nhõ bënjadjwýrbê ne me bajtem.

¹⁰ Nãm Jejumã ane nhyr kuman arým kam no tyn djan kôt ba djwýnh arkum,

—Be, me'õ bajtemja kute tu amim imar mexkumrêx. Mebê idjaerkumrêx ren kudjwa ã amim imaro ane. Nhyr be, kati. Me kute kudjwa ã amim imaro anhýr kêt. Pydji bajtemkam kute amim imar me:xkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

¹¹ Ê, ba ar amã arê gar ama. Kãkwakam Bënjadjwýr djwýnh arým kute pykakam amim me utãr ne ar meo bakam dja gwaj me bakukãmãremê ro'ã banhõ kwý krê. Abraõmê Idjakmê Djakomê ro'ã banhõ kwý krên mexo nhý. Nhyr kam dja me bajtem krãpti: ban bõx, myt apõx djãrũm bõx ne myt ngjêx djãrũm bõx. Bõx ne arým gwaj baro'ã õ kwý krêno nhý.

¹² Nhyr be, mebê idjaerkumrêxja dja Metĩndjwýnh arým bõm me kumê. Bënjadjwýr djwýnh bit kute amim me utãr ne ar meo baja, me tãm dja arým bõm me kumê. Bõm mebê idjaer mē nhyr me wãnh akamãt kô tykkam ar ba. Wãnh ne me amim ngryk ne tokry djãje amijanên ar àmra ba. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹³ Ne kam me krãkamngôn nhõ bënjadjwýrmã kum,

—Aj mã. Ga ne ga tu amim imarkumrêx. Kôt dja ba arým amã ã o ane, ane. Nhyr myt tãmkam arým õ apên mex ne.

Kute me punu krãptiõ mex.

Mak 1.29; Ruk 4.38

¹⁴ Nhyr kam Jeju arým Pedru nhõ kikrekam bõx nhyr Pedru djupãnhdjwý kanên nõ.

¹⁵ Nhyr 'ýr bõx ne arým ikra kupê. Kupê nhyr kanê arým kum ire. Kum ire nhyr arým kãmã djan arým mex ne. Ne kam arým aro djuw mexo ba.

¹⁶ Nhyr kam ar'ã para nhyr me arým 'ýr me krãptiõ bõx. Me karõ punu kute meo baja tãm ne me'ýr meo bõx. Nhyr mã me'ã kabênbit jarê nhyr mã me karõ punu umaje mõ. Memã iren mã mõ. Jeju arým

mã me kunĩkam me karõ punu kujate. Ne kam ajte me punudjwý kunõ mex.

¹⁷ Amrêbê: ne ujarên djwýnhbê Idjaij Jeju'ã ajarê. Kute meo mex'ã ajarê. Nãm Metĩndjwýnh kukwakam 'ã ajarê. Nãm me bakukãmãremã kum,

“Apýnh me bapunu djãri, apýnh me bakanê djãri nhyr kute amijã me bamar.

Kute mrãmri ne me kute jên pytõ bakam kute amijã mar pyrãk. Nãm ã amijã me bamaro ane.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane. Jeju kute meo mex'ã ne memã arê. Nhyr kam me aben djõ'ã arênho mõ. Arênho mõr tãmã arým 'ýr o bõx. Tũ:mrãm, me bakam-ingrãnyrekam Jeju arým kato. Katon kam arým abatãnh ne ar ba. Ne kam arým me punuo mexo ba. Metĩndjwýnh kukwakam Idjaij kute me bakukãmãremã 'ã ujarên kôt Jeju arým ã meo mexo bao ane.

Ar'õ bit kute Jeju kôt amijo bikamênh.

Ruk 9.57

¹⁸ Jeju me punuo mex ne arým amibu'ã me krãpti: pumũ. Ne kam arým arkum,

—Gwaj on akãx nhikjê mã rê, ane.

¹⁹ Nhyr kam Mõjdjê kukrãdjã mar djwýnh'õ 'ýr bõx ne kum,

—Ê, ujarên djwýnh, ba arek akôt tẽ. Dja ga nhĩãm amrãnh kunĩkôt ba akôt mrã, ane.

²⁰ Nhyr kam kum,

—Ê, ga, djoti pykakam kreja pumũ. Ne kwênh kýjrũm aêja pumũ. Mrymê kwênhbit ne õt djã kute amim kre pumũnhkôt kam õt djã. Nhyr be kati. Ba ne ba inhõ kikre kêt. Inhikwã djã kêt. Ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk nhýnh ne ba inhũrkwãja? Kon, gop ga amiman kam ikôt atêm jabej nãr kon, arek dja, ane.

²¹ Nhyr kam me'õ ja kute Jejukôt bamã ne kum,

—Bënjadjwýr djwýnh, ba ibãm kumrêx jadã. Ne kam arým akôt ar iba, ane. Nhyr kum,

²²—Kati. Amrê on ikôt ar aba. Gê me kute Metĩndjwýnh mar kêt wãnh me tyk jadã. Me kute mar kêt ne me kute mrãmri ne me tyk jamakkre kêt pyrãk. Gê me wãnh õbikwa tyk jadã. Nãm ã Jeju kum ane.

Jeju kôkmã bën tỳx.

Mak 4.35; Ruk 8.22

²³ Ne kam ar kà'yr tèn 'yr bôx. Nhyim Jeju arým kàkam nhỹ nhyim kôt ba djwýnh ar arým kôt nhỹ. Nhyim kam ar arým kà kujaten amũ tẽ.

²⁴ Tẽ: nhyim ar aêrbê na 'itỳx ruw nhyim kôk 'itỳx wabê. Nhyim ngô arým aben pumjuw ne kà nhiby ato. Nhyim be, Jeju wãnh arek ôto nõ.

²⁵ Nhyim kam kôt ba djwýnh ar 'yr tèn arým tok ne kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, gop ar ipytà. Arým gwaj badjár 'yr, ane.

²⁶ Nhyim arkum,

—Nã gãm ar amim imar rere:kre. Mỳkam ne gar atĩn prãm? ane. Ne kam kàjmã djan kôkmã bën tỳx. Nhyim arým tu ngô mên nõ.

²⁷ Nhyim ar te kute marmã kam no tyn djan abenmã kum,

—Mỳj got on nhyim kôkmẽ ngô raxmẽ tu kabẽn kôt ã amijo ane? ane. Nãm ar ã abenmã ane.

Me karõ punu krãptĩ: kute ar me'õo ba.

Mak 5.1; Ruk 8.26

²⁸ Nhyim kam Jeju arým ngô nhikjêmã bôx ne wabi. Kam ne pyka nhidjibê Djeradja. Nãm wabi nhyim me'õ amãnhkrut ar arým kajpa. Me karõ punu ne ari aro ba. Me tykmã kikre kurũm ne ar mō. Ar àkrê: nhyim me te ar umaje ne te ar'ãnh tẽmmã.

²⁹ Nãm ar Jeju kajpan arým kàj bê amran aminêje kum,

—Mỳj nã Metĩndjwýnh Kra? Djãm me inhõ akati kêtri dja ga me imã me itokry jadjà? ane.

³⁰ Nhyim nĩjar angrô jamy krãptĩ: àkur mō.

³¹ Nhyim kam me karõ punu kum amijo a'uw ne kum,

—Aje me ikujaêk prãm jabej ba me angrô jamy krãptĩ:wãmã wadjà, ane.

³² Nhyim kum, “Aj mã”, ane. Nhyim me arým kato. Katon arým angrô jamy krãptĩ:mã wadjà. Wadjà nhyim arým angrô jamy kunĩ prôt ne. Pyka krã'yr'ã aparmã prôt tỳ:x ne arým imôtikam nox ne aminhimex ne.

³³ Nhyim angrô jamy pumũnh djwýnh ar omũn arým krĩraxmã prôt ne. Prôt ne arým bôx. Bôx ne arým prĩne memã mỳjja kunĩ'ã

ajarẽ. Ne ajte me karõ punu kute ar o baja'ã ajarẽ.

³⁴ Nhyim krĩraxkam me krãptĩ kute Jeju pumũnhmã 'yr mō. Ne kam arým omũn kam anon kum,

—Gop me inhõ pyka kurũm akato, ane.

9

Kute me'õ jakryo mex.

Mak 2.1; Ruk 5.17

¹ Nhyim kam Jeju ar arým kàkam wadjàn nox ne arým akàx nhikjêmã rê. Ne kam wabin krĩraxkam ar ba tũmjamã tèn bôx.

² Nhyim ar kwý kum me'õ jakryo bôx. Ikwã djakam nōr rã'ã nhyim ar kum o bôx. Nhyim amim,

—Be, ar ja ne ar tu amim ikamnhĩxkumrẽx, ane. Ne me'õ jakryjamã kum,

—Akmere, on akĩnh. Jakam ne ba arým ajaxwe kunĩ maro aknon kam ingyryk kêt ne, ane. Djã nãm tẽmbê me'õ jakryo mex got? Kati, nãm amidjêje nèn kum jabit jarẽ nhyim êje nõ. Jeju ta ne axweo akno.

³ Nhyim wãnh Môjdjê kukràdjà mar djwýnh kwý arým amim,

—E kum be, me'õ ja ne ajmãn Metĩndjwýnh japrýo djan amijo Metĩndjwýnho dja. Metĩndjwýnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngyryk kêt, ane.

⁴ Nãm me ã ôkre kadjwýnhbê anhỹro kumex nhyim arým tu me kuman memã kum,

—Mỳkam ne ga me anhõkre kadjwýnhbê ijo kajgon ijaprýo akumex?

⁵ Ë, ba me amã mỳjja amãnhkrut jarẽ. Mỳj ne amirĩt, nẽn? Ba ren kum, “Ba arým ajaxwe maro aknon akam ingyryk kêt”, ane. Nàr kon, “On kàjmã djan tẽ”, ane. Mỳj ne ren amirĩt, nẽn? Nã bãm ren kum, “Ba arým ajaxwe maro aknon akam ingyryk kêt”, ane nhyim amirĩt kêtukumrẽx ne. Tãmbit ne amirĩt kêt.

Nhyim be, kàjmã me ku'ê, ije ren me'õmã kum, “Kàjmã djan tẽ”, ane nhyim ren arým amirĩt. Tãmbit ne amirĩtkumrẽx.

⁶ Dja ba kum, “Kàjmã djan tẽ”, anen arým o mex ga me arým omũn arým amim, “Be ga, Jeju kute me'õ jakryo mexja pumũ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým amijo ã ne pyka jakam amikabẽnkôt ari me axweo

biknoro ba”, ane. Me aje amim ja jarênh kadjy dja ba me'ô jakryjao mex. Nâm ã Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmã anen arým tu me'ô jakryja'ýr akêx ne kum,

—On kàjmã djan anhwã dja mýn anhwãkãmã o tẽ, ane.

⁷ Nhyam kam arým me aêrbê kàjmã djan ikwã dja mýn úrkwãmã o tẽ.

⁸ Nhyam me krãptĩ omũn kam no tyn kumex ne amim,

—Ë, arým ne djãm mrãmri o mex nhyam mrãnh mexja pumũ. Mrãmri ne kabênkumrêx. Djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri kute Metĩndjwýnh kabênkôt me axweo biknorkumrêx. Ga, kute kam me'ôo mex nhyam mrãnh mexkumrêxja pumũ. Metĩndjwýnh mexkumrêx, ane. Nâm me krãptĩ: ã amim ane.

*Kute amikôt Matêu kamênh.
Mak 2.13-15; Ruk 5.27-29*

⁹ Nhyam kam Jeju arým tẽ. Tẽ: nhyam me'ô bënjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djakam nhỹ. Idjibê ne Matêu. Nhỹ nhyam arým omũn kum, “Amrê mã ikôt ajkamẽ”, ane. Nâm kum ane nhyam Matêu arým amim kabên man kàjmã dja. Kàjmã djan arým kôt ajkamẽ.

¹⁰ Nhyam kam arým Matêu nhũrkwãkam tẽn bõx ne arým ô kwý krêno nhỹ. Nhyam bënjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnh krãptĩ bõx ne Jejumẽ ro'ã nhỹ. Nhyam we me axwedjwý ikô'ã nhỹ. Me krãptĩ ne me nhỹ. Jeju kôt ba djwýnh ne ar Matêumẽ ro'ã nhỹ.

¹¹ Nhyam mebê pardjêu arým me ja pumũn arým Jejukôt ba djwýnh arkum,

—Je tô, djãm me wã axwe ngri got? Mýkam ne ar anhwã ujarênh djwýnh me ro'ã ô kwý krêno nhỹ? Bënjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnhmẽ me axwemẽ ro'ã ô kwý krêno nhỹ, ane.

¹²⁻¹³ Nhyam Jeju arým ar kabên ma. Ar kute,

—Djãm me wã axwe ngri got? anhwãrja Jeju arým kuman arkum,

—Djãm me mex'ýr ne me kane djwýnh mrã? Kati, me kanê'ýrbit ne me kane djwýnh mrã. Badjwý ne ba me axwe'ýr tẽ. Djãm we me amex'ýr ne ba tẽ? Kati, me axwe'ýr ne ba tẽ. Me tãm ne ba amiwýr

me ku'uw. Me amikam kaprĩren wãnh axwemã irern iwýr amijo akêxmã ne ba amiwýr me ku'uw. Nhyam be, amrêbê: ne Metĩndjwýnh me bakukãmãremã kum, “Djãm me aje imã mry bõr djãm imã kĩnh? Kati. Me amã me kaprĩ. Ja ne imã kĩnh”, ane.

Mýj'ã ne Metĩndjwýnh me bakukãmãremã ja jarê? Ja dja gar tẽn ama. Mýkam? Bir, me axwe ne ba amikôt me ku'uw. Nâm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

*Me kukràdjà tũm'ã ujarênh.
Mak 2.18; Ruk 5.33*

¹⁴ Nhyam kam Djuão. Kubê ngômã me angjênh djwýnh. Djuãokôt ba djwýnh ar arým Jeju'ýr bõx ne kum,

—Ar ba ne bar ije Metĩndjwýnhmã amijajbur kumex. Mebê pardjêudjwý ne me kute kum amijajbur kumex. Nhyam be, akôt ba djwýnh ne ar kute kum amijajbur kêt. Mýkam? ane.

¹⁵ Nhyam Jeju tu amijã mjên jarên amikôt ba djwýnh ar'ã mjênme ro'ã ar ar ba jarên arkum,

—Ga, me kute abenã mjênme prômê rênha pumũ. Djãm ar mjênme ro'ã ar baja kaprĩn mýr got? Arkati. Ar kĩnhkumrêx ne ar ô kwý krên rax. Adjým, dja apýnh akati amrê mõrjakam me Ar kubê mjêno tým ne mã o mõ. Nhyam kam gêdja ar kaprĩren arým Metĩndjwýnhmã amijajburo ba. Nâm ã Jeju Djuãokôt ba djwýnh arkum ane. Amijã ne mjên jarê. Ne amikôt ba djwýnh'ã ne mjênme ro'ã ar ar baja jarên arým ã arkum ane. Mýj'ã ne me kute Ar kubê mjêno týmja jarê? Bir, ta amijã ne arê. Jeju dja meo tým ne mã o mõ. Kambit dja kôt ba djwýnh amijajburo ba.

¹⁶ Be, ga, me kute jãm amim Jeju kukràdjà ny mar ne ajte kute jãm amim me kukràdjà tũm marja pumũ. Me kute amẽ kukràdjà maro bakam umar mex kêt. Me kute mrãmri ne kubêkà ny kubêkà tũm'ã ir pyrãk ne ajte kute pidjô kangô ny mrykào ngõnh tũmkam runh pyrãk. 'Ã ne Jeju ajte memã kum,

—Ga, me'ô nhõ kubêkà tũm ne arým 'yrja pumũ. Nhyam kam arým kubêkà nyn põnh kêt. Djã ne me tũmja'ã kudji? Kati. Mýkam? Bir, dja me kupõ nhyam arým nykam ê

abenmã wangij. Abenmã wangij ne arým tùmja kadjô. Nhyam kam arým 'yr nyja kute 'yr tùmja jakrenh mex ne.

17 Ga, me'ô nhô mrykào ngônha pumũ. Me bakukãmãre ne me ô mrykào ngônha. Ga, mrykào ngônha arým tùm ne ngràja pumũ. Djã ne kam uba kangô ny ru? Kati. Mýkam? Bir, dja nõr 'âtùm nhyam uba kangô arým kadjàn ajmrô nhyam ngônha arým igot tèn arým ajkatôr. Nhyam arým kangô ajkapĩ nhyam ngônha arým punu ne. Be, kam mex rã'ã kadjy ne me kute mry kào ngônha ny, kà rerekrekambit kangô ny runh prãm. Nãm ã Jeju arkum ane. Gêdja me amim Jeju kukràdjã nybit maro ban arým mar mexkumrêx. Nhyam be, gêdja me amim me kukràdjã tùm djwý mar prãm ne arým umar mex kêt kumrêx. Æ ne Jeju memã ajarê.

Kute akubyn bënjadwýr krao tñ.
Mak 5.21; Ruk 8.40

18 Kute memã ja jarênho ãmkam ne me'ô bënjadwýr 'yr bôx ne kute kum rax jarên kadjy tu parbê tým. Ne arým kum rax jarên kum,

—Arým godja ikra ni ty. Dja ga ikôt 'yr tèn 'ã anhkra dji gê arým tñ ne, ane.

19 Nhyam arým kãmã djan kôt tẽ. Kôt ba djwýnhdjwý ne arkôt tẽ.

20 Tẽ: nhyam me'ô nire kôt bôx. Kamrô apôx'ã ne arým amexbê 12 apêx. Nãm kôt bôx ne tu Jeju nhibũm kôt 'ã kubêkà jabu djãbit kupê.

21 Kute o anhýr djwýnhrà m ne ta arým amim,

—Ba gop 'ã kubêkãbit mãn kupên arým imex ne, ane.

22 Nhyam kam Jeju arým akêx ne omũn kum,

—Àpnhĩre, on akĩnh. Ga ne ga tu amim ikamnhĩxkumrêx ne arým amex ne, ane. Nhyam kam myt tãm kam mex ne.

23 Nhyam kam Jeju ar tẽ. Tẽ:n kam arým bënjadwýr nhũrkwã'yr bôx ne arým wadjã. Nhyam wãnh me kwý pore kakôro dja nhyam me kangao kumex.

24 Nhyam memã kum,

—Me on ajmã. Djã nãm kurerer wã ty got? Kati. Nãm ôto nõ, ane. Nhyam me arým 'ã keketo kumex.

25 Ne arým kato. Nhyam kam arým 'yr tèn 'yr bôx ne kurerer nhikra 'amý. Nhyam arým tñ ne kãmã dja.

26 Nhyam kam me arým pyka kunĩkôt arênho ipôk ne.

Kute me punuo mex.

27 Nhyam kam Jeju arým amũ tẽ. Tẽ: nhyam me'ô no rã ar amãnhkrut arým kôt tẽ. Nãm ar kãj bê kum amijo àmra tèn mã kum,

—Dawi tàmdjwý gop amã ar ikaprĩ, ane.

28 Nhyam arým kikremã wadjã nhyam ar no rã arým 'yr bôx. Nhyam ar kukij ne arkum,

—Djã ne gãm ar tu amim imarkumrêx? Ije ar ajo mex marja djãm mrãmri ar aje tu amim ja markumrêx? ane.

Nhyam ar kum, “Nà, Bënjadwýr djwýnh”, ane.

29 Nhyam kam arým ar no kupê ne arkum, —Ar aje tu amim imarkumrêx kôt dja ba ã ar ajo ane, ane.

30 Nhyam kam ar arým rĩt mex ne. Nhyam Jeju nêje arkum 'ã karôn kãj bê arkum,

—Kwãrĩk wãnh me'ômã ijarênh kêt, ane.

31 Nhyam ate ar katon arým pyka kunĩkôt arênho ipôk ne.

32 Nhyam kam me Jeju'yr me'ôo bôx. Me karô punu ne ar me'ôo ba nhyam ô'ã kabên kêt nhyam me 'yr o bôx.

33 Nhyam arým me karô janon kujate nhyam arým me aêrbê kabên mexkumrêx. Nhyam me krãptĩ: kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Mýj me'ô ne kute me babê idjaerkam mýjja pumũnh kêt ja'ô pumũnh? Arkati, ane.

34 Nhyam be, mebê pardjêu ne me memã kum,

—Me karô punu nhô bënjadwýr kabênkôt ne kute me karô kujaêko ba, ane. Nãm mebê pardjêu ã Jeju'ã memã ane.

Kum me krãptĩ kaprĩ.

Mak 6.34

35 Jeju ne krĩrax kunĩkôt memã ujarênh ny jarênho tẽ. Krĩraxmê krĩ kryre kunĩkôt memã arênho tẽ. Me bikprônha djãkam memã arênho tẽ. Bënjadwýr djwýnh kute amim me utàr ne ar meo ba'ã ujarênh nyja ne kãj bê memã arênho tẽ. Ne ajte me punumê me kanê kunĩo mexo tẽ.

³⁶ Ne kam me krăptî: pumû. Nâm me omûn arým kum me kaprî:. Mýkam? Bir, me katyk ne ate ar bakam. Me kute mrâmri ne kute mrykî'átomtio djuw mex djwýnh kêt kam katyk ne ate ar ba pyrâk.

³⁷ Ne kam kôt ba djwýnhmâ kum,

—Me kute Metîndjwýnh mar prâmja ne me kumex. Nâm me kute mrâmri ne báy arým abôr tyk ne kumexja pyrâk. Nhim be, Metîndjwýnh'â ujarênh djwýnh ne me ngrêre kute báy kam me âpênh djwýnh ngrêreja pyrâk.

³⁸ Kam dja gar me kadjy Metîndjwýnh 'uw gê me'ýr 'â ujarênh djwýnh jano gê me memâ arê nhym me kuman kam arým tu amim markumrêx ne. Kute mrâmri ne me mrânh ne kute me ô purkam báy pumûnh ne mrânh ne bôx ne kute kadjy me ô pur djwýnhmâ arênh nhym me kute amû kadjy memâ arênh nhym me ban kute memâ ê ja pyrâk. Dja gar â me kadjy Metîndjwýnh 'wýro ane.

10

Kute ar kubê 12 janor.

Mak 6.7; Ruk 9.1

¹ Nhim kam amiwýr kôt ba djwýnh Ar kubê 12 'uw nhym ar bôx. Nhim ar kute kabênkôt me karô punu janor ne kujaêk kadjy arkum amipyma jadjâ. Nhim apýnh me punu djâri. Nhim apýnh me kanê djâri. Nhim ar kute kabênkôt meo mex kadjy arkum týx jadjâ. Ne kam arým ar ano.

² Apýnh kute ar anorbê 12 nhidji jarênh kadjy ne ja.

Ximão. Idji 'ôdjwý ne Pedru.

Ângre. Kamybê ne Pedru.

Xijagu. Djebedêu ne kudji.

Djuão. Kamybê ne Xijagu.

³ Piripi.

Batormê.

Tôme.

Matêu. Kubê ne bēnjadjwýr bajtemmâ pi'ôk kaprîo atom djwýnh.

Xijagu 'ôdjwý. Aupêu ne kudji.

Tadêu.

⁴ Ximão 'ôdjwý. Mekôt ne me kukrâdjâ'â no týx.

Djuda. Idji nhikjêbê ne Ikadji. Tāmja ne Jeju kurê djwýnhmâ kanga.

Apýnh kute ar anorbê 12 nhidji ne ja.

⁵ Ar ja ne Jeju ar ano. Nâm ar âpênh djâ'â arkum karôn ar ano. Nâm arkum,

—Kwârîk wānh me bajtemmâ ar amôr kêt ne kwârîk wānh pykabê Xamarij kam krî'ômâ ar adjâr kêt.

⁶ Mebê idjaer ne me no akunon ate ar ba kute mrâmri ne mrykî'átomti no biknor pyrâk. Me ja'ýr dja gar mō.

⁷ Ne me'ýr bôx ne kaj bê memâ kum, “Arým kâjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kute pykabê amim ô me utâr ne ar meo ba 'ýr”, ane.

⁸ Dja gar me kanêo mex ne ajte me î kajêkam tēo mex ne ajte akubyn me tyko tîn. Ne ajte mekam me karô punu janon kujate. Ba ne ba tu kajgo ar amâ adjâpênh djâ'â karô gar maro aba. Ikudjwa tu kajgo meo mexo aba. Kwârîk wānh memâ pānh jarênh kêt.

⁹ Kwârîk wānh kēn karýr nâr kryt jaka nâr kryt kamrêkbê kobri me kute o ô pi'ôk kaprîja kwârîk wānh byr ne ar anhô katôk'y djâkam ir kêt.

¹⁰ Kwârîk wānh ar anhô xakuo amôr kêt. Ar akâ krâkâ pýnh ne ar aparkâ amānhkrut ne ar anhô kô pýnh dja gar o mō. Jabit dja gar o mō. Ar anhô mýjja ja'ô'â kâtâm kwârîk wānh o amôr kêt. Ar adjâpênh pānh dja me ta ar amâ ar anhô mýjja ngâ. Nâm â arkum karôo ane.

¹¹ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar krîrax 'ômâ wadjân me'ô mexja jabej. Kum ar akînh dja gar abej. Dja ar amâ aminhûrkwâ jarê gar kambit anhikwâ. Me kurûm ar akator kambit ajte anhûrkwâ 'ôdjwý jabej.

¹² Dja gar me ûrkwâ 'ômâ wadjân memâ umar mex jarê.

¹³ Dja me mex ne kum ar akînh gar memâ umar mex jarê nhym me arým ar akabên kôt mrâmri umar mexkumrêx. Nâr godja me kum ar akînh kêt jabej dja me umar mex kêt ne.

¹⁴ Godja me'ô kum ar akînh kêt ne kute akabên mar prâm kêt jabej aparkâ'â me ô pyka ka'u. Me ûrkwâ kurûm nâr me ô krîrax kurûm ar akator kutâ ar aparkâ'â me ô pyka ka'u. Aje me kute akabên mar prâm kêtjao amirît nhym Metîndjwýnh kute omûnh ne amû 'ôkam kute memâ pānh jarênh kadjy me ô pyka ka'u.

15 Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê: me bakukãmãrekam ne me krîraxbê Xôtômamê Gomorakam axwekumrêx. Dja ï Metîndjwýnh kute me axwemã pãnh jarênh kadjy akati bôx nhym me arým tokry. Dja ajbir krîrax jakamdjwý me axwe pãnh tokry:. Ne tokryo Xôtômakam me jamê Gomorakam me ja jakrenh me:x ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane. Jeju ã arkum 'ã karõo ane.

16 Ne kam ajte arkum,

—Dja ba ar ajano gar arým aje mrãmri ne mrykî'átomti kute rop djàkrê katikôt ar ba pyrâk. Amijã ano tÿx kute mrãmri ne kangã amijã no tÿx pyrâk. Ne ar ajaxwe kêt kute mrãmri ne tut axwe kêt pyrâk.

17 Aminêje rît. Mýkam. Bir, godja me ar ajo rôrôk ne ar ajo mõi. Nhym kam me krãptî kute ar akukjêr kadjy arým ar ajã akuprõ. Ar ajã akuprõ nhym me arým ar akaprêprêk. Mebê idjaer bikprõnh djâkam ar akaprêprêk. Mry kã punuo ar akaprêprêk ne.

18 Imã ar adjâpênhkam dja me ar ajo rôrôk ne ar apa 'amýn arým me bënjadjwýr kabem ar apumjuw. Ne me bënjadjwýr rûnh kabem ar apumjuw gar arým ijã memã amijarê. Nhym me me bajtem kabem ar apumjuw gar arým ijã memã amijarê.

19 Godja me ar ajo rôrôk ne ar ajo mõi me kabem ar apumjuw kwãrîk wãnh ar amikukãm amim, “Mýj dja ba aminêje memã ikabên on”? anhýr kêt. Mýkam? Bir, myt tãm kam dja ar amã akabên jangij.

20 Djãm ar ga dja gar amikabên jarê? Kati. Ar Abãm djwýnh Karõ dja ar amã amikabên jarê gar arým amũ memã arê. Nãm Jeju ã arkum 'ã karõo ane.

21 Ne kam ajte arkum,

—Me kamy dja kurê djwýnhmã kamy kanga nhym me arým me kupa. Nhym me bãmdjwý dja kurê djwýnhmã kra kanga. Nhym me kra dja me kum bãmmê nã kurê ne memã ar kanga nhym me ar kupa.

22 Imã adjâpênhkôt dja me kunî kum ar akurê. Dja gar ikôt ar aba tÿx rã'ã:n ijã adjukanga kêt ne kam 'ã aminhinomã amimê ba arým ar apytã.

23 Godja me krîrax 'õkam kum ar akurêh ar ajo ajkê gar krîrax 'õdjwýmã aprõt. Dja

gar apýnh mebê idjaer nhõ krîraxkam me akreo tê:n o atêm nhinomã mênh kêt ba arým bôx. Ba ije amijo inhî ba arým ar awýr bôx. Nãm Jeju ã arkum 'ã karõo ane.

24 Ne kam ajte arkum,

—Ë, djãm ar kute kabên mar ar o baja kute raxo ar õ ujarênh djwýnh jakrenh? Kati. Nâr, djãm õ àpênh kute raxo õ bënjadjwýr jakrenh? Kati.

25 Kute kabên mar ar o baja kute ar õ ujarênh djwýnh kôt ar amijo bakambit ne mex. Õ àpênh kute õ bënjadjwýr kôt ar amijo bakambit ne mex. Ga, me kum ikurê ne imã me karõ punubê Bedjêbu jarênhõ baja pumũ. Djãm me kum ar akurê kêt mã? Kati. Ar gadjwý dja me ar amã mýjja punu jarênh kume:x. Ar aje araxo ijakrenh kêt kam ne ikôt ar amijo abakam dja me ar gadjwý ar amã mýjja punu jarênh kume:x.

26 Djã nãm me kadjwýnhbê axweja bipdjur rã'ãmã? Kati, dja ï amirît ne. Nhýnh ne mýjja bipdjur'õ me kute omũnh kêt mã? Ne nhýnh ne me kute mýjja pudjur'õ mar kêt mã? Adjým, dja ï kunî amirît ne. Mýjja pudjur, mýjjao bipdjurja dja ï kunî amirît ne.

27 Ije akamãtkam ar amã mýjja jarênh dja gar a'uri kãj bê memã arê. Ije ar ajamakri ijajkwa momokkam mýjja jarênh dja gar kikre nhimõk po'ã djan kãj bê memã arê.

28 Ne kwãrîk wãnh gar amã me kute ar aparja puma kêt. Me ja gêdja me ar akrãkãbit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwýnhbê ajmã ar ajo kêt. Kati, ba ar amã arê. Me'õ pydji dja ga ar amã uma. Kute me bîn ne ijukri me biknor tokry djâkam me rênh jabit dja ga ar amã uma. Be, ba ar amã arê. Metîndjwýnhbit dja gar amã uma.

29 Kwênhne amãnhkrut ne pãnh ngrire, pãnh ngõnhponh pydji. Nhym kam kwênh pydji pykabê tÿm ne arým ty. Djãm Abãm djwýnh kute mar kêt? Kati. Kute kwênh mar.

30 Ne ar akîdjwý kute mar. Arým Abãm djwýnh kute ar amã abenã ar akî'ã akre mar.

31 Kam, djãm ar atîn prãmmã? Kati. Kwãrîk wãnh. Te kwênh krãptî: nhym kum kwênh kînh ngrire. Nhym be, ar gajbit. Metîndjwýnh kum ar akînhkumrêx. Tãm dja

gar aman atîn prãm kê. Nãm Jeju ã arkum karõo ane.

³² Ne kam ajte arkum,

–Kam me'õ kute amijo ipytâr ne me ipôkri memã kum, “Ba ne ba ije amim Jeju mar”, anhÿro baja. Badjwÿ dja ba tãmwã'ã kàjkwakam Ibãmmã kum, “Nà, ba inhôbikwa ne wã”, ane.

³³ Nâr, dja me'õ me ipôkri memã kum, “Kati. Ije Jeju mar kê”, ane. Badjwÿ dja ba tãmwã'ã kàjkwakam Ibãmmã kum, “Kati. Ije tãmwã mar kê”, ane.

³⁴ Djãm ibôx nhym ikam me umar mexmã? Kati. Dja ba bôx nhym me arÿm imÿr jabej abeno kurê djwÿnh ne aben pa.

³⁵ Amrêbê: ne me me bakukãmãremã kum,

“Dja me'õ my kum bãm kurê.

Nhym me'õ nire kum nã kurê.

Nhym prõ kum umrengêx kurê.

³⁶ Me'õ nhÿrkwãkam dja ta ôbikwa kum aben kurê.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Jakam dja me imÿr jabej ã abeno ane. Me kute me bakukãmãremã arênh kôt dja me ã abeno ane.

³⁷ Godja gar ajõ imã, “Ba akôt apê”, anen amã abãmbit nâr amã anãbit kÿnh ne amã ikÿnh ngrire ba arÿm imã ikôt adjãpênh kÿnh kê. Godja amã akra mybit nâr amã akra nibit kÿnh ne amã ikÿnh ngrire ba arÿm imã ikôt adjãpênh kÿnh kê.

³⁸ Dja gar ajõ amã ikôt atokry puma ne ikôt aje anhõ pÿte'y mÿnh prãm kê ne ikôt abikamênh prãm kê jabej ba kam imã ikôt adjãpênhja kÿnh kê.

³⁹ Dja gar ajõ atÿnmã aminên arÿm akuno. Nâr gar ibê aminê kê nhym me arÿm abÿ. Imã adjãpênhkam arÿm abÿ. Kwârÿk wãnh rã'ã. Metÿndjwÿnh dja arÿm atÿnkumrêx kadjy apytã ga arÿm kôt atÿn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

⁴⁰ Ne kam ajte arkum,

–Dja gar me'ÿr bôx nhym me kum ar akÿnh. Me kum ar akÿnh o arÿm kum badjwÿ ikÿnh. Ne kum ikÿnh o arÿm kum kute ijanor djwÿnhdjwÿ kÿnh.

⁴¹ Dja Metÿndjwÿnh kukwakam memã kabên jarênh djwÿnh me'ÿr bôx nhym me kum kÿnh. Kubê Metÿndjwÿnh kukwakam memã kabên jarênh djwÿnhkam

kum kÿnh. Metÿndjwÿnh dja kam arÿm memã o pãnh ne. Metÿndjwÿnh kute kukwakam ujarênh djwÿnhmã àpênh pãnh kôt dja arÿm memã o pãnh. Dja me'õ katàt kute amijo bakumrêx me'ÿr bôx nhym me kum kÿnh. Me'õ katàt kute amijo bakam me kum kÿnh. Metÿndjwÿnh dja arÿm memã o pãnh ne. Metÿndjwÿnh kute me'õ katàt kute amijo bajamã o pãnh kôt dja memã o pãnh.

⁴² Dja me'õ ikôt ba djwÿnh rax kê't'õ bôx nhym me kum ngô ngã. Me'õja kute ikôt bakam kum ngô ngã. Ba dja ba mrãmri o pãnh mex. Me kute o djuw mex ngrire jao pãnh mex. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

11

Djuã'o'ã ujarênh.

Ruk 7.18

¹ Ne arÿm kôt ba djwÿnh Ar kubê 12mã 'ã karõ pa. Arkum 'ã karõ pan kam arÿm amũ tẽ. Pykabê Garrêjakam apÿnh krÿ rÿnh djari kute memã kukràdjã jarênh ne kute kàj bê 'ã me akre kadjy ne amũ tẽ.

² Nhym kam me Djuãomã Jeju jarê. Djuãobê ne ngômã me angjênh djwÿnh. Me kute arÿm Djuãobê ijêkam ne me kum Jeju jarê. Nãm me Djuãomã kum,

–Jeju ne arÿm apÿnh mÿjja pumÿnh kê nhipêx, ane nhym arÿm kuma. Kuman arÿm Jeju'ÿr amikôt ba djwÿnh ar amãnhkrut jano.

³ Ar kute Jeju kukjêrmã ne Djuão ar ano nhym ar arÿm 'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne Jejumã kum,

–Metÿndjwÿnh kute me imã me'õ janor nhym bôxmã, kute me imã arênhja djãm ga? Nâr kon godja gwaj me'õkam ama? Nãm ar ã Jejumã ane.

⁴ Nhym Jeju arkum,

–Dja gar akubyn Djuão'ÿr tẽn kum arê. Aje ajbir mÿjja mar ne omÿnhja kum arên kum,

⁵ “Me no rã arÿm rÿt mex. Nhym me mrãnh kê arÿm mrãnh mex. Nhym me ÿ kajêkam tẽ arÿm mex. Nhym me amakkre kê arÿm amak mex. Nhym me tyk akubyn tÿn ne. Nhym me õ mÿjja kê'tja nhym me kàj bê memã ujarênh ny jarênh ba”, ane. Tãm dja gar aman Djuãomã arê gê kuma.

⁶ Dja me memã ijarê nhym me ibê amijo akêx kêt, me ja ne me kînhkumrêx. Nãm ã Jeju Djuãokôt ba djwýnh arkum ane. Nhym ar kuman arým katon tẽ.

⁷ Nhym kam Jeju arým me krãptĩ:mã kum,

—Mýj ne ga me aje kapôt kukritkam omũnhmã mõi? Djãm Djuão kute bõti kôk djábêrkam ari amijadjwýr pyræk? Djãm ari memã kabên jadjuw? Kati. Nãm katát memã kabên jadjwýrkumrêx.

⁸ Bir, mýj ne ga me aje omũnhmã mõi? Djãm Djuão ne kubêkà pãnh rax ne akrita jangij? Kati. Nãm kubêkà pãnh ngrire jangij. Bẽnjadwýr rũnh nhõ kikretikam ne me kubêkà jakrita jangij. Nhym be, Djuão ã kà kute anhýr kêt.

⁹ Nhym bir, mýj ne ga me aje omũnhmã mõi? Djãm Metĩndjwýnh kukwakam memã ujarênh djwýnh? Nã. Tãm. Nhym be, Djuão ne raxo kute Metĩndjwýnh kukwakam memã ujarênh djwýnh kunĩ jakrenh.

¹⁰ Amrêbê: ne Metĩndjwýnh imã 'ã ajarê. Djuão'ã imã ajarê. Nãm imã,

“Ota ba akukãm ajã ujarênh djwýnh'õ jano kute akukãm me akre nhym me kute mar ne akutêp kute axwemã irern katát amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bẽnjadwýr rũnh kutêp katát 'ã pry jadjwýrja pyræk.”

Nãm ã Metĩndjwýnh Djuão'ã imã ane. Amrêbê: me bakukãmãre ar bari. Nhym me arým kabên man 'ã pi'ók no'ók ne. Ne kam me aben djõ'ã arênh mõi:n arênh mõi:r tãmtã arým 'ýr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Djuão arým kato. Katon arým abatãnh ne. Abatãnh ne arým ijã memã ujarênh ar ba. Me kute amrêbê Metĩndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók kôt ne Djuão ijã ujarênh ar ba. Ikukãm meo mexo ba.

¹¹ Ngõmã me angjênh djwýnhbê Djuão ne jakam raxo kute pykakam me kunĩ jakrenh. Djãm me'õ pykakam ar ba 'õ raxo kute Djuão jakrenh? Kati. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nhym be, dja ã kàkwakam Bẽnjadwýr djwýnh amim me utàn meo ba. Nhym kam dja me kunĩ raxo Djuão jakre.

¹² Nhym be, on jakam Djuão ra:x. Nãm memã arênh ban memã kum, “Kàkwakam Bẽnjadwýr djwýnh kute amim me utàn ne ar meo ba 'ýr”, anhýro ba. Nhym kam me krãptĩ kuman amim Bẽnjadwýr djwýnh mar prã:m. Me kute mrãmri ne me krãptĩ kute kikre ngriremã ngjêx prãm ne kute 'ã kute aben nhingãnhja pyræk. Me kute ari 'ã ikjêo aben rênh ne 'ã kute aben nhingãnh kumex ja pyræk. Ne jakam me kute o anhýr rã'ã.

¹³ Amrêbê: me me bakukãmãremã Bẽnjadwýr djwýnh bõxmã arê. Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh aben kukãm Bẽnjadwýr djwýnh bõxmã arê:. Mõjdjêdjwý arê: nhym kam me bakamingrãnyrekam Djuão arým katon ajte tãm jarê. Bẽnjadwýr djwýnh bõx jarê.

¹⁴ Amrêbê: ne me me bakukãmãremã kum, “Dja me'õ kute Erij pyræk bõx”, ane. Ba on ar amã me'õ jarê gar ama. Djuão ne kute Erij pyræk ne arým bõx. Ar aje imar prãm jabej dja gar arým ima. Nãr ar aje imar prãm kêt jabej arým imar kêt.

¹⁵ Gop ar ajamak mex jabej tu amim ikabên ja markumrêx. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

¹⁶ Ne kam ajte memã kum,

—Je tô mýj got ba me akamingrãny'ã akre? Mýj ne ga me aje uræk? Nã gãm me aje me prĩre mýjja kam kĩnh kêt pyræk. Ga me, me prĩre kikre kabem krĩn kute abeno bixaêr baja pumũ.

¹⁷ Ar ja ne ar ar jamã kabên ne arkum, “Gwaj bakĩnh katio dja, gwaj babixaêro dja ne ngõtãx à'àk”, ane.

Nhym ar kum, “Waj, ar ibixaêr prãm kêtê. Ar itor prãm kêtê. Ar imã wã kĩnh kêtê”, ane.

Nhym ajte arkum, “Gwaj bamýr kati mãn o nhý”, ane.

Nhym ar, “Kê, wajre. Ar imã kĩnh kêtê. Ar imýr prãm kêtê”, ane.

Be, nã gãm me aje me prĩre pyræk ne amã ja kĩnh kêt ne ajte amã jadjwý kĩnh kêt.

¹⁸ Djuãobê ngõmã me angjênh djwýnh ne me awýr bõx. Nãm amijabu:n kute uba kangõo kõm kêt ne ar ba ga me amã kĩnh kêt ne kam we, “Nãm ajbã. Me karõ punu ne ar o ba nhym ajbã”, ane.

19 Nhyim be, ba ne ba mrãmri gêt amijo inhĩ ne me awÿr bõx ne me akam idjakur iban kõt ikõm iba ga me amã ikĩnh kêt ne we ijã, “Kê, tãmwã ne kute àkur rũnhbit mar, kum uba kangõ djànhti”, ane. Ne we ajte ijã, “Me kute bẽnjadwÿr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwÿnhmẽ me axweo bit ne õbikwa ne”, anhÿr ar o aba. Nhyim be, djãm Metĩndjwÿnh amak punu got? Amak me:xkumrẽx ne prĩne kute amikukãm mÿjja kunĩ mar ne Djuão kute amijajbur ne ar bamã ano. Ne ajte amikukãm umarkam badjwÿ ijano. Ije amijajbur kêt mã ijano. Nhyim kõt me amak mex ne amikukãm umar, ar ipumũn kam õkre kadjwÿnhbẽ amim, “Mrãmri ne Metĩndjwÿnh mexkumrẽx ne amẽ ar ano.” Nãm ã Jeju memã ane. Tãm ne ja.

*Kute krĩraxmã watĩre jarẽnh.
Mat 12.38; Ruk 10.13, 11.29*

20 Nĩjar krĩraxkam ne Jeju mÿjja pumũnh kêt ngrẽre nhipẽx nhyim me krãptĩ tu amim markumrẽx. Nhyim kam arÿm me wãmã kabẽn'õ jarẽnh kêt. Nhyim be, amiwÿr krĩraxkam me ja ne Jeju arÿm memã kabẽn ne. Krĩrax jakam ne arÿm mÿjja pumũnh kêt krãptĩ nhipẽx ne me punu krãptĩo mex. Djã ne me amikam kaprĩren wãnh axwemã iren 'ÿr amijo akẽx? Kati. Me kute 'ÿr amijo akẽx kêt. Kam ne arÿm krĩrax jakam memã kabẽn ne memã kum,

21 —ÿ, watĩ:re Koradjikam me wã. Watĩ:re Bexadakam me wã. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhõ pykabẽ Xirumẽ Xidõkam ren mÿjja rũnhja, mÿjja pumũnh kêtja kwÿ nhipẽx nhyim ren me omũn ren arÿm amrẽbẽ amim katon ren amikam kaprĩren wãnh axwemã ire. Ne ren kute kum irero amirĩt kadjy kubẽkã kukrebẽ exopa jangjẽn ren amijã mro prã kapĩ. Ne ren kam iwÿr ren amijo akẽx. Nhyim be kati, inhõ me wÿnhkam me ga, Koradjikam me gamẽ Bexadakam me gamẽ me akam ne ba te mÿjja pumũnh kêt kwÿ rax ne ipẽx ga me omũnh kajgo. Omũnh kajgon amikam akaprĩre kêt ne wãnh ajaxwemã anhirer kêtumrẽx ne aje iwÿr amijo akẽx kêtumrẽx ne.

22 Ba me amã arẽ ga me ama. Dja ã kute me axwemã pãnh jarẽnh nhõ akati

bõx nhyim Metĩndjwÿnh me ajaxwemã pãnh jarẽ. Ga me kam arÿm pãnh atokry me rĩnã jakrenh mex. Ga me atokryo krĩraxbẽ Xirumẽ Xidõ jakrenh mex ne.

23 Ne kam krĩraxbẽ Kapanakam me gadjwÿ djãm mrãmri me abẽnjadwÿr rũho kãjkwa'ÿr abõxmã? Kati, aparmãbit dja ga me me biknor tokry djãmã wadjã. Krĩraxbẽ Xõtõmakam me axwe: nhyim Metĩndjwÿnh arÿm meo akno. Ba ren mekam mÿjja pumũnh kêt nhipẽx kute me akam ije mÿjja pumũnh kêt nhipẽx ja pyrãk nhyim ren me wãnh axwemã ire nhyim ren krĩrax arek ãm rã'ã. Krĩraxbẽ Xõtõma ren arek ãm rã'ã. Nhyim be, kati.

24 Ba me amã arẽ ga me ama. Dja ã kute me axwemã pãnh jarẽnh kadjy õ akati bõx. Dja Metĩndjwÿnh memã pãnh jarẽ ga me kam arÿm atokry raxo Xõtõmakam me ja jakrenh mex ne. Nãm ã Jeju krĩraxkam me jamã ane.

Me katykmã 'ã ujarẽnh.

25-26 Nhyim kam Jeju Bãmmã kum,

—Djũnwã, ota ga anhõ kãjkwa, anhõ pyka djwÿnh. Amã ne ba amikĩnh jarẽ. Nã gãm me amikukãm umarmẽ me kute mÿjja mar rũnhjabẽ mÿjja ja pudju. Ne kam me kute amijo prĩre prãbẽ amijo rũnh kêtjamã mÿjjao amirĩt ne. Mrãmri Djũnwã, nã gãm ã aje anhÿrkam mrãmri mexkumrẽx. Ga adjukaprĩkam ne ga amim me'ã karõn arÿm ã meo ane. Ba kam badjwÿ ikĩnhkumrẽx ne wãm amã amikĩnh jarẽ, ane.

27 Ne kam ajte me krãptĩmã kum,

—Arÿm ne Ibãm imã õ mÿjja kunĩ kanga. Ba ibẽ Metĩndjwÿnh Kra. Djãm me'õ ne kute prĩne imar? Kati. Ibãmbit ne kute imar. Djãm me'õ ne kute prĩne Ibãm mar? Kati. Bajbit ne ba ije prĩne mar. Ije me'õmã Ibãmo amirĩt prãmja adjwÿnhdjwÿ kute mar.

28 Pykakam me akukràdjã punu ne ga me aman kõt ar amijo aba. Ne kam arÿm akaprĩre kute mrãmri ne me jẽnh pytĩ turn o ban kam kaprĩja pyrãk. Kam ne ga me akatyn akaprĩ:re. Amrẽ me akunĩ iwÿr tẽn ikam atyk djã kêt ne ikam akõkam kõt.

29-30 Nãm me mry bàri kute jẽnh bjẽro mrãnh kadjy ne umar mex kadjy mutbẽ piõ kapa. Ikukràdjã mex ne kute mry

mutbê pïo kapaja pyræk. Dja ga me amim ikukràdjà mex man kôt ar amijo aba kute mrãmri ne me kute mry bàri mutbê pïo kapa ja pyræk. Djãm aje ikukràdjà kôt ar amijo abakam adjumar punumã? Kati. Kam adjumar mexkumrêx. Adjumar mex kute mrãmri ne me kute mry mutbê pï kajkrito kapa ja pyræk. Djãm ije me amã ino katormã? Djãm ije amijo idjãmramã? Kati. Ba ne ba memã iprï mex ne meo iban ije amijo ingrire kadjy amimar. Kam dja ga me ikukràdjà kôt ar amijo aba nhym me abê tÿx kêtumrêx ne. Kute mrãmri ne jênh kajkrit mrybê utï kêt pyræk. Kam dja ga me ikukràdjà kôt ar amijo aban arÿm akadjwÿnhbê atyk djà kêt. Nãm ã Jeju me krãptïmã ane.

12

*Pi'ók råràr mÿr jabej me kum kurê.
Mak 2.23; Ruk 6.1*

¹ Ne kam pi'ók råràrkam Jeju pur katikôt tẽ. Nhym kôt ba djwÿnh ar kôt môn arÿm kum prãm ne mormã bàygogo 'y nhikên mrãnhkôt ngãnh ne amijajkwamã rênho mō.

² Nhym kam mebê pardjêu ar omün kum, —Je tô mã ne akôt ba djwÿnh ar arÿm nẽ? Pi'ók råràrkam ne me tyk djà kêt djà. Me kute pi'ók råràrjakam mÿjja jao anhÿr kêt. Me tÿmre ne me ta kukràdjàkôt mã me babê uma. Me kute pi'ók råràrkam mÿjja kupênh kêt. Kambit ne me tyk djà kêt djà. Mÿkam ne akôt ba djwÿnh ar ã ar o anhÿro ba? ane.

³ Nhym kam Jeju memã kum, —Kê, djãm me aje Metïndjwÿnh kabên'ã pi'ók no'ókjadjwÿ pumünh kêt? Djãm me aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarênhja pumünh kêt? Ë, Dawi arkum prã:m.

⁴ Kum prã:m nhym Dawi arÿm Metïndjwÿnh nhürkwãmã wadjàn djwÿ byn kukrên kam kôt ar tẽm jamãdjwÿ kungã nhym ar arÿm kukrê. Djwÿ me kute Metïndjwÿnhmã òrja tãm ne kubyn kukrên arkum kungã. Metïndjwÿnh nhõ djwÿ ja ne me kàtàm kute kur kêtumrêx. Me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnhbit ne kute kur. Nhym be, Dawi ta ne tu kukrê. Nhym kam me kute kum axwe jarênh kêt. Djãm me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimã

axwe jarênh kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwÿnhmëbit ar imã ar ijaxwe jarê. Je tô mÿkam?

⁵ Ba ajte me amã arê ga me ama. Mÿj ne me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnh pi'ók råràrkam nẽ? Mÿj ne me me tyk djà kêt djà nhõ akatikam nẽ. Djãm me aje me'ã Môjdjê kukràdjà mar kêt got? Djãm me aje 'ã pi'ók no'ók pumünh kêt got ga me imã akabên ne? Nãm me pi'ók råràrkam Metïndjwÿnh nhõ kikretikam tu àpênh ba. Ne kadjy kum mry bôro bao tu àpênh ar ba. Djã ne Metïndjwÿnh kam memã axwe jarê? Kati. Ga, me kute me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnhmã axwe jarênh kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwÿnhmëbit ar imã ar ijaxwe jarê. Je tô mÿkam?

⁶ Ba ajte me amã arê ga me ama. Ba ne ba Metïndjwÿnh nhõ kikretikam ipydji irax ne ije kam me àpênh'ã memã karõ djwÿnh.

⁷ Ga me ren Metïndjwÿnh kute me bakukãmãremã kabên jarênhja ma. Nãm memã kum,

“Djãm me aje imã mry bôr djãm imã kïnh? Kati. Me amã me kaprï. Ja ne imã kïnh.” Nãm ã Metïndjwÿnh me bakukãmãremã ane. Ga me ren Metïndjwÿnh kabên ja man ren amã me kaprï. Ne ren amã me kaprïkumrêx ne ren ar axwe kêtjamã axwe jarênh kêt.

⁸ Ba me amã arê ga me ama. Ba ije amijo inhï ne me awÿr irwÿk ne ba inhõ pi'ók råràr djwÿnh. Kam gédja ba memã, “Kwãrïk wãnh ga me kam mÿjja kupênh kêt nàr kon, dja ga me jakam apên nàr kam mÿjja kupênh kêt ne arek akrï”, ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju memã ane.

⁹ Ne kam arÿm amũ tẽn mebê pardjêu nhõ me bikprõnh djãmã wadjà.

¹⁰ Nhym me'õ nhikra nhikjê jarõxja me ikô'ã nhÿ. Nhym me ja kute 'ã axwe nhôr kadjy Jeju kukij ne kum,

—Djãm Môjdjê kukràdjà kôt ne me me tyk djà kêt djà nhõ akatikam meo mexo ba? Pi'ók råràrkam meo mexo ba? ane.

¹¹ Nhym memã kum,

—Ba me amã arê ga me ama. Godja me ajõ anhõ mrykï'ãtomti nhym pi'ók råràrkam arÿm kre'ókam tÿm. Djãm ate akrãmã? Kati. Dja ga amã kaprïnh 'amÿn kaba.

12 Nhyim be, Metĩndjwỳnh kum mrykĩ'ãtomti kĩnh ngrire. Nhyim be, gu me ba ne kum me bakĩnhkumrẽx. Kam me kute pi'ôk rårårkam meo mexkam Metĩndjwỳnh kute memã axwe jarẽnh prãm kêt. Mrãmri, me kute pi'ôk rårårkam meo mexkam ne me kute kukràdjà kôt amijo ba mexkumrẽx. Nãm ã Jeju memã ane.

13 Ne kam arỳm me'õ nhikra jarõxjamã kum, “Amrẽ anhikra katàt”, ane. Nhyim 'ỳr ikra katàto dja nhyim arỳm kum mex ne. Kum ikra mex kute ikra nhikjê mexja pyræk.

14 Nhyim mebê pardjêu ar mã apõx ne o aben man abenmã kum,
—Mỳj godja gwaj baje Jeju bĩn kadjy on? ane. Nãm me ã Jeju'ã abenmã ane.

Memã prĩre'ã ujarẽnh.

Mat 11.29; Ruk 22.25; Dju r 13.1; Pir 2.5

15 Nhyim Jeju arỳm ar kuman pyka wã kurũm kato. Kato nhyim me krãptĩ: arỳm kôt mõ nhyim arỳm me kunĩo mex.

16 Ne kam mã memã kum, “Dja ga me ipudju”, ane.

17 Amrẽbê: ne Metĩndjwỳnh Jeju 'ã ajarẽ. Jeju dja memã prĩ mex ne memã kukràdjà jarẽ. Nhyim kam kabẽn jarẽnh djwỳnh Metĩndjwỳnh kukwakam amũ me bakukãmãremã 'ã ajarẽn memã kum,
“Metĩndjwỳnh ne memã kum,

18 ‘Ota, ba arỳm amijo inhõ àpênh pytà. Imã abê. Imã kĩnhkumrẽx.

Dja ba kum Ikarõ jano nhyim arỳm o ba. Nhyim arỳm apỳnh me bajtem ba djàri memã 'ã ajarẽ. Ije meo mex nhyim me imã axwe kêtja 'ã memã ajarẽ.

19 Ne mekmẽ kabẽno aben japanho ku'ê kêt. Ne memã àkjêro ku'ê kêt. Djãm kàj bê kabẽn nhyim me kute prykôt òkre marmã? Kati.

20 Me kaprĩre kute mrãmri ne bõti kajyr kaprĩre pyræk djãm kute meo bikẽnhmã? Kati. Dja memã tỳx jadjà nhyim me kam arỳm kĩnh ne.

Me kute amim imar rerekre kute mrãmri ne ngõnhpòk nhõ kadjàtnhĩ kũm tyk ne akrax rerekreja pyræk.

Djãm kute memã àkjêr nhyim me 'ã ukangamã? Kati. Dja memã kabẽn

mex jarẽ nhyim me arỳm amim mar tỳx. Ne memã axweo àpanho tẽ:n kam arỳm meo mexkumrẽx.

21 Nhyim kam apỳnh me ba djækam me bajtem arỳm tu amim markumrẽx.' Nãm ã Metĩndjwỳnh memã ane.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nhyim me arỳm aben djô'ã arẽnhõ mõ:n arẽnhõ mõr tãmtã arỳm 'ỳr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju arỳm katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ne kam arỳm memã prĩ mex ne memã kukràdjà jarẽnhõ ba. Idjaij kute me bakukãmãremã 'ã ujarẽnh kôt ne memã prĩ mex ne memã kukràdjà jarẽnhõ ban kam memã kum,

—Dja gar ipudju. Nãm ã Jeju memã ane.

Me kute Jejumã Xatanaj nhõ àpênh jarẽnh.

Mak 3.20; Ruk 11.14

22 Nhyim kam me karõ punu kute me'õo baja me arỳm 'ỳr o bõx. Me karõ kute o bakam ne no rãn kabẽn kêtumrẽx. Nhyim kam arỳm o mex nhyim me aêrbê arỳm kabẽn ne rĩt mex.

23 Nhyim me kunĩ kam no tyn abenmã kum,

—Bãrãm mrãmri got we kubê Dawi tãmdjwỳkumrẽx, ane.

24 Nhyim be, mebê pardjêu arỳm me kabẽn man arỳm abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwỳnh kukwakam ne Jeju bõm ar me karõ punu rẽnhõ ba? Kati. Me karõ punu nhõ bẽnjadjwỳrbê Bedjêbu. Bedjêbu kukwakam ne bõm ar me karõ punu rẽnhõ ba, ane. Xatanaj'ã ne me Bedjêbu jarẽn ã abenmã ane.

25 Nhyim kam Jeju tu me kadjwỳnhbê me kabẽn man memã kum,

—Me karõ punu ne Xatanajmã àpênh ar ba. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ò àpênh kujaêko iba? Kati. Dja me aben djwỳnh tãm kum aben kurê nhyim kurê djwỳnh arỳm meo apêx. Nàr, me ò krĩrax tãmkam nàr ò kikre tãmkam me krĩja godja me ja tãm kum aben kurê jabej mỳj dja me kam nẽ? Bir, kam dja me arỳm aben ngràn abenbê ajmã. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ò àpênh kujaêko iba? Kati. Djãm Xatanaj kum ò àpênh kurê? Kati.

26 Be, Xatanaj ren kum ò àpênh kurên kujate nhym ren ò àpênh arým aben ngràn abenbê ajmà. Ren me abenbê ajmà nhym ren arým kubê me ò bënjadjwÿr kêt. Nhym be, kati. Xatanaj kum ò àpênh kurê prãm kêt. Ba ren we Xatanaj kukwakam ò àpênh kujate nhym ren Xatanajdjwÿ kum ò àpênh kurê. Nhym be, kati. Xatanaj kum ò àpênh kurê prãm kêt.

27 Ba ren Bedjêbu kabênkôt ren bôm ar me karô punu rênho iba nhym ren mÿj kabênkôt ne anhô àpênh bôm ar me karô rênho ba? Me jadjwÿ ne me bôm me karô punu rênho ba. Djãm me adjwÿnhdjwÿ ne me we Xatanaj kabênkôt ar bôm me karô rênho ba? Ga me ren memã ja jarê nhym ren me amã, “Je tô djãm Xatanaj ta kute ò àpênho bikênho ba got”? ane.

28 Nhym be kati, Metïndjwÿnh puma puroobit ne ba ar bôm me karô rênho iba. Ga, kôt arým Metïndjwÿnh me awÿr bôxja pumÿ. Metïndjwÿnh kute me apytâr ne me akadjy bënjadjwÿr ne kute me ajo bamã me awÿr bôxja pumÿ. Ja dja ga me ama. Nãm ã Jeju memã ane.

29 Ne kam memã kum,

—Nâr, mÿj dja me me'ô tÿx nhürkwãmã àr on? Kute kubê nëkrêxo prôt kadjy me'ô tÿx nhürkwãmã àr on. Bir, dja me me'ôo tÿm ne uwpre. Ne kam arým ürkwãmã wadjàn kubê nëkrêxo prôt ne, ane. Mÿj'ã ne me'ô tÿx jarê? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrêx djuwpren kam arým amim ò me ja pytà. Ja'ã ne Jeju ã memã ane.

30 Ne kam ajte memã kum,

—Me'ô kum ikĩnh kêt ne arým mrãmri ijo kurê djwÿnh ne. Ne ar ikôt ba kêt ne arým kam amijã, “Ba dja ba ate ikrân ar mrã. Amidjwÿnhbit dja ba amiman amijo mrã”, anen ate ar ba.

31 Kam ba me amã arê ga me ama. Me kute mÿjjao bikênh kunĩkôt Metïndjwÿnh kute me axweo biknor prãm. Ne me kute Metïndjwÿnh japrÿ kunĩkôt kute me axweo biknor prãm. Metïndjwÿnh kute me axweo biknor ne wãnh mekam ngrykmã irer prãm. Nhym be, me kute Metïndjwÿnh Karô japrÿkambit ne Metïndjwÿnh mekam ngryk rã'ã ne.

32 Godja me'ô ijã kabên punu jarênh jabej ije amijo inhĩ'ã kabên punu jarênh jabej Metïndjwÿnh dja axweo akno ne kam ngryk kêt. Nhym be, godja Karô'ã kabên punu jarênh jabej Metïndjwÿnh dja axweo biknor kêt ne. Ne kam kam ngryk rã'ã ne. Jakam dja ngryk rã'ã. Amrê akubyn Kra bôx'ã akati mörkamdjwÿ dja kam ngryk rã'ã.

33 Djãm pidjô punukam pidjô djàn apôx got? Nâr kon, djãm pidjô mex, pidjô djànajakam pidjô punu apôx got? Kati, apÿnh pidjô bàri djari ne kam ô apôx. Ô ne parbê rôrôk ne ikwãn kam bàrio amirît nhym me kôt kum apôx.

34 Me akamingrãnyre ne ga me abê iry. Me ajaxwekam djãm me aje akabên mex 'ô jarênh prãm? Arkati. Ê, me ôkre kadjwÿnhbê ne me mÿjja kumex ma nhym kam amrê bôm ajkwa krekremê oto'ÿr apôx nhym me kam arênho ba. Arênho ban kam arým memã amijo amirît. Mex nâr axwe jao memã amijo amirît. Kute mÿjja ô kute pidjô bàrio amirît ja pyrãk.

35 Nãm me ôkre kadjwÿnhbê kabên punu kumex man arým kabên punuo memã amijo amirît. Nhym me ajte ôkre kadjwÿnhbê kabên mex kumex man arým kabên mexo memã amijo amirît.

36 Ba me amã arê ga me ama. Amrê memã axwe pãnh jarênh djã nhô akati mörkam dja ga me amikôt Metïndjwÿnhmã amijarê. Me aje amrêbê akabên kajgo, akabên punu jarênh kunĩkôt kum arê nhym arým me ama.

37 Kam amrêbê me akabên mex jabej dja akabên mex kôt me amã amex jarê. Nâr, amrêbê akabên punu jabej dja akabên punu kôt me amã ajaxwe jarê ga me arým me biknor tokry djãkam akuno. Nãm ã Jeju me krãptimã ane.

Me kute kum mÿjja pumÿnh kêt nhipêx'ã 'wÿr.

Mak 8.11; Ruk 11.29

38 Nhym kam Môjdê kukràdjã mar djwÿnhmê mebê pardjêu kwÿ Jejumã kum,

—Ujarênh djwÿnh, dja ga mÿjja pumÿnh kêt'ô nhipêx ba me omÿn kôt ama, ane. Nhym memã kum,

39 —Me akamingrãnyre ne ga me ajaxwen mỳjjakôt ari Metĩndjwýnhbê amijo akêxo aba. Ga, me kwý kum prô djwýnh kĩnh ngriren kute ar mebê prôo àkĩnhô baja pumũ. Me gadjwý ne ga me amã Metĩndjwýnh kĩnh ngriren mỳjjakôt ari kubê amijo akêxo aba. Ne ate kam ije me amã mỳjja pumũnh kêt nhipêxja'ã ijwýro aba. Kati. Ije me amã ipêx ga me aje omũnh prãm kêtumrêx. Dja ba amijo kute Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhbê Djônaj pyræk. Tãm dja ga me omũn imã akator jabej.

40 Me bakukãmãre Djônaj ne tep rax tikkrekam nõ nhym 'ã akatin akatin akati nhym arým kato. Badjwý dja ba ã amijo anen kênkrekam nõ nhym ijã akatin akatin akati ba arým ikato. Ba ne ba amijo inhĩ ne bôx. Dja ba ã amijo ane. Jabit dja ga me omũ.

41 Djônaj ne krĩraxbê Niniwekam me akreo tẽ nhym me arým amikam kaprĩren wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx. Nhym be, ba ije iraxo Djônaj jakrenh mex ne ba jakam me akuri djan te me amã idjujarênh ar iba. Djã ne ga me me kudjwa amikam akaprĩn wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx? Kati. Me aje wãnh ajaxwemã anhirer kêtumrêx dja Niniwekam me wã arým pãnh me amã ajaxwe jarê. Me akamingrãnymã arê ga me me biknor tokry djækam akuno.

42 Be ga, aparmã onĩj pyka 'ôdjwýkam bẽnjadjwýr rax nija pumũ. Bẽnjadjwýr ni Xaromã'ýr tẽ:, 'ýr tẽm 'iry:n arým 'ýr bôx. Kute krã mexkôt marmã 'ýr bôx ne arým kuma. Nhym be, ba ije iraxo Xaromã jakrenh me:x ne ba jakam me akuri djan te me amã idjujarênh ar iba. Djã ne ga bẽnjadjwýr ni kudjwa ajamak mex ne ima? Kati. Ga me aje imar kêtumrêx. Me aje imar kêtumrêx dja bẽnjadjwýr ni ã arým pãnh me amã ajaxwe jarê. Me akamingrãnymã arê ga me me biknor tokry djækam akuno, ane.

43 Ne kam ajte me karõ punu'ã ajarêh memã kum,

—Me karõ pydjín kute ar me'ôo baja ne arým kurũm katon tẽ. Ne kam te ar mrã, ngô kêtumrêx ar mrã, te ajte me'ômã àr ne tyk djã kêtumrêx ar mrã.

44 Ne kam amim,

—Ba inhũrkwã kurũm ikatorja'ýr tẽ, ane.

45 Ne kam amim badjã tũmja'ýr tẽn 'ýr bôx ne omũ nhym arým mexkumrêx. Me karõ'ô kute o ba kêt nhym prĩne kre mex nhym arým kam mỳjja katát. Nhym kam kadjy mã me karõ punu'ýr tẽ. Ne kam mekam me kwý japrôn 'ýr meo mõn meo bôx. Nãm me karõbê 7 ne o bôx ne me'ôjamã meo wangij nhym kam mekam ar ba. Kute me karõ punubê 7 ne o bôx tãm ne axweo kute ôbê pydjín kute ar o ba tũmja jakrenh mex ne kam arým o punu rax ne. Kãjbê punuri ne kãjbê punu nhym be, kute kubê 7 ne o bôxja ne arým o punu rax ne. Dja ã me akamingrãnyre ajaxwekam me karõ punu me ajo ane, ane. Nãm Jeju ã memã ane.

Nãmê kamyre'ã ujarênh.

Mak 3.31; Ruk 8.19

46 Jeju me krãptĩ:mã kabẽno dja nhym nãmê kamyre ar axikôt apôx ar bôx ne bõm ku'ê. Ne kute kum kabẽn jarênhmã.

47 Nhym me'ô 'ýr tẽn kum,

—Ë, onĩj anãmê akamy ar amã kabẽn, ane.

48 Nhym Jeju me'ômã kum,

—Be, ije me'ômã inãmê ikamy jarêh kadjy mỳj dja arkam kute? ane.

49 Ne kam kôt ba djwýnhmã kum,

—Ota, inãmê ikamy ne ja.

50 Dja gar Metĩndjwýnhô kĩnh kadjy kabẽn man kôt ar amijo aba. Ba kam arým ar amã ikamyre nar ikanikwýnh nar inã jarê. Nãm ã Jeju arkum ane.

13

Bàygogo'ã ujarênh.

Mak 4.1; Ruk 8.4

1 Ne kam akati tãmkam Jeju kikre kurũm katon tẽn arým imôti mýrri nhỹ.

2 Nhym kam me krãptĩ: 'ã akuprô. Nhym kam arým mebê tẽn kækam nhỹ nhym me krãptĩ: arým ngô mýrri kum dja.

3 Nhym kam arým apýnh kukràdjã djãri'ã memã mỳjja jakren memã 'ã ajarê. Ne memã kum,

—Ë, ô pur djwýnh ne kute ô purkam bàygogo kremã 'ýr o tẽ. 'Ýr o tẽn o bôx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm me kute

mýjja kre kadjy tu mýjja 'yo akabê, bàygogo 'yja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabêr mrã. Kute mrãmri ne me kute katêbàri 'yo ukabêr mrãnhja pyrãk.

⁴ Jeju memã kum,

—Be, me'õ ne ar bàygogo 'yo ukabêr mrã. Nhyim 'y kwý prykam rôrôk. Nhyim kwênh prïne kuku.

⁵ Nhyim kwý kên po'ã pyka purorrekam rôrôk. Nhyim kam pyka purorrekam ingrôt kukrà kêtumrêx.

⁶ Nhyim kam kýrũm myt nhÿn arÿm 'y nhingrôt ga nhyim kajot ne arÿm ty. Arê jabjê kêtum ne ty.

⁷ Nhyim 'y kwý mrÿnhĩkam rôrôk ne kam mrÿnhĩmê ro'ã ingrôt. Nhyim kam prïne o akno.

⁸ Nhyim 'y kwý pyka mexkam rôrôk ne ingrôt ne kam abatãnh ne. Ne arÿm apÿnh bàri ku'ê djàri nhyim kwý iyy jabjê nhyim kam 'y mexti:re. Nhyim kam 'y'ã akre kubê 100. Nhyim kwý iyy mexkumrêx nhyim 'y'ã akre kubê 60. Nhyim kwý kãjbê iyy mex nhyim 'y'ã akre kubê 30. Nãm ã Jeju Metĩndjwÿnh kukràdjã'ã apÿnh mýjja jakren 'ã ujarêho ane.

⁹ Ne ajte memã kum,

—Gop me ajõ ar ajamak mex jabej tu amim ikabên markumrêx, ane.

¹⁰ Nhyim kam kôt ba djwÿnh ar 'ÿr bôx ne kum,

—Mýkam ne ga apÿnh kukràdjã djàri'ã memã mýjja jakren memã mýjjabit'ã ajarê? ane.

¹¹ Nhyim arkum,

—Bir, djãm me kunĩ kute ikukràdjã marmã? Kãjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba'ã ikabên kukràdjã ja djãm me kunĩ kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arêho amirĩt gar aje marmã. Nhyim be, me wãbê ne ba udju ne.

¹² Be, me kwý kute ikukràdjã markumrêx ja dja ba mã memã mýjja krãptĩ jarê nhyim me arÿm mýjja krãptĩ ma. Nhyim me kwý mã kute ikukràdjã mar kajgojabê dja ba ikukràdjão apdju. Kute ikukràdjã mar kajgojao apdju.

¹³ Me wã kute mar kajgokam ne ba memã mýjjabit 'ã ajarê. Ba apÿnh kukràdjã djàri'ã memã mýjja jakren memã mýjjabit'ã

ajarê. Me kute ikukràdjã mar kajgo wã ne me amrêbê: me bakukãmãremã arên memã kum,

“Me te memã mýjja jakre nhyim me omũnh kajgon mã amim omũnhkumrêx kêt.

Nhyim me te memã mýjja jarê nhyim me me kabên maro krĩn mã mar kêt. Mã mýjja'ã me kabên kute amijakreja mar kêt ne.”

Nãm me ã me wã'ã me bakukãmãremã ane. Me kute ikukràdjã mar kajgo'ã ne memã arê.

¹⁴ Me bakukãmãre Idjaij ne amrêbê: me kute imar kajgowãmã kabên jarê. Nãm Metĩndjwÿnh kukwakam memã kum,

“Dja ga me maro aku'ên mã mar kêt. Mã kukràdjã'ã mýjja kute amijakreja mar kêt. Ne omũnh kajgon mã amim omũnhkumrêx kêt. Mýkam?

¹⁵ Bir, arÿm ga me adjumar djãkam ajamakre kêt. Me aje ajamako mar kêt mã ne ga me arÿm ajamakre jaduj.

Ne aje anoo omũnh kêt mã tu ano ngõr.

Nã gãm me aje mar kêt mã ã ibê amijo ane. Aje ikukràdjã'ã mýjja kute amijakreja mar kêt mã ã ibê amijo ane.

Ne aje adjumar djãkam mar kêt mã ã ibê amijo ane. Me aje iwÿr amijo akêx ba ije me ajo mex kêt mã ã ibê amijo ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij me kute ikabên mar kajgomã ane. Nhyim me bakukãmãre aben djõ'ã arêho mõ:n arêho mõr tãmtã arÿm me wã'ÿr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam ne me wã ã ikukràdjã mar kajgoo ane.

¹⁶ Nhyim be, djãm ar ga ne gar ã anomê ajamako ane? Kati. Ar ga ne gar ano atemã ne aje omũnhkumrêx. Ajamakre ne atemã ne aje markumrêx. Kam ar akĩnhkumrêx.

¹⁷ Ba ar amã arê gar ama. Djãm ar aje mýjja pumũnh ja ne me bakukãmãre kute omũnh? Djã ne Metĩndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnhmê me katãt kute amijo bamê kute omũnh? Kati. Djãm ar aje mýjja mar ja ne me kute mar? Kati. Me krãptĩ ne amrêbê te kute omũnh ne mar prãmje. Kam, ar gajbit ne gar aje omũnh ne aje mar. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

18 Kam ba ar amã arê gar ama. Ije ikabên kukràdjà'ã me'õ kute bàygogo 'yo ukabêr jakreja dja gar ama.

19 Kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kabên ne me arým me'õmã arê. Metĩndjwýnh kute amim me utàr ne kute ar meo ba'ã kabēnja kum arê nhym arým mar kêt ne. Mýj'ã kute kabên jakreja mar kêt ne. Nhym ate Xatanaj jãm meo amijakren mebê Metĩndjwýnh kabēno akno. Me kute tu amim markumrêx nhym Metĩndjwýnh kute kubê me utàr karõ ne jãm meo amijakren mebê Metĩndjwýnh kabēno akno. Bàygogo 'y kwý prykam rôrøk ne ja.

20 Kēnkam 'y rôrøk ja ne me kute amim Metĩndjwýnh kabên mar 'iry kêt ne kangaja'ã amijakre. Nãm me myt tãmkam Metĩndjwýnh kabên man bit kum kĩnhkumrêxo tēm kajgo.

21 Kute tu amim markumrêx kêtê. Ajk-waobit ne kute mar. Kute 'y nhingrõt ne arê jabjê kêt kam tēmbê tykja pyræk. Kute amim mar 'iry kêt nhym ate apýnh me kaprĩ djari 'ýr bõx nhym arým kanga.

22 Mrýnhĩkam 'y rôrøkja ne me kute Metĩndjwýnh kabên mar ne kam ate ajte kute jãm mýjja marja'ã amijakre. Nãm me arým Metĩndjwýnh kabên man kam 'ãno ãm kêt ne amim, “Mýj dja ba nēn inhõ kwý krēn mex ne inhõ kubêkà mex? Ikanêkam mýj dja ba nē”? ane. Nãm pykakam mýjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'ók kaprĩo atom rax prã:m ne ajte nēkrêxo atom rax prã:m. Djãm kute amim mýjjao atom raxkam mrãmri umar mex? Kati. Bir, me arým õ mýjja rũnhkam mrãmri umar punukumrêx. Ga, mrýnhĩ kute bàygogoo bikēnh nhym kam iijy kêtja pumũ.

23 Ga, me'õ bàygogo 'yo ukabêr tē nhym ajte kwý pyka mexkam rôrøkja pumũ. Nhym kam arým ingrõt ne abatành ne. Abatành ne arým iijyam 'y kume:x. Me kwýdjwý ne me memã Bēnjadjwýr djwýnh'ã kabên jarê nhym me arým tu amim markumrêx. Ne kam maro amũ amikamēn arým mar rax ne. Mar rax ne arým ukaprĩkumrêx. Me kwý ne me ukaprĩti:re kute mrãmri ne bàri kwýkam iijy mexti:re nhym kam 'y kubê 100 pyræk. Nhym me kwý kàjbê ukaprĩ kute mrãmri ne bàri

kwýkam iijy mexkumrêx nhym kam 'y kubê 60 pyræk. Nhym me kwý kàjbê ukaprĩ kryre kute mrãmri ne bàri kwýkam iijy mex nhym kam 'y kubê 30 pyræk. Me ukaprĩkumrêx nhym Metĩndjwýnh arým mekam kĩnhkumrêx. Mekam kaprĩre kêtumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ê 'y'ã ujarēnh.

24 Ne kam Jeju ajte kabên kukràdjà'ã pur 'õdjwý jakren memã 'ã ajarēn memã kum, —Kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh dja pykakam amim me kwý pytàn ar meo ba. Kam dja meo ajkij. 'Ã ne pur amijakre. Purkam ne me'õ 'y mex rēnho tē. Ne o tē:n arým kre pa.

25 Ne kadjy ate krã. Nhym me õt mýrri kurê djwýnh arým pur'ýr bõx. 'Ýr bõx ne kam 'ê 'ymē bõ nhijymē akrõ 'ymē rēnho tē. Bàygogo 'y mex nhiby 'ê 'y rēnho tē:n arým kre pa. Kre pan arým mã tē.

26 Nhym kam bàygogo ingrõt ne abatành ne iijy ajkapĩ. Nhym 'ēdjwý arým kam kume:x ne.

27 Nhym kam õ àpēnh ar arým õ pur djwýnh'ýr bõx ne kum, “Bēnjadjwýr, 'y mexbit ne ga purkam arēn kre. Mýj ne arým ajmã pur kam nē nhym kam 'ê kume:x”? ane.

28 Nhym arkum, “Gwaj bakurê djwýnh'õ ne kam 'ê 'y rē”, ane. Nhym õ àpēnh ar kum, “Dja bar 'ê kaba”, ane.

29 Nhym arkum, “Kati. Gar ren 'ēmē ro'ã bàygogo kaba.

30 Kwãrĩk wãnh ro'ã abatành gē prý ngrà ba 'ýr ê djwýnh jano. Kam dja ba ê djwýnh arkum, ‘Dja gar 'ê kumrêx karwàn 'ãpren kum adjà gē xêr. Nhym be, bàygogo dja gar o atom ne inhõ bàygogo nhõ kikremã o wadjàn adjwý’, ane. Dja ba ã kum ane.” Nãm ã õ pur djwýnh arkum ane. Nãm ã Jeju memã ujarēnho ane.

Metĩndjwýnh kute me utàr ne meo ba.

Ruk 13.18

31 Ne kam ajte kabên kukràdjà'ã motadu 'y jakren memã kum,

—Kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba ne kute mrãmri ne me'õ arým õ purkam motadu 'y kre nhym abatành pyræk.

³² Motadu 'y ne kryreo kute apÿnh 'y jakrenh. Nhyim be, arÿm abatànhkam abatànho kute purkam djwÿ kunĩ jakrenh. Arÿm abatàn h kute pĩ pyræk. Nhyim arÿm àkmẽ kwênh apÿnh pa'ã ku'ê. Nãm ã Jeju arkum ane. Me kute amim Jeju marmã nhyim arÿm ja pydjìn kadjy amima nhyim arÿm ja kadjy amiman 'ã tÿm nhyim ja kôt 'ã tÿm nhyim ja 'ã tÿm nhyim arÿm 'ã krãptĩ ne. 'Ã ne 'y kryre ja jakre.

³³ Ne kam ajte kabên kukràdjà'ã djwÿ nhigot djà jakren memã kum,

—Kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba ne kute mrãmri ne djwÿ nhigot djà djwÿkam bimàn h tẽm pyræk. Me'õ nire ne djwÿ nhigot djà byn arÿm djwÿ djôm raxkam kapĩ. Djwÿ'ã akreo amãnhkrut ne ikjêkêt. Nãm djwÿkam kapĩn o akà nhyim arÿm prĩne djwÿkam ajmà, ane. Jejudjwÿ dja amim me utàro tẽn kam arÿm pyka kunĩkôt amim me kwÿ pytàn ar meo ba.

³⁴ Jeju kute memã mÿjja'ã ujarênhja kunĩ ne kukràdjà'ã akre. Ne kam me krãptĩ:jamã mÿjjabit'ã ajarê. Djãm kute kukràdjà 'õ'ã mÿjja jakre kêt ne tu kukràdjàbit memã arê? Kati. Nãm kukràdjà'ã memã mÿjjabit jakren memã 'ã ajarê.

³⁵ Me bakukãmãre ne Metĩndjwÿnh kukwakam memã ja'ã ajarê. Jeju memã ujarênh ja'ã ajarê. Amrêbê: ne memã kum, “Kukràdjà'ã dja ba memã mÿjjabit jakren memã 'ã ajarê.

Adjàkam mÿjja bipdjur ne bipdjur rà'ã dja ba arÿm 'ã ajarê”, ane.

Nãm ã me bakukãmãre Metĩndjwÿnh kukwakam memã ane. Ne kam me aben djô'ã arênho mõ:n arênho mõr tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tũ:mràm me bakamingrãnyrekam ne Jeju katon arÿm ã memã ujarênho ane. Me bakukãmãre kute memã ujarênh kôt ne Jeju arÿm amikabên kukràdjà'ã mÿjjabit jakren memã mÿjjabit 'ã ajarê.

³⁶ Ne kam arÿm me krãptĩ jano nhyim me mã mõ nhyim arÿm kikremã wadjà. Nhyim kôt ba djwÿnh ar arÿm 'ÿr bõx ne kukijn kum,

—Ajbir me kute purkam bàygogo 'y mex nhiby 'ê 'y rênho tẽm'ã adjujarênhja mÿj'ã ne amijakre? Ar imã arê bar kuma, ane.

³⁷ Nhyim arkum,

—Bir, ba ne ba amijo inhĩ ne ruw. Ba ijã ne me'õ kute purkam 'y mex rên h ja. Ijã ne me'õja amijakre.

³⁸ Pyka kunĩkôt me kunĩ'ã ne pur amijakre. Me kute Bënjadjwÿr djwÿnh mar'ã ne 'y mex amijakre. Me kute Xatanaj kôt ar amijo baja'ã ne 'ê amijakre.

³⁹ Xatanaj'ã ne kurê djwÿnh kute purkam 'ê 'y rên hja amijakre. Mÿjja kunĩ kute aminhinomã amimênh djà nhõ akati'ã ne bàygogoo atom djà nhõ akati amijakre. Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'ã ne me kute bàygogo djê djwÿnhja amijakre.

⁴⁰ Kute ê djwÿnh kute 'ê jarên h ne o atom ne kum adjàr nhyim xêt pyræk, dja Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh ã me axweo ane. Me kute aminhinomã amimênh djà nhõ akatikam me axweo ane.

⁴¹ Ba ije amijo inhĩ dja ba amũ ikadjy mrãnh djwÿnh jano nhyim me arÿm me axweo kunĩo atom. Bënjadjwÿr djwÿnh kute pykakam meo bajakam me axweo kunĩo atom. Me kute me axwe'ã memã àpnênhmê me axweo kunĩo atom.

⁴² Ne kam me arÿm me biknor tokry djàkam me kumê. Wãnh ne me amim ngryk ne tokry djàje amijanên ar àmra ba.

⁴³ Kam dja me Bãm djwÿnh amim me katàt kute amijo baja pytàn ar meo ba. Nhyim kam me axweja kuràm dja me arÿm me:xkumrêx nhyim me kum me kĩ:nhkumrêx kute mrãmri ne arÿm myt katorkam me kum kĩnh pyræk. Gop me ajõ ar ajamak mex jabej tu amim ikabênja markumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Apÿnh mÿjja'ã ujarênh.

⁴⁴ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba ne me kum kĩnh. Kute mrãmri ne kute me kum nêkrêx pãnh rax kĩnh pyræk. 'Ã ne nêkrêx pãnh rax amijakre. Pykakam ne me'õ nêkrêx pãnh rax jadjàn o apdju nhyim atemã me'õja arÿm 'ÿr bõx ne kum katon kaban kam kĩnhkumrêx. Me'õja nêkrêx pãnh raxkam kĩnhkumrêx ne ajte pyka tãmkam nêkrêx pãnh rax jadjàn o apdju. Me'õ kute kubê o àkĩnh karõ o apdju. Ne amim, “Ba

on pykao inhôn kam ije nêkrêx pân̄h rax jadjâr djào inhô pyka”, ane. Ne kam arým ò mỳjja kunĩo atom ne memã kungãn pân̄h pi'òk kaprĩ by. Ne kam arým pi'òk kaprĩo amim pyka byn o ò. Ne urokam kute kam nêkrêx pân̄h rax jadjârjao ò.

⁴⁵ Kam, ajte kàjkwakam Bēnjadjwỳr djwỳnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba ne me kum kĩnh. Kute mrãmri ne kute me kum nêkrêx pân̄h rax kĩnh pyræk. 'À ne angà pân̄h raxdjwỳ amijakre. Kam ne me'ò kute angà byrmã abej ar mrã.

⁴⁶ Ne kam arým angàja pân̄h ra:xmã kato. Ne amim, “Ba on angà pân̄h raxjao am-inhō”, ane. Ne kam amũ tēn ò mỳjja kunĩo atom ne memã kungãn pân̄h pi'òk kaprĩ by. Ne kam angàja pân̄h rax pân̄h memã pi'òk kaprĩ ngãn arým o ò. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴⁷ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bēnjadjwỳr djwỳnh dja pykakam amim me utàn ar meo ba. Kam, dja me axwemã pân̄h jarē. 'À ne kryreti amijakre. Imôtikam ne me kryreti mē nhym arým apỳnh tep krãptĩ kum wangij nhym me arým unē.

⁴⁸ Ne arým ipukam bjêro mōn akàx'ã kumē. Ne kam arým tep kabio nhỹ. Nãm tep mex ne karwàn kaxnokaikam o atom. Nhym be, tep punu ne me rũm kurēn kanga.

⁴⁹ Mỳjja kunĩ kute aminhinomã amimēnh djà nhō akatikam dja me ã meo ane. Dja Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh apòx ne me'ỳr bôx ne meo ajkij. Me axweja me katàt kute amijo bajabê meo ajkij.

⁵⁰ Ne kam arým kuwy djækam me axwe mẽ. Kam dja me amim ngryk ne tokry djàje amijanên ar àmra ba, ane.

⁵¹ Ne kam arkum,

—Djã ne gar arým mỳjja markumrêx? Mỳjja'ã ije apỳnh mỳjja jakreja djã ne gar arým markumrêx? ane.

Nhym ar kum,

—Nà. Mỳjja'ã apỳnh mỳjja kute amijakreja bar ije markumrêx, ane.

⁵² Nhym kam arkum,

—Aj, tãm ne ja. Arým ne ba mỳjja krãptĩ'ã ajarē gar ama. Kàjkwakam Bēnjadjwỳr djwỳnh kute pykakam amim me utàrn ar meo ba'ã ne ba mỳjja krãptĩ jakren ar amã

'ã ajarē gar arým ama. Arým ar aje markam ar aje ò kikre djwỳnh pyræk. Ò kikre djwỳnh ne ò nêkrêx jadjwỳr djækam mỳjja nymē mỳjja tũmo pòx. Ar aje uræk. Ar abê memã kukràdjà jarēnh djwỳnh ne gar arým memã kukràdjà ny jarēn ajte memã kukràdjà tũm jarē. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ò pyka djwỳnhkam bôx.

Mak 6.1; Ruk 4.16

⁵³ Jeju apỳnh kukràdjà'ã memã mỳjja ja jakren memã 'ã ajarēn kam arým o ino re. Ne kam arým mã tē.

⁵⁴ Ne kam arým ò pyka djwỳnhkam tēn bôx. Bôx ne arým me bikprõnh djækam tēn wadjà. Ne kam arým memã kukràdjà jarē. Memã arē nhym me arým kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Tô, mỳj me'ò ne kum me kukràdjà ja jarē nhym arým ã amak mexo ane. Mỳj me'ò ne kum arē nhym arým ã mỳjja nhipêxo ane. Mỳjja pumũnh kêtumrêx ne arým ipêx nhym kumex.

⁵⁵ Be, kubê ne pĩ kēnh djwỳnh kajgo kra. Marij kurũm ne kato. Kôt ar apòxjabê Xijagumē Jôdjemē Ximãomē Djudamē.

⁵⁶ Kanikwỳnhdjwỳ ar me baro'ã ar ba. Tô mỳj me'ò ne kum kukràdjà ja jarē nhym maro ba? ane.

⁵⁷ Me ã abenmã anhỹro ban kam kubê kĩnh no kati.

Nhym Jeju amijã memã kum,

—Metĩndjwỳnh kukwakam memã ujarēnh djwỳnh dja pyka kunĩkôt ba nhym me kum mex jarēnho ba prãm ne. Nhym be, ò pyka djwỳnhkam me jabit ne me ari aprỳo ba. Òbikwa djwỳnhkam ar ajbit dja me ari aprỳo ba, ane.

⁵⁸ Ne kam arým te kute ò pyka djwỳnhkam me krãptĩo mex prãmje. Me kute amim tu kamnhĩxkumrêx kêtum te kute meo mex prãmje.

14

Me kute Djuão mut krã'yr.

Mak 6.14

¹ Nhym kam me amũ Jeju jarēnho ipòk ne. Nhym kam mebê idjaer nhō bēnjadjwỳr raxbê Erodji arým me kute Jeju jarēnhja ma.

² Ne kam arîk Jejuo Djuão ne ò àpênhmã kum,

—Ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão arým akubyn tîn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tînkam ne arým mýjja pumûnh kêt nhipexo ba, ane.

³⁻⁴ Be, Erodji kute bîn kêttri ne Djuão Erodjij'ã kum kabên ne. Erodji ne Erodjijo prô. Nãm 'ã kum kabên ne kum,

—Metîndjwýnh kukràdjã kupa'ã ne ga akamyrebê prô'ýr mō, ane. Nhyman arým ngryk ne. Ne arým 'ýr me krâkamngôn hano nhyman me arým o tým ne kubê ijê.

⁵ Nhyman kam bit kute me anor nhyman me kute bînmã. Nhyman be, kati. Me krâptî: ne me 'ã abenmã kum,

—Djuãobê ne Metîndjwýnh kukwakam memã ujarênh djwýnh, ane. Me krâptî kute ã anhýrkam ne Erodji arým kum me krâptî pyman Djuão bîn kêt.

⁶ Nhyman kam Erodji rwýk djã nhō akati arým bōx. Bōx nhyman me arým ro'ã àkuro nhý. Nhyman Erodjij kra arým memã to. Memã to nhyman Erodji kum kînhkumrêx.

⁷ Kum kînhkam ne kum,

—Mýj ne ga amã kînh? On imã mýjja'ō jarê ba arým amã kungã. Amã ikabên kajgo kêtikumrêx. Metîndjwýnh ne arým ima, ane.

⁸ Kraja kum tor djwýnhram ne nã arým Djuão krã'ã kum karôn kum,

—Dja kum akînh ga Djuão krã'ã kum apnê, ane. Nhyman kam arým kum to nhyman kum kînh. Kum kînh ne kum mýjja jarênh mãmджи nhyman arým kuma. Ne nã kabên man arým Erodjimã kum,

—Dja ga ngômã me angjênh djwýnhbê Djuãoja ngôn purortikam krã djãn o bōx ne imã angã, ane.

⁹ Nhyman kam bënjadjwýr rax arým kuman kaprîren amim,

—Je, arým ne ba mrãmri kum ikabên jarênh mãmджи nhyman Metîndjwýnh arým ima. Ba arým kam te ije kum, “Kati”, anhýr prãmje. Ibu'ã me jadjwý ne me arým mrãmri ikabênkumrêx ma, ane. Ne kam arým ò àpênhmã kum, “Me kum angã”, ane.

¹⁰ Ne 'ýr me ano nhyman me mebê ijê djã'ýr mōn arým 'ýr bōx. Ne kam arým mut krãta.

¹¹ Mut krãtan ngôn purortikam krã djãn o tēn arým kureremã kungã. Nhyman kumýn o tēn arým nãmã kungã.

¹² Nhyman kam Djuãokôt ba djwýnh ar 'ýr tēn 'ýr bōx. Ne kam Djuão nhî mýn o tēn arým adjã. Ne kam Jeju'ýr tēn 'ýr bōx ne kum arê nhyman arým kuma.

Kute mebê 5.000o djuw mex.

Mak 6.30; Ruk 9.10; Dju r 6.1

¹³ Nhyman kam ate arwãkam ýr kadjy kãkam nhýn arým nox ne. Nhyman kam me arým arênh ma. Arênh man arým krîrax kurûm kôt mō. Pykakôt ar ibej mō. Ar ibej mō:n arým akãx nhikjêkam Jeju kutêp akuprô.

¹⁴ Nhyman Jeju ar ngôkôt mōn arým akãx'ýr bōx. 'Ýr bōx ne arým kã dji. Nhyman kam Jeju arým wabin me krâptî: pumû. Me omûn arým kum me kaprî. Kum me kaprîn arým me kanêo mexo dja.

¹⁵ Meo djan kam arým amykry mex ne. Nhyman Jeju kôt ba djwýnh arým 'ýr bōx ne kum,

—Arwãkam ne gwaj ar baba nhyman arým amykry mex ne. On me krâptîmã arênh kum, “Me amû krî kryremã mōn djwý jamýn anhō kwý krê”, ane. Dja ga ã memã ane, ane.

¹⁶ Nhyman arkum,

—Kati. Kwãrîk wãnh amû me mōr kêt. Ar ga dja gar memã mýjja ngã nhyman me arým kukrê, ane.

¹⁷ Nhyman ar kum,

—Jakam ne djwý kubê 5bit ne tep amãnhkrutbit, ane.

¹⁸ Nhyman arkum, “Amrê imã o tē”, ane. Nhyman kam ar arým 'ýr o bōx.

¹⁹ Nhyman kam me bōkam ýrmã memã arê. Ne kam arým djwý kubê 5mê tep amãnhkrutja jamý. Amýn kãmã kãjkwa pumûn djwýmê tepo Metîndjwýnhmã amikînh jarê. Kum amikînh jarênh arým djwý kokij. Djwý kokjêro dja:n mã kôt ba djwýnh arkum ôro dja. Arkum ôro dja: nhyman ar mã memã ôro mrã.

²⁰ Memã ôro mrã: nhyman kam me kunî kukrênh arým ajne. Nhyman kam ar arým aûm karwãnhō mrã. O mrãn arým kaxnokaikam kungij ne o ipu. O ipun arým 'ã akre. Kam kaxnokai ipu kubê 12 ne 'ã kãtãm ne dja.

²¹ Be, me my kute krên 'ã akre kubê 5.000. Ne ijukri me niremê me prîre'ã akre kêt. Be, me kunî ne me arým ô kwý krên mex ne arým ajne.

Ngô'ã tēm.

Mak 6.45; Dju r 6.15

²² Nhyam kam Jeju kôt ba djwýnh arkum, —Aj mã, kàkam nhý. Dja gar ikukãm akàx nhikjêmã rê. Ba 'ýr me ano gê me mã mō, ane. Nhyam ar arým kàkam nox ne mō.

²³ Nhyam arým me krãptî'ýr tēn memã kum,

—Aje, me on ajmà. Ba on, ane. Ne kam Metîndjwýnhmã kabēn kadjy krãnh'ã tēn wabi. Nhyam kam arým akamàt nhyam ate krãnhkam nhý.

²⁴ Nhyam ar kàkam mōrja arým imôti nhipôkri mō. Mō: nhyam kók ar kutã àbêr týt. Àbêr týt nhyam ngô arým ar'ã kà japîno mō.

²⁵ Apîno mō: nhyam arým ôkrên'ãnh kà. Ôkrên'ãnh kàr pydji nhyam Jeju arým tu ngô rax'ã arkôt tē.

²⁶ Ngô'ã arkôt tē nhyam kôt ba djwýnh ar arým omũ. Ngô'ã tēm kôt omũn arým madja kretin abenmã kum,

—Ota amrê me karõ'õ gwaj bakôt mō, anen arým umaje amra.

²⁷ Nhyam kam arkum,

—E kum, ba ne ba wãm ar akôt tē. On ar akînh ne ar atîn prãm kêt, ane.

²⁸ Nhyam Pedru kum,

—Djãm mrãmri gakumrêx? Ga atēm kumrêx jabej amiwýr ijwý ba wãm akudjwa ngô'ã awýr tē, ane.

²⁹ Nhyam kum, “Amrê iwýr tē”, ane.

Nhyam Pedru arým Jeju'ýr tēm mã ngôkam ruw ne arým ngô'ã tē.

³⁰ Ngô'ã tēn arým ngô pumũ. Kók djàbêr týt kute ngô djàkà týt kôt omũn arým tîn prãm. Tîn prãm ne arým àr tē. Ngômã àr tēn arým amran kum, “Bēnjadjwýr djwýnh, gop ipytà”, ane.

³¹ Nhyam Jeju on pa 'amýn kum,

—Aje amim imar rere:kre. Mýkam ne ga amim, “Djãm mrãmri ne Jeju kute ngô ja mar”, anen amim imar rerekre?

³² Nãm ã kum ane nhyam ar arým kà'ýr bôx. Ne kam arým wabi. Wabi nhyam kók djàbêr on amikrãtan anhikrê ne.

³³ Amikrãta nhyam kàkam ar ýrja arým parbê kônkrão nhýn rax ma:ro nhý. Ne arým kum,

—Mrãmri abê Metîndjwýnh Krakumrêx, ane.

³⁴ Ne kam ar arým akàx nhikjêmã rēn kam arým kà dji. Ar pykabê Djene'ã kà dji.

³⁵ Nhyam kam me arým Jeju nokre pumũn amũ memã arē. Nhyam kam me arým bu'ã pyka kunîkôt me'ýr me ano nhyam me me'ýr mō. Me'ýr mōn memã arē nhyam me arým kuman Jeju'ýr me punu kunîo bôx.

³⁶ Nhyam me arým kum,

—Ba me akà japkrebit kupēn arým imex ne, ane. Ne me kunî kute kupēnhja arým prîne mex ne.

15

Tu mýjja krên'ã ujarēnh.

Mak 7.1

¹ Nhyam kam mebê pardjêumē Môjdjê kukràdjà mar djwýnh krîraxbê Djeruxarē kurũm mōn Jeju'ýr bôx. Me ô kwý krên kadjy ne me aminhikra pōnho ba. Me kukãmãkjê kukràdjà kôt me we Metîndjwýnhmã mex kadjy ne me kum aminhikra pōnho ba. 'Ã ne me Jejumã kabēn ne kum,

² —Mýkam ne akôt ba djwýnh ar me kukãmãkjê kukràdjà mar kêt ne kam amikrà ar o ba? Nãm ar kute aminhikra pōnh kêt ne tu aku, ane.

³ Nhyam Jeju memã kum,

—Djãm mrãmri Metîndjwýnh kukràdjà kôt ne ga me me akukãmãkjê kukràdjàja jarē? Kati. Atemã. Ga me Atemã akukãmãkjê kukràdjà ja'ã ano týt ne Metîndjwýnh kukràdjà mar kêt. Ne kam arým kam amikrà ar o aba.

⁴ Ba me amã arē gar ama. Metîndjwýnh ne me bakukãmãremã 'ã karõn memã kum, “Me amã abãmmē anã jabēn ar kabēn ma”, ane.

Ne ajte memã kum,

“Me'õ arým bãm'ã nàr nã'ã, ‘Gê Metîndjwýnh o ajkê’, anhýr jabej gê me tu kubî”, ane.

Me kum bãmmē nã ar abēmã ne Metîndjwýnh ã me bakukãmãremã ane.

⁵ Nhyam be, djãm me ga ne ga me amã abãmmē anã jabê? Kati. Ga me akukràdjà kôt arîk memã kum, “Me ajô godja anã

nâr abãm mỳjja'ã ajwỳr jabej. Ne aje kubê anhõ mỳjja nê prãm jabej kum, 'Be, ba te ije amã òrmã. Aje mỳjja 'ã ijwỳr ba arỳm o Metĩndjwỳnh nhõ mỳjja. Kam ba te ije amã òrmã', ane. Dja ga me ã kum anen arỳm kubê nê nhym kam arỳm pijàm ne", ane.

⁶ Ga me aje ã memã 'ã karõo anhỳrkam arỳm me nãmê bãmbê òdjỳ'ã memã adjàpnênho aba. Me kum ar abê kêt'ã memã adjàpnênho aba. Metĩndjwỳnh te memã 'ã karõn memã kum,

"Me amã abãmmê anã jabên ar kabên ma", ane.

Nãm te memã ane ga me arỳm Metĩndjwỳnh kabên jao me kukràdjà kajgon kupa'ã memã akukràdjà punu ja jarên arỳm nãmê bãmbê òdjỳ'ã memã adjàpnênho aba.

⁷ Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwỳnh mar mexo aba. Mrãmri ne me bakukãmãre Idjaij me ajã kabên ne. Nãm Metĩndjwỳnh kukwakam me ajã me bakukãmãremã kum,

⁸ "Be, me ja ne me arĩk 'êx ne ajkwa kajgokam imã imex jarênho ban òkre kadjwỳnhbê jãm ate ibê krãn ba.

⁹ Ne arĩk imã irax jarênho kajgoo ban 'êx ne me ta kukràdjà'ã memã kum, 'Metĩndjwỳnh kukràdjà', anhỳro ba."

Nãm ã Idjaij me ajã ane ga me akam-ingrãnyre ajêx ne akukràdjà kajgoo Metĩndjwỳnh kukràdjàn memã arênho aba. Mrãmri ne me ajã arênhkumrêx. Nãm Jeju ã mebê pardjêu arkum ane.

¹⁰ Ne kam amiwỳr me krãptĩ 'uw ne memã kum,

—Ë, dja ga me akunĩ iman ikabên markumrêx.

¹¹ Me kute apỳnh mỳjja'ã memã kum, "Ja dja ga ãm omũ. Dja ga krên arỳm ajaxwe", anhỳro ba. Nhym be, djãm me'õ mỳjja 'õ krê nhym Metĩndjwỳnh arỳm kum, "Ja ne ga krê. Arỳm ajaxwe", ane? Kati. Me kabên punukam ne memã axwe jarê. Me àkĩnhĩkam ne memã arê. Me ari prõ, mjên kupa'ã kurê bakam ne memã arê. Me 'êxnhĩkam ne memã arê. Apỳnh axwe 'òkam ne Metĩndjwỳnh memã axwe jarê. Nãm ã Jeju memã ane.

¹² Kam kôt ba djwỳnh ar 'ỳr bõx ne Jejumã kum,

—Ë, mebê pardjêu kute akabên markam arỳm ngryk ne, ane.

Nhym me'ã arkum,

¹³⁻¹⁴ —Ga, me no rã ne me amikukãm rĩt kêtja pumũ. Kam me kute amipry mar kêt. Kam godja me no rã me no rã japrõ kute meo ba jabej nhym arỳm amê kre'òkam tỳm. Mebê pardjêu ne me kute me urak. Nãm me 'êx ne memã, "Ba ne ba ije Metĩndjwỳnh mar", anhỳro ba. Nhym be, kati. Me kute mar kêt. Ne kam te memã Metĩndjwỳnh'ã ujarênho ar ba nhym me adjwỳnhdjwỳ kute Metĩndjwỳnh mar kêt. Mebê pardjêu 'êx ne kute memã anhỳro bakam dja Ibãm arỳm memã o pãnh ne me biknor tokry djakam me kumê kute mrãmri ne me kute 'ê kadjar ne rũm mênho pyrak. Kwãrĩk wãnh me rã'ã. Nãm ã Jeju mebê pardjêu'ã ane.

¹⁵ Nhym Pedru kum,

—Nã gãm ar imã, "Djãm me mỳjja 'õ krê nhym Metĩndjwỳnh kum, 'Ja ne ga krên arỳm ajaxwe', ane? Kati", ane. Tãm ne ga arê nhym ar ibê bipdjur rã'ã ne. Mỳj'ã ne ga akabên jarê? Ar imã arê bar kuma. Nãm ã Pedru Jejumã ane.

¹⁶ Nhym Jeju arkum,

—Djãm ar gadjwỳ ar aje mỳjja mar kêt rã'ã?

¹⁷ Mỳjja me kute krên ne me tikkambit wangij. Ne kam atykmã arỳm apõx.

¹⁸ Nhym be, me ajkwa kurũm me kabên punu apõxja ne me kute amim mỳjja'ã karõ djà kurũm apõx. Kam Metĩndjwỳnh arỳm memã axwe jarê.

¹⁹ Me kute amim mỳjja'ã karõ djakam amim mỳjja punu'ã karõn arỳm me kurũm apõx.

Nãm me kute me par'ã amim karõ.

Ne kute me prõ puroo nâr me mjên puroo àkĩnh ne ro'ã ikwãja'ã amim karõ.

Ne prõ djwỳnh nâr mjên djwỳnh kupa'ã kurê'ã amim karõ.

Ne kute mỳjjao àkĩnh'ã amim karõ.

Ne memã 'êx'ã amim karõ.

Ne kute Metĩndjwỳnh japrỳ'ã amim karõ.

²⁰ Me axweja kunĩ ne me kurũm apõx nhym Metĩndjwỳnh arỳm memã axwe jarê. Nhym be, me kute aminhikra põnh kêt ne kute ò kwỳ krên ja ne Metĩndjwỳnh kute memã

axwe jarênh kêt. Djãm ar aje ja mar kêt? Nãm ã Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

Me'õ nire bajtem kute tu amim kamnhĩxkumrêx'ã ujarênh.

Mak 7.24

²¹ Ne kam Jeju arým mebê tẽ. Tẽ:n kam krĩraxbê Xirumê Xidõ bu'ã pyka'ýr bõx.

²² Nhyim pykabê Kanaãkam me'õ nire pyka wãkam ar ba. Mebê idjaer ne me wão me bajtem. Me'õ nire kam ar ban arým Jeju'ýr bõx. Ne kam kàj bê kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, Dawi tám djwý, gop amã ikaprĩ. Me karõ punu ne ari ikrao bikênhõ ba, ane.

²³ Nhyim tu kubê anhikrên itõ ne. Nhyim kôt ba djwýnh ar 'ýr bõx ne kum,

—Dja ga amũ ano gê tẽ. Nãm ari gwaj bakôt àmra tẽ, ane.

²⁴ Nhyim arkum,

—Djãm me bajtem'ýr ne Metĩndjwýnh ijano ba tẽ? Kati. Mebê idjaer'ýr ne ijano ba tẽ. Mebê idjaer ne me kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomti no biknor pyrãk ne ate ar ba. Me ate ar ba ja'ýr ne ijano ba tẽ, ane.

²⁵ Nhyim kam arým ni bajtemja 'ýr bõx. 'Ýr bõx ne arým parbê kõnkrão nhýn ra:x man kum,

—Bênjadjwýr djwýnh gop ikôt o kangõn ikrao mex, ane.

²⁶ Nhyim õ mebê idjaer'ã me prĩre jakren kum,

—Nok ba ren rop kraremã me prĩre nhõ djwý rẽ nhyim ren kam punure, ane. Djãm mrãmri ne djwý'ã ajarê? Kati. Kute meo mex djà'ã ne djwý jakren kum 'ã ajarê. Bir, Jeju ne jakam kute me bajtemo mex prãm kêt. Õ mebê idjaer'ýr ne Metĩndjwýnh Jeju jano. Kute õ mebê idjaerbit kumrêxo mexo bamã. Kam ne nimã kum,

—Nok ba ren rop kraremã me prĩre nhõ djwý rẽ nhyim ren kam punure, ane.

²⁷ Nhyim nija arým amim,

—Ijã ne rop krare jarê, anen arým kum,

—Tukwa, mrãmri Bênjadjwýr djwýnh. Kôt ne ga arê. Nhyim be, godja wãnh õ wýnh nhõ pĩponh krakri djwý jaũm rôrõk. Aũmbit dja rop krare kukrê. Kam gop badjwý ibê rop krare pyrãk tu imã ikrao mex, ane.

²⁸ Nhyim Jeju kum,

—Me'õ nire, ga ne ga tu amim ikamnhĩx me:xkumrêx. Akabên kôt ne ba arým akrao mex, ane. Nhyim myt tãm kam kra arým mex ne.

Kute mebê 4.000o djuw mex.

Mak 8.1

²⁹ Nhyim kam Jeju arým pyka ja kurũm tẽn imõtibê Garrêja'ýr tẽn 'ýr bõx. Ne kam arým krãnh'ã tẽn wabin nhý.

³⁰ Nhyim me krãptĩ: arým 'ýr bõx. Nãm me 'ýr me punuo mõn 'ýr meo bõx. Me mrãnh kêtme me no rãmê me kabên kêtme apýnh me kukràdjã punumê apýnh me punu djã 'õdjwý krãptĩ:ja ne me 'ýr meo mõn meo bõx ne Jeju parbê me adju:w nhyim arým meo mex ne.

³¹ Jeju meo mex nhyim me krãptĩ: arým me omũ. Me kabên kêt arým kabên mex. Me apýnh kukràdjã punu arým kukràdjã mex ne. Me mrãnh kêt arým mrãnh mex ne. Me no rã arým rĩt mex ne. Nhyim me arým me omũn te kute marmã mekam no tyn kumex. Ne kam arým mebê idjaero ba djwýnhmã rax jarê. Metĩndjwýnhmã rax jarênhõ kume:x.

³² Nhyim kam arým amiwýr kôt ba djwýnh ar ku'uw nhyim ar bõx nhyim arkum,

—Imã me krãptĩ:ja kaprĩ. Me iro'ã krĩ'ã arým akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ne kam arým me õ mýjja kêt. Nok ba ren me kum prãm kam ren amũ me ũrkwãmã me ano nhyim ren pry konenh ren me arým rerekre nhyim ren tyk djã me kupa, ane.

³³ Nhyim kôt ba djwýnh ar kum,

—Kapôt kukrit jakam ne gwaj te me krãptĩ:ja kadjy djwý kume:x prãmje. Mýj got gwaj me kadjy nẽ? ane.

³⁴ Nhyim Jeju arkum,

—Mýj ne ar anhõ djwý kute? ane. Nhyim ar kum,

—Djwý kubê 7. Tepprãredjwý ngrêre, ane.

³⁵ Nhyim kam arým me krãptĩmã 'ã karõn kum,

—Pykabê dja ga me nhý, ane. Nhyim me kam arým nhý.

³⁶ Nhyim kam arým djwý kubê 7 jamýn tepprãre jamýn o Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Ne kam kokij ne mã kôt ba djwýnh arkum kungã nhyim ar mã me krãptĩmã adjuw.

³⁷ Nhyam kam me kunĩ kwỳ krên arỳm ajne. Nhyam kam me arỳm aũm karwàn kaxnokai kam kungij. Kungij nhyam arỳm kaxnokai ipubê 7 ne 'ã kâtãm.

³⁸ Be, me my kubê 4.000 ne ò kwỳ krê nhyam me niremê me prĩre'ã akre kêt.

³⁹ Nhyam kam arỳm amũ me anon kam kà'òkam nhỹ. Ne kam nox ne pykabê Madara'ỳr mōn 'ỳr bōx.

16

Kute kàjkwa kurũm mỳjja'õ nhipêx'ã me kum à'wỳr.

Mat 12.39; Mak 8.11

¹ Nhyam mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê Jeju'ỳr bōx ne mrãmri kubê Metĩndjwỳnh Krakumrêx jabej kum,

—Goja kàjkwa kurũm mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx bar omũn kêt ama, ane.

² Nhyam memã kum,

—Arỳm myt djarmã nhyam myt ngjêx djakam kàjkwa kamrêk. Ga me kam 'ã abenmã kum, “Dja kryrãm kàjkwa mex”, ane.

³ Nàr, arỳm myt katormã nhyam myt apôx djakam kàjkwa kamrêk ne kakrã kumex ga me kam 'ã abenmã kum, “Akati jakam dja na kumex”, ane. Me ga ne ga me amijo ajêx ne amijo Metĩndjwỳnh mar mex. Aje kàjkwa mex mar nàr aje kàjkwa punu mar. Mỳkam ne ba me akam ar ibari mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx ne me amã mỳjja amirĩto iba ga me ja mar kêt ne? Ga me omũnh kajgon amim, “Je tô mỳj'ã”? anhyr kajgon mar kêtumrêx.

⁴ Me ga akamingrãnyre ne ga me ajaxwen mỳjjakôt ari Metĩndjwỳnhbê amijo akêxo aba. Ga, me kwỳ kute kum prõ djwỳnh kĩnh ngriren kute mebê prõo àkĩnho baja pumũ. Me gadjwỳ ne ga me amã Metĩndjwỳnh kĩnh ngriren ari kubê amijo akêxo aba. Ne kam me aje omũnh kadjy ije me amã mỳjja pumũnh kêt nhipêx jabej. Djãm kam ije me amã ipêxmã? Kati. Ije me amã ipêx me aje omũnh prãm kêtumrêx. Dja ba ì amijo Metĩndjwỳnh kukwakam ujarênh djwỳnhbê Djônaj pyræk. Dja ga me jabit pumũ, ane. Tyk ne akubyn tĩn'ã ne ã Jeju memã ane. Ne kam arỳm mebê akêx ne mã tẽ.

Djwỳ nhigot djà'ã ujarênh.

Mak 8.14

⁵ Ne kam ar imôti'ã rên akàx nhikjêmbôx. Nhyam kôt ba djwỳnh ar djwỳo amak kêt katin arỳm Jejumã arê.

⁶ Nhyam arỳm me kukràdjà kajgo kôt ar amijo ba kêt kadjy arkum kabên ne arkum,

—Ga, me kute djwỳ nhigot djà djwỳ djômkam kapĩnja pumũ. Nhyam arỳm djwỳ tỳx me:x ne. Ar gadjwỳ dja gar me kukràdjà man kôt ar amijo aban arỳm ajaxwe mex ne. Mebê pardjêu kukràdjà nàr mebê xadjudjêu kukràdjà dja gar aman kôt ar amijo aban arỳm ajaxwe me:x ne. Ar amijã ano tỳx ne me kukràdjà mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt. Nãm ã Jeju nêje ar kukrào ane.

⁷ Nhyam kam ar ari 'ã aben kukij ne arĩk abenmã kum,

—Gwaj baje djwỳ byr kêtumkam ne ã gwaj bamã ane, ane.

⁸ Nhyam Jeju arỳm ar kabên man arkum,

—Ar aje amim imar ngri:re. Mỳkam ne gar aben kukij ne abenmã kum, “Gwaj baje djwỳ byr kêtumkam ne ã gwaj bamã ane”, ane?

⁹ Djãm ar aje mỳjja mar kêt rã'ã? Mỳj'ã ikabên kute amijakreja djãm aje mar kêt rã'ã? Ar akubyn amijo tẽn ije djwỳ kubê 50 mebê 5.000o djuw mex'ỳr amijo bōx. Mỳj ne ar aje djwỳ janhy karwànham kaxnokai ipu kute 'ã kâtãm ne?

¹⁰ Ar akubyn amijo tẽn ije djwỳ kubê 70 mebê 4.000o djuw mex'ỳr amijo bōx. Mỳj ne gar aje djwỳ janhy karwànham kaxnokai ipu kute? Ga, djwỳ kume:xo ije meo djuw mexja pumũ. Djãm arỳm ne gar o ajamak kêt kati?

¹¹ Djãm djwỳ'ã ne ba ar amã arê? Djãm 'ã ne ba ar amã, “Ari amijã ano tỳx. Kwãrĩk wãnh mebê pardjêu kukràdjà, nàr mebê xadjudjêu kukràdjà, kute djwỳ nhigot djà pyræk kwãrĩk wãnh kôt ar amijo aba kêt”, ane? Kati. Djwỳ'ã ije ar amã ja jarênh kêt. Mỳkam ne gar aje ja mar kêt? Nãm ã Jeju arkum ane.

¹² Nhyam kam ar arỳm kuma. Kute Ar kubê me kukràdjà puma. Kute Ar kubê mebê pardjêumê mebê xadjudjêu kukràdjà puma. 'Ã ne djwỳ nhigot djà amijakre. Tãm ne ar arỳm jakam kuma.

Pedru kute Jejumã Běnjadjwýrbê kumkati jarěnh.

Mak 8.27; Ruk 9.18

¹³ Be, Piripi nhõ krĩraxbê Xedjare bu'ã ne apýnh me õ krĩ djari. 'Ýr ne Jejumě kõt ba djwýnh ar mõ. Ar 'ýr mõrkõt nhym Jeju arkum,

–Ě, ar imã ijã me ujarěnh jarě ba kuma, ane.

¹⁴ Nhym ar arým kum,

–Nãm me kwý ajã, “Ngõmã me angjěnh djwýnhbê Djuão. Ta ne akubyn tĩn ne ar ba”, ane. Nhym me kwý ajã, “Me bakukãmãre Erij. Metĩndjwýnh kukwakam ujarěnh djwýnh raxbê Erij”, ane. Nhym me kwý ajã, “Me bakukãmãre Djermi. Metĩndjwýnh kukwakam ujarěnh djwýnhbê Djermi”, ane. Nhym me kwý ajã, “Me bakukãmãrekam Metĩndjwýnh kukwakam ujarěnh djwýnh ar 'õ.” Nãm me ã abenmã ajã ane. Nãm ã ar Jejumã ane.

¹⁵ Nhym ajte arkum,

–Ne ar gadjwý mã ne gar imar on? Mýj'ã ne gar ijakre? ane.

¹⁶ Nhym Pedru kum,

–Abê me inhõ Běnjadjwýrbê kumkatibê Kritu. Abê Metĩndjwýnh tĩn ne ar baja Kra, ane.

¹⁷ Nhym Jeju Pedrumã kum,

–Ximão, Djõnaj kra. Djãm pykakam me'õ ar ba ne amã ijarě ga ima? Kati. Kãjkwakam Ibãm ne amã ijo amirĩt ga ima. Kam ne ga akĩ:nhkumrěx ne.

¹⁸ Ga ne ga imã, “Abê me inhõ Běnjadjwýrbê kumkatibê Kritu. Kadjy ne Metĩndjwýnh ajano ga bõx. Ga abê Metĩndjwýnh tĩn ne ar baja kra”, ane. Ba amã arě ga ama. Ga abê Pedru. Mrãmri, kěň'ã ne anhidji amijakre. Akaběň mex jakõt ne ga arým atýx ne aje kěň pyrãk. Dja me akudjwa ã amim imaro ane ba arým amim me utã nhym me arým akudjwa týx kute kěň týx pyrãk. Me kute amim imar kunjja dja me tý:x nhym arým Xatanaj nhõ me àpěnh te kute meo àpanhmã ne te kute me biknor tokry djãkam meo biknormã.

¹⁹ Dja ga aje mrãmri ne me'õ kute běnjadjwýr nhõ kikrekam o kajkep djão ba pyrãk. Me'õ kikre'ã kuta nhym me arým wadjã nãr kikre'ã ijě týx ne arým mebê aptã nhym me àr kětkumrěx. Aje me'õja pyrãk.

Dja me amim imar kět ga arým mebê aptã. Nhym kam kãjkwakam Ibãmdjwý arým akõt amikaběň djin arým mebê aptãn amim me utãr kět ne ar meo ba kět. Nãr, dja me amim ima ga memã kum, “Ajrã. Kõt ar aba”, ane nhym kãjkwakam Ibãmdjwý arým akõt amikaběň djin memã kum, “Ajrã. Ikõt ar aba”, anen arým amim me utãn ar meo ba. Nãm ã Jeju Pedrumã ane.

²⁰ Ne kam amijã kõt ba djwýnh arkum karõ. Metĩndjwýnh ne arým mebê idjaer kadjy Jeju'ã Běnjadjwýrbê kumkati mě. 'Ã ne me kum Kritu jarě. Nãm amijã arkum karõn arkum,

–Kwãrĩk wãnh me'õmã kum, “Jejubê ne Kritu. Kubê ne me banhõ Běnjadjwýrbê kumkati”, anhýr kět. Nãm ã Jeju arkum ane.

Amikukãm amityk'ã ujarěnh.

Mak 8.31; Ruk 9.22

²¹ Ne kam ja nhjukri arým kõt ba djwýnh arkum,

–Krĩraxbê Djeruxarěkam itokry kumexmã ne Metĩndjwýnh ijano ba arým 'ýr itěmmã. Dja ba kam bõx nhym meběngětmě me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ běnjadjwýrmě Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmě ijo bikěnh kumex nhym me arým ibĩ. Nhym ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn ne, ane.

²² Nhym kam Pedru arým Ar kubê Jejuo tẽn ar kãxã něje kum bẽn týxmo krax ne kum,

–Běnjadjwýr djwýnh, gop gě Metĩndjwýnh kum akaprĩ. Djãm ga dja me abĩ? Arkati, ane.

²³ Nhym Jeju akěx ne Pedrumã kum,

–Arým akaběň kute Xatanaj kaběň pyrãk. Amũ imã akre rax ne dja. Aje Metĩndjwýnh bẽ ijo akěx prãm pyrãk. Metĩndjwýnhkõt adjumar kět. Me kum ikĩnh kětja kõt ne ga adjumar djã dji, ane.

²⁴ Nhym kam Jeju kõt ba djwýnh arkum, –Gědja gar ajõ mã ikõt abikaměnh prãm jabej kwãrĩk wãnh amidjwýnhbit mar kět. Dja ga amim, “Djãm ba ije amijo ikĩnhmã? Kati”, ane. Dja ba ityk kadjy inhõ pĩte'y mýn itokry:. Dja ga ijã amijakren aje anhõ pĩte'y mýnh mãn prãbẽ amã atokry pyma kět ne amã ijabẽ rã'ã ne mã ikõt ajkamě.

²⁵ Me kute amidjwÿnhbit mar ne me kum tokry puma, me tãm gêdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djâkam tẽ. Nhyim be, me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwÿnhbit mar kêt nhyim me kute me bÿn jabej me tãm gêdja me amiptàn ar tÿn ne ba rã'ã: rã'ã ne.

²⁶ Ne ren me'õ pykabê mÿjja mexja kunÿ, nêkrêx kunÿja ren ari o atom ne o ban kam ren ty. Je, mã dja kam nê? Kati, nãm ren ty nhyim ren õ nêkrêxja ren wãnh kumex. Nhyim mÿj pãnh ne ne ren Metÿndjwÿnhmã arê nhyim ren akubyn o tÿn nhyim ren kum amijo pãnh? Arkati. Dja te kum pãnh jarê nhyim akubyn o tÿn prãm kêtumrêx.

²⁷ Ba ije amijo inhÿi ne me'ÿr irwÿk dja ba Ibãm jadjênhmẽ umao ipuma:n me'ÿr bôx. Kadjy mrãnh djwÿnh puma:mẽ ro'ã me'ÿr bôx. Ne kam me ÿ pÿnhkôt me kunÿmã o pãnh ne. Me axwe kôt nar me kute katàt amijo ba kôt memã o pãnh ne.

²⁸ Ba ar amã arê. Ije amijo inhÿi ne ar awÿr ibôx. Ibãm dja ijã bënjadjwÿr rax mẽ. Dja ba bôx ne ipymao ar apytàn ar ar ajo iba. Dja gar adjãmja akwÿ atÿnri iraxkôt ipumũ, ar akadja ibënjadjwÿr rax ne ipy-makôt ipumũ. Mrãmri ne ba ikabênja. Nãm ã Jeju arkum ane.

17

*Kute amijo atemã'ã ujarênh.
Mak 9.2; Ruk 9.28*

¹ Jeju memã ane nhyim kam ar'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut apêx. Nhyim kam Jeju arÿm Pedrumẽ Xijagumẽ Djuão ar aprôn aro tẽn krãnh prêkti'ã aro wabin ate ar ro'ã me kãxã dja.

² Ne kam arÿm ar kabem amijo atemã. Ne nokre jadjênh kute myt jadjênh pyrâk. Nhyim õ kubêkã arÿm aka:n kam adjê:nh.

³ Nhyim kam me bakukãmãrebê Môjdjê mẽ Erijmẽ arÿm arkum amijo amirÿt ne. Ar Jejumẽ abenmã ujarênh dja nhyim ar arÿm ar omũ.

⁴ Nhyim kam Pedru Jejumã kum,

—Bënjadjwÿr djwÿnh, jakam arÿm gwaj bakÿnhkumrêx. Amã kÿnh jabej dja bar ar amã kikre kryre nhipêx. Dja bar amã 'õ nhipêx ne Môjdjê mã 'õ nhipêx ne Erijmã 'õ nhipêx, ane.

⁵ Nãm kum kabêno dja nhyim kakrã jadjênh arÿm ar nokrekam kato. Ar nokrekam katon arÿm ar kuno. Nhyim ar aêrbê Metÿndjwÿnh kakrã kurũm kabên nhyim ar kabên ma. Nhyim arkum,

—Ikra ne wã. Imã abê:kumrêx. Ba kam kam ikÿnhkumrêx. Tãm wã dja gar kabên man kôt ar amijo aba, ane.

⁶ Ar kabên ja man arÿm madja kreti. Madja kretin tu mÿrbê tÿm ne nõ.

⁷ Nhyim Jeju ar'ÿr bôx ne ar kupên arkum, —Kãjmã ar dja. Kwãrÿk wãnh ar atÿn prãm kêt, ane.

⁸ Nhyim ar kãjmã rÿt nhyim arÿm Jeju pydjibit dja nhyim ar omũ. Arÿm ne Môjdjê ar ar aêrbê mã tẽn arÿm amirÿt kêt ne.

⁹ Nhyim kam ar arÿm krãnh prêkti'ã rwÿk tẽ. Rwÿk tẽ nhyim Jeju arÿm arkum 'ã karõn arkum,

—Ar aje ipumũnhja kwãrÿk wãnh on me'õmã 'ã adjujarênh kêt. Ba ije amijo inhÿija ityk ne akubyn itÿnkambit dja gar 'ã ajarê, ane.

¹⁰ Nhyim kôt ba djwÿnh ar Erij jabej Jeju kukij ne kum,

—Mÿkam ne Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh memã kum, “Erij kumrêx dja bôx nhyim kam Metÿndjwÿnh ar meo ba”, ane? Mÿkam ne me memã ja jarê? ane.

¹¹ Nhyim Jeju arkum,

—Be, mrãmri, gêdja me'õ kute Erij pyrâk kumrêx bôx ne akubyn Metÿndjwÿnh'ÿr me kunÿo akêx ne. Meo akêx nhyim me arÿm amim maro ba.

¹² Ba ar amã arê gar ama. Me'õ kute mrãmri ne Erij pyrâk arÿm bôx nhyim me kute mar kêt ne arÿm amikÿnhje o bikênh ba. Badjwÿ ije amijo inhÿi dja me ijo bikênh ba ba itokry ne, ane.

¹³ Nhyim kam kôt ba djwÿnh ar amim,

—Be, ngômã me angjênh djwÿnhbê Djuão'ã ne ar imã ane, ane.

*Me karõ punumã àkjê.
Mak 9.14; Ruk 9.37*

¹⁴ Kam Jeju ar arÿm krãnh'ã rwÿk tẽ. 'Ã rwÿk tẽ:n arÿm me krãptÿja'ÿr bôx. Nhyim kam me'õ 'ÿr bôx ne parbê kônkrão nhÿn

¹⁵ kum,

—Bënjadjwÿr djwÿnh, amã ikra kaprÿ. Ikra ibê tyk ar ban amijo bikênh krãptÿ.

Nãm mã tyn kuwykam rôrôk ne ngôkam nox.

¹⁶ Nã bãm akôt ba djwýnh ar'ýr o bôx nhym ar te kute o mexmã o ane, ane.

¹⁷ Nhym kam Jeju me'ýr akêx ne memã kum,

—Je, me akamingrãny aje amim ikamnhĩx kêtumrêx ne ajaxwe. Mýj dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awýr bôx ga me ajamakke kêtumrêx ne prĩne akabêno ikaty. Nã bãm te amiwýr me akam ama ga me arĩk ar aba, ane. Ne kam bãmjamã kabên ne kum,

—Amrê akrao tẽ, ane.

¹⁸ Nhym arým 'ýr o tẽn o bôx nhym Jeju arým kum akij. Me karõ punu kute kra bôktio bajamã akij nhym arým kum iren kurũm katon mã tẽ. Nhym arým myt tãmkam mex ne.

¹⁹ Nhym kam Jeju tẽn ate dja nhym kôt ba djwýnh ar arým 'ýr bôx ne kum,

—Mýkam ne bar te: ije me karõ punu kujaêkmã o ane? ane.

²⁰ Nhym Jeju arkum,

—Djãm ar aje kujaêk kadjy tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx? Kati. Ar aje kadjy tu amim kamnhĩxkumrêx kêt. Dja gar tu amim kamnhĩxkumrêx. Be, me kute tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêxkam me kute rerekre pyrãk. Ga, pidjôbê motadu 'ydwý ngri:ren rere:kreja pumũ. Nhym be, kati. Motadu 'y arým krekam ingrôt ne abatãnh ne kam arým abatãnh ne. Ar gadjwý dja gar tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx ne kam kute arerekre pyrãk nhym arým ar amã mýjja jabatãnh nhipêx. Kute mýjja rũnh kunĩ nhipêx mar. Gar ren kadjy tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx ne ren krãnhjamã kum, “Krãnh, amũ ajkamẽ”, ane nhym ren arým amũ ajkamẽ. Djã ne gar ren te aje mýjja 'õo anhýrmã? Kati. Ne gar ren apýnh mýjja kadjy tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx nhym ren arým ar amã ipêx ne. Nhym be, kati. Ar aje tu amim kamnhĩxkumrêx kêt. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

²¹ Nhym be, me karõ punu kute bôktio baja mebê tỳ:x. Me kute Metĩndjwýnhmã o à'wýr ne kum amijajburkambit arým apôx. Nãm ã Jeju arkum ane.

²² Nhym kam ar arým pykabê Garrêjakam ar ba. Nhym kam Jeju arkum,

—Ba ije amijo inhĩ dja me'õ ibê amijo akêx ne memã ikanga.

²³ Nhym me kam arým ibĩ. Nhym ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn, ane. Nhym kam kôt ba djwýnh ar arým kaprĩre ne.

Pi'ôk kaprĩo atom djwýnh'ã ujarênh.

²⁴ Nhym kam ar krĩraxbê Kapana'ýr tẽn 'ýr bôx. Nhym kam pi'ôk kaprĩo atom djwýnh ar ba. Ar kute Metĩndjwýnh nhõ kikretio mex kadjy pi'ôk kaprĩo atomo ba. Ne kam ar Pedru'ýr bôx ne Jeju jabej kukij ne kum,

—Djãm ar anhõ ujarênh djwýnh kute Metĩndjwýnh nhõ kikreti kadjy memã pi'ôk kaprĩ nhõrmã? ane.

²⁵ Nhym arkum,

—Nã. Dja ar amã kungã, ane. Ne kam kikremã wadjãn Jeju'ýr bôx ne amikabên mar tôrãm nhym Jeju kumrêx kum,

—Ximão, mýj ne ga kam mar on? Mýj xêbê gêdja pykakam me bẽnjadjwýr pi'ôk kaprĩo atomo ba? Pi'ôk kaprĩbê ipôxuo atom nãr pi'ôk kaprĩbê kributuo atom. Mýj xêjabê dja o atom? Djãm ta kra Ar kubê dja o atom nãr djãm õ àpênh kajgobê o atom? ane.

²⁶ Nhym Pedru kum,

—Õ àpênh kajgobê dja pi'ôk kaprĩo atom, ane.

Nhym Jeju kum,

—Mrãmri, õ àpênh kajgobê dja o atom. Kute kra Ar kubê pi'ôk kaprĩo atom kêt.

²⁷ Bir be, gu babê Metĩndjwýnh kra. Kam Metĩndjwýnh gu babê pi'ôk kaprĩo atom kêt. Gê te gu babê pi'ôk kaprĩ byr kêt gu ba dja gu tu o atom djwýnh arkum kungã. Metĩndjwýnh nhõ kikreti kadjy o atom djwýnhmã kungã. Gwaj ren arkum õr kêt nhym ren me abenmã gwaj bajã kabê:n ne. Aje, imôti'ýr dja ga tẽn 'ýr bôx. Ne kam kum anhõ kadjãt mẽ. Dja tep'õ kumrêx 'ã wajêt ga o wabin abyn ajkwa pôt. Ajkwakam dja ga ngônponho pi'ôk kaprĩ pumũ. Tãm dja ga aby gu amikadjy arkum kungã, ane. Nhym kam arým ã anen arým arkum kungã.

18

*Ar kute amirax jabej Jeju kukjê.
Mak 9.33; Ruk 9.46; Pir 2.3; Ped k 5.5*

¹ Nhyam kamã kôt ba djwýnh 'ôdjwý ar 'ýr bôx ne kukij ne kum,

—Kàjkwakam Běnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam nhýnh ar ijô dja bar iraxo aben jakre? ane.

² Nhyam amiwýr me'ô prîre 'uw nhyam 'ýr bôx nhyam ar ipôkri kudja.

³ Ne arkum,

—Dja gar on amirax jabejja kangan amijo angriren amijo akâtâm. Amijo angrire kute me prîre pyrâk. Godja gar amirax jabej rã'ã djãm kàjkwakam Běnjadjwýr djwýnh kôt ar abamã? Kati. Kàjkwakam Běnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam kôt ar aba prãm kêtumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarěnhkumrêx.

⁴ Kam me kute amijo ngrire kute me prîre ja pyrâk tãm ne raxo kute me kunĩ jakrenh. Kàjkwakam Běnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam ne raxo kute me kunĩ jakrenh.

⁵ Nhyam kam me kute ikukwakam kum me prîre kute ja pyrâk kĩnh, kum me'ô kâtãmja kĩnh ne kam arým badjwý kum ikĩnh.

⁶ Nhyam be, me'ô kute me prîre pyrâk ne ajbir kute amim imar ny nhyam kam ren ate me'ôja axwe'ã kum apnê nhyam ren arým kôt axwe nhyam kam ren pãnh me mut'ã kěnpoti nhô, kute kum axwe'ã àpněnh djwýnhja mut'ã ren kěnjabatành nhô ne ren ngônhmã kumě, ngô jabatành nhípôkri kumě nhyam ren ngô kubĩ. Ja ne kàjbê tokry. Tokry ngrire. Nhyam be kati, dja prîne Metĩndjwýnh o ajkě nhyam tokry ra:x ne.

⁷ Ý, watĩ:re. Pykakam me kute me axwe'ã memã àpněnhja dja me tokry ra:x ne. Mrãmri dja me axwe'ã memã àpněnh ba. Nhyam be, kute 'ã memã àpněnh djwýnhja watĩ:re. Dja tokry ra:x ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁸ Ga, me kute apýnh amikukràdjào àpěnh jaxwe prãmja pumũ. Ar kute àpěnh jaxwe krã'yrn kangamã ne Jeju Ar kubê axwe pyman arkum,

—Ne ga ren ar ajaxwe kadjy anhkra nhikjêo aje mýjja punu kupěnh prãm nàr ar apar nhikjêo mýjja punu'ýr amrãnh prãm mýj ne gar ren on? Bir, ga ren ar on krãtan rũm amibê amě. Ne ren kam te anhkra nhikjê kêt nàr apar nhikjê kêt ne ren atĩnkam ren akĩnhkumrêx. Metĩndjwýnhkôt atĩn ne ar abakam ren akĩ:nhkumrêx. Ne ren aktã anhkra rã'ã nàr aktã apar rã'ã nhyam Metĩndjwýnh ren kuwykam ar amě. Kuwy pòk rã'ã: rã'ãkam ren ar amě gar ren kam atokry ra:x ne.

⁹ Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjêo aje mýjja punu pumũnh prãm mýj ne gar ren on? Bir, ga ren ar on kaban rũm amibê amě. Ne ren kam te ano nhikjê kêt ne ren atĩnkam ren akĩnhkumrêx. Metĩndjwýnhkôt atĩn ne ar abakam ren akĩ:nhkumrêx. Ne ren aktã ano rã'ãn ren atokry ra:x ne. Ne ga ren ar me biknor tokry djakam kuwykam tẽn ren kam akaprĩkumrêx, ane. Djãm mrãmri ne ar kute aminoo pôx ne aminhkra krãkàr ne amipar krãkàrmã Jeju arkum 'ã karô? Kati, ar kute àpěnh jaxwe krã'yrn kangamã ne Jeju 'ã arkum ar kute amibê amikukràdjào krãkàrmã arě.

Mrykĩ'ãtomti biknor'ã ujarěnh.

Ruk 15.4

¹⁰ Ne kam ajte arkum,

—Me'ô kute me prîre pyrâk djãm ar amã kurěn aje kum kajgo jarěnhmã? Kati. Kwãrĩk wãnh. Mýkam? Bir, djãm kajgo? Kati. Mýkam? Bir, kadjy mrãnh djwýnh kute me prîreo djuw mex djwýnhja ne kute kàjkwakam Ibãm pumũnh rã'ãkam. Ba ne ba ar amã ja jarě.

¹¹ Be, ije me axwe pytãrmã ne ba tẽ. Kadjy ne ba amijo inhĩ ne me awýr ruw, ije me axwekam me biknorja pytãrmã.

¹² Ar gadjwý dja gar adjukaprĩ. Godja me'ô nhô mrykĩ'ãtomti krãptĩ kubê 100 nhyam kam pydji kubê màt ne biknorja. Mýj dja me'ôja on? Bir, dja mry krãptĩbê 99jamã ire gê wãnh kutêp kumex, nhyam kam krãnh'ýr kôt tẽ, pydji biknorjakôt tẽ.

¹³ Godja kum kator jabej ne kam arým kĩ:nhkumrêx. Kute pydji biknorjamã katorkam dja kĩ:nhkumrêx. Ne mry'ã kâtãmbê 99 biknor kêtjakam dja kĩnh ngrire. Ba ne ba

mrãmri ar amã ja jarënhkumrëx. Be, ije ar amã idjujarënhjakam mÿj dja gar kam ama?

¹⁴ Bir, kàjkwakam Abãm djwÿnhdjwÿ, djãm me'õ prïre kute ãmja pyræk pydji biknor nhym kam kÿnh got? Arkati. Kam kÿnh kêtumrëx. Ukaprïkam kam kÿnh kêtumrëx. Tãm dja ga amim aman kudjwa adjukaprï. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute me'õ jaxwe'ã arkum karõ.

Ruk 17.3; Gar 6.1; A Tex 3.15

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

–Kam, aje me'õo akamy'õ godja ajo bikënh jabej ne arÿm axwe jabej. Ga dja ga adjukaprïn akumrëx 'ÿr tën me kàxã kukjan kum akabën. Godja kute amar ne axwemã irer jabej ga ne ga arÿm Metïndjwÿnh'ÿr o akëx nhym ajte kôt ba.

¹⁶ Nhym godja kute amar prãm kêt ne mã axwe jabej. Kam dja ga me'õ pydji nàr amãnhkrut 'ÿr aro tẽ. 'ÿr aro tën 'ÿr aro bõx. Ne kam kukjan kum akabën gë ar amã amijarë gar ama. Gar ajamãnhkrut nàr ar ajamãnhkrut ne ikjêkêt dja gar arÿm ama. Amrëbê: Metïndjwÿnh kabën kôt dja gar ã maro ane. Nãm me bakukãmãremã kum, “Dja me'õ amijarënh jabej. Gë ar amãnhkrut nàr ar amãnhkrut ne ikjêkêt kabën kôt memã arë.

Ar kute kabën mar kôt arë nhym me arÿm kuma. Ar axikôt kabënkam dja me ar kabën man arÿm abenmã kum, ‘Mrãmri me'õja kute amijarënh nhym ar kute kabën kôt arënhkumrëx’, ane. Dja me ã abenmã ane.”

Nãm ã Metïndjwÿnh me bakukãmãremã ane. Metïndjwÿnh kabën jakôt dja gar ajamãnhkrut ne ikjêkêt ne me'õja 'ÿr tën 'ÿr bõx ne ama.

¹⁷ Godja gar gadjwÿ te kukjan kum akabën nhym kute ar amar prãm kêt ne mã axwe prãm jabej gar me kute amim imarjamã arë. Me kute aben pydjikam memã arë. Nhym godja me kute amim imar aben pydjikam te kukjan kum kabën nhym kute me mar prãm kêt ne mã axwe prãm jabej gar abenmã kum, “Kute Metïndjwÿnh mar kêt. Ga, axwe prãm rä'ãja pumũ”, ane. Dja gar ã abenmã anen arÿm o kute me bënjadjwÿr bajtemmã pi'ók kaprïo atom djwÿnh jaxwe pyræk. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁸ Ne kam ajte arkum,

–Ba ar amã arë gar ama. Dja me amim imar kêt gar mebê aptà nhym kàjkwakam Ibãmdjwÿ dja ar akôt amikabën dji. Nàr, dja me amim ima gar memã kum, “Ajrã”, ane, kàjkwakam Ibãmdjwÿ dja ar akôt amikabën dji. Mrãmri ne ba ar amã ja jarënhkumrëx.

¹⁹ Ba ajte ar amã arë gar ama. Godja gar ajamãnhkrut pykakam kum mÿjjao a'uw nàr kum me'õo a'uw ne axikôt 'ã ar akabën dji, kàjkwakam Ibãm dja arÿm ar aman ar akabën kôt ã anen ar amã mÿjja ngã nàr me'õ kaprïmã kÿnh jadjàn nàr me'õo mex. Ar akabën kôt dja ã ane.

²⁰ Mÿkam? Bir, godja me'õ ar amãnhkrut nàr ar amãnhkrut ne ikjêkêt ikabënkôt bikprõnh jabej badjwÿ dja ba ar ro'ã akuprõ. Kam dja Ibãm ar akabën kôt ã ar amã o ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'õ ukaprï kêt'ã ujarënh.

Mat 6.14; Ruk 17.4; Ep 4.32; Kor 3.13

²¹ Kam, Pedru Jeju 'ÿr bõx ne kum,

–Ije me'õo ikamy godja ari ikam axweo ba jabej. Mÿj dja ba kam ingryk kêt on? Djãm kam ingryk kêt 'ikrån ne kubê 7? Nàr kon? ane.

²² Nhym Jeju kum,

–Kati. Dja ga kam angryk kêt ry typdji. Dja ga kam angryk kêt bê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70. Dja ga ã kam angryk kêt ry typdjio ane.

²³ Kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh dja pykakam amim me utàn ar meo ba. Kam dja kum me kaprï. Gwaj badjwÿ ne gwaj ren bamã me kaprï. 'ã dja ba idjujarënh jakre gar ama. Pykakam bënjadjwÿr rax'õ. Nhym ò àpënh kwÿ. Amrëbê ne bënjadjwÿr ò àpënh kwÿmã pi'ók kaprï ngã nhym ar kum o ba. Nhym jakam arÿm kute akubyn Ar kubê ò pi'ók kaprïo atommã.

²⁴ Ne kam kute amikraxmã ne arÿm 'ÿr me àpënh'ã me omũnh djwÿnh jano. Ò àpënh ja'ÿr me àpënh'ã me omũnh djwÿnh jano. Nhym 'ÿr tën arÿm 'ÿr bõx. Ne kam bënjadjwÿr'ÿr ò àpënhjao tën o bõx. Be, amrëbê ne bënjadjwÿr ò àpënh jamã pi'ók kaprï kumex ngã nhym kum o ba. Pi'ók kaprï kume:x kubê 10.000 ne kum kungã

nhym o ba. Kum ar o ba:n arým nhýnh o akno nhym arým pi'ók kaprĩ kêt ne.

25 Õ me àpênh'ã me omũnh djwýnh bēnjadjwýr'ýr ò àpênhjao bôx nhym te kute akubyn ò bēnjadjwýrmã pi'ók kaprĩ nhõrmã. Te o ane nhym arým kam ngryk ne. Ngryk ne arým ò me àpênh'ã me omũnh djwýnhmã kum, “Inhõ àpênh ja ne ibê inhõ pi'ók kaprĩ kume:x ar o ban nhýnh o akno. Gu akubyn kubê inhõ pi'ók kaprĩ byrkumrêx. Dja ga kubê ò mýjja kunĩ byn me kâtammã angã gê me kubyn pãnh amã pi'ók kaprĩ ngã. Nhym ò mýjja kêt ga ajte me kâtammã ta ï djwýnh ngã gê memã àpênh ar ba nhym me pãnh arým amã pi'ók kaprĩ ngã. Ga kam ajte memã prômẽ kra ar kungã gê ar memã apê nhym me pãnh arým amã pi'ók kaprĩ ngã. Kam dja ga me kute amã pi'ók kaprĩ nhõr kunĩo atom ne iwýr o bôx ne imã angã. Ba kam arým akubyn inhõ pi'ók kaprĩ byrkumrêx. Inhõ àpênhja kute ibê pi'ók kaprĩo biknor pãnh dja ba arým akubyn amim byrkumrêx”, ane nhym me àpênh'ã me omũnh djwýnh kum, “Gê tô, ba 'ýr”, ane.

26 Nhym ò àpênhja arým ò bēnjadjwýr kabēn man umaje parbê tým ne kōnkrão nhýn aminêje kum, “Bēnjadjwýr, gop adjy amimar tô. Dja ba ï akubyn anhõ pi'ók kaprĩ pãnh amã pi'ók kaprĩ kunĩ ngã”, ane.

27 Nhym bēnjadjwýrja arým kum ò àpênhja kaprĩ: ne kum, “Aje, jakam dja ga imã o pãnh kêt. Arým ba maro aknon akam ingyryk kêt”, anen arým kum ire nhym kato.

28 Kute ò bēnjadjwýrbê pi'ók kaprĩ ra:xo biknor ja katon arým ro'ã àpênh'õ jabej. Amrêbê ro'ã ar baja jabej. Bēnjadjwýr nhõ àpênh ja ne amrêbê ro'ã àpênh jamã pi'ók kaprĩ ngrire kubê 100bit ngã nhym kum kubyn ar o ba. Nãm ro'ã àpênhja jabe:j ne arým kum kato. Kum katon arým mut 'amýn òkreny janên kum, “Aje imã pi'ók kaprĩo abaja on akubyn imã angã”, ane.

29 Nhym ro'ã àpênhja arým umaje parbê tým ne kōnkrão nhý. Nhýn arým aminêje amijo a'uw ne kum, “Adjy amimar tô. Dja ba ï amã kunĩo pãnh”, ane.

30 Nhym kute bēnjadjwýrbê pi'ók kaprĩ kumexo biknorja arým ro'ã àpênhkam ngrý:k ne. Ne kum kaprĩ kêt ne kum, “Kati.

On dja ga imã kunĩo pãnh ne”, ane. Ne kam on krākamngõnhmã arē nhym me arým kabēnkôt kubê ijê. Kute mebê ijê djakam âm ne o pãnhkambit katormã ne me kubê ijê. Nãm ã ro'ã àpênhõ ane. On kute kum ò pi'ók kaprĩ ngrirebito pãnh kêt kam ã ro'ã àpênhjao ane.

31 Nhym kam amũ bēnjadjwýr nhõ àpênh kwý 'õdjwý arým 'ã omũn kam ar arým kam kaprĩ:re ne. Ukaprĩ kêt kam arým kam kaprĩ:re ne. Ne kam bēnjadjwýr'ýr tēn arým prĩne kum 'ã ajarē. Õ àpênhja kute kubê pi'ók kaprĩ kumexo biknorja'ã kum ajarē. Ukaprĩ kêt'ã kum ajarē.

32 Nhym kam bēnjadjwýr amiwýr ò àpênhja 'uw nhym bôx nhym kum, “Inhõ àpênh, ga ne ga ajaxwe:. Ga inhõ pi'ók kaprĩ kumexo aban ibê o akno ba amã, 'Imã o pãnh', ane. Ga te aje imã o pãnhmãn arým aminêje imã akabēn. Ba imã akaprĩn arým amã, 'Aj. Jakam dja ga imã o pãnh kêt. Arým ba maro aknon akam ingyryk kêt', ane. Imã akaprĩkam ne ba ã akam ingyryk kêtõ ane.

33 Ga ren ikudjwa ã amã aro'ã àpênhja kaprĩo anen kam ren ã angyryk kêtõ ane. Nhym be, kati. Aro'ã àpênh ja amã anhõ pi'ók kaprĩ ngrirebito ba. Ò ba ga kam anhõ pi'ók kaprĩ jabej kum akabēn. Nhym kam te kute akubyn amã õrmãn aminêje amã kabēn. Djã ne ga ikudjwa amã kaprĩ? Kati. Ga tu kam angyryk ne memã kanga nhym me arým kubê ijê.” Nãm ã bēnjadjwýr ò àpênhjamã ane.

34 Ne kam arým kam ngrykkumrêx ne. Bēnjadjwýr nhõ àpênh kute ro'ã àpênhkam ngyryk ne kum kaprĩ kêtja pãnh ò bēnjadjwýr arým kam ngrykkumrêx ne. Ne kam arým me kamjêr djwýnhmã kanga. Kute tokry kumexmã kamjêr nhym on kute o pãnh mex kadjy kum kanga. Nãm ã o ane.

35 Ne kam ar gadjwý, apýnh ar anhĩ djari, godja ar aje me'õo akamyja ar akam axwe jabej ar ga dja gar amã kaprĩ. Mrãmri tu amã kaprĩkumrêx ne axwe maro aknon tu kam angyryk kêt. Godja gar amã kaprĩ kêt ne kam angyryk rã'ã jabej kãjkwakam Ibãmdjwý dja kum ar akaprĩ kêt ar akam ngrý:k ne. Ije ar amã pykakam bēnjadjwýr'ã idjujarēnhja kôt dja ar akam ngrý:k ne.

19

Me kute prô kanga'ã ujarênh.

Mat 5.31; Mak 10.1; Ruk 16.18; Kô k 7.10

¹ Jeju arkum ja jarênh pan arým pykabê Garrêja kurûm katon tẽ. Nãm tẽ:n arým ngôbê Djodão nhikjêmã rên pykabê Djudêja'ÿr bôx.

² Nhyim me krãpti: ne me kôt mō. Nhyim tẽn bôx ne kam arým kam meo mexo dja.

³ Nhyim kam mebê pardjêu 'ÿr bôx ne kute we kabên kajgo jabej kukjêrmã ne kum,

—Djãm Metîndjwýnh kukrãdjã kôt me kute mÿjja ngrirekôt tu prô kangamã? ane.

⁴⁻⁵ Nhyim memã kum,

—Adjãkamã ne mÿjja kunĩ nhipêx djwýnh mymẽ ni ar ipêx ne memã kum,

“Kam dja me my prô kadjy arým bãmmẽ nã arkum iren kam arým prôbit'ã ngrã ne.

Nhyim kam ar ï abenã tÿm ne kam kute ï typdji pyrãk”, ane.

Djãm ar aje anhõ pi'ôkkam ja pumũnh kêt?

⁶ Djãm ar ï amãnhkrut rã'ã? Kati, ar kute ï typdji pyrãk. Be ga, Metîndjwýnh kute abenã ar mênhja pumũ. Kwãrik wãnh me'õ abenbê aro bikjêr kêt. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

⁷ Nhyim me kum,

—Mÿkam ne me bakukãmãre Môjdjê memã 'ã karõn memã kum,

“Gê me prô'ã pi'ôk no'ôk ne kam kanga”? ane.

Mÿkam ne Môjdjê ã memã ane? ane.

⁸ Nhyim memã kum,

—Bir, me amakkre kêt kam ne memã prô kanga jarê. Nhyim djãm adjãkamã ne me ã prôo ane? Kati.

⁹ Ba dja ba ar amã arê gar ama. Gêdja me'õ prô djwýnh kangan kam atemã akàxbê me'õmã kabên ne kam 'ÿr mōn kam arým mrãmri krô'ã o prõn arým axwekumrêx. Nhyim be, prôja krô'ã mjênkambit nhyim myja kute kangakam axwe kêt. Nhyim kam godja atemã me'õ my jadjwý arým prô kangaja'ÿr mōr jabej. 'ÿr mōrkam arým o akĩn ajte adjwýnhdjwý axwekumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁰ Nhyim kôt ba djwýnh ar kum,

—Djã nãm ã me prôkam ane? Nãm ren me kum amijã man ren kam kuprÿn ar ba, ane.

¹¹ Nhyim arkum,

—Be, me kwý kukrãdjã kôt ne aje arênhja. Me kwý tÿxkam ne me kum amijã ma. Me jabit ne me prô kêt. Nhyim be, me kwý ne me tÿx kêt ne kam kum amijã ma kêt ne arým prô'ÿr mō.

¹² Nhyim be, me nã tikkrekam ne me kwý amijo ajkê. Me nire kadjy kukrãdjã amijo ajkên kam kurê kêt ne. Nhyim irãri me me kwýo ajkê nhyim kam me kurê kêt ne. Nhyim me kwý kute kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh'ã nopdji kadjy ta kum amijã ma. Kum amijã man arým kum me nire kĩnh kêt ne. Dja gar amã amijã ma kadjy atÿx jabej amã amijã man amã me nire kĩnh kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kum me prÿre kĩnh'ã ujarênh.

Mak 10.13; Ruk 18.15

¹³ Nhyim kam me arým 'ÿr me prÿreo bôx. Kute me'ã ikra jadjwýr ne Metîndjwýnhmã meo à'wÿr kadjy ne me Jeju'ÿr meo bôx nhyim kôt ba djwýnh ar arým nêje memã bèn tÿx.

¹⁴ Nhyim Jeju arkum,

—Kwãrik wãnh arek amrê me prÿre iwÿr mō, ane. Kwãrik wãnh mebê adjãptãr kêt gê me arek amrê mō. Me kute amijo me prÿre pyrãk ne amijo kãtãmjabit gêdja kãjkwakam ibãm me utãn me kadjy bẽnjadjwýr ne ar meo ba, ane.

¹⁵ Ne kam arým me prÿre'ã ikra jadjuw. Ne kam arým mã me kurûm tẽ.

Me'õ nêkrêx kumex'ã ujarênh.

Mak 10.17; Ruk 18.18; Xij 5.2

¹⁶ Tẽ: nhyim me'õ 'ÿr bôx ne kum,

—Ujarênh djwýnh, ga ne ga amexkumrêx. Mÿj dja ba Metîndjwýnhmã amijo ne gêt kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne? ane.

¹⁷ Nhyim kam kum arê. Kute Jejubê Metîndjwýnh Kramã kator kadjy ne Jeju arým kum,

—Mÿkam ne ga mÿjja mex jabej ikukij? Me'õ pykakam mex kêt kumrêx. Metîndjwýnh pydjibit mex. Metîndjwýnh me katãt kute amijo ba'ã memã karôkôt kukrãdjã dja ga aman kôt ar amijo aban kam arým kôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne, ane.

18 Nhyum kum,
—Nhyñh kukràdjàjakôt dja ba amijo iba?
ane.

Nhyum kum,
“Kwārīk wānh me par kêt.
Kwārīk wānh mebê prôo adjàkīnh kêt.
Kwārīk wānh adjàkīnhī kêt.
Kwārīk wānh ajêx ne me kàmex jarēnh kêt.

19 Amā abāmmē anā jabēn ar kabēn ma.
Amā amibu'ā me ja jabê. Kute mrāmri
ne ga amā amijabêja pyrāk dja ga ā
amibu'ā amā me ja jabêo ane”, ane.
Metīndjwýnh kute me bakukāmāremā 'ā
karōkam kabēnja dja ga aman kôt katāt
amijo aba ne kam atīn ne ar aba rā'ā: rā'ā
ne. Nām ā Jeju kum ane.

20 Nām me'ōja ajbir abatānh ne. Nhyum
Jeju kum ane nhyum kam kum,

—Nà, arým ne ba ja kunī man kôt katāt ar
amijo iba. Ibōktikam ne ba kôt katāt amijo
iban kam kôt ije katāt ar amijo iba rā'ā. Mýj
dja ba ajte nēn kam itīn ne ar iba rā'ā: rā'ā
ne? ane.

21 Nhyum Jeju kum,
—Be, prīne amex kadjy on tēn memā
anhō mýjja wā ngān pānh pi'ōk kaprī byn
me 'uwťi, me ō mýjja kêtjamā angān o meo
kīnh ne kam amrē iwýr tēn mā ikôt ajkamē.
Dja ga ā anen kam arým kàjkwakam anhō
mýjja mex kumex, ane.

22 Nhyum arým kuman kam akēx ne mā tē.
Kaprī:re ne tē. Be, ō nēkrēx ne kume:x. 'Ā
maje ne mā kaprī:ren tē.

23 Nhyum Jeju arým kôt ba djwýnh arkum,
—Nēkrēx ne kute me kukrà prāmā. Me
ō nēkrēx kumex gēdja me te kàjkwakam
Bēnjadjwýr kute amim me utār ne ar meo
baja'ýr bōxmā. Mrāmri ne ba ar amā
arēnhkumrēx.

24 Ba ajte ar amā arē gar ama. Be, ga
mry jabatānhbē kameru te: kute aguja
tekrax kremā ngjēxmāja pumū. Me ō
nēkrēx rūnhdjwý kute urāk. Nām me te
Metīndjwýnh kute amim me utār ne ar meo
baja'ýr bōxmā nhyum nēkrēx utà: ne, ane.

25 Kôt ba djwýnh ar kute ja markam
te kute marmā kam no tyn ku'ēn arým
abenmā kum,

—Je nhyum mýj me'ō gēdja Metīndjwýnh
amim me utà? ane.

26 Nhyum Jeju arým ar omūnho djan
arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytār prāmje.
Nhyum be, Metīndjwýnh kute mýjja kunī
mar. Kumābit ne amirīt ne. Ta ne kute me
utār kôt kute mar, ane.

27 Nhyum kam Pedru kum,
—Ē, arým ne bar inhō mýjja kunīmā in-
hiren kam mā akôt ajkamē. Mýj dja bar
pānh kubyn o aminhō? ane.

28 Nhyum Jeju arkum,
—Ba ar amā arē gar ama. Ar ga ne gar
arým mā ikôt ajkamē. Amrē mýjja kunī ny
mōrkam dja ba ipyma. Ije amijo inhī dja ba
imexo ipyma:n ikrī djà raxkam memā nhý.
Ar gadjwý, ikôt ar abaja dja gar apýnh anhī
djari ar abēnjadjwýr rūnh ne akrī djà rūnhbē
12kam memā akrī. Apýnh mebê idjaer ba
djari kubē 12 dja gar memā akrī, memā
axwe pānh jarēnho akrī. Mrāmri ne ba ar
amā ja jarēnhkumrēx.

29 Kam godja me'ō imā àpēnh kadjy arým
ō mýjjamā irer jabej nār ōbikwamā irer
jabej. Ō kikre nār kamy nār kanikwýnh
nār bām nār nā nār prō nār kra nār ō
pykamā irer jabej. Godja arým ō mýjja
ja'ōmā irer jabej ba dja ba kum o pānh ra:x
ne pānh kum ō mýjja akrenh mex ne kum
kungā ne pānh kum ōbikwao akrenh mex
ne kum kungā. Kum ō mýjjamē ōbikwamē
krāptī: kubē 100 ngā. Nhyum kam arým
Metīndjwýnh kôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne.

30 Nhyum be, jakam me rūnho kutewaja
djām me kute memā wa rā'āmā? Kati. Me
ja krāptī gēdja me kajgo mex ne me katē tē.
Nhyum be, jakam me kajgo mex ne me katēn
tēmja krāptī gēdja me pānh rūnho kutewa.
Nām ā Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

20

Pidjôkôkam me àpēnh'ā ujarēnh.

1 Ne kam ajte arkum,
—Kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kute
pykakam amim me utār ne ar meo bakam
dja memā o pānh. 'Ā dja ba ō pidjôkô
djwýnh jakren 'ā ajarē gar ama. Ō pidjôkô
djwýnh ne kry:rām aminhūrkwā kurūm
kato. Ne tē:n me abej. Kute ō pidjôkôkam
kum àpēnh kadjy me abej.

² Ne kam ar ja'ÿr bôx ne arkum, “Dja ba ar adjâpênh pân̄h apÿnh ar anhi djari ar amã pi'ôk kaprî pÿnh ne kungã”, ane. Nhyim ar kum, “Mrãmri”, ane. Nhyim arÿm amũ õ pidjôkômã ar ano nhyim ar arÿm 'ÿr tẽ. 'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne kam arÿm àpênh 'amÿ.

³ Nhyim kam arÿm kãjmã myt nhÿrbê 9 ora nhyim õ pidjôkõ djwÿnh ajte kato. Katon arÿm amũ me kute myjja nhõr djãbê mekadukam tẽn bôx. Nhyim ar ja àpênh kêt ne dja nhyim arÿm ar omũ.

⁴ Ne ar'ÿr bôx ne arkum, “Ë, ar gadjwÿ inhõ pidjôkõkam tẽn apê. Dja gar apê ba arÿm ar amã o pân̄h katàt”, ane.

⁵ Nhyim ar arÿm kabên kôt amũ 'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Ne kam àpênh 'amÿ.

Nhyim kam mêtjikam ajte katon tẽn ajte tãm ne àpênh'ÿr me kwÿ 'õdjwÿ jano. Ne kam myt nhibõbê 3 orakam ajte katon tẽn ajte tãm ne àpênh'ÿr me kwÿ 'õdjwÿ jano.

⁶ Nhyim kam arÿm amykry mexbê 5 ora nhyim ajte katon tẽ. Nhyim ar ja àpênh kêt ne dja nhyim arkum, “Mÿkam ne gar adjâpênh kêt nhyim arÿm ar ajã amykry”? ane.

⁷ Nhyim ar kum, “Bir, me'õ kute ar imã idjâpênh jarênh kêt kam”, ane.

Nhyim arkum, “Ar gadjwÿ dja gar tẽn inhõ pidjôkõkam apê. Dja ba katàt ar amã adjâpênh pân̄h”, ane. Nhyim ar arÿm 'ÿr tẽ.

⁸ Nhyim kam arÿm para nhyim õ pidjôkõ djwÿnh amiwÿr me àpênh'ã me omũnh djwÿnh 'uw nhyim arÿm bôx. Nhyim kum, “Inhõ àpênh kunĩmã akabên gê ar bôx ga arkum àpênh pân̄h. Dja ga ar kute àpênh'ÿr ar katê mõrjamã o pân̄h kumrêx. Ne ar kunĩmã o pân̄ho tẽ: nhyim ar kumrêx àpênh'ÿr bôxja dja ga arkum o pân̄h ne o pân̄ho ino re”, ane. Nhyim me àpênh'ã me omũnh djwÿnh kum, “Gê tô. Ba akabênkôt memã o pân̄h.” Nãm ã õ bẽnjadjwÿrmã ane. Õ pidjôkõ djwÿnhmã anen arÿm amiwÿr õ àpênh 'uw. Ar ku'uw nhyim ar arÿm 'ÿr bôxo dja.

⁹ Kam ar ja kumrêx 'ÿr bôx. Ar amykry mexkam 5 orakam àpênh'ÿr mõrja kumrêx 'ÿr bôx. 'ÿr bôx nhyim arÿm apÿnh ar ã djari pi'ôk kaprî pÿnh ne arkum kungã.

¹⁰ Nhyim amũ ar jadjwÿ aben totokmã 'ÿr bôx. 'ÿr bôxo dja: nhyim arÿm arkum

o pân̄ho tẽ. Arkum o pân̄ho tẽ: nhyim kam ar kumrêx àpênh djã'ÿr bôxja arÿm 'ÿr bôx. Ar ja ne ar amim, “Jakam dja ar imã kãjmã pân̄h kamê”, ane. Ar 'ÿr bôx nhyim kam arÿm pi'ôk kaprî tãm ne arkum kungã. Pi'ôk kaprî pÿnhbit ne arkum kungã. Nhyim apÿnh ar ã djari pi'ôk kaprî pÿnhbit jamÿ.

¹¹ Amÿn arÿm õ pidjôkõ djwÿnh'ã kabên kume:x ne arê.

¹² Ne kam kum, “Ë, amykrykam ar kute ar ikatê àpênh'ÿr bôxwã àpênh ngrire ne 'ã ora pydjibit apêx. Ar bajbit ne bar arngro tÿxkam idjâpênh 'iry ne. Djã ne ga katàt ar imã o pân̄h ne? Kati. Ga ren ar imã kãjmã pân̄h kamên ren ar imã pi'ôk kaprî rax ne ar imã angã. Ne ren ar wãmã ngrire ne angã. Ga arÿm aro ar ipyrak ne arÿm arkum pi'ôk kaprî pÿnh ne arkum angã”, ane.

¹³ Nhyim arÿm ar 'õmã kum, “Akmere, djã ne ba amã ijêx ne anoo akno ga akabên ne? Kati. Kryrãm ne ba amã, ‘Pi'ôk kaprî pÿnh dja ba adjâpênh pân̄h amã kungã’, ane. Ga kam imã, ‘Mrãmri, dja ga ã imã õro ane’, anen arÿm adjâpênh'ÿr mõ.

¹⁴ Kam dja ga on akrãmã anhõ pi'ôk kaprî jamÿn o tẽ. Mrãmri ne pidjôkõ'ÿr ar kute akatên bôxja ije arkum o pân̄ho kute apyrak. Mrãmri ije amã õr kôt ije arkum pÿnh ne õrkumrêx.

¹⁵ Inhõ ne pi'ôk kaprî djwÿnh. Ba dja ba amim me'ã karõ kôt memã kungã. Djãm kam ijaxwe? Kati. Imã ar ja kaprîkam ga ren akĩnh ne. Nhyim be, kati. Angryk. Me'õ nhõ myjja pro prãmje angryk ne. Kwãrĩk wãnh.” Nãm ã õ pidjôkõ djwÿnh ane. Tãm ne ja. Be, dja ã Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utarn ar meo bakam memã o pân̄ho ane, ane. Jeju ã kôt ba djwÿnh arkum ane.

¹⁶ Ne kam ajte arkum,

—Jakam me kajgo mex ne me katê tẽmja djãm me katê tẽm rã'ãmã? Kati. Me ja dja me ã rũho kutewa. Nhyim be, me rũho kutewaja gẽdja me pân̄h kajgo mex ne me katê tẽ. Mÿkam? Bir, Metĩndjwÿnh ne amiwÿr me krãptĩ 'uw. Nhyim be, kute mekam me ngrêrebit amijo me utar. Nãm ã Jeju arkum ane.

*Ajte amityk'ã ujarênh.
Mak 10.32; Ruk 18.31*

17 Ne kam ajte prykôt mō. Kôt ba djwýnhbê 12 ne aro mō. Krĩraxbê Djeruxarê'ÿr ar àbir tē nhym arým me kàxã aro tēn arkum,

18 —Ë, ota gwaj arým Djeruxarê'ÿr badjàbirn babôxmã. Nhym kam ba ije amijo inhĩ dja me apýnh me rũnhmã ikanga. Dja me me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr arkum ikangan Mōjdjê kukràdjã mar djwýnhmãdjwý ikanga. Kam dja me ikà mex jarēn ijã abenmã kum, “Axwekumrēx. Gê me pãnh tu bĩnkumrēx”, ane.

19 Ne kam me bajtemmã ikanga nhym me arým ijã bēno ajkēn mry kã punuo ikaprēprē:k ne. Ne kam arým pĩte'y'ã inhō ba arým ty. Nhym kam ijã akatin akatin akati ba kam akubyn itĩn ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mak 10.35; Ruk 22.24

20 Nhym kam Djebedêu prō Jeju'ÿr kra aro tē. Ne kam 'ÿr aro bôx ne parbê kōnkrão nhýn kum rax jarē. Kute mýjja'a 'wýrmã ne 'ÿr bôx.

21 Nhym kum, “Mýj nã”? ane.

Nhym kum,

—Me kadjy abēnjadjwýr ne aje amim me utàr ne aje meo abakam gê ikra amãnhkrutja ar rax ne anhikô'ã memã nhý. Gê ja adjubôk'ãnh nhý nhym ja adjuge'ãnh nhý, ane.

22 Nhym Jeju kum,

—Gêt kon. Ë, nã gãm arĩk amim 'ã karōn imã arē. Ba ar amã arē gar ama. Dja ba ngōnhkrã kam kangô jao ikō. Djãm ar aje ipyràk ne kangô jao akōmmã? Dja me ngômã ijadjà. Djãm ar aje ipyràk nhym ngômã me kute ar ajadjarmã? Nãm ã arkum ane. Bir, mýj'ã ne kangô jao kōm ne ngômã adjarja jakre? Bir, amitokry kume:x'ã ne akre. Nhym ar kute uràk jabej ne ar kukij. Ar tokryo kute Jeju tokry pyràk jabej ne ar kukij. Nhym ar Jejumã kum,

—Nà. Kadjy ar ije apyràk, ane.

23 Nhym Jeju arkum,

—Mrãmri dja gar aje ipyràk ne atokry kumex ma. Mrãmri dja gar kangô jao ikō nhym me ngômã ar ajadjã. Be, djãm ba ne ba ar amã inhikô'ã ar anhýrmã arē got? Be,

Ibãm kute amrēbê: amijo me'ō ar utàr, ar ta dja ar inhikô'ã memã nhý. Nãm ã Xijagumē Djuão arkum ane.

24 Nhym kôt ba djwýnh Ar kubê 10 arým ar kabēn man arým arkum àkrê. Ar arým kamy amãnhkrutja, Xijagumē Djuão arkum àkrê ne.

25 Nhym Jeju amiwýr ar ku'uw ne arkum, —Me bajtemkam me bēnjadjwýr ne me àpēnh'ã memã àpnēnh ne memã bēn týt ar o ba. Nãm ã me bajtemkam me rũnh ar meo bao ane. Gar arým ama.

26 Djãm ar ga gar aje me kudjwamã? Kati. Ar ga dja gar ã anhýr kêtikumrēx ne. Ar ajō abenkam arax prãm jabej gēdjã amijo kajgon tu ar amã àpēnh ar ba.

27 Ga kam ar ajō aben kadjy abēnjadjwýr rax prãm jabej gēdjã tu amijo kàtàm ne tu ar amã àpēnh kajgo ba.

28 Ba ije amijo inhĩ djãm me imã àpēnh kadjy ne ba amrē tē? Kati, ba dja ba memã apê. Me ren ta amijaxwe pãnh tokryn arým ty. Nhym be kati. Me krãptĩ jaxwe pãnh ba dja ba itokryn arým ty. Memã idjàpēnh ja kadjy ne ba amrē tē. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'ō no rã akubyn rĩt.

29 Nhym kam ar krĩraxbê Djeriko kurũm kator tē nhym me krãptĩ: arým arkôt mō.

30 Nhym ar no rã amãnhkrutja pry japkre'ã nhý. Nhym me abenmã kum, “Jeju ne tē”, anhýro kumex nhym ar arým kuman kam kum amijo akij,

—Ë, amã ar ikaprĩ, Bēnjadjwýr djwýnh, Dawi tàmdjwý 'ō, ane.

31 Nhym me krãptĩ mōrja arkum bēn týt ne arkum,

—E kum ar anhikrê, ane. Nhym kam ar tu kum àkjêro bēn kum,

—Ë, gop amã ar ikaprĩ, Bēnjadjwýr djwýnh. Dawi tàmdjwý 'ō, ane.

32 Nhym Jeju ar kabēn man arým arek arkum dja. Arkum djan amiwýr ar ku'uw nhym ar 'ÿr bôx. Nhym arým arkum,

—Mýj ne ba ije ar ajomã? ane.

33 Nhym ar kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, bar on irĩt, ane.

34 Nhym Jeju arým kum ar kaprĩn ar no kupê. Nhym ar no kupēnhmē ro'ã ar rĩt ne arým kôt tē.

21

Jeju rax ne Djeruxarēmã àr.

Mak 11.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

¹⁻² Nhyr Jejumē ar prykôt mō:n kam krīraxbê Djeruxarē kuri krī ngrire ja'yr bôx. Krānhrebê Oriwêre'ã rwýkbê ne krī ngrire jabê Bepadjê. Ar krī ngrire ja'yr bôx nhyr arým kôt ba djwýnh amānhkrutmã kum,

—Pry ja'ã dja gar arek katàt krīwãmã tē. Nhyr ar akutã pry kator kraxkam dja gar mry'ã krīwã pumũ, djumētuwã pumũ. Kraremē dja gar omũ. Nhyr me kute mrywã pī maktã krã djê nhyr amē amwã dja gar 'ãpre bôn amrē amēo tē.

³ Godja me'õ 'ã ar amã kabên jabej gar kum, “Bēnjadjwýr 'ã tēm prãm. Dja 'ã tēn kam akuby:n amã ano”, ane. Nhyr kam dja on ar amã, “Ajrã, 'yr o tē.” Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Mýkam ne ã arkum ane? Bir, amrêbê: ne ujarēnh djwýnh me bakukãmãremã 'ã ajarē. Jeju djumētũ'ã tēm'ã ajarē. Metĩndjwýnh kukwakam memã 'ã ajarē.

⁵ Ne memã kum,

“Dja ga Xijãokam me jamã kum”,
Krīraxbê Djeruxarē'ã ne memã Xijão jarē.
Nãm memã kum,

“Dja ga Xijãokam me jamã kum,
'Ota me anhõ Bēnjadjwýr rax me awýr bôxmã. Nãm kabôt katin mry jabatãnh nyre'ã nhý. Mry'ã krī kra'ã ne nhýn me awýr bôx', ane.

Dja ga ã Xijãokam me jamã ane.”
Nãm ã ujarēnh djwýnh me bakukãmãremã ane nhyr me arým aben djô'ã abenmã arēnho mō:. Arēnho mör tãmtã arým 'yr o bôx. Tũ:mrãm Jeju arým me bakam-ingrãnyrekam kato. Ne ar ban kam kute arým mry'ã krīja'yr kôt ba djwýnh janorja'yr o bôx. Ujarēnh djwýnh kute me bakukãmãremã ujarēnh kôt ne mry'ã krīja'yr arým ar ano.

⁶ Nhyr kam ar arým 'yr tēn 'yr bôx. Jeju kute arkum 'ã karõ kôt ar 'yr tēn 'yr bôx. Ne kam mrymē krare 'ãpre bô.

⁷ Ne kam akubyn 'yr o bôx. Ne kam arým aminhõ kubêkã krãkào pôx ne o amē mry nhübũ'ã kum aty. Nhyr arým krare'ã nhýn arým tē.

⁸ Nhyr kam me krãptĩ: aminhõ kubêkã krãkào pôx ne arým kukãm kum pry'ã o atyo mō. 'Ã tēm kadjy kum pry'ã kum atyo mō. Nhyr me kwýpi'õ nhikēn arým kukãm pry'ã kum atyo mō. Me ta kukrãdjã kôt ne me ã Bēnjadjwýr rax kukãm pry'o ane. Me kukãm pry'ã kum atyo mō.

⁹ Nhyr me krãptĩ: kukãm mō, o àkjêr mō nhyr ajte me krãptĩ: kôt o àkjêr mō. Nãm me o àkjêr mōn kãj bē abenmã kum, Metĩndjwýnhmã kum,

—Jejubê me inhõ Bēnjadjwýr rax. Bēnjadjwýr raxbê Dawi tãmdjwý. ãm mexkumrêx. Kam me ikĩ:nhkumrêx. Gê on me ipytã. Gê Metĩndjwýnh o kĩnh rax. Metĩndjwýnh kukwakam ne arým me bakadjy bôx. Gê me kãjkwakamdjwý Metĩndjwýnhmã mextire jarēnho kumex. Gê on me ipytã. Nãm me ã Jejuo àkjêro mōro ane.

¹⁰ Nhyr kam arým Djeruxarēmã wadjã. Nhyr kam krīraxkam me kunĩ te no katon 'ã aben kukjêro kumex ne abenmã kum,

—Mýj me'õ ne bôx? Mýj me'õ ne bôx? anhýro kumex.

¹¹ Nhyr me krãptĩ: memã kum,

—Jeju ne bôx. Metĩndjwýnh kukwakam ne ar me bamã 'ã ujarēnh ba. Pykabê Garrêjakam krīraxbê Nadjarekam ne Jeju abatãnh djã. Nãm ã me krãptĩ memã ane.

Kute kikreti nêje me anor.

Mak 11.15; Ruk 19.45

¹² Nhyr kam Jeju Metĩndjwýnh nhõ kikretimã tēn wadjã. Nhyr me kute memã mýjja nhõr djwýnh kam kumex. Nhyr me kute memã mýjjao pãnh ne amim byr kadjy ne me me'ã kumex. Nhyr arým bõm me rēnho tē. Nhyr me kute me õ pi'ók kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'ók kaprĩ nhõr kadjy ne me kumex nhyr mebê pĩponho àpanho tē. Nhyr me kute tut nhõr djwýnhdjwý kumex nhyr mebê krī djã nhikõ rēnho tē.

¹³ Ne kam memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók ne. Kamã ne Metĩndjwýnh ta memã kum,
“Inhõ kikreti ja'ã dja me abenmã kum,
'Me kute Metĩndjwýnhmã kabên kadjy ne õ kikreti wã', ane.

Dja me ã inhô kikreti'ã abenmã ane.”
Nãm ã Metĩndjwýnh pi'òkkam ane. Nhym be,
me ga ne ga me kam aje me àkĩnhĩo aben
pydji djà. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁴ Nhym kam Metĩndjwýnh nhô kikretikam
me no rãmẽ me mrãnh punu 'ýr bôxo
kumex nhym arým meo mex.

¹⁵ Nhym kam me kadjy Metĩndjwýnh
mar djwýnh nhô bẽnjadjwýrmẽ Môjdjê
kukràdjà mar djwýnhmẽ ne me Jeju
djapênh me:xkumrêxa pumũn ajte me
prĩre pumũ. Me prĩre ne me kikretikam kàj
bê o akij ne kum,

—Jejubê me inhô bẽnjadjwýr rax.
Bẽnjadjwýr raxbê Dawi tãmdjwý. ãm
mexkumrêx. Kam me ikĩnhkumrêx. Gê on
me ipytã, ane. Nhym me me omũn me
kuman arým ngryk ne.

¹⁶ Ngryk ne arým Jejumã kum,

—Djãm aje me prĩre kabẽnja mar kêt? ane.
Nhym memã kum,

—Nà, arým ba kuma. Ba ar amã arẽ
gar ama. Me bakukãmãre ne amrêbê:
Metĩndjwýnhmã me prĩre ja'ã ajarẽ. Me
kum,

“Me prĩremẽ me karàremẽ ne ga memã
me kabẽn mexmã 'ã karõ nhym
me arým amã mextire jarênh
mexkumrêx.”

Nãm ã me bakukãmãre Metĩndjwýnhmã
ane. Nhym me arým kuman amũ aben
djô'ã abenmã arênhõ mõi. Arênhõ mõi
tãmtã arým iwýr o bôx. Tũmrãm me bakam-
ingrãnyrekam me prĩre arým imã amikĩnh
jarênhõ kumex. Me bakukãmãre kute
Metĩndjwýnhmã me prĩre ja'ã ujarênh kôt ne
me prĩre arým imã amikĩnh jarẽ. Nãm ã Jeju
memã ane.

¹⁷ Nãm memã anen kam arým memã kax
ne krĩrax kurũm katon tẽ. Ne tẽ:n arým
krĩ ngrirebê Betanha'ýr bôx. Ne kam arým
kam ngõr.

*Ar kute tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêxmã
'ã ujarênh.*

Mak 11.20; Dju r 14.13; Xij 1.6

¹⁸ Nhym 'ã akati nhym ajte akubyn
krĩraxbê Djeruxarêmã tẽ. Nãm 'ýr tẽ:n kam
arým kum prãm.

¹⁹ Ne arým prykôt pidjôbê pigêre pumũn
'ýr tẽn 'ýr bôx. Ne te ô jabej. 'Ôbit ne kumex.
Ne kam kum,

—Gê ajte adjô'ô jêt kêtumrêx, ane. Nhym
arým tẽmbê ngrã.

²⁰ Nhym kam kôt ba djwýnh ar arým
omũn kam no tyn abenmã kum,

—Je, mã ne bario nhym myt tãm kam ngrã?
ane.

²¹ Nhym Jeju arkum,

—Ba ar amã arẽ gar ama. Dja gar kadjy
tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx.
Kwãrik wãnh anhõkre kadjwýnhbê amim,

—Kon, birãm dja ipêx, kon, anhýr kêt.
Gar ren tu amim kamnhĩxkumrêx ne ren
arým ã pidjôbê pigêremã ane nhym ren
arým ã ngrão ane. Djãm jabit? Kati, gar
ren krãnhwãmã kum, “On amikaban ngõ
jabatãnh mũjakam mõn tým”, ane. Nhym
ren arým akabẽn kôt mrãmri ã amijo ane.

²² Dja gar mýjjao Metĩndjwýnhmã a'uw ne
tu kadjy amim kamnhĩxkumrêx nhym arým
ar akabẽn kôt ã ar amã mýjjao ane. Mrãmri
ne ba ar amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju
arkum ane.

Me kute rax jabej Jeju kukjêr.

Mak 11.27; Ruk 20.1

²³ Ne kam arým Metĩndjwýnh nhô
kikreti'ýr bôx ne kum wadjà. Ne kam
arým kam memã Metĩndjwýnh kukràdjà'ã
ujarênhõ dja. Nhym me rũnh arým 'ýr bôx.
Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhô
bẽnjadjwýrmẽ mebêngêtmẽ 'ýr bôx. 'Ýr bôx
ne amũja'ã kute kikreti kurũm me anorja
jabej kukij ne kum,

—Mýj me'õ kabênkôt ne ga ar ã meo
anhýro aba? Mýj me'õ ne amã me'ã karõ ga
kam amũ ô'ã bõm ar me rênho aba? ane.

²⁴ Nhym Jeju memã kum,

—Badjwý dja ba mýjja jabej me akukja.
Me akumrêx dja ga me imã arẽ. Ba kam
arým badjwý ije mýj me'õ kabênkôt ar me
anoro ibaja me amã arẽ.

²⁵ Djuão kute ngõmã me angjênhja djãm
me kabẽn kôt ne arik ar ngõmã me angjênhõ
dã? Nãr djãm Metĩndjwýnh kabênkôt? Imã
arẽ, ane.

Nhym kam me abenkam kangan
abenmã kum,

—Je mýj dja gwaj kum nẽ? Dja gwaj kum
“Metĩndjwýnh kabênkôt”, ane nhym kam

gwaj bamã kabên 'õ jarên gwaj bamã, “Bir be, mÿkam ne ga me amim Djuão kabênja mar kêt ne”? ane.

²⁶ Nâr dja gwaj kum, “Me kabênkôt ne tu arîk ar ngômã me angjênho ba”, ane nhym kam me krãptî ren o ngryk ne kum gwaj bakurê gwaj ren kam bamã me uma ne. Me kâtãm ja ne me arÿm Djuão kabên man kum kînh ne ne o Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh ne. Dja gwaj kam ane nhym me arÿm o ngryk ne, ane.

²⁷ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Me ije mar kêt. Mÿj me'õ kabênkôt Djuão kute ngômã me angjênhja me ije mar kêtê, ane.

Nhym kam memã kum,

—Bir be, dja ba badjwÿ me amã arênh kêt ne. Mÿj me'õ kabênkôt ije ar meo iba ja dja ba me amã arênh kêt ne, ane.

Me'õ kra amãnhkrut'ã ujarênh.

²⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Be, mÿj ne ga me me'õ krakam ama? Me'õ kra amãnhkrut. Ne kam arÿm kutewa'ÿr tèn kum, “Akmere, akati jakam dja ga gu banhõ pidjôkôkam apê”, ane.

²⁹ Nhym kum, “Kê, kati”, ane. Ne kam tẽ. Arÿm amimaro tẽn arÿm amim ngryk ne, ne amim, “Kati. Dja ba pidjôkô'ÿr tẽ”, ane. Ne arÿm 'ÿr tẽ.

³⁰ Nhym kam bãm kutapu'ÿr tèn àpênh'ÿr ano. Nhym kum, “Djünwã, dja ba arÿm akabên kôt 'ÿr tẽ”, ane. Ne kam atekam arek nhÿn 'ÿr tèm kêt. Be, tãm ne ja.

³¹ Ba me amã arê. Nhÿnh ja ne bãm kabên man kôt amijo tẽ? Nãm ã Jeju me rünhmã ane.

Kutewa kute bãmã, “Kati”, anhÿr ne kam kute amimarja ne Jeju kute me axwe'ã akre. Kute mrãmri ne me axwe pyrãk. Nãm arÿm amima. Amiman kam arÿm Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx. Nhym be, kutapu kute bãmã 'êx ne Jeju kute me rünh'ã akre. Kute mrãmri ne me rünh pyrãk. Me kute Metîndjwÿnh kôt kabên djir kajgon kam kute kabên mar kêt ne. Nãm Jeju me rünh kukij ne memã kum,

—Nhÿnhja ne bãm kabên man kôt amijo tẽ?

Nhym me kum, “Kutewaja”, ane.

Nhym memã kum,

—Ba me amã arê ga me ama. Djãm me arünhja dja ga me akumrêx kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kôt dja nhym me ajo ba? Kati. Pykakam me bênjadjwÿr bajtemmã pi'ók kaprîo atom djwÿnhmê me nire kuprÿmê, me aje memã axwe jarênhja dja me kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kôt dja nhym arÿm ar meo ba. Ga me kam arÿm wãnh dja.

³² Mÿkam? Bir, Djuão ne me awÿr bôx. Kute katât me amã pry jakre kadjy me awÿr bôx. Kôt ga me Metîndjwÿnhmã amex kadjy me awÿr bôx. Ga me kam amim Djuão mar kêt. Nhym be, pykakam me bênjadjwÿr bajtemmã pi'ók kaprîo atom djwÿnhmê me nire kuprÿmê ne me tu amim Djuão markumrêx. Ga me kam arÿm me omÿ. Ne te me omÿ. Me ga ne ga me wãnh ajaxwemã anhirer ne amim mar kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju me rünhmã ane.

³³ Ne kam ajte memã atemã mÿjja'ã ujarênh jakreo tèn memã kum,

—Ë, jadjwÿ dja ga me ama. Me'õ ne pur rax ne kudjin kam kam amim pidjô kumex ne kadjy bu'ã kêno kôkayr kum o ipôk ne. Ne kam pidjô janênh djãmã kren ipêx. Ne pidjô pumÿnh djwÿnh ku'ê djã'ã par prêkti nhîpêx. Ne kam me kwÿmã kum,

—Gora me imã o djuw mex. Gora gê abatàn ne ô ga amim kwÿo atom ne imã mÿm kwÿo atom. Nãm ã me rünhmã ane. Mebê idjaer'ã ne Jeju pidjô jakren me rünh'ã pidjôo djuw mex djwÿnh jakren Metîndjwÿnh'ã õ pidjôkô djwÿnh jakren kam arek memã 'ã ujarênho djan memã kum,

—Õ pidjôkô djwÿnh ã memã anen kam atemã pyka 'ômã tẽ. Ne kam kam wãnh ar ba.

³⁴ Nhym arÿm pidjôja tuk ne kumex. Nhym kam õ pidjôkô djwÿnhja arÿm 'ã mytyrwÿ jakren kam 'ÿr õ àpênh kwÿ jano. Ar kute memã arênh nhym me kute kum pidjô kwÿo atom ne kute arkôt anor kadjy ne 'ÿr ar ano.

³⁵ Nhym kam ar 'ÿr tèn bôx nhym kam me kute pidjôo djuw mexja ate ar 'õja kaprêpê:k ne ar'õnh bîn ar 'õ kêno titik.

³⁶ Nhyam kam ajte memã õ àpênh krãptĩ jano nhyam me ajte ã aro ane.

³⁷ Nhyam kam tekrekam me'ÿr kra jano. Nãm amim, “Godja ikra me'ÿr bõx nhyam me arÿm mar jabej”, ane. Ne arÿm me'ÿr kra jano nhyam me'ÿr bõx.

³⁸ Nhyam o djuw mex djwÿnh arÿm kra pumũn abenmã kum, “Be, kra ne wã. Gwaj on kubĩ. Tãmja dja bãm kum mÿjja kunĩ ngã, õ nêkrêx kunĩ kanga. Gwaj on tãmja bĩn kam amim õ nêkrêx, õ mÿjja, õ pidjõja kunĩo aminhõ”, ane.

³⁹ Ne kam arÿm o tÿm. O tÿm ne pidjõkõ kurũm bõm kumên arÿm kubĩ. Tãm ne ja, ane. Me rũnh'ã ne Jeju pidjõ pumũnh djwÿnh jakre. Me kute mrãmri ne me rũnh pyrãk. Ne kam ajte memã kum,

⁴⁰ —Mÿj gêdja õ pidjõkõ djwÿnhja bõx ne ajmã pidjõ pumũnh djwÿnh on? Nãm Jeju ã me rũnhmã ane.

⁴¹ Nhyam me kum,

—Bir, dja prĩne me axwejao ajkên me imex ne kam õ pidjõkõja atemã me ja'õmã kungã nhyam me arÿm pidjõ tukkam arÿm kum pidjõ nhõrkumrêx, ane.

⁴² Nhyam kam Jeju ajte memã me kukãmãre kabên jarên memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwÿnh kabên jarên memã kum,

“E kum kên ja ne me kute kikreo ãm djwÿnhja kute kikremã armã te omũn kam bõm kumê.

Kên ja ne arÿm kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tÿxi.

Bênjadwÿr djwÿnh ta ne ã kênno ane gu me omũ nhyam kam gu bamã mexkumrêx.”

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arÿm 'ã pi'õk no'õk ne. Djãm me aje omũnh ne mar kêt? Nãm Jeju ã me rũnhmã ane. Nãm amijã kên jakre. Ne me rũnh'ã kikreo ãm djwÿnh jakre. Me rũnh kute mrãmri ne kikreo ãm djwÿnh pyrãk ne arÿm Jeju kanga. Me rũnh kute kanga'ã ne Jeju me rũnhmã ja jarê.

⁴³ Ne kam ajte memã kum,

—Ba me amã arê ga me ama. Metĩndjwÿnh bit kute amim me apytãr ne ar me ajo bamã. Nhyam be, kati. Dja me akangan me apãnh amim me bajtem pytãn meo ba. Nhyam me kam arÿm kute pidjõ

djõ mex pyrãk ne imã mexkumrêx ne axwe kêt. Nãm Jeju ã me rũnhmã ane.

⁴⁴ Ne kam ajte memã kum,

—Ë, kên ja gêdja ga me ajõ 'ã tÿm ne prĩne 'ã amikrakrak ne. Nhyam be, ta gêdja me ajõ nhiby tÿm ne prĩne angãn prĩne pyka mẽ ajo amrà, ane.

⁴⁵ Jeju memã ja jarê. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bênjadwÿrmê mebê pardjêumã ja jarê nhyam me arÿm kuman amim,

—Be, me bajã ne pidjõo djuw mex djwÿnhmê kikreo ãm djwÿnh jakren me bamã 'ã ajarê, ane.

⁴⁶ Ne kam me bit kute o tÿmmã te 'ã amijakre. Me krãptĩ ne me Jeju'ã amim,

—Be, Metĩndjwÿnh kukwakam memã 'ã ujarênh ba, ane. Nhyam kam me me umaje te 'ã amijakre.

22

Bênjadwÿr rax kute abenã ar mênh.

Ruk 14.16

¹ Nhyam kam Jeju ajte apÿnh kukràdjã djãri'ã memã mÿjja jakren memã 'ã ajarên memã kum,

² —Kãjkwakam Bênjadwÿr djwÿnh kute amim me utãr ne ar meo ba'ã dja ba bênjadwÿr rax'õ jakren 'ã ajarê gar ama. Be, bênjadwÿr rax arÿm kute kra'ã prõ mênhmã. Amrêbê ne kadjy memã arê.

³ Ne kam arÿm kute amrêbê memã arênhja'ÿr õ àpênh ar ano. Kute abenã ar mênh djã'ÿr me 'wÿr kadjy ar ano. Nhyam ar me'ÿr bõx ne memã arê. Nhyam me arÿm arkum,

—Kati, 'ÿr ar imõr prãm kêt, ane. Nhyam kam ar akubyn bênjadwÿr'ÿr bõx ne arÿm kum arê.

⁴ Nhyam kam õ àpênh 'õdjwÿ arkum,

—Dja gar amrêbê ije memã arênhjamã ikabên jarên memã kum, “Ë, arÿm ne ba me akadjy inhõ jadjuw nhyam kumex. Inhõ mrytimê abatãnh nyre twÿmtijamê ne me arÿm kupa. Arÿm ne ba mÿjja kunĩo mex. Dja ga me amrê abenã ar mênh djã'ÿr mõ”, ane. Dja gar ã memã ane. Nãm ã bênjadwÿr arkum ane. Nhyam ar arÿm me'ÿr tẽn kôt memã arê.

⁵ Nhyam me ate krã. Me kwÿ ja ne me õ purmã mõ nhyam me kwÿ ja õ nêkrêx'ÿr mõ.

⁶ Nhyim me kwỳ ja ne me arỳm aro rôrôk ne aro ajkên arỳm ar kupa.

⁷ Nhyim kam bënjadwỳr rax arỳm arênh man arỳm ngryk ne. Ne kam arỳm ò krākamngôn krăptĩmă 'ă karôn me'ỳr me ano. Nhyim me arỳm kabênkôt me'ỳr môn arỳm me'ỳr bôx. Me'ỳr bôx ne arỳm me kupan mebê krĩraxmă adjà nhyim arỳm xêr.

⁸ Nhyim kam ajte bënjadwỳrja ò àpênh arkum,

—Ije abenă ar mênh kadjy ne ba arỳm prĩne mỳjjao mex nhyim nõ. Nhyim be, ije memă arênhja ne me kadjy mex kêt.

⁹ Jakam dja gar apỳnh pry bikjêr djari kôt tẽn ar aje me omũnh kunĩ memă akră gê me amrê mō gwaj baro'ă banhō kwỳ krê gwaj bakĩnh kati, ane.

¹⁰ Kam, ò àpênh ar arỳm apỳnh pry djari kôt tẽn arỳm kute me omũnh kunĩo atomo tẽn. Me mex năr me punu kunĩo atomo tẽn meo bôx. Nhyim me kam prĩne abenă ar mênh djakam kikre kre jaê.

¹¹ Nhyim kam arỳm bënjadwỳr rax wadjàn me omũnh tẽn. Nhyim wănh me'ò dja. Kute abenă me rênh'ỳr me ngjêx kadjy me ò kubêkà jadjàr kêt ne dja.

¹² Nhyim arỳm omũn kum,

—Akmere, nă găm abenă me rênh'ỳr me ngjêx kadjy me ò kubêkà jadjàr kêt ne wadjà. Mỳj ne ga nên wadjà? ane. Nhyim arỳm te kute aminêje kum kabên'ò jarênhmă.

¹³ Nhyim kam bënjadwỳr rax ò àpênhmă kum,

—Dja gar inỳx 'ăpren te 'ăpren amũ o tẽn bôm amê. Wănh ne me akamăt kô tykkam amim ngryk ne mỳro kumex ne tokry djaje amijanêho kumex. Me ikô'ă dja gar amê, ane. Nhyim me ă me'òo ane. Tăm ne ja.

¹⁴ Be, Metĩndjwỳnh ne amiwỳr me krăptĩ 'uw. Nhyim be, kute mekam me ngrêrebit amijo me utăr. Năm Jeju ă memă ane.

Me kute Xedjamă pi'òk kaprĩ nhõr.

Mak 12.13; Ruk 20.20; Rô 12.1

¹⁵ Nhyim kam mebê pardjêu arỳm mă tẽn Jejuo aben ma. Năm me abenmă kum,

—Mỳj gêdja gwaj Jejumă arê nhyim arỳm gwaj bamă bënjadwỳr'ă kabên punu'ò jarê? Dja bënjadwỳr'ă kabên punu jabej nhyim me arỳm kum axwe jarê, ane.

¹⁶ Năm me aben man kam arỳm 'ỳr ò me ja kwỳ jano. Erodji nhõ me ja kwỳ ne me adjwỳnhdjwỳ 'ỳr me ano. Nhyim me 'ỳr bôx ne kum,

—Ujarênh djwỳnh, bar arỳm ama. Ga ne ga akabên katàtkumrêx ne Metĩndjwỳnh kabên kôt me kute amijo ba'ă memă adju-jarênh katàtkumrêx. Amă me rũnh pyma kêt. Me rũnhmê me kajgomê ne ga memă akabêno aben pyrək.

¹⁷ Ba me akukja ga me imă arê. Me rũnh kunĩ nhõ bënjadwỳr raxbê Xedja. Mebê id-jaer kute o me bajtemja. Djăm Metĩndjwỳnh kukràdjà kôt ne gu me baje bënjadwỳr Xedjamă pi'òk kaprĩ nhõrmă? Năr kon? Goja on me imă arê, ane.

¹⁸ Nhyim Jeju arỳm me axwe kôt tu me kuman memă kum,

—Me ga ne ga me amijo ajêx ne amijo Metĩndjwỳnh mar mexo aba. Nok ba ren me amă, “Metĩndjwỳnh kabên kupa'ă ne me kum òro ba”, ane ga me ren memă kum, “Be, Jeju axwekumrêx. Ga, kute bënjadwỳr raxbê Xedjabê pi'òk kaprĩ nê prãmja pumũ”, ane. Ga me ren memă anen ren arỳm memă ikurêtuw. Nă găm me ajêx ne aje Metĩndjwỳnh mar.

¹⁹ Amrê imă pi'òk kaprĩo tẽn, me aje kum òrja o tẽn ba me amă omũ, ane. Nhyim me arỳm 'ỳr ngônthonho pi'òk kaprĩ pydjio tẽn kum kungă.

²⁰ Nhyim memă kum,

—Mỳj me'ò ne 'ă karõja? Ne mỳj me'ò ne 'ă idji jêtja?

²¹ Nhyim me kum,

—E kum be Xedja karõ, ane.

Nhyim memă kum,

—Bir be, ò pi'òk kaprĩ. Dja ga me kum angă. Nhyim be, Metĩndjwỳnh nhõ mỳjjabit dja ga me Metĩndjwỳnhmă angă. Năm Jeju ă memă ane nhyim me arỳm kabên ma.

²² Ne arỳm te kute mỳjja'ò jarênhmă kam no tyn dja. Ne kam arỳm kum kàx ne mă tẽn.

Me tyk akubyn tĩn mỳr jabej me Jejumă kabên.

Mak 12.18; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

²³ Nhyim kam myt tãm kam mebê xad-judjêu kwỳ 'ỳr bôx. Mebê xadjudjêu ne me arĩk memă kum,

—Be, me tyk akubyn tîn prãm kêtkumrêx, anhÿr ar o ba. Nãm me 'ÿr bôx ne kukij ne kum,

²⁴ —Ujarênh djwÿnh, me bakukãmãre Môjdjê ne amrêbê: me bamã,

“Godja me'õ prõ'ÿr môn kra kêt rã'ã tyk jabej mÿj dja me nê?

Bir, dja kamymê ar aben djãkam ikwãja'õ 'ÿr mō. Ne kum kra djîn kukrij nhym abatãnh ne.

Me kute 'ã abenmã kum, ‘Be, kamy tyk kra ne wã’, anhÿr ne kute kamy tyk mar tÿx rã'ã kadjy.”

Nãm ã me bakukãmãre Môjdjê me bamã ane, ane. Mebê xadjudjêu ne me ã Jejumã ane.

²⁵ Ne kôt arîk kum,

—Be, ar my aben djãkam ikwãbê 7. Ne kam kutewa prõ'ÿr mō. Ne kam kra kêt rã'ã ty. Nhym prõja arÿm 'uwtî. Nhym kam atãri kamyreja 'ÿr mō. Ne kam ã ane, kra kêt rã'ã ty.

²⁶ Nhym aben totokmã Ar kubê 7 kunî kudjwa ã anen 'ÿr ban kra kêt rã'ã ty.

²⁷ Nhym kam ar prõjadjwÿ arÿm ar o ino ren ty. Ja ne ba me kuman amã arê.

²⁸ Ar kubê 7 ne ar aben totokmã kamy prõ'ÿr ba. Godja we ar kunî akubyn tîn ne àbir jabej we àbirkam nhÿnh kamyja dja ajte 'ÿr mō? ane. Me ta kute we me tyk akubyn tîn kêt jarênh mÿr jabej ne me ã Jejumã ane. Me kute o àpanh nhym binhikrênh kadjy nãrãm ne mebê xadjudjêu ã kum ane.

²⁹ Nhym Jeju arÿm memã kum,

—Me aje Metîndjwÿnh kabên'ã pi'òk no'òk mar kêt ne me aje Metîndjwÿnh tÿ:xkumrêx mar kêt. Nã gãm me arîk Metîndjwÿnh kupa'ã memã 'ã adjujarênh aba.

³⁰ Be, me tyk ne akubyn tînkam djãm me ajte abenwÿr ba? Kati, akubyn me tînkam dja me abenwÿr ba prãm kêtkumrêx. Kam dja me kute Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh pyrãk.

³¹ Be, mrãmri me tyk akubyn tînkumrêx. Amrêbê: Metîndjwÿnh kute me bakukãmãremã kabên jarênh. Me tyk akubyn tîn'ã kute kabên jarênh nhym me kute 'ã pi'òk no'òk djãm me aje amim arênh kêt?

³² Nãm me bakukãmãremã kum, “Ibê Abraãomê Idjakmê Djako ar ò Metîndjwÿnh”, ane.

Bir be, ar tyk tûmjã Metîndjwÿnhmã tîn ne ar ba nÿj pumû. Djãm Metîndjwÿnhbê me tyk nhõ Metîndjwÿnh? Kati. Metîndjwÿnh ne me tîn nhõ Metîndjwÿnh. Me tyk kunî ne me kum tîn. Kam ne ba me amã,

—Metîndjwÿnh ne kubê me tîn nhõ Metîndjwÿnh. Nãm Jeju ã mebê xadjudjêumã ane.

³³ Nhym me krãptî: kuman te kute mÿjja'õ jarênhmã kam no tyn kumex.

Me kute kukràdjã jabej Jeju kukjêr.

Mak 12.28; Ruk 10.25

³⁴ Jeju mebê xadjudjêumã ane nhym me amijã maje arÿm anhikrê. Amijã maje anhikrê nhym mebê pardjêu arÿm arênh man arÿm akuprõ.

³⁵ Me'òbê ne Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh. Tãm ne Jeju'ÿr bôx ne kute amak mex jabej kabimã. Kute Môjdjê kukràdjã jabej kukjêrmã. Jeju kute kukràdjã kupa'ã arênh kadjy nãrãm ne kum kabên ne kum,

³⁶ —Ujarênh djwÿnh, Môjdjê kute Metîndjwÿnh kukwakam kabên kukràdjã jarênh, kute kam me kute katàt amijo ba'ã memã karõja nhÿnh kabênja ne mexo kute kunî jakrenh? ane.

³⁷ Nhym Jeju kum,

—Be, nãm memã kum,

“Me anhõ Bënjadjwÿr djwÿnh, me Atîndjwÿnh dja ga me amã kÿnh, amã abêo katàt me kunî, mÿjja kunî jakre.

Djãm ajajkwaobit amã Metîndjwÿnh jabêmã? Kati. Ajamak, akad-jwÿnhbê, akukràdjã kunîo dja ga me amã abê:”, ane.

³⁸ Be, tãm ne ja. Metîndjwÿnh kabên mexo kute kabên kunî jakrenh ne ja.

³⁹ Ne kam atãri Môjdjê ajte 'õ kute uràk memã arên memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

⁴⁰ Be, ba arÿm amã Môjdjê kabên kukràdjã ja jarên ajte amã ja jarê. Dja ga amê kabên ja man kôt ar amijo aba jabej ne mrãmri tu arÿm Metîndjwÿnh kabên kukràdjã kunîkôt ar amijo aba mexkumrêx. Môjdjê kute Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênhjamê kukwakam memã 'ã ujarênh djwÿnh 'òdjwÿ

kute kabên jarênhamê ne ga arým kunîkôt ar amijo aba mexkumrêx. Nâm ã Jeju kum ane.

Kritubê mÿj me'õ tàm djwÿ jabej me kute kukjêr.

Mak 12.35; Ruk 20.41

⁴¹ Mebê pardjêu kute abeno bikprônhi Jeju amijabej me kukij ne memã kum,

⁴² —Mÿj ne ga me Kritukam ama? ane. Metîndjwÿnh ne arým mebê idjaer kadjy Jeju'ã Bênjadjwÿrbê kumkati mē. Kumã ne me Kritu jarē. Nâm Jeju amijã memã kum, —Mÿj ne ga me Kritukam ama? Mÿj me'õ tàm djwÿbê ne Kritu? ane.

Nhym me kum,

—Me bakukãmãre Dawi tàm djwÿ. Bênjadjwÿr raxbê Dawi tàm djwÿ, ane.

⁴³⁻⁴⁴ Nhym kam Jeju ta kubê Bênjadjwÿr Kritu'ã memã kum,

—Ne kam ajte kubê Dawi nhõ Bênjadjwÿr. Mÿj ne arým kubê Dawi tàm djwÿn ajte õ Bênjadjwÿr kadjy nē? ane. Ne kam Jeju memã me bakukãmãre Dawi kabên jarên memã kum,

—Be ga, me bakukãmãre Dawi ta kute memã 'ã ujarênha pumũ. Metîndjwÿnh Karõ kukwakam kute memã Kritu'a ujarênha pumũ. Nâm memã kum,

“Inhõ Bênjadjwÿrmã ne Bênjadjwÿr djwÿnh kabên ne kum, 'Amrê idjubôk'ãnh nhÿ, Abênjadjwÿr raxkam idjubôk'ãnh nhÿ.

Ikam ama ba amrê awÿr akurê djwÿnho mō ga me kwÿo apardjan me kwÿ nhimex.'

Nâm ã Metîndjwÿnh inhõ Bênjadjwÿrmã ane”, ane.

Bir be ga, Dawi kute kum “Abênjadjwÿr rax”, anhÿrja pumũ.

⁴⁵ Mÿkam ne me Dawi tàm djwÿ kajgo jarē? Djã nâm o tàm djwÿ kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o õ Bênjadjwÿr rax. Nâm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

⁴⁶ Nhym me'õ te kute kutã kabên'õ jarênhamã te amijo ane. Kabên mex pymaje me kute ajte mÿjja 'õ jabej kukjêr kêtumrêx.

23

Watîrebê 7'ã ujarênh.

Mak 12.38; Ruk 11.46

¹ Nhym kam Jeju me krãptî:mē kôt ba djwÿnhmã kum,

² —Be, Mōjdjê kukràdjã mar djwÿnhmē mebê pardjêumē ne me Mōjdjê pãnh ar amã Metîndjwÿnh kukràdjã jarênho krî.

³ Kam dja me Metîndjwÿnh kabên kôt ar amã kabên jarē gar prîne me kabên kunî man kôt ar amijo aba. Nhym be, me ta ne me arîk ar ba. Nâm me ajkwakambit ar amã Metîndjwÿnh kabên jarên kam ta kute amikabên mar ne kôt kute ar amijo ba kêt ne arîk ar ba. Kwãrîk wãnh mekôt ar amijo aba kêt.

⁴ Nâm me ajte kabên kajgoobit ar memã we Metîndjwÿnh kabên jarênho ba. Djãm Metîndjwÿnh kabên? Kati, me ta kabêno ne me ar me anoro ba. Ne kam kôt kute amijo ba kêt ne. Nhym me te amijo anen kam, “Je mÿj dja ba me nē”? ane. Me kute ã meo anhÿrkam ne kute mrãmri ne me kute me kadjybit jênh rûnho atom ne me mut'ã anhôr ne kam kute memã tur kêtumrêx ja pyrãk. Nâm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte arkum,

⁵ —Me kute memã amibên nhym me kute memã mex jarênh kadjy ne me amijo ba. Mōjdjê kukràdjã'ã pi'òk no'òk kwÿ ne me 'ã ikôn amikrãmē amipamã aktã 'ãpre. Ne 'ã ikô poti:reo ane. Mÿj kadjy? Bir, me kute memã amibên kadjy. Dja we me me omün memã mex jarē. Ja kadjy ne me 'ã ikô poti:reo anen amikrãmē amipamã aktã 'ãpre. Ne kam ajte 'ã kubêkã jabu djã ã abjêo ane. Mÿj kadjy? Bir, me kute memã amibên kadjy. Dja we me me omün memã mex jarē. Ja kadjy ne me 'ã kubêkã jabu djã jabjên 'ã ar ba.

⁶ Me krãptî nhikô'ã me õ kwÿ krênkam ne me me rûnh krî djãkam krî prãmumrêx. Kute memã amibên kadjy me rûnh krî djãkam krî prãmumrêx. Ne mebê idjaer bikprônhi djãkam ne me memã wan krî prãmumrêx.

⁷ Ne ajte me krãptî bikarêr nhipôkri, mekadu nhipôkri kute memã amibên nhym me kute memã rûnh jarênh ne kute memã kum, “Ujarênh djwÿnh, djãm ga? djãm ga”? anhÿrja. Ja ne me kum kînhumrêx.

⁸ Nhym be, ar ga me kute ar amã, “Ujarênh djwÿnh”, anhÿrmã djãm ar amã ja

kĩnhmã? Kati. Mỳkam? Bir, atemã ar anhõ ujarēnh djwýnh pydjii. Kam dja gar abeno akamybit.

⁹ Ne kam djãm ar aje pykakam me'õ raxmã, “Djũnwã”, anhỹrmã? Kati. Mỳkam? Bir, ar Abãm pydji. Kàjkwakam ar Abãm djwýnh pydjii.

¹⁰ Djãm me kute ar amã, “Bēnjadjwýr”, anhỹrmã? Djãm ar amã ja kĩnhmã? Kati. Mỳkam? Bir, ar anhõ Bēnjadjwýr pydjii. Metĩndjwýnh ne arým 'ã me õ Bēnjadjwýrbē kumkati mẽ. Kubê ne Kritu.

¹¹ Ar ajõ abenkam araxo kutewa prãm jabej gēdja amijo kajgon tu ar amã àpēnh ar ba.

¹² Mỳkam? Bir, me kute amijo rũnh prãmja gēdja ì kajgo mex ne. Nhym be, me kute amijo kajgo mex ne akrànãm kute amijo baja gēdja Metĩndjwýnh arým pãnh meo rũnh ne. Nãm ã Jeju arkum ane. Ne kam Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ mebê pardjêumã kum,

¹³ –Be, me abê Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ me abê pardjêumẽ ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me ì me biknor tokry djakam tu amõrkumrêx. Mỳkam? Bir, me aje mebê adjaptarkam. Me bit kute kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kõt ãm ne kõt ar amijo ba prãm ga me kupa'ã memã arê. Ne Bēnjadjwýr djwýnh nêje aje memã atemã kukràdjã jarēnh aban arým o mebê utà. Ga me kam ga Metĩndjwýnh mar kêt ne ajte me jadjwýbê aptà.

¹⁴ Be, me abê Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ me abê pardjêumẽ ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re, dja ga me ì me biknor tokry djakam tu amõrkumrêx. Mỳkam? Nã gãm me me 'uwtĩ krão apan mebê mýjja kunõ akĩ ne kam ajajkwaobit Metĩndjwýnhmã akabēnh rũnh ne, ne kum akabēnh 'ijabjêo aku'ê. Bir, nã gãm me ajêx ne amijo amex ne kum akabēno aku'ê. Be kati, me ajaxwekumrêx. Kam gēdja Metĩndjwýnh me kuràm me amã pãnh rax jarēnh prĩne me kuràm me ajo ajkê.

¹⁵ Be, me abê Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ me abê pardjêumẽ ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar

mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me ì me biknor tokry djakam tu amõrkumrêx. Mỳkam? Bir ga, me aje arĩk memã kum, “Ba me Metĩndjwýnh'ýr meo akêx gē me amim maro ba”, anhỹrja pumũ. Djãm mrãmri ne ga me akabēnh? Kati, me aje amiwýr me'õ pydjio akêx kadjy ngômẽ pykakõt aba 'ijabjê:. Nhym arým me awýr amijo akêx ga me kam arým amikõt axwe 'ã mēnh mex ne. Amikõt axwe 'ã mēnh mex nhym arým axweo me ajakrenh mex ne. Nhym arým me akõt biknor prãm kumrêx. Djãm Metĩndjwýnh'ýr ne ga me meo akêx nhym me amim kuma got? Kati. Nãm ã Jeju Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ mebê pardjêumã ane.

¹⁶ Ne kam ajte memã kum,

–Ý, watĩ:re. Dja ga me ì me biknor tokry djakam tu amõrkumrêx. Me aje mrãmri ne me no rã kute arĩk meo ba pyræk. Mỳkam? Bir, me aje arĩk memã Mõjdjê kukràdjã jarēnh punukam. Nãm ã Jeju memã ane. Bir, Mõjdjê kukràdjã kõt ne mebê idjaer memã amikabēnh jarēnh ajte memã kum,

–Nã bãm amã ikabēnh pydjii arê, anen ajte kõt memã Metĩndjwýnh nhõ mýjja jarê. Mýj kadjy ne kõt memã Metĩndjwýnh nhõ mýjja jarê? Bir, kute kabēnh maro ãmja kute mar pydji kadjy ne me Metĩndjwýnh nhõ mýjja jarê. Gēdja amikabēnh jarēnhja 'êx ne kam Metĩndjwýnh nhõ mýjja jarēnh kam arým o Metĩndjwýnhmã amikurêtuw. Amikurêtuw nhym Metĩndjwýnh arým kute maro ãmjao ngrykmã. Nãm me ã Mõjdjê kukràdjã kõt memã amikabēnh jarēnh ane. Nãm Jeju Mõjdjê kukràdjã jarēnh djwýnh arkum,

–Me aje mrãmri ne me no rã kute arĩk meo ba pyræk. Mỳkam? Bir, me aje arĩk memã Mõjdjê kukràdjã jarēnh punukam. Nã gãm me memã kum, “Dja ga me memã amikabēnh jarēnh memã kum, ‘Nã bãm amã ikabēnh pydjii arê. Ë, Metĩndjwýnh nhõ kikretija ma’, ane. Gēdja ga me memã ajêx prãm jabej ne Metĩndjwýnh nhõ kikretibit jarê ne kam o amikurê'uk kêt. Dja Metĩndjwýnh me'õ kute akabēnh maro ãmjao ngryk kêt ne me ajo bikēnh kêt.

Nhym be, dja ga me memã amikabēnh jarēnh memã kum, ‘Nã bãm amã ikabēnh pyd-

jin arê. Ê, Metîndjwýnh nhõ kikretikam kên karýrja ma', ane. Aje kên karýr jarênhkam dja ga akabênkumrêx. Aje memã amikabên jarênh kôt dja ga amijo anhýrkumrêx. Dja ga memã ajêx ne kam kên karýr jarên arým o Metîndjwýnhmã amikurêtuw" ane. Me abê Môjdjê kukràdjà mar djwýnh ne ga me arík ã memã kukràdjà jarênh punuo ane.

¹⁷ Me no rã ne me kute amikukãm rît kêt. Kam me kute amipry mar kêt. Me aje me uràk ne amijo ajêx ne memã, "Ba ne ba ije Metîndjwýnh mar mex", anhýr ar o aba. Nhym be, kati. Me aje mar kêt ne te memã Metîndjwýnh'ã adjujarênh ar aba nhym me adjwýnhdjwý kute mar kêt. Be, me amãbit ne kên karýr kute mexo kikreti jakrenh. Djãm mrãmri? Kati. Kikreti ne kute mexo kên karýr jakrenh. Kikreti kukwakambit ne kên karýr mex. Metîndjwýnhmã mex. Nãm Jeju ã Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmã ane.

¹⁸ Ne ajte memã kum,

—Ga me arík memã kum, "Dja ga me memã amikabên jarên memã kum, 'Nã bãm amã ikabên pydjín arê. Ê, Metîndjwýnh nhõ ngônho kija ma', ane. Gêdja ga me amã memã ajêx prãm jabej ne Metîndjwýnh nhõ ngônho kibit jarê ne kam o amikurê'uk kêt. Dja Metîndjwýnh me'õ kute akabên maro ãmjao ngryk kêt ne me ajo bikênh kêt.

Nhym be, dja ga me memã amikabên jarên memã kum, 'Nã bãm amã ikabên pydjín arê. Ê, Metîndjwýnh nhõ ngônho kikam mry nôrja ma', ane. Aje mry nôr jarênhkam dja ga akabênkumrêx. Aje memã amikabên jarênh kôt dja ga amijo anhýrkumrêx. Dja ga memã ajêx ne kam mry nôr jarên arým o Metîndjwýnhmã amikurêtuw", ane. Me abê Môjdjê kukràdjà mar djwýnh ne ga me arík ã memã kukràdjà jarênh punuo ane.

¹⁹ Me aje me no rã pyræk. Djãm mrãmri mry kute mexo Metîndjwýnh nhõ ki jakrenh? Kati. Õ ki ne kute mexo mry jakrenh. Õ kikam me kute mry jad-jwýrkambit ne kum mex, Metîndjwýnhmã mex. Nãm Jeju ã memã ane.

²⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Kam, me kute memã amikabên jarênh ne kôt ajte kute Metîndjwýnh nhõ ki jarênhkam djãm kute ò kibit jarênh? Kati.

Nãm me kute ò ki jarênh ne ajte kute kam mýjja kunĩ ikwãdjwý jarênh.

²¹ Ne ajtekam me kute memã amikabên jarênh ne kôt ajte kute Metîndjwýnh nhõ kikreti jarênhkam djãm kute kikretibit jarênh? Kati. Nãm me kute kikreti jarênh ne ajte kute Metîndjwýnh kam ýr jarênh.

²² Ne ajtekam, me kute memã amikabên jarênh ne kôt ajte kute kàjkwa jarênh. Djãm kute kàjkwabibit jarênh? Kati. Nãm kute kàjkwa jarênh ne ajte kute Metîndjwýnh nhõ krí djà rax jarênh ne ajte kute 'ã krí djwýnhbê Metîndjwýnh jarênh. Kam, dja me memã kabên pýnh ne arên kôt amijo anhýrkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

²³ Ne kam ajte memã kum,

—Be, me abê Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me ì me biknor tokry djækam tu amõrkumrêx. Mýkam? Bir, me aje Metîndjwýnhmã mýjja kakritbit nhõr ne kam mýjjabê kumkatija aje kum õr kêtumrêxkam. Nã gãm me mýjja kakrit, õmrõ djànhdjã, pi'ômê õmrõ djànhdjã 'õdjwýmê Metîndjwýnhmã ikjê rên kum kryre ne angã. Ne kam kukràdjà kôt ar amijo aba kêt ne katàt meo aba kêtumrêx ne amã me kaprĩ kêtumrêx ne amim Metîndjwýnh mar kêt ne. Aje kum kryre ne õrja ne mrãmri tu mexkumrêx. Mýkam ne ga me kum mýjjabê kumkatijadjwý kum õr kêt ne? Mýkam ne ga me amã Metîndjwýnh jabên katàt meo abaja kêt ne? Ja ne ga me aje marmãn ate mýjja kakritbit ma.

²⁴ Ba me amã arê ga me ama. Dja me anhõ õmrõkam pure'õ tým ga me pure ngrire'ã ano tỳ:x ne kaban mùm amê. Nhym be, mry jabatànhdjã kameru ja ne anhõ õmrõkam dja, ga me ate akrãn tu ro'ã krê. Be, mýj'ã ne ba amã ikabên ja jarê? Bir, mýjja kryre ne ga me'ã ano tỳ:x ne ma:ro aba. Nhym be, mýjja bê kumkati, mýjja kabênkumrêx ne ga me aje mar kêt. Metîndjwýnh kabên kute me ajaxwe nêje me akukràja ne ga me aje mar kêt ne ate akrãn ajaxwe rax rã'ã. 'Ã ne ba me amã, "Ga me pure ngrire'ãbit ano tỳx ne kaban mùm amên tu kameru raxja õmrõmê ro'ã

krê”, ane. Kam ne ga me aje meo ba djwýnh no rá pyræk. Nám Jeju ã memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

²⁵ —Be, me abê Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmẽ me abê pardjêumẽ ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me ĩ me biknor tokry djækam tu amõrkumrêx. Mýkam? Bir, nã gãm me aje mrãmri ne me kute ngõnhkrãmẽ ngõnh puror nhĩbũmbit põnh ne kre põnh kêt nhym krekam mýjja kakràtyk pyræk. Be, nã gãm me ã we katàt amijo abao ane. Nhym kam me me akrākàbit pumũ nhym kam kute me amex pyræk. Nhym be kati, me akadjwýnhbê ne ga me apunu rá'ã. Me akadjwýnhbê ne me amã me õ nêkrêx prãm ne 'ã angryk ne aje mebê mýjjaoadjākĩnh'ã aje amim karõ rá'ã. Kam ne ga me akadjwýnhbê apunu rá'ãja.

²⁶ Me abê pardjêu ne ga me aje me no rá pyræk. Dja ga me akadjwýnhbê kumrêx wãnh ajaxwemã anhire. Ne kam arým mrãmri abu'ã memã amexkumrêx. Ne kam aje mrãmri ne me kute ngõnh puror, kremẽ ibũm põnh nhym prĩne mex pyræk.

²⁷ Be, me abê Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmẽ me abê pardjêumẽ ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me ĩ me biknor tokry djækam amõrkumrêx. Mýkam? Bir, ga me aje mrãmri ne me kute me tykmã kikre krākà jaka pyræk. Krākākambit ne kute memã mexti:re pyræk. Nhym be, kadjwýnhbê ne mýjja punu:re. Kadjwýnhbê me tyk 'imẽ mýjja punu kunĩ.

²⁸ Ga me aje uræk. Abu'ã memã ajaxwe kêt pyræk. Nhym be, kati. Metĩndjwýnh ne me akadjwýnhbê me aje mýjja marja kunĩ kute mar. Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aban aje ajaxwebit mar. Nám ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

²⁹ —Be, me abê Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmẽ me abê pardjêumẽ ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me ĩ me biknor tokry djækam amõrkumrêx. Mýkam? Bir, amrêbê: me bakukãmãrekam ne Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh arým

ty nhym me amrêbê: me angij. Ga me akamingrãnyre ne ga me me tyk tũmjamã kikren me katàt kute amijo ba tũm nhõ pyka krã kunhêro aba.

³⁰ Ne kam arĩk memã kum, “Ne ba me ren amrêbê: me bakukãmãre, me banhingêt kator nyri ren me ro'ã ikator ne ar iba ne ren me banhingêt kudjwa ã anhÿr kêtikumrêx ne. Ne ren Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh par kêtikumrêx ne.” Nã gãm me ã memã ane.

³¹ Me aje ã memã anhÿrkam arým amikõt amijarê. Me abê me par djwýnh tãmdjwý, Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh kanê tãmdjwý. Arým ne ga me amikõt amijarê.

³² Metĩndjwýnh ne me anhingêt kam ngryk. Aje, me rá'ã ne me anhingêt kõt ã ajaxweo anen ar badjwý ar ipa. Ar badjwý ar ipa gê Metĩndjwýnh on me akam ngryk me:x ne. Nám ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

³³ —Me akamingrãnyre ne ga me abê kangã, me abê iry. Djãm me ga ne ga me aje abiknorbê amipytãrmã? Kati. Me biknor tokry djábê me aje amipytãr prãm kêtikumrêx.

³⁴ Kam arým ije me awýr me anormã. Ije me awýr ikabên jarênh djwýnh janormã. Ije ajte me awýr me no mex janormã. Ije ajte me awýr me kukràdjà mar djwýnhkumrêx janormã. Dja ga me kam arým me kwý pa, pĩte'y'ã me kwýmo iten me kupa. Ne me abikprõnh djækam mry kà punuo me kwý kaprêprêk. Ne aje meo abikênh kadjy me abej mõ, apýnh krĩrax djãri kõt me abej mõ.

³⁵ Me akukãmãremẽ nã gãm me me katàt kute amijo ba kunĩ paro tẽ. Paro tẽn paro tẽn arek me kamrõ kapĩn o tẽn. Nhym Metĩndjwýnh arým meo ngryk ne kam gormã me ajabatãnhmã pãnh jarê. Me akukãmãre ne me Abeu jaxwe kêtja bĩno kurêtuw ne kam ijukri me ja paro tẽn tãmtã: arek o tẽn ne kam Djakarij, Berakij kute irja'ýr bõx ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikretimẽ õ ngõnho ki kaêxkam* kubĩ.

³⁶ Ë, ba me amã arê. Metĩndjwýnh ne arým meo ngryk ne. Ne kam me akamingrãnymã arým pãnh jarê. Me ga dja

* 23:35 ipõokri

Metĩndjwýnh me akukãmãre kute me imex tũmja pãnh me ajo ajkê. Mrãmri ne ba me amã arẽnhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

³⁷ Ne kam krĩraxmã kum,

—Djeruxarẽ, Djeruxarẽ, mýkam ne akra kute Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh djwýnh par prãm ne? Mýkam ne me kẽno me titik ne me kupa, Metĩndjwýnh kute me awýr me anorja pa? Je nã bãm te ije me ajo ibikprõnh ne ije me ajo atommã. Kute mrãmri ne õkrẽn'ãnh kute arao noreo bikprõnhja pyræk. Ba ren ã me ajo ane. Nãm bãm te ije me ajo anhýrmã ga me amã ikĩnh kêt.

³⁸ Ë, jakam me amõr djã ja gêdja kukrit mex ne kaprýn nõ.

³⁹ Ë, ba me amã arẽ ga me ama. Jakam dja ga me ipumũnh kêtumrêx ne. Ipumũnh kêt rã'ã: nhym inhõ akati ijo rãm ne jao tẽ ga me abenmã kum, “Ë, ota arým Metĩndjwýnh kabẽnkõt tãmja bõxmã. Me:xkumrêx”, ane. Dja ga me ã abenmã ane ba kam arým me awýr bõx. Nãm ã Jeju memã ane.

24

Akubyn bõx kukãm mýjja apõx'ã ujarẽnh. Mak 13.1; Ruk 21.5; Xim k 4.1; A Xim 3.1

¹ Ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikreti kurũm kato. Nhym kõt ba djwýnh 'ýr bõx. Ar kute kikretikam apýnh kum kikre jakre kadjy 'ýr bõx.

² Ne kam ar arým kum akre nhym Jeju arkum,

—Ar mýjja kunĩ pumũnho dja. Ë, ba ar amã katåt arẽ. Be, dja ã me kurê djwýnh prĩne kikreti ngrã. Dja me kẽn aben nhiby ikwã kunĩ nhikõ rê. Nhym kam kẽn'õ aben nhiby nõr kêtumrêx, ane.

³ Ne kam ar tẽn kam krãnhbê Oriwêre'ã wabi nhym arým ate nhý. Nhym kam kõt ba djwýnh 'ýr bõx ne me kãxã kum,

—Dja ga ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarẽ. Nhýnh amex 'õkam dja me bakurê djwýnh me bawýr bõx ne kikreti ngrã? Dja ga akubyn bõx nhym mýjja kunĩ arým pyka kõt amingrà nhym me kunĩ arým pykakam ar ba'ã aminhinomã amimẽ. Mýj gêdja kukãm apõx? Dja bar omũn kam kõt õ akatimã ikaton õ akati ma.

⁴ Nhym kam Jeju arkum apýnh mýjja kukãm apõxmã arkum 'ã ajarẽnh arkum,

—Ar amijã ano týx gê me'õ ar amã 'êx ne ar anoo biknor ne Metĩndjwýnhbê ar ajo akêx kêt.

⁵ Be, me krãptĩ dja ã aben totokmã me'ýr bõx ne arým amijo 'êx ne amijã imẽ. Amijã imẽn arým memã kum, “Me anhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati kadjy ne Metĩndjwýnh ijano ba tẽn bõx. Ba ibê Kritu”, ane. Ne kam arým me krãptĩ noo aknon Metĩndjwýnhbê meo akêx.

⁶ Be, kam dja gar me kute abenwýr prõt man amybým me kute abenwýr prõt jarẽnh ma. Kwãrik wãnh kam ar atĩn prãm kêt. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarẽ gar arým ama. Ja kumrêx gêdja me ã o anhýro tẽ. Kraxje kute inomã mẽn kêt, kute 'ýr o tẽn rã'ã, ane.

⁷ Nã, apýnh me ba djãri gêdja me abenwýr prõt ne aben nhimexo ba. Nhym apýnh bẽnjadjwýr rũnh nhõ àpênhja abeno kurê djwýnh ne aben nhimexo ba. Nhym prãmdjwý me kwý nhimex. Apýnh pyka djãri gêdja kam pyka tertet ne.

⁸ Be, me tokry krax ne ja. Ga me nire kra àja pumũ. Adjým. Dja kra à:n kam arým à ra:x ne. Me adjwýnhdjwý dja me tokry mõ:n kam arým tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

⁹ —Dja me tokry: nhym kam me arým memã ar akanga. Me kute ar ajo bikẽnho ba kadjy ar akanga. Nhym me arým ar apa. Apýnh me bajtem ba djã kunĩkõt dja me kum ar akurê. Ikõt ar abikamẽnkkam dja me kum ar akurê.

¹⁰ Kam dja me krãptĩ ibê amijo akêx. Ne kam me kurê djwýnhmã aben kangan kum aben kurê.

¹¹ Me krãptĩ dja me ta amijo 'êx ne amijã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh djwýnh rê. Amijã kurẽn memã kum, “Metĩndjwýnh kukwakam ne ba ar amã arẽ”, anhýro ba. Dja me ã amijo 'êxo anen arým me krãptĩ noo aknon Metĩndjwýnhbê meo akêx.

¹² Me krãptĩ kum Metĩndjwýnh kĩnhja dja me arým kum kĩnh apêx. Pyka kunĩkõt me krãptĩ axweo kume:x. Me axweo kumexkam dja me arým kum kĩnh apêx.

13 Nhyam be, dja mỳjja kunĩ kute amin-gràn nhõ akati bõx. Me kunĩ kute aminhinomã amimẽnh nhõ akati bõx. Nhyam kam me 'ã ukanga kêt ne kum kĩnh tỳx rã'ãja dja Metĩndjwỳnh arỳm me utà.

14 Mỳjja kute amingràn kêttri dja me apỳnh pyka kunĩkõt memã arẽ. Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ã ujarẽnh nyja memã arẽ. Apỳnh me ba djà kunĩkõt me kute ujarẽnh mar kadjy memã arẽ. Nhyam kam akati arỳm bõx. Me kunĩ kute aminhinomã amimẽnh nhõ akati arỳm bõx. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarẽ gar arỳm ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

15 –Be, ar aje ajbir imã, “Dja ga ar imã kikreti ngràn'ã ajarẽ”, anhỳrja ba ar amã arẽ gar ama. Dja mỳjja kute amingràn 'ỳr nhyam kam arỳm mỳjja punutija dja. Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam dja. Gar arỳm omũ. Mỳjja punuti djô'ã dja me mỳjja kunĩo ajkẽ ne kungrà. Me bakukãmãre Danijeu ne amrẽbê: 'ã ajarẽ. Metĩndjwỳnh kukwakam memã 'ã ajarẽ. Danijeu ne arỳm memã mỳjja punuti ja'ã ajarẽnh 'ã pi'òk no'òk. Dja gar pi'òk no'òkwã pumũn kam mỳjja punuti pumũn kam kõt ama.

16 Kam gẽdja Djeruxarẽ bu'ã pyka ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijã maje krãnh'ỳr prõt ne.

17 Gẽdja me kikre nhimõk po'ã ãm jabej kwãrĩk wãnh akubyn ùrkwãkam nèkrẽx'ỳr àr ne byr ne o tẽm kêt.

18 Gẽ purkam me ar ba jabej tu umaje prõt. Kwãrĩk wãnh me kute kubẽkã jamỳnhmã 'ỳr akẽx kêt. Dja tu me ãm kamã amũ prõt.

19 Ý, watĩ:re, akati wãkam me tujarõmẽ me kra karà dja me tokry:. Mỳj gẽdja me ja mỳjja punutija pymaje prõtja on?

20 Dja gar Metĩndjwỳnhmã amijo a'uw gẽ na raxkam umaje ar aprõt kêtãm. Nàr, gẽ pi'òk ràràrbê me tyk djà kêt nhõ akatikam ar aprõt kêtãm.

21 Be, dja me kam tokry kumex. Dja gar akubyn amijo tẽn mỳjja kunĩmo krax djà'ỳr amijo bõx ne ama. Me akukãmãre aben kukãm tokrykõt dja gar maro tẽ. Me tokry tũm maro tẽ:n amiwỳr me tokry maro bõx. Ga, me tokry kume:xja pumũ. Be,

amrẽ mỳjja punuti nhõ akati bõxkam dja me tokryo katàt me tokry tũmwã kunĩ jakre. Ne amrẽ me'ã akati mõrkam me tokry nydjwỳ dja me tokryo mỳjja punuti'ã me tokryja tẽp kêtumrẽx.

22 Metĩndjwỳnh ren tokry'ã akati kwỳ ngri kêt nhyam me'õ ren tĩn kêtumrẽx. Be, Metĩndjwỳnh kute amijo me utàrja kadjy dja arỳm 'ã akati wã kwỳ ngri.

23 Godja me'õ 'èx ne ar amã, “Ota, jakam arỳm Kritu bõx ne nhỹ. Arỳm ne Metĩndjwỳnh 'ã me õ Bẽnjadjwỳrbê kumkati mẽ nhyam jakam arỳm memã nhỹ”, anhỳr jabej nàr me'õ ajte 'èx ne ar amã, “Ota, jakam arỳm Kritu bõx ne nhỹ. Arỳm ne Metĩndjwỳnh 'ã me õ Bẽnjadjwỳrbê kumkati mẽ nhyam jakam arỳm memã nhỹ”, anhỳr jabej. Djãm ar aje me ja marmã? Kati. Kwãrĩk wãnh amim me ja mar kêt.

24 Be, apỳnh me 'èx ne ta kute amijo Kritu, ta kute amijo Bẽnjadjwỳrbê kumkati dja me apõx. Nhyam amũ me jadjwỳ dja me apõx ne 'èx ne memã kum, “Ba ne ba Metĩndjwỳnh kukwakam me amã idjujarẽnh iba”, anhỳro ba. Dja me me aèrbê mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipèx, kute me noo biknor nhyam me kute me'ã abenmã kum, “Mrãmri ne djãm Metĩndjwỳnh kukwakam me kabẽnkumrẽx”, anhỳr kadjy. Godja me me noo biknor ne Metĩndjwỳnhbê meo akẽx jabej, Metĩndjwỳnh kute amrẽbê amijo me utàrja kubê meo akẽx ne kute meo ba jabej. Me 'èxnhĩ no tỳxo kute me akrenh jabej godja kubê me kwỳo akẽx ne meo ba jabej.

25 Ba ne ba mỳjja apõx kêttri kukãm ar amã 'ã ajarẽ gar arỳm ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

26 –Kam godja me'õ ar amã, “È, onĩ kapõt kukritkam arỳm bõx ne ar ba”, anhỳr jabej. Djãm 'ỳr ar amõrmã? Kati, dja gar tu ate akrãn 'ỳr amõr kêt. Nàr, godja me'õ ar amã, “È, kikre jakam ne apdjun nhỹ”, ane. Djãm ar aje amim me marmã? Kati. Kwãrĩk wãnh amim me mar kêt.

27 Djãm ibõx ne mebê ibipdjur? Kati. Ga, kãkwakam na krax ne adjẽnhja pumũ. Na jadjẽnh prõt ne arỳm myt ngjẽx djãmã ngjẽxja pumũ. Adjẽnh kute kãkwa kunĩ kurwỳja pumũ. Dja ba ã ibõxo ane. Ije

amijo inhĩ dja ba ã ibôxo ane nhym me kunĩ arým ipumũ. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁸ Nhym kôt ba djwýnh bôx djà jabej kukij ne kum,

—Bênjadjwýr, nhýnh jakam dja ga bôx, ane?

Nhym arkum,

—Ga me, nhônh ne mry tyk'ã bikprônh ne kumex ne kute o amirítja pumũ, ane. Dja ã Jeju akubyn bôx kutã mýjja apôx ne bôx djào amirító ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

²⁹ —Nhym me tokryo ku'êwã'ã akati kwý apêxkam dja on mýjja rûnh apôx.

“Dja myt amijo akamãt kô tyk nhym mytyrwý irã kêt.

Nhym kanhêti kâjkwa kurũm rôrôk nhym kâjkwakam apýnh mýjja tỳ:x amingrêk ne.”

³⁰ Ba kam ije amijo inhĩ dja ba kâjkwakam amirít nhym me arým ipumũ. Nhym kam pyka kunĩkôt me ba djâkam me kunĩ arým mu:w. Ba kam ije amijo inhĩ dja ba arým itỳ:x ne prĩne imextire ne ipyma:. Ne kam kâjkwakam kakrâkôt bôx nhym me kunĩ: arým ibôxkôt ipumũ.

³¹ Dja ba ikadjy mrãnh djwýnh jano nhym me arým ô'i kakôr tỳ:x ne. Kakôr tỳx ne arým ije amijo me utârja kunĩo atom. Dja me kâjkwa krax'ãm môn meo atomo mō. Ne kâjkwa 'ênhôt'ãm môn meo atomo mō. Ne aktã kâjkwa nhirê'ãm môn meo atomo mō. Ne apýnh pyka kunĩkôt inhō me ja kunĩ: abenwýr meo atomo mōn meo aben pydji. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê. Gora abej ajkam ama.

³² Be, akubyn ibôx djà nhō akatija'ã ne ba ije pidjôbê pigêre jakremã. Gora ije 'ã mýjja jakreja ma. Ba ar amã arê gar ama. Be, dja pidjô pakà nokà tukam 'ô nhingrã kadjy arým ingrã apôx gar kam arým amexmã kamnhĩx nhym kam arým amex.

³³ Bir be, gêdja ba ije ar amã mýjja jarênhja ã apôx mōr ane gar me kam arým ijabej rít ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx djà arým 'yr. 'Yr dja mýjja apôxja. Amex kutã gêdja pi'ô ingrã. Nhym be, ibôx kutã gêdja mýjja pymatija apôx mō.

³⁴ Nã, mrãmri ne ba ar amã kôt arê. Ar anhō pykakam me kamingrãny ja gêdja me

tyk par kêttri mýjja ja kunĩ apôx. Mrãmri ne ba ar amã arê.

³⁵ Ikabên kajgo kêtikumrêx. Gêdja pykamê kâjkwa ã apêx nhym be, ba ikabên gêdja 'ô biknor kêtikumrêx. Mrãmri gêdja ba ije mýjja jarênh ja kunĩ apôx nhym me omũ.

Me kute bôx djà nhō myt mar kêt.

Ruk 12.37; Kar 1.6; Tex k 5.2

³⁶ Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibôx djà nhō akati nàr myt djãm me'ô kute mar? Kati, me'ô kute mar kêtikumrêx. Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhdjwý kute mar kêt. Ibãmbit ne kute mar.

³⁷ Be ga, amrêbê me bakukãmãre Nôwe pykakam ar bari me ate krãn ar baja pumũ. Dja ba ibôx 'yr nhym me ã ane. Ije amijo inhĩ dja ba akubyn ibôx 'yr nhym me ate krãn ar ba.

³⁸ Amrêbê: ngô kute pykao bikamýr kêttri ne me bakukãmãre ate krãn ar ô kwý krênbít ba ne ar kômbit ba. Ne abenwýr babit ar ba. Nãm me me mymã kra jarê ne memã kum,

—Nã, jakam dja ga arým tu ikra'yr mō, anhýro ba nhym me arým me'yr ba. Nãm me mýjja jabit kôt amak bēno ba: nhym kam Nôwe arým kà raxmã wadjã.

³⁹ Nãm me amikukãm mýjja mar kêtikumrêx ne ar ba: nhym me aêrbê ngô tám mōn me kunĩo mōn prĩne meo akno. Ije amijo inhĩ dja ba akubyn ibôx 'yr nhym me ã anen ate krã nhym mýjja arým ã meo ane.

⁴⁰ Nhym me'ô my ar amê kapôtka tē. Ba ikjê pa 'amý nhym ikjê arek wakrekam dja.

⁴¹ Nhym me'ô nire ar amê à'uko nhý. Ba ikjêbit pa 'amýn o tē nhym ikjêja arek wakrekam nhý.

⁴² Kam dja gar arek ijabej ajkam ama. Mýkam? Bir, ar aje akubyn ibôx'ã myt mar kêtka. Ba ibê ar anhō Bênjadjwýr djwýnh ar aje akubyn ibôx'ã myt mar kêtka.

⁴³ Dja gar ikabên ma. Ba ajte ar amã 'ôdjwý jarê gar ama. Ne ren ô kikre djwýnhja ren me àkĩnhĩ bôx djà man ren kam ren arek kam amako nhý. Nhym ren bôx ne kikre'ã 'yr ne kum àr kêtikumrêx. Badjwý dja ba ije me àkĩnhĩ pyrãk ne me ajaêrbê bôx.

⁴⁴ Kam gêdja gar gadjwÿ mã ikam amako nhÿ. Ba ije amijo inhÿ ne me awÿr ibôx ba gêdja ba ajte akubyn bôx. Ar aje nhÿnh myt nhÿr 'ôkam aje ibôx djà mar kêt. Kam gêdja ba tu ar ajaêrbê bôx. Nãm ã Jeju arkum amibôx djà jarênhô ane. Ne kam ajte arkum,

⁴⁵ —Me ò bënjadwÿr ne ò àpênhmã kabên ne kum, “Ga dja ga me àpênh'ã me omÿ ne prÿne 'ã meo djuw mex. Ne myt kunÿkôt memã ò kwÿ krên djà ngãn akràn mã memã ôro aba.” Nãm ã ò àpênhmã me 'ã karôo ane. Kute akràn mã me àpênh'ã me omÿnh ne kute 'ã meo djuw mex katàtmã ã kum me 'ã karôo ane.

Nhym ò àpênh kum, “Nà, gêdja ba mrãmri ã anen kam me 'ãno dja”, ane. Nhym kam ò bënjadwÿr mã nhÿ'ãm tẽ. Nhym kam ò àpênhja kabênkumrêx. Nãm katàt ar memã mÿjja nhôro ba, me kanga kêtikumrêx ne ar meo ba.

⁴⁶ Nhym kam bënjadwÿr akubyn bôx ne kam ò àpênhjamã kato. Kute amrêbê kum kabên jarênhja kôt ne mrãmri meo djuw mexikumrêx nhym kam arÿm kum kato. Kam dja ò àpênhjadwÿ tu amikam kÿnhikumrêx.

⁴⁷ Ê, ba ar amã kôt arê. Bënjadwÿrja dja ò àpênh ja'ã bënjadwÿr mẽ. Kute nêkrêxmẽ mÿjja kunÿ pumÿnhmã dja 'ã bënjadwÿr mẽ. Nhym kam ò àpênhja kÿnhikumrêx ne.

⁴⁸ Nãm ren ò àpênhja axwen ren ôkre kadjwÿnhbê ò bënjadwÿrja'ã ren, “Be, nãm nhÿ'ãm bënjadwÿr tẽn arÿm amikrà. Jakam dja ba on tu arÿk ar iba”, ane.

⁴⁹ Ne kam ren ar ò àpênhja titiko ba, me ro'ã àpênhja ren ar me titiko ba. Ren ò kwÿ krênbit ban me bibãnhkôt ren kadjwati kangô* kômo ba.

⁵⁰ Nhym kam ò bënjadwÿrja aêrbê bôx. Ò àpênhja kute amim ò bënjadwÿrja bôx djàkôt mar kêt. Nhÿnh akati 'ôkam bôx djãmã kute mar kêt ne nhÿnh myt nhÿr 'ôkam bôx djãmã kute mar kêt kam ne aêrbê bôx.

⁵¹ Nãm bôx ne kam ò àpênh arÿk ar jakam ngryk ne. Ngryk ne kam o ajkapôn bôm kumê. Me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metÿndjwÿnh mar mexjamẽ ro'ã ãm

kadjy bôm kumê. Wãnh ne me amim ngryk ne tokry djaje amijanên ar àmra ba, ane. Nãm Jeju ã kôt ba djwÿnhmã ane.

25

Me prÿtirebê 10'ã ujarênh.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bënjadwÿr djwÿnh dja akubyn bôx ne amim me utàn ar meo ba. 'Ã dja ba me prÿtirebê 10 jakren 'ã ar amã ajarê. Be, mjên kumrêx ne arÿm prô nhÿrkwã'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne arÿm aminhÿrkwã'ÿr kute prôo bôxmã. Me kute abenã ar mênhmã ne aminhÿrkwã'ÿr kute prôo bôxmã. Nhym nÿjar me prÿtirebê 10 arkam ama. Ar ro'ã kÿnh kadjy arkam ama. Arkam ama:n kam arÿm kute ar kajpar kadjy arÿm katon ar'ÿr ngônhpôko mō.

² Ar prÿtirebê 5 ne ar no rerekre nhym Ar kubê 5 ne ar no mexikumrêx.

³ Ar no rerekreja ngônhpôkkambit kangôo mōn ngônhpôk kangô 'ôdjwÿo mōr kêt.

⁴ Nhym be, ar amak mexja ne ar ngônhpôko mōn ajte ngôn h 'ôdjwÿkam ajte kangô 'ôdjwÿo mō. Ar amÿ mjên mẽ prô ar'ÿr ngônhpôko mō:.

⁵ Nhym mjên ar amikrà nhym prÿtireja ar arÿm ôtdjwan dja:n arÿm nōn kam arÿm ngōr.

⁶ Nhym akamàt kô ipôkri nhym me'ô arÿm ar aêrbê mjên aro aki:j ne arkum, “Ê, arÿm ne prôo bôx. Amrê ar aprôt ne ar kajpa”, ane.

⁷ Nhym kam ar prÿtire kunÿ krã katon arÿm ngônhpôko mex.

⁸ Nhym no rerekre arja arÿm amak mex ar jamã kum, “Ar imã ar anhô kuwy kangô kwÿ ru. Arÿm ar inhô ngônhpôk àtyk mō”, ane.

⁹ Nhym ar arkum, “Kati. Ngrire. Ba ren ar ar amã kangô kwÿ ru nhym ren kangô gwaj banhō ngônhpôk'ÿr ren bôx kêt. Ar ngônhpôk kangô nhôr djwÿnh'ÿr mōn amim kwÿ kōpra”, ane.

¹⁰ Nhym kam ar no rerekre arÿm kōpra djà'ÿr mō. 'ÿr mōrràm nhym arÿm mjên mẽ prô ar bôx. Nhym kam ar prÿtire, ar ò ngônhpôk kangôja arÿm mjên mẽ arkôt

* **24:49** Mÿjja me kute o kōm ne kōot bibãnh kunÿja, kadjwati kangôomê uba kangôomê, mÿjja kangôo kunÿ ne me kum kadjwati kangôo jarê.

wadjà. Me kute prô'ã mēnh djàkam kikremã wadjà. Mjēnmē prômē ro'ã ar ô kwỳ krēn kīnh kadjy ne ar prītire ar kôt kikremã wadjà. Nhym kam me arỳm ar pānh kikre'ã ijē.

¹¹ Nhym kam ajmã nhym ar prītire no rerekreja bôx. Ar arỳm kuwy kangô kōpra djàkam tēn kangô kōpran arỳm akubyn bôx. Ne kam mjēnmē prô nhô kikre'ỳr bôx ne kum, “Bēnjadjwỳr, bēnjadjwỳr, gop ar imã kikre'ã ta”, ane.

¹² Nhym arkum, “Kati. Ije ar amar kêt. Mrāmri ne ba ar amã arēnhkumrēx.” Nãm ã bēnjadjwỳr arkum ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnh arkum ane.

¹³ Ne kam 'ã ajte arkum,

–Dja ba ije mjēnwã bôx pyræk. Kam dja gar ijabej ajkam ama. Ba ije amijo inhĩa ar aje ibôx'ã akati nàr myt mar kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Pi'òk kaprībê tarētu nhôr'ã ujarēnh.

Ruk 19.11

¹⁴ Ne kam ajte arkum,

–Kàjkwakam Bēnjadjwỳr djwỳnh dja akubyn bôx ne arỳm amim me utàn ar meo ba. 'Ã dja ba me'ò jakren 'ã ar amã ajarē. Me'òja ne anhỳr bê pyka 'ômã tēmmã, ne amiwỳr ô àpēnh ar ku'uw. Nhym kam ar bôx nhym arỳm arkum ô mỳjja ngã.

¹⁵ Apỳnh ar kum àpēnh mexkôt ne arkum ô mỳjja ngã. Ar kute kutēp kum kàjmã 'ã kamēnhmã ne arkum kungã. Ô àpēnh no mexjamã ne pi'òk kaprī rax ngã. Pi'òk kaprībê tarētubê 5 ne kum kungã. Ne kam ajte kàjbê no mexjamã pi'òk kaprīo amānhkrut ne kungã. Ne kam ajte no rerekre jamã pydjīn kungã. Ne kam arỳm mã pyka 'ômã tē.

¹⁶ Nhym kam kute pi'òk kaprībê 5 byrja arỳm o nēkrēx kumex by. Ne kam pi'òk kaprī pānh arỳm memã òro dja. Memã òro dja: nhym me pānh kum pi'òk kaprī rax nhôro dja. Nhym amỳn arỳm 'ã akre. 'Ã akre:n arỳm 'ã akrebê 5 ne kuby ne kam ijukri 'ã akre: ne o 5 ne kuby.

¹⁷ Nhym kam kute pi'òk kaprīo amānhkrut byrja ã o anen o nēkrēx kumex by. Ne kam pi'òk kaprī pānh arỳm memã òro dja. Memã òro dja: nhym me pānh ajte kum pi'òk kaprī rax nhôro dja. Nhym amỳn

arỳm 'ã akre. 'Ã akre:n arỳm 'ã akreo pi'òk kaprīo amānhkrut ne kuby ne kam ijukri 'ã akre: ne kam o amānhkrut ne kuby.

¹⁸ Nhym be, kute pi'òk kaprī pydji byrja ne mã o tēn kam kum kren tu kam adjà. Nãm kàjmã kum 'ã akre bikamēnh kêt.

¹⁹ Nhym kam ajmã:kam ar àpēnh nhô bēnjadjwỳrja bôx ne amiwỳr ar ku'uw nhym ar 'ỳr bôx. Kute akubyn ô pi'òk kaprī jamỳnh ne 'ã akre kadjy amiwỳr aro bôx.

²⁰ Nhym kute pi'òk kaprībê 5 byrja ne kum o bôx ne kum ajte ijukri 5 ne o bôx ne kum kungãn kum, “Bēnjadjwỳr, ije amã omũnh kadjy ne ga imã 5 ne angã. Ota, ba arỳm kàjmã amã 'ã akre kamē nhym arỳm kubê 10. Mĩ, anhô pi'òk kaprībê 10”, ane.

²¹ Nhym ô bēnjadjwỳr kum, “Mexkumrēx. Ga ne ga adjàpēnh mexkumrēx. Ak-abēnkumrēx. Nã bãm amã mỳjja ngrire ngã ga prīne ikutēp imã o djuw mex ne 'ã adjukanga kêt. Pānh gēdja ba amã inhô mỳjja rax jarē. Ga kam amũ idjô'ã ar o aba. On dja ga ikôt akīnhkumrēx”, ane.

²² Nhym kam kute pi'òk kaprī amānhkrut byrja ne ajte 'ỳr bôx ne kum, “Bēnjadjwỳr, ije amã omũnh kadjy aje imã o amānhkrut ne òrja ne ba arỳm kàjmã amã 'ã akre kamē nhym arỳm kubê 4. Mĩ, anhô pi'òk kaprībê 4”, ane.

²³ Nhym ô bēnjadjwỳr kum, “Mexkumrēx. Ga ne ga adjàpēnh mexkumrēx. Ak-abēnkumrēx. Nã bãm amã mỳjja ngrire ngã ga prīne ikutēp imã o djuw mex ne 'ã adjukanga kêt. Pānh gēdja ba amã inhô mỳjja rax jarē. Ga kam amũ idjô'ã ar o aba. On dja ga ikôt akīnhkumrēx”, ane.

²⁴ Nhym kam kute pi'òk kaprī pydji byrja ne 'ỳr bôx ne kum, “Bēnjadjwỳr, nã gãm ajamakre kêt. Nã gãm adjàkre kētkam ar mebê djwỳo atomo aba. Ne aje amim mỳjja kunĩ jadjwỳr kētkam ar mebê jām o amījakren o atomo aba.

²⁵ Ba kam ije amã kupēnh prām kētkam prīne kum kren kam adjà nhym nō. Imã apymakam. Mĩ, anhô pi'òk kaprī”, ane.

²⁶ Nhym kam ô bēnjadjwỳr kum, “Ga ne ga ajaxwekumrēx. Amã djukangakumrēx. Djã nã bãm idjàkre kētkam ar mebê djwỳo atomo iba ne ije amim mỳjja kunĩ jadjwỳr

kêtkam ar mebê jãm o amijakren o atomo iba?

²⁷ Bir be, ga kam we ga aje amim ipumũnhkôt ren inhõ pi'ók kaprĩ jao tẽn ren me kute pi'ók kaprĩ marmã angã nhym ren abenã rôrôk tẽn rax ba ren arým 'yr bõx ne arým ren kuby." Nãm õ bẽnjadwýr ã kum ane.

²⁸ Ne kam memã kum, "Aj, amũ me ajõ kubê pi'ók kaprĩwã byn o tẽn kute imã pi'ók kaprĩo àptàr nhym kubê 10wãmã angã", ane.

²⁹ Mýkam? Bir, arým me õ mýjja gédja Metĩndwýnh iby memã kungã nhym kam arým me õ mýjja kumex. Nhym be, me õ mýjja kêt, kute memã òr nhym me kute kum o djuw mex kêtjabê gédja Metĩndwýnh mýjja ngrireja kunĩ by.

Ë, ba ar amã arê gar ama. Me kute tu amim imarkumrêx jamã dja Ibãm ijo amirĩto tẽ gê me amim imar rax. Nhym be, me ajkwaobit kute amim imarjabê dja Ibãm ijo apdju. Dja prĩne inêje me no nhityn mebê ijo apdju.

³⁰ Be, nhym kam bẽnjadwýr memã kum, "Aje, me bõm inhõ àpênh punuwã mẽ gê wãnh akamãt kô tykkam ar me ikõ'ã ba. Wãnh ne me tokry djaje amijanên ar àmra ba. Nãm ã bẽnjadwýr memã ane nhym me arým bõm kumê. Tãm ne ja." Nãm ã Jeju arkum ane.

Mrykĩ'ãtomtimẽ mokaàk'ã ujarênh.

Mat 13.36, 22.13; Ap 20.11

³¹ Ne kam ajte arkum,

—Ba ije amijo inhĩ dja ba prĩne imex ne ipyma:n arým akubyn bõx. Ne amikôt Metĩndwýnh kadjy mrãnh djwýnh kunĩo bõx. Ne kam kãjkwakam imexo ime:xkumrêx ne ipyma:kumrêx ne arým ikrĩ djà raxkam nhý.

³² Nhym kam apýnh me ba djà kunĩkôt dja me ikabem akuprõ ba arým meo ajkij. Kute mryo ba djwýnh kute õ mryo bikjêr pyrãk. Kute aben bê mrykĩ'ãtomtimẽ mokaàko bikjêr pyrãk. Dja ba arým ã aben bê meo ibikjêro ane.

³³ Ne inhõ me mex kute mrykĩ'ãtomti pyrãk ja dja ba amidjubõk'ãnh me umjuw. Ne me axwe kute mokaàk pyrãk ja dja ba amidjuge'ãnh me umjuw.

³⁴ Ne kam ba Ibẽnjadwýr rax idjubõk'ãnh me mex ku'êjamã kum, "Amrê me iwýr mõn ikôt aku'ê. Ba ibê me anhõ Bẽnjadwýr djwýnh dja ba arým me ajo ibakumrêx. Amrêbê: mýjja kunĩ kator djà kraxkam ne Ibãm arým amijo me apytàn me ajo djuw mex. Ije amim me apytàr ne ije me ajo iba kadjy amijo me apytã.

³⁵ Mýj ne ga me nẽ ba kam arým amikôt me apumjuw? Bir, arým imã prãm ga me imã mýjja'õ ngã ba kukrê. Arým imã kôr ga me imã mýjja'õ ngã ba o ikõ. Nãm me ijo me bajtem ga me arým imã anhũrkwã jarê ba kam inhikwã.

³⁶ Arým ikã kêt ga me arým imã kubêkã ngã ba adjã. Arým ikanê ga me arým ikane. Arým me ibê ijê ga me arým iwýr bõx ba ikĩnh. Kam ne ba arým amikôt me apumjuw", ane. Akubyn ibõxkam dja ba ã idjubõk'ãnh me katàt kute amijo bajamã ane.

³⁷ Nhym kam dja me imã, "Bẽnjadwýr djwýnh, nhýnh ne ga amã prãm ba me apumũn amã mýjja ngã ga krê? Nhýnh ne ga amã kôr ba me amã mýjja'õ ngã ga o ikõ?

³⁸ Nhýnh ne me kute ajo me bajtem ba me apumũn amã inhũrkwã jarê ga kam anhikwã? Nhýnh ne ga akã kêt ba me amã kubêkã ngã ga adjã?

³⁹ Nhýnh ne akanê ba me apumũ? Nhym nhýnh ne me abê ijê ba me awýr bõx ga akĩnh"? ane.

⁴⁰ Kam, ba Ibẽnjadwýr rax dja ba memã kum, "Ije meo ikamy'õ nhym me kum kurê. Nhym arým õ mýjja kêt. Ga me kam arým o djuw mex. Aje o djuw mex o aje ba ijo djuw mex pyrãk. Mrãmri aje o djuw mexkam aje ba ijo djuw mex mexkumrêx", ane. Dja ba ã akubyn ibõxkam me mexmã ane.

⁴¹ Kam dja ba idjuge'ãnh me axwe ku'êjamã kum, "Me apunu:re. Me rũm imã akãx. Kuwy pøk rã'ã: rã'ãjamã me mõ. Ije Xatanajmẽ kadjy mrãnh djwýnh kadjy kuwy nhipêxjamã me mõ.

⁴² Mýj ne ga me nẽ ba me amã, 'Me rũm imã akãx'? ane. Bir, imã prãm ga me aje imã mýjja nhõr kêt. Imã kôr ga me aje imã ngõ'õ nhõr kêt.

⁴³ Me kute ijo me bajtem ga me aje imã anhũrkwã jarênh kêt. Ikã kêt ga me aje imã kubêkã nhõr kêt. Ikanê ga me iwýr abõx

kêt nhym me ibê ijê ga me iwÿr abôx kêt. Ga me ã ane ba kam me amã, ‘Me rûm imã akàx’, ane.” Dja ba ã idjuge'ãnh me axwe ku'êjamã ane.

⁴⁴ Me axwewãdjwÿ dja me imã, “Bênjadwÿr djwÿnh, nhÿnh ne ga amã prãm nàr amã kôr nàr me ajo me bajtem nàr akà kêt nàr akanê nàr me abê ijê ba me ajo djuw mex kêt”? ane.

⁴⁵ Kam dja ba memã kum, “Bir, ikamy 'õ me kum kurê nhym õ mÿjja kêt ga me aje o djuw mex kêt. Aje o djuw mex kêt o ne aje ba ijo djuw mex kêt pyræk”, ane. Mrãmri, ba me amã ja jarênhkumrêx. Dja ba ã akubyn ibôxkam me axwemã ane.

⁴⁶ Kam dja me arÿm mã môn tokry rã'ã: rã'ã ne. Nhym be, me katàt kute amijo baja dja me Metîndjwÿnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane.

26

*Me kute Jeju bîn kadjy kute o aben mar.
Mak 14.1; Ruk 22.2; Dju r 11.47*

¹ Jeju arkum kabên jarênh pan kam arÿm kôt ba djwÿnh arkum,

² —Arÿm ne Metîndjwÿnh me bakukãmãre nhirôbê mrãnh djà nhõ akati 'ÿr. Mebê idjaer krãptî kute aben kajmã'ã me irôbê mrãnh djà mar kadjy ne me kute aben pydji 'ÿr. Arÿm nêje akati pydji. Tãm ne gar arÿm ama. Kam ba ije amijo inhÿja dja me memã ikanga nhym me arÿm pîte'y'ã inhôn ibî, ane.

³ Nãm arkum ane nhym wãnh me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadwÿr rax nhÿ. Idjibê ne Kajbaj. Õ kikretikam ne nhÿ nhym me rûnh arÿm kam akuprõ. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadwÿrmê Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhmê mebêngêtmê akuprõ.

⁴ Nãm me akuprôn abenmã kum,
—Mÿj godja gwaj me krãptî kãxã Jejuo tÿm ne bîn kadjy on? ane.

⁵ Ne kam abenmã kum,
—Kwãrîk wãnh gwaj me kute aben pydji djà nhõ akatijakam o batÿm kêt. Ne gwaj ren o ane nhym me krãptî ren o ngryk ne ren kangao kumex, ane.

*Me'õ nire kute Jeju nhimõk'ã kangô kapî.
Mak 14.3; Dju r 12.1*

⁶ Be, krî ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhÿ. Kamã ne me'õ ï kajêkam tê arÿm mex. Idjibê ne Ximão.

⁷ Ximão nhûrkwãkam ne Jeju õ kwÿ krêno nhÿ. Õ kwÿ krêno nhÿ: nhym me'õ nire arÿm 'ÿr tèn 'ÿr bôx. Nãm 'ÿr kên jakareo ngôn byn o tê. Be, ngônkhkam ne me kudjÿ djà kangô ipu. Nãm me prîne ipêx mex nhym pãnh raxkumrêx. Nãm ngônho tèn kam Jeju nhimõk'ã kangô kapî.

⁸ Nhym kôt ba djwÿnh ar arÿm omũ. Ne kam nokà nhàn abenmã kum,

—Je tô mÿkam ne arÿm me kudjÿ djào ajkê?

⁹ Gwaj ren pi'ók kaprî kadjy ren memã kungã ne ren pãnh pi'ók kaprî rax ne ren kubyn ren me õ mÿjja kêt mã kungrà. Mÿkam ne arÿm o ajkê? ane.

¹⁰ Nhym Jeju arÿm tu ar kabên man arkum,

—Mÿkam ne gar kum kaprî jadjà? Djãm kute ijã kapînkam punu got? Kati, mexkumrêx.

¹¹ Be, akati kunîkôt ne ar abu'ã me õ mÿjja kêt ar ba rã'ã. Nhym djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Kati.

¹² Dja ba ty nhym me arÿm ijadjà. Me kute ijadjàr kadjy ne ijã me kudjÿ djà kapî.

¹³ Ba ar amã arê gar ama. Dja me kãj bê pyka kunîkôt mã ijã memã ujarênh ny jarên mã nijadjwÿ 'ã ajarê. Kute ijã me kudjÿ djà kapî'ã ajarê. Ne kam aben djô'ã nija mar rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Djuda kute memã kangamã kute memã arênh.

Mak 14.10; Ruk 22.3

¹⁴ Nhym kam Jejukôt ba djwÿnhbê 12 ja 'õ, idjibê Djuda Ikadjy ne me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadwÿr'ÿr tê.

¹⁵ Nãm ar'ÿr tèn ar'ÿr bôx ne arkum,
—Arÿm ne ba ije ar amã Jeju kangamã. Mÿj dja gar pãnh imã angã? Ba kam arÿm ar amã kanga, ane. Nhym kam ar arÿm kum kryt jakao ngônphonho pi'ók kaprî jarê. Nãm ar kute 'ã akrebê 30 ne kum kungã nhym kubyn o tê.

¹⁶ Ne kam amim,
—Mÿj dja ba ije arkum Jeju kanga kadjy on? Nãm ã amim anhÿro ba.

Ar kute ro'ã ar õ kwỳ krêno ino rer.

Mak 14.12; Ruk 22.7

¹⁷ Nhyam kam mebê idjaer kukràdjâkôt me kute djwỳponhbit kur nhõ akati arỳm kutewa nhyam kôt ba djwỳnh ar Jeju'ỳr bõx ne kum,

—Metĩndjwỳnh me irõbê mrãnh nhõ akatikam gwaj banhõ kwỳ krên kadjy jãm dja bar tẽn akutêp gwaj banhõ kwỳ krên djà jadjwỳr mex? ane.

¹⁸ Nhyam arkum,

—Dja gar krĩraxkam tẽn me'õ 'ỳr bõx ne kum, “Ujarênh djwỳnh ne amã, ‘Arỳm ne inhõ akati iwỳr bõx. Dja bar Metĩndjwỳnh me irõbê mrãnh nhõ akatikam me kukràdjâ kôt inhõ kwỳ krê. Bamê ikôt ba djwỳnhmê dja bar anhũrkwãkam inhõ kwỳ krê’, ane. Dja gar ã kum ane.” Nãm Jeju ã kôt ba djwỳnh arkum ane.

¹⁹ Nhyam kam ar arỳm Jeju kute arkum 'ã karõ kôt 'ỳr tẽn. Ne me'õ ja'ỳr bõx ne kum Jeju kabên jarê nhyam arkum, “Ã”, ane. Nhyam kam ar arỳm ùrkwãkam kutêp ar õ kwỳ krên djà jadjwỳr mex. Metĩndjwỳnh me irõbê mrãnh nhõ akati kadjy ne ar õ kwỳ krên djà jadjwỳr mex. Ne kam akubyn Jeju kutã tẽn.

²⁰ Nhyam kam ar'ã para nhyam ar me'õ kute arkum ùrkwã jarênhja nhũrkwã'ỳr tẽn. Kam ar õ kwỳ krênmã 'ỳr tẽn 'ỳr bõx. Ne kam nhỹ. Ar kubê 12ja ne ar Jejumê ro'ã nhỹ ne arỳm õ kwỳ krêno nhỹ.

²¹ O nhỹ: nhyam Jeju arkum,

—Be, ar ajõ dja ga ikurê djwỳnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane.

²² Nhyam kam ar arỳm kaprĩ:ren apỳnh ar ã djari aben totokmã kum,

—Bênjadjwỳr djwỳnh, djãm ba? Bênjadjwỳr djwỳnh, djãm ba? ane.

²³ Nhyam arkum,

—Be, kute ikôt ngõnhkrãtikam djwỳ jadjarja tãm dja memã ikanga.

²⁴ Be, me bakukãmãre kute ba ije amijo inhĩ ijã pi'õk no'õk, kute Metĩndjwỳnh kukwakam ijã pi'õk no'õkkôt ne me arỳm jakam ar ã ijo anhỹro ba. Nhyam be, kute ikurê djwỳnhmã ikanga djwỳnhja dja ã kute

memã ikanga pãnh tokry ra:xi. Ỳ, watĩ:re. Tãmja ne ren rwỳk kêt ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁵ Nhyam Djuda, kute kurê djwỳnhmã kanga djwỳnhja kum,

—Ujarênh djwỳnh, djãm ba dja ba ajo ane? Arkati, ane.

Nhyam kum,

—Arỳm ga, “Ba”, ane. Amikôt ne ga arỳm amijarênhkumrêx, ane.

²⁶ Nhyam ar àkuro nhỹ: nhyam Jeju arỳm djwỳ'õ byn kam o Metĩndjwỳnhmã mex-tire jarê. Kum mex-tire jarên arỳm kôt ba djwỳnh arkum kokij ne apỳnh arkum kungã. Ne kam aminhĩ'ã djwỳ jakren arkum,

—Inhĩ ne ja. Ar abyn krê, ane.

²⁷ Ne kam ngõnhkrãkam pidjõ kangõjadjwỳ byn kam o Metĩndjwỳnhmã mex-tire jarê. Amikamrõ'ã ne pidjõ kangõ jakren arkum,

—Ar akunĩ dja gar o ikõ.

²⁸ Ikamrõ ne ja. Me krãptĩ jaxwe pãnh dja ikamrõ prõt nhyam kam Metĩndjwỳnh memã kabên ny jarênh mãmjin me axwe maro aknon me kam ngryk kêt.*

²⁹ Ba ar amã arê gar ama. Ije pidjõ kangõo ikõmo krã'yr ne ja. Ibãm kute amim õ me ja kunĩ pytãr ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjõ kangõ nyo ikõ. Gwaj baro'ã o ikõ. Nãm Jeju ã arkum ane.

³⁰ Nhyam kam ar ngre. Ngren arỳm o ino re. O ino ren arỳm amũ krãnhbê Oriwêre'ỳr mõ.

Pedru 'êxnhĩ kukãm kute kum arênh.

Mak 14.27; Ruk 22.31; Dju r 13.36

³¹ Ar 'ỳr mõ: nhyam Jeju arkum,

—Be, akamãtja tãmkam dja me ijo ajkê gar me umaje aprõt ne ajmã. Amrêbê: ne me bakukãmãre ar aprõt ne abimãnh'ã ajarê. Metĩndjwỳnh kukwakam ne me arên memã kum,

“Be, dja ba mrykĩ'ãtomtio ba djwỳnh titik nhyam mry umaje prõt ne ajmã”, anen

arỳm 'ã pi'õk no'õk ne.

Be, akamãtja tãmkam dja gar me umaje aprõt ne ajmã. Me bakukãmãre kute ar ajã ujarênh kôt dja gar aprõt ne ibê ajmã.

* **26:28** Mrãmri ne Jeju kamrõo prõt nhyam Metĩndjwỳnh arỳm 'ã memã kum, “Arỳm ne ikra tyn kamrõo prõt ne. Jakam dja me tu amim ikra markumrêx ba kam arỳm me axwe maro aknon me kam ingryk kêt ne.” Nãm ã Metĩndjwỳnh memã ane.

³² Ibê ajmà nhym me arÿm ibĩ. Ba ityk ne akubyn itĩnkam dja ba ar akukãm pykabê Garrêjamã tẽ. Nãm ã Jeju arkum ane.

³³ Nhym Pedru kum,

—Godja ar kunĩ prõt ne bimành jabej ba dja ba arkõt iprõt kêtukumrẽx, ane.

³⁴ Nhym Jeju kum,

—Kati, mrãmri dja ga arkõt aprõt. Ba amã arẽ ga ama. Akamåtja tãmkam òkrên'ãnh kàr kêttri dja ga amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ikjêkêt ne memã kum, “Kati, ije me'õwã pumũnh kêtukumrẽx”, ane. Mrãmri ne ba amã ja jarẽnhkumrẽx. Nãm ã Jeju kum ane.

³⁵ Nhym Pedru kum,

—Kati, gê me gu baro'ã gu babĩn jabej ba ije aminêje ajã ijêx prãm kêtukumrẽx, ane. Nhym kam kõt ba djwÿnh ar kunĩ kabẽn kõt kum arẽ.

Pidjòkòkam Bãmmã amijo à'wÿr.

Mak 14.32; Ruk 22.40

³⁶ Ne kam mō:n kam Jeju kõt pidjòkòbê Djexema'ÿr bõx. Nhym kam kõt ba djwÿnhmã kum,

—Jakam dja gar ikutêp nhỹ. Ba mũm tẽn Metĩndjwÿnhmã amijo a'wÿ, ane.

³⁷ Ne kam Pedrumẽ Djebedêu kra ar amãnhkrut japròn aro tẽ. Ne kam tokry rax pymaje madjà kreti:n arÿm kaprĩ rax ne.

³⁸ Ne kam arkum,

—Arÿm ne ba ikaprĩ:re. Arÿm ikaprĩ kute ibĩn 'ÿr. Jãnh mãn ar idjêje nhỹ gwaj baro'ã aminêje barĩt o nhỹ, ane.

³⁹ Ne kam amũ tẽ. Tẽmo rãm ne jan tu mÿrbê tÿm. Tÿm ne arÿm Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw ne kum,

—Djũnwã, aje itokry, ikaprĩjabê ipytàr prãm jabej ipytã. Nàr kon, kwãrĩk wãnh rã'ã ba tu itokry. Djãm ba ne ba amimarkõt ar amijo iba? Kati, akabẽnkõt ne ba ar amijo iba, ane.

⁴⁰ Ne kam kãmã djan kõt ba djwÿnh ar'ÿr akẽx ne tẽn ar'ÿr bõx. Nhym arek ar òto ikwã. Nhym Pedrumã kum,

—Je, kraxje kò 'iry kêt ne gar anhõto anhikwã. Mÿkam ne gar iro'ã aminêje arĩto anhÿr kêt ne?

⁴¹ Ar aminêje rĩt ne Metĩndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnê gar mekõt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wÿ. Be, ar anhõkre kadjwÿnhbê

ne gar amã ikabẽnja kĩnh. Nhym be, ar aminêje arĩtbê ne gar arerekren anhõtdjwa ne, ane.

⁴² Ne kam ajte amũ tẽn Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw ne kum,

—Djũnwã, aje itokry, ikaprĩjabê ipytàr prãm kêt jabej kwãrĩk wãnh rã'ã ba tu itokry ne akabẽn man kõt ar amijo iba, ane.

⁴³ Ne kam ajte akubyn ar'ÿr akẽx ne tẽn ar'ÿr bõx. Nhym ar nokà bã mex ne ajte arek òto ikwã. Rerek mex ne arek òto ikwã nhym ar omũ.

⁴⁴ Ne kam ajte akẽx ne amũ tẽn Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw. Òbê kute kum kabẽn jarẽnh jakõt ajte kum tãm jarẽ.

⁴⁵ Ne kam ajte kõt ba djwÿnh ar 'ÿr akẽx ne ar'ÿr tẽn ar'ÿr bõx ne arkum,

—Je, djãm arek ar anhõto anhikwã rã'ãã, akòkam kòto anhikwã? Aj, arÿm itokry djã iwÿr bõx 'ÿr. Ota, arÿm kute me axwemã ikangamã, ije amijo inhĩja ne kute memã ikangamã.

⁴⁶ Kãmã ar dja. Gwaj on me'ÿr. Ota, arÿm kute memã ikanga djwÿnh bõx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute Jejuo tÿm.

Mak 14.43; Ruk 22.47; Dju r 18.3

⁴⁷ Ne kute arkum anhÿro ãm rã'ã nhym Djuda arÿm 'ÿr tẽn 'ÿr bõx. Jeju kõt ba djwÿnhbê 12 'õ ne kubê Djuda. Nãm 'ÿr bõx nhym me krãptĩ me:x ne kõt mōn 'ÿr bõx. Nãm me kãxdjwa kajgomẽ kò jamÿn kõt 'ÿr o mōn o bõx. Me rũnh ne me me ano. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmẽ mebêngêtmẽ ne me me ano nhym me 'ÿr bõx.

⁴⁸ Me 'ÿr mōr kêttri ne kute memã kanga djwÿnhbê Djuda memã kum,

—Be, ije me'õ nhine kaòrkõt dja ga me omũn o tÿm ne pa 'amÿ. Nãm ã memã ane.

⁴⁹ Nãm Jeju'ÿr bõx ne kum,

—Ujarẽnh djwÿnh, djãm amexkumrẽx? anen arÿm ine kaò.

⁵⁰ Nhym Jeju kum,

—Akmere, mÿj kadjy ne ga iwÿr bõx? ane.

Nhym kam me arÿm 'ÿr mōn o tÿm ne pa 'amÿ.

⁵¹ Nhym kam bẽnjadjwÿr nhõ àpênh'õ ne mekõt tẽ. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar

djwýnh nhõ bĕnjadjwýr rax nhõ àpĕnh mekôt tĕ. Nhyĕ Jejumĕ ro'ã ar ku'ĕja 'õ ne arým õ kàxdjwa kajgo kaban o me'õjamã akabĕn amak ta, bĕnjadjwýr nhõ àpĕnhja jamak ta.

⁵² Nhyĕ Jeju nĕje kukràn kum,

—Kwãrĭk wãnh. Akubyn àkam adjà. Ga, me kute kàxdjwa kajgoo pòx ne kute o aben parja pumũ. Ja dja ga amikam ama, ane. Mýj'ã ne kum kabĕn ja jarĕ? Bir, djãm me kute me par prãm umar mexmã? Kati. Dja kurĕ djwýnh ĩ arým kubĩ. 'Ã ne Jeju kum,

—Ga, me kute kàxdjwa kajgoo pòx ne kute o aben parja pumũ, ane.

⁵³ Ne kam ajte kum,

—Djã nã gãm ijã amim, “Dja te Bãm 'uw nhyĕ kum òr kĕt”, ane? Kati, ba ren me'ã Ibãm 'uw nhyĕ ren imã kadjy mrãnh djwýnh krãptĩ: jano. Ren imã redjiãobĕ 12 jano nhyĕ me ren ipytã. Me redjiãobĕ 12kam me krãkamngònh'ã akre nhyĕ me kubĕ 72.000. Me krãptĩ:

⁵⁴ Ne me ren ipytã ba ren kam me bakukãmãre kute Metĩndjwýnh kabĕn'ã pi'òk no'òk kôt amijo itĕm kĕt. Nhyĕ be, kati. Mrãmri ne ba kabĕn kôt amijo itĕmkumrĕx, ane.

⁵⁵ Nãm ã Jeju kum anen kam me krãptĩjamã kum,

—Je djãm idjàkĩnhĩ ne ga me aje ijo atým kadjy iwýr anhõ kômĕ anhõ kàxdjwa kajgomĕ o mõi? Myt kunĩkôt ne ba Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ikrĩ, memã idjujarĕnho ikrĩ ga me kam kam ijo atým kĕt ne.

⁵⁶ Mýkam ne ga me ijo tým? Bir, amrĕbĕ: ne Metĩndjwýnh kukwakam kabĕn jarĕnh djwýnh me bakukãmãremã me ajã ajarĕ. Me aje ijo atým'ã ajarĕn arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyĕ me arým aben djô'ã arĕnho mõi. Arĕnho mõi tãmtã arým iwýr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arým iwýr o bõx. Ba ar iba: ga me arým jakam ã ijo ane. Me kute me bakukãmãremã me ajã ujarĕnh kôt ne ga me arým jakam ã ijo atým ane. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane. Nhyĕ kam kôt ba djwýnh kunĩ mã amijã maje prõt ne.

Me kute we axwe jabej kujĕr.

Mak 14.55; Ruk 22.66; Dju r 18.12

⁵⁷ Nhyĕ me kute pa 'amýnh djwýnhja o mõi: arým Kajbaj'ýr o bõx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bĕnjadjwýr raxbĕ ne Kajbaj. Nhyĕ Mõi: djĕ kukràdjã mar djwýnhmĕ mebĕngĕtmĕ ne me arým akuprõ nhyĕ me me'ýr o bõx.

⁵⁸ Nhyĕ be, Pedru ne Jeju kôt tĕ, nýjar kum kre rax ne tĕ. Nhyĕ me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bĕnjadjwýr rax nhõ kikre nhipòkri kĕnh ngrire nhyĕ Pedru arým Jejukôt wadjã. Me kute ajmã Jeju o jabej kute omũnhmã arým nhý, bĕnjadjwýr nhõ krãkamngònhmĕ ro'ã nhý.

⁵⁹ Nãm me me'ýr Jejuo bõx nhyĕ kam me rũnh arým me 'ĕxnhĩ jabej. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bĕnjadjwýrmĕ mebĕngĕttemĕ me rũnh kunĩ ne me me 'ĕxnhĩ jabej. Dja me amãnhkrut Jeju'ã 'ĕx ne memã kum,

—Ba ne ba axwe kôt omũ. Nãm ã ane ba omũ, ane. Dja me ane nhyĕ me arým me kabĕn man arým we axwe 'õ pãnh kubĩ. Kadjy ne me me 'ĕxnhĩ jabej.

⁶⁰ Ne te abejo dja. Me'õ ar amãnhkrut kute axikôt 'ã kabĕnja ne me te abejo dja:. Nhyĕ me 'ĕxnhĩ krãptĩ kàjmã ku'ĕn arĩk aben kupa'ãbit axwe jarĕnho kumex. Nhyĕ me te ar amãnhkrut axikôt 'ã kabĕnja jabejo dja: nhyĕ kam ar 'ĕxnhĩ amãnhkrutja arým kàjmã djan axikôt 'ã kabĕn jarĕ.

⁶¹ Nãm ar'ã 'ĕx ne memã kum,

—Tãm wã ne memã kum, “Ba ne ba ije Metĩndjwýnh nhõ kikreti ngrãnh ne ije akubyn ipĕx kadjy ijityxo 'ýr ibõx mexkumrĕx. Akubyn ije ipĕx'ã dja akati amãnhkrut ne ikjĕkĕtbit apĕx ba arým ipĕx pa.” Nãm Jeju ã memã ane bar arým kuma. Nãm ar 'ĕxnhĩja ã Jeju'ã memã ane. Ar axikôt ã memã arĕnho ane.

⁶² Nhyĕ me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bĕnjadjwýr raxja arým kàjmã djan kum,

—Ga ar kabĕnjama. Djãm aje aminĕje akabĕn'õ jarĕnh prãm kĕtkumrĕx. On imã amikôt amijarĕ, ane.

⁶³ Nhyĕ Jeju tu anhikrĕ.

Nhyĕ me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bĕnjadjwýr rax ajte kum,

—Metĩndjwýnh tĩn ne ar baja ne arým gu bapumũnho nhý. Kwãrĭk wãnh nokrekam

ajêxnhĩ kêt. On me imã amijarê. Djãm abê me babê idjaer nhõ Bênjadjwÿrbê kumkati, nêñ? Djãm mrãmri abê Kritu? Djãm abê Metĩndjwÿnh Kra? On me imã amijarê, ane.

⁶⁴ NhyM Jeju kum,

–Kôt ne ga imã arê. Ba ar amã arê gar ama. Gêdja ba ĩ Metĩndjwÿnh py-mati djubôk'ãnh nhÿ. Ije amijo inhĩ ne ibênjadjwÿr raxkam ubôk'ãnh nhÿ gar arÿm ipumũ. Ne kam ajte kakrãkôt amrê kãjkwa kurũm itẽmkôt ipumũ, ane.

⁶⁵ NhyM kam me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr rax kute memã amingryko amirĩt kadjy arÿm amibê kã kadjô. Amibê kã kadjôn arÿm memã kum,

–Ë, arÿm ne Metĩndjwÿnh japrÿ. E kum kwãrĩk wãnh gwaj ijukri axwe kôt omũnh djwÿnh'õ jabej kêt. Gwaj bakunĩ ne gwaj arÿm kute Metĩndjwÿnh japrÿja ma. Ta ne amijo Metĩndjwÿnh rax pytàn arÿm o aprÿ gwaj kôt kuma. Kute gwaj bamã, “Metĩndjwÿnh djubôk'ãnh inhÿrkôt dja gar ipumũ”, anhÿrkôt ne gwaj arÿm kuma.

⁶⁶ Arÿm ne gar ama. Mÿj dja gwaj nê? ane.

NhyM me kupãhntã 'ã kum,

–Gê me on kubĩ. Gê me on kubĩ, ane.

⁶⁷⁻⁶⁸ NhyM kam me kwÿ nokre kutôn ikra krão tak nhyM me kwÿ ikra poo tak ne kum,

–We me inhõ Bênjadjwÿrbê kumkati kadjy ne Metĩndjwÿnh ajano, abê Kritu kadjy ajano ga bõx. Aj, goja abê Kritu jabej goja me'õ kute akurwanhjakôt omũ. Goja tu aman me imã arê. Nãm me ã Jeju'ã bẽno bikẽho ane.

Pedru aminêje 'êx.

Mak 14.66; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁹ NhyM Pedru arÿm me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr rax nhõ kikre nhipôkri kênh ngrirekam nhÿ. Nhÿ: nhyM bẽnjadjwÿr nhõ àpênh ni arÿm 'ÿr bõx ne omũn kum,

–Tukwa, gadjwÿ ne ga Jeju kôt ar aba. Pykabê Garrêjakam Jejukôt ar aba, ane.

⁷⁰ NhyM me kunĩ nhipôkri arĩk aminêje 'êx ne kum,

–Kati, ije akabẽnwã mar kêtumrêx, ane.

⁷¹ Ne kam kikreti'ÿr àrmã katon kre tã dja. NhyM bẽnjadjwÿr nhõ àpênh ni 'õdjwÿ omũn memã kum,

–Tãmwãdjwÿ ne Jejukôt ar ba, Nad-jarekam Jejukôt ar ba, ane.

⁷² NhyM ajte aminêje 'êx ne memã kum,

–Aje mÿj me'õ jarẽnhwã ije omũnh kêt. Djãm ijêxnhĩ? Kati. Metĩndjwÿnh ne arÿm ijêxnhĩ kêtôt ima, ane.

⁷³ NhyM kãjbê 'ãtũm nhyM kam me'õ 'ÿr tẽn kum,

–Be, mrãmri ne gadjwÿ kôt ar aba. Abê pykabê Garrêja kra'õ. Garrêjakam me kabẽn kôt ne ga akabẽn bar kôt aman arÿm amã ikato, ane.

⁷⁴ NhyM memã kum,

–Kati, mrãmri ije me'õwã pumũnh kêtumrêx, ane. Ne me'õ kute kum anhÿr kêtã arÿm amikangrôn memã kum,

–Dja ba ijêxnhĩ jabej gê Metĩndjwÿnh pãnh ijo akno. Ta ne arÿm ijêxnhĩ kêt kôt ima, ane. Nãm anhÿr 'iry kêt nhyM arÿm ôkrên'ãnh kã.

⁷⁵ NhyM kam Pedru ôkrên'ãnh kãr man akubyn amimaro tẽ. Amimaro tẽn arÿm amũja'ã Jeju kute kum kabẽn jarẽnhja'ÿr amimaro bõx ne amijã kabẽn ma. Kute kum,

–Ôkrên'ãnh kãr kêttri dja ga aminêje ajêxo amãnhkrut ne ikjê kêt ne memã kum, “Kati, ije tãmwã pumũnh kêt”, anhÿr ja ne arÿm kuma. Nãm maro dja nhyM arÿm rerek 'ÿr bõx. Rerek 'ÿr bõx nhyM arÿm katon mu:w.

27

Me Piratu'ÿr o môn o bõx.

Mak 15.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

¹ NhyM kam kryrãm me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr kunĩmẽ mebê idjaer bẽngêt arÿm Jejuo aben ma. O aben man arÿm abenmã 'ã karõn abenmã kum,

–Mrãmri dja me on tu bĩnkumrêx, ane.

² Ne kam arÿm uwpren Piratu'ÿr o môn o bõx. O bõx ne kum kanga. Piratubê bẽnjadjwÿr bajtem.

³ Me kute bĩnmã 'ÿr o mõrkam ne Djuda arÿm omũ. Djuda kute kurê djwÿnhmã kanga djwÿnhja arÿm omũ. Ne kam arÿm

amim ngry:k ne. Amim ngryk ne arým amim,

–Je tô mýkam ne ba memã Jeju kanga? ane. Amim ngryko tẽ:n akubyn me rũnh'ýr kryt jakao ngõnhponho pi'ók kaprĩbê 30o tẽn arým me'ýr o bõx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebẽngêt'ýr ne o bõx ne arým memã kum,

4 –Axwe kêt:kumrẽxkam ne ba me amã kanga ga me arým aje bĩnmã. Ba kam arým ijaxwe:, ane. Ne memã kum, “Mĩ”, ane.

Nhym me kum,

–Djãm me ba ne ba me o amaro iba? Kati, ga ne ga o me ima, ane.

5 Nhym kam arým Metĩndjwýnh nhõ kikreti'ýr tẽn 'ýr bõx ne kikreti kadjwýnhbê ngõnhponh mẽn arým mã tẽ. Mã tẽn kam ta pĩ'ã amimut djên amibĩn arým ty.

6 Nhym kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ar 'ýr tẽn ngõnhponho atom ne abenmã kum,

–Djãm Metĩndjwýnh nhõ kikreti nhõ pi'ók kaprĩo atom djækam gwaj baje ngõnhponh djirmã? Kati. Djuda kute gwaj bamã Jeju kanga nhym me kute bĩn nhym kamrõ prõt pãnh ne ngõnhponho pi'ók kaprĩja. Gwaj ren Metĩndjwýnh nhõ kikretikam pi'ók kaprĩ djin ren kam Môjdjê kukràdjà kupa'ã amijo tẽ, ane.

7 Ne kam aben man abenmã kum,

–Gwaj ngõnhponho ngybõr nhõ pyka by. Me kute kam me bajtem tyk jangjênh kadjy pyka by, ane. Ne kam arým ngõnhponho pyka by.

8 Kam ne me arým pykamã pyka kamrõre jarẽ. Akatija tãmkam ne me kute kum arẽnh rã'ã.

9-10 Amrẽbê: ne me bakukãmãre Djermi memã 'ã ajarẽ. Me kute ngõnhponho ngybõr nhõ pyka byr'ã ajarẽ. Djermi Metĩndjwýnh kukwakam me bakukãmãremã 'ã ajarẽn memã kum,

“Nãm me kam arým kryt jakao ngõnhponho pi'ók kaprĩbê 30 by. Mebê idjaer kute me'õ'ã kum,

'Dja ba me me'õ pãnh amã 'ã pi'ók kaprĩo ane', anhýr kõt ne me arým kubê 30 by.

Ne kam arým o ngybõr nhõ pyka by. Bẽnjadjwýr djwýnh kute imã arẽnh kõt ne me kuby.”

Nãm 'ã Djermi me bakukãmãremã ane. Nhym me kam arým aben djõ'ã arẽ:. Arẽho mõr tãmtã arým 'ýr o bõx. Tũ:mràm me bakamingrãnyrekam me rũnh arým ngõnhponho ngybõr nhõ pyka byrkumrẽx. Djermi kute amrẽbê: me bakukãmãremã 'ã ujarẽnh kõt ne me arým pyka byrkumrẽx.

Piratu kute we axwe jabej kujjêr.

Mak 15.2; Ruk 23.3; Dju r 18.28

11 Me kute pyka byr djwýnhràmm ne me rũnh arým bẽnjadjwýr Piratu'ýr Jejuo mõn o bõx. O bõx nhym arým kabem dja nhym kum,

–Djãm abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwýr rax? ane.

Nhym Jeju kum,

–Kõt ne ga aje arẽnhwã, ane.

12 Nhym kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebẽngêtãmẽ arĩk Jeju'ã axwe janhô. Nhym tu anhikrê.

13 Nhym Piratu kum,

–Djãm ajaxwe krãre ne me amã arẽ? Djãm aje mar kêt? ane.

14 Nhym kum kabên'õ jarẽnh kêt:kumrẽx. Nhym bẽnjadjwýr Piratu te kute marmã kam no tyn omũho nhý.

15 Be, akatija tãmkam ne mebê idjaer krãptĩ: arým aben pydji. Me kute aben kamã'ã Metĩndjwýnh me kukãmãre nhirõbê mrãnh djà mar kadjy aben pydji. Amex kunĩkõt ne bẽnjadjwýr raxbê Piratu akati jakam mebê ijê djà kurũm me pýnh ne meo pôx nhym me mã mrã, mebê ijêjao pôx nhym me mã mrã. Me kute me'õ'ã à'wýrja ne me kĩnh kadjy bõm kumẽ.

16 Mebê ijê djækam ne me arým me'õ axwe:jabê ijê. Idjibê ne Baraba.

17 Me krãptĩ ne me akati jakam akuprõ nhym Piratu memã kum,

–Mýj me'õ dja ba me amã kaban ano? Dja ba Baraba kaban ano. Nàr, dja ba Jejumã inhiren ano, me kute kum Kritu jarẽnhjamã inhiren ano, ane.

18 Nãm anhýr djwýnhràmm amim,

–Jeju'ã me krãptĩkam ne me rũnh 'ã ngryk ne imã kanga, ane. Ne kam arým kute Jejumã irer ne kute anor prãm.

19 Piratu arek memã axwe pãnh jarênh djâkam nhỹ nhym prõ amũ kum kabên janon kum,

—Kwãrîk wãnh ajmã me'õwão kêt. Axwe kêtukumrêxkam ajmã o kêt. Akatija tãmkam ne ba ibiptirkam omũn arým kam axwe idjumar, ane.

20 Kam ne Piratu kute kum irer ne kute anor prãm ne me krãptĩmã kum,

—Mÿj me'õ dja ba kum inhiren ano? ane. Nhym me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebêngêtmẽ me krãptĩmã kum,

—Baraba dja ga me amã kĩnh. Jeju'ã dja ga me kum, “Abĩ, abĩ.” Nãm me ã memã ane.

21 Nhym kam bẽnjadjwýr Piratu ajte me krãptĩmã kum,

—Ar amãnhkrutja. Nhỹnhja dja ba kum inhiren ano? ane.

Nhym me kum, “Baraba”, ane.

22 Nhym memã kum,

—Mÿj dja ba Jejudjwý on? Me kute kum Kritu jarênhja mÿj dja ba on? ane.

Nhym me kunĩ kum, “Pĩte'y'ã anhõ”, ane.

23 Nhym Piratu memã kum,

—Tõ mÿkam? Mã ne kute? Djãm axwe? ane.

Nhym me kàj bê kum, “Pĩte'y'ã anhõ”, ane.

24 Nhym Piratu amim,

—Je, jakam ne ba arým te meo ane. Nhym me ngry:k ne kangao kumex, ane. Ne kam ta kute we memã amijaxwe kêtõ amirĩt kadjy arým ngõ byn me kunĩ nokrekam aminhikra põn memã kum,

—Djãm ije me'õ axwe kêtja kamrõ kapĩnkam ba ijaxwe? Kati, me ga ne ga me 'ã imã apnê ba arým ije bĩnmã. Me ga ne ga me ajaxwe, ane.

25 Nhym me kunĩ kum,

—Nà. Tãm. Me ba dja ba me ijaxwe. Me ikramẽ ikrakam itãmdjwýmẽ dja ba me ijaxwe. Me ba ne ba me imã bĩn prãm ne kam aje bĩnmã amã 'ã apnê, ane.

26 Nhym kam arým Baraba kaban ano nhym ta arým arek ar mekõt ba. Nãm kum iren anon kam memã Jeju jarẽ. Nhym me arým mrykã punuo kaprêprê:k ne. Nhym kam me kute pĩte'y'ã nhõr kadjy memã arẽ.

Krãkamngõnh kute 'ã bẽno bikênh.

Mak 15.16; Dju r 19.2

27 Nhym kam bẽnjadjwýr Piratu nhõ krãkamngõnh kikretimã Jejuo mõn o wadjà. Kumoka'ê nhidjibê Pretorimã o mõn o wadjà. O wadjàn arým kadjy me krãkamngõnh kàtàm kunõ akprõ. O akprõ nhym me kunĩ arým bõx ne Jeju'ã aben pydji. Me kute aprýn 'ã bẽno bikênh kadjy 'ã aben pydji.

28 Ne kam kubê kubêkà kaban inõkà ryti kamrêk kute me bẽnjadjwýr rũnh nhinõkà pyrãkja kum adjà.

29 Ne kam mrýnhõ kajkep ne ikãnh ne, ne kum kutu. Nãm me me bẽnjadjwýr rũnh nhõ krãdjê'ã mrýnhĩ jakren arým kum kutu. Ne kam ikra djubõkmã po'ê jadjà nhym kuby. Me bẽnjadjwýr djábêr djà'ã ne me po'ê jakren ikramã adjà nhym kubyn o nhỹ. Nhym me parbê ari rôrõk ne kõnkrão krĩn 'ã bẽno ajkên apýnh kum,

—Ga we abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwýr rax. Gora kribêm atĩn 'iry, anhÿro kumex.

30 Ne kam apýnh kutõn apýnh po'ê byn arĩk o krã môre.

31 Ne kam arým 'ã bẽno bikênhja inomã kumên kam arým kubê inõkà ryti kamrêk kaban akubyn kum õ kubêkà djwýnhja jadjà. Ne kam kute pĩte'y'ã nhõrmã o katon o mõ.

Me kute pĩte'y'kam nhõr.

Mak 15.21; Ruk 23.33; Dju r 19.17

32 O mõn arým me'õbê Ximão kajpa. Pykabê Xirenikam me kra 'õ. Nhym me krãkamngõnh arým Jeju nhõ pĩte'y'ã kum àpnênh týx nhym arým kum ikreio kumýn o mõ.

33 Krãnhrebê Gogota'ýr ne me Jejuo mõ. Me bakabênkam ne gu me ren krãnhremã me krã'i jarẽ. Nãm me 'ýr o mõn arým 'ýr o bõx.

34 Ne kam pidjõ kangõ kadjãmẽ pĩdjõ akàn arým Jejumã kungã. Nhym te kakin kanga.

35 Nhym kam me arým pĩte'y'ã kunhõ nhym wajêt.

Nhym kam me apýnh kute õ kubêkà jamýnh kadjy kên kryre rẽ. Me kute kên rênhkõt ne me amijo kubêkà pytà. Amrêbê: ne ujarênh djwýnh 'ã ajarẽ. Me

kute abenmã õ kubêkà ngràn'hã ajarẽ. Metĩndjwýnh kukwakam ne 'ã ajarẽn me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwýnh Kra ne memã kum, ‘Arým ne me abenmã ikà ngrà.

Nãm me ikà ja'ã kën kryre rën arým amijo utà.’ Nãm ã memã ane.”

Nãm ã me bakukãmãremã ane nhyr me arým aben djô'ã arënhõ mō:n arënhõ mōr tãmtã arým 'yr o bōx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam 'yr o bōx nhyr me arým abenmã Jeju kà ngràn'hkumrëx. Metĩndjwýnh kukwakam ujarënh djwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarënh kôt ne me arým abenmã Jeju kà ngràn'hkumrëx.

³⁶ Ne kam arým nhỹ, nêje rĩto nhỹ.

³⁷ Ne kam 'ã pi'òk no'òk ne. Pi'òkkam ne memã kum,

—Jeju ne ja. Mebê idjaer nhõ bënjadjwýr rax ne ja, ane. Me kunĩ kute omũnh kadjy ne me Jeju nhimòkri kunhõ. Me kute we Jeju jaxwe 'õ pãnh pĩte'y'ã jëtja pumũnh ne kute mar kadjy ne me pi'òk no'òk ne imòkri kunhõ.

³⁸ Ne kam ar àkĩnhĩ amãnhkrutja Jeju nhikjê'ã pĩte'y'ã ar kunhõ. Nhyr arým ar arij. Jeju òkredjakôt wajêt nhyr aktã ar axweja ijên wajêt.

³⁹ Nhyr me 'ãnh mōrja nokà nhàn kum kabën punu:re ne kum,

⁴⁰ —Be, ga: ne ga we aje Metĩndjwýnh nhõ kikreti ngràn'h ne aje akubyn ipêxmã. Nhyr aje ipêxo adjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ga we aje ipêx parmã. Goja jakam amiptã. Goja abê Metĩndjwýnh Kra jabej pĩte'y kurũm rwý, ane.

⁴¹ Nhyr kam me rũnh arĩk 'ã bẽno ajkẽ. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýrmẽ Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ mebêngêtmẽ ne me arĩk 'ã bẽno ajkën abenmã kum,

⁴² —Amũbit ne me utà. Ne kam te kute amipytar prãmje. Goja gẽ mrãmri mebê idjaer nhõ bënjadjwýr raxkumrëx jabej on pĩte'y kurũm rwý. Gẽ goja rwý gwaj goja rwýkkôt omũn arým tu amim markumrëx.

⁴³ Tãmwã ne we Metĩndjwýnh kanàrrãm ar ba. Gẽ Metĩndjwýnh mrãmri kum kĩnh jabej on utà. Tãmwã ne 'êx ne memã kum, “Ibê Metĩndjwýnh Kra”, anhýr ar o ba. Nãm me ã abenmã ane.

⁴⁴ Nhyr ar àkĩnhĩ aktã pĩte'y'ã jëtjadjwý kum àkjêro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mak 15.33; Ruk 23.44; Dju r 19.28

⁴⁵ Nhyr arým kãjkwa nhipòkri myt nhỹ. Nhyr kam tu akamàt kô tyk ne. Pyka kunĩkôt ne me'ã akamàt kô tyk ne. Nãm me'ã akamàt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyr 3 orakam, amykrykambit arým ajte myt no pôt ne. Arým ajte myt kato.

⁴⁶ Myt kato nhyr Jeju mebê idjaer kabënkam kãj bê kabën ne Bãmmã kum,

—Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nãm ren me bakabën kam kum,

—Inhõ Metĩndjwý:nh, Inhõ Metĩndjwý:nh, mykam ne ga arým ikanga? ane.

⁴⁷ Nhyr parbê me ku'êja kabën man arĩk abenmã kum, “Ë, me'õwã ne Erijmã kabën”, ane.

⁴⁸ Nhyr kam me'õ prõt ne ngõnh puror põnh djã jakrita byn pidjô kangô kadjãmã adjã. Nhyr kam kangô ipu nhyr pĩ nhidjamã adjàn kãjmã kum kungã, kute kaôr kadjy.

⁴⁹ Nhyr me'õ ar kum,

—Adjým, gẽ goja me bakukãmãrebê Erij 'yr bōx ne goja utà, ane.

⁵⁰ Nhyr kam Jeju kãj bê ajte kabën ne arým ty.

⁵¹ Be, nhyr arým Metĩndjwýnh nhõ kikreti kadjwýnhbê kubêkãtija ta amikadjô. Nãm nhôr djã'ãnh amikrax ne e y: ne kraxmã amimẽ. Nhyr pyka arým amingrëk ne. Nhyr apýnh kën amikokij.

⁵² Nhyr apýnh pyka krã amijã kurê. Nhyr me tyk krãptĩ, Metĩndjwýnh nhõ me ja krãptĩ, arým ï tã akubyn tĩn ne kato

⁵³ ne arým Jeju akubyn tĩn nhijukri Djeruxarëmã mō, krĩrax tãmmã ne me kute Metĩndjwýnh nhõ krĩrax mextire jarënh ja, kumã ne me mōn me krãptĩmã amijo amirĩt.

⁵⁴ Pyka amingrëk nhyr myjja kwý ã amijo ane. Nhyr krãkamngõnh krãptĩ: kubê 100 nhõ bënjadjwýrmẽ ro'ã Jeju nêje rĩto ku'êja arým omũ. Myjja pumũn arým tĩn prã:m ne abenmã kum,

—Be, mrãmri ne me'õ jabê Metĩndjwýnh Krakumrëx, ane.

⁵⁵ Nhyim me niredjwý krãptĩ amybým omũho dja. Amrêbê Jeju pykabê Garrêjakam ar bari ne me nire ja mã kôt ban o djuw mexo ba. Ne Jeju ajbir krĩrãxbê Djeruxarê'ÿr tẽmkam kôt ajte mõn bõx.

⁵⁶ Me nire ja nhikõ'ã ne Marij Madarena dja. Nhyim Marij 'õdjwý dja. Kurũm ne Xijagumê Jõdje ar apõx. Nhyim Djebedêu kute kum ar adjwýrja nãdjwý dja.

Arým adjãr kadjy ne ja.

Mak 15.42; Ruk 23.50; Dju r 19.38

⁵⁷ Nãm Jeju ty nhyim kam amykry mex ne. Nhyim Jõdje arým bõx. Krĩrãxbê Armatêkam ne Jõdje abatãnh djã. Õ nèkrêx rax. Adjwýnhdjwý ne arým Jeju kôt ba.

⁵⁸ Nãm Piratu'ÿr tẽn bõx ne Jeju nhĩ'ã kuma. Nhyim Piratu memã kum, "Aje, me kum angã", ane.

⁵⁹ Nhyim kam Jõdje kadjy kubêkã mexbê rinhu byn 'ÿr o tẽ. 'ÿr o tẽn arým pĩte'y kurũm o ruw. Ne kam arým kubêkão kupu.

⁶⁰⁻⁶¹ Nhyim wãnh ta õ me tyk nhõ kẽnkreja. Ta kabẽn kôt ne me ajbir kẽnkre kakruw. Nhyim arým Jeju o mõn kam adjãro dja. Ne adjãr pan kam kẽnpoti jabatãnhja ajkwa krekre'ã kudjan kam arým mã tẽ. Nhyim Marij Madarenamê Marij 'õdjwýmẽ ar kẽnkre kõnh omũho nhỹ.

Kẽnkre nêje ku'ê djwýnh'ã ujarẽnh.

⁶² Pi'õk rãrãr nêje akatikam ne me adjã. Akati jakam ne me me tyk djã kêt djã nhõ akati bõx kêttri aminhõ mýjja kupẽnho kumex. Nhyim kam arým pi'õk rãrãr bõx. Me tyk djã kêt djã nhõ akati bõx. Nãm te pi'õk rãrãr nhyim me rũnh akati mar kêt ne tu Piratu'ÿr tẽn. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebê pardjêu Piratu'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne Jeju'ã kum,

⁶³ —Bẽnjadjwýr, me'õ 'êxnhĩja tĩn ne ar bari ne memã kum, "Dja ba ty nhyim ijã akatin akatin akati ba kam akubyn itĩn", ane. Tãm ne bar ma:ro iba.

⁶⁴ Kam bar amã arẽ. Godja kôt ba djwýnh ar akamãtkam kẽnkre 'ÿr bõx ne arým ño akĩn mã o mõ. Ne kam arĩk memã 'êx ne memã kum, "Arým ne akubyn tĩn ne", anhỹro ba. Jeju ta ne amrêbê me noo biknoro ba. Dja ar ijukri akubyn tĩn jarẽ nhyim me abenmã arẽn arým abennoo biknor me:x ne. Me 'êx

kêt kadjy dja ga anhõ krãkamngõnh janon memã kum, "Me 'ÿr mõn kẽnkre kuri dja", ane nhyim ar te kute ño akĩnhmã. Gê 'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêxkambit me ajte ate krã ba. Nãm me rũnh ã Piratumã ane.

⁶⁵ Nhyim memã kum,

—Gêto. 'ÿr krãkamngõnh kwýo mõ gê me kẽnkre nêje djan rĩt tỳ:xo dja, ane.

⁶⁶ Nhyim kam me arým kẽnkre'ÿr meo mõn meo bõx. Ne kam arým kẽnkre'ã kẽnpotio yn kam kre nêje krãkamngõnh pumjuw nhyim me arým nêje djan rĩt tỳ:xo dja.

28

Akubyn tĩn kadjy ne ja.

Mak 16.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

¹ Nhyim me tyk djã kêt djã nhõ akati arým apêx nhyim arým pi'õk kamrêkkam akati tẽn. Nhyim kam Marij Madarenamê Marij 'õdjwý ar arým kute kẽnkre pumũnhmã 'ÿr tẽn.

² 'ÿr tẽn: nhyim arým pyka amingrêk tỳ:x ne. Bẽnjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh 'õ ne kãjkwa kurũm ruw nhyim kam pyka amingrêk tỳ:x ne. Nhyim kadjy mrãnh djwýnh arým kẽnkre'ÿr tẽn 'ÿr bõx. Bõx ne arým ajkwa krekre'ã jãm kẽnpoti dja. Jãm kudjan arým 'ã nhỹ.

³ Nãm nokre jadjê:nh kute mrãmri ne na jadjênhkam põk tỳxja pyrãk. Nhyim õ kubêkãja jaka: kute mrãmri ne kakũm arngrokam akaja pyrãk.

⁴ Nhyim kre nêje ku'ê djwýnhja arým omũ. Omũn arým umaje tertè:t ne arým rõrõk ne. Ne kam arým wãnh kute me tyk pyrãk ne ikwã.

⁵ Nhyim ar nire kẽnkre'ÿr tẽn bõx nhyim kadjy mrãnh djwýnhja arkum,

—Kwãrĩk wãnh ar atĩn prãm kêt. Jeju ne gar abej. Arým ne ba ar ama. Me kute pĩte'y'ã nhõr ne bĩnja ne gar abej tẽn.

⁶ Jakam ne arým nõr kêt. Nãm akubyn tĩn ne kato, kute ar amã arẽnh kôt. Amrê ar tẽn nõr djã kaprýja pumũ.

⁷ Dja gar omũn kam amikrà kêt ne tẽn kôt ba djwýnhmã arẽ. Dja gar arkum, "Arým ne akubyn tĩn ne ar akukãm pykabê Garrêja'ÿr tẽmmã. Dja gar kam tẽn arým omũ" ane. Dja gar ã arkum ane. Ba ne ba arým ar

amã arê gar arÿm ama. Nãm ã kadjy mrãnh djwÿnh arkum ane.

⁸ Nhyim ar nire kabên man arÿm amikrà kêt ne mã kênkre kurûm prôt ne. Tÿn prãmmê kÿnhmê akàn prôt ne.

⁹ Ar kute kôt ba djwÿnh arkum arênhmã prôt ne. Prô:t nhyim ar aêrbê Jeju ar kajpan arkum, “Àpnhÿre ar”, ane. Nhyim ar arÿm 'ÿr bôx ne paro tÿm ne kum rax jarênho nõ.

¹⁰ Nhyim Jeju arkum,
–Kwãrÿk wãnh ar atÿn prãm kêt. Tën ikamy arkum ikabên jarên arkum, “Ar Garrêja'ÿr mõi. Dja gar kam bôx ne arÿm omũ”, ane. Dja gar ã arkum ane. Nãm ã Jeju arkum ane. Nhyim ar nire arÿm ar'ÿr mõi.

Kênkre nêje ku'ê djwÿnh 'ã ujarênh.

¹¹ Ar'ÿr mõi nhyim wãnh kre nêje ku'ê djwÿnh kwÿja arÿm kãjmã djan amũ krÿraxmã mõi bôx. Bôx ne arÿm me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿrmã prÿne amijarên arkum,

–E kum, pyka ne amingrêk nhyim kadjy mrãnh djwÿnh arÿm ruw ne kênkre'ÿr tẽ. 'ÿr tën arÿm ajkwa krekre'ã jãm kênpoti djan 'ã nhÿ. Nokre adjê:nh ne nhÿ. Bar omũn itÿn prã:m, ane.

¹² Nhyim ar arÿm kuman mebêngêt'ÿr tën 'ÿr bôx ne mekmê akuprõ. Ne kam arÿm o aben ma. O aben mar pan kam arÿm krãkamngõnh'ÿr bôx ne arkum,

¹³ –Kwãrÿk wãnh memã wã jarênh kêt. Dja gar memã ajêx ne memã kum, “Akamãtkam ar inhõt tykkam arÿm kôt ba djwÿnh ar bôx. Bôx ne arÿm Jejuo akÿn mã nhÿ'ãm o mõi”, ane. Dja gar ã memã ajêxo ane bar pãnh arÿm ar amã pi'ók kaprÿ kumex ngã.

¹⁴ Nhyim godja me kâtãm arÿm ar anhõ bënjadjwÿr Piratumã ar ajarênh jabej ne kum, “Nãm anhõ krãkamngõnh kre nêje rÿt'ã ngõr nhyim kôt ba djwÿnh ar arÿm Jejuo akÿ”, anhÿr jabej. Nhyim ar akam ngryk jabej. Ar ba dja bar arÿm ar anêje kum ikabên ne ar apytã. Mÿ, pi'ók kaprÿ. Dja gar ã memã ajêxo ane. Nãm ã me rÿnh krãkamngõnh arkum ane.

¹⁵ Nhyim kam ar arÿm amim pi'ók kaprÿ jamÿn ã memã 'êxo bao ane. Ar kute arkum 'ã karõ kôt ã memã 'êxo bao ane. Nhyim

kam mebê idjaer arÿm arênho kumex ne arênho ipök ne. Ne akati jakam kute we ar kute Jejuo àkÿnhja jarênh rã'ã ne.

Ar àpênh djã'ã arkum karõ.

Mak 16.14; Ruk 24.46; Dju r 20.19; Kar 1.6

¹⁶ Nhyim kam kôt ba djwÿnh Ar kubê 11ja amũ pykabê Garrêja'ÿr mõi bôx. Jeju kute arkum krãnh jarênhja'ÿr ne ar bôx.

¹⁷ Ne kam arÿm Jeju pumũn parbê kônkrão nhÿn kum rax jarên kum,

–Mrãmri ne ga arÿm akubyn atÿn ne, ane. Nhyim be, ar kwÿ ne ar abenmã kum,

–Djãm mrãmri Jejukumrêx ne dja? Djãm mrãmri akubyn tÿn ne? Kon ne, ane.

¹⁸ Nhyim Jeju arÿm ar'ÿr bôx ne arkum,
–Kãjkwamê pykamê kam mÿjja kunÿ ne ba ije o iba kadjy arÿm ibênjadjwÿr rax.

¹⁹ Kam dja gar mõi me kunÿmã arê. Apÿnh me ba djã kunÿkôt memã arê gê me ikabên man kôt ar amijo ba. Dja me ikabên man kôt ar amijo ba gar Metÿndjwÿnhmã ngômã me angij. Dja gar memã kum, “Arÿm ne ga tu amim Bãm markumrêx ne ajte tu amim Kra markumrêx ne ajte tu amim Metÿndjwÿnh Karõ markumrêx. Ba kam arÿm ar kukwakam ngômã ajadjã”, ane. Dja gar ã memã anen arÿm ngômã me angij.

²⁰ Ije ar amã katãt ar amijo aba'ã karõkam ikabên kunÿja memã arê gê me ikabên kunÿ man kôt ar amijo ba. Dja ba kam akati kunÿkôt ar amê amijo ikajkep rã'ã: rã'ã ne nhyim pykakam me kute aminhinomã amimênh djã nhõ akati arÿm bôx. Nãm ã Jeju arkum ane. Tãm ne ja.

Makô memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

Makôdjwÿ ne prÿne Jeju'ã ajarê. Arÿm abatànĥ ne kute memã amijo amirÿt'ã pi'òk ja nhipêxmo krax ne 'ã ujarênh tèn tyk ne akubyn tÿn ne àbir djãmã kumê. Nãm Pau-rmê Pedru arkôt mrã. Nhym Pedrudjwÿ Makôo òbikwa nhym ô'ã prÿne gwaj bamã Jeju'ã pi'òk no'òk ne.

Djuão kute Jeju kutêp me akre'ã ujarênh kadjy ne ja.

Mat 3.1-12; Ruk 3.1-18; Dju r 1.19-28

¹ Ba ibê Makô ne ba pi'òkkam me amã ik-abên jarê. Me ujarênh ny kraxkôt ne ba me amã arê. Jeju. Kubê ne Metÿndjwÿnh Kra. Metÿndjwÿnh arÿm 'ã Bënjadjwÿrbê kumkati mẽ. Jejubê Bënjadjwÿrbê kumkatikôt ne me kum Kritu jarê.

² Idjaij ne amrêbê Metÿndjwÿnh kuk-wakam kabên. Kabênkam ne Metÿndjwÿnh Kramã kum,

“Ota ba akukãm ajã ujarênh djwÿnh'ò jano kute akutêp me akre nhym me kute mar ne adjwÿnhràĥ axwemã iren katàt kute amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bënjadjwÿr rÿnh kutêp katàt pry jadjwÿrja pyràk”, ane.

³ Ne ajte me bakukãmãremã kum,

“Me'ò dja kapôt kukritkam memã kabên ne. Kàj bê dja me akren memã kum,

'Me apa. Ê, on Bënjadjwÿr djwÿnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katàt amijo aba.

Kute mrãmri ne me kute bënjadjwÿr rÿnh kutêp pry mex ne kute kum katàt pry jadjwÿrja pyràk', ane.

Dja ã me'ò Bënjadjwÿr djwÿnh'ã memã ane.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym kam me aben djô'ã arênho mō:n arênho mōr tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tũ:mràm 'ÿr o bôx nhym Djuão arÿm kato. Me bakamingrãnyrekam katon arÿm abatànĥ ne. Abatànĥ ne arÿm ã Kritu kukãm memã ujarênh ar bao ane. Metÿndjwÿnh kute me bakukãmãremã 'ã

ujarênh kôt arÿm katon ã wÿnhràĥ ar me akreo bao ane.

⁴ Nãm kapôt kukritmã kato. Katon arÿm ngômã me angjênh ar o ban ar me akreo ba. Nãm memã kum,

—Me ga ne ga me ajaxweo aba tũm. On me amikam akaprÿren wãnh ajaxwemã anhiren Metÿndjwÿnh'ÿr amijo akêx. Dja ga me ane nhym Metÿndjwÿnh arÿm me ajaxwe maro aknon arÿm ngryk kêt. Ba kam arÿm Metÿndjwÿnhmã ngômã me ajangij. Nãm ã memã anhÿr ar o ba.

⁵ Nhym kam pykabê Djudêjakam me jamê krÿrãxbê Djeruxarêkam me jamê aben to-tokmã Djuão'ÿr ban bôxo dja. Bôx ne tu me ipôkri amijaxwe kôt amijarên kum,

—Be mrãmri, ba ijaxwe: ar iba. Arÿm imã kÿnh kêt ne wãnh kum inhire, ane.

Nhym Djuão arÿm ngô rãxbê Djodãokam Metÿndjwÿnhmã ngômã me kunÿ jangij.

⁶ Be, Djuão ne mry jabatànĥbê kameru kÿ nhipêxo kubêkà jangij ne mry kào amikrax pren mÿjja kute krytkanhê pyràk kun menh kangôo ikô.

⁷ Nãm kàj bê memã Jeju'ã ajarên memã kum,

—Itotokbê ne me'ò bôxmã. Me'ò tãm ne raxo kute ijakrenĥ, kute ijakrenĥ mexi. Nã bãĥ te irax ne 'ÿr ibikamênh prãmje. Nã bãĥ te irax ne 'ã inĥibôn ije kum parkà 'ãpre bônĥ ne o itêm prãmje. Be, ãm irax ba ren arÿm kum apê. Nhym be kati. ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenĥ mex ne. Tãmja ne arÿm bôx 'ÿr.

⁸ Ba ne ba ngômãbit me ajangij. Djãm tãmwã kute ngômã me ajangjênhmã? Kati. Tãm dja bôx ne kam me awÿr Metÿndjwÿnh Karô jano. Nãm ã Djuão memã ane.

Kute ngômã Jeju jadjàr'ã ujarênh kadjy ne ja.

Mat 3.13-17; Ruk 3.21-22

⁹ Nhym kam pykabê Garrêjakam krÿrãxbê Nadjare. Kurũm arÿm Jeju tẽ. Tẽ:n kam arÿm Djuão'ÿr bôx. Nhym kam arÿm ngô rãxbê Djodãokam ngômã Jeju jadjà, Metÿndjwÿnhmã adjà.

¹⁰ Nhym arÿm ngô kurũm kator tẽ nhym aêrbê kàjkwa abenbê ajkij nhym arÿm omũ. Nhym Metÿndjwÿnh Karô kute tut pyràk 'ã

ruw. Me kute omũnh kadjy ne amijo tut pyræk ne 'ã ruw.

¹¹ Nhyr arým kàjkwa kurũm Metĩndjwýnh Jejumã kabẽn ne kum,

—Mrãmri abê ikrakumrẽx. Imã ajabê:kumrẽx. Ba akam ikĩnhkumrẽx, ane.

Xatanaj kute axwe'ã kum àpnẽnh kadjy ne ja.

Mat 4.1-11; Ruk 4.1-13

¹² Ne kam adjynkêt ne Metĩndjwýnh Karõ kabẽno amũ Jeju kujaten kapôt kukritmã o mõn o bõx ne ipõkri o ba.

¹³ Nhyr kapôt kukritkam rop mõr djækam ar ba. Nhyr kam me axwe nhõ bẽnjadjwýrbê Xatanaj te kute axwe'ã Jeju mẽnhmã kum àpnẽnh dja nhyr 'ã akatibê 40 apêx. Nhyr kam kadjy mrãnh djwýnh arým Jeju'ýr bõx ne o djuw mex.

Jeju kute amikôt ar 'wýr kadjy ne ja.

Mat 4.12-22; Ruk 5.1-11

¹⁴ Nhyr kam Jeju arým tẽ. Tẽ:n pykabê Garrêjakam bõx. Me arým kute Djuãoo tým ne kubê ijêkam ne Jeju kam bõx. Bõx ne kàj bê memã ujarẽnh ny jarẽnh ba.

¹⁵ Nãm memã kum,

—Be, Metĩndjwýnh kute amrêbê me bakukãmãremã arẽnh kôt arým õ akati bõx 'ýr. Kute amim me utàr ne ar meo ba 'ýr. Me on amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx ne tu amim ujarẽnh ny markumrẽx, ane.

¹⁶ Ne kam Garrêjakam imõti mýrbê tẽ. Nhyr Ximãomẽ Ængre ar axikôt katorja ngõnhkam ar kryre rẽnh ba. Ar kubê tep pynẽnh djwýnh tũm.

¹⁷ Ar kryre rẽnh ar o ba nhyr Jeju arkum kabẽn ne arkum,

—Amrê ar mã ikôt ajkamẽ ba ar amã ar adjapênh djà ny jarê gar ar o aba. Dja gar mã ikôt me kamẽnh ar o aba. Kute mrãmri ne gar aje tep pynẽnh abaja pyræk dja gar mã ikôt me kamẽnh ar o aba, ane.

¹⁸ Nhyr ar arým amikôt kryre mẽn mã Jeju kôt ajkamẽ.

¹⁹ Nhyr ajbir tẽ nhyr Xijagumẽ Djuãoo ar axikôt apõxja kækam amim kryreo mexo nhý nhyr arým ar omũ. Djebedêu ne ar adjuw.

²⁰ Nãm ar omũ nhyr adjynkêt nhyr amikôt ar ku'uw. Nhyr Bãm Djebedêumẽ

õ àpênhmẽ ar kækam nhý. Nhyr Xijagu ar arým wãnh ar wãmã iren mã Jejukôt ajkamẽ.

Jeju kute me krãptõ mex.

Ruk 4.31-37

²¹ Jejumẽ ar mõ:n arým krĩrãxbê Kapanakam bõx. Nhyr kam ar'ã pi'õk råràr. Ar'ã me tyk djà kêt djà nhõ akati nhyr kam ar mebê idjaer bikprõnh djãmã wadjã. Nhyr kam arým memã 'ã ujarẽnh dja.

²² Nhyr me Jejukam no tyn kumex ne kam abenmã kum,

—Tõ mýj kabẽn ny got ja? Nãm prĩne kute amimarkôt katã:t memã amikukràdjã jarẽnhkumrẽx. Nãm ã me bẽnjadjwýr rũnh kwý kabẽn mex anen ar prĩne kabẽno meo atomo ba, ane. Djã nãm ã Mõjdê kukràdjã mar djwýnh memã arẽnh ane? Kati. Nãm me ari no prõt ne ari kukràdjã jarẽnh'ã umju:w ne kute arẽnh katãt kêtumrẽx.

²³ Jeju memã 'ã ujarẽnh dja nhyr me'õja me bikprõnh djækam nhý. Me karõ punu ne me'õjao ba tũm. Nãm nhý nhyr me karõ punu kute o baja kàj bê Jejumã kabẽn ne kum,

²⁴ —Krĩrãxbê Nadjarekam Jeju, mýj ne ga aje me ijomã? Tõ djãm aje me ijo abiknormã? Ba me ije apumũnh tũm. Metĩndjwýnh mexo ne ga amex. Õ kàjkwa kurũm ne ga ruwn ar aba, ane.

²⁵ Nhyr kam Jeju kum bẽn týx ne kum,

—Anhikrên me'õja kurũm akato, ane.

²⁶ Nhyr arým me karõ punu me'õja bĩ nhyr tyko nõ. Nãm kubĩn amran arým kum iren katon mã tẽ. Nhyr arým mex ne.

²⁷ Nhyr arým me kunĩ te kute marmã kam no tyn kumex ne te ari aben kukij ne abenmã kum,

—Mýj ne kute? Djãm me kukràdjã ny 'õ ne wã? Nãm kute amimar kôt tu me karõ punumã kabẽn nhyr arým kum uman kabẽn kôt mã tẽ, ane.

²⁸ Nhyr kam me pykabê Garrêja kunĩkôt abenmã Jeju jarẽnh ipõk ne.

²⁹ Nhyr kam Jejumẽ Xijagumẽ Djuãoo ar mebê idjaer bikprõnh djã kurũm kato. Ne kam ar Ximãomẽ Ængre ar ùrkwãmã mõn bõx.

³⁰ Nhyr Ximãoo djupãnhdjwý kanên nõ. Ar wadjã nhyr ar Jejumã kum,

—Ximão djupãndjwý kanê kubĩ nhyim nõ, ane.

³¹ Nhyim arým 'ýr tẽn 'ýr bõx ne ikra 'amýn kàjmã ýr. Nhyim ar aêrbê kanê kum ire nhyim arým kàjmã dja. Kàjmã djan kam arým aro djuw mexo ba.

³² Nhyim arým ar'ã myt wadjã. Nhyim me kanêmê me punumê me karõ punu kute meo ba tùmja nhyim me aben totokmã Jeju 'ýr me ja kunĩ bõx.

³³ Nãm krĩraxja tãmkam me kunĩ 'ã akuprõ, úrkwã jajkwa krekre 'ã akuprõ.

³⁴ Nhyim kam apýnh me kanê djãri kute me parja Jeju arým me ja krãptĩ mex. Ne me karõ punu krãptĩ kute ar meo baja arým ano nhyim arým memã ire. Nhyim kute anoro âmri mã me karõ punumã kum, “An-hikrê”, ane. Mýkam? Bir, me karõ kute Jeju pumũnh tùmkam ã kum anhýro ba. Nhyim kam ar'ã akamãt nhyim ar arým ngõr.

Arwãmã katorn Metĩndjwýnhmã kabẽn.

Ruk 4.42-44

³⁵ Ôto nõ: nhyim kam, Jeju õkrẽn'ãnh kàr pydjikam krã katorn amũ arwãmã kato. Ne tẽn arým Metĩndjwýnhmã kabẽnõ nhý.

³⁶ Nhyim kam Ximão ar abej mõ.

³⁷ Abej mõn kam arým kum katorn kam kum,

—E kum, me kunĩ ne me ajabej ar ba, ane.

³⁸ Nhyim arkum,

—Gwaj on amũ bu'ã krĩ kwýkamdjwý tẽ ba me kamdjwý kàj bê memã arẽ. Me wãdjwý kadjy ne ba ikato, ane.

³⁹ Ne kam Garrêjakam pyka kunĩkõt kàj bê memã arẽnho ba. Apýnh mebê idjaer bikprõnh djakam memã arẽnho ba. Ne me karõ punu kute ar meo baja janoro ba nhyim arým memã iren mã mrã.

Kute me'õ ã kajêkam têjao mex.

Mat 8.1-4; Ruk 5.12-16

⁴⁰ Nhyim kam me'õ ã kajêkam têja 'ýr bõx ne parbê kõnkrãõ nhýn kum rax jarẽn kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, ga aje inhĩ kajêkam itêkõt ipumũnh ne aje mar. Aje ijo mex prãm jabej ba ren arým imex ne, ane.

⁴¹ Nhyim arým kum kaprĩn 'ýr ikran kupên kum,

—Ije ajo mex prãm. On amex, ane.

⁴² Nhyim arým 'ã ã kajêkam têja apêx ne arým mex ne. Kute o âm tãmkam tẽmbê kà mex ne.

⁴³⁻⁴⁴ Nhyim kum,

—Kwãrĩk wãnh ga memã amijarẽn kêt. Dja ga tu katãt mã me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh 'ýr tẽn kum amibê, kum amikã bê. Ne kam kum mry ngã gẽ akadjy Môjdjê kukràdjã kõt Metĩndjwýnhmã mry gan kum kungã. Arým akã mexkam dja ga kum mrywã ngã gẽ me kunĩ apumũ, arým akã mexkõt apumũ, ane.

⁴⁵ Nãm te kum ane nhyim arým tu memã amijã ujarẽn ar bamo krax ne kam memã amijã ujarẽnho ipõk ne. Nhyim kam Jeju te irã ipõkri krĩrax'õmã àrn ar ba prãmje ne arým arwãkambit ar ba. Nãm arwãkam ar ba nhyim me arým bu'ã pyka kunĩkõt 'ýr ban bõxo dja.

2

Jeju kute me'õ jakryo mex.

Mat 9.1-8; Ruk 5.17-26

¹ Nhyim kam 'ã akati kwý apêx nhyim Jeju krĩraxbê Kapanakam tẽn bõx. Nhyim kam me abenmã kum,

—Arým ne ajte õ kikrekam bõx. Arým ne ajte õ kikrekam bõx, ane.

² Nhyim kam me itepato 'ã akuprõ. Me krãptĩ: 'ã akuprõ nhyim arým kikre kre'ã me kãtãm abenbê krãptĩ:. Ne prĩne kikre jajkwa krekre pytãr mex ne. Nhyim arým kàj bê memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnho dja.

³ Nhyim ar 'õ amãnhkrut ne amãnhkrut me'õ jakryja mýn o tẽn o bõx.

⁴ Ne kam me krãptĩkam te: Jeju 'ýr àrmã. Ne kam kikre nhimõk'ýr o wabi. Kikre nhimõk po'ýr ne o wabin arým Jeju nhiby kikre nhimõk'ã kuprã ne kõt 'ã jãm ngybõr jadjuw ne kõt 'ýr o ruw. Akryja ikwã djakam nõr rã'ã nhyim ar o ruw ne arým kabem kudji.

⁵ Nhyim kam Jeju amim,

—Ar ja ne ar tu amim ikamnhĩxkumrẽx, ane.

Ne kam me'õ jakrymã kum,

—Akmere, jakam ne ba arým ajaxwe kunĩ maro aknon akam ingyk kêt ne, ane. Djã nãm tẽmbê me'õ jakryo mex got? Kati,

nãm amidjêje nêñ kum jabit jarê nhyñ êje nõ. Jeju ta ne axweo akno.

⁶ Nhyñ wãñh Môjdjê kukràdjà mar djwýnh kwý nhýñ arým amim,

⁷ –E kum be me'õ ja ne ajmãñ Metĩndjwýnh japrýo djan amijo Metĩndjwýnhõ dja. Metĩndjwýnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngryk kêt, ane.

⁸ Nãm me ã õkre kadjwýnhbê anhýro kumex nhyñ arým tu kuman memã kum,

–Mýkam ne ga me anhõkre kadjwýnhbê ijo kajgon ijaprýo akumex? ane.

⁹ Ë, ba me amã mýjja amãñhkrut jarê. Mýj ne amirít? Ba ren me'õ jakryjamã kum, “Ba arým ajaxwe maro aknon akam ingyryk kêt”, ane. Nàñ kon, “On kàjmã djan anhi kwã djà mýñ o tẽ”, ane. Mýj ne ren amirít, nêñ? Nã bãñ ren kum, “Ba arým ajaxwe maro aknon akam ingyryk kêt”, ane nhyñ amirít kêt kumrêx ne. Tãmbit ne amirít kêt. Nhyñ be, kàjmã me ku'ê, ije ren me'õmã kum, “Kàjmã djan tẽ”, ane nhyñ ren amirít. Tãmbit ne amirít kumrêx.

¹⁰ Dja ba kum, “Kàjmã djan anhi kwã djà mýñ o tẽ”, anen arým o mex gar arým omũñ arým amim, “Be ga, Jeju kute me'õ jakryo mexja pumũ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým amijo ï ne pyka jakam amikabêñ kôt ari me axweo biknoro ba”, ane. Me aje amim ja jarêñh kadjy dja ba me'õ jakryjao mex. Nãm ã Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmã anen arým tu me'õ jakryja'ýr akêx ne kum,

¹¹ –Amã ne ba ikabêñ ne. On kàjmã djan anhi kwã djà mýñ anhürkwãmã o tẽ, ane.

¹² Nhyñ kam me aêrbê me ipõkri kàjmã dja nhyñ me kunĩ arým omũ. Nãm kàjmã djan ikwã djà mýñ mã o katon o tẽ. Nhyñ me krãptĩ kam no tyn kumex ne abenmã kum,

–Mýj me'õ got mýjja mex ja'õ pumũ. Arkati, anen amim,

–Ë, arým ne djãm mrãmri o mex nhyñ mrãñh mexja pumũ. Mrãmri ne kabêñkumrêx. Djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri kute me axweo biknorkumrêx. Ga, kute kam me'õo mex nhyñ mrãñh mexkumrêxja pumũ. Metĩndjwýnh mexkumrêx, ane. Mrãmri ne

Jeju kute me axweo biknorkumrêx. Me kute ja mar kadjy ne Jeju arým me'õ jakryo mex. Tãm ne ja.

Kute amikôt Rewi kamêñh.

Mat 9.9-13; Ruk 5.27-32

¹³ Nhyñ kam Jeju arým katon ajte imõti mýrbê tẽ. Nhyñ kam me itepato 'ã akuprõ nhyñ arým memã 'ã ujarêñho dja.

¹⁴ Ne kam amũ tẽ. Tẽ: nhyñ kam Rewi, Aupêu kute irja nhý. Kubê ne Matêu. Bêñjadjwýr bajtemmã pi'õk kaprõo atom djãkam ne nhý nhyñ arým omũ. Ne kam 'ýr tẽñ kum,

–Amrê on mã ikôt ajkamê, ane.

Nãm kum ane nhyñ amim kuman arým kàjmã dja. Kàjmã djan arým mã kôt ajkamê.

¹⁵ Nhyñ kam Jeju Rewi nhõ kikrekam õ kwý krêno nhý. Nhyñ bêñjadjwýr bajtemmã pi'õk kaprõo atom djwýnh krãptĩ Jejumê ro'ã nhý. Nhyñ we me axwedjwý ikõ'ã nhý. Me krãptĩ ne me nhý. Be, me ja krãptĩ ne me arým amim Jeju man kôt ba. Nhyñ kôt ba djwýnh tũmdjwý Jejumê ro'ã nhý.

¹⁶ Nhyñ mebê pardjêukôt Môjdjê kukràdjà mar djwýnh arým me omũ. Pi'õk kaprõo atom djwýnhmê me we axwe ar Jejumê ro'ã õ kwý krêno nhý nhyñ me arým me omũ. Ne kam arým kôt ba djwýnhmã kum,

–Be, gar bêñjadjwýr bajtemmã pi'õk kaprõo atom djwýnhmê me axwe ar omũ. Je tõ, djãm me wã axwe ngri got ne Jeju me ro'ã õ kwý krêno nhý? ane.

¹⁷ Nhyñ Jeju arým me kabêñ ma. Me kute,

–Djãm me wã axwe ngri got? anhýrja Jeju kuman memã kum,

–Djãm me mex'ýr ne me kane djwýnh mrã? Kati, me kanê'ýrbit ne me kane djwýnh mrã. Badjwý ne ba me axwe'ýr tẽ. Djãm we me amex'ýr ne ba tẽ? Kati, me axwe'ýr ne ba tẽ. Me tãm ne ba amiwýr me ku'uw. Me amikam kaprõren wãñh axwemã irern kute iwýr amijo akêxmã ne ba amiwýr me ku'uw. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

Me kukràdjà tũm'ã ujarêñh.

Mat 9.14-17; Ruk 5.33-39

18 Nhyam kam Djuãokôt ba djwýnhja ne ar Metíndjwýnhmã amijajburo ba. Djuãobê ngômã me angjênh djwýnhja. Nãm ar amijajburo ba. Mebê pardjêu nhõ me jadjwý ne me amijajburo ba. Nhyam kam me Jeju'yr mõn 'yr bõx ne kukij ne kum,

—Be, Djuãokôt me ba djwýnhmẽ mebê pardjêu nhõ me jamẽ ne me amijajburo ba. Je tõi, mýkam ne akõt ba djwýnh ar kute amijajbur kêt mex ne ar ba, ane?

19 Nhyam Jeju tu amijã me'õ mjên jarên amikõt ba djwýnh ar'ã mjênmẽ ro'ã ar ar ba jarên memã kum,

—Ga, me kute abenã prõmẽ mjên rênhja pumũ. Djãm mjênmẽ ro'ã ar ar baja kute amijajbur got?

20 Arkati. Mjênmẽ ro'ã ar ar baja ar kînhkumrêx ne kute amijajbur kêt. Ar õ kwý krên rax. Adjým, akati amrê mörjakam dja me Ar kubê mjêno tým ne mã o mõ. Kam gédja ar kaprîren arým Metíndjwýnhmã amijajburo ba, ane. Mýj'ã ne me kute Ar kubê mjêno tým jarẽ? Bir, ta amijã ne arẽ. Jeju dja me o tým ne mã o mõ. Kambit dja kõt ba djwýnh amijajburo ba.

21 Be ga, me kute jãm amim Jeju kukràdjã ny mar ne ajte jãm amim kukràdjã tùm marja pumũ. Me kute amim amẽ kukràdjã maro bakam ne me umar mex kêt. Me kute mrãmri ne kubêkã ny tùm'ã ir pyrãk. Ne me ajte ãm mrãmri ne kute pidjõ kangõ ny ngõnh tùmkam runh pyrãk. 'Ã ne Jeju ajte memã kum,

—Ga, me'õ nhõ kubêkã tùm ne 'yrja pumũ. Nhyam kam arým kubêkã ny, põnh kêt. Djã ne tùm'ã kudji? Kati. Mýkam? Bir, dja me kupõ. Nhyam kam arým põnhkam nykam ê abenmã wangij. Abenmã wangij nhyam arým tùmja kadjõ. Nhyam kam arým 'yr nyja kute 'yr tùmja jakrenh mex ne.

22 Ga, me'õ nhõ mrykào ngõnh. Me bakukãmãre ne me mrykào ngõnh. Mrykào ngõnh arým tùm ne ngrãja pumũ. Djã ne kam uba kangõ ny ru? Kati. Mýkam? Bir, ãm 'ãtùmkam arým uba kangõ kadjàn ajmrõ nhyam ngõnh arým igot tèn arým ajkatõr. Nhyam arým kangõ ajkapî nhyam ngõnh arým punu ne. Be, kam mex rã'ã kadjy mrykào ngõnh ny, kã rerekrekambit me kute kangõ ny runh prãm. Nhyam kam

amẽ mex rã'ã. Nãm ã Jeju memã ane. Gédja me amim kukràdjã nybit maro ban arým umar mexkumrêx. Nhyam be, gédja me amim me kukràdjã tùm djwý mar prãm ne arým umar mex kêt kumrêx. 'Ã ne Jeju memã ajarẽ.

Pi'òk rãrãr mýr jabej me kum kabên.

Mat 12.1-8; Ruk 6.1-5

23 Ne kam pi'òk rãrãrkam pur katikõt tẽ. Nhyam kõt ba djwýnh arkõt mõ. Kõt mõn arým kum prãm ne mörkõt bãygogo 'y nhikên mrãnhkõt ngãnh ne amijajkwamã rênho mõ.

24 Nhyam kam mebê pardjêu ar omũn kum,

—Je tõi mýj ne akõt ba djwýnh ar arým nẽ? Pi'òk rãrãrkam ne me tyk djã kêt djã. Me kute pi'òk rãrãr jakam mýjja jao anhýr kêt. Me tùmre ne me ta kukràdjãkõt mã me babê uma. Me kute pi'òk rãrãrkam mýjja kupênh kêt. Kam ne me tyk djã kêt djãbit. Mýkam ne akõt ba djwýnh ar ã anhýro ba? ane.

25 Nhyam kam Jeju memã kum,

—Kê, djãm me aje Metíndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òkjadjwý pumũnh kêt? Djãm me aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarênhja pumũnh kêt? Ë, Dawi arkum prã:m.

26 Kum prãm ne arým Metíndjwýnh nhürkwãmã wadjã. Amrêbê: me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr rax ne kubê Abijta. Metíndjwýnh nhürkwãmã ne me bakukãmãremã nhý. Nhyam Dawi ar Metíndjwýnh nhürkwãmã wadjàn djwý byn kukrên kam kõt ar tèm jamãdjwý kungã nhyam ar arým kukrê. Djwý me kute Metíndjwýnhmã õrja tãm ne kubyn kukrên arkum kungã. Metíndjwýnh nhõ djwý ne me kãtãm kute kur kêt kumrêx. Me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnhbit ne kute kur. Nhyam be, Dawi ta ne tu kubê kukrê. Nhyam kam me kute kum axwe jarênh kêt. Djãm me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimã axwe jarênh kêtja pumũ. Ne kam ikõt ba djwýnhmëbit ar imã ar axwe jarẽ. Je tõi mýkam? Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

27 Ne kam ajte memã kum,

—Djãm me kute pi'òk rãrãr ajbit maro ba kadjy ne Metíndjwýnh me ipêx? Kati. Me

tÿx djà kadjy ne Metĩndjwÿnh akati ja jarë nhym wajët.

²⁸ Ba me amã arë ga me ama. Ba ije amijo inhĩ ne me awÿr irwÿk ne ba inhõ pi'òk råràr djwÿnh. Kam gëdja ba memã, “Kwãrĩk wãnh ga me kam mÿjja kupênh kêt nàr kon, dja ga me jakam apên nàr kam mÿjja kupênh kêt ne arek akrĩ”, ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju memã ane.

3

¹ Nhym kam ajte ar'ã pi'òk råràr nhym kam ar me bikprõnh djà'ÿr bõx ne wadjà. Nhym me'õ nhikra nhikjê jarõxja me ikó'ã nhÿ.

² Nhym kam me kam krĩja amim,
—Adjÿm, dja te me tyk djà kêt djà nhõ akati nhym arÿm me'õjao mex, ane.

Ne kam Jeju kam no tyn kumex. Kute me'õjao mex jabej rĩto kumex. Adjÿm. Dja me'õo mex nhym me arÿm 'ã axwe nhõn memã kum,

—Tãmwã ne kum me bakukràdjà kurêkumrëx ne pi'òk råràrkam meo mexo ba, ane.

³ Nãm me kam no tyn kumex nhym Jeju arÿm me'õ nhikra jarõxjamã kabën ne kum,
—Amrë tën me ipòkri dja, ane.

⁴ Ne kam me kukij ne memã kum,
—Amrëbê: ne me bakukãmãre Môjdjê pi'òk råràr'ã memã karõ. Mÿj godja me kam nê? Godja me kam àpênh mex jabej nàr godja me kam àpênh punu jabej. Nàr godja me kam me utàr jabej nàr godja me kam me par jabej. Mÿj godja me pi'òk råràrkam nê? Be, ba dja ba me'õjao mex. Djãm kôt me aje imã ijaxwe jarënhmã? ane. Nãm ane nhym me arÿm bën kêt mex ne nhÿ.

⁵ Nhym me kute kabën mar prãm kêt kam arÿm mekam kaprĩ:re ne. Ne kam arÿm nokà nhàn me omũ. Ne kam tu me'õ nhikra jarõxmã kum, “Amrë anhikra katàt”, ane.

Nhym 'ÿr ikra katàt tēm puron arÿm ikra mex ne. Arÿm prĩne kum mex ne.

⁶ Nhym mebê pardjêu arÿm ngryk ne mã apõx. Ne kam on Erodjikôt me ba djwÿnh'ÿr mõn me'ÿr bõx. Ne kam arÿm Jejuo aben man abenmã kum,

—Mÿj godja gwaj baje Jeju bĩn kadjy on? ane.

Kute me krãptĩ mex.

⁷⁻⁸ Nhym kam Jejumë kôt ba djwÿnh ar me kurũm kato. Katon arÿm imõti'ÿr mõ. 'ÿr mõn arÿm 'ÿr bõx. Nhym me krãptĩ: apÿnh pyka djari kurũm arkôt mõn bõx. Garrêja kurũm ne me kwÿ bõx. Nhym Djudêja kurũm me kwÿ bõx. Nhym me kwÿ krĩraxbê Djeruxarë kurũm bõx. Nhym me kwÿ Idumêja kurũm bõx. Nhym me kwÿ ngõbê Djodão nhikjêbê apÿnh kikre djari kurũm bõx. Nhym me kwÿ krĩraxbê Xirumë Xidõ kurũm mõn bõx. Jeju kute apÿnh mÿjja pumũnh kêt nhipêx djari ne me arÿm omũn amũ memã 'ã ajarë nhym me arÿm kuma. Ne kam arÿm itepato arkôt mõn bõx. Me krãptĩ: bõx.

⁹ Nhym kam Jeju arÿm kôt ba djwÿnh arkum,

—Gar ikuri kà'õ dji. Godja me ijo bikamÿr jabej ba on mebê kàkam nhÿ, ane.

¹⁰ Bir, kute me krãptĩ mexkam ne apÿnh me punu djari kute kupênh prãm. Me krãptĩ: te kupênh prãmje ari Jeju kôt bikamënho ku'ën ingãnh kumex. Kam ne ar kute kuri kà'õ djirmã arkum kà jarë.

¹¹ Nhym mekôt apÿnh me karõ punu kute ar meo ba. Nhym me Jeju parbê rôrõk. Me karõ kute Jeju pumũnhkam ne me mã: parbê rôrõk ne mã: kàj bê kum kabën ne kum,

—Ga abê Metĩndjwÿnh Kra, ane.

¹² Nhym kam mã me karõ punumã bën tÿx ne kum,

—Dja ga me ipudju, ane.

Kute ar kubê 12 janor.

Mat 10.1-4; Ruk 6.12-16

¹³ Ne kam arÿm krãnh'ã wabi. 'Ã wabin arÿm amikôt ar ku'uw. Kum ar kĩnh djari ar ku'uw nhym ar arÿm 'ÿr bõx.

¹⁴⁻¹⁵ Nhym kam arÿm amikôt ar umjuw. Ar kubê 12 pumjuw. Dja mã amimë aro ba nhym ar arÿm ÿtãri omũn kabën maro ba. Nhym kam kute ar anorn kute arkum,

—Dja gar kàj bê memã ijã adjujarënh ar aban kam ikukwakam me punuo mexo aban kam me karõ punu janor ne kujaêko aba, anhÿrmã. Dja ã Jeju Ar kubê 12mã ane. Ja kadjy ne amikôt ar umjuw. Nhym kam me aben djõ'ã ar'ã abenmã kum,

—Kute ar anorja, anhÿro ba.

16-17 Be, kute amikôt Ar kubê 12 pymjÿr nhidji jarênh kadjy ne ja.

Ximão. Ajbir ne Jeju kum Pedru jarê.

Xijagu. Djebedêu ne Xijagu dji.

Djuão. Xijagumê ne Djuão ar axikôt kator.

Ajbir ne ar amêmã Bôanedu jarê. Na krikrit'ã ne ar idji amijakre.

18 Ængre.

Piripi.

Batormê.

Matêu.

Tôme.

Xijagu 'ôdjwÿ. Aupêu ne Xijagu ja dji.

Tadêu

Ximão 'ôdjwÿ. Idji nhikjêbê ne Xerodji.

19 Djuda. Idji nhikjêbê ne Ikadji. Ta dja kurê djwÿnhmã Jeju kanga.

Be, Ar kubê 12 nhidji ne ja. Jeju kute amikôt Ar kubê 12 pymjÿr ne kute ar anor ne ja.

Me kute kum Xatanaj nhô àpênh jarênh.

Mat 12.22-32; Ruk 11.14-23, 12.10

20 Nhyim kam Jeju ar môn arÿm kikre 'ômã wadjà. Nhyim kam me krãptî: ajte ar'ã akuprô. Nhyim kam ar te kute ô kwÿ krên mexmã.

21 Nhyim Jeju kute meo ôbikwaja arÿm me krãptî: jarênh man abenmã kum, "Bãrãm arÿm ajbã", ane. Ne kam kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã kôt tē.

22 Nhyim Môjdjê kukràdjà mar djwÿnh kwÿ ne me arÿm krîraxbê Djeruxarê kurÿm tēn mekôt bôx. Ne kam arîk Jeju'ã memã kum,

—Be, djãm Metîndjwÿnh kukwakam ne me karô punu kujaêko ba? Kati. Me karô punubê Bedjêbu ne o ba. Me karô punu nhô bēnjadjwÿr kukwakam kute me karô punu janor ne kujaêko ba. Nãm me ã Jeju'ã memã ane.

23 Nhyim kam amiwÿr me ku'uw ne apÿnh kukràdjà djari'ã memã mÿjja jakren 'ã memã ajarēn memã kum,

—Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ô àpênh kujaêko iba? Kati.

24 Me aben djwÿnh tãm kum aben kurêkam ne kurê djwÿnh arÿm meo apêx.

25 Nâr, ô kikre tãm kam me krî godja me ta kum aben kurê jabej nhyim me arÿm aben bê me kungrà. Djãm mrãmri ne ba we

Xatanaj kukwakam ô àpênh kujaêko iba? Kati. Djãm Xatanaj kum ô àpênh kurê? Kati.

26 Be, Xatanaj ren kum ô àpênh kurên kujate nhyim ren ô me arÿm aben bê ajmà nhyim ren arÿm bēnjadjwÿr'ã aminhinomã amimê. Nhyim be, kati. Xatanaj kum ô àpênh kurê prãm kêt. Ne ba ren Xatanaj kukwakam ô àpênh kujate nhyim ren Xatanajdjwÿ kum ô àpênh kurê. Nhyim be, kati. Xatanaj kum ô àpênh kurê prãm kêt.

27 Ga, me'ô tÿx nhürkwãja pumũ. Mÿj dja me kute ô nékrêxo prôt kadjy me'ô tÿx nhürkwãmã àr on? Bir, dja me me'ô tÿx kumrêxo tÿm ne uwpre. Ne kam arÿm ürkwãmã wadjàn kubê nékrêxo prôt ne, ane. Mÿj'ã ne Jeju me'ô tÿx jarê? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrêxo tÿm ne uwpre kam arÿm amim ô me ja pytà. Nãm ã Jeju memã ane.

28 Ne kam ajte memã kum,

—Kam ba me amã arê ga me ama. Me kute mÿjjao bikēnh kunîkôt ne Metîndjwÿnh me axweo aknon mekam ngryk kêt. Me kute Metîndjwÿnh japrÿkam dja o aknon me kam ngryk kêt.

29 Nhyim be, dja me Metîndjwÿnh Karô japrÿ nhyim arÿm mekam ngryk rã'ã ne memã axwe jarênh rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane. Mÿkam ne ã memã ane?

30 Bir, Metîndjwÿnh Karô ne mã Jejuo ba nhyim me arîk 'ã memã kum,

—Me karô punu ne ar o ba, ane. Nhyim kam arÿm Metîndjwÿnh Karô'ã me kabēn punu nêje me kukrà.

Nã ar'ã ujarênh.

Mat 12.46-50; Ruk 8.19-21

31 Nhyim kam Jeju nhôbikwa ar kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã kôt mō. Jeju nãmê kamyre ar axikôt apôx ar Jejukôt tēn kam arÿm mekôt bôx. Ne kam ar arek bôm ku'ê. Arek ku'ên arÿm 'ÿr me'ô jano. Kute amiwÿr 'wÿr kadjy 'ÿr ano.

32 Nhyim me krãptî: bu'ã ku'ê nhyim me'ôja 'ÿr bôx ne kum,

—E kum, bôm anãmê atōnhre ar amã kabēn, ane.

33 Nhyim kum,

—Be, mỳj dja mekam kute ba kum, “Nhirwa”, ane nàr kum, “Akmere”, ane? ane.

³⁴ Ne kam ari me bu'ã ku'èkôt krãn memã kum,

—Ota, inãmẽ ikamy ne ja.

³⁵ Dja gar Metĩndjwỳnho kĩnh kadjy kabẽn man kôt ar amijo aba. Ba kam arỳm ar amã, “Akmere” nàr amã, “Àpnhĩre”, ane nàr amã, “Nhirwa.” Nãm ã Jeju arkum ane.

4

Bàygogo'ã ujarẽn.

Mat 13.1-9; Ruk 8.4-8

¹ Ne kam akati tãm kam tẽn arỳm imôti mỳrri nhỹ.

² Nhyam kam me krãptĩ: 'ã akuprõ. Nhyam kam arỳm mebê tẽn kàkam nhỹ nhyam me krãptĩ: arỳm ngô mỳrri kum dja.

³ Nhyam kam arỳm apỳnh kukràdjà djàri'ã memã mỳjja jakren memã 'ã ajarẽ. Ne memã kum,

—È, ò pur djwỳnh ne kute ò purkam bàygogo kremã 'ỳr o tẽ. 'Ỳr o tẽn o bõx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm me kute mỳjja kre kadjy tu mỳjja 'yo ukabê, bàygogo 'yja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabêr mrã. Kute mrãmri ne me kute katèbàri 'yo ukabêr mrãnhja pyræk.

⁴ Nãm Jeju memã kum,

—Be, me'õ ne ar bàygogo 'yo ukabêr mrã. Nhyam 'y kwỳ prykam rôrøk. Nhyam kwênh prĩne kuku.

⁵ Nhyam kwỳ kẽnpo'ã pyka purorrekam rôrøk. Nhyam kam pyka purorrekam INGRÛT kukrà kêt kumrẽx.

⁶ Nhyam kam kỳjrũm myt nhỹn arỳm 'y nhingrõt ga nhyam kajot ne arỳm ty. Arê jabjê kêt kam ne ty.

⁷ Nhyam 'y kwỳ mrỳnhĩkam rôrøk ne kam mrỳnhĩmẽ ro'ã INGRÛT ne. Nhyam kam prĩne o akno nhyam arỳm bàygogo 'y kêt ne.

⁸ Nhyam 'y kwỳ pyka mexkam rôrøk ne INGRÛT ne kam abatanh ne. Ne arỳm apỳnh bàri ku'è djàri nhyam kwỳ'ã kàjbê iyy mex nhyam 'y'ã akre kubê 30. Nhyam kwỳ iyy mexkumrẽx nhyam 'y'ã akre kubê 60. Nhyam kwỳ iyy jabjê nhyam 'y mexti:re ne kam 'y'ã akre kubê 100. Nãm ã Jeju Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã apỳnh mỳjja jakreo ane.

⁹ Ne ajte memã kum,

—Gop me ajõ ajamak mex jabej tu amim ikabẽn markumrẽx, ane.

¹⁰ Nhyam kam me krãptĩ mã mõ. Mã mõ nhyam Jeju ar arỳm ate nhỹ. Nhyam bu'ã ar jamẽ kôt ba djwỳnhbê 12 ar arỳm kukij ne kum,

—Mỳkam ne ga apỳnh kukràdjà djàri'ã mỳjja jakren memã ajbit jarẽ? ane.

¹¹ Nhyam arkum,

—Bir, djãm me kunĩ kute ikukràdjà marmã? Kàjkwakam Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute amim me utàr ne ar meo ba'ã ikabẽn kukràdjà djãm me kunĩ kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arẽnho amirĩt gar aje marmã. Nhyam be, me wãbê ne ba udju ne.

¹² Me wã kute mar kajgokam ne ba apỳnh kukràdjà djàri'ã memã mỳjja jakren memã mỳjjabit'ã ajarẽ. Me kute ikukràdjà mar kajgo wã ne amrêbê: me bakukãmãre memã arẽn memã kum,

“Me te memã mỳjja jakre nhyam me omũnh kajgon mã amim omũnhkumrẽx kêt.

Nhyam me te memã mỳjja jarẽ nhyam me me kabẽn maro krĩn mã mar kêt. Mã kukràdjà'ã mỳjja kute amijakreja mar kêt.

Kute Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akẽx kêt nhyam me axwekam ngryk rã'ãmã.”

Nãm me bakukãmãre ã me wã'ã memã ane. Kam ne ba apỳnh kukràdjà'ã apỳnh mỳjja jakren memã mỳjjabit'ã ajarẽ. Me wã kute mar kajgokam.

¹³ Ne kam ajte arkum,

—Be, ikukràdjà ije ajbir 'ã me'õ kute bàygogo 'yo ukabêr jakreja djãm ar aje mar kêt? Be, dja ba apỳnh ikukràdjà'ã mỳjja jakre rã'ã. Mỳj godja gar amũ ikukràdjà ja mar on.

¹⁴ Be, Metĩndjwỳnh kabẽn'ã ujarẽn djwỳnh ne arỳm memã arê nhyam me kuma.

¹⁵ Kuma kute mrãmri ne 'y kwỳ prykam rôrøk pyræk. Nhyam ate Xatanaj totokbê jãm mebê o amijakren mebê Metĩndjwỳnh kabẽno akno.

¹⁶ Kẽnkam 'y rôrøkja ne me kute amim Metĩndjwỳnh kabẽn mar 'iry kêt ne kangaja'ã amijakre. Nãm me myt tãm kam Metĩndjwỳnh kabẽn man bit kum kĩnhkumrẽxo tẽn kajgo.

¹⁷ Kute tu amim markumrẽx kêtê. Ajk-waobit ne kute mar. Kute 'y nhingrõt ne

arê kêt kam tēmbê tykja pyrāk. Kute amim mar 'iry kêt nhy m ate apÿnh me kaprî djari me'ÿr bôx nhy m me arÿm kanga.

¹⁸ Mrÿnhîkam 'y rôrôkja ne me kute Metîndjwÿnh kabēn mar ne kam ate ajte kute jām mÿjja marja'ā amijakre. Nām me arÿm Metîndjwÿnh kabēn man

¹⁹ kam 'āno ām kêt ne amim, “Mÿj dja ba nēn inhō kwÿ krēn mex ne inhō kubēkà mex? Ikanēkam mÿj dja ba nē”? ane. Nām pykakam mÿjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'ôk kaprîo atom rax prā:m ne ajte apÿnh mÿjjao atom rax prā:m. Djām kute amim mÿjjao atom raxkam mrāmri umar mex? Kati. Bir, me arÿm ô mÿjja rÿnhkam mrāmri umar punukumrēx. Ga, mrÿnhî kute bāygogoo bikēnh nhy m kam iij kêtja pumū.

²⁰ Ga, me'ô bāygogo 'yo ukabēr tē nhy m ajte kwÿ pyka mexkam rôrôkja pumū. Nhy m arÿm ingrôt ne abatānh ne. Abatānh ne arÿm iijkam 'y kume:x. Me kwÿdjwÿ ne me memā Metîndjwÿnh kabēn jarē nhy m me arÿm tu amim markumrēx. Ne kam maro amū amikamēn arÿm mar rax ne. Mar rax ne arÿm ukaprîkumrēx. Me kwÿ ne me kājbe ukaprî kryre kute mrāmri ne bari kwÿkam iij mex nhy m kam 'y kubē 30 pyrāk. Nhy m me kwÿ ukaprîkumrēx kute mrāmri ne bari kwÿkam iij mexkamrēx nhy m kam 'y kubē 60 pyrāk. Nhy m me kwÿ ukaprîti:re kute mrāmri ne bari kwÿkam iij mexti:re nhy m kam 'y kubē 100 pyrāk. Me ukaprîkumrēx nhy m Metîndjwÿnh arÿm mekam kînhkumrēx. Mekam kaprîre kêtumrēx. Nām ā Jeju arkum ane.

Kute amikukràdjà'ā ngônhpôk jakre.

Ruk 8.16-18

²¹ Ne kam arkum,

—Be, godja me me'ÿr ngônhpôko bôx jabej djām me kute mÿjja 'ôkôt o bipdjur got, kute kanoipôko 'ā pro got? Nār djām me ikwā djā krakri me kute umjÿr got? Kati. Ngônhpôk ne me kum angij ne tu parkam kēnhkam umjuw.

²² Ba ar amā arē gar ama. Ikabēn kukràdjà ije 'ā apÿnh mÿjja jakren mebē udjurja dja ĩ me kunimā amirîtkumrēx nhy m me kunī kuma.

²³ Gop ar ajamakre mex jabej tu amim ikabēn markumrēx. Nām ā Jeju arkum ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Ar ikabēn mar 'āno dja. Ar ajamakre mex kôt dja ba ar amā ikabēn jarē. Dja gar tu amim ikabēn markumrēx ba arÿm ar amā ikabēn kumex jarē.

²⁵ Mÿkam? Bir, me kute tu amim ikabēn markumrēx jamā dja ba mā kwÿ rax ne arēho tē nhy m me arÿm kwÿ rax ne kuma. Nhy m be, me kute ikabēn mar kajgoja dja Metîndjwÿnh arÿm mebē o akno, mebē ikabēn mar kajgo jao akno. Nām ā Jeju kôt ba djwÿnhmā ane.

Mÿjja 'y'ā ujarēnh.

²⁶ Me kute memā Metîndjwÿnh kabēn jarēnh nhy m ta kute arÿm memā amak bônh nhy m me kute amū mar kamēnh ne kute arÿm mar rax ne. 'Ā ne Jeju memā kum,

—Be, Metîndjwÿnh kute amim me utār ne ar meo baja'ā ne bāygogo amijakre. Be, me'ô ne bāygogo 'yo ukabēro tē:n arÿm 'y kre pa.

²⁷ Ne kam akati kunîkôt ate kadjy krā. Nhy m kam 'y ingrôt ne abatānh tēn arÿm prîti. Nhy m kam kre djwÿnh amim, “Je, mÿj ne abatānh kadjy amijon”? ane.

²⁸ Be, bāygogo ta ne pykakam abatānh ne arÿm ô. 'Y kumrēx ne pykakam ikwā. Ne kam arÿm ingrôt. Ne abatānh tē:n arÿm prîti. Prîtin arÿm tujarô. Tujarôn arÿm iij ajkapî.

²⁹ Ajkapîn kam arÿm prÿ ngrà. Nhy m me'ôja arÿm 'āno djan êo mō. Be, Metîndjwÿnh kute ar meo ba ja ne me bāygogo kôt ā amijo ane. Nām ā Jeju memā ane.

³⁰ Ne kam ajte memā kum,

—Metîndjwÿnh kute amim me utār ne ar meo baja. Mÿj ne kute me urāk? Ba ar amā arē gar ama.

³¹ Me amikraxkam kajgo kute motadu 'y kajgo pyrāk. Pykakam 'y bimānhkam 'y kryre. Apÿnh pidjô 'y djari kam 'y ne kute rÿnho motadu 'y jakrenh mex ne.

³² Pykakam motadu 'y rôrôk ne kam arÿm ingrôt. Ingrôt ne arÿm rÿnh mō. Rÿnh mōn arÿm amipānh pidjô bari kunī rē. Ne arÿm pa koror mex ne. Nhy m kwēnh arÿm

amykrâkôt apÿnh pakam ku'ê. Nãm ã Jeju memã ane. Me kute amim Jeju marmã nhym arÿm ja pydjïn kadjy amima nhym arÿm ja kadjy amiman 'ã tÿm nhym ja kôt 'ã tÿm nhym ja 'ã tÿm nhym arÿm 'ã krãptĩ ne. 'Ã ne 'y kryre ja jakre.

³³ Mÿjja kute ajbir ja pyrâk krãptĩ ne Jeju memã kukràdjã'ã akren memã 'ã ajarê. Me amakkre mex kôt ne memã 'ã ajarê.

³⁴ Ne apÿnh mÿjjabit'ã ajarê. Nãm kute Metĩndjwÿnh kukràdjã'ã mÿjja jakrebit ne memã 'ã ujarênh ar ba. Ne kam arÿm kôt ba djwÿnh ar ate ÿrkam prĩne arkum kukràdjã jarênh mex. Kukràdjã'ã mÿjja kute ami-jakreja prĩne arkum arênh mex.

Kôkmã bẽn tÿx.

Mat 8.23-27; Ruk 8.22-25

³⁵ Nhym akati tãmkam arÿm ar'ã myt wadjã nhym Jeju arkum,

—Gwaj on ne ikjêmã rê, ane.

³⁶ Nhym kam ar me krãptĩmã kum,

—Me on ajmã, ane. Nhym Jeju kôknhôkâkam ÿr rã'ã nhym ar tu amimê o mõi. Nhym me kwÿ kã kwÿkam arkôt mõi.

³⁷ Nhym kam na 'itÿx ar'ã ruw nhym kôk 'itÿx wabê nhym kam ngô arÿm aben pumjuw ne kã nhiby aton arÿm kã krekam bikapĩno mõi. Kã krekam bikapĩno mõi nhym arÿm ipu 'ÿr.

³⁸ Nhym wãnh Jeju kã katêkam krã japar djã'ã krã djïn ôto nõ. Ôto nõr mex katikôt nhym kôt ba djwÿnh ar arÿm tok ne kum,

—E kum, ujarênh djwÿnh, ngô kute gwaj banhime x 'ÿr ga ate akrãn anhõto nõ, ane.

³⁹ Nhym arÿm kãjmã djan kôkmã bẽn tÿx. Kum bẽn tÿx ne ngômã kum,*

—Anhikrê, on akubyn aminê, ane.

Nhym arÿm kôk djãbêr amikrãta nhym ngô arÿm tu mê ne nõ.

⁴⁰ Nhym kam arkum,

—Je tô mÿkam ne gar ã atĩn prãmo ane? Mÿkam ne gar tu amim imarkumrêx kêt? ane.

⁴¹ Nhym ar madjã kretin abenmã kum,

—Je tô mÿj me'õ got ja? Nãm tu gêt kôkmã kabên nhym tu kabên kôt anhikrê, ane.

5

Me karõ punu krãptĩ kute ar me'õ ba.

Mat 8.28-34; Ruk 8.26-39

¹ Ne kam imôti nhikjêmã bõx. Kam ne mebê Djeradja nhõ pyka.

² Nhym kam Jeju ar akâxkam bõx ne arÿm wabin dja. Nhym adjynkêt ne me'õja pyka krã kurũm katon 'ÿr tẽ. Me karõ punu ne ar o ba.

³ Pyka krãkam ne ar ba tũm. Nhym me te kãxirãxo ari uwpreo ba.

⁴ Nãm me te kadjy kãxirãxo te djê djãmê kãxirãxo kãkrã djê djã mÿn te o uwpre nhym mã ari kãkrã djê djã rênho ba. Ne mã ari kãxirãxo te djê djã kukênho ba. Nhym me kute unênh mex kadjy te: me tÿxo kute urãk'õ prãmje.

⁵ Nhym akati kunĩkôt ne akamãt kunĩkôt me'õja krãnhre'ã ar ba. Ne me tykmã kikre mẽ amijo kajkepo ba. Nãm ari àmra ban ari kẽnõ amijayro ba.

⁶ Me'õja katon arÿm amybÿm Jeju pumũ. Omũn arÿm tu 'ÿr prõt ne. Prõt ne 'ÿr bõx ne arÿm ibôn nhÿ. Kute kum amijo à'wÿr kadjy ne parbê ibôn nhÿ.

⁷⁻⁸ Nhym kam kum kabên ne kum,

—Me karõ, apunure. On kum anhire, ane.

Nhym me'õ me karõ punu kukwakam arÿm kum kabên ne. Kãj bê kum àmrakam kum kabên ne kum,

—E kum, mÿj nã Jeju? Abê kãjkwakam Metĩndjwÿnh Kra. Mÿj ne ga aje ijo mã? Dja ga Metĩndjwÿnhmã akabên pydjïn jarên ijã kum, “Dja ba kamjêr kêt”, ane. Dja ga ã Metĩndjwÿnhmã anen arÿm ikamjêr kêt ba arÿm itokry kêt. Nãm ã me'õ kum ane.

⁹ Nhym kum, “Mÿj ne anhidji kute”? ane.

Nhym kum,

—Me ikrãptĩ:kam, inhidjibê ne krãptĩtire, ane.

¹⁰ Ne kam amijo a'uw ne kum,

—Kwãrĩk wãnh me ja mõi djã kurũm me ijanor kêt, ane.

¹¹ Nhym wãnh angrô jamy krãptĩ: krãnhrekam àkur mõi.

¹² Nhym me karõ punu krãptĩ amijo a'uw ne kum,

—Gop angrô jamymã me ijano ba me kum wadjã, ane.

* **4:39** Adjãkam kute kabênõ mÿjja kunĩ nhipekôt arÿm kôkmã bẽn tÿx.

13 Nhyim memã kum, “Aj mã”, ane.

Nhyim me karô punu krãptĩ arým me'õmã iren kurũm kato. Katon arým angrô jamymã wadjà. Nhyim angrô jamy arým amibêx ne tu pyka krã'yr'ã aparmã prôt. Prôt ne arým imôtikam nox. Nox ne arým ngô aminhimex ne arým kunĩ ty. Angrô jamy kubê 2.000 ne ty.

14 Nhyim wãnh angrô jamyo djuw mex djwýnh ar arek omũnho dja. Ne kam mã krĩraxmã tẽn arým memã arẽ. Arwãkam me jamẽ ne memã arẽ. Nhyim me kute mýjja pumũnhmã amũ 'yr mō.

15 Jeju'yr mōn 'yr bōx. Nhyim me'õ me karô kute kum irerja arým arek nhỹ. Nãm arým kà jadjàn no mextirenh nhỹ. Nhyim me kum uma ne.

16 Nhyim ar kumrêx kute omũnhja arým me'õja'ã ajarẽ. Ne ar ajte angrô jamy'a ajarẽ.

17 Nhyim kam me Jejumã à'wýrmo krax ne kum,

—Gop on me inhõ pyka kurũm akato, ane.

18 Nhyim Jeju ajte kàkam ýrmã tẽ nhyim me'õ me karô kute kum irerja kum amijo a'uw ne kum,

—Ba mã akôt ajkamẽ, ane.

19 Nhyim kum,

—Kati, mã. Akubyn anhũrkwã 'yr tẽ. Aje meo anhõbikwa wã'yr tẽ. Memã Bẽnjadwýr djwýnh'ã ajarẽ. Kum akaprĩn kute ajo mex'ã ajarẽ, ane.

20 Nhyim kam arým mã tẽn amũ pyka nhidjibê Krĩraxbê 10'yr bōx. Ne kam Jeju kute o mex'ã me kunĩmã ujarẽnh ar ba. Nhyim me kunĩ te kute mýjja marmã kam no tyn ku'ê.

Me'õ kurerer tyk'ã ujarẽnh.

Mat 9.18-19; Ruk 8.40-42

21 Nhyim kam Jeju ajte kàkam nox ne akàx nhikjẽmã mō:n kam bōx. Ne kam wabin dja. Nhyim kam ajte me krãptĩ: 'ã akuprô.

22 Nhyim me'õbê Djajru 'yr tẽ. Mebê idjaer bikprõnh djakam kubê bẽnjadwýr'õ. Nãm 'yr tẽn arým omũ. Omũn kute kum rax jarẽnh kadjy tu parbê tým ne nõ.

23 Ne krao a'u:w ne kum,

—Wãnh ne ikra prĩtire nõn arým tyk 'yr. Gu 'yr ga 'ã anhkra dji gẽ à kêt ne imã tĩn, ane.

24 Nhyim arým kôt tẽ. Tẽ: nhyim me krãptĩ: prĩne aêr mex ne kôt mō.

25 Nhyim wãnh me'õ nire kôt tẽ. Kamrô mã: apôx'ã ne arým amex kubê 12 apêx.

26 Nhyim kamã me ta kute amijo mýjja marja krãptĩ aben totokmã te kaneo ba. Djãm kam arým mex got? Kati. Me ô'ã ãm mã tokryo tokry. Ne mã memã o pãnh'ã arým ô pi'ók kaprĩ kunĩ krê. Ne kam mex kêt ne ãm punu mex mō.

27 Ne kam me kute Jeju'ã ujarẽnh man arým 'yr tẽ. Me krãptĩ: Jejukôt mō: nhyim nija mekôt amibêx mex ne arým kôt bōx. Kôt bōx ne tu Jeju nhibũmkôt 'ã kubêkà kupê.

28 Be, kute o anhỹr kêttri ne amim,

—Ba 'ã kubêkàbit kupên arým imex ne, ane.

29 Nãm 'ã kubêkà kupên kupênhmẽ ro'ã nhyim arým kamrô ngrà nhyim arým amikam amimex ma.

30 Nhyim Jeju on kute o mexkôt amikam kuman arým me ipôkri akubyn akêx ne memã kum,

—Nhyim ne ijã kubêkà kupê? ane.

31 Nhyim kôt ba djwýnh kum,

—Djãm me krãre ne me akuno ga, “Nhyim ne ikupê”? ane, ane.

32 Nhyim kute me'õmã katormã ari mekôt krã.

33 Nhyim nija arým kute amimex markam 'yr bōx. Nãm umaje tertet ne tu parbê tým. Parbê tým ne arým prĩne kum amijarên kum,

—Mrãmri, ba ne ba akà kupê ga arým ijo mex ne, ane.

34 Nhyim kam kum,

—Àpnhĩre, ga ne ga tu amim ikamnhĩxkumrêx ne arým amex ne. Adjumar mex ne tẽ. Arým amexkumrêx, ane.

35 Nãm ã kum anhỹro dja nhyim me kwý bẽnjadwýr Djajru nhũrkwã kurũm tẽn ar kajpan arým Djajrumã kum,

—Arým ne akadjwýx akuno. Kwãrĩk wãnh ijukri ujarẽnh djwýnh kunor kêt, ane.

36 Nhyim Jeju Ar kubê ate krãn arým Djajrumã kum,

—Kwãrĩk wãnh amã akra tyk pyma kêt. Djã gãm tu amim ikamnhĩxkumrêx, ane.

37 Ne kam Pedrumẽ Xijagumẽ Djuão arkum,

—Ar gajbit dja gar ikôt tē, ane.

Ne bu'ã me ku'êmã kum,

—Me arek jakam dja, ane.

Djuãomē ne Xijagu ar axikôt kato.

³⁸ Nãm memã anen kam ar Djajru nhürkwãmã tēn bõx. Nhyr wãnh me kangao kumex. Me muw ne abej àmrao kumex nhyr Jeju arým me omũ.

³⁹ Ne kam arým me'yr wadjàn memã kum,

—Mýkam ne ga me akangao akumex ne muw? Djã nãm prítija ty? Kati. Nãm õto nõ, ane. Kute akubyn o tĩnmã. Kam ne ã memã ane.

⁴⁰ Nãm memã ane nhyr me arým 'ã bēno ajkēn keketo kumex. Nhyr kam arým bõm me ano nhyr me kunĩ kato. Ne kam bãmmē nãmē kôt ba djwýnh ar ajbito mõn príti nhikwã djà'yr aro wadjà.

⁴¹ Ne kam príti nhikra 'amýn kum, “Tarita kumĩ”, ane.

Nãm ren me bakabēnkam kum,

—Prítire, amã ne ba ikabēn. Kàjmã dja, ane.

⁴² Nãm kum ane nhyr arým ar aērbē kàjmã djan ar mrã. Nhyr ar arým kôt madjà kreti. Príti'ã ne amex kubê 12.

⁴³ Nhyr kam arkum kabēn ne amijã arkum karõn arkum, “Djã gãm ar ipudju”, ane.

Ne ajte arkum,

—Ar kum mýjja'õ ngã gê kukrē, ane.

6

Õ pyka djwýnhkam bõx.

Mat 13.53-58; Ruk 4.16-30

¹ Ne kam arým memã kãx ne amũ õ pyka djwýnhmã tē. Nhyr kôt ba djwýnh ar kôt mõ. Nhyr kam arým 'yr bõx.

² Nhyr ar'ã arým pi'õk rãrãr. Nhyr arým mebē idjaer bikprõnh djà'yr tēn kam 'yr bõx ne arým wadjà. Ne kam kute memã amikukràdjã jarēnh kadjy arým amikrax ne. Nhyr me krãptĩ kabēn man kam no tyn kumex ne ari abenmã kum,

—Je tõ nhyr nã kum me kukràdjã ja jarē nhyr ã kabēn mexo ane. Nhyr ne kum àpēnh'ã karõ nhyr ã mýjja nhípēxo ane. Mýjja pumũnh kētkumrēx ne ipēx nhyr kumex.

³ Be, Jejubē ne pĩ kēnh djwýnh kajgo. Marij kurũm ne kato. Kôt ar apõxjabē ne

Xijagumē Jõdjemē Djudamē Ximãomē. Be, ar axikôt apõx ne ja. Kanikwýnhdjwý ar me baro'ã ar ba. Djãm atemã me'õ? Kati. Tãm. Me bajõ tãm. Ne kam ã àpēho ane. Nãm me ã ari abenmã anen kam arým kubē Jeju kĩnh no kati.

⁴ Nhyr kam amijã memã kum,

—Pyka kunĩkôt me Metĩndjwýnh kukwakam ujarēnh djwýnhmã kãjmã rax kamēho ba. Nhyr be, õ pyka djwýnhkam me jabit ne me ar prãro ba. Õbikwa djwýnhkam ar ja, õ kikre djwýnhkam ar ja ne me ar prãro ba, ane.

⁵ Ne kam te kute õ pyka djwýnhkam mýjja pumũnh kēt krãptĩ nhípēx prãmje. Te me krãptĩ mex prãmje. Me kute aparmã rax kamēnh prãmkam. Nãm me punu ngrērebit'ã ikra jadjuw ne meo mex.

⁶ Ne mekam no tyn djan amim,

—Je tõ mýkam ne me kute inhõ pyka djwýnhkambit amim imar kētkumrēx, ane.

Kute Ar kubê 12 janor.

Mat 10.1-15; Ruk 9.1-6

Ne kam arým tē. Apýnh krĩkôt tē. Memã amikukràdjã jarēho tē.

⁷ Ne kam amiwýr Ar kubê 12 'uw nhyr ar arým 'yr bõx. 'Yr bõx nhyr kute amũ ar anor kadjy arým aro aben nhikjē. Ne ar kute kukwakam me karõ punu janor ne kujaēk kadjy arkum amipyma jadjã.

⁸ Ne kamã arkum 'ã karõn arkum,

—Ar amõr kadjy kwãrĩk wãnh mýjja krãptĩ byr kēt. Dja gar akajpar djãbit by. Kwãrĩk wãnh mokà byr kēt. Kwãrĩk wãnh djwý byr kēt. Kwãrĩk wãnh anhõ katõk'y djãkam pi'õk kaprĩ byr kēt.

⁹ Ne ar aparkã ponh jangjēn ar anhinõkã pýnhbit jangjē, ane.

¹⁰ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar apýnh krĩ'yr mõ. Nhyr me'õ arým ar amã aminhürkwã jarē. Kumã dja gar wadjàn kambit anhikwã. Ne kam me õ krĩrax kurũm ar amõrkambit dja gar anhürkwã 'õdjwý jabej.

¹¹ Nhyr godja me ar abē aminhürkwã nē jabej ne kute ar amar prãm kēt jabej gar mebē aparkã'ã me õ pyka ka'u. Me kurũm akatorkam pyka ka'u. Aje me kangao amirĩt kadjy. Ba ar amã arē gar ama. Amrēbē: krĩraxbē Xõtõmamē Gomorakam

me axwekumrêx. Dja ï Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh kadjy akati bôx. Nhyim be, ajbir me krĩ jakam dja me axwe pãnh amrêbê me tũm wã jakre. Me kute ar abê aminêkam dja me axwe pãnh me tũmwã jakre. Nãm ã arkum karõo ane.

¹² Nhyim kam ar amũ mõn kàj bê me akreo ban memã kum,

—On me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx, ane.

¹³ Ne arým me karõ punu krãptĩ kute ar meo ba jano nhyim arým memã iren mã mõi. Nhyim ar me kanê krãptĩ kungrã. Mýjja kangô kute rõny kangô pyrãko me kungrãn meo mexo ba.

Djuão'ã ujarênh.

Mat 14.1-12; Ruk 9.7-9

¹⁴ Nhyim kam me amũ Jeju jarênh ipõk. Nhyim kam mebê idjaer nhõ bẽnjadjwýr rax nhidjibê ne Erodji. Arým ne me kute Jeju jarênhja ma. Ne kam arĩk Jejuo Djuão ne memã kum,

—Ngõmã me angjênh djwýnhbê Djuão arým akubyn tĩn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tĩnkam ne mã mýjja pumũnh kêt nhipexo ba, mã me punuo mexo ba, ane.

¹⁵ Nhyim me ja arĩk Jeju'ã memã kum,

—Be, kubê Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhbê Erij, ane.

Nhyim amũ me ja 'ã memã kum,

—Be, kubê ne Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh'õ. Nãr, kute amrêbê: Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh'õ pyrãk, ane.

¹⁶ Nhyim bẽnjadjwýr rax Erodji kute Jeju jarênh markam 'ã memã kum,

—Be, Djuão ne wã. Ba ije kadjy me anor nhyim me kute mut krã'yr, arým akubyn tĩn ne ar ba, ane.

¹⁷⁻¹⁸ Be, me kute Djuão bĩn kêttri ne Erodji kamyre. Idjibê ne Piripi. Piripi prõ nhidjibê ne Erodjij. Nhyim kam Erodji arým kamyrebê prõ pytãn ar o ba. Nhyim kam Djuão nêje kum kabên ne kum,

—Metĩndjwýnh kukrãdjã kupa'ã ne ga akamyrebê prõ pytã, ane.

Nhyim Erodjij kuman arým Erodjimã apnê. Djuão'ã kum apnê nhyim arým 'ýr me

krãkamngõnh jano. Nhyim me arým o tým ne kubê ijê.

¹⁹ Nhyim kam Erodjij ari kum Djuão kurêo ban te kute bĩnmã 'ã amijakreo ba.

²⁰ Erodji kum Djuão pymakam Erodjij te 'ã amijakreo ba. Erodji mã 'ã amim,

—Djuão ne katãt ar amijo ban Metĩndjwýnh mexo mex, ane. Nãm mã amim anen ar Erodjijbê utãr mexo ba.

Djuão kute Erodjimã Metĩndjwýnh jarênhõ ýr kunĩkõt Erodji ari amim,

—Je tõi mýj dja ba amijon? anen te kute kabên mar ne kõt kute amijo anhýr prãmje. Nhyim be, kum Djuão kabên mar prãmã.

²¹ Erodjij kum Djuão kurêo ba nhyim kam arým mrãmri kute bĩn kadjy õ akati bôx. Erodji rwýk djãkam õ akati arým bôx. Nhyim õ akatikam arým bu'ã bẽnjadjwýrreja ro'ã àkuro nhý. Apýnh õ me rũnh djãri, õ krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýr djãri, õ pykabê Garrêjakam me õ nêkrêx rũnh djãri, me kunĩ õ akati kadjy Erodji'ã akuprõ.

²² Ne õ kwý krêno nhý nhyim Erodjij kra kurerer arým me'ýr wadjã. Ne kam memã to nhyim me arým kum kĩnh. Erodjimê me ro'ã ýrja kum kĩnhĩ. Nhyim kam Erodji kurerermã kum,

—Mýj ne ga amã kĩnh? Dja ga amã mýjja'õ kĩnh ne imã arê ba arým amã kungã, ane.

²³ Nãm kum kabên jarênh mãmdjin kum,

—Be, amã ikabên kajgo kêtumrêx nhyim Metĩndjwýnh arým ima. Dja ga amã mýjja'õ kĩnh ne imã arê ba arým amã õrkumrêx. Nãr godja amã inhõ pyka kuto katê kĩnh jabej ba arým amã kungã. Mrãmri ne ba tu amã ikabên jarênhkumrêx, ane.

²⁴ Nhyim kam arým katon nã kukij ne kum, “Õ mýj dja ba kum arê”? ane.

Nhyim kum,

—Xõ, nõmã me angjênh djwýnhbê Djuão krã'ã dja ga 'wý, ane.

²⁵ Nhyim amibêx ne ajte bẽnjadjwýr rax'ýr wadjãn kum,

—Õ kum amikrà kêt ne nõmã me angjênh djwýnhbê Djuão krã dja ga imã angã. Ngõnh purortikam adjãn o bôx ne imã angã, ane.

²⁶ Nhyim kam bẽnjadjwýr rax arým kaprĩren õkre kadjwýnhbê amim,

—Je, arým ne ba mrãmri kum ikabên jarênh mãmđji nhym Metĩndjwýnh arým ima. Jakam ba te ije kum, “Kati”, anhÿr prãmje. Inhõ me rũnh mrãmri ikabênkumrêx jabej ikam no tyn kumex, ane.

²⁷ Ne kam on me par djwýnhmã kabên ne kum,

—Amrê Djuão krão aprõt, ane.

²⁸ Nhym arým mebê ijê djã 'ÿr tẽn wadjàn arým Djuão mut krãtan kam arým ngõnh purortikam krã djã. Ne kam kurerermã o tẽn o bõx ne arým kum kungã. Nhym arým nãmã kungã.

²⁹ Nhym kam Djuãokõt ba djwýnh ar arênh man arým 'ÿr tẽn. 'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne kam arým Djuão nhĩ mýn o tẽn arým kênkrekam adjã. Be, me kute Djuão bĩn'ã ujarênh ne ja.

Kute mebê 5.000o djuw mex.

Mat 14.13-21; Ruk 9.10-17; Dju r 6.1-14

³⁰ Ne kam Jeju kute ar anorja ne arým apÿnh krĩkõt tẽn kam arým akubyn Jeju'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne 'ã akuprõ. Ne kam kum amijã ajarê. Kute mÿjja nhípêx kunĩ'ã kum ajarê. Kute memã kukràdjã jarênh kunĩja kum 'ã ajarê.

³¹ Nhym me krãptĩ: Jeju ar'ã aben japanho dja. Ar 'ã aben japanho dja nhym ar te õ kwý krẽn kadjy amijo ane. Nhym kam Jeju arkum,

—Gwaj on arwãmã mebê tẽn kam bõx ne bakõkam koto nhÿ, ane.

³² Nhym kam ar ate arwãkam ÿr kadjy kãkam nhÿn arým nox ne.

³³ Nhym me krãptĩ ar mõrkõt amim nokre pumũn arým ar ibej prõt ne. Krĩ kunĩ kurũm ne me pykakõt ar ibej prõt ne. Ibej prõt ne arým akãx nhikjêbê ar kukãm akuprõ.

³⁴ Nhym kam ar kã dji nhym Jeju wabi. Wabin arým me krãptĩ me:xja pumũ. Ne kam amim,

—E kum, nãm me kute mryo ba djwýnh kêt kam mrykĩ'ãtomti krãptĩ ta kajgo ba pyrãk, ane. Kam ne arým kum me kaprĩn arým memã kukràdjã krãptĩ jarênhmo krax ne.

³⁵ Nãm memã arênhõ dja: nhym kam arým 'ã myt ibõ. Nhym kam kõt ba djwýnh ar arým 'ÿr bõx ne kum,

—Arwã jakam mÿjja kêt nhym arým amykry mex ne.

³⁶ Me ano gê me amũ apÿnh kikremã mõn amũ apÿnh krĩmã mõ. Dja me amim õ kwý krẽn djã jamý, ane.

³⁷ Nhym arkum,

—Ar ga dja gar memã mÿjja ngã gê me kukrê, ane.

Nhym ar kum,

—Djãm gwaj baje pi'õk kaprĩ kumexjao djwý jamýnhmã? Denarju kubê 200jao djwý jamýnhmã? Djãm gwaj baje memã õr nhym me kute krẽnãmã? ane.

³⁸ Nhym arkum,

—Mÿj ne ar anhõ djwý kute? Tẽn omũ, ane.

Nhym ar arým bu'ã me ku'ê kõt tẽn omũ. Ne akubyn 'ÿr bõx ne kum,

—Ë, djwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne tepdjwý amãnhkrut, ane.

³⁹ Nhym kam arkum,

—Ar memã arê gê me apÿnh bõre ngrãngrãkam krĩ mõ, ane.

Nhym ar arým apÿnh me krĩ kadjy memã karõ.

⁴⁰ Nhym me apÿnh me krĩ kadjy me'ã akre. Nhym me kwý kubê 100'ã kabên ne krĩ mõ. Nhym me kwý kubê 50'ã kabên ne krĩ mõ.

⁴¹ Nhym djwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt jamý. Ne tep amãnhkrutja by. Ne kãjmã o kãjkwa jabên Metĩndjwýnhmã o amikĩnh jarê. Ne kam djwý kokij ne kõt ba djwýnhmã kungã nhym ar memã õro mõ. Ne kõt tepdjwý ã o anen arým me kunĩmã kungã.

⁴² Nhym kam me kunĩ õ kwý krẽn arým ajne.

⁴³ Nhym kam me arým tepmê djwý janhy ngij ne 'ã akre. Nhym arým 'ã akrekam kaxnokai ipubê 12 ne 'ã kãtãm.

⁴⁴ Be, me my kute djwý krẽn'ã akrekam kubê 5.000. Ne ijukri me niremê me prĩre'ã akre kêt.

Ngõ'ã tẽn.

Mat 14.22-33; Dju r 6.15-21

⁴⁵ Nhym kam Jeju urokam kõt ba djwýnhmã kum,

kukràdjàn memã arênho aba. Mrãmri ne me ajã arênkumrêx.

⁸ Be, Metĩndjwýnh ne me kute katàt amijo ba'ã memã karô ga me kam kubê amijo akêxo aba. Ne kam mã me akukãmãkjê kukràdjà'a ano tỳx ne ar o aba. Ne kam ngyo ngônhmê ngônhrã ku'ô. Apýnh me akukràdjà kajgo kute ja pyrãk krãptĩ ga me 'ã ano tỳx ne ar o aba. Ne kam arĩk 'ã abenmã kum, “Dja Metĩndjwýnh kôt imã ijaxwe kêt jarê.”

⁹ Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

—Be, Metĩndjwýnh kute katàt amijo aba'ã me amã karô ga me arým kabên ma. Djãm mrãmri Metĩndjwýnh kukràdjà kôt ne ga me akukãmãkjê kukràdjà jarê? Kati. Atemã. Atemã ne ga me akukãmãkjê kukràdjà ja'ã ano tỳx ne Metĩndjwýnh kukràdjà mar kêt ne arým o abikênho aba. Djãm kam me ano mex got?

¹⁰ Ba me amã arê ga me ama. Mòjdjê ne Metĩndjwýnh kukwakam me bakukãmãremã karôn memã kukràdjà jarên memã kum,

“Me amã abãmmê anã jabên ar kabên ma”, ane.

Ne ajte memã kum,

“Me'ô arým bãm'ã nàr nã'ã, ‘Gê Metĩndjwýnh o ajkê’, anhÿr jabej gê me tu kubĩ”, ane.

Me kum bãmmê nã ar abêmã ne Metĩndjwýnh ã me bakukãmãremã ane.

¹¹ Nhym be, djãm me ga ne ga me amã abãmmê anã jabê? Kati. Ga me akukràdjà kôt arĩk memã kum, “Me ajô godja anã nàr abãm mÿjja'ã ajwÿr ga aje kubê anhô mÿjja nê prãm jabej. Ne kum, ‘Be, ba te ije amã òrmã. Aje mÿjja 'ã ijwÿr ba arým o Metĩndjwýnh nhô mÿjja. Kam ba te ije amã òrmã’, ane. Dja ga me ã kum anen arým kubê nê nhym kam arým pijàm ne akubyn 'ã ajwÿr kêt”, ane.

¹² Ga me aje ã memã 'ã karôo anhÿrkam arým me nãmê bãmbê ôdjÿ'ã memã adjàpnênho aba.

¹³ Me kum ar abê kêt'ã memã adjàpnênho aba. Metĩndjwýnh te memã kum,

“Me amã abãmmê anã jabên ar kabên ma”, ane

ga me arým Metĩndjwýnh kabêno me kukràdjà kajgon akukràdjào arým nãmê bãmbê ôdjÿ'ã memã adjàpnênho aba. Aje Metĩndjwýnh kukràdjào me kukràdjà kajgo ne ajte kupa'ã memã akukràdjà punu ja jarê. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁴ Ne kam ajte amiwÿr me kunĩ 'uw ne memã kum,

—Ë, dja ga me akunĩ imaro nhÿn ikabên markumrêx.

¹⁵ Me kute apýnh mÿjja'ã memã kum, “Ja dja ga ãm omũ. Dja ga krên arým ajaxwe”, anhÿro ba. Nhym be, Metĩndjwýnh, djã ne me mÿjja 'ô krê nhym arým kum, “Ja ne ga krên arým ajaxwe”, ane? Kati. Me kabên punukam ne memã axwe jarê. Me àkĩnhĩkam ne memã arê. Me ari prô, mjên kupa'ã kurê bakam ne memã arê. Me 'êxnhĩkam ne memã arê. Axwe'ôkambit ne Metĩndjwýnh memã axwe jarê.

¹⁶ Gop me ajamak mex jabej tu amim ikabên markumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁷ Ne kam arým mebê kikremã wadjã. Nhym kôt ba djwýnh arým kukij ne kum,

—Nã gãm ar imã, “Djã ne me mÿjja 'ô krê nhym Metĩndjwýnh kum, ‘Ja ne ga krên arým ajaxwe’, ane? Kati”, ane. Tãm ne ga arê nhym ar ibê bipdjur rã'ã ne, ane.

¹⁸ Nhym kam arkum,

—Je tô djãm ar gadjwÿ ajamakre kêt? Be, mrãmri ne me kute mÿjja'ô krênkôt Metĩndjwýnh memã axwe jarên kêt. Djãm ar aje ja mar kêt?

¹⁹ Be, aparmã ne mÿjja mrãn me tikkremãbit wangij. Mÿjja'ô kurja ne me kute amim mÿjja'ã karô djakam ngjêx kêtumrêx. Me tikkremãbit ne wangij ne kam atykmã arým apôx. Me kute amim mÿjja'ã karô djãmã ngjêx kêtum Metĩndjwýnh kute kôt memã axwe jarên prãm kêt, ane. Jeju kute ã arkum anhÿro arým me ô mÿjja krênja kunĩ mex jarê.

²⁰ Ne kam ajte arkum,

—Me kurũm me kabên punu apôx ne me àpênho punukam ne Metĩndjwýnh memã axwe jarê.

²¹ Me kadjwýnhbê, me amim mÿjja'ã karô djakam ne me amim axwe'ã karô nhym arým me kurũm apôx. Me kute amim axwe'ã karôkam ne

me kute me prô puro nâr me mjên puroo
âkînh ne ro'ã ikwãja'ã amim karô.

Ne prô djwýnh nâr mjên djwýnh kupa'a
kurê'ã amim karô.

Ne kute me par'ã amim karô.

²² Ne kute mebê mýjjao àkînh'ã amim karô.

Ne kute mýjjao atom rûnh'ã amim karô.

Ne kute meo bikênh'ã amim karô.

Ne memã 'êx ne kute me noo biknor'a
amim karô.

Ne kurê ba'ã amim karô.

Ne te ta kute me uràk prãmje ngryk.

Ne me'ã kabên punu'a amim karô.

Ne amijo àmrati.

Ne bën kati.

Me kute amim axwe'a karô ne ja.

²³ Me axweja kunī ne me kurūm apôx.

Nhym kam kôt Metīndjwýnh memã axwe
jarê. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

*Me'õ nire bajtem kute tu amim
kamnhīxkumrêx.*

Mat 15.21-28

²⁴ Ne kam arým mebê tē. Tē:n kam
krīraxbê Xirumē krīraxbê Xidō kuri
pykaja'ýr bôx. Ne kam arým kikre'ômã
wadjàn nhỹ. Ne bit kute me'ômã amijo
amirīt kêtãm. Ne kam te kute mebê amijo
bipdjurmã.

²⁵ Nhym me'õ nire arým arênh ma. Kubê
ne me bajtembê kregu'õ. Pykabê Xirij
Penixijkam ne rwýk djã. Me karô punu ne
kra prítio ba. Nãm arênh man arým 'ýr tēn
parbê ibôn nhỹ.

²⁶ Ne arým Jejumã krao a'uw ne kum,

—Amrê tēn me karô punu kute ikra prítio
baja jano gê kum ire, ane.

²⁷ Bir, Jeju ne jakam me bajtemo mex
prãm kêt. Nãm kute õ mebê idjaerbit
kumrêx o mexo bamã. 'Ã kute kum ujarênh
nhym kôt kute marmã ne õ mebê idjaer'ã
me prīre jakren kum,

—Gê me prīre kumrêx djwýo amityxmã.
Nok ba ren me prīre nhõ djwý rop kraremã
kurê nhym ren kam punure, ane. Djãm
mrãmri ne djwý'a ajarê? Kati. Kute meo
mex'ã ne djwý jakren kum 'ã ajarê. Nãm,

—Nok ba ren me prīre nhõ djwý rop
kraremã kurê nhym ren kam arým
punure, ane.

²⁸ Nhym nija arým amim,

—Ijã ne rop krare jarê, anen arým kum,

—Tukwa, mrãmri Bēnjadjwýr djwýnh. Kôt
ne ga arê. Nhym be, godja wãnh pīponh
krakri djwý jaũm rôrôk. Aũmbit dja rop
krare arým kukrê. Kam gop badjwý ibê rop
krare pyràk tu imã ikrao mex, ane.

²⁹ Nhym kôt kum,

—Be, aje imã akabên wã jarēnhkam ad-
jumar mex ne tē. Arým ne me karô punu
akramã ire, ane.

³⁰ Nhym kam arým ūrkwãmã akêx ne 'ýr
bôx. Nhym wýnhram me arým me ikwã
djakam kra príti dji nhym nõ. Me karô punu
arým kum ire nhym arek nõ nhym arým
omũ.

*Kute me'õ jamakkre kêt ne kabên tõe
mex.*

³¹ Nhym kam krīraxbê Xirumē Xidōkuri
pykaja kurūm tē. Tē:n kam amũ pyka nhid-
jibê Krīraxbê 10jakôt tē. Ne tē:n kam arým
imôtibê Garrêja'ýr bôx.

³² Nhym wãnh me'õ jamakkre kêt ne
kabên tõeja. Nhym me arým 'ýr o bôx ne
kum, “Gop 'ã anhikra dji”, ane.

³³ Nhym ate kute o ãm kadjy amũ me
krãptī bē o tē. Ne kam aktã amakkremã
aminhikra'i jadjàn aptôn ôtodjwý kupê.

³⁴ Ne kàjkwa jabên kum kaprīkam arým
amityk djã mẽ. Ne kum, “Epata”, ane. Nãm
ren me bakabēnkam kum, “On ajamakkre
kajrer”, ane.

³⁵ Nãm kum ane nhym arým amakkre ka-
jrer ne kabên mex ne. Nhym kam akubyn
me'ýr o bôx.

³⁶ Ne memã 'ã karôn memã kum, “Gora
ipudju”, ane. Be, nãm te mã: memã anhỹro
ba nhym me ate mã: pyka kunīkôt abenmã
arēnh ba.

³⁷ Nãm me'õo mex nhym me te kute
marmã kam no tyn ku'ê ne abenmã kum,

—Nãm apýnh me kanê djari me kunīo
mexkumrêx. Nãm me umar kêtõ mex
nhym arým akubyn amak mex ne. Nãm me
kabên kêt djwýo mex nhym arým akubyn
kabên mex ne, ane.

8

Kute mebê 4.000o djuw mex.

Mat 15.32-39

¹ Nhym kam me krãptī: ajte Jeju'ã
akuprôn 'ã akuprôn me'ã õ kwý krên
djã kêt. Nhym kam arým amiwýr kôt

ba djwýnh ar ku'uw nhym ar bôx nhym arkum,

²—Imã me krãptĩ:ja kaprĩ. Me iro'ã krĩ'ã arým akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ne kam arým me ò mýjja kêt.

³Nok ba ren me kum prãm kam ren amũ me ũrkwãmã me ano nhym me ren pry konenh ren rerekre ne. Ren me rerekre nhym ren me tyk djà me kupa. Djãm jãnh got. Onĩ me ũrkwã. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴Nhym kôt ba djwýnh ar kum,

—Kapôt kukrit jakam ne gwaj te me krãptĩ:ja kadjy djwý kumex prãmje. Mýj got gwaj me kadjy nê? ane.

⁵Nhym Jeju arkum,

—Mýj ne ar anhõ djwý kute? ane.

Nhym ar kum, “Djwýbê 7”, ane.

⁶Nhym kam me krãptĩmã kum,

—Pykabê dja ga me nhỹ, ane. Nhym kam me arým nhỹ. Nhym kam arým djwýbê 7 jamýn o Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Ne kam kokij ne mã kôt ba djwýnh arkum kungã nhym ar mã me krãptĩmã adjuw. Nãm ar memã adjwýro mõn kam arým adjwýr pa.

⁷Ne kam ar ò tepprãre ngrêre nhym o Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Ne kam arkum,

—Dja gar memã jadjwý jadjwý, ane.

⁸Nhym kam ar memã adjwýro mõn adjwýr pa. Nhym kam me arým kukrên arým ajne. Nhym kam me arým aũm ngij ne 'ã akre nhym kaxnokai ipubê 7 'ã kãtam.

⁹Be, me my kubê 4.000 ne ò kwý krê.

Nhym kam memã kum, “Aje, on me ajmã”, ane.

¹⁰Ne on kôt ba djwýnhmẽ ro'ã kãmã wadjàn nhỹ. Nhym ar arým nox ne rê:n kam arým pykabê Tamanu'ãnh kã djin wabi.

Kute kàjkwa kurũm mýjja'õ nhipêxmã ne me kum 'ã à'wýr.

Mat 16.1-4

¹¹Nhym mebê pardjêumẽ mebê xadjudjêumẽ Jeju'ýr bôx ne kukij ne mrãmri kubê Metĩndjwýnh Kra ne kute mýjja pumũnh kêt'õ nhipêx jabej 'ã kum apnên kum,

—Goja kàjkwa kurũm mýjja pumũnh kêt'õ nhipêx bar omũn kôt ama, ane.

¹²Nhym amikadjwýnhbê tyk djà mên memã kum,

—Je tô mýkam ne ga me akamingrãnyre mýjja'ã ijuw? Ije me amã mýjja pumũnh kêt'õ nhipêx ga me aje omũnh prãm kêt kumrêx. Mrãmri ne ba me amã ikabên kumrêx, ane.

¹³Ne kam arým mebê akêx ne tẽn ajte kãmã wadjà. Wadjàn akàx nhikjêmã rêr kadjy arým nox ne.

¹⁴Nhym kam djwý ar kumãnhkutã nhym kôt ba djwýnh kute byrmãn arým o amak kêt kati. Nhym wãnh kàkam djwý pydjibit nõ.

¹⁵Nhym kam Jeju me kute me kukràdjà kajgo mar kêt kadjy ne kôt kute ar amijo ba kêt kadjy arkum kabên ne arkum,

—Ga, me kute djwý nhigot djà djwý djôm kam kapĩnja pumũ. Nhym arým djwý týt me:x ne. Ar gadjwý dja gar me kukràdjà man kôt ar amijo aban arým ajaxwe me:x ne. Mebê pardjêu kukràdjà nàr Erodji kukràdjà dja gar aman kôt ar amijo aban arým ajaxwe me:x ne. Ar amijã ano týt ne me kukràdjà mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt, ane.

¹⁶Nhym kam ar ari 'ã aben kukij. Ne kam arĩk abenmã kum,

—Gwaj baje djwý byr kêt kam ne ã ar imã ane, ane.

¹⁷Be, Jeju kute me kukràdjà kajgo'ã djwý nhigot djà jakre nhym ar kute mar kêt. Nhym kam arým ar kabên man arkum,

—Mýkam ne gar abenmã, “Gwaj baje djwý byr kêt kam ne ã ar imã ane”, ane? Djãm kraxje ar aje omũnh kêt rã'ã? Djãm kraxje ar aje mýjja mar kêt rã'ã? Mýj'ã ikabên kute amijakre ar aje mar kêt rã'ã? Djãm ar ajamakkreja kêt?

¹⁸Jãm ne gar anon omũnh kêt ne. Jãm ne gar ajamak ne mar kêt ne. Be, ije djwý ngireo me krãptĩo djuw mexja djã ne gar arým o ajamak kêt kati?

¹⁹Akubyn amijo tẽn ije mebê 5.000mã djwý kubê 5 kokjêr'ýr amijo bôx. Ar aje djwý janhyo atomkam mýj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhym ar Jejumã kum, “Kaxnokai ipubê 12”, ane.

²⁰Nhym ajte arkum,

—Ajte akubyn amijo tĕn ije mebê 4.000 kadjy djwÿbê 7djwÿ kokjêr'ÿr amijo bôx. Ar aje kam djwÿ jaũmo atomkam mÿj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhym ar kum, “Kaxnokai ipu kubê 7”, ane.

²¹ Nhym kam arkum,

—Djãm djwÿ'ã ne ba ar amã arê? Djãm 'ã ne ba ar amã, “Ari amijã ano tÿx”, ane? Kati. Djwÿ'ã ne ba ije ar amã ja jarĕnh kĕt. Mÿkam ne gar aje ja mar kĕt rã'ã? ane.

Kute me'õ no rão mex.

²² Ne kam ar arÿm krĭraxbê Bexadamã tĕn bôx. Nhym kam me Jeju'ÿr me'õ no rão mōn o bôx ne kum, “Gop kupê gĕ mex”, ane.

²³ Nhym arÿm me'õ no rã nhikra 'amÿn krĭ kurũm o katon atykmã o tĕ. Ne kam no kutōn 'ã ikra djin kukij ne kum,

—Djãm arÿm ga mÿjja'õ pumũ? ane.

²⁴ Nhym kãjmã krãn kum,

—Arÿm ne me kute pĭ pyrãk ne mrã ba omũ, ane.

²⁵ Nhym ajte no'ã ikra djin kãjmã kum krã nhym arÿm no mex. No mex ne arÿm kute me kunĭ pumũnh mexkumrĕx.

²⁶ Nhym kum,

—Aj mã. Dja ga katãt anhũrkwãmã tĕ. Kwãrĭk wãnh krĭmã atĕm kĕt. Ne kwãrĭk wãnh krĭkam me'õmã ijarĕnh kĕt, ane.

Pedru kute Jejubê Krituo amirĭt.

Mat 16.13-20; Ruk 9.18-21

²⁷ Be, bĕnjadjwÿr raxbê Piripi nhõ krĭraxbê Xedjare bu'ã ne apÿnh me õ krĭ djãri. 'ÿr ne Jejumĕ kôt ba djwÿnhmĕ ar mō. 'ÿr mō nhym Jeju arÿm arkum,

—Ĕ, ar imã ijã me ujarĕnh jarĕ ba kuma, ane.

²⁸ Nhym ar arÿm kum,

—Nãm me kwÿ ajã, “Ngômã me angĭĕnh djwÿnhbĕ Djuão”, ane. Nhym me kwÿ ajã, “Me bakukãmãre Erij. Metĭndjwÿnh kukwakam ujarĕnh djwÿnh raxbê Erij”, ane. Nhym me kwÿ ajã, “Me bakukãmãrekam Metĭndjwÿnh kukwakam ujarĕnh djwÿnh ar 'õ.” Nãm me ã abenmã ajã ane. Nãm ã ar Jejumã ane.

²⁹ Nhym ajte arkum,

—Ne ar gadjwÿ mã ne gar imar on? Mÿj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhym Pedru kum,

—Abĕ ne Kritu. Abĕ me inhõ Bĕnjadjwÿrbĕ kumkati, Metĭndjwÿnh tĭn ne ar bakumrĕxja Kra. Amrĕbĕ ne me bakukãmãremã ajarĕ. Aje me ipytãr ne aje ar me ijo abamã ajarĕ. Amrĕbĕ me imã ajarĕ ba me akam amako iba nhym arÿm Metĭndjwÿnh ajano ga arÿm bôx, ane.

³⁰ Nhym arkum,

—Kwãrĭk wãnh me'õmã ja jarĕnh kĕt, ane.

Kute amikukãm me kute bĭn'ã amijarĕnh. Mat 16.21-28; Ruk 9.22-27

³¹ Ne kam amijã arkum ajarĕnh arkum,

—Ba ije amijo inhĭ ne ar awÿr irwÿkja ije mrãmri itokry kumex mar kadjy ne Metĭndjwÿnh ijano ba tĕ. Dja me rũnh ikanga. Mebĕngĕtmĕ me kadjy Metĭndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bĕnjadjwÿrmĕ Mōjdjĕ kukrãdjã mar djwÿnhmĕ dja me memã ikanga nhym me arÿm ibĭ. Nhym ijã akatin akatin akati ba akubyn itĭn ne, ane.

³² Nãm Jeju arkum ja jarĕnho amirĭtkumrĕx. Nhym Pedru arÿm Ar kubĕ o tĕn ar kãxã nĕje kum bĕn tÿxmō krax.

³³ Nhym kam arÿm kôt ba djwÿnh'ÿr akĕx ne ar omũn Pedrumã bĕn tÿx ne kum,

—Arÿm akabĕn kute Xatanaj kabĕn pyrãk. Amũ imã akre rax ne dja. Ga Metĭndjwÿnh kôt adjumar kĕt. Me kãtãm kôt ari adjumar, ane.

³⁴ Ne kam me krãptĭ:mĕ kôt ba djwÿnhmĕ amiwÿr me ku'uw. Nhym me arÿm 'ÿr bôx nhym memã kum,

—Gĕdja ga me ajõ mã ikôt abikamĕnh prãm jabej kwãrĭk wãnh amidjwÿnhbit mar kĕt ne mã amim, “Djãm ba ije amijo kĭnhmã? Kati”, ane. Dja ba ityk kadjy inhõ pĭte'y mÿn itokry:. Dja ga ijã amijakren aje anhõ pĭte'y mÿnh mãn prãbĕ amã atokry puma kĕt ne amã ijabĕ rã'ã ne mã ikôt ajkamĕ.

³⁵ Me kute amidjwÿnhbit mar ne me kum tokry puma. Me tãm gĕdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djãkam tĕ. Nhym be, me kum ijabĕkumrĕx ne kute amidjwÿnhbit mar kĕt nhym me kute me bĭn jabej me tãm gĕdja me amiptãn ar tĭn ne ba rã'ã: rã'ã ne.

³⁶ Nhym ren me'õ pykabĕ mÿjja mexja kunĭ, nĕkrĕx kunĭja ari o atom ne o ban kam

ren ty, je mã dja kam nê? Kati, nãm ren ty nhyim ren ò nêkrêxja ren wãnh kumex.

³⁷ Nhyim mÿj pãnh ne ne ren Metĩndjwÿnhmã arê nhyim ren akubyn o tĩn nhyim ren kum amijo pãnh ne? Arkati. Dja ga te kum pãnh jarê nhyim akubyn ajo tĩn prãm kêtkumrêx ne.

³⁸ Be, me kamingrãny ja ne me axwe:kumrêx ne ari mÿjjakôt ibê amijo akêxo ba. Ga, me kwÿ kum prô djwÿnh kĩnh kêt ne mebê prôo àkĩnho baja pumũ. Me jadjwÿ ne me kum ikĩnh kêt ne ate ibê jãm krã. Kam godja me'ò ikam pijàm ne ikukràdjakam pijàm jabej ba badjwÿ gêdja ba amipãnh kam ipijàm. Ba ije amijo inhĩ ne me awÿr irwÿk dja ba Ibãm jadjênhmê umao ipyma:n ar awÿr bôx. Kadjy mrãnh djwÿnh pyma:mê ro'ã ar awÿr bôx. Ibê kumkatio bôx nhyim tãmja ikam pijàmja ba badjwÿ arÿm amipãnh kam ipijàm ne. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

9

Jeju jadjênh'ã ujarênh.

Mat 17.1-13; Ruk 9.28-36

¹ Ne kam arkum,

—Ba ar amã arê. Ibãm dja ijã bẽnjadjwÿr rax mẽ. Dja ba bôx ne ipymao me apytãn ar me ajo iba. Dja gar adjãmja akwÿ atĩnri iraxkôt ipumũ, me akadjy ibẽnjadjwÿr rax ne ipymakôt ipumũ. Mrãmri ne ba ik-abẽnja, ane.

² Nhyim kam akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ar'ã apêx nhyim Jeju arÿm krãnh prêkti'ã wabi. Nãm Pedrumê Xijagumê Djuão ar aprôn aro wabin ate ar ro'ã me kãxã dja. Ne kam arÿm ar kuka kôn timerã aminhipêx.

³ Ne ò kubêkà arÿm adjênh ne aka: kute kakũm arngrokam aka pyrãk. Ren kubêkà pôn djwÿnh'ò kubêkà'ò pôn ren kubêkà jakao kute Jeju kã jaka tẽp kêtkumrêx.

⁴ Nhyim kam me kukãmãrebê Erijmê Môjdjê arÿm arkum amijo amirĩt ne. Nãm ar Jejumê abenmã kabêno dja nhyim ar ar omũ.

⁵ Nhyim Pedru kum,

—Be, ujarênh djwÿnh, jakam ne gwaj arÿm bakĩnhkumrêx. Dja bar ar amã kikre'ã irôx nhipêx. Dja bar amã 'ò nhipêx, Môjdjêmã 'ò nhipêx, Erijmã 'ò nhipêx, ane.

⁶ Ar madjã kretikam ne Pedru umaje Jejumã kabênh kajgo jarê.

⁷ Nhyim kam kakrã'ò arÿm amirĩt ne ar kuno. Ar kuno nhyim Metĩndjwÿnh arÿm kakrã kurũm kabênh nhyim ar arÿm kuma. Nhyim arkum,

—Ikra ne wã. Imã abê:. Tãmwã dja gar kabênh man kôt ar amijo aba, ane.

⁸ Nhyim ar te ar abej amibu'ã rĩt. Nhyim Jeju pydjibit dja nhyim ar omũ. Arÿm ne Môjdjê ar ar aêrbê mã tẽn arÿm amirĩt kêt ne.

⁹ Nhyim kam ar arÿm krãnh prêkti'ã rwÿk tẽ. Rwÿk tẽ nhyim Jeju arÿm ar kute omũnh'ã arkum karôn arkum,

—Ar aje omũnhja kwãrĩk wãnh jakam me'omã 'ã adjujarênh kêt. Ba ije amijo inhĩ ne ibôxja ityk ne akubyn itĩnkambit dja ga memã 'ã ajarê, ane.

¹⁰ Nhyim kam ar arÿm 'ã ujarênh kêt. Ne rwÿk tẽn kam aben kukij ne abenmã kum,

—Jeju kute gwaj bamã, “Ityk ne akubyn itĩn”, anhÿrja. Mÿj'ã ne amijakre? ane.

¹¹ Ne kam Jejumã kum,

—Mÿkam ne Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh memã kum, “Erij kumrêx dja bôx. Nhyim kam totokbê Metĩndjwÿnh bôx ne ar meo ba”? ane. Mÿkam ne me mã memã ja jarê? ane.

¹² Nhyim Jeju arkum,

—Be, gêdja me'ò kute Erij pyrãk kumrêx bôx ne akubyn Metĩndjwÿnh'ÿr me kunõ akêx ne. Meo akêx nhyim me arÿm amim maro ba. Mÿkam ne ba ije amijo inhĩ ne ibôxja badjwÿ amrêbê: me ijã me bakukãmãremã kum,

“Dja arÿm tokry kumex ma nhyim me memã kanga”, ane?

Nãm me ã ijã anen arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹³ Ne kam ngômã me angjênh djwÿnhbê Djuão'ã arkum,

—Ba ar amã arê gar ama. Mrãmri, me'ò kute Erij pyrãk ne arÿm bôx. Nhyim kam me arÿm mar kêt ne amikĩnhje o bikênh ba. Amrêbê: me bakukãmãre kute Metĩndjwÿnh kabênh'ã pi'òk no'òkkam me kute o anhÿrmã kôt ne me arÿm ã o ane, ane. Nãm krãnh'ã rwÿk tẽmkôt ne Jeju ã arkum ane.

Kute me karô punumã àkjêr.

Mat 17.14; Ruk 9.37

14 Ar rwÿk tĕn kam arÿm kôt ba djwÿnh kwÿ aro rãm ne ja. Ar arkôt krãnh'ã àbir kĕtjao rãm ne ja. Nnym me krãptĭ ar'ã akuprô. Nnym Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmĕ ar aktã kabĕno aben japanho dja nnym Jeju arÿm me omũ.

15 Ne me aĕrbĕ bôx nnym me kunĭ kam no tyn kumex ne 'ÿr prôt ne kum,

–Djãm arÿm ne ga bôx? Djãm arÿm ne ga bôx? ane.

16 Nnym kam abej Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh kukij ne memã kum,

–Mÿkam ne ga me akabĕno aben japanho dja? ane.

17 Nnym kam me krãptĭkôt me'ô ãmja kum,

–Ujarĕnh djwÿnh, awÿr ne ba bit ikrao itĕmmã. Me karô punu ne o ba nnym ibĕ kabĕn kĕtkumrĕx.

18 Nnym apÿnh kute par djãri pyka'ã kurĕ nnym ajmrô prôt ne àpjãnh ne àpnhirĕnho nō. Awÿr ne ba bit o itĕmmã ga adjãm kĕt. Ba kam tu akôt ba djwÿnh'ÿr o bôx ne arkum,

–Dja gar ano gĕ kum ire, ane. Nnym ar te kute kujaĕkmã o dja. Nãm ã me'ô Jejumã ane.

19 Nnym kam Jeju me'ÿr akĕx ne memã kum,

–Je, me akamingrãny aje amim ikamnhĭx kĕtkumrĕx ne ajaxwe. Mÿj dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awÿr bôx ga me ajamakkre kĕtkumrĕx ne prĭne akabĕno ikaty. Nã bãm te amiwÿr me akam ama ga me arĭk ar aba, ane. Ne kam bãmjamã kabĕn ne kum,

–Amrĕ akrao tĕ, ane.

20 Nnym me arÿm 'ÿr o bôx. 'ÿr o bôx nnym me karô arÿm Jeju pumũn ajte me'ô kraja bĭ. Kubĭ nnym arÿm pykabĕ tÿm ne àpnhirĕnho nōn ajmrô prôto nō.

21 Nnym Jeju arÿm bãm kukij ne kum,

–Mÿj ne kute bĭn kraxkam 'ã amex kute? ane.

Nnym kum,

–Prĭrekam ne kum o krax.

22 Nãm te: kute bĭn mexmã ar o ba. Nãm kute kuwymĕ ngôkam rĕnh krãptĭ. Aje me karôbĕ utãr mar jabej utã. Amã ar ikaprĭn utã, ane.

23 Nnym Jeju kum,

–Be, Metĭndjwÿnh umaro kute mÿjja kunĭ jakrenh mexi. Me tu amim kamnhĭxkumrĕx nnym arÿm meo mex. Dja ga tu amim kamnhĭxkumrĕx nnym arÿm amã akrao mex, ane.

24 Nnym kam bãm no kangô prôtme ro'ã on kãj bĕ kum,

–Bĕnjadjwÿr djwÿnh, arÿm ba amim kamnhĭx. Gop ga imã 'itÿx jadjã ba gop tu amim kamnhĭxkumrĕx, ane.

25 Nnym me arÿm itepato prôt ne 'ã bikprônho dja nnym Jeju arÿm me omũ. Ne arÿm me karô punumã bĕn tÿx ne kum,

–Me karô, aje me'ô bôktimã kabĕn kĕtmĕ amakkre kĕt jadjãr. Ba ne ba amã ikabĕn ne. On kum anhiren kwãrĭk wãnh ajte o aba kĕtkumrĕx, ane.

26 Nnym arÿm amran bĭno bĕ mex ne arÿm kurũm kato. Nnym arÿm kute tyk pyrãk ne nō. Nnym me krãptĭ 'ã abenmã kum,

–Arÿm ne akuno. Arÿm ne akuno, ane.

27 Nnym Jeju arÿm ikra 'amÿn kãjmã aro tĕ nnym arÿm kãjmã dja.

28 Nnym Jeju arÿm tĕn kikremã wadjã. Nnym me kãxã kôt ba djwÿnh ar arÿm me karô jabej kukij ne kum,

–Mÿkam ne bar te ije me karô punu kujaĕkmã o ane? ane.

29 Nnym arkum,

–Bir, me karô punu kute wã pyrãk ne 'itÿ:xi. Dja me Metĭndjwÿnhmã amijo a'uw ne kum amijajbu. Kambit dja me me karô wã jano nnym arÿm memã ire, ane.

Amikukãm tyk'ã ujarĕnh.

Mat 17.22; Ruk 9.43

30-31 Ne kam ar arÿm me kurũm tĕn amũ pykabĕ Garrĕjakôt tĕ. Nãm mebĕ amijo bipdjuro tĕ. Jeju kute me kãxã kôt ba djwÿnh arkum amijã ujarĕnh prãm. Ne kam mebĕ amijo bipdjuro tĕ. Tĕ:n kam arÿm arkum,

–Ba ije amijo inhĭ ne ibôxja dja me memã ikanga nnym me arÿm ibĭ. Nnym kam dja itÿk'ã akati amãnhkrut ne ikjĕkĕt apĕx. Ba kam akubyn itĭn, ane.

Ar kute amirax jabej Jeju kukjĕr.

Mat 18.1; Ruk 9.46

32 Nnym ar amim,

—Je tô, mỳj'ã ne kabên ja jarê? ane. Ne kam ar kute kukjêr kêt. Jeju kute arkum kabên pymaje ar kute kukjêr kêt.

³³ Ne kam mô:n kam arỳm krĩraxbê Kapanayr bôx ne kikremã wadjà. Nhyam kam Jeju arkum,

—Pry'ã ar amõrkôt ne gar aktã akabêno aben japanho mô. Mỳj'ã ne gar abenmã akabên ne? ane.

³⁴ Nhyam ar arỳm anihkrê ne. Be, prykôt ne ar amirax mỳr jabej abenmã kabên mô. Kam ne Jeju 'ã ar kukij nhyam ar arỳm pijàm ne anihkrê ne.

³⁵ Nhyam kam nhỹn amiwỳr ar ku'uw. Kôt ba djwỳnhbê 12ja 'uw ne arkum,

—Gar ajô araxo kutewa prãm jabej gêdja amijo kajgon me katê tẽn kam tu me kunĩmã àpênh ba, ane.

³⁶ Ne kam arỳm me prĩre'õ nhikra 'amỳn o tẽn ar ipôkri kudja. Ne kam kute o kĩnh kadjy kumỳn arkum,

³⁷ —Ë, ga, me'õ prĩreja pumũ, kàtàm mexja pumũ. Dja me'õ ikukwakam kum me'õ kute prĩre ja pyræk kĩnh, kum me'õ kàtàmja kĩnh ne kam arỳm badjwỳ kum ikĩnh. Djãm bajbit kum ikĩnhmã? Kati, dja me'õ kum ikĩnh ne kam kum ibãmdjwỳ kĩnh, ibãm kute ijanorjadjwỳ kum kĩnh. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁸ Nhyam Djuão arỳm kum,

—Ujarênh djwỳnh, ba amã arê. Me'õ gwaj bakôt ba kêt'õ tu me karõ punu kute meo ba'ã anhidji jarê. 'Ã anhidji jarên me karõmã kum, “Ba Jeju kukwakam amã ikabên ne. On kum anhire.” Nãm ã anhỹro dja bar arỳm omũ. Ne kam gwaj bakôt ba kêtka kum, “Kwãrĩk wãnh”, ane.

³⁹ Nhyam Jeju arkum,

—Kwãrĩk wãnh kubê adjaptàr kêt. Be, godja me ikukwakam mỳjja pumũnh kêt nhipêx, godja me'õ punuo mex, me ja ne me te kute ijã kabên punu jarênhmã.

⁴⁰ Be, me kum gwaj bakurê kêtja ne gwaj bajo ôbikwa. Kam kwãrĩk wãnh kubê adjaptàr kêt.

⁴¹ Ba ne ba ibê Kritu. Gar ikôt abakam godja me'õ ar amã ngõnhkrækam ngô nhõr jabej. Ba dja ba mrãmri kum àpênh mexjao pãnhkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

⁴² Nhyam be, me'õ kute me prĩre pyræk ne ajbir kute amim imar ny nhyam kam ren ate me'õja axwe'ã kum apnê nhyam ren arỳm kôt axwe nhyam kam ren me ôkre'ã kênpoti nhô. Kute memã axwe'ã àpnênh djwỳnhja nhõkre'ã kên jabatàn nhô ne ren ngô jabatàn hmã kumê nhyam ren ngô kubĩ, ja ne kàjbê tokry. Tokry ngri. Nhyam be kati, Metĩndjwỳnh dja prĩne o ajkê nhyam tokry ra:x ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴³ Ga, me kute apỳnh amikukràdjào àpênh jaxwe prãmja pumũ. Me kute àpênh jaxwe kangamã ne Jeju mebê uman memã kum,

—Ne gar ren ajaxwe kadjy anihkra nhikjêo mỳjja punu kupênh prãm mỳj ne gar ren on? Bir, gar ren on krãta. Ne kam ren te anihkra nhikjê kêt ne ren atĩnkam ren akĩnhkumrêx. Metĩndjwỳnhkôt atĩn ne ar abakam ren akĩnhkumrêx. Ne ren aktã anihkra rã'ãn ren me biknor tokry djækam tẽn ren atokry ra:x ne. Kam ne kuwy pôk rã'ã: rã'ãn àtyk kêtka kumrêx.

⁴⁴ Kam kôp kute me kakwỳrja tyk kêt nhyam me kute kuwy pôkjadjwỳ par kêt.

⁴⁵ Ne gar ren ajaxwe kadjy apar nhikjêo mỳjja punu'yr amrãnh prãm mỳj ne gar ren on? Bir, gar ren on krãta. Ne kam ren te apar nhikjê kêt ne ren atĩnkam ren akĩnhkumrêx. Metĩndjwỳnhkôt atĩn ne ar abakam ren akĩnhkumrêx. Ne ren aktã apar rã'ãn ren me biknor tokry djækam tẽn ren atokry ra:x ne. Kam kuwy pôk rã'ã: rã'ãn àtyk kêtka kumrêx.

⁴⁶ Kam kôp kute me kakwỳrja tyk kêt nhyam me kute kuwy pôkjadjwỳ par kêt.

⁴⁷ Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjêo aje mỳjja punu pumũnh tỳx prãm mỳj ne gar ren on? Bir, gar ren on kaba. Ne ren kam te ano nhikjê kêt ne ren akĩnhkumrêx. Metĩndjwỳnh kute me utàr ne ar me kadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar meo baja'yr abôxkam ren akĩnhkumrêx. Ne ren aktã ano rã'ãn ren me biknor tokry djækam kuwykam tẽn ren atokry ra:x ne.

⁴⁸ Me bakukãmãre ne amrêbê: 'ã memã kum,

“Kôp kute me kakwỳrja tyk kêt nhyam me kute kuwy pôkjadjwỳ par kêt.”

Nãm ã Jeju arkum ane. Djãm mrãmri ne ar kute aminihkra, amipar jakãrmã? Djãm mrãmri ne ar kute aminoo pôxmã? Kati,

ar kute àpênh jaxwe krâ'yr ne kangamã ne Jeju 'ã arkum ar kute amibê amikukràdjã jakàrmã arê.

⁴⁹ Ne kam arkum,

—Be, kuwykam gêdja me kunĩ tokry. Kute mrãmri ne me kute Metĩndjwýnhmã mry parkam kadjwanhĩo mry kunĩ kangar pyrãk, ane. Dja me ã tokryo tuknĩo ane.

⁵⁰ Ne kam ar'ã kadjwanhĩ jakre ne arkum,

—Be, kadjwanhĩ mexkumrêx. Godja kadjwanhĩ ta amikam akry apêx jabej arým o mýjja jakry kadjy punukumrêx ne. On ar aje kadjwanhĩ mex pyrãk ne abenmã akabên mex, ane.

10

Me kute prõ kanga'ã ujarênh.

Mat 5.31, 19.1; Ruk 16.18

¹ Ne kam arým krĩraxbê Kapanakam me jamã kàx. Ne tē:n arým ngôbê Djodão nhikjêmmã rên arým pykabê Djudêja'ýr bôx. Bôx nhym kam me krãptĩ: ajte 'ã bikprônho dja. Nhym kam ajte memã ujarênhho dja.

² Nhym mebê pardjêu arým 'ýr bôx ne kute we kabên kajgo jabej kukjêrmã ne kum,

—Djãm Metĩndjwýnh kukràdjã kôt me kute tu prõ kangamã? Nãm me Jeju kute kabên kajgo jarênh kadjy nãrãm ã kum ane.

³ Nhym memã kum,

—Be, Môjdjê ne amrêbê: me bakukãmãremã 'ã karô. Mýj ne memã arê? ane.

⁴ Nhym me kum,

—Môjdjê ne memã kum, “Gê me prõ'ã pi'ôk no'ôk ne kam kanga”, ane.

⁵ Nhym memã kum,

—Bir, me amakkre kêt kam ne memã prõ kanga jarê. Nhym djãm adjakamã ne me ã prõo ane? Kati.

⁶⁻⁷ Adjakamã, kute mýjja kunĩ nhipêxkam ne Metĩndjwýnh mymê ni ar ipêx ne memã kum,

“Kamã dja me my prõ kadjy arým bãmmê nã arkum iren kam arým prõbit'ã ngrã ne.

⁸ Nhym kam ar ã abenã tým ne kam kute ã typdji pyrãk.”

Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane. Kam, djãm ar ã amãnhkrut rã'ã? Kati, ar kute ã pydji pyrãk.

⁹ Be ga, Metĩndjwýnh kute abenã ar mênhja pumũ. Kwãrĩk wãnh me'ô abenbê aro bikjêr kêt. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

¹⁰ Nhym kam ar akubyn kikrekam tēn nhỹ. Nhym kôt ba djwýnh arým Jeju kute memã kabên jarênhja jabej kukij.

¹¹ Nhym arým arkum,

—Gêdja me'ô prõ djwýnh kangan kam atemã akàxbê me'ômã kabên ne 'ýr môn kam arým mrãmri krô'ã o prôn arým axwekumrêx, prõkam axwekumrêx.

¹² Nhym me niredjwý gêdja me mjên kanga nhym kam atemã me'ô akàxbê 'ýr mō nhym kam arým mrãmri krô'ã o mjên ne arým axwekumrêx. Nãm ã arkum ane.

Kum me prĩre kĩnh'ã ujarênh.

Mat 19.13; Ruk 18.15

¹³ Nhym kam ar ja arým Jeju'ýr me prĩreo mōn o bôx. Kute me kupênhmã ne ar 'ýr meo mō. Nhym kôt ba djwýnh ar arým nêje memã bēn tỳx.

¹⁴ Nhym Jeju arým ar omũn arým no kã nhàn arkum,

—Kwãrĩk wãnh arek amrê me prĩre iwýr mō, ane. Kwãrĩk wãnh gar mebê adjãptar kêt gê me arek amrê mō. ã me kute amijo anhýrbit gêdja Metĩndjwýnh me utàn me kadjy bēnjadjwýr ne ar meo ba.

¹⁵ Ë, me kute me prĩre pyrãk ne amijo kãtãmjabit gêdja Metĩndjwýnh me utàn me kadjy bēnjadjwýr ne ar meo ba. Be, me prĩre kute ta amim imarja pumũ. ã me kute amijo anhýr gêdja Metĩndjwýnh me utàn me kadjy bēnjadjwýr ne ar meo ba. Mrãmri ne ba me amã katàt arê. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁶ Ne kam aben totokmã me prĩre jamýn me'ã ikra jadjuw ne memã kum,

—Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex. Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex, ane.

Me'ô nhõ nêkrêx kumex'ã ujarênh.

Mat 19.16; Ruk 18.18; Xim k 6.6; Xij 5.1

¹⁷ Ne kam arým memã kàx ne ajte prykôt tē. Tē: nhym me'ô arým 'ýr prôt nē arým parbê kônkrão nhýn kum,

—Ujarënh djwýnh, ga ne ga amexkumrëx. Itîn rã'ã rã'ãmã mýj gêdja ba Metîndjwýnh kadjy nê? ane.

¹⁸ Nhyim Jejubê Metîndjwýnh Kra nhyim ta kute kôt kum kator kadjy Jeju kum,

—Mýkam ne ga imã imex jarê? Me'õ pykakam mex kêt kumrëx. Metîndjwýnh pydjibit mex.

¹⁹ Metîndjwýnh kukràdjã ne ga arým ama. Me kute katàt amijo ba'ã kute memã karôkôt kukràdjã ne ga arým ama. Nãm memã kum,

“Kwãrîk wãnh me par kêt.

Kwãrîk wãnh mebê prõo adjãkînh kêt.

Kwãrîk wãnh adjãkînhî kêt.

Kwãrîk wãnh ajêx ne me kãmex jarënh kêt.

Kwãrîk wãnh aje me'õ nhõ mýjja o aminhõ kadjy kwãrîk wãnh ajêxnhî kêt.

Me amã abãmmê anã jabên ar kabên ma”, ane.

Ja kunî ne ga arým ama. Nãm ã Jeju kum ane.

²⁰ Nhyim kum,

—Nà, ujarënh djwýnh, arým ne ba ibôktikam ja kunî ma. Ne kam kôt ije ar amijo iba rã'ã:n arým ijabatàn ne, ane.

²¹ Nhyim Jeju arek omünho djan kam kum kînhkumrëx ne kum,

—Be, mýjja pydji ne kute akukrà rã'ã. On tèn memã anhõ mýjja wã ngràn pãnh pi'ók kaprî byn me 'uwti, me õ mýjja kêtjamã angãn o me kînh. Ne kam amrê iwýr tèn mã ikôt ajkamê. Dja ga ã anen kam arým kàjkwakam anhõ mýjja mex kumex. Ne kam ijã amijakren aje píte'y mýnh mãnh prabê amã atokry puma kêt ne amã ijabê rã'ã ne mã ikôt ajkamê.

²² Jeju ã kum ane nhyim arým kam kaprî:re ne. Ne kam akêx ne mã tẽ. Kaprî:re ne tẽ. Be, õ nêkrêx ne kume:x. 'Ã maje ne mã kaprîren tẽ.

²³ Nhyim kam Jeju kôt ba djwýnh ar'ýr akêx ne arkum,

—Nêkrêx ne kute me kukrà prãmã. Me õ nêkrêx kumex gêdja me te Metîndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ýr bôxmã, ane.

²⁴ Nhyim kôt ba djwýnh te kute marmã kam no tyn ku'ê nhyim Jeju arým arkum,

—Akmere ar, me õ nêkrêx kanàrràm ar baja ne me te Metîndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ýr bôxmã.

²⁵ Ba ar amã arê gar ama. Be ga, mry jabatànhebê kameru te: kute aguja tekrax kremã ngjêxmãja pumũ. Me õ nêkrêx rûnhdjwý kute uràk. Me te Metîndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ýr bôxmã nhyim nêkrêx utà: ne. Nãm Jeju ã arkum ane.

²⁶ Nhyim kôt ba djwýnh ja man kam no tyn djan kam kum,

—Je, nhyim mýj me'õ gêdja Metîndjwýnh amim utà? ane.

²⁷ Nhyim Jeju arým ar omünho djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytâr prãmje nhyim be, Metîndjwýnh kute mýjja kunî mar. Kumãbit ne amirît ne. Ta ne kute me utàrkôt kute mar, ane.

²⁸ Nhyim kam Pedru kum,

—Ë, arým ne bar inhõ mýjja kunîmã inhiren mã akôt ajkamê, ane.

²⁹⁻³⁰ Nhyim Jeju arkum,

—Ë, godja me'õ imã àpênh ne memã ijã ujarënh tèm kadjy arým õ mýjjamã irer jabej, õbikwamã irer jabej. Õ kikre nàr kamy nàr kanikwýnh nàr nã nàr bãm nàr prõ nàr kra nàr õ pykamã irer jabej ba dja ba kum o pãnh ra:x ne. Ne pãnh pyka jakam kum õ mýjjao akrenh mex ne kum kungã. Ne pãnh õbikwao akrenh mex ne kum kungã. Dja ba kum krãptî: kubê 100 ngã nhyim pãnh õ kikre, kamy, kanikwýnh, nã, kra, õ pyka krãptî mex ne. Kamdjwý dja me kàtãm me'õ jao bikênho ba. Dja ã pykakam ane. Nhyim ije pykao nykam gêdja Metîndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrëx, ane.

³¹ Nhyim be, jakam me rûnho kutewaja djãm me kute memã wa rã'ãmã? Kati. Me ja krãptî gêdja me kajgo mex ne me katèn tẽ. Nhyim be, me kajgo mex ne me katèn tèmja gêdja me pãnh rûnho kutewa. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

Ajte amikukãm amityk'ã ujarënh.

Mat 20.17; Ruk 18.31

³² Ne kam ar ajte Jejumê ro'ã prykôt mō. Krîraxbê Djeruxarê'ýr àbir mō nhyim Jeju tu kum me uma kêt ne ar kukãm tẽ. Nhyim

ar te kute marmã kam no tyn mõn arým tĩn prãm. Nhyam kam arým me kaxã aro tẽn arkum amijã ujarẽnh tẽ. Kõt ba djwýnhbê 12jamã ne amijã ujarẽnh tẽn kum,

³³ —Ë, ota gwaj arým Djeruxarẽ'yr badjãbirn babõxmã. Nhyam kam ba ije amijo inhĩ dja me apýnh me rũnhmã ikanga, me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr arkum ikangan Mõj djê kukràdjã mar djwýnhmãdjwý ikanga. Nhyam kam me ikà mex jarẽn ijã abenmã kum, “Axwekumrẽx. Gê me pãnh tu bĩnkumrẽx”, ane. Ne kam me bajtemmã ikanga.

³⁴ Nhyam me arým ijã bẽno ajkẽn ikutõn mry kà punuo ikaprẽprê:k ne. Ne kam arým ibĩ nhyam ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn ne. Nãm ã arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mat 20.20; Ruk 22.24

³⁵ Nhyam kam Xijagumẽ Djuão ar arým 'yr bõx. Djebedeu kute ar irja 'yr bõx ne kum,

—Ujarẽnh djwýnh, bar amã arẽ ga prĩne kõt ã ar ijo ane, ane.

³⁶ Nhyam arkum,

—Mýj ne ba ije ar ajomã? ane.

³⁷ Nhyam ar kum,

—Be, dja ga ã inhõ me ja kunõ amiptàn prĩne amexkumrẽx ne apyma. Memã anhýrkam bar irax ne anhikõ'ã memã nhỹ, bar ijõ adjubõk'ãnh nhỹ nhyam ar ijõ adjuge'ãnh nhỹ. Dja ga ã ar ijo ane, ane.

³⁸ Nhyam Jeju arkum,

—Gêt kon. Nã gãm ar arĩk amim 'ã karõn imã arẽ. Ba ar amã arẽ gar ama. Dja ba ngõnhkrã kam kangõ jao ikõ. Djãm ar aje ipyràk ne kangõ jao akõm mã? Dja me ngõmã ijadjã. Djãm ar aje ipyràk nhyam ngõmã me kute ar ajadjãrmã? Nãm ã arkum ane. Bir, mýj'ã ne kangõ jao kõm ne ngõmã adjãrmã akre? Bir, amitokry kume:x'ã ne akre. Ar kute uràk jabej ne ar kukij. Ar tokryo kute Jeju tokry pyràk jabej ne ar kukij.

³⁹ Nhyam ar kum,

—Nã. Kadjy ar ije apyràk, ane.

Nhyam Jeju arkum,

—Mrãmri dja gar aje ipyràk ne atokry kumex ma. Mrãmri dja gar kangõ jao ikõ nhyam me ngõmã ar ajadjã.

⁴⁰ Be, djãm ba ne ba ar amã inhikõ'ã ar anhýrmã arẽ got? Be, Ibãm kute amrẽbê: amijo me'õ ar utar ar ta dja ar inhikõ'ã memã nhỹ. Nãm ã Xijagumẽ Djuão arkum ane.

⁴¹ Nhyam kõt ba djwýnhbê 10 arým ar kabẽn ma. Ne kam arým Xijagumẽ Djuão arkum àkrê ne.

⁴² Nhyam Jeju amiwýr ar ku'uw ne arkum, —Me bajtemkam me bẽnjadjwýr ne me ari àpẽn'h'ã memã àpnẽn'h ne memã bẽn týt x ba. Nãm ã me bajtemkam me rũnh kute meo bao ane gar arým ama.

⁴³ Djãm ar ga aje me kudjwamã? Kati. Ar ga dja gar ã anhýr kêtumrẽx ne. Ar ajõ abenkam arax prãm jabej amijo akajgon arkum adjapẽn'h ar aba.

⁴⁴ Ne kam ar ajõ aben kadjy abẽnjadjwýr rax prãm jabej tu amijo akatãm ne me kunĩmã adjapẽn'h kajgo aba.

⁴⁵ Ba ije amijo inhĩ djãm imã me àpẽn'h kadjy ne ba amrẽ tẽ? Kati, ba dja ba memã apê. Me ren ta amijaxwe pãnh tokryn arým ty. Nhyam be kati. Me krãptĩ jaxwe pãnh ba dja ba itokryn arým ty. Memã idjapẽn'h ja kadjy ne ba amrẽ tẽ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'õ no rã akubyn rĩt.

Ruk 18.35

⁴⁶ Nhyam kam ar ajte tẽ:n kam krĩraxbê Djerikokam bõx. Bõx ne kam kato. Nhyam kam Jejumẽ kõt ba djwýnhmẽ me krãptĩmẽ ne me Djeriko kurũm kator mõ. Kator mõ nhyam wãnh Baximẽu no rãja pry japkre'ã nhỹ, amijo à'wýro nhỹ. Ximẽu ne kudji.

⁴⁷ Nhyam me abenmã kum,

—Nadjarekam Jeju ne tẽmja, anhýro kumex. Nhyam arým kuman arým kum amijo akij ne kum,

—Ë, Jeju, Dawi tãmdjwý 'õ. Gop amã ikaprĩ, ane.

⁴⁸ Nhyam me krãptĩ arým kum bẽn týt x ne kum, “E kum anhikrê”, ane. Nhyam kam tu kum àkjêro bẽn kum,

—Dawi tãmdjwý 'õ, gop amã ikaprĩ, ane.

⁴⁹ Nhyam Jeju arek kum djan memã kum, —Me ajõ tẽn kum arẽ gê amrẽ iwýr tẽ, ane.

Nhyam me 'yr tẽn kum arẽn kum,

—On akĩnh ne on kãjmã dja. Onĩj amiwýr ajuw, ane.

⁵⁰ Nhyim arým wãnh inôkàti mēn ekruX ne kàjmã dja. Kàjmã djan arým Jeju'ÿr tē. 'ÿr tēn arým 'ÿr bôx.

⁵¹ Nhyim Jeju kum,

—Mÿj ne ba ije ajomã? ane.

Nhyim no rãja kum,

—Bēnjadjwÿr, aje inoo mex ba irĩtmã, ane.

⁵² Nhyim Jeju kum,

—Ga ne ga arĩt kadjy tu amim ikamnhĩxkumrēx ne iwÿr bôx. Kam dja ba arým ajo mex. Aj mã, ane.

Nhyim kum kabēnmē ro'ã arým rĩt mex ne arým Jejukôt pry'ã tē.

11

Jeju rax ne Djeruxarēmã àr.

Mat 21.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

¹ Nhyim Jejumē ar prykôt mō:n kam krĩraxbē Djeruxarē kuri krĩ ngrire ja'ÿr bôx. Krãnhrebē Oriwēre'ã rwÿkbē ne krĩ ngrire jabē Bepadjēmē Betanhamē. 'ÿr bôx nhyim kôt ba djwÿnh amãnhkrutmã kum,

² —Pry ja'ã dja gar arek katàt krĩwãmã tē. Nhyim ar akutã pry kator kraxkam dja gar mry'ã krĩ jabatãnh nyrewã pumũ. Nhyim me kute pĩ maktã ôkre djē nhyim ãmwã. Kraxje me'õ mry wã'ã krĩ kêt. Dja gar 'ãpre bôn amrē o tē.

³ Godja me'õ 'ã ar amã kabēn jabej ne ar amã, “Mÿj kadjy”? ane gar kum, “Bēnjadjwÿr 'ã tēm prãm. Dja 'ã tēn kam akuby:n amã ano.” Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Nhyim kam ar 'ÿr tē. Tē:n kam arým mrymã kato. Kikre'õ jajkwa krekre tãri ne me mry 'ãpre nhyim dja. Pry kēnhkam ne mry dja nhyim ar arým 'ãpre bô.

⁵ Nhyim ar bu'ã me ku'ēja ar kukij ne arkum,

—Mÿj kadjy ne gar mry 'ãpre bô? ane.

⁶ Nhyim Jeju kute arkum 'ã karõ kôt ne ar ã memã ane. Nhyim me arým arkum, “Ajrã”, ane.

⁷ Nhyim ar arým Jeju'ÿr mryo tēn o bôx. Ne kam ar aminhõ kubēkào kum mry'ã aty. Nhyim kam 'ã nhÿ.

⁸ Nhyim kam me krãptĩdjwÿ kukãm kum pry'ã atyo mō. Aminhõ kubēkào kum atyo mō. Nhyim me kwÿ bu'ã kapôt'ÿr mōn pi'õ nhikēn o bôx ne kukãm kum pry'ã o atyo mō. Nhyim arým 'ã tē.

⁹ Nhyim me kwÿ kukãm mō, o àkjēr mō nhyim me kwÿ kôt o àkjēr mō. Nãm me o àkjēr mōn kãj bē abenmã kum, Metĩndjwÿnhmã kum,

—Jejubē me inhõ Bēnjadjwÿr rax. ãm mexkumrēx. Kam me ikĩ:nhkumrēx. Gē on me ipytã. Gē Metĩndjwÿnh o kĩnh rax. Metĩndjwÿnh kukwakam ne arým me bakadjy bôx.

¹⁰ Arým me bakukãmãre Dawi kudjwa kute me ijo ba kadjy ne bôx. Gē me kãjkwakamdjwÿ Metĩndjwÿnhmã mextire jarēho kumex. Gē on me ipytã, ane.

¹¹ Nhyim arým krĩraxbē Djeruxarēkam bôx. Bôx ne kam Metĩndjwÿnh nhõ kikretimã wadjã. Ne kam amibu'ã mÿjja kunĩ pumũho tē. Nhyim kam arým 'ã amykry mex ne. Nhyim kam kôt ba djwÿnhbē 12mē amũ krĩ ngrirebē Betanha'ÿr tē. 'ÿr tē:n kam bôx.

Ar kute tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrēxmã 'ã ujarēnh.

Mat 21.18

¹² Nhyim ar'ã akati nhyim arým Betanha kurũm tē. Ne kam kum prãm ne.

¹³ Nhyim wãnh pidjõbē pigēre'õ dja nhyim amybÿm 'õ pumũ. Ne kute ô jabej kadjy 'ÿr tēn 'ÿr bôx. Ne te ô jabej nhyim ô kêt ne 'õbit nhyim arým omũ. Kraxje ô'ã mytyrwÿ kator kêt rã'ãkam ne ô kêt.

¹⁴ Nãm omũn tu pidjõmã kum,

—Jakam dja ga adjõ kêtumrēx nhyim me adjõ krēn kêt ne, ane. Nhyim kôt ba djwÿnh arým kuma.

Kute kikreti nēje me anor.

Mat 21.12; Ruk 19.45

¹⁵ Nhyim kam ar tē:n kam krĩraxbē Djeruxarēkam bôx. Kam bôx nhyim kam Jeju Metĩndjwÿnh nhõ kikretimã tēn wadjã. Nhyim me kute memã mÿjja nhõr djwÿnh kumex. Nhyim me kute memã mÿjjao pãnh ne amim byr kadjy 'ã kumex. Nhyim arým bõm me rēho dja. Nhyim me kute me õ pi'õk kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'õk kaprĩ nhõr kadjy me kumex nhyim mebē pĩponho àpanho tē. Nhyim me kute tut nhõr djwÿnhdjwÿ kumex nhyim mebē krĩ djã nhikõ rēho tē.

¹⁶ Ne mã mebē àptãro djan memã kum,

—Kwārīk wānh on Metīndjwýnh nhõ kikreti katikôt me ajêho aba kêt, ane.

¹⁷ Ne kam memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metīndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òk ne. Kamã Metīndjwýnh ta memã kum,

“Inhõ kikreti ja'ã dja me abenmã kum, 'Apýnh me õ pyka kunīkôt me kute Metīndjwýnhmã kabên kadjy ne õ kikreti wã', ane.

Dja me ã inhõ kikreti'ã abenmã ane.”

Nãm ã Metīndjwýnh pi'òkkam ane. Nym be, me ga ne ga me aje kam me àkīnhĩo aben pydji djã. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁸ Nym Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmẽ arým Jeju kabên ma. Ne kam 'ã aben maro nhýn abenmã kum,

—Je tô mýj dja gwaj baje Jeju bīnmã on? ane. Me kum umakam ã abenmã ane. Me kâtãm kunī Jejukam no tyn kum kabên kīnh ne kumex. Nym kam me rūnhja kum uma.

¹⁹ Nym kam Jeju ar'ã para nym ar arým krīrax kurūm katon tẽ.

Ar kute tu amim Metīndjwýnh kamnhĩxkumrẽx mã ã ujarēnh.

Dju r 14.13; Xij 1.6; Dju k 5.14

²⁰ Nym ar'ã akati nym ar ajte pidjôbê pigêre 'ãnh tēn omũ. Nym arým arēmẽ kunī ngrã ne.

²¹ Nym Pedru akubyn amijo tēn Jeju kabên man kum,

—Ujarēnh djwýnh ota, aje pidjôbê pigêre kangrônhja arým ngrã dja, ane.

²² Nym kam arkum,

—Gora ar tu amim Metīndjwýnh kamnhĩxkumrẽx.

²³ Ba ar amã arẽ gar ama. Gorēn me'õ krānhwãmã kum, “On amikaban ngõ jãbatãnh mũjakam mōn tým”, ane. Ne ren õkre kadjwýnhbê amim,

“Kon, birãm dja ipêx, kon”, anhýr kêt ne tu kadjy amim kamnhĩxkumrẽx ne ren amim, “Be, mrãmri dja ikabên kôt ã imã o ane”, ane. Kute ren ã amim anhýrkam ren krānh mrãmri ã amijo ane. Mrãmri ne ba ar amã arēnhkumrẽx.

²⁴ Kam aje mýjja kunĩo Metīndjwýnhmã adjã'wýrja dja gar tu kadjy amim kamnhĩxkumrẽx nym arým ar akabên kôt ã ar amã o ane.

²⁵ Ga kam ar aje Metīndjwýnhmã adjã'wýro adjãmkam amimaro dja. Me'õkam angryk jabej amimaro dja. Godja gar me'õkam angryk jabej on kam angryk wānh kum anhiren kam angryk kêt. Dja gar kam angryk kêt nym kãjkwakam ar Abãmdjwý arým ar gadjwý ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kêt.

²⁶ Be, godja gar me'õ, axwe'õ mar rã'ã jabej ne kam angryk rã'ã jabej nym ar Abãmdjwý ar ajaxwe mar rã'ãn ar akam ngryk rã'ã ne. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã ane.

Me kute rax jabej Jeju kukjêr.

Mat 21.23; Ruk 20.1

²⁷ Nym ar tē:n kam Djeruxarêkam bõx. Nym kam Jeju ajte Metīndjwýnh nhõ kikretikam bõx ne kam ar mrã. Nym me rūnh arým 'ýr bõx. Me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmẽ Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ mebēngêtmẽ ne me 'ýr bõx.

²⁸ 'Ýr bõx ne amũja'ã kute kikreti kurūm me anorja jabej kukij ne kum,

Mýj me'õ kabēnkôt ne ga ar ã meo anhýro aba? Mýj me'õ ne amã me'ã karõ ga kam amũ ô'ã bõm ar me rēho aba? ane.

²⁹ Nym Jeju memã kum,

—Badjwý dja ba mýjja jabej me akukja. Me akumrẽx dja ga me imã arẽ. Ba kam arým badjwý ije mýj me'õ kabēnkôt ar me anoro ibaja me amã arẽ.

³⁰ Djuão kute ngômã me angjēnhja djãm me kabên kôt ne arīk ar ngômã me angjēho ba? Nãr djãm Metīndjwýnh kabēnkôt? Goja imã arẽ, ane.

³¹ Nym kam me abenkam kangan abenmã kum,

—Je mýj dja gwaj kum nẽ? Dja gwaj kum “Metīndjwýnh kabēnkôt”, ane nym kam gwaj bamã kabên 'õ jarēn gwaj bamã, “Bir be, mýkam ne ga me amim Djuão kabēnja mar kêt ne”? ane.

³² Nãr dja gwaj kum, “Me kabên kôt ne tu arīk ar ngômã me angjēho ba”, ane nym kam me krãptĩ ren o ngryk ne kum gwaj bakurê gwaj ren kam bamã me uma ne. Me kâtãm ja ne me arým Djuão kabên man kum kīnh ne, ne o Metīndjwýnh kukwakam kabên jarēnh djwýnh ne. Dja gwaj kum ane nym me arým o ngryk ne.

³³ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Ar ije mar kêt. Mÿj me'õ kabênkôt Djuão kute ngômã me angjênhja ar ije kôt mar kêtê, ane.

Nhym kam memã kum,

—Bir be, dja ba badjwÿ me amã arênh kêt ne. Mÿj me'õ kabênkôt ije ar meo iba ja dja ba me amã arênh kêt ne, ane.

12

*Pidjôo djuw mex djwÿnh jaxwe'ã ujarênh.
Mat 21.33; Ruk 20.9*

¹ Ne kam memã apÿnh kukràdjà djàri'ã memã mÿjja jakren memã 'ã ajarênh memã kum,

—Be, me'õ arÿm amim pidjô kwÿ kren kadjy bu'ã kêno kôkayro kum o ipôk ne. Ne kam pidjô janênh djãmã kren ipêx. Ne pidjô pumÿnh djwÿnh ku'ê djà'ã par prêkti nhipêx. Ne kam me kwÿmã kum, “Gora me imã o djuw mex. Gora gê abatãnh ne ô ga amim kwÿo atom ne imã mÿm kwÿo atom.” Nãm ã me kwÿmã ane. Mebê idjaer'ã ne Jeju pidjô jakren me rÿnh'ã pidjôo djuw mex djwÿnh jakren Metÿndjwÿnh'ã ò pidjôkô djwÿnh jakren kam arek memã 'ã ujarênh djan memã kum,

—Õ pidjôkô djwÿnh ã me kwÿmã anen kam atemã pyka 'ômã tẽ. Ne kam kam wãnh ar ba.

² Nhym arÿm pidjôja tuk ne kumex. Nhym kam ò pidjôkô djwÿnhja arÿm 'ã mytyrwÿ jakren kam 'ÿr ò àpênh jano. Kute memã arênh nhym me kute kum pidjô kwÿo atom ne kute kôt anor kadjy ne 'ÿr ano.

³ Nhym kam 'ÿr tẽn bôx nhym kam me kute pidjôo djuw mexja ate me'õjao tÿm ne kaprêprê:k ne. Nhym mã akubyn 'ÿr ÿkam tẽn 'ÿr bôx.

⁴ Nhym ajte ò pidjôkô djwÿnhja pãnh 'ÿr me'õjadjwÿ jano nhym 'ÿr tẽn 'ÿr bôx nhym me bÿn punun kum pijãm jadjãn ano.

⁵ Nhym kam ò pidjôkô djwÿnh 'ÿr ajte ò àpênh 'õ jano nhym 'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Tãmwãdjwÿ ne me tu kubĩ. Nhym kam aben totokmã me'ÿr ò àpênh krãptĩ jano nhym me kwÿ titik ne kwÿ pa.

⁶ Nhym kra djwÿnh pydji, kum kra jabêja 'ã ne arÿm amim, “Godja ikra me'ÿr bôx

nhym me arÿm mar jabej”, ane. Ne arÿm me'ÿr ano nhym me'ÿr bôx.

⁷ Nhym kam me abenmã kum,

—Be, kra ne wã. Gwaj on kubĩ. Tãmwã dja bãm kum mÿjja kunĩ ngã, ò nêkrêx kunĩ kanga, ane. Gwaj on tãmwã bÿn kam amim ò nêkrêx, ò mÿjja, ò pidjôja kunĩo aminhõ, ane.

⁸ Ne kam o tÿm ne kubÿn arÿm pidjôkô kurÿm bôm kumẽ.

⁹ Be, mÿj gêdja ò pidjôkô djwÿnhja me ja on? Bir, dja me'ÿr tẽn me'ÿr bôx ne me imex ne kam ò pidjôkôja atemã me ja'ômã kungã. Nãm ã Jeju me rÿnhmã ane. Amijã ne ò pidjôkô djwÿnh kra jakren Metÿndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh'ã ne ò àpênh jakre.

¹⁰ Nhym kam Jeju ajte memã me kukãmãre kabên jarênh memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre memã Metÿndjwÿnh kabên jarênh memã kum,

“E kum kên ja ne me kute kikreo ãm djwÿnhja kute kikremã armã te omÿn kam bôm kumẽ.

Kên ja ne arÿm kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tÿxi.

¹¹ Bênjadjwÿr djwÿnh ta ne ã kêno ane gu me omÿn kam bamã mexkumrêx”.

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Djãm me aje omÿnh ne mar kêt? Nãm Jeju ã me rÿnhmã ane. Nãm amijã kên jakre. Ne me rÿnh'ã kikreo ãm djwÿnh jakre. Mrãmri ne me rÿnh kute kikreo ãm djwÿnh pyrãk ne arÿm Jeju kanga. Me rÿnh kute kanga'ã ne Jeju me rÿnhmã ja jarê.

¹² Nhym me amim,

—Be, gwaj bajã ne pidjôo djuw mex djwÿnhmẽ kikreo ãm djwÿnh jakre, ane. Ne bit kute o tÿmmã te 'ã amijakre. Me krãptĩ pymaje ne me te 'ã amijakren arÿm mã tẽ.

Xedjamã pi'òk kaprĩ nhõr'ã ujarênh.

Mat 22.15; Ruk 20.20; Rô 12.1

¹³ Ne kam Jeju'ÿr mebê pardjêu kwÿmẽ Erodji nhõ me ja kwÿ jano. Jeju bẽnjadjwÿr'ã kabên punu jabej ne me me ja jano. Godja bẽnjadjwÿr'ã kabên punu'õ jarê nhym me arÿm bẽnjadjwÿrmã arê. Kadjy ne me Jeju'ÿr bôx ne kum,

¹⁴ —Ujarênh djwÿnh, ba me arÿm ama. Ga ne ga akabên katãtkumrêx. Amã me

rũnh pyma kêt. Me rũnhmê me kaj-gomê ne ga memã akabêno aben pyrãk ne me imã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã adjujarênh mexkumrêx. Me bẽnjadjwýr rũnh kunĩ nhõ bẽnjadjwýr raxbê Xedja. Mebê idjaer kute o me bajtemja. Djãm Metĩndjwýnh kukràdjã kôt ne gu me baje bẽnjadjwýr Xedjamã pi'ók kaprĩ nhõrmã? Nàr kon. Goja on ar imã arê.

¹⁵ Dja gu me kum kungã nàr dja gu me kubê nê? Nãm me ã Jejumã ane.

Nhym arým me 'éxnhĩkôt tu me kuman memã kum,

—Nok ba ren me amã, “Metĩndjwýnh kabên kupa'ã ne me kum õro ba”, ane ga me ren memã kum, “Be, Jeju axwekumrêx. Ga, kute bẽnjadjwýr raxbê Xedjabê pi'ók kaprĩ nê prãmja pumũ”, ane. Amrê imã ngõnhponho pi'ók kaprĩo tẽ ba me amã omũ, ane.

¹⁶ Nhym me kum o tẽn kungã nhym arým memã kum,

—Mýj me'õ ne 'ã karõja? Ne mýj me'õ ne 'ã idji jêtja? ane.

Nhym me kum,

—E kum be, Xedja nhõ, ane.

¹⁷ Nhym Jeju memã kum,

—Bir be, õ pi'ók kaprĩ. Dja ga me kum angã nhym be, Metĩndjwýnh nhõ mýjjabit dja ga me Metĩndjwýnhmã angã, ane. Nãm memã ane nhym me te kute kutã mýjja'õ jarênhmã kam no tyn dja. Ne kam arým kum kàx ne mã mõ.

Me tyk akubyn tĩn mýr jabej me Jejumã kabên.

Mat 22.23; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

¹⁸ Nhym kam mebê xadjudjêu kwý 'ýr bõx. Mebê xadjudjêu ne me arĩk memã kum,

—Be, me tyk akubyn tĩn prãm kêtumrêx, anhýr ar o ba. Me ja ne me 'ýr bõx ne kukij ne kum,

¹⁹ —Ujarênh djwýnh, me bakukãmãre Mõjdjê ne amrêbê: me bamã,

“Godja me'õ prõ'ýr mõn kra kêt rã'ãn tyk jabej mýj dja me nê?

Bir, dja kamymê ar aben djãkam ikwãja'õ 'ýr mõ. Ne kam kum kra djĩn kukrij nhym abatãnh ne.

Me kute 'ã abenmã kum, ‘Be, kamy tyk kra ne wã', anhýr ne kute kamy tyk mar týt rã'ã kadjy.”

Nãm ã me bakukãmãre Mõjdjê me bamã ane. Nãm mebê xadjudjêu ã Jejumã ane.

²⁰ Ne ajte kum,

—Be, kamybê 7 ne axikôt apõx. Nhym kutewaja prõ'ýr mõ. Prõ'ýr mõn kra kêt ne ty.

²¹ Nhym atãrija pãnh 'ýr mõn kam ajte ty. Nhym pãnh atãrija 'ýr mõn kam kra kêt rã'ãn ajte ty.

²² Be, nãm ar ã o anhýro tẽn tãmtã: nhym arým kutapureja aro ino ren 'ýr mõn adjwýnhdjwý ty, kra kêt ne ty. Nhym arým ar prõja arkôt ty, kra kêt rã'ãn ty.

²³ Ar kubê 7 ne ar aben totokmã kamy prõ'ýr ba. Godja we ar kunĩ akubyn tĩn ne àbir jabej we àbirkam nhýnh kamyja dja 'ýr mõ? ane. Me ta kute we me tyk akubyn tĩn kêt jarênh mýr jabej ne me ã Jejumã ane. Me kute o àpanh nhym binhikrênh kadjy nàrãm ne mebê xadjudjêu ã kum ane.

²⁴ Nhym Jeju arým memã kum,

—Me aje Metĩndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók mar kêt ne me aje Metĩndjwýnh týt:kumrêx mar kêt. Nã gãm me arĩk Metĩndjwýnh kupa'ã memã 'ã ajarê.

²⁵ Be, me tyk ne akubyn tĩnkam djã ne me ajte abenwýr ba? Kati, akubyn me tĩnkam ne me abenwýr ba prãm kêtumrêx. Kam dja me kute kãjkwakam kadjy mrãnh djwýnh pyrãk.

²⁶ Be, mrãmri me tyk akubyn tĩnkumrêx. Amrêbê: ne Metĩndjwýnh me bakukãmãre Mõjdjêmã kabên jarê. Me tyk akubyn tĩn'ã kabên jarê nhym 'ã pi'ók no'ók. Djãm me aje pi'ókkam omũnh kêt, akaók pók ne tu mex ne ãm'ã ujarênhkam Metĩndjwýnh kute kum, “Ibê Abraãomê Idjakmê Djako ar õ Metĩndjwýnh”, anhýrja,

djãm me aje pi'ókkam amim arênh kêt?

Arým Abraão ar tyk 'ãtũmkam ne Metĩndjwýnh ã me bakukãmãremã ane.

²⁷ Bir be, ar tyk tũmja Metĩndjwýnhmã tĩn ne ar ba nĩj pumũ. Djãm Metĩndjwýnhbê me tyk nhõ Metĩndjwýnh? Kati. Metĩndjwýnh ne me tĩn nhõ Metĩndjwýnh. Me tyk kunĩ ne me kum tĩn. Kam ne ba me amã, “Metĩndjwýnh ne kubê me tĩn nhõ Metĩndjwýnh”, ane. Nã gãm me kupa'ã memã 'ã ajarê. Nãm Jeju ã mebê xadjudjêumã ane.

Me kute kukràdjà jabej Jeju kukjêr.

Mat 22.34; Ruk 10.25

²⁸ Jejumê mebê xadjudjêumê aktã kabêno aben japanho dja nhym Môjdjê kukràdjà mar djwýnh'ô arým me'ýr bôx. Ne Jeju katàt kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênkhôt arým kuman kam kukij ne kum,

—Metĩndjwýnh kute katàt me kute amijo ba'ã memã karôkam kabên jarênhja kute aben nhipã memã kabên jarênhja dja ga amim maro tẽ. Nhýnh kabênja'ô ne mexo kute kunĩ jakrenh? ane.

²⁹ Nhym kum,

—Be, Metĩndjwýnh kabên'ô kumrêx mexo kute kunĩ jakrenhja ba amã arẽ ga ama. Metĩndjwýnh memã kum,

“Ë, mebê idjaer, gora ikabên ma. Bênjadjwýr djwýnh, kubê ne Metĩndjwýnh. Bênjadjwýr djwýnh pydji.

³⁰ Me anhô Bênjadjwýr djwýnh, me Atĩndjwýnh dja ga me amã kĩnh, amã abêo katàt me kunĩ, mýjja kunĩ jakre. Djãm ajakwaobit amã Metĩndjwýnh jabêmã? Kati. Ajamak, akad-jwýnhbê, akukràdjà kunĩo dja ga me amã abê:.”

Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane. Be, tãm ne ja. Metĩndjwýnh kabên'ô kumrêx mexo kute kabên kunĩ jakrenh ne ja.

³¹ Ne kam atãri Metĩndjwýnh ajte memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane.”

Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane. Atemã kabên'ô mexo kute ja jakrenh kêt. Nãm ã Jeju kum ane.

³² Nhym Môjdjê kukràdjà mar djwýnh kum,

—Ujarênh djwýnh, kôt ne ga arẽ. Mrãmri Metĩndjwýnh pydjibit. Atemã'ô kêtumrêx.

³³ Dja me kum kĩnh, kum abêo katàt me kunĩ, mýjja kunĩ jakre. Djãm ajakwaobit kum Metĩndjwýnh jabêmã? Kati. Amak, kadjwýnhbê, kukràdjà kunĩo dja me kum abê: Ne kum amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne me kum amijabêja pyrãk dja me ã kum amibu'ã me ja jabêo ane. Ak-abên ja ne mexo Môjdjê kabên kunĩ jakre.

Dja me Metĩndjwýnh kabênja man kôt ar amijo ban arým mexkumrêx nhym me kute Metĩndjwýnhmã mry bôrja mexo me tẽp kêtumrêx. Me kute kum apýnh mýjja nhôr kunĩja mexo me tẽp kêtumrêx. Nãm ã Môjdjê kukràdjà mar djwýnhja Jejumã ane.

³⁴ Nhym kam ôkre kadjwýnhbê amim,

—Be, tãmwã ne ikabên kôt kabên mexkumrêx, ane. Ne kum,

—Be, Metĩndjwýnh kute amim apytãr ne ar ajo ba 'ýr, ane. Nhym me ajte ijukri Jeju kukjêr kêt. Kabên mex pymaje ne ajte kukjêr kêt.

Kritubê mýj me'ô tãmdjwý jabej kute me kukjêr.

Mat 22.41; Ruk 20.41

³⁵ Nhym kam Jeju ajte Metĩndjwýnh nhô kikretikam tẽn bôx ne memã Metĩndjwýnh kukràdjà ã ujarênho djan kam memã kum,

—Be, Môjdjê kukràdjà mar djwýnh ne me memã kum, “Kritubê ne Dawi tãmdjwý”, anhýr ar o ba. Be, djãm Kritubê Dawi tãmdjwýbit? Kati, kubê ne Dawi nhô Bênjadjwýrdjwý, ane.

³⁶ Ne kam memã me kukãmãre Dawi kabên jarên memã kum,

—Be ga, me bakukãmãre Dawi ta kute memã 'ã ujarênhja pumũ. Metĩndjwýnh Karô kukwakam kute memã Kritu'ã ujarênhja pumũ. Nãm memã kum,

“Inhõ Bênjadjwýrmã ne Bênjadjwýr djwýnh kabên ne kum,

'Amrê idjubôk'ãnh nhý, Abênjadjwýr raxkam idjubôk'ãnh nhý.

Ikam ama ba amrê awýr akurê djwýnho mō ga me kwýo apardjan me kwý nhimex.’

Nãm ã Metĩndjwýnh inhõ Bênjadjwýrmã ane”, ane.

Bir be ga, Dawi kute kum “Abênjadjwýr rax”, anhýrja pumũ.

³⁷ Mýkam ne me 'ã Dawi tãmdjwý kajgo jarẽ? Djã nãm o tãmdjwý kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o ò Bênjadjwýr rax. Nãm Jeju ã memã ane nhym me krãptítija kum kabên kĩ:nhkumrêx ne.

³⁸ Nhym arek memã ujarênho dja:n memã kum,

—Gora me aminêje me omũ. Aminêje Môjdjê kukràdjà mar djwýnhwã pumũ. Be, me ja ne me kute amibên kadjj kute

kubêkà jabjêtibit jangjênh prâmkumrêx. Ne ajte me krâptĩ nhipôkri kute memã amibên nhym me kute memã rûnh jarênh ne kute memã kum, “Bênjadwÿr, djâm ga, djâm ga”? anhÿrja. Ja ne me kum kĩnhkumrêx.

³⁹ Ne mebê idjaer bikprôn timer djâkam nâr me krâptĩ àkuro krĩkam ne memã wan krĩ prâmkumrêx. Me kute amibên kadjy ne me me rûnh krĩ djâkam krĩ prâmkumrêx. Kwârĩk wân timer gar me kudjwa kêt.

⁴⁰ Nãm me me 'uwtĩ krão apan mebê mÿjja kunĩ akĩ ne kam ajkwaobit Metĩndjwÿnhmã kabên rûnh ne, ne kum kabên 'ijabjêo ku'ê. Nãm me 'êx ne amijo mex ne kum kabên. Be kati, me axwekumrêx. Kam gêdja Metĩndjwÿnh me kuràm memã pân timer rax jarên prĩne me kuràm meo ajkê. Nãm ã Jeju memã ane.

*Me'ô 'uwtĩ kute ô pi'ôk kaprĩ ngrire nhôr.
Ruk 21.1*

⁴¹ Nhym kam me kwÿ itepato môn bôx. Me kute amikutã Metĩndjwÿnhmã pi'ôk kaprĩ kwÿ nhôr kadjy ne me mō. Nhym Jeju arÿm tèn pi'ôk kaprĩ nhôr djâ kôn timer nhÿn me omũnho nhÿ. Me ô nêkrêx rûnh krâptĩ ne me aben totokmã kam pi'ôk kaprĩ rûnh ne kurê.

⁴² Nhym kam me'ô nija 'uwtĩ kubê mjên tyk nhym ô mÿjja kêtja ngôn timer hpon timer hreo pi'ôk kaprĩo amãnhkrut ne kubyn o tèn kam kumê. Ngôn timer hpon timer hreja ne abenã rên timer kam kubê pi'ôk kaprĩ 'ô pydji, ngri:re.

⁴³ Nhym kam Jeju amiwÿr kôt ba djwÿnh ar ku'uw nhym ar 'ÿr bôx. Nhym arkum,

—Ba ar amã arê, me'ô 'uwtĩ ja ne ô mÿjja kêt ne tu me kuràm ô pi'ôk kaprĩ raxo tèn Metĩndjwÿnhmã kungã. Me kunĩ kuràm pi'ôk kaprĩ raxo tèn kum kungã.

⁴⁴ Me ja ne me ô pi'ôk kaprĩ kumex ne kam 'ã kâtã me kumex. Ne kam 'ã kâtã mja Metĩndjwÿnhmã kungã. Nhym be, me'ô nija ne ô pi'ôk kaprĩ kêtê, pi'ôk kaprĩ ngrire ne tu kum kunĩ ngã. O kute amikadjy mÿjja byr ne krên ne tĩn kadjy Metĩndjwÿnhmã kunĩ ngã. Kum 'ô nôr kêtê. Kam ne ba me amã,

—Nãm me kuràm pi'ôk kaprĩ rax ne kum kungã. Mrãmri ne ba ar amã arê. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnh arkum ane.

13

*Akubyn bôx kukãm mÿjja apôx'ã ujarênh.
Mat 24.1; Ruk 21.5*

¹ Ne kam Metĩndjwÿnh nhô kikreti kurũm kato. Nhym kôt ba djwÿnh'ô kum,

—Ë, Ujarênh djwÿnh ga, këntio me kute kikreti kwÿ nhipêxja pumũ. Kên timer kike ã ti:re ane, ane.

² Nhym Jeju arÿm arkum,

—Be, ar kikretija pumũ. Dja ã me kurê djwÿnh prĩne kikreti ngràn kên aben nhiby ikwã kunĩ nhikô rê. Nhym kam kên'ô aben nhiby nôr kêt timer kumrêx, ane.

³ Nhym kam ar tèn timer kam krãnhbê Oriwêre'ã wabi. Nhym Jeju arÿm amybÿm Metĩndjwÿnh nhô kikreti kôn timer nhÿ. Nhym Pedrumê Xijagumê Djuãomê Ængre ar me kãxã kukij ne kum,

⁴ —Ë, ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarê. Nhÿnh amex 'ôkam dja me bakurê djwÿnh me bawÿr bôx ne kikreti ngràn ãm djâ kapô? Mÿj gêdja kukãm apôx? Dja bar omũn kam kôt ô akatimã ikaton ô akati ma.

⁵ Nhym kam Jeju arkum apÿnh mÿjja kukãm apôxmã arkum 'ã ajarên arkum,

—Gora ar amijã ano tÿx gê me'ô ar amã 'êx ne ar anoo biknor ne Metĩndjwÿnhbê ar ajo akêx kêt.

⁶ Be, me krâptĩ dja ã aben totokmã me'ÿr bôx ne arÿm amijo 'êx. Amijo 'êx ne arÿm amijã imê. Amijã imên arÿm memã kum, “Me anhô Bênjadwÿrbê kumkati kadjy ne Metĩndjwÿnh ijano ba tèn bôx. Ba ibê Kritu”, ane. Ne kam arÿm me krâptĩ noo aknon Metĩndjwÿnhbê meo akêx.

⁷ Be, kam dja gar me kute abenwÿr prôt man amybÿm me kute abenwÿr prôt jarênh ma. Kwârĩk wân timer kam ar atĩn prãm kêt. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê gar arÿm ama. Ja kumrêx gêdja me ã o anhÿro tē. Kraxje kute inomã mên timer kêt, kute 'ÿr o tēm rã'ã.

⁸ Nã, apÿnh me ba djari gêdja me abenwÿr prôt ne aben nhimexo ba. Nhym apÿnh bēnjadwÿr rûnh nhô me dja me abeno kurê djwÿnh ne aben nhimexo ba. Apÿnh pyka djari gêdja kam pyka tertē:te ne. Nhym prãmdjwÿ me kwÿ nhimex. Be, me tokry krax ne ja. Ga, me nire kra aja pumũ. Adjÿm. Dja kra à:n kam arÿm à ra:x ne. Me

adjwÿnhdjwÿ dja me tokry mō:n kam arÿm tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja.

⁹ Be, ar ga dja gar ajaxwe kêt kadjy amijāno dja. Dja me apÿnh me rÿnhmā ar akangan me bikprōnh djākam ar atitik ne. Ar aje ijā adjujarēnh ar abakam dja me apÿnh me bēnjadjwÿr rÿnhmē me bēnjadjwÿr kry'ÿr ar ajo mō. Ar ajo mō gar me kabem aku'è. Memā ijā adjujarēnh nhym me kute mar kadjy me kabem aku'è.

¹⁰ Nhym be, me kute amim imar dja me apÿnh me ba djā kunīkôt ijā ujarēnh ny jarēnh kumrēx.

¹¹ Dja me ar ajo rôrôk ne kute memā ar akukjêr kadjy me rÿnhmā ar akanga. Kwārīk wānh gar kam amikukām akabēn 'ô'ā karō kêt ne kwārīk wānh amikukām anhōkre kadjwÿnhbē amim, “Je tō mÿj gēdja ba aminēje memā ikabēn ja on”? anhÿr kêt. Be, me kute memā ar akukjêr majmā dja Metīndjwÿnh Karō ta ar amā ar akabēn mex jarē gar aman arÿm memā arē. Kute ar amā ar akabēn jarēnh ja dja gar memā arē. Djām ar ga dja gar memā akabēn jarē got? Kati. Karō ta dja memā kabēn jarē.

¹² Nhym mÿjja kunī pyka kôt amingrānh kadjy dja me kute abeno ôbikwa djwÿnh abenmā àkrê. Me rÿnh kute me par kadjy dja me memā kamy kanga. Dja bām memā kra kanga. Dja kra kum nā nār bām kurēn me rÿnhmā ar kanga. Me rÿnh kute ar par kadjy ar kanga.

¹³ Ikôt ar abikamēnhkam dja me kunī kum ar akurê. Ne te kum ar akurê gar ijā adjukanga kêt ne amā ikīnh tÿx rā'ā ba arÿm ar apytā. Dja me kunī kute aminhinomā amimēnh nhō akati bōx gar amā ikīnh tÿx rā'ā ba arÿm ar apytā. Nām ā Jeju arkum ane.

¹⁴ Ne kam ajte arkum,

—Be, ar aje ajbir imā, “Ar imā kikreti ngrānh'ā ajarē”, anhÿrja ba ar amā arē gar ama. Dja mÿjja amingrānh 'ÿr nhym kam arÿm mÿjja punutija dja. Metīndjwÿnh nhō kikretikam dja. Djām mÿjja punuti Metīndjwÿnh nhō kikretikam āmkam mex got? Dja kam dja gar arÿm omū. Mÿjja punuti djô'ā dja me mÿjja kunīo ajkēn kungrā. Me bakukāmāre Danijeu ne amrêbē: 'ā ajarē. Metīndjwÿnh kukwakam memā 'ā ajarē. Danijeu ne arÿm memā mÿjja punuti

ja'ā ajarēn 'ā pi'ôk no'ôk. Dja gar pi'ôk no'ôkwā pumÿn kam mÿjja punuti pumÿn kam kôt ama. Kam gēdja Djeruxarē bu'ā pyka ja nhidjibē Djudējakam me ja amijā maje krānh'ÿr prôt ne.

¹⁵ Gēdja me'ô kikre nhimōk po'ā ām jabej kwārīk wānh akubyn ũrkwāmā nēkrêx'ÿr ar ne byr ne o tēm kêt.

¹⁶ Gē purkam ar ba jabej tu umaje prôt. Kwārīk wānh kute kubēkà jamÿnhmā 'ÿr akēx kêt. Dja tu me ām kamā amū prôt.

¹⁷ Watī:re, akati wākam me tujarômē me kra karā dja me tokry:. Me mÿjja punuti pymaje prôt ne kam arÿm tokry:.

¹⁸ Dja gar Metīndjwÿnhmā amijo a'uw gē na raxkam umaje ar aprôt kētmā.

¹⁹ Be, dja me kam tokry kume:xi. Akubyn amijo tēn mÿjja kunīmo krax djā'ÿr amijo bōx ne ama. Me akukāmāre aben kukām tokrykôt dja gar me maro tē. Dja gar me tokry tūm maro tē:n amiwÿr me tokry maro bōx. Ga, me tokry kume:xja pumū. Be, amrē mÿjja punuti nhō akati bōxkam dja me tokryo katāt me tokry tūm wā kunī jakre. Ne amrē me'ā akati mōrkam me tokry nydjwÿ dja me tokryo mÿjja punuti'ā me tokryja tēp kētkumrēx.

²⁰ Metīndjwÿnh ren tokry'ā akati kwÿ ngri kêt nhym me'ô ren tīn kētkumrēx. Be, Metīndjwÿnh kute amim ô me ja'ā karō ne kute amijo me utārja kadjy dja arÿm 'ā akati wā kwÿ ngri.

²¹ Godja me'ô 'èx ne ar amā, “Ota, jakam arÿm Kritu bōx ne nhÿ. Arÿm ne Metīndjwÿnh 'ā me ô Bēnjadjwÿrbē kumkati mē nhym jakam arÿm memā nhÿ”, anhÿr jabej. Nār me'ô ajte 'èx ne ar amā, “Ota, jakam arÿm Kritu bōx ne nhÿ. Arÿm ne Metīndjwÿnh 'ā me ô Bēnjadjwÿrbē kumkati mē nhym jakam arÿm memā nhÿ”, anhÿr jabej. Djām ar aje me ja marmā? Kati, kwārīk wānh amim me ja mar kêt.

²² Be, apÿnh me ta kute amijo Kritu pyrāk dja me amijo amirīt ne. Nhym amū me jadjwÿ amijo amirīt ne 'èx ne memā kum, “Ba ne ba Metīndjwÿnh kukwakam me amā idjujarēnh iba”, anhÿro ba. Dja me me aērbē mÿjja pumÿnh kêt kwÿ nhipêx, kute me noo biknor nhym me kute me'ā abenmā kum, “Mrāmri ne djām Metīndjwÿnh kukwakam

me kabênkumrêx”, anhÿr kadjy. Godja me o me noo biknor ne Metîndjwÿnhbê meo akêx jabej. Metîndjwÿnh kute amrêbê amijo me utârja kubê meo akêx ne kute meo ba jabej. Me 'êxnhÿ no tÿxo kute me akrenh jabej, godja kubê me kwÿo akêx ne meo ba jabej.

²³ Be, ar ga dja gar amijã ano tÿx ne. Ba ne ba mÿjja apôx kêtri kukãm ar amã arê gar arÿm ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Nhyim me tokryo ku'êwã'ã akati apêxkam dja mÿjja rÿnh apôx.

“Nhyim myt amijo akamât kô tyk nhyim mytyrwÿ irã kêt.

²⁵ Nhyim kanhêti kâjkwa kurÿm rôrôk nhyim kâjkwakam apÿnh mÿjja tÿ:x amingrêk ne.”

²⁶ Ba kam ije amijo inhÿ dja ba arÿm prÿne itÿ:x ne prÿne imextire ne ipyma:. Ne kam kakrãkôt bôx nhyim me kunÿ: arÿm ibôxkôt ipumÿ.

²⁷ Ba kam ikadjy mrãnh djwÿnh jano nhyim me arÿm inhô me ja o atom. Ije amijo me utârja kunÿo atom. Dja me kwÿ kâjkwa krax'ãm môn meo atomo mō. Nhyim me kwÿ kâjkwa 'ênhôt'ãm môn meo atomo mō. Nhyim me kwÿ aktã kâjkwa nhirê'ãm môn meo atomo mō. Dja me apÿnh pyka kunÿkôt inhô me ja kunÿ:o atom. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê. Gora abej ajkam ama.

²⁸ Be, akubyn ibôx djã nhô akatija'ã ne ba ije pidjôbê pigêre jakremã. Gora ije 'ã mÿjja jakreja ma. Ba ar amã arê gar ama. Dja pidjô pakà nokà tukam 'ô nhingrã kadjy arÿm ingrã apôx gar kam arÿm amexmã kamnhÿx nhyim kam arÿm amex.

²⁹ Bir be, gêdja ba ije ar amã mÿjja jarênhja ã apôx mōr ane gar kam arÿm ijabej rÿt ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx djã arÿm 'ÿr. 'ÿr dja mÿjja apôxja. Amex kutã gêdja pi'ô ingrã. Nhyim be, ibôx kutã gêdja mÿjja pymatija apôx mō.

³⁰ Nã, mrãmri ne ba ar amã kôt arê. Me akamingrãnyre ja gêdja gar atyk par kêtri mÿjja ja kunÿ apôx. Mrãmri ne ba ar amã arê.

³¹ Ikabên kajgo kêtumrêx. Gêdja pykamê kâjkwa ï apêx. Nhyim be, ba ikabên gêdja 'ô biknor kêtumrêx. Mrãmri gêdja ba ije mÿjja jarênh ja kunÿ apôx nhyim me omÿ, ane.

Me kute bôx djã nhô myt mar kêt.

Mat 24.36; Ruk 12.37; Tex k 5.2

³² Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibôx djã nhô akati nãr myt djãm me'ô kute mar? Kati, me'ô kute mar kêtumrêx. Kâjkwakam kadjy mrãnh djwÿnhdjwÿ kute mar kêt. Ibãmbit ne kute mar.

³³ Dja gar ajaxwebê amijãno djan arek ijabej ajkam ama ne Metîndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Mÿkam? Bir, ar aje akubyn ibôx djã'ã myt mar kêtam.

³⁴ Ar aje akubyn ibôx djãkam myt mar kêt kute ô kikre djwÿnh nhô àpênh pyrãk. Ba ar amã arê gar ama. Be, ô kikre djwÿnh ne arÿm kurÿm anhÿr bê tēmã. Ne kam ô àpênhmã kikre'ã karôn arkum apÿnh àpênh djã'ã karô. Ne kre nêje ku'ê djwÿnhmã kum, “Gora arek ijabej ajkam ama”, ane. Ne kam arÿm mã tē.

³⁵ Kam dja gar gadjwÿ arek ijabej ajkam ama. Ba ne ba ije ô kikre djwÿnh pyrãk. Ar aje ibôx'ã myt mar kêt. Godja ba parakam ibôx jabej nãr akamât kô ipôkri ibôx jabej nãr ôkrên'ãnh kãrkam ibôx jabej nãr kryrãm ibôx jabej.

³⁶ Ar arek ijabej ajkam ama. Dja gar ate akrã ba ar ajaêrbê bôx gar ajmã nê.

³⁷ Ar amã ne ba arÿm ibôx djã'ã karô. Jakam ne ba me kunÿmã 'ã karô. Me arek ijabej ajkam ama. Nãm ã Jeju me kukãm mÿjja apôx'ã arkum ane.

14

Me'ô nire kute Jeju nhimôkkam kangô runh.

Mat 26.6; Dju r 12.1

¹ Be, Metîndjwÿnh me irôbê mrãnh nhô akati nêje arÿm akati pydji. Kam ne mebê idjaer kunÿ amex kunÿkôt aben pydji. Amrêbê: Metîndjwÿnh me kukãmãre nhirôbê mrãnh nhyim me kute aben kajmã'ã mar kadjy ne me aben pydji. Kamãdjwÿ ne me kute djwÿponhrebite kur. Metîndjwÿnh me irôbê mrãnh nhô akati nêje akati pydji nhyim me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿrmê Môjdjê kukrãdjã mar djwÿnhmê arÿm abenmã kum,

—Mÿj godja gwaj baje me krãptÿ kãxã Jejuo batÿm ne bÿnmã on? ane.

² Ne ajte abenmã kum,

—Kwãrĩk wãnh gwaj me kute aben pydji djà nhõ akatikam o batým kêt. Gwaj ren o ane nhym me krãptĩ ren o ngryk ne ren kangao kumex, ane. Metĩndjwýnh me irôbê mrãnh nhõ akatikam me krãptĩ bôxja ne me kuman ã Jeju'ã abenmã ane.

³ Be, krĩ ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhỹ. Kamã ne me'õ ĩ kajêkam tê arým mex. Idjibê ne Ximão. Ūrkwãkam ne Jeju õ kwý krêno nhỹ. Ō kwý krêno nhỹ: nhym me'õ ni arým 'ýr tẽn 'ýr bôx. Nãm 'ýr kẽn jakareo ngônkh byno tẽn. Ngônkhkam ne me kudjý djà kangôo ipu. Idjibê ne nadu. Nãm me prĩne ipêx mex nhym pãnh raxkumrêx. Nãm o tẽn o bôx ne 'ã kutan arým Jeju nhimôkkam kapĩ.

⁴ Nhym bu'ã me ku'ê kwý kôt nokà nhàn abenmã kum,

—Je tô mýkam ne arým me kudjý djào ajkê?

⁵ Gwaj ren pi'ók kaprĩ kadjy ren memã kungã ne ren pãnh pi'ók kaprĩ rax ne ren kuby. Ren 'ã akrekam pãnh denarju kubê 300 jakre. Gwaj ren pi'ók kaprĩ rax byn ren me õ mýjja kêtã kungrà. Mýkam ne arým o ajkê? ane.

⁶ Nãm ar anen nijamã akij. Nhym Jeju arým tu ar kabên man arkum,

—Kwãrĩk wãnh rã'ã. Mýkam ne gar kum kaprĩ jadjà? Djãm kute ijã kapĩnkam punu got? Kati, mexkumrêx.

⁷ Be, akati kunĩkôt ne ar abu'ã me õ mýjja kêt ar ba rã'ã. Ar aje memã mýjja nhõr prãm tu memã angã. Nhym djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Ba ar amã arê gar ama.

⁸ Dja ba ty nhym me arým ijadjà. Me kute ijadjãrmã ne nija kuma. Kuman arým kum ikaprĩn ijã me kudjý djà kapĩ. Nãm te kute mýjja mexo kute imex pyrãk ne kute imã õrmãnh arým tu ijã me kudjý djà kapĩ.

⁹ Ba ar amã arê gar ama. Dja me kàj bê pyka kunĩkôt mã memã ijã ujarênh nyjarên mã nijadjwý 'ã ajarê. Kute ijã me kudjý djà kapĩn'ã ajarê. Gêdja me kam aben djô'ã nija mar rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁰ Nhym kam Djuda Ikadji, Jejukôt ba djwýnhbê 12 'õ ne me kadjy Metĩndjwýnh

mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ar'ýr tẽn. Kute arkum Jeju kanga kadjy ne tẽn.

¹¹ Ar'ýr tẽn ar'ýr bôx ne arkum,

—Arým ba ije ar amã Jeju kangamã. Nãm ã arkum ane nhym ar kuman arým kĩnhkumrêx ne. Ne arým kum kabên jarênh mãmdjin kum,

—Dja ga ã Jejuo ane bar kam arým amã pãnh pi'ók kaprĩ ngã, ane. Nhym kam amim,

—Mýj dja ba ije arkum Jeju kanga kadjy on? Nãm ã Djuda amim anhỹro ba.

Ar kute ro'ã õ kwý krêno ino rer.

Mat 26.17; Ruk 22.7

¹² Nhym kam mebê idjaer kukràdjãkôt me kute djwýponhbit kur nhõ akati arým kutewa. Kam ne me apýnh ūrkwãkam Metĩndjwýnhmã mrykĩ'ãtomti pan kuku. Amrêbê: Metĩndjwýnh me irôbê mrãnhja ne me kute kôt mar kadjy ã o ane. Nhym kôt ba djwýnh ar Jejumã kum,

—Metĩndjwýnh me irôbê mrãnh nhõ akatikam gwaj banhõ kwý krên kadjy jãm dja bar tẽn ar akutêp gwaj banhõ kwý krên djà jadjwýr mex? ane.

¹³ Nhym arým kôt ba djwýnh amãnhkrutmã 'ã karôn arkum,

—Dja gar krĩraxkam tẽn. Nhym arým me'õ ngyo ngônkhkam ngô mýn o tẽn gar omũ.

¹⁴ Nhym arým kikremã wadjà gar kôt tẽn wadjà. Wadjàn õ kikre djwýnhmã kum, “Ujarênh djwýnh ne amã kabên ne amã, ‘Bamê ikôt ba djwýnhmê ne bar inhõ kwý krênmã. Nãr kadjy inhõ kumoka'ê? Aje me bôx nymã kumoka'ê jarênhja, nãr? Dja bar Metĩndjwýnh me irôbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krê’. Nãm ã Bẽnjadjwýr amã ane”, ane. Be, dja gar ã õ kikre djwýnhmã ane.

¹⁵ Nhym kam kôjrũm kumoka'ê jabatãnh'ýr ar ajo tẽn ar amã akre. Kam ne gwaj bakutêp mýjja kunĩ nõr pro. Dja gar kam ikutêp gwaj banhõ kwý krên djà jadjwýr mex. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

¹⁶ Nhym kam kôt ba djwýnh 'ýr tẽn. Ne Jeju kute arkum kabên kôt arým mýjja kunĩmã katon arým kam mrykĩ'ãtomti gan õ kwý krên djà jadjwýr mex.

17 Nhyam arým ar'ã para nhyam Jejumë Ar kubê 12 ro'ã kikre'ÿr tèn 'ÿr bôx.

18 Ne kam arým nhÿ. Àkuro nhÿ nhyam kam Jeju arkum,

—Ar ajô ikôt adjàkuro anhÿrja dja ga ikurê djwÿnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã arënhkumrëx, ane.

19 Nhyam kam ar arým kaprÿren apÿnh ar ï djàri aben totokmã kum,

—Djãm ba? Djãm ba? ane.

20 Nhyam arým arkum,

—Be, ar abê 12ja 'ô, aje ikôt ngônhratikam mry kangômã djwÿ jadjàro anhÿrja'ô dja ga memã ikanga.

21 Be, ba ije amijo inhÿ ne amrêbê me bakukãmäre ijã Metÿndjwÿnh kabën no'ók nhyam pi'ókkam me kute ijo anhÿrmã arënh kôt ne me arým jakam ar ã ijo anhÿro ba. Nhyam be, kute ikurê djwÿnhmã ikanga djwÿnhja dja ï kute memã ikanga pãnh tokry rax ne. ÿ, watÿ:re. Tãmja ne ren rwÿk kêt ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

22 Nhyam ar àkuro nhÿ: nhyam Jeju arým djwÿ'ô byn kam o Metÿndjwÿnhmã mextire jarë. Kum mextire jarën arým kokij ne apÿnh arkum kungã. Ne kam aminhÿ'ã djwÿ jakren arkum,

—Inhÿ ne ja. Ar abyn krë, ane.

23 Ne kam ngônhrakam pidjô kangôjadjwÿ byn kam o Metÿndjwÿnhmã mextire jarën arkum kungã. Nhyam ar kunÿ o ikô.

24 Nhyam kam amikamrô'ã pidjô kangô jakren arkum,

—Ikamrô ne ja. Me krãptÿ kadjy dja ikamrô prôt. Metÿndjwÿnh ne arým ikamrô prôt'ã memã kabën ny jarënh mãmджи, ane.*

25 Ba ar amã arë gar ama. Ije pidjô kangô ikômo krã'ÿr ne ja. Metÿndjwÿnh kute amim ô me ja kunÿ pytàr ne kute meo bakambit dja ba pidjô kangô nyo ikô. Mrãmri ne ba ar amã arënhkumrëx. Nãm ã Jeju arkum ane.

26 Nhyam kam ar ngre. Ngren arým o ino re. Ngrero ino ren arým amÿ krãnhbê Oriwêre'ÿr mō.

*Pedru 'êx kukãm kute kum arënh.
Mat 26.31; Ruk 22.31; Dju r 13.37*

* 14:24 Mrãmri ne Jeju kamrô prôt nhyam Metÿndjwÿnh arým 'ã memã kum, “Arým ne ikra tyn kamrô prôt. Jakam dja me tu amim ikra markumrëx ba kam arým me axwe maro aknon mekam ingyk kêt ne.” Nãm ã Metÿndjwÿnh memã ane.

27 'ÿr mō: nhyam Jeju arkum,

—Be, akamãtja tãmkam dja me ijo ajkë gar me umaje aprôt ne ajmã. Amrêbê: ne me bakukãmäre ar aprôt ne ar abimãnh'ã ajarë. Metÿndjwÿnh kukwakam ne me ar ajã ajarën memã kum,

“Be, dja ba mrykÿ'ãtomtio ba djwÿnh titik nhyam mry umaje prôt ne ajmã.”

Nãm me ã ar ajã ujarënh anen arým 'ã pi'ók no'ók ne. Be, akamãtja tãmkam dja gar me umaje aprôt ne ajmã. Me bakukãmäre kute ar ajã ujarënh kôt dja gar aprôt ne ajmã.

28 Nhyam kam me arým ibÿ. Ba ityk ne akubyn itÿnkam dja ba ar akukãm pykabê Garrëjamã tē, ane.

29 Nhyam Pedru kum,

—Godja ar kunÿ prôt ne bimãnh jabej ba dja ba arkôt iprôt ne imãt kêt ne, ane.

30 Nhyam Jeju kum,

—Kati, mrãmri dja ga arkôt aprôt. Ba amã arë ga ama. Akamãtja tãmkam ôkrën'ãnh kàr kètri dja ga amijã maje ajëx pydji, nhyam arým kà. Ga kam ajte amijã maje ajëxo amãnhkrut ne ijã memã kum, “Kati, ije me'ôwã pumÿnh kêtumrëx”, ane. Nhyam ajte kà. Dja ga ã ijã memã ane. Mrãmri ne ba amã arënhkumrëx. Nãm ã Jeju kum ane.

31 Nhyam Pedru kàj bê ajte kum,

—Gê me gu baro'ã gu babÿn jabej ba ije amijã maje ijëx prãm kêtumrëx, ane. Nhyam kam ar kunÿ ã kum ane.

Pidjôkôkam Bãmmã amijo à'wÿr.

Mat 26.36; Ruk 22.40

32 Ne kam mō:n kam Jeju kôt pidjôkôbê Djexema'ÿr bôx. Nhyam kam kôt ba djwÿnhmã kum,

—Jakam dja gar ikutêp nhÿ. Ba 'ÿr Metÿndjwÿnhmã amijo a'wÿ, ane.

33 Ne kam Pedrumë Xijagumë Djuão ar aprôn aro mō. Ne kam madjà kreti:n arým kaprÿ rax ne.

34 Ne kam arkum,

—Ikaprÿ:re. Arým ikaprÿ kute ibÿn 'ÿr. Jãnh mãn ar idjêje nhÿ gwaj baro'ã aminêje barÿto nhÿ, ane.

35 Ne kam amÿ tē. Tēmo rãm ne ja ne tu mÿrbê tÿm. Tÿm ne arým Metÿndjwÿnhmã

amijo a'uw. Kute tokry, kapribê utâr prãm jabej kum amijo a'uw. Tokry 'ÿr bôx kêt jabej kum amijo a'uw.

³⁶ Ne kum,

—Djũnwã, djãm abê mÿjja'õ bipdjur? Kati. Aje mÿjja kunĩ nhipêx mar. Itokry, ikapribê ipytã. Nâr kon, kwãrĩk wãnh rã'ã ba tu itokry. Djãm ba ne ba amimarkôt ar amijo iba? Kati, akabênkôt ne ba ar amijo iba, ane.

³⁷ Ne kam kãjmã djan ar amãnhkrut ne ikjêkêta'ÿr akêx ne tẽn ar'ÿr bôx. Nhyim arek ar ôto ikwã. Nhyim Pedrumã kum,

—Je, Ximão, djã nã gãm arek anhôto nõ? Kraxje kô 'iry kêt ne ga anhôto nõ, ane.

³⁸ Ne ar kunĩmã kum,

—Ar aminêje rĩt ne Metĩndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Gêdja me te axwe'ã ar amã apnê gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wÿ. Be, ar anhôkre kadjwÿnhbê ne gar amã ikabênja kĩnh. Nhyim be, ar aminêje arĩtbê ne gar arerekren anhôtdjwa ne, ane.

³⁹ Ne kam ajte amũ tẽn Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw ne kute ôbê kum kabên jarênha kôt ajte kum tãm jarê.

⁴⁰ Ne kam ajte akubyn ar'ÿr akêx ne tẽn ar'ÿr bôx. Nhyim ar nokã bã mex ne. Ajte arek ôto ikwã. Rerek mex ne arek ôto ikwã nhyim ar tok nhyim ar te kute kum kabênmã umaro nhÿ.

⁴¹ Nhyim kam ajte amũ tẽn Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw. Kum amijo a'uw ne ajte ar'ÿr akêx ne ar'ÿr tẽn ar'ÿr bôx. Ne arkum,

—Je, djãm arek ar anhôto anhikwã rã'ãã, akôkam kôto anhĩkwã? Aj, arÿm itokry djã iwÿr bôx 'ÿr. Ota, arÿm kute me axwemã ikangamã, ije amijo inhĩja ne kute memã ikangamã.

⁴² Kãjmã ar dja. Gwaj on me'ÿr. Ota, arÿm kute memã ikanga djwÿnh bôx, ane.

Me kute Jejuo tÿm.

Mat 26.47; Ruk 22.47; Dju r 18.3

⁴³ Ne kute arkum anhÿro ãm rã'ã nhyim Djuda arÿm 'ÿr bôx. Jeju kôt ba djwÿnhbê 12 'õ ne kubê Djuda. Nãm 'ÿr bôx nhyim me krãptĩ me:x ne kôt môn 'ÿr bôx. Nãm me kãxdjwa kajgomê kô jamÿn kadjy o môn o bôx. Me rũnh ne me me ano. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ

bênjadjwÿrmê mebêngêtmê ne me me ano nhyim me 'ÿr bôx.

⁴⁴ Me 'ÿr môr kêtri ne kute memã kanga djwÿnhbê Djudaja memã kum,

—Be, ije me'õ nhine kaôrkôt dja ga me omũn arÿm o tÿm ne pa 'amÿ. Nãm Djuda arÿm ã memã ane.

⁴⁵ Ne kam 'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne kum, “Ujarênh djwÿnh”, anen arÿm ine kaô.

⁴⁶ Nhyim kam me arÿm 'ÿr môn 'ÿr bôx ne o tÿm ne arÿm pa 'amÿ.

⁴⁷ Nhyim me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bênjadjwÿr raxja nhõ àpênh mekôt tẽn. Nhyim bu'ã me ku'êja 'õ ne arÿm õ kãxdjwa kajgo kaban o me'õjamã akabên amak ta, bênjadjwÿr nhõ àpênhja jamak ta.

⁴⁸ Nhyim kam Jeju me krãptĩjamã kum,

—Je djãm idjãkĩnhĩ ne ga me aje ijo atÿm kadjy iwÿr anhõ kômê anhõ kãxdjwa kajgomêo mõi? Myt kunĩkôt ne ba ar Metĩndjwÿnh nhõ kikretikam ikrĩ, ar memã idjujarêho ikrĩ ga me kam kam ijo atÿm kêt ne.

⁴⁹ Mÿkam ne ga me ijo tÿm? Bir, amrêbê: ne Metĩndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh me bakukãmãremã me ajã ajarê. Me aje ijo atÿm'ã ajarênh arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Nhyim me arÿm aben djô'ã arênhõ mõi. Arênhõ môr tãmtã arÿm iwÿr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arÿm iwÿr o bôx. Ba ar iba: ga me arÿm jakam ã ijo ane. Me kute me bakukãmãremã me ajã ujarênh kôt ne ga me arÿm jakam ã ijo atÿmo ane. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

⁵⁰ Nhyim kam kôt ba djwÿnh kunĩ mã amijã maje prôt ne.

⁵¹ Me'õ abatãnh ny ne kute kubêkã pydjio amikupuja Jeju kôt tẽn. Rinhuo ne kubêkã. Nhyim me kwÿ adjwÿnhdjwÿo tÿm ne kubê kubêkã 'amÿnh tÿx.

⁵² Nhyim arÿm amikaban amikôt kubêkãmã iren tu kajgo mã prôt ne.

Me kute axwe jabej kujêr.

Mat 26.57; Ruk 22.66; Dju r 18.12

⁵³ Nhyim me arÿm Jejuo mõi. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bênjadjwÿr rax'ÿr ne me o mõi. Nhyim arÿm me rũnh kunĩ abeno akuprõ. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ

bênjadjwÿrmê mebêngêtmê Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhmê ne me arÿm akuprô. Nhyim me Jejuo môn o bôx ne arÿm me rÿnh kabem kudja.

⁵⁴ Nhyim be, Pedru ne Jeju kôt tē, nÿjar kum kre rax ne tē. Nhyim me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bênjadjwÿr rax nhô kikre nhipôkri kēnh ngrire nhyim Pedru arÿm Jejukôt wadjà. Ne arÿm bênjadjwÿr nhô krākamngônhmê ro'ã ànhÿho nhÿ.

⁵⁵ Nãm me me'ÿr Jejuo bôx nhyim kam me rÿnh arÿm me 'êxnhÿ jabej. Me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bênjadjwÿrmê mebêngêtmê me rÿnh kunÿ ne me me 'êxnhÿ jabej. Dja me amãnhkrut Jeju'ã 'êx ne memã kum,

—Ba ne ba axwe kôt omÿ. Nãm ã ane ba omÿ, ane. Dja me ane nhyim me arÿm me kabēn man arÿm we axwe'ô pãnh kubÿ. Kadjy ne me me 'êxnhÿ jabej. Ne te abejo dja. Me'ô ar amãnhkrut kute axikôt 'ã kabēnja ne me te abejo dja:.

⁵⁶ Nhyim me 'êxnhÿ krãptÿ ne me kàjmã ku'ên arÿk aben kupa'ãbit axwe jarēho kumex.

⁵⁷ Nhyim kam me'ô ar ja arÿm kàjmã djan 'êx ne 'ã kabēn jarēn memã kum,

⁵⁸ —Tãmwã ne memã kum, “Be, me kute ikrao Metÿndjwÿnh nhô kikreti nhipêxja dja ba kungrà. Ne kam Metÿndjwÿnh nhô kikreti 'ôdjwÿ nhipêx. Me kute ikrao ipêx kêtja'ô dja ba ipêx. Nhyim ije ipêxo idjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêtbit apêx ba ipêx pa.” Nãm ã Jeju memã ane bar arÿm kuma, ane.

⁵⁹ Ne kam ar jadjwÿ kute memã arēnhkam axikôt Jeju'ã kabēn jarēnh kêt ne arÿk aben kupa'ãbit arē.

⁶⁰ Nhyim kam me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bênjadjwÿr raxja arÿm kàjmã djan me ipôkri djan Jeju kukijn kum,

—Ga, ar kabēnja ma. Djãm aje aminêje akabēn'ô jarēnh prãm kêtikumrêx? On imã amikôt amijarē, ane.

⁶¹ Nhyim tu anhikrê.

Nhyim me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bênjadjwÿr rax aje kukijn kum,

—Djãm abê me babê idjaer nhô Bēnjadjwÿrbê kumkati, nēn? Djãm mrãmri

abê Kritu? Djãm abê Metÿndjwÿnh Kra? ane.

⁶² Nhyim Jeju kum,

—Kôt ne ga imã arē. Ba ar amã arē gar ama. Gédja ba ï Metÿndjwÿnh pymati djubôk'ãnh nhÿ. Ba ije amijo inhÿ gédja ba ubôk'ãnh nhÿ. Ibēnjadjwÿr raxkam ubôk'ãnh nhÿ gar ipumÿ. Ne kam aje kakrãkôt amrē kãjkwa kurÿm itēm kôt ipumÿ, ane.

⁶³ Nhyim kam me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bênjadjwÿr rax kute memã amingryko amirÿt kadjy arÿm amibê kà kadjô. Amibê kà kadjôn arÿm memã kum,

—Ë, arÿm ne Metÿndjwÿnh japrÿ. E kum kwãrÿk wãnh gwaj ijukri me'ô kute axwe kôt omÿnhja jabej kêt.

⁶⁴ Gwaj bakunÿ ne gwaj arÿm kute Metÿndjwÿnh japrÿja ma. Ta ne amijo Metÿndjwÿnh rax pytàn arÿm o aprÿ gwaj kuma. Kute gwaj bamã, “Metÿndjwÿnh djubôk'ãnh inhÿrkôt dja gar ipumÿ”, anhÿrkôt ne gwaj arÿm kuma. Arÿm ne gar ama. Mÿj dja gwaj nē? ane.

Nhyim me kupãhntã 'ã kum,

—Gê me on kubÿ. Gê me on kubÿ, ane.

⁶⁵ Nhyim kam me kwÿ nokre kutôn rÿtbê nokre'ã pron aje nokrebê tak ne. Ne kute takmê ro'ã kum,

—Nhyim ne akurwa? Goja me'ô pumÿn imã arē, ane. Nhyim krākamngônh arÿm 'ã akuprôn tako kumex.

Pedru aminêje 'êx.

Mat 26.69; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁶ Nhyim wãnh Pedru kikreti parbê ànhÿho nhÿ. Ànhÿho nhÿ: nhyim me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bênjadjwÿr rax nhô àpēnh nija arÿm 'ÿr bôx.

⁶⁷ Ne omÿn prÿne omÿnh mex ne kum,

—Tukwa, gadjwÿ ne ga Jeju kôt ar aba. Krÿraxbê Nadjarekam Jejukôt ar aba, ane.

⁶⁸ Nhyim aminêje 'êx ne kum,

—Kati, ije akabēnwã mar kêtikumrêx, ane. Ne kam tēn kre tã dja nhyim kôt arÿm ôkrēn'ãnh kà.

⁶⁹ Nhyim bênjadjwÿr nhô àpēnh nija aje omÿn bu'ã me ku'ēmã kum,

—Tãmwãdjwÿ ne kôt ar ba, ane.

⁷⁰ Nhyim ajte aminêje 'êx ne kum, “Kati”, ane. Nhyim kâjbê 'âtũm nhyim bu'ã me ku'êja kum,

—Be, mrãmri ne ga kôt ar aba, ane. Abê pykabê Garrêja kra'õ. Garrêjakam me kabên kôt akabênja ma. Bar kôt aman arým amã ikato, ane.

⁷¹ Nhyim memã kum,

—Kati. Mrãmri ije me'õwã pumũnh kêtukumrêx. Aje me'õ jarênhwã ije omũnh kêt, ane. Ne kam me'õ kute kum anhÿr kêt mã amikangrôn memã kum,

—Dja ba ijêxnhĩ jabej gê Metĩndjwÿnh pãnh ijo akno. Ta ne arým ijêxnhĩ kêt kôt ìma, ane.

⁷² Nãm ane nhyim totokbê ajte òkrên'ãnh kà. Nhyim kam Pedru akubyn amijo tẽn amrêbê Jeju kute kum kabên jarênhja ma. Kute kum,

—Òkrên'ãnh kàr kêttri dja ga amijã maje ajêx pydji nhyim arým kà. Ga kam amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ijã memã kum, “Kati, ije tãmwã pumũnh kêt”, ane nhyim ajte kà, anhÿrja ne arým kuma. Nãm maro dja nhyim arým rerekre 'ÿr bôx. Rerekre 'ÿr bôx nhyim arým mu:w.

15

Piratu kute we axwe jabej kukjêr.

Mat 27.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

¹ Nhyim kam me'ã akati, kryrà m nhyim apÿnh me rũnh djari akuprôn arým aben kabên ma. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmê mebêngêtmê Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhmê me rũnh kunĩmê ne me Jejuo aben ma. Ne kam arým uwpren Piratu'ÿr o môn 'ÿr o bôx. 'ÿr o bôx ne kum kanga.

² Nhyim kam Piratu arým kukij ne kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwÿr rax? ane.

Nhyim kum,

—Kôt ne ga aje arênhwã, ane.

³ Nhyim kam me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr ar arĩk Jeju'ã axwe krãptĩ janhô.

⁴ Nhyim tu anhikrê. Nhyim Piratu kum,

—Ë ama. Djãm ajaxwe krãre ne me amã arê? Djãm aje aminêje akabên'õ jarênh kêtukumrêx? ane.

⁵ Nhyim kum kabên 'õ jarênh kêtukumrêx. Nhyim Piratu te kute marmã kam no tyn nhÿ.

⁶ Be, me irôbê mrãnh nhõ akatija tãmkam ne mebê idjaer krãptĩ: arým aben pydji. Me kute aben kajmã'ã Metĩndjwÿnh me kukãmãre nhirôbê mrãnh mar kadjy ne me aben pydji. Amex kunĩkôt ne bẽnjadjwÿr raxbê Piratu akati jakam mebê ijê djã kurũm mebê ijê pÿnh ne meo pôx nhyim me mã mrã. Me kute me'õ'ã à'wÿrja ne me kĩnh kadjy bôm kumê.

⁷ Ajbir me'õbê ijê ne idjibê Baraba. Me kute kubê ijê kêttri ne me jakôt me bẽnjadjwÿr'ÿr prôt ne me kwÿ pa. Nhyim kam me arým kubê ijê.

⁸ Nãm Piratu Jeju kukjêro dja: nhyim kam me krãptĩ: arým kàj bê Piratumã me'õbê ijê jarê ne kum,

—Aje mekbê ijêwã'õ kaba gê arek ar me ikôt ba, ane.

⁹ Nhyim arým Jeju'ã memã kum,

—Me abê idjaer, we me anhõ bẽnjadjwÿr rax ne ja djãm ije me amã kum inhirermã? ane.

¹⁰ Be, Piratu kute memã ja jarênh kêttri ne arým me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr ma. Nãm ar'ã amim,

—Jeju'ã me krãptĩkam ne me rũnh 'ã ngryk ne imã kanga, ane. Ne kam bit kute kum irermã ã me krãptĩmã ane.

¹¹ Nãm 'ã memã kum,

—Djãm ije me anhõ bẽnjadjwÿrmã inhirermã? ane. Nhyim me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr ar memã kum,

—Kwãrĩk wãnh me amã Jeju kĩnh kêt. Dja ga me kum Baraba jarê gê kaba, ane. Nhyim me kâtãm krãptĩ Piratumã kum,

—Kwãrĩk wãnh Jejumã anhirer kêt. Baraba dja ga kaba, ane.

¹² Nhyim kam Piratu memã kum,

—Be, ga me abê idjaer, aje tãmwãmã anhõ bẽnjadjwÿr rax jarênhja mÿj dja ba kam on? ane.

¹³ Nhyim me kàj bê kum, “Pĩte'y'ã anhô”, ane.

¹⁴ Nhyim Piratu memã kum,

—Mÿkam? Mÿj ne ajmã o ne ba ije pĩte'y'ã nhômã? ane.

Nhyim me kàj bê kum,

—Pĩte'y'ã anhô. Pĩte'y'ã anhô, ane.

15 Nhyam kam me kînhmã Piratu Baraba kaba nhyam arým arek ar mekôt ba. Nhyam kam Piratu krâkamngônhmã Jeju jarê. Me kute kaprêprêk kadjy memã arê. Nhyam me arým mrykã punuo kaprêprê:k ne. Kaprêprêk nhyam Piratu arým memã kanggan memã arê. Me kute pîte'y'ã nhôr kadjy memã arê.

*Krâkamngônh kute 'ã bẽno bikẽnh.
Mat 27.27; Dju r 19.2*

16 Nhyam kam me krâkamngônh amũ bẽnjadjwyr nhô kikretimã Jejuo môn o wadjã. Kumoka'ê nhidjibê Pretorimã o môn o wadjã. Ne kam me krâkamngônh kâtãm kunĩ jadjwyr o akprô nhyam me kunĩ arým 'ã aben pydji.

17 Me kute 'ã bẽno bikẽnh kadjy ne me 'ã akuprô. Ne kam inôkã ryti kamrêkja byn arým Jejumã adjã. Ne mrýnhĩo kajkep ne ikãx ne kum kutu. Nãm me arĩk bẽnjadjwyr rax krãdjê'ã mrýnhĩo jakren ikãx ne arým kum kutu.

18 Ne kum kabẽno kute me rûnhmã me kabẽn pyrãk ne kum,

—Ga we abê mebê idjaer nhô bẽnjadjwyr rax, gora kribêm atĩn 'iry, anhýrkôt

19 po'êo krã môn kutôn parbê kõnkrão krĩ. Nãm me parbê kõnkrão krĩo kute me bẽnjadjwyr rûnh parbê kõnkrão krĩja pyrãk.

20 Ne kam arým 'ã bẽno ajkẽn inomã kumẽn arým kubê inôkã ryti kamrêkja kaban akubyn kum ô kubêkã djwýnhja jadjã. Ne kam kute pîte'y'ã nhôrmã o katon o mõ.

*Me kute pîte'ykam nhôr.
Mat 27.32; Ruk 23.26; Dju r 19.17*

21 Nhyam me'ôbê Ximão tẽ. Pykabê Xireni kra 'ô. Kute Arexãrimẽ Rupu ar ir. Arwã kurũm ne tẽn bit me'ãnh tẽmmã. Nhyam me krâkamngônh arým Jeju nhô pîte'y'ã kum àpnênh týx. Kum 'ã àpnênh týx nhyam arým kadjy kumýn o mõ.

22 Nãm me krãnhrebê Gogota'ýr Jejuo môn 'ýr o bõx. Me bakabẽnkam ne gu me ren krãnhremã me krã'i jarê.

23 Nhyam kam me pidjô kangôkam pĩdjybê mirao akàn Jejumã kungã nhyam arým kanga.

24 Nhyam kam me pîte'y'ã kunhõ nhyam wajêt. Nhyam kam me apýnh kute ô kubêkã

jamýnh kadjy kẽn kryre rẽ. Me kute ari kẽn rẽnhkôt ne me amijo kubêkã pytã.

25 Arým kãjmã myt nhýrkam. 9 orakam ne me pîte'y'ã kunhõ.

26 Ne kam 'ã pi'ók no'ók ne. Pi'ókkam ne me memã kum,

—Mebê idjaer nhô bẽnjadjwyr rax ne ja, ane. Me kunĩ kute omũnh kadjy ne me Jeju nhimõkri kunhõ. Me kute we Jeju jaxwe 'ô pãnh pîte'y'ã jêtja pumũnh ne kute mar kadjy ne me pi'ók no'ók ne imõkri kunhõ.

27 Ne kam ar àkĩnhĩ amãnhkrutja Jeju nhikrebê pîte'y'ã ar kunhõ. Nhyam arým ar wajêt. Jeju ôkredjakôt wajêt nhyam aktã ar axweja ijên wajêt.

28 Amrêbê: ne me bakukãmãre'ô memã ja jarên 'ã pi'ók no'ók ne. Nãm memã kum,

“Dja me 'ã abenmã kum, ‘Nãm me o axwen me axwemê ro'ã kubĩ, anhýro dja.”

Nãm ã pi'ókkam memã ane. Nhyam kam me aben djô'ã arê. Arẽho mõr tãmtã tũ:mrãm arým 'ýr o bõx. Me bakukãmãre kute memã arẽnh kôt ne me arým ar axwejamê ro'ã ar anhôrkumrêx nhyam me arým 'ã arẽnhkumrêx.

29 Nhyam me 'ãnh mõrja nokã nhàn kum kabẽn punu:re ne kum,

—Be, ga: ne ga we aje Metĩndjwýnh nhô kikreti ngrãnh ne akubyn ipêxmã. Nhyam aje ipêxo adjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt we aje ipêx parmã.

30 Goja amiptàn pîte'y kurũm rwý, ane.

31 Nhyam kam me rûnh arĩk 'ã bẽno ajkẽ. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhô bẽnjadjwýrmẽ Môjdjê kukrãdjã mar djwýnhmẽ ne me arĩk 'ã bẽno ajkẽn abenmã kum,

—Amũbit ne me utã. Ne kam te kute amiptar prãmje.

32 Goja gẽ mrãmri kubê Kritukumrêx jabej goja mrãmri kubê mebê idjaer nhô Bẽnjadjwýrbê kumkatikumrêx jabej on pîte'y kurũm rwý. Gwaj goja kôt omũn arým tu amim markumrêx. Nãm me rûnh ã abenmã ane. Nhyam ar aktã pîte'y'ã jêtjadjwýr Jejumã àkjêro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mat 27.45; Ruk 23.44; Dju r 19.28

33 Nhyam arým kãjkwa nhipõkri myt nhý. Nhyam kam tu akamãt kô tyk ne. Pyka

kunîkôt me'ã akamât kô tyk ne. Nãm me'ã akamât kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhym 3 orakam, amykrykambit arým ajte myt no pôt ne. Arým ajte myt kato.

³⁴ Kato nhym mebê idjaer kabênkam Jeju kàj bê kabên ne Bämmã kum,

—Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nãm ren me bakabên kam kum,

—Inhõ Metîndjwý:nh, inhõ Metîndjwý:nh, mýkam ne ga arým ikanga? ane.

³⁵ Nhym parbê me ku'êja kabên man arîk abenmã kum, “Ë, Erijmã ne kabên”, ane.

³⁶ Nhym kam me'õ prõt ne ngôn puror pôn timer dja jakritaja byn pidjô kangô kadjãmã adjã. Nhym kam kangô ipu nhym pî nhidjamã adjàn kàjmã kum kungã, kute kaõr kadjy. Nhym me'õ ar kum,

—Adjým, gê goja me bakukãmãrebê Erij 'ÿr bõx ne goja o rwýk jabej, ane.

³⁷ Nhym kam Jeju kàj bê kabên ne ate ty.

³⁸ Be, nhym kam arým Metîndjwýnh nhõ kikreti kadjwýnhbê kubêkâtija ta amikadjô. Nãm nhõr djã'ãnh amikrax ne e y: ne kraxmã amimê.

³⁹ Nhym krâkamngôn timer krãptî: kubê 100 nhõ bënjadjwýr pîte'y parbê dja. Nhym Jeju kàj bê kabên ne ty nhym arým omũ. Omũn arým memã kum,

—Be, mrãmri ne me'õ jabê Metîndjwýnh Krakumrêx, ane.

⁴⁰ Nhym me niredjwý amybým omũnho dja. Nhym Marij Madarenamê Marij, kurũm Jõdjemê Xijagu ar apõxjamê Xirõwemê ne ar me ikõ'ã dja.

⁴¹ Amrêbê, Jeju pykabê Garrêjakam ar bari ne ar nireja mã kôt ajkamên o djuw mexo ba. Nhym ar ja bu'ã me nire krãptîdjwý amybým omũnho dja. Jeju ajbir krîraxbê Djeruxarê'ÿr tẽmkam ne me nireja kôt mõn bõx.

Arým adjãr kadjy ne ja.

Mat 27.57; Ruk 23.50; Dju r 19.38

⁴² Jeju ty. Ty nhym kam amykry mex ne. Amykry mex nhym me arým no katon õ mýjja kupênho kumex. Pi'õk rãrãr djwýnhãm õ mýjja kupênho kumex.

⁴³ Nhym Jõdje arým bõx. Krîraxbê Armatêkam ne Jõdje abatãnh djã. Nãm me rũnh bikprõnh djãkam mekôt rax nhym me kum kînh. Nãm amiwýr Metîndjwýnh

kamnhîx ne. Metîndjwýnh bõx ne me kadjy bënjadjwýr ne kute ar meo bamã ja ne amiwýr kamnhîx ne. Jõdje kum Piratu puma kêt ne 'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne Jeju 'ã kuma.

⁴⁴ Nhym arým kam no tyn nhýn kum, “Je, djãm arým ne ty”? ane. Ne kam amiwýr krâkamngôn timer nhõ bënjadjwýr 'uw nhym bõx. Bõx nhym arým kukij ne kum, “Djãm arým ne ty”? ane.

⁴⁵ Nhym kum, “Nã”, ane. Nhym kam arým Jõdjemã Jeju jarê.

⁴⁶ Nhym kam rinhuo kubêkã 'õ byn 'ÿr o tẽ. 'ÿr o tẽn 'ÿr o bõx. Ne kam arým pîte'y kurũm Jejuo ruw. O ruw ne arým kubêkão kupun kam kênkre'ÿr o tẽ. Me kute kênkre kakrwýnhja'ÿr o tẽn kam arým kam adjã. Ne kam kênpoti ajkwa krekre'ã kudja.

⁴⁷ Nhym Marij Madarenamê Marij kurũm Jõdje katorja arým omũ.

16

Akubyn tîn kadjy ne ja.

Mat 28.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

¹ Nhym kam pi'õk rãrãr, me tyk djã kêt djã nhõ akati apêx nhym ar arým pi'õk kaprî pãnh me tyk nhõ pîdjý kwý by. Marij Madarenamê Marij kurũm Xijagu katorjamê Xirõwemê ne ar kadjy pîdjý kwý by. Kênkre'ÿr tẽn ne kute o Jeju djymã ne ar kadjy kwý by.

² Nhym kry:rãm, pi'õk kamrêkkam, kraxje akati mex kêt kam ar kênkre'ÿr tẽn. Tẽ: nhym arým myt kato nhym ar arým o rãm ne ja.

³ O rãm ne jan arým abenmã kum,

—Mýj me'õ dja gwaj bamã jãm ajkwa krekre'ã kênpoti dja? ane. Kên jabatãnhkam ne ar ã abenmã ane.

⁴ Abenmã anen kam rît ne omũ nhym arým amijã kuta.

⁵ Nhym kam ar 'ÿr tẽn arým kênkremã wadjã. Nhym kadjy mrãnh djwýnh'õ kute me'õ jabatãnh ny pyrãk ne nhý. Nãm inõkã jaka ryti jadjàn nõr djã djubõk'ãnh nhý. Nhym ar wadjàn arým omũ. Ne te umaje.

⁶ Nhym arkum,

—Kwãrîk wãnh ikam ar atîn prãm kêt. Jeju Nadjarekam abatãnh ja me kute pîte'y'ã nhõr ne bînja ne gar abej tẽn. Jakam arým nõr kêt. Nãm akubyn tîn ne kato. Gar nõr djã kaprýja pumũ.

⁷ Be, amũ ar tẽn kôt ba djwýnhmã arẽ. Ne arkôt Pedrumã arẽ. Ne arkum, “Arým ne ar akukãm pykabê Garrêja'ýr tẽmmã. Dja gar kam tẽn arým omũ”, ane. Dja gar ã arkum ane. Amrêbê kute ar amã arẽnh kôt ba arým ar amã arẽ. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh ar niremã ane.

⁸ Nhym ar katon mã kẽnkre kurũm prõt ne. Te umaje tertetkam prõt ne. Tĩn prãmkam ne me'õmã kabẽn kêt ne tẽ.

⁹ Be, akubyn tĩnkam kryrãm, pi'ók kamrẽkkam ne Jeju Marij Madarena kumrẽxmã amijo amirĩt ne. Be, me karõ punubê 7 ne Marijo ba nhym Jeju amrêbê ano nhym kum ire.

¹⁰ Nãm Marijmã amijo amirĩt nhym arým kôt ba djwýnh'ýr tẽn ar'ýr bõx. Nhym ar kapri:ren mýro nhỹ. Nhym arým ar'ýr bõx ne arkum 'ã ajarẽ.

¹¹ Nãm arkum Jeju tĩn jarẽn kute omũnh'ã ajarẽ. Nhym ar kuman arým abenmã kum, “Nãm 'êx”, ane.

¹² Nhym kam ajte ar jamã kute amijo amirĩtmã tẽ. Nãm kôt ba djwýnh amãnhkrut arwãmã tẽ. Tẽ nhym arým atemã aminhipêx. Ne kam kute atemã me'õ pyræk ne arkum amijo amirĩt ne arkôt tẽ.

¹³ Nhym kam ar akubyn Djeruxarẽ'ýr tẽ. Kôt ba djwýnh'ã kâtãmja'ýr tẽn ar'ýr bõx ne arkum 'ã ajarẽ. Nhym ar abenmã kum, “Kati, nãm ar 'êx”, ane.

¹⁴ Nhym kam ajte Ar kubê 11mã amijo amirĩt. Ar õ kwý krẽno nhỹ nhym arkum amijo amirĩt ne arkum bẽn týt ne arkum,

—Nãm ar akubyn itĩnkôt ipumũn ar amã ijã ajarẽ gar ar'ã abenmã kum, “Nãm ar 'êx”, ane. Tô mýkam ne gar tu amim imarkumrẽx kêt? Djãm ar ajamakreja kêt? ane.

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

—Apýnh me ba djã kunĩkôt dja gar mõn kàj bê me kunĩmã ijã adjujarẽnh ny jarẽho mõ.

¹⁶ Dja me tu amim imarkumrẽx nhym me Metĩndjwýnhmã ngõmã me angij. Nhym arým me utà. Nhym be, me kute amim imar kêt dja Metĩndjwýnh arým pãnh me kanga.

¹⁷ Nhym me kute tu amim ikamnhĩxkumrẽx dja me mýjja pumũnh kêt nhipêx. Me kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy ipêx. Ne

me karõ punu kute meo baja jano nhym me karõ memã ire. Dja me apýnh me bajtem kabẽnkam kabẽn.

¹⁸ Godja me kangã djàkrê by. Me kute mar kêt kam kangã djàkrê by nhym arým ajmã meo kêt. Nàr, te mýjja kanêo ikõ nhym ajmã meo kêt. Dja me me kanê krã'ã ikra jadjuw nhym me arým à kêt ne, ane.

¹⁹ Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju memã ane nhym Metĩndjwýnh arým kàjkwamã amiwýr o wabi. Nhym arým ra:x ne Metĩndjwýnh djubòk'ãnh nhỹ.

²⁰ Nhym kam kôt ba djwýnh arým amũ mõn pyka kunĩkôt kàj bê memã 'ã ujarẽnh mõ. Nhym Bẽnjadjwýr djwýnh mã arkum týt jangij nhym ar arým mýjja pumũnh kêt nhipêxo mõ. Me kute ar'ã abenmã kum,

—Mrãmri ne djãm ar Metĩndjwýnh kôt kabẽnkumrẽx? anhýr kadjy ne ar mýjja pumũnh kêt nhipêxo mõ.

Ruka Teopiremã Jeju'ã ujarēnh ne ja.

Rukadjwý ne prīne Jeju'ã ajarē. Rwyk krax kurūm ne 'ã ujarēnh tēn àbir'ānh o ino re. Rukabē ne me kane djwýnh. NhyM Paur Jeju'ã ujarēnh kadjy apýnh me ò pyka djari'ýr mrã. NhyM Ruka kôt ar mrã. Ne kam me'òbē Teopiremã me bakunī kadjy pi'òk no'òk ne. Teopirebē idjaerkam me'ò kêt. Kumã ne Ruka Jeju'ã pi'òk no'òk ne. Nãm prīne me kute Jeju'ã ujarēnh kunīkôt kuman prīne kabin kam 'ã kum pi'òk no'òk ne. Adjwýnhdjwýmã pi'òkbē *Metīndjwýnh Karõ Kute Meo Baja'ã* kum pi'òk no'òk ne.

Ruka Teopiremã amijarē.

¹⁻⁴ Aj, Teopire, ba ne ba wãm amã pi'òk no'òk ne. Ba ibē Ruka ne ba wãm amã pi'òk no'òk ne. Me kunī ne me kum akīnh ne amex jarē ba badjwý imã akīnh ne wãm amã pi'òk no'òk ne.

Me krãptī ne me arým 'ã pi'òk no'òk ne, Jeju me ikam ar ba'ã ne me pi'òk no'òk ne. Me kute kraxrūm noo Jeju pumūnh ne memã kabēn'ã ujarēnh, me tãm ne me me imã arē nhyM me amū me ijuk'ã 'ã pi'òk no'òk ne.

Ba kam badjwý inhökre kadjwýnhbē,

—Be, mexkumrēx. Badjwý dja ba 'ã pi'òk no'òk nhyM kam mexkumrēx, ane.

Mrãmri ne ba me'ýr tē, me kute noo Jeju pumūnhja'ýr tē. Me'ýr tēn prīne abej me kukij ne kam Jeju kraxrūm prīne mýjja kunī maro tēn inomã kumēn mar týx ne. Mar týx ne kam amã 'ã pi'òk no'òk ne. Dja ba prīne mýjja kraxrūm amã kôt 'ã idjujarēnh tē, aje prīne marmã. Me kute òbē amã arēnh ga aje katàt maro atēmmã ne ba badjwý mekôt amã 'ã pi'òk no'òko tē, aje omūnh ne aje amim,

—Mrãmri ne me katàt imã Jeju jarē, anhýr kadjy. Kadjy ne ba amã 'ã pi'òk no'òk ne.

Djakarij krabē Djuão rwýkmã.

⁵ Be, ē, ije amã katàt Jeju'ã idjujarēnh kadjy dja ba amã Djakarij kumrēx jarēn kam ijukri amã Jeju jarē. Mekbē idjaer nhõ pykabē Djudējakam me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh 'õ nhidjibē ne Djakarij. NhyM

Djakarij ngingēt kukãmã nhidjibē ne Abij. Ne kam prõdjwý idjibē Ixabeu, kubē ne Arão tàmdjwý 'õ. NhyM bep me ò bēnjadjwýr nhidjibē ne Erodji ne memã nhý.

⁶ NhyM Djakarijmē prõ ar amē mrãnh katàt nhyM Metīndjwýnh arkam kīnhkumrēx ne. Nãm ar prīne Metīndjwýnh kabēnkôt amijo ba, Metīndjwýnh kute memã me katàt amijo ba'ã karõjakôt amijo ban kute 'õ kudjar kētkumrēx. ãm ar mexkumrēx.

⁷ NhyM bep Ixabeu kra kêt ne te kra prãme ar ba, mjēnmē ro'ã te ar ari kra prãme ba ne arým kubēngē:tte.

⁸⁻⁹ Be, me kute me kadjy Metīndjwýnh mar ne me Metīndjwýnh nhõ kikretikam àpēnh tē, apýnh me ingēt me kajmã'ã àpēnh'ýr ngjēnh djari ne me me kudjwa Metīndjwýnhmã àpēnh tē. Nãm me ja kumrēx mytyrwý 'òkam 'ýr wadjàn kam apē:n kato. NhyM pãnh me ja ajte mytyrwý 'òkam 'ýr wadjàn kam kum apē:n kam kato. Nãm ã meo anhýro tē. NhyM kam mekbē Abij me ja pãnh 'ýr wadjàn Metīndjwýnhmã àpēnh ba. NhyM Djakarij, kubē me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnhkam mekôt Metīndjwýnhmã àpēnh ku'ê. NhyM me kute Metīndjwýnhmã kikre kudjý djà bõr kadjy kēn mēre à'ak ne kurēn kôt 'ýr wangij nhyM Djakarij kukràdjà jakôt ate Metīndjwýnh nhõ kikretimã wadjà, kute kikre kudjý djà bõrmã. Ate ne me kudjwa 'ýr wadjà ne kum kubõ.

¹⁰ NhyM kute kum bõrkôt me kunī kikreti kabem Metīndjwýnhmã kabēno ku'ê.

¹¹ NhyM Djakarij bõro dja nhyM aērbē Metīndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh 'õ nokam kato. Nãm tu kikre kudjý djà bõr djà jakýxkôt 'ýr kato.

¹² NhyM omūn kam umar punuren kum uma ne, kute ajmã o karõ ne kum uma.

¹³ NhyM kam kum,

—Djakarij, kwãrīk wãnh atīn prãm kêt. Arým ne Metīndjwýnh aje amijo adjà'wýr ma. Dja on aprõbē Ixabeu tujarõ gar amim akra my mý. Akra my mýn kam kum idji Djuão jarē.

¹⁴ Dja gar tu akī:nhkumrēx ne. NhyM me krãptī ar akôt kīnhkumrēx, ar akra rwýkkam kīnhkumrēx.

15 NhyM Metĩndjwỳnh kadjy godja akra rax ne kam kabēn mexkumrēx ne. Godja uba kangô djàkrēo kōm kêt, nàr atemã kadjwati kangô* 'òo kōm kêt. NhyM Metĩndjwỳnh Karō raxo akra kadjwỳnhbê nhỳn ar o ba, nã tikkrekam jêt rã'ã dja Metĩndjwỳnh Karō mrãmri o ba.

16 NhyM mekbê idjaer krãptĩ dja me ò Bēnjadjwỳr Metĩndjwỳnh 'ỳr amijo akēx, akra kabēnkôt 'ỳr amijo akēx.

17 NhyM akra dja Bēnjadjwỳr kukãm tē, kute memã bōx djà'ã ujarēnh nhyM me kute kadjy amijo mexmã dja kukãm tē. NhyM Metĩndjwỳnh Karō dja mrãmri o ba nhyM uma ne, kute mrãmri ne Metĩndjwỳnh Karō kute Erijo ba nhyM umaja pyrãk. Dja akra memã arē nhyM me nãmē me bãm akubyn kum kra jabê. NhyM ate ajte memã arē nhyM me amakkre kêtja dja me akubyn katat mrãn arỳm ajte kabēn mexkumrēx. Dja akra ã memã ane nhyM me arỳm Metĩndjwỳnh kadjy amijo mex. Nãm ã kadjy mrãn djwỳnh Djakarijmã kabēn jarēho ane.

18 NhyM kam kum,

—Gêt kon ne. Mỳjkôt dja ba akabēn ma? Arỳm iprômē ar ibēngētte. Djãm ar ija-batành ny godja bar ikra mỳ?

19 NhyM kam kum,

—Ba ibê Gabrijeu ne ba Metĩndjwỳnh kabem dja. Ije amã kabēn jarēnhmã ne ijano ba awỳr tē. Mỳjja mextire ije amã arēnhmã ne ijano ga ate “Kon ne” ane.

20 Aje amim ikabēn mar kêtumrēx pãnh gēdja ga akabēn kêt nhyM akra ruw. Dja akra nhõ akati 'ỳr bōx nhyM ruw ga kam ijukri akabēn, ane. Nãm ã Gabrijeu kum ane.

21 NhyM me kam kapôtã te Djakarij kam ama:, te bōx nhyM me kute kukràdjã 'ò marmãn kam abenmã kum,

—Ije tô mỳj got ar o ba? ane.

22 NhyM kam arỳm katon te kute memã kabēnmã. NhyM me,

—Arỳm ne Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam mỳjja 'ò pumũ, ane.

NhyM tu ikrao memã ujakreo djan kabēn kêt mex ne.

23 Ne kam ar àpēnh ba:n arỳm inomã kumēn kam katon akubyn ùrkwãmã tēn bōx.

24-25 Bōx nhyM kàjbê 'ãtũm nhyM kam prōbê Ixabeu tujarōn kam pijàm ne kam kikre bu'ãbit mrã. Kute amirĩt kêt'ã my-tyrwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt, pijàm djaje, tujarokam. Nãm,

—Ota Bēnjadjwỳr ipumũn kum ikaprĩn arỳm ijo mex. Jakam dja me ijã kabēn kêt ne, ane.

Marij kurũm Jeju rwỳkmã kum arē.

26-27 NhyM kam arỳm tujarô'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut nhyM Metĩndjwỳnh ajte kadjy mrãn djwỳnhbê Gabrijeu jano, Marij'ỳr ano. Marij kurererkam ne kra kêtumrēx, me'ò 'ỳr mōr kêtkaM. NhyM bep me'òbê Jōdje ne kum kabēn kajgo, kraxje 'ỳr mōr kêt. NhyM bep Jōdje nhingêt ne Dawi. Apỳnh ne me ò pyka nhyM bep tu pyka abenã tỳm nhidjibê ne Garrēja. NhyM bep kam krĩ 'ò nhidjibê ne Nadjare. Krĩ jakam ne Metĩndjwỳnh Marij'ỳr Gabrijeu jano.

28 NhyM arỳm 'ỳr tēn bōx ne kum,

—Marij, djãm ga? Metĩndjwỳnh ne arỳm akam ukaprĩn ajo ba, ane.

29 NhyM Marij Gabrijeu kabēn man axwe amikam umar ne òkre kadjwỳnhbê amim,

—Mỳj kabēn got ja? ane.

30 NhyM kam kum,

—Kwãrĩk wãnh, Marij, atĩn prãm kêt. Mrãmri ne Metĩndjwỳnh akam kĩnhkumrēx.

31 Ota, dja ga on atujarōn kam akra my mỳn kam kum Jeju jarē.

32 Godja akra bēnjadjwỳr rax ne ar meo ba nhyM kam me 'ã abenmã kum, “Metĩndjwỳnh pymati kra”, ar o ba. Gēdja Bēnjadjwỳr Metĩndjwỳnh Jeju'ã bēnjadjwỳr rax mē nhyM kam ar meo ba. Ingētbê Dawi bēnjadjwỳr rax djô'ã dja rax ne ar meo ba.

33 Tãm godja tũmrãm mekbê idjaer kadjy bēnjadjwỳr ne ar meo ba. Dja bēnjadjwỳr rã'ã rã'ãn ar meo ban o ino rer kêtumrēx, ane. Nãm ã kadjy mrãn djwỳnh kum ane.

34 NhyM kam kum,

—Godjãm me'ò iwỳr mōr kêtjakam ba ije ikra mỳnhmã. Mỳj godja imã ikra dji? ane.

* 1:15 Mỳjja me kute o kōm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômē uba kangômē, mỳjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarē.

³⁵ Nhyam kam kum,

—Metĩndjwýnh Karõ dja awýr ruw. Metĩndjwýnh pymati Karõ dja awýr ruw. Djãm tãwãbê mýjja týt? Ta gêdja tu amã akra jadjã nhyam akurũm kato. Ne kam prĩrerũm mrãmri mexo tuknĩn mexkumrẽx. Kam axwe 'õ kêtikumrẽx. Nhyam me kam kum Metĩndjwýnh Kra jarẽ.

³⁶ Ota anhõbikwa Ixabeu te kubêngêtte ne arým tujarõ. Me kute Ixabeumã kra kêt jarẽnh ar o baja ne arým tujarõ. Adjwýnhdjwý ne kra my wajêt nhyam arým jêt'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut.

³⁷ Djãm Metĩndjwýnhbê mýjja 'õ bipdjur got? ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kum ane.

³⁸ Nhyam kam kum,

—Ã, mrãmri. Ibê Metĩndjwýnh nhõ àpênh tũm. Gora gê akabẽnkõt ã ijo ane, ane. Marij ã kum ane nhyam arým mã kurũm tẽ.

Marij Ixabeu'ýr bõx.

³⁹⁻⁴⁰ Nhyam kam Marij no kator mex ne mã Ixabeu'ýr tẽ, kute omũnhmã 'ýr tẽ. Pykabê Djudêjakam krĩ 'õ'ýr tẽ. Kam ne krãnh kumex. Nhyam tẽn bõx ne Djakarijmẽ Ixabeu ar ũrkwãmã wadjãn kam Ixabeumã kabẽn.

⁴¹ Kum kabẽn nhyam Ixabeu kute kabẽn marmẽ ro'ã kraja Marij kabẽn man kam kĩnh ne kãjmã amijã te. Nã tikkrekam kãjmã amijã te.

Nhyam kam Metĩndjwýnh Karõ raxo Ixabeu kadjwýnhbê nhýn ar o ba

⁴² nhyam kãj bê kabẽn ne kum,

—Metĩndjwýnh ne arým ajo kĩnh, me nire kunĩ kurãm ajo kĩnh ne. Ne atikkrekam akra jêtjadjwý o kĩnhkumrẽx ne.

⁴³ Xô kum djãm ibẽnjadjwýr rax ne Metĩndjwýnh kute ijo kĩnhmã iwýr inhõ Bẽnjadjwýr nã jano? ane. Arým ne inhõ Bẽnjadjwýr nã iwýr bõx ba arým ikĩnhkumrẽx ne.

⁴⁴ Ê, ga imã akabẽn, ba akabẽn ma nhyam kam ikra kĩnhkumrẽx. Itikkrekam jêtja kĩnhkumrẽx ne kam kãjmã amijã te, ba kam amã ikabẽn jarẽ.

⁴⁵ Ô kwep akĩnhkumrẽx. Bẽnjadjwýr ne arým amã kabẽn ga tu amijã akra kamnhĩxkumrẽx ne amim, “Mrãmri,

Metĩndjwýnh kabẽnkõt dja ikra rwýkkumrẽx”, ane. Kam ne ga akĩnhkumrẽx ne. Nãm ã Ixabeu Marijmã ane.

Marij kute Metĩndjwýnhmã mex jarẽnh.

⁴⁶⁻⁴⁷ Nhyam kam Marij kutã kum kabẽn ne kãjmã Metĩndjwýnhmã rax jarẽnhõ dja, ne, —Dja ba mã Bẽnjadjwýrbê Metĩndjwýnhmã rax jarẽn kõt kum amikĩnh jarẽ.

Metĩndjwýnhbê ipytãr djwýnhkam ne ba ikĩnh raxkumrẽx, ikadjwýnhbê ikĩnh ne kam kum amijarẽ.

⁴⁸ Metĩndjwýnh ta ne kum ikaprĩn ijo amiptãn kam imã kĩnh jadjã.

Djãm adjãkam irax tũm? Xô kum kati, ingrire. ãm ibê õ àpênh kajgokumrẽx. Ingrire nhyam kam tu Bẽnjadjwýr ijo amiptãn kam imã ikĩnh rax jadjã.

Jakam dja kamingrãny amũ aben nhijuk'ã abenmã ikĩnh jarẽnhõ tẽ, ikĩnh rax jarẽnhõ tẽ.

⁴⁹ Ga prĩne kute ijo kĩnhja pumũ. Djãm Metĩndjwýnh rerek got? Axwe týt. Ga kute mýjja pumũnh kêt imã o amirĩtja pumũ.

O ne imã ikĩnh jadjã. Mrãmri ne tãwã mexkumrẽx. Nãm mexo uma.

⁵⁰ Ne mekam ukaprĩkumrẽx. Me kute Metĩndjwýnh kabẽn mar ne kõt kute ar amijo baja mekam ne ukaprĩ.

Nhyam kamingrãny amũ me banhijuk'ã amũ maro tẽ nhyam Metĩndjwýnh me kamdjwý ukaprĩ, me banhijuk'ã me kamdjwý ukaprĩ tẽ.

⁵¹ Bep me kute amijo àmraja, me kute õkre kadjwýnhbê,

“Ba ne ba ibẽnjadjwýr rax, ba ne ba irax”, anhýrja, memã ne arým amimao pôx ne kãjbê me kumẽ.

⁵² Ne me bẽnjadjwýr rũnh memã ýrja me tãm ne tu arým meo kãtãm ne, ne kam pãnh me kute amijo kãtãmja, me kute amijo àmra kêtjao bẽnjadjwýr rũnh ne.

⁵³ Ne kam ajte me õ mýjja kêt, me kum prãmja ne mýjja mextireo memã ajne ne o me kĩnhõ ba.

Ne kam pãnh me õ pi'õk kaprĩ rũnh, me õ djwý krãptĩja arým meo ajkẽn aminêje me ano nhyam me ýkam ar ba.

54 Metĩndjwýnh kute amrêbê me bakukãmãremã
katàt arēnhkôt ne arým me baman
kum me bakaprĩ.

Ne me babê idjaer, me babê ò àpēnhja ne
kum me bakaprĩn me bawýr ruw ne
amikôt me bajo mōn me bajo djuw
mex ne ar me bajo ba.

55 Amrêbê ne me banhingêt Abraãomã
kabēn ne kum kaprĩ, me bakajmã'ã
kum kaprĩ ne kam kôpdji'ã me ba-
man kum me bakaprĩ. Dja kum me
bakaprĩ rã'ã rã'ã ne.

Nãm ã Marij kum kabēno ane.

56 Ne kam Ixabeu kuri dja: nhym kam 'ã
mytyrwý amānhkrut ne ikjêkêt nhym arým
mã tē, mã ò pykamã tēn bôx.

Djuão rwýk'ã ujarēnh.

57 Nhym kam Ixabeu kra rwýk djã nhõ
akati arým 'ýr bôx nhym kam kra my ruw.

58 Nhym kam õbikwa kuman arým
kĩnhkumrêx. Nhym atãri ar ũrkwãkam
me jadjwý kuman kam kôt kĩnhkumrêx.
Metĩndjwýnh kam ukaprĩ raxkôt kuman
kam kudjwa kĩnhkumrêx ne.

59-60 Nhym kam arým kra rwýk'ã pi'òk
kamrêk pydji nhym me kute my nhinhu kã
krã'ymã bit kute kum Djakarij jarēnhmã,
bit kute kum bãm nhidji jarēnhmã nhym nã
memã kum,

—Xô kum kati, idjibê ne Djuão, ane.

61-62 Nhym me kam kum,

—Je tō mykam? Nhýnh ne anhõbikwa 'õ ã
idji ane? anen kam bãm'ýr akêx ne kum
ikrao ajakre. Idji jabej kukjêr kadjy ne me
bãmmã ikrao ajakre.

—Mã ne aje kum idji jarēnhja kute? ane.

63 Nhym kam bãmjã kute memã idji no'òk
kadjy mýjja'ã me ku'uw nhym kam me kum
o tē nhym kam memã idji no'òk ne,

—Idjibê ne Djuão.

Nhym me omũn kam ari aben pumũn
abenmã kum,

—Je tō mykam? Mýj got ja? ane.

64 Nhym Djakarij kute idji no'òkmê ro'ã
arým ajte kabēn ne kam Metĩndjwýnhmã
mextire jarēnh dja.

65 Nhym kam ar ò krôkam me ja tĩn prãm
ne kam abenmã arēnh ipôk ne. Pykabê
Djudêjakam apýnh krãnhrekam me ò krĩkam
ne me abenmã arēnh ipôk ne.

66 Nhym me kam kuma:n ar o ba,
Metĩndjwýnh kute ar krao bakam ne me
mar ar o ban kam abenmã kum,

—Mã gêdja abatãnh ne kute? ane.

Djakarij kute Metĩndjwýnhmã mex jarēnh.

67 Nhym kam Metĩndjwýnh Karõ raxo
bãmbê Djakarij kadjwýnhbê nhýn ar o
ba nhym amũ Metĩndjwýnh djô'ã kabēn
jarēnh dja ne Jeju kumrêx'ã ajarê. Je-
jubê bēnjadjwýr rax ne kubê mekbê idjaer
pytãr djwýnh'ã ajarê. Ne kam ijukri Djuão
jarê. Nhym bep Jeju kumrêx ne 'ã ajarê ne
memã kum,

68 —E kum me babê idjaer nhõ Bēnjadjwýr
mexkumrêx. Ba gop me amã
me banhõ Bēnjadjwýr, me banhõ
Metĩndjwýnh mextire jarê.

Mýkam? Bir, nãm ta ò me ba djwýnh'ýr ruw,
kute me bapytãrmã ne me bawýr
ruw.

69 Kute umao ar me bapytãr ne me bajo ba
kadjy ne arým me bamã me bapytãr
djwýnh jano. Ingêt kukãmãre ne
Dawi, ò àpēnh tũmjã.

Ingêt kukãmãrebê Dawi jabatãnh djãkam ne
me bakadjy nõ.

Abatãnh ne kute umao me bapytãr ne ar
me bajo ba kadjy arým ingêt ja-
batãnh djãkam nõ.

70 Me kute Metĩndjwýnh kabēn jarēnh
djwýnh kabēn kôtô.

Amrêbê ne Metĩndjwýnh kute kabēn jarēnh
djwýnh mexkumrêx jamã kabēn
jarēnh kôt ne arým me bamã ano.

71 Kute me bakurê djwýnhbê me
bapytãrmã, me kum me bakurê ne
kute me bajo bajabê me bapytãrmã
ne Metĩndjwýnh me bawýr ano.

72 Nãm me bakukãmãremã kabēn pydjĩn
arēn memã kum,

“Dja ba imã me akaprĩ”, ane.

Dja ba amikabēn mexjã mã kuman o ibi-
knor kêt, ane ne kam kôt me bawýr
ano.

73 Nãm ã me bakukãmãrebê Abraãomã
kabēn pydjĩn arēnh anen kam katãt
kôt kuma.

74 Kute me bakurê djwýnhbê me bapytãr,
gu me badjumar mex ne arek ar
baban kum badjãpēnhmã.

75 Me bamextire ne katàt bamrãnh ne kum badjàpênhmã. Me batĩnri Metĩndjwýnh kabem kribêm ar me babao rãm ne mũ jamã ne kum arê.

Nãm ã Abraãomã kabên jarêho anen kam katàt kôt kuman me bawýr me bapytàr djwýnh jano, Běnjadjwýr jano, ane.

Nãm ã Djakarij memã Jeju jarêho anen kam ajte kramã kabên jarê, krabê Djuãomã 'ã karõ, Djuão Jeju kukãm tēmã 'ã kum karõ ne kum,

76 –Bep ga, akmere, ga dja ga Běnjadjwýr kukãm tēn kutēp me akre gē me kuman Běnjadjwýr kam amakbê katàt amijo ba.

Kute mrãmri ne me kute me bēnjadjwýrmã katàt pry djirja pyrãk. Gédja me ajã, “Metĩndjwýnh Pymati kabên jarēnh djwýnh ne ja”, ane.

77 Nã, ga dja ga kukãm tēn memã arê. Ta kute õ me ja pytãr ne ar meo bamã memã arê. Mã ne me bapytãr o?

Apýnh me bajaxwe djãri kute tu o bingrãnh ne me bakam ngryk kētmã. Kute ã ukapřikôt me bapytãro anhýrmã.

78 Mrãmri ne me Batĩn djwýnh kum me bakapřĩ rax ne. Ne kam kãjkwa kurũm me bapytãr djwýnh me bawýr ano.

Kute me bamã irã djã pyrãk. Kute mrãmri ne myt kute me bamã irãnh kute me bakurwýja pyrãk ne me bawýr ano.

79 Me kum tyk puma, me tĩn prãmja ne me kute mrãmri ne me akamãt kô tykkam me krĩja pyrãk.

Nhym bep me bapytãr djwýnh dja me jamã tĩn prãmõ ajngrã. Ga akati kute akamãt kô nhipõnhja pumũ.

Dja ã me bamã me batĩn prãm, me bamã batyk puma ã o bingrãnhõ ane gu me kam badjumar mexkumrēx ne ar baba. Tãm ne ja.

Nãm ã Djakarij kramã 'ã karõõ ane, Jeju kukãm tēm ne kute kutēp me akremã.

80 Nhym kam kra arým kãmã krã tēn kam Metĩndjwýnh kabēnkôt amijo ba. Kute kôt amijo ba rã'ãn abatãnh. Ne kam kapôt kukritkam ar ba. Õ akati kutēp ne kapôt kukritkam ar ba. Kute mekbê

idjaermã amijo amirĩt nhõ akati amiwýr kam amakbê kapôt kukritkam ar ba.

2

Jeju rwýk'ã ujarēnh.

Mat 1.18

1 Nhym kam bēnjadjwýr raxbê Xedja Agujtu memã kabên jarê. Xedja Agujtu ne me kunĩmã nhý. Nãm memã kabên jarēn memã kum,

–Me akunĩ, pyka kunĩkôt dja ga me anhingēt nhõ pyka'ýr aba gē me me anhidji'ã pi'ók no'ók, ba ije me ajã akre kadjy, ane.

2 Me kute me idji'ã pi'ók no'óko kutewa kadjy ne ja. Nhym Xirēnhu, bēnjadjwýr bajtem, pykabê Xirijkam memã nhý. Kam ne me kute bēnjadjwýr raxbê Xedja Agujtu kabēnkôt me idji'ã no'ókmã.

3 Nhym kam me kunĩ apýnh krĩ djãri'ýr ajmã. Apýnh me ingēt nhõ pykakam abatãnh djãri'ýr ajmãnh kam bõx. Bõx nhym me kam me idji'ã pi'ók no'óko tē.

4-5 Nhym kam Jõdjemē Marij ar adjwýnhdjwý me kudjwa ingēt nhõ pyka'ýr tē, ingētbē Dawi rwýk djã'ýr ne ar tē. Arým ne kum kabên ne. Kraxje 'ýr mör kēt rã'ã. Nãm kum kabên kajgo. Tu pyka abenã mēnh nhidjibê ne Garrēja ne kam apýnh ne krĩ djãri idji. Garrējakam krĩ nhidjibê ne Nadjare. Kurũm ne ar tē. Marij arým tujarõ týx nhym ar tē. Atemã ajte pyka 'õ tu abenã tým nhidjibê ne Djudēja. 'Ýr ne ar wabi ne kam tē:n kam krĩbê Berē'ýr bõx. Ingētbē Dawi rwýk djãmã tēn bõx, õ pyka nhidjibê Berēmã tēn bõx, me kute ar idji'ã pi'ók no'ókmã.

6-7 Nhym kam me kumex ne přĩne Ar kubê kikre kre jaê. Nhym kam kra rwýk djã nhõ akati arým 'ýr bõx nhym kra my ruw. Kra kutewa ne ruw. Nhym Marij kubēkào kupun o tēn mryti djãkur djãkam kudji, me kute přĩne Ar kubê kikre kre jaêrkam.

Mry pumũnh djwýnh Jeju'ýr bõx.

8 Nhym krĩ nokà'ã ne mry nhõ kapôt. Nhym arým akamãt. Nhym kam mry nhõ kapôtka ar kute mry pumũnh djwýnhja õ krit pumũnhõ dja.

9 Nhym kam Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh ar nokrekam kato nhym Metĩndjwýnh jadjēnh přĩne ar kurwý ne

arkum ipòk ne. Nhyim arkum uma ne kam madjà tertet ne.

10 Nhyim kam kadjy mrānh djwýnh arkum,

—Kwārīk wānh, ar amā uma kêt. Ota ba ije ar amā mýjja mex jarēnhmā tē. Ē, me akīnh djà ne arým me akadjy kato. Me akunī akīnh kadjy, akīnh raxmā.

11 Ē, akamāt ja tām kam ne me apytār djwýnh arým me akadjy ruw. Dawī nhō pykakam ne ruw. Kubē ne Kritu, kubē ne Bēnjadjwýr djwýnh.

12 Tām ne ajbir rwýk nhyim nā kute kubēkào kupun mryti djàkur djàkam irwā. Kute kubēkào kupun mryti djàkur djàkam irkòt dja gar kum akaton kam omū, ane. Nām ā Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh arkum ane.

13 Nhyim kam ar aêrbê kàjkwa kurūm Metīndjwýnh me ano, amikadjy mrānh djwýnh jano nhyim katon kumex, kumrēx kator jakòt ne me katon kumex ne kam Metīndjwýnhmā mextire jarēho kumex ne mry pumūnh djwýnhmā o amra,

14—Kàjkwakam ne Metīndjwýnh me:xkumrēx, tỳ:xkumrēx, uma:kumrēx.

Gora gē me kunī kàjmā kum mex jarēho tē. Arým ne pykakam me wāmā umar mex jarē.

Gora gē ō me wākam kīnhwā umar mex ne ar ba, ane.

15 Nām ā Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh anen kam mā ar kurūm kàjkwamā wabi. Nhyim kam ate mry pumūnh djwýnh abenmā kum,

—Gētō gwaj gop Berēmā mōn goja karākòt omū. Bēnjadjwýr djwýnh kute gwaj bamā arēnhja pumū, anen kam 'ýr pròt ne.

16 Pròt ne Marijmē Jòdje ar'ýr kato nhyim mryti djàkur djàkam nō, ngrire ne nō nhyim ar omū.

17 Nōrkòt omūn kam memā arēho ajkate. Kadjy mrānh djwýnh kute mry pumūnh djwýnhmā arēnhja, kute Marij kra jarēnhja ne me memā arēho ajkate.

18 Nhyim me kuman kam abenkam no tyn kumex ne abenmā kum,

—Mýj gotja? Mýkam got Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnhja katon kumex? anen ari aben pumūho akēx.

19 Nhyim bep ām Marij ta kute kraxkòt mar ne amikam mýjja kunī ma:ro tēn 'ōo biknor kêt ne.

20 Be, nhyim kam mry pumūnh djwýnh kapòtmā akēx. Kadjy mrānh djwýnh kute arkum arēnhkòt ne ar karà nōrkòt omū. Kōnh ne arkum kudji nhyim ar mýjja kunī pumūn kuman kam Metīndjwýnhmā mex jarēho mō. Ne kàjmā kum rax jarēho mōn kum,

—Metīndjwýnh, gajbit ne ga apydjin adjukapri, amex, arax, atýx, anhýro mō.

Ar kute Metīndjwýnhmā Jeju djar.

21 Nhyim kam arým 'ā akati amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut nhyim ar my nhinhu kà krātan kam ajte kum idji Jeju jarē. Tikkrekam jēt kētri Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh kute kum idji jarēnhja ne kum arē.

22-24 Nhyim kam akati krāptī nhyim ar krīraxbê Djeruxarē'ýr o tē. Ar kute Bēnjadjwýr djwýnhbê Metīndjwýnhmā armā ne ar o tē. Metīndjwýnh kabēn'ā pi'òk no'òkkam ne memā,

“Me akra my kutewa gēdja axidjuw ga me Bēnjadjwýr djwýnhmā me umjuw, kute o aminhōmā”, ane.

Kòt ne ar kute Djeruxarēmā Jejuo tēm ne kum armā. Ar adjwýnhdjwý kute Metīndjwýnhmā mry bōrmā. Arým ne Marij kamrō ngràn kam kute Mòjdjê kukràdjàkòt Metīndjwýnhmā mry djàr ne kum òrmā. Amrēbê ne Mòjdjê Metīndjwýnh kabēn'ā pi'òk no'òk ne memā kum,

“Ē, dja ga me akamrō ngràn kam Bēnjadjwýr djwýnhmā tutte amē agan kum angā, nār tutti no tỳr nyre amē abīn kum aga”, ane.

Jakòt ne ar kute kum àr ne òr nhyim nāja akubyn Metīndjwýnhmā mex ne ō kikretimā àrmā Djeruxarēmā o tē.

25 Nhyim bep Djeruxarēkam me'ō mybê Ximião. Mrānh katāt ne Metīndjwýnh kabēnkòt ar amijo ba. Nām arek mekbê idjaer pytār djwýnh, memā kapri rēnh djwýnh, Kritukam ama. Nhyim Metīndjwýnh Karō ar o ba.

26 Ar o ban kam arým kum,

—Ē, atīn rā'ā dja ga Metīndjwýnh kute anorja'ýr bōx ne omū. Kute me apytārmā

ne ano, kubê ne Kritu, tãm dja ga omũ, anhýtã 'yr bõx ne anoo omũ, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh Karõ Ximiãomã ane nhym kuman ar o ba.

²⁷ Ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikreti'yr tẽ. Metĩndjwýnh Karõ ne ano nhym tẽ. Kumrẽx ne ar kukãm tẽn bõx. Nhym Jeju nãmẽ bãm arkõt 'yr o bõx. Ar kute me amikukràdjã tũmkõt Metĩndjwýnhmã armã ne ar 'yr o tẽn o wadjã.

²⁸ Nhym Ximião omũn kumýn kam Metĩndjwýnhmã mextire jarẽn kum amikĩnh jarẽn kum,

²⁹ –Bẽnjadjwýr djwýnh, jakam dja ga on imã ityk nhõ akati jarẽ, ba ibê anhõ àpênh dja ba wãm awýr tẽ, aje imã arẽnhkõt.

Arým ne ba omũn arým ikĩnhkumrẽx ne arým idjumar mexkumrẽx ne. Jakam dja ba idjumar mexbê ty, aje imã arẽnhkõt.

³⁰ Ga ga arým me utàr djwýnh jano ba inoo omũ.

³¹ Anhýr djwýnhràr aje arẽnhja ne ga arým memã o akato nhym me kunĩ pyka kunĩkõt omũ.

³² Me utàr djwýnhja ne kute a'u pyrãk. Dja apýnh me bajtemja no bõ nhym me katàt mrã.

Nhym kam ajte me ibê idjaermãdjwý kĩnh jadjã. Kõt dja me me imã me ikĩnh jarẽ, me irax jarẽ, ane.

Nãm ã Ximião Jeju'ã ujarẽnh ane.

³³ Nhym kam bãmmẽ nã ar kuman kam abenkam no tyn aben pumũnho dja.

³⁴ Nhym kam Ximião jãm aro akẽx ne Metĩndjwýnhmã aro a'uw ne kum,

–Dja ga aro kĩnh ne adjukaprĩkõt aro djuw mex ne arkum umar mex jarẽ gẽ ar umar mex ne ar ba, ane. Ne kam ajte jãm nãjao akẽx ne kum,

–Ota arým akra kute meo bikjêrmã bõx. Me babê idjaer kwý dja me kum kurẽn kam kõt amijo ajkẽ. Dja te kute memã Metĩndjwýnho amirĩtmã nhym me mã aprý. Nhym bep me bakwý dja gu me mã bamã abẽn kam amiptàn kõt ar amijo baba.

³⁵ Nhym akra ta dja ar mekmã apõx ba. Godja me õkre kadjwýnhbê amim mýjja'ã karõ nhym akra ta tu ar memã apõx ba. Ga gadjwý akra djõ'ã akaprĩ rax ne akra

ma: ne. Kute mrãmri ne nànhre kute gadjwý anhõpõkkam akaprĩ pyrãk, ane. Nãm ã Ximião anhýr djwýnhràr kum arẽnho ane.

³⁶⁻³⁷ Nhym kam me'õ nibê Ana adjwýnhdjwý ar'yr bõx. Kubê Metĩndjwýnh kabẽn jarẽn djwýnh 'õ, Panuwe kra, mekbê Axer 'õ. Nãm 'uwtĩ. Amrêbê ne mjên 'yr mõ nhym 'ã amex amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt nhym arým kubê ty. Nhym kam 'uwtĩn arým kubêngê:zte. Arým 'ã amexbê 84. Nãm Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ku'ên kator kêtumrẽx ne tu Metĩndjwýnhmã àpênho dja. Akamàtmẽ akati kunĩkõt ne kum kabẽno ku'ên kadjy amijabu.

³⁸ Ne kam kum ajmã ar'yr bõx ne Jeju pumũn kam Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarẽn kum ukaprĩ jarẽ ne kam ajte me kute kam amakjamã Jeju jarẽ. Me utàr djwýnh bõx ne kute me kurê djwýnhbê akubyn me õ krĩrãxbê Djeruxarẽ pytãrmã ne me kam ama. Memã ne Ana,

–Arým ne bõx. Arým ne me bapytàr djwýnh bõx, ane. Nãm ã Ana me kute kam amakjamã arẽnho anen kam ajte mã wadjã.

³⁹ Nhym kam Marijmẽ Jõdje ar Bẽnjadjwýr djwýnh kukràdjã kunĩkõt arým mýjjaõ tẽn inomã kumẽn kam akubyn pykabê Garrêja'yr tẽn kam ar õ krĩbê Nadjarekam bõx.

⁴⁰ Nhym kam kra kãmã krã tẽn kam ì týt tẽ. Tẽn tẽn ì arým abatàn ne kam no mexkumrẽx nhym kam Metĩndjwýnh kam kĩnhkumrẽx ne mã o djuw mex.

Jeju Bãm nhõ kikretikam ýr.

⁴¹ Nhym na mẽ gaga mrãnh kunĩkõt Jeju nãmẽ bãm ar Djeruxarẽmã mrã. Me kute aben pydjín kute Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar ne õ kwý krẽn rax kadjy ne ar 'yr mrã.

⁴²⁻⁴³ Nhym ajbir Jeju nõrny. Arým 'ã amexbê 12. Nhym ar kunĩ mekõt ajte me kute aben pydji'yr wabin me'yr bõx ne mekõt ar õ kwý krẽn ba, Jejumẽ. Nhym me kam o ino re nhym nãmẽ bãm ar akubyn õ krĩmã tẽ. Tẽn kam pry konen te abej aprã. Nhym be nãm nõrnyja, arek Djeruxarẽkam ar ba nhym nãmẽ bãm ar kute mar kêt.

⁴⁴ Nām kute atemã me'õ arkôt mã tēm pyrāk. Nhyṁ 'ã akati pydji nhyṁ ar te õbikwakam abej aprã.

⁴⁵ Ne kam kute Djeruxarēkam ajte abejmã akubyn tē. Tēn bõx ne kam te: ajte abej nhyṁ 'ã akamãt.

⁴⁶ Nhyṁ akati kêt nhyṁ ar te ajte abej.

Nhyṁ kam akati nhyṁ kam ar Metĩndjwýnh nhõ kikretikam kum kato. Nhyṁ me ipõkri nhỹ, Mõjdjê kukràdjã jarēnh djwýnh nhipõkri nhỹ, me kabēn maro nhỹn kam me kukjêro nhỹ.

⁴⁷ Nhyṁ me Jejukam no tyn nhỹ. Nām tu me aērbē prĩne mýjja ma. Nhyṁ me jadjwý mýjja jabej kukjêro nhỹ nhyṁ no mexkõt katãt memã mýjja jarēho nhỹ. Kam ne me kam no tyn nhỹ.

⁴⁸ Nhyṁ nãmē bãm ar mekõt omũn kam mekõt kam no tyn dja. Nhyṁ nã kum,

—Akmere, mýkam ne ga ar ibê ã anhỹr aba? Nã bãm abãmmē ar te ajabej aprãn axwe akam idjumar ne kam ajabej ar mrã, ane.

⁴⁹ Nhyṁ kam kum,

—Mýkam ne gar ijabej ar mrã? Djãm ar aje imarja kêt? Aryṁ ne ba Ibãm nhũrkwão inhũrkwãn kam idjãpēnhmã, ane.

⁵⁰ Nhyṁ ar kute kabēnja mar kêt kumrēx. Ne te kute marmãn kam õkre kadjwýnhbê,

—Mýj kabēn got ja? ane.

⁵¹ Nhyṁ kam arkôt tē, arkôt Nadjarekam tēn bõx ne kam ar kabēnkõt ar amijo ba. Nhyṁ bep nãja ne mýjja kunĩ man kum kĩnh ne.

⁵² Nhyṁ bep Jeju ta adjãkamã no mex tũm ne amũ no mexo amikamēho tēn kam ĩ abatãnh mex ne. Nhyṁ Metĩndjwýnh kam kĩnhkumrēx. Nhyṁ mebēngõkredjwý* kam kĩnhkumrēx ne.

3

Ngõmã me angjēnh djwýnhbê Djuão.

Mat 3.1; Mak 1.1; Dju r 1.19

¹⁻² Nhyṁ bep Djuão kapõt kukritkam ar ba. Djuão, Djakarij kraja ne kapõt kukritkam ar ba. Nhyṁ kam Metĩndjwýnh kum kabēn ne.

Be, nhyṁ bep bēnjadjwýr raxbê Xiberu Xedja. Me bēnjadjwýr kunĩ kurãm rax

ne me kunĩmã nhỹ. Ne kam amidjõ'ã me kwý'ã bēnjadjwýr rē. Nām pykabê Djudējakam me ja kadjy Põxu Piratu'ã bēnjadjwýr mē, kubajtem. Ne kam ajte pykabê Garrējakam me ja kadjy Erodji'ã bēnjadjwýr mē. Ne kam ajte pykabê Iturejmē Tarakõnikam me ja kadjy Piripi'ã bēnjadjwýr mē. Erodji kamybê Piripi'ã bēnjadjwýr mē. Ne kam ajte pykabê Abirēnkam me ja kadjy Rixanij'ã bēnjadjwýr mē. Nhyṁ ar kute me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr raxbê Ananhmē Kajbajmē ar ar meo ba. Nhyṁ arým Xiberu Xedja memã ýr'ã amexbê 15 nhyṁ õ'ã ar bēnjadjwýr nyreja arým memã krĩ.

Nhyṁ kam Metĩndjwýnh Djuãomã kabēn ne. Djuão kapõt kukritkam ar bajamã kabēn ne.

³ Nhyṁ kam kabēnkõt ngõbê Djodãokam ar mrã. Ne kam ar me akreo ba. Me akreo ban memã kum,

—On me amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akēx gē me ajaxweo aknon me akam ngryk kêt. Ba kam on ngõnhmã me ajangjê, me aje ajaxwemã anhirerkõt me kute me amar kadjy, ane.

⁴ Amrēbê ne anhỹr djwýnhràṁ Metĩndjwýnh kabēn jarēnh djwýnhbê Idjaij ne 'ã pi'õk no'õk ne memã kum,

“Me'õ dja kapõt kukritkam memã kabēn ne. Kãj bē dja me akren memã kum,

‘Me apa. Ě, me on Bēnjadjwýr djwýnh kutēp wãnh ajaxwemã anhiren katãt amijo aba. Kute mrãmri ne me kute me bēnjadjwýr rũnh kutēp pryõ mex ne kute memã katãt pry jadjwýrja pyrāk.

⁵ Nãm me inuw kunĩõ amrà ne kam krãnhre rũnhmē kryremē, kunĩ abenãnh imõk rē nhyṁ pyka aben pyrāk ne ikwã.

Nhyṁ pry nhirõ nhyṁ me katãt adjuw. Ne pyka karõtdjwý prĩne katen o aben pyrāk nhyṁ mēkumrēx ne ikwãja pyrāk.

Dja me ã Bēnjadjwýr djwýnhràṁ axwemã irer ne katãt amijo bao ane.

* **2:52** Jeju nhõ pykakam me kunĩ bēngõkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kunĩkõt me kunĩ bēngõkre pyrāk. Kubē kã jakamē me kakrãtykmē me babēngõkremē ne me kunĩ bēngõkre.

⁶ Nhyim me kunĩ dja me Metĩndjwýnh kute me utarkôt me omũ', ane."

Nãm ã anhÿr djwýnhrà m Idjaij memã arênhô ane. Kôt ne Djuão Bẽnjadjwýr kukãm katon me akre ar o ba, nhyim me kwý rax ne me mrãmri axwemã iren katàt amijo ba.

⁷ Nãm Djuão me akre ar o ba nhyim me itepato 'ÿr bao ku'ê. Kute ngônhmã me angjênhmã ne me 'ÿr bao ku'ê. Nhyim kam memã kum,

–Me akamingrãny ne ga me abê iry. Me ajaxwekam abê kangã. Mÿj me'õ ne me amã Metĩndjwýnh ngryk nhõ akati jarẽ ga me umaje iwýr aprõt kajgo?

⁸ Gop on me katàt Metĩndjwýnhkôt amijo aba gẽ me mrãmri me amex jabej me amã kato. Mrãmri me amim akator ne aje wãnh ajaxwemã anhirer ne aje Metĩndjwýnh'ÿr amijo akẽx jabej gẽ me on me amã kato. Gẽ me me amexmã katon me akam kĩnhô kute mrãmri ne me kute pidjô djô mexmã apôx ne kam kĩnhja pyrãk. Kwãrĩk wãnh me anhõkre kadjwýnhbê anhingêt kukãmãre Abraão adjãmra kêt ne amim, "Me ba ne ba me ibê Abraão tàmdjwý. Dja Metĩndjwýnh me ikam ngryk kêt. Dja ba me te ijaxwe nhyim kam me inhingêt kukãmãre Abraão kôt Metĩndjwýnh kum me ijabê ne me ijaxwekam me ijo bikênh kêt kumrẽx", anhÿr kêt. Kwãrĩk wãnh ga me ã anhÿr ar aba kêt. Kati. Ë, ba me amã arẽ. Dja ga me te abê Abraão tàmdjwý nhyim Metĩndjwýnh tu me ajo ajkẽ, me ajaxwe pãnh tu me ajo ajkẽ. Ne ren kum ajte Abraão tàmdjwý prãm jabej ren tu kênjao itun o amim Abraão tàmdjwý nhipe x nhyim me ren tu katon kumex.

⁹ Ë, mrãmri arým 'ÿr. Metĩndjwýnh kute me axwe pãnh memã akati jarênh arým 'ÿr. Kute mrãmri ne pidjô apýnh abenkam ô kêt nhyim me kute kâr ne o mrãnh ne kute kuwykam rênhja pyrãk. Arým ne Metĩndjwýnh me ajã pidjô djô kêt jakren arým me ajaxwe pãnh kute me ajo bikênh 'ÿr. Dja me ajo mõn kuwykam me amẽ. Arým 'ÿr. Kute mrãmri ne me'õ kute pidjômã 'ÿr kadjy kute parbê kãkrãkô mýnh ne o ãm pyrãk, ane. Nãm ã Djuão me krãptĩmã arênhô ane.

¹⁰ Nhyim me kam kum,

–Ije tô mã dja ba me nẽ? ane. Metĩndjwýnh kute me ijo bikênh kêt kadjy, mã dja ba me nẽ?

¹¹ Nhyim memã kum,

–Dja ga me ajõ nhõ kubêkà amãnhkrut ne kam me'õ nhõ kubêkà kêt mã ikjê ngã. Nhyim me'õdjwý õ kwý krên djã krãptĩn kam me'õ nhõ djwý kêt mã amikutã kwý ngã, ane.

¹² Nhyim me kute bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnh me kudjwa Djuão 'ÿr bõx, kute ngônhmã me angjênhmã. 'ÿr bõx ne kum,

–Bẽnjadjwýr, mã gêdja ba me nẽ? ane.

¹³ Nhyim kam memã kum,

–Ë, me anhõ bẽnjadjwýr kute me amã pi'ók kaprĩ jarênhja 'ãnhbit dja ga me kum o atom. Kwãrĩk wãnh ga me ga amũ amim pi'ók kaprĩ kamênh ne amýnh kêt. Dja ga me tu 'ãnh jamý, ane.

¹⁴ Nhyim me krãkamngônhrédjwý kum,

–Ne me badjwý, mã dja ba me nẽ? ane.

Nhyim kam memã kum,

–Ë, kwãrĩk wãnh ga me me pa 'amýnh ne mekbê mÿjjao aprõt kêt. Ne kwãrĩk wãnh ga me me kãtãm'ã axwe rênh ne me axweo me utâr ne mekbê ijên me õ mÿjjao aprõt kêt. Nhyim bep ga adjãpênh pãnh dja ga pi'ók kaprĩ byn tu akĩnh ne. Kwãrĩk wãnh ga me adjãkrê kêt, ane. Nãm ã Djuão memã kabên jarênhô ane.

¹⁵ Nhyim me kunĩ Bẽnjadjwýrbê kumkati jabej ajkam aman kam õkre kadjwýnhbê amim,

–Bep birãm tãm ne ja. Birãm Djuão got Metĩndjwýnh me bawýr ano, me bakadjy Bẽnjadjwýrbê kumkatimã me bawýr ano, ane. Birãm Kritu ne ja, ane.

¹⁶ Nhyim kam Djuão me kunĩmã kum,

–Mrãmri ba ne ba ngônhmãbit me ajangij. Nhyim bep itotokbê me'õ bõxja. Me'õ tãm ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Bãm te irax ne 'ã inhõn ije kum parkà 'ãpre bõnh ne o itêm prãme. Bep ãm ren irax ne ba ren arým kum apê. Nhyim bep kati, ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Tãm ne arým bõx 'ÿr. Djãm ngônhmã kute me ajangjênhmã? Kati. Tãm dja bõx ne kam me awýr Metĩndjwýnh Karõ jano, me katàt amrãnhbit'ÿr dja ano,

kute ar me ajo bamã. Ne kam me ajaxweja kute kuwymã me arënhmã.

¹⁷ Gêdja bôx ne kam kute mrãmri ne me kute kôtyk byr ne o kute bãygogore ka'uk ne kute kam mũm 'y mexjao atom ne kam kute 'ykaçao tẽm ne kute kuwykam ÿr nhym xêtja pyrãk. Dja me'ôja bôx ne ã me axweo anen kuwykam me kurẽ. Nhym kuwyja dja pôk rã'ã: rã'ãn apêx kêtikumrẽx. Nhym bep bãygogo 'y mex'ã ne me mexja jakren mũm meo atom ne. Ne kàjkwakam ô pykamã meo mō gê me kam kam kĩnhkumrẽx ne ar ba. Arÿm kute ã meo anhÿr 'ÿr.

¹⁸ Nãm ã Djuão memã ane. Ne kam arek memã kabẽn jarẽnho tẽ. Nãm atemã kukràdjà krãptĩo me akre. Ne mã kabẽn nyo, kabẽn mexo ar me akreo ba.

¹⁹⁻²⁰ Nhym bep bẽnjadjwÿrbê Erodji ne axwekumrẽx. Nãm axwe aben nhiby kumexo mō, aben nhiby adjwÿro mōn kam ajte Djuão mekbê ijê djakam iby kumẽ. Nãm kamybê upãnh'ÿr mō, upãnhbê Erodjij'ÿr mō. Nhym kam Djuão arÿm kum kabẽn jarẽn kum,

—Kati, kwãrĩk wãnh, ane.

Nhym kam Erodji tu amakkre kêt ne Djuãobê ijê.

Kute ngômã Jeju jadjàr.

Mat 3.13; Mak 1.9; Dju r 1.32

²¹⁻²² Anhÿr djwÿnhrãm me kute kubê ijê kêttri ne Djuão ngônhmã me kunĩ jangij ne kam ajte Jeju ngônhmã adjà. Ngônhmã adjà nhym kam Bãmmã kabẽno dja. Kum kabẽno ãm rã'ã nhym kàjkwa abenbê ajkij. Abenbê ajkij nhym Metĩndjwÿnh Karõ 'ÿr ruw ne 'ã tÿm. Amijo tut ne 'ÿr ruw ne 'ã tÿm. Nhym kàjkwa kurũm kabẽn ne kum,

—Mrãmri abê ikrakumrẽx. Imã ajabê. Ba akam ikĩnhkumrẽx, ane.

²³⁻³⁸ Nhym kam Jeju arÿm ta àpênhmã o krax ne. Arÿm 'ã amexbê 30 ne kum o krax ne.

Jeju nhingêt nhidji.

Mat 1.1

Nhym me we Jôdjeo Jeju bãm.

Nhym Jôdje bãm ne Eri.

Nhym Eri bãm ne Matat.

Nhym Matat bãm ne Rewi.

Nhym Rewi bãm ne Marki.

Nhym Marki bãm ne Djananh.

Nhym Djananh bãm ne Jôdje.

Nhym Jôdje bãm ne Mataxij.

Nhym Mataxij bãm ne Amox.

Nhym Amox bãm ne Naũ.

Nhym Naũ bãm ne Exi.

Nhym Exi bãm ne Naganh.

Nhym Naganh bãm ne Ma'at.

Nhym Ma'at bãm ne Mataxij.

Nhym Mataxij bãm ne Xemê.

Nhym Xemê bãm ne Jôdje.

Nhym Jôdje bãm ne Djoda.

Nhym Djoda bãm ne Djôwanã.

Nhym Djôwanã bãm ne Rexa.

Nhym Rexa bãm ne Djoba.

Nhym Djoba bãm ne Xarati.

Nhym Xarati bãm ne Neri.

Nhym Neri bãm ne Marki.

Nhym Marki bãm ne Adji.

Nhym Adji bãm ne Kodjã.

Nhym Kodjã bãm ne Erma.

Nhym Erma bãm ne Êr.

Nhym Êr bãm ne Djodjuwe.

Nhym Djodjuwe bãm ne Eridjê.

Nhym Eridjê bãm ne Djobã.

Nhym Djobã bãm ne Matat.

Nhym Matat bãm ne Rewi.

Nhym Rewi bãm ne Ximião.

Nhym Ximião bãm ne Djuda.

Nhym Djuda bãm ne Jôdje.

Nhym Jôdje bãm ne Djônã.

Nhym Djônã bãm ne Erikkĩ.

Nhym Erikkĩ bãm ne Merja.

Nhym Merja bãm ne Mena.

Nhym Mena bãm ne Matata.

Nhym Matata bãm ne Natã.

Nhym Natã bãm ne Dawi.

Nhym Dawi bãm ne Djexe.

Nhym Djexe bãm ne Ôbet.

Nhym Ôbet bãm ne Bôadji.

Nhym Bôadji bãm ne Xara.

Nhym Xara bãm ne Naxõ.

Nhym Naxõ bãm ne Amĩnadabi.

Nhym Amĩnadabi bãm ne Adjimĩ.

Nhym Adjimĩ bãm ne Ani.

Nhym Ani bãm ne Êrõ.

Nhym Êrõ bãm ne Perê.

Nhym Perê bãm ne Djuda.

Nhym Djuda bãm ne Djako.

Nhym Djako bãm ne Idjak.

Nhym Idjak bãm ne Abraão.
 Nhym Abraão bãm ne Tera.
 Nhym Tera bãm ne Nakô.
 Nhym Nakô bãm ne Xeruk.
 Nhym Xeruk bãm ne Ragau.
 Nhym Ragau bãm ne Parek.
 Nhym Parek bãm ne Ebe.
 Nhym Ebe bãm ne Xara.
 Nhym Xara bãm ne Kajnã.
 Nhym Kajnã bãm ne Arpaxa.
 Nhym Arpaxa bãm ne Xê.
 Nhym Xê bãm ne Nôwe.
 Nhym Nôwe bãm ne Ramek.
 Nhym Ramek bãm ne Mexare.
 Nhym Mexare bãm ne Enoki.
 Nhym Enoki bãm ne Djarexi.
 Nhym Djarexi bãm ne Mareju.
 Nhym Mareju bãm ne Kajnã.
 Nhym Kajnã bãm ne Inox.
 Nhym Inox bãm ne Xexi.
 Nhym Xexi bãm ne Adão.
 Nhym Adão bãm ne Metĩndjwỳnh.

4

Xatanaj te Jejumã axwe'ã àpnênh.
Mat 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15

¹⁻² Arỳm Djuão kute ngônhmã Jeju jadjàr nhym Metĩndjwỳnh Karõ kute amijo tut ne rwỳk ne 'ã tỳm nhym Bãm kute kum kabênja kurũm Jeju tẽ. Ngôbê Djodão kurũm ne arỳm Jeju tẽ. Nhym Metĩndjwỳnh Karõ raxo kadjwỳnhbê nhỳn ar o ban kam kapôt kukrit'ỳr o bôx nhym kam kam ar ba. Nhym kam Xatanaj 'ỳr bôx ne te kum mỳjja'ã apnê. Kute kabênkôt amijo ba jabej kum mỳjja'ã àpnênh tẽ. Te kum mỳjja'ã àpnênh'ã akatibê 40. Akati krãptĩ. Kute ã kum anhỳrkam kute mỳjja krên kêtumrêx. Nhym kam akati apêx nhym prãm prĩne kubĩ.

³ Nhym kam Xatanaj kum,

–Ë, goja abê Metĩndjwỳnh krakumrêx jabej goja kênjamã akabên gê goja kubê djwỳ ga krê.

⁴ Nhym kam kum,

–Kati, Metĩndjwỳnh kabên'ã pi'òk no'òkkam ne,
 “Djãm djwỳobit ne me kute amityx ne ar tĩn ne ba? Kati, Metĩndjwỳnh kabêno

djwỳ dja me amityx ne tĩn ne ba”,
 ane.

⁵ Nhym kam Xatanaj krãnh nhimõk'ỳr Jejuo tẽn o bôx ne kum pyka kunĩkôt me akreo dja. Apỳnh bẽnjadjwỳr kute meo ba djàri kum me kunĩ jakreo dja. Nãm tebê kum krĩ jakre, kukrà kêt mex ne tebê kum akre. Ne ajte kum bàmê kapôtmê krĩ rũnhmê mỳjja kunĩ jakre nhym omũ nhym kum,

⁶ –Ë, ba inhõ. Amã dja ba ja kunĩ kanga. Pyka kunĩkôt apỳnh me ba djàri dja ba amã me kunĩ ngã ga me ja kunĩ kadjy abẽnjadjwỳr rax. Djãm mỳjja kakrit, djãm mỳjja punu got. Mỳjja mexjakam. Mỳjja krãptĩ, mỳjja puma. Ba inhõ. Djãm me'õ nhõ? Ba inhõ dja ba imã me'õ kĩnhkôt amidjô'ã kum kungã nàr amã kungã.

⁷ Dja ga amijo angrin ikuka kôn akônkrão nhỳn imã irax jarê ba arỳm amã kunĩ kanga ga arỳm amũ idjô'ã o aminhõn ar o aba, ane.

⁸ Nhym kam Jeju kum,

–Kati, Metĩndjwỳnh kute pi'òk no'òkkam ne,
 “Bẽnjadjwỳr djwỳnh, Atĩndjwỳnhmãbit dja ga amijo angrin kum rax jarên ajbitmã apê. Kwãrĩk wãnh atemã me'õmã rax jarênh kêt”, ane.

⁹ Nhym kam Djeruxarêmã Jejuo tẽn Metĩndjwỳnh nhõ kikreti nhimõk'ỳr o wabin anhã'ã kudjan kum,

–Ë, goja abê Metĩndjwỳnh krakumrêx jabej goja rũm tẽn ato.

¹⁰ Nãm we Metĩndjwỳnh kute pi'òk no'òkkam amã,
 “Dja ba ikadjy mrãnh djwỳnhmã ajarê gê anêje mỳjja punu kajpa”, ane.

¹¹ Ne ajte we Metĩndjwỳnh kute pi'òk no'òkkam we,

“Dja ba ajã ikadjy mrãnh djwỳnhmã karõ. Dja me atêmkôt amã ikra dja gê kên 'õ apar ngãnh kêtumrêx”, ane.

¹² Nhym kam Jeju amipãnh kum,

–Kati, Metĩndjwỳnh kabên'ã pi'òk no'òkkam ne,

“Kwãrĩk wãnh, Bẽnjadjwỳr Atĩndjwỳnh kabi kêt, kute ajãno ãm jabej kabi kêt”,
 ane.

¹³ Nhym kam Xatanaj arỳm mỳjja'ã kum àpnênh pa. Nãm te kute Metĩndjwỳnh kabên

kangan Xatanaj kabēnkôt kute ar amijo bamã 'ã kum àpnēho dja. Apÿnh mÿjja djàri kunĩ'ã te kum àpnēho djan 'ã kum àpnēnh pan kam mã kurũm tē. Ajte akati 'õ kadjy mã kurũm tē.

Krĩraxbê Nadjarekam me kute Jeju kanga.

Mat 4.12; Mak 1.14

¹⁴ Nhyam kam Jeju akubyn pykabê Garrêja'ÿr tē. Metĩndjwÿnh Karõ arÿm kum tÿx jadjà, Metĩndjwÿnhmã àpēnh mex kadjy kum tÿx jadjà nhyam tÿxkumrēx ne kam akubyn tēn bôx.

Nhyam kam me abenmã Jeju jarēnh ajkate, pyka kunĩkôt ne me abenmã arēnh ajkate.

¹⁵ Nhyam Jeju apÿnh mekbê idjaer bikprõnh djakam ar memã Metĩndjwÿnh kukràdjà'ã ujarēnh ba. Memã 'ã ujarēnh ba nhyam me kunĩ abenmã Jeju mex jarēnh ipók ne.

¹⁶ Nhyam bep krĩraxbê Nadjarekam ne me atemã kabēn. Nhyam kam Jeju Nadjarekam bôx, abatàn dja'ÿr tēn bôx nhyam arÿm pi'ók råràr. Pi'ók råràr kunĩkôt ne Jeju mekôt mekbê idjaer bikprõnh djà'ÿr mrãn wangijn krĩ. Ne kam arÿm kàjmã dja. Kute Metĩndjwÿnh kabēn'ã pi'ók no'ók jarēnhmã kàjmã dja.

¹⁷ Nhyam me kum kungã nhyam kubyn o ajkij. Metĩndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnhbê Idjaij kute pi'ók no'ókjao ajkijn kam kadjy amijã no'ókjamã kato. Kum katon kam memã arēnh djan memã kum,

¹⁸⁻¹⁹ "Metĩndjwÿnh Karõ ne mã ijo ba. Arÿm ne amijo ipytã, ije me õ mÿjja kētmã kabēn mex, kabēn ny kàj bê arēnh nhyam me kĩnhmã. Kadjy ne ar ijo ba. Ne kam ajte mekbê ijê kadjy ijano. Ije kàj bê memã kum, 'On me akato. Me kute me abê ijêja on me akato', anhÿrmã ne ijano ba tē.

Ne ajte ije kàj bê me no rãmã kum, 'On me arĩt mex', anhÿrmã. Kadjy ne ijano ba tē.

Ne ajte ije kàj bê me 'uwtĩmē me kute meo bikēnh nhyam me kaprĩn mrãnhmã kum, 'On me akĩnh ne adjumar mex ne ar aba. Jakam dja me me ajo bikēnh kêt', anhÿrmã ne ijano ba tē.

Ne ajte ije kàj bê memã kum, 'Ë, amex jakam dja on Bēnjadjwÿr mekam ukaprĩ kato', anhÿrmã ne ijano ba tē", ane.

²⁰ Nãm ã Jeju memã pi'ók no'ókkôt ami-jarēnh ãmo anen pi'ók abenã kudjin akubyn kute pi'óko atom djwÿnhmã kungãn kam nhÿ. Nhyam kam me kunĩ Jejukam no tyn kumex, me bikprõnh djakam ne me Jejukam no tyn kumex.

²¹ Nhyam kam ajte ujarēnhmo krax ne memã kum,

–Amrēbê Metĩndjwÿnh kute kabēn'ã pi'ók no'ók ja ne arÿm kato. Mrãmri ne kōnh kum kudji nhyam ajbir jakam kato. Me aje maro anhÿrjakam ne arÿm kato, ane.

²² Nhyam me kam abenmã Jeju mex jarēnh kumex kajgo ne abenmã,

–Je kum bep mexkumrēx. Ga kabēn mexja pumũ, Jódje kra ne ajmãn me ba-jaêrbê kabēn mexkumrēx jarē. Jódje kra, me baje Jódje pumũnh tũmja tãm ne kra dji nhyam kabēn mexkumrēx jarēnh tē, ane. Nãm me ã kabēn jarēnh ane.

²³ Nhyam kam Jeju memã kum,

–Birãm me aje imã me banhingêxê kabēn tũm jarēnhmã ne ga me anhõkre kadjwÿnhbê imã arēnh nhÿ, ba arÿm kuma. Birãm me aje imã, "Goja abê me kane djwÿnh jabej on amikanen amex", anhÿrmã. Goja aje mÿjja 'õ pumũnh jabej nàr aje mÿjja 'õ mar jabej goja on ipêx, ba me ikunĩ omũ, me inokam ipêx ba me ikunĩ omũ. Rĩnakambit, krĩbê Kapanakambit ne ga ar mÿjja nhipêxo aba. Nhyam 'ã ujarēnh me iwÿr bôx ba me kuma. Goja on jakam, anhõ pyka djwÿnhkam mÿjja pumũnh kêt 'õ nhipêx ba me omũ. Birãm me aje ã imã anhÿrmã ne ga me anhõkre kadjwÿnhbê amim ijã karõ.

²⁴ Ë, ba me amã mÿjja jarē. Mrãmri ikabēn. Ë, got ren Metĩndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnh atemã pyka 'õkam tē nhyam me ren arÿm kabēn ma. Nhyam bep kati, õ pyka djwÿnhkam me kute kukràdjakôt omũnh ne kute kabēn mar kêt. ãm me kute kukràdjakôt mar kêt ne me tu ate krã. Me ga, me banhõ krõkam me ga ne ga me ã ijo anen tu ãm imar kêtumrēx ne.

25-26 Ë, gora me ikabên ma. Mrãmri ikabên. Me Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnhbê Erij ja ma. Amrêbê ne me'ã na kêtukumrêx. Arým na kêt'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt apêx nhym na rwýk kêtukumrêx ne. Nhym ajte na tỹmkam ajte na kêt ne. Nhym me prãm kam ar ba. Pyka kunĩkôt djwý kêtukumrêx. Nhym prãm me imex ne. Nhym mekbê idjaer nhõ pykakam axwe me nire 'uwtĩ krãptĩ. Djãm me'ýr ne Metĩndjwýnh Erij jano, me kute o djuw mexmã? Arkati, me bajtem, mekbê idjaer kêt'ýr ne ano. Mekbê idjaer kêt nire 'uwtĩ'õ'ýr ne ano. Pyka typydji nhidjibê ne Xidõ. Nhym bep krĩ nhidjibê ne Xarepta. 'Ýr ne ano. Nhym me'õ ni bajtemja o djuw mex ar o ba.

27 Ajte Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh 'õbê Eridjêu ja ma. Mekbê idjaer nhõ pykakam axwe me krãptĩ ĩ kajêkam tê. Nhym bep Eridjêu kute me jao mex kêtukumrêx. Kubajtem, kubê idjaer kêt pydji ne o mex. Pykabê Xirij kurũm me'õbê Namãbit ne o mex ne, ane.

Nãm ã Jeju memã arênho ane. Djãm ta õ pykakambit ne mekbê idjaerkam kute me ajbitmã mýjja pumũnh kêt 'õ nhípêxmã? Kati, ta dja ukabikôt amũ pyka mũjakam mýjja kwý 'yro mõ. Nàr kon ta kute amimarkôt õ pyka djwýnhkam mýjja pumũnh kêt 'õ nhípêx. Ne ta ukaprĩkôt amũ me mũ jakamdjwý mýjja kwý nhípêx.

28 Nhym me kuman kam kam ngryk ne. Me bikprõnh djãkam me ja kunĩ ne me Jujukam ngry:k ne.

29-30 Ne kam pa 'amýn bõm kumê. Nãm meo mõn krãnhre nhimõk'ýr o wabi. Krãnhre konenh ne krĩbê Nadjare. Kam ne me Jeju pa 'amýn krãnh nhimõk'ýr o mõn o bõx. Ne bit kute amũ aparmã mênh nhym tỹm ne tykmã o mõ nhym kam mekbê amikaban kam me õêxo tẽn katon mã tê.

Kute me'õ nêje me karõ punu janor.

Mak 1.21

31 Mã tẽn kam krĩraxbê Kapanakam bõx. Pykabê Garrêjakam krĩraxbê Kapanakam bõx. Bõx ne memã Metĩndjwýnh kukrãdjã'ã

ujarênho dja. Pi'ók rãrãrkam ne memã 'ã ujarênho dja.

32 Nhym me kabên man kam ari ar aben pumũn kam abenmã kum,

–Tõ mýj kabên ny got ja? Kabên mexkumrêx. Nãm ã me bẽnjadjwýr rũnh kwý kabên mex anen ar prĩne kabẽno meo atomo ba, ane. Nãm Jeju prĩne kute amimar kôt katã:t memã amikukrãdjã jarênhkumrêx.

33 Ne me bikprõnh djãkam memã 'ã ujarênho ãm rã'ã nhym kam me'õ my kum akij. Me karõ punu'õ ne ar o ba nhym kum akij.

34 Me karõ punu'õ kute me'õ my ar o baja tãm ne akij. Djãm me'õ bẽngõkre* ne kum akij? Kati, e kum me'õ kadjwýnhbê, me'õ bẽngõkre kadjwýnhbê, me karõ punu'õ ne Jejumã akij. Kubẽngõkre ja ta ãkjêr kêt. ãm me karõ'õ ne kum akij ne kam kute kubẽngõkre mãn kute kum ãkjêr pyrãk. Ne kum,

–Ã, tõ mã ne ga aje me ijomã? Ë, Jeju, Nadjare kra'õ, djãm aje me iparmã ne ga bõx. Arým ne ba me prĩne apumũ, ga ne Metĩndjwýnh arým amim adja, ga kam amexo apýma, ane.

35 Nhym kam kum bẽn tỳx ne kum,

–On anhikrên akato, ane.

Nhym me karõ punu ikõta. Me ipõkri ikõtan kurũm kato. Kute kubẽngõkre ajmã o kêtukumrêx. Me karõ punu kute me'õo baja kator kutã ajmã o kêtukumrêx. Nãm ikõ'yr kajgon kam mã kurũm katon tê.

36 Nhym me kunĩ ari aben pumũn abenmã kum,

–Mýj kabên gotja? Mã got on? Nãm tu kabẽno, umao bõm me karõ punu mẽ nhym mã tê. Djãm rerek got. Me bakãtãm'õ baje ã mýjja ja'õo anhýr kêtukumrêx. Pydji ne tu kabẽno bõm me karõ punu mẽ nhym mã tê, ane.

37 Ne kam abenmã Jeju jarênho kumex. Bu'ã pykakam me ja ne me abenmã arênho kumex.

Kute me punu krãptĩo mex.

Mat 8.14; Mak 1.29

* 4:34 Jeju nhõ pykakam me kunĩ bẽngõkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kunĩkôt me kunĩ bẽngõkre pyrãk. Kubê kã jakamê me kakrãtykmê me babẽngõkremê ne me kunĩ bẽngõkre.

38 Nhyim kam Jeju me bikprõnh djà kurũm tẽn kam Ximão nhũrkwãmã wadjà. Nhyim Ximão djupãnhdjwýja kanên nõ. Kanê kubĩ nhyim nõ. Nhyim me kum arê, kute o mexmã.

39 Nhyim 'ýr tẽn irãn kanêmã bẽn týx nhyim arým kum ire. Nhyim arým à kêt ne kàjmã dja. Kàjmã djan kam aro djuw mex ar o ba.

40 Nhyim arým para. Nhyim me Jeju'ýr bao dja. Me kunĩ ne me 'ýr õbikwa kanêo bao dja. Apýnh me õbikwa kanê djari ne me Jeju'ýr meo ban meo bõx. Nhyim me pýnhkõt me'ã ikra jadjuw nhyim me kunĩ arým mex ne.

41 Nhyim me karõ punudjwý me krãptĩ kurũm apõx ne Jejumã kum,

—Abê Metĩndjwýnh kra, anhýro ba.

Nhyim kam tu memã bẽn týx ne memã kum,

—On me anhikrên mã amũ mõi, ane.

Nhyim me karõ punu tu anhikrên mã mõi. Me karõ punu kute Jeju pumũnh. Kute Metĩndjwýnh kute amim Jeju Bẽnjadjwýrbê kumkati kadjy ar ne anorkõt omũnh. Kute Jejubê Kritu kõt omũnh. Kam ne me karõ punu bit kute irãri memã Jeju jarẽnhmã nhyim kubê aptàn ano.

42 Nhyim akati kêt nhyim krĩ kurũm arwãmã tẽn kam ar ba. Nhyim me abej mõi. Abej mõi 'ýr kato. 'Ýr katon bit kute kubê àptarmã, arek mekam ãmmã ne me bit kute kubê àptarmã

43 nhyim memã kum,

—Ë, djãm me amãbit ne ba Metĩndjwýnh'ã idjujarênh tẽ? Kati, ije krĩ kunĩkõt kàj bê memã arẽnhmã ne ba me'ýr tẽ. Kadjy ne Metĩndjwýnh ijano ba tẽ. Ije memã amijã idjujarênh ny jarẽnhmã. Metĩndjwýnh me kadjy Bẽnjadjwýr ne kute ar meo bamã ja ne ba ije krĩ kunĩkõt memã arẽnhmã. Kadjy ne ijano ba me'ýr tẽ, ane.

44 Anen kam mã memã Metĩndjwýnh'ã ujarênh mõi. Apýnh krĩ djari ne kàj bê memã 'ã ujarênh mõi. Ne kam ajte amũ tẽn krĩ 'õkam bõx ne me bikprõnh djakam ajte memã Metĩndjwýnh kukràdjà'ã ujarênh dja. Nãm ã pykabê Djudêjakam memã 'ã ujarênh ane.

5

Ximão ar mã Jejukõt bikamênh.

Mat 4.18; Mak 1.16

1 Ne akati 'õkam memã arẽnh dja, memã Metĩndjwýnh kabên jarẽnh dja. Imõti nhidjibê Gênexare mýrri ne memã arẽnh dja. Nhyim kam me 'ã akuprõn maro kumex. Nhyim me kwý nĩnh mrãn te kute marmãn kam jãm 'ã me kamê. Me kamên te kute marmãn kam 'ã aben nhingãnh kumex ne Jejudjwý nhingãnh mõi.

2 Nhyim kam me umaje kãmã wadjà. Nãm ar kute tep pynênh djwýnhja kà dji. Kà djin kam katon kam kryre põnh dja. Nhyim amê kà nõ.

3 Nhyim kam ikjêjamã wadjàn kam õ kà djwýnhjamã kum, Ximãomã kum,

—Amũ kamê, amũ kamênh ngrire, ane.

Nhyim kam amũ kamê. Kamênh ngrire nhyim kam kam nhýn memã Metĩndjwýnh'ã ujarênh nhý.

4 Ne memã 'ã ujarênh pan kam Ximãomã kum,

—Ë, gop amũ ubýmwa'ýr kà kamên kam mãn kryre mên kam tep kwý pynê, ane.

5 Nhyim Ximão kum,

—Je kum bẽnjadjwýr, nã bãm ar te ari ar kryre rênho iba ri nhyim akati. ãm tep kêt. Ba gop tu akabênkõt kumê, ane.

6 Nhyim kam ar kumên kam tu kam tep kwý pynê:nhkumrêx. Nhyim arým tep kute kryre rên 'ýr.

7 Nhyim kam ar te o no katon kà nhikjêjamã ikra bẽno dja, ar kute 'ýr kào tẽmmã. Nhyim ar 'ýr kào tẽ nhyim kam ar aprakamã kàkam tepo ipu. Nhyim kam arým amê àr 'ýr.

8-10 Nhyim kam Ximão Pedrumê ar ja ari aben pumũ. Ar kute amijaêrbê tep kwý pynê:nhkam ne ar abenkam no tyn ku'ê. Nhyim Ximãomê ar ro'ã kute tep pynênh ar o baja kubê Xijagumê Djuão, Djebedêu kute ar irja, ar jadjwý ne ar abenkam no tyn ku'ê.

Nhyim Ximão Pedru mýjja kunĩ pumũn kam umaje Jeju kabem kõnkrão nhýn kum,
—Bẽnjadjwýr, on mã ikurũm tẽ. Ga ne ga mrãmri amexkumrêx. Nhyim bep ãm ba, ba ne ba ijaxwe, ane.

Nhyim kam kum,

—Kwārīk wānh amā ipyma kêt ne atīn prām kêt. Jakam gêdja ga on mebêngôkrebato atom ne memā ijarê gê me amim iman amim ikamnhīx. Jakam dja ga tep pynênh kêt ne kam mebêngôkrebato akprô, ane.

¹¹ Nhyim ar kam kà djin wabin kam mỳjja kunĩmā iren kam mrāmri Jeju'ābit ngrà: ne. 'Ā ngrà tỳx ne mā kôt ajkamē.

Kute me'ō nhĩ kajêkam têo mex.

¹² Nhyim kam akati 'ôkam Jeju tēn krī 'ôkam bôx. Nhyim me'ō ĩ kajêkam tēja prīne kào ajkê, prīne o tuknĩ. Nhyim Jeju'ỳr bôx ne omũn kam pijām djaje tēn tu mỳrbê tỳm. Ne kam nōrkam kum amijarēnho nōn kum,

—Bēnjadjwỳr, aje inhĩ kajêkam itê markôt, aje ijo mex prām jabej, ijo mex, ane.

¹³ Nhyim kam 'ỳr ikra mōn kupên kam kum,

—Ije, ije ajo mex prāmā. On akà mex, ane. Nhyim gêt ajmā kà nēn kà mex ne. Kute o ãm tãm kam tebê kà mex ne.

¹⁴ Nhyim kum,

—Kwārīk wānh ga memā amijarēnh kêt. Dja ga tu katāt mā me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh'ỳr tēn kum amibē, kum amikā bē. Ne kam kum mry ngā gê akadjy Mōjdjê kukrādjakôt Metĩndjwỳnhmā mry gan kungā. Arỳm akà mexkam dja ga kum mrywā ngā gê me kunĩ apumũ, arỳm akà mexkôt apumũ, ane.

¹⁵ Aje, jakam ne me arỳm abenmā Jeju jarēnho ajkate:n apỳnh abenmā arēnho ba.

Nhyim kam me itepato 'ỳr mōn 'ā akuprô. Me kute kabēn mar nhyim kute me kanêo mexmā ne me 'ā akuprô.

¹⁶ Nhyim bep ta ne mā arwāmā tēn kam Metĩndjwỳnhmā kabēno dja, kum ami-jarēnho dja.

Kute me'ō jakryo mex.

Mat 9.1; Mak 2.1

¹⁷ Nhyim kam ajte akati 'ôkam Jeju memā Metĩndjwỳnh'ā ujarēnho dja. Nhyim me arek maro nhỹ. Mekbê pardjêumē me kute Mōjdjê kukrādja jarēnh djwỳnhmē ne me arek maro nhỹ. Mỳj pyka kurũm? Pykabê Garrêjamē pykabê Djudêja kunĩkam apỳnh krī djari ne me kurũm kwỳ bôx. Nhyim Djeruxarē kurũmdjwỳ me kwỳ bôx. Nhyim

Metĩndjwỳnh prīne Jejuo tỳx, kute tỳxo meo mexmā.

¹⁸⁻¹⁹ Me'ō jakryja arek nōr djakam nōr rā'ā nhyim ôbikwa 'ỳr o mōn o bôx ne te kute kikremā o ãrmā. Te kute Jeju'ỳr o bikamēnh ne kute parbê ir nhyim kute o mexmā. Nhyim me kikre jajkwa krekre pytār mex ne. Nhyim kam ar tu ibej o wabi. O wabin kikre nhimôkkôt 'ā ngy tỳx katen jām ngybôr jadjuwn kam me'ō jakry nōr djakam nōr rā'ā o ruw nhyim me ipôkri Jeju parbê nō.

²⁰ Nhyim Jeju amim ar omũ. Ar kute tu amim kamnhĩxkumrêxja pumũ ne kam ôbikwa jakryjamā kum,

—Akmere jakam ne ba ajaxweo kunĩo aknon arỳm akam ingyk kêt ne, ane. Jeju ta ne axweo akno.

²¹ Nhyim wānh Mōjdjê kukrādja mar djwỳnhmē mekbê pardjêu ôkre kadjwỳnhbê arỳm amim,

—E kum bep me'ôja ne ajmān Metĩndjwỳnh japrỳo djan amijo Metĩndjwỳnhho dja. Metĩndjwỳnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngyk kêt, ane.

²² Nām me ā ôkre kadjwỳnhbê anhỹro kumex nhyim arỳm tu kuman memā kum,

—Mỳkam ne ga me anhôkre kadjwỳnhbê ijo ikajgon ijaprỳo akumex? ane.

²³ Ē, ba me amā mỳjja amānhkrut jarē. Mỳj ne amirīt ne? Ba ren me'ō jakryjamā kum, “Ba arỳm ajaxweo aknon akam ingyk kêt”, ane, nār kon, “On kàjmā djan tē”. Mỳj ne ren amirīt, nēn? Nā bām ren kum, “Arỳm ne ba ajaxweo aknon akam ingyk kêt”, ane nhyim amirīt kêt kumrêx ne. Tāmbit ne amirīt kêt. Nhyim bep kàjmā me ku'ê, ije ren me'ômā kum, “Kàjmā djan tē” nhyim ren amirīt ne. Tāmbit ne amirĩtkumrêx.

²⁴ Dja ba kum, “Kàjmā djan anhiqwā djā mỳn o tē”, anen arỳm o mex ga me arỳm omũn arỳm abenmā, “Be, ga Jeju kute me'ō jakryo mexja pumũ. Be, djām kute me axweo biknor kêt got. Mrāmri ne Metĩndjwỳnh arỳm amijo ĩ ne pyka jakam amikabēnkôt ar me axweo biknoro ba”, ane. Me aje abenmā ja jarēnh kadjy dja ba me'ō jakryjao mex, ane.

Nām ā Mōjdjê kukrādja mar djwỳnhmā anen arỳm tu me'ō jakryja'ỳr akēx ne kum,

—Amã ne ba ikabën ne. On kàjmã djan anhwã djà mÿn anhwãkwãmã o tẽ, ane.

²⁵ Nhy m me ipôkri ekru x ne kàjmã djan nôr djà mÿn mã ùrkwãmã o tẽ, Metĩndjwÿnhmã mexmẽ ôdjãnhmẽ rax jarẽho tẽ.

²⁶ Nhy m me kunĩ omũn kam ari aben pumũho kumex ne kôt Metĩndjwÿnhmã mexmẽ rax jarẽho kumex ne kam arÿm kum Metĩndjwÿnh pyman abenmã kum,

—Atemã mÿjja mexkumrẽx ne gu me arÿm jakam omũ, ane.

Rewi mã Jejukôt bikamẽnh.

Mat 9.9; Mak 2.13

²⁷ Nhy m kam Jeju me kurũm tẽ. Tẽn kute pi'ôk kaprĩo atom djwÿnh'ÿr bôx ne omũ. Idjibê Rewi. Pi'ôk kaprĩ nhũrkwãkam ne bẽnjadjwÿr bajtemmã pi'ôk kaprĩo atomo nhÿ. Nhy m Jeju 'ÿr bôx ne omũn kum,

—Gop amrẽ ikôt ajkamẽn gop ikôt ar aba, ane.

²⁸ Nhy m tu ekru x ne kàjmã djan mÿjja kunĩ kangan mã kôt ajkamẽ.

²⁹ Ne kam me krãptĩmẽ ro'ã ô kwÿ krẽn rax kadjy memã djwÿmẽ mry gan kadjy memã arẽ. Nhy m me kute bẽnjadjwÿr bajtemmã pi'ôk kaprĩo atom djwÿnh krãptĩn bôx nhy m ajte Atemã me jadjwÿ kwÿ bôx, Rewi nhũrkwãkam bôx ne ô kwÿ krẽno kumex, ar kutã ô kwÿ krẽno kumex.

³⁰ Nhy m kam mekbê pardjêumẽ me kute Mõdjê kukràdjã mar djwÿnh omũn bẽn prĩkam kabẽno krĩ, Jejukôt ba djwÿnh'ã kabën ne kum,

—Mÿkam ne gar me kute pi'ôk kaprĩo atom djwÿnhmẽ me axwemẽ akàn aro'ã anhõ kwÿ krẽno akumex ne kôt akõmo akumex? ane.

³¹ Nhy m kam Jeju memã kum,

—Djãm me mex'ÿr ne me kane djwÿnh mrã? Kati, me kanê'ÿrbit ne me kane djwÿnh mrã.

³² Badjwÿ ne ba me axwe'ÿr tẽ. Djãm we me katãt mrãnh'ÿr ne ba tẽ? Kati, me axwe'ÿr ne ba tẽ, ije amiwÿr me 'wÿrmã. Me kute ikabën mar ne amim kator ne wãnh axwemã irer ne kute iwÿr amijo akẽxmã ne ba me'ÿr tẽ, ane.

Me kute amijajbur jabej Jeju kukjêr.

Mat 9.14; Mak 2.18

³³ Nhy m me ajte kum,

—Ota Djuãokôt ba djwÿnh kute Metĩndjwÿnhmã amijarẽnh kadjy amijajbur ba. Nhy m mekbê pardjêu nhõ me ja me kudjwa ã ane nhy m bep akôt ba djwÿnhbit ne mã akun kôt kôm ar ba, ane. Ar kute Metĩndjwÿnhmã amijajbur kêt, ane.

³⁴ Nhy m kam Jeju memã kum,

—Nã, ikôt ba djwÿnh dja mã aku. Ga me kute abenã me rẽnhkam me àkur rũnhja pumũ. Djãm me kute abenã me rẽnhkam me àkur ngy got? Me kute abenã me rẽnhkam ne me mrãmri àkur rũnhkumrẽx. Abenkam kĩnh ne ô kwÿ krẽno kumex. Djãm me kute mÿjja jakam amijajbur got? Djãm me mjẽnmẽ abentã ku'eri àkur punu got?

³⁵ Nhy m bep amũ akati 'õkam, dja me me aêrbê mekbê mjẽno tÿm ne pa 'amÿn mã o tẽ. Nhy m me arÿm kam kaprĩre ne kam amijajbur ajbit ma, kôtbit amak bẽ: no nhÿn ô kwÿ krẽnja kêtumrẽx ne. Nãm ã Jeju amijã me mjẽn jakreo ane.

³⁶ Ne kam ajte memã amikukràdjã ny'ã memã mÿjja jakren arẽ.

—Nhÿnh got me'õ inõkã ny 'õ byn kadjô, mex katikôt kadjôn kute tũmja'ã ir ne kute o mexmã? Kati, nãm ren o anen ren amibê nyo ajkẽ nhy m nymẽ tũmja ren aben pyrãk kêt ne.

³⁷ Ne ajte nhÿnh got me'õ mrykã tũm, mekbê idjaer kukãmãre ne me mrykào ngõnh nhinhujabjêti, nhÿnh got me'õ mrykã tũm, mrykã kadjãkam pidjô kangô ny ru, pidjôbê uba kangô ru. Nãm ren ane nhy m ren ajkatõr ne ajkapĩ. Kangô nymẽ tũm kute abenkam o bikãr ne runhkam ne ren ajkatõr ne ajkapĩ, nhy m mrykãdjwÿ arÿm punu.

³⁸ Kati, mrykã nykam dja pidjô kangô nyja ru.

³⁹ Nhy m ajte nhÿnh got me'õ kute pidjô kangô tũmbito kõmo ban ny kakin kum ny djãnh? Kati, arÿm tũmbito amiprãk ne kam, “Ije bep kangô tũmbit ne ành”, ane. Nãm ã Jeju kute memã kukràdjã tũm'ã pidjô kangô tũm jakren kute kukràdjã ny'ã pidjô kangô ny jakreo anen kam memã arẽnh pa.

6

Memã pi'ôk rârâr'ã ujarênh.

Mat 12.1; Mak 2.23

¹ Ne kam pi'ôk rârârkam Jeju pur katikôt tẽ. Nhyim kôt ba djwýnh kôt mō. Kôt mōn arým kum prãm ne mōrmã bãygogo 'y nhikẽn mōrkôt ngãnh ne amijajkwamã rẽnhō mō.

² Nhyim kam mekbê pardjêu ar omũn arkum,

—Ije tô mã ne gar arým nẽ? Pi'ôk rârârkam ne me tyk djã kêt djã. Me kute pi'ôk rârârkam mýjjao anhýr kêt. Me tũmre ne me ta kukràdjãkôt mã me babê uma. Me kute pi'ôk rârârkam mýjja kupênh kêt. Kambit ne me tyk djã kêt djã. Mýkam ne gar ã ar o anhýro aba?

³ Nhyim kam Jeju memã kum,

—Kê, djãm me aje Metĩndjwýnh kabẽn'ã pi'ôk no'ôkjadjwý pumũnh kêt? Djãm me aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarênhja pumũnh kêt, Metĩndjwýnh kabẽnkam me aje Dawi'ã ujarênhja pumũnh kêt?

Ë, Dawi arkum prã:mã.

⁴ Nhyim Dawi Metĩndjwýnh nhũrkwãmã wadjàn djwý byn kukrẽn kam kôt ar tẽm jamãdjwý kungã, nhyim ar kukrẽ. Djwý me kute Metĩndjwýnhmã òrja tãm ne kubyn kukrẽn arkum kungã. Metĩndjwýnh nhõ djwý ne me kâtãm kute kur kêtumrẽx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhbit ne kute kur. Nhyim bep Dawi ta ne tu kubê kukrẽ. Nhyim kam me kute kum axwe jarênh kêt. Djãm me aje ja mar kêt? Ga me aje Dawimã axwe jarênh kêtja pumũ ne kam ikôt ba djwýnhmẽbit ar imã ar ijaxwe jarẽ.

⁵ Bep kati, ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk ne ba inhõ pi'ôk rârâr djwýnh. Kam gẽdja ba memã, “Kwãrĩk wãnh ga me kam mýjja kupênh kêt, nãr kon, dja ga me jakam apên, nãr kam mýjja kupênh kêt ne arek akrĩ”, ane. Tãm ne ja, ane.

⁶ Nhyim kam ajte pi'ôk rârâr 'ôkamdjwý me bikprõnh djãmã wadjàn kam kam memã Metĩndjwýnh'ã ujarênhō dja. Nhyim me'õ nhikra jarõxja nhý. Ubôk ne arõx ne.

⁷ Nhyim mekbê pardjêumẽ me kute Mõjdjê kukràdjã mar djwýnh arek Jejukam no tyn krĩ. Nhyim pi'ôk rârârkam kute ikrao

mex nhyim me kute kôt kum kator ne kute kum,

—Arým ne ga Mõjdjê kukràdjãkôt amijo aba kêt, anhýrmã ne me arek kam no tyn omũnhō krĩ. Mekbê pardjêumẽ me kute Mõjdjê kukràdjã mar djwýnh ne me ã Jejukam no tyn ar krĩ ba ane.

⁸ Nhyim bep ta, Jeju ta ne arým me kute òkre kadjwýnhbê amim 'ã karõja arým kuma ne kam me'õ nhikra jarõxjamã,

—Amrẽ tẽn me ipôkri dja, ane.

Nhyim kãmã djan 'ýr tẽ.

⁹ Nhyim kam memã kum,

—Ë, ba me bakukràdjã jabej me akukja.

Nhýnhja ne me bakukãmãre me bamã arẽ? Djãm pi'ôk rârârkam me baje mýjja mex nhípêxmã nãr kon kam me baje mýjja punu nhípêxmã? Djãm kam me baje me utãr nãr kon kam me baje me parmã, nẽn? ane.

¹⁰ Ne kam ari ar me omũn kam ate ikra jarõxjamã,

—On anhikra katãt, ane.

Nhyim kam ikra katãt ne. Arým ne ikra mexkumrẽx. Arým ajte ikra katãt ne ikrakumrẽx.

¹¹ Nhyim kam ajte mekbê pardjêu ngry:k ne. Ngryk tỳ:x ne. Ne kam Jeju'ã abenmã karõo kumex.

Kute Ar kubê 12 janor.

Mak 3.13

¹² Nhyim kam akati 'ôkam krãnhre'ýr tẽn 'ã wabin nhý, kute Bãmmã kabẽnmã, Metĩndjwýnhmã kabẽnmã. Kum kabẽno ýr ri nhyim akati.

¹³⁻¹⁶ Akati nhyim kam amiwýr kôt ba djwýnh 'uwn amijo ar kwý pytãn amim ar umjuwn arkum,

—Ba dja ba ar ajano, gar memã ijã adju-jarênhō ajmã. Ar abê inhõ àpênh, ane. Nãm kute ar anor kadjy ar o 12 ne amijo ar utãn kam tũmrãm ar ano.

Ximão. Jeju kute kum Pedru jarênhja.

Ãngre. Ximãomẽ Ãngre ar aben djãkam ikwã.

Xijagu.

Djuão.

Piripi.

Batormê.

Matêu.

Tôme.

Xijagu 'õdjwý. Kubê ne Aupêu kra.

Ximão 'ôdjwÿ. Ximão tãm ne kum me bajtemja kurêkumrêx, me bajtem kute meo baja kum me kurêkumrêx.

Djuda. Xijagu kraja.

Djuda Ikadji. Kute Jeju kurê djwÿnhmã kanga djwÿnhja.

Be, Jeju kute tũmrãm ar anor ne ja.

¹⁷ Ne kam kôt ba djwÿnhbê 12jamê ro'ã ruw ne pyka kênh'ÿr bôx ne kam kam meo dja. Nhyim me kôt ba kajgo ne me 'ã kumex. Nhyim me kâtãnjadjwÿ Jeju'ÿr môn bôx ne 'ã kumex. Pykabê Djudêja kurũm me krãptĩmê krĩraxbê Djeruxarê kurũm me krãptĩmê ngô rax nokà'ã pykabê Xirumê Xidômê kurũm me krãptĩmê. Me tãm ne me akàn Jeju'ã kumex. Me ja ne me 'ÿr akuprô. 'ÿr bikprôn̄h ne kute kabên mar nhyim kute apÿnh me kanê djari meo mexmã ne me 'ã akuprô.

¹⁸ Nhyim me karô punu kute meo bajadjwÿ mekôt 'ÿr môn bôx nhyim kam mekam me karô punuja jano nhyim me arÿm mex ne.

¹⁹ Nhyim me itepato kute Jeju kupên̄h prãm. Nãm Jeju tu tÿxkumrêx nhyim kurũm uma apôx ne me kunĩo mex. Kam ne me kunĩ kute Jeju kupên̄h prãmã.

Kute arkum kĩnh jarên̄h ne ajte kute arkum kaprĩ jarên̄h.

Mat 5.1

²⁰ Nhyim kam meo mex pan kam kôt ba djwÿnh pumũn arkum,

–Ë ar anhô nêkrêx kêtãwã, ar ga ne gar akĩnhkumrêx. Mÿkam? Bir, ar ga ne Metĩndjwÿnh ar akadjy bënjadjwÿr ne ar ar ajo ba.

²¹ Ë, ar jakam amã prãmwã, ar ga ne gar akĩnhkumrêx. Mÿkam? Bir, ar ga dja gar ajajnekumrêx ne.

Ë, ar jakam amÿrwã, ar ga ne gar akĩnhkumrêx. Mÿkam? Bir, ar ga dja gar akeket ne.

²² Ë, jakam me kum ar akurêja, ar ga dja gar akĩnhkumrêx ne. Ba ne ba amijo inhĩ ne me awÿr ruw ne kam ar me ajo iba. Ga me akwÿ amã ikĩnh ne iwÿr akuprô ba kam ar ar ajo iba. Nhyim me kam kum ikurên̄ kam ikôt kum ar akurê ne. Gar mã ikôt abikamên̄hkamdjwÿ me kum ar

akurê. Gêdja me te wãnh kum ar akurên̄ bôm ar arên̄ ar ajaprÿn ar ajaxweo ar apytã,

²³ gar tu akĩnhkumrêx ne ate akĩnh katin amijara tatak ne.

Mÿkam? Bir, dja Metĩndjwÿnh ar amã o pãnh rax ne. Kãjkwakam gêdja ar amã o pãnh mex ne. Kãjkwakam kute ar amã o pãnh mex ja dja gar amikukãm aman ate akĩnh kati. Nãm me tũmre ã axwe anen me kamingrãny kajmã'ã ã Metĩndjwÿnh kabên jarên̄h djwÿnho bikên̄ho bao ane. Gar arÿm kam kãjkwakam me kĩnhkumrêx ne ar baja pumũ, ane.

Nãm ã Jeju arkum ane. Ne kam ajte me ô nêkrêx kumexjamã kabên ne memã kum,

²⁴ –Nhyim bep me anhô nêkrêx krãptĩwã me ga dja ga me akaprĩ rax ne. Bir, mÿkam? Jakambit akĩnh djã kajgokam. Gêdja ã apêx ne ajte amũ kêtãkumrêx.

²⁵ Ne me jakam ajajnewã, me ga dja ga me akaprĩ rax ne. Mÿkam? Bir, me ga dja ga me amã prãm ne.

Ne me jakam akeketwã, me ga dja ga me akaprĩ rax ne. Mÿkam? Bir, me ga dja ga me abixangrin kam amÿro akumex.

²⁶ Ne me kunĩ kute abenmã me amex jarên̄ho kumexja me ga dja ga me akaprĩ rax ne. Mÿkam? Ga me axwe pumũ. Ga me kum me axwebit kĩnh ne kute abenmã me mex jarên̄ho kumexja pumũ. Nãm me tũmre ã axwe o anen me kamingrãny kajmã'ã kum me 'êxnhĩbit kĩnh. Me 'êx ne kute amijo Metĩndjwÿnh kabên jarên̄ho bajabit ne me kum me kĩnh ne abenmã ã me mex jarên̄ho kumexo ane. Kam ne me kamingrãny me tũmre kôpdji'ã kum me axwe, me 'êxnhĩbit kĩnh ne kute abenmã me mex jarên̄ho kumexja.

Nãm ã Jeju memã anen kam kôt ba djwÿnhmã kum,

Jeju kute arkum, “Amã akurê djwÿnh jabê” jarên̄h.

Mat 5.38; Ruk 23.34; Kar 7.60; Rô 12.14

²⁷ –Ë, ba ajte ar amã ikabên 'ô jarê, gora ar ikabên ma. Gora gar tu amã akurê

djwýnh jabê. Gora me kum ar akurêja dja me te ar ajo ajkê gar akrànãmã amã me abên ar meo aba.

²⁸ Gora ar me kute ar adjünwãmã tu ak-abên mex jarê. Gora ar me kute ar ajo bikênhja tu Metĩndjwýnhmã me arê gê meo djuw mex.

²⁹ Gêdja me'õ ar ajõ nhinebê kurwa ga 'ýr akêx gê aktã anhinebê kurwa. Gêdja me'õ ar ajõbê inòkà by ga tu kum kanga. Nhym ajte akà 'õ'ã ajwý ga ajte akà 'õdjwý byn kòt kum angã.

³⁰ Gêdja me'õ mýjja 'ã ajwý ga tu kum kanga. Gêdja me'õ abê anhõ mýjja 'õ by ga tu kum kangakumrêx. Kwãrĩk wãnh ga akubyn 'ã 'wýr kêt.

³¹ Djã nãm me ar ajõo ajkê ga akĩnh ne? Kati, nã gãm akaprĩre. Bir be, kam dja gar ã me jao anhýr kêtikumrêx gê me adjwýnhdjwý kaprĩ kêt. Nàr kon, djã nãm me ar ajòkam mex ga akaprĩ? Kati, nãm me ar akam mex gar akĩnhkumrêx ne. Bir be, kam dja gar ã me jakam amexo ane gê me adjwýnhdjwý kĩnhkumrêx.

³² Ê, ba ar amã arê. Me kum ar ajabê gar amipãnh amã me abêikumrêxja bãrãm kam dja ba ar amex jarênh jabej? Kati, ê, me axwe ne me kum õbikwabit jabê, kum aktã aben jabê ne kam kum me kàtãmja kĩnh kêtikumrêx. Be, dja gar gadjwý amã anhõbikwabit jabê, djori kam mex? Kati, ar ikòt aba djwýnhkam gêdja gar tu amã me abêo tuknĩ. Ar amã anhõbikwa jabên kam kòt amã akurê djwýnhdjwý jabê.

³³ Nhym ajte me ar akam ukaprĩ gar amipãnh mekam adjukaprĩ, bãrãm kam dja ba ar amex jarênh jabej? Kati, ê, me axwe ne me õbikwakambit ukaprĩ, aktã abenkam ukaprĩ ne kam me kàtãmjakam ukaprĩ kêtikumrêx. Be, dja gar gadjwý anhõbikwakambit adjukaprĩ, djori kam mex? Kati, ar ikòt aba djwýnhkam gêdja gar tu me kunĩkam adjukaprĩo tuknĩ, anhõbikwakam adjukaprĩn kam kòt akurê djwýnhdjwý kam adjukaprĩ.

³⁴ Nhym ajte me ar amã mýjja ngã gar kam amipãnh memã mýjja ngã, bãrãm kam dja ba ar amex jarênh jabej? Kati, ê, me axwe ne me aktã aben pãnh abenmã mýjja nhõro ba. Nãm me akubyn abenmã 'ãnh

õro ba. Be, dja gar gadjwý me kute akubyn ar amã mýjja nhõrmãbit mýjja ngã, djori kam mex? Kati, ar ga, ar ikòt aba djwýnhja dja gar tu memã mýjja nhõrkumrêx ne kam pãnhkam amak kêt.

³⁵ Bir be, ar ga dja gar amã akurê djwýnh jabêikumrêx ne kam adjukaprĩ ne tu kum mýjja kajgo ngã. Kute akubyn amã pãnh mýjja 'õ nhõrmã pãnh kam amak kêt. Metĩndjwýnh pymati tãm gêdja ar amã o pãnh ra:x ne. Gar kam arým abê Metĩndjwýnh krakumrêx. Mýkam dja gar ã meo ane? Bir, Metĩndjwýnh ne tu me õdjý, me axwekam ukaprĩ.

³⁶ Kam dja gar kàjkwakam Abãm'ã ami-jakren mekam adjukaprĩ.

*Mete me'ã axwe rênh nêje memã kabên.
Mat 7.1; Rô 2.1; Xij 4.11*

³⁷ Kwãrĩk wãnh gar me'ã axwe rênh kêt. Dja gar me'ã axwe rê nhym me amipãnh ar ajã axwe rê, nàr Metĩndjwýnh ar amã axwe jarê. Kwãrĩk wãnh gar me axwemã akator kêt ne memã pãnh jarênh kêt. Dja gar me axwemã akato ne memã pãnh jarê nhym me amipãnh ar ajaxwemã katon ar amã pãnh jarê, nàr Metĩndjwýnh ar amã pãnh jarê. Nhym bep kati, gêdja me kute ar akam amikràja gar tu o abiknorkumrêx gê me amipãnh ar gadjwý tu ar ajaxweo biknorkumrêx ne.

³⁸ Gora ar memã anhõdjàn ne tu memã angã. Gê me kam amipãnh ar amã õdjàn kumrêx ne ar amã mýjja ngã. Dja Metĩndjwýnh ar amã o pãnh rax ne. Kute mrãmri ne me kute akubyn abenmã djwý ngrà nhõr kadjy kute ngõnhkam ngjênh ne ajte kute à'àk ne kum o'uk ne iby ngjênh nhym akà'ã bikapĩnja pyræk. Dja ã Metĩndjwýnh ar amã õr raxo ane. Bir be, kam dja gar Metĩndjwýnh kudjwa memã õr rũnh nhym kam me akubyn ar aje memã õr 'ãnh ar amã kungã, ane. Nãm Jezu ã kòt ba djwýnhmã arênhõ ane.

³⁹ Ne kam ajte apýnh mýjja djàri arkum 'ã ujarênh jakreo tẽ. Ne kam arkum,

—Djãm me'õ no rãja kute me'õ no rãjamã kum, “Amrê, ba amã kò 'amýn katàt ajo tẽ”, anhýrmã? Kati, gorên kum kò 'amýn o mõn ren ar ro'ã krekam tým, ane.

Be, me axwe rã'ākam dja me amũ me jamã axwe jarēnh kêt. Me axwekam ne me kute me no rã pyrāk.

⁴⁰ Djãm me'õ kute mỳjja mar kêtja kute me'õ kute mỳjja mar raxja jakrenh got? Kati, nhym bep djãm me'õ kute marja p̄r̄ne kum arēn kum akre nhym kam arỳm ar aben pyrāk ne.

Bir be, ar aje Metĩndjwỳnh kukrãdjã mar tũmja amijãno dja. Dja me nyre ar ajã amijakren kam kute ar apyrāk.

⁴¹ Mỳkam ne ga akamy nokam pyka jaũmjabit pumũn kam ga anokam p̄ponhtija pumũnh kêt ne?

⁴² Djãm aje akamymã kum, “Akmere, amrẽ ba amã anokam pyka jaũmwã kaba”, anhỹrmã? Ne kam ga anokam p̄ponhtiwã pumũnh kêt kumrẽx ne. Aje aminokam p̄ponh pumũnh kêt kam we ã kum ane. Kê. Mrãmri ne ga apunu rax ne kam ajajkwakambit ajte amimexo amra. Akumrẽx gẽdja ga aminokam p̄ponhtiwã kaban kam arĩt mex ne arỳm amikõt akamy nokam pyka jaũm ngrire wã kaba.

⁴³ Ne ajte jadjwỳ, ẽ, djãm pidjõ mex, pidjõ djãnhjakam pidjõ punu apõx got? Nãr kon, djãm pidjõ punukam pidjõ djãnh apõx got? Kati, apỹnh pidjõ bàri djãri ne kam õ apõx.

⁴⁴ Ô ne parbẽ rôrõk ne ikwãn kam o bàrio amirĩt nhym me kõt kum apõx. Pidjõ punukam õ punu apõx, nhym ate pidjõ mexkam õ mex apõx. Ga rojkakrekam tyrti apõx kêtja pumũ. Ga ajte prẽxkamdjwỳ katẽbãri apõx kêtja pumũ.

⁴⁵ Bir be, nãm ã mebẽngõkredjwỳ* ane. Nãm me õkre kadjwỳnhbẽ kabẽn mex man arỳm kabẽn mexo memã amijo amirĩt. Nhym me ajte õkre kadjwỳnhbẽ kabẽn punu man arỳm kabẽn punuo memã amijo amirĩt. Nãm me õkre kadjwỳnhbẽ mỳjja kumex ma nhym kam amrẽ bõm ajkwa krekremẽ õto'ỳr apõx nhym me kam arẽnho ba. Arẽnho ban kam arỳm memã amijo amirĩt. Mex nãr axwe ja o memã amijo amirĩt. Kute mỳjja õ kute bàrio amirĩt ja pyrāk.

Me'õ ar kute kikre'ã amijakremã memã

* **6:45** Jeju nhõ pykakam me kunĩ bẽngõkre kute mrãmri ne apỹnh me õ pyka djãri kunikõt me kunĩ bẽngõkre pyrāk.

arēnh.

Mat 7.24

⁴⁶ Ẽ, ba ajte ar amã ja jarẽ. Mỳkam ne gar imã “Bẽnjadjwỳr, Bẽnjadjwỳr” anhỹro aban ajte ikabẽnkõt ar amijo aba kêt ne.

⁴⁷⁻⁴⁸ Ẽ, ba ar amã arēn kikre'ã me ajakre. Me'õ iwỳr akẽx ne kute ikabẽn markumrẽx ne ikabẽnkõt kute ar amijo baja ne kute mrãmri ne me kute kikremã kre jabjẽ:n kam kam par pymjỳr ne kam iby kẽnmẽ pyka rēnh ne kute kum o'uk ne 'ã kute kikre nhym te ngõ tãm ne kute kangõnh nhym mrãmri ku'ẽ tỳxja pyrāk. Kum kre jabjẽkam ne mrãmri ãm tỳx ne. Nãm ã me kute amim ikabẽn mar tỳx ã ane.

⁴⁹ Nhym bep me'õ kute ikabẽn mar kajgo, kute ikabẽnkõt amijo ba kêtja ne kute mrãmri ne me kute tu pyka krãkã'ã par pymjỳr. Kre krãnne kam kute par pymjỳr ne kute 'ã kikre pyrāk. Nhym 'ã ngõ tãm ne kute kãjbẽ me'ã rēnh nhym rôrõkja pyrāk. Djã nãm kãjbẽ kukẽ nhym ban rôrõk got? Kati, nãm tu ator nhym ban gru: ane. Dja me'õ kute ikabẽn mar kêt'õ ã ane, ane. Nãm ã Jeju arkum ujarẽnho ãmo anen memã ujarẽnh pa.

7

Krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳr kute tu amim Jeju kamnhĩxkumrẽx.

Mat 8.5

¹ Ne kam ate krĩbẽ Kapana'ỳr tẽ. Mã 'ỳr tẽn bõx.

²⁻³ Bõx nhym krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳr arỳm kuma, kubẽ ne krãkamngõnhre krãptĩbẽ 100 nhõ bẽnjadjwỳr arỳm kuma, bõxkõt kuma. Kubajtem. Arỳm kuman kam 'ỳr mebẽngẽtte kwỳ jano. 'Ỳr mebẽngẽttebẽ idjaer kwỳ jano. Ô àpẽnh ne kanẽ tỳx ne nõ. Arỳm tyk'ỳr. Arỳm arkatin nõ. Kum õ àpẽnh jabẽkumrẽx ja ne kubẽ kanẽn nõ nhym kam kadjy Jeju'ỳr ar ano. Ar kute kum arēnh nhym 'ỳr tẽn ne kute kum õ àpẽnho mexmã ne 'ỳr ar ano.

⁴⁻⁵ Nhym ar mõn Jeju'ỳr bõx ne kam kum o no katon kum,

—E kum bep tãmja ne mexkumrẽx. Mrãmri dja ga 'ỳr tẽn kum õ àpẽnh pytà. Nãm kum me bakĩnhkumrẽx ne arỳm me

bamã me babikprõnh djà nhipêx ne. Dja ga on 'ÿr tẽ, anhÿro ku'ê.

⁶⁻⁷ Nhyam kam 'ÿr tẽ. Bit 'ÿr tẽn 'ÿr kikre tẽpo tẽ nhyam krãkamngõnh nhõ bẽnjadwÿrja ajte kutã õbikwa kwÿ jano. Nhyam ar kutã tẽn kajpan kum,

—Bẽnjadwÿr, on dja ga akẽx ne. Krãkamngõnh nhõ bẽnjadwÿr ne ar imã, “Ar tẽn kum arẽ gẽ on amũ akẽx”, ane. Bar kam akutã tẽ. Nãm amã, “Ibẽnjadwÿr kaak, ibẽnjadwÿr ngrirekam ne ga inhũrkwãmã adjãr ba ipijãm karõ amã ane. Ingrire, ikãtãmkam ne ba ba akutã itẽm kêt ne, amikam ipijãmkam. Dja ga tu akabẽnobit inhõ àpẽnho mex nhyam arÿm mexkumrẽx ne.

⁸ Inhõ bẽnjadwÿr ne imã kabẽn, kute raxo ijakrenhja ne imã kabẽn ba kabẽn man kõt amijo iba. Ne kam ajte ba ibẽ me krãkamngõnhre nhõ bẽnjadwÿrkam ba memã ikabẽn nhyam me ikabẽnkõt amijo ba. Ba me'õmã kum, “ÿr tẽ”, ane nhyam arÿm 'ÿr tẽ. Ba kam ajte me'õmãdjwÿ, ‘Amrẽ tẽ’, ane nhyam arÿm amrẽ tẽ. Ba inhõ àpẽnhmã, ‘On mÿjja kupê’, ane nhyam arÿm mÿjja kupê. Kam ne ba amã, ‘Abẽnjadwÿr djwÿnhkam dja ga akabẽnobit o mex ne’, ane.” Nãm ã krãkamngõnh nhõ bẽnjadwÿr amã ane, ane.

⁹ Nhyam Jeju ar kabẽn man kam arkam no tyn djan õkre kadwÿnhbẽ amim,

—E kum be nãm tu amim ikamnhÿxkumrẽx ne, ane. Ne kam me itepato kõt mõiãja'ÿr akẽx ne memã kum,

—Ë, ba me amã arẽ. Nhÿnh ne me babẽ idjaer 'õ ã kute tu amim imaro anhÿr? Kati, kêtikumrẽx. Nhyam be nãm tãwã, tãwã kuba-jtem ne gêt tu amim ikamnhÿxkumrẽx ne, ane.

¹⁰ Nhyam kam krãkamngõnh nhõ bẽnjadwÿr nhõbikwaja akubyn kikremã tẽ. Kikremã tẽn bõx ne kanẽn nõiãja pumũ. Nhyam mexkumrẽx ne, arÿm à kêt ne nhÿ. Tãm ne ja.

Kute me'õ tyk akubyn o tĩn.

¹¹ Nhyam kam akati ngrẽre nhyam Jeju krÿ 'õmã tẽ. Krÿ nhidjibẽ Naĩmã tẽ. Nhyam kõt ba djwÿnhmẽ me kãtãm krãptĩ kõt mõi.

¹² Nhyam kam Jeju meo mõi. Meo mõi ã krÿ tẽpo mõi. Nãm bit krÿo rãm ne jao mõi nhyam Ar kubẽ kra tykjao mõi o kajpa.

Kikre bu'ã kẽno kõi kayr jajkwa krekremã o aben kajpa. Amrẽbẽ me'õbẽ mjẽn tyk nhyam kam kraja adjwÿnhdjwÿ kõt kubẽ ty. Kute amikamã kra pydjĩn irja ne kubẽ ty. Nhyam me kam kẽnkre'ÿr o mõi o kajpa. Me krãptĩ ne me kẽnkre'ÿr bit o mõi, bit kute mekbẽ idjaer kukràdjãkõt kẽnkrekam adjãmã.

¹³ Nhyam Jeju me'õ nija pumũn kam kum kaprĩ: ne kum,

—Kwãrĩk wãnh ga amÿr kêt, ane.

¹⁴ Ne kam 'ÿr tẽ. 'ÿr tẽn kam 'ã nõi djãbit kupê. Nhyam ar kute o mõiãja, tyko mõiãja, o mõi tyx katikõt kum o dja. Nhyam kum kabẽn ne kum,

—Akmere, ba amã arẽ. Ë, on kãjmã nhÿ, ane.

¹⁵ Nhyam ekruã ne kãjmã nhÿn kam kabẽno nhÿ. Nhyam Jeju nãmã kungã.

¹⁶ Nhyam me kunĩ madjã kreti ne kum uman kam Metĩndjwÿnhmã raxmẽ mex jarẽnho kumex ne abenmã kum,

—Ota Metĩndjwÿnh kabẽn jarẽn djwÿnh rax 'õ me bakam kato, ane.

Ne ajte,

—Metĩndjwÿnh ne arÿm õ me baja 'ÿr bõx, ane.

¹⁷ Nhyam me kam abenmã Jeju jarẽnho kumex ne amũ abenmã arẽnho prõt ne. Nhyam pykabẽ Djudẽjakam me ja kuma. Nhyam amũ bu'ã pyka ja kunĩkõt me abenmã arẽn kuma.

Djuã'o'ã ujarẽn.

Mat 11.2

¹⁸⁻¹⁹ Nhyam Djuão kõt ba djwÿnhdjwÿ arÿm kuman Djuãomã arẽ. Nhyam adjwÿnhdjwÿ kuma. Mekbẽ ijẽ djãkam nõi rã'ãkam ne ar kum mÿjja ja kunĩ jarẽ nhyam kuma. Kuman kam amiwÿr ar ku'uw, amiwÿr kõt ba djwÿnh 'uw, ar amãnhkrut ne ar ku'uw ne arkum,

—Ë, ar Jeju'ÿr tẽn kum, “Djãm ga ne Metĩndjwÿnh amrẽbẽ me imã ajarẽ ga arÿm bõx. Nãr kon, dja ba me atemã 'õdjwÿ jabej ajkam ama”? ane. Djuão ne ã arkum anen kam ar ano. Bẽnjadwÿr djwÿnh'ÿr ar ano. Ar kute omũnh ne tẽn ne kute Djuãomã arẽnhmã ne 'ÿr ar ano.

Nhyam ar 'ÿr tẽn bõx.

²⁰ Bõx ne kum,

—Djuão kute ngõnhmã me angjẽn djwÿnh ne awÿr ar ijano ne ar imã, “Ar tẽn

kum, 'Djãm ga ne Metĩndjwỳnh amrēbē me imã ajarē ga arỳm bōx? Nàr kon, dja ba me atemã 'ōdjwỳ jabej ajkam ama'? ane." Nãm ã arkum ane.

²¹ Nhyim kam Jeju arek me utàro dja. Me apỳnh kanē djàrimē, apỳnh me tokry djàrimē, me karō punu kute meo bamē, me no rãmē, me ja ne meo mexo dja. Me krãptĩ ne meo mexo dja. Djuão kôt ba djwỳnh kute omũnh ne akubyn 'ỳr tēm ne kute kôt kum arēnh nhyim kute marmã ne arek me utàro dja.

²² Ne kam arkum,

—Ar'ỳr tēm Djuãomã arē. Ba ne ba arỳm me'ỳr bōx ne me utàro dja nhyim me no rã arỳm rĩt, me te jakry arỳm mrã, me ĩ kajēkam tē arỳm kà mex, me amakkre kêt arỳm amakkre mex ne ajkam ama, nhyim me tykjadjwỳ arỳm akubyn tĩn ne, nhyim me me ò mỳjja kêt jamãdjwỳ kabēn mex, kabēn ny kàj bē arē. Bir be, ar aje ije meo mexkôt ipumũnhja dja gar tēm kôt Djuãomã arē, ane.

Ne ajte kum,

²³ —Me'ō kute tu amim imar ne kute òkre kadjwỳnhbē ijã amim, "Djãm tãm, nàr kon atemã", anhỳr kêt, tãm dja kĩnhkumrēx, ane. Nãm ã Jeju Djuão kôt ba djwỳnhjamã ane. Nhyim ar kuman kam mã 'ỳr akubyn tē.

²⁴ Ar tēm tekrekam memã Djuão jarēnh dja. Me krãptĩjamã arēnh djan memã kum,

—Nã gãm me aje Djuão pumũnhmã mō, kapôt kukritkam mō. Mã ne kute? Me bōreja pumũ. Bōre ne kōk o wabēn ari ar adjuw. Mũm wabēn adjuw. Nhyim pãnh wabēn mũm adjuw. Ne ari ar adjuw. Djãm ã Djuão kute anhỳr? Djã nãm ã memã kabēn jarēnh ane? Djã nãm me jamã kabēn 'ō jarē ne kam ajte me umaje amũ me jamã atemã kabēn 'ō jarē? Kati, nãm tu katàt memã kabēn jarēnhkumrēx ne, tu kum me uma kêt ne kabēn pydji memã arēnh tē, kabēn tãm jarēnh tē.

²⁵ Djã nã gãm me aje Djuão pumũnhmã 'ỳr aba nhyim kubēkà mex jangij ne o ba? Kē, me kute kubēkà mexbit jangjēnh ne kute 'ã amibēno baja ne me bēnjadjwỳr rax nhō kikretikambit ar ba, ikra kêt, àpēnh kêt mex ne ar ba.

²⁶ Bir be, nhyim mỳj ne ga me aje omũnhmã mō? Djãm Metĩndjwỳnh kabēn

jarēnh djwỳnh 'ō ne ga me aje omũnhmã mō? Nà, tãm. Tãm. Ba me amã arē. Djuão ne Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh djwỳnh kunĩ kuràm raxi.

²⁷ 'Á ne amrēbē Metĩndjwỳnh pi'òk no'òkkam me amã,

"Ota ba akukãm ajã ujarēnh djwỳnh 'ō jano, kute akukãm me akre nhyim me kute mar ne akutēp kute axwemã irern katàt amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bēnjadjwỳr rũnh kutēp katàt pry jadjwỳrja pyræk", ane.

²⁸ Ba me amã arē. Djuão ne me kunĩ kuràm raxi. Nhyim ne me'ō nã tikkre kurùm kator'ō raxo kute Djuão jakrenh? Kati, bep Metĩndjwỳnh me kadjy bēnjadjwỳr ne kute ar me utàr ne meo baja, me ja'ō ne te kàtàm mex ne kute raxo Djuão jakrenh mexi.

²⁹ Nà, Djuão ne rax nhyim me kunĩ Djuão kabēn ma. Nhyim me axweja, me kute bēnjadjwỳr bajtemmã pi'òk kaprĩo atom djwỳnhdjwỳ me kudjwa kabēn ma. Nãm me Djuão kabēn man òkre kadjwỳnhbē amim, "Mrãmri ne Metĩndjwỳnh katàt meo ba", ane. Nhyim Djuão arỳm ngōnhmã me angij.

³⁰ Nhyim bep mekbē pardjēumē me kute Mōjdjē kukràdjà mar djwỳnhmē, me ja ne me Metĩndjwỳnhbē amikati. Metĩndjwỳnh kute amim me'ã karō ne me mar kêt ne ar kubē amikatio ba. Nhyim Djuão kute ngōnhmã me angjēnhmã nhyim me ate ar kubē amikatio ba.

³¹ Ije tô mỳj'ã got ba me akamingrãny jakre? Mỳj ne ga me aje uræk?

³² Nã gãm me aje me prĩre mỳjja kam kĩnh kêt pyræk. Ga me me prĩre kikre kabem krĩn kute abeno bixaēr baja pumũ. Ar ja ne ar ar jamã kabēn ne arkum, "Gwaj bakĩnh katio dja, gwaj babixaēro dja ne ngôtàx à'æk", ane.

Nhyim ar kum, "Waj, ar ibixaēr prãm kêtē. Ar itor prãm kêtē. Ar imã wã kĩnh kêtē."

Nhyim ajte arkum, "Gwaj bamỳr kati mãn o nhỹ."

Nhyim ar, "Kē, wajre. Ar imã kĩnh kêtē. Ar imỳr prãm kêtē."

³³ Djuão kute ngōnhmã me angjēnh djwỳnh ne me awỳr bōx. Nãm amijajbu:n kute uba kangô kōm kêt ne ar ba, ga me

amã kĩnh kêt ne kam we, “Nãm ajbã. Me karõ punun ar o ba nhym ajbã”, ane.

Be, nã gãm me aje me prĩre pyrãk ne amã ja kĩnh kêt ne ajte amã jadjwý kĩnh kêt ne.

³⁴ Nhym bep ba ne ba mrãmri gêt amijo inhĩ ne me awýr bõx ne me akam idjàkur iban kôt ikõm iba ga me kam amã ikĩnh kêt ne we ijã, “Kê, tãwã ne kum prãm̃ti, kum uba kangõ djãnh̃ti.” Ne we ajte ijã, “Me kute bẽnjadjwýr bajtemmã pi'õk kaprĩo atom djwýnhmẽ me axweobit ne õbikwa”, anhýr ar o aba.

³⁵ Djãm Metĩndjwýnh jamak punu got? Axwe amak mex ne prĩne kute amikukãm mýjja kunĩ mar ne Djuão kute amijajbur ne ar bamã ano. Ne ajte amikukãm umarkam badjwý ijano. Ije amijajbur kêt mã ijano. Nhym kôt me amak mex, me amikukãm umar, ar ipumũn kam õkre kadjwýnhbê amim, “Mrãmri ne Metĩndjwýnh mexkumrẽx ne amẽ ar ano”, ane. Nãm ã Jeju memã ane. Tãm ne ja.

Me'õ ni jaxwe kute me kudjý djào Jeju par kudjý.

³⁶ Nhym kam mekbê pardjêu'õ nhidjibê Ximão ne Jejumã kum,

—Amrẽ tẽn ikutã anhõ kwý krẽ, ane.

Nhym kam kutã õ kwý krẽnmã tẽn bõx ne nhý. Nhym me abenmã arẽ.

³⁷ Nhym me'õ nire arým kuma. Me'õ nija ne axwe ne krĩ tãm kam arĩk ar ban kam Jeju tẽn ne mekbê pardjêu'õ nhũrkwãkam õ kwý krẽno ýrkôt arým kuma. Arým kuman kam 'ýr tẽ. Nãm ngõnh mexte, kẽn jakareo ngõnhkam me kudjý djào ipun kubyn 'ýr o tẽn o bõx.

³⁸ O bõx ne burũm ibõn mýro nhý. Parbê mýro nhý nhym no kangõ prĩne Jeju par kumrã. Par kumrã nhym kam ta amikĩo par ngrã. Kum Jeju kĩnhkam 'ýr tẽn bõx ne omũn kam amikãm pijãm ne kam muw ne prĩne no kangõo par kumrãn kam amikĩo par ngrã. Ne kam par kaõ. Kum abêkam par kaõn kam me kudjý djào par kudjý.

³⁹ Nhym mekbê pardjêu'õ kutã Jeju õ kwý krẽno ýrja arým omũ. Arým omũn kam õkre kadjwýnhbê amim,

—Be, Jeju kute mar kêt. Bep Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh djwýnhkumrẽx ne ren arým kuma. Mýj me'õ niwã ma, arĩk ar baja ren

arým kôt kuma, me'õ axwe kute kupênhkôt ren arým kuma. Ren kuman ren am-inêje ano. Bep kati kute mar kêt. Kute Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh mar kêt, kàtam.

Nãm ã õkre kadjwýnhbê amim ane.

⁴⁰ Nãm ã ane nhym Jeju arým kuman kam kum,

—Ximão ba amã ikabẽn jarẽ, ane.

Nhym,

—Ã, bẽnjadjwýr, aj rã'ã, ane.

⁴¹ Nhym kum,

—Ë, me'õ ne ar amãnhkrutjamã pi'õk kaprĩre ngã. Nãm jamã pi'õk kaprĩ ngrireo 50 ne kungã. Ne ajte jamãdjwý pi'õk kaprĩ raxo 500 ne kungã.

⁴² Nhym ar ja amẽ te akubyn kute kum o pãnhmã. Te o ane nhym kam kute arkum pi'õk kaprĩ nhõr djwýnhja arkum, “Kwãrĩk wãnh imã o pãnh kêt. Dja ba tu o akno”, ane.

Bir be, nhym gêdja kum abê rax ne? ane.

⁴³ Nhym kam Ximão Jejumã kum,

—Kon, birãm tãwã, kute kum rax ne õr ne kute pãnh tu o biknorwã gêdja kum kĩnh rax ne, ane.

Nhym kum,

—Nã, kôt ne ga aje arẽnhwã, ane. Nija ne axwe rax. Ba arým axwe kunĩo aknon kum pãnh jarẽnh kêt ne. Kam ne kum ikĩnh rax ne, ane.

⁴⁴ Ne kam nija'ýr akẽx ne Ximãomã kum,

—Ë, djã nã gãm nija pumũ? Be, nã bãm anhũrkwãmã wadjã ga aje imã ngõ nhõr kêt, ije amipar ku'õnh kadjy aje imã õr kêt. Nhym bep tãmja ne no kangõo ipar kumrãn kam amikĩo ipar ngrã.

⁴⁵ Ga ne ga amã ikĩnh kêt kam aje inhine kaõr kêt nhym bep tãmja ne ibõx totokbê arek ipar kaõro nhý.

⁴⁶ Ga ne ga aje ikrã ngrãnh kêt nhym bep tãmja ne me kudjý djào ipar kungrã. Tãmja ne kum ijabêkumrẽx ne prĩne ijo djuw mex ne.

⁴⁷ Kam ne ba amã, “Tãmja ne axwe krãptĩ ba arým tu kunĩo ibiknorkumrẽx ne. Ga kum ijabê raxja pumũ. Nhym bep ije me'õ jaxwe ngrireo ibiknor ne amipãnh kum ikĩnh ngrire”, ane.

⁴⁸ Ne kam nijamã kum,

—Arým ne ba ajaxwe djãri arým kunĩo akno, ane.

⁴⁹ Nhyam kam me Jejumẽ ro'ã õ kwỳ krẽno kumexja abenmã kum,

–Djijàk tô mỳj me'õ ne gêt me axweo biknoro ba? ane.

⁵⁰ Nhyam bep Jeju ne nijamã kum,

–Ga ne ga mrãmri aje tu amim ikamnhĩxkumrẽx nhyam kam Metĩndjwỳnh arỳm apytà, on adjumar mex ne tẽ, ane. Tãm ne ja.

8

Ar nire kute Jejuo djuw mexo ba.

¹ Nhyam kam tũmbẽ Jeju ajte pyka kunĩkõt ipòko mō. Krĩ rũnhmẽ krĩ kryre kunĩkõt memã Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã ujarẽno ipòko mō. Ne kàj bê memã kabẽn ny, kabẽn mex'ã ujarẽnh mō. Mỳj kabẽn mex'ã? Bir, Metĩndjwỳnh kute me utàr ne me kadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar meo bamã tãm. Tãm ne memã arẽno ipòko mō. Nhyam kõt ba djwỳnhbẽ 12 kõt mō.

² Nhyam me niredjwỳ kõt mō. Mỳj me nire nã? Bir, me karõ punumẽ apỳnh me kanẽ djàri kute kubẽ me utàrjadjwỳ ne me kõt mō.

Marij me kute kum Madarena anhỹrja, kurũm ne Jeju kute me karõ punuo 7 ne apòx ne anorja.

³ 'Õbẽ ne Djòwanã, Kudja prõ. Kudja ne kubẽ bẽnjadjwỳr raxbẽ Erodji nhõ nẽkrẽx pumũnh djwỳnh.

'Õbẽ ne Xudjana. Nhyam ajte me kwỳ rax ne me kõt mō. Be, me nire tãm ne me kõt mōn õ pi'òk kaprĩreo aro djuw mexo mō, o arkum mỳjja jamỳnho mō.

Kute bàygogore 'y'ã Metĩndjwỳnh kabẽn jakre.

Mat 13.1; Mak 4.1

⁴ Nhyam me apỳnh pyka kunĩkõt Jeju'ỳr mōn bõx ne 'ã kumex. Me krãptĩ ne me 'ã akuprõ nhyam kam Jeju Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã memã mỳjja jakre.

⁵ Nãm mekmã kum,

–Ë, õ pur djwỳnh ne kute õ purkam bàygogore kremã 'ỳr o tẽ. 'Ỳr o tẽn o bõx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm mekbẽ idjaer kute mỳjja kre kadjy tu mỳjja 'yo akabẽ, bàymẽ bàygogore 'ymẽ, ja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam

o ukabêr mrã. Kute mrãmri ne me kute katêbãri 'yo ukabêr mrãnhja pyrãk.

–Be, me'õ ne ar bàygogore 'yo ukabêr mrã. Nhyam 'y kwỳ prykam rôròk ne. Nhyam me paro pykamã angij nhyam te ingrõt mã nhyam me prĩne paro pykamã angij. Nhyam kwênhdjwỳ mã prĩne kuku.

⁶ Nhyam 'y kwỳ kẽnpõ'ã rôròk ne ingrõt totokbẽ tu ingrõt mjõ. Mrãmri ne kẽn'ã pyka prorrekam 'y rôròk ne 'ẽx ne ingrà mex ne te kẽn mã arẽo ingãn arỳm ty.

⁷ Nhyam 'y kwỳ mrỳnhĩkam rôròk ne kam mrỳnhĩmẽ ro'ã ingrõt ne. Nhyam kam prĩne o akno.

⁸ Nhyam bep 'y kwỳ ne pyka mexkam rôròk ne kam ingrõt ne abatãnh ne iyy rũnh ne 'y krãptĩkumrẽx. Ijy kam 'yja amũ o amijakren kam 'y pỳnhkõt kubẽ 100 ne. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju memã anen kam ajte kàj bê memã kum,

–Godja ga me ajõ ajamakkre mex jabej, on ama, ane.

⁹ Nhyam kam kõt ba djwỳnh abej kukij ne kum,

–Mỳj'ã ne ga bàygogore kre jakre? ane.

¹⁰ Nhyam arkum,

–Bep ar amãbit dja ba mỳjja bipdjuro amirĩt ne. Metĩndjwỳnh kute ar apytàr ne ar akadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar ar ajo baja, ar amãbit dja ba kukràdjào amirĩt ne. Nhyam bep me jamã dja ba kukràdjà'ã mỳjja jakren memã arẽ,

“gê me te kute mỳjja pumũnhmã ari ar abej rĩt ne te kute mỳjja marmã te ari ar amako akẽx ne mar kêtumrẽx ne.”

¹¹ Nà, ar amã dja ba kukràdjà jarẽ. Ije kukràdjà'ã mỳjja jakreja jarẽ.

'Yja, me'õ kute 'yo ukabêrjabẽ ne Metĩndjwỳnh kabẽn.

¹² 'Ỳ prykam rôròkja ne me kute Metĩndjwỳnh kabẽn mar kajgoja'ã akre. Bit me kute amim Metĩndjwỳnh kabẽn markumrẽx ne 'ã ngrà tỳxmã nhyam ate Xatanaj jãm meo amijakren mekbẽ Metĩndjwỳnh kabẽno akno. Me kute tu amim markumrẽx nhyam Metĩndjwỳnh kute kubẽ me utàr karõ ne jãm meo amijakren mekbẽ Metĩndjwỳnh kabẽno akno.

¹³ Kẽnkam 'y rôròkja ne me kute amim Metĩndjwỳnh kabẽn mar 'iry kêt ne kangaja'ã akre. Nãm me Metĩndjwỳnh kabẽn

man bit kum kĩnhkumrêx o tēm kajgo. Kute mrãmri tu amim markumrêx kêtê. Ajkwao-bit ne kute mar. Kute 'y nhingrôt ne arê kêt kam tebê tykja pyræk. Kute amim mar 'iry kêt nhym ate apÿnh me kaprĩ djari kute ikô'ymã 'ÿr bôx nhym arÿm kanga.

¹⁴ Mrÿnhĩkam 'y rôrôkja ne me kute Metĩndjwÿnh kabên mar ne kam ate ajte kute jãm mÿjja marja'ã akre. Nãm me arÿm amim Metĩndjwÿnh kabên man kam 'ãno ãm kêt ne. Djã nãm me Metĩndjwÿnhbit man ar o ba? Kati, nãm me jãm umar punu djã 'ômê nêkrêxmê mÿjja me kute o amikĩnhjamê mÿjja jakôtbit amak bën ne ne kam amũ amim Metĩndjwÿnh kabên maro àrwÿ kêt kumrêx ne. Kute mrÿnhĩ kute prĩne bàygogo nhingrôto bikênh nhym kam ijj kêt mexja pyræk.

¹⁵ Nhym bep pyka mexkam 'y rôrôk ja ne me kute tu amim markumrêx ja'ã akre. Nãm me tu amim Metĩndjwÿnh kabên markumrêx ne tu 'ã ngrà tÿx ne kam mũm ate ibej mÿjja 'õ mar kêt ne tu mrãmri 'ãno djan mã kôt ajkamê. Kute 'y nhingrôt ne abatanh ne ijj mexkumrêx ne kumex ja pyræk. Tãm ne ja.

Kute ngônhpôk'ã memã Metĩndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh jakre.

Mak 4.21

¹⁶ Ba ajte ar amã 'ôdjwÿ jarê. Djãm me kute ngônhpôkmã angjênh ne kute ngônho 'ã pro got? Ne kute ikwã djã krakri umjÿr got? Kati, ngônhpôk ne me kum angij ne tu kênhkam umjuw nhym memã kikre kre kurwÿo ku'ê. Nhym me mrãn wangij nhym prĩne memã irã. Dja gar ã abê ngônhpôk mãn prãbê ã memã Metĩndjwÿnh jarênho ane gê me kuma.

¹⁷ Ê, amũ akati 'ôkam dja mÿjja bipdjur kunĩ amirĩt ne. Nhym mÿjja pudjurdjwÿ amirĩt nhym me kunĩ kuma.

¹⁸ Kam gêdja gar mÿjja kunĩ kute amirĩt kêt ri prĩne ikabên ma. Gora ar amim aprĩn ikabên ma. Me kute tu amim imarkumrêxmã dja Ibãm ijo amirĩto tē gē me amim imar rax. Nhym bep me ajkwaobit kute amim imarjabê dja Ibãm ijo apdju. Dja prĩne inêje me no'ã pron mekbê ijo apdju. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju arkum amijarênho ane.

Jeju kamymê nã te 'ÿr àrmã.

Mat 12.46; Mak 3.31

¹⁹ Nhym kam Jeju nãmê kamy ar 'ÿr tē. Ar kute omũnhmã ne ar 'ÿr tē. Nhym me 'ã kumex. Nhym ar te 'ÿr bikamênhmã te 'ã meo ane. Nhym me 'ã ãptĩ: ane. Prĩne Ar kubê utà.

²⁰ Nhym kam me'õ Jejumã kum,

—Ota anãmê akamy ar amrêbê awÿr bôx ne akuri ku'ê, te kute apumũnhmã kikre kabem ku'ê, ane.

²¹ Nhym kam kum,

—Me kute Metĩndjwÿnh kabên mar ne kute kabênkôt amijo baja, o ne ba inã, o ne ba ikamy, o ne ba inhôbikwakumrêx, ane.

Kute kôkmã bën tÿx.

Mat 8.23; Mak 4.35

²² Ne kam amũ akati jakam kôt ba djwÿnhmê ro'ã kàkam wadjàn nhÿ. Nhym kam arkum,

—Gwaj gop imôti nhikjê mã rê, ane.

Nhym kam ar kum,

—Gêtô, ane.

Nhym kam ar mō.

²³ Kôknhōkākam ne ar mō. Mō: nhym kam Jeju ôto nō. Nhym kam arÿm kôk wabê. Abêr tÿx nhym arÿm kam ngô aben mok ne. Nhym kam ngô kute aben mokkam arÿm kàkam ngô ipu ne. Ne arÿm àr 'ÿr.

²⁴ Nhym Jeju arek ôto nō. Arek ôto nō nhym kam kôt ba djwÿnh 'ÿr prôt ne tok ne kum,

—Meo ba djwÿnh, meo ba djwÿnh, gop ano tÿx, ota gwaj arÿm badjār 'ÿr, ane.

Nhym kam ekruX ne kàjmã dja. Ne kam kôkmã bën tÿx ne ngô kute aben moktijamã bën tÿx nhym arÿm ngô anhikrê nhym arÿm kôk djâbêr anhikrê. Nhym arÿm ngô anhikrên nō.

²⁵ Nhym kam Jeju arkum,

—Mÿkam ne gar imar kêt ne tu amim ikamnhĩxkumrêx kêt ne? ane.

Nhym kam ar madjākam e tuk anen kam ari aben pumũnho kumex ne kam abenmã kum,

—Ije tô mÿj me'õ got ja? Nãm tu gêt kôkmã kabên ne ngômã kabên nhym tu kabênkôt anhikrê, ane. Arÿm ne Jeju kôkmê ngômã kabên nhym anhikrên nō.

Me karõ punu krãptĩ kute me'õo ba.

Mat 8.28; Mak 5.1

²⁶ Nhyam kam ar mõ. Mõ:n arým ikjêmã rê. Mekbê Djeradja nhõ pyka'ÿr rê. Aben kônñ ne pykabê Garrêjamê mekbê Djeradja nhõ pyka. Aben kônñ ne aktã akàx nhikjê'ã krĩ. Nhyam kam arým ar ikjê'ã mekbê Djeradja nhõ pyka'ÿr rê.

²⁷ Nhyam kam Jeju wabi. Krĩbê Djeradjakam me kra 'õ ne me karõ punu ar o ba nhyam kam Jeju bõx nhyam omũn kam 'ÿr prõt ne. Amrêbê me karõ punu kute ar o ba tũmkam ne ar kubêkã jangjênh kêt ne ba. Kênkrekambit ba. Kikremã bõx kêt. Kênkrekambit ne ar ba, me kute kênkrekam me angjênh jakambit ne ar ba.

²⁸⁻²⁹ Me karõ punu kute ar o baja ne me te kute uwpre kubê ijêmã te o ane. Nhyam me karõ punu kute ar o bakam mrãmri 'itÿxkumrêx ne. Nãm me te pa djuwpre te te djuwpre nhyam tu amijã kàxiràx kukê. Nhyam me karõ punu mã arwã'ÿr kujaêko ba, mã 'ÿr kangõ. Nãm ã me karõ punu ar o anhÿro ba. Be, tãm ne Jeju pumũn kam 'ÿr prõt ne. 'ÿr prõt ne parbê tu mÿrbê tÿm ne amra. Nhyam Jeju arým me karõjamã kum,

—Me karõ punu on akato, ane.

Nhyam kam arým amra ne. Ne kam kàj bê kum kabên ne kum,

—Jeju, Metĩndjwÿnh pymao kubê kumkati kra, mÿj ne ga aje ijomã? Kwãrĩk wãnh ijo abikênh kêt, ane.

³⁰ Nhyam kam Jeju kukij ne kum,

—Mã ne anhidji kute? ane.

Nhyam kum,

—Ibê ne Krãptĩtire, ane. Me karõ krãptĩ: kute ar o ba'ã ne,

—Ibê ne Krãptĩtire, ane.

³¹ Kwãrĩk wãnh ga mũm me ijanor kêt, ane. Ne kàj bê kum kabên ne, aminêje kum kabên ne, ne kum,

—Kwãrĩk wãnh ga kre ry typydjija'ÿr me ijanor kêt. Kwãrĩk wãnh kam me ijo abikênh kêt ba me itokry kêt, anhÿro nhÿ.

³²⁻³³ Nhyam kum ajmã angrõ jamyre krãnhrekam kumex. Kute pi'õ pyrãk ne àkuro kumex. Nhyam kam me karõ punu Jejumã kum,

—Dja ga angrõ jamyre'ÿr me ijano. Dja ga angrõ jamyre'ÿr me ijano ba me kum wangjê, ane.

Nhyam kam memã,

—Rã'ã, ane. Nhyam kam me karõ punu arým kum iren mã kurũm katon angrõ jamy'ÿr mõn kum wangij. Nhyam angrõ jamyre umaje bõm tÿm ne pyka krã'ÿrkam mõn ngõ to do: ane, akàx prêk'ã ne mõn nox nhyam kam ngõ kunĩ nhimex ne.

³⁴ Nhyam kam me kute õ krito djuw mex djwÿnhja omũho dja. Omũho djan prõt ne kam bõx ne memã arê. Me õ krĩkam me jamã arên bu'ã krĩkam me jamãdjwÿ arê.

³⁵ Nhyam kam me Jeju'ÿr prõt ne. Kute omũnhmã 'ÿr prõt ne. Nhyam kam me karõ punu kute ar me'õo baja arým mexkumrêx ne Jeju parbê nhÿ. Kubêkã jangij ne nhÿ. Arým umar mexkumrêx ne nhÿ. Nhyam me omũn kam tĩn prãm ne.

³⁶ Nhyam kam me kute Jeju pumũnh djwÿnhja mekõt prõt ne ajte katon kam memã arênho dja, Jeju kute me'õkam me karõ punu janorja memã arênho dja.

³⁷ Kam pykabê Djeradjakam me jamê bu'ã krĩ krykam me ja ne me Jejumã kabên ne kum,

—On me ikurũm tẽ, on mã me ikurũm tẽ, ane.

Me kum uma tÿxkam ne me ã aminêje anoro ane. Nhyam kam Jeju kãmã wadjã.

³⁸ Nhyam kam Jeju kute me karõ punubê me'õ pytãrja te kõt krã ne kum,

—Ba akõt tẽ. Ba akõt tẽ, ane.

Nãm te ane nhyam aminêje nên kum,

³⁹ —Kati, arek dja. Mã akubyn tẽn anhÿrkwãkam memã amijarê, Metĩndjwÿnh kum akaprĩn kute apytãrkõt memã amijarê, ane.

Nhyam kam ã anen kam mã akubyn tẽn kam arým kikre kunĩkõt kikrepdjitã memã ar amijarênho ba, Jeju kum kaprĩn kute utãrkõt ar memã amijarênho ba.

Kute me'õ kurerer akubyn o tĩn.

Mat 9.18; Mak 5.21

⁴⁰ Nhyam kam Jeju kãmã wadjã ajte akubyn ikjêmã mõn rê. Nhyam me kam amako krĩ nhyam arým bõx nhyam me kam kĩnhkumrêx ne.

⁴¹⁻⁴² Nhyam kam me'õbê Djajru Jeju'ÿr tẽn bõx. Djajrubê bẽnjadjwÿr'õ, me bikprõnh djakam bẽnjadjwÿr'õ. Ne kam Jeju'ÿr tẽn bõx ne kabem tu mÿrbê tÿm ne kam kum,

—Dja ga inhürkwãmã tẽ, ane. Ne kam kum krao no katoro dja. Kra pydji, kra priti ne kanên nõ. Arým tyk 'ỳ:r ne nõ nhym kam kum o no kato. Nhym kam Jeju kôt tẽ. Me krãptĩ Jeju'ã aõ ne kunoro mõ.

⁴³⁻⁴⁴ Nhym kam tẽmkôt me'õ nija kôt bõx ne 'ã kubêkã nhidja kupê. Nãm ar kamrõ apõx ba. Amrêbê ne ar kamrõ apõx ba. Arým 'ã amexbê 12. Nãm prĩne amijã amibê pi'õk kaprĩ kunĩ krên kajgon mex kêt rã'ã ne. Nãm te me kane djwýnh o ane. Nhym bep Jeju tẽmkôt ne 'ã kubêkã nhidjabit kupên, tãm kam arým kamrõ ngrã, arým mex ne.

⁴⁵ Nhym kam Jeju memã kum,

—Mýj me'õ ne ikupê? ane.

Nhym me kunĩ aminêje kum,

—Kati, kon, me'õ, me'õ, anhýro kumex.

Nhym kam Pedru kum,

—Bẽnjadjwýr, djãm me krãre: got ga “Mýj me'õ ne ijã kubêkã kupê”, ane. Me kute gwaj bamã ipõk mex ne kute gwaj bakunoro mõrjakam ga, ane.

⁴⁶ Nhym kum,

—Nà, arým ne me'õwã ikupê. Ipymao ne ba arým me'õwão mex ne arým kuma, ane.

⁴⁷ Nhym nija te kute kubê amipdjurmãn kam ta amim,

—Kati, arým ne kuma, anen kam 'ỳr tẽ. 'Ỳr tertet tẽ. Umaje tertet tẽn tu mýrbê tým ne kum amijarê. Me ipõkri tu kum amijarênho nõ. Kute 'ã kubêkã kupên ne tãm kam mexkôt kum amijarênho nõ.

⁴⁸ Nhym kum,

—Àpnhĩre nã gãm tu amim ikamnhĩxkumrẽx ne. Aje amim ikamnhĩxkumrẽx kôt ne ba arým apytã. On adjumar mex ne mã akubyn tẽ, ane.

⁴⁹ Kum kabêno ãm rã'ã nhym bẽnjadjwýr nhürkwã kurũm me'õja tẽn kajpan kum,

—Onĩj arým akra ty. Kwãrĩk wãnh ga memã ujarênh djwýnhmã akrao ano kator kêt, ane.

⁵⁰ Nhym Jeju arým kuman kum,

—Kwãrĩk wãnh ga akaprĩ kêt ne akrakam adjumar punu kêt. Dja ga tu akra'ã ikamnhĩxkumrẽx nhym arým akubyn mex ne, ane.

⁵¹⁻⁵³ Nãm ã anen kam mã 'ỳr tẽ. Tẽn kam ürkwãmã bõx. Nhym me arek abej ãmrao kumex. Nhym kam mekmã kum,

—Kwãrĩk wãnh ga me amýr kêt. Kati, tyk kêtê, nãm õto nõ, ane.

Nhym me arým tyk mexkôt omũn kam Jeju'ã keketo kumex ne aprýo kumex, ne we,

—Be nãm we, “Nãm õto nõ”, ane.

Nhym kam aminêje me ja nê, mekôt mõrjamẽ me kute tyk jabej ãmrao kumex-jamẽ aminêje me nê. Nhym bep Pedrumẽ Djuãomẽ Xijagumẽ tyk ne nõrja nãmẽ bãmmẽ ar ajbit ne ar kôt wadjã.

⁵⁴ Nhym kam Jeju ikra 'amýn kum,

—Àpnhĩre, kãjmã nhý, ane.

⁵⁵ Nhym kam karõ akubyn kum wadjã nhym akubyn tĩn ne ekruux ne kãjmã nhý. Nhym kam Jeju nãmẽ bãm arkum,

—Ar kum mýjja 'õ ngã gê kukrẽ, ane.

⁵⁶ Nhym nãmẽ bãm ar abenkam no tyn dja. Nhym kam arkum,

—Kwãrĩk wãnh gar memã arênh kêt. Dja gar tu mekbê udju, ane.

9

Kute Ar kubê 12 janor:

Mat 10.5; Mak 6.7

¹ Nhym kam akati 'õkam Jeju amikôt ba djwýnho akprõ. Kôt ba djwýnhbê 12ja ne aro akprõ. Apýnh me õ pyka djãri kute 'ỳr ar anormã ne aro akprõn arkum,

—Ë, ikabênkôt dja gar me nêje me karõ punu jano. Ne apýnh me kanê djãri me utãro mõ. Ba dja ba ar amã ipyma jadjã gar kam ipymao apýnh me kanê djãri meo mexo mõn me karõ punu kute meo ba djãri kubê me utãro mõ.

²⁻⁵ Ar apa, ã, ba ar amã arẽ. Kwãrĩk wãnh gar anhõ mýjja'õ byr ne o amõr kêt, akajpar djã'õ byr ne o amõr kêt, ajênh tur ne o amõr kêt, anhõ kwý krên djã, anhõ pi'õk kaprĩ, anhõ kubêkã'õ kwãrĩk wãnh gar o atêm kêt. Dja gar tu anhýkam mõ. Mõn kam apýnh me õ pyka djãri me 'ỳr ajmã. Dja gar me'õ nhürkwãkam bõx ne nhý, kwãrĩk wãnh ajte amũ amã me'õ nhürkwã 'õ kĩnh ne 'ỳr amõr kêt. Dja gar tu bõx ne kikrekam abõxwã tãm kam tu arek kam anhikwão dja. Dja gar memã arênh pan kam arým ajte amũ pyka

'õ'ÿr tẽn ajte kikre 'õkam tãm ne. Ne ajte amũ tẽn 'õkam tãm ne. Ne ajte 'õkam tãm ne.

Dja gar krĩ 'õkam bõx nhym me kum ar akĩnh kêt ne kute ar akabẽn mar prãm kêt jabej, gar kam arÿm tu amõrkumrẽx ne. Tu amõrkumrẽx kadjy amiparkà'ã pykawã tatak ne. Aje me kute akabẽn mar prãm kêtjao amirĩt nhym Metĩndjwÿnh kute omũnh ne amũ 'õkam kute memã pãnh jarẽnh kadjy dja gar amiparkà'ã pykawã tatak ne. Dja gar kàj bê memã kum, "Onĩ Metĩndjwÿnh kute ar me bapytàr ne me bakadjy bẽnjadwÿr ne kute ar me bajo bamã", anhÿro mõi. Ne kam kõt meo mexo mõi, ane. Nãm ã Jeju kõt ba djwÿnhmã me'ã karõo anen kam mã me'ÿr ar ano.

⁶ Ar ano nhym kam ar arÿm krĩ kunĩkõt ajmã ne kàj bê memã Jeju'ã ujarẽnh ny jarẽho mõi kõt meo mexo mõi, apÿnh krĩ kunĩkõt ne ar ajmãn ba.

⁷⁻⁸ Nhym kam bẽnjadwÿr raxbê Erodji arÿm Jeju'ã ujarẽnh man kõt ba djwÿnh kute meo mexo mõi arÿm adjwÿnhdjwÿ ma, ne kam te kute marmã. Nãm me apÿnh kabẽno noo biknor mex ne. Nhym te kute mÿjja marmã. Jeju'ã ne me ari kabẽn kwÿ jarẽ: ne abenmã kum,

—Bep Djuão kute ngõnhmã me angjẽnhja ne we ajte tĩn ne kato, ane.

Nhym ajte me kwÿ we,

—Me bakukãmãrebê Erij ne ajte kato, ane.

Nhym ajte we me kwÿ,

—Bep Metĩndjwÿnh kabẽn jarẽnh djwÿnh amrẽbê tyk ne ajte we tĩn ne kato, ane.

Nhym kam Erodji te kute apÿnh me kabẽn ja marmã.

⁹ Ne kam ta amim,

—Ije bep Djuão ne ba arÿm mut krãta. Nhym mÿj me'õ got ja ba arÿm 'ã ujarẽnh ma, ane. Ne kam te kute Jeju pumũnh prãme.

Kute tepmẽ djwÿo meo djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Dju r 6.1

¹⁰ Nhym kam arÿm Jeju kute ar anor nhym ar mõi ar ajte akubyn 'ÿr mõi bõx ne kum amijarẽ. Nhym kam krĩmã me umaje ar ajbit aro tẽ. Krĩ nhidjibê Bexadamã ne aro tẽ.

¹¹ Ar ajbit kute o mõi nhym ate ajte me kãtãmja kõt krãptĩ:n bõx. Nãm me abenmã Jeju mõi kõt arẽn kam ajte kõt mõi. Djã nãm Jeju me krãptĩ pumũn memã àkrê? Kati, nãm me krãptĩ pumũn kam tu memã kabẽn mex jarẽ. Nãm Metĩndjwÿnh me kadjy bẽnjadwÿr ne kute me utàr ne ar meo bamã memã arẽ ne kam ajte kõt me kanê pytãro dja.

¹² Nhym kam arÿm me'ã amykry tẽ. Nhym kam kõt ba djwÿnhbê 12ja 'ÿr tẽ. Jeju'ÿr tẽn kum,

—Ije gop on me ano. Gop on me krãptĩja me ano gẽ me apÿnh krĩmã ajmãn bu'ã krĩ kryremãdjwÿ mõi wãnh kam õ kwÿ krẽn wãnh kam nõn ta amikadjy mÿjja by. Nhym nhÿnh ne mÿjja 'õ ne me kute krẽnmã ne me jakam ar ba. Arwãkam ne gwaj ar baba, ane.

¹³ Nhym kam Jeju kõt ba djwÿnhmã kum, —Ar ga dja gar mekmã mÿjja ngã gẽ me kukrẽ, ane.

Nhym ar kam kum,

—Ije kati, ar inhõ djwÿbê 5 ne tepdjwÿ amãnhkrut. Jabit. Be, djãm mÿjja rax? Nãr djãm ar imõi ne ije gwaj banhõ pi'õk kaprõo me krãptĩja kadjy ije djwÿ byrmã? ane.

¹⁴ E kum bep me krãptĩkumrẽx. Me my'ã akrebê 5.000. Nhym kam arkum,

—Ë, dja gar meo 50'ã kabẽn ne me krõ tẽ.

¹⁵ Nhym kam kõt ba djwÿnh meo 50'ã kabẽn ne me krõ tẽn me krĩ pa.

¹⁶ Nhym kam Jeju djwÿbê 5ja byn tep amẽ kubyn kãmã krãn kãjkwa pumũn Metĩndjwÿnhmã õdjãnh jarẽ. Ne kam djwÿmẽ tep kokij ne kam kõt ba djwÿnhmã kungã. Nhym kam amũ memã kungã, me krãptĩjamã kungã.

¹⁷ Nhym me kam kukrẽ. Nhym kam me kunĩ õ kwÿ krẽn kam ajnekumrẽx. Nhym kam djwÿmẽ tepja'ã kãtãm. Nhym kam kõt ba djwÿnh anhyjao atom ne. Djwÿmẽ tep janhyjao atom nhym kam 'ã kãbê 12. Djãm djwÿmẽ tep ngri got.

Pedru kute Jejubê Krituo amirĩt.

Mat 16.13; Mak 8.27

¹⁸ Nhym kam 'õkam Jeju ate mekbê tẽn kam Metĩndjwÿnhmã amijarẽho nhÿ. Nhym kõt ba djwÿnhbit kuri krĩ. Nhym

kam Jeju kute amijã ujarënh marmã abej ar kukij.

—Ë, ar imã ijã me ujarënh jarë ba kuma, ane.

¹⁹ Nhy m ar kam kum,

—Ije kum be nãm we me ajo Djuão kute ngônhmã me angjênh djwýnhja, nhy m me kwý ajo me bakukãmãrebê Erij, nhy m me kwý ajo Metïndjwýnh kabën jarënh djwýnh tũm ajte akubyn tĩn ja'õ, ane.

²⁰ Nhy m kam arkum,

—Ne ar gadjwý mã ne gar imar on? Mýj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhy m kam Pedru kum,

—Kati, abê ne Kritu. Abê me inhõ Bënjadjwýrbê kumkati. Metïndjwýnh amrêbê kute me bakukãmãremã ajarënh ga aje me ipytãr ne aje ar me ijo abamã amrêbê kute me imã ajarënh ba me ije ar akam amako iba, ne arým Metïndjwýnh ajano ga arým bõx, ane.

²¹ Nhy m kam arkum,

—Nã, kõtõ. Kwãrĩk wãnh gar memã ja jarënh kêt. Dja gar tu mekbê ipudjurkumrêx ne, ane. Ar kute udjurmã ã arkum arënh tÿxo ane.

²² Ne ajte arkum,

—Ë, dja me prĩne ijo ajkê, ba itokry rax ne. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk ba dja ba itokry rax ne. Dja mebêngëttemê me kadjy Metïndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýrmê Mõjdjê kukrãdjã mar djwýnhmê kum ikĩnh kêt ne ikanga ne kam tu ibĩ nhy m ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba kam akubyn itĩn ne, ane.

²³ Ne kam ajte me kunĩmã kum,

—Gêdja ga me ajõ mã ikõt abikamënh prãm jabej kwãrĩk wãnh amidjwýnhbit mar ne amijo kĩnh kêt. Dja ba ityk kadjy inhõ pĩte'y mýn itokry: ne. Dja ga me ajõ ijã amijakren aje pĩte'y mýnh mãn prãbê amã atokry puma kêt ne amã ijabê rã'ãn kam myt kunĩkõt ikadjy amiman mã ikõt ajkamê.

²⁴ Me kute amidjwýnhbit mar ne me kum tokry puma, me tãm gêdja me tyn kam me biknor tokry djãkam tẽ. Nhy m bep me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwýnhbit mar kêt nhy m me kute me par jabej me tãm gêdja me amiptãn ar tĩn ne ba rã'ã: rã'ã.

²⁵ Ne ren me'õ pykabê mýjja mexja kunĩ, nêkrêx kunĩ ren ari o atom ne o ban kam ren ty, je mã dja kam nê? Kati, nãm ren ty nhy m ren õ nêkrêxja ren wãnh kumex.

²⁶ Godja me'õ ikam pijãm ne ikabënkam pijãm jabej ba badjwý amipãnh kam ipijãm ne. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk gêdja ba amipãnh tãwãkam ipijãm ne. Dja ba ajte iraxo me awýr bõx. Ibãmmê kadjy mrãnh djwýnh jadjênhmê umao ipyma:n me awýr bõx. Ibê kumkatio bõx nhy m tãmja ikam pijãmja ba badjwý arým amipãnh kam ipijãm ne.

²⁷ Ba me amã arê. Ibãm dja ijã bënjadjwýr rax mẽ ba ipymao me apytãn ar me ajo iba. Dja gar adjãmja akwý atĩnri iraxkõt ipumũ, me akadjy ibënjadjwýr rax ne ipymakõt ipumũ. Mrãmri ne ba ikabënja, ane. Nãm ã Jeju memã kabën jarëho ane.

Jeju adjêho kute amijo amirĩt.

Mat 17.1; Mak 9.2

²⁸ Nhy m 'ã pi'õk kamrêk pydji nhy m aro tẽ, Pedrumê, Xijagumê, Djuão aro tẽ, krãnh'ýr aro tẽn imõkmã aro bõx. Kute Bãmmã amijarënhmã ne 'ýr aro bõx. Ne kam Bãmmã amijarê.

²⁹ Bãmmã amijarëho dja nhy m ajmã nokre o nhy m atemã nokre nhy m 'ã kubêkãdjwý aka: ne. Akakam adjênh ne.

³⁰⁻³¹ Nhy m ar my amãnhkrut ne kum kabëno dja. Mõjdjê Erij ar amrêbê tyk, ar tãm ne ar katon kum kabëno dja. Nãm ar adjênh ne uma:kumrêx ne kum kabëno dja. Jejumê ne ar abenmã kabëno dja. Jeju tyk'ã ne ar abenmã ujarëho dja. Krĩraxbê Djeruxarêkam me kute bĩnmã ne ar abenmã arëho dja. Metïndjwýnh kute tykmã kum 'ã karõkõt ne ajte ar 'ýr bõx ne kõt abenmã arëho dja.

³² Nhy m Pedru ar õtdjwakumrêx ne arek õto ikwã. Ne kam no tÿx ne kam Jeju puma, adjênhkõt omũ nhy m amê ar kuri ãmjadjwý tãm ne. Kam kubêkã jadjênh ne kam mexkumrêx ne ku'ê.

³³ Nhy m arým ar amê tẽm 'ýr dja nhy m Pedru Jejumã kum,

—Bënjadjwýr, mrãmri ne bar jakam bõx ne akuri nhý nhy m mexkumrêx ne. Bar apýnh ar amã kikre'ã irõx nhípêx, ga anhõmê,

Môjdjê nhômê, Erij nhômê. Amãnhkrut ne ikjêkêt dja bar ar amã ipêx, ane.

Kute amikabên'ô mar kêt. Pedru ta ñe amikabên'ô mar kêt kam am tu arík kabên ja jarê.

³⁴ Kum kabêno am rá'ã nhyam kam kakrã arým prĩne aro akno. Nãm kakrã kute prĩne aro biknorkam arým ar tĩn prãm ne.

³⁵ Nhyam kam kakrã kurũm Metĩndjwýnh arkum kabên ne arkum,

—Be, ikra ne wã. Ar omũ. Ikra ja ne ba àpênh kadjy amijo utàn amim kudja. Tãwã dja gar kabên man kabênkôt mrã, ane.

Jeju me karõ punumã bẽn tỳx.

Mat 17.14; Mak 9.14

³⁶⁻³⁷ Nãm ã arkum kabên anen anhikrê nhyam kam Jejumê kôt ba djwýnh ar ate ku'ê. Amê ar myja arým mã nhĩ'am tẽ.

Nhyam akati nhyam kam Jeju akubyn krãnhre kurũm aro ruw. Aro ruw ne kam mã aro mõi. Aro mõi nhyam me krãptĩ ar kutã mõi ar kajpa. Djãm kam got ar kute Jeju jadjênhkôt omũnhja memã arê? Kati, Jeju ar pykabê bari ne ar mekbê udju ne.

³⁸ Nhyam me ar kajpa nhyam me ipôkri me'ô myja kãj bê kum akij,

—Bênjadjwýr, gop ikraja pumũ. Ikra myja ne pydjii.

³⁹ Ota me karõ punu'ô ar ibê ikra paro ba. Nãm 'ỳr ban bõx nhyam ar ijaêrbê tu amra: ne. Nãm amran rôrõk ne àmnhirêho ikwã, ajmrõ prõto ikwã. Ne kam kute amijo pyka titik kurêje prĩne amingã. Kute kum irer prãm kêt kumrêx.

⁴⁰ Nã bãm te akôt ba djwýnhjamã ikrao a'uw nhyam kute imã ikra pytãr kêt kumrêx, te kute imã utarmã te o ane, ane. Nãm ã Jejumã kra jarêho ane.

⁴¹ Nhyam kam Jeju me'ỳr akêx ne memã kum,

—Ije me akamingrãny aje amim ikamnhĩx kêt kumrêx. Me ajaxwe. Mã dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba. Nã bãm me awýr bõx ga me ajamakkre kêt kumrêx ne prĩne akabêno ikaty. Nã bãm te amiwýr me akam ama ga me arík ar aba, ane. Ne ajte bãmjamã kabên ne kum,

—Amrê akrao tẽ, ane.

⁴² Nhyam kam 'ỳr tẽn pa 'amýn Jeju'ỳr o tẽ. 'Ỳr o tẽmrãm nhyam ajte me karõ punuja o pyka kôpênãt ne. Krajao pyka kôpênãt

nhyam àmnhirêho nõ. Nhyam Jeju me karõ punujamã bẽn tỳx nhyam umaje bõm tỳm. Nhyam kam Jeju kum krao mex ne akubyn bãm mã kungã.

⁴³ Nhyam me kôt omũ, Jeju kute Metĩndjwýnh pymao o mexja me kôt omũ ne ari aben pumũho kumex. Djãm Metĩndjwýnh pyma ngri got. Nhyam me Jejukam no tyn kumex rá'ã nhyam Jeju kôt ba djwýnhmã kum,

⁴⁴ —Gora ar amijamakkrekam ikabên janhõ. Ê, ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk gêdja me memã ikanga, ikurê djwýnhmã ikanga, ane.

⁴⁵ Nhyam ar kute kabênja mar kêt kumrêx. Nãm ar ajmã amakkre nẽ, te kute marmã. Ne kam te kute kukjêrmãn kam pijãm ne.

Jejukôt ba djwýnh kute abenbê bẽnjadjwýr pytãr tẽ.

Mat 18.1; Mak 9.33; Pir 2.3

⁴⁶ Ne kam kabêno aben japanho mõi, kôt ba djwýnhja kabêno aben japanho mõi. Mýj mýr jabej? Bir, nhýnh kôt ba djwýnhja 'ô gêdja bẽnjadjwýr raxo aben jakre. Ja mýr jabej ne me kabêno aben japanho mõi.

⁴⁷ Nhyam Jeju kôt ba djwýnh kute kabêno aben japanho mõi raxo kute ar tãri amako mar kêt. Nãm tu mũm kuma ne kam me'ô prĩne pa 'amýn amijakýxkôt kudja.

⁴⁸ Kudjan arkum,

—Ê, gar me'ô prĩreja pumũ, kãtãm mexja pumũ. Dja me'ô ikôpdji'ã kum me'ô prĩreja, me'ô kãtãmja kĩnh ne kam arým badjwý kum ikĩnh ne. Dja me'ô kum ikĩnh ne kam kum Ibãmdjwý kĩnh ne, Ibãm kute ijanorjadjwý kum kĩnh ne. Ê, me'ô kãtãm mex gêdja ja pãnh bẽnjadjwýr rax ne, ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnh kute amijo rax prãmjamã kabên jarêho ane.

⁴⁹ Nhyam kam Djuão kum,

—Bênjadjwýr, ba amã arê. Me'ô gwaj bakôt ba kêt'ô ne tu me karõ punu kute me'ôo bamã anhidji jarê. Kum anhidji jarên me karõmã kum, “Ba Jeju kukwakam amã ikabên. On kum anhire”, ane. Nãm ã kum anhyro dja, bar arým omũ. Ne kam gwaj bakôt ba kêt kam bar kum, “Kwãrĩk wãnh”, ane. Nãm ã Djuão kum ane.

⁵⁰ Nhyam kam kum,

—Kati, kwārīk wānh 'ã kum akabēn kêt. Ba ar amā arē. Me'õ kute ar ajo kurê djwýnh kêt ne arým tu mrāmri ar ajo õbikwa, ane. Nām ã Jeju kum ane.

Pykabê Xamarijkam me ja kute Jeju kanga.

⁵¹ Nhyam arým Bām kute kàjkwamā o àbirmā arým õ akati 'ýr bõx 'ýr. Nhyam kam krīraxbê Djeruxarēmā krà. Nām te kam mýjja pyma, mýjja tokry nhyam tu 'ýr tēmmā krān kam 'ýr tē.

⁵² Ne kam 'ýr tēmkôt amikukām kôt ba djwýnh kwý jano. Ar mrānh ne me bajtem, Xamarijkam me jakam bõx ne kam kute Jeju kutêp ikwā djà jabej ne kum õ kwý krēn djà jabej nhyam bõx ne kam kam õ kwý krēn ne kam nōr kadjy nārām amikukām 'ýr ar ano. 'Ýr ar ano nhyam ar mrān bõx.

⁵³ Bõx nhyam kam Xamarijkam me ja aminêje ar ano. Jejumē kôt ba djwýnh Ar kubê idjaerkam. Ne mekbê idjaer nhõ pykabê Djeruxarē'ýr mōrkam. Kam ne Xamarijkam me ja kum ar kurêkumrēx, me kute abeno kurê djwýnh tūmkam. Kam ne me kum ar kurēn kum ar kīnh kêt ne tu aminêje ar ano.

⁵⁴ Nhyam kam kôt ba djwýnhbê Xijagumē Djuāo ar me omūn kam Jejumā kum,

—Bēnjadjwýr, dja bar kuwy'ã Abām 'wý gê kàjkwa kurūm kuwy tým ne prīne me kuga gê me xēr, nēn, ane.

⁵⁵ Nhyam ar'ýr akēx ne ar omūn arkum bēn tỳx ne,

—Kati, kwārīk wānh, ane.

⁵⁶ Nhyam ar kunī ajte tu atemā krī 'õ'ýr mō.

Me kute tu Metīndjwýnh maro mōrkumrēxmā.
Mat 8.18

⁵⁷ 'Ýr mō nhyam me'õ kum,

—Ē, ba arek akôt tē. Dja ga nhī'ām amrānh katā ba akôt mrā, ane.

⁵⁸ Nhyam kam kum,

—Ē, ga djoti pykakam kreja pumū. Ne kwēnh kýjrūm aēja pumū. Mrymē kwēnhbit ne õt djà, kute amim pyka kre pumūnhkôt kam õt djà, nhyam bep kati, ba ne ba inhõ kikre kêt, inhikwā djà kêt. Ije amijo inhī ne me awýr irwýk nhýnh ne inhõ kikre ja? Nhýnh ne inhikwā djà ja? Kati. Kon, gop ga

amiman kam ikôt atēm jabej nār kon arek dja, ane.

⁵⁹ Ne kam ajte ta me'õmā,

—Ikôt tē. Ikôt tēn mā ikôt ajkamē, ane.

Nhyam kam kum,

—Adjým, Bēnjadjwýr, ibām kumrēx gēdja ba akubyn tēn adjà. Ibām ne ajbir ibē ty, ane.

⁶⁰ Nhyam Jeju kum,

—Gē me kute Metīndjwýnh mar kêt wānh me tyk jadjà. Me kute mar kêt ne me kute mrāmri ne me tyk jamakkre kêt pyrāk. Gē me wānh õbikwa tyk jadjà, ane. Nhyam bep ga dja ga ikôt Metīndjwýnh'ã adjujarēnh tē, Metīndjwýnh me akadjy bēnjadjwýr ne kute ar me ajo bamā gēdja ga 'ã adjujarēnh tē, ane. Nām ã Jeju kum ane.

⁶¹ Nhyam me'õjadjwý Jejumā kum,

—Bēnjadjwýr, ba dja ba akôt tē. Inhūrkwā kumrēxkam dja ba inhõbikwamā amijarēn kam akôt tē, ane.

⁶² Nhyam kum,

—Djām me purkam àpēnh katēri kute kum irer got? Kati, mýjja wākam ne me apēn àpēnh mrān tu àpēnh inomā rēnhkumrēx ne. Djām me kute Metīndjwýnhdjwý maro ban konenh krākār got? Kati, dja ga tu amim maro tēn tu maro atēm kumrēx ne. Dja ga maro mōn mar konenh krātan kam Metīndjwýnh nhõ pyka'ýr abõx kêt kumrēx ne. Metīndjwýnh kute me utār ne me kadjy bēnjadjwýr ne kute ar meo baja dja ga 'ýr abõx kêt ne, ane. Nām ã Bēnjadjwýr Jeju arkum ane.

10

Kute Ar kubê 70 janor.

¹ Nhyam kam Jeju kute arkum arēnh nhijukri ajte amim ar kwý rax ne ar umjuw. Me kwýo 70 ne amim ar umjuw. Nām amim aro aben nhikjê'ã kabēn ne amim ar umjuw, kute ar anor kadjy. Kute ar anor nhyam ar kukām mōr ne kumrēx pyka kunīkôt, krī kunīkôt mōrmā. Dja ĩ Jeju ar kudjwa ã ane, ar kudjwa krī kunīkôt bõx mō.

² Ne kam kute ar anor nhyam ar mōr kutā prīne me'ã arkum karõ ne arkum,

—Me kute Metīndjwýnh mar prāmja ne me kumex. Nām me kute mrāmri ne bāy arým abõr tyk ne kumexja pyrāk. Nhyam bep

Metĩndjwýnh'ã ujarēnh djwýnh ne ngrēre kute bāykam me āpēnh djwýnh ngrēre ja pyrāk. Kam dja gar me kadjy Metĩndjwýnh 'uw gē me'ýr 'ã ujarēnh djwýnh jano gē me kuman kam tu amim kamnhĩxkumrēx. Kute mrāmri ne me mrānh ne kute me ō purkam bāy pumūnh ne mrānh ne bōx ne kute kadjy me ō pur djwýnhmā arēnh nhym me kute amū kadjy me kwýmā arēnh nhym me ban kute memā ē ja pyrāk. Dja gar ā me kadjy Metĩndjwýnh 'wýro ane.

³ Ę, on dja gar mō. Arým ne ba ije me'ýr ar ajanormā. Ar aje memā ijarēnhmā ne ba ar ajano. Dja gar me kam bōx nhym me ikōpdji'ã ar ajo kurē djwýnh ne kum ar apar prām kumrēx ne. Kute mrāmri ne rop kute mrykĩ'ātomti kra par prām kumrēx ja pyrāk.

⁴ Ę, dja gar tu anhýkam mō. Kwārĩk wānh gar anhō katōk'y djā jamānh kēt ne ajēnh tur ne o amōr kēt. Ne aparkā 'ō byr kēt. Dja gar ajamānhkrut'ã kabēn ne pyka kunĩkōt aben ngrā. Kwārĩk wānh gar apýnh krĩ djāri kōt ajmā gē me'ō ar ajō kajpan amā kabēno akukrāo ām kēt. Dja gar tu amrānhkōt me'ōmā akabēn jarēnh tēn tu mā tē.

⁵ Dja gar mrān bōx ne me'ō nhūrkwāmā wadjān kam kum, “Gora adjumar mex ne ar aba”, ā ane.

⁶ Dja umar mex prām jabej arým mrāmri akabēnkōt umar mexkumrēx ne. Nhym bep djām kum umar mex prām kēt ne kam ūrkwākam me jamē ro'ã umar punu mex ne ar ba. Me jabit dja me umar punu. Gar kam gajbit adjumar mex ne ar aba.

⁷ Dja gar kikrekam abōxwā tām kam tu arek kam anhwāo dja. Kwārĩk wānh gar bōx ne kikrekōt ar aba kēt. Dja gar kikrekam abōxwā tām kam gē me ar ajo djuw mex ne ar amā mýjja ngā gar krē, tu kam apijām kētkumrēx ne krēn kōt ikōn adjumar mexkumrēx. Ar aje memā Metĩndjwýnh'ã adjujarēnh pānh, ar aje memā 'ã adjujarēnh aku'ēn atyk djā pānh dja gar tu anhō kwý krē.

⁸ Dja gar krĩ 'ōkam bōx gē me kum ar akĩnh ne ar akam ukaprĩ jabej ar amā mýjja ngā gar tu krē.

⁹ Krĩwākam ar abōxwā, kam me kute ar amā kabēn mex jarēnh tām kam gēdja gar me kanē pytān memā kum, “Arým ne

Metĩndjwýnh me akadjy bēnjadjwýr ne kute me apytār ne kute ar me ajo ba 'ýr. Arým ne me ajo rām ne ja”, ane. Dja gar ā memā ane.

¹⁰ Nhym bep djā gām ar krĩ 'ōkam bōx nhym me kum ar akĩnh kēt ne aminēje ar ajano gar kam tu me ipōkri memā akabēn jarēnh tē. Ne memā kum,

¹¹ “Ę, dja bar me abē me anhō pyka ja amiparkā'ã tatak ne. Ar ije me ajaxweo amirĩt ga me aje omūnh kadjy. Gora me ar ikabēnja ma. Ę, arým ne Metĩndjwýnh me akadjy bēnjadjwýr ne kute me apytār ne kute ar me ajo bamā ga me ate amā kĩnh kēt ne ar imā, ‘Kati, me ije akabēnwā mar prām kētkumrēx’, ane. Me aje ā ar imā anhýrkam ne bar me abē me anhō pykaja amiparkā'ã tatak ne.”

¹² Dja gar ā memā akabēn jarēnh tē. Ę, ba ar amā arē. Krĩ wākam me wā ar aje me bē amiparkā'ã me ō pyka tatakja me tām gēdja me tokry rax ne. Metĩndjwýnh kute memā axwe pānh jarēnh nhō akatikam godja krĩwākam me wā meo bikēnh raxo Xōtōmakam me ja jakrenh mex ne.

¹³ Watĩ:re Koradjikam me wā. Watĩ:re Bexadakam me wā. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhō pykabē Xirumē Xidōkam ren mýjja rūnhja, mýjja pumūnh kēt ja kwý 'y nhym ren me omūn ren arým amrēbē amim katon ren wānh amijaxwemā ire. Ne ren kute kum irero amirĩt kadjy kubēkàbē exopa jangijn ren amijā mro prā tatak ne. Ne ren kam iwýr amijo akēx. Nhym bep kati, inhō me wýnhkam me ga, Koradjikam me gamē Bexadakam me gamē me akam ne ba te mýjja pumūnh kēt kwý rax ne ipēx ga me omūnh kajgon kam ajaxwemā anhirer kēt ne iwýr amijo akēx kētkumrēx ne.

¹⁴ Metĩndjwýnh kute memā axwe pānh jarēnh nhō akatikam godja me ajo bikēnh raxo me bajtem nhō pykabē Xirumē Xidōkam me ja jakrenh mex ne.

¹⁵ Krĩraxbē Kapanakam me gadjwý djām me aje amijo adjāmran aje amijo raxmā? Djām me aje amijo rax ne aje araxo aje kākwa tēpmā? Kati, dja Metĩndjwýnh aparmā me biknor tokry djāmā me amē ga kam me atokrybit ma.

16 Nà, dja gar aben nhikjê'ã kabên ne pyka kunîkôt ajmàn memã ijarê. Godja me'õ ar akabên man badjwý ikabên ma. Nhyim ate me'õ kum ar akurên ar akabên mar kêt ne badjwý kum ikurên ikabên mar kêt ne. Dja me'õ badjwý kum ikurên ikabên mar kêt ne ne Ibãm kute ijanor djwýnhjadjwý kum kurên kabên mar prãm kêt ne, ane.

Nãm ã Jeju aro 70 ne kute ar anor kutã arkum kabên jarênho anen kam aro aben nhikjê'ã kabên ne ar ano, pyka kunîkôt ar bimànhmã ar ano.

17 Nhyim ar môn memã Metîndjwýnh'ã ujarênh môn me kanêbê me utãro mō:n kam akubyn mō, kînhkumrêx ne akubyn mō. Mōn bōx ne kam Jejumã kum,

—Bênjadjwýr, nã bãm ar akabênkôt me karõ punu jano nhyim me karõ punu anhidji jarênh kajgokambit apymaje prõt ne, ane.

18 Nhyim kam arkum,

—Ã, me karõ punu ne gar ano. Nhyim bep arým ne me karõ nhõ bênjadjwýrbê Xatanaj kàjkwa kurùm tèn tÿm ba arým omũ. Nãm amikrà kêt mex ne tÿm kute na jadjênh tamikrà kêt mex ne rôrøk ja pyræk. Gar aje Xatanaj nhõ àpênh kujaêko amõro aje arým pa nhikjê 'yr rax mexja pumũ.

19 Be, arým ne ba ar amã ipyma jadjã gar te kangãmê makmê mry kakrit djãkrêja kunĩ 'ã aku'ê nhyim mÿjja ipymaje ajmã ar ajo kêtumrêx ne. Nhyim te me bakurê djwýnh puma gar ipymao tu kujate nhyim ajmã ar ajo kêtumrêx ne.

20 Be, ja ne kajgo. Me karõ punu ar akabên pymaje prõt ja ne kajgo. Tãm ne ngrire. Nhyim bep kàjkwakam Metîndjwýnh kute ar anhidji'ã pi'øk no'øk ja ne mrãmri rax. Tãm ne kubê kumkatikumrêx. Kam dja gar tu akînhkumrêx.

21 Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã anen kam arým kînhkumrêx ne. Metîndjwýnh Karõ ne kum kînh jadjã nhyim kam kînh rax kato. Ne kam Bãmãmã amikînh jarên kum,

—Djũnwã, ota ga anhõ kàjkwan anhõ pyka djwýnh. Amã ne ba amikînh jarê. Nã gãm me amikukãm umarmê me kute mÿjja mar rũnhjabê mÿjja ja pudju ne kam me kute amijo prĩre prãbê amijo rũnh kêtjamã mÿjjao amirĩt ne. Mrãmri Djũnwã, nã gãm

ã aje anhÿrkam mrãmri mexkumrêx. Adjukaprikam ne ga amim me'ã karõ ne arým ã meo ane. Ba kam badjwý ikînhkumrêx ne wãm amã amikînh jarê. Nãm ã Bãmãmã amijarênho ane.

22 Ne kam ajte kôt ba djwýnhmã kum,

—Ibãm ne imã kukràdjã kunĩ jarê ba kam ar o iba. Nhÿnh ne jakam me'õ prĩne idjãtãri? Kati, Ibãmbit ne prĩne kute imar ne kute arým prĩne idjãtãri. Nhyim Ibãmdjwý. Nhÿnh ne me'õ kute ikudjwa noo Ibãm pumũnh ne kute kukràdjãkôt mar? Kati, bajbit. Bajbit ne ba prĩne inoo Ibãm pumũn kam idjukabikôt me kwýmã kukràdjã'ã idjujarênh tẽ. O me kwýmã o amirĩt nhyim me arým prĩne ikôt kuma, ane.

23 Ne kam kôt ba djwýnh'ÿrbit akêx ne me kãxã ar amakri arkum arên arkum,

—Ar ga ne gar akînhkumrêx. Ar ga ne gar anoo mÿjja pumũ.

24 Ba gop ar amã arê. Me kute Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh tũmmê me bênjadjwýr tũmdjwý krãptĩ te kute omũnh prãme, ar anoo aje mÿjja pumũnhja te kute omũnh prãme, ne ar ajamako aje mÿjja marja te kute marmã. Nhyim bep kati, ar gajbit ne gar anoo mÿjja pumũnh kêt kwý pumũn mÿjja ma. Ar ga ne gar akînhkumrêx ne, ane.

Me'õ kum kurê djwýnh kaprĩn o djuw mex.

25 Nhyim kam akati 'õkam Môjdjê kukràdjã mar djwýnh'õ Jeju kabên maro nhÿ. Kabên maro nhÿn kãmã dja. Môjdjê kukràdjã mar djwýnhja kãmã dja. Kute Jeju no mex jabej kabimã kãmã dja. Kute Môjdjê kukràdjã jabej Jeju kukjêrmã, Jeju kute kukràdjã kupa'ã arênh kadjy nãrãm ne amikadjy kãmã 'ÿr djan kum kabên ne kum,

—Bênjadjwýr, mã gêdja ba amijo nhyim kam Metîndjwýnh pãnh imã itĩn rã'ã rã'ão itĩnmã imã arê? ane.

Nhyim kam kum,

26 —Mã ne Môjdjê kukràdjã'ã pi'øk no'øk kute? Mÿj ne ga kam omũn arým ama? ane.

27 Nhyim kam Môjdjê kukràdjã mar djwýnh Jejumã kum,

—Nãm,

“Me anhõ Běnjadjwyr djwýnh, me Atĩndjwýnh dja ga amã kĩnh, amã abêo katàt me kunĩ, mỳjja kunĩ jakre. Djãm ajajkwaobit amã Metĩndjwýnh jabêmã? Kati, ajamak, akadjwýnhbê, akukràdjà kunĩo dja ga me amã abê. Ne ajte amã amibu'ã me ja jabê. Kute ga amã amijabêja pyrãk dja ga ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane. Nãm ã Mõjdjê kukràdjà'ã me bamã pi'òk no'òko ane.

²⁸ Nhy m kam kum,

—Nà, kòt ne ga arê. Dja ga ã ar o anhýro aban kam arým tu atĩnkumrêx ne, ane.

²⁹ Nhy m kam Mõjdjê kukràdjà mar djwýnh òkre kadjwýnhbê amim,

—E kum kati, imã Metĩndjwýnh jabê rax kêtê, ne imã ibu'ã me ja jabê rax kêtê, ane. Ne kam pijãm ne amijã maje,

—Nhy m ne ibu'ã dja ba imã abê? ane.

³⁰ Nãm Jeju kukij nhy m kam kum,

—Ë, me'ò ne Djeruxarê kurũm krĩraxbê Djeriko'ýr ruw. Ne kam tẽ. Tẽ nhy m kam arým me àkĩnhĩ wýnhrà m kum nõn tẽmrãm o arĩn kubê kubêkãmê kubê mỳjja kunĩo prõt ne kam titik ne mã prõt ne. Nhy m kam wãnh wakrekam tyko nõ.

³¹ Tyko nõ nhy m kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh'ò pry'ã tẽ. Tẽn omũn kam iròbê apan mã tẽ.

³² Nhy m mekbê Rewi'ò, adjwýnhdjwý Metĩndjwýnhmã àpênh'ò kòt tẽn adjwýnhdjwý tãm ne. Nãm 'ýr tẽn irãn omũn tẽn iròbê apan mã tẽ.

³³ Nhy m bep me'ò, Xamarij kam me ja 'ò ne arkòt tẽ. Xamarij kam me ja kute me bajo kurê djwýnh ja 'ò ne arkòt tẽ. Arkòt tẽn 'ýr bõx ne omũn kam kum kaprĩ ne. Omũn kam rerek ne kum kaprĩ.

³⁴ Ne kam me kute o tỹm ne kute titik kurêje kute apýnh kà rênhja kum oy. Kadjwati kangôo kum oyn kam ajte mỳjja kute rõny kangôo pyrãko kum oy. Ne kam kubêkào kupu. Prĩne kupun kam ta ò mryja'ã kudjin o tẽ. O tẽn atemã me'ò nhũrkwã'ýr o bõx ne kam prĩne o djuw mexo dja.

³⁵ Nhy m akati nhy m kam pi'òk kaprĩ raxja amê kaba. Ò kikre djwýnhjamã kaban kum kungãn kum, “Ë, dja ga prĩne imã

tãmjao djuw mexo dja, prĩne ikutêp imã o djuw mexo dja. Dja ga 'ã aje pi'òk kaprĩ krẽn jabej ba kam bõx ne arým ajte amã o pãnh, ajte akubyn ibõxkam”, ane.

Be, tãm ne ja. Nãm ã Xamarij kam me ja'ò kum kurê djwýnh kaprĩn o djuw mexo ane.

³⁶ Gop imã arê. Nhýnh ar 'òja ne kute o kamy? Djãm tẽm ne kute omũnh ne iròbê àpanhja? Nàr kon, djãm kòt tẽmja? Nàr kon djãm Xamarij kam me ja'ò?

³⁷ Nhy m kam kum,

—Nà, me'ò kum kaprĩja. Me'ò kum kaprĩja ne o kamy, ane.

Nhy m kam kum,

—Nà, kòtò. Nà, ga kam gadjwý tẽn ã kudjwa akurê djwýnhho anhýro aba, ane. Nãm ã Jeju Xamarij kam me ja'ò ukaprĩkòt kute kurê djwýnhho kamyja'ã ujarênho ane.

Matamê Marij'ã ujarênho.

³⁸ Nhy m kam Jeju ar mã mõn kam atemã krĩ 'òkam bõx. Kam ne me'ò nire nhidjibê Mata. Mata ne ukaprĩkumrêx ne kam Jenumã kum,

—Amrê inhũrkwãmã tẽn kam anhõ kwý krẽn kam nõn akòkam kòt, ane.

Nhy m kam kum,

—Ã, aj mã, ba kam wãm akòt tẽn, anen kam ũrkwãmã tẽn. ũrkwãmã tẽn kam 'ýr wadjàn nhý.

³⁹ Nhy m Mata kanikwýnhbê Marijja nhý. Arek Běnjadjwyr'ýr tẽn parbê nhýn kam kãjmã kòt òkren kabẽn maro nhý.

⁴⁰ Nhy m Mata àpênh ra:x ne. Jeju ò kwý krẽn mex kadjy ne àpênh raxo djan kam Marijmã kabẽn ne. Marij kute kòt kum mỳjja 'ò kupênhmã. Ne kam Jeju'ýr tẽn kum,

—Běnjadjwyr, djãm aje imar kêt? Ikanikwýnh ne ikòt àpênhmãn ate ari akuri ba. Ba kam bajbit ar mỳjja kupênho iba. On amrê ano gê tẽn gop ikòt apê, ane.

⁴¹ Nhy m kam Běnjadjwyr kum,

—Àpnhĩre, àpnhĩre Mata. Nã gã m ari mỳjja man kam akabẽn wã jarê. Nã gã mỳjja krãptĩ kupê ne kòt mar ar o aban kam adjumar punu.

⁴² Nhy m bep mrãmri mỳjja pydji ne mexkumrêx. Tãm ne arým Marij o nhý. Nãm ikabẽn maro nhý. Ja ne mexkumrêx. Kwãrĩk wãnh arek ikabẽn maro nhý. Wãm

ije awÿr anor prām kêtê. Gêdja arek ikabên maro nhÿn prîne ikabên man kam o biknor kêt-kumrêx, ane. Nām ā Jeju ane. Tām ne ja.

11

Ar kute Metîndjwÿnhmā kabên'ā arkum karō.

Mat 6.9

¹ Nhyam kam Jeju akati 'ōkam Metîndjwÿnhmā amijarêho dja. Kum amijarêho djan kum amijarênh pa nhyam kam kôt ba djwÿnh'ō kum,

—Bēnjadjwÿr, gop ar imā arē. Ar ije Abāmmā amijarênh kadjy gop ar imā arē. Mā dja bar kum ikabên ja o? Djuāobit ne kôt ba djwÿnhmā kabên'ā karō. Gadjwÿ dja ga ar imā 'ā karō bar akudjwa Abāmmā amijarêho iba, ane.

² Nhyam kam arkum,

—Ē, dja ga goja ar aje Metîndjwÿnhmā amijarênh kadjy kum,

“Djūnwā, gē me ame:xo amex man amim ajarēn abenmā ajarē.

On me kadjy abēnjadjwÿr ne ar meo aba.

³ Myt kunīkôt ar ijajkwa mānhkutā mā ar imā inhō kwÿ krēn djā ngā.

⁴ Dja bar akam ijaxwe ga tu ar ijaxweo akno. Ar badjwÿ dja me'ō ar ikam amikrā bar akôt tu o akno. Kam dja ga ar ijaxweo akno.

Godja me kute ar imā axwe'ā àpnēnh katā ga ga ar ijo tÿx bar mebē idjām tÿx ne ijaxwe kêt. Tām ne ja.”

Dja gar ā kum anhÿr ar aba, ane.

⁵⁻⁶ Ne kam ajte ar kute Metîndjwÿnhmā amijarênh 'āno ām kadjy arkum kabên jarēn arkum,

—Ga ren ar ajō anhōbikwa'ō ajbir bōx, akamāt kō ipōkri bōx ga ren aje kadjy mÿjja'ō byrmā tēn ren anhōbikwa'ōmā kum, “Nār, imā angā, anhō djwÿ 'āmro amānhkrut ne ikjêkêt imā 'ō ngā gē inhōbikwa kukrē. Nām iwÿr y:n kam ajbir bōx. Ba kam kadjy mÿjja jabej tē. Kadjy inhō mÿjja kêt-kumrêx ba kam kadjy ije akutā djwÿ kwÿ byrmā tē. Gop on imā angā.”

⁷ Nhyam ren anhōbikwaja arek ōto nōr prāme ren amā,

—Kati, inhōtdjwaa. Ije amā ōr prām kêt. Arÿm ne ba kikre'ā ijē ne arek ikrao inhikwā. Kāj mā idjām prām kêtê. Amū dja ga tē gē me'ō amā 'ō ngā, ane.

⁸ Bir be, ba ar amā arē. Ga kam ren arek 'ā adjā'wÿro dja, mā 'ā 'uw nhyam kam ren arÿm kāj mā djan ren, “Ba on kum kungā gē wām o tē ba gop ikujrēnh kêt ne gēt arek inhōto nō”, ane.

Djām ar aje abeno anhōbikwakam ne amā kungā? E kum kati, ē, aje mā 'ā 'wÿrkam ne amā kungā. Apijām kêt ne aje 'ā 'wÿr 'āno adjām kam ne amā kungā, ar atu mānhkutā amā kungā.

⁹ Bir be, kam ne ba ar amā, “Dja gar tu mÿjja 'ā 'uw, mā mÿjja'ā 'wÿro tē nhyam Metîndjwÿnh arÿm ar amā kungā. Gar aje mā mÿjja jabej ne kam arÿm kum akatorja pumū. Ne kam ajte mā kikre kabem ō kikre djwÿnhmā akabēno aku'ē nhyam arÿm kute ar amā kikre 'ā 'yrja pumū.” Dja gar ā Metîndjwÿnh 'wÿro ane.

¹⁰ Be, me kute mÿjja'ā 'wÿr 'āno āmja dja arÿm Metîndjwÿnh memā kungā. Gar me kute mÿjja jabej ne kum apōxja pumū. Ne kam ajte me kute kikre jajkwa krekremā kabēno ku'ē nhyam arÿm me kute memā kikre'ā rēnhja pumū. Dja gar gadjwÿ ā mÿjja'ā Metîndjwÿnh 'wÿro ane nhyam arÿm ar amā kungā.

¹¹ Nhÿnh ne ar akra'ō tēn tep'ā ar ajuw gar kum kangā ngā?

¹² Ne ōkrēnē'ānh ngre'ā ajuw gar kum makre ngā? Arkati.

¹³ Be, gar ajaxwekam aje akramā mÿjja mex nhōrja pumū. Nhyam bep kājkwakam ar Abām mextire ta gēdja ar amā amū mÿjja mex nhōro ar ajakren ar amā Amikarō ngā. Gēdja gar Metîndjwÿnh Karō'ā 'uw nhyam tu ar amā kungā, ta mextire ne ar baja gēdja ar amā Amikarō ngā, ar amā Amikarō jano, ane. Nām ā Jeju me kute mÿjja'ā Bām 'wÿr nhyam ōdjānhkôt kute memā Amikarō nhōrmā ā memā 'ā ujarēho ane.

Me kute Jejuo Xatanaj nhō àpēnh.

Mat 12.22; Mak 3.20

¹⁴ Nhyam kam me karō punu ar me'ōo ba nhyam kabên kêt-kumrêx ne. Me karō ajmā ajkwa o nhyam kabên kêt-kumrêx ne. Nhyam kam Jeju bōm kumē. Bōm kumē nhyam

arým mã tẽ nhym arým kabẽn ne. Nhym me kam ari aben pumũn Jejukam no tyn kumex.

¹⁵ Nhym bep me kwỳ ne me abenmã kum,

—Kê, djãm Metĩndjwỳnh kabẽnkõt? Kati, Bedjêbu. Me karõ punu nhõ bẽnjadjwỳrbê Bedjêbu kabẽnkõt uma proo ne ar bõm me karõ rẽnho ba, ane. Xatanaj nhidji 'õbê ne Bedjêbu.

¹⁶ Nhym ate me kwỳ kum,

—Goja on mỳjja'õ nhipêx ba me omũ, Metĩndjwỳnh puma proo mỳjja pumũnh kêt goja 'õ nhipêx ba me omũ, ane. Jeju kute Metĩndjwỳnh puma proo kute mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx mar jabej ne me kute kabimã kum ane.

¹⁷ Nhym Jeju ta prĩne me õkre kadjwỳnhbê me kabẽn ma, me kute Bedjêbu puma proo ne ar bõm me karõ rẽnho ba anhỳrja me kadjwỳnhbê prĩne kuman kam memã kum,

—Godja me õ pyka tãm kam abeno kurê djwỳnh mã ne ren me kam nẽ? Nãm ren ã me anen kam ren arým amijo ajkê. Nhym ren me ta ùrkwã tãm kam abeno kurê djwỳnh mã ne ren me kam nẽ? Nãm ren ã me anen kam ren arým abeno apêx.

¹⁸ Bir be, Xatanajdjwỳ ta õ àpênhmẽ ne ren abeno ajkij ne ren abeno kurê djwỳnh, mã ne ren me kam nẽ? Mã ne ren Xatanaj nẽ? Nãm ren anen kam ren arým abeno apêx. Nã gãm me we ijã, “Bep Bedjêbu puma proo ne ar bõm me karõ punu rẽnho ba”, ane. Ije gêdjãm Xatanaj ta ajte jãm õ àpênho akêx ne ar bõm rẽnho ba.

¹⁹ Ba ren Bedjêbu kabẽnkõt ren bõm ar me karõ punu rẽnho iba nhym ren mỳj me'õ kabẽnkõt ne me anhõ àpênh bõm ar me karõ rẽnho ba? Ar jadjwỳ ne ar bõm me karõ rên ar o ba. Djãm ar adjwỳnhdjwỳ ne ar we Xatanaj kabẽnkõt ar bõm me karõ rẽnho ba. Ga ren me arkum ja jarê nhym ren ar me amã, “Ije tô djãm Xatanaj ta kute õ àpênho bikẽnho ba got.”

²⁰ Nhym bep kati, Metĩndjwỳnh puma proobit ne ba ar bõm me karõ punu rẽnho iba. Ga kõt arým Metĩndjwỳnh me awỳr bõxja pumũ. Metĩndjwỳnh kute me apytar ne me akadjy bẽnjadjwỳr ne kute me ajo bamã me awỳr bõxja pumũ.

²¹ Ba ajte atemã me'õ'ã amijakre ga me ama.

Me'õ ne õ kikrekam kruwmẽ rop'io nhỹ ne o õ nêkrêx pytàn o nhỹ. Umao amim õ nêkrêx pytàn o nhỹ. Nhym me'õ ajmã kute õ nêkrêx o kêt kumrêx.

²² Nhym bep atemã me'õ kute umao akrenh mex ne tu bõx ne kruw tã o tỳm ne kubê kunĩo põx ne kam kubê nêkrêxo prõt ne, kubê mỳjja kunĩo prõt ne. Kute umao õ nêkrêx pytar ne o ýrja tu kubê o prõt ne memã kungrà. Ba ne ba ipymao Xatanaj jakrenh mex ne kam amijo aptàn kubê õ krito iprõt ne.

²³ Me'õ kum ikĩnh kêt ne arým mrãmri ijo kurê djwỳnh ne. Ne ikõt àpênh prãm kêt ne arým Xatanajkõt apê. Dja me'õ kum ikĩnh kêt ne kam ajte kum Xatanaj kĩnh kêt ne kam amijã, “Ba dja ba ate ikrãn ar mrã, amidjwỳnhbit man ar o mrã”, anen arým Xatanajkõt apê, ane. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁴ Ne kam ajte me karõ punu'ã ajarên memã kum,

—Me karõ punu pydjın kute ar me'õo baja ne arým kurũm katon tẽ. Ne kam te ar mrã, ngõ kêt kam ar mrã, te ajte kute me'õmã àr ne tyk djã kêt mã ar mrãn kam akubyn kute ar me'õo ba tũmja'ýr tẽ. Ne kam amim, “Ba gop inhũrkwã kurũm ika-torja ajte 'ýr tẽ”, ane. Kute ar me'õo ba tũm'ã ne ùrkwã jarê.

²⁵ Ne kam amim ba djã tũmja'ýr tẽn bõx ne omũ nhym arým mexkumrêx. Me karõ 'õ kute o ba kêt nhym prĩne kadjwỳnhbê mex ne arým kam mỳjja katat.

²⁶ Nhym kam kadjy mã me karõ punu'ýr tẽ. Ne kam mekam me kwỳ japrõn 'ýr meo mõn meo bõx. Nãm me karõo 7 ne o bõx ne me'õ jamã meo wangij nhym kam me kam ar ba. Kute me karõ punuo 7 ne o bõx tãm ne axweo kute õbê pydji kute ar o ba tũmja jakrenh mex ne kam arým o punu rax ne. Kàjbê punuri ne kàjbê punu nhym bep kute o 7 ne o bõxja ne arým o punu rax ne. Nãm ã Jeju me karõ punu'ã ujarênho ane.

²⁷ Nãm memã kabẽnno ãm rã'ã nhym me ipõkri me'õ nire kàj bê kum kabẽn ne kum,

—Õ kum anãbit ne kĩnhkumrêx. Abê bẽnjadjwỳr raxkam ne ga anã tikkremã wadjàn ruw ne anã kã kaõ nhym anã kĩnhkumrêx ne, ane.

²⁸ Nhyim kum,

—Bep me kute Metĩndjwýnh kabĕn mar ne 'ãno ãm ne kute kôt amijo baja, me tãm gĕdja me mrãmri kĩnhkumrĕx ne, ane.

Me kute Jeju kute mỳjja pumũnh kĕt'õ nhipĕx jabej.

Mat 12.38

²⁹⁻³⁰ Nhyim kam me Jeju'yr ban bõxo dja.

'Yr ban bõxo djan 'ã aben pydjio mõn o mõn o mõn ĩ 'ã utĩ: ane. Me kute õbĕ kum,

—Goja on mỳjja pumũnh kĕt'õ nhipĕx ba me omũ, anhýr jamã ne Jeju,

—Me akamingrãny ne ga me ajaxwekumrĕx. Nã gãm me abentã ijuw ne imã, “Mỳjja pumũnh kĕt'õ nhipĕx. Ba me goja omũn kam tu amim amarkumrĕx”, ane. Bep kati, djã bãm me amã ipĕx kĕtkumrĕx ne. Ĕ, mỳjja pydji dja ga me omũ. Gĕdja ba ty. Nhyim ijã akati amãnhkrut ne ikjĕkĕt ba akubyn itĩn ne ikato ne kam me amã Metĩndjwýnh raxo amirĩt ne. Ga me me bakukãmãrebĕ Djõnaj tep tikkrekam nõrja pumũ. Tep tikkrekam nõr nhyim 'ã akati amãnhkrut ne ikjĕkĕt nhyim ajte tep tikkre kurũm kator ne kam pykabĕ Niniwekam me ja'yr tĕm ne kute memã Metĩndjwýnh raxo amirĩtja pumũ.

Badjwý ije amijo inhĩ ne me awýr ibõx gĕdja ba ty ne akubyn itĩn ne ikato ga kam me akamingrãny amim Metĩndjwýnh raxkõt ama.

³¹ Godja Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarĕnh nhõ akati kato nhyim kãjkwa nhirĕ kurũm bĕnjadjwýr ni ajte katon kam me akamingrãny, me amymã axwe jarĕ. Mýkam? Bir, amrĕbĕ ne me bakukãmãrebĕ Xaromão no mexkumrĕx ne kute prĩne mỳjja mar. Bĕnjadjwýr rax. Nhyim arým bĕnjadjwýr nija arým 'ã ujarĕnh ma. Arým Xaromão'ã ujarĕnh man kam kute omũnh prãm ne. Ne kam nĩnh kãjkwa nhirĕ kurũm 'yr tĕn bõx. 'Yr bõx ne kam prĩne kabĕn ma. Ĕ, ba ne ba Xaromão kurãm irax. Nã bãm iraxo bõx, jakam, me akam bõx ga me imar kĕt ne, ikanga mex ne. Kam dja bĕnjadjwýr nija me amã axwe jarĕ.

³² Nhyim Niniwekam me jadjwý me amã axwe jarĕ. Godja Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarĕnh nhõ akati kato nhyim Niniwekam me ja ajte apõx ne kam me akamingrãnymã axwe jarĕ. Mýkam? Bir,

Djõnaj ne kãj bĕ memã Metĩndjwýnh'ã ajarĕ nhyim Niniwekam me ja kuman amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'yr amijo akĕx ne. Ĕ, ba ne ba iraxo Djõnaj jakrenh mex ne. Ga me tu ate akrãn ikanga mex ne. Kam ne ba me amã, “Me ja dja me akubyn apõx ne arým me amã axwe jarĕ”, ane. Nãm ã Jeju memã ane.

Me kute Metĩndjwýnh kabĕn kôt amijo ba'ã ne a'u jakre.

Mat 5.15, 6.22

³³ Ne kam ajte memã irã jarĕ ne memã, —Djãm me kute ngõnhpõkmã angjĕnh ne kute mỳjja 'õkõt o bipdjur got? Ne kute kào 'ã pro got? Kati, ngõnhpõk ne me kum angij ne tu kĕnhkam umjuw nhyim memã kikre kre kurwýo ku'ĕ. Nhyim me mrãn wangij nhyim memã irãkumrĕx.

³⁴ Nhyim me nodjwý. Me noo ne me kute mỳjja pumũnh. Dja ga me ajõ ano mex, ajmã ano kute kĕt jabej arým mrãmri arĩt týxkumrĕx ne aje mỳjja pumũnh. Aje mrãmri ne me a'uri mrãnh mex pyrãk. Nhyim bep dja ga ano rã, ano punukumrĕx jabej arým arĩt kĕt ne aje mỳjja pumũnh kĕt. Aje mrãmri ne me akamãt kô tykkam mrãnh punu, mrãnho bikar mrãnh ja pyrãk.

³⁵ Gora me amijãno djan Metĩndjwýnh kute me amã amikukràdjã jarĕnhkõt amijo aba. Gĕdja ga me kõt amijo aba kĕt jabej, kute me amã amikukràdjã jarĕnhja kõt amijo aba kĕt jabej arým aje me'õ akamãtkam ba pyrãk, me aje me'õ akamãt kô tyk týxkam mrãnho bikar mrãnh ja pyrãk.

³⁶ Nhyim bep dja ga me mrãmri Metĩndjwýnh kabĕn kunĩkõt amijo abakumrĕx ne kam me aje me'õ mrãmri ngõnhpõkti nhirãkambit mrãnh ne kam akamãt kô tykkam mrãnh kĕtkumrĕx ja pyrãk.

Jeju mekbĕ pardjĕumã bĕn týx.

Mat 23.1; Mak 12.38

³⁷ Nãm memã arĕnh pa nhyim kam mekbĕ pardjĕu'õ kum,

—Amrĕ ikõt tĕn ikutã anhõ kwý krĕ, ane.

Nhyim Jeju kum “Ã” anen kam kõt tĕn ũrkwãmã wadjàn nhý.

³⁸ Kute aminhikra ku'õnh kĕt ne nhý nhyim omũn kam õkre kadjwýnhbĕ amim,

—Ije tô mỳj nã? Ije kum bep kute me bakukràdjàkòt aminhikra ku'ònh kêt. Ò kwỳ krên kadjy kute aminhikra ku'ònh kêt, ane.

³⁹ Nhyam kam Běnjadjwỳr kum,

—Kê, me abê pardjêu ne ga me ijã akaběn ne anhòkre kadjwỳnhbê amim, “Kute me bakukràdjàkòt aminhikra ku'ònh kêt”, ane. Bep me ga ne ga me ajêx ne we amijo akaběn mex. Nã gãm me aje mrãmri ne me kute ngònh krãmě ngònh puror nhibũmbit pònh ne kute kre pònh kêt nhyam krekam mỳjja kakràtyk pyràk. Be, nã gãm me ã we katàt amijo abao ane. Nhyam kam me me akrākàbit pumũ nhyam kam kute me amex pyràk. Nhyam bep kati, me akadjwỳnhbê ne ga me apunu rã'ã. Me akadjwỳnhbê ne me amã me ò nêkrêx prãm ne 'ã angryk ne ajaxwe'ãbit aje amim karò rã'ã. Kam ne ga me akadjwỳnhbê apunu rã'ãja.

⁴⁰ Me ano kêtukumrêx. Djã nãm me anhipêx djwỳnh me akrākàbit 'y? E kum kati, nãm me akadjwỳnhdjwỳ 'y. Kam ne kute prĩne me akadjwỳnhbê me apumũnh ne kum me akadjwỳnhbê me amex prãmukumrêxja.

⁴¹ Nã gãm me we amijo akaběn mex ne, ne amijo katàt amrãnh, bep kati, me akadjwỳnhbê apunu. Dja ga me me 'uwtĩmãdjwỳ anhòdjãnh ne me 'uwtĩkam adjukaprĩn memã mỳjja ngãn kam arỳm akadjwỳnhbêdjwỳ amexukumrêx ne, akrākãmě akadjwỳnh kunĩ mexukumrêx ne, me 'uwtĩkam me adjukaprĩkam.

⁴² Me abê pardjêu dja ga me ì me biknor tokry djàkam mō. Watĩ:re. Mỳkam? Me aje Metĩndjwỳnhmã mỳjja kakritbit nhõr ne kam aje mỳjjabê kumkatija aje kum òr kêtka. Nã gãm me mỳjja kakrit, òmrõ djãnh djà, pi'òmě djwỳ kakrit kunĩ ne ga me Metĩndjwỳnhmã ikjê rên kum kryre ne angã. Ne kam ga abêngòkreja amã abê kêt ne katàt meo aba kêtukumrêx ne. Me aje kum kryre ne òrja ne mrãmri tu mexukumrêx. Mỳkam ne ga me mỳjja raxjadjwỳ kum òr kêt ne? Mỳkam ne ga me amã Metĩndjwỳnh jabên katàt meo abaja kêt ne. Ja ne ga me aje marmãn ate mỳjja kakritbit ma.

⁴³ Me abê pardjêu dja ga me ì me biknor tokry djàkam mō. Watĩ:re. Mỳkam? Me

aje amijo rũnhbit mar prãmka. Me kute aben pydji djàkam me amã me běnjadjwỳr rũnh krĩ djàbit kĩnhka. Nhyam me me ipòkri me kute me amã kaběn ne me amã rũnh jarěnhò kumex jabit ne ga me amã kĩnh.

⁴⁴ Me ga dja ga me ì me biknor tokry djàkam mō. Watĩ:re. Mỳkam? Me aje pyka krã pyràkka. Nã gãm me aje pyka krã arỳm biknor ne pyka mẽ bimràk ne kute pykakumrêx pyràk. Nhyam me kute mar kêt ne tu iby mrãnhja pyràk. Ne kam kadjwỳnhbê ne punu, kadjwỳnhbê ne mỳjja kro. Nã gãm me ã akadjwỳnhbê apunu ane nhyam me kute me amar kêt. Nãm mỳjja 'êx ne krākàbit mex ne kam kadjwỳnhbê ã punu ane. Nãm ã Jeju mekbê pardjêu jaxweo amirĩto ane.

⁴⁵ Nhyam kam me kute Mòjdjê kukràdjà mar djwỳnh'ò Jejumã kum,

—È, běnjadjwỳr, nã gãm me badjwỳ me ijapry. Nã gãm akaběn jao me badjwỳ ã me ijo ane, ane.

⁴⁶ Nhyam kam Jeju kum,

—Ije nà, me aje Mòjdjê kukràdjà mar djwỳnhdjwỳ dja ga me ì me biknor tokry djàkam mō. Watĩ:re. Nã gãm me akaběn kajgoobit ar memã Metĩndjwỳnh kaběn jarěnhò aba. Djãm Metĩndjwỳnh kaběn? Kati, me ga akaběno ne ga me ar me anoro aba. Ga kam me ga kòt ar aba kêt ne. Nhyam me te amijo anen kam, “Ije mã dja ba me nẽ”? ane. Me aje ã meo anhỹrkam ne kute mrãmri ne me kute me kadjybit jěnh rũnhò atom ne kam kute kàjmã memã arĩ kêtukumrêx ne kute memã tur kêtukumrêx ne kute me ibũm nêje kum katy kêtukumrêx ja pyràk.

⁴⁷⁻⁴⁸ Me ga dja ga me ì me biknor tokry djàkam mō. Watĩ:re. Mỳkam? Me amã Metĩndjwỳnh kaběn jarěnh djwỳnh par prãmka. Me akukãmãre ne Metĩndjwỳnh kaběn jarěnh djwỳnh kwỳ pa:, ga me kam anhingêt nhimry krã prĩne kum o djuw mex ne. Me anhingêtbé Metĩndjwỳnh kaběn jarěnh djwỳnh par djwỳnhmẽ me aje aben pyràk. Me akukãmãre kute me parja ne ga me omũn kam kòt amijo mõn kam we imry krã prĩne kum o djuw mex ne.

⁴⁹ Kwãrĩk rã'ã. Metĩndjwỳnh ta ne no mexkòt, ta kute amim 'ã karòkòt arỳm me

amã, “Ë, dja ba me amã ikabên jarênh djwýnh janon inhõ àpênh jano ga me kwý pan kwýo ajkê”, ane. Djã nãm kupa'ã arê? Kati, kônh ne kum kudji. Ga me aje me paro amôrja pumũ. Kam ne Metĩndjwýnh arým pãnh jarê.

⁵⁰ Me akukãmãremê ne ga me me kraxrũm Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh paro tẽ. Paro tẽn paro tẽn arek me kamrõ kapĩn o tẽ. Nym Metĩndjwýnh arým meo ngryk ne kam gormã me ajabatãnhmã pãnh jarê.

⁵¹ Nã gãm me akukãmãre Abeu bĩno kurêtuw ne kam ijukri me ja paro tẽm tãmtã: jakam arek o tẽ ne kam Djakarij'ýr bõx ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikretimẽ õ ngõnho ki kaêxkam kubĩ.

Nã, ã, ba me amã arê. Metĩndjwýnh ne arým meo ngryk ne. Ne kam me akam-ingrãnymã arým pãnh jarê. Me ga dja Metĩndjwýnh me akukãmãre kute me imex tũmja pãnh me ajo ajkê.

⁵² Me aje Mõjdjê kukràdjã mar djwýnh dja ga me ã me biknor tokry djãkam mõ. Watĩ:re. Ga me aje memã Metĩndjwýnh kabẽno amirĩto atẽmmãn ate ajte mekbê udju. Nym me te kute amim Metĩndjwýnh marmã. Nã gãm me aje mrãmri ne me kute mekbê kikre'ã ijên nhĩãm kam o kajkep djã rênh nym me te kute kikre'ã rênh ne ngjênh prãme kapõtã ku'êja pyrãk. Ga me kam ga Metĩndjwýnh mar kêt ne ajte me jadjwýbê aptã, ane. Nãm ã Jeju memã bẽn týxo anen kam katon mã tẽ.

⁵³⁻⁵⁴ Nym kam mekbê pardjêumẽ me kute Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ Jeju jabej rĩt mõ. Jeju kute Mõjdjê kukràdjã'õ kupa'ã arênh jabej ne me umaro dja. Ne kam mã kukijn mã kukijn mã kabên'ã kum apnên ajte kum,

—Goja rã'ã ajte arê, ba me kuma, ane.

Jeju kute kupa'ã arênh nym me kute o tým ne bĩnmã ne me ã ane. Nãm me te kute Jeju'ã kabên punu nhõrmã. Kute kabên punu 'õ jarênh nym me kute 'ã kabên punu nhõrmã te abej umaro dja.

12

Kute memã kum, “Amã me uma kêt”

jarênh.

Mat 10.26

¹ Nym me Jeju'ã bikprõnho dja. 'Ã bikprõnho djan o djan o djan ã 'ã utĩ: ane. Kute pi'õ pyrãk. Ne ããm ta aben par'ã ku'ên ã ta ikjêo aben rê, me krãptĩkam. Nym kam Jeju amikõt ba djwýnh kumrẽxmã kum,

—Gora ar aminêje me wã pumũ, aminêje mekbê pardjêu jaxwe 'ãno dja. Nãm me 'êx ne kute mex pyrãk. Nym bep kati, me kadjwýnhbê ne me punukumrẽx. Me õkre kadjwýnhbê ne me axwebit kute mar ne 'ã amim karõ. Me axwe kute djwý nhigot djã pyrãk. Gêdja amũ me'õ'ýr bõx ne amũ me'õ'ýr bõx ne amũ me'õ'ýr bõx ne ã mekmẽ amrã ne ã me kunĩo tuknĩ. Kam ne ba ar amã, “Gora ar aminêje me wã pumũ”, ane.

² Djã nãm me kadjwýnhbê axweja bipdjur rã'ãmã? Kati, dja ã amirĩt ne. Nhýnh ne mýjja bipdjur'õ me kute omũnh kêt mã? Ne me kute mýjja pudjur'õ mar kêt mã? Adjým, dja ã kunĩ amirĩt ne. Dja mýjja pudjur, mýjja o bipdjurja ã kunĩ amirĩt ne.

³ Dja gar te akamãt kô tykkam abên prĩkam abenmã mýjja jarê nym me ã tu irãri arênh kumex. Dja gar te amijã ijê, kikre kadjwýnhbê amijã ijên ajte aben jamakri ajajkwa momokkam abenmã mýjja jarê nym me tu kãj bẽ abenmã arê. Dja amirĩt ne. Dja me kuman kam kãj bẽ abenmã arê, kikrekõt arênh ipõk ne, ne ngãbê abenmã arê.

⁴ Ë, ar apa, inhõbikwa ar, ba ar amã arê. Kwãrĩk wãnh ga ar amã me kute ar aparja puma kêt. Me ja gêdja me ar akrãkãbit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwýnhbê ajmã ar ajo kêt.

⁵ Kati, ba ar amã arê. Me'õ pydji dja ga ar amã uma. Kute me bĩn ne kute ijukri me biknor tokry djãkam me rênh, jabit dja ga ar amã uma. Be, ba ar amã arê, Metĩndjwýnhbit dja ga ar amã uma.

⁶ Ë, mã ne kwênhne pãnh kute? Kwênhne ne pãnh ngri:re. Kwênhne ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt kam pãnh birãm ngõnho pi'õk kaprĩ amãnhkrut. Nã, tãm. Nhýnh ne Metĩndjwýnh kwênhne jao akno? Djã nãm o akno? Kati, nãm te mýjja kakrit, te kubê kwênhne nym prĩne o djuw mex ne.

⁷ Be, ar ja man atĩn prãm kêt. Ar ga ne gar kwênhne kuràm abê kumkati. Ar ga ne gar abêngôkre ne anhĩ p̃ynhkôt kwênhne krãptĩ kuràm arax. Be, kute kwênhneo djuw mexja pumũ. Nhyim bep ar ga. Ar ga dja prĩne ar ajo djuw mex ne. Ga prĩne kute me bamar ne kute me bajãno ãmja pumũ. Mỳjja'õ kubê biknor kêt. Nhỹnh ne mỳjja'õ kubê akuno? Ga kute me bakĩ'ã akreja pumũ. Kam ne ba ar amã, “Kwãrĩk wãnh ga ar adjumar punu kêt ne amã mỳjja puma kêt”, ane.

⁸ Ba ar amã mỳjja 'õdjwỳ jarẽ. Me kute amijo ipytãr ne kute me krãptĩ nhipôkri kute, “Nã, ba ne ba arỳm amijo Jeju pytã”, anhỹrja gêdja ba badjwỳ ije amijo inhĩ ne me awỳr irwỳk badjwỳ Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh nhipôkri, “Nã, ba inhôbikwa ne wã”, ane. Dja ba ã ane.

⁹ Nhyim bep me kute imar kêt ne kum ikĩnh kêt, me kute, “Ije bep ije tãwã mar kêt”, anhỹr, me tãm gêdja ba badjwỳ amipãnh Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh nhipôkri, “Ije tãwã mar kêt”, ane.

¹⁰ Ë, gêdja me'õ ijã kabên ba ije amijo inhĩ ne me awỳr irwỳk, dja me'õ ijã kabên nhyim Metĩndjwỳnh tu o aknon mar kêt ne. Nhyim bep me'õ kute Metĩndjwỳnh Karõ japrỳ, tãm gêdja Metĩndjwỳnh mar rã'ã rã'ã ne, mã kam ngryk ne.

¹¹ Dja me ĩ ar ajo ajkê. Gêdja me ar apa 'amỳn mekbê idjaer bikprõnh djã'ỳr ar ajo bôx. Ne kam ajte me bẽnjadjwỳr krĩ djã'ỳr ar ajo mõ. Dja me ar apa 'amỳn ar ajo mõn amikabem ar apumjuw ne ar ajaxwe jabej ar akukjêro nhỹ. Kwãrĩk wãnh gar ajõ, “Ije, mỳj dja ba ikabên nê? Mỳj dja ba arê? Mã gêdja ba gêt ikabên on arê”, anhỹr kêt. Dja gar tu ate akrãn amikam atĩn prãm kêt.

¹² Metĩndjwỳnh Karõ ta dja ar amã kabên jarẽ. Me kabem adjãmkam dja amã kabên jarẽ gar kam kabêno akabên ne memã akabên jarẽ. Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnhmã kabên jarêho ane. Me kute kôt ba djwỳnho bikênh nhyim ar kute memã kabên jarênhmã ã arkum anhỹr djwỳnhràn kabên jarêho ane.

Me'õ nhõ mỳjja raxmã Jeju kute kabên jarênh.

¹³ Nhyim kam me krãptĩ nhipôkri ne me'õ kãj bê kum,

—Bẽnjadjwỳr, gop ikamymã arê gê imã nêkrêx kwỳ ngã. Ibãm tyk kutã ne ar imã nêkrêx'ã karõ bar ije ar o ibamã nhyim ikamy bôx ne tu jãm o amijakren utàn mã o mõ. Kute imã kwỳ nhõr kêtumrêx, ane.

¹⁴ Nhyim kam Jeju kum,

—Ije mỳj me'õ kabênkôt gêdja ba aben nêje ar akukrà. Ne mỳj me'õ kabênkôt gêdja ba akamy kutã nêkrêx kwỳ byn amã kungã? Djãm kadjy ne ba me awỳr tẽ? Kati, ane.

¹⁵ Ne kam me kunĩmã kum,

—Gora me amijãno djan amã nêkrêx prãm kêt. Kwãrĩk wãnh ga me anhõ nêkrêx rũnh ne anhõ nêkrêxo adjãptãr ne ar o aba kêt. Djãm me kute amim nêkrêxo ãptãr ne o bakam umar mex got, kôt me kĩnh got? ane.

¹⁶ Ne kam memã me'õ'ã ujarênh jakreo tẽn memã,

—Me'õ ne õ nêkrêx krãptĩ ne õ purkamdjwỳ djwỳ krãptĩ. Bàygogoremê bãyemê djwỳ kunĩ ingrõ:t ne kumex.

¹⁷ Nhyim kam, “Ije, mã dja ba on? Nhỹnh gêdja ba inhõ bãygomê bãy kumexjao atom ne 'ã man ar o iba”? ane.

¹⁸ Ne kam amim, “Goja, nã, gêdja ba bãygogo nhõ kikre kryreja ngràn kam ajte akãjbê rũnh nhipêx ne kam kam o atom ne kumex ne.

¹⁹ Ije nã, dja ba o ane nhyim arỳm mrãmri inhõ nêkrêx kumex. Mrãmri ne ba arỳm amimex ne. Gêdja 'ã amex krãptĩn kumex rã'ã ne. Jakam gêdja ba idjãpênh krãtan ikôkam kôt ne inhõ kwỳ krên kôt ikôn kam ikĩnh katibit ma”, ane.

²⁰ Nhyim Metĩndjwỳnh kum, “Nã gãm ajbã. Akamãt ja tãmkam gêdja ga ty. Nã bãm te amexmã akabi ga atemã. Nhyim nãr anhõ nêkrêxwã? Mỳj kadjy ne ga anhõ nêkrêx ar o aba? Nhyim gêdja amỳrbê ar o ba”? ane.

²¹ Bir be, nãm ã me kute amim Metĩndjwỳnh mar kêt ne kam kute õ nêkrêxbit mar ne kute amim o atommã o atom kajgoo ane. Nãm amimex ne kam Metĩndjwỳnhmã mex kêtumrêx ne, ane.

Amikam umar punu nêje arkum karõ.

Mat 6.25

²² Ne kam ajte kôt ba djwỳnhmã kum,

—Bir, kam ne ba ar amã, “Kwãrĩk wãnh gar amikam adjumar punu kêt ne anhõ kre kadjwýnhbê amim, ‘Mýj dja ba kukrê’?”

Nàr kubêkà'ã, ‘Mýj kubêkà dja ba angij’? anhýr kêt.”

²³ Metĩndjwýnh ta ne gwaj bajo tĩn ne, ga gwaj batĩn ne ar babaja pumũ. Ja ne gwaj bamã mex, ja ne mrãmri wýnhĩ. Nhy m bep me õ ne kajgo, djwý ne kãjbê. Nhy m bep Metĩndjwýnh ne gwaj banhipêx. Ja ne gwaj bamã mex, ja ne mrãmri wýnhĩ. Nhy m bep kubêkà ne kajgo. Kubêkà ne kãjbê. Kwãrĩk wãnh ar amikam adjumar punu kêt.

²⁴ Ë, gop ar bàrire ja pumũ. Kute amim pur jadjwýr kêt. Kute amim djwý kre kêt. Kute amim mýjjao atom kêt. Nhýnh got õ bày nhõ kikre, nàr o atom djã? Kati, kwênhne ne ta ar ba, nhy m kam Metĩndjwýnh prĩne o djuw mex ne. Kwênh kute amim djwýo atom kêtja pumũ. Ar ga ne gar kwênhne kuràm amexkumrêx. Ne ar araxo kwênhne jakrenh mex ne. Dja Metĩndjwýnh kwênhne kuràm prĩne ar ajo djuw mex ne.

²⁵ Nhýnh ne me'õ ta ajkwao, mýjja kam umar punuo, amũ tyk kêt mã aminhõ akati kamê? Kati.

²⁶ Gar aje mýjja ngrire te o anhýrja pumũ. Gar aje mýjja ngrire ja mar kêtja pumũ. Metĩndjwýnhbit ne kute mar. Ajbit kute me tĩn nhijukri kute amidjar mar, kumãbit ne amirĩtkumrêx. Ne kute me bajo djuw mexjadjwý mar, prĩne kute mar, kumã ne mrãmri amirĩtkumrêx. Kam gêdja me bajo djuw mexkumrêx. Bir be, mýkam ne gar amikam atĩn prãm ne amikam adjumar punu? Kwãrĩk wãnh gar amikam adjumar punu kêt.

²⁷ Ë, ar kapôt kam pidjôrãja pumũ. Pidjôrã ne ta ingrõt ne kumex. Àpênh kêt kumrêx. Ne kute amim kubêkà kayr kêt. Ë, ba ar amã arê, bẽnjadjwýr raxbê Xaromão ne kute kubêkà mextire jangjênhkam kĩ:nhkumrêx. Nhy m bep pidjôrãja ne mex, kĩnho Xaromão jakrenh mex ne.

²⁸ Metĩndjwýnh ta ne pidjôrã nhipêx nhy m kam mexkumrêx ne. Rã abenon kumex ne kam kĩnhkumrêx. Nhy m akati nhy m me arým kadjy bõremã adjã nhy m xêr. Te mýjja kakrit tebê apêx ba nhy m

Metĩndjwýnh prĩne o djuw mex ne. Ar ga ne gar pidjôrã kuràm abêngõkre ne amexkumrêx. Dja Metĩndjwýnh pidjôrã kuràm prĩne ar ajo djuw mex ne ar amã ar akãdjwý ngã. Be, kam gêdja gar tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrêx. Nhy m mýkam ne gar amim kamnhĩx kêt ne kãjbê amim kamnhĩx ne.

²⁹ Kwãrĩk wãnh gar amikam adjumar punu kêt ne anhõ kwý krên ne kôt akõmkõtbit ajamak bẽn kêt.

³⁰ Apýnh pyka djãri me kute amim Metĩndjwýnh mar kêt ne me ar mýjja ja jabej ba. Nhy m bep kati, ar Abãm kute prĩne ar amar ne ar anhõ mýjja kêt kôt kute ar amar. Kam gêdja prĩne ar ajo djuw mex ne.

³¹ Metĩndjwýnh kumrêx dja gar mar ar o aba, Metĩndjwýnh kukràdjãmê dja gar kumrêx ma. Nhy m kam ijukri dja arým ar amã mýjja ja ngã.

³² Ë, inhõ kritte, inhõ àpênh ngrêreja, kwãrĩk wãnh gar atĩn prãm kêt. Ar Abãm ne arým amim ar ajã karõ. Kute meo atom ne me kadjy bẽnjadjwýr ne kute ar meo bakam kute ar ajã bẽnjadjwýr mênh gar aje ro'ã meo abamã arým ar ajã amim karõ.

³³ Ë, kwãrĩk wãnh pykabê anhõ nèkrêxja'ã ano týx ne 'ã angràn ar o aba kêt. Dja gar anhõ nèkrêx me'õmã angã gê pãnh ar amã pi'õk kaprĩre ngã gar abyn kam me õ mýjja kêtjamã angã. Bep kati, kãjkwakam dja Metĩndjwýnh ar amã anhõ mýjjao atom, nhy m tũmràm ar amã mexkumrêx gar o aba. Tũmràm rerek ne punu kêt kumrêx. Ar aje amim kãjkwakam mýjja mextireo atomja gêdja kãpo, mýjja'õ ar abê o bikênh kêt kumrêx nhy m me àkĩnhĩ'õ 'ýr bõx kêt kumrêx, gar ar o aba. Kwãrĩk wãnh gar pykabê mýjja ja mar ne o atom ne ar o aba kêt.

³⁴ Be, nok ga ren ar pykabê amim mýjjao atom ne kam ren kôt pykabê ar anhõ mýjjabit man ar o aba. Nhy m bep dja kãjkwakam Metĩndjwýnh ar amã mýjjao atom gar kam kôt arým kãjkwakam anhõ mýjja man ar o aba.

Jeju me aêrbê akubyn bõx.

Mat 24.42; Mak 13.35; Ruk 21.34; Tex k 5.4

35-36 Dja ba tyn akubyn itĩn ne kàjkwa kumrēxmã wabi. Ne kam arým ajte akubyn bôx. Ar ga dja gar ikam ama. Ne ikutêp amijãno dja. Iikutêp amijãno djan ar amijo aba. Kute mrãmri ne me õ bēnjadjwýr me kute abenã me rēnh'ýr mrãnh nhym õ àpēnh kutêp kikrekam krĩn kute kubēkã jangjēnh rã'ãn õt kêt ne kute ngõnhpõkmã angjēnh rã'ãn kutêp no tỳx ne kam amako krĩ. Nhym kam me õ bēnjadjwýr akubyn mrãn bôx ne kam õ àpēnhmã kabēn ne. Ne arkum, “Kikre'ã ta”, ane.

Nhym ar tebê kum kikre'ã kuta nhym arým wadjã. Ar õ bēnjadjwýrja arým bôx.

37 Ar no tỳx ne kute kam amak rã'ã nhym bôx nhym kam ar kĩnhkumrēx ja pyrãk. Nhym kam ar õ bēnjadjwýrdjwý arkam kĩnhkumrēx ne. Õ àpēnhkam kĩnhkumrēxkam gēdja kute arkum õmrõmã kadjy amidjê. Mrãmri ne ba ar amã katãt arē. Dja amidjên kam ar'ýr tēn kam arkum, “Ar nhỹ. Ar nhỹ ba ar amã ar anhõ kwý krēn djã nhipēx gar krē”, ane.

38 Dja te akamãt kô ipõkri nãr te akati maktã bôx nhym õ àpēnhja no tỳx ne kam amako krĩ rã'ã ne. Kam gēdja ar õ bēnjadjwýr arkam kĩnhkumrēx ne, nhym ar jadjwý kĩnhkumrēx ne. Dja gar ã bēnjadjwýr nhõ àpēnh'ã amijakren arek ikam amako akrĩo ane. Gēdja gar ikam amak rã'ã jabej ba ar akam ikĩnhkumrēx ne.

39 Gop ar ikabēn ma. Ba ajte ar amã 'õdjwý jarē gar ama. Ne ren õ kikre djwýnhja ren me àkĩnhĩ bôx djã man kam ren arek kam amako nhỹ. Nhym ren bôx ne kikre'ã 'yr ne kum àr kêtumrēx ne. Badjwý dja ba ije me àkĩnhĩ pyrãk ne me ajaerbê bôx.

40 Kam gēdja gar gadjwý mã ikam amako akrĩ. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr ibôx ba gēdja ba ajte akubyn bôx. Ar aje nhỹnh myt nhỹr 'õkam aje ibôx djã mar kêt. Kam gēdja ba tu ar ajaerbê bôx, ane. Nãm ã Jeju arkum amibôx djã jarēnho anen kam arkum kabēn jarēnh pa.

41 Nhym Pedru kum,

—Djãm ar imãbit ne ga arē, ar ije akam amakmã, djãm ar imãbit ne ga arē, nãr kon,

* 12:45 Mýjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmē uba kangõmē, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarē.

djãm me kunĩmã ne ga arē? ane.

42 Nhym kam kum,

—Be, me kute amikajmã'ã imar kunĩ dja me arĩk ikam ama ne kam kute mrãmri ne me àpēnh djwýnh kute õ bēnjadjwýr kam amakja pyrãk. Me õ bēnjadjwýr ne õ àpēnhmã kabēn ne ne kum, “Ga dja ga me àpēnh'ã me omũ, ane, ne prĩne 'ã meo djuw mex. Dja ga myt kunĩkõt memã õ kwý krēn djã ngãn akrãnmã memã õro aba. Ne me'ã akren memã angã.” Nãm ã õ àpēnhmã me'ã karõo ane. Kute akrãnmã me àpēnh'ã me omũnh ne kute 'ã meo djuw mex katãtmã ã kum me'ã karõo ane.

Nhym õ àpēnh kum, “Nã, gēdja ba mrãmri ã anen kam me 'ãno dja”, ane.

Nhym kam õ bēnjadjwýr mã nhĩ'ãm tē. Nhym kam õ àpēnhja kabēnkumrēx. Nãm no mexkumrēx ne katãt ar memã mýjja nhõro ba, me kanga kêtumrēx ne ar meo ba.

43 Nhym kam bēnjadjwýr akubyn bôx ne kam õ àpēnhjamã kato. Kute amrēbê kum kabēn jarēnhja kõt mrãmri meo djuw mex nhym kam arým kum kato. Kam dja õ àpēnhjadjwý tu amikam kĩnhkumrēx ne.

44 Ê, ba ar amã kõt arē. Bēnjadjwýrja dja õ àpēnh ja'ã bēnjadjwýr mē. Kute nēkrēxmē mýjja kunĩ pumũnhmã dja 'ã bēnjadjwýr mē. Nhym kam õ àpēnhja kĩnhkumrēx ne.

45 Nãm ren õ àpēnhja õkre kadjwýnhbê, õ bēnjadjwýrja'ã ren, “Be, nãm nhĩ'ãm bēnjadjwýr tēn arým amikrà. Jakam dja ba on tu arĩk ar iba, inomã arwãri”, ane. Ne kam ren ar õ àpēnhja titiko ba, õ àpēnh mymē õ àpēnh nimē ren ar titiko ba. Ren õ kwý krēnbit ban kõt kadjwati kangõo* ikõn kam ren kam ajbãn ar ba.

46 Nhym kam õ bēnjadjwýrja aerbê bôx. Õ àpēnhja kute amim õ bēnjadjwýrja bôx djãkõt mar kêt. Nhỹnh akati 'õkam bôx djãmã kute mar kêt ne nhỹnh myt nhỹr 'õkam bôx djãmã kute mar kêtumrēx ne aerbê bôx. Nãm bôx ne kam õ àpēnh arĩk ar ba-jakam ngryk ne. Ngryk ne kam o ajkapõn bõm kumē. Me amakkre kêtjamē ro'ã bõm kumē.

47 Bir be, dja ã me bēnjadjwýr ane. Me kute õ àpēnhmã prĩne mýjja'ã karõ nhym

me ren ãm mar kajgo ne kam ren ate krãn ar ba ne ren kabẽnkõt amijo ba kêtikumrẽx ne. Nhyim ren me õ bẽnjadjwýrja bõx ne prĩne ren meo ajkẽ, me kaprẽprẽ:k ne. Kute arým memã 'ã karõ kajgo nhyim me kute kabẽn mar kêtgam.

⁴⁸ Nhyim bep õ àpẽnhja kute õ bẽnjadjwýrja kabẽn mar kêt, me'õ kute memã kabẽn jarẽnh kêtgam, ne ren arĩk ar ba, kam ne ren õ bẽnjadjwýrja bõx ne kam ren me kaprẽprẽk ngrire, meo bikẽnh ngri mex ne. Nãm me ren te mar mex ne tu ate krãn ar ba nhyim ren prĩne meo ajkẽ. Nhyim bep kati, me kute mar kêt, kam ne bõx ne ãm meo bikẽnh ngri mex ne.

Metĩndjwýnh ne apýnh ar amã mýjja ngã, ne ar amã ar adjẽ mex, ar ano mex, ar ajamak mex ar amã kungã, o ar kum adjapẽnh kadjy. Dja abej ar akukij ne ar amã, "Nãr, ije ar amã ar ano mex, ar adjẽ mex nhõrja, mã ne gar kam nẽ? Djã ne gar o adjapẽnh mex ne?"

Kute me'õmã mýjja kàjbẽ rax nhõrja gẽdja o kum kàjbẽ àpẽnh rax jabej kukij. Nhyim bep kute me'õmã mýjja ra:x nhõrja gẽdja o kum àpẽnh ra:x jabej kukij.

Jeju kute meo bikjẽr jarẽnh kadjy.

Mat 10.34

⁴⁹ Ë, mýj kadjy ne ba jakam tẽn bõx. Ije me axweo apẽxmã ne ba pyka jakam bõx. Ga kuwy kute mýjja kakrit kunĩo apẽxja pumũ. Dja ba ï ibẽ kuwy mãn prãbẽ ã o anen me axwemã ikaton memã pãnh jarẽn kam me imex ne. Gora gẽ on õ akati 'ýr bõx.

⁵⁰ Nhyim bep dja ba itokry rax kumrẽxi. Dja ba itokry rax ne kute mrãmri ne me wýrkam ngoo tuknĩ ja pyrãk. Dja ï itokry ã prĩne ijo tuknĩo ane. Dja ba itokry ra:x nhyim me ibĩ. Kadjy ne ba tẽ. Gora gẽ on inhõ akati iwýr bõx ba gop itokry rax gẽ gop on apẽx. Ba kam arým ije amimarja arým apẽx.

⁵¹ Djãm ije pykabẽ me jamã umar mexmẽ me typydjin ar ba jarẽnhmã ne ba me'ýr tẽ. Arkati, ã, ba ar amã arẽ. Me kute imýr jabej abeno bikjẽrmã ne ba me'ýr tẽ.

⁵² Jakam dja me kikre tãmkam imýr jabej abeno kurẽ djwýnh ne. Me ta õbikwamẽ dja me ï abeno kurẽ djwýnh ne abeno ajkij. Dja ar amãnhkrut ne ikjẽkõtja amẽ ar jao kurẽ djwýnh nhyim amẽ ar ja amipãnh ar

amãnhkrut ne ikjẽkõt jao kurẽ djwýnh ne. Arým ne ar abeno ajkij.

⁵³ Bãmja dja imýr jabej kra myo kurẽ djwýnh ne. Nhyim kra my amipãnh bãmõ kurẽ djwýnh ne. Nhyim ate nãja dja kra nio kurẽ djwýnh nhyim kra nijadjwý amipãnh não kurẽ djwýnh ne. Nhyim ate umrengẽxja dja wýnh nio kurẽ djwýnh nhyim wýnh nija amipãnh umrengẽxo kurẽ djwýnh ne. Dja me ã imýr jabej abeno kurẽ djwýnh ne abeno bikjẽro ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju kõt ba djwýnhmã kabẽn jarẽnho anen arkum kabẽn jarẽnh pa.

⁵⁴ Ne kam ajte me krãptĩtjamã kum,

–Nã gãm me kàjkwa nhõt kurũm kakrã amrẽ bikamẽnh baja pumũn kam abenmã kum, "Gẽdja na ruw", ane. Ga me mrãmri tu kõnh kum irkumrẽx, nhyim arým ruw.

⁵⁵ Nã gãm me kõk djãbẽr týtjã pumũ, kàjkwa nhirẽ kurũm kõk djãbẽr pumũn kam abenmã kum, "Gẽdja on amex nhyim kam arým arngro týt:x ne", ane. Ga me tu mrãmri kõnh kum irkumrẽx nhyim ã ane.

⁵⁶ Kẽ, nã gãm me ajẽx ne mýjja mar kajgo ar o aba. Kàjkwamẽ kõk djãbẽrbit ne ga me aje mar ne omũnh. Mýkam ne ba me akam ar ibari mýjja pumũnh kêt kwý 'yn me amã mýjjao amirĩto iba ga me ja mar kêt ne omũnh kajgon amim, "Ije tõ mýj'ã"? anhýr kajgon mar kêtikumrẽx ne.

⁵⁷ Nhyim mýkam ne ga me amimar ne amijaxwemã akator ne Metĩndjwýnhmã amijarẽnh kêt ne? Ja ne katãt. Mýkam ne ga me ã anhýr kêt ne?

⁵⁸ Gẽdja ga me Metĩndjwýnh nhõ akati bõx kेत्रi kum amijo a'wý gẽ me ajo mex. Ba me amã arẽn me'õ'ã me ajakre. Birãm me'õ amã, "Ga ne ga ibẽ mýjjao ajkẽn ar ikam amikrão aba. Aje imã o pãnh kêtgam gẽdja ba bẽnjadjwýr kute me axwemã apõx'ýr ajo tẽ gẽ amã pãnh jarẽ", ane. Gẽdja ga amibẽx ne kute 'ýr ajo bõx kेत्रi kum amijarẽn kum o pãnh. Kute memã axwe pãnh jarẽnh djwýnhmã apa 'amýnh ne abjẽro tẽm nhyim kute krãkamngõnhmã akanga nhyim me kute abẽ ijẽ kेत्रi. Kute ã ajo anhýr kेत्रi gẽdja ga atẽmbẽ kum o pãnh. Dja ga ã o anen kum o pãnh kêt nhyim arým mekbẽ ijẽ djãkam amẽ ga kam kum o pãnh ra:xo dja.

⁵⁹ Gêdja ga kum pânho dja:n kum pânho ino rer jabej arÿm akato. Nnym be djã gãm kum pânho ino rer kêt ne mrãmri arek aku'ê. Gêdja ga me ã anen Metĩndjwÿnh kute memã axwe pãnh jarênh nhõ akati kator kêttri Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne kum amijo a'wÿ gê me ajo mex, ane. Nãm ã Jeju memã arênhõ ane.

13

Kute me kute abenmã axwe kukrà kêt mex ne arênh nêje me kukrà.

¹ Ne kam memã kabên ja jarênh pa nnym me kam kum pykabê Garrêjakam me ja jarê. Nãm me Metĩndjwÿnhmã mry pan kubô. Kum bôro ku'ê rã'ã nnym Piratu õ àpênh krãkamngônhre me'ÿr ano nnym me pĩne me imex ne, me kute mry bôro ku'ê ja ne me me imex ne, ne mry kamrômê me kamrôo akà. Nnym me omÿn kam Jejumã arê.

² Nnym kam memã kum,

—Birãm gãm me we, “Be nãm me õ pykakam me ja axweo me tĩnja jakrenh mex ne kam ty.”

³ Arkati. Ba me amã arê. Me gadjwÿ dja ga me amim akator ne wãnh ajaxwemã anhirer ne Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akêx kêt kam me kudjwa tu abiknorkumrêx ne, me akunĩ, ane. Nãm ã Jeju ane.

⁴ Nnym krĩraxbê Djeruxarêkamdjwÿ kikre prêktibê Xirôwe me imex ne. Nãm me'ã tÿm ne meo 18 ne me imex ne. Nnym me adjwÿnhdjwÿ pumÿn kam Jejumã arê. Nnym kam ajte memã kum,

—Birãm gãm me we, “Be nãm Djeruxarêkam me ja kute Metĩndjwÿnhkam amikrào me tĩnja jakrenh mex ne kam ty.”

⁵ Arkati. Ba me amã arê. Me gadjwÿ dja ga me amim akator ne wãnh ajaxwemã anhirer ne Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akêx kêt kam me kudjwa tu abiknorkumrêx ne, me akunĩ, ane. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju memã ane. Nãm me abenmã axwe kukrà kêt mex ne arê nnym kam ã memã ane.

⁶⁻⁷ Ne kam ajte memã atemã mÿjja 'ã ujarênh jakreo tẽ. Me kute abenmã axwe kukrà kêt mex ne arênhbê ne memã kum,

—Atemã pidjôbê pigêre ne õ àpênh kute õ bẽnjadjwÿrjamã kremã o tẽ. O tẽn kum kre. Pidjôkô nhipôkri kum kre. Nnym

arÿm ingrôt ne abatàn ne. Nnym õ pidjô djwÿnhja kute õ jabejmã 'ÿr tẽ. Ne te õ jabej nnym amex nnym te õ jabej nnym ajte amÿ amex nnym te õ jabej, õ jabej te aprãn kam õ àpênhmã kum, “Ota aje pidjô kreja õ kêt ne. Arÿm 'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt ba te õ jabej. On tẽn kum ta. Mÿj kadjy ne mõn inhõ purkam ãm kajgoo dja”? ane.

⁸ Nnym õ àpênhja kum, “Adjÿm bẽnjadjwÿr. Gê arek djan 'ã amex pydji ba kam bu'ã kakuwn kum mry nhĩno ipók ne o kane. Mry nhĩno dja ba kanen kam gop õ jabej.

⁹ Dja õ mex ne kam arek dja. Gêdja õ kêt ba tu kum kuta”, ane. Tãm ne ja.

Metĩndjwÿnh on kute memã pãnh jarênh kêt. Tũmrãm dja ã memã pãnh jarê. Me kute axwemã irer ne kute tũmrãm 'ÿr amijo akêx kadjy ne tũmrãm memã pãnh jarên meo ajkê. 'Ã ne kute memã ujarênh jakreja.

Kute me'õ nire punuo mex.

¹⁰ Ne kam pi'ók råràr 'õkam me kute abeno bikprõnh djãkam memã Metĩndjwÿnh'ã ujarênhõ dja.

¹¹ Nnym kam me'õ nija wadjà. Me karõ punu'õ ne mã o ba nnym kam ibôn mrã. Ibôn mrãnh'ã amex krãptĩ. Arÿm 'ã 18. Nãm te katàt kàjmã ãmmãn katàt kêt mex ne.

¹² Nnym kam Jeju omÿn kam amiwÿr ku'uw ne kam kum,

—Àpnhĩre, me karõ'õ kute ajo baja ne arÿm amã ire, ane.

¹³ Ne kam 'ã ikra dji. 'Ã ikra dji nnym tebê kàjmã dja, arÿm katàt ne dja. Ne kam Metĩndjwÿnhmã mextire jarênhõ dja.

¹⁴ Nnym bep me bikprõnh djãkam bẽnjadjwÿrja ne 'ã ngryk ne. Pi'ók råràrkam Jeju kute meo mexo ãmkam ne 'ã ngryk ne. Ne kam memã,

—Pi'ók råràr ne ja. Pi'ók tykkambit ne me àpênh djà. Pi'ók tyk amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrutkambit ne me àpênh djà. Kam dja ga me amrê mõ gê me ajo mex. Kwãrĩk wãnh ga me pi'ók råràrkam amrê 'ÿr abao adjãm kêt, ane.

¹⁵ Nnym kam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kum,

—Kê, nã gãm me ajêx ne ajajkwakambit amimex jarê, ar amimex jarênhõ aba kajgo. Nhÿnh ne ga me ajõ pi'ók råràrkam anhõ krit'õ kôm kêt ne, anhõ mryti nàr mry'ã

krīja krādjê djà 'āpre bôn ūrkwā kurūm o akaton o tē nhym kōm kêt ne? Kati, nā gām me pi'ôk rārarkam anhō krito aba nhym kōm ba.

¹⁶ Ije nhym mykam gêdja ba me'ô ni, Abraão tãmdjwýja 'āpre bōnh kêt ne? Me ga ne ga me pi'ôk rārarkam anhō krito 'āpre bō. Nhym mykam gêdja ba kubêngôkreja 'āpre bōnh kêt ne, Xatanaj kute uwpre'ā amex krāptī, arým 'ā amexbê 18ja 'āpre bōnh kêt ne? Kati, dja ba 'āpre bō gē kàjmā dja, ane.

¹⁷ Ā kum ane nhym kam kurê djwýnhja amikam pijām ne. Nhym bep me ja, me kunī ne me tu kam kīnhkumrêx ne. Nām Jeju memā mýjja krāptīo pōx nhym mexkumrêx nhym me kam kam kīnhkumrêx ne.

Metīndjwýnh kute me utār ne meo ba.

¹⁸ Nhym kam ajte Jeju memā kum,

—Ē, Metīndjwýnh kute me utār ne me kadjy bēnjadjwýr ne kute ar meo baja, mýj ne kute urāk? Mýj'ā ne ba ije akremā?

¹⁹ E kum nām kute pidjō 'y kryre ja pyrāk. Pidjō 'y kryrebê motadu. Me'ô ne amim 'y kryreja by ne kam o tēn ō purkam kre nhym tebê abatānh ne. Abatānh mexkumrêx nhym kam kwēnhne apýnh pa'ā aê, ane.

Me kute amim Jeju marmā nhym arým ja pydji kadjy amima, nhym arým ja kadjy amiman 'ā tým, nhym ja kôt 'ā tým, nhym ja 'ā tým, nhym ja 'ā tým nhym arým 'ā krāptī ne. Ā ne 'y kryre ja jakre.

²⁰ Ne kam ajte memā kum,

—Metīndjwýnh kute me utār ne me kadjy bēnjadjwýr ne kute ar meo baja mýj ne ba ije 'ā akremā?

²¹ E kum nām kute djwý nhigot djà pyrāk. Me'ô nire ne djwý djôm byn ngōnhkam kumēn kam ajte iby o amānhkrut ne kumē ne kam kadjy djwý nhigot djà ngri:re ja by. Ne kam o akān kudji nhym nōn kam arým igot mō. Igot mō:n arým rax ne kam prīne djwýo tuknī, ane. Nām ā me kute Metīndjwýnh mar amū abendjō'ā abenmā Metīndjwýnh jarēnhō ane nhym arým me pyka kunīkôt arēnhō ajmā nhym arým pyka kunīkôt me kute Metīndjwýnh mar krāptī ne. Ā ne memā djwý nhigot djà jakren arē.

Kikre jajkwa krekre ngrire'ā ujarēnh.

Mat 7.13

²² Ne kam tu Djeruxarē'ýr krākumrêx ne. Ne kam apýnh krī rūnhmē krī kryre kôt mō. Kam memā Metīndjwýnh'ā ujarēnh mō.

²³ Djeruxarē'ýr me mōrkôt ne memā 'ā ujarēnh mō nhym kam me'ô kum,

—Bēnjadjwýr, djām Metīndjwýnh kute me utārja djām me ngrērebit? ane.

²⁴ Nhym kam memā,

—Ē, kwārīk wānh ga amū me ja mar kêt. Nhym bep Metīndjwýnh dja ga amikajmā'ā ama. Ga me kikre jajkwa krekre ngrire kōnh mrānh, kōnh ngjēnhmā mrānh týx ne kute ikjêo aben rēnh ne mrānh ne ngjēxa pumū. Gadjwý dja ga ā amikam atýxo anen Metīndjwýnh nhō pyka'ýr bōx. Ba me amā arē. Nām me krāptī te 'ýr armā. Dja me te o anen te o anen 'ýr ar kêt ne. Kute mrāmri ne me te kikremā ar prāme ja pyrāk.

²⁵ Dja ō kikre djwýnh 'ýr tēn kikre'ā ijê, me abê kikre'ā ijê. Ga me kam wānh kapôtā akumex. Ne kam 'ā ijê djà mōro akumex. Te 'ā ijê djà mōro akumex ne kam kum, “Bēnjadjwýr, amrē me imā kikre'ā ta ba me wām wadjā”, anhyro akumex. Te kum ane. Nhym kam me amā, “Kê waj, ije me amar kêt. Ije mýjwā kurūm me ajapōx djākôt me amar kêt”, ane.

²⁶ Dja ga me te kum, “Tô gêt anhkō'ā ne ba me inhō kwý krēn kôt ikō ga me inhūrkwā kabe'ā me akreo mō”, anhyro akumex.

²⁷ Nhym kam me amā, “Ba me amā arē ga me ikabēn ma. Ije mýjwā kurūm me ajapōx djākôt me amar kêt. Rūm mān me mō, me aje ajaxwebit markam dja ga me rūm mō”, ane. Dja ā ō kikre djwýnh me kapôtā akumexjamā ane.

²⁸ Ā me amā ane ga me kam amran amim angyrk ne wānh amijanēn amijo pyka titik ar o aba. Abraōmē Idjakmē Djakomē Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh kunīmē dja me Metīndjwýnh nhō pykakam ar ba, ga me te me omū. Metīndjwýnh arým kute me utār ne me kadjy bēnjadjwýr ne kute ar meo ba, ō pykakam kute ar meo baja dja ga me te me omū, amybým me omū ne kam ajte jām amipumūn kam amikam angyrk ne. Metīndjwýnh kute bōm me arēnhkam

gêdja ga me ã amim angryk o anen amran amijanên ar amijo pyka titik o aba.

²⁹ Bir be, dja me apÿnh pyka kunîkôt Metîndjwÿnh'ÿr akuprôn kam kutã õ kwÿ krêno kumex. Kàjkwa kraxrûm me jamê, kàjkwa nhôt kurûm me jamê, aktã kàjkwa nhirê'ãnh me jamê, me tãm dja me 'ÿr bôx ne kutã õ kwÿ krêno kumex. Nhyr bep Metîndjwÿnh dja me ja kadjy bënjadjwÿr ne meo ba.

³⁰ Nhyr kam pykabê me 'uwti, me kâtãm ar baja gêdja me kumrêx Metîndjwÿnh nhõ pyka'ÿr bôx. Nhyr bep jakam me kute amirûnhbit mar ne kute amirûnh mar kanàrrãm baja gêdja me pãnh me katên mrã, ane. Nãm ã Jeju memã Bãm nhõ pyka jarênho ane.

Jeju Djeruxarêkam me jakam kapri.

Mat 23.37

³¹ Nãm memã kabên jarên pa nhyr kam mebê pardjêu kwÿ 'ÿr bôx ne kam kum, —On ja kurûm tẽ, ane. On ja kurûm tẽ. Arÿm ne Erodji kute abînmã akangrô, ane.

³² Nhyr kam memã kum,

—Ãm me môn kukônhwãmã arê, axwere wãmã arê, “Ota ba akati jakam arek me karõ punubê me utãro djan me kanêo mexo dja. Gêdja akati ba ajte tãm ne. Nhyr ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba arÿm inom kumê.” Dja ga me ã kum ane.

³³ Nã, mrãmri ne ba arÿm Djeruxarê'ÿr itêmkumrêxmã. Dja ba akati jakam meo mexo tẽn nõ nhyr akati kêt ba ajte amũ tẽn 'ÿr nõ nhyr akati ba arÿm 'ÿr bôx, Djeruxarêkam bôx. Nhÿnh ne me kute atemã krîrax 'õkam Metîndjwÿnh kabên jarên djwÿnh par djã 'õ got ba 'ÿr tẽ? Kati, Djeruxarê pydjii. Pydji ne ba arÿm 'ÿr itêmmã. Kam gêdja me ibi, ane. Nãm ã Jeju mekbê pardjêumã ane. Ne kam ajte Djeruxarêkam me ja'ã,

³⁴ —ÿ, Djeruxarê, Djeruxarê, mÿkam ne akra Metîndjwÿnh kabên jarên djwÿnh par prãm ne? Mÿkam ne keno me titik ne me kupa, Metîndjwÿnh kute me awÿr me anorja pa? Ije nã bãm te ije me ajo ibikprôn ne ije me ajo atommã. Kute mrãmri ne õkrênê'ãnh kute arao krao bikprônha pyrãk. Ba ren ã me ajo ane. Nã bãm te ije ã me ajo anhÿrmã ga me.

³⁵ Ë, jakam me amõr djã ja gêdja kukrit mex ne kaprÿn nõ. Ë, ba me amã arê, jakam dja ga me ipumûnh kêt kumrêx ne. Ipumûnh kêt rã'ã: nhyr inhõ akati ijo rãm ne jao tẽ ga me abenmã kum,

“Ë, ota arÿm Metîndjwÿnh kabênkôt tãmja bôxmã. Gê Metîndjwÿnh o kînh.” Ga me ã abenmã ane ba kam arÿm me awÿr bôx, ane.

14

Jeju kute me'õbê pardjêu nhürkwãkam õ kwÿ krên.

¹ Nãm memã kabên jarên pan kam ajte tẽ. Nhyr ajte pi'õk rãrãr nhyr mekbê pardjêu nhõ bënjadjwÿr ngri'õ kum,

—Amrê ikôt tẽn inhürkwãkam ikutã anhõ kwÿ krê, ane.

Nhyr kum “Ã” anen kôt tẽn kutã õ kwÿ krê nhyr me arek kam no tyn omûnhõ nhÿ.

² Nhyr Jeju kutã me'õ my nhÿ. Nãm prîne igoto tuknî.

³ Nhyr mekbê pardjêumê me kute Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnh arek Jeju pumûnhõ nhÿ. Kute o mex jabej ne me ikô'ã nhÿn omûnhõ nhÿ. Nhyr kam memã, —Djãm ori me kute pi'õk rãrãrkam meo mexkam punu? Djori kam punu? ane.

⁴ Nhyr me pijãm djãje anhikrê:n nhÿ. Nhyr kam pa'ã byn kãjmã kudjan o mex ne kam ano.

⁵ Ne kam memã kum,

—Gêdja me ajõ kra'õ, me ajõ nhõ krit'õ pi'õk rãrãrkam tẽn kreti, ngômkwatikam tÿm, mã gêdja ga on? Djãm aje arek pi'õk rãrãrkam omûnh kajgoo adjãmmã? Omûnh kajgoo adjãm nhyr tykmã? Kati, gêdja ga pi'õk rãrãrkam o wabi, ngõ kute bîn ketri, ane.

⁶ Nhyr me ajte anhikrê:n nhÿ, ne te kute amipãnh kum kabên'õ jarênhmãn mrãmri nhÿ.

⁷ Nhyr me õ kwÿ krêno ÿrja, bënjadjwÿr kute memã arên nhyr me õ kwÿ krênmã ÿrja ne me kwÿ amijo rûnh prãm ne mekbê amijo me rûnh krî djã pytã. Nhyr Jeju me omûn kam nêje memã kabên kadjy memã mÿjja'ã ajarê ne memã kum,

⁸⁻⁹ —Me kute abenã me rênhkam ne me àkur rûnhî. Nhyr kute abenã me rênh djwÿnhja amã kabên jabej ne amã, “Amrê

tën me kutã anhõ kwý krẽ”, ane. Ga kam tën ùrkwãmã wadjàn kam kwãrîk wãnh ga amijo me rûnh krî djã pytàr ne kam anhÿr kêt. Dja me bënjadwÿr'õ akõt bõx, kute raxo ajakrenh'õ akõt bõx nhym kam abenã me rënhdjwÿnh amã, “On kàjmã dja. On kàjmã dja gê tãwã nhÿ. Tãwã ne kute raxo ajakrenh. Ga dja ga tën me burũm nhÿ, me wã nhikõ'ã nhÿ”, ane ga kam apijãm ne. Kute me ipõkri amã anhÿrkam dja ga apijãm rax ne.

10 Bep kati, dja ga anhõ kwý krën kadjy wadjàn tu me burũm nhÿ, me kàtãm ja nhikõ'ã nhÿ nhym kam ta, abenã me rënhdjwÿnh ta gédja amã, “Kati, Bëpbãmre, amrẽ tën me rûnh krî djàkam nhÿn anhõ kwý krën mex”, ane. Ga kam arÿm 'ÿr tẽ. Ta gédja arÿm me ipõkri ajo rax. Nhym me kunĩ arÿm araxkõt apumũ. Me aro'ã anhõ kwý krëno anhÿrja dja me araxkõt apumũ.

11 E kum ã, me kute amijo rûnh prãmja gédja me ï pijãm ne. Nhym bep me amikam pijãm ne akrãmã ar kute amijo baja gédja arÿm Metĩndjwÿnh pãnh meo rûnh ne, ane.

12 Nãm ã Jeju me ro'ã õ kwý krëno ÿrjamã anen kam ajte bënjadwÿrjamã kabën ne. Ne kum,

—Gédja anhõ djwÿ kumex, anhõ mry kumex jabej ga arÿm anhõ kwý krën rax ne. Kàjkwa nhipõkri myt nhÿrkam nãr kon amykrykam anhõ kwý krën rax ne. Kwãrîk wãnh anhõbikwamẽ akamymẽ anhõbikwa 'õmẽ me kute amimexjamẽ me jamã arënh kêt, anhõ kwý krën djàja jarënh kêt. Me kute akubyn amã o pãnh karõ me jamã arënh kêt. Mÿkam? Bir, ga ren anhõbikwamã mÿjja ngã nhym ren arÿm amipãnh amã mÿjja ngã.

13 Nhym bep kati, dja ga anhõ kwý krën rax kutã, kadjy me õ mÿjja kêt, me kute amijo bikënh, me akry, me no rã, me jamã akabën gê me akutã õ kwý krẽ.

14 Metĩndjwÿnh dja pãnh ajo kînh ne. Me 'uwtĩja dja me te kute amã o pãnhmã. Nhym bep Metĩndjwÿnh dja amã o pãnh ne, me katãt mrãnh ne tyk ne akubyn tĩn nhõ akatikam gédja arÿm amã o pãnh ne, ane. Nãm ã Jeju kum kabën jarënho ane.

Metĩndjwÿnh kute amiwÿr me 'wÿr'ã me õ kwý krën jakre.

Mat 22.1

15 Nhym kam Jejumẽ ro'ã me õ kwý krëno ÿr ja'õ kuman kum,

—Be, godja me'õ Metĩndjwÿnh nhõ kàjkwa'ÿr bõx ne kutã õ kwý krën jabej, dja mrãmri kînhkumrëx ne, ane.

16 Nhym kam kum,

—Me'õ ne arÿm kute memã djwÿ nhije djãrmã djwÿmẽ mry nhijeo nhÿ. Ne arÿm kadjy me krãptĩmã arẽ ne arÿm memã djwÿmẽ mry ga nhym arÿm xêr.

17 Arÿm xêr nhym kam kadjy õ àpënhmã arën kum, “Mã tën ar wãmã arẽ. Ar wãmã arẽ gê amrẽ ar mõ. Dja ga arkum, ‘Arÿm ne xêr gwaj on 'ÿr banhõ kwý krẽ’, ane.”

Amrëbê ne kadjy memã arẽ ne kam ajte kadjy me'ÿr õ àpënh jano. Nhym kam õ àpënhja tën bõx ne te kadjy memã arẽ.

18 Nhym kam ar kunĩ apÿnh kukràdjãkõt kubê amikati ne. Ja kumrëx ne kum, “Kati, ajbir ne ba amim pur byn kam ije omũnhmã 'ÿr tẽ. 'ÿr tën kum ijarẽ. Dja ba wãm itëm kêt ne. Kwãrîk wãnh gê ikam ngryk kêt”, ane. “Nën”, ane.

19 Nhym atãri ja kum, “Ota ba ajbir mryti krãptĩbê 10o bõx ne kam ije gop àpënh mex jabej, tÿx jabej ije kabimã 'ÿr tẽ. 'ÿr tën kum ijarẽ. Dja ba wãm itëm kêt ne. Kwãrîk wãnh gê ikam ngryk kêt”, ane. “Nën”, ane.

20 Nhym kam kute o ino rerja kum, “Ajbir ne ba iprõ ne kam te ije kum inhirer ne wãm itëmã”, ane. Nãm ar ã kubê amikatio ane.

21 Nhym kam õ àpënhja tën bõx ne kum arẽ, õ bënjadwÿrjamã arẽ. Nhym kam ngryk ne, õ bënjadwÿrja ngry:k ne. Ne kam kum, “Amibêx ne amũ aprõt ne ajte me abej. Ngõo pry kamũn kikre bu kamũ. Ne amrẽ me õ mÿjja kêt, me kute amijo bikënh, me no rã, me akrywã kunõo mõ”, ane.

22 Nhym kam õ àpënh meo bõx ne kam, “Be, ota ga aje imã me arënhja ba arÿm meo bõx nhym me kute kikre jaêr kêt rã'ãã”, ane.

23 Nhym kam õ bënjadwÿrja kum, “Ajte akubyn me'ÿr tën prykõt me abej ne purkamdjwÿ ajte me abej, ane. Memã arën me pa 'amÿn amrẽ meo mõ. Amrẽ meo

mõn meo bõx gê me prĩne inhũrkwã kre jaê”, ane.

²⁴ Ba me amã arẽ, ije kumrẽx 'wýrja gêdja mrãmri ikutã õ kwý krẽn kêt kumrẽx ne. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju mekbê pardjêumã anen kàjkwamã 'ýr me bõx kêt mã ã arẽnho ane.

Kute mã me Jejukõt bikamẽnhmã memã arẽnh.

Mat 10.37; Mak 8.34; Ruk 9.23; Dju r 12.26

²⁵ Ne kam ajte Djeruxarẽ'ýr krà. Nhy m kam me itepato kõt mõ. Kõt mõ: nhy m kam me'ýr akẽx ne memã kum,

²⁶ —Dja ga me ajõ mã ikõt abikamẽnh prãm jabej gora amã ijabê tỳxo, amã ikĩnh tỳxo amã anhõbikwa kĩnhja jakrenh mex ne. Dja ga amã abãmmẽ anãmẽ aprõmẽ akramẽ akamymẽ akanikwýnhmẽ kĩnh kêt ne kam ga amã aminhĩdjwý kĩnh kêt ne kam bajbit amã ijabê tỳx ne kam arým abê inhõ àpẽnhkumrẽx.

²⁷ Ne kam ajte dja ga me ajõ amã atokry puma jabej kam arým ikõt aba djwýnh kêt kumrẽx. Nhy m bep kati, dja ga ijã amikaren ikudjwa aje anhõ pĩte'y mýnh mãn prãbê atokry rax ne amã ijabê rã'ã nhy m me kute abĩn jabej ga ikanga kêt ne tu mã ikõt ajkamẽn kam arým mrãmri ikõt aba djwýnhkumrẽx, ane. Nãm ã Jeju memã anen kam ajte memã kum,

²⁸ —Nà, dja ga me ajõ aje kikreti nhipêx jabej gêdja ga kadjy amikadjwýnhbê amim 'ã karõ ne amim 'ã pi'õk kaprĩ jakre kumrẽx ne.

²⁹ Got ga ren 'ã pi'õk kaprĩ jakre kêt ne ren ipêxo mõ nhy m ren kam abê 'ýr pi'õk kaprĩ atãk ne. Ga ren kam kum parbit pumjuw. Kum parbit pumjuw ne kam te aje inomã mẽnhmãn kam ren tu katẽri krãta. Nhy m kam ren me kãtãmja ajã keket ne ren kam ajaprý,

³⁰ “Tãwã ne kute kikre nhipêxo tẽm ne inomã mẽnhmãn ar o ban kam katẽri krãta”, ane. Ga ren kam apijãm ne. Bir be, ã me kute ajã anhýr kêt bẽ gêdja ga pi'õk kaprĩ kumrẽx 'ã akre.

Bir be, gêdja me'õ mã ikõt bikamẽnh prãm jabej, amim ijã karõ kumrẽx ne kam amim, “Ije ba on mã Jejukõt ajkamẽ ne kõt ar iba, o ino rer kêt, katẽri krã'yr kêt. Dja ba tu

kõt ar ibakumrẽx ne”, ane. Dja ga ã me ajõ ijã amim karõ anen kam mã ikõt ajkamẽ, ane.

³¹⁻³² Ba me amã ajte 'õdjwý jarẽ. Bẽnjadjwýr ja ne arým kurê djwýnh'ýr õ àpẽnh jao mõ. Nhy m õ àpẽnhja krãptĩ ne. Õ àpẽnh ne kubê 20.000. Nhy m kum ýrja nhõ àpẽnh ngrêre. Kubê 10.000. Nhy m bẽnjadjwýr ja kute nĩnh 'ýr õ àpẽnho mõr ja ne kum ýr nhõ àpẽnhja jakrenh mex ne. Nhy m kam kum ýrja bit kurê djwýnh kutã õ àpẽnho mõn kam ajte amikam ajkam aman te kurê djwýnh'ã õ àpẽnh jakren kam amim, “Ije, mýj dja ba nẽ? Ije ba me'ýr inhõ àpẽnh jano, nĩjar me mõr rã'ãri gê ikãxã mekmã ijã aprã. Bar arek apýnh nhýn idjumar mex”, ane. Nãm me ja bit kute me ja'ýr prõtmãn kam te amikabin amikam ajkam aman tu akubyn akẽx ne.

³³ Be, dja ga ã amim ijã karõ kumrẽxo ane. Aje arek o atẽm ne aje inomã mẽnh kadjy, katẽri krã'yr kêt kadjy. Dja ga amikabi kumrẽx ne kam anhõ nẽkrẽx, anhõ mýjja kunĩ'ã ano tỳx kêt ne tu amibê kanga ne kam mrãmri ikõt aba djwýnhkumrẽx. Nhy m bep kati, dja ga anhõ nẽkrẽx 'amýnh tỳx ne kam arým ikõt aba djwýnh kêt kumrẽx.

³⁴ Ê, kadjwanhĩ. Kadjwanhĩ ne mexri ànhkumrẽx, akrykumrẽx. Nhy m bep arým tũmkam ành kêt, akry kêt nhy m me kute ajte o mex kêt kumrẽx. Me te o ane. Mrãmri tu akry kêt. Mýj kadjy ne ga ar o aba kajgo? Kajgo mexi.

³⁵ O me kute djwý kane kêt ne kute mry nhĩnmẽ o bikar ne kute o pidjõjadjwý kane kêt. Nãm me tu o ban mũm kurê. Arým mrãmri akry kêt. Kajgo mexi. Gop me ajamakkre jabej, gop on ama, ane. Nãm ã me'õ kute amijo Jeju pytar ne kõt tẽm ne katẽri kubê akẽxkam ã kajgo ane, kum õ nẽkrẽx kĩnhkam kute kubê akẽxkam ã kajgo ane. Djã nãm mrãmri mã Jejukõt ajkamẽ got? Kati, nãm 'ẽx ne kõt ar ba kajgo.

15

Mrykĩ'ãtomti pydji biknor.

Mat 18.12

¹ Nhy m kam me kute bẽnjadjwýr ba-jtemmã pi'õk kaprĩõ atom djwýnhmẽ me axwe ajte Jeju'ã akuprõn kuri kumex, me

kute kabên marmã ne me 'ã akuprôn kuri kumex.

² Nhyam kam mekbê pardjêumê me kute Mòjdjê kukràdjà mar djwýnhmê ne me kàxã kabên ne, bèn prĩkam kabên ne abenmã,

–Djidjàk, tãwã ne kum me axwebit kĩnh ne ajte ro'ã môn õ kwý krêno nhỹ, ane.

³ Nhyam kam atemã memã mýjja'ã ujarênh jakreo tèn memã,

⁴ –Birãm me ajõ nhõ krit, mrykĩ'ãtomti krãptĩbê 100. Dja abê pydji akuno ga kam mã dja ga on? Dja ga tu anhõ mrykĩ'ãtomti krãptĩbê 99jamã anhire gê wãnh akutêp kumex, kapôt kukritkam kumex ga kam pydji biknorja jabej tẽ. Abej tẽ:n arým kum akaton aprôn o tèn o bõx.

⁵ Aprôn o tèn o bõx ne kam akĩnh ra:x ne.

⁶ Akĩnh rax ne kam anhõbikwamê anhũrkwã nHITEPã me jao akuprôn kam memã kum, “Ota ba arým inhõ krit ibê biknorja japrôn o tèn o bõx. Dja ga me idjõ'ã akĩnh ne akĩnh rax”, ane.

⁷ Bir be, gêdja ã kàjkwakam me kĩnho ane. Me'õ pydji gêdja amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx nhyam kam me kĩnhkumrêx. Me'õ pydjikam dja kàjkwakam me kĩnh rax ne. Kam kĩnh raxo me mex, me krãptĩkam kĩnhja jakrenh mex ne. Me kute, “Bep ba ne ba katat mrãn imexkumrêx”, anhỹr ne ajkwaobit kute amimex jarênhja ne Metĩndjwýnh kute meo mex kêtê. Nhyam kam kàjkwakam me jadjwý mekam kĩnh kêt ne.

Ngõnhponho pi'ók kaprĩ pydji biknor:

⁸ Ba ajte me amã 'õdjwý jarẽ. Me'õ nire nhõ kryt jakao ngõnhponho pi'ók kaprĩbê 10 ne pydjin kubê akuno, pãnh ra:xkam. Mã dja on? Dja ngõnhpõktimã adjàn kam prĩ:ne ar abej kapõnho ban kam kum kato.

⁹ Kum katon kam õbikwamê itepã kikrejakam me jao akprôn memã kum, “Me ikõt akĩnh. Ota ba arým ije pi'ók kaprĩo ibiknorjamã ikato”, ane.

¹⁰ Bir be, ba me amã arẽ. Dja Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh ã kĩnh ane. Me'õ pydjin amim kator ne kute wãnh axwemã irern kam kute Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx nhyam kam ã kadjy mrãnh

djwýnh kam kĩnh ane. Nãm ã Jeju memã ujarênh ane.

Me'õ kra biknor ne akubyn bãm'ýr akêx.

¹¹⁻¹² Ne kam ajte memã 'õdjwý jarênh memã,

–Me'õ my kra amãnhkrut nhyam kam kutapureja bãmmã kum, “Djũnwã, gop on ar imã anhõ nèkrêx kwýo ajkjê. Aje ar imã atyk kutã nèkrêxo abikjêrmã arênhja on atĩnri ar imã o ajkjê, ar ije kam amak kêt kadjy”, ane.

Nhyam kam kum “Ã” anen kam arkum o ajkijn kutapure jamã kungãn kutewajamã kungã.

¹³ Nhyam kam bãm kute kum õrja arým amim kuby, kutapureja amim kuby. Nhyam kam 'ã akati ngrêre nhyam kam arým mã o mõ, õ mýjja kunĩo atom ne o môn ajbubê o tým, pyka 'õkam o môn o bõx ne kam arĩ:k ar o ba. Tu arĩk ar ba'ã pi'ók kaprĩ krêno tẽ:n kam krên pa.

¹⁴ Prĩne 'ã pi'ók kaprĩ krên mex ne, ne kam arým arĩk ar ba. Nhyam kam pykawãkam arým djwý kêtikumrêx, nhyam me prãmkam ar ba. Nhyam kam pi'ók kaprĩ krên pan kam tu arĩk ar ba, prãmkam ba.

¹⁵ Ne kam bẽnjadjwýr 'õ'ýr tèn kam kum, “Ba amã apê”, ane. Kum apênh nhyam kute kum pi'ók kaprĩ nhõr nhyam kute o mýjja byr ne krênmã. Nhyam kam bẽnjadjwýrja “Ã” anen kam õ mry nhõ kapõtmã ano, kute angrõ jamyre pumũnh ne kute kum o djuw mexmã. Nhyam kam kum omũnho dja.

¹⁶ Nhyam kam angrõ jamyre bày kakõ kuro ba nhyam kubêngõkreja* arým prãm bĩn mex nhyam te kute angrõ jamyre kutã bày kakõ kwý krênmã. Nhỹnh ne me'õ got kute kum mýjja 'õ nhõr nhyam kute krênmã? Arkati.

¹⁷ Nãm ar ban kam amim katon kam amim, “Ije, djã nãm ã ibãm nhõ apênhja anen ar prãmkam ba? Djũnwã ne prĩne õ apênho djuw mex nhyam kam djwý kumex. Djwý kumex ne kam 'ã kãtam ne kumex. Mýkam ne ba bajbit ar prãmkam iba.

¹⁸ Ba gêt on akubyn ibãm'ýr tèn kum, ‘Djũnwã, ota ba Metĩndjwýnhkam ar

* **15:16** Jeju nhõ pykakam me kunĩ bêngõkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kunĩkõt me kunĩ bêngõkre pyràk.

amikràò iba, ne gadjwỳ akam ar amikràò iba.

¹⁹ Djãm imex ne ga aje ijo akra rà'ãmã. Dja ga tu ijo anhõ àpênh, ijo ajtem ne. Ba kam amã apê. Gédja ba ã Djũnwã'yr tèn kum ane."

²⁰ Ne kam ekruş ne kàjmã djan kam bãm'yr tẽ. Bãm'yr tẽ: nhyam kam bãmja amybỳm omũ, kraja pumũ. Ne kam rerek ne, tik ngyo nhỹn kum kaprĩ ne. Ne kam prõt ne kajpan o tỳm ne kam abej muw.

²¹⁻²² Nhyam kam bãmmã kum, "Djũnwã, ota ba Metĩndjwỳnhmẽ ar akam ar amikràò iba. Djãm imex got ga aje ijo akra rà'ãmã", anhỹr konenh nhyam bãmja õ àpênhmã kum, "Amũ ar ajõ aprõt ne kubẽkà mexwãmẽ ikrakam ràxwãmẽ parkàwãmẽ amrẽ amỳn o aprõt ne kum angjê, ane.

²³ Ne ãm ar ajõ aprõt ne ije kutêp mryti jabatàn nyre nhĩptĩ'ã ma nhyam ãmwã japrõn amrẽ o tèn abĩ. Gwaj banhõ kwỳ krẽn rax ne bakĩnh kadjy.

²⁴ Ota ikra. Be, ikra djwỳnh ja ne ibẽ tyn ajte akubyn tĩn ne. Nãm akunon arỳm akubyn imã kato", ane.

Nhyam kam me kĩnh rax kato. Kĩnhkumrẽx ne õ kwỳ krẽno kumex.

²⁵⁻²⁶ Nhyam kam kutewaja purkam àpênho dja. Àpênho dja:n àpênho ino ren kam kurũm tẽ. Tèn kam kikre tẽpo tèn me kanga ma. Me toro dja nhyam me ngrer man kam amikutã bãm nhõ àpênh 'uw. Nhyam kutã tèn kajpa nhyam kum, "Mỳj nã"? ane.

²⁷ Nhyam kam kum, "Ije atõnhre ne arỳm bõx. Nhyam kam abãm kadjy mryti jabatàn nyreja bĩ, twỳmtija bĩ. Nhyam abãm kĩnhkumrẽx ne. Amrẽbê: atõnhre tẽm ne arỳm bõxkam ne abãm kĩnhkumrẽx ne. Mỳjja kute ajmã o kêt, umar mex ne ar ban arỳm bõx, kam ne abãm kĩnhkumrẽx ne", ane.

²⁸ Nhyam kam tu ngry:k ne kikremã àr kêtumrẽx ne. Ne kam kapõtã arek ngryk ne dja. Dja nhyam bãm 'yr katon te kum kabẽn ne, te kum me tor'ã apnên kum, "Amrẽ tèn anhõ kwỳ krẽn me kudjwa akĩnh", ane.

²⁹ Nãm te kum ane nhyam kam kum, "Kê wajre. Nã bãm amã idjãpê:nh ar iba. Arỳm idjãpênh'ã amex krãptĩ. Djã nã bãm abê

amikati? Ga mỳjja 'yr ijano ba 'Kê wajre' ane? Kati, nã gãm mỳjja 'yr ijano ba akrãmã amã 'yr mrã. Djã ne ga kam mãn imã anhõ mokaak'õnh bĩ bar inhõbikwamẽ ro'ã kwỳ krẽno nhỹn ikĩnhkumrẽx ne?

³⁰ Nhyam bep akamrerre ne anhõ nèkrẽxo mõn me kuprỳ'ã kukrẽn mõn ajbir bõx ga kum gu banhõ mryti twỳmtija bĩ", ane.

³¹ Nhyam kam bãmja kum, "Akmere ga ne ga arek ikuri dja. Ne inhõ mỳjja kunõ anhõ", ane.

³² Mrãmri ne bar ikĩnhkumrẽx ne. Mrãmri ne bar ikĩnh ne itor inhỹrja. E kum mrãmri ne atõnhre gu babê tyn ajte akubyn tĩn ne. Nãm akunon arỳm akubyn kato, ane. Nãm ã bãm kutewajamã ane. Tãm ne ja.

Be, nãm ã Jeju mekbê pardjẽmã ujarẽn ane. Metĩndjwỳnh kum me axwedjwỳ jabên kute me abej ne kute me utar nhyam me ô'ã kĩnh'ã ujarẽn ne ja.

16

Õ àpênh kute õ bẽnjadjwỳr noo biknor.

¹ Nhyam kam Jeju ajte kute kõt ba djwỳnhmã mỳjja 'õ'ã kabẽn jakremã arkum,

—Me'õ bẽnjadjwỳr ne õ pi'òk kaprĩ kumex. Nhyam kam õ àpênh ne kum kam àpênho dja. Pi'òk kaprĩmẽ nèkrẽxja kunĩkam kum àpênh ar ba. Nhyam kam me kàtãm ne me kum õ àpênhja jarẽn kum, "È, ota anhõ àpênh arỳm abê amijã anhõ pi'òk kaprĩ krẽno mõ, ane. Arỳm abê o apêx mexo mõ", ane.

² Nhyam kam arỳm õ bẽnjadjwỳrja amiwỳr ku'uw ne kum, "Mỳj nã? Mỳj ne ga ajmã o nhyam me imã ajarẽ? On amrẽ inhõ nèkrẽx'ã pi'òk no'òkwão akato ba omũ. Jakam dja ga imã adjãpênh kêtumrẽx ne", ane.

³ Nhyam kam kabẽn ja man kam õkre kadjwỳnhbê amim, "Ije tó mã dja ba nẽ? Arỳm ne inhõ bẽnjadjwỳr bõm imẽ. Mã dja ba nẽ? ãm arngro tỳxkam purkam idjãpênhbê irerekre ne kikre kabe'ã idjã'wỳr imrãnhbê ipijàmã", ane.

⁴ Nãm ja jarẽn nhỹn kam ajkam aman kam,

—E kum ã ane. Arỳm ne ba kuma. Jakam dja ba ar jamã ikabẽn jarẽ nhyam arỳm inhõ bẽnjadjwỳr kute bõm imẽnkam ar ja arỳm ijo õbikwan amiwỳr ijo wadjã, ane.

⁵ Ne kam ar kute bĕnjadjwÿrmã pãnh kĕtja amiwÿr ar ku'uw. Amiwÿr ar ku'uwn arkum, “Mã ne ga aje mÿjjao pãnh kĕtja kute?”

⁶ Nhyam kam kum, “Ngônh krôkrôktibê 100. Rôny kangô'ã ngônh krôkrôktibê 100 ne ba kum o pãnh kĕt ne”, ane.

Nhyam kam kum, “Mĩ. Aje pi'ôk no'ôk tÿmja byn on o nhÿn 100ja ngrãn pãnh 50 nhô”, ane. Ajĕx ne kum ngrĕre jarĕn kum 50 nhô, ane.

Nhyam kam ã anen kam kĭnhkumrĕx ne kunhôn mã tĕ.

⁷ Nhyam kam ajte abej ja kukij ne kum, “Mã ne ga aje mÿjjao pãnh kĕtja kute”? ane.

Nhyam kam kum, “Bàygogore'ã xakubê 100”, ane.

Nhyam kam kum, “Mĩ. Anhô pi'ôk no'ôk tÿmja by gĕ arĭk wãnh 100 nō, ga pãnh kum 80 nhô, ane. Ajĕx ne 'ã kum kãjbê krãptĭbê 80 nhô”, ane.

Nhyam kam ã anen kunhôn kam kĭnhkumrĕx ne mã tĕ. Nãm ã arkum o anhÿro tĕ. Ō àpĕnhja arkum ō bĕnjadjwÿrja noo biknoro anhÿro tĕ. We arkum kĭnh ne kute amipãnh o ôbikwamã ne ã arkum o anhÿro tĕ.

⁸ Nhyam ō nĕkrĕx djwÿnh ne ō àpĕnhja no mex jarĕ. Àkĭnhĭkam ne kum no mex jarĕ. Nà, mrãmri ne amikadjy no mexkumrĕx. Nà, mrãmri ne pykabê me ar baja ne me mrãmri amikadjy no mexkumrĕx ne o Metĭndjwÿnh nhô me ja jakrenh mex ne. Nhyam bep Metĭndjwÿnh nhô me ja ne Metĭndjwÿnh kadjy amak mex ne kam kute a'uri me mrãnhja pyrãk.

⁹ Djãm ã ar aje ō àpĕnh kudjwa me noo abiknoro anhÿrmã ne ba ije ar amã arĕnhja? Djãm ar adjãkĭnhĩ, ar ajĕxnhĭkôt aje meo anhôbikwamã got. Djãm ar aje pi'ôk kaprĭkôt meo anhôbikwa nhyam atykkam kute amikôt kãjkwamã ajo àbirmã got. Djãm me ja kute kãjkwamã ajo àbir gar atĭn rã'ã rã'amã got.

¹⁰ Arkati. Gĕdja me'ō mÿjja kakritte kumrĕx, mÿjja ngrire kam àpĕnh djan prĭne o djuw mex ne o àkĭnh kĕt, me'ō tãm gĕdja arÿm ajte amũ ijukri mÿjja rÿnhdjwÿo djuw mex. Nhyam bep kati, gĕdja me'ō mÿjja kakrittekam àpĕnh djan arÿm o akĩ ne

kam ajte mÿjja raxkamdjwÿ àpĕnh djan adjwÿnhdjwÿo akĩ.

¹¹ Bir be, tãm. Dja gar pykabê mÿjja kakrit, pi'ôk kaprĭjao akĩ djãm Metĭndjwÿnh kute kãjkwamã ō mÿjja rÿnh, ō mÿjja mex-tire kute ar amã ôrmã got? Kati, arÿm ne ar akabi.

¹² Dja gar ari me ō nĕkrĕx prokam amikrãn o adjãkĭnho aban ar mekbê o abikĕnho aba, djãm Metĭndjwÿnh kute ar amã anhô mÿjja nhôrmã, anhô nĕkrĕx djwÿnh kute ar amã ôrmã? Arkati.

¹³ Ĕ, nhÿnh ne me'ō ō bĕnjadjwÿr amãnhkrut'ō amĕ arkum àpĕnh ar ba? Kati, gĕdja o anen kam te o ane. Gĕdja kum ja kurĕn kam kum ja jabê. Nãr kon, gĕdja kum ja kĭnh ne kumãbit apĕ ne kam kum ja kurĕn kum àpĕnh kĕt ne. Dja ga amã Metĭndjwÿnh kĭnh ne ajte amã nĕkrĕx kĭnh ne kam kute bĕnjadjwÿr amãnhkrutmã adjãpĕnh pyrãk. Gĕdja ga te o ane, ane.

¹⁴ Nhyam bep mekbê pardjĕu ne me Jeju kabĕn maro nhÿn aprÿo kumex. Me kum pi'ôk kaprĭ kĭnhkam, kam ne arĕ nhyam kam me aprÿo kumex.

¹⁵ Nhyam kam Jeju memã kum,

—Me ga ne ga we me amijo katãt amrãnh ne. Me kunĩ kute we me amex pumÿnh ne kute me amã me amex jarĕnhmã ne ga we me amijo katãt amrãnh ne. Nhyam bep kati, Metĭndjwÿnh ne kute prĭne me akadjwÿnhbê me apumÿnh. Me aje amim mÿjja'ã karôjakôt ne me akadjwÿnhbê prĭne me apumũ. Be, mebĕngôkre ne me me akrãkãbit pumũ, ga me kam kute amex pyrãk nhyam me me amex jarĕ. Bep kati, Metĭndjwÿnh kute prĭne me akadjwÿnhbê me apumÿnh nhyam mÿjja punubit me akadjwÿnhbê ikwãkam kum me amex kĕt. Mrãmri me apunukumrĕx.

¹⁶ Amrĕbê ne me Mōjdjĕ kukrãdjãkôt ar amijo ba. Metĭndjwÿnh kabĕn jarĕnh djwÿnh kabĕnkôtme ar amijo ba. Ar kôt me kute amijo ba rã'ã nhyam arÿm Djuão ajte adjwÿnhdjwÿ bôx. Djuão kute ngônhmã me angĭĕnhja adjwÿnhdjwÿ bôx. Ajbir ne Djuão tÿmrãm bôx ne ar memã 'ã ujarĕnh ny jarĕnh ba. Me kute axwemã ir-ern kute Metĭndjwÿnh'ÿr amijo akĕx nhyam Metĭndjwÿnh kute me utãr ne me kadjy

bějadjwýr ne ar kute meo ba'ã ne memã ujarěnh tē. Nhy m me krãptĩ arým kute 'yr amijo akěx prãmkumrěx, kute mrãmri ne me krãptĩ kikre ngriremã ngjěnh prãm ne kam 'ã kute aben nhingãnhja pyrãk. Me kute ari 'ã ikjěo aben rěnh ne 'ã kute aben nhingãho kumexja pyrãk. Nãm me ã kute Metĩndjwýnh'yr amijo akěx prãmkam ã ane.

17 Nhy m Metĩndjwýnh kukrãdjã tũmja, kute me mrãnh mex'ã memã karõja, djãm arým tũm ne apěxmã? Kati, gědja rã'ã ne. Pykamě kãjkwabit dja apěx nhy m bep Metĩndjwýnh kaběnh dja tũmrãm rã'ã rã'ã ne. Nhýnh ne mýjja ngrire, mýrbě itãja 'õ biknormã? ane.

18 Ne kam ajte Metĩndjwýnh kukrãdjã 'õ jarě. Me kute tu prõ'yr bakumrěx ne kute kanga kětmã memã arě ne memã kum,

—Gědja me'õ prõ'yr mõn ar o ban kanga ne kam pãnh atemã me'õ'yr mõn kam kute krõ'ã prõ pyrãk. Mjěnja ne axwe. Nhy m kam ajte me'õ ne prõ kanga nhy m kam me'õja ne me'õ kute prõ kangaja'yr mõn kam arým kute me'õbě prõo ãkĩnh pyrãk, ane.

Radjaru mõn me'õ bėjadjwýr 'wýro nhý.

19 Nãm ã Jeju memã anen kam ajte memã mýjja 'õ'ã karõ ne memã,

—Me'õ ne õ nêkrěx kumex ne kute amidjwýnhbit mar. Nãm kuběkã mex, kuběkã pãnh raxbit jangij ne õ kwý krěnh djã mexbit kute mar. Myt kunĩkõt ne ã o anen õ kwý krěnh rax ne.

20-21 Nhy m kikre jajkwa krekremã me'õ bikěnhja ikwã. Myt kunĩkõt kikre jajkwa krekremã ikwã. Ne te kute õ anhy krěnh prãme. Me'õ kute myt kunĩkõt kuběkã mex, kuběkã pãnh rax jangjěnh ne 'ã mrãnhja tãm ne te kute õ anhy krěnmã kuri ikwã ne te 'ã 'wýro ikwã. Idjibě ne Radjaru. Tãm ne prĩne karýr týx ne, tẽmẽ prĩne týx ne. Karýrmẽ tẽ týx nhy m ta ikwã. Nhy m bep roprebit ne 'yr mât ne karýr kunuw, tẽ kunuw.

22 Nhy m õ mýjja kětja, Radjaru, arým ty nhy m kam kadjy mrãnh djwýnh kumýn kãkwamã Abraão'yr o tẽn o bõx. Nhy m kam ar ingět kukãmãre Abraõomẽ ro'ã ar ba. Nhy m me'õ nhõ nêkrěx kumexjadjwý ty nhy m me kam o mõn adjã.

23 O mõn adjã nhy m kam me tyk nhõ pykakam bõx ne kam tokry rax ne. Tokry: ne, ne kam tokry pymaje kãjmã rĩt ne amybým Abraão pumũ. Nhy m ar Radjarumẽ ro'ã ar ba. Ar umar mexkumrěx ne kĩnhkumrěx ne ar ba.

24 Nhy m kam Abraão pumũn kam kum amijo akijn kum, “Ngětwa, ngětwa Abraão, gop amrě amã ikaprĩn iwýr Radjaru jano gě amrě iwýr tẽn ngõmã ikra nhõttebit jadjãn o inhõto ngo, ane. Ota ba kuwyjakam itokryo bit itokry”, ane.

25 Nhy m Abraão kum, “Bir be, krãny, omũ. Atĩnri ne ga mýjja mexbito amikĩnh ne. Nhy m bep Radjaru ne kaprĩ, tĩnri kaprĩn ar ba. Ne kam arým jakam kĩnhkumrěx ne. Ga ne ga arým pãnh atokryn akaprĩre.

26 Ě, mýjja 'õdjwý. Djãm jãnh ne wãm awýr tẽm ne kute ajmã ajomã? Nãm me baněje inuwti: nõ, ne kam abenmã kre raxi. Ne kam jakam me ijõ'õ me awýr itẽm prãm kětẽ. Ga me ajõ nũnh pãnh me ikam abõx prãm kětẽ. Aprakamã ne gwaj baněje inuwti: nõ”, ane.

27-28 Nhy m kam kum, “E kum ã ne. Ě, ngětwa, gora ibãm nhũrkwã'yr Radjaru jano. Kam ne ikamy amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjěkět. Ar'yr dja Radjaru tẽn arkum arěnh arkum tĩn jadjã gě ar jakam, me tokry rax djãjamã ikõt bõx kět”, ane.

29 Nhy m Abraão kum, “Kati. Arkati, amrěbě ne Mõjđjẽmẽ Metĩndjwýnh kaběnh jarěnh djwýnh ar 'ã pi'õk no'õk ne te memã arě. Gě ar Mõjđjẽ ar kaběnh ma”, ane.

30 Nhy m kam kum, “Kati, ngětwa Abraão, got ren me'õ me tyk kurũm me'yr katon bõx ne memã arě nhy m ren me arým kõt amim katon kam ren wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'yr amijo akěx ne jakam bõx kět ne”, ane.

31 Nhy m Abraão kum, “Kati, dja me Mõjđjẽmẽ Metĩndjwýnh kaběnh jarěnh djwýnh kaběnh mar prãm kět, nhy m ajte me'õ me tyk kurũm katon te memã amijo amirĩt ne te memã arě nhy m ren ajte tãm ne. Te ren omũn tu ate krã”, ane. Nãm ã Abraão me'õ nhõ nêkrěx kumexjamã ane. Tãm ne ja, ane.

Be, nãm ã Jeju memã ujarěnh ane.

17

Me'õ me'õkam axwe nhy tu axweo bi-knormã.

¹⁻² Ne kam ajte kõt ba djwýnhmã,

—Wãnh ne me axwe pro ar akukãm rax ne nõ. Nhyt bep me kute memã axwe'ã àpnênhja gédja me tokry ra:x ne. Watĩ:re. Dja prĩne Metĩndjwýnh meo ajkẽ nhyt me tokry ra:x ne. Me'õ kute me prĩre pyrãk ne ajbir kute amim imar nyja nhyt ren me'õ axwe'ã kum apnê nhyt ren arým kõt axwe nhyt kam ren me kute kum axwe'ã àpnênh djwýnhja nhõkre'ã kênpoti nhõ ne ren ngõnhmã kumẽ, ngõ raxbê pyka kêtã kumẽ nhyt ren kubĩ, ja ne kãjbê tokry. Tokry ngri. Nhyt bep kati, dja prĩne Metĩndjwýnh o ajkẽ nhyt tokry ra:x ne.

³ Gora ar amijã ano tỳx ne amijãno dja. Dja ar akamy'õ axwe jabej gar ajõ kum akabên'õ jarẽ. Kum akabên'õ jarẽ gẽ axwekam amim ngryk ne amim kato ga kam tu o akno.

⁴ Gédja mã akam axwe jabej ga kam tu o abiknorkumrẽx. Dja myt pydjikam akam axwe amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam awýr tẽm ne kute amã, “Arým ne ba ijaxwekam amim ingyk ne”, anhýr amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt jabej ga kam tu o akno, ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

*Tu amim kamnhĩxkumrẽx.
Mat 17.20; Mak 11.23*

⁵ Nhyt kute ar anor nhyt ar mõrja Bẽnjadjwýrmã kum,

—Ar ba ne bar ije amim amar ngrire. Gop on ar ikadjwýnhbê ar ijo tỳx ne ar ikadjwýnhbê akabên wadjã bar amim amar rax.

⁶ Nhyt kam Bẽnjadjwýr arkum,

—Ga ren ar amim ikamnhĩx ngrireo kute motadu 'y kryre ja pyrãk ne ren arým pyjamã akabên ne ren kum, “On amikaban ngõ raxbê pyka kêt mũ jakam mãn ajte dja”, ane.

Nhyt ren tẽn ngõ rax nĩjkam dja. Ar ajte tu amim ikamnhĩxkumrẽxkam ren tẽn nĩjar ngõ raxkam dja. Nhyt bep kati, ãm ar ajte amim ikamnhĩxkumrẽx kêtê, ane. 'Ybê motadu ne kryre kute karnhõ nhijy pyrãk. Nhyt Jeju ajte arkum,

Me tu akrãnmã Metĩndjwýnhmã àpênhmã.

⁷ Ga we ar ajõ abẽnjadjwýr rax ne nhý. Nhyt kam anhõ àpênh purkam àpênhmã tẽ, nãr kon kute mrykĩ'ãtomtio djuw mexmã 'ýr tẽ. Ne kam wãnh purkam àpênho dja. Àpênho dja:n arým àpênho ino ren bõx. Djãm ajte kum, “Amibêx ne nhýn atyk djã kêt ne kam anhõ kwý krẽ”, anhýrmã got.

⁸ Bep kati, dja ga ajte tu ano ne kum, “On imã õmrõn kam kadjy tẽn kubêkã mex jadjãn amrẽ imã õmrõo tẽ ba kukrẽ. Ne ngõdjwý imã kwý jadjã. Dja ba inhõ kwý krẽn kõt ikõ, ane. Ba ikumrẽx inhõ kwý krẽn pa ga kam ikudjwa anhõ kwý krẽn kõt ikõ”, ane.

⁹ Djã nãm bẽnjadjwýrja õ àpênh djãpênho amra got. Djã nãm õ àpênh djãpênh pumũn kum mex jarênho ba got. Kute kabên mar ne kute kõt amijo bakam, djã nãm kum mex jarên kam kum amikĩnh jarên ar o ba? Kati, mrãmri ne õ àpênh. Õ àpênh kute õ bẽnjadjwýr kabên mar ne kute kõt kum mýjja kupênh.

¹⁰ Bir be, ar gadjwý dja gar Metĩndjwýnh kute ar amã mýjja jarênhja kunĩ kupên amidjãpênh pumũn kam, “Ije, djã nã bãm ar Bẽnjadjwýrmã idjãpênh mex ar iba got ar ijo amra? Kati, dji Bẽnjadjwýr kute me anor nhyt õ àpênh kute kum àpênhmãkêt. Kõt ne Bẽnjadjwýr ar ijano bar kum idjãpênh iban ikĩnhkumrẽx ne, ane. Djãm kute ar idjãpênho ãmra kadjy ne bar kum apê? Kati, nã bãm ar tu akrãnmã kum idjãpênh iban kam ikĩnhkumrẽx ne”, ane. Dja gar ã ane. Be, nãm ã Jeju kõt ba djwýnhmã arênho ane.

Me ã kajêkam tẽ kubê 10.

¹¹ Ne kam ajte Djeruxarẽ'ýr krãn tẽn pry pnã, aben nêje a'yr. Nãm mũm pykabê Xamarĩj ne amrẽ pykabê Garrêja nhyt pyka 'ýr nhõkre djãkõt pry ja'ã tẽ, 'ã Djeruxarẽ'ýr tẽ.

¹²⁻¹³ Nãm pry'ã tẽn kam ã krĩ 'õmã àr tẽ. Krĩ 'õmã àr tẽn nhyt me ã kajêkam tẽ kutã mõ. Me ã kajêkam tẽbê 10 ne kutã mõn kajpan kam nĩjar ku'ê, tãri ku'ê kêtê, nĩjar ku'ên kam kãj bê kum kabên ne kum,

—Jeju, Bẽnjadjwýr, gop amã me ikapri, ane.

¹⁴ Nhyt Jeju me omũn kam memã,

—On me mōn me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnhmã amibê, ane.

Nhym me mōr pro akêx ne mã Metīndjwýnh mar djwýnh'ýr mōn mōrrãm arým kã mex ne.

¹⁵ Nhym kam pydjın amimex pumũn kam akubyn Jeju'ýr tẽ. Metīndjwýnhmã ukaprĩ, mex jarẽho tẽ. Kãj bê kum arẽho tẽn kam Jeju'ýr bõx.

¹⁶ Jeju'ýr bõx ne kam tu mýrbê tým ne kum amikĩnh jarẽho nõn kum mex jarẽho nõ. Me bajtem'õ, Xamarijkam me ja'õ. Tãm ne akubyn tẽn Jejumã mex jarẽ.

¹⁷⁻¹⁸ Nhym kam Jeju memã,

—Ije, nhãr me? Nã bãm mebê 10o mex nhym me 'õ akubyn iwýr tẽm kêt ne. Mýkam ne kubajtemjabit akubyn iwýr tẽ? Mýkam ne me wã akubyn kudjwa mōr ne Metīndjwýnhmã mex jarẽnh kêt ne?

¹⁹ Ne kam kum,

—Aj, on kãjmã djan tẽ. Nã gãm tu amim ikamnhĩxkumrêx ne. Nhym kam arým Metīndjwýnh apytã, ane. Nãm ã Jeju kum ane nhym kam mã tẽ.

Akubyn bõx djã kutã djã me ate krãn ar ba jarẽnh kadjy.

Mat 24.23; Mak 13.21

²⁰ Nhym kam mebê pardjêu Jejumã,

—Mýj akatikam djã Metīndjwýnh me bawýr Bẽnjadjwýrbê kumkati jano nhym kute me bakuré djwýnhbê me bapytãr ne kute ar me bajo bamã?

Nhym kam memã,

—Kute me apytãr ne ar me ajo ba kadjy, djãm Bẽnjadjwýrbê kumkati mýjja 'õmẽ ro'ã bõx ga me aje kõt omũnh ne aje abenmã bõx jarẽho akumexmã? Kati, me kute mýjja 'õkõt omũnh kêt.

²¹ Me kute jakam mýjja pumũnh ne kute abenmã, “Ota, Bẽnjadjwýr arým bõx”, anhýr kêt.

Nãr kon, me kute nĩjar omũnh ne kute abenmã, “Orĩnã, arým Bẽnjadjwýr amrẽ tẽ”, anhýr kêt.

Mýkam? Bir, anhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati kute ar me apytãr ne me akadjy bẽnjadjwýr ne kute ar me ajo bamã ne arým me awýr bõx, arým me anhipõkri bõx, me anhipõkri ar ba, ga me omũnh kêtumrêx, ane.

²² Ne kam ate kõt ba djwýnhmã,

—Adjým, djã ã ar akaprĩ djã ar awýr bõx. Ar akaprĩ djã nhijukri djã gar te ikuka kre jabej rĩt. Ne kam abenmã, “Gora gẽ on ajte akubyn bõx gwaj omũ. Amrẽbê kute gwaj bakadjy amijo ã ne gwaj bawýr rwýkja gora gẽ akati pydjıkam ajte rwýk jabej gwaj gop ajte omũ”, ane. Djã gar te aje ipumũnh prãme.

²³ Nhym me ar amã,

—Ota arým bõx, ota arým jakam bõx, anhýr jabej, nãr me ar amã, “Ë, onĩj arým bõx”, anhýr jabej ga kam ar tu ate akrãn 'ýr amõr kêt ne mekõt 'ýr aprõt kêt.

²⁴ Nhym bep kati, ibõx djã gẽdjã amirĩ:tkumrêx ne. Amirĩtkumrêx nhym me kunĩ omũ. Ba ije amijo inhĩ djã ba akubyn bõx nhym me kunĩ ipumũ. Ga na jadjẽnh ne kute prĩne kãjkwa kurwýo tuknĩja pumũ. Djã ã akubyn ibõx djã nhõ akatikam ije amijo amirĩto kãjkwa kunĩ kurwýo ane.

²⁵ Nhym bep itokry rax kumrêxi. Me kamingrãny ja djã me prĩne ijo ajkẽ ba kam itokry rax ne.

²⁶ Nhym bep akubyn ibõx 'ýr djã me ate krãn ar ba. Ba ije amijo inhĩ djã ba akubyn ibõx 'ýr nhym me ate ar krãn ba. Me kute amrẽbê me bakukãmã Nõwekam me ja pyrãk ne ate ar krãn ba.

²⁷ Nãm me õ kwý krẽn kõt ikõn abenwýr babit ar o ba rã'ã nhym arým Nõwe kã raxmã wadjã nhym me aêrbê ngõ me iby ajkapĩn me imex ne.

²⁸ Ne kam ajte kute amrẽbê me bakukãmãre Rokam me ja pyrãk ne ate krãn ar ba ne õ kwý krẽn kõt ikõn abenmã mýjja ngãn abenmã mýjja o pãnh ne purkam mýjja kren amim kikren jabit ar kuman o ba.

²⁹ Ar ã anhýr ba rã'ã nhym arým Ro krĩbê Xõtõma kurũm tẽ. Aje. Nhym arým wakrekam kuwy me aêrbê mekam ajka'u ne me imex ne. Kẽn ngrãngrã põkmẽ me'ã akãn kam me imex ne.

³⁰ Djã ba ã akubyn ibõx djão ane. Gẽdjã me ate ar krãn ba. Ba kam ba ije amijo inhĩja djã akubyn ibõx djã me aêrbê ã amirĩto ane.

³¹ Kam, ibõx djãjakam, gẽdjã me'õ kre tã nhý ne akubyn õ nêkrêx'ýr ãr kêt. Kwãrĩk wãnh akubyn ũrkwãkam nêkrêx'ýr ãr ne byr ne o tẽm kêt. Nhym me'õdjwý ar purkam

ba. Ba bôx gê arîk wānh ò kikremā ò nêkrêx'yr kwÿr kêt.

³² Gar Ro prôja ma. Ro prô ne ò nêkrêxo amak djaje amipānh krā tēn ty.

³³ Me kute amidjwÿnhbit mar ne pykakam mÿjja jakôbit amak bēnja gēdja me tyn kam ijukri tīn kêtikumrêx. Nhyr bep me kute amidjwÿnh mar kêt ne amibê ò mÿjja kanga, me tām gēdja me amiptān ar tīn ne ba, jakam ar tīn ne ban kam tyk nhjukri tīn rā'ā rā'ā. Tām ne ja.

³⁴ Nhyr bep kati. Ē, ba ar amā arē, dja ba akamātkam ibôx jabej nhyr me'ò my ar amānhkrut aben nhikô'ā nō. Ba ikjēbito tē nhyr ikjē arek wakrekam nō.

³⁵ Nhyr me'ò nire ar amē à'uko nhÿ. Ba ikjēbito pa 'amÿn o tē nhyr ikjēja arek wakrekam nhÿ.

³⁶ Nhyr me'ò my ar amē kapôtkam tē ba ikjē pa 'amÿ nhyr ikjē arek wakrekam dja, ane. Nām ā Jeju ane.

³⁷ Nhyr kôt ba djwÿnh bôx djā jabej kukij ne kum,

—Bēnjadjwÿr, nhÿnh jakam dja ga bôx?

Nhyr arkum,

—Gar nhōnhne mry tyk'ā bikprōnh ne kumex ne kute o amirītja pumū, ane. Dja ā Jeju akubyn bôx kutā mÿjja apôx ne bôx djāo amirīto ane.

18

Me'ò nire kute kabēno bēnjadjwÿr katyk.

¹ Nhyr kam ajte kôt ba djwÿnhmā atemā mÿjja'ā ujarēnh jakreo tē. Mete Metīndjwÿnhmā kabēn 'āno ām ne kute kanga kêt'ā ne arkum arēn arkum,

² —Atemā pyka 'ōkam ne memā axwe pānh jarēnh djwÿnh kum Metīndjwÿnh pma kêtikumrêx ne mebēngôkredjwÿ mar kêtikumrêx.

³ Nhyr pyka tām kam me'ò ni 'uwtīre kubē mjēn tyk nhyr me'ò ar o bikēho ba, 'uwtīkam ar o bikēho ba. Nhyr kam akati kunīkôt mā 'yr mrān kum arēn kum, “On ijo angryk”, ane. “On ikurē djwÿnhmā arē gê on imā o pānh”, ane.

⁴⁻⁵ Ne mā kum 'ā apnê. Te kum 'ā apnê nhyr ate krān ar ba. Nhyr mā kum arē nhyr kam, “Ije. Ije ba gop on 'uwtīwāo ingyk ne kute kum o pānh kadjy kurē

djwÿnhmā ikabēn 'ò jarē gê gop on arek wānh nhÿ ba ityk djā kêt. Djā nā bām imā Metīndjwÿnh pyman imā mebēngôkre pma got ba o ingyk? Kati, nām mā ikujrē ba gop on o ingyk gê gop on anhīkrēn kabēno ikatyk ngri”, ane.

⁶ Jeju ne arek arkum ujarēho dja ne arkum,

—Memā axwe pānh jarēnh djwÿnh ja ne axwekam me'ò 'uwtīo ngyk ne. Amijā maje ne o ngyk ne.

⁷ Djām ā Metīndjwÿnh kute anhÿr got? Kati, Metīndjwÿnh ta ne amijo me bapytān kam ò me jabē ate krān ar ba kêtikumrêx. Nām ò me ja mar 'āno dja. Nhyr me kum amijarēnh ry typydji. Akamātkammē a'urimē ne me kum amijarēnh ry typydji.

Nhyr arÿm me kuma. Djā nām amīkrā:n gormā ò me jao ngyk got.

⁸ Kati, ē, ba ar amā arē. Dja ò me jao ngyk kukrā kêt ne. Ba ije amijo inhÿ gēdja ba akubyn pyka jamā bôx, ije meo ingyk kadjy akubyn bôx, djā nām me ja akubyn ibôxmā ikamnhÿx got? Kati, dja me ate krān ar pyka jabē ba rā'ā ba akubyn bôx, ane. Nām ā Jeju kôt ba djwÿnhmā ane.

Me'ò ar amānhkrut kute Metīndjwÿnhmā amijarēnhmā.

⁹ Ne kam ajte memā atemā mÿjja'ā ujarēnh jakreo tē. Me ām ta axwekam we katāt mrānh ne ajkwaobit kute ar amimex jarēho ban kam mūm me ja'ābit ar axwe rēho baja, me ja'ā ne memā mÿjja jarēn memā,

¹⁰ —Me'ò ar amānhkrut ne ar kute Metīndjwÿnh nhō kikretikam kum amijarēnhmā tē. Nhyr jabē pardjēu'ò nhyr jabē bēnjadjwÿr bajtemmā pi'òk kaprīo atom djwÿnh, ākīnhÿre.

¹¹ Nhyr kam pardjēuja tēn wadjān djan kam Metīndjwÿnhmā amijarēnhkam amijo àmrao djan kum, “Metīndjwÿnh, ba amā amīkīnh jarē, ane. Ije me urāk kêt kam ne ba ikīnhkumrêx. Me ne me ākīnhÿ, axwe, abenbê prōo akī. Nhyr bep kati, ba ne ba ajmā ikute kêtē. Ije tāwā pyrāk kêtē. Ije ākīnhīwā, kute pi'òk kaprīo atom djwÿnhwā pyrāk kêtē, kam ne ba ikīnhkumrêx.

¹² Nhyr bep ba ne ba amā ikabēn kadjy amijajburo amānhkrut ne, pi'òk tyk nhōkre

djakôtmě pi'ók råràrměkam. Ne ajte amã apÿnh inhõ mÿjja djari kwÿ rax ne kungã. Nã bãm apÿnh inhõ mÿjja djari kunĩ aben kadjy kryre ne amÿn o aptàn rax ne amã kungã. Tãm ne ja", ane.

¹³ NhyM bep ate ne pi'ók kaprĩo atom djwÿnh. Nĩjar ne dja, pijàm djaje ibõn djan kãjmã kãjkwa'ÿr krã kêt ne amititiko dja. Amijaxwekam kaprĩn pijà:m ne. Ne kam Metĩndjwÿnhmã kum, "Dja ga adjukaprĩkôt ikam adjukaprĩ, ane. Nã, mrãmri ne ba ijaxwe ga kam tu amã ikaprĩ", ane. Nãm ã pi'ók kaprĩo atom djwÿnh Metĩndjwÿnhmã ane.

¹⁴ Be, ba me amã arẽ. Mrãmri ne arÿm Metĩndjwÿnh tãmja jaxwekam ngryk kêt ne arÿm kum axwe kêt jarẽ. Nãm tu axweo aknon kum kabën mex jarẽ nhyM arÿm umar mexkumrẽx ne mã ũrkwãmã tẽ.

NhyM bep me'õbê pardjêuja ne kute kum axwe kêt jarẽnh kêt. Mÿkam? Bir, me kute amijo rax kadjy kute ar amimex jarẽnhõ baja gédja me ï kàtàm ne. NhyM bep me kàtàm, me akrànãmã kute amijo ban pijàm ne ar baja gédja ï Metĩndjwÿnh meo rax ne. Nãm ã Jeju memã arẽnhõ ane.

Kute me prĩreo kĩnh.

Mat 19.13; Mak 10.13

¹⁵ NhyM me Jeju'ÿr me prĩredjwÿo mõ, me prĩredjwÿ jamÿn 'ÿr meo mõ, kute me'ã ikra jadjwÿr ne kute meo kĩnhmã. NhyM kôt ba djwÿnh me omÿn kam nêje me kajpan memã bën tÿx ne.

¹⁶ NhyM bep Jeju ne amiwÿr me prĩre 'uw ne kam kôt ba djwÿnhmã kum,

—Kwãrĩk wãnh arek amrẽ me prĩre iwÿr mõ, ane. Kwãrĩk wãnh gar mebê adjaptãr kêt gẽ me arek amrẽ mõ. ã me kute amijo anhÿrbit gédja Metĩndjwÿnh me utàn me kadjy bẽnjadjwÿr ne ar meo ba.

¹⁷ Ě, mrãmri ne ba ar amã katàt arẽ. Me kute me prĩre pyrãk ne amijo kàtàmjabit gédja Metĩndjwÿnh me utàn me kadjy bẽnjadjwÿr ne ar meo ba. Be, me prĩre kute ta amim imarja pumũ. ã me kute amijo anhÿr gédja Metĩndjwÿnh me utàn me kadjy bẽnjadjwÿr ne ar meo ba, ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Jeju me'õ bẽnjadjwÿr ngrirebê nèkrẽx pyma.

Mat 19.16; Mak 10.17; Xim k 6.6; Xij 5.1

¹⁸ NhyM kam me'õ, bẽnjadjwÿr ngri'õ Jenumã,

—Bẽnjadjwÿr, ga ne ga amexkumrẽx. Mã gédja ba amijo? Itĩn rã'ã rã'ãmã, mã gédja ba kadjy amijon? ane.

¹⁹ NhyM kam kum,

—Mÿkam ne ga imã imex jarẽ? Djãm mrãmri aje amim imex marmã got ga imã imex jarẽ. Me ne me mex kêt, nhyM bep Metĩndjwÿnh pydji ne mex.

²⁰ Arÿm aje Metĩndjwÿnh kukràdjã marjakam ajte ikukij. Kute me mrãnh katàt'ã memã karõkôt kukràdjã ne ga arÿm ama. Aje mebê prõo adjãkĩnh kêt ne aje me par kêt ne adjãkĩnhĩ kêt ne ajẽx ne aje me kãmex jarẽnh kêt. Ne ajte aje abãmmẽ anã ar kabën mar ne ar kabënkôt amijo abaja ne ga arÿm ama. Ja kunĩ ne ga arÿm ama, ane.

²¹ NhyM bẽnjadjwÿr ngrija kum,

—Nã, arÿm ne ba ibõtikam ja kunĩ ma. Ne kam kôt ar amijo iba rã'ã:n arÿm ijabatàn ne, ane.

²² NhyM Jeju kabën ja man kum,

—Mÿjja pydji ne kute akukrà rã'ãã. On tẽn memã anhõ mÿjja wã ngràn pãnh pi'ók kaprĩ byn me 'uwĩ, me õ mÿjja kêtjamã angãn o me kĩnh ne kam amrẽ iwÿr tẽn mã ikôt ajkamẽ. Dja ga ã anen kam arÿm kãjkwakam anhõ mÿjja mex kumex, ane.

²³ NhyM kam kuman kam kaprĩ:re.

Õ nèkrẽx kume:xkôt amak bën ne kam kaprĩre ne dja.

²⁴ NhyM kam Jeju kaprĩ pumÿn kam memã,

—Nèkrẽx ne kute me kukrà prãmã. Me õ nèkrẽx kumex gédja me te Metĩndjwÿnh nhõ pyka'ÿr bõxmã, te Metĩndjwÿnh kute meo baja'ÿr bõxmã.

²⁵ Be, ga mry jabatànhbê kameru te: kute aguja tekraX kremã ngjẽnhmãja pumũ. Me õ nèkrẽx rũnhdjwÿ kute urãk. Nãm te Metĩndjwÿnh nhõ pyka'ÿr bõxmã, te Metĩndjwÿnh kute meo baja'ÿr bõxmã nhyM nèkrẽx utã: ne, ane.

²⁶ NhyM me kabënja man kam kum,

—Ije nhyM mÿj me'õ gédja Metĩndjwÿnh amim utã? ane.

²⁷ NhyM memã,

—Mebêngôkre te kute mỳjjao anhÿrja ne Metĩndjwỳnhmãbit amirĩt ne. Metĩndjwỳnh kute me ô nêkrêx kumexja kute me utàrkôt mar, ane.

²⁸ Nhyam kam Pedru kum,

—Ë, arỳm ne bar inhôbikwa kunĩmã inhiren kam mã akôt ajkamẽ, ane.

²⁹⁻³⁰ Nhyam kam arkum,

—Nã. Mrãmri ne ba katàt ar amã arẽ. Godja me'ô arỳm ô mỳjjamã irer jabej, nãr ôbikwamã irer jabej, ô kikre, nãr prô, nãr kamy nãr nãmẽ bãm, nãr kramã irer jabej. Godja arỳm ô mỳjja ja 'ômã irer, ne kute memã Metĩndjwỳnh'ã ujarẽnh nhyam kute me utàr ne kute meo ba kadjy kum irer jabej, ba dja ba kum o pãnh ra:x ne. Dja ba pãnh on pyka jakam kum mỳjjao akrenh mex ne kum kungã. Nhyam ije pykao nykam gêdja tĩn rã'ã rã'ã ne, ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Jeju ajte kôt ba djwỳnhmã amityk jarẽ.

Mat 20.17; Mak 10.32

³¹ Ne kam kôt ba djwỳnhbê 12o aben pydjın kam aro môn arkum,

—Ë, ota gwaj arỳm Djeruxarẽ'ỳr badjãbir ne kam babôxmã. Kam gêdja me ajmã ijo. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr ibôxja dja me ajmã ijo. Metĩndjwỳnh kabên jarẽnh djwỳnh kute ijã pi'ôk no'ôk tũmja kôt dja me ã ijo anhÿro tẽ:n kam inomã kumẽ.

³²⁻³³ Dja gwaj bôx nhyam kam me me bajtemmã ikanga nhyam kam me ijã bẽno ajkên ijo axên ijaprỳn ikutôn ikaprêprê:k ne kam ibĩ. Nhyam kam ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba kam ajte akubyn itĩn ne ikato, pi'ôk no'ôk tũmja kôt, ane.

³⁴ Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnhmã amijã karôn arkum amijarẽho ane. Nhyam ar kute kabên ja mar kêtumrêx. Kabên ja ne Ar kubê bipdjur nhyam ar kam te kute marmã.

Me'ô no rã akubyn rĩt.

Mak 10.46

³⁵ Nhyam kam Jeju kôt ba djwỳnhmã mō ne kam krĩraxbê Djeriko tẽpo mō. Nhyam me'ô no rãja pry jakakam nhÿ ne à'wỳro nhÿ.

³⁶ Nhyam me itepato 'ãnh mō nhyam kam me kanga man memã,

—Mỳkam ne ga me akanga mō? ane.

³⁷ Nhyam kam me kum,

—Jeju, ane. Nadjarekam Jeju ne me ijo mō, ane.

³⁸ Nhyam kam kum amijo akij ne kum,

—Ë, Jeju, Dawi tãmdjwỳ 'ô, gop amã ikaprĩ, ane.

³⁹ Nhyam me wamã mōrja kum bẽn tỳx ne kum,

—E kum anhikrê, ane.

Nhyam kam tu kum àkjêro bẽn kum,

—Dawi tãmdjwỳ'ô, gop amã ikaprĩ, ane.

⁴⁰ Nhyam kam Jeju tẽm tỳx katikôt djan kam amiwỳr ku'uw. Nhyam kam me'ô 'ỳr tẽn kum,

—Aje, onĩ arỳm amiwỳr ajuw, anen kam pa 'amỳn o tẽn 'ỳr o bôx.

⁴¹ Nhyam kam kum,

—Nãr, mỳj nã? Mã ne ba ije ajomã?

Nhyam kam kum,

—Bênjadjwỳr, aje inoo mex ba irĩtmã.

⁴² Nhyam kam kum,

—Nã, on rĩt. Tu aje amim ikamnhĩxkumrêx kam ne ga arỳm amex, ane.

⁴³ Nhyam kam tebê rĩt. Ne kam Jejukôt tẽ, mekôt tẽ, ne Metĩndjwỳnhmã ukaprĩmẽ amikĩnh jarẽho tẽ. Nhyam kam me kunĩ omũn kôt Metĩndjwỳnhmã mex jarẽ.

19

Djakij Jejuo aminhō.

¹⁻² Nhyam kam Jeju krĩbê Djeriko'ỳr meo môn meo bôx ne kam bit kajônhkôt ka-tormã. Nhyam me Jeju'ã kumex ne prĩne angrĩn o mō. Nhyam kam me'ôbê Djakij. Djakij ne bẽnjadjwỳr bajtemmã pi'ôk kaprĩo atom djwỳnh nhô bẽnjadjwỳr. Kam ne ô nêkrêx ra:x ne.

³ Nhyam me prĩne Jeju jangrĩn o mō, kunoro mō. Nhyam kam te Djakij kute omũnhmã 'ã aminhinô ryo tẽ. Mỳj me'ôbê Jejuja kute omũnhmã te 'ã aminhinô ryo tẽ. Djakij krô krĩkam ne te kute omũnhmã nhyam me prĩne kubê utã.

⁴ Nhyam kam kukãm prôt ne. Kukãm prôt ne kutêp wabi. Pidjô'ã wabi. Amrẽ tẽm nhyam kute omũnhmã kutêp pidjô'ã wabi.

⁵ Nhyam kam Jeju 'ỳr tẽn bôx ne parbê djan kãjmã krãn kam kum,

—Djakij, amrẽ aparmã aprôt. Jakam dja ba akôt tẽn anhũrkwãkam nō, ane.

⁶ Nhyam kam tebê aparmã prôt ne ruw ne kam kî:nhkumrêx ne ũrkwãmã Jejuo tẽn o wadjà.

⁷ ũrkwãmã o tẽn o wadjà nhyam me omũn kam kangãngãn abenmã ajkwa momoko kumex, ne,

—Djijàk, me axwe'ÿr ne mõn wadjà, ane. Djãm tãwã mex, ane.

⁸ Nhyam Djakij Bẽnjadwÿr kuka kõnh djan kam kum,

—Bẽnjadwÿr, ba inhõ mÿjja kõnho ajkjên me bikênhmã kungã, ane. Ne ije me'õbê pi'òk kaprĩo idjàkĩnh jabej akubyn me'õmã inhõ jao amãnhkrut ne o amãnhkrut ne kungã.

⁹ Nhyam kam Jeju kum,

—Akati jakam ne arÿm Metĩndjwÿnh apytã, anhũrkwãkam ar wãmẽ ro'ã. Mrãmri gadjwÿ ne ga abê Abraão tamdjwÿ'õ nhyam Metĩndjwÿnh arÿm apytã, ane.

¹⁰ Be, ja kadjy ne ba tẽ. Ije me axwe jabej ne ije me utãrmã ne ba tẽ. Kadjy ne ba amijo inhĩ ne me awÿr ruw, ije me axwekam biknorja jabej ne ije me utãrmã, ane. Nãm ã Jeju kum ane.

Me'õ bẽnjadwÿr kute õ àpênhmã pi'òk kaprĩ nhõr.

Mat 25.14

¹¹ Nhyam me kute maro ãm rã'ã nhyam ajte memã mÿjja 'õ'ã ujarênh jakreo tẽ.

Nãm Jeju arÿm Djeruxarêkam bõx 'ÿr nhyam kam me amim,

—Jakam dja Jeju Djeruxarêkam bõx ne on me bakadjy Bẽnjadwÿrbê kumkatin me bakurê djwÿnhbê me bapytàn ar me bajo ba, ane. Me ta ne me kute amim àtari kêtkaam tÿx amim kamnhĩx. Nhyam bep Jeju ne kute katàt memã arênhmã.

¹² Kadjy ne memã mÿjja 'õ'ã ujarênh jakreo tẽn memã,

—Ë, bẽnjadwÿr kra'õ ne me kute nÿjar atemã pyka 'òkam 'ã bẽnjadwÿr mênhmã tẽ. 'Ã bẽnjadwÿr mênh nhyam ajte akubyn õ pykamã me'ÿr tẽmmã.

¹³ Ne kam tẽm kutã amiwÿr õ àpênh 'uw. Õ àpênhbê 10 ne amiwÿr ar ku'uw ne kam arkum ngõnho pi'òk kaprĩre ngã. Pãnh raxkam. Õ àpênh kunĩmã pi'òk kaprĩ pÿnh'ã kabên ne arkum kungãn kam arkum, “Dja

gar ikutêp imã jao aptã. Dja ba amrê akubyn 'ÿr tẽ”, ane.

¹⁴ Nhyam bep õ pyka djwÿnhkam me ja ne me kum kĩnh kêt ne, kum kurê ne kam kôt me kwÿ jano nhyam me nÿjar kôt bõx ne kam memã, “Kwãrĩk wãnh tãmja'ã bẽnjadwÿr mênh kêt. Me ba ne ba me imã tãwã kĩnh kêtê. Kwãrĩk wãnh gẽ tãmja me ijo ba kêt”, ane.

¹⁵ Nhyam me tu ate krãn 'ã bẽnjadwÿr mẽ. 'Ã bẽnjadwÿr mẽ nhyam akubyn õ pykamã bõx ne kam amiwÿr õ àpênh 'uw ne arkum, “Nãr, djãm arÿm ne ba ije ar amã pi'òk kaprĩ nhõrwã gar ikutêp imã o aptã”? ane.

¹⁶ Nhyam kam ja kumrêx 'ÿr o bõx ne kam kum, “Bẽnjadwÿr, ota ba anhõ pi'òk kaprĩ pydjija ar o iban arÿm amã o aptã. Amã o aptàn abenã kumẽ nhyam arÿm kubê 10”, ane.

¹⁷ Nhyam kam kum, “Mexkumrêx. Ga ne ga adjàpênh mexkumrêx. Nã bãm amã mÿjja ngrire ngã ga prĩne imã o djuw mex ne, ikutêp imã o djuw mex ne aje kanga kêt. Pãnh gêdja ba amã krĩ krãptĩ jarê, krĩbê 10 jarê. Ga kam abẽnjadwÿr rax ne amũ idjõ'ã ar kam meo aba”, ane.

¹⁸ Nhyam atãri ja 'ÿr o bõx ne kum, “Bẽnjadwÿr, ota ga aje imã pi'òk kaprĩ nhõrja ba ar o iban arÿm amã o aptã nhyam kubê 5”, ane.

¹⁹ Nhyam kam kum, “Gadjwÿ ne ga amexkumrêx. Jakam dja ba amãdjwÿ krĩ krãptĩ jarê, krĩbê 5 jarê, ga kam abẽnjadwÿr rax ne amũ idjõ'ã ar kam meo aba”, ane.

²⁰⁻²¹ Nhyam kam atãri ja 'ÿr o bõx ne kam kum, “Bẽnjadwÿr, mĩ, anhõ pi'òk kaprĩ. Nã bãm ije amã kupênh prãm kêtkaam prĩne amã kubêkào kupun kudji. Imã apymakam. Nã gãm apyma ne. Nã gãm aje amim mÿjja kunĩ jadjwÿr kêtkaam ar mebê jãm o amijakren o atomo aba. Ne ga adjàkre kêtkaam ar mebê djwÿo atomo aba”, ane.

²²⁻²³ Nhyam kam kum, “Ga ne ga ajaxwekumrêx ne imã adjàpênh prãm kêt ne. Akabên jakôt gêdja ba ã ajo ane. Djã nã bãm ipyma? Ne ije amim mÿjja kunĩ jadjwÿr kêtkaam ar jãm mebê o amijakren o atomo iba ne idjàkre kêtkaam ar mebê djwÿo atomo iba? Bir be, ga kam we ga aje amim ipumũnhkôt ren inhõ pi'òk kaprĩ jao tẽn me kute pi'òk kaprĩ marmã angã nhyam ren

abenã rôrôk tẽn rax ba ren arým 'ÿr bôx ne kuby", ane.

²⁴ Ne kam me kute arek omũnh ku'êjamã, "Aj, amũ me ajô kubê pi'ôk kaprîwã byn o tẽn kute imã pi'ôk kaprîo àptâr nhym kubê 10wãmã angã", ane.

²⁵ Nhym me kam kum, "Kati, bẽnjadjwÿr, arým tâwã nhõ pi'ôk kaprîre raxi. Arým õ 10", ane.

²⁶ Nhym kam memã, "Bir be, ba me amã arê. Arým me õ mÿjja gêdja ajte Metĩndjwÿnh iby memã kungã. Nhym bep me õ mÿjja kêt, kute memã õr nhym me kute kum o djuw mex kêtjabê gêdja Metĩndjwÿnh mÿjja ngrireja kunĩ by", ane.

²⁷ —Ë, ikurê djwÿnh kute ijã "Kwãrĩk wãnh gê tãmja me ijo ba kêt", anhÿrja gêdja ga me amrê meo mõn ikuka kõnh me imex, ane. Be, tãm ne ja. Nãm ã Jeju kãjkwamã tẽm ne akubyn pykamã bôx ne kute ar meo bamã ã amijarẽnho ane.

Jeju Djeruxarẽmã bôx.

Mat 21.1; Mak 11.1; Dju r 12.12

²⁸ Memã arẽn pan kam ate meo mõ, Djeruxarẽ'ÿr kãmã meo mõn

²⁹ kam arým amẽ krĩ ngrireja tẽpo mõ. Krãnh nhidjibê Oriwêre parbé amẽ krĩja tẽpo mõ. Krĩ nhidjibê Bepadjẽmẽ Betanha tẽpo mõn kam amikukãm kôt ba djwÿnh amãnhkrut janon arkum,

³⁰ —Pry ja'ã dja gar arek katàt krĩwãmã tẽ. Nhym ar akutã pry kator kraxkam me kute mry jabatãnh nyre pĩ maktã kum ôkre djẽ nhym ãmwã. Me 'ã krĩ kêtã. Tãm gêdja gar amrê 'ãpre bõn o tẽ.

³¹ Gêdja gar 'ãpre bõnho dja nhym me'õ ar amã, "Mÿkam ne gar 'ãpre bõnho dja"? ane.

Gar kam kum, "Bẽnjadjwÿr 'ã tẽm kadjy", ane.

³² Nhym kam Jeju kute ar anorja mã ar tẽn 'ÿr bôx ne kam kum kato. Kute arkum arẽn kôt kum kato.

³³ Kum katon 'ãpre bõnho dja nhym kam õ mry djwÿnhja arkum,

—Mÿkam ne gar mry 'ãpre bõnho dja? ane.

³⁴ Nhym kam ar kum,

—Bẽnjadjwÿr 'ã tẽm kadjy, ane.

³⁵⁻³⁶ Ne kam Jeju kutã o tẽn o bôx ne kam kum 'ã kubêkã rẽ, 'ã ÿr kadjy. Ne kam kum ikra dja nhym ar ikrakam par djan kãmã

'ã arĩn arým ate 'ã tẽ. Nhym kam me arým prykôt kum kubêkã rẽnho mõ. Nãm mebê idjaer ã me bẽnjadjwÿr raxmã mÿjja rẽn nhym 'ã tẽmmã ã kum prykôt kubêkã rẽnho mõro ane.

³⁷ Nhym kam arým Jeju Djeruxarẽ tẽpo mõ. Krãnhrebê Oriwêre ja'ã rwÿkbê arým Djeruxarẽ tẽpo mõ. Nhym arým kôt ba djwÿnhjamẽ, mekôt mõr, me itepato kôt mõrja arým kĩnhkumrẽx, kĩnh ra:x ne arým àkjêr mõ. Jeju ne mÿjja pumũnh kêt kwÿ rax ne ipêx ne, nhym me kute ipêxkôt omũn kam kĩnhkumrẽx ne Metĩndjwÿnhmã mex jarẽnho mõ, àkjêr mõ.

³⁸ Ne kam abenmã,

—Gê Metĩndjwÿnh bẽnjadjwÿr jao kĩnh rax. Bẽnjadjwÿr djwÿnh kukwakam ne arým me bakadjy bôx. Gora gê me kãjkwakamdjwÿ umar mex ne kĩnh rax. Gora gê me kãjkwakamdjwÿ Metĩndjwÿnhmã mextire jarẽnho kumex, ane.

³⁹ Nãm me ã anhÿro kumex nhym kam mebê pardjẽumẽ me krãptĩ akàn Jejukôt mõ. Nhym kam mebê pardjẽu Jejumã,

—Bẽnjadjwÿr gop akôt ba djwÿnhmã ak-abẽn gê anhikrê, ane.

⁴⁰ Nhym kam memã,

—Ba me amã arê. Nãm ren me anhikrê nhym ren kẽnja ijo àkjêro nhÿ, ikam kĩnh ne ren ijo àkjêro nhÿ, ane.

⁴¹ Anen kam arým Djeruxarẽ'ÿr mõ. 'ÿr mõn arým irã. Irãn omũn kam ate me abej muw. Me kute amibê Jeju kangan amibê kurên kute bĩn nhym Metĩndjwÿnh kute pãnh prĩne meo bikẽnã ne kôt amak bẽn ne me abej muw, ne,

⁴² —Ga ren me ga aje amidjumar mex djã mar ren akati ja tãm kam ren adjumar mex ne ar aba. Nhym bep kati, mÿjwã ne adjumar djã'ã, mÿjwã ne me ajãn kam me abê o akno.

⁴³ Adjÿm, dja ï me ajo bikẽnã djã nhõ akati me awÿr bôx. Dja ï me akurê djwÿnh me awÿr bôx ne me amã ipôk ne prĩne pykao me abê ka'ên prĩne me abê ijên me amã ipôk me:x ne me ajo dja.

⁴⁴ Dja me aminhikra kraxkam me akrã jadjuw ne prĩne me anhimex ne kam me anhõ kikre prĩne kungràn ikõ rẽnho mõ, ne me abêngôkredjwÿo pyka tako mõ, akramẽ. Dja me prĩne me ajo mõr djã kaprã. Nhÿnh

gêdja par'ô dja? Nhÿnh dja mÿjja'ô nõ? Mÿkam? Bir, me aje amim Metïndjwÿnh mar prãm kêtkam. Nãm arÿm Metïndjwÿnh me awÿr bôx kute me amã me adjumar mex jarênh ga me adjumar mex ne ar abamãn amã Metïndjwÿnh mar prãm kêt ne, ane. Nãm ã Jeju ane, anhÿr djwÿnhrà m Djeruxarê kurê djwÿnh kute o bikênhmã ã memã arênh ane.

Kute kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Mak 11.15

⁴⁵ Ne kam Djeruxarêkam bôx. Kam bôx ne kam Metïndjwÿnh nhõ kikretimã tên wadjà, Bãm nhÿrkwãmã tên wadjà. Nhÿm arÿm me kam pi'ôk kaprï pãnh memã mry nhõro ku'ê. Nhÿm kam arÿm bôm nêje me rênho tẽ, Bãm nhõ kikre nêje bôm me rênho tẽ.

⁴⁶ Ne memã,

—Metïndjwÿnh ne ô pi'ôk no'ôkkam memã, “Me kute imã kabên kadjybit ne inhõ kikretiwã.

Nhÿm bep me ga ne ga me kam aje me àkínhio aben pydji djà”, ane.

Nãm ã Jeju memã anen bôm me kurê.

⁴⁷ Ne kam kam akati kunikôt memã Metïndjwÿnh kukràdjà'ã ujarênh ku'ê. Nhÿm kam me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿrmẽ Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhmẽ ar kute meo ba djwÿnhmẽ te kute bïn prãme.

⁴⁸ Te kute ajmã on kute bïnmã nhÿm me kunï kum kabên kï:nhkumrêx ne maro kumex. Kabên 'ãno djan kam no tyn maro nhÿ.

20

Jeju Djuão jabej me kukij.

Mat 21.23; Mak 11.27

¹ Nhÿm kam akati 'ôkam Jeju Metïndjwÿnh nhõ kikretikam memã 'ã ujarênh dja. Ne kam Metïndjwÿnh'ã ujarênh ny memã arênh dja. Nhÿm kam me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿrmẽ Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhmẽ mebêngêttẽmẽ ne me ro'ã Jeju'ÿr bôx ne kam kum,

² —Goja on me imã arê. Mÿj me'ô kabênkôt ne ga ar ã meo anhÿro aba? Mÿj me'ô ne amã me'ã karõ ga kam amũ ô'ã

bôm ar me rênho aba? Goja on me imã arê, ane.

³ Nhÿm kam amipãnh memã,

—Badjwÿ dja ba mÿjja jabej me akukij. Me akumrêx dja ga me imã arê ba kam arÿm badjwÿ me amã arê, ane.

⁴ Djuão kute ngôn hmã me angjênhja, djãm mebêngôkre kabênkôt ne arik ar ngôn hmã me angjênh ba? Nàr djãm Metïndjwÿnh kabênkôt? Gop me imã arê, ane.

⁵ Nhÿm kam me abenkam kangan abenmã,

—Ije mã dja gwaj kum nê? Dja gwaj kum, “Metïndjwÿnh kabênkôt”, ane nhÿm kam gwaj bamã kabên'ô jarê, gwaj bamã,

—Bir be, mÿkam ne ga me Djuão kabênja mar kêt ne? ane.

⁶ Nàr dja gwaj kum,

—Me kabênkôt ne tu arik ar ngôn hmã me angjênh ba, ane nhÿm me kunï arÿm kêno gwaj batitik ne gwaj bapa. Me kâtãm ja ne me arÿm Djuão kabên man kum kïnh ne, ne o Metïndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh ne. Dja gwaj ane nhÿm me o ngryk ne gwaj bapa, ane.

⁷ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Ar ije mar kêt. Mÿj me'ô kabênkôt Djuão kute ngôn hmã me angjênhja ar ije kôt mar kêtê, ane.

⁸ Nhÿm kam memã,

—Bir be, dja ba badjwÿ me amã arênh kêt ne. Mÿj me'ô kabênkôt ije ar meo ibaja dja ba me amã arênh kêt ne, ane.

Pidjôo djuw mex djwÿnh jaxwe.

Mat 21.33; Mak 12.1

⁹ Anen kam memã atemã mÿjja'ã ujarênh jakreo tên memã,

—Me'ô ne pur rax djin kam kam amim pidjô kumex ne. Ne kam me kwÿmã kum, “Gora me imã o djuw mex. Gora gê djan abatãnh ne ô ga amim kwÿo atom ne imã mÿm kwÿo atom”, ane. Nãm ã memã anen kam atemã pyka 'ômã tẽ. Ne kam kam wãnh ar ba. Ar ban kam kã'ã ngrà: ne.

¹⁰ Nhÿm arÿm pidjôja tuk ne kumex. Nhÿm kam ô pidjô djwÿnhja arÿm 'ã my-tyrwÿ jakren kam 'ÿr ô àpênh jano. Kute memã arênh nhÿm me kute kum pidjô kwÿo atom ne kute kôt anor kadjy ne 'ÿr ano. Nhÿm kam 'ÿr tên bôx nhÿm kam me

kute pidjô djuw mexja ate kaprêprê:k ne. Nhyh mã akubyn 'ÿr ÿkam tÿn bôx.

11 Nhyh ajte ô pidjô djwÿnhja pãnh 'ÿr me'ôjadwÿ jano nhyh 'ÿr tÿn bôx nhyh me ajte tãm ne, kaprêprêk ne prÿne o ajkÿn kum pijãm jadjãr mex ne ano nhyh akubyn 'ÿr ÿkam tÿn bôx.

12 Nhyh ajte ô pidjô djwÿnh 'ÿr ajte ô àpÿnh 'ô jano nhyh 'ÿr tÿn bôx. Adjwÿnhdjwÿ ne me prÿne o ajkÿn bÿn punun bôm kumÿ nhyh 'ÿr tÿn bôx.

13 Nhyh kam ô pidjô djwÿnhja amim, "Ije, mã gÿdja ba nÿ? Mÿj gÿdja ba on? Jakam dja ba 'ÿr ikra jano, ikra djwÿnh imã abêja dja ba 'ÿr ano gÿ gop me mar jabej." Nãm ã amim anen kam me'ÿr kra djwÿnhja jano nhyh me'ÿr tÿn bôx.

14 Nhyh kam me kute puro djuw mex djwÿnhja kra pumÿn kam abenmã 'ã karô ne abenmã, "Be, kra ne wã. Ajrã, gu me on kubÿ. Tãwã dja bãm kum mÿjja kunÿ ngã, ô nêkrêx kunÿ kanga ane. Gu me on tãwã bÿn kam amim ô nêkrêx, ô mÿjja, ô pidjôja kunÿo aminhõ", ane.

15 Ne kam pidjôkô kurÿm bôm kumÿn kubÿ. Bir be, mã gÿdja ô pidjô djwÿnhja kute me ja omã?

16 Bir be, dja ô pidjô djwÿnhja me'ÿr tÿn bôx ne me imex ne kam ô pidjôkôja atemã me ja'ômã kungã, ane.

Nhyh me kute maro ku'êja kuman kam kum,

—Kati, gora gÿ ã o anhÿr kÿt, ane.

17 Nhyh kam Jeju arek mekam no tyn djan kam memã,

—Mrãmri, ane. Mÿj'ã ne Metÿndjwÿnh pi'ôk no'ôkkam memã ja jakre?

"E kum kÿn ja ne me kute kikreo ãm djwÿnhja kute kikremã armã te omÿn kam bôm kumÿ.

Kÿn ja ne kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tÿxi", ane.

Mÿj'ã ne Metÿndjwÿnh kabÿn ja, nÿn? ane.

18 Ë, kÿn ja gÿdja ga me ajô 'ã tÿm ne prÿne 'ã amikrakrak ne. Nhyh bep ta gÿdja me ajô nhiby tÿm ne prÿne angãn prÿne pyka mÿ ajo amrà, ane. Nãm ã Jeju kute prÿne kurê djwÿnh nhimexmã ã amijã kÿn jakreo ane.

19 Nhyh kam Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmÿ me kadjy Metÿndjwÿnh mar

djwÿnh nhõ bÿnjadjwÿr te kute memã 'ã ujarÿnho ãmri kute o tÿm nhyh me kute bÿnmã te 'ã amijakre. Jeju kute puro djuw mex djwÿnh'ã me akrekam. Nhyh me kuman kam kam ngryk ne. Ne te kute o tÿm nhyh me kute bÿnmã, ne kum me uma ne, kum me krãptÿtija puma ne.

Me kute Xedjamã pi'ôk kaprÿ nhõrmã.

Mat 22.15; Mak 12.13; Rô 12.1

20 Nãm te me kute Jeju bÿnmã o anen kam amim amã, kute kabÿn 'ô kupa'ã arÿnh nhyh me kute on o tÿm ne bÿnmã ne me amim amã.

Kam ne me Jeju'ÿr ar kwÿ jano. Ar kute amijo kabÿn mex ne kute amijo Jeju kabÿn mar prãm ne kute mÿjja jabej kukjêr kadjy ne me Jeju'ÿr ar ano. Ar kute pa 'amÿnh ne kute o tÿm ne me bajtem nhõ bÿnjadjwÿrjamã arÿnh nhyh kute bÿnmã ne ar ã o ane.

21 Ar ja, ar 'êx ne kute amijo Jeju kabÿn mar prãmja ne ar kum,

—Bÿnjadjwÿr, nã gãm katàt me imã mÿjja jarÿnh mexkumrÿx ne, ne katàt adjujarÿnho dja. Djã nã gãm te me mÿja pymaje ne me mÿjamã akabÿn mex jarÿ? Kati, nã gãm katàt me imã arÿnho aben pyrãk ne, me imã Metÿndjwÿnh kukràdjã'ã adjujarÿnh mexkumrÿxo dja. Bar arÿm kuma.

22 Ë, djãm Metÿndjwÿnh kukràdjãkôt ne gu me baje bÿnjadjwÿr Xedjamã pi'ôk kaprÿ nhõrmã? Nãr kon. Goja on ar imã arÿ, ane.

23 Bÿnjadjwÿrbê Xedja ne me kunÿmã nhÿ ne mebê idjaero aminhõ ne pi'ôk kaprÿ'ã ar me 'wÿro ba. Me kute kum ôr nhyh kute we me utãrmã. Ja jabej ne we ar amijo kabÿn mex ne Jeju kukij. Kute "Kati, kwãrÿk wãnh kubajtemmã pi'ôk kaprÿ nhõr kÿt," anhÿr nhyh Xedja nhõ krãkamngõnhre kute o tÿmmã, nãr kon kute, "Nã, kum angã," anhÿr nhyh me ja kute o tÿmmã, ne ar kukij ne kum,

—Djãm mrãmri ne gu me baje bÿnjadjwÿr Xedjamã pi'ôk kaprÿ nhõrmã, nãr kon? ane.

Nhyh bep kati, Jeju ne tu ar omÿ, ar kadjwÿnhbê tu ar omÿn kam arkum,

24 —Goja amrÿ ngõnhponho pi'ôk kaprÿwão tÿ ba omÿ, ane.

Nhym kam ar kum o tẽn kungã. Nhym kam arkum kubẽ ne arkum,

—Mỳj me'õ ne 'ã karõja? Ne mỳj me'õ ne 'ã idji jêtja?

Nhym ar kum,

—E kum bep Xedja karõ, ane.

²⁵ Nhym kam arkum,

—Bir be, õ pi'ók kaprĩ. Dja gar kum angã nhym bep Metĩndjwýnh nhõ mỳjjabit dja gar Metĩndjwýnhmã angã, ane.

²⁶ Nãm prĩne arkum arẽnh mexkumrẽx nhym kam ar abenmã,

—Ije tõ mã ne gwaj baje omã? Djãm nopnu: got kute mỳjja'õ kupa'ã arẽnh gwaj baje ajmã omã, ane. Nãm ar te me ipõkri Jejumã nõ, kute kabẽn'õ jarẽnh nhym ar kute o tỳmmã te me ipõkri kum nõ nhym mrãmri kabẽn kõt arẽ. Nhym kam ar tu anhikrẽ, pijàm djaje anhikrẽ.

Me tyk ne akubyn tĩn jabej me Jeju kukij.

Mat 22.23; Mak 12.18; Tex k 4.16

²⁷ Nhym pãnh me ja 'yr bõx. Mekbẽ xadjudjẽu ne me kwỳ 'yr bõx. Nãm we me,

—Kati, me tyk ne akubyn tĩn kêt, ane. Nãm tu me tykkumrẽx ne, ane. Me ja kwỳ ne me 'yr bõx ne kute mỳjja jabej kukjẽrmã 'ẽx ne kum,

²⁸ —Bẽnjadwỳr, we Mõjdjẽ ne me bamã me badjupãnh'ã karõ ne 'ã pi'ók no'ók ne. Me'õ prõ'yr mõr ne kra kêt ne tyk nhym atãri kamy'õ pãnh 'yr mõr ne kute kum kra djirmã arẽ, ane. Kamy kumrẽx 'yr mõrja tyk nhym kam kamy pãnh 'yr mõrja kute kum kra djir nhym kam kra kutewaja we kute bãm kamy kumrẽx tykja nhõ mỳjjao aminhõmã. Nhym bep atãri ja ne kute we bãm tĩn nhõ mỳjja jao aminhõmã. Nãm ã we Mõjdjẽ 'ã me bamã karõo ane.

²⁹ Be, kamybẽ 7 ne axikõt apõx. Nhym kutewaja prõ'yr mõ. Prõ'yr mõn kra kêt ne ty.

³⁰ Nhym atãrija pãnh 'yr mõn kam ajte ty.

³¹ Nhym pãnh atãrija 'yr mõn kam kra kêt rã'ã ajte ty. Be, nãm ar ã o anhỹro tẽm tãmtã: nhym arỳm kutapureja aro ino ren 'yr mõn adjwýnhdjwỳ ty, kra kêt ne ty.

³² Nhym arỳm ar prõja arkõt ty, kra kêt rã'ã ty.

³³ Be, nija, mã gẽdja me akubyn tĩnkam ar on? Nhym ne kute o kubajtem ne kute o

prõ kêt dja 'yr mõ? Ar kunĩ ne ar axikõt 'yr ban ty, ane. Nãm ã mebẽ xadjudjẽu Jejumã anhỹro dja.

³⁴ Nhym kam memã,

—Ë, pyka jabẽ me ar bari ne me prõ'yr ba nhym me nire mjẽn.

³⁵ Nhym bep me akubyn tĩnkam gẽdja me abenwỳr ba kêtumrẽx ne. Metĩndjwýnh kute me'ã mex nhõr nhym me tyk nhijukri akubyn tĩn me tãm gẽdja me abenwỳr ba kêtumrẽx ne. Me my prõ'yr ba kêt nhym me nire mjẽn kêt.

³⁶ Nãm me akubyn tyk prãm kêtumrẽx ne abenwỳr ba kêt ne. Kam ne me kute kadjy mrãnh djwýnh pyrãk. Ne arỳm akubyn tĩnkam dja me kubẽ Metĩndjwýnh krakumrẽx ne tu tĩn ne ajte tyk kêt.

³⁷ Mõjdjẽdjwỳ ne me tyk ne akubyn tĩnja memã o amirĩt ne. Ga me akaok pók ne tu mex ne ãm'ã ujarẽnhkam kute,

“Ibẽ Abraãomẽ Idjakmẽ Djako ar õ Metĩndjwýnh”, anhỹrja pumũ.

Bẽnjadwỳr'ã, Metĩndjwýnh'ã ne ã ane.

³⁸ Bir be, ar tyk tũmja Metĩndjwýnhmã tĩn ne ar ba nĩj pumũ. Djãm Metĩndjwýnhbẽ me tyk nhõ Metĩndjwýnh? Kati, Metĩndjwýnh ne me tĩn nhõ Metĩndjwýnh. Me tyk kunĩ ne me kum tĩn. Me tykkumrẽx kêt. Metĩndjwýnh ne akubyn meo tĩn. Kam ne ba me amã, “Metĩndjwýnh ne kubẽ me tĩn nhõ Metĩndjwýnh”, ane.

³⁹ Nhym kam Mõjdjẽ kukrãdjã mar djwýnh kwỳ ne kum,

—Be, bẽnjadwỳr, nã gãm me wãmã arẽnh mexkumrẽx ne, ane.

Mõjdjẽ kukrãdjã mar djwýnh ne me kum mebẽ xadjudjẽu kĩnh kêt nhym Jeju kabẽno me jao apa nhym me arỳm anhikrẽ. Nhym kam Mõjdjẽ kukrãdjã mar djwýnh arỳm kõt omũn kĩnhkumrẽx.

⁴⁰ Nhym kam me kunĩ arỳm kum Jeju pyman mỳjja'õ jabej kukjẽr kêt ne arỳm tu anhikrẽ.

Kritubẽ mỳj me'õ tãmdjwỳ jabej me kukij.

Mat 22.41; Mak 12.35

⁴¹⁻⁴² Nhym kam Jeju amipãnh me kukij. Kute memã amijã ujarẽnh nhym me kute mar ne kute kõt kum kator kadjy. Amrẽbẽ ne Metĩndjwýnh memã Bẽnjadwỳrbẽ kumkati jarẽ, kute memã

anormã. Ne kam memã Bēnjadjwýrbê kumkati jarēn arēn arēm memã ano. Metīndjwýnh ta ne memã Jeju jano, nhym kute memã amijarēho âm nhym me kute kum katormã, me kute kubê Bēnjadjwýrbê kumkati kôt kum kator kadjy ne memã,

—Nãm we me Bēnjadjwýrbê kumkati dja kubê Dawi tãmdjwý'ô, ane. Metīndjwýnh kute me bamã anorja dja kubê Dawi tãmdjwý. Mýkam ne me kum Dawi tãmdjwý ane? Be, djãm Kritubê ne Dawi tãmdjwýbit? Kati, kubê ne Dawi nhõ Bēnjadjwýrdjwý, ane. Dawi ta ne o ô Bēnjadjwýr ne me ngrer'ã pi'ôk no'ôkkam ajte ta, Dawi ta ne, “Inhõ Bēnjadjwýrmã ne Bēnjadjwýr djwýnh kabēn ne kum, ‘Amrē idjubôk'ãnh nhý, Abēnjadjwýr raxkam idjubôk'ãnh nhý.

⁴³ Ikutêp nhý ba 'ýr amrē awýr akurê djwýnh mō ga kwýo apardjan kwý nhimex', ane. Nãm ã Metīndjwýnh inhõ Bēnjadjwýrmã arēho ane”, ane.

⁴⁴ Bir be, ga Dawi kute kum “Abēnjadjwýr rax” anhýrja pumũ. Mýkam ne me Dawi tãmdjwý kajgo jarē? Djã nãm o tãmdjwý kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o ô Bēnjadjwýr rax, ane. Nãm ã Jeju memã amijarēho anen o me unê nhym me kute ajte kukjêr kêtikumrêx.

⁴⁵ Nhym me itepato Jeju kabēn maro kumex. Nhym kam Jeju me ipôkri kôt ba djwýnhmã,

⁴⁶ —Gora ar aminêje me omũ, ane. Aminêje Môjdjê kukrãdjã mar djwýnhwã pumũ, ane. Me wã ne me kute amibēn kadjy kute kubêkã jabjêti jangjēnh ne 'ã ba prãmikumrêx. Nhym me ajte me krãptĩ nhipôkri kute me mexo àmran kute memã rũnh jarēnh ne kute memã, “Bēnjadjwýr, djãm ga, djãm ga”, anhýr jabit ne me kum kĩnh. Ne mebê idjaer bikprõnh djãkam kute abeno krĩ djãkam kute amijo rũnh ne kute mebê me rũnh krĩ djã pytãr prãmikumrêx. Ne kam ajte me krãptĩ kute abeno bikprõnh ne àkuro krĩ katã kute mebê me rũnh krĩ djã pytãr prãmikumrêx, ne kute mýjja rũnh, mýjja mexbit kur prãmikumrêx.

⁴⁷ Nãm ã me amijo rũho bao anen kam ate ajte me 'uwtĩ krão apan mebê mýjja kunĩ akĩ ne kam ajte ajkwaobit

Metīndjwýnhmã kabēn rũnh ne, ne kum kabēn jabjêo ku'ê. Nãm me 'êx ne amijo mex ne kum kabēn ne. Bep kati, me axwekumrêx. Kam gêdja Metīndjwýnh me kurãm memã pãnh rax jarēn prĩne me kurãm meo ajkê. Kam ne ba ar amã, “Gora ar aminêje me wã pumũ”, ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã me kute amijo mex, amijo rũnh ne kute amijaxweo bipdjurja'ã ã arkum karõo ane.

21

Me'ô 'uwtĩ kute ô pi'ôk kaprĩ nhõr.

Mak 12.41

¹ Metīndjwýnh nhõ kikretikam ýr rã'ãkam ne ã arkum anhýro nhý, arkum 'ã ujarēho nhýn 'ã ujarēnh pan kam ibôn nhýn kãjmã krãn arým ari ar me omũ. Nhym me ô nêkrêx krãptĩ, ô pi'ôk kaprĩ krãptĩja Metīndjwýnhmã me kute pi'ôk kaprĩ nhõr djãkam kum pi'ôk kaprĩ rēho kumex, aben nHITEPã kum kam rēho kumex.

² Nhym kam me'ô nija, me'ô ni 'uwtĩ kubê mjên tyk nhym ô mýjja kêtja ngõnhponhreo pi'ôk kaprĩ byn o tēn kam kum kumê. Amãnhkrutkam pãnh ngrire ne amē kubyn o tēn kam kumê.

³ Nhym Jeju arek omũnhõ nhýn kam arkum,

—Ba ar amã arē, me'ô 'uwtĩ ja ne ô mýjja kêt, ne tu me kurãm ô pi'ôk kaprĩ raxo tēn Metīndjwýnhmã kungã. Me kunĩ kurãm pi'ôk kaprĩ raxo tēn kum kungã.

⁴ Me ja ne me ô pi'ôk kaprĩ kumex ne kam 'ã kãtãm ne kumex. Ne kam 'ã kãtãmja Metīndjwýnhmã kungã. Nhym bep me'ô nija ne ô pi'ôk kaprĩ kêtê, pi'ôk kaprĩ ngrire ne tu kum kunĩ ngã. O kute amikadjy mýjja byr ne krēn ne tĩn kadjy Metīndjwýnhmã kunĩ ngã. Kum 'ô nõr kêtê. Kam ne ba ar amã, “Nãm me kurãm pi'ôk kaprĩ rax ne kum kungã. Mrãmri ne ba ar amã arē”, ane.

Akubyn bõx djã kukãm mýjja apõx tē.

Mat 24.1; Mak 13.1; Xim k 4.1; A Xim 3.1

⁵ Nhym ar kwý abenmã Metīndjwýnh nhõ kikretija jarēho mō. Ne abenmã,

—Kēn ja ne mexikumrêx. Nhym me o kikre nhym kĩnhikumrêx. Ja ne kikre jao kĩnh ne. Ē, nhym me kwý kute Metīndjwýnh nhõ kikretio kĩnh kadjy kute

apÿnh mÿjja aben kadjy ôrkam kute o kikre ja kÿnhkumrÿxa pumÿ, ane.

⁶ Nhyam kam arkum,

—Bir be, ar omÿ. Ar aje omÿnhwã gÛdja ô akati, o bikÿnh djã nhô akati 'ÿr bôx nhyam me kurÛ djwÿnh prÿne kikreti ngrã. Dja me kÿn aben nhiby ikwã kunÿ nhikô rê. Nhyam kam kÿn'ô aben nhiby nôr kÿtkumrÿx, ane.

⁷ Nhyam ar kum,

—Bÿnjadjwÿr, nhÿnh amex 'ôkam dja me kurÛ djwÿnh o ane? Mÿj gÛdja kukãm apôx bar omÿn kam kôt ô akatimã ikaton ô akati ma? ane.

⁸ Nhyam kam arkum,

—Ar amijã ano tÿx, gÛ me'ô ar amã 'Ûx ne ar anoo biknor ne MetÿndjwÿnhbÛ ar ajo akÿx kÛt. Be, me krãptÿ dja ï aben totokmã me'ÿr bôx ne arÿm amijo 'Ûx. Amijo 'Ûx ne arÿm amijã imÛ. Amijã imÿn arÿm memã, “Me anhô BÿnjadjwÿrbÛ kumkati kadjy ne Metÿndjwÿnh ijano ba tÿn bôx. Ba ibÛ Kritu”, ane.

Ne kam ajte,

—Ota arÿm akubyn bôx djã nhô akati kato, ane. Kwãrÿk wãnh gar me wã kabÿn mar ne mã mekôt abikamÿnh ne ar mekôt aba kÛt. Dja gar tu ate akrã.

⁹ GÛdja me abeno kurÛ djwÿnh ne abenwÿr prôt ne aben nhimexo ba gar omÿn kôt ama. Nhyam ajte me kwÿ ta ô pykakam ô bÿnjadjwÿro kurÛ djwÿnh ne ta ajte jã abeno kukan aben paro ba. Dja gar mÿjja ja man atÿn prãm kÛt ne amã uma kÛt. Ja kumrÿx gÛdja me ã o anhÿro tÛ. Kraxje kute inomã mÿnh kÛt, kute 'ÿr o tÿm rã'ã, ane.

¹⁰ Nãm ã Jeju arkum 'ã karôo anen kam ajte arkum,

—Nã, apÿnh me ba djãri gÛdja me abenwÿr prôt ne aben nhimexo ba. Nhyam apÿnh pyka abenã rôrôk djãri dja me abeno kurÛ djwÿnh ne aben nhimexo ba.

¹¹ Apÿnh pyka djãri gÛdja kam pyka tertet: t ne, tertet rax ne. Nhyam prãmdjwÿ me kwÿ nhimex. Nhyam apÿnh me kanÛ djãri me kwÿ nhimex ne. Nhyam mÿjja rÿnh, mÿjja pymadjwÿ kãjkwa kurÿm apô:x ne kumex.

¹² Nhyam bep mÿjja ja apôx kÛtri gÛdja me ar ajo rôrôk ne prÿne ar ajo ajkÛ. Ne me bikprônh djã'ÿr ar apa 'amÿn ar ajo môn me bÿnjadjwÿrmã ar ajo 'Ûx ne ar ajaxweo

ar apytàn mebÛ ijÛ djãkam ar arÛ. Ar amã ijabÛ ne amã ikÿnhkôt gÛdja me me bÿnjadjwÿr'ÿr ar apa 'amÿn ar ajo mrã. Me bÿnjadjwÿr krymÛ me bÿnjadjwÿr rÿnh'ÿr ar ajo mrã.

¹³ Kam, kamã gÛdja gar memã ikukràdjã ny'ã ajarÛ gÛ me kuma.

¹⁴ Kam gÛdja gar adjumar punu kÛt ne amim, “Mÿj ikabÿn gÛdja me amiwÿr ijo tÛ ba arÛ”? anhÿr kÛt. Ne, “Mã dja ba gÛt memã amijã idjãprãrmã ikabÿn ja on”? anhÿr kÛt. Kwãrÿk wãnh gar ã amim anhÿr kÛt, anhÿr djwÿnhrà m ã amim anhÿr kÛt.

¹⁵ Bep kati, ba gÛdja ba ar ajamakmã ikabÿn wadjã. Ba gÛdja ba ar amã ikabÿn jarÛ gar kam ikabÿn ja tãm memã arÛ nhyam kam ar akurÛ djwÿnh te ar amã ãm tÿx ne kute kabÿn'ô mar ne kute bÿno ar ajapanhmãn tu anhikrÛ.

¹⁶ E kum ã, ar abãmmÛ, ar anã, ar akamy, ar anhôbikwaja tãm gÛdja me ar akurÛ djwÿnh'ÿr ar apa 'amÿn ar ajo mrã nhyam me ar akwÿ pa.

¹⁷ Ikôt ar abikamÿnhkam dja me kunÿ kum ar akurÛ ne.

¹⁸ Nhyam bep Metÿndjwÿnh ta gÛdja prÿne ar ajo djuw mex ne ar apumÿnh 'ãno dja. Djãm kum ar apumÿnh kangamã got? Kati, gÛdjãm prÿne ar apumÿnh 'ãno dja.

¹⁹ Gora ar memã adjãm tÿx. Dja gar adjãm tÿx ne 'ãno djan arÿm tu atÿnkumrÿx.

²⁰ GÛdja krãkamngônh Djeruxarÿmã ipôk mô ne 'ã aben krãkã proo mô gar kam omÿn arÿm kôt ama. Mrãmri ne arÿm ô akati tÛpo tÛ, Djeruxarÿo bikÿnh djã nhô akati tÛpo tÛ, me kute me amôr djã ngrãnh ne kute prÿne kapônhmã ne arÿm tÛpo mô.

²¹ Kam gÛdja DjeruxarÛ bu'ã pyka ja nhidjibÛ DjudÛjakam me ja amijã maje krãnh'ÿr prôt ne. Nhyam bep krÿbÛ me ja gÛdja me amikrà kÛt mex ne amijã maje kurÿm kato. Nhyam purkam me jamÛ, bàkam me jamÛ gÛdja me ajte akubyn ÿrkwãmã môr kÛt. Dja me tu ãm kamã ajmã, apÿnh krãnh'ÿr ba. Akubyn krÿmã môr ne bôx ne ajte akubyn prôt kÛt. Tu ãm kamã amÿ prôt ne.

²² Be, akati kaprÿ ne ja. Akati kÿnh kÛtkumrÿx ne ja. Mrãmri gÛdja Metÿndjwÿnh me axwekam ngryk ne me axwe pãnh

prī:ne meo ajkē. Anhÿr djwÿnhràm ne Metĩndjwÿnh pi'òk no'òkkam ja kunĩ'ã ajarē. Dja ò akati 'ÿr bôx, anhÿr djwÿnhràm Metĩndjwÿnh kute pi'òk no'òkkam arēnh jakôt dja 'ÿr bôx ne kam kôt ã o anhÿro tē.

23-24 Be, akati ja dja kaprĩ ra:x ne. Watĩre me nire tujarô, watĩre me nire kute kra karàre jamÿnhja. Mã gēdja me ja krākamngônh pymaje prôtja on? Metĩndjwÿnh gēdja pyka jakam me jakam ngry:k ne. Ne prīne kam meo ajkē, me axwekam. Metĩndjwÿnh ta gēdja pyka ja'ÿr me kurē djwÿnh jano nhym me me'ÿr bôx ne Djeruxarēmã ipòk ne kam prīne me imexo mō. Kãxdjwa kajgoo me kwÿ nhimex ne kam amipardja'ã me kwÿ pa 'amÿn kam apÿnh me bajtem nhō pykakôt me kungrà. Krākamngônhre bajtem ja gēdja prīne Djeruxarēo ajkē, prīne o ajkēn kungràn jãm o mrãn kurēn kam arÿm mÿrbē kam ajkarē. Kam bikarēr rã'ã: nhym arÿm me kute meo bikēnh djà nhō akati apēx. Arÿm me bajtem nhō akatija apēx nhym arÿm me mã mō.

25 Nhym kãjkwakam mÿjja pumÿnh kêt kwÿ rax dja apôx. Mytmē mytyrwÿmē kanhêtirekam gēdja mÿjja apôx ne kumex. Nhym pykabēdjwÿ ngô rax dja tàm ne aben pumjuw ne mÿja bē abenã ajkapĩ ne kam rãrã:ko nō. Dja me apÿnh ò pyka djari omÿn kam abenmã,

—Mÿj got ja? Mÿkam? anen kam umar punure. Te kute mÿjja'ò marmãn mÿjja'ò mar kêtumrēx ne kam axwe umarre.

26 Ne kam terteto kumex. Mÿjja puma kator ne kute prīne pykao bikamÿr ne kute prīne meo bikēnh pymaje ne me terteto kumex. Nãm me amijã ja kamnhĩx ne kam tĩn prã:m ne. Te tĩn prãme ne kam terteto kumex. Djãm mÿjja puma ngri: ne apôxmã got me umaje tertet kêt ne. Kãjkwakam apÿnh mÿjja tÿ:x dja amingrēk ne.

27 Kam gēdja ba me'ÿr bôx nhym kam me kunĩ ipumÿ. Ije amijo inhĩ dja ba imextire ne itÿxkumrēx ne ipyma:kumrēx ne. Kam dja ba kãjkwakam kakrã kôt bôx nhym me kunĩ: arÿm ibôxkôt ipumÿ.

* 21:34 Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômē uba kangômē, mÿjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarē.

28 Kukãm ne mÿjja apôxja. Bir be, gēdja mÿjja ja arÿm apôxmō krax ga kam ar amikam atÿx. Amikam atÿx ne akĩnh ne. Arÿm ije ar apytãrmã me awÿr ibôx 'ÿr, ane.

29 Ne kam ajte arkum atemã mÿjja 'ò'ã ujarēnh jakreo tēn arkum,

—Gop ar pidjôbē pigēremē ràmtãxtemē pĩ kunĩ ma.

30 Amex kutã gēdja 'ò ingrã gar kam arÿm amexmã kamnhĩx nhym kam arÿm amex ne.

31 Bir be, gēdja ba ije ar amã mÿjja jarēnhja ã apôx mōr ane gar kam arÿm ijabej rīt ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx ne me kadjy ibēnjadjwÿr rax ne ipymao ije me utàr ne ar meo ibamã arÿm 'ÿr. 'ÿr dja mÿjja apôx tē. Amex kutã gēdja pi'ò ingrã, nhym bep ibôx kutã gēdja mÿjja pymatija apôx mō.

32 Nã, mrãmri ne ba ar amã kôt arē. Ar anhō krôkam me kamingrãny ja gēdja me tyk par kētri mÿjja ja kunĩ apôx. Mrãmri ne ba ar amã arē.

33 Ikabēn kajgo kêtumrēx. Gēdja pykamē kãjkwã ã apēx nhym bep ba ikabēn gēdja 'ò biknor kêtumrēx. Mrãmri gēdja ba ije mÿjja jarēnh ja kunĩ apôx nhym me omÿ.

34 Gora ar ikam amakbē amijã ano tÿx ne amijãno dja. Gar mrãmri akukràdjã mexbito atēm rã'ã. Kwãrĩk wãnh gar kadjwati kangôkôtbit* ar aban o akôm nhym kute bôm ar ano rēnh ne prīne kute ar ano kamrēkwã wãm nō. Ne kôt arĩk ar abawã gēdja wãm nō. Kwãrĩk wãnh gar pyka jabēbit adjumar punukôtbit ajamak bēn ne o aba kêt. Dja gar ã ar anhÿr aba ba kam ar ajaêrbē bôx gar kam ajmã imã amijarēnh on?

35 Kute mrãmri ne me mrymã krĩn kute aêrbē parja pyræk. Be, dja ba ã anen ar ajaêrbē bôx, pyka kunĩkôt dja ba ã ar ajaêrbē ibôxo ane, ar akunĩ jaêrbē ibôxo ane.

36 Kukãm dja ã mÿjja kunĩ apôx tē. Kadjy ne ba ar amã, “Gop ar arek ijabej ajkam aman amijãno dja. Mã amijãno djan arek Metĩndjwÿnhmã amijo adjã'wÿr rã'ã gē ar ajo tÿx. Gar atÿx ne mÿjja punu apôxkam ijãno djan ikanga kêt. Ne akubyn ibôxkam

amikam apijàm kêt ne ikabem aku'ê. Ba ije amijo inhĩ ne me awÿr ibôxja ikabem amikam apijàm kêt ne aku'ê." Nãm ã Jeju arkum bôx djà nhô akatimê kukâm mÿjja apôx djà nhô akatimê arkum arênhô ane.

³⁷⁻³⁸ Ne kam akati kunĩkôt memã Metĩndjwÿnh kukràdjà'ã ujarênh tẽ. Metĩndjwÿnh nhô kikretikam memã 'ã ujarênh tẽ. Nhym amykry nhym kam krãnhbê Oriwêre'ÿr tẽn kam ikwã. Nhym akati nhym ajte akubyn Metĩndjwÿnh nhô kikreti'ÿr tẽn kam ajte memã 'ã ujarênhô dja. Nhym me kryrà m'ÿr ban bôx ne ujarênh ma nhym amykry nhym me mã ba. Nãm ã akati kunĩkôt ã o anhÿro tẽ.

22

*Me kute Jeju bĩn kadjy o aben maro ÿr.
Mat 26.14; Mak 14.10*

¹ Arÿm ne Metĩndjwÿnh nhô akati, amrêbê Metĩndjwÿnh me irôbê mrãnh nhym me mã kôt kute mar nhô akati arÿm o rãm ne ja o mō. Kam ne me djwÿponhrebite ku.

² Nhym kam me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhô bẽnjadjwÿrmẽ Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhmẽ ne me abenmã Jeju'ã karō mō. Mete bĩnmã ne me abenmã 'ã karō mō. Ne kam me kum me kãtãmja pyma ne. Me kãtãm ja ne me kunĩ kum Jeju kĩnhĩ. Nhym bep me ja, me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhô bẽnjadjwÿrmẽ Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhmẽ ne me kum kurê ne kam kute bĩnmã abenmã 'ã karō mōn kam kum me kãtãmja pyma ne.

³ Nhym kam Xatanaj Djudamã wadjà. Jeju kôt ba djwÿnhbê 12'õ ne Djuda. Idji 'õ ne Ikadji. Kumã ne Xatanaj wadjà.

⁴ Arÿm Djudamã wadjà nhym kam arÿm mã me'ÿr tẽ. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhô bẽnjadjwÿrmẽ Metĩndjwÿnh nhô kikretikam krãkamngõnh nhô bẽnjadjwÿrmẽ me'ÿr tẽ. Me'ÿr tẽn bôx nhym me abenmã 'ã àpnênhô nhÿ. Nhym kam me kum,

—Ije ba gop on me amã Jeju kanga ga me abĩn amã kurê kêt, ane.

⁵ Nhym kam arÿm me kĩnhkumrêx. Kĩnhkumrêx ne kam kum,

—Mexkumrêx. Gêdja bar kam pãnh amã pi'òk kaprĩre ngã, ane.

⁶ Nhym kam "Ã" ane. Nhym kam me arÿm kum pi'òk kaprĩre ngã nhym kam

amim kubyn kam ate kato. Katon kam arÿm Jeju'ã amim karō tẽ. Me 'ã bikprõnh kêttri, me no prãri ne kute me kum kangamã amã.

Me kute Jeju bĩn kêttri kôt ba djwÿnhmẽ ro'ã ã kwÿ krên mex.

Mat 26.17; Mak 14.12

⁷ Nhym kam mebê idjaer kukràdjakôt mete djwÿponhbit kur nhô akati arÿm kato. Kam ne me apÿnh ùrkwãkam Metĩndjwÿnhmã mrykĩ'ãtomti pan kubôn kuku. Amrêbê Metĩndjwÿnh me irôbê mrãnh nhô akati me kute kôt mar kadjy ne me ã o ane.

⁸ Kam ne Jeju kôt ba djwÿnh jano. Nãm Pedrumẽ Djuão ar anon arkum,

—Ar tẽn ar ikutêp mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyrewã bĩn aga. Bar wãm bôx gwaj kukrê. Gwaj baje Metĩndjwÿnh me irôbê mrãnh nhô akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krê, ane.

⁹ Nhym ar kum,

—Nhÿnh gêdja bar ar akutêp mry ga? ane.

¹⁰⁻¹¹ Nhym kam arkum,

—Ë, ba ar amã arê. Gêdja gar tẽn krĩ'ÿr bôx nhym me'õ my ngôo tẽn ar akajpa. Ga kam ar kôt tẽ nhym ùrkwãmã wadjà. Gar kôt wadjàn kam ò kikre djwÿnhjamã kum, "Bẽnjadjwÿr ne amã, 'Nhÿnh kumoka'ê ja ne me bôx ny kadjy, dja ba ikôt ba djwÿnhmẽ ro'ã bôx ne kam inhô kwÿ krê? Ar ije Metĩndjwÿnh me irôbê mrãnh nhô akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krê? ane."

¹² Dja gar ã kum ane nhym kam ar amã kumoka'ê rax jakre, kÿjrũm imõkkam kumoka'ê raxwã jakre, kapõnh pro, arÿm o mex pro, kam gêdja gar ar ikutêp agan adji, ane.

¹³ Nhym kam ar tẽn kam kajpa. Kute arkum arênh kôtô. Kute arkum arênh kôt ne ar tẽn me'õja pumũn kam kôt tẽn ùrkwãmã wadjàn kam ar kutêp mry ga.

¹⁴ Nhym Jeju kute kôt ba djwÿnhô mörja'ã arÿm apajrũm myt tẽ. Nhym ar bôx ne kam ro'ã ã kwÿ krênmã arÿm nhÿ.

¹⁵ Nhÿ nhym Jeju arkum, kôt ba djwÿnhbê 12mã,

—Ba ne ba imã gwaj baro'ã banhô kwÿ krên prãm kumrêx. Itokry kêttri gwaj baro'ã baje Metĩndjwÿnh me irôbê mrãnh nhô akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krên prãmã.

16 Ë, ba ar amã arẽ. Ja dja ba krẽn o ino re. Ne kam ajte krẽn kêt 'iry:n kam Metĩndjwýnh me kadjy bẽnjadjwýr ne kute me utâr ne kute ar meo bakambit gêdja ba ajte inhõ kwý krẽn djà djwýnhja krẽ, ane.

17 Ne ngõnhkrãkam uba kangôjadjwý byn 'ã Metĩndjwýnhmã ôdjãnh jarẽn kam arkum, —Mĩ, ar jao ikõ, aben nHITEPã o akõmo mõ.

18 Ba ar amã arẽ, gar ama. Ije pidjõ kangõo ikõmo krã'yr ne ja. Metĩndjwýnh kute amim õ me ja kunĩ pytâr ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjõ kangõ nyo ikõ.

19 Ne kam ajte djwý ja byn 'ã Metĩndjwýnhmã ôdjãnh jarẽn kam kokijn apýnh arkum kungãn arkum,

—Ë, inhĩ ne ja. Inhĩ'ã ne ba djwý jakren ar amã kokij. Ar akadjy dja ba ty. Dja me pĩte'y'ã inhõn ibĩ. Dja gar akuprõn inhĩ ja'ã djwý jakren krẽ. Dja gar krẽn ã imaro anen imar rã'ã ne, ane.

20 NhyM ar õ kwý krẽn pa nhyM kam ajte uba kangõ byn kam arkum,

—Ikamrõ'ã ne ba pidjõbê uba kangõ jakre. Dja me ibĩ nhyM kam ityk jakõt dja ikamrõ ã me akadjy prõt ne bixabjêr ane. Ikamrõ jakõt gêdja Metĩndjwýnh me amã kukràdjã ny, kabẽn ny jarẽnh mãmджи.

21-22 Ë, ikuri ýr ne õ kwý krẽno ýr ja gêdja ikurê djwýnhmã ikanga. Mrãmri dja me ibĩ. Amrêbê ne Metĩndjwýnh me kute ibĩn kadjy amim ijã karõ. Kute amim ijã karõjakõt gêdja me ibĩ. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr ibõxja gêdja me ibĩ. Watĩre kute ikurê djwýnhmã ikanga djwýnhwã. Ta gêdja tokry ra:x ne, ane.

23 Nãm ã Jeju arkum ane nhyM kam kõt ba djwýnhja abenmã,

—Ije, mýj gwaj bajõ dja gwaj kurê djwýnhmã kanga? ane.

24 Ne abenkam kangao kumex ne kam adjwýnhdjwý abenbê bẽnjadjwýr pytãro kumex. Ne abenmã,

—Ba gêdja ba gop ibẽnjadjwýr raxo ar ajakre, anhýro kumex.

25 NhyM kam Jeju arkum,

—Me bajtemkam ne me bẽnjadjwýr rũnh kabẽno meo atom ne ar meo ba. Nãm we memã, “Idjukaprĩkõt ne ba amim me ajo atom ne amim ar me ajo iba. Me akadjy

ne ba ibẽnjadjwýr rax”, ane. Nãm we ã me bajtemkam me bẽnjadjwýr we ã ane.

26 Bep kati, ar ga dja gar ã anhýr kêtikumrẽx ne. Dja gar ajõ abenkam arax jabej, djã gãm aje me kutapure pyrãk ne me katẽn tẽ. Ne ar ajõ amikam aben kadjy abẽnjadjwýr jabej gêdja ga tu ar memã adjãpẽnH aba.

27 NhyM ne bẽnjadjwýr raxo kute aben jakrenH? Djãm kum ýr nhyM kute 'ýr õmrõo tẽmja? Nãr kon djãm kum ãpẽnH ne kute kum õmrõo ne o tẽmja? Kum ýrja. Bep kati, ba ne ba te ibẽnjadjwýr raxo me bẽnjadjwýr kunĩ jakren tu amijo ikãtãm ne ar ar amã idjãpẽnH iba. Dja gar ã ikudjwa ane.

28 Ë, ar ga ne gar amexikumrẽx. Nãm me te kum ikurẽn ijo ajkê gar mã ijã angrã týx ne.

29-30 Kam gêdja ba akati 'õkam arým ar ajã bẽnjadjwýr rẽ. Ibãm ne ijã bẽnjadjwýr mẽ ba kam badjwý amidjõ'ã ar ajã bẽnjadjwýr rẽ. Kam dja gar inhõ pyka djwýnhkam ar akadjy ibẽnjadjwýr ne ije ar ajo ibakam ikõt anhõ kwý krẽn kõt ikõ. Kam dja gar me bẽnjadjwýr rũnh krĩ djãkam memã akrĩn ar meo aba, apýnh me kute mekbê idjaermã idji jarẽnH djãri kubê 12jamã akrĩn ar meo aba, ane.

31 Ý, Ximão, Ximão, ota arým Xatanaj ar ajã Ibãm ma, kute ar akabimã, mrãmri ar amã ikĩnh ne ijã angrã týx ne ar ikõt aba jabej. Kute mrãmri ne me kute bãy 'ykã katêk ne kute djwý kapĩn djãkam krĩn kute kapĩn ja pyrãk. Dja ã Xatanaj kute ar akabimã ã ar ajo ane.

32 Ë, Ximão, ba ne ba arým Ibãmmã ajo a'uw. Ijã angrã týx ne mã ikõt abikamẽnH ne ar ikõt aba kadjy. Dja ga mekõt ikangan kam akubyn aje iwýr amijo akẽxkam gora akamydjwýo týx, ane.

33 NhyM kam Pedru kum,

—Kati, Bẽnjadjwýr, ba dja ba apymaje iprõt kêtikumrẽx ne. Gêdja me kute abê ijê jabej akõt ibê ijê. Ne kute abĩn o mõr jabej akõt ibĩ, ane.

34 NhyM kam Jeju kum,

—Kati, ba amã arẽ, Pedru. Akamãt ja tãmkam õkrẽnẽ'ãnh kãr kêttri dja ga amijã maje memã ajêxo dja. Memã aminêje ajêxo adjãmo amãnhkrut ne ikjêkêt ne memã,

“Kati, ije tãwã pumũnh kêt”, ane. Be, dja ga ã memã ijã ane. Ba arÿm amã arẽ, ane.

³⁵ Nãm Jeju ã Pedrumã anen kam ajte arkum,

—Ije òbê ar ajanor gar anhÿkam amõr ne aje anhõ katõk'y djã, aparkã 'õ byr ne o amõr kêt ne ajênh 'õ aje tur ne o amõr kêtja, djori kam ar anhõ mÿjja kêt? Ne kam ar anhõ kwÿ krên djã kêt? ane.

Nhym ar kum,

—Kati, kam ar inhõ mÿjja, kam ar inhõ kwÿ krên djã. Me ne me ar imã kungã, ane.

³⁶ Nhym kam arkum,

—Nhym bep jakam ne atemã. Jakam dja gar anhõ katõk'y djãwã jamã ne ajêhdjwÿ'õ tun o mõ. Ne anhõ kãxdjwa kajgo kêt jabej on kadjy aminhinõkatiwã ngãn pãnh pi'õk kaprÿ byn amim o 'õ byn ar o mrã.

³⁷ Ba ar amã arẽ. Arÿm ne me kute ibĩnmã arÿm ijo rã:m ne jao tẽ. Amrêbê me kute Metĩndjwÿnh kabẽnkam ijã pi'õk no'õkkam kute,

“Nãm me o axwen me axwemẽ ro'ã kubĩ”, anhÿr ja arÿm kator 'ÿ:r. Amrêbê me kute ijã pi'õk no'õk ja gêdja mrãmri on kato nhym me omũ, ane.

³⁸ Nhym ar kam kum,

—Bẽnjadjwÿr, omũ, ota ar inhõ kãxdjwa kajgo amãnhkrut, ane.

Nhym kam arkum,

—Ã, aj, anũ, ane.

Pidjõkõkam Bãmmã amijarẽho ÿr.

Mat 26.36; Mak 14.32

³⁹ Nãm arkum “Anũ” anen ate kikre kurũm katon krãnhbê Oriwêre'ÿr kõt ba djwÿnho mõ. Kute 'ÿr aro mõr tũmja 'ÿr ne ajte aro mõ.

⁴⁰ 'ÿr aro mõn aro bõx ne kam arkum,

—Ar Metĩndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnê, gar mekõt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wÿ, ane.

⁴¹ Arkum anen ate tẽn ÿro rãm ne nÿj. Nãm kõt ba djwÿnhmã iren tẽn ÿro rãm ne nÿj ne kõnkrão nhÿ. Ne kam arek Bãmmã kabẽno nhÿ.

⁴² Ne kum,

—Djũnwã, aje ibê ikaprÿja kadjãr jabej on ibê kaba. Aje ibê ikaprÿ kadjãr nhym me

kute ibĩn kêtã ne ba amã amijarẽ. Nãr kon, dja ga mrãmri ibê kadjãr kêt jabej ba tu mrãmri itokryo itẽm rã'ã. Djãm ba ne ba amimar kõt ar amijo iba? Kati, akabẽnkõt ne ba amijo iba, ane.

⁴³ Nhym kam kãjkwa kurũm kadjy mrãnh djwÿnh 'ÿr ruw ne kam o tÿx ne.

⁴⁴ Nhym kam akubyn Bãmmã amijarẽho nhÿ. Kaprÿ ra:xkam ajte akubyn prĩne kum amikõt amijarẽho nhÿ. Kaprÿ raxkam ne ò djãkam tokry. Tokry raxkam ne arÿm 'ã ngõ pepeko dja. Djãm 'ã ngõ? Kati, kamrõ ne prõto dja, pykakam totoko dja.

⁴⁵ Ne Bãmmã amijarẽho nhÿn kam kum amijarẽnh pan kãjmã djan kam akubyn kõt ba djwÿnh'ÿr tẽ. Nhym kõt ba djwÿnh arek õto kumex. Kaprÿ raxkam arek õto kumex.

⁴⁶ Nhym kam arkum,

—Mÿkam ne gar arek anhõto akumex? On ar kãjmã djan Metĩndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnê, gar mekõt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wÿ, ane.

Me kute Jeju tÿm.

Mat 26.47; Mak 14.43; Dju r 18.3

⁴⁷ Arkum kabẽno ãm rã'ã nhym arÿm me kute pa 'amÿnh ne o mõrmã arÿm 'ÿr bõx. Me krãptĩ ne me arÿm 'ÿr bõx. Djuda, Jeju kõt ba djwÿnhbê 12ja'õ ne 'ÿr meo mõ. Ne kam kute o tÿm ne kute ine kaõrmã 'ÿr tẽ.

⁴⁸ Nhym kam kum,

—Djuda, djãm aje inhine kaõro atẽm pro aje memã ijo atÿmmã ne ga iwÿr tẽ? Nã gãm ajêx ne ije amijo inhĩ ne me awÿr ibõxja ijo anhõbikwan inhine kaõ, ane.

⁴⁹ Nhym kam Jeju nhõ àpênh bu'ã ku'êja arÿm kuma, tu amikam kuman kum,

—Bẽnjadjwÿr, djãm ar ije kãxdjwa kajgoo me ja parmã? ane.

⁵⁰ Nhym ate ar'õ me'õjamã akabê, me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr rax nhõ àpênh ja'õmã akabên toxy anen arÿm amak nhikê ta, amak djubõk ne kuta. Nãm tu amak toprik ane nhym wãnh amak tÿm.

⁵¹ Nhym kam Jeju,

—Aje, anũ, arek ar dja, ane. Ne kam amak djãm djã kupê nhym arÿm ajte amak mex ne.

⁵² Nhyam kam me kute pa 'amÿnhmã 'ÿr mÿrjamã, me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhÿ bÿnjadjwÿrmÿ Metÿndjwÿnh nhÿ kikretikam krãkamngÿnhmÿ me bÿngÿttemã,

—Ije djãm idjãkÿnhÿ ne ga me aje ibÿnmã iwÿr anhÿ kÿmÿ anhÿ kãxdjwa kajgomÿ o mÿ? ane.

⁵³ Myt kunÿkÿt ne ba me akam ar Metÿndjwÿnh nhÿ kikretikam iba ga me kam kam ijo atÿm kÿt ne. Nã, mrãmri me anhÿ akati ne ja. Me ajaxwe rax ne kute akamãt kÿ tyk pyrãk. Nãm prÿne me bajo ajkamuw. Kam ne ga me aje ipa 'amÿnhmã iwÿr mÿ, ane.

Pedru aminÿje 'ÿx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Dju r 18.15

⁵⁴ Nãm ã memã ane nhyam kam me pa 'amÿn kam me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhÿ bÿnjadjwÿr rax nhÿ kikre'ÿr o mÿ. 'ÿr o mÿ nhyam kam Pedru mekÿt tÿ, nÿjar memã kre rax ne tÿ.

⁵⁵ Nhyam me arÿm Jejuo mÿn o bÿx, me kute pa 'amÿnhja ne me arÿm o mÿn o bÿx ne kam kikre nhÿpÿkri kÿnh ngrÿre jakam amim kuton kam 'ã ãnhÿnho kumex. Nhyam kam Pedru mekÿt tÿn 'ÿr wadjãn kam me ikÿ'ã nhÿ.

⁵⁶ Nhyam bÿnjadjwÿr nhÿ àpÿnh kurererja kuwy pÿkmã omÿ ne kam 'ÿr tÿn kam no tyn djan kam memã,

—Tãwãdjwÿ ne arkÿt ba, ane.

⁵⁷ Nhyam kam Pedru aminÿje 'ÿx ne kum, —Kati, arkati. Ije tãwã pumÿnh kÿt, ane.

⁵⁸ Nhyam adjynkÿt ne me'õ mydjwÿ 'ÿr bÿx ne omÿn kam kum,

—Gadjwÿ ne ga abÿ ò àpÿnh'õ, ane.

Nhyam kam kum,

—Kati, arkati. Ibÿ ò àpÿnh kÿtÿ, ane.

⁵⁹ Nhyam 'ãtÿm nhyam ajte me'õ myjadjwÿ 'ÿr bÿx ne 'ã no tÿx mex ne 'ãno djan memã arÿn memã,

—Mrãmri ne tãwãdjwÿ arkÿt ba. Kubÿ pykabÿ Garrÿja kra'õ, ane.

⁶⁰ Nhyam kam kum,

—Kati, ije akabÿnwã mar kÿt. Ije akabÿnwã mar prãm kÿtkumrÿx, ane. Ne kam kabÿno ÿr rã'ã nhyam 'ã òkrÿnÿ'ãnh kã.

⁶¹ Nhyam kam Bÿnjadjwÿr 'ÿr akÿx ne omÿ. Nãm ar aktã aben pumÿ. Nhyam kam arÿm Pedru Bÿnjadjwÿr kabÿn ma. Kute anhÿr

djwÿnh rãm kum kabÿn jarÿnh ja ne arÿm kuma. Kute kum,

—Akamãt ja tãm kam òkrÿnÿ'ãnh kãr kÿtri dja ga aminÿje ajÿxo amãnhkrut ne ikjÿ kÿt ne memã, “Kati, ije tãwã pumÿnh kÿt”, anhÿr ja ne arÿm kuma.

⁶² Ne kam katon mu:w. Kaprÿ raxkam ne mÿr rax ne.

Krãkamngÿnh kute Jeju'ã bÿno bikÿnho ãm.

Mat 26.67; Mak 14.65

⁶³ Nhyam me kute Jeju pumÿnho ku'ÿja kam bÿno ajkÿn tak ne.

⁶⁴ Nãm me no'ã pron kam apÿnh tak ne kam kum,

—Aj, goja me'õ kute akurwanhjakÿt omÿ. Goja tu aman me imã arÿ, ane.

⁶⁵ Nãm me prÿ:ne o ajkÿ. Nãm me aprÿ:o kumex.

Me rÿnh kute Jeju axwe jabej kukjÿr.

Mat 26.57; Mak 14.55; Dju r 18.12

⁶⁶ Nhyam arÿm akati nhyam kam me bÿ idjaer bÿngÿtmÿ me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhÿ bÿnjadjwÿrmÿ me kute Mÿdjÿ kukrãdjã mar djwÿnhmÿ, me ta ne me aben pydjÿn amiwÿr Jeju 'uw. Nhyam kam me me'ÿr Jejuo mÿn o bÿx ne me kabem kudja.

⁶⁷ Me kabem kudja nhyam me kum,

—Goja on me imã amÿjarÿ. Djãm abÿ me babÿ idjaer nhÿ Bÿnjadjwÿrbÿ kumkati, nÿn? Goja on me imã amÿjarÿ, ane.

Nhyam kam memã,

—Got ba ren me amã amÿjarÿ ga ren me amim imar kÿtkumrÿx ne.

⁶⁸ Ba ren badjwÿ me akukÿj ga ren me imã arÿnh kÿt ne.

⁶⁹ Nhyam bep jakam gÿdja ba on Metÿndjwÿnh pymati djubÿk'ãnh nhÿ. Ba ije amÿjo ÿnhÿ ne ibÿnjadjwÿr raxkam gÿdja ba ubÿk'ãnh nhÿ, ane.

⁷⁰ Nhyam kam me kunÿ kukÿj ne kum,

—Djãm abÿ Metÿndjwÿnh kra? ane.

Nhyam kam memã,

—Ãã, kÿt ne ga me aje arÿnhwã, ane.

⁷¹ Nhyam kam me abenmã,

—Bir be, arÿm ta kute amÿjo Metÿndjwÿnhja ma. Mÿj kadjy dja gu me ajte me'õdjwÿ kukÿj? Kati, ta ne arÿm amÿjarÿ gu me arÿm kuma, ane.

23

*Piratu kute Jeju axwe jabej kukjêr.
Mat 27.1; Mak 15.1; Dju r 18.28*

¹ Nhyim kam me rûnhja eku:n kâjmã djan mûjar Piratu'ÿr o môn o bôx.

² O bôx ne kam Piratumã Jeju kãmex jarên kum,

—Ë, tãmja ne axwere. Tãwã ne ar me ibê idjaer noo biknoro ba. Ba meo tÿm ne awÿr o mō. Nãm we me imã, “Kwãrîk wãnh ga me bënjadwÿr raxbê Xedja me kunĩmã ÿr djwÿnhmã pi'ôk kaprĩ nhôr kêt”, ane. Ibê me anhō Bënjadwÿrbê kumkatikam gêdja ba ipymao ar me apytàn me ajo iba, ane. Nãm we ã me inoo biknoro ane, ane. Nãm ã me Jejuo 'êxo ane.

³ Nhyim kam Piratu Jejumã,

—Djãm abê mebê idjaer nhō bënjadwÿr rax? ane.

Nhyim kam kum,

—Ãã, kôt ne ga aje arênhwã, ane.

⁴ Nhyim kam Piratu me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhō bënjadwÿrmê me krãptĩmã,

—Nã bãm te kukij. Ajmã kute kêt. Axwe kêtukumrêx, ane.

⁵ Nhyim kam me mã kum 'ã apnê. Kum 'ã apnê:n kum,

—Kati, nãm prĩne aben kadjy memã 'êx mō. Nãm Garrêja kurũm tẽn Djudêjakam bôx ne aben kadjy memã 'êx. Nãm krĩ 'ôkam bôx ne aben kadjy memã 'êx. Ne ajte amũ krĩ 'ôkam bôx ne aben kadjy memã 'êx. Ne ajte amũ 'ôkam bôx ne aben kadjy memã 'êx ne ajte amũ 'ôkam bôx ne aben kadjy memã 'êx. Ne jakam arÿm bôx, ane.

Erodji kute Jeju axwe jabej kukjêr.

⁶ Nhyim Piratu me kabên ja man kam abej me kukij ne memã,

—Djãm Garrêjakam me kra'ô? ane.

⁷ Nhyim me kum “Ãã” ane. Garrêjakam me ja nhō bënjadwÿr nhidjibê ne Erodji. Ajbir Djeruxarêkam bôx. Kam ne Piratu Erodji'ÿr Jeju jano, Erodji kute Piratu kudjwa Jeju kukjêrmã. Jejubê Garrêja krakam ne kum ano. Nhyim me arÿm 'ÿr o bôx.

⁸ Nhyim Erodji Jeju pumũn kam kĩnhkumrêx ne. Amrêbê ne Jeju'ã ujarênh man kam te kute tãri omũnh prãme. Nhyim

kam me arÿm 'ÿr Jejuo môn o bôx nhyim kam kĩnhkumrêx ne. Kute kum mÿjja pumũnh kêt'ô nhípêx nhyim kute omũnhmã ne bit 'ã kamnhĩx ne.

⁹ Ne kam te Jeju kukjêr krãptĩ ne. Nhyim mrãmri bën kêt mex ne dja.

¹⁰ Nhyim bep me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhō bënjadwÿrmê Mōjdjê kukrãdja mar djwÿnhmê ne me Jeju kurĩ ku'ên kam mã kum arê. Kum kàtãm jarênh ku'ê. Djã nãm me akrãnmã kum arê? Kati, nãm me tu Erodjimã Jeju jarênh bê: ne.

¹¹ Nhyim kam Erodji ô krãkamngônhremê ro'ã Jeju japrÿ ne 'ã keket ne kam kum me bënjadwÿr kà jadjàn kam akubyn ajte Piratu'ÿr ano nhyim me ajte akubyn 'ÿr o môn o bôx.

¹² Nhyim Erodjimê Piratu ar myt tãmkam abeno ôbikwa. Jejukôt ne ar abeno ôbikwa. Amrêbê ne arkum aben kurê ne kam ajbir arÿm Jejukôt abeno ôbikwa. Piratu kute Erodji'ÿr Jeju janorkam ne ar arÿm abeno ôbikwa.

*Piratu kute Jeju bĩn kadjy memã kanga.
Mat 27.15; Mak 15.6; Dju r 18.39*

¹³ Nhyim me akubyn Piratu'ÿr Jejuo môn o bôx. O bôx nhyim kam Piratu me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhō bënjadwÿrmê me kute meo ba djwÿnhmê me kàtãmmê meo akprôn kam memã,

¹⁴ —Ë, tãm ne ga me iwÿr o môn o bôx ne kam imã, “Tãmja ne ar me inoo biknoro ba”, ane. Ba kam te kukij, te me anhipôkri kukij, nhyim ajmã kute kêtukumrêx. Mexkumrêx. Nã gãm me ajêx ne arĩk kãmex jarê.

¹⁵ Nhyim Erodjidjwÿ te ikudjwa kukij nhyim mexkumrêx. Ga kute ajte akubyn me bawÿr anorja pumũ. Be, mÿj kadjy dja ba kubĩ? Ije bĩn prãm kêtê.

¹⁶ Kam dja ba tu kaprêprêk kajgon ano, ane.

¹⁷⁻¹⁹ Nhyim kam me kunĩ axikôt kum 'ã àpnêho kumex. Ne kum,

—Kati, on o tẽn abĩn me imã Baraba bôm amê, ane.

Nãm Piratu me kute Metĩndjwÿnh me irôbê mrãnh nhō akati mar kunĩkôt me pÿnh ne bôm me rênho tẽ. Me axwe nhyim kute mebê ijêja ne bôm me rênho tẽ. Baraba ne axwekumrêx. Nãm me bënjadwÿr kadjy

memã 'êx nhym me me bĕnjadjwÿr'ÿr prõt ne, nhym ta adjwÿnhdjwÿ me kwÿ pa. Tãm ne Piratu kubê ijê. 'Ă ne me ku'uw ne kum,

—On rÿm tãwã o tĕn abĭn pãnh me imã Baraba kaba, ane.

²⁰ Nhym Piratu te kute Jejumã irer prãme. Ne kadjy ajte memã kabĕn ne memã,

—Ba kum inhiren ano, ane.

²¹ Nhym me kàj bê: 'ã kum apnĕn kum, —On pĭte'y'ã anhô. On pĭte'y'ã anhô, anhÿro kumex.

²² Nhym kam ajte memã,

—Tô mÿkam? Mã ne kute dja ba kubĭ? Djãm axwe? Nã bãm te kukij nhym axwe kĕtkumrĕx. Kam ne ba ije bĭn prãm kĕtĕ. Dja ba tu kaprĕprĕk kajgon kam akubyn ano, ane. Nãm te memã anen te memã anen kam arÿm ajte te memã ane.

²³ Nhym me mã 'ã kum apnĕ. Nãm me kàj bê kum 'ã ãpnĕho kumex ne kum,

—On pĭte'y'ã anhô, on pĭte'y'ã anhô, ane. Nãm me tÿxo Piratu jakrenh mex ne prĭne kabĕno katy.

²⁴ Nhym kam me umaje “Ă” anen tu memã kanga.

²⁵ Nhym me'õ kute bĕnjadjwÿr kadjy memã 'êx ne ta kute me kwÿ parja Piratu kaba. Me kute Piratumã “Me imã Baraba bôm amĕ”, anhÿr ja ne kaban anon kam pãnh memã Jeju kanga, krãkamngõnhre kute Jeju bĭnmã memã kanga. Me kum kurĕkam ne me 'ã Piratumã apnĕ, kute bĭnmã. Nãm me kum 'ã ãpnĕho katyk mex ne. Nhym kam arÿm me kute bĭnmã memã kanga.

Me kute pĭte'y'ã Jeju nhôr.

Mat 27.32; Mak 15.21; Dju r 19.17

²⁶ Nhym kam krãkamngõnhre arÿm o mō. O mō nhym kam me'õja tĕn me kajpa. Me'õ nhidjibĕ Ximão, pykabĕ Xireni kra'õ. Arwã kurÿm ne tĕn me kajpa nhym me pa 'amÿn ikreikam pĭte'y' djin kam kum,

—Kum amÿ, ane.

Nhym kam kum kumÿn o Jeju katĕn o mō.

²⁷ Nhym me itepato kôt mō. Nhym me niredjwÿ kôt mō. Mörkôt abej mÿr mō, kàj bê abej ãmra mō.

²⁸ Nhym Jeju me'ÿr akĕx ne memã,

—Ĕ, ãpnĕre ar, Djeruxarĕkam me kra, kwãrĭk wãnh ga me ijabej amÿr kĕt. Bep me akra jabejbit dja ga me muw, ne ga amijabej muw.

²⁹ Dja ĭ meo bikĕnh djã nhō akati me awÿr bôx. Dja me awÿr bôx nhym me abenmã, “ÿ, me nire kra kĕtja ne me mrãmri kĭnhkumrĕx. Ne me kute kra jamÿnh kĕtdjwÿ kĭnhkumrĕx. Ne me kute krao kaôr kĕtdjwÿ kĭnhkumrĕx”, ane. Me jabit dja me mã prõt ne kato.

³⁰ “Ne ajte kamã tokry pymaje krãnhmã,

‘On amrĕ me inhiby arôrök ne me in-himex’, ane.

Ne kam ajte krãnh kryre jamã,

‘On amrĕ me inhiby arôrök ne me ijo apdju’, ane.”

³¹ Ga me kute ã pĭ ngoo anhÿrja pumÿ. Godja arÿm pĭ ngrã nhym mã dja me ajte on? Ba ne ba ajmã ikute kĕtkumrĕx ne itokry rax ne. Nhym bep mrãmri me axweja, mã dja Metĭndjwÿnh me on, Djeruxarĕkam me ajaxweja on? ane. Nãm ã Jeju mÿjja kute meo bikĕnh djã nhō akati djwÿnhram ã memã arĕnho anen ta amijaxwe kĕt'ã pĭ ngo jakren me axwe'ã pĭ ngrã jakre.

³² Nhym me amĕ ar kãtãmja Jejukôt aro tĕ, me kute pĭ'ã Jejukôt ar nhôr kadjy. Ar kute mekam ar amikrão baja ne me kute Jejumĕ ro'ã ar parmã aro mō.

³³ Aro mōn aro bôx. Krãnhbĕ me krã'i'ÿr ne me Jeju aro bôx. Aro bôx ne kam apÿnh pĭte'y'ã ar adjuw. Ne kam ar ikramã kãxirãxo iten ar parjamo iten kam kãjmã krekam ar umjuw. Nhym arÿm ar arij. Jeju ôkredjakôt wajĕt nhym aktã ar axweja ijĕn o wajĕt.

³⁴ Nhym kam Jeju me nĕje Bãmmã kabĕn ne,

—Djÿnwã, dja ga tu imar krãtan mekam angyrk kĕt. Me kute ibĭnja dja ga tu mar krãta. Me kute ibĭnja ne me kute gu bakukrãdjã mar kĕtkumrĕx, ane.

Nhym kam me abenmã kãja ngrã. Nãm me apÿnh kute kã jamÿnh kadjy kĕn kryre rĕ. Me kute ari kĕn kryre rĕnhkôt ne me amijo kubĕkã pytãn amÿ.

³⁵ Nhyim me kunĩ no ma mōn Jeju pumũho dja. Nhyim me bēnjadjwýrdjwý aprýo dja. Nãm me abenmã,

—Amũbit ne me utã. Goja gē ta amiptã. Goja gē Metĩndjwýnh kute anor nhyim kubē me banhō Bēnjadjwýrbē kumkatikumrēx jabej goja on amiptã, Metĩndjwýnh kute amijo utãr jabej goja on amiptã, anhýro kumex.

³⁶⁻³⁷ Nhyim me krākamngōnhredjwý 'ã keket ne aprýo kumex. Nãm me 'ýr bōx ne kum pidjō kangō kadjã bēn kum,

—Ajrã, goja on amiptã. Goja abē mebē idjaer nhō bēnjadjwýr rax jabej goja on amiptã, anhýro dja.

³⁸ Ne kam ajte Jeju nhimōkri pi'ōk no'ōk nhipēx ne kunhō. Me kute omũnh ne kam kute,

—Mebē idjaer nhō bēnjadjwýr rax ne ja, anhýr kadjy ne me imōkri kunhō.

³⁹ Nhyim kam me kute Jeju nhikō'ã amē ar axwe nhōrja ikjēja Jeju japrýo wajēt. Ne kum,

—Goja abē mebē idjaer nhō Bēnjadjwýrbē kumkatikumrēx ne goja on amiptã ar badjwý ar ipytã, ane.

⁴⁰ Nhyim kam ikjēja kum bēn tỳx ne kum,

—Kwãrĩk wãnh. Birãm amã Metĩndjwýnh pyma kētkumrēx. Me kute gwaj bajanhōr ga arým gadjwý atyk 'ýrja pumũ ne kam ajmãn amã Metĩndjwýnh pyma kēt mex ne.

⁴¹ Mrãmri ne me kute arým gu babĩnmã arým ã gu bajo ane. Gu ba ne gu ar mekam amikrão baba nhyim arým me kute pãnh gu babĩnmã. Nhyim bep tãmja ne kute ajmã mýjja 'ōo kētkumrēx, ane.

⁴² Ne kam ajte Jejumã,

—Jeju, gora anhō me ja kunĩ kadjy abēnjadjwýr ne aje ar meo abakam gora badjwý ima, ibiknor kēt kadjy ima, ane.

⁴³ Nhyim kam Jeju kum,

—Myt ja tãmkam dja gu baro'ã kãjkwakam Ibãm nhō pyka'ýr bōx. Mrãmri ne ba arým amã ikabēn pydjĩn arē, ane.

⁴⁴⁻⁴⁵ Nhyim arým kãjkwã nhipōkri myt nhý. Nhyim kam tu akamãt kō tyk ne. Pyka kunĩkōt me'ã akamãt kō tyk ne, arngro kētkumrēx ne. Nãm me'ã akamãt kō tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyim 3 orakam, amykrykambit arým ajte kãjkwã

no pōt ne. Arým ajte myt kato. Nhyim arým Metĩndjwýnh nhō kikreti kadjwýnhbē kubēkãtija ta amikadjō. Nãm kōnh e ty:k ane.

⁴⁶ Nhyim kam Jeju Bãmmã amijarē. Kãj bē kum amijo akij ne kum,

—Djũnwã, ba wãm awýr ikarō jano, ane.

Nãm ã kum anen kum amikarō janon ate ty.

⁴⁷ Nhyim krākamngōnhre krãptĩbē 100 nhō bēnjadjwýr Jeju tykkōt omũn kam Metĩndjwýnhmã rax jarē, ne,

—Mrãmri ne djãm tãmja axwe kētē. Mexkumrēx, ane.

⁴⁸ Nhyim me itepato kute Jeju tykkōt omũnhmã mōrja arým mýjja kunĩ pumũn kam akubyn mōn kaprĩkam aminhōkōt titiko mō, ũrkwã'ýr binhirēnh mō.

⁴⁹ Nhyim bep ōbikwa kunĩmē, Garrēja kurũm me nire kōt mōrjamē, me tãm ne me arek omũho dja, kum kre rax ne omũho dja.

Me kute Jeju jadjãr.

Mat 27.57; Mak 15.42; Dju r 19.38

⁵⁰⁻⁵² Nhyim kam me'ō nhidjibē Jōdje ne Piratu'ýr tē. Mebē idjaer nhō krĩ'ō nhidjibē Armatēkam kra'ō. Nãm me rũnh bikprōnh djakam mekōt mrã. Kabēn mexkumrēx, katãt ne mrã. Nhyim me kute Jeju bĩnmã amim 'ã karōo nhý nhyim kam te nēje me kukrã. Atemã ne kabēn. Me ja kabēnkōt kabēn kētē. Nãm amim Metĩndjwýnh kamnhĩx ne. Metĩndjwýnh bōx ne me kadjy bēnjadjwýr ne kute ar meo bamã ja ne amim kamnhĩx ne. Tãm ne Piratu'ýr tēn bōx ne Jeju'ã kuma. Kute Jejuo rwýk ne adjãrmã ne 'ýr tēn bōx ne 'ã kuma.

⁵³ Nhyim kam kum “Ã” anen kam kum kanga. Nhyim kam pĩte'y'ýr tēn kam Jejuo ruw, kute adjãrmã. Ne kam kadjy kubēkã mexja byn kam prĩne o kupun kam kēnkrekam adjã. Me kute kēnkre kakrwýnh nyjakam adjã. Kraxje me kute kam me'ō jadjãr kētkumrēx. Kam ne adjã.

⁵⁴ Pi'ōk rãrãr nēje akati jakam ne adjã. Akati jakam ne me no katon ō mýjja kupēnhō kumex. Pi'ōk rãrãr kētri ō mýjja kupēnhō kumex. Akati jakam ne adjã.

⁵⁵⁻⁵⁶ Nhyim me nire Garrēja kurũm Jeju kōt mōrja mekōt mōn omũ. Nãm me

kute kēnkrekam adjārčkôt omūn kam akubyn ūrkwāmā mōn bōx. Bōx ne kam me kudjy djāmē pidjy nhīnmē kubyn abenkam o akān kam kadjy kudji. Nhy m pi'ōk rārār nhy m arym me nire tyk dja kēto kumex, Mōjdjē kukrādjakōt ne me pi'ōk rārār kam tyk dja kēto kumex.

24

Jeju akubyn tīn.

Mat 28.1; Mak 16.1; Dju r 20.1

¹ Nhy m arym pi'ōk kamrēk. Nhy m ar nire kry:rām kō rā'ā kute me kudjy dja abenkam o birēnh ne irja byn 'yr o mō, kēnkre'yr o mō. Ar kute kēnkrekam adjārja'yr o mō.

² Nām ar bit Jeju'yr o mō, ar kute o kudjymā ne ar bit 'yr o mōr kajgo. Nhy m arym me kute kēnpotio 'ā ijēja arym amijā kutan kre jakā'ā amidjan dja. Me'ō ne o mōn kudja nhy m dja.

³ Nhy m ar nireja 'yr mōn kēnkremā wangij ne kam te Jeju nōr dja kamū nhy m nōr kēt ne.

⁴ Nhy m ar te kute mỳjja'ō marmā o dja nhy m adjynkēt ne ar my amānhkrutja ar aērbē kato. Tu ar nokam kato. Ō kubēkà jadjē:nh ne ar kuri dja.

⁵ Nhy m ar te tīn prāme ne rōrōk ne ponh ne ikwā. Nhy m kam arkum,

—Mỳkam ne gar me tykkam me'ō akubyn tīnja jabej mō?

⁶⁻⁷ Ē, ar nōr kētja pumū. Arym ne akubyn tīn ne kato. Djā ne gar kabēnja ma. Amrēbē ne ar amā, Garrējakam ar ba rā'ākam ar amā, “Gēdja me me axwemā ikanga. Ba ije amijo inhī dja me me axwemā ikanga nhy m me pīte'y'ā inhō ba ty ne ijā akati amānhkrut ne ikjēkēt ne akubyn itīn ne”, ane, ā ar amā ane. Ā ar amā ane gar ajte abej mō, ane. Nām ā kadjy mrānh djwýnh arkum ane.

⁸⁻¹⁰ Nhy m kam ar nire arym Jeju kabēn ja ma. Kabēn ja man kam akubyn kēnkre kurūm mō. Mōn bōx ne kam Jeju kōt ba djwýnhmā mỳjja kunī jarē. Kōt ba djwýnhbē 11mē ōbikwaja kunīmā mỳjja jarē. Marij Madarenamē Djōwanāmē Xijagu nābē Marijmē ar ro'ā mōrjamē. Ar ja ne Jeju'yr mōn te

nōr dja kaprān bōx ne memā arē, Jeju kute tūmrām ar anorjamā arē.

¹¹ Nhy m bep nām me ate krā. Nām me o kabēn kajgon kam tu ate krān amim kamnhīx kēt ne.

¹² Nhy m bep Pedrubit ne ekru x ne kāj mā djan kam kēnkre'yr prōt ne 'yr bōx ne kam te 'ā ibōn ŷmkjēro nō. Te abej rīto nō. Nhy m kupu djābit ate nō. Nhy m omūn kam akubyn tē, te kute amikam mỳjja'ō marmā umar tē. Tēn ūrkwākam bōx.

Imau'yr Jejukōt ba djwýnh tē nhy m ar nokam amirīt.

Mak 16.12

¹³ Nhy m myt tām kam kōt ba djwýnh amānhkrut ne krī ngrire 'ō'yr tē. Krī ngrirebē Imau'yr ne ar tē. Djām mūjar got. Tām ne ja. Djeruxarē kurūm pry'ā akrebē 11 kirometu 'yr ne ar tē.

¹⁴ Ne kam abenmā kabēn tē, abenmā Jeju bīnmē mỳjja ja kunī jarēnh tē.

¹⁵ Abenmā arēnh tēm rā'ā nhy m Jeju arkōt bōx. Arkōt bōx ne arym ro'ā mō.

¹⁶ Nām ar omūnh kajgo. Bārām mỳjja ne ar no'ā nhy m ar te kute omūnhmā. Jeju ta ne aminēje ar no nhity ne kam arkum,

¹⁷ —Ije tō mỳj ne gar abenmā arēnh tē? ane.

Nām arkum kabēn nhy m ar tēm tỳx katikōt djan kam kaprīre, nokre kaprīre ne dja.

¹⁸ Nhy m kam ikjēja idjibē Kreōpa kum, —Ije birām apydji ne ga aje mỳjja mar kēt, mỳjja ajbir katorja mar kēt ne. Djeruxarēkam me kunī ne me kuma, ane.

¹⁹ Nhy m kam kum,

—Ije nhy m mỳj nā? Nhy m mỳj ne gar abenmā arēnh tē?

Nhy m amē ar ja kum,

—Ije tō gēt Nadjarekam me kra'ō nhidjibē Jeju. Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh'ō. Kabēn mexkumrēx. Nām katāt memā Metīndjwýnh kukrādja'ā ujarēnh mexkumrēx ne. Ne ar memā mỳjja pumūnh kēt kwý 'yro ba. Mỳjja kwý nhipēx mexkumrēxo ba. Kam ne Metīndjwýnh kam kīnhkumrēx nhy m me kātāmdjwý kam kīnhkumrēx.

²⁰ Nhy m bep me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýrmē me banhō

bĕnjadjwÿrmĕ, me ja ne me me kute bĭnmã memã kanga nhym me pĭte'ykam kubĭ.

21 Ý, kute me bakurĕ djwÿnhbĕ me bapytãrmã, me babĕ idjaer pytãrmã ne bar bajbit amim kamnhĭx ne, nhym arÿm ty. Nãm me arÿm kubĭ nhym kam arÿm 'ã akati amãnhkrut ne ikjĕkĕt.

22-23 Nhym ar nire ar ikôt Jejumã àpĕnh ja ar ijaĕ. Kry:rãm ne ar kĕnkre'ÿr mōn te abej ne kam akubyn bōx ne kam we ar imã, "Arÿm ne bar mÿj me'ōja pumũ. Birãm kadjy mrãnh djwÿnh got bar omũ. Nhym ar imã, 'Jeju ne arÿm akubyn tĭn ne', ane."

Nã, nãm ã ar nire ar ijaĕro ane.

24 Nhym kam ar ijō kĕnkre'ÿr tĕn te kam abej. Nhym kĕnkre kaprÿ ne. Mrãmri ne ar nire kôt arĕ. Nhym bep Jeju ta ne amirĭt kĕtkumrĕx, ane. Ā kum ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnh Jejuo atemã me'ōn ã kum kabĕn ane.

25 Nhym kam Jeju ta arkum,

—E kum ar ano kĕt. Mÿkam ne amrĕbĕ Metĭndjwÿnh kabĕn jarĕnh djwÿnh me amã mÿjja ja jarĕ ga me tu amim mar ne amija-makkrekam kunĭ nhōr ne ar o aba kĕt ne.

26 Mrãmri ne arÿm Bĕnjadjwÿrbĕ kumkati tokryn arÿm kãjkwamã tĕmmã. Amrĕbĕ Metĭndjwÿnh kabĕn jarĕnh djwÿnh kute arĕnh kôtō. Dja tokry kumrĕx ne kam arÿm bĕnjadjwÿr rax kadjy kãjkwamã tĕ, ane.

27 Ne kam prĭne arkum Metĭndjwÿnh kabĕn'ã ujarĕnh tĕ, Metĭndjwÿnh kabĕnkam ta amijã ujarĕnhja ne kunĭ arkum 'ã ujarĕnh tĕ. Nãm Mōjdjĕ kumrĕx memã 'ã pi'ōk no'ōkmo krax nhym kam atãri Metĭndjwÿnh kabĕn jarĕnh djwÿnh memã 'ã pi'ōk no'ōk ne. Nhym kam ta amijã ujarĕnh tĕm tãmtã ĭ amũ 'ã ujarĕnh tĕ.

28-29 Nhym kam ar ro'ã mō. Ar krĭ'ÿr tĕmja'ÿr ne ar ro'ã mōn kam arÿm tĕpo mō. Nhym kam bit Jeju mã tĕmmã. Nhym ar kabĕno nĕ ne kum,

—Jãnh ar inhŭrkwãkam ar inhikō'ã nō. Arÿm ne apajrũm myt nhÿ. Arÿm akamãt 'ÿr, ane.

Nhym kam tu arkôt wadjã.

30 Ne kam bit ō kwÿ krĕnmã nhÿ. Ō kwÿ krĕnmã nhÿn kam djwÿ byn Metĭndjwÿnhmã amikĭnh jarĕn kam ipōn arkum kungã.

31 Nhym kam ar amak e tyk anen arÿm Jeju ma nhym kam tu ar nokam akuno.

32 Tu ar nokam akuno nhym kam ar abenmã,

—E kum tãm. Ga pry'ã kute gu bamã Metĭndjwÿnh kabĕn'ã pi'ōk no'ōk jarĕnh tĕm gu bakĭnh ne bakrãkã 'ō nhÿnhja pumũ, ane.

33-34 Ne ekruX ne kãjmã djan kam ajte akubyn Djeruxarĕmã tĕ, Jeju kôt ba djwÿnh'ÿr tĕ. Jeju kôt ba djwÿnhbĕ 11mĕ ōbikwamĕ ne ar ro'ã aben pydjĭn nhÿ. Nhym kam ar ar ja'ÿr bōx. Bōx nhym ar aben pydjĭn ÿr ja ar kutã arkum arĕ,

—Mrãmri ne arÿm Bĕnjadjwÿr akubyn tĭn ne katon Ximãomã amijo amirĭt ne, ane. Ar kutã ne ar arkum arĕ.

35 Nhym kam ar nĭnh tĕmjadjwÿ amipãnh arkum arĕ. Pry'ã ar tĕm nhym Bĕnjadjwÿr Jeju arkôt bōx ne ro'ã mōr ne kikrekam ÿr nhym kute djwÿ nhipōnh ne 'ã Metĭndjwÿnh 'wÿr ne arkum ōr nhym ar kute kôt kum kator ja ar amipãnh arkum arĕ.

Kute kôt ba djwÿnhmã aminhĭ kamjÿr rã bĕn.

Mat 28.16; Mak 16.14; Dju r 20.19

36 Nãm ar arkum arĕnh ōm rã'ã nhym Bĕnjadjwÿr ta ajte tu ar nokam katon ar ipōkri dja. Ar ipōkri djan arkum,

—On ar adjumar mex ne ar aba, ane.

37 Nhym kam ar tĭn prãm ne kum uma: ne. Nãm ar Jejuo me karōn kam kum uma: ne.

38 Nhym kam arkum,

—Mÿkam ne gar amikam atĭn prãm ne anhōkre kadjwÿnhbĕ amim, "Mÿj ne ja? Birãm me karō ne ja", anhÿro akumex?

39 Ē, ar inhikramĕ iparkam kãxirãx djwakreja pumũ. Ba. Atemã me'ō kĕt. Gop ar ikupĕn ipumũ. Djãm ã me karō kute anhÿr? Me karō ã kute anhÿr kĕt. Gop ar inhĭmĕ ijija pumũ. Djãm me karō ã 'imĕ ĭ kute anhÿr got, ane.

40 Ā arkum anen kam arkum amin-hikramĕ amipar bĕn kam ari arkum o apa.

41 Nhym ar omũn kam kĭnhkumrĕx ne. Ne kam kĭnhkam amim,

—Ije, djãm tãm? Kati, atemã me'ō. Nãr kon tãmÿ, anhÿro kumex. Nãm ar kĭnh rax ne kam te kute marmã o dja. Nhym kam Jeju arkum,

—Djori mỳjja ba kukrē, ane.

⁴²⁻⁴³ Nnym kam ar kum tep djār kwỳ tan kungā nnym kubyn kukrē. Nnym ar arek 'ã omũho nhỹ.

⁴⁴ Nnym kam arkum,

—Ë, ar ikabēn ja ma. Ar akam ar ibari ikabēn ja gop ar ama. Nã bãm anhỹr djwỳnhràm ar amã,

“Me kute ijã pi'òk no'òkja kunĩ dja apòx gar omũ. Mòjdjēmē me Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh djwỳnh kute ijã pi'òk no'òk nnym me ijã ngrerdjwỳ 'ã pi'òk no'òkja kunĩ dja apòx gar omũ”, ane. Nã bãm ã ar amã ane nnym arỳm apòx gar arỳm omũ, ane.

⁴⁵ Nãm ã arkum anen kam arkum Metĩndjwỳnh kabēn'ã pi'òk no'òkja kunĩ jarēho tēn kadjy ar amak bô nnym ar kam kuma.

⁴⁶ Nãm arkum,

—Metĩndjwỳnh kabēn'ã pi'òk no'òk kam ne, “Bēnjadjwỳrbē kumkati dja tokryn tyn 'ã akati amãnhkrut ne ikjē kēt ne akubyn tũn ne kato”, ane.

⁴⁷ Kam dja me pyka kunĩkôt kàj bē 'ã ujarēnh mō gē me amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akēx gē Metĩndjwỳnh me axweo aknon mekam ngryk kēt. Djeruxarēkam dja me memã arēnhmo krax ne. Ne kam apỳnh pyka kunĩkôt memã arēnhom ajmã. Nãm ã me anhỹr djwỳnhràm Metĩndjwỳnh kabēnkam 'ã pi'òk no'òko ane.

⁴⁸ Nnym arỳm apòx gar ga anoo prĩne omũ.

⁴⁹ Jakam dja ba ar amã Ibãm Karō jano. Ibãm kute ar amã kabēn pydjĩn arēnhja tãm, kute ar amã Amikarō jarēnh tãm dja ba amrē ar amã ano. Gora ar arek krĩraxbē Djeruxarēwākam arek djan kam ama. Adjãm rã'ã gē arỳm ar awỳr bôx. Dja kàjkwa kurũm ar awỳr ruw ne kam ar ajo ban kam ar ajo tỳx gar kam atỳxkumrēx ne kam pyka kunĩkôt 'ã adjujarēnh mō, ane. Nãm ã arkum ane.

Jeju kàjkwamã àbir.

Mak 16.19; Kar 1.9

⁵⁰ Ne kam krĩbē Betanhamã aro mōn aro bôx. Djeruxarē kurũm aro mōn aro bôx ne kam aro kĩnh ne. Kute aro kĩnh kadjy ne arkum ikra bēn arkum kabēn ne.

⁵¹ Arkum kabēno ãm rã'ã, tu kabēn kōnenh mebē kàjkwamã wabin kam arỳm kàjkwakam ò pykamã bôx.

⁵² Nnym kam kôt ba djwỳnhja kum mex, rax jarēnhom kumex. Ne kam akubyn Djeruxarēmã arỳm mōn bôx. Kĩnhkumrēx ne mōn bôx.

⁵³ Ne kam Metĩndjwỳnh nhō kikretikam ar mã Metĩndjwỳnhmã mex, rax jarēnhom ba. Mrãmri. Tãm ne ja.

Djuão memã Jeju'ã ujarēnh rax ne ja.

Djuão ne Jeju'ã ajarē. Jeju kute amijo ĩ ne rwỳk kētri Bāmmē ro'ã kàjkwakam ar bari kumrēx memã arē. Ne kam atāri Jeju kute amijo amirīt ne kute meo mex ne kute memã amikabēn jarēnh ja'ã ujarēnh tēn àbir djāmā kumē. Nām prīne gwaj bamã Jeju kabēn jarē. Jeju kute kukràdjà'ã mỳjja jakre kunĩ ne arē. Me kute tu amim Jeju kamnhĩxkumrēx ne kam tĩn rã'ã rã'āmã ne gwaj bamã arē.

Djuãomē kamybē Xijagu ne Ar kubē tep pynēnh djwỳnh nhym Jeju arkum kabēn nhym ar tu mỳjja kunĩmã iren Jeju kōt mōn kōt bikamēnh rã'ã nhym Jeju wabi. Nhym memã Jeju jarē nhym me kōt kum kurēn pa 'ābyn apēxtimã kumē. Kamã ne ajte memã *Mỳjja Apōx Kētri Kukām 'ã Ujarēnh jadjwỳ'ã pĩ'ōk no'ōk* ne.

Me'ō nhidjibē kabēn'ã ujarēnh kadjy ne ja.

Kar 10.36; Pir 2.6; Kor 2.9; Idja 1.2

¹ Mỳjja kunĩ kētri ne arỳm me'ō nhidjibē Kabēn. Me'ō nhidjibē Kabēn kàjkwakam Metĩndjwỳnhmē ro'ã nhỳn adjwỳnhdjwỳ kubē Metĩndjwỳnh.

² Ta ne mỳjja kunĩ kētri Metĩndjwỳnhmē ro'ã nhỹ.

³ Kubē ne mỳjja kunĩ nhipēx djwỳnh. Ne ren kēt nhym ren mỳjja katorjadjwỳ kunĩ ren kētkumrēx.

⁴ Me'ō nhidjibē Kabēnjabē ne mỳjja kunĩ tĩn djwỳnhkumrēx. Ne kam kōt kute mrāmri ne me kurwỳ djà pyrāk. Ga, ngōnhpōk kute akamāt kō tyk kurwỳ nhym me kute akamātkam mỳjja kunĩ pumũnh ne katāt mrānhja pumũ. Me jadjwỳ ne me axwen kam mrānh punu. Nhym kam me memã me'ō nhidjibē Kabēnja'ã ajarē nhym me kwỳ arỳm amim tu markumrēx. Kubē mỳjja kunĩ tĩn djwỳnhkam ne me kwỳ amim tu markumrēx ne kam arỳm axwe kēt ne katāt amijo ba.

⁵ Ga, akamāt kō tykkam me kute mỳjja pumũnh kēt ne ba punuja pumũ. Me kwỳ jadjwỳ ne me axwen ba punu. Nhym

kam me memã me'ō nhidjibē Kabēnja'ã ajarē. Memã 'ã ajarē nhym me axweja kute akamāt kō tykkam baja pyrāk ne me amim mar kēt.

⁶ Be, atemã me'ōbē ne Djuão. Ngōmã me angjēnh djwỳnhja. Metĩndjwỳnh ne Djuão jano nhym arỳm kukwakam ujarēnh tē.

⁷ Me'ō nhidjibē Kabēnja kute mrāmri ne me kurwỳ djà pyrāk nhym Djuão arỳm 'ã ujarēnh tē. Kōt me kunĩ kute tu amim me'ōbē Kabēnja markumrēx kadjy ne 'ã ujarēnh tē.

⁸ Be, djām Djuão ta kute me kurwỳ djà pyrāk? Kati. Kukām kute 'ã ujarēnh kadjy ne tē.

⁹ Me'ō nhidjibē Kabēnja ne mrāmri kute amijo ba mexkumrēx ne katāt kute memã kabēn jarēnhkumrēx. Nām me kunĩmã arēnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kurwỳ djà kute memã pry kurwỳ pyrāk.

¹⁰ Me'ō nhidjibē Kabēnja ne amikadjy me kunĩ nhipēx ne tũmrām me'yr bōx ne me ro'ã ar ba. Ta ne amikadjy me kunĩ nhipēx. Nām te me ipēx ne te me ro'ã ar ba nhym me kute amim mar kēt.

¹¹ Ō me wỳnh'yr ne bōx nhym ō me wỳnh kute o aminhō bēnjadjwỳr kēt.

¹² Nhym be, me kwỳ ne me apỳnh ĩ djàri arỳm o aminhō bēnjadjwỳrkumrēx. Me ja ne me me'ō nhidjibē Kabēnja'ã amim,

—Mrāmri ne kubē Metĩndjwỳnh Krakumrēx, ane. Nām me amim anen arỳm o aminhōkumrēx. Nhym kam arỳm apỳnh me ĩ djàri memã kum,

—Mrāmri ne arỳm abē Metĩndjwỳnh krakumrēx, ane.

¹³ Mebē Metĩndjwỳnh krakam arỳm umar djà ny. Umar djà nyo kute mrāmri ne me prīre bixadjwỳr nykam umar djà ny pyrāk. Djām me my kute me niremã kra jadjwỳrkōt me umar djà ny? Kati. Nār, djām me my kute me nireo ikwã prām kōt ne me umar djà ny? Kati. Nār, djām me kute kra'ã amim karōkōt me umar djà ny? Kati. Metĩndjwỳnh kute memã amak bōnhkōt me umar djà ny.

¹⁴ Be, me'ō nhidjibē Kabēnja ne arỳm amijo ĩ ne me baro'ã ar ba. Nām mexo uman ar ba. Ar ba ne bar prīne mexo umakōt omũnho iba. Bām pyma o ne uma. Kubē Metĩndjwỳnh Kra djwỳnh. Pydji. Kam

ne prĩne mexo uma. Ta ne tu kum me kaprĩ:kumrẽx* ne kabẽn pỹnh ne arẽn me baro'ã ar ba.

¹⁵ Be, ngômã me angjẽn djwỹnhbê Djuão ne kàj bê 'ã ajarẽn memã kum,

—Arỹm ne ba ar amã me'õ ja'ã ajarẽn 'ã ar amã, “Me'õ dja ikõt bõx. Nãm raxo katàt ijakre. Be, mỳkam? Bir, amrêbê: ikêtri ne ar ba tũm. Kam ne raxo katàt ijakre”, ane. Arỹm ne ba ã ar amã ane. Nãm ã Djuão memã ane.

¹⁶ Be, mỳjja kunĩ ne õ. Ta ne ukaprĩo ukaprĩn õ mỳjja kunĩmẽ me bakunĩo djuw mexo nhỹ.

¹⁷ Mõjdjê ne Metĩndjwỹnh kukwakam me kute katàt amijo ba'ã memã karõ. Me axwe kêt kadjy memã karõ. Nhym be, Jeju Kritu ta ne tu kum me kaprĩn kabẽn pỹnh ne arẽn.

¹⁸ Be, djãm me'õ ne kute Metĩndjwỹnh pumũnh got? Arkati. Kra djwỹnh pydjibit ne kute omũnh. Bãmmẽ ro'ã ne nhỹ. Krabit kute omũnh ne arỹm memã 'ã ajarẽ.

Djuão kute memã amijarẽn kadjy ne ja.

Mat 3.1; Mak 1.1; Ruk 3.1

¹⁹ Be, Djeruxarẽkam mebê idjaer rũnhja ne me Djuãomã me kwỳ jano. Ne me kadjy Metĩndjwỹnh mar djwỹnh kwỳ jano. Ne mebê Rewidjwỳ kwỳ jano. Me kute abej Djuão kukjêr kadjy ne me me kwỳja jano nhym me arỹm 'yr mõ. 'Yr mõ:n kam arỹm 'yr bõx ne kum,

—Mỳj me ajõ ga nã? Djãm abê me inhõ Bẽnjadjwỹrbê kumkatibê Kritu? ane.

²⁰ Nhym Djuão memã 'ẽx kêt ne mrãmri tu memã arẽnhkumrẽx ne memã kum,

—Ba ibê Kritu kêt. Metĩndjwỹnh kute ijã me õ Bẽnjadjwỹrbê kumkati mẽn kêt, ane.

²¹ Nhym me kum,

—Be, abê Kritu kêt kam mỳj me ajõ ga nã? Djãm abê Metĩndjwỹnh kukwakam kabẽn jarẽn djwỹnh? Djãm abê Erij? ane.

Nhym memã kum, “Kati”, ane.

Nhym me kum,

—Metĩndjwỹnh kute me imã kukwakam kabẽn jarẽn djwỹnh'õ janormã. Djãm ga? ane.

Nhym memã kum, “Kati”, ane.

²² Nhym me kum,

—Bir, dja ga me imã amijarẽ. Me ije memã akabẽn jarẽn kadjy. Me kute awỳr me ijanor ba me ije memã akabẽn jarẽn nhym me kute amar kadjy on me imã amijarẽ, ane.

²³ Nhym memã kum,

—Be, amrêbê: ne Metĩndjwỹnh kukwakam kabẽn jarẽn djwỹnhbê Idjaij ijã kabẽn jarẽn me bakukãmãremã kum,

“Kapõt kukritkam dja me'õ kàj bê me akren memã kum,

‘Bẽnjadjwỹr djwỹnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren kum amex. Kute mrãmri ne me kute me bẽnjadjwỹr rũnhmã katàt pry jadjwỹr nhym mexja pyrãk. Dja gar ã kutêp amexo ane’, ane.”

Ba ijã ne Idjaij memã ane, ane. Djuão ã memã ane.

²⁴ Be, mebê idjaer rũnh kute Djuão'yr me kwỳ janorja, kute kukjêrjabê ne mebê pardjêu.

²⁵ Djuão amijã memã ane nhym me kum,

—Be, abê Bẽnjadjwỹrbê kumkatibê Kritu kêt ne abê Erij kêt ne abê Metĩndjwỹnh kukwakam kabẽn jarẽn djwỹnh'õ kêt ne kam Metĩndjwỹnhmã ngômã me angjẽnho aba. Mỳkam? ane.

²⁶ Nhym memã kum,

—Bir, ba ikajgo me:xi. Ije Metĩndjwỹnhmã me arẽn kadjy ba ngômãbit me angjẽnho iba. Ikajgo nhym be, me'õ ra:x arỹm bõx. Ne kam ar me banhipõkri ba ga me aje mar kêt.

²⁷ Tãmwã 'ã ne ba me amã, “Me'õ gêdja ikõt bõx. Nãm raxo katàt ijakre”, ane. Bãm te irax ne 'ã inhõn ije kum parkà 'ãpre bõnh ne o itẽm prãmje. Be, ãm irax ba ren arỹm kum apê. Nhym be, kati. ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Nãm ã Djuão memã ane.

²⁸ Ngõ raxbê Djodão nhikjê'ã krĩbê Betanhakam ne ã memã ane. Ngômã kute me angjẽn djakam ne ã memã ane. Djeruxarẽ kurũm me bõxjamã ã ane.

Djuão kute arkum Metĩndjwỹnh Kra jakre kadjy ne ja.

Mat 3.11; Mak 1.10; Ruk 3.22

* **1:14** Djãm me ta ne me axwe kêt nhym pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ta te axwe kêt mã nhym ta arỹm tu kum me kaprĩ.

29 Nhyam kam arým akamàt ne akati. Nhyam Djuão ar jãnh dja nhyam nĩnh Jeju Djuão kutã tẽ. Nhyam omũn 'ã memã kum,

—Ota, Metĩndjwýnh nhõ Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny tẽ. Tãm ne Metĩndjwýnh me bawýr ano nhyam me kute bĩn nhyam kute me kunĩ jaxweo pãnhmã.

30 Tãmwã 'ã ne ba ar amã, “Me'õ dja ikõt bõx. Nãm raxo katãt ijakre. Be, mýkam? Bir, amrẽbẽ: ikẽtri ar ba tũm. Kam ne raxo katãt ijakre”, ane.

31 Be, djãm ba ne ba amrẽbẽ nokre pumũ? Kati. Ije amrẽbẽ omũnh kêt. Metĩndjwýnh kabẽnkõt ije me abẽ idjaermã Kritu'ã idjujarẽnh ga me aje marmã. Jabit ne ba kuma. Me aje Kritu marmã ne ba ngõmã me ajangjẽho iba, ane.

32-33 Ne kam Djuão ajte memã kum,

—Djãm amrẽbẽ ije nokre pumũnh got? Kati. Metĩndjwýnh amrẽbẽ ngõmã me angjẽnh'ã imã karõ. Ne kam ije Kritu nokre pumũnh kadjy ta ajte imã, “Be, me'õ'ã dja Ikarõ ruw ne arek kam nhỹ ga omũ. Tãmja ta gẽdja memã Ikarõ jano nhyam arým meo ba”, ane. Kute imã anhýr kõt ne ba kam arým nokre pumũ. Metĩndjwýnh Karõ kute tut pyrãk arým Jeju'ã ruw ne arek kam nhỹ ba arým omũn kam nokre pumũ.

34 Ije nokre pumũnhkam ba arým memã arẽnhkumrẽx ne memã kum, “Be, mrãmri tãmwãbẽ Metĩndjwýnh Krakumrẽx”, ane. Jeju kutã tẽmkam Djuão ã memã ane.

Ar kumrẽx kute Jeju kõt amijo bikamẽnh'ã ujarẽnh.

35-36 Nhyam kam ajte akati nhyam Djuãomẽ kõt ba djwýnh amãnhkrut ar Jeju tẽmkõt omũnh dja nhyam arým arkum,

—Ota, Metĩndjwýnh nhõ Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny tẽ, ane.

37 Nhyam Djuãokõt ba djwýnh ar kuman mã Jeju kõt ajkamẽ.

38 Nhyam Jeju ar'ýr akẽx nhyam ar kõt tẽ nhyam ar omũn arkum,

—Mýj nã? Mýj ne gar amã kĩnh ne ikõt tẽ? ane.

Nhyam ar kum,

—Rabi, nhỹnh ne ga anhũrkwãja? ane. Ujarẽnh djwýnh'ã ne ar kum, “Rabi”, ane.

39 Nãm ar ũrkwã jabej kukij nhyam arkum,

—Amrẽ ar ikõt tẽn omũ, ane.

Nhyam ar arým kõt tẽ. Kõt tẽ:n arým ũrkwã'ýr bõx ne arým omũ. Ne kam arek kam nhỹ. Arým ar'ã amykrykam ar arek kam nhỹ. Nhỹ: nhyam ar'ã akati.

40 Be, ar amãnhkrut kute Djuão kabẽn mar ne mã Jeju kõt bikamẽnhja nhikjẽ nhidjibẽ ne ãngre. ãngremẽ Ximão Pedru ar axikõt apõx.

41 Nãm ar ýr'ã akati nhyam ãngre kamy Ximão kumrẽx jabej tẽn arým kum katon kum,

—Arým ne bar Mexijmã ikato, ane. Me õ Bẽnjadjwýrbẽ kumkatibẽ Kritu'ã ne me kum Mexij jarẽ.

42 Nãm Ximãomã anen arým Jeju'ýr o tẽn 'ýr o bõx ne kum akre. Nhyam kam Jeju arek omũnh djan kum,

—Ga abẽ Ximão. Djõnaj ne adji. Dja ba jakam amã Xepa jarẽ, ane. Be, kẽn'ã ne kum Xepa jarẽ. Me bakabẽnkam ne kum Pedru jarẽ.

43 Nhyam ajte ar'ã akati nhyam Jeju pykabẽ Garrẽja'ýr tẽmmã. Ne 'ýr tẽm kẽtri Piripi kumrẽxmã katon kum,

—Amrẽ mã ikõt ajkamẽ, ane.

44 Krĩraxbẽ Bexadakam ne Piripi nhũrkwã. Kamdjwý ne ãngremẽ Pedru ar ũrkwã.

45 Nãm Jeju Piripimã kabẽn nhyam kam arým tẽn Natanajeumã kum,

—Arým ne bar kum ikato. Me bakukãmãre Mõjdjẽ kute me bakukràdjã'ã pi'õk no'õkkam kute tãmwã'ã pi'õk no'õk. Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh 'õdjwý ar kute tãmwã'ã pi'õk no'õk. Bar pi'õk kõt kum ikato. Kubẽ ne Nadjarekam Jeju, ane.

46 Nhyam Natanajeu kum,

—Tõ nhỹnh, djãm Nadjare kurũm mýjja mex'õ kator prãm got? ane.

Nhyam kum, “Amrẽ ikõt tẽn omũ”, ane.

47 Ne kam arým 'ýr o tẽ. 'Ýr o tẽ:n 'ýr o bõx. Nhyam Jeju arým Natanajeu tẽmkõt omũn kum,

—Be, ga abẽ idjaerkumrẽx. Ajẽxnhi kêtumrẽx, ane.

48 Nhyam Natanajeu kum,

—Je, nhỹnh ne ga arým ima? ane.

Nhyam kum,

—Be, Piripi kute iwÿr ajwÿr kêtri ne ba arÿm apumũ. Pibê pigêre parbê anhÿrri ne ba arÿm apumũ, ane.

⁴⁹ Nhyam kum,

—Ujarênh djwÿnh, mrãmri ne abê Metĩndjwÿnh Krakumrêx. Abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwÿr rax, ane.

⁵⁰ Nhyam Jeju kum,

—Ba ije amã, “Pigêre parbê anhÿrri ba arÿm apumũ”, anhÿrbit. Ga kam arÿm tu amim imarkumrêx. Adjÿm, dja ba ajte mÿjja pumũnh kêt kwÿ nhipê:x ga omũ. Mÿjja raxo kute ajbir ije amã arênhja jakrenh mex dja ga omũ, ane.

⁵¹ Ne kam ajte kum,

—Ba ije amijo inhĩ dja ĩ ijã kàjkwa abenbê ajkij nhyam Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh arÿm ikurũm wabin ijã axidjuw gar arÿm omũ. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx, ane.

2

Kute ngôo pidjô kangô.

¹ Nhyam akatin akatin akati nhyam onĳ Garrêjakam krĩraxbê Kanakam me'õ myja me'õ nire'ÿr mormã. Nhyam me me kukràdjã kôt arÿm ar'ã akuprõn kute abenã ar mênhmã o dja. Nhyam Jeju nã me kôt kam ar ba.

² Nhyam me Jejumê kôt ba djwÿnh arkum krã nhyam ar arÿm me'ÿr bõx.

³ Me'ÿr bõx nhyam uba kangô arÿm mebê apêx. Nhyam nãja Jejumã kum,

—Uba kangô ne arÿm mebê apêx, ane.

⁴ Nhyam kum,

—Adjÿm me'õ nire. Djãm arÿm idjãpênh'ã myt bõx got ga imã arê? ane.

⁵ Nhyam kam nã kikrekam me õ àpênhmã kum,

—Gêdja ar amã arê gar kabên kôt apê. Nãm ã nã arkum ane.

⁶ Nhyam kam keno ngônhbê 6 ne ku'ê. Me kute amiku'õnh djã kadjy ne ngônha. Mebê idjaer kute Metĩndjwÿnhmã amiku'õnh djã kadjy. Ngônha kre rũnh kute ngônhti pyrãk. Keno ngônha pydji kre'ã akrekam ne kute ngônhrõkrõkti ipuo amãnhkrut ne amãnhkrut pyrãk.

⁷ Nã me àpênh djwÿnhmã kabên nhyam kam Jeju arkum, “Ar ngôo ipu”, ane. Nhyam kam ar ngô runho tẽn o ipu mex ne.

⁸ Nhyam arkum,

—Ar kwÿ run memã ÿr djwÿnhmã o tẽn, ane.

⁹ Nhyam arÿm ar kwÿ run memã ÿr djwÿnhmã o tẽn nhyam arÿm kakim amim,

—Je tô, nhÿnh ne uba kangôja? ane. Ne kam amiwÿr me'õ my kute ni'ÿr mõrja 'uw nhyam 'ÿr bõx nhyam kum,

¹⁰ —E kum, uba kangô mexkumrêx ne ga o apdjun ajbir o akato. Djãm me kute ã o anhÿr got? Kati. Me kute abenã me rênkam ne me kute memã kangô djãnhkumrêxja kumrêxo apõx. Ne me kute o kôm kumexkambit kute memã kãjbê kangô djãnhõ apõx. Be, ga ne ga atemã ne ajbir kangô djãnhkumrêx jao akato, ane.

¹¹ Be, me kute raxmã kator kadjy mÿjja pumũnh kêt nhipêx krax ne ja. Garrêjakam krĩraxbê Kanakam ne ngô kajgoo uba kangô nhipêx ne o memã amiraxo amirĩt. Nhyam kam kôt ba djwÿnh ar kute omũnhkam tu amim markumrêx.

¹² Nhyam kam Jeju krĩraxbê Kapanã'ÿr rwÿk tẽn. Nãmê kamymê kôt ba djwÿnhmê ne ar kôt mõ. Ar 'ÿr rwÿk mõ:n arÿm 'ÿr bõx. Ne Kapanakam ar ba: nhyam ar'ã akati ngrêrebit apêx. Nhyam kam ar ajte mõ.

Kute Metĩndjwÿnh nhõ kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Mak 11.15; Ruk 19.45

¹³ Djeruxarêkam mebê idjaer kute aben pydji 'ÿr. Me kute aben kajmã'ã Metĩndjwÿnh me bê idjaer kukãmãre nhirõbê mrãnhja mar kadjy ne me aben pydji 'ÿr. Nhyam Jeju arÿm mekôt 'ÿr tẽn. 'ÿr tẽn:kam arÿm 'ÿr bõx.

¹⁴ Ne kam Metĩndjwÿnh nhõ kikretimã wadjã. Nhyam me kumex. Me kute pi'õk kaprĩ pãnh memã mry nhõr djwÿnh kumex. Mry bàri, mrykĩ'ãtomti, tut nhõr djwÿnh kumex. Nhyam me kute me õ pi'õk kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'õk kaprĩja nhõr kadjy me kumex. Nhyam arÿm me omũ.

¹⁵ Ne kam me kadjy arÿm djudjêdjêo me kaprêprêk djã nhipêx ne arÿm me aêro tẽn bõm me kurê. Nãm me kunimê me õ mrykĩ'ãtomtimê me õ mry bàri jano. Nãm

me kute me ò pi'òk kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'òk kaprĩ nhõr djwýnhjabê pi'òk kaprĩ ngràn mebê pĩponh ikjêo rênho tẽ.

¹⁶ Ne tut nhõr djwýnhmã kum,

–Mũm me mýjjao akato. Djãm Ibãm nhõ kikreo bikẽnh got ga me kikre kreo àpnu? Kwārĩk wãnh Ibãm nhõ kikrekam mýjja pãnh abenmã pi'òk kaprĩ nhõr kêt, ane.

¹⁷ Nhym kôt ba djwýnh omũn arým pi'òkkam Metĩndjwýnh kabẽn ma. Amrêbê: Kra kute Bãmmã kum,

“Dja ba anhõ kikre'ã ino tỳx nhym me arým ibĩ”,

anhỹr ja ne ar arým kuma.

¹⁸ Nhym kam mebê idjaer rũnh Jejumã kum,

–Goja on mýjja pumũnh kêt'õ nhípêx bar omũ. Ne kam arým abẽnjadjwýr rax ma. Aje mýj me'õ kabẽnkôt kikretikam me anoro abaja ma, ane.

¹⁹ Nhym memã kum,

–Ã. Dja ba ĩ me amã mýjja pumũnh kêt'õ nhípêx. Dja me Metĩndjwýnh nhõ kikretija ngrà ba kam akubyn ipêx. Ije ipêxo idjãm'ã gédja akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx ba arým ipêx pa, ane.

²⁰ Nhym me kum,

–Tô nhýnh? Djãm kikre ja nhípêx'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx got? Kati. Be, me kute kikreti ja nhípêxo ku'ê'ã amex krãptĩ:bê 46 apêx nhym me arým ipêx pa, ane.

²¹ Be, djãm Metĩndjwýnh nhõ kikreti wã'ã ne memã kabẽn jarê? Kati. Aminhĩ'ã ne Metĩndjwýnh nhõ kikreti jakren memã arê. Be, Jeju nhĩ kute mrãmri ne Metĩndjwýnh nhõ kikre pyrãk. Dja ty nhym me adjã.

²² Nhym kam arým akubyn tĩn. Nhym kôt ba djwýnh akubyn tĩnkôt omũn akubyn amijo tẽn arým Jeju kabẽn ja ma. Kute aminhĩ'ã kikreti jakreja man amim,

–Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh amrêbê: pi'òkkam Jeju kũnh kabẽn dji. Mrãmri ne Jeju kabẽnkumrêx, ane. Dja kôt ba djwýnh ar kikreti'ã kabẽn man ã amim ane.

²³ Me krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akatikam ne Jeju Djeruxarêkam ar ba. Me kute aben kajmã'ã Metĩndjwýnh me bê idjaer kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne me aben pydji. Nhym Jeju mekam ar

ban arým mýjja pumũnh kêt kwý nhípê:x. Nãm me punu krãptĩ:o mex nhym me arým omũ. Me krãptĩ ne me omũn arým amim,

–Be, mrãmri ne Jejubê Metĩndjwýnh Krakumrêx. Mrãmri kubê me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane.

²⁴ Nhym Jeju arým me kabẽn man amim,

–Be, djãm mrãmri me krãptĩja kute tu amim imarkumrêx got, ba on meo iba? Kati. Me krãptĩ kabẽn kajgo, ane. Be, djãm Jeju kute me mar kêt got? Nãm kute me kunĩ mar.

²⁵ Djãm kute me'õmã, “Mýj ne me kuma”? anhỹr prãm got? Kati. Kute prĩne me òkre kadjwýnhbê me kabẽn mar. Kute me kwý kabẽn kajgo mar.

3

Nikodemumã umar djã ny'ã ujarênh.

¹ Be, me'õ, idjibê Nikodemu. Kubê pardjêu'õ. Me rũnhmẽ ro'ã ne mebê idjaer kunĩmã nhỹ.

² Akamãtkam ne Jeju'ýr tẽn 'ýr bõx ne kum,

–Ujarênh djwýnh, mrãmri ne Metĩndjwýnh ajano. Aje memã kukrãdjã'ã adjujarênh kadjy ajano ga bõx. Arým ba me ije amar. Ga ne ga aje mýjja pumũnh kêt kwý nhípê:x, me punu krãptĩ:o mex. Kam ne ba me arým kôt ije amar. Djãm me'õ kajgo kute ã meo anhỹrmã got? Kati. Be, Metĩndjwýnh amẽ amijo kajkep. Kam ne ga ã meo ane. Nãm ã Nikodemu Jejumã ane.

³ Nhym kum,

–Ë, djãm aje Metĩndjwýnh rax ne kute meo bajamã akator ne aje marmã ne ga tẽ? Be, ga ne ga te aje kum akatormã. Adjumar djã nykambit. Adjumar djã ny kute me prĩre bixadjwýr nykam umar djã ny pyrãk. Kambit dja ga kum akaton ama. Mrãmri ne ba amã ja jarênhkumrêx, ane.

⁴ Nhym kum,

–Je, mýj dja ba idjumar djã ny kadjy on? Djãm arým ijabatãnhkam ije inã tikkremã idjãr ne ajte ikator got ba idjumar djã nymã? ane.

⁵ Nhym kum,

–Djãm ja ne ba amã arê? Kati. Dja me amim Metĩndjwýnh kabẽn ma. Metĩndjwýnh kabẽn ne kute ngô pyrãk. Dja me amim

kabên ma nhym Karõ arým memã amak bô nhym me arým umar djà ny kute me prîre bixadjwÿr nykam umar djà ny pyràk. Nhym kam Metîndjwÿnh arým amim me utàn ar meo ba. Mrãmri ne ba amã ja jarênhkumrêx.

⁶ Djãm me my kute memã kra jadjwÿr nhym me bixadjwÿrkam Metîndjwÿnh kôt umar? Kati. Me kôt umar kêtumrêx. Nhym be, Metîndjwÿnh Karõ kute meo ny kôt ne me mrãmri umar djà nykumrêx ne arým kôt umar.

⁷ Ba amã, “Dja ga adjumar djà ny kute mrãmri ne me prîre bixadjwÿr nykam umar djà ny pyràk”, ane. Ije amã anhÿrkam kwârîk wãnh te aje marmã ikam ano tyk ne anhÿr kêt.

⁸ Be, ga, kôkreja pumû. Djãm ga aje àbêrja kraxkôt omûnh ne nhî'ãm prôtôt aje omûnh? Kati. Metîndjwÿnh Karõdjwÿ djãm aje omûnh? Kati. Kute memã umar djà ny jangjêhdjwÿ djãm aje kôt omûnh? Kati. Aje kôt omûnh ne mar kêtumrêx, ane.

⁹ Nhym Nikodemu kum,

—Kon. Bir, mÿj dja kute memã umar djà ny jangjênh on? ane.

¹⁰ Nhym kum,

—Be, ga ne ga mebê idjaerkam me kukràdjà'ã adjujarênh djwÿnh ne ren aje ikabên mar. Nhym be, kati. Aje imar kêt, ane.

¹¹ Mrãmri amrêbê ar ije mÿjja mar ne omûnhkumrêx. Ne kam arým me amã arê ga me kam aje amim ar imar kêt rã'ã.

¹² Pykakam me kukràdjà kôt ba arým amã ikabên jarê ga aje amim imar kêt. Ne ba ren kàjkwakam ikukràdjà kôt amã ikabên jarê. Djãm kam ga ren tu amim imarkumrêx? Kati. Ga ren kamdjwÿ aje amim imar kêtumrêx.

¹³ Be, nhÿnh ne me'õ kute kàjkwakam kukràdjà marmã 'ÿr wabin 'ÿr bôx? Ne kuman akubyn ruwn arým memã arê. Kati. Pykakam me'õ kute kadjy àbir kêtumrêx. Ba ije amijo inhîbit ne ba arým kàjkwa kurûm ruw. Ba ne ba kam inhÿr tûm. Ne kam arým me amã arê.

¹⁴ Be, me bakukãmãre Môjdjê kapôt kukritkam kryto kangã karõ nhîpêx. Ipêx ne pî'ã kunhôn arým kàjmã kudja. Kudja nhym kangã karõ kÿjrûm pî'ã wajêt.

Badjwÿ, ije amijo inhîdjwÿ, dja me pî'ã inhô ba arým kÿjrûm ã ijêto ane.

¹⁵ Mÿj kadjy dja ba kÿjrûm wajêt? Bir, dja me kwÿ ã pÿnhkôt tu amim imarkumrêx ne arým Metîndjwÿnh kôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy dja ba kÿjrûm wajêt. Nãm ã Jeju Nikodemumã ane.

¹⁶ Metîndjwÿnh ne kum pykakam me kunî jabê:. Mÿj ne kum me abê on? Bir, nãm me kadjy Kra djwÿnh jano. Kra pydji jano nhym arým pykamã bôx ne me kadjy ty. Mÿj kadjy ne ty? Bir, dja me kwÿ ã pÿnhkôt tu amim Kra markumrêx nhym arým me utà. Dja me biknor tokry djâkam me biknorbê me utà nhym kam me Metîndjwÿnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ty. Nãm ã Metîndjwÿnh kum me kunî jabêo ane.

¹⁷ Mÿj kadjy ne Metîndjwÿnh pykamã Kra jano? Djãm kute memã axwe pãnh jarênh nhym me me biknor tokry djâkam biknor kadjy? Kati. Kute kubê me kunî pytãrmã ne ano.

¹⁸ Be, me kute arým tu amim Kra markumrêxja Metîndjwÿnh kute memã axwe pãnh jarênh kêtumrêx nhym me biknor kadjy kêtumrêx. Nhym be, me kute amim mar prãm kêtjamã ne arým kute memã axwe pãnh jarênhkumrêx. Arým kute me'ã amim,

—Tãmwã dja axwe pãnh me biknor tokry djâkam akuno, anhÿrkumrêx. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh Kra djwÿnh me kute amim mar prãm kêtumrêx dja me arým akuno.

¹⁹ Mÿj ne Metîndjwÿnh amim arên kam arým memã me biknor tokry djâkam biknor jarê? Bir, nãm amim,

—Ba arým pykakam memã Jeju jano nhym bôx. Jeju ne kute memã pry kurwÿ djà pyràk. Jejukôt me katàt amijo ban tînkumrêx. Nã bãm memã ano nhym me kum kînh kêt. Ga, akamàt kô tykkam me kute mÿjja pumûnh kêt ne ba punuja pumû. Me jadjwÿ ne me kum arîk ar baja kînh. Mÿkam? Bir, me axwe'ã maje kum katàt amijo ba kînh kêt. Nãm ã me'ã amim ane.

²⁰ Ga, me kunî arîk ar baja kum Jeju kurê ja pumû. Jeju kute memã pry kurwÿ djà pyràk me kum kurê. Djãm me kute amim Jeju mar ne kôt kute amijo ba prãm? Kati. Ren me amim Jeju ma nhym ren arým

memã apÿnh axwe jarê. Axwe pãnh kute memã bën tÿx pymaje ne me kute amim mar prãm kêt.

²¹ Nhyr be, me katàt kute amijo baja ne me kute Jeju kôt amijo ba prãm. Jeju kute memã pry kurwÿ djà pyræk ja ne me kute kôt amijo ba prãm. Mÿj kadjy? Bir, dja me kôt ar amijo ba nhyr me arÿm omÿ. Kôt me ukaprÿja pumÿ. Metÿndjwÿnh djukaprÿ kôt me ukaprÿ dja memã amirÿtkumrêx nhyr me arÿm omÿ. Ja kadjy ne me kute Jeju kôt amijo ba prãm.

Djuão Jeju'ã ujarênh.

²² Jeju Nikodemumã kabên pan kam kôt ba djwÿnhmê arÿm ar tẽ. Tẽ:n kam arÿm pykabê Djudêjakam bôx. Bôx ne arek ar kam ba. Metÿndjwÿnhmã ngômã me angjêho ba.

²³ Nhyr Djuãodjwÿ amÿ ngômã me angjêho ba. Amÿ krÿrãxbê Xarÿ kuri pykabê Inôkam ne ngômã me angjêho ba. Kam ngô kumexkam ne meo ba. Nhyr me 'ÿr bôxo ku'ê nhyr ngômã me angjêho ku'ê.

²⁴ Me kute Djuãobê ijê kêtri ne meo ku'ê.

²⁵ Nhyr kam Djuãokôt ba djwÿnhmê mebê idjaermê ar arÿm aktã kabêno aben japanho dja. Nãm ar abenmã kum,

—Mÿj godja me ngô me on nhyr Metÿndjwÿnh memã mex jarê? anen

²⁶ arÿm Djuão'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne Jeju'ã kum,

—Ë, ujarênh djwÿnh, aje ngôbê Djodão nhjukri me'ômê ro'ã aban aje 'ã adjujarênh ar aba. Be, adjwÿnhdjwÿ arÿm ngômã me angjêho ba nhyr me kunÿ arÿm mÿm abê tẽn 'ã kume:x, ane.

²⁷ Nhyr Djuão memã kum,

—Kwãrÿk wãnh rã'ã. Metÿndjwÿnh kute me'ã kum karôja ne me arÿm mÿm 'ÿr bôx.

²⁸ Ba arÿm me amã amijarê ga me ikabên ma. Ba me amã, “Djãm ibê me banhô Bënjadjwÿrbê kumkati got? Djãm ibê Kritu got? Kati. Kukãm ne Metÿndjwÿnh ijano ba tẽ”, ane. Ba arÿm me amã ja jarê ga me arÿm ama.

²⁹ Djãm me wã ne inhô me? Kati. Me wã ne Jeju nhô me. Ga, me mjênbit kute prôo baja pumÿ. Jeju kute prôo ba mãn prãbê me wão ba. Jejubit ne me wão aminhôn meo ba. Ba ne inhô me kêt. Be, ba

ne ba amybÿm kam ikÿnhkumrêx. Ga, me mjên prô'ÿr baja pumÿ. Nhyr amybÿm mjên nhôbikwa kajgo arÿm mjên kabên ma. Kabên man kam arÿm kÿnhkumrêx ne. Jeju'ã me krãptÿkam ne ba arÿm ã ikÿho ane.

³⁰ Mrãmri dja raxo amÿ ijakrenho tẽ. Nãm ã Djuão memã ane.

³¹ Kàjkwa kurÿm rwÿkja ne raxo kute me kunÿ jakrenh. Nhyr be, pykabê me bixadjwÿrja ne me pykabê ar ba. Pykabê ar ban pykabê mÿjjabit jarê. Nhyr be, kàjkwa kurÿm rwÿkja raxo kute me kunÿ jakrenh.

³² Kute kàjkwakam mÿjja pumÿnh ne mar ne memã 'ã amijarêho ba. Nhyr me krãptÿ: kute amim kabên mar kêt.

³³ Nhyr be, me kwÿ kute amim,

—Mrãmri ne Jeju kabên katàtkumrêx, anhÿrkam djãm Jejubit ne me amim kuma? Kati. Kàjkwakam Metÿndjwÿnhdjwÿ ne me amim kuma. Nãm me amim,

—Mrãmri ne Metÿndjwÿnh kabên katàtkumrêx, ane.

³⁴ Metÿndjwÿnh kute anorkam ne Kra arÿm Metÿndjwÿnh kukwakam kabên jarêho ba. Kute kubê Karô nê kêtumrêx nhyr kute 'amÿnh tÿx ne o ba.

³⁵ Kàjkwakam Bãm kum Kra jabê. Ne kam arÿm Kramã ô mÿjja'ã kum karôn kam kum kunÿ kanga nhyr ar o ba.

³⁶ Kra Bãm nhô mÿjja kunÿo ba nhyr kam me kute tu amim Kra markumrêxja arÿm Metÿndjwÿnhkôt tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nhyr be, me kute amim Kra mar kêtja dja me tÿnkumrêx'ÿr bôx kêtumrêx. Metÿndjwÿnh dja mekam ngryk rã'ã ne.

4

Xamarijka me'ô nire ja'ã ujarênh.

¹⁻³ Nhyr kam Bënjadjwÿr djwÿnh Jeju arÿm pykabê Djudêja kurÿm tẽ. Mÿkam ne tẽ? Bir, arÿm kute ô me jao Djuão jakrenhkam. Jeju amikôt me kamên ngômã me angij nhyr me arÿm kume:x. Nhyr mebê pardjêu arÿm me kumex jarênh ma. Nhyr kam arÿm amim,

—Be, me arÿm kute ijã me kumex jarênh mar. Ba on, ane. Ne kam arÿm mebê tẽ. Djãm Jeju ta ne ngômã me angjêho ba? Kati. Kôt ba djwÿnh ne ar ngômã me

angjêho ba. Nãm Jeju Djudêja kurûm tẽn kam ajte pykabê Garrêja'ÿr tẽmmã.

⁴ Ne kam arÿm tu Garrêja'ÿr pykabê Xamarijkôt tẽm prãm.

⁵ Nãm Xamarijkôt tẽ:n kam arÿm krĩrax'õ'ÿr bõx. Idjibê ne Xika. Kuri ne Jôdje nhõ pyka. Amrêbê: me bakukãmãre Djako kra Jôdjemã pyka kwÿ tan kum kungã.

⁶ Ô pykakam ne Djako nhõ ngômkwati. Nãm Jeju krĩrax'ÿr bõx ne arÿm pykakôt tẽm kurêje katy. Ne kam tẽn arÿm ngômkwati jakà'ã nhÿ. Arÿm kàjkwa nhipôkri myt nhÿrkam ne 'ã nhÿ.

⁷ Nhÿ: nhym nĩnh Xamarijkam me'õ nire arÿm 'ÿr tẽ. Kute kam ngô kwÿ jadjarmã ne 'ÿr tẽn 'ÿr bõx. Nhym kam kum, “Ba ikõ”, ane.

⁸ Be, arÿm kôt ba djwÿnh mã krĩraxmã mörkam. Kute ar õ kwÿ krẽn djà byrmã ne ar tẽ.

⁹ Nãm kum, “Ba ikõ”, ane.

Nhym kum,

—E 'õ. Mÿkam ne ga me ajõbê idjaerkam ngô'ã ijuw? Ba ibê pykabê Xamarijkam me'õ nire ne ga ngô'ã ijuw, ane. Be, mebê idjaer ne me kum mebê Xamarij kĩnh kêt.

¹⁰ Nãm nireja ã kum ane nhym Jeju kum, —Ga aje Metĩndjwÿnh kute meo kĩnh djà mar kêt ne ba ije ngô'ã ajwÿr djwÿnh aje imar kêt. Ne ga ren iman ren ba ngô'ã ijuw ba ren amã me tĩnkumrêx kadjy ngô ren amã kungã, ane.

¹¹ Nhym kum,

—Ô kum bẽnjadjwÿr, anhõ ngôo àbir djà kêt nhym ngômkwati kre ry:. Nhÿnh ne me tĩnkumrêx kadjy anhõ ngôja?

¹² Me banhingêt kukãmãre Djako kukwakam ne ngômkwatija. Ta ne kute kam o kômo ku'ê nhym kramê õ mrymê kute kam o kômo ku'ê. Djãm araxo aje me banhingêt Djako jakrenh? ane.

¹³ Nhym kum,

—Gêdja me ngô kajgo jao ikõn akubyn kum kôr.

¹⁴ Nhym be, ba ije amã ngô jarênhja gêdja me kwÿ ï pÿnhkôt o ikõn akubyn kum kôr kêtumrêx. Ije amã ngô jarênh ja gêdja me o ikõ nhym mã mekam apõx kute mrãmri ne ngômkwatikam ngô mã apõx pyræk. Nhym kam me arÿm Metĩndjwÿnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹⁵ Nhym kam kum,

—Bẽnjadjwÿr goja amrê imã aje ngô jarênhwã ngã ba o ikõn goja imã kôr kêt ne amrê ngôo imrãnh kêt, ane. Djãm ngôkumrêx'ã ne kute kum me tĩnkumrêx kadjy ngô 'ã ajarê? Kati. Metĩndjwÿnh Karõ'ã ne ngô jakren kum 'ã ajarê. Nãm ã nire ngô'ã Jeju 'wÿro ane.

¹⁶ Nhym kum,

—Tẽn amjênMã arê gê amrê tẽ, ane.

¹⁷ Nhym kum, “Imjên kêt”, ane.

Nhym kum,

—Nã. Mrãmri amjênkumrêx kêt.

¹⁸ Amrêbê ne aben totokmã amjên amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt ga kanga. Ne kam ajbir awÿr bao ku'êja ne kubê amjên kêt. 'Ã ne aje mrãmri imã, “Imjên kêt”, anhÿrja.

¹⁹ Nhym kum,

—Bẽnjadjwÿr, ga abê Metĩndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh'õ ba arÿm ama.

²⁰ Krãnh wã'ã ne me ikukãmãre kute Metĩndjwÿnhmã rax jarênh djà. Nhym me abê idjaer ne ga me atemã ne aje memã kum,

—Krĩraxbê Djeruxarêkambit ne me kute Metĩndjwÿnhmã amijarênh djà, anhÿro aba, ane.

²¹ Nhym Jeju kum,

—Djãm me aje krãnh wã'ã me Bãm djwÿnhmã rax jarênh rã'ãmã? Nàr djãm me aje Djeruxarêkam kum amijarênh rã'ãmã? Kati. Gêdja ga me ï kam kum amijarênh kêt. Kam kum amijarênh kêt'ã ne amrê akati mör rã'ã. Mrãmri ne ba ije amã arênhkumrêx. Dja ga tu amim ikabênja markumrêx.

²² Me abê pykabê Xamarijkam me kra ne ga me aje we apytâr djwÿnhja, aje kum rax jarênhja aje mar kêt. Nhym be, me ibê idjaerkam ne ba me ije Metĩndjwÿnhmã amijarênhja arÿm ije mar. Ije me utâr djwÿnhkumrêx mar. Me ibê idjaerkam ne me utâr djwÿnh kato. Kam ne ba me ije mar.

²³ Me kute markumrêx dja me ï me Bãm djwÿnhmã rax jarênhkumrêx ne 'êx kêtumrêx. Me kadjwÿnhbê Metĩndjwÿnh Karõ kôt dja me mrãmri amijo ngriren raxmã katorumrêx ne kum rax

jarēnhkumrēx. 'Ă akati amrē mōr rā'ān arým bōx 'yr. Me Bām djwýnh kum me ja kīnh.

²⁴ Djām kàjkwakam Metīndjwýnh kute me bapyrāk? Djām ĩmē 'imē kute me bapyrāk? Kati. Karōbit. Nhyim me kute omūnh kētkumrēx. Me kute omūnh kētkam dja me tu amikadjwýnhbē karō kōt mrāmri amijo ngriren raxmā katorcumrēx. Kum katorcumrēx ne kum rax jarēnhkumrēx. Nām Jeju ā me'ō niremā ane.

²⁵ Jejubē ne Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritu nhyim kute mar kēt. Kritu nhidji 'ōdjwýbē ne Mexij. Me'ō nire kute mar kēt ne kum,

–Tukwa, gēdja Mexij bōx ne me imā mýjja kunī jarē ba me kuma. Ja ne ba arým ije mar, ane.

²⁶ Nhyim kum,

–E kum, ba ne ba arým amā ikabēno nhý. Ibē ne Mexij, ane.

²⁷ Nām nirejamā ja jarēnho nhý nhyim kōt ba djwýnh arým 'yr bōx ne ar omū. Jeju kute kum kabēno ŷrkōt arým ar omū. Ne te kute ar marmā arkam no tyn dja. Ne bit kute nija'ā kukjēr ne kute kum,

–Mýj ne ga kum arēnho nhý? Mýkam ne ga kum akabēno nhý? anhýrmā ne arkum uman arek ku'ē.

²⁸ Nām kōt ba djwýnh Jeju'yr bōx nhyim nire arým ō ngyo ngōnhmā iren mā: krīraxbē Xikamā tēn wadjà. Ne kam memā kum,

²⁹ –Ō kum onīj me'ō. Ije amijo ibaja kunīkōt ipumūn imā arē. Bārām mrāmri kubē me banhō Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritukumrēx. Gwaj 'yr gar omū, ane.

³⁰ Nhyim me arým krīrax kurūm katon 'yr tēn arým 'yr bōx.

³¹ Me 'yr bōx kētri ne kōt ba djwýnh arým kum,

–Ujarēnh djwýnh, gop anhō kwý krē, ane.

³² Nhyim arkum,

–Be, atemā inhō kwý krēn djāja ar aje mar kēt, ane. Be, djām mrāmri ō kwý krēn'ā ne arkum ane? Kati. Nām Metīndjwýnhmā àpēnhō ō kwý krēn djà. Metīndjwýnhmā àpēnh ar ba'ā ne arkum ane.

³³ Nām arkum ane nhyim ar arým abenmā kum,

–Djā ne me'ō arým kum mýjja'ō ngā nhyim kukrē? ane.

³⁴ Nhyim arkum,

–Be, kàjkwakam Metīndjwýnh kute amrē pykamā ijanor arým ijā amim karō. Kute idjapēnh djà'ā amim karō kōt dja ba amijo iban arým inomā kumē. Be, idjapēnh jakam ikīnho inhō kwý krēnkam ikīnh jakrenh mex ne. 'Ă ne ba ije ar amā, “Atemā inhō kwý krēn djà”, anhýrja. Nām ā Jeju arkum ane.

³⁵ Ne kam ajte arkum,

–Kwārīk wānh gar amim, “Dja bàygogo'ā mytyrwý amānhkrut ne amānhkrut apēx bar kam êo mō”, anhýr kēt. Be, ba ne ba ar amā, “Ar kàjmā akrān me kute ikabēn mar prāmja pumū. Me krāptī kute bàygogo pyrāk wā pumū. Dja gar memā ijā ajarē nhyim me arým tu amim imarkumrēx. Ja kadjy ne me mexcumrēx. Me mexcumrēx kute mrāmri ne bàygogo prý ngràn akakam ê kadjy mexja pyrāk.

³⁶ Dja gar on jakam memā arē nhyim me amim ima ba arým ar amā o pānh. Nhyim kam me ikōt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Ba ar amā o pānh gar arým akīnh rā'ā: rā'ā ne. Djām ar gajbit dja gar akīnh? Kati. Me kute amrēbē memā arēnhdjwý dja me ar aro'ā kīnh. Ga, me kumrēx kute bàygogo kre nhyim ate me ja kute tūmrām bàygogo djēja pumū. Me kute ê parkam me ro'ā kīnhkumrēx. Inhō àpēnh tūmmē dja gar aro'ā akīnhkumrēx.

³⁷ Be, me memā kum, ‘Gēdja me'ō 'y kre nhyim me'ō arým ê', anhýro ba. Be, ikabēnja kōnh ne me kabēn ja dji.

³⁸ Ar aje o atom ne êmā ne ba 'yr ar ajano. Amrēbē ne gar bàygogokam adjapēnh kēt. Me'ō kumrēx ne arým kam apēn kam 'y krebato ba. Gar inhō me àpēnh tūm kōt ajbir adjapēnh 'amý”, ane. Ar kute memā 'ā ujarēnhmā nhyim me kute tu amim markumrēxmā ne Jeju ā kōt ba djwýnhmā ane.

³⁹ Nām me'ō nire krīraxbē Xikakam Xamarij kramā kum,

–Nām prīne ije amijo iba kunīkōt imā arēnh mex, anhýro tē. Nhyim me krāptī kuman arým tu amim Jeju markumrēx.

⁴⁰ Ne kam Jeju'yr tēn 'yr bōx ne kum,

—Gop arek me iro'ã ar aba, ane. Nhym arým arek mekam ar ba. Ar ba nhym arým 'ã akati amãnhkrut apêx.

⁴¹ Nhym kam me kute Jeju ta kabên markam ne krãptĩ tu amim markumrêx.

⁴² Ne kam nijamã kum,

—Jakam bar tu amim Jeju markumrêx. Djã ne bar akabênbit man amim tu markumrêx? Kati. Arým ne bar Jeju ta kabên kôt amim kuman amim, “Be, mrãmri ne Jejubê Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx. Mrãmri kubê pykakam me axwe kunĩ pytàr djwýnhkumrêx.” Nã bãm ar ã amim ane. Nãm me ã nire jamã ane.

Kute me'õ bēnjadjwýr krao mex.

⁴³ Be, Jeju'ã akati amãnhkrut apêx nhym arým amũ ajte tē. Tēn arým abatàn djã, õ pykabê Garrêjakam bôx.

⁴⁴ Jeju ta ne amrêbê memã kum,

—Djãm Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarēnh djwýnh'õ ne abatàn djãkam bôx nhym me kum rax jarēnh got? Kati. Nãm me aprý, ane.

⁴⁵ Jeju abatàn djãbê Garrêja jakam bôx.

Nhym kam me kum kabên mex jarē. Me kute amrêbê amũ Djeruxarêkam Jeju pumũnhkam ne me kum kabên mex jarē. Me krãptĩ kute amikukràdjã tũm mar kadjy aben pydji djã nhõ akatikam ne me Djeruxarê'ýr tēn 'ýr bôx. 'Ýr bôx ne arým kam mekôt Jeju pumũ. Nhym mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhípêx nhym me arým omũ. Omũn kam akubyn Garrêjakam bôx. Nhym Jejudjwý kam bôx ne me'ýr bôx. Nhym me kam kum kabên mex jarē.

⁴⁶ Jeju Garrêjakam bôx ne ajte krĩraxbê Kanakam bôx. Kam ne amrêbê kute ngô kajgoo uba kangô nhípêx. Jeju bôx nhym onĩ Kapanakam me'õ bēnjadjwýr kra arým kanê.

⁴⁷ Nhym me arým bēnjadjwýrmã arēn kum,

—Onĩ, Jeju arým Djudêja kurũm katon Garrêjakam bôx, ane.

Nhym kuman arým Kana'ýr tēn kam Jeju'ýr bôx. 'Ýr bôx ne kum,

—Ë, gu 'ýr ga imã ikrao mex gē kanê kum ire, ane. Nãm mã 'ýr kum krã. Arým kra tyk 'ýrkam ne mã 'ýr kum krã.

⁴⁸ Nhym Jeju kum,

—Ga me aje amim imar kêtumrêx. Ije mýjja pumũnh kêt nhípêx ga me aje omũnhkambit ne amim ima. Mýkam? ane.

⁴⁹ Nhym bēnjadjwýr Jejumã kum,

—Bēnjadjwýr, amibêx, tyk kētri gu 'ýr tē, ane.

⁵⁰ Nhym kum,

—Aj mã. Arým ne akra tĩn ne, ane. Nhym arým tu amim kabên markumrêx ne arým 'ýr tē. Amim kamnhĩxo tē.

⁵¹ Tē: nhym kam arým 'ã akamãt. Nhym akati nhym ajte tē: nhym õ apēnh ar arým kutã tēn kajpa. Ne kum, “Arým ne akra tĩn ne”, ane.

⁵² Nhym arkum,

—Nhýnh ne myt nhý nhym mexmo krax ne? ane.

Nhym kum,

—Amũja'ã myt akêxkam ne arým kanê kum ire, ane.

⁵³ Nhym amim,

—Be, Jeju kute imã, “Arým ne akra tĩn”, anhýr majmã ne arým kanê kum ire, ane. Ne arým tu amim Jeju markumrêx. Õ kikrekam ar kunĩdjwý tu amim markumrêx.

⁵⁴ Jeju Djudêja kurũm tēn Garrêjakam bôxkam ne ajte mýjja pumũnh kêt ja nhípêx. Me kute raxmã kator kadjy ne arým bēnjadjwýr krao mex.

5

Ngô mýrri me'õ punu nõr.

¹ Jeju bēnjadjwýr krao mex. Nhym kam onĩ krĩraxbê Djeruxarêkam arým mebê idjaer kute aben pydji djã nhõ akati 'ýr. Nhym Jeju arým 'ýr tē. 'Ýr tēn kam arým 'ýr bôx.

² Be, Djeruxarêkam ne ngô'õ nõ. Me kute krĩraxmã mrykĩ'ãtomtio ngjêx djã kuri ne ngô'õ nõ. Mebê idjaer kabēnkam ne me ngômã Bexeda jarē. Ngô bu'ã ne kikre kre kēnh amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt.

³ Kikrekam ne me punu krãptĩ ikwã. Me no rãmē me mrãnh punumē me akrymē ikwã. Ngô kute amingrêk ne me kam amako ikwã.

⁴ Mýjkôt ne ngô amingrêk? Bir, Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh ne ngô'ýr ban me aêrbê ngômã wangij, ngômã ngjêx pýnh. Nhym arým kôt ngô amingrêk

ne. Amingrêk nhym me'õ punu kumrêx kute memã wan noxja ne arým mex ne. Pydjibit mex.

⁵ Be, Jeju Djeruxarê'ÿr bôx ne ngô ja'ÿr bôx. Nhym me'õja me punu kôt nõ. Punu'ã ne amex krãpti:bê 38 apêx.

⁶ Nhym arým omün amim,

—Be, amrêbê ne me'õwã punu, ane. Ne kam kum, “Djãm amã amex prãm”? ane.

⁷ Nhym punuja kum,

—Be, ngô kute amingrêkkam djãm inhôbikwa'õ got ijo tẽn ngômã imê ba on imex ne? Kati. Nã bãm te ngô'ÿr amibêx ne nhym arým me'õ imã wan nox ne. Ba kam imex prãm kêt ne, ane.

⁸ Nhym kum,

—Be, kãmã djan anhikwã djã krãn amÿn o tẽ, ane.

⁹ Nhym arým kabênme ro'ã mex ne ikwã djã krãn kumÿn o tẽ. Pi'ók rârarkam, me tyk djã kêt djã nhô akatikam ne mex ne.

¹⁰ Nhym mebê idjaer rûnh omün kum kabên ne kum,

—E kum pi'ók rârãr ne ja. Djãm aje kam kukràdjã mar kêt ne ate anhikwã djã mÿn o tẽ? ane.

¹¹ Nhym aminêje memã kum,

—Me'õ kute ijo mex ne imã, “Anhikwã djã krãn amÿn o tẽ”, anhÿr kôt ne ba arým inhikwã djã mÿn o tẽ, ane.

¹² Nhym me kum,

—Mÿj me'õ ne amã, “Anhikwã djã krãn amÿn o tẽ”, ane ga kam o tẽ? ane.

¹³ Nhym, “Kon, ije mar kêt”, ane. Be, ar bu'ã ne me krãpti: ajkarê. Nhym Jeju arým me katikôt mã tẽ nhym arým omünh kêt ne.

¹⁴ Nhym kam Jeju Metïndjwÿnh nhô kikretikam kum katon kum,

—Ë, arým amexkam on ajaxwe krãta. Dja ga ajte ajaxwe nhym mÿjja'õ ajte ajo ajkê. Mÿjja punu kute apunu tûm jakrenh mex dja ajte ajo ajkê, ane.

¹⁵ Nhym arým mebê idjaer rûnh'ÿr tẽn memã arên memã kum,

—Be, Jeju ne ijo mex, ane.

Kute me rûnhmã amikôt amijarêh.

Dju r 10.30

¹⁶ Jeju kute pi'ók rârarkam meo mexo bakam ne mebê idjaer rûnh kum kurêo

ba. Ne kam arým abenmã kum, “Gwaj on kubĩ”, anhÿro ba.

¹⁷ Nhym Jeju arým memã kum,

—Be, Ibãm ne pi'ók rârarkam apênh ar ba. Ba kudjwa kam idjapênh ar iba, ane.

¹⁸ Nhym me arým abenmã kum,

—Be, Jeju gwaj bapãnh pi'ók rârarkam apênh ba. Djãm jabit? Kati. Tãmwã ta ne amijo 'êx ne Metïndjwÿnho bãm ne raxo amiptãro ba, ane. Me abenmã anen arým we Metïndjwÿnho ngryk ne kute Jeju bïnmã kangrônh tÿx ne.

¹⁹ Nhym kam Jeju amipãnh memã kum,

—E kum, mrãmri ne ba ibê Metïndjwÿnh Krakumrêx. Djãm ba ipydji ne ba idjapênh got? Kati. Ibãmmê ne bar idjapênh'ã ajkrut. Ne ba ren ipydjin ren ije meo mex kêt. Ibãm djapênh ne ba omün arým apênh o idjapênh. Ibãm djapênh kunikôt ne ba kudjwa ã idjapênh o ane.

²⁰ Be, mÿkam? Bir, Ibãm kum ijabêkam. Ne kam arým imã amidjapênh kunĩ jakre ba kôt ipêx. Dja ã imã mÿjja pumünh kêt ra:x kwÿ jakre ba arým ipêx ne. Dja mÿjja raxo ajbir ije ipêxja jakrenh mex ne. Dja ba ipêx ga me te aje marmã kam ano tyn aku'ê.

²¹ Ba Ibãm kôt akubyn me tyko tïn. Kute Ibãm ta kute akubyn me tyko tïn pyrãk ne ba ã meo ane. Dja ba imã me tyk akubyn o tïn kïnh ne arým ã meo ane nhym me arým akubyn tïn.

²² Dja ba me axwe kukjan memã ikaton kam memã axwe pãnh jarênhdjwÿ. Ibãm kute me'õmã axwe pãnh jarênh kêt. Ta ne imã,

“Ga dja ga me kunimã axwe pãnh jarê”, ane.

²³ Be, mÿj kadji ne ijã memã axwe pãnh jarênh djwÿnh mẽ? Bir, dja ba memã axwe pãnh jarê nhym me arým ijo bënjadwÿr ra:x ne. Dja me ijo bënjadwÿr ra:x mrãmri me kute Ibãmo bënjadwÿr rax pyrãk. Ja kadji ne ijã memã axwe pãnh jarênh djwÿnh mẽ. Be, djãm me kute imã ikajgo jarênhkam kute Ibãmmã rax jarênh got? Kati. Dja me imã irax jarênh kêt ne arým Ibãmdjwÿmã rax jarênh kêt. Ta ne ijano ba tẽ.

²⁴ Dja me tu amim ikabên markumrêx ne tu amim kute ijanor djwÿnh markumrêx ne arým kunĩ Metïndjwÿnhkôt tïn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Dja ba me jamã axwe

jarënh kêtumrëx. Amrëbê ne me ja Metïndjwýnhbê amakkre kêt kute mrãmri ne me tyk amakkre kêt pyræk. Ne kam arým jakam Metïndjwýnhkôt tïn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarënhkumrëx.

²⁵ Dja me tyk ï ikabën ma. Ibê Metïndjwýnh Kraja ikabën ma. Ne kam me kute ikabën mar kunĩ dja me akubyn tïn. 'Å akati arým me bajo rãm ne ja. Arým ije kum o kraxmã. Mrãmri ne ba me amã ja jarënhkumrëx.

²⁶ Be, mÿj ne ikam kute ba memã ikabën nhym me akubyn tïn? Bir Ibãmmẽ ije aben pyræk. Kam ne ba memã ikabën nhym me akubyn tïn. Ibãm ta ne tïn ne ta kute mÿjja kunĩmã tïn jangjêho ba. Ibãm kabën kôt ne ba kudjwa itïn ne ije mÿjja kunĩmã tïn jangjêho iba.

²⁷ Ne Ibãm kabënkôt dja ba memã axwe pãnh jarënhdjwÿ. Arým ije amijo inhĩkam dja ba ã meo ane.

²⁸ Be, ije me amã, “Dja me tyk ikabën man akubyn tïn”, anhÿrkam kwãrik wãnh te aje marmã ikam ano tyk kêt. Mrãmri dja pyka krækam me tyk kunĩ ikabën man akubyn kato.

²⁹ Me mex ne ukaprĩ dja me akubyn tïn. Dja me Metïndjwýnhkôt tïn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nhym me axwedjwÿ dja me akubyn tïn. Ije memã axwe pãnh jarënh kadjy dja me akubyn tïn.

³⁰ Be, djãm ipydji ne ba ar iba? Kati. Ba ipydji, idjãpênh ne ikabën kêt. Ibãm kabën o ne ba ikabën. Ibãm ne imã me axwe jakre ba kôt me axwemã ikaton kam memã pãnh jarë. Djãm ije amidjwýnhbito kĩnhmã? Kati. Ibãm kute ijanor ne ba ije o kĩnhmã. Kabënkôt ije katãt me axwemã ikatorn kam pãnh jarënhkumrëx.

³¹ Be, djãm ipydji ne ba me amã amijarë? Kati. Ba ren ipydjin me amã amijarë ga me ren mrãmri ijã, “Kati. Kabën kajgo”, ane.

³² Nhym be, kati. Me'odjwÿ ne ikukãm ijã me amã ujarënhkumrëx. Katãt me amã ijã ujarënhkumrëx. Ja ne ba arým ije mar.

³³ Be, me ga ne ga me amrëbê Djuão'ÿr me akwÿ jano. Nhym me Djuão'ÿr bôx ne kukij. Nhym arým katãt me amã ijã ujarënhkumrëx ga me arým ama.

³⁴ Be, djãm kute kabëno Ibãm jakrenh got ba me amã Djuão jarë? Kati. Pykakam me'õ kute kabëno Ibãm jakrenh kêt. Be, mÿj kadjy ne ba me amã Djuão jarë? Bir, me aje amijã Djuão kabën markumrëx nhym Metïndjwýnh kute me ajaxwebê me apytãrmã ne ba me amã arë.

³⁵ Djuão ne kute mrãmri ne ngônhpök nhirã pyræk ne ar ba. Nãm me amã kabën mex jarëho ba. Ga me ren tu amim kabën markumrëx ne ren amijo aba mex rã'ã. Nhym be, kati. Djuão kute me amã arëho bakam ga me aje mar 'ikrãn ne akĩnh 'ikrãn ne.

³⁶ Be, Ibãmdjwÿ ne kute imã,

“Ije amã adjãpênh djã jarënhja dja ga in-omã amë”, anhÿr ne kute prĩne imã 'ã karõ ba arým kôt idjãpênh iba. Ba mÿjja pumũnh kêt nhipêxo iba ga me arým omũ. Idjãpênh ja kute iraxo amirĩto Djuão jakrenh mex. Ga me ren aje idjãpênh pumũnhkam ren arým mrãmri iraxmã akatorumrëx. Ibãm kute ijanorkôt ne ga me ren imã akatorumrëx.

³⁷ Ibãm ta kute ijanor ne arým ijã ajarë. Djãm me aje õkre mar ne ï pumũnh got? Arkati.

³⁸ Ga me ren aje amim Ibãm kabën mar prãm ne ren tu amim imarkumrëx. Nhym be, kati. Ibãm kute ijanor djwýnh ta ne arým mã amã ijã ajarë ga me aje amim kabën 'amÿnh kêt ne mar prãm kêt.

³⁹ Goja prĩne Metïndjwýnh kabën'ã pi'ók no'ók pumũ. Me ga ne ga me 'ã amim, “Dja ba arëho iban Metïndjwýnhkôt itïn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne”, anhÿro aba. Me aje amim anhÿrkam goja prĩne amim omũn ama. Pi'ók tãm kam ne Metïndjwýnh ba ijã ajarë.

⁴⁰ Nãm te pi'ókkam ijã ajarë ga me ikôt abikamênh kêt. Ga me ren Metïndjwýnhkôt atïn kadjy ren ikôt ajkamẽ. Nhym be, kati. Me aje ikôt abikamênh prãm kêtumrëx.

⁴¹ Djãm me aje imã, “Araxkumrëx”, anhÿrmã? Djãm irax ja ne ba abej? Kati.

⁴² Be, mÿkam? Bir, me amã kãjkwakam Metïndjwýnh jabê kêt kam ije irax ja jabej kêt. Arým ije me amar.

⁴³ Ibãm kukwakam ba tẽn me awÿr bôx ga me aje amim imar kêt. Me'õ katãm ta dja

tên me awÿr bôx ne ta amiraxo àmra ar ba ga me arÿm tu amim markumrêx.

⁴⁴ Be, me ga ne ga me amirax jabej mã amim, “Ba gêt ba amibên gê me imã irax jarê”, anhÿro aba. Ne kam aje amim, “Ba Metîndjwÿnhmãbit amijarê gê ta ijo rax”, anhÿr kêtumrêx. Aje amim, “Ba gêt irax. Ba gêt irax”, anhÿro abakam aje amim Metîndjwÿnh mar prãm kêtumrêx.

⁴⁵ Djãm ba dja ba Ibãmmã me ajaxwe jarê? Kati. Ga me akukãmãre Mòjdjê kanàrràm ar amijo aba. Ta ne arÿm Metîndjwÿnhmã me ajaxwe jarênho dja.

⁴⁶ Djãm mrãmri ne ga me aje tu amim akukãmãre Mòjdjê kabên markumrêx? Kati. Ga me ren tu amim Mòjdjê kabên markumrêx ne ren badjwÿ tu amim imarkumrêx. Ta ne ikukãm ijã ajarên ijã pi'òk no'òk. Kam ga me ren amim kabên jarên ren tu amim imarkumrêx.

⁴⁷ Nhy m be, kati. Me aje amim Mòjdjê kabên mar kêt ne aje kôt amim badjwÿ ikabên mar kêt. Nãm ã Jeju pi'òk ràràrkam kute me'ò punuo mexkam mebê idjaer rÿnhmã ane.

6

Kute djwÿo mebê 5.000o djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Ruk 9.10

¹ Nãm memã anen kam arÿm amũ tẽ. Tẽ:n kam arÿm imôtibê Garrêja nhikjêmã rê. Imôti nhidji 'òdjwÿbê Xiberij.

² Nhy m kam me krãpti kôt mō. Òbê Jeju kute mÿjja pumÿnh kêt kwÿ nhipêx nhy m me kute omÿnhkam ne me kôt mō. Nãm me punu krãptio mex nhy m me omÿn arÿm kôt mō.

³ Kôt mō nhy m Jejumẽ kôt ba djwÿnh ar me kukãm mō. Mō:n krãnh'ã wabi. Àbir tẽ:n arÿm kam nhÿ.

⁴ Be, arÿm ne Djeruxarêkam mebê idjaer kute aben pydji djà nhō akatija bôx 'ÿr. Me kute Metîndjwÿnh me kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne arÿm ò akati 'ÿr.

⁵ Ar krãnh'ã nhÿ nhy m kam Jeju amipãnh rît. Nhy m nÿnh me krãpti: kôt mō nhy m me omũ. Ne kam Piripimã kum,

—Jãm dja gwaj tẽn me kadjy djwÿ kwÿ by? ane.

⁶ Be, djãm kute amikukãm amimar kêt ne Piripi kukij? Kati. Kute prÿne amikukãm amimar. Be, mÿkam ne kukij? Bir, Piripi kute mrãmri amim tu markumrêx jabej ne kukij.

⁷ Nãm kukij nhy m Piripi kum,

—Tô gêt kon. Gwaj banhō pi'òk kaprĩ'ã akrekam kubê denarjuo 200bit. Ne gwaj ren pi'òk kaprĩ jao ren me kadjy djwÿ by nhy m ren me krãpti abenmã kokjêr kryre nhy m ren me krãpti: 'ã djwÿ kêt, ane.

⁸ Nhy m Jejukôt ba djwÿnh 'òdjwÿja nhidjibê Ængre. Ximão Pedrumẽ ar axikôt apôx. Ængreja kum,

⁹ —Ota jakam me'ò bôktire nhō djwÿmẽ tepprãremẽ. Xewadao djwÿ nhipêx amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne tepprãre amãnhkrut. Nhy m be, me krãpti: Mÿj dja gwaj djwÿ ngrirejao me on? ane.

¹⁰ Nhy m Jeju arkum,

—Ar memã arê gê me nhÿ, ane. Be, bōre ne pyka wãkam kumex ne. Jeju arkum ane nhy m ar arÿm memã arê. Nhy m me arÿm bōrekam nhÿ. Me krãpti: kubê 5.000 ne me nhÿ.

¹¹ Nhy m kam Jeju arÿm djwÿ jamÿ. Ne kam arÿm o Metîndjwÿnhmã amikÿnh jarê. O kum amikÿnh jarên arÿm kôt ba djwÿnhmã kungã. Nhy m ar me krãptimã kungã. Nãm ã tepprãredjwÿo ane.

¹² Nhy m me ò kwÿ krê:n arÿm ajne. Nhy m Jeju kôt ba djwÿnhmã kum,

—Dja gar djwÿ janhy karwà. O bikênh kêt kadjy, ane.

¹³ Nhy m kam ar karwàn kaxnokai pÿnh djari kam kungij. Nhy m kam kaxnokaibê 12 ipu. Be, xewadao djwÿ amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt janhy 'ã kâtãm ne ja.

¹⁴ Nhy m me arÿm kute mÿjja pumÿnh kêtja pumÿnhkam abenmã kum,

—Be, Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh ja ne me amrêbê arê. Me memã kum, “Dja pykamã bôx”, anhÿro ba. Be, kôt ne Jeju arÿm jakam bôxkumrêx, ane.

¹⁵ Nhy m Jeju arÿm me kuman amim,

—Got ba ren arek dja nhy m ren me tu ijo tÿm ne ijã bënjadjwÿr rax mē. Djãm on pykakam memã inhÿr prãm got? ane. Ne kam arÿm mebê tẽn amũ krãnh'ã wabin ate ar ba.

16 Nhyam kam arým para. Nhyam kôt ba djwýnh tén arým imôti'ýr ruw.

17 Ne kam arým kà'òkam wadjàn nox ne. Amũ akàx nhikjêmã krĩraxbê Kapana'ýr mõrmã ar arým nox ne. 'Ýr mõ: nhyam ar'ã arým akamàt ne. Nhyam kraxje Jeju ar'ýr bõx kêt rã'ã.

18 Ar mõ: nhyam arým kòk 'itýx wabê nhyam kam ngò amijapĩn týx ne.

19 Nhyam ar ngò rênho mõn arým ajbubê tým ne. Ar mõr'ã arým kirometubê 5 apêx. Nhyam Jeju nĩnh arkôt tu ngò'ã tẽ nhyam ar omũ. Nhyam arým aro rãm ne ja nhyam ar arým tĩn prãm ne.

20 Nhyam arkum,

—Ar atĩn prãm kêt. Ba ne ba ar akôt tẽ, ane.

21 Nhyam ar kabên man arým kĩnh ne. Ne kum,

—Amrẽ ar ikôt kãmã wadjã, ane. Nhyam arým wadjàn nhỹ. Nhyam ýrmê ro'ã ar arým akàx nhikjê'ýr bõx. Kapanakam ar bõx.

22 Jeju ar akàx nhikjêkam bõx nhyam arým ar'ã akati. Nhyam kam amũ akàx nhikjêbê me te ar ò kà jabej. Me krãptĩ kute amũja'ã djwý krênja ne te ar ò kà jabej ne abenmã kum,

—Be, amũja'ã kà pydjibit nõ nhyam ar o mõ. Kôt ba djwýnhbit mã o mõ nhyam Jeju arkôt kàkam ýr kêt. Nãm me krãptĩ te ar ò kà jabejn kam ã abenmã ane.

23-24 Ne kam me kute Jeju ar omũnh kêt kam arým ar'ýr mõ. Me kà kwýkam wadjàn akàx nhikjêmã Kapana'ýr nox ne mõ. Be, nhỹnh kà ja'òkam ne me mõ? Bir, krĩraxbê Xiberijkam kà 'òkam ne me mõ. Xiberijkam kà kwý arým me ku'ê djà'ãnh mõ. Bẽnjadwýr djwýnh kute Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarênh nhyam me kute djwý krên djà'ãnh ne arým kà mõ. Kà kwý jamã ne me wadjàn amũ kôt mõ. Me kute Jeju jabej kadjy ne me Kapana'ýr mõ.

Kute amijã djwý jakren 'ã ujarênh.

25 'Ýr mõ:n kam imôti nhikjêmã bõx. Bõx ne abej ne arým kum kato. Jejumã katon arým kum,

—Ujarênh djwýnh, tô nhỹnh ne myt nhỹ ga jakam bõx? ane.

26 Nhyam memã kum,

—Be, mykam ne ga me ijabej mõ? Djãm amũja'ã ije myjja pumũnh kêt kwý nhípêx ga me aje omũnhkam? Djãm arým me aje kôt iraxmã akator kam? Djãm me aje ajte irax marmã ne ga me ijabej mõ? Arkati. Be, me ajajnekam. Me aje djwý krên ne me ajajnekam ne ga me ijabej mõ. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx.

27 Kwãrĩk wãnh djwýkôtbit ajamak bèn kêt. Tãm dja akuno. Nhyam be, atemã myjja kute djwý pyrãk. Jakôt dja ga me ajamak bèn. Tãm ne mex rã'ã nhyam ô'ã me Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ba ije amijo inhĩ dja ba me amã kungã ga me atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Bir, Ibãm kute imã 'ã karõ. Kabênkôt dja ba me amã kungã. Kàjkwakam Ibãm, Metĩndjwýnh ta ne mrãmri kute 'ã imã karõ mãm dji, ane.

28 Nhyam me kum,

—Be, myj dja ba me Metĩndjwýnhmã idjãpênh o nhyam arým kum me ikĩnh? ane.

29 Nhyam,

—Metĩndjwýnh ne ijano ba tẽ. Kôt dja ga tu amim imarkumrêx. Kum adjãpênh ne ja. Dja ga me ã ane nhyam arým kum me akĩnh, ane.

30 Nhyam me kum,

—Goja myjja pumũnh kêt'õ nhípêx ba me omũ. Ba me ije araxmã ikator kadjy omũn kam goja tu amim amarkumrêx.

31 Be, me bakukãmãre ne me kapôt kukritkam djwýbê myj ne ja krê. Me bakukãmãre ne me 'ã pi'òk no'òk ne kamã memã kum,

“Me kute krên kadjy ne memã kàjkwa kurũm djwý ngã”, ane.

Goja kudjwa ã me imã o ane ba me omũ, ane.

32-33 Nhyam amijã djwýkumrêx jakren memã kum,

—Be, Mõjdjê kute me akukãmãremã kàjkwa kurũm djwý nhõr kêt. Nhyam be, Ibãm kute me amã kàjkwa kurũm atemã djwýkumrêx nhõr. Me'õ ne arým kàjkwa kurũm ruw ne kute me kunĩmã tĩn jangjênh. Kute memã tĩn jangjênh nhyam me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. 'Á ne ije me amã,

—Metĩndjwýnh kute me amã atemã djwýkumrêx nhõr, anhỹr. Mrãmri ne ba me

amã ja jarēnhkumrēx. Nām Jeju ã memã ane.

³⁴ Nhyim me kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, goja mã me imã djwÿ ja nhõro nhÿ, ane.

³⁵ Nhyim Jeju memã kum,

—E kum, ba. Ba ne ba ije atemã djwÿ pyræk. Ba ne ba ije memã tÿn jangjēnh nhyim me tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Dja me mã ikôt ajkamēn arÿm kÿnhkumrēx rã'ã kute mrãmri ne me arÿm kum prãm kētkam kÿnh pyræk. Dja me tu amim imarkumrēx ne arÿm kÿnhkumrēx rã'ã kute mrãmri ne me arÿm kum kôr kētkam kÿnh pyræk.

³⁶ Be, djãm me aje tu amim imarkumrēx got? Kati. Ba ne ba arÿm me amã, “Nã gãm me te ipumÿn amim imar kêt”, ane.

³⁷ Be, Ibãm kute ikadjy memã amak bõnhja kunÿ dja me tu amim imarkumrēx ne arÿm mã ikôt ajkamē. Ba kam me'õ kanga kētkumrēx.

³⁸ Mÿkam dja ba me'õ kanga kētkumrēx? Bir, Ibãm kute me'ã imã karõ kôt dja ba me'õ kanga kêt. Be, djãm ba ije amijã amim karõ kôt ne ba kàjkwa kurÿm ruw ne ar iba? Kati. Ibãm kute ijanor djwÿnh kabēn kôt ne ba ruw ne ar iba.

³⁹ Ibãm kute ijanor djwÿnh ta ne ijã amim karõn amim, “Be, ije kadjy memã amak bõnhja dja ikra mã meo ban 'õo biknor kêt nhyim me akubyn tÿn ne. Pykakam me kunÿ kute aminhinomã amimēnh djã nhõ akatikam dja ikra akubyn õ me jao tÿn”, ane.

⁴⁰ Ibãm kute ijanor djwÿnh ajte ijã amim karõn amim, “Me kute ikra pumÿnh ne tu amim markumrēxja dja me kunÿ ikôt tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne”, ane. Ibãm kute ijã amim karõ ne ja. Pykakam me kunÿ kute aminhinomã amimēnh djã nhõ akatikam dja ba akubyn inhõ me jao tÿn, ane.

⁴¹ Nhyim kam mebê idjaer rÿnh arÿm kàxã kabēn kumex ne arē. Kute memã, “Ba ibê kàjkwa kurÿm djwÿ”, anhÿrkam ne me kabēn kumex jarē.

⁴² Ne abenmã kum,

—Be, djãm kubê Metÿndjwÿnh Kra got? Kati. Jõdje ne kudji. Idjibê ne Jeju. Ba me ije nãmē bãm pumÿnh tÿm. Nhyim amijo 'êx ne gwaj bamã,

—Kàjkwa kurÿm ne ba ruw, anhÿro ba. Kati. Nãm 'êx. Nãm me ã abenmã ane.

⁴³ Nhyim Jeju me kabēn man memã kum, —Kwãrÿk wãnh ikàxã akabēn kumex ne arēnh kêt.

⁴⁴ Be, djãm me ga dja ga me ikôt ajkamē? Kati. Ibãm kute ijanor djwÿnh kute memã amak bõnhkambit ne me mã ikôt ajkamē. Mã ikôt ajkamē ba arÿm akubyn meo tÿn. Pykakam me kunÿ kute aminhinomã amimēnh djã nhõ akatikam dja ba akubyn meo tÿn.

⁴⁵ Amrēbê: ne me bakukãmãre Metÿndjwÿnh kukwakam kabēn jarēn memã kum,

“Metÿndjwÿnh ta dja memã amikabēn jarē nhyim me arÿm kabēn markumrēx”, ane.

Be, me bakukãmãre kute memã anhÿr ne 'ã pi'òk no'òk kôt mÿj xê dja mã ikôt ajkamē? Bir, Ibãm kute memã kabēn jarēnh nhyim me arÿm kute kabēn markumrēx. Me kute mÿjja'ã kute kabēn jarēnhja markumrēx. Me ja dja me mã ikôt amijo bikamēnhkumrēx. Nãm ã Jeju memã ane.

⁴⁶ Ne kam ajte memã kum,

—Be, djãm me'õ ne arÿm Ibãm pumÿ got? Kati. Bajbit ne ba arÿm kàjkwakam Metÿndjwÿnh pumÿn arÿm kurÿm tēn bõx. Bajbit ne ba arÿm Ibãm pumÿ.

⁴⁷ Me kute tu amim imarkumrēx arÿm Metÿndjwÿnhkôt tÿn ne ar ba rã'ã rã'ã ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarēnhkumrēx.

⁴⁸ Ba ne ba ije atemã djwÿ pyræk. Ba ne ba memã tÿn jangij nhyim me Metÿndjwÿnhkôt tÿn ne ar ba rã'ã rã'ã ne.

⁴⁹ Be, me bakukãmãre ne me kapôt kukritkam djwÿbê mÿj ne ja ku nhyim mebēngēt tÿmrãm me kupa.

⁵⁰ Ije me amã atemã djwÿ jarēnhja ne kubê kàjkwa kurÿm djwÿ. Dja me kukun tyk kêt.

⁵¹ Ba ne ba ije atemã djwÿ pyræk. Ba ne ba memã tÿn jangij. Dja me djwÿ ja krēn Metÿndjwÿnhkôt tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djwÿ ije memã õrja ne kubê inhÿ. Me kunÿ tÿn kadjy dja ba memã kungã, ane.

⁵² Nhyim kam mebê idjaer rÿnh arÿm kabēno aben japan abenmã kum,

—Je tô, mÿj dja memã aminhÿ nhõr on nhyim me ajmã krēnja on? ane.

⁵³ Be, djãm mrãmri ne me kute ìkumrêx krênmã? Kati. Atemã. Be, mrãmri me kute tu amim Jeju markumrêxo bamã. 'Ă ne Jeju me kute ì krên jakren 'ă me kute kamrôo kôm jakre. 'Ă ne memã kum,

—Be, ba ije amijo inhĩ dja ga me inhĩ krên kêt ne ikamrôo akôm kêt ne kam atĩnkumrêx prãm kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx.

⁵⁴ Me kute inhĩ krên ne ikamrôo kôm ne me mrãmri Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ă: rã'ă ne. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja ba akubyn meo tĩn.

⁵⁵ Mrãmri ne inhĩbê djwý ne ikamrôbê me kôm djã.

⁵⁶ Me kute inhĩ kur ne ikamrôo kômja, me jamê ne ba me ije aben mar tỳx ne ije aben jamýnh tỳx ne abenã idjukanga kêt ne ar abeno iba.

⁵⁷ Mrãmri Ibãm tĩnkumrêx ne ijano ba tẽ. Kam ne ba Ibãm tĩn o itĩnkumrêx. Nhyd me kute inhĩ kurdjwý dja me ba itĩn jao tĩnkumrêx.

⁵⁸ Ije amã atemã djwý jarênh ja ne kàjkwa kurũm ruw. Djãm kute djwýbê mỳj ne ja pyrãk? Kati. Nãm me te mỳj ne ja ku nhyd me bêngêt arým me kupa. Nhyd be, ate dja me atemã djwý ja kun arým Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ă: rã'ă ne. Nãm ă Jeju memã ane.

⁵⁹ Mebê idjaer bikprõnh djakam ne Jeju memã ja jarê. Kapanakam me bikprõnh djakam.

⁶⁰ Kute memã aminhĩ'ă djwý jarênh ne memã 'ă ujarênhkam ne me kôt baja krãptĩ arým amim,

—Je, djãm me ije kabên wã mar got? ane.

Me krãptĩ kute Jeju kanga.

⁶¹ Nhyd Jeju ta arým me kuman memã kum,

—Ba arým me amã atemã djwý jarê ga me aje amim imar kêt ne arým apijãm ne.

⁶² Dja ba ì ikrĩ djã tũmmã wabi ga me idjãbirkôt ipumũ. Mỳj dja ga me arým kam nẽ?

⁶³ Be, atemã kàjkwakam ikabên kukrãdjã ne ba me amã arẽ. Metĩndjwýnh Karõ kute meo bakambit ne me kute ikabên mar. Me ga ne ga me aje amidjwýnhõ kĩnh prãm. Kam me aje imar kêtumrêx. Nã bãm

me amã ikabên jarê, me amã Metĩndjwýnh Karõ jarê. Tãm ne kute meo ban memã tĩn jangij nhyd me Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ă: rã'ă ne.

⁶⁴ Be, djãm me akunĩ ne ga me aje tu amim imarkumrêx? Kati. Me akwý ne ga me aje amim imar kêt, ane. Nãm Jeju ă memã ane. Be, mỳj ne me mar on kam ă memã ane? Bir, amrêbê mỳjja kunĩ kêttri ne Jeju kute amikukãm me mar. Apýnh me ì djãri kute amim mar kêtja arým kute me mar. Djudadjwý dja ì kurê djwýnhmã Jeju kanga. Nhyd arým kute adjwýnhdjwý mar. Kukãm kute mar.

⁶⁵ Ne kam memã kum,

—Me akwý ne ga me aje amim imar kêt. Ba kam arým me amã, “Djãm me ga dja ga me ikôt ajkamê? Kati. Ibãm kute memã amak bõnhkambit dja me mã ikôt ajkamê.” Nãm ă Jeju memã ane.

⁶⁶ Nhyd kam me kôt baja krãptĩ arým kubê amijo akêx ne ajte kôt ba kêt.

⁶⁷ Nhyd kam Jeju kute ar anorjabê 12mã kum,

—Djãm ar gadjwý dja gar ikanga? ane.

⁶⁸ Nhyd ar 'õbê Ximão Pedru kum,

—Kati. Bẽnjadjwýr djwýnh, mỳj me'õkôt dja bar ar iba? Arkati. Gajbit ne ga akabêno meo tĩn ne 'ă ar imã adjujarênh ar aba. Metĩndjwýnhkôt me tĩn ne ar ba rã'ă: rã'ăja'ă ar imã adjujarênh ar aba.

⁶⁹ Ar ba ne bar tu amim amarkumrêx. Mrãmri abê me inhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu. Mrãmri abê Metĩndjwýnh Kra. Metĩndjwýnh tĩnkumrêx Kra. Ar ba ne bar tu amim amarkumrêx.

⁷⁰ Nhyd Jeju arkum,

—Be, mrãmri ne ba amijo ar apytarkumrêx. Ije ar ajanorbê 12 ne ba amijo ar apytarkumrêx. Be, djãm ar akunĩ ne gar amex? Kati. Ar ajõ apydji ne abê Xatanaj nhõ àpênh, ane.

⁷¹ Djuda'ă ne kabên. Djuda Ikadji. Ximão 'õdjwý kute irja. Dja ì kurê djwýnhmã Jeju kanga. Kute ar anorjabê 12'õ ja dja kanga.

7

Djeruxarêkam me krãptĩmã 'ă ujarênh.

¹ Jeju memã anen kam arek Garrêjakambit ar ba. Be, mỳkam ne Djudejakam arek ar ba

kêt? Bir, mebê idjaer kute kam bĩnmã ar abej bakam.

² Nhyam kam arým Djeruxarëkam mebê idjaer krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akati 'ÿr. Me kute aben kajmã'ã me bakukãmãre kukràdjã mar kadjy bõ mjÿrkam krĩ djã nhõ akati 'ÿr.

³ Nhyam kam Jeju kamy ar axikõt apõxja kum,

—E kum, goja amũ pykabê Djudêja'ÿr tẽ. Dja wãkam akõt me ba djwÿnh adjãpênh kõt apumũ.

⁴ Djãm me'õ kute me kunĩmã amiraxo amirĩt prãm kam kute mebê amijo bipdjur prãm got? Aje mrãmri mÿjja pumũnh kêt nhipêx jabej goja pyka kunĩkõt me kunĩmã amijo amirĩt, ane.

⁵ Be, nãm ar te Jejumẽ axikõt apõx ne amim mar kêt. Kam ne ar ã kum ane.

⁶ Nhyam Jeju arým arkum,

—Je djãm kraxje me kute ijo tÿm djã nhõ akati iwÿr bõx kêtjakam gar kam imã arê? Kati. Ar gajbit akati kunĩkõt ar adjumar mex rã'ã.

⁷ Nhÿnh ne pykakam me axwe 'õ kum akurêmã? Arkati. Nhyam be, ba, me kum ikurêkumrêx. Ije me axwe'ã memã idju-jarênh ar ibakam me kum ikurêkumrêx.

⁸ Ar gajbit dja gar Djeruxarëkam me krãptĩ kute aben pydji djã'ÿr mõ. Inhõ akati iwÿr bõx kêt rã'ãkam 'ÿr itêm prãm kêt.

⁹ Nãm arkum anen arek Garrêjakam ar ba.

¹⁰ Nhyam kam kamy ar arým tẽ. Nhyam ar ba:n kam amipdjur arým me kute aben pydji djã'ÿr tẽ. 'ÿr tẽ:n arým 'ÿr bõx.

¹¹ Nhyam arým 'ã me kute aben pydji djã nhõ akati bõx nhyam mebê idjaer rũnh arým abej ne memã kum, “Nhÿnh ne Jeju dja”? ane. Nhyam me “Kon”, ane.

¹² Nhyam me me kãxã abenmã Jeju jarênh kumex. Me kwÿ ne me abenmã kum, “Kati. Jeju mexkumrêx”, ane.

Nhyam me kwÿ arĩk abenmã kum,

—Kati. Nãm Jeju amijo 'êx ne me noo biknoro ba, ane.

¹³ Nhyam be, nãm me me ipõkri memã Jeju'ã ujarênh amirĩt kêt ne. Mebê idjaer rũnh pymaje ne me me ipõkri 'ã ujarênh amirĩt kêt ne.

¹⁴ Nhyam kam arým me kute aben pydji djã nhõ akati nhõkre djã kõt Jeju arým Metĩndjwÿnh nhõ kikreti'ÿr tẽn wadjãn kam arým memã kukràdjã jarênh dja.

¹⁵ Nhyam kam mebê idjaer rũnh te kute Jeju marmã kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Je tô djãm tãmwã kute mekõt pi'õk jarênh tũm got ã me kukràdjã jarênh mexo ane?

¹⁶ Nhyam Jeju memã kum,

—Djãm ba ikukràdjã ne ba me amã arênh iba? Kati. Kute ijanor djwÿnh kukràdjã ne ba me amã arênh iba.

¹⁷ Gêdja ga me ajõ ga aje kukràdjã kõt amijo aba prãm jabej arým ama. Me'õ kute ikukràdjã jarênhmo krax djwÿnhja dja ga me ama. Djãm ba ne ba ije me amã ikukràdjã jarênhmo krax djwÿnh? Kati. Kãkwakam Metĩndjwÿnh ne kute arênhmo krax ba kam kõt me amã arê. Ja dja ga me ama. Me aje kukràdjã kõt amijo aba prãm jabej ama.

¹⁸ Ne ga ren me ajõ ga amirax jabej ne ren 'ã memã amijarênh memã amijo adjãmra ar aba. Nhyam be, kati. Kute ijanor djwÿnh ne ba ije rax jarênh. Ije ajbit rax jarênh ne kam katãt ije ikabên jarênhkumrêx ne ijêxnhĩ kêtumrêx.

¹⁹ Me bakukãmãre Mõjdjê kute me amã Metĩndjwÿnh kukràdjã jarênhja djã ne ga me kõt ar amijo aba? Kati. Ga me ajõ aje kukràdjã kõt ar amijo aba kêt. Ne kam aje ibĩnmã ijabej ar aba. Mÿkam? ane.

²⁰ Nhyam me kum,

—Je tô nhÿnh me'õja ne kute abĩnmã ajabej ar ba? Be, me karõ punu'õ ne ajo ba, ane.

²¹ Nhyam Jeju arým memã kum,

—Be, ba amrêbê me'õ punu pydjio mex ga me te aje mÿjja marmã ikam ano tyn akumex.

²²⁻²³ Nã bãm pi'õk rãrãrkam me'õo mex ga me arĩk ijã abenmã kum,

—Pi'õk rãrãrkam ne apê. Axwekumrêx, anhÿro aban arým ikam angryk ne. Djãm bajbit ne ba kam idjãpênh iba ga me bajbit imã ijaxwe jarê? Kati. Me gadjwÿ ne ga me pi'õk rãrãrkam adjãpênh aba. Mõjdjê ne me amã me my nhinhu kã rênh jarê. Djãm ta ne kumrêx arê? Kati. Me bakukãmãre

Abraão ar kumrêx ne ar arê. Ga me kam aje katàt Môjdjê kukràdjà kôt amijo aba kadjy pi'òk ràràrkam adjàpênh ne me my kà rênho aba. Mýkam ne ga me bajbit imã ijaxwe jarê? Ije kam prîne me'õ punuo mexkam imã ijaxwe jarê. Ga me ren imã ijaxwe jarênh kêt.

²⁴ Kwârîk wãnh ga me arîk me axwe kêt'ã axwe janhôr kêt. Dja ga me mrãmri me axwekumrêxkôt memã ajapôxkumrêx ne kam arým katàt memã axwe jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

Mebê idjaer kum kurê.

²⁵ Nhym kam Djeruxarêkam me ar ba tùm kwý Jeju jabej aben kukij ne abenmã kum,

—Je, djãm mrãmri me kute tãmwã bĩnmã ar abej ba?

²⁶ Nhym kam kum me uma kêt ne memã kabên ne. Nhym me arým kutã kute kum mýjja'õ jarênh prãm kêtumrêx. Bãrãm me rũnh arým kute tãmwã'ã amim, “Jejubê ne me banhõ Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritu”, anhýrkam ne me anhikrên kabên maro dja.

²⁷ Tô nhýnh? Be, kati. Djãm me kute kraxkôt Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritu mar got? Kati. Me kute kraxkôt mar kêtumrêx. Nhym be, bãm kute Jeju djir ne gu me baje arým omũnh. Kôt ne gu me arým Jeju 'êxnhĩmã bakato. Nãm me kwý ã Jeju'ã abenmã ane.

²⁸ Nhym kam Jeju kute Metĩndjwýnh nhõ kikretikam memã kukràdjà jarênhõ ãmkam kàj bê memã kum,

—Be, mrãmri ne ga me aje imar. Nhýnhja kurũm ne ba itêm ne ibôx ja ne ga me arým aje mar. Djãm ba ne ba amikabên kôt amrê tẽ? Kati. Me'õ kute ijanor djwýnh ne mrãmri. Tãmwã ne ga me aje mar kêt.

²⁹ Nhym be, ba ne ba ije omũnh tùm. Tãm ne ijano ba amrê kurũm tẽn bôx, ane.

³⁰ Nhym kam me bit kute o tým ne pa 'amýnhmã. Ne te: o ane. Me kute o tým'ã myt bôx kêt rà'ãkam ne me te: o ane.

³¹ Nhym me kwý krãptĩ arým tu amim markumrêx ne abenmã kum,

—Me baje raxmã bakator kadjy ne Jeju arým mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhípêx ne. Me punu krãptĩo mex. Djãm me'õdjwý bôx ne kute àpênh mexo kute akrenh got?

Kati. Be, mrãmri tãmwãbê ne me banhõ Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane.

³² Me rũnh kàxã ne me ã abenmã anhýro ku'ê nhym mebê pardjêumẽ me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr arým me kuma. Me kuman arým Jeju'ýr me krãkamngôn kwý jano. Me kute pa 'amýnhmã ne me me ano.

³³ Nhym kam Jeju arým memã kum,

—Be, me aro'ã ar iba ne arým 'ã akati ngrêre. Dja ba kam arým kute ijanor djwýnh'ýr tẽ.

³⁴ Ga me kam arým te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikrĩ djà'ýr te abôx prãmje, ane.

³⁵ Nhym mebê idjaer rũnh abenmã kum,

—Je tô, jãm dja tẽ gu me kum bakator kêt. Djãm apýnh me bajtem ba djãkam me bimànhtùm'ýr ne tēmã? Djãm kam kute me bajtemmã kukràdjà jarênhmã?

³⁶ Kute me bamã, “Dja ba tẽ ga me arým te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikrĩ djà'ýr te abôx prãmje”, anhýr. Mýj gêdja kam nẽ? ane.

³⁷ Nhym kam me kute amikukràdjà kôt amijo mör ne kute 'ã aminhinomã amimênh nhõ akati arým bôx. Akati raxja bôx. Me kukãmãre kukràdjà kôt me kute bô mjýrkam krĩ'ã aminhinomã amimênh kadjy akati ne arým bôx. Nhym Jeju arým kãjmã djan memã kum,

—Me ajõ ar amã kôr jabej amrê iwýr tẽn ikõ.

³⁸ Me kute tu amim imarkumrêxja gêdja ï me kadjwýnhbê ngô kute meo tĩnja mã mekam apôx. Me bakukãmãre kute pi'òkkam memã arênh kôt ne ba ar amã arê.

³⁹ Nãm Jeju Metĩndjwýnh Karõ'ã ã memã ane. Dja me tu amim Jeju markumrêx nhym Metĩndjwýnh Karõ arým me'ýr bôx ne meo ba. Djãm arým ne meo ba? Kati. Metĩndjwýnh kute memã Karõ janor djwýnhràr ne Jeju memã ane. Dja Metĩndjwýnh amiwýr Jejuo wabin akubyn o rax. Ne kambit arým memã Karõ jano nhym bôx ne meo ba.

⁴⁰ Jeju memã ane nhym me krãptĩ kute kabênja markam 'ã abenmã kum,

—Be, mrãmri ne tãmwãbê Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh. Me bakukãmãre ne me amrêbê: arê, ane.

⁴¹ Nhyim me kwý Jeju'ã abenmã kum,

—Be, tãmwã ne mrãmri kubê Kritukumrêx. Mrãmri kubê me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane.

Nhyim me kwý arĩk 'ã abenmã kum,

—Be kati. Jejubê ne Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu kêt. Abatãnh djã ne pykabê Garrêja.

⁴² Nhyim be, me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx krĩbê Berêkam abatãnh. Kubê ne me bakukãmãre Dawi tãmdjwý. Bẽnjadjwýr rax Dawi jabatãnh djãkam ne Kritu abatãnh djã. Amrêbê: ne me bakukãmãre pi'òkkam arê. Nhyim be, kati. Djãm Jejubê Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu got? Jeju ate Garrêjakam abatãnh, ane.

⁴³ Me kute ã abenmã anhýrkam me kute Jeju'ã axikôt kabên jadjwýr kêt.

⁴⁴ Nhyim me ja kwý bit kute o tým ne pa 'amýnhmã. Ne kam te: kute o anhýrmã.

⁴⁵ Nhyim kam me krãkamngônh kikreti nêje ku'êja me rũnh'ýr akêx ne me'ýr bôx. Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmê mebê pardjêu'ýr bôx. Nhyim kam me rũnh me krãkamngônhmã kum,

—Je tô mýkam ne ga me Jejuo abôx kêt? ane.

⁴⁶ Nhyim me krãkamngônh memã kum,

—Djãm me'õ pykakam kabên mexo kute tãmwã pyrãk? Kati. Nãm prĩne kabên mexo kute katãt me kunĩ jakrenh. Ba me kam te ije o itým ne pa 'amýnhmã, ane.

⁴⁷ Nhyim mebê pardjêu memã kum,

—Je tô djãm arým ne me gadjwý me anoo akno?

⁴⁸ Ê, ba me amã arê. Djãm me irax'õ, nãr me ibê pardjêu'õ ije amim tãmwã mar got? Kati.

⁴⁹ Be, djãm me kãtãmwã kute Mõj djê kukrãdjã mar got? Me kute me bakukãmãre kukrãdjã mar kêt kam djã Metĩndjwýnh arým me kanga, ane.

⁵⁰ Nhyim Nikodemu. Tãm ne akamãtkam Jeju'ýr tẽ. Kubê ne mebê pardjêu'õ. Nãm arým memã kum,

⁵¹ —Je gêdjã gwãm kraxje me baje axwe jabej me kukjêr kêt kam memã axwe jarê?

Kati. Be, Jeju kute kraxje me bamã ami-jarênh kêt kam gu me arým 'ã axwe nhõro nhý, me bakukrãdjã kupa'ã ne gu me 'ã nhõro nhý, ane.

⁵² Nhyim me arĩk kum,

—Djãm gadjwý pykabê Garrêjakam ajabatãnh djã ne ga nêje akabêno djã? Be, pi'òkkam ne Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh'õ Garrêjakam abatãnh kêt kumrêx. Djã ga amim pi'òk jarên arým kôt ikabênkumrêxmã akato. Jejubê Bẽnjadjwýrbê kumkati kêt. Tãm djã ga pi'òk jarên ama, ane.

⁵³ Nhyim kam me kunĩ ajmãn am-inhürkwãmã apêx.

8

Me'õ nire kute me'õbê mjêno àkĩnh.

¹ Jeju arým krãnhbê Oriwêre 'ýr tẽ. Tẽ:n arým 'ýr bôx nhyim 'ã akamãt nhyim nõ. Nõ: nhyim arým õkrên'ãnh kã.

² Nhyim kam Metĩndjwýnh nhõ kikreti'ýr tẽn kam bôx. Nhyim kam me kunĩ ajte 'ýr bôx nhyim arým nhý. Nhýn arým memã kukrãdjã jarêno nhý.

³ Nhyim kam me arým Jeju'ýr me 'õ nireo bôx ne me ipôkri kudja. Arým ne mjên ne kam ajte me'õbê mjêno akĩn ar ro'ã nõ. Nhyim me arým omũn o tým ne pa 'amýn Jeju'ýr o bôx.

⁴ Ne kum,

—Ê, ujarênh djwýnh. Be, me'õ nire ja arým mjên ne arým me'õ myo akĩn ar ro'ã nõ. Ba me ar nõrkôt ar omũn aro tým ne arým awýr o bôx.

⁵ Be, me ja jaxwe pãnh ne Mõj djê arým memã arê. Kute me bakukrãdjã jarênhkam Mõj djê arým 'ã memã kum,

—Ga me axwe pãnh kẽn titik ne abĩ gê ty, ane. Be, gadjwý ar imã axwe pãnh'õ jarê bar kuma. Mýj gêdjã bar on? Nãm me ã Jejumã ane.

⁶ Mýj kadjy ne me kum ane? Bir, godja kukrãdjã kupa'ã mýjja jarênh jabej nhyim me arým kôt kum axwe jarê. Ja kadjy ne me kum ane.

Nhyim Jeju ate idjao nhýn arek ikrao pyka no'òko nhý.

⁷Nhym me mã kum tãmja jarẽ nhym arek pyka no'ôko nhỹ. Nhym kam kãmã djan memã kum,

—Goja me ajõ apydji ajaxwe kêt-kumrẽx jabej ga akumrẽx kën'õ byn o titik ne abĩ, ane.

⁸Nãm anen ajte nhỹ, pyka no'ôko nhỹ.

⁹Nhym me arým amima:ro djan amijaxwedjwý ma. Ne kam arým pijãm ne mã apôxo dja. Me abatãnhja kumrẽx ne me kato. Nhym mekôt me abatãnh nydjwý apôxo dja. Nhym ajbir abatãnh nyre meo ino ren kato. Arým ne me kunĩ apêx. Nhym kam Jeju arým ate nhỹ nhym niredjwý arým ate dja.

¹⁰Nhym kãmã djan nire ate ãmkôt omũn kum,

—Me'õ nire, nhỹnh ne me kute amã ajaxwe jarẽnhja ku'ê? Djãm me'õ kute ajaxwe pãnh kẽno atitik prãm kêt-kumrẽx? ane.

¹¹Nhym kum,

—Ã bẽnjadjwýr. Me'õ kute pãnh ititik prãm kêt, ane.

Nhym kum,

—Badjwý. Ajaxwe pãnh ije kẽno atitik prãm kêt. Aj mã. Kwãrĩk wãnh ga ajte ajaxwe kêt, ane.

Kute katàt memã amijarẽnh.

Dju r 1.4; Rô 13.12; Ep 5.8; Tex k 5.5

¹²Nhym kam Jeju ajte memã kum,

—Be, apỹnh me ba djã kunĩkôt me axwe kunĩ katàt kute amijo ba kadjy ne ije mrãmri ne memã pry kurwý djã pyrãk. Ga, me kurwý djã kute akamãtkam memã pry kurwý nhym me kute akamãtkam mýjja kunĩ pumũnh ne katàt baja pumũ. Badjwý dja me tu amim imarkumrẽx ne arým katàt amijo ba. Ga, akamãt kô tykkam me kute mýjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me axwedjwý ne me kute mýjja mar kêt ne amijo ba punu. Djãm me kute tu amim imarkam axwe ne amijo ba punu? Kati. Ba ije mrãmri ne memã pry kurwý djã pyrãk. Dja me tu amim imarkumrẽx ne arým katàt amijo ban kam arým ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹³Nhym mebê pardjêu kum,

—Je, djã nãm me'õ akôt kabẽn dji? Kati. Ga apydji aje memã amijarẽnhõ aba nhym me'õ kute akôt kabẽn djir kêt. Ba me kam

arým amã akabẽn kajgo jarẽ. Akabẽn kajgo nhym me kute amar kêt, ane.

¹⁴Nhym memã kum,

—Kati. Ipydji ije memã amijarẽnhkam ije memã amijarẽnh kajgo kêt. Kãjkwakam Metĩndjwýnh ne ijano ba amrẽ kabẽn kôt tẽ. Be, 'ýr dja ba akubyn tẽ. Ja ne ije markumrẽx. Kam ikabẽn kajgo kêt. Nhym be, me ga ne ga me aje imar kêt. Nhỹnhja kurũm ne ba itẽmja ne ga me aje mar kêt. Nhĩ'ãm itẽmdjwý ga me aje mar kêt.

¹⁵Me ga ne ga me aje amidjwýnhõ kĩnh prãm ne aje memã axwe jarẽnhõ aba. Djãm ba ne ba ije amidjwýnhõ kĩnh prãm ne memã axwe jarẽnh got? Kati.

¹⁶Godja ba memã axwe jarẽnh jabej arým katàt memã arẽnhkumrẽx. Djãm ipydji dja ba arẽ? Kati. Ibãm kute ijanor djwýnhmẽ dja bar axikôt ikabẽn ne memã axwe jarẽ. Kam ne ije katàt memã axwe jarẽnhkumrẽx.

¹⁷Nhym be, amrêbê: me bakukãmãre kute me akukràdjã'ã pi'ók no'òkdjwý. Me akukràdjã kôt ba ije Ibãmmẽ axikôt memã amijarẽnhõ iba. Me akukràdjã jakam me'õ ar amãnhkrut ne kute me omũnhkôt kute axikôt me arẽnh nhym me kunĩ kute mar ne kute memã kum, “Mrãmri katàt ar kute me arẽnhkumrẽx”, anhỹrmã. Ja ne ga me arým aje mar.

¹⁸Be, ja kôt ne ba Ibãmmẽ ã me amã amijarẽnhõ ane. Ba ije me amã amijarẽnh. Nhym Ibãm kute ijanor djwýnh ikôt kute me amã ijarẽnh. Ba Ibãmmẽ ar ije axikôt me amã amijarẽnhkam ne ga me ren me akukràdjã kôt ijã, “Mrãmri ne katàt kute memã amijarẽnhkumrẽx”, ane. Ba Ibãmmẽ ar ije axikôt me amã amijarẽnhkam dja ga me ar ikabẽn katãtjamã akaton ama. Me akukràdjã'ã pi'ók no'òk kôt dja ga me ima, ane.

¹⁹Nãm ã Jeju memã ane nhym me arým kum,

—Tô nhỹnh ne abãmja? ane.

Nhym memã kum,

—Me aje imar kêt ne aje Ibãmdjwý mar kêt. Ne ga me ren iman ren Ibãmdjwý ma. Nhym be, kati. Aje mar kêt, ane.

²⁰Be, Metĩndjwýnh nhõ kikretikam me kute Metĩndjwýnhmã pi'ók kaprĩõ atom djãkam ne Jeju ã memã ane. Nhym me'õ

kute o tÿm ne pa 'amÿnh kêt-kumrêx. Pa 'amÿnh'ã myt bôx kêt rã'ãkam.

²¹ Nhyam kam ajte memã kum,

—Dja ba ï mã tẽ ga me arÿm te ijabej. Te ijabej ne kam arÿm ty. Nhyam kam Metÿndjwÿnh me amã ajaxwe jarênh rã'ã. Mÿm itẽmmã 'ÿr ikràja dja ga me te ikôt 'ÿr atẽm ne 'ÿr abôx prãmje, ane.

²² Nhyam mebê idjaer rÿnh abenmã kum,

—Je tô mÿj dja nẽ? Birãm, dja amibĩ. Nãm me ã abenmã ane. Kute memã kum,

—Dja ba ï mã tẽ ga me arÿm te ijabej, anhÿrkam ne me ã abenmã ane.

²³ Nhyam memã kum,

—Be, me ga ne ga me pykakam ajapôx ne ar aba. Nhyam be, ba ne ba kÿjrÿm kàjkwakam ar iba tÿm. Me ga ne ga me aje pykakam mÿjjabit mar. Ba ne ba ije kàjkwakam mÿjja mar.

²⁴ Me aje pykakam mÿjjabit markam ne ba me amã, “Dja ga me ty nhyam Metÿndjwÿnh amã ajaxwe jarênh rã'ã”, ane. Ne me amã, “E kum ba. Ba ne ba arÿm bôx”, ane. Dja ga me kam amim imar kêt rã'ã jabej arÿm ty nhyam Metÿndjwÿnh me amã ajaxwe jarênh rã'ã, ane.

²⁵ Nhyam me kum,

—Bir, mÿj me ajõ ga nã? Gop me imã amijarênhkumrêx, ba me ama, ane.

Nhyam Jeju memã kum,

—Be, amrêbê ne ba me amã amijarênhõ iba. Nã bãm me amã,

²⁶ “Be, ije me ajaxwe kumex markam ba ren memã me ajaxwe jarênh ajte me amã pãnh jarê. Be, ijanor djwÿnh kute katat kabên jarênhkôt ne ba me kunĩmã arênhõ iba.” Nãm bãm ã me amã ane, ane.

²⁷ Kute memã kum, “Kute ijanor djwÿnh”, anhÿrkam me kute mar kêt. Kute memã Bãm jarênhja me kute mar kêt.

²⁸ Nhyam kam Jeju memã kum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ibôxja dja ga me kÿjrÿm inhô. Kam dja ga me arÿm ima. Ba ije amikabênkôt amijo iba kêt-kumrêx. Ibãm kute imã kabên jarênh kôt ne ba memã arênhõ iba. Ja dja ga me aje kÿjrÿm inhôrkam ama.

²⁹ Kute ijanor djwÿnh ne imẽ amijo kajkep. Djã nãm imã kàx ba ate ar iba? Kati. Be, mÿkam ne imã kàx kêt? Bir, ije o kÿnh

kadjy ne ba kum idjapênh mex rã'ã. Kam imã kàx kêt. Nãm ã Jeju memã ane.

³⁰ Kute memã ja jarênhkam ne me kumex arÿm tu amim markumrêx.

Abraão tãmdjwÿ'ã ujarênh.

³¹ Nhyam kam mebê idjaer kute tu amim markumrêxja Jeju memã kum,

—Dja ga me mã ikabên kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt ne arÿm me abê ikôt aba djwÿnhkumrêx.

³² Ne kam arÿm mrãmri ikabênkumrêxmã akaton ijã amim, “Be, mrãmri ne kabên katatkumrêx”, anhÿro aba. Ne kam ikabên katatkumrêxmã akato ba kam arÿm me apytã. Me'õja kute me apa 'amÿnh ga me kum adjapênh kajgoo abaja ba kubê me apytã. Ga me kam ikôt adjumar mexkumrêx ne ar aba. Nãm ã Jeju me axwe nhõ bẽnjadjwÿr'ã memã ane.

³³ Nhyam ajte me kwÿ kum,

—Tô nhÿnh ne kam me'õ kute me ipa 'amÿnh ba me kum idjapênh kajgoo ibaja? Kati. Me ba ne ba me ibê me bakukãmãre Abraão tãmdjwÿ. Nhyam kam me'õ kute me ipa 'amÿnh kêt-kumrêx. Mÿkam ne ga,

—Ba me'õbê me apytã? ane.

³⁴ Nhyam Jeju memã kum,

—Mrãmri me ajaxwe prãmkam ne me ajo ba djwÿnhja arÿm kute me apa 'amÿnh ga me arÿm kum adjapênh kajgokumrêx.

³⁵ Ba me amã arê ga me ama. Djãm me'õ nhõ kikrekam õ àpênh djwÿnh djãm kubê õ àpênhkam kum àpênh rã'ãmã? Kati. Gêdja ï atemã me'õmã apê. Nhyam be, kam me'õ krakumrêxja dja kam kra rã'ã ne.

³⁶ Ba ibê Metÿndjwÿnh Kra rã'ãkam ibê me apytãr djwÿnh. Me apa 'amÿnh djwÿnhbê me apytãr djwÿnh. Dja ba me apa 'amÿnh djwÿnhbê me apytã ga me kam mrãmri adjumar mexkumrêx ne ar aba.

³⁷ We me abê Abraão tãmdjwÿ, ba ije kôt me amar. Ga we me te abê Abraão tãmdjwÿ ne me aje ibĩnmã. Me amã ikabên kÿnh kêt-kumrêxkam ne ga me aje ibĩnmã.

³⁸ Be, Ibãmmẽ ro'ã ar ibari ije mÿjja pumÿnh ne mar. Tãm ne ba me amã arê. Me ga ne ga me anhingêt kute amã arênh kôt ar amijo aba.

³⁹ Nhyam me kum,

—Be, mrãmri me inhingêtbê Abraão kumrêx, ane.

Nhym memã kum,

—Ga ren me abê Abraão tãmdjwýkumrêx ne ren Abraão djàpênh kôt adjàpênh ar aba.

⁴⁰ Nhym be, kati. Ga me jakam aje ibĩnmã. Kàjkwakam Metĩndjwýnh kute imã kabên katàt jarênh kôt ije katàt me amã arênhkumrêxkam ne ga me aje ibĩnmã. Djãm ã Abraão meo ane? Kati.

⁴¹ Ne ren Abraão bê me anhingêtkumrêx ga ren me adjàpênh mex. Nhym be, kati. Atemã me anhingêtkumrêx djàpênh kôt ne ga me atemã adjàpênh ar aba.

Nhym me kum,

—Djãm krô'ã me'õ kute akudjwa me ijadjwýr? Kati. Be, me Ibãm djwýnh pydji. Kàjkwakam Metĩndjwýnh, ane.

Kute memã Xatanaj tãmdjwý jarênh.

⁴² Nhym Jeju memã kum,

—Ne ga me ren mrãmri kàjkwakam Metĩndjwýnh Abãm ne ren amã ijabê. Be, mýkam? Bir, kàjkwakam Metĩndjwýnh kurũm ne ba tẽn bõx. Be, djãm ba ne ba tẽn? Kati. Tãm ne ijano ba amrẽ tẽn. Kam ga me ren amã ijabê.

⁴³ Be, mýkam ne ga me aje ikabên mar kêt? Bir, me ajamakkre kêt prãm kam.

⁴⁴ Be, me anhingêtbê Xatanaj ne ar me ajo ba. Me anhingêtkumrêx axwe prãm kôt ne ga me amã ajaxwe prãm. Kute amikrax totokbê kubê me par djwýnh. Ta kabên katàt kêt kam kute Metĩndjwýnh kabên katàt 'amýnh tỳx kêt ne kôt kute amijo ba kêt. Ta 'êxnhĩ kôt memã 'êx ba. Mrãmri 'êxnhĩkumrêxkam kubê me 'êxnhĩ nhingêtkumrêx.

⁴⁵ Kubê me 'êxnhĩ nhingêtkumrêx ba te me amã katàt ikabên jarênhkumrêx ga me aje amim imar kêt.

⁴⁶ Be, mýj me ajõ ga ne ga me aje mrãmri ijaxwe'õmã akatorkumrêx? Kati. Ga me te: aje ijaxwe'õmã akator prãmje. Ijaxwe'õ kêt kam mýkam ne ga me aje imar kêt? Ba te ije me amã katàt Metĩndjwýnh kabên jarênhkumrêx ga me aje imar kêt. Be, mýkam?

⁴⁷ Bir, ne ga ren me abê Metĩndjwýnh kra ne ren amim kabên markumrêx. Nhym be, kati. Me abê Metĩndjwýnh kra kêt kam ne ga

me aje amim kabên mar kêt. Nãm ã me bẽ idjaer rũnhmã ane.

Kute me bẽ idjaer rũnhmã amijarênh.

⁴⁸ Nhym me bẽ idjaer rũnh arĩk kum,

—Be, abê pykabê Xamarij kam me kra'õ ba me arým ama. Me karõ punu ne ari ajo ba, ane.

⁴⁹ Nhym Jeju memã kum,

—Kati. Me karõ punu kute ijo ba kêt. Ba ne ba Ibãm rax jarênhõ iba. Ga me kam imã ikajgo jarênhõ aba.

⁵⁰ Be, djãm ba ne ba amirax jabej? Kati. Atemã 'õ kute irax jabej ne kute me ajaxwe mar.

⁵¹ Mrãmri dja me ikabên man kôt ar amijo ban arým tykkumrêx'ýr bõx prãm kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

⁵² Nhym me bẽ idjaer rũnh kum,

—Tõ nhýnh? Be, me bakukãmãre Abraão arým ty. Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhdjwý ne me arým aben kukãm ty. Tõ nhýnh dja me akabên man kôt ar amijo ban tyk kêt? Akabên jakôt ba me arým amã ikaton amarkumrêx. Mrãmri ne me karõ punu ajo ba.

⁵³ Djãm aje araxo me bakukãmãre Abraão jakrenh ne ga aje, “Dja me ikabên man kôt ar amijo ban tyk kêt”, anhýr? Abraão arým ty. Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh ar arým ty. Mýj me'õ rax ne ga arĩk o amiptãrn 'ã amimênhõ dja? ane.

⁵⁴ Nhym Jeju memã kum,

—Ne ba ren arĩk amijã me'õ rax mẽn ren mrãmri ikajgo. Nhym be, kati. Ibãm ne kute ijã irax mẽn kumrêx. 'Ã ne ga me aje abenmã, “Me Batĩndjwýnh”, anhýr kajgoo aban

⁵⁵ aje mar kêt kumrêx. Nhym be, bajbit ije markumrêx. Ne ren ijêxnhĩ ne ren me amã, “Ije mar kêt”, ane. Ne kam ren me akudjwa memã ijêx iba. Nhym be, kati. Mrãmri ije markumrêx ne kabên kôt ar amijo iban ijêxnhĩ kêt.

⁵⁶ Be, me anhingêtkumrêx Abraão arým amikukãm iman arým ikam kĩnhkumrêx, ane.

⁵⁷ Nhym me bẽ idjaer rũnh kum,

—Je tõ, djãm kraxje ajã amex krãptĩbê 50 apêx kêtjakam djãm ga ne ga arým me bakukãmãre Abraão pumũ got? ane.

⁵⁸ Nhyim Jeju memã kum,

—Be, me akukãmãre Abraão amirĩt kètri ne ba ar iba tũm, ane.

⁵⁹ Nhyim me arým kën kwỳ jamỳ, kute o titik ne bĩn kadjy. Nhyim Jeju arým amijo apdjun mã tẽ. Metĩndjwỳnh nhõ kikreti kurũm katon mã tẽ.

9

Kute me'õ adjakamã no rãjao mex.

¹ Tẽ: nhyim arým me'õ no rã nhỹ. Adjakamã ne me'õ no rã. Nãm nhỹ nhyim arým omũ.

² Nhyim kôt ba djwỳnhdjwỳ omũn Jeju kukij ne kum,

—Ujarẽnh djwỳnh, mỳkam ne me'õja adjakamã no rã? Djãm ta axwe pãnh ne adjakamã no rã? Nãr nãmẽ bãm ar axwe djô'ã ne no rã? Mỳj ne kam kute? ane.

³ Nhyim arkum,

—Kati. Ta axwe pãnh no rã kêt. Ne nãmẽ bãm ar axwe djô'ã no rã kêt. Be, Metĩndjwỳnh kute no rãkam àpênh nhyim me kute kôt raxmã kator kadjy ne no rã.

⁴ Be, jakam imexri idjapênh prãm kumrẽx kute mrãmri ne a'uri me àpênh prãm pyræk. Kute ijanor djwỳnh kute idjapênh'ã imã karõ kôt idjapênh prãm kumrẽx. Adjỹm, dja me ĩ ijo bikẽho tẽn ibĩ ba te idjapênh prãmje. Kute mrãmri ne me akamãt kô tykkam te àpênh prãm pyræk.

⁵ Pykakam me axwemẽ ro'ã ar ibari ba ije mrãmri memã pry kurwỳ djà pyræk. Ga, me kute akamãtkam memã pry kurwỳ nhyim me katàt baja pumũ. Badjwỳ ne ba memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ nhyim me arým kôt katàt ar amijo ba. Ne tu amim kabẽn markumrẽx ne arým katàt ar amijo ba.

⁶ Nãm anen arým pykakam aptôn kam o ajrên arým o me'õ no rãja no djy. Ne kam kum,

⁷ —'Yr tẽn ngô nhidjibê Xirôwekam amino ku'õ, ane. Me bakabẽnkam ne me ren ngômã, kute anor jarẽ. Nãm kum ane nhyim arým 'yr tẽn kam amino ku'õ. Ku'õn arým no mex ne. No mex ne kam ũrkwã'yr tẽn arým 'yr bõx.

⁸ Nhyim ũrkwã bu'ã me krĩ kute me'õ no rã pumũnh tũm abenmã kum,

—Djãm tãmwã ne amijo à'wỳro krĩ? ane.

⁹ Nhyim me kwỳ memã kum, “Nà, tãm”, ane. Nhyim me kwỳ memã kum,

—Kon, kute tãmwã pyræk, ane.

Nhyim ta memã kum, “Nà, ba”, ane.

¹⁰ Nhyim me kum,

—Tô mỳj me'õ ne amã ano mex jadjà? ane.

¹¹ Nhyim memã kum,

—Be, me'õbê Jeju ne pykakam aptôn kam o ajrên arým o ino djy. Ino djyn arým imã, “'Yr tẽn ngôbê Xirôwekam amino ku'õ”, ane. Ba kam 'yr tẽn amino ku'õn arým ino mex ne irĩt mexkumrẽx, ane.

¹² Nhyim me kum, “Nhỹnh ne dja”? ane.

Nhyim memã kum, “Kon”, ane.

¹³ Nhyim kam me arým mebê pardjêu'yr o bõx. Me'yr me'õ no rãn arým no mexjao bõx.

¹⁴ Be, me tyk djà kêt djà nhõ akatikam, pi'òk rãrãrkam ne Jeju pykakam aptôn o ajrên o me'õ no djyn o noo mex.

¹⁵ Nãm me mebê pardjêu'yr o bõx nhyim me ajte kukij ne kum,

—Mỳj ne ga arĩt mex kadjy nẽ? ane.

Nhyim memã kum,

—Nãm pykakam aptôn o ajrên o ino djy ba ku'õn arým ino mex ne irĩt mexkumrẽx, ane.

¹⁶ Nhyim mebê pardjêu kwỳ abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwỳnh ne tãmwã jano got? Be, me bakukràdjã pãnh ne pi'òk rãrãrkam ari àpênh ba. Axwekumrẽx, ane.

Nhyim me kwỳ 'ã abenmã kum,

—Nhyim bê ne me'õ jaxwe kute ã mỳjja pumũnh kêt nhípêxo anhỹr. Kute ã me'õ no rão mexo anhỹr. Nãm me ã Jeju'ã kabẽno aben japanho ane.

¹⁷ Ne kam me'õ no rãn arým no mexjamã kum,

—Kute amã anoo mexkam 'ã akabẽn'õ jarẽ ba me ama, ane.

Nhyim memã kum,

—Be, kubê Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh'õ, ane.

¹⁸ Nhyim mebê idjaer rũnh amim mar kêt ne. Nãm me amim,

—Je tô djãm mrãmri ne me'õja adjakamã no rã? Be, kati, ane. Ne kam arým bãmmẽ

nã ar'ÿr me ano. Nhyim me ar'ÿr tẽn arÿm aro bõx.

¹⁹ Nhyim me arkum,

—Be, gar memã kum, “Ikra adjakamã no rã”, anhÿro aba. Djãm tãm ne ja? Mÿj ne rÿt mex kadjy nẽ? ane.

²⁰ Nhyim ar memã kum,

—Be, mrãmri ar ikrakumrẽx ne ja. Mrãmri ne adjakamã no rãkumrẽx.

²¹ Ne kam mÿj ne arÿm no mex on, ar ije mar kêt. Mÿj me'õ ne kum noo mex nhyim rÿt mex, ar ije mar kêt. Be, ta ne arÿm abatãnh ne. Dja ga me kukja nhyim arÿm me amã amijarẽ, ane.

²² Be, mÿkam ne ar kute memã kum,

—Jeju ne ar ikra noo mex, anhÿr kêt? Bir, arkum mebê idjaer rÿnh pymakam. Nãm me arÿm abenmã Jeju'ã kabẽn djin abenmã kum,

—Dja me'õ memã kum, “Be, mrãmri ne Jejubê me banhõ Bẽnjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrẽx”, ane gwaj kêt me nêje kanga gê ajte me bikprõnh djakam me baro'ã krÿ kêt, ane.

²³ Kam ne me kute ar kanga pymaje ar memã,

—Be, ta ne arÿm abatãnh. Dja ga me tãmwã kukja, ane.

²⁴ Nhyim kam me ajte amiwÿr me'õ no rãn arÿm no mexja 'uw nhyim arÿm 'ÿr bõx. 'ÿr bõx nhyim kum,

—Be, me ba ne ba me ije Jeju jaxwekõt mar. Kwãrÿk wãnh ga mex jarẽnh kêt. Kãjkwakam Metÿndjwÿnh ta ne anoo mex. Tãm dja ga kum mex jarẽ, ane.

²⁵ Nhyim memã kum,

—Be, mÿj Jeju axwe nã? Ije mar kêt. Mrãmri ne arÿm ino rãkumrẽx. Ne arÿm jakam ba mrãmri irÿt mexkumrẽx. Jabit ne ba mrãmri ije markumrẽx, ane.

²⁶ Nhyim kam me ajte kum,

—Mÿj ne ajo, ga arÿm ano mex ne arÿt mex ne? ane.

²⁷ Nhyim memã kum,

—Je, arÿm ne ba me amã arẽ. Djãm me aje imar kêt got ga me ajte: ikukij? Be, mÿj kadjy dja ba ajte me amã arẽ ga me ajte ama. Djãm me aje me kudjwa mã kêt abikamẽnhmã got ga me ikukjêro dja? ane.

²⁸ Nhyim me arÿm kum kurên kum,

—Be, kati. Ga ne ga arÿm kõt aba djwÿnh. Me ba ne ba me atemã. Me bakukãmãre Mõjdjêkõt ne ba me amijo iba.

²⁹ Be, Metÿndjwÿnh mrãmri me bakukãmãre Mõjdjêmã kabẽnkumrẽx. Ja ne ba me ije markumrẽx. Nhyim be, tãmwã. Djãm me kute kator djã mar got? ane.

³⁰ Nhyim amipãnh memã kum,

—Be:, Jeju ne imã irÿt mex jadjã ga me aje kator djã mar kêtja pumũ. Djãm me ano mex got?

³¹ Ba me amã arẽ ga me ama. Djãm me axwe ne Metÿndjwÿnh kute me mar ne kõt àpênh? Kati. Ja ne gu me arÿm baje mar. Nhyim be, me kute mrãmri Metÿndjwÿnhmã rax jarẽnh ne kute kabẽn mar ne kõt kute amijo bakumrẽxja Metÿndjwÿnh arÿm kute me mar ne me kõt àpênhkumrẽx.

³² Be, djãm Metÿndjwÿnh Jeju kõt àpênh ngri got ga me 'ã akabẽn ne? Mÿj me'õ ne adjakamã no rã nhyim me arÿm kute kum rÿt mex jadjãr ga me amrêbê aje mar? Kati. Me bakukãmãre kute arẽnh kêt. Me kunÿ kute arẽnh kêtumrẽx. Jejubit ne ajbir bajbit ijo mex ga me arÿm aje ipumũnh.

³³ Metÿndjwÿnh ren kute anor kêt nhyim ren kabẽnkõt àpênh kêt ba ren ino mex kêt ne. Nhyim be, kati. Mrãmri Metÿndjwÿnh kute anorkumrẽx.

³⁴ Nhyim me kum,

—Be, djãm akudjwa adjakamã me ijaxwe? Djãm ajaxwekam aje me ijakre got? ane. Nãm me kum anen kangan arÿm me nêje bõm kumẽ.

³⁵ Nhyim kam Jeju me kute bõm mẽnkhõt arÿm kuman 'ÿr tẽn kum katon kum,

—Djãm arÿm ga tu amim Metÿndjwÿnh Kra markumrẽx? ane.

³⁶ Nhyim kum,

—Bẽnjadjwÿr, dja ga imã Metÿndjwÿnh Kra jakre ba tu amim markumrẽx, ane.

³⁷ Nhyim kum,

—Arÿm ga ipumũ. Ba. Ba ne ba amã ikabẽno dja, ane.

³⁸ Nhyim kum,

—Nã, Bẽnjadjwÿr djwÿnh, arÿm ne ba tu amim amarkumrẽx, ane. Ne arÿm kute Metÿndjwÿnh Kramã katorkam amikajgo man parbê ibõn nhÿ.

³⁹ Nhyim Jeju memã kum,

—Be, mỳj kadjy ne ba pykakam bôx ne ar iba? Bir, dja ba me kukijn me axwemã ikaton arỳm memã pãnh jarẽ. Be, me kwỳ kute amijo àmran arĩk amim, “Djãm ije Metĩndjwỳnh kabẽn mar ngri got”? anhyrja dja ba te memã kukràdjà jarẽ nhy m me arỳm mar kêt ne arỳm amakkre kêt mex ne ar ba. Me kute mrãmri ne me rĩt mex arỳm no rãn ba pyræk. Nhy m be, me kwỳ kute kukràdjà mar kêt ne mar prãm dja ba memã arẽ nhy m me arỳm tu amim markumrẽx. Tu amim markumrẽx ne arỳm kôt kute amijo ba mexkumrẽx. Me kute mrãmri ne me no rã arỳm rĩt mex ne katàt ba pyræk. Ja kadjy ne ba pykakam bôx ne ar iba, ane.

⁴⁰ Nhy m mebê pardjêu bu'ã ku'êja arỳm kabẽn man kum,

—Je, djãm me badjwỳ ne ba me ije me no rã pyræk? Kati. Djãm me ije Metĩndjwỳnh kukràdjà mar ngri got? ane.

⁴¹ Nhy m memã kum,

—Ne ga ren me aje Metĩndjwỳnh kukràdjà mar prãm ne ren aje mrãmri ne me no rã rĩt mex prãm pyræk. Ne kam ren ajaxwe kêt ne. Nhy m be, kati. Me aje, “Me badjwỳ djãm me ije Metĩndjwỳnh kukràdjà mar ngri got”? anhyrkam me ajaxwe rã'ã. Nãm ã Jeju memã ane.

10

*Mrykĩ'ãtomtio ba djwỳnh'ã ujarẽnh.
Idja 13.20; Ped k 5.4*

¹ Ne kam mrykĩ'ãtomti'ã memã ajarẽn ò me ja'ã mrykĩ'ãtomti jakren memã kum,

—Be, ò kôkayrkam mrykĩ'ãtomti ar bakam nhy m me ngjêx prãm kam me kwỳ ajkwa krekrekôt ngjêx kêt ne ate kôkayr nhibũm kôt wangij. Be, me ja ne me mryo àkĩnh prãm nhy m me me'ã memã kum, “Me àkĩnhĩ”, ane nàr, “Mebê mỳjjao prôt djwỳnh”, ane. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx.

² Nhy m be, me kute katàt ajkwa krekrekôt ngjêxabê ne ò mryo ba djwỳnhkumrẽx.

³ Nhy m 'ã ijê djà nêje ku'ê djwỳnh arỳm o ba djwỳnhmã 'ã ijê djà'ã kurê nhy m arỳm wangij. Ne kam mrymã kabẽn nhy m arỳm amim kabẽn ma. Kute apỳnh mrymã idji jarẽnh djàri aben totokmã mrymã arẽ

nhy m arỳm kute apỳnh aminhidji jarẽnh mar kôt bõm rôròk. Bõm rôròk nhy m o ba djwỳnh arỳm kapôtmã mryo apôx.

⁴ Mryo apôx ne arỳm mry kukãm mrã nhy m mry arỳm kôt ba. Kute amim o ba djwỳnh kabẽn markam kôt ba. Nãm mry ã o ba djwỳnh kôt ane.

⁵ Nhy m be, atemã me bajtem mry'ỳr bôx ne te mrymã kabẽn nhy m kôt ba kêt ne tu mã kubê prôt ne. Kute amim me bajtem kabẽn mar kêt kam amijã no tỳx ne tu mã kubê prôt ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarẽnhkumrẽx, ane.

⁶ Be, mrykĩ'ãtomti'ã ujarẽnhja ne Jeju kute amikabẽn kukràdjà'ã akre nhy m me mrybit man kukràdjà mar kêt. Nãm me te: kute mỳj'ã ujarẽnh kute amijakre marmãn te: kute kukràdjà marmã.

⁷⁻⁹ Nhy m ajte memã kum,

—Mrãmri ije mrykĩ'ãtomti nhõ kôkayrkôt ajkwa krekre pydji pyræk. Ga, mryo ba djwỳnh kute ajkwa krekrekôt mryo ngjêxja pumũ. Nhy m kôkayr tỳx arỳm kute mỳjja djàkrêbê mry pytãr nhy m umar mexja pumũ. Badjwỳ ije ajkwa krekre pydjimãn prabê dja me tu amim imarkumrẽx ba arỳm axwebê me utà. Nhy m kam me arỳm ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Atemã me'òkôt ne me tĩn kêt kumrẽx. Dja me tu amim bajbit imarkumrẽx ba arỳm me utà.

Ga, mryo ba djwỳnh kute kôkayr kurũm mryo apôxja pumũ. Nhy m mry àkur ban ajte akubyn ngjêxja pumũ. Badjwỳ dja ba me utàro iba nhy m me ikôt umar mex ne ar ba.

Nhy m be, amrêbê ibôx kêttri ne me kwỳ Metĩndjwỳnh'ã 'êx ne memã kum, “Metĩndjwỳnh ne imã arẽ ba kukwakam amã kabẽn jarẽnho iba”, ane. Me Metĩndjwỳnh'ã 'êxja kunĩ ne me àkĩnhĩ. Me kute amiwỳr inhõ me jao akêxmãn te meo ane nhy m me kute me kabẽn mar kêt.

¹⁰ Be, me àkĩnhĩ ne me kute mryo àkĩnh ne par kadjy bôx. Nhy m be, kati. Ba ne ba atemã. Me tĩnkumrẽx ne umar mexkumrẽx kadjy ne ba bôx.

¹¹ Ije me kute mrykĩ'ãtomtio ba djwỳnh mex pyræk. Dja ba me kadjy ty. Ije me utàr kadjy ty.

¹² Nhy m be, me mrykam àpênh djwỳnh ne me atemã. Gêdja rop'ò mry'ỳr bôx nhy m

arým tñn prãmje tu mry kangan prõt ne. Kubê õ mry djwýnh kêt kam ne tu mry kangan mã prõt ne. Nhy m rop arým mryo rôrôk nhy m mry abenbê ajmã.

¹³ Me mrykam ãpênh djwýnh kute pi'ók kaprĩbit markam ne me kum mry jabê kêt. Nhy m kam rop bõx nhy m kum mry jabê kêt kam arým mry kangan prõt ne.

¹⁴⁻¹⁵ Ba ije me kute mryo ba djwýnh mex pyrãk. Ibãm kute imarkumrêx. Badjwý ije Ibãm markumrêx. Inhõ me jadjwý ije ã me maro ane. Nhy m inhõ me jadjwý kute imar. Ba dja ba me kadjy ty. Ije me utãr kadjy ty.

¹⁶ Djãm kôkayr jakambit inhõ krit? Kati. Onĩ inhõ krit rã'ã. Me wãdjwý dja me amim ikabên ma. Dja ba inhõ me jamê me wãdjwýo aben pydji. Kam arým inhõ me kunõ iba.

¹⁷ Be, mýkam ne Ibãm kum ijabê? Bir, ije kabên kôt amijo ibakam. Kam ne kum ijabê. Ba dja ba ty. Akubyn itñn kadjy dja ba ty.

¹⁸ Djãm me ta dja me ibĩ? Kati. Ba dja ba amikabênkôt tyn kam amikabênkôt akubyn itñn ne. Ibãm ta ne ityk ne akubyn itñn'ã imã karõ, ane.

¹⁹ Nãm Jeju memã ane nhy m kam mebê idjaer rũnh ajte kabêno aben japanho dja.

²⁰ Me krãptĩ ja ne me arĩk memã kum,
—Be, me karõ punu ne o ba. Ga, kute kukwakam kabên kajgo krãptĩ jarênhja pumũ. Mýkam ne ga me kabên maro dja? ane.

²¹ Nhy m me kwý ja ne memã kum,
—Nhy m bê ne me karõ punu kute o ba nhy m ã kabên kute anhýr. Be, kati. Kabên mexkumrêx. Djãm me karõ punu kute me no rã noo mex mar got? ane.

Mebê idjaer rũnh kum kurê'ã ujarênh.

Dju r 5.18, 8.59, 12.32

²² Be, krĩraxbê Djeruxarêkam, me krãptĩ kute aben pydji dja nhõ akatikam, arým na nhõ mytyrwykam, Jeju me'ýr tẽn bõx ne arým Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ar mrã. Me kute aben kajmã'ã me bakukãmãre kute amrêbê: Metĩndjwýnhmã kikreti ny nhípêx mar kadjy ne me krãptĩ akati jakam aben pydji.

²³ Jeju kikreti bu'ã kikre kre kênhkam ar mrã. Kikre kre kênhjamã ne me kum, "Xaromão nhõ", ane.

²⁴ Nãm kam ar mrã nhy m mebê idjaer rũnh arým omũn kam kum ipók ne kum,

—Aje. Ga mrãmri abê me inhõ Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx jabej tu me imã amijarênhõ amirĩtkumrêx. Mýkam ne ga me ibê amipdju? ane.

²⁵ Nhy m Jeju memã kum,

—E kum arým ne ba me amã amijo amirĩt ga me aje amim imar kêt. Ibãm kukwakam ije apýnh mýjja pumũnh kêt nhípêx djãri. Tãm ne kute me amã ijo amirĩt mexkumrêx ga me aje amim imar kêt.

²⁶ Be, me abê inhõ krit kêt kam ne ga me aje amim imar kêt. Arým ba me amã ja jarê ga me arým ama.

²⁷ Inhõ krit ar kute amim ikabên mar. Badjwý ije inhõ krit ar mar nhy m ar mã ikôt ar amijo ba.

²⁸ Dja ba memã tñn jadjã nhy m me Metĩndjwýnhkôt tñn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ne me biknor tokry djãkam biknor kêt kumrêx. Ba mã meo iba nhy m me'õ kute ibê me pa 'amýnh ne ibê me ikô rênh prãm kêt.

²⁹ Ibãm kute ikôt me kamênhja ne týxo kute me kunĩ jakrenh. Tãm ne mã meo ba nhy m me'õ kute kubê me pa 'amýnh ne kubê me ikô rênh prãm kêt.

³⁰ Ibãmmê ro'ã ne bar itipdjìn ar iba. Nãm ã memã ane.

³¹ Nhy m mebê idjaer rũnh ajte kadjy kên jamý. Kute o titik ne bĩnmã kên jamý.

³² Nhy m memã kum,

—Ibãm kukwakam ne ba mýjja mex krãptĩ nhípêx ne me amã o amirĩt ga me omũ. Nhýnh idjãpênh mexja pãnh dja ga me keno ititik ne ibĩ? ane.

³³ Nhy m me kum,

—Djãm adjãpênh mex pãnh ne ba me ije kênõ atitik ne abĩnmã? Kati. Metĩndjwýnh ne ga arým aprý. Abê pykakam me'ókam ne ga ga amijo ajêx ne amijo Metĩndjwýnh Kra ne amijo Metĩndjwýnh pyrãk. Aje Metĩndjwýnh raxo amiptãrkam ne ba me arým Metĩndjwýnhõ ingyryk ne ije abĩnmã, ane.

³⁴ Nhy m amipãnh memã kum,

—Tô nhÿnh ne ba aprÿ? Be, kukwakam kabën jarënh djwÿnh ne me bakukãmãremã Metÿndjwÿnh kabën jarën memã kum, “Nã bãm memã kum, ‘Me abê metÿndjwÿnh’, ane.”

Nãm ã me bakukãmãremã anen arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne.

³⁵ Metÿndjwÿnh kabën ne ga me te akabëno aje o adjãpanhmã. Ga, Metÿndjwÿnh ta kute memã kum, “Me abê metÿndjwÿnh”, anhÿrja pumũ.

³⁶ Metÿndjwÿnh ta ne imã idjãpënh djã jarën pykamã ijano ba kabën kôt amrë tën bôx. Djori kam ibê Metÿndjwÿnh Kra kêt? Kati, ibê Metÿndjwÿnh Krakumrëx. Djori kam ba aprÿ. Arkati.

³⁷ Ne ba ren Ibãm djãpënh o idjãpënh kêt ga ren me aje katàt imã ikajgo jarënhkumrëx.

³⁸ Nhym be, kati. Mrãmri Ibãm djãpënh o idjãpënhkumrëx. Kam ga me ren amim idjãpënhbit ma. Aje amim ba imar kêt kam ga ren idjãpënhbit man ren Ibãm djãpënh o idjãpënhja man ren arÿm kam ima. Ibãmmë ne bar itipdjìn ar iba ga me ren kam arÿm ama, ane.

³⁹ Nãm memã ane nhym me arÿm kute pa 'amÿnhmã te o ane nhym mã me bêt katon tẽ.

⁴⁰ Ne kam arÿm mã ngô raxbê Djodão nhjukri tẽ. Tẽ:n arÿm Djuão kute ngômã me angjênhmo krax djãkam bôx ne arek kam ar ba.

⁴¹ Ar ba nhym me krãptĩ 'ÿr bôx ne abenmã kum,

—Be, Djuão ne me kute raxmã kator kadjy kute mÿjja pumũnh kêt'ô nhipëx kêt. Kute me punuo mex kêt. Ne kam mrãmri katàt me'ôja kukãm 'ã ujarënhkumrëx. Nhym kam arÿm kute kukãm 'ã ujarënh kôt prÿne kôt amijo bakumrëx, ane.

⁴² Nhym kam me krãptĩ pyka jakam tu amim Jeju markumrëx.

11

Kute akubyn Radjaruo tÿn.

¹ Be, me'ô nhidjibê Radjaru ne arÿm kanê bÿno mō. Kanikwÿnh ne ar amãnhkrut. Ar idjibê ne Marijmë Mata ar. Ne ar kunĩ krÿbê Betanhakam ũrkwã.

² Marij ja kute Bënjadjwÿr djwÿnh par'ã me kudjÿ djã kangô kapĩ. 'Ã me tyk kadjy kudjÿ djã kangô kapĩn kam kute amikĩo 'ã kangô ngrã tãm.

³ Nãm kamy Radjaru arÿm kanê bÿno mō: nhym kanikwÿnh ar arÿm Bënjadjwÿr djwÿnh'ÿr me'ô jano. Onĩj. Nhym arÿm 'ÿr tẽ:n 'ÿr bôx ne arÿm kum arën kum,

—Bënjadjwÿr djwÿnh, onĩj amã anhōbikwa jabêja arÿm kanê: nhym kanikwÿnh ar amã arë, ane.

⁴ Nhym Jeju arÿm kuman kum,

—Djãm tu tyk rã'ã kadjy ne kanêja? Kati. Dja me kãjkwakam Metÿndjwÿnh raxmã katon ba ibê Metÿndjwÿnh Kra iraxmã kato. Ja kadjy ne kanê raxja, ane.

⁵ Be, Matamë kanikwÿnhmë Radjarumë ne Jeju kum ar abê.

⁶ Nãm Jeju kabën man kam tu arek ÿr djãkam nhÿ nhym 'ã akati amãnhkrut apëx.

⁷ Nhym kam kôt ba djwÿnhmã kum,

—Gwaj on pykabê Djudëjamã tẽ, ane.

⁸ Nhym ar kum,

—E kum, ujarënh djwÿnh, wãkam ajbir me bêt idjaer rÿnh kute këno atitik ne abÿnmã ga ajte 'ÿr atëmmã, ane.

⁹ Nhym Jeju arkum,

—Djãm arngro pydjikam kãxdjãkënh pa ipôkbê 12bit. Nã tãm. Djãm ori me arngrokam mrã nhym mÿjja'ô me par tok? Kati. Arngrokam ne mÿjja amirÿt nhym me omũn aã'ã mrã.

¹⁰ Nhym be, akamãtkambit ne me ba punu, arÿk rôrôk ba, me nokrekam irã kêt kam, ane. Me kute o tÿm ne bÿn kêt ri tẽmbê kute ãpënh inomã mënmmã ne amijã arngro jakreo tën me kute o tÿm ne bÿn'ã akamãt jakre.

¹¹ Nãm arkum anen kam arkum,

—Be, gwaj banhōbikwa Radjaru arÿm ôto nõ. Arÿm ba ije tokmã ne ba 'ÿr tẽ, ane.

¹² Nhym ar kum,

—Dja ôto nõrkam akubyn mex, ane.

¹³ Be, djãm mrãmri ôtkumrëx'ã ne arkum ane? Be, kati. Arÿm tyk'ã ne arkum ane. Nhym ar arÿk amim,

—Be, ôtkam tyk djã kêt'ã ne ã ar imã ane, ane.

¹⁴ Nhym kam arkum arënhō amirÿtkumrëx ne arkum,

—Be, Radjaru ne arÿm ty.

15 Wākam idjām kêt nhym arým ty. Kam idjām kêt kam ar akadji ikĩnh. Jakam dja gwaj wākam tẽn bôx gar arým mýjja pumũn arým tu amim imarkumrêx. Ar akadji ne ikĩnh. Aj gwaj on 'ÿr, ane.

16 Nhym kam Jejukôt ba djwýnh 'õ nhidjibê Tôme Djidjimuja kôt ba djwýnh 'õdjwýmã kum,

—Gwaj on badjwý kôt ty, ane.

17 Nhym kam Jeju ar arým 'ÿr tẽ. 'ÿr tẽ:n arým 'ÿr bôx.

Nhym me arým kum arên kum,

—Be, arým ne ty ba me adjã. Nhym arým 'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut apêx ga bôx, ane.

18 Be, krĩbê Betanhamẽ krĩraxbê Djeruxarêmẽ ne aben jatãri. Abenwýr pry'ã akrebê kirometu amãnhkrut ne ikjêkêtbit.

19 Kam ne mebê idjaer krãptĩ Matamẽ Marij ar'ÿr bôx. Ar kamy arým tykkam me kute ar kaprĩ, ar mýr, ar amakbê arkum kabên mã ar'ÿr bôx.

20 Nhym Jeju ar bôx 'ÿr nhym me'õ arým Matamã arê. Nhym kãjmã djan ate kutã tẽ. Nhym be, Marij arek nhỹ.

21 Mata Jeju kutã tẽn arým kajpan kum,

—Bênjadwýr djwýnh, ga ren pyka jakam arek ar aba nhym ren ikamy tyk kêt kumrêx.

22 Gêdja ga mýjja'õo Metĩndjwýnh mã a'uw nhym arým akabên man prĩne akabên kôt ipêx ne. Tãm ne arým ije mar, ane.

Nhym kum,

23 —Dja atõ akubyn tĩn, ane.

Nhym kum,

24 —Nã, me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja me tyk akubyn tĩn. Nhym mekôt dja ikamy akubyn tĩn. Tãm ne arým ije mar, ane.

Nhym kum,

25 —E kum, ba ne ba ibê akubyn me tyko tĩn djwýnh ne ije memã tĩn jangjênh djwýnh. Me kute tu amim ikamnhĩxkumrêx dja me tĩn ne. Dja te tyn Metĩndjwýnh kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

26 Nhym me tĩn ne ar ba kute tu amim ikamnhĩxkumrêx dja me Metĩndjwýnh kôt tĩn ne tyk kêt kumrêx. Djã ne ga tu amim ikabênja markumrêx? ane.

Nhym kum,

27 —Nã, Bênjadwýr djwýnh, abê Kritukumrêx. Mrãmri ne Metĩndjwýnh ajã me inhõ Bênjadwýrbê kumkati mênhkumrêx. Me bakukãmãre kute amrêbê: memã kum, “Gêdja ĩ Metĩndjwýnh Kra pykamã bôx”, anhỹr kôt ga arým bôx ne kam abê Metĩndjwýnh Krakumrêx. Tãm ne ba tu amim markumrêx.

28 Nãm ã kum anen kam akubyn kanikwýnh'ÿr tẽ. 'ÿr tẽ:n arým 'ÿr bôx ne me kãxã kum,

—Arým ne memã ujarênh djwýnh bôx ne amã kabên.

29 Nãm kum ane nhym kãjmã djan amibêx ne 'ÿr tẽ.

30 Be, kraxje Jeju krĩmã àr kêt. Nãm arek Mata kute kajpar djãkam arek dja.

31 Nhym Marij kãjmã djan amibêx ne tẽ nhym kikrekam mebê idjaer kute ar kaprĩbê arkum kabêno ãmja arým aben mã kum,

—Be, ar mýrmã ne ar kênkre'ÿr tẽ, ane. Nãm me anen arým kôt tẽ.

32 Nhym be, Marij Jeju'ÿr tẽ nhym arek kam dja nhym arým 'ÿr bôx. Ne omũn arým kônkrão nhỹn kum,

—Bênjadwýr djwýnh, ga ren pyka jakam ar aba nhym ren ikamy tyk kêt kumrêx, ane.

33 Nãm mýro nhỹ nhym kôt mebê idjaer mörja kôt mýro dja. Nhym Jeju me omũn arým rerekren tik ngyo dja.

34 Ne kam memã kum,

—Nhỹnh ne ga me adjã? ane.

Nhym me kum,

—Bênjadwýr djwýnh, amrê ar ikôt tẽn omũ, ane.

35 Nhym Jeju arým muw.

36 Nhym mebê idjaer aben mã kum,

—Be, kum abêkumrêx. Ga, arým mýrja pumũ, ane.

37 Nhym me kwý aben mã kum,

—E kum, me no rãmã ne rĩt mex jangij. Nok ren Radjarudjwýo mex nhym ren tyk kêt ne, ane.

38 Nhym kam Jeju 'ÿr tik ngy tẽn arým kênkre'ÿr bôx. Kênpotio ne me arým kênkre'ã ijê.

39 Nãm kênkre'ÿr bôx ne memã kum, “Me 'ã kênpoti kaba”, ane.

Nhym tyk kanikwýnh Mataja kum,

—Ô kum arým kro:. Tyk'ã arým akati amãnhkrut ne amãnhkrut apêx, ane.

⁴⁰ Nhyim Jeju kum,

—Ë, arým ne ba amã, “Dja ga tu amim ikamnhĩxkumrêx ne arým Metĩndjwýnh raxmã akato”, ane.

⁴¹ Nhyim me arým kēnkre'ã jãm kēnpoti dja. Nhyim Jeju kãmã krãn kãjkwã jabēn Bãmmã kum,

—Djũnwã. Ga ne ga arým aje ikabēn mar. Kam ikĩnhkumrêx.

⁴² Amã ikabēn kunĩkôt ne ga arým aje ikabēn mar. Be, me ibu'ã ku'ê ja amã ikabēnkôt kute imar kadjy ne ba amã ikabēn. Dja me tu amim imarkumrêx ne ijã amim, “Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh kute anorkumrêx”, anhỹro ba. Ja kadjy ne ba amã ikabēn, ane.

⁴³ Nãm anen arým kãj bê kabēn ne kum, “Radjaru, amrê akato”, ane.

⁴⁴ Nhyim arým me aêrbê akubyn tĩn ne kato. Arým tu tykkumrêx ne jakam arým akubyn tĩn ne kato. Prĩne kubêkào ikramê par'ã kupu rã'ãn kato. Kubêkào nokre kupu rã'ãn kato.

Nhyim Jeju memã kum,

—Me 'ã kubêkà bô gê tē, ane.

Me kute bĩn kadjy kute o aben mar.

Mat 12.14; Ruk 6.11

⁴⁵ Jeju akubyn Radjaruo tĩn nhyim me bē idjaer omũ nhyim arým kwý krãptĩ tu amim Jeju markumrêx. Marijkôt me mōrja tu amim markumrêx.

⁴⁶ Nhyim me kwý ja arým amũ me bē pardjêu'ýr mōn memã Jeju jarē.

⁴⁷ Nhyim kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē me bē pardjêu arým me rũho akuprõ. Nhyim kam me abenmã kum,

—Be, mýjja pumũnh kêt kwý rax ne ipêx. Me kute raxmã kator kadjy ne ipêx. Nãm me punu krãptĩo mex ne akubyn me tyko tĩn. Mýj dja gu me nē?

⁴⁸ Dja gu me amitô nhyim me kunĩ arým tu amim markumrêx ne kôt ar amijo ba. Dja me ane nhyim krĩraxbê Rômakam me õ me ja arým me bawýr prõt ne pyka mē Metĩndjwýnh nhõ kikretio amràn aben bê me babê idjaer kunĩ ngrã, ane.

⁴⁹ Nhyim me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr raxbê Kajbajja ne amexja tãmkam memã nhỹ. Kajbaj memã kum,

—E kum, me aje mýjja mar kêt.

⁵⁰ Me'õ pydji dja me babê idjaer kunĩ pãnh ty. Kam dja me abenbê me bangrãnh kêt gu me arým badjumar mex. Me aje ja mar kêt, ane.

⁵¹ Be, djãm Kajbaj ta ne amikabēn jarē? Kati. Metĩndjwýnh kukwakam ne kabēn jarē. Amexja tãmkam ne kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr rax. Bēnjadjwýr rax ne Metĩndjwýnh mar djwýnh kunĩmã nhỹ. Kunĩmã ýrkam ne arým memã Metĩndjwýnh kabēn jarē. Kute memã Jeju me bē idjaer kunĩ pãnh tyk jarēnhkam ne memã Metĩndjwýnh kabēn jarē.

⁵² Be, djãm me bē idjaerbit pãnh dja ty? Kati. Metĩndjwýnh kraja amrêbê abenbê me bimãnh. Apýnh me bajtem ba djãkam me bimãnh. Jeju kute amikôt me jao aben pydjimã. Me jadjwý pãnh dja ty. 'Ã ne Kajbaj kute Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnhja.

⁵³ Be, krax ne ja. Me kute Jeju bĩn kadjy kute aben kabēn marmo krax djã ne ja. Jeju kute akubyn Radjaruo tĩn nhõ akati jakam.

⁵⁴ Nhyim kam Jeju kute ja nhijukri me bē idjaer rũnhmã amijo amirĩto ba kêt. Kapôt kukrit nokà'ã ar bamã ne arým tē. Kam ne arým krĩbê Epraĩmã tēn bõx ne kôt ba djwýnhmē ro'ã kam ar ba.

⁵⁵ Nhyim kam me bē idjaer kute aben pydji djã 'ýr. Me kute me kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy arým õ akati 'ýr. Kam ne me krãptĩ: kadjy krĩraxbê Djeruxarē'ýr àbir mō. Me kute Môj djê kukrãdjã kôt Metĩndjwýnhmã amijaxwe jarēnhmã ne me mō.

⁵⁶ Ne kam arým bõxo dja nhyim me rũnh arým Jeju jabej. Ne Metĩndjwýnh nhõ kikretikam abenmã kum,

—Djãm me krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akati kadjy me kôt bõxmã? Djã ne ga me ajõ ama? ane.

⁵⁷ Be, arým me kute Jeju'ã memã karõ. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ

bēnjadjwǝrmē mebē pardjēumē ne me arǝm 'ã memã karōn memã kum,

—Dja ga me ajō Jeju pumūn me imã arē ba me pa 'amǝ, ane.

12

Marij kute par'ã kangô pãnh rax kapĩn.

Mat 26.6; Mak 14.3

¹ Me Djeruxarēkam Jeju jabej nhym arǝm ajte krībē Betanhakam bōx. Betanhakam ne Radjaru ar ba. Amrēbē ne ty nhym Jeju 'ǝr bōx ne akubyn o tĩn. Ne jakam Jeju ajte Betanhakam bōx. Nhym amū Djeruxarēkam Metĩndjwǝnh me irōbē mrãnh nhō akati bōx 'ǝr. Dja akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut apēx nhym arǝm akati bōx.

² Nãm Jeju Betanhakam bōx nhym arǝm amykry. Nhym Mata ar arǝm kum ò kwǝ krēn djà nhipēx. Ipēx nhym Jeju ar krēno nhǝ. Mata ne arkum ò kwǝ krēn djà nhōro dja. Radjarumē ro'ã ne ar àkuro nhǝ.

³ Àkuro nhǝ nhym Marij arǝm me kudjǝ djà kangô ipuja by. Me tyk kadjy ne kudjǝ djà. Kangô nhidjibē ne nadu. Utĩ'ã akrekam ne kubē kiru kute o katē 'ǝr ne kam pãnh raxkumrēx. Nãm ar àkuro nhǝ nhym Marij arǝm kangōja byn Jeju par'ã kapĩ. 'Ã kapĩ ne amikĩo arǝm par'ã kangô kwǝ ngrà. Nhym kam arǝm amū kikre krekôt kudjǝ prōt ne.

⁴ Nhym Djuda Ikadji. Ximão kute ir ja. Jejukôt ba djwǝnhja. Tãmja dja kurē djwǝnhmã Jeju kanga.

⁵ Marij Jeju par'ã kangô kapĩ nhym Djuda arkum,

—Je tō, mǝkam ne arǝm kangô mexjao akno? Ne ga ren ar memã kangô ngãn ren pãnh pi'òk kaprĩ kumex ne aby. Ne ren pãnh'ã akrekam denarju kubē 300 ne ren abyn kam ren me ò mǝjja kētmã angrà, ane.

⁶ Be, djãm Djuda kum me bikēnh kaprĩkam ne ã arkum ane? Kati. Àkĩnhĩkam. Kubē ar ò pi'òk kaprĩo ba djwǝnhkam. Ne kam ta amim kwǝyo àkĩnho ba. Kam ne ã arkum ane.

⁷ Nhym Jeju arkum,

—Kwãrĩk wãnh rã'ã. Mǝj kadjy ne amim kangô dji? Bir, dja ba ty nhym me arǝm ijadjà. Kute ijã kangô kapĩnkam dja ba

ikudjǝ nhym me ijadjà. Ja kadjy ne amim kangô dji.

⁸ Ar aje memã mǝjja nhōrmã wãnh ne me ò mǝjja kēt ar abu'ã ar ba rã'ã. Dja gar anen arǝm memã mǝjja ngã. Badjwǝ. Djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Kati. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁹ Jeju Betanhakam ar ba: nhym kam mebē idjaer krãptĩ arǝm kuman 'ǝr bōx. Djãm me kute Jejubit pumūnhmã ne me 'ǝr bōx? Kati. Radjarudjwǝ. Jeju kute Radjaru tyk akubyn o tĩnkam ne me kute adjwǝnhdjwǝ pumūnhmã 'ǝr bōx.

¹⁰ Nhym be, me kadjy Metĩndjwǝnh mar djwǝnh nhō bēnjadjwǝr ne ar atemã. Nãm ar bit kute Radjaru bĩnmã 'ã aben maro nhǝ.

¹¹ Be, mǝkam? Bir, Jeju kute akubyn Radjaruo tĩnkôt mebē idjaer krãptĩ arǝm omūn tu amim Jeju markumrēx. Nhym kam me kute omūnh kēt kadjy ar kute Radjarudjwǝ bĩnmã. Nhym Jeju Betanhakam ar ba nhym kam 'ã akati. 'Ã akati nhym Jeju amū Djeruxarē'ǝr tē.

Jeju rax ne Djeruxarēmã àr.

Mat 21.1; Mak 11.1; Ruk 19.28

¹² Nhym kam me Djeruxarēkam kukãm abenmã kum,

—Arǝm Jeju bōx 'ǝr. Arǝm Jeju bōx 'ǝr, ane. Me krãptĩ kute aben pydji djà nhō akati kadjy bōxja ne me ã abenmã ane.

¹³ Ne kam mōn bō kwǝ nhikē. Me kute o Jeju kajpar kadjy ne me arǝm kutã mō. Ne kàj bē abenmã Jeju mexo àkjēr mōn mã memã kum,

—Jejubē ne me banhō bēnjadjwǝr rax. ãm mexkumrēx. Kam me bakĩ:nhkumrēx. Gē on me bapytà. Gē Bēnjadjwǝr djwǝnh o kĩnh rax. Kukwakam ne arǝm me bakadjy bōx. ãm mexkumrēx. Me babē idjaer nhō bēnjadjwǝr rax ne arǝm bōx, ane.

¹⁴ Me kute o anhǝr kētri ne Jeju mry'ã nhǝ. Nãm mry'ã krĩ jabatãnh nyremã katon 'ã nhǝ. Amrēbē: ne me Metĩndjwǝnh kukwakam me bakukãmãremã ja jarēn memã kum,

¹⁵ “È krĩraxbē Xijãokam me ja, kwãrĩk wãnh me atĩn prãm kēt.

Ota, me anhõ bēnjadjw̄yr rax bōxmã. Dja mry'ã krī jabatānh nyre'ã nh̄yn me aw̄yr bōx."

Nãm me ã me bakukãmãremã anen ar̄ym 'ã pi'òk no'òk ne. Nhȳm me aben djô'ã arēnho mō:n arēnho mōr tãmtã tũ:mràm me bakam-ingrānyrekam ar̄ym 'yr o bōx. Jeju mry'ã nh̄yn ar̄ym Djeruxarē'yr bōxmã tēm̄kumrēx. Djeruxarē nhidji nhikjēbē ne Xijão.

¹⁶ Nãm 'yr tē nhȳm me o àkjēr mō. Nhȳm kōt ba djw̄ynh ar kute omūnh totokbē amim,

—Je tō, m̄yj'ã ne me kute Jejuo àkjērja? anen mar kēt ne. Ar̄ym Jeju àbir ne ra:xkambit dja ar akubyn pi'òk kōt amijo tēn ar̄ym kuma. Be, pi'òkkam me kute Jejuo anh̄ymã kōt ne me ar̄ym jakam ã Jejuo ane. Ja dja ar kuma.

¹⁷ Be, Jeju kutã me mōrja ne me amrēbē Jeju kute akubyn Radjaruo tīnkōt omū. Kute kum kabēn nhȳm kēnkre kurūm katorkōt ne me omū. Ne kam amū memã 'ã ajarē.

¹⁸ Nhȳm me krãptī ar̄ym kute akubyn o tīnja man kam ar̄ym adjw̄ynhdjw̄y mekōt Jeju kutã mōn kajpa.

¹⁹ Me krãptī: Jeju kutã mōn kajpa. Nhȳm kam me bē pardjēu ar̄ym abenmã kum,

—Be ga, pyka kunīkōt me kunī ar̄ym kute 'yr amijo akēxja pumū. Me baje te: me bē Jeju puma nhȳm me mã kum kīnhja pumū, ane.

Amikukãm amityk'ã ujarēnh.

Mak 8.34

²⁰ Nhȳm kam me bajtembē kreguja kw̄y ne me me krãptī kōt ar ba. Me kute mekōt me kute aben pydji djã nhõ akatikam Metīndjw̄ynhmã rax jarēnh kadjy ne me bōx ne mekōt ar ba.

²¹ Ne kam ar̄ym Piripi'yr bōx ne kum, “Ba me Jeju pumū”, ane. Piripi ne pykabē Garrējakam krīraxbē Bexadakam abatānh djã.

²² Me kum ane nhȳm amū Āngre'yr bōx ne kum arē. Nhȳm kam ar ro'ã Jeju'yr tēn kum arē.

²³ Nhȳm Jeju arkum,

—Be, ar̄ym ityk'ã akati bōx 'yr. Dja ba me kadjy tyn akubyn itīn. Ne kam ar̄ym ira:xkumrēx ne ipyma:.

²⁴ Ga, me kute bāygogo 'y krekam ar̄ym tyk pyrāk. Djãm mrāmri ne ar̄ym ty? Kati. Ga, 'y ingrōt ne abatānh nhȳm ar̄ym 'ã ô kumexja pumū. Ne ren me 'y kre kēt nhȳm ren 'y kajgo rã'ãn àptār kētkumrēx. Ba ije bāygogo 'y pyrāk. Badjw̄y dja ba ty nhȳm me ar̄ym ijadjà. Nhȳm kam ityk djô'ã ar̄ym me krãptī tīn. Mrāmri ne ba ar amã ja jarēnhkumrēx.

²⁵ Be, me arek pykabēbit ar ba kadjy kute amimarja dja me ar̄ym tyn akuno. Nār me kadjy kute amimar kētja, arek pykabēbit ar ba kadjy kute amimar kētja dja Metīndjw̄ynh me utà nhȳm me ar̄ym kōt tīn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

²⁶ Be, me imã àpēnhja gē me mã ikōt amijo bakumrēx. Kam dja ba nhī'ãm ar iba nhȳm inhõ àpēnh arek ikōt ar ba. Dja imã apē nhȳm Ibãm ar̄ym kàjmã kum rax kamē, ane.

²⁷ Ne ajte arkum,

—Be, ar̄ym idjumar punu iw̄yr bōx. Be, m̄yj dja ba nē? Djãm ije kum, “Djūnwã, ar̄ym itokry'ã myt bōx 'yr. Itokrybē ipytã”, anh̄ymã? Kati. Ije itokry ja markumrēx kadjy ne ba ar̄ym tēn bōx. Nãm ã arkum ane.

²⁸ Ne ajte Bãmmã kum,

—Djūnwã, jakam dja ga memã amiraxo amirīt gē me araxmã kato, ane.

Nhȳm ar ar̄ym kàjkwa kurūm Bãm kabēn ma nhȳm kum,

—Ar̄ym ne ba memã iraxo amirīt. Dja ba ajte memã iraxo amirīt, ane.

²⁹ Nhȳm ar bu'ã me ku'ê kw̄y arīk abenmã kum,

—E kum, na ne krikrit, ane.

Nhȳm me kw̄y arīk abenmã kum,

—Metīndjw̄ynh kadjy mrānh djw̄ynh'õ ne kum kabēn, ane.

³⁰ Nhȳm Jeju memã kum,

—Djãm ba ije kabēn mar kadjy ne kabēn kato? Kati. Me ga aje kabēn mar kadjy.

³¹ Be, jakam dja Metīndjw̄ynh me kunī axwemã kato. Me ĩ p̄ynhkōt me axwe djari kum kato. Jakam dja ba pykakam me axwe nhõ bēnjadjw̄yro apan kujaten kumē.

³² Dja me k̄yrūm inhõ ba ar̄ym amiw̄yr me kunīo akēx, ane.

³³ Pite'y'ã jēt'ã ne ã memã ane.

³⁴ Nhȳm me kum,

—Nhyim bê ne me kute me inhô Bēnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx bīnmã. Kritu ne tyk kêtikumrêxmã nhyim me me imã arê, Môjdjê kukràdjà'ã pi'òk no'òk kôt ne me imã arê ba me kuma. Be, ga ne ga atemã. Aje me imã, “Ba ije amijo inhīja dja me kýjrũm inhô”, anhỹr kôt ba me arým akajgo ma. Be, we aje amijo anhījakam mýj me ajô ga nã? ane.

³⁵ Nhyim Jeju memã kum,

—Ga, akamàt kô tykkam me ba punuja pumũ. Me kute amikukãm mýjja pumũnh kêt kam ne me ba punure. Ba ije memã pry kurwý djà pyræk ne memã Metĩndjwýnh kabēn jarēnh nhyim me arým tu amim markumrêx ne ba mexkumrêx. Arek me aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrêx ne ikabēn kôt ar amijo aba. Nok ga ren kôt amijo aba kêt ne ren me axwe kôt ajaxwen arým aje ajte me akamàt kô tykkam ba punu pyræk.

³⁶ Arek me aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrêx. Ne kam arým aje mrãmri ne pry kurwý djækôt me ba mex pyræk, ane. Nãm Jeju memã anen arým mã tēn mebê amijo apdju.

Me kute amim Jeju mar kêt.

³⁷ Kute amijo bipdjur kētri ne me nokrekam mýjja krãptĩ nhipêx. Nãm te me punu krãptĩ mex nhyim me kute amim mar kêtikumrêx.

³⁸ Be, amrêbê: Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnhbê Idjaij kute me bakukãmãremã arēnh kôt ne me kute amim mar kêt. Nãm memã kum,

“Bēnjadjwýr djwýnh, mýj me'ô ne kute amim ar ikabēn mar got? Mýj me'ô ne kute Bēnjadjwýr djwýnh djápēnh pumũnhkam amim mar got?”

Nãm ã me bakukãmãremã ane. Nhyim me arým aben djô'ã arēnh mō:n arēnh mōr tãmtã arým tũ:mrãm me bakamin-grãnyrekam arým 'ýr o bôx. Jeju te me punu krãptĩ mex nhyim me me omũn amim Jeju mar kêtikumrêx.

³⁹ Idjaij kute me bakukãmãremã arēnh kôt ne me me omũn amim Jeju mar kêt. Be, djãm me ta ne me kute tu amim markumrêxmã? Kati. Me ta ne me te: kute amim marmã. Be, mýkam?

Bir, Metĩndjwýnh ta kute me nomē me amako bimirakkam. Kôt ne Idjaij ajte me bakukãmãremã kum,

⁴⁰ “Metĩndjwýnh ne mebê nomē amako amrà.

Nhyim kam me te memã mýjja jakre nhyim me kukràdjà pumũnh kajgon mã omũnhkumrêx kêt.

Nhyim me te memã mýjja jarē nhyim me mar kumrêx kêt ne. Mã kukràdjà'ã mýjja kute amijakreja mar kêt. Ne kam iwýr amijo akêx kêt ba kam memã axwe jarēnh rã'ã ne kam ije meo mex kêt.

Me amakkre kêt prãm kam ne ã meo ane”, ane.

⁴¹ Idjaij ne Jeju mexo umakôt omũ ne 'ã me bakukãmãremã ujarēnh ba. Ne kam ã memã ane. Kam me ta te kute amim Jeju marmã.

⁴²⁻⁴³ Be, djãm me rũnh kunĩ ne me amakkre kêt prãm? Kati. Me kwý kute tu amim markumrêx. Djãm me kwý ja kute memã amijo amirĩt? Djãm me kute memã kum,

—Arým ne ba tu amim Jeju markumrêx, anhỹro amijo amirĩt? Kati. Mebê pardjêu kabēn pymaje ne me kute memã amijarēnh kêt. Be, mýkam? Bir, me amim,

—Dja ba amijarēnh kêt nhyim me imã imex jarēnh rã'ã. Ba ren Jeju'ã memã amijarē nhyim ren me arým imã ijaxwe jarēn me nêje bôm imē. Ne ren kam ajte me bikprõnh djækam me ro'ã ikri kêt, anhỹro ba. Me kute amim anhỹrkam ne me kute memã amijarēnh kêt ne. Djã ne Metĩndjwýnhbit kute memã mex jarēnhja me kum kĩnh? Kati. Pykakam me axwe kute memã mex jarēnhja ne me kum kĩnh. Jabit ne me kum kĩnh.

⁴⁴ Nhyim kam Jeju kàj bê memã kum,

—Djãm me aje tu amim imarkumrêxkam ne ga me aje bajbit imar? Kati. Me aje amim imar o ne ga me aje amim ijanor djwýnh mar.

⁴⁵ Me aje ipumũnh o ne ga me aje ijanor djwýnhdjwý pumũnh.

⁴⁶ Ga, me kute akamàt kô tykkam pry kurwý nhyim pry arým amirĩtkumrêxja pumũ. Nhyim me arým ba mexkumrêx. Badjwý ne ba memã Metĩndjwýnh kabēn

jarë. Nhyim me kwÿ ï pÿnhkôt kute tu amim kabën markumrëx ne kôt kute amijo baja ne me arÿm axwe kêt ne kute amijo ba mexkumrëx. Ne ajte kute akamât kô tykkam me ba punuja pyrâk prâm kêtikumrëx.

⁴⁷ Me ajô aje ikabën mar kajgon amim imar kêtikumrëx djâm on ije amã ajaxwe pânjarënhmã? Me anhÿ pÿnhkôt ajaxwe djâri pânjarënhmã? Djâm on pânjarënhmã? Kati. Djâm ije memã axwe pânjarënh nhyim me pânjarënh tokrymã ne ba bôx? Kati. Ije pykakam me kunÿ axwebê me utarmã ne ba bôx.

⁴⁸ Be, me ajô aje ikangan amim ikabën mar kêtikumrëx me'ô dja amã ajaxwe pânjarë. Me kunÿ kute aminhinomã amimënh djâ nhô akatikam dja kâjkwakam Metÿndjwÿnh amã, "Aje amim Ikra mar kêtikumrëx", ane. Dja amã ane ga arÿm ajaxwe pânjarë atokry.

⁴⁹ Mÿkam dja ã amã ane? Bir, djâm ba ikabën ne ba me amã arë? Kati. Ibãm ne ikabën'ã imã karô ba arÿm me amã arë. Kam dja Ibãm ta amikabëno ngryk ne me ajô ajaxwe pânjarë.

⁵⁰ Ibãm ne imã, "Dja me tu amim amarkumrëx ne arÿm ikôt tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne", ane. Tãm ne ba ije markumrëx. Kam Ibãm kute imã kabën jarënh kôt ne ba memã arë. Nãm ã Jeju memã ane.

13

Kute ar par ku'õnh.

¹ Be, arÿm Metÿndjwÿnh me bakukãmãre nhirôbê mrãnh nhô akati 'ÿr. Mebê idjaer kunÿ kute aben kajmã'ã me irôbê mrãnh djâ mar kadjy aben pydji djâ nhô akati 'ÿr. Jeju arÿm kute pykakam mebê àbir 'ÿr. Bãm'ÿr àbir 'ÿr. Ja ne arÿm kute mar. Arÿm ne kum pykakam ô me ja jabê:. Nhyim te me amakkre kêt arÿm kute bÿn 'ÿr nhyim kum ô me abê rã'ã.

² Arÿm ar kute ô kwÿ krën parkam nhyim Djuda kute Jeju kanga 'ÿr. Ximão ne Djuda dji. Djuda ja nhidji nhikjêbê ne Ikadji. Nãm kute kurê djwÿnhmã kanga 'ÿr. Xatanaj ne 'ã kum apné nhyim kute memã kanga 'ÿr.

³ Bãm arÿm kute Jejumã ô mÿjja kunÿ kanga nhyim arÿm Bãmê Metÿndjwÿnh

kurÿm rwÿk ne kam akubyn 'ÿr àbir 'ÿr. Ja ne Jeju arÿm kute mar.

⁴ Nãm kuman kam kâjmã dja. Ar ô kwÿ krën parkam kâjmã djan ô kubêkà krākào pôx ne adjuw. Ne me'ã ngô ngrà djâ byn arÿm o amikrax kupu.

⁵ Ne kam arÿm ngônh purortikam ngô run kam arÿm kôt ba djwÿnh par ku'õnhmo krax. Ar par ku'õnhmo tē:n mã me'ã ngô ngrà djâo ar par'ã ngô ngrà. O amikrax kupu rã'ãn o ar par'ã ngô ngrà.

⁶ Nãm ar par ku'õnhmo tē:n kam arÿm Ximão Pedru'ÿr bôx. Nhyim kum,

—Je, djâm ba dja ga ipar ku'õ? ane.

⁷ Nhyim Jeju kum,

—Jakam aje idjâpênh mar kêt. Dja ba ï amã arë ga ama, ane.

⁸ Nhyim kum,

—Be kati. Aje ipar ku'õnh prâm kêtikumrëx, ane.

Nhyim kum,

—Dja ba apar ku'õnh kêt ga arÿm ikôt aba kêt, ane.

⁹ Nhyim kum,

—Bënjadjwÿr djwÿnh. Djâm iparbit? In-hikramê ikrâdjwÿ dja ga ku'õ, ane.

¹⁰ Nhyim kum,

—Be, gar arÿm adjwÿrkam arÿm ar anhÿ mex ba kam ije ar aparbit ku'õnhmã, ane. Ne kam ar axwe kêt'ã arkum,

—Be, arÿm ar amex. Djâm ar akunÿ ne gar amex? Kati. Ar ajô apydji ne ga amex kêt, ane.

¹¹ Arÿm kute amikukãm kurê djwÿnhmã kanga djwÿnh markam ne arkum,

—Djâm ar akunÿ ne gar amex? Kati, ane.

¹² Ne kam arÿm ar par ku'õnh pan kam kâ jangijn kam nhÿn arkum,

—Be, mÿkam ne ba ar apar ku'õ? Djã ne gar ama?

¹³ Bir, gar imã, "Ujarënh djwÿnh, Bënjadjwÿr djwÿnh", anhÿro aba. Be, mrãmri ne gar imã arë. Ibê tãm.

¹⁴ Ibê ar anhô Bënjadjwÿr djwÿnh ne ibê ar anhô ujarënh djwÿnhkam ne ba arÿm amijo ingrin amijo ikâtãm ne arÿm ar amã apê. Ar akajgo mex, ar akâtãmmã ne ba apên arÿm ar apar ku'õ. Djâm ar ajô aje, "Be, ba ne ba irax. Ije me kajgomã idjâpênh prâm kêt", anhÿrmã? Kati. Ar gadjwÿ aben par ku'õ.

15 Be, mỳj kadjy ne ba ar apar ku'õ? Bir, dja gar ipumũn ikudjwa arỳm amijo angriren akàtàm ne abenmã apê. Ja kadjy ne ba ar apar ku'õ.

16 Imã adjàpênhkam djãm aje araxo ijakrenh got? Ije ajanorkam djãm aje araxo ijakrenh got?

17 Ar aje araxo ijakrenh kêt kam dja gar amijã ije ar apar ku'õnhja man ikudjwa amijo angriren amijo akàtàm ne abenmã apê. Dja gar amijo anen arỳm akĩnhkumrêx.

Djuda kute memã Jeju kanga kukãm arkum 'ã ujarênh.

Mat 26.21; Mak 14.18; Ruk 22.21

18 Be, djã ne ba ar akunĩmã ikabên jarê? Kati. Djãm ar akunĩ amex? Kati. Ije ar anhĩ pỳnhkôt amijo ar apytâr ba arỳm ije ar amar. Nhy m be, ar ajõ dja ga amã ikurê. Amrêbê: ije amikukãm arênh kôt dja ga amã ikurê. Nã bãm me bakukãmãremã kum, “Gwaj baro'ã badjàkur'õ dja kum ikurê”, ane.

Nã bãm ã memã ane nhy m me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhy m me aben djõ'ã arênhõ mõ:. Arênhõ mõr tãmtã tũ:mrãm arỳm iwỳr o bõx. Gwaj baro'ã badjàkur'õ dja kum ikurê.

19 Ar ajõ amã ikurê kêt ri ba arỳm pi'òkkam ar amã ikabên jarê.

Be, mỳj kadjy? Bir, dja gar ajõ amã ikurê kôt arỳm omũn kam arỳm akubyn amijo tẽn pi'òkkam ikabênja ma. Anhỳr djwỳnhram ikabên ja ma. Ne kam arỳm amim, “Mrãmri kôt ne amikukãm arênhkumrêx. Jejubê ne Bẽnjadwỳrbê kumkatibê Kritukumrêx”, ane. Dja gar ã anen tu amim imarkumrêx.

20 Be, godja ba amũ me ano nhy m me me'ỳr bõx nhy m me arỳm amim me kabên man kam arỳm kôt badjwỳ amim ima. Ne kam arỳm kôt amim kute ijanor djwỳnhdjwỳ ma. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx, ane.

21 Jeju arkum anen arỳm umar punure ne. Ne kam arkum arênhõ amirĩtkumrêx ne arkum,

—Be, mrãmri dja gar ajõ ikurê djwỳnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx, ane.

22 Nhy m kôt ba djwỳnh te kute marmã abenkam no tyn nhỳn amim,

—Je tô, mỳj me'õ'ã ne ane? ane.

23 Be, kôt ba djwỳnh'õ ne Jeju tãri nhỳ. Jeju kum abêja.

24 Nhy m Ximão Pedru jãnh nhỳn amũ Jeju tãri ỳrja'ỳr akêx ne ar aktã aben pumũ. Ne kam kute ar 'õ jabej Jeju kukjêrmã Pedru kum inhuo Jeju jakre.

25 Nhy m arỳm Jeju'ỳr ajkamên kum, —Bẽnjadwỳr djwỳnh, nhy m nã? Ar imã arê bar kuma, ane.

26 Nhy m kum, —Dja ba òmrõmã djwỳ jadjàn amũ kum kungã ga arỳm ar 'õ pumũ, ane. Ne kam arỳm kum adjàn amũ Djudamã kungã. Djuda nhidji 'õdjwỳbê ne Ikadji. Ximão 'õdjwỳ ne Djuda dji.

27 Nãm kum kungã nhy m Xatanaj arỳm Djudamã wadjàn 'amỳnh tỳx ne. Nhy m kam Jeju arỳm kum, “Ajrã, amibêx”, ane.

28 Nhy m kôt ba djwỳnh kute kabên mar kajgon mỳjja'ã Jeju kute kum kabên jarênhja ar kute mar kêt.

29 Djudabê ne ar õ pi'òk kaprĩo ba djwỳnh. Ne kam ar kwỳ arĩk amim,

—Bãrãm kute gwaj banhõ kwỳ krên djã'õ byrmã ne ano. Me krãptĩ kute aben pydji djã nhõ akati kadjy kute mỳjja byrmã ne ano. Nàr, kute me õ mỳjja kêt mã mỳjja kwỳ nhõrmã ne ano, ane.

30 Nãm Jeju kum djwỳ ngã nhy m arỳm kubyn mã kadjy katon tẽn. Arỳm akamãtkam ne tẽn.

Pedru 'êxnhĩ kukãm kute kum arênh.

Mat 26.31; Mak 14.26; Ruk 22.31

31 Djuda kato nhy m Jeju arỳm kôt ba djwỳnhmã kum,

—Ije amijo inhĩ ne ar ibaja dja me jakam arỳm iraxmã kato ba memã irax. Nhy m kam me arỳm ikôt kãjkwakam Metĩndjwỳnh raxmã kato.

32 Nhy m kam arỳm memã ra:x ne uma:n kam arỳm amiraxo badjwỳ ijo rax. On dja ijo ra:x ba ipyma:.

33 Akmere ar, gwaj baro'ã ar babaja arỳm kêt 'ỳr. Dja gar ijabej ar aban te idjãm djã'ỳr abõx prãmje. Nã bãm ã mebê idjaer rũnhmãdjwỳ ane. Ar gadjwỳ ba arỳm ã ar amã ane.

34 Be, ba ar amã 'ã karõ. Ikabên ny ne ba ije ar amã arênhmã. Dja gar aman mã kôt

amijo aba mex ne amã aben jabê. Kute imã ar ajabê pyrãk ã ar amã aben jabêo ane.

³⁵ Nhyam kam me kãtãm kunĩ arým ar ajã abenmã kum, “Be, Jejukôt ba djwýnhkumrêx ne wã. Ga, arkum aben jabêwã pumũ.” Dja me ã ar ajã abenmã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁶ Nhyam Ximão Pedru kum,

–Bênjadjwýr djwýnh, jãm ne ga atëmmã? ane.

Nhyam kum,

–Bir, dja ba tẽ ga arým te on idjãm djà'ýr ikôt atëm prãmje. Kam dja ga tũmrãm arým ikôt tẽ, ane.

³⁷ Nhyam Pedru arĩk kum,

–Bênjadjwýr djwýnh, mýkam dja ba te on adjãm djà'ýr akôt itëm prãmje? Dja me kum abĩn prãm ne ikumrêx ibĩn kam abĩ, ane.

³⁸ Nhyam kum,

–Djãm me kute akumrêx abĩn ne kam ibĩnmã got? Be, dja me ijo mō, ga ôkrên'ãnh kãr kêtri amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ikjêkêt ne ijã memã kum, “Kati. Ije me'ôwã pumũnh kêtumrêx”, ane. Nhyam arým ajã ôkrên'ãnh kã. Mrãmri ne ba amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã kum ane.

14

Kute kôt ba djwýnhmã tỳx jadjãr.

¹ Ne kam ajte arkum,

–Kwãrĩk wãnh ba ar akadjy tẽ gar axwe amikam adjumar kêt. Dja gar tu amim Metĩndjwýnh markumrêx. Badjwý dja gar tu amim imarkumrêx.

² Onĩj Ibãm nhõ kikretikam me ũrkwã krãptĩ. Djã ne ren kêt ba ren arým ar amã, “Kati, kêt”, ane. Nhyam be, kati. Mrãmri ne Ibãm nhõ kikretikam me ũrkwã krãptĩkumrêx. Ba arým 'ýr itëmmã. Dja ba 'ýr tẽn 'ýr bõx ne arým ar akutêp ar amã anhũrkwão mex.

³ Dja ba ar anhũrkwão mex kadjy tẽ:n kam akubyn ajte ar awýr bõx. Ne kam arým mã amikôt ar adjan ar ajo tẽ. Be, mýj kadjy? Bir gwaj arek baro'ã ar baba kadjy.

⁴ Be, idjãm djà gar arým ama. 'Ýr ipry gar arým ama. Kwãrĩk wãnh axwe amikam adjumar kêt, ane.

Memã pry'ã ujarênh.

Kar 4.12

⁵ Nhyam Tôme arým kum,

–Jãm atëmmã ja ar ije mar kêt ne ar ije apry kraxdjwý omũnh kêt. Mýj dja bar nẽn kum ikato? ane.

⁶ Nhyam Jeju kum,

–Bir, ba mrãmri ije 'ýr me pry pyrãk. Dja me tu amim imarkumrêx ba arým Ibãm'ýr meo bõx. Bajbit ije memã katãt ikabẽn jarênhkumrêx ne ije memã tĩn jangjênh nhyam me Ibãm kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djãm Ibãm'ýr me o bõx kadjy me'ôdjwý? Kati. Bajbit ne ba 'ýr meo bõx.

⁷ Ne ga ren ar aje imarkumrêx ne ren arým Ibãmdjwý ma. Be, arým ba ar amã arẽ gar arým aman omũ, ane.

⁸ Nhyam Piripi kum,

–Bênjadjwýr djwýnh, ar imã Abãm jakre bar omũ. Ne kam arým ikĩnh ne, ane.

⁹ Nhyam Jeju kum,

–E kum Piripi, djãm gormã ne ga ikôt ar aban aje imarn ipumũnhja kêt? Be, me kute ipumũnh o ne me arým Ibãmdjwý pumũ. Mýkam ne ga imã, “Ar imã Abãm jakre bar omũ”? ane.

¹⁰ Be, Ibãmmẽ ne bar itipdjĩn ar iba. Djãm aje amim imar kêt? Ije ar amã ikabẽn jarênhja ba ba ije arênh kêt. Djãm ba ne ba idjãpênh ar iba? Kati. Ibãm ne ar ijo ban àpênh ar ba.

¹¹ Be, Ibãmmẽ ne bar abenã itypdjĩn ar iba. Ja dja gar aman tu amim imarkumrêx. Nãr idjãpênhkôt imã akaton tu amim imarkumrêx.

¹² Me kute tu amim ikamnhĩxkumrêx gêdja me idjãpênh o apê. Gêdja me àpênh o ijakre. Be, mýkam? Bir, arým Ibãm'ýr itëm kam dja me àpênh o ijakrenh mex ne. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

¹³ Dja gar amijo Metĩndjwýnhmã a'wý. Tu amim imarkumrêx ne kum amijo a'wý ba kam ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane. Be, mýj kadjy? Bir, dja ba kôt memã Ibãm ra:xo amirĩt. Ja kadjy dja ba ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane.

¹⁴ Ikukwakam dja gar kum mýjja kunĩo a'wý ba kam ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane.

Arkum Metĩndjwýnh Karõ'ã ujarênh.

Kar 2.2

¹⁵ Gar mrãmri amã ijabê jabej mã ikabẽn man kôt ar amijo aba. Ije amrãnh mex'ã ar amã karõ kôt dja gar amijo aba.

16 Dja ba kam arým ar ajo Ibämmã a'uw nhym arým ar amã ajo kïnh djwýnh 'ödjwý jano. Nhym kam arým arek ar aro'ã ar ba rä'ã: rä'ã ne.

17 Karõ dja ar amã ano. Karõ kute katàt memã ikabën jarënhkumrëx. Me kum Metïndjwýnh kïnh këtjamã dja Karõ janor kët. Be, mýkam? Bir, mebê Karõ bipdjur nhym me kute mar këtka dja memã anor kët. Ar ga ne gar atemã. Arým aje mar. Karõ arek ar aro'ã ar bakam aje mar. Dja arek ar aro'ã ar ba rä'ã.

18 Djãm ije ar amã inhirer gar aje me 'uwtï pyrãk ne akaprïn ar abamã? Kati. Ba dja ba mrãmri ar awýr ibôxkumrëx.

19 Dja ijã akati ngrêre ba arým me kum ikïnh këtjabê amijo apdju. Ar gajbit dja ba ar abê amijo ibipdjur kët. Itïnkôt dja gar gadjwý atïnkumrëx.

20 Kam dja gar amim, “Be, mrãmri ne Jeju Bämmë tipdjin ar ba. Badjwý ne ba Jejumë itipdjin ar iba. Jejudjwý ne imë tipdjin ar ba.” Djã gãm ar ã amim ane.

21 Mýj me'õ ne mrãmri kum ijabêkumrëx? Bir, ba ne ba me kute katàt amijo ba'ã memã karõ. Dja me kam amim ikabën man kôt ar amijo ba. Me ja ne me mrãmri kum ijabêkumrëx. Dja me mrãmri kum ijabêkumrëx nhym Ibãmdjwý arým kum me abê. Badjwý dja ba imã me abën arým ikabëno memã amijo amirït nhym me arým mrãmri imarkumrëx, ane.

22 Nhym Djuda 'ödjwý. Djãm Djuda Ikadji? Kati. Djuda 'ödjwý Jejumã kum,

—Be, mýkam dja ga ar bajbit ar imã amijo amirït? Mýkam dja ga me kunïmã amijo amirït kët? ane.

23 Nhym Jeju kum,

—Bir, me kum ijabê dja me ikabën man kôt ar amijo ba. Nhym kam Ibãm arým kum me abê bar kam arým me'ýr bôx ne ar meo iba.

24 Nhym be, me kum ijabê këtja dja me ikabën mar kët ne kôt amijo ba kët ne tu ate krãn amidjwýnhbit ma. Be, ije ar amã ikabën jarënh gar aje marja djãm ba ikabën? Kati. Ibãm kute ijanor djwýnh kabën ne ja.

25 Gwaj baro'ã ar babari ne ba ar amã ikabën ja jarë.

26 Dja ba mã tẽ nhym ar ajo kïnh djwýnh arým ar amã ikabën jarë. Metïndjwýnh

Karõja tãm dja arým ar amã arë. Ije amrêbê ar amã ikabën jarënh ja kunïkôt dja ar amã arë. Kàjkwakam Ibãm dja ar amã Karõ jano nhym arým bôx ne ar amã ikabën jarë.

27 Itëm tekrekam dja gar ikabënkôt adju-mar mex. Idjumar mex kôt adjumar mex. Djãm me kum ikïnh këtja kabënkôt adjumar mexmã? Kati. Tãm ne kajgo. Ba ikabën kôt dja gar adjumar mex ne mrãmri adju-mar mexkumrëx. Kwãrïk wãnh amikukãm axwe adjumar ne atïn prãm kët.

28 Ôbê ne ba arým ar amã, “Dja ba mã tën kam akubyn ajte ar awýr tën bôx”, ane. Ga ren ar mrãmri amã ijabêkumrëx ne ren akïnhkumrëx. Ije ar amã Ibãm'ýr idjãbir jarënh ar aje markam ne gar ren akïnhkumrëx. Be, mýkam? Bir, kàjkwakam Ibãm kute raxo ijakrenhkam.

29 Be, jakam ba arým ar amã arë. Idjãbir këttri ba ar amã arë. Dja ba wabi gar kam ikabënja man arým tu amim imarkumrëx.

30 Jakam dja ba arým ar amã ikabën jarënh kwý ngri. Be, mýkam? Bir, arým Xatanaj bôx 'ýr. Me kum ikïnh këtja nhõ bënjadjwýr iwýr bôx 'ýr. Djãm iwýr bôxkam kute ijo bamã? Arkati.

31 Dja ba Ibãm kabën kôt ar amijo iba. Ibãm kute imã 'ã karõ kôt ar amijo iba nhym kam me kum ikïnh këtja arým ima. Dja me amim, “Mrãmri kum Bãm jabêkumrëx”, ane. Tãm dja me kuma. Kãjmã ar dja. Gwaj on 'ýr. Nãm Jeju ã kôt ba djwýnhmã ane.

15

Kute amikukràdjã'ã akrô jakren 'ã ujarënh.

1 Ne kam apýnh akrô kukràdjã'ã ajarën arkum,

—Be ga, atemã akrô djôja pumũ. Ba ne ba ije akrô bàri pyrãk. Ibãm ne kute akrôo djuw mex djwýnh pyrãk. Ar ga ne gar aje akrô bàrikam apýnh pa pyrãk.

2 Ga, akrôo djuw mex djwýnh kute akrô pa kajgo rênha pumũ. Pakam ô këtka ne kurê. Ibãmdjwý kum me kute imar kajgo kïnh kët ne wãnh me kanga. Mýkam? Bir, me kute imar kajgo ne ukaprï kët ne axwe ar ba. Kute mrãmri ne akrô pakam ô kët pyrãk. Kam ne wãnh me kanga.

Ga, akrô pa kwÿkam ôja pumû. Nhyim o djuw mex djwÿnh kute 'ã ingrã kajgodjwÿ rênh. Akrô pakam ôbit krãptĩ kadjy ne kurê. Ibãmdjwÿ kum me kute tu amim imarkumrêxja kĩnh. Ne kam arÿm mebê mÿjja kajgo kunĩ kurê. Mÿj kadjy? Bir, dja me amim imar 'ãno djan mÿjja kajgo mar kêt. Ne kam arÿm ukaprĩ:n katàt ar amijo ba. Ne kam mexkumrêx kute akrô pakam ô kumexkam mexkumrêx pyrãk. Ja kadjy ne mebê mÿjja kajgo kunĩ kurê.

³ Be, ar aje akrô bàrikam apÿnh pa pyrãk. Arÿm ar amex. Ije ar amã ikabên jarênhkôt arÿm ar amex.

⁴ Dja gar arek ijamÿnh tÿxkumrêx ne tu amim imar tÿxkumrêx ne ijã adjukanga kêtumrêx. Badjwÿ dja ba arek ar ajamÿnh tÿxkumrêx. Djãm akrô pa arek akrô bàri 'amÿnh kêtumrêx ô got? Arkati. Ar gadjwÿ dja gar ijamÿnh kêt ne ijã adjukanga djãm kam amex? Kati. Te amex prãmje kute akrô pakam ô kêtumrêx mex kêt pyrãk.

⁵ Ba ije akrô bàri pyrãk. Ar ga ne gar aje bàrikam apÿnh pa pyrãk. Dja gar arek ijamÿnh tÿx ne tu amim imar tÿxkumrêx ne ijã adjukanga kêtumrêx. Ba badjwÿ dja ba arek ar ajamÿnh tÿx. Kam dja gar katàt ar amijo aban adjukaprĩn amexkumrêx kute akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrãk. Djãm aje amim imar kêtumrêx amex prãm got? Dja ga ijã adjukangan arÿm te amex prãmje.

⁶ Dja me amim imar rerekren ijã ukanga nhyim Metĩndjwÿnh arÿm wãnh me kanga. Ga, akrô pa ate bàri'ã arij nhyim o djuw mex djwÿnh kute rênh ne wãnh rênh nhyim arÿm ngrãja pumû. Nhyim kam me kute o atom ne kuwykam rênh nhyim xêtja pumû.

⁷ Gêdja gar arek ijamÿnh tÿx ne tu amim imarkumrêx ne ijã adjukanga kêt ne tu amim ikabên mar tÿxkumrêx nhyim kam Ibãm arÿm akabênkôt ã amã o ane. Dja gar amã mÿjja kĩnh ne kum o a'uw nhyim arÿm akabênkôt ã amã o ane.

⁸ Dja gar amexkumrêx ne katàt ar amijo aban adjukaprĩ kute akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrãk. Nhyim me amex ja pumûn arÿm Ibãm raxmã kato. Dja gar ã amijo anen arÿm abê ikôt aba djwÿnhkumrêx.

⁹ Imã ar ajabê kute mrãmri ne Ibãm kum ijabê pyrãk. Dja gar tu imã ar ajabêja markumrêx ne ar amã ijabê'ã adjukanga kêt.

¹⁰ Gêdja gar mã ikabênja man kôt ar amijo aba. Ije ar amã katàt aje amijo aba'ã karôkam ikabênja man kôt ar amijo aba. Ne kam arÿm ar amã ijabê'ã adjukanga kêt. Ga, ije Ibãm kabên kôt amijo ibaja pumû. Ba kam imã Ibãm jabê'ã idjukanga kêt.

¹¹ Be, mÿj kadjy ne ba ar amã ikabên ja jarê? Bir, dja gar ikabên man arÿm ikĩnh akĩnh. Akĩnh ne akĩnh rã'ãn akĩnh tire.

¹² Be, ar amã aben jabêmã ne ba abenã ar amã karô. Amã aben jabê kute mrãmri ne imã ar ajabê pyrãk.

¹³ Djãm ije inhôbikwa kadjy itykkam imã inhôbikwa jabê ngri got? Imã abêo katàt me kunĩ jakre.

¹⁴ Dja ba ar amã katàt aje amijo aba'ã karô gar ikabên man kunĩkôt ar amijo aba ba arÿm ar ajo inhôbikwakumrêx.

¹⁵ Djãm jakam ije ar amã, "Inhô àpênh", anhÿrmã? Kati. Ne ga ren ar abê inhô àpênhbit ba ren ar amã adjàpênh djàbit jarê gar ren jabit man ren kam aje ikabên kunĩ mar kêt. Nhyim be, kati. Ibãm kute imã kabên jarênh ja ba arÿm ar amã kunĩ jarê. Ije ar amã Ibãm kabên kunĩ jarênhkam arÿm ije jakam ar amã, "Inhôbikwa", anhÿrmã.

¹⁶ Djãm ar ga ne gar amijo ipytã? Kati. Ba ne ba amijo ar apytàn arÿm ar adjàpênh djà'ã ar amã karô. Be, mÿj kadjy? Bir, dja gar katàt ar amijo aban adjukaprĩkumrêx ne memã ijã adjujarênh mō. Ne kam arÿm Metĩndjwÿnhmã amexkumrêx rã'ã. Kum amexkumrêx rã'ã ne arÿm aje mrãmri ne akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrãk. Ja kadjy ne ba adjàpênh djà'ã ar amã karô. Mÿj kadjy dja gar ã amexo ane? Bir, dja gar ikukwakam mÿjja'ã Ibãmmã a'uw nhyim arÿm ã ar amã o ane. Ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane. Ja kadjy dja gar ã kum amexo ane.

¹⁷ Ar amã aben jabêmã ne ba abenã ar amã karô.

*Me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja'ã ujarênh.
Mat 10.16,22; Dju r 7.7; Pir 1.29; A Xim
3.12; Dju k 3.13*

18 Be, dja me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kum ar akurê jabej. Ikumrêx ne me ã kum ikurêo ane. Ja dja gar ama.

19 Ne ga ren ar me kum ikĩnh kêtja jaxwe kôt ajaxwe nhym ren me kum ar ajabê ne. Nhym be, kati. Me axwe kôt ajaxwe kêt. Ba ne ba amijo ar apytàn mebê amikôt ar apumjuw. Kam ne me kum ikĩnh kêtja kum ar akurê.

20 Ba arým ar amã, “Ar abê inhõ àpênhkam djãm aje araxo ijakrenh got”? ane. Djãm ar aje araxo ijakrenh got gar amim, “Kati. Dja me ijo bikênh kêt”, anhÿro aba? Kati. Ikôt dja me ar ajo bikênhkumrêx. Nhym be, me kwý kute amim ikabên mar kôt dja me amim ar akabêndjwý ma.

21 Be, mýkam dja me ar ajo ajkê? Bir, ikôt ar abakam. Me kute ijanor djwýnh mar kêt kam dja me ar ajo ajkê.

22 Ne ba ren me'ÿr ibôx kêt ne ren memã ikabên jarênh kêt nhym Metĩndjwýnh ren memã axwe jarênh kêt. Nhym be, kati. Arým ne ba me'ÿr bôx ne memã ikabên jarê nhym me kute amim imar kêt. Kam dja mrãmri memã axwe jarênhkumrêx. Jakam dja me te Metĩndjwýnhmã kum, “Kati. Ijaxwe kêt”, anhÿrmã.

23 Be, me kum ikurêja kum Ibãmdjwý kurê.

24 Ne ba ren ije me nokrekam mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx kêt nhym ren me omũnh kêt nhym Metĩndjwýnh ren memã axwe jarênh kêt. Nhym be, kati. Arým me kute omũnhkam ne me kum ikurên kum Ibãmdjwý kurê.

25 Me kum ikurêja'ã ne me bakukãmãre amrêbê: pi'ók no'ók ne. Ba ne ba kam amikukãm memã kum,

“Ajmã ije meo kêt kam ne me kum ikurê.” Nã bãm ã memã ane nhym me arým kukràdjãkam 'ã pi'ók no'ók ne. Nhym kam me aben djô'ã arênh mō:n arênh mōr tãmtã arým iwýr o bôx. Tũ:mrãm iwýr o bôx. Nhym me kamingrãnyre arým kum ikurê. Ajmã ije meo kêt kam me kum ikurê.

26 Be, dja ba Ibãm 'ÿr wabin 'ÿr bôx ne arým ar amã ar ajo kĩnh djwýnh jano, ar amã Metĩndjwýnh Karõ jano. Ta dja katàt memã kabên jarênhkumrêx. Ibãm kurũm dja tẽ. Dja ba ar amã ano nhym bôx. Ne

kam kute ipumũnh kôt arým ar amã ijã ajarê.

27 Ar gadjwý gêdja gar ijã memã adjujarênh aba. Idjãpênh kraxkôt iro'ã ar abakam aje ipumũnh kôt memã ijã adjujarênh aba.

16

1 Ar aje ibê amijo akêx kêt kadjy ne ba ar amã ikabên jarê.

2 Me bikprõnh djãkam dja me ar akangan me nêje bõm ar amê. Ne arĩk ar ajã amim, “Dja ba ar kupa nhym kôt Metĩndjwýnh arým kum ikĩnhkumrêx”, anen arým ar abĩ.

3 Me kute Ibãmmê ar imar kêt kam dja me ã ar ajo ane.

4 Djãm amrêbê ne ba ar amã ikabên ja jarênh tẽ? Kati. Gwaj baro'ã ar babari ne ije ar amã arênh kêt. Ajbir ne ba ar abê idjãbir kutã ar amã arê. Dja ba wabi nhym me arým ar ajo bikênh ba. Kam dja gar akubyn ije ar amã ikabên jarênh ja'ÿr amijo bôx ne arým aman amim, “Be, mrãmri kute imã arênh kôt ne me arým jakam ã ijo bikênh bao ane”, ane.

Metĩndjwýnh Karõ kute õ me jao bamã.

5 Jakam ba arým kute ijanor djwýnh'ÿr idjãbirmã. Kam ne gar aje imã, “Jãm dja ga tẽ”? anhÿr kêt.

6 Be, mýkam? Bir, ba ije ar amã idjãbir jarênh gar akaprĩ raxkam ne gar aje ikukjêr kêt.

7 Kwãrĩk wãnh ar akaprĩ kêt. Dja ba wabin arým ar amã ajo kĩnh djwýnh 'õdjwý jano. Metĩndjwýnh Karõ jano nhym ar awýr bôx gar adjumar mexkumrêx. Ba ren idjãbir kêt nhym ren Karõ ar awýr bôx kêt. Nhym be, kati. Dja ba idjãbirkumrêx ne ar awýr anorkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

8-11 Mrãmri dja Metĩndjwýnh Karõ pykakam bôxkumrêx. Ne kam ta arým mã pykakam me axwemã kum, “Mrãmri ajaxwekumrêx”, anhÿro ba. Nhym kam me arým kôt amijaxwe maro ba. Be, mýkam? Bir, me kute amim imar kêt kam ne me axwe. Dja Metĩndjwýnh Karõ ta arým mã memã kum, “Jezu katàt kute amijo bakumrêx”, anhÿro ba. Nhym kam me arým kôt ikatàtkumrêx maro ba.

Be, mỳkam? Bir, Ibām'ỳr idjàbir gar aje ipumũnh kêt kam dja me mrãmri ikatàtkumrêx maro ba. Dja Metĩndjwỳnh Karõ ta arỳm mã memã kum, “Dja ga ajaxwe pãnh atokry”, ane. Nhym kam me arỳm kôt amimaro ba. Be, mỳkam? Bir, dja me kum ikĩnh kêtja nhõ bẽnjadjwỳrbê Xatanaj tokry. Axwe pãnh tokry. Dja me ja man arỳm amimaro ba, amijaxwekam pãnh tokry mã maro ba.

¹² Be, ba te ije ar amã ikukràdjà kumex jarènh prãmje. Ar aje ikukràdjà kumex mar kadjy ne gar ajamak mex kêt rã'ã.

¹³ Kwãrĩk wãnh rã'ã. Dja ĩ Metĩndjwỳnh Karõ bõx. Kute memã katàt kabẽn jarènhkumrêxja bõx. Ne kam arỳm ar ajo ba gar ikabẽn katàt kunĩ ma. Djãm ta ne kute amikabẽn jarènh mã? Kati. Ba dja ba kum arẽ nhym arỳm ar amã kute ikabẽn marja jarẽ gar arỳm ama. Dja ar akukãm apỳnh mỳjja apõx djwỳnh rãm ar amã arẽ gar arỳm ama.

¹⁴ Ba dja ba kum ikabẽn jarẽ nhym kuman arỳm ar amã arẽ. Kute ar amã ikabẽn jarènhkam dja ijo rax gar arỳm ira:xmã akaton ama.

¹⁵ Be, ba Ibãm kabẽn o ikabẽn kam ne ba ar amã, “Ba dja ba Karõ mã ikabẽn jarẽ nhym kuman arỳm ar amã arẽ”, ane.

¹⁶ Arỳm itēm 'ỳr. Dja ba tẽ gar arỳm ipumũnh kêt. Nhym kam ijã akati ngrêre gar ajte ipumũ. Ibãm'ỳr idjàbir 'ỳr. Kam dja gar ajte ipumũ. Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnh mã ane.

Ar'ỳr ar kĩnh djà bõx kadjy kute arkum arẽnh.

¹⁷ Nhym kôt ba djwỳnh kwỳ ar aben mã kum,

–Nãm gwaj bamã, “Arỳm itēm 'ỳr. Dja ba tẽ gar arỳm ipumũnh kêt. Nhym kam ijã akati ngrêre gar arỳm ajte ipumũ”, ane. Ne, “Ibãm'ỳr idjàbir 'ỳr. Kam dja gar ajte ipumũ”, ane. Be, mỳj'ã ne gwaj bamã ja jarẽ? ane.

¹⁸ Ne kam,

–Kute gwaj bamã, “Akati ngrêre”, anhỳrkam mỳj'ã ne kute gwaj bamã ja jarẽ? Gwaj te baje mar prãmje, ane.

¹⁹ Be, ar kute kukjêr prãm kôt ne Jeju arỳm ar kuma. Ne kam arkum,

–Djã ne gar bit aje ikukjêrmã? Ije ar amã, “Arỳm itēm 'ỳr. Dja ba tẽ gar arỳm ipumũnh kêt. Kam dja ijã akati ngrêre gar arỳm ajte ipumũ”, anhỳr. Ije ar amã anhỳrkam djã ne gar aje bit abej ikukjêrmã?

²⁰ Ba ar amã arẽ gar ama. Dja gar muw ne akaprĩ rax. Nhym be, me kum ikĩnh kêtja dja me kĩnh. Dja gar akaprĩ tẽn kam ĩ arỳm akĩnhkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarènhkumrêx.

²¹ Be, me nire kra àkam kaprĩre. Me kra bixadjwỳr 'ỳr nhym me kaprĩre. Ne kam me kra bixadjwỳrkam arỳm kaprĩo aknon mar kêt ne. Me kĩnhkam ne me arỳm kaprĩo akno.

²² Dja gar ã akaprĩn ajte akĩho ane. Jakam gar akaprĩ. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Dja gwaj ajte aben pumũ gar akĩnhkumrêx. Nhym kam me arỳm te kute ar amã akaprĩ jadjàr prãmje.

²³ Gwaj baje ajte aben pumũnhkam dja gar imã adjà'wỳr prãm kêt. Ne kam ikukwakam Ibãm tamã mỳjjao a'uw nhym arỳm ã ar amã o ane. Mỳjja kunĩo ikukwakam kum adjà'wỳrja dja ã ar amã o ane. Mrãmri ne ba ar amã ja jarènhkumrêx.

²⁴ Kraxje ar aje ikukwakam Ibãmmã adjà'wỳr kêt rã'ã. Ikukwakam kum a'wỳ nhym arỳm ã ar amã o ane. Ar akĩhtire kadjy dja ã ar amã o ane.

²⁵ Be, Ibãm kukràdjà'ã ne ba pykakam apỳnh mỳjja jakren ar amã arẽ nhym kukràdjà kwỳ ar abê bipdjur. Adjỳm, dja ba ĩ ar amã ã arẽho anhỳr kêt. Dja ba ar amã Ibãm kukràdjà jarẽ nhym ar amã amirĩtkumrêx ne ar abê bipdjur kêt.

²⁶ Amrẽ akati mõrjakam ije ar ajo Ibãmmã idjà'wỳr prãm kêt. Ar ga dja gar ikukwakam kum a'uw nhym arỳm ar ama.

²⁷ Be, mỳkam? Bir, ta kum ar ajabêkam. Ar amã ijabêkam ne ta kum ar ajabê. Ije ar amã, “Ta ne ijano ba tẽ”, anhỳr gar aje tu amim ikabẽn markumrêxkam ne ta kum ar ajabê. Dja gar kum a'uw nhym ta arỳm ar ama.

²⁸ Ibãm kurũm ne ba amrẽ tẽn pykamã bõx. Dja ba jakam pyka kurũm Ibãm'ỳr tẽn arỳm 'ỳr bõx, ane.

²⁹ Nhym kôt ba djwỳnh kum,

–Be, jakam ne ga arỳm imã akabẽn jarènho amirĩtkumrêx. Aje akukràdjà'ã

pykakam mỳjja'ã adjujarēnhja jakre kêt. Ga tu akukràdjà jarēnho amirĩtkumrēx.

³⁰ Jakam bar arỳm amim ama. Mrāmri ne aje mỳjja kunĩ markumrēx. Jakam ar ije ajte akabēn jabej akukjēr prām kêtumrēx. Be, mrāmri ne ga kàjkwakam Metĩndjwỳnh kurũm tēn abôxkumrēx, ane.

³¹ Nhym Jeju arkum,

–Djām jakam ne gar mrāmri tu amim imar tỳxkumrēx? Kati.

³² Adjỳm, dja gar amidjwỳnhbit man ĩ ibê ajmà. Me umaje ibê ajmà ba arỳm ate dja. Be, djām mrāmri ba ate idjāmmã? Kati. Ibām kute imē amijo kajkepkam dja ba ate idjām kêt.

³³ Be, mỳj kadjy ne ba ã ar amã ane? Bir, dja gar ĩ ije ar amã ikabēn jarēnhja man arỳm tu amim markumrēx. Ne kam arỳm ikanàrràm adjumar mex ne ar aba. Be, me kum ikĩnh kêtja kôt dja gar arek ar aba nhym me ar ajo bikēnho ba. Kwārĩk wānh kam ar akaprĩ kêt. Ba ne ba itỳxo ije me kum ikĩnh kêtja jakrenh mex ne. Nām ã Jeju kôt ba djwỳnhmã ane.

17

Jeju Metĩndjwỳnhmã amijo à'wỳr.

¹ Nām arkum anen kam kàjmã òkren kàjkwa jabēn Bāmmã kum,

–Djũnwã, arỳm itokry'ã myt bôx. Dja ga memã iraxo amirĩt gē me iraxmã kato. Dja me iraxmã kato ba arỳm memã araxo amirĩt nhym me gadjwỳ araxmã kato.

² Be, mỳjkôt dja me gu baraxmã kato. Bir, aje me kadjy ijã Bēnjadjwỳr djwỳnh mēnhkôt. Apỳnh pyka djàri kunĩkôt dja ba me kunĩmã nhỹ. Ne kam arỳm me kwỳmã tĩn jadjà. Aje mã ikôt me kamēnhja kunĩmã tĩn jadjà nhym me arỳm gu bakôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ga ijã Bēnjadjwỳr djwỳnh mē. Kôt dja me kum gu bakĩnhkumrēx.

³ Be, mỳj ne me kute marmãn arỳm gu bakôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne? Bir, dja me amim, “Kàjkwakam Metĩndjwỳnh pydji. Mrāmri ne kubē Metĩndjwỳnhkumrēx. Mrāmri ne kute pykamã Jeju janorkumrēx”, anhỹro ba. Ja ne me kute marmã. Me kute mar ne tu amim gu bamarkumrēxmã. Dja me tu

amim gu bamarkumrēx ne arỳm gu bakôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁴ Pykakam ar ibari ba arỳm memã araxo amirĩt nhym me kwỳ arỳm kum akĩnhkumrēx. Aje adjàpēnh djà'ã imã karō kôt ba apēn arỳm 'ã aminhinomã amimē.

⁵ Jakam badjwỳ dja ga memã iraxo amirĩt gē me ira:xmã kato. Adjākam mỳjja kunĩkator kētri gu ar baba. Kam gu bara:x. Amrēbē: gu baraxja kôt dja ga jakam ijo rax.

Kute Bāmmã kôt ba djwỳnho à'wỳr.

⁶ Ga ne ga arỳm mebē anhō me kwỳo akēx. Me kum akĩnh kêtja bê anhō me kwỳo akēx ne mã ikôt me kamē. Ba kam arỳm memã ajo amirĩtkumrēx ne. Nhym kam me arỳm akabēn man kôt ar amijo ba.

⁷ Arỳm me kute imarn arỳm ijã amim, “Jeju ne Metĩndjwỳnh kukwakambit àpēnh ne kabēn jarēnho ba”, anhỹro ba. Ja ne me kute mar.

⁸ Aje akabēn'ã imã karō kôt ba memã arē nhym me arỳm tu amim markumrēx ne mã kôt ar amijo ba. Ne mã ijã amim, “Mrāmri kàjkwakam Metĩndjwỳnh kurũm ne tēn bôx. Mrāmri ta ne kute anorkumrēx nhym arỳm tēn bôx”, ane.

⁹ Djām pykakam me kum akĩnh kêtjao ne ba amã a'uw? Kati. Aje ikôt me kamēnhjao ne ba amã a'uw.

¹⁰ Ga ne ga arỳm inhō me kunĩo anhō. Badjwỳ ne ba arỳm anhō me kunĩo inhō. Gu baro'ã arỳm meo banhō. Nhym me arỳm memã iraxo amirĩt.

¹¹ Djũnwã, amexti:ren akatàtkumrēx. Jakam dja ba arỳm awỳr tēn arỳm pykakam me kum akĩnh kêtjamē ro'ã ar iba kêt. Nhym be, gu banhō me ne me pykakam me kum akĩnh kêtjamē ro'ã ar ba rã'ã.

Djũnwã, prĩne amexkam dja ga amim gu banhō me utàn meo aba. Ga ne ga ikôt me kamē. Me kum aben jabēn axikôt kabēn kadjy dja ga me utàn meo aba. Gu bamã aben jabēn baje axikôt bakabēn pyrāk gē me ã kum aben jabēn ã axikôt kabēno ane.

¹² Pykakam me kum akĩnh kêtjamē ro'ã ar ibari ne ba akukwakam me utàn ar meo iba. Aje ikôt me kamēnhja ne ba me utàn ar meo iba nhym 'õ biknor kêtumrēx. Ikôt ba djwỳnhbē Djuda pydji ne axwekumrēx.

Pydjibit dja arým akuno. Amrêbê me ikukãmãre kute 'ã pi'òk no'òk kòt dja akuno.

¹³ Be, jakam ne ba arým awýr idjàbir 'ýr. Pykakam ar ibari ba amã ikabên ja jarê. Me kute amã ikabênja mar kadjy ba amã arê. Dja me kuman arým mrãmri ikĩnh kĩnhkumrêx.

¹⁴ Arým me kum akĩnh kêtja kum gu banhõ me kurê. Be, mýkam? Bir, nã bãm memã akabên jarê nhym me arým tu amim markumrêx. Ne kam arým ate mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtjabê amijo ba. Ije ate mebê amijo iba kòt ne me ate mebê amijo ba. Kam ne me kum akĩnh kêtja kum gu banhõ me kurê.

¹⁵ Djãm ije amã, “Me kum akĩnh kêtja bê dja ga amim gu banhõ meo wabi”, anhýrmã? Kati. Dja me arek me ro'ã ar ba. Dja ga mã me utàn ar meo aba gê gu banhõ me ja me axwe kòt axwe kêt.

¹⁶ Me arým mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtja bê amijo ba. Ate ije mebê amijo iba kòt ne me ate mebê amijo ba.

¹⁷ Mrãmri akabên katàtkumrêx. Aje memã akabên katàt jarênhkòt dja ga amimexo meo mex gê me katàt ar amijo ba.

¹⁸ Ga ne ga arým idjàpênh djà'ã imã karõn arým pykakam me kum akĩnh kêtja'ýr ijano ba tẽ. Badjwý ne ba akudjwa arým me àpênh djà'ã gu banhõ me jamã karõn arým me kum akĩnh kêtja'ýr me ano.

¹⁹ Imã me abêkam ne ba itykmã. Dja ba akabênkòt me kadjy ty nhym me arým amexo mex. Dja me tu amim ikabên katàt markumrêx ne arým amexo mex.

Kute Bãmmã me kute mar kunõ à'wýr.

²⁰ Djãm me jabit ne ba amã meo a'uw? Kati. Dja me ì amũ memã ikabên jarê nhym me kwý ikabên man tu amim imarkumrêx. Amũ me jaodjwý ba amã a'uw.

²¹ Be, mýj kadjy ne ba amã meo a'uw? Bir, dja ga ikabên man arým memã amak bõ nhym me arým akabênkòt kum aben jabên axikòt kabên. Dja me axikòt kabên kute gu bamã aben jabên axikòt bakabên pyræk. Be, mýj kadjy dja me kum aben jabên axikòt kabên? Bir, gédja amũ me kum akĩnh kêtja me omũn arým kum gu bakĩnh ne arým tu amim imarkumrêx. Ne kam

ijã amim, “Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhym arým pykakam bõx ne ar ba”, ane. Ja kadjy dja me kum aben jabê.

²² Ga ne ga ijo rax ba arým gu banhõ meo rax. Nã bãm memã gu bakukràdjà jarê nhym me arým tu amim markumrêx ar o ba. Ar o ba:n arým rax ne. Be, mýj kadjy ne ba meo rax? Bir, dja me kum aben jabên axikòt kabên kute gu bamã aben jabên axikòt bakabên pyræk. Ja kadjy ne ba meo rax.

²³ Bamẽ gu banhõ me jamẽ ne me itipdjín ar iba. Gu badjwý batipdjín ar baba. Gora gê me pĩne kum aben jabên axikòt kabên. Nhym kam me kum akĩnh kêtja me omũn arým amim, “Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhym arým pykakam bõx ne ar ba. Ga, Metĩndjwýnh kum me abêja pumũ. Kum me abê kute kum Jeju jabê pyræk”, ane. Dja me kum akĩnh kêtja me omũn ã amim ane.

²⁴ Djũnwã, mýjja kunĩ kator kêttri ne ga amã ijabê. Kam dja ba wabi ga arým ijo ra:x ne. Aje mã ikòt me kamênhdjwý dja ga o wabi gê me iro'ã ar ba. Dja me iro'ã ar ba:n irax pumũnh ar o ba. Ja ne ba imã kĩnh.

²⁵ Djũnwã, ga ne ga akatàt ne ajaxwe kêtikumrêx nhym me kum akĩnh kêtja kute amar kêt. Bajbit ije amar nhym me jadjwý arým kute amim, “Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhym arým pykakam bõx ne ar ba”, anhýro ba. Tãm ne me kute amim tu markumrêx.

²⁶ Ba kam arým memã ajã ajarê. Dja ba memã ajã idjujarênh rã'ã ne. Be, mýj kadjy dja ba memã ajã idjujarênh rã'ã? Bir, amã me abê kute amã ijabê pyræk. Amã me abêja'ã dja ba memã idjujarênh rã'ã nhym me arým mar rã'ãn kam arým kum ajabê:. Ba kam arým meo iba. Ja kadjy dja ba memã ajã idjujarênh rã'ã. Nãm ã Jeju Bãmmã kabêno ane.

18

*Me kute Jeju pa 'amýnh ne o mõi.
Mat 26.47; Mak 14.43; Ruk 22.47*

¹ Jeju Bãmmã kabên pan kam arým kòt ba djwýnhmẽ ro'ã katon mõi. Mõi:n kam arým pakretibê Kedõ'ýr bõx ne 'ã rê. Ne kam mõi:n pidjòkò'ýr bõx ne arým 'ýr wadjàn kam nhý.

² Nhyim onĩj Djuda dja. Kute Jeju kurê djwýnhmã kangaja dja. Djuda ne arým kute ar ýr djà pumũnh. Amrêbê ne Jejumê kôt ba djwýnh ar pidjôkô'ýr mrãnho ku'ê nhyim kam Djuda arým kute ar ýr djà pumũnh.

³ Kam ne arým me rũnh'ýr bôx ne memã arê. Nhyim me arým aminhõ krãkamngõnhmê aminhõ àpênhmã kum,

—Me Djudakôt mõn Jeju pa 'amýn amrê o mõn o bôx. Nãm ã me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmê mebê pardjêumê memã ane. Nhyim Djuda arým kute omũnhkôt katát Jeju'ýr meo mō. Nãm me Jeju kadjy ngõnhpôkmê kuwymê àbêr djãmêo mō. Me 'ýr o mō:n arým pidjôkô'ýr o bôx.

⁴ Nhyim Jeju ta kàjmã djan me'ýr kato. Ta ne kute amikukãm mýjja kunĩ markam amikukãm me krãkamngõnh ma. Ta me'ýr katon memã kum,

—Mýj me'õ jabej ne ga me mō? ane.

⁵ Nhyim kam me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mō, ane.

Nhyim Jeju memã kum, “E kum, ba”, ane. Be, Djuda ne krãkamngõnhmê ro'ã dja.

⁶ Nãm Jeju, “E kum, ba”, ane. Nhyim me tu umaje ajkran akubyn ajkamên arým tým ne nõ.

⁷ Nhyim kam ajte me kukij ne memã kum,

—Mýj me'õ jabej ne ga me mō? ane.

Nhyim me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mō, ane.

⁸ Nhyim memã kum,

—E kum, arým ne ba me amã, “Ba”, ane. Kwãrĩk wãnh ga me bajbit ijabej gê ar ja mã tẽ, ane. Be, mýkam ne Jeju ã krãkamngõnhmã ane?

⁹ Bir, kute ajbir Bãmmã kabênkam ar'ã ujarênh kôt. Kute kum,

—Aje ikôt me kamênhja ne ba ije 'õo ibi-knor kêt, anhýr kôtô. Kôt ne Jeju jakam ar nêje me krãkamngõnhmã kabên ne arým o mebê ar utà.

¹⁰ Nhyim kam Ximão Pedru, Jejukôt ba djwýnhja arým õ kàxdjwa kajgo. Ne kam arým kaban o akabên arým o bẽnjadjwýr nhõ àpênh jamak ta. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax nhõ

àpênhja jamak ta. Bẽnjadjwýr rax nhõ àpênh nhidjibê ne Maku.

¹¹ Nãm bẽnjadjwýr rax nhõ àpênh jamak ta nhyim Jeju arým Pedrumã kum,

—Kwãrĩk wãnh. Akubyn àkam anhõ kàx jadjà. Djãm itokry kêtãmã ne ga inêje me tak ne? Ibãm kute itokry'ã imã karõ kôt dja ba itokry, ane.

¹² Nhyim kam me arým Jeju pa 'amýn uw-pre. Me krãkamngõnhmê me õ bẽnjadjwýr ar pa 'amý. Mebê idjaer rũnh nhõ àpênhdjwý pa 'amý.

Me kute bẽnjadjwýr Ananh'ýr o bôx.

¹³ Nãm me uwpre kam arým bẽnjadjwýr rax Ananh kumrêx'ýr o mō. Bẽnjadjwýr rax Kajbaj ne Ananho umrengêt. Kajbaj ne amex tãm kam kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax.

¹⁴ Amrêbê ne Jeju'ã memã kabên jarên memã kum,

—Me'õ pydji dja me babê idjaer kunĩ pãnh ty. Kam dja gu me arým badjumar mex, ane. Be, me krãkamngõnh bẽnjadjwýr rax Ananh kumrêx'ýr Jejuo mō. O mõn arým õ kikreti'ýr o wadjà.

Pedru kute aminêje memã 'êx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Ruk 22.55

¹⁵ Nhyim Ximão Pedru kôt tẽ. Jejukôt ba djwýnh 'õdjwýmê ro'ã ne ar Jeju kôt tẽ. Kôt tẽ:n arým kre tã dja. Nhyim Pedru nhikjêja memã kum,

—Ba wadjà. Bẽnjadjwýr kute ipumũnh tũmũ, ane. Ne kam arým Jeju kôt wadjà. Bẽnjadjwýr nhõ kikreti nhipôkri ne kênh ngrire. Kam ne wadjàn dja.

¹⁶ Nhyim Pedru bõm kre tã arek dja. Nhyim Pedru nhikjêja akubyn 'ýr akêx ne. Ne kam bẽnjadjwýr nhõ àpênh nire kre tã ku'ê djwýnhjamã Pedru jarê. Ne kam amikôt Pedruo wadjà.

¹⁷ Nhyim kam bẽnjadjwýr nhõ àpênh nija tẽn Pedrumã kabên ne kum,

—Djãm ga ne ga abê Jejukôt aba djwýnh 'õ? ane.

Nhyim kum, “Kati”, ane.

¹⁸ Nhyim wãnh me ànhũnho kumex. Bẽnjadjwýr nhõ àpênhmê õ me krãkamngõnh ànhũnho kumex. Me arek kryje pĩ prào amim kuton ànhũnho kumex. Nhyim Pedru me'ýr tẽn mekôt ànhũnho dja.

Bēnjadjw̄yr rax kute axwe'õ jabej kukjêr.

Mat 26.59; Mak 14.55; Ruk 22.66

¹⁹ Nhȳm kam me ar̄ym bēnjadjw̄yr rax'yr Jejuo bôx. Me kadjy Met̄indjw̄ynh mar djw̄ynh nhõ bēnjadjw̄yr rax'yr ne o bôx nhȳm ar̄ym kabem dja. Nhȳm kam ar̄ym kukij ne kum,

—Imã akôt me ba djw̄ynh'ã ajarê. M̄ȳj akukràdjà ne ga memã arēnho aba? ane.

²⁰ Nhȳm kum,

—Djãm me kãxã ne ba memã ikukràdjà jarê? Kati. Ar̄ym ne ba me kunĩmã ikukràdjà jarēnho amir̄it ne. Ne ap̄ynh me bikprõnh djãmê Met̄indjw̄ynh nhõ kikretikam arê. Kikretikam ne mebê idjaer kunĩ bikprõnh djã. Ba ar̄ym kunĩkôt memã ikukràdjà jarēnho amir̄it ne.

²¹ M̄ȳj kadjy ne ga ba ikukij? Me wã dja ga me kukja nhȳm me ar̄ym kute ikabēn mar kôt ar̄ym amã arê, ane.

²² Jeju bēnjadjw̄yrmã ane nhȳm krãkamngõnh'õ, kuri ãmja ikra poo Jeju kurwan kum,

—Djãm me ã bēnjadjw̄yr raxmã kabēn kute anh̄yr? Me kadjy Met̄indjw̄ynh mar djw̄ynh nhõ bēnjadjw̄yr raxmã ne ga akabēn ne, ane.

²³ Nhȳm Jeju kum,

—Ikabēn punu kêt ne ga ikurwa. Ne ba ren ikabēn punu ga ren aje m̄ȳj ikabēn punu'õ markôt ren memã ijarēnho amir̄it ne kôt ren ar̄ym ikurwa. Nhȳm be, kati. Ikabēn katàt ne ba arê ga ikurwa, ane.

²⁴ Nãm ane nhȳm Ananh amũ Met̄indjw̄ynh mar djw̄ynh nhõ bēnjadjw̄yr raxbê Kajbajja'yr Jeju jano. Uwpre rã'ã ne ano. Nhȳm me ar̄ym Kajbaj'yr o mõn o bôx.

Pedru ajte aminêje 'êx ne ajte aminêje 'êx.

Mat 26.71; Mak 14.69; Ruk 22.58

²⁵ Nhȳm Ximão Pedru wãnh me krãkamngõnh kôt ànhũnho dja. Ànhũnho dja: nhȳm me ar̄ym kukij ne kum,

—Djãm gadjw̄y abê Jeju kôt ba djw̄ynh'õ? ane.

Nhȳm memã kum, “Kati”, ane.

²⁶ Nhȳm kam bēnjadjw̄yr nhõ àpēnh'õ ajte kum kabēn ne kum,

—E kum, amũ pidjòkòkam Jejukôt me'õja anokre o nokre ba ar̄ym omũ. Djãm ga? ane. Pedru kute me'õbê òbikwa jamak 'yrja ã Pedrumã ane. Nãm, “Djãm ga”? ane.

²⁷ Nhȳm Pedru ajte kum, “Kati”, ane. Nãm kum anh̄yr totokbê nhȳm òkrēn'ãnh ar̄ym kã.

Me kute Piratu'yr o bôx.

Mat 27.1; Mak 15.1; Ruk 23.1

²⁸ Nãm òkrēn'ãnh kã nhȳm me ar̄ym Kajbaj kurũm Jejuo mõ. O mõ:n kam kikreti 'õdjw̄y'yr o bôx. Piratu nhõ kikreti'yr o bôx. Me bajtemkam bēnjadjw̄yr nhidjibê Piratu. Kikreti jakam ne Piratu kute memã axwe pãnh jarēnh djã. Nãm me Piratu nhõ kikreti'yr Jejuo bôx ne amijã maje bõm arek kumex. Nãm me abenmã kum,

—Kwãrĩk wãnh gu me Piratu nhõ kikretimã badjãr kêt. Dja gu me me bajtem nhõ kikremã wadjãn ar̄ym bapunuren te baje mry krēnmã. Me kute Met̄indjw̄ynhmã mrykĩ'ãtomti bĩnja te baje krēnmã, ane. Me kute aben bê me bajtem nhõ kikre py-makam ne me ã abenmã anen bõm arek kumex.

²⁹ Me bõm kumex nhȳm kam bēnjadjw̄yr Piratu ar̄ym me'yr katon dja. Ne kam Jeju'ã memã kum,

—Be, m̄ȳj ne me'õja axwe kute? M̄ȳj ne o ajkê? ane.

³⁰ Nhȳm me kum,

—Je, ne ren axwe kêt ba me ren amã arēnh kêt-kumrêx. Nhȳm be, kati. Mrãmri axwekumrêx, ane.

³¹ Nhȳm Piratu memã kum,

—Me ga dja ga me amũ o mõn me akukràdjà kôt m̄ȳj axwe'õmã akaton kam ar̄ym pãnh ajmã on, ane.

Nhȳm mebê idjaer rũnh kum,

—Be, kati. Me akukràdjà kôt me ije me axwe pãnh me'õ par kêt. Ga ne ga aje me axwe pãnh me par djw̄ynh, ane.

³² Be, amrêbê Jeju kute amikukãm memã, “Dja me pĩte'y'ã inhõ ba kýrũm wajêt”, anh̄yr kôt ne me ar̄ym jakam ã Jeju'ã Piratumã àpnēnho ane. Kute pĩte'y'ã nhõr ne bĩn'ã ne me kum apnê.

³³ Nhȳm kam Piratu ar̄ym ò kikretimã wadjã. Ne kam amiw̄yr Jeju 'uw nhȳm 'yr bôx. Nhȳm ar̄ym kukij ne kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhõ bēnjadjw̄yr rax? ane.

³⁴ Nhȳm kum,

—Djãm ga ne ga ima? Nãr kon. Djãm me'õ ne amã ijarê ga ikukij? ane.

³⁵ Nhyim ajte kukij ne kum,

—Djãm ibê me abê idjaer'õ got? Anhõ me wýnhmê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmê ne me imã akanga, ane.

³⁶ Nhyim kum,

—Be, djãm ibēnjadjwýr rax kute pykakam me bēnjadjwýr rax pyræk? Kati. Ne ba ren amijo ane nhyim ren inhõ àpēnh arým inêje me'ýr prõt ne. Kam ren mebê idjaerkam me rũnhbê aptà. Nhyim be, kati. Ibēnjadjwýr rax kute pykakam me bēnjadjwýr rax pyræk kêt, ane.

³⁷ Æ kute kum anhýrkam Piratu kum,

—Djãm kam mrãmri abê bēnjadjwýr rax'õ? ane.

Nhyim kum,

—Ga ne ga arým imã ibēnjadjwýr rax jarê. Be, mrãmri. Kadjy ne ba pykakam me'ýr bõx ne inã kurũm ruw. Ije mrãmri katàt memã ikabēn jarēnh kadjy ne ba bõx. Nhyim me kum ikabēn kĩnhja ne me ikabēn man kôt ar amijo ba.

³⁸ Nhyim kum,

—Tõ nhýnh ne me kabēn katàt'õ? ane. Nãm kum anen arým ajte mebê idjaer'ýr katon Jeju'ã memã kum,

—Be, axwe kêtumrêx ba arým kuma.

³⁹ Ba we me abê idjaer nhõ bēnjadjwýr raxjamã inhiren ano gê ta arek ar me aro'ã ba. Me irõbê mrãnh nhõ akati jakam me akukràdjà kôt dja ba kum inhiren ano. Amex pýnhkôt ne ba me pýnh ne me'ã kurēn bõm me kurê. Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akatikam me akukràdjà kôt ne ba bõm me kurê, ane.

⁴⁰ Nhyim me ajte kàj bê kum kabēn ne kum,

—Kati. Kwãrĩk wãnh. Be, atemã Baraba dja ga kum anhiren ano, ane. Be, Baraba ne àkĩnhĩ, axwe, nêkrêxmê pi'òk kaprĩ prãmje kute me paro ba.

19

*Me kute pĩte'y'ã nhõ'ã Piratumã àpnēnh.
Mat 27.27; Mak 15.16*

¹ Nãm me Piratumã ane nhyim kam arým krākamngõnhmã Jeju jarê. Me kute kaprêprêk kadjy memã arê. Nhyim me o tēn arým mrykà punuo kaprêprêk kumex ne.

² Ne kam mrýnhõ kajkep ne ikãnh ne o kute bēnjadjwýr rax krãdjê pyræk ne kum kutu. Ne kam inõkà ryti kamrêk kute me bēnjadjwýr rax kà pyræk kum adjà.

³ Ne kam arĩk kum kabēno kute me me rũnhmã kabēn pyræk ne kum,

—Be, ga we abê mebê idjaer nhõ bēnjadjwýr rax. Goja kribēm atĩn 'iry, ane. Ne ikrao titik ne. Nãm me ã 'ã bēno bikēho ane.

⁴ Nhyim kam Piratu ajte me'ýr katon memã kum,

—Be, ije kam axwe'õ mar kêt. Axwe kêt. Kam ba ije ajte me amã o ikatormã. Dja ba o ikato ga me kam arým ama. Axwe kêtja ma, ane.

⁵ Nhyim Jeju arým kato. Mrýnhõ krãdjēmê inõkà ryti kamrêk rã'ã ne 'ã kato. Nhyim Piratu memã kum,

—Ota, tãm ne ja, ane.

⁶ Nhyim me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmê mebê idjaerkam me krākamngõnhmê omũn arým kàj bê Piratumã kum,

—Pĩte'y'ã anhõ, ane.

Nhyim memã kum,

—Kati. Djã ne ba kam axwe'õmã ikato got ba pĩte'y'ã kunhõ? Kati. Me ga dja ga me o tēn pĩte'y'ã anhõ, ane.

⁷ Nhyim mebê idjaer rũnh kum,

—Be, axwekumrêx. Kute amijo 'êx ne memã kum, “Ibê Metĩndjwýnh Kra”, anhýro bakam axwekumrêx. Nãm Metĩndjwýnhbê raxo amiptáro ba. Me ikukràdjà kôt me axwe ja pãnh ne me kute me par, ane.

⁸ Nãm Piratu me kabēn ja man arým tĩn prãm.

⁹ Ne kam akubyn õ kikretimã wadjàn Jeju kukij ne kum,

—Nhýnh ne akator djà kraxja? ane.

Nhyim Jeju tu anhikrê.

¹⁰ Nhyim kum,

—Je tõ, djãm ikajgo ne ga imã amijarēnh kêt? Djãm aje imar kêt? Be, ba ikabēnkôt nhyim me kute pĩte'y'ã anhõr jabej nàr ba ikabēnkôt nhyim me amã irer jabej. Djãm aje imar kêt? ane.

¹¹ Nhyim Jeju kum,

—Be, Metĩndjwýnh amybým ren kute ajã bēnjadjwýr mēnh kêt ga ren akajgon ren akabēn kêt mex ne. Kam me'õ kute amã

ikanga djwýnh axweo ajakrenh mex ne, ane.

¹² Nãm kum ane nhym Piratu arým kam kum irer jabej. Ne ajte me'yr katon te memã kabên nhym mebê idjaer kum,

—E kum be, Jeju ne arík Xedjabê bënjadwýr raxo amiptà. Djãm Xedja akam ngryk kêt mã ne ga aje Jejumã anhirermã? ane. Xedjabê ne me bënjadwýr rûnh kunĩ nhõ bënjadwýr.

¹³ Nãm me ã Piratumã ane nhym arým amijã kuman kam ajte memã Jejuo kato. Ne kam arým me axwe pãnh jarênh djakam nhỹ. Me krĩ djã jamã ne me Kênpoti jarê. Mebê idjaer kabênkam ne me me krĩ djã jamã Gabata jarê.

¹⁴ Arým me irôbê mrãnh nhõ akati nêje akatikam ne me Jejuo kato. Me kute amim mýjja kupênho kumex djã nhõ akatikam. Kýjrûm myt nhýrkam. Nãm me axwe pãnh jarênh djakam nhýn kam mebê idjaermã kum,

—Be, ota me anhõ bënjadwýr rax, ane.

¹⁵ Nhym me kàj bê kum,

—Rûm o tẽ. Rûm o tẽn pĩte'y'ã anhõ, ane.

Nhym memã kum,

—Djãm me anhõ bënjadwýr rax ije pĩte'y'ã nhõrmã? ane.

Nhym me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadwýr ar kum,

—Djãm me inhõ bënjadwýr rax ne wã? Arkati. Atemã. Me inhõ bënjadwýr raxbê ne Xedja. Pydji. Ajte 'odjwý kêt kumrêx, ane.

¹⁶ Nhym kam me kute pĩte'y'ã nhõrmã arým kadjy õ me jamã arê.

Me kute pĩte'y'ã nhõr.

Mat 27.32; Mak 15.21; Ruk 23.26

Nhym kam me Jeju pa 'amýn mã o mõi.

¹⁷ Ne kam me kum ikrei'ã pĩte'y'ã dji nhym arým ta amikadjy kumýn o mõi, krãnhre'ýr o mõi. Krãnhrebê me krã'i'ýr ne o mõi. Mebê idjaer kabênkam ne me me krã'imã Gogota jarê.

¹⁸ Nãm me o mõi arým kam o bõx ne arým pĩte'y'ã Jejumã o iten kàjmã kudja nhym wajêt. Nhym kam me pĩte'y'ã ar ja amãnhkrutmo ite nhym ar aktã Jeju nhijên wajêt.

¹⁹ Nhym Piratu mýj Jeju axweja'ã pi'òk no'òk ne. Nãm pi'òkkam memã kum,

—Mebê idjaer nhõ bënjadwýr rax ne ja. Krĩraxbê Nadjarekam Jeju. Nãm ã pi'òkkam no'òk ane. Nhym me kunĩ kute omũnh kadjy me Jeju nhimõkri kunhõ.

²⁰ Nhym kam mebê idjaer krãptĩ pi'òk pumũn arê. Krĩrax kuri ne me kute pĩte'y'ã Jeju nhõr djã. Nhym kam me krãptĩ 'ýr ban bõx ne pi'òk jarê. Apýnh me kabênkam ne no'òk. Mebê idjaer kabênkam no'òk ne me mebê kregu kabênkam no'òk ne me kabênbê Raxinakam no'òk.

²¹ Nhym kam mebê idjaer kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadwýr Piratumã kum,

—Kwãrĩk wãnh pi'òkkam memã kum, “Mebê idjaer nhõ Bënjadwýr rax”, anhýr kêt. Ate gédja ga pi'òkkam memã kum, “Nãm amijo 'èx ne memã kum, 'Ibê mebê idjaer nhõ bënjadwýr rax', anhýro ba.” Dja ga ã pi'òk no'òkkam memã anen 'ã anhõ gê me omũ, ane.

²² Nhym Piratu arkum,

—Kati. Arým ne ba mrãmri 'ã pi'òk no'òk ne. Kwãrĩk wãnh rã'ã, ane.

²³ Nãm me krãkamngõnh ar pĩte'y'kam Jeju nhõ. Ne kam ar kute abenmã õ kubêkã ngrãnhmã. Nhym ar 'õ amijo õ kubêkã ja pytã. Nhym ar 'õ amijo ja pytã. Nhym ar 'õ amijo ja pytã. Ne kam ar inõkãti ja'ýr bõx. Ne ar kunĩ kum kĩnh. Nhym inõkãti pydji.

²⁴ Nhym ar abenmã kum,

—Kwãrĩk wãnh gwaj abenmã kokjêr kêt. Gwaj pykakam kên kryre rên kôt kuman bajõ amim inõkãti by, ane.

Amrêbê: ne me bakukãmãre ja jarê. Me Metĩndjwýnh Kra kabên jarên memã kum, “Dja me abenmã ikã ngrãn ikã ja'ã kên kryre rên kôt 'õ amim kuby.”

Nãm me bakukãmãre ã memã anen arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym me aben djõ'ã arêho mõi. Arêho mõi tãmtã arým 'ýr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam ne arým 'ýr o bõx nhym me arým ã Jeju nhõ kubêkão anhýrkumrêx.

²⁵ Nhym nã kanikwýnh, nãmê ar axikôt apõxjadwý dja. Nhym Marij 'odjwý, mjên nhidjibê Krõpa adjwýnhdjwý dja. Nhym Marij Madarenadjwý dja.

²⁶ Nhym Jeju arým nã, kurũm katorja pumũ. Nhym kôt ba djwýnh, kum abêja nã

kuri dja nhym omũ. Nhym arým kôt ba djwýnh ja'ã nãmã kum,

—Ë, me'õ nire. Be, tãmwãbê ne arým akra, ane.

²⁷ Ne kam kôt ba djwýnhmã kum,

—Ë, tãmwãbê ne arým anã, ane. Nhym kam arým õ kikremã o mõn arým o djuw mex ar o ba.

Tyk'ã ujarênh.

Mat 27.45; Mak 15.33; Ruk 23.44

²⁸ Nhym kam arým kute inomã àpênh djà mênhkam memã kum, “Arým imã kôr”, ane. Amrêbê: ne me bakukãmãre Jeju kabên ja jarên memã kum,

“Arým imã kôr.”

Nãm me ã anen arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym me aben djô'ã arênhõ mõ:. Arênhõ mõr tãmtã arým 'ýr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam ne Jeju arým kum kôrkumrêx ne arým memã kum, “Arým imã kôr”, ane.

²⁹ Nhym wãnh pidjô kangô kadjà ngôn'h'òkam ipun djà. Nhym me ngôn puror pôn'h djà jakritaja kangômã adjà nhym kam ipu. Nhym me pîbê ixôpu idjamã adjàn kam kãjmã kum kungãn ajkwamã adjà.

³⁰ Nhym arým kaôn pidjô kangô kadjào ikõ. Ne kam memã kum,

—Arým ne ba idjapênhõ tên inomã kumê, ane. Ne kam ta aparmã krãn tu amitĩnmã iren ta arým ty.

³¹ Be, pi'òk rãrãr nêje arým akamãt 'ýr nhym mebê idjaer arým êje õ mýjja kupênhõ kumex. Nhym kam mekam me kwý Piratu'ýr mõn kum,

—Ë, dja me pîte'y'ã ar arija 'i kukê gê ar on ty. Dja ar on ty nhym me on ar adjà. Ne kam pi'òk rãrãro bikênh kêt, ane.

³² Nhym arým 'ýr me krãkamngôn'h jano nhym me 'ýr mõn 'ýr bôx. 'Ýr bôx ne kumrêx ja te'i kukê ne ajte ja te'i kukê.

³³ Nhym ar ipôkri Jeju wajêt nhym me 'ýr bôx. Nhym amrêbê tyn wajêt nhym me arým omũ. Ne kam kute te'i kukênh kêt.

³⁴ Nhym arým krãkamngôn'h'õ õ kãxo nãnh jarĩn arým o pênãt'ãnh kanhuw. Kanhuw nhym kamrômê ngômê akàn arým prõt ne.

³⁵ Ba ne ba omũn me amã kôt 'ã ajarê. Mrãmri katãt me amã 'ã idjujarênhkumrêx. Mrãmri ije omũnhkumrêx ne kôt me amã 'ã ajarê. Me aje tu amim markumrêxmã ne ba me amã arê.

³⁶ Amrêbê: ne me bakukãmãre tãmja jarên memã kum,

“Be, 'i'õ dja me kwýnh kêtumrêx”, ane.

³⁷ Ne kam ajte arên memã kum,

“Dja me kanhuw ne arým omũnho dja”, ane.

Metĩndjwýnh kukwakam ne me memã anen arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym me aben djô'ã arênhõ mõ:. Arênhõ mõr tãmtã arým 'ýr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam ne 'ýr o bôx. Nãm me te'i kukênh kêt ne arým kanhuw. Me bakukãmãre kute 'ã pi'òk no'òk kôtõ.

Me kute adjàr.

Mat 27.57; Mak 15.42; Ruk 23.50

³⁸⁻³⁹ Nhym kam Jôdje Armatê, kubê ne Jeju kôt ba djwýnh'õ. Mebê idjaer rũnh pymaje kute memã amijarênh kêt ne. Kubê Jejukôt ba djwýnh'ã kute memã amijarênh kêt ne. Ne kam arým Piratu'ýr tên kum,

—Ba Jeju kaban o rwýn o tên adjà, ane. Nhym Piratu kum, “Ajrã”, ane. Nhym kam arým amũ tẽ. Amũ Nikodemu'ýr tên 'ýr bôx. Nikodemu ne amrêbê akamãtkam Jeju'ýr bôx nhym ar abenmã kabêno nhý. Nikodemu ja'ýr ne Jôdje bôx nhym ar ro'ã Jeju'ýr tẽ. 'Ýr tẽm kêttri ne Nikodemu arým Jeju kadjy kudjý djào atomkumrêx. Utĩ'ã akrekam utĩ: kute 50 kiru pyrãk. Miramê arômê ne abenkam o akã. Nãm kudjý djà tun arým Jôdjemê ro'ã Jeju'ýr o tên 'ýr o bôx.

⁴⁰ Ne kam arým pîte'y kurũm Jeju kaban o ruwn arým kudji. Ne kam rinhuo kubêkào prĩne o kupu. Ar kupu djãkôt me kudjý djà jadjuw ne o kupu. Mebê idjaer kukràdjã kôt ne me ã me tyko ane.

⁴¹ Nhym wãnh me kute pîte'y'ã nhôr djà kuri pidjôkô'õ. Ne kam kênkre'õ. Kênkre ny. Kraxje me kute kam me'õ jadjãr kêt rã'ã.

⁴² Nãm ar Jeju kupun kumýn o tẽ. O tên arým kênkrekam adjà. Arým pi'òk rãrãr bôx 'ýr nhym kam ar amibêx ne me kute nhôr djà kuri kênkrekam adjà. Kênkrekam adjà nhym ar'ã akamãt ne. Nhym kam ajte akati. Nhym kam ajte akamãt ne.

20

Akubyn tñ ne kator:

Mat 28.1; Mak 16.1; Ruk 24.1

¹ Nhyam ajte akati 'ÿr, pi'òk kamrêk 'ÿr nhyam Marij Madarena arÿm kênkre'ÿr tèn 'ÿr bôx. 'ÿr bôx nhyam me kute kênpoò kênkre'ã ijêja arÿm amijã kutan kre jakàja'ã dja nhyam Marij arÿm omũ.

² Ne kam akubyn prôt ne arÿm Ximão Pedru'ÿr bôx ne kôt ba djwÿnh'õ jadjwÿ 'ÿr bôx. Jeju kum abêja 'ÿr bôx ne arkum,

—Arÿm ne me kênkre kurũm Bënjadjwÿr djwÿnho kato. Nãm me nhÿnh o mõn kudji, ane.

³⁻⁴ Nãm kum ane nhyam kam Pedrumẽ kôt ba djwÿnh 'õdjwÿ ar arÿm tu kênkre'ÿr prôt ne. Nhyam kam kôt ba djwÿnh 'õja arÿm Pedru ren kumrêx kênkre'ÿr bôx.

⁵ 'ÿr bôx ne kênkre'ã ibôn te kre kamũnho dja. Nhyam rinhuo kubêkãbit nõ nhyam omũ. Ne kam kênkremã àr kêt.

⁶ Nhyam kam Pedru arÿm kôt bôx ne tu kênkremã 'ÿr wadjã. Ne kam rinhuo kubêkã pumũn krã kupu djãja pumũ.

⁷ Nhyam krã kupu djãja rinhuo kubêkãmẽ ro'ã nõr kêt. Jeju ne prĩne krã kupu djã krã mex ne kudji nhyam ate nõ.

⁸⁻⁹ Nhyam kam kôt ba djwÿnh kumrêx bôxja kênkremã wadjàn arÿm omũ. Omũn arÿm amim,

—E kum, mrãmri ne akubyn tñ ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrêx. Bir, ar kute omũnh kêttri ne ar amim,

—Mrãmri ne arÿm tyn akubyn tñ kêt, anhÿro ba. Ne ren mrãmri Metĩndjwÿnh kabên'ã pi'òk no'òk markumrêx ne ren amim,

—Be, mrãmri dja akubyn tñ, anhÿro ba. Nhyam be, kati. Ar kute pi'òk mar kêt. Kam ne ar kute kupu djã nõrkôt omũnh kêttri amim, “Akubyn tñ kêt”, anhÿro ba. Ne kam kênkremã 'ÿr wadjàn arÿm omũn amim,

—E kum, mrãmri ne akubyn tñ ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrêx.

Kute Marijmã amijo amirĩt.

Mat 28.9; Mak 16.9

¹⁰ Nãm ar kênkre kamũn kam akubyn ar õ kikremã tẽ.

¹¹⁻¹² Nhyam Marij ar pãnh kênkre'ÿr bôx ne bõm arek mÿro dja. Nãm mÿro djan

arÿm kênkre'ã ibô. Nhyam kênkre kad-jwÿnhbê Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh amãnhkrut nhÿ. Ar õ kubêkã jaka. Jeju nõr djã'ã ar nhÿ. Nhyam ja krã nõr djã'ã nhÿ nhyam ja te nõr djã'ã nhÿ. Nhyam Marij kênkre'ã ibôn arÿm ar omũ.

¹³ Nhyam ar kum,

—Me'õ nire, mÿkam ne ga amÿro dja? ane.

Nhyam arkum,

—Inhõ Bënjadjwÿr djwÿnh ne me'õ kênkre kurũm o katon o mõn nhÿnh kudji. Ije ir djãkôt omũnh kêt kam ne ba imÿro dja, ane.

¹⁴ Nãm arkum anen arÿm mũm akêx. Mũm akêx ne arÿm Jeju pumũ. Djã ne tu omũ? Kati. Kute omũnh kêt.

¹⁵ Nhyam kum,

—Mÿkam ne ga amÿro dja? Mÿj me'õ ne ga abej? ane.

Nhyam Jejuo kute pidjôkô pumũnh djwÿnh pyrãk ne kum,

—Õ kum, ga aje nhÿnh o amõr ne ir jabej imã akre. Dja ba 'ÿr tèn arÿm amrẽ o tẽ, ane.

¹⁶ Nhyam kum, “Marij”, ane.

Nhyam kam 'ÿr akêx ne kum, “Rabi”, ane. Be, me bakabênkam ne gu me ren kum, “Ujarênh djwÿnh”, ane. Nãm kum, “Rabi”, anen arÿm o tÿm.

¹⁷ Nhyam kum,

—Kwãrĩk wãnh ijo atÿm kêt. Imã anhire. Kraxje Ibãm'ÿr idjãbir kêt ne ga ijo tÿm. Tèn ikamyre arkum ikabên jarên arkum, “Jeju ne ar amã, 'Arÿm Ibãm'ÿr idjãbirmã. Ibãmbê ne ar Abãm. Arÿm Itĩndjwÿnh'ÿr idjãbir ne itẽmmã. Itĩndjwÿnhbê ne ar Atĩndjwÿnh', ane. Dja ga tèn ã ikamy arkum ane.” Nãm ã Jeju Marij Madarenamã ane.

¹⁸ Nhyam arÿm kôt ba djwÿnh'ÿr tèn ar'ÿr bôx. Ne arkum,

—Arÿm ne ba Bënjadjwÿr djwÿnh pumũ, ane. Ne kam Jeju ajbir kute kum kabên jarênhja kôt arÿm arkum arê.

Kôt ba djwÿnhmã kute amijo amirĩt.

Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.36

¹⁹ Nhyam kam arÿm pi'òk kamrêkkam akamãt. Nhyam kam kôt ba djwÿnh ar arÿm prĩne amijã ijên nhÿ. Mebê idjaer rũnh pymaje ne ar ar bikprõnh djãkam amijã ijên nhÿ. Nhyam kam Jeju bôx ne tu ar aêrbê ar'ÿr wadjàn ar ipôkri dja. Djan arÿm arkum, “On ar adjumar mex”, ane.

²⁰ Nãm arkum anen arým arkum ikrakam kàxiràx djwa kre jakren ajte pênàt'ãnh kàxdjwa kre jakre. Nhyim ar kute mrãmri ar ò Bënjadjwýr djwýnh pumũnhkumrêxkam kĩnhkumrêx ne.

²¹ Nhyim kam ajte arkum,

—On ar adjumar mex. Amrêbê ne Ibãm me'ã imã karô. Pykakam me kum kĩnh kêtja'ýr itêm'ã ne imã karô ba amrê tẽ. Dja badjwý Ibãm kudjwa jakam me'ã ar amã karô. Ar aje ikudjwa me'ýr atêmmã ne ba ar amã me'ã karô, ane.

²² Nãm arkum anen arým ar akôn arkum,

—Gê on Metĩndjwýnh Karô ar ajo ba.

²³ Dja ar ajo ba gar kôt me kwý axwe maro akno. Nhyim kam Metĩndjwýnh ar akôt me axwe maro akno. Nâr gar me kwý axwe maro abiknor kêt nhyim kam Metĩndjwýnh me axwe maro biknor kêt. Nãm Jeju ã arkum anen arým mã tẽ.

Tômema kute amijo amirĩt.

²⁴ Nhyim Tôme Djidjimu. Jejukôt ba djwýnhbê 12'ô. Tôme ne kute ar bikprônň djakam arkôt ýr kêt ne kute Jeju pumũnh kêt. Jeju mã tẽ nhyim kam ar Tômema kum,

²⁵ —Arým ne bar Bënjadjwýr djwýnh pumũ, ane.

Nhyim arkum,

—Tô nhýnh? Ne ba ren ikrakam kàxiràx djwa kre pumũn ren kôt inhikra'i jadjàn ren pênàt'ãnh krekôt inhikra jadjà. Be, kambit ne ba ren tu amim markumrêx ne amim, “Mrãmri ne akubyn tĩnkumrêx”, ane. Nhyim be, kati. Akubyn tĩn kêt. Nãm ã Tôme arkum ane.

²⁶ Nhyim kam arým ar'ã akatibê 8 apêx nhyim kôt ba djwýnh ar ajte bikprônň djakam nhý. Nhyim Tômedjwý arým ar ikô'ã nhý. Nhyim ar ajte prĩne mebê kikre'ã ijê. Ar nhý nhyim kam Jeju ajte tu wadjàn arým ar ipôkri djan arkum, “On ar adjumar mex”, ane.

²⁷ Ne arým Tômema kum,

—Ajrã. Amrê anhkra 'io goja inhikra kupên omũ. Ne amrê ipênàtkam krekôt goja anhkra jadjà. Kwârĩk wãnh ijã amim, “Kati. Nãm 'êx”, anhýr kêt. On tu amim imarkumrêx, ane.

²⁸ Nhyim Tôme kum,

—Inhõ Bënjadjwýr djwýnh, Itĩndjwýnh, ane.

²⁹ Nhyim kum,

—Tôme, ga aje ipumũnhkôt ne ga arým tu amim imarkumrêx. Nhyim be, me kute ipumũnh kêt djwý. Djãm me kute ipumũnh kêt ne tu amim imarkumrêxkam kaprĩmã? Kati. Dja me te ipumũnh kêt ne tu amim imarkumrêx ne arým kĩnhkumrêx. Ne kĩnh katàt ajakre. Nãm ã Jeju kum ane.

³⁰ Be, kôt ba djwýnh kute omũnh ne kute raxmã kator kadjy ne Jeju kute mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhípêx. Ne me punu krãptĩo mex. Ije ar amã mýjja kwý'ã idjujarênh ne ije 'ã pi'ôk no'ôk ne ja. Djãm kunĩ'ã ne ba pi'ôk no'ôk? Kati. Pi'ôk jakam ne ba kwýbit'ã pi'ôk no'ôk ne.

³¹ Be, mýj kadjy ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne? Bir, dja gar pi'ôk jarên aman arým tu amim Jeju markumrêx ne amim,

—Mrãmri ne Jejubê gwaj banhõ Bënjadjwýrbê kumkatikumrêx. Mrãmri kubê Kritukumrêx. Mrãmri kubê Metĩndjwýnh Krakumrêx, ane. Ja dja gar pi'ôkkam arên aman tu amim markumrêx. Tu amim markumrêx ne arým Jejukôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ba ar amã 'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

21

Kôt ba djwýnh kute kabênkôt tep kumex pynênh.

¹ Nãm Jeju ã kôt ba djwýnhmã amijo amirĩto ane. Tyk ne akubyn tĩnkam ã arkum amijo amirĩto ane. Ne kam ajte kute imôtibê Xiberij'ãnh kute arkum amijo amirĩt kadjy.

² Nhyim kôt ba djwýnh kwý imô nokà'ã ar ba. Ximão Pedrumê Tôme Djidjimumê Natanajeumê Djebedêu kute ar adjwýrmê kôt ba djwýnh amãnhkrut 'ôdjwý ar ba. Natanajeu ne pykabê Garrêjakam krĩbê Kanakam abatãnh djã.

³ Ar ngô nokà'ã ar ba: nhyim Ximão Pedru arkum,

—Ba on tep kwý pynê, ane.

Nhyim ar kum,

—Bar akôt tẽ, ane. Ne kam tẽn kàkam nhýn kam nox ne. Ne kam ar kryreti rênho ba. Ne ar rênho ba: nhyim ar'ã akamãt. Nhyim ar ar o ba: nhyim arým ar'ã akati tẽ nhyim tep kêt mex ne.

4 Ar'ã akati tẽ nhym Jeju arým bôx ne akàx'ã dja. Nhym ar kute nokre pumũnh kêt ne.

5 Jeju akàx'ã dja:n kam amũ arkum kabên ne arkum,

—Akmere ar, djã ne gar tep'õ pynê? ane. Nhym ar kum, “Kati”, ane.

6 Nhym arkum,

—Ar kà djubôk'ãnh ajte kryreti mên arým kwý pynê, ane. Nhym kam ar arým kà djubôk'ãnh kryreti mē. Nhym arým tep kume:x ne. Nãm ar arým tep kumex pynê ne arým te: kute o àbirmã nhym utĩ: ne.

7 Nhym kôt ba djwýnhja, Jeju kum abêja, Pedrumã kum,

—E kum be, Bẽnjadjwýr djwýnh ne dja, ane. Nhym Pedru kuman amikajgo pumũn arým õ inôkati jadjàn kam tu Jeju'ýr nox ne 'ýr bôx.

8 Nhym kôt ba djwýnh 'õdjwý ar kà ngrire 'õkam arým akàx'ýr mō. Akàx'ýr tep kamênho mō. Amybým ne akàx nhym ar ar tepo ba. Akàx'ýr 'ã akrebê 90 metu.

9 Nãm ar tep kamênho mō:n arým akàx'ýr o bôx. 'Ýr o bôx ne arým o wabi. Nhym arým kute tep prã'ã bôr ikwã nhym ar omũ. Nhym djwýdjwý kuri ikwã nhym ar omũ.

10 Nhym kam Jeju arkum,

—Amrê ar aje tep pynênh kwýo tẽ, ane.

11 Nhym Pedru arým 'ýr tẽ. Kryretikam tep rũnh krãptĩ. 'Ýr ne tẽ nhym kryretikam tep rã'ã nhym bjêro mō:n akàx'ã arým kumē. Nhym tep'ã akrekam kubê 153. Nãm te tep rũnh krãptĩn kute kryreti rênh kêt ne.

12 Nhym kam Jeju arkum,

—Amrê ar mōn anhõ kwý krê, ane. Nhym ar 'ýr mōn arek dja. Ar arým kute amim õ Bẽnjadjwýr djwýnhkôt kute markam ar 'õ kute kum, “Bẽnjadjwýr djwýnh, djãm ga”? anhýr prãm kêtumrêx. Nãm ar arek umaje dja.

13 Nhym kam Jeju arým ar'ýr tẽn arkum djwýmē tep ngã. Nãm ã Jeju arkum amijo amirĩto ane.

14 Be, Jeju akubyn tĩn nhijukri ne amũja'ã arkum amijo amirĩt. Ne ajte arkum amijo amirĩt. Ne akati jakam ajte kute arkum amijo amirĩt ne ja.

Kute Pedrumã akubyn kum àpênh kadjy kabên jarênh.

15 Jeju arkum kungã nhym ar arým o nhý, õ kwý krêno nhý. Ne kam õ kwý krên pa nhym Jeju arým Ximão Pedru kukij. Djônaj kute Ximão djirja. Nãm kukij ne kum,

—Ë Ximão. Djãm amã ijabê? Djãm amã ijabêo aje ar ja kunĩ jakrenh? ane.

Nhym kum,

—Nã Bẽnjadjwýr djwýnh, imã ajabê. Ga arým ama, ane.

Nhym kum,

—Inhõ me ne me kute mrykĩ'ãtomti krare pyrãk. Dja ga memã ikabên jarênhõ aba. Dja ga memã ikabên jarênhõ kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomtio ba djwýnh kute õ krito djuw mexo ba pyrãk. ã memã ikabên jarênhõ ane, ane.

16 Ne kam ajte kum,

—Ë Ximão, djãm amã ijabê? ane.

Nhym kum,

—Nã Bẽnjadjwýr djwýnh, imã ajabê ga arým ama, ane.

Nhym kum,

—Inhõ me kute mrykĩ'ãtomti pyrãk dja ga ar meo aba, ane.

17 Ne kam ajte: kum,

—Ë Ximão, Djônaj kra, djãm amã ijabê? ane.

Nhym arým kaprĩre. Kute kum, “Djãm amã ijabê”? anhýro amãnhkrut ne ikjêkêtkam ne arým kaprĩre ne.

Nãm Jeju kum ane nhym kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, ga ne ga aje mýjja kunĩ mar. Imã ajabê ga arým ama, ane.

Nhym Jeju kum,

—Inhõ me kute mrykĩ'ãtomti pyrãkja dja ga memã ikabên jarênhõ aba.

18 Be, ajabatàn nykam ne ga amipre djào amipren kam ga aje amim pry'ã karõ kôt mrã. Nhym be, abêngêttekam dja ga me'õmã apa bẽ nhym apren apa 'amýn 'ýr ajo tẽ. Te atêm prãm kêt nhym 'ýr ajo tẽ, ane.

19 Be, me kute Ximão Pedru bĩn kukãm ne Jeju ã kum ane. Pedru dja me kubĩ nhym arým ty. Dja ã tyko ane nhym me arým kôt Metĩndjwýnh raxmã kato. Nãm kum anen ajte kum,

—Be, dja ga mã ikôt ajkamē, ane.

²⁰ Nãm Ximão Pedrumã ane nhym arým akêx ne kôt ba djwýnh 'ôdjwý pumũ. Jeju kum abêja pumũ. Tãm ne amrêbê ar àkuro ýrkam Jeju'ýr ajkamên kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, mýj me'ô ne kute akurê djwýnhmã akangamã? ane.

²¹ Nãm Pedru kôt ba djwýnh ja pumũn kam 'ã Jejumã kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, mýj dja tãmwãdjwý kam nê? ane.

²² Nhym Jeju Pedrumã kum,

—Be, dja ba akubyn bôx nhym tïn rã'ã jabej. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Nhym be, ije adjãpênh djã'ã amã karôja dja ga kôtbit ajamak bën ne o aba. Ba dja ga mã ikôt ajkamê, ane.

²³ Nhym kam Jeju kukwakam me kute abeno kamyja kute Jeju kabên mar kêt ne arĩk 'ã abenmã kum,

—Be, dja kôt ba djwýnh wã tyk kêt kumrêx, ane. Nhym be, kati. Djã ne kum, “Dja tyk kêt”, ane? Kati. Nãm Pedrumã kum,

—Be, dja ba akubyn bôx nhym tïn rã'ã jabej. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Nhym be, ije adjãpênh djã'ã amã karô dja ga kôtbit ajamak bën ne mã ikôt ajkamê, ane. Jabit Jeju Pedrumã arê. Tãm ne ja.

²⁴ Ba Jeju kôt iba djwýnh ne ba me amã Jeju djãpênh'ã ajarê. Ije àpênh pumũnhkôt ne ba katàt me amã 'ã idjujarênhkumrêx ne arým 'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne bar ije markumrêx.

²⁵ Djãm ije apýnh àpênh djã'ã pi'ôk no'ôkja djãm jabit ne Jeju ipêx? Kati. Ije pi'ôk no'ôk kêttri ne ba amim,

—Ne ba ren àpênh kunĩ'ã pi'ôk no'ôk nhym ren arým pi'ôk kume:x. Ne ren apýnh pyka djãri kunĩkôt ren pi'ôk me akrenh mex ne. Nhym be, kati. Jeju djãpênh jabit ne ba 'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

Metĩndjwýnh Karõ kute meo ba'ã ujarẽnh ne ja.

Ruka ne ajte me bakunĩ kadjy Teopiremã pi'òk no'òk ne. Òbê ja ne kum Jeju'ã ujarẽnh tẽn àbir djãmã kumẽ. Ne kam jakam ajte Jeju àbirkõt arẽ ne kam Metĩndjwýnh kute Amikarõ janor nhym kute me 'amýnh tỳx'ã ajarẽ. Jeju pykabê ar bari kute ò me jao atom ne kam arým kàjkwamã àbirkam kute ar meo ba rã'ã ne kute memã Amikarõ janor ne o meo tỳx ar o ba nhym me kute Jeju puma proobit mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx ar o baja'ã ujarẽnh tẽ. Jejukõt ba djwýnh ne uma proo arkum me uma kêt mex ne memã 'ã ujarẽnh ba nhym me tu amim markumrêx ne 'ã bikprõnho dja. Be, nhym Ruka ja kunĩ'ã ajarẽ ne kam ajte Pedru'ã ajarẽ ne kam atãri Paur'ã ajarẽ. Djãm Jeju kute amim mebê idjaerbit pytãr ne ar meo bamã? Kati, kute pyka kunĩkõt me ja kunĩ pytãrmã. Pedru ne memo krax nhym kam Paur mrãmri apýnh me ò pyka djãri kunĩkõt me'ýr mrãn prĩne memã 'ã ujarẽnh ba. Amrêbê ne Paur kum Jeju nhõ me ja kurêkumrêx ne prĩne meo bikênh ar o ba nhym kam Jeju kum amijo amirĩt nhym arým tu amim Jeju markumrêx ne kum abên kam kabênkõt pyka kunĩkõt me'ýr mrãn memã Jeju'ã ajarẽ nhym kam me tu amim markumrêx ne kam 'ã akuprõ.

Jeju djàbir'ã ujarẽnh kadjy ne ja.

Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.46

¹ Be, ga Teopire, amã ne ba amrêbê pi'òk no'òk ne. Pi'òk wãkam ne ba Jeju djàpênh kraxkurũm, kabên kraxkurũm prĩne amã 'ã idjujarẽnh tẽn 'ã amã pi'òk no'òk ne.

² Pi'òk no'òko tẽn kam arým àbir'ãnh amã 'ã ajarẽnh arým 'ãnh pi'òk no'òk krãta. Be, Jeju kumrêx ne amijo me kwý pytã. Amijo me kwý pytãr arým àpênh djã'ã arkum karõ. Metĩndjwýnh Karõ kukwakam 'ã arkum karõn ar anon arým kàjkwa djwýnhmã wabi.

³ Be, àbir kêttri ne tokryn tyn akubyn tĩn ne arým arkum amijo amirĩt ar o ba. Mýj kadjy ne arkum amijo amirĩt ar o ba? Bir, dja ar tĩnkõt omũn arým mã memã kum,

—Mrãmri ne akubyn tĩn. Ar ba ne bar akubyn tĩnkõt omũnh krãptĩ, anhýro ba. Ar kute ã memã anhýro ba kadjy ne arkum amijo amirĩt ar o ba. Nãm arkum amijo amirĩt ne mã arkum ujarẽnh ba. Metĩndjwýnh kute amim me utãrn ar meo ba'ã arkum ujarẽnh ba. Akubyn tĩn'ã arkum amijarẽnh ar o ba: nhym arým 'ã arngrobê 40 apêx.

⁴ 'ã arngro apêx kêttri ne ar ajte Jejumẽ ro'ã abeno akuprõ nhym arkum 'ã karõn arkum,

—Kwãrĩk wãnh Djeruxarẽ kurũm ar akator kêt ne ije amrêbê ar amã gwaj Babãm kabên jarẽnh kõt Metĩndjwýnh Karõ jabej ajkam ama.

⁵ Be, Djuão Metĩndjwýnhmã ngõmãbit me angij. Nhym be, dja ar ajã arngro krãptĩ apêx kêt nhym Metĩndjwýnh arým ar amã Karõ jano nhym raxo ar akadjwýnhbê nhýn ar ajo ba. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁶ Nhym kõt ba djwýnh Jeju àbir kutã 'ã akuprõ. Be, me bajtemmã ne mebê idjaer àpênh tũm. Ar 'ã akuprõn kukij ne kum,

—Ë, Bẽnjadjwýr djwýnh, djãm jakam dja ga me bajtembê me babê idjaero amiptãn ar me ijo aba? ane.

⁷ Nhym arkum,

—Bir, gwaj Babãm djwýnh ta ne kute mar. Kabênkõt dja aje arênhwã'ã akati nãr 'ã mytyrwý bõx. Kute ar amã 'ã akati jarẽnh ar aje mar prãm kêtikumrêx.

⁸ Nhym be, dja Metĩndjwýnh Karõ ar akam ruw ne ar amã tỳx jadjã gar arým kukwakam atỳx ne. Ne kam ijã memã adjujarẽnh ar aba. Krĩraxbê Djeruxarêkam ijã memã adjujarẽnh ar aba. Ne amibu'ã pykabê Djudejakam apýnh me krĩ djãri kunĩkõt ijã memã adjujarẽnh ar aba. Ne amũ pykabê Xamarijkam apýnh me krĩ djãri kunĩkõt ijã memã adjujarẽnh ar aba. Ne amũ: pyka kunĩ kõt aba:n apýnh me ba djã kunĩkõt me'ýr aban bõx ne memã ijã adjujarẽnh ar aba.

⁹ Nãm ã Jeju arkum anen arým kãjmã tẽn. Kãjmã tẽn nhym ar omũnho ku'ê. Nhym kakrã arým o akno nhym ar arým omũnh kêt ne.

10 Abej rĩto ku'ê rã'ã nhym arým Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut tu ar kuri dja. Ar õ kubêkã jaka.

11 Ar kuri djan arým arkum,

—Ë, pykabê Garrêjakam ar ajabatãnh, mýkam ne gar kãjkwa jabêno aku'ê? Arým ne Jeju ar abê kãjkwa djwýnhmã wabi gar omũ. Dja gar akubyn rwýkkõt djwý ã omũnho ane. Nãm ã Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh arkum ane.

Maxij kute Djuda tykkam pãnh àpênh djã 'amýnh ne ja.

12 Nhym kam ar ar ku'ê djã kurũm, krãnhbê Oriwêre kurũm akubyn Djeruxarê'ýr tẽ. Mebê idjaer ne me amikukràdjã kõt me tyk djã kêt djãkam pi'òk rãrãrkam nĩjar mrãnh kêt. Me mrãnh'ã akreo kirometu pydjibit. Me kukràdjã kõt ar akubyn Djeruxarê'ýr tẽmo kute kirometu pydji pyràk.

13 Ne kam bõx. Bõx ne kýrũm kumoka'ê'ýr wabi. Ar bikprõnh djãmã wabin nhý. Pedrumẽ Djuãomẽ Xijagumẽ Ængremẽ Piripimẽ Tõmemẽ Batormemẽ Matêumẽ Xijagumẽ Ximãomẽ Djuda ar nhý. Aupêu ne Xijagu ja dji. Ximão ja ne idji kakritbê Xerodji. Djuda ja ne Xijagumẽ ar axikõt apõx.

14 Ar ja kunĩ axikõt amim Jeju maro nhýn mã Metĩndjwýnhmã kabêno nhý. Mã kum meo à'wýro nhý. Nhym me niredjwý kwý nhý. Jeju nãbê Marijdjwý nhý. Jeju kamy ar axikõt ar apõxja ar adjwýnhdjwý nhý.

15 Nhý: nhym ar'ã akati kwý apêx nhym Pedru arým kãjmã Jejukõt ba djwýnh nhipõkri dja. Arým ne me krãptĩbê 120. Kãjmã djan memã kum,

16 —Akmeremẽ àpnhĩre ar, dja gar ikabênja ma. Be, Djuda ne Jeju'ýr meo mõ nhym kam me pa 'amý. Amrêbê: ne me bakukãmãre Djuda'ã ajarê. Metĩndjwýnh Karõ kukwakam Djuda'ã ajarê. 'À ajarê nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym me aben djõ'ã arêno mõ:. Arêno mõr tãmtã arým 'ýr o bõx. Me bakamingrãnyrekam Djuda arým Jeju'ýr meo mõrkumrêx nhym me arým pa 'amý. Me bakukãmãre Dawi kute 'ã ujarênh kõtõ arým 'ýr meo mõrkumrêx.

17 Be, Djuda kute 'ýr meo mõr kêtri ne Jeju arým amijo utã. Ar iro'ã amijo ar ipytãn arým ano bar kumê ro'ã apê.

18 Jeju te amijo utã nhym kam kurê djwýnhmã kanga nhym me arým pãnh kum ngõnhponho pi'òk kaprĩ ngã. Nhym kam pi'òk kaprĩja pãnh amim pyka'õ by. Nãm pyka byn arým kam tým ne ajkatõr nhym krêx kunĩ ajkapĩ.

19 Nhym kam Djeruxarêkam me ja kunĩ abenmã arêno ipõk ne. Ne kam amikabên djwýnhkam õ pykamã Axêdjama jarê. Nãm ã Pedru memã ane. Me bakabênkam ne gwaj ren Djuda nhõ pykamã pyka kamrõre jarê.

20 Nãm memã anen kam itepã ajte memã kum,

—Be, Djuda tyk ja'ã ne me bakukãmãre amrêbê: mebê idjaer nhõ me ngrer tũm'ã pi'òk no'òk ne memã kum,

“Kwãrĩk wãnh krĩ djã ja kaprý. Gê me'õ kam krĩ kêtumrêx”, ane.

Ne kamã ajte 'ã memã kum,

“Àpênh djãkam djã me'õ pãnh apê”, ane.

Nãm me bakukãmãre ã Metĩndjwýnh kukwakam pi'òkkam ane.

21 Ije ar amã Metĩndjwýnh kabên jarênhja kõt gê me'õ Djuda djãpênh djã 'amý. Ë, bar Jejumẽ ro'ã ar iba. Ar gadjwý ar akwý ne gar Jeju kõt ar aba. Be, Jejumẽ ro'ã ar baba 'õ, dja àpênh djãkam apê.

22 Gwaj baro'ã babamo kraxkam ne Djuão Metĩndjwýnhmã ngõmã me angjêno ba. Gwaj arým kam Jeju pumũ. Gwaj baro'ã ar baba: nhym kam Jeju arým wabi gwaj kam omũnho ino re. Gê Metĩndjwýnh kabên kõt ar ajõ gwaj baro'ã apê. Gwaj baro'ã baje Jeju pumũnhkam djã ar ajõ gwaj baro'ã apê gwaj kam Jeju akubyn tĩnkõt memã badjujarênh ar baba. Nãm ã Pedru arkum ane.

23 Nhym me arkum,

—Be, ar wã, Jõdje Baxabamẽ Maxijmẽ ne ar aro'ã Jeju pumũ, ane. Jõdje Baxaba nhidji 'õdjwýbê ne Juxu.

24-25 Nhym ar arým Metĩndjwýnhmã ar arên kum,

—Ga abê Bênjadjwýr djwýnh. Me kunĩ nhõkre kadjwýnhbê ne ga aje me kabên mar. Ne arým ar amãnhkrutja pumũ. Jeju ne amrêbê ar ijano bar 'ã memã idjujarênh

ar iba. Gê ar ja'õ Djuda pãnh ar iro'ã 'ã ujarênh ar ba. Ga aje amijo ar ja'õ pytãrkõt ar imã o amirĩt. Djuda ne axwekõt Jeju kute ar ijanorjabê amijo kuka. Kwãrĩk wãnh me biknor tokry djãkam wãnh akuno. Nãm ar ã Metĩndjwýnhmã ane.

²⁶ Ne kam ar idji'ã kên kryre no'õk. Ne kam kumê. Ne kam 'ã idji kute amirĩtkõt ar arým amijo Maxij pytà. Nhyh kam me Maxijmã Jeju kute anor'õ jarê. Jeju kute Ar kubê 11 janor kõt ne me arkum arê.

2

Karõ raxo me kadjwýnhbê ým meo ba kadjy ne ja.

Kar 4.31, 8.15, 10.44, 19.2

¹ Arým ne mebê idjaer bikprõnh djã nhõ akati nhidjibê Pêxiko. Kam arým Jejukõt ba djwýnh kunĩ axikõt amim Jeju man ro'ã nhỹ.

² Ro'ã nhỹ: nhyh ar aêrbê arým kãjkwa kurũm mýjja rãrãk ne arým kikremã wadjã. Mýjja rãrãk kute kõk 'itýx rãrãk pyrãk nhyh arým me kunĩ kuma.

³ Nhyh arým mýjja kute kuwy pyrãk amirĩt. Amirĩto kute me õto bikjêr pyrãk. Ne kam mýj kuwyja arým ar'ã arij. Ar ĩ pýnhkõt ar'ã arij nhyh ar arým abenã omũ.

⁴ Kam ne Metĩndjwýnh Karõ arým ar ĩ pýnhkõt raxo ar kadjwýnhbê nhỹn ar ar o ba. Nhyh ar arým apýnh me bajtem ba djãkam me kabêno kabên ne arým arênhõ dja. Metĩndjwýnh Karõ ta arkum me kabên jangij nhyh kam ar arênhõ dja.

⁵ Metĩndjwýnh Karõ kute ar ar o ba kêtiri ne me ja apýnh me bajtem ba djã kunĩkõt aben kurũm ban bõx. Ne arým myt tãmkam krĩraxbê Djeruxarêkam ar ba. Me bõx ny ja ne me mebê idjaer kukràdjão kukràdjãn kute ar o ba tũm.

⁶ Nãm me Djeruxarêkam ar ba: nhyh arým mýjja rãrãk kato. Nhyh me amybým mýjja man itepato ar'ã aben pydji. Me krãptĩ: bõx. Bõx nhyh Jeju kõt ba djwýnh ar arým apýnh me bajtem kabênkam kabên jarênh mexkumrêxo ku'ê. Ar kute me bõx ny kabên bajtem jarênh mexkumrêx. Apýnh me bõx ny jabatãnh djãkam me

kabênjakam ar kabên jarênh mexkumrêx nhyh me kunĩ arým amikabên djwýnh ma.

⁷ Amikabên djwýnh man kam te kute kraxkõt ar marmã arkam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Je, me kabênja ma. Me ja kunĩ ne me pykabê Garrêjakam abatãnh. Me kute me bakabên mar kêtikumrêx ne arým kam kabên jarênh mexkumrêx.

⁸ Amrêbê me baprĩri apýnh me bakabên djwýnh gu me arým jakam maro dja. Mýj ne me ja me bakabênkam kabên kadjy amijon?

⁹⁻¹⁰ Be, apýnh me bajabatãnh djãbê ne

pykabê

Paxijmê

Medjijmê

Erãomê

Mexomimê

Djudêjamê

Kapadômê

Põtumê

Adjijmê

Bridjamê

Papirijmê

Edjítumê.

Apýnh me bajabatãnh djã ne ja.

Ribijkam pykabê Xireni kuridjwý me bajabatãnh djã'õ.

Krĩraxbê Rõma kurũm me babõxdjwý bakwý babê idjaerkumrêx.

Nhyh me bakwý amrêbê baje mebê idjaer kukràdjão kukràdjã.

¹¹ Kretamê Arabijmê ne me bajabatãnh djã 'õdjwý.

Be, apýnh me bajabatãnh djã ne ja. Nhyh me tu me bajaêrbê apýnh me bakabên djwýnh kunĩkõt kabên jarênh mex. Me bakabên jarênh mex ne arým kam Metĩndjwýnh rax'ã ujarênhõ kumex gu me arým ar kuma. Nãm me bõx ny ã Jejukõt ba djwýnh ar'ã abenmã ane.

¹² Ne arým te kute kraxkõt ar marmã arkam no tyn kumex ne ar umaje umar punuren abenmã kum,

—E kum, mýj'ã ne gu me baje me kabên marja amijakre? ane.

¹³ Nhyh me kwý arkam bẽno ajkên abenmã kum,

* **2:13** Mýjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmê uba kangõmê, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarê.

—Kadjwati kangõ* kumexkam ne me ajbã, ane.

Pedru kute kàj bê me krãptĩ:mã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽn.

¹⁴ Nhyam kam Pedru arỳm kàjmã dja. Jeju kute ar anorbê 11mẽ ar ro'ã kàjmã djan arỳm kàj bê memã kabẽn ne memã kum,

—Me abê idjaer, krĩraxbê Djeruxarẽkam me ar aba kunĩ, dja ga me ikabẽn 'ãno djan ama.

¹⁵ Be, me amãbit ne bar ije kadjwati kangõkam ibibãnh pyrãk. Nhyam be, kati. Ota, kỳjrũm myt nhỹ. Nhỹnh got kỳjrũm myt nhỹrkam kadjwati kangõkam me bibãnh'õ amirĩt ne? Arkati. Ar ba ne bar ibibãnh prãm kêtukumrẽx.

¹⁶ Bar me amã arẽ ga me ama. Bar apỳnh me aba djari me akabẽnkam ikabẽn jarẽn mex ga me ama. Be, amrêbê: Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽn djwỳnhbê Djõwe kute ar ijã ujarẽn kõt ne bar ã ikabẽno ane.

¹⁷ Nãm me bakukãmãremã kum, “Metĩndjwỳnh me bamã, ‘Dja mỳjja kunĩ pykakõt amingrãnh 'ỳr nhyam me kunĩ aminhinomã amimẽn 'ỳr ba arỳm me kunĩmã Ikarõ jano nhyam arỳm meo tuknĩn meo ba.

Me ã pỳnhkõt me kunĩo tuknĩn meo ba. Meo tuknĩ kute mrãmri ne me kute me iby ngõ kapĩ nhyam kute meo tuknĩ pyrãk.

Dja ba Ikarõ jano nhyam akamrer ar, akad-jwỳx ar ikukwakam kabẽn jarẽ.

Nhyam me abatãnh ny nokam mỳjja pumũnh kêt kwỳ amirĩt nhyam me omũ.

Nhyam mebêngêt mỳjja kwỳ pyti.

¹⁸ Apỳnh akati djari wãkam dja ba inhõ àpẽn mymẽ inhõ àpẽn nimã Ikarõ jano nhyam arỳm meo tuknĩ. Nhyam me arỳm ikukwakam ikabẽn jarẽ.

¹⁹ Nhyam me te kute mỳjja marmã kam no tyn kumex kadjy dja ba kàjkwakam mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhípêx. Ne me kute iraxmã kator kadjy pykakamdjwỳ mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhípêx. Dja ba kam me kamrômẽ kuwymẽ kũm tyk nhípêx.

²⁰ Ne myt nokam akamãt kô tyk ne mytyrwỳo me kamrõ. Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute me axwemã pãnh

jarẽn nhõ akati bõx 'ỳr. Kam dja memã ra:xi ne memã umati:re. Dja bõx 'ỳr ba kam arỳm ã mỳjja ane.

²¹ Kam dja me kwỳ ã pỳnhkõt Bẽnjadjwỳr djwỳnhmã amijo a'uw nhyam arỳm me utã. Me ã pỳnhkõt me kunĩ pytã. Nãm Metĩndjwỳnh ã me bamã ane.”

Nãm ã Djõwe Metĩndjwỳnh kukwakam ar ijã ane. Be, djãm ar ibibãnh got? Kati. Ga, me bakukãmãre Djõwe kute ar ijã ujarẽnha pumũ. Djõwe kute ar ijã ujarẽn kõt bar arỳm apỳnh me akabẽnkam ikabẽn jarẽn mex. Nãm ã Pedru memã ane.

²² Ne ajte itepã memã kum,

—Me abê idjaer, dja ga me ikabẽnja ma. Metĩndjwỳnh ne krĩraxbê Nadjarekam Jejujao ba nhyam kukwakam arỳm mỳjja pumũnh kêt nhípêxo ba. Me punuo mexo ba. Te me aje marmã kam ano tyk ne aku'ê kadjy ne kõt aje raxmã akator kadjy ipêxo ba. Metĩndjwỳnh ta ne o ba nhyam arỳm kabẽnkõt me akam mỳjja ba. Me ga ne ga me amrêbê kõt omũn ama.

²³ Tãm ne Metĩndjwỳnh kum ire. Me abê idjaermã kum ire. Mỳjja kunĩ kêttri kute amikukãm mỳjja kunĩ mar kõt ne kum ire. Me kêttri ne arỳm amim 'ã karõ mãmджи. Kute amim 'ã karõkõt ne arỳm me amã Jejumã ire. Nhyam me axwe me akabẽn kõt pĩte'ykam kunhõn kubĩ ga me mekõt ajaxwe.

²⁴ Ga, me arỳm tu tykkumrẽxja pumũ. Mỳj me'õ ta dja akubyn meo tĩn nhyam me ajte mekõt ar ba? Arkati. Me arỳm tu tykkumrẽx. Kam me kute mrãmri ne me kute me uwpre tỳxkam me te: kator prãmje kute amikjẽnho bakam tokryja pyrãk. Jejudjwỳ ne mrãmri tu tykkumrẽx. Nhyam be, djãm tyk rã'ã? Kati. Tyk rã'ã prãm kêtukumrẽx. Metĩndjwỳnh ne arỳm akubyn o tĩn ne. Metĩndjwỳnh ne o kute mrãmri ne me kute me uwpre tỳxkam arỳm 'ãpre bõnh pyrãk nhyam akubyn me ta ajte mekõt ar ba pyrãk.

²⁵ Amrêbê: Kritu ta Metĩndjwỳnhmã amijarẽ. Tyk rã'ã kêt'ã kum amijarẽ. Nhyam me bakukãmãre Dawi arỳm kõt arẽ gu me pi'õkkam omũ. Nãm Metĩndjwỳnhmã kum, “Bẽnjadjwỳr djwỳnh, inokrekam ga amirĩt rã'ã. Ga imẽ amijo akajkepkam dja

me te: idjumar punumã ingrẽkmã.

- 26 Ba kam arỳm inhõkre kadjwỳnhbẽ ikĩnhkumrẽx ne ikĩnh'ã memã amijarẽ. Dja ba inhĩkumrẽx ne akubyn itĩn ne ar iba. Ja kadjy dja ba tu amim akamnhĩxkumrẽx ne ate ikrã.
- 27 Dja ba tyn me tyk ba djakam ar iba. Djãm kam dja ga ikanga? Kati. Djãm inhĩ rerekmã? Kati. Ba ne ba amexo imex. Kam dja ga ikanga kêtumrẽx. Kam ne ba ikĩnhkumrẽx.
- 28 Mỳj dja ba itykkam nẽ? Bir, ga ne ga arỳm imã arẽ. Dja ba akubyn itĩn ne akõt ar iba rã'ã: rã'ã ne. Dja ga ikuri dja. Kam dja ba ikĩnhkumrẽx ne."

Nãm ã Dawi ane nhym Pedru arỳm kõt memã arẽ. Kritu tyk rã'ã kêt'ã memã arẽ.

29 Ne kam itepã Kritu tĩn'ã memã kum, —Akmere, ba prĩne me amã me bakukãmãre Dawi kabẽn'ã ajarẽ ga me prĩne ama. Djãm amijã ne kabẽnja jarẽ got? Kati. Dawi ne amrẽbẽ: ty nhym me arỳm me tyk nhõ kikrekam adjã gu me baje kikre pumũnh rã'ã.

30-31 Be, Kritu akubyn tĩn'ã ne kabẽn jarẽ. Dawibẽ Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh'õ. Nhym kam Metĩndjwỳnh kum kabẽn jarẽnh mãmđjin kum,

"Dja atãmdjwỳ ar aben djõ'ã apõx. Aben djõ'ã apõx tãmtã nhym tũmrãm dja atãmdjwỳja kato. Tãmja dja kubẽ Kritu. Apãnh dja memã nhỹn arỳm kubẽ Bẽnjadjwỳrbẽ kumkati. Ikabẽn pydji ne ba arẽ." Nãm Metĩndjwỳnh ã Dawimã ane nhym arỳm kuma. Kute amidjõ'ã Kritu kator markam ne Dawi Metĩndjwỳnhmã Kritu kabẽn jarẽnh kum,

"Dja ba tyn me tyk ba djakam ar iba. Djãm kam dja ga ikanga? Kati. Djãm inhĩ rerekmã? Kati. Dja ga ikanga kêtumrẽx", ane. Djãm amijã ne Dawi kabẽn ja jarẽ? Kati. Kritu'ã ne arẽ. Bẽnjadjwỳrbẽ kumkati'ã ne arẽ. Kritu dja ã rerek kêt ne akubyn tĩn.

32 Be, Jeju ne Metĩndjwỳnh akubyn o tĩn. Ar ikunĩ ne bar omũ. Jejubẽ ne Bẽnjadjwỳrbẽ kumkati. Kubẽ ne Kritu.

33 Nãm akubyn o tĩn nhym kam wabin arỳm ra:x ne Metĩndjwỳnh djubõk'ãnh me kunĩmã nhỹ. Nhỹ nhym Bãm arỳm kum Karõ ngã. Amrẽbẽ kute kum arẽnhkõt ne

kum kungã nhym kam ajbir ar imã ano. Nhym kam ar ikam ruw ne arỳm ar ijo ba bar arỳm kukwakam me bajtem kabẽn jarẽnh mexkumrẽx ga me arỳm ar ima.

34 Be, mrãmri ne Jeju arỳm wabi. Nhym be, Dawi ne kàjkwa djwỳnhmã àbir kêt. Nãm amrẽbẽ: me bakukãmãremã kum, "Inhõ Bẽnjadjwỳrmã ne Bẽnjadjwỳr djwỳnh kabẽn ne kum, 'Amrẽ idjubõk'ãnh nhỹ, Abẽnjadjwỳr raxkam idjubõk'ãnh nhỹ.

35 Ikam ama ba amrẽ awỳr akurẽ djwỳnhomõ ga me kwỳo apardjan me kwỳnhimex.' Nãm Metĩndjwỳnh ã Kriumã ane."

Nãm ã Dawi me bakukãmãremã ane.

36 Me abẽ idjaer kunĩ dja ga me Dawi kabẽnja man 'ã ikabẽn mar pydji. Mrãmri ne Metĩndjwỳnh Jeju'ã Bẽnjadjwỳrbẽ kumkati mẽnkhkumrẽx. Kubẽ ne Kritukumrẽx, me aje pĩte'y'ã nhõrja tãm. Ja dja ga me amim mar pydji. Nãm ã Pedru memã ane.

37 Nhym me kute ja markam arỳm amim ngryk ne kaprĩre ne. Ne kam arỳm Pedrumẽ Jeju kute ar anorja kunĩmã kum, —Akmere ar, mỳj dja ba me kam amijon? ane.

38 Nhym Pedru memã kum,

—Me on amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Jeju Kritu'yr amijo akẽx. Bar kam arỳm kukwakam kum ngõmã me ajangij. Nhym Metĩndjwỳnh arỳm me ajaxwe maro aknon me akam ngryk kêt ne arỳm me amã Karõ jano nhym ar me ajo ba.

39 Be, Metĩndjwỳnh ne amrẽbẽ me amã Karõ jarẽ. Ne ajte me akramẽ atãmdjwỳmã arẽ. Ne ajte anhỹr bẽ me mõr wãmã arẽ. Kute amiwỳr me 'wỳr kunĩ ne Metĩndjwỳnh arỳm memã Karõ jarẽ. Nãm ã Pedru memã ane.

40 Ne kam ajte memã Metĩndjwỳnh kabẽn kumex jarẽnh axwe nẽje me akre:n ajte memã karõ:. Nãm memã kum,

—Me kamingrãny ja ne me axwekumrẽx. Dja me ã me biknor tokry djakam akuno. Me gop mekõt abiknor kêt kadjy amipytã, ane.

41 Nhym kam me kum kabẽn kĩnh ne tu amim markumrẽx. Nhym kam me arỳm Metĩndjwỳnhmã ngõmã me krãptĩ jangij.

Mebê 3.000 ne me angij nhym me arým mekôt tu amim Jeju markumrêxo ba.

*Me kute Jeju mar kute abeno ôbikwa.
Kar 4.32*

⁴² Nhym me mã Jeju kute ar anorja kukràdjà man kôt ar amijo ba. Ne aben tâ akuprô. Ne Jeju kute aminhĩ'ã djwý jakren kokjêrja tãm ne ajte kute 'ã akren kokjêro krĩ, aben tâ, me kute tyk mar rã'ã kadjy. Ne aben tâ Metĩndjwýnhmã kabêno krĩ.

⁴³ Nhym me te kute mýjja marmã kam no tyk ne kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy Jeju kute ar anorja me aêrbê mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhípêxo ba nhym me kunĩ arým madjà kreti.

⁴⁴ Nhym me kute amim Jeju mar kunĩ ro'ã ar ban kute abenbê mýjja'ô nê kêt ne abenmã abennhõ mýjja ba.

⁴⁵ Ne amũ memã apýnh aminhõ pykamê aminhõ mýjja ngãn pãnh pi'ôk kaprĩ jamý. Ne kam apýnh me ô mýjja kêt mã pi'ôk kaprĩ ngã.

⁴⁶ Ne kam akati kunĩkôt Metĩndjwýnh nhõ kikretikam axikôt Jeju maro krĩ. Ne kam apýnh me ũrkwã kôt Jeju kute aminhĩ'ã djwý jakren kokjêrja tãm ne ajte kute 'ã akren kokjêro krĩ. Ne kĩnhtiren tu aben markumrêx ne ro'ã ô kwý krêno kumex.

⁴⁷ Ne mã Metĩndjwýnhmã kum,

—Imã akĩnhkumrêx. Amexti:re, anhýro kumex. Nhym bu'ã me kunĩ kum me kĩnh. Nhym Bênjadjwýr djwýnh akati kunĩkôt amiwýr me kwýo akêx. Aben totokmã amiwýr meo akêx ne me axwebê me utã. Ne arým me kute amim Jeju mar kôt me umjuw nhym me arým mekôt ar aben pydjio ba.

3

Pedru kute me'ô mrãnh kêt mex.

¹ Ne kam akati 'ôkam arým myt ibô, arým 3 ora nhym Pedrumê Djuão ar Metĩndjwýnh nhõ kikreti'ýr tẽ. Akati kunĩkôt, myt ibôkam ne mebê idjaer kikretikam Metĩndjwýnhmã kabêno krĩ. Nãm ar 'ýr tẽn 'ýr bôx nhym me me'ô mýn o tẽ.

² Adjãkam ne mrãnh kêt nhym me mýn o ba. Akati kunĩkôt ne meo ban kikreti jajkwa krekre kuri krĩ. Ajkwa krekre ja nhidjibê ne Kĩnhtire. Nãm me o ban krĩ

nhym kam me ngjêx kunĩkôt pi'ôk kaprĩ'ã me 'wýro krĩ.

³ Be, nãm me kumýn o tẽn kam ýr. Nhym Pedrumê Djuãomê mekôt ãrmã tẽ nhym ar omũn arým pi'ôk kaprĩ'ã ar ku'uw.

⁴ Nhym Pedrumê Djuãomê 'ýr akêx ne omũ, omũnh týt ne kum, “Amrê ar ipumũ”, ane.

⁵ Nhym arým ar kuman mýjja jabej ar'ýr akêx ne ar omũno nhý.

⁶ Nhym Pedru kum,

—Inhõ kryt jakao pi'ôk kaprĩ kêt ne inhõ kẽn karýro pi'ôk kaprĩ kêt. Nhym be, atemã inhõ mýjja ba amã arẽ. Be, Nadjarekam Jeju Kritu kukwakam on kãjmã djan on mrã, ane.

⁷ Nãm anen tu ubôk'ãnh ikra 'amýn kãjmã aro tẽ. Nhym on parmê parkôn mex

⁸ ne ekruş ne kãjmã dja. Ne arým tẽ. Ne kam arkôt Metĩndjwýnh nhõ kikretimã wadjà. Nãm arkôt arĩ tẽ, kĩnhkumrêxkam arkôt àtor tẽn Metĩndjwýnhmã mextire jarêno tẽ.

⁹ Nãm kum mextire jarêno tẽ nhym me kunĩ arým omũ.

¹⁰ Omũn kam amim nokre pumũn arým abenmã kum,

—E kum, tãmwã ne kikreti jajkwa krekrebê Kĩnhtire kuri amijo à'wýro krĩ. Je tô mýj ne arým kam nẽ? anen te aben kukijn kam no tyn kumex.

Me krãptĩmã Jeju'ã ujarênh.

¹¹ Nhym mrãnh kêt ne arým mexja arým Pedrumê Djuão aro tým ne aro dja. Metĩndjwýnh nhõ kikreti janhãkam kikre kre kênhkam ne ar dja. Me kute kum Xaromão nhõ kikre kre kênh jarênhja. Nãm aro dja nhym me kunĩ arým kam ar'ã akuprôn te kute marmã arkam no tyn kumex.

¹² Nhym Pedru arým memã kum,

—Ga me abê idjaer, mýkam ne ga me te aje marmã me'ôjakam ano tyn akumex ne ar ijã ano mao akumex? Djãm ar ba ne bar me'ôjamã mrãnh mex jadjà? Kati. Ar ba ne bar ije o mex mar kêt. Djãm ar amimexo ne bar kum mrãnh mex jadjà? Arkati. Jeju ne paro mex ne kum mrãnh mex jadjà.

¹³ Ba me amã arẽ ga me ama. Metĩndjwýnh kute Abraãomê Idjakmê

Djakomẽ me bakukãmãre kunĩ ba djwýnh arým jakam amirax kõt Kra Jejuo ra:xi. Tãmwã ne ga me amrêbê Piratumã kanga. Nhyr kam bit kute kum irermã. Ta kute arek me aro'ã ar ban umar mex kadjy bit kute kum irermã ga me kum, “Kati, Kati”, ane.

¹⁴ Be, Jeju ne Metĩndjwýnh mexo mex ne katãt ar amijo ban axwe kêtukumrêx ga me kanga. Ne kam me'õ jaxwe kute me parja'ã Piratumã kum, “Tãmwã dja ga kum anhiren ano gẽ ta me ikõt arek ar ban umar mex”, ane.

¹⁵ Ne kam kute mýjja kunĩmã tĩn jangjẽnh djwýnhja bĩ. Nã gãm me bĩn'ã memã apnẽ nhyr me kubĩ.

Nhyr be, Metĩndjwýnh ne arým akubyn o tĩn. Ar ba ne bar omũn me amã kõt 'ã idjujarẽnh ar iba.

¹⁶ Be, Metĩndjwýnh ne amikõt Jejuo rax bar kam arým tu amim Jejuo kamnhĩxkumrêx. Tu amim kamnhĩxkumrêx nhyr arým me'õjamã tỳx jadjãn o mex ne. Jeju ta ne ar imã ijamak bõ bar arým tu amim kamnhĩxkumrêx nhyr arým prĩne me'õjao mex ne. O mex nhyr arým me anhipõkri dja ga me akunĩ arým omũ.

¹⁷ Be, akmere ar, ba me amã arẽ ga me ama. Anhõ bẽnjadjwýrmẽ ne ga me ajamakkre kêtka Jeju bĩ ba arým kuma.

¹⁸ Nhyr be, amrêbê: ne Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh kunĩ me bakukãmãremã kum, “Dja Kritu tokry. Metĩndjwýnh kute Kra'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽnhja dja tokry.” Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Nhyr me aben djõ'ã arẽnh mõ:n arẽnh mõr tãmtã: arým 'ýr o bõx. Tũ:mrãm me akamingrãnyre amã kurẽ nhyr arým Kritu tokry. Me bakukãmãre kute arẽnh kõt Kritu tokry. Nãm ã Pedru memã ane.

¹⁹ Ne kam itepã memã kum,

—Kam me on amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Bẽnjadjwýr djwýnh'ýr amijo akẽx ne katãt kabẽn man kõt ar amijo aba. Dja ga me ã amijo ane nhyr arým me ajo kĩnh ne. Ga, me kum kõrkam kaprĩja pumũ. Ne ajte kute ngõo kõmkam kĩnhja pumũ. Dja ã me ajaxwekam akaprĩkam me ajo kĩnh ane.

²⁰ Dja ga me ã amijo ane nhyr arým akubyn me amã Kritu jano. Amrêbê: me kute kãj bẽ me amã 'ã ujarẽnhja dja me amã ano. Bẽnjadjwýrbê kumkatibê ne Jeju. Kritubê ne Jeju.

²¹ Dja arek kãjkwa djwýnhkam ar ba:n kam akubyn ruw. Kute akubyn mýjja kunĩ ny kadjy akubyn ruw. Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnhja kunĩ ne me amrêbê: me bakukãmãremã ja jarẽnhkumrêx.

²² Mrãmri ne Mõjdjê me bakukãmãremã kum,

“Ba ne ba Metĩndjwýnh kukwakam me amã ikabẽn jarẽnh iba.

Dja Metĩndjwýnh ã me akadjy amijo me anhõbikwa'õ pytã nhyr arým ã ikudjwa ã me amã kabẽn jarẽnh ane.

Dja me amã kabẽn jarẽ ga me prĩne aman kõt ar amijo aba.

²³ Nhyr me'õ kute kabẽn mar kêtja dja me o ajkẽ nhyr ajte õ me wýnhkõt amirĩt kêtukumrêx ne.”

Nãm ã Mõjdjê ane nhyr Pedru kõt memã arẽ.

²⁴ Ne kam itepã memã kum,

—Mrãmri ne amrêbê Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh kunĩ apýnh mýjja apõxmã 'ã ajarẽ. Me ajte Kritu katormã 'ã ajarẽ. Nhyr jakam mýjja arým amirĩt nhyr Kritu arým kato. Dja ga pi'õk kõt akubyn arẽnh tẽn Xamuwe'ýr o bõx. Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh ne aben nhipẽ apõx tẽ. Kunĩ'ã dja ga pi'õkkam ujarẽnh jarẽnh tẽ:n arým kõt ama. Kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh kunĩ ne me Kritu'ã memã ajarẽ. Ja dja ga me kõt ama.

²⁵ Ga me Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh kabẽnjao aba rã'ã ne. Metĩndjwýnhmẽ me bakukãmãremẽ arým abenmã kabẽn jarẽnh mãmdji ga me kabẽno aba rã'ã. Nãm Metĩndjwýnh Abraãomã kum, “Dja akrakam kra aben djõ'ã apõx. Aben djõ'ã apõx krãptĩ:.

Atãmdjwý ja'õ dja meo kĩnh. Dja apýnh pyka kunĩkõt meo kĩnh nhyr me arým kĩ:nhkumrêx.”

Nãm ã Abraãomã kabẽn pydjĩn arẽnh ane.

²⁶ Be, ba me amã arẽ ga me ama. Kute meo kĩnh kadjy ne Metĩndjwýnh amijo Kra pytãn

me akumrẽxmã ano. Dja me anhĩ pýnhkõt me ajaxwebê me ajo akẽx ne arým me ajo kĩnh. Ja kadjy ne me amã ano. Nãm ã Pedru memã ane.

4

Pedru me rũnh krãptĩmã Jeju'ã ujarẽnh.

¹ Nãm ar memã kabẽno dja nhym me rũnh arým ar'ýr bõx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh ar'ýr bõx. Metĩndjwýnh nhõ kikreti nêje ku'ê djwýnhõ ba djwýnhjadjwý mekõt ar'ýr bõx. Mebê xadjudjẽumẽ mekõt ar'ýr bõx.

² Pedru ar kàj bê memã Jeju tyk ne akubyn tĩn'ã ujarẽnhõ dja. Ne kam ajte kàj bê me kute amim Jeju mar tykja kunĩ akubyn tĩn'ã ujarẽnhõ dja. Jeju akubyn tĩn kõt me tĩn'ã ujarẽnhõ dja. Kam ne me rũnhja ngry:k ne arým ar'ýr bõx.

³ Nãm me ar'ýr bõx ne arým aro tým ne ar pa 'amýn aro tẽn Ar kubê ijê. Arým me'ã akamãt 'ýr. Nhym kam me akati kadjy Ar kubê ijê.

⁴ Nhym be, me kute Ar kubê ijê kêtri ne me kute ar kabẽn marja krãptĩ: arým tu amim Jeju markumrẽx. Õbê me kute tu amim markumrẽxjamẽ ajbir me krãptĩjamẽ ne me abenã mẽnhkam krãptĩ:kumrẽx. Me my ne mebê 5.000.

⁵⁻⁶ Nãm me akati kadjy Ar kubê ijê nhym kam me'ã akati nhym me rũnh ar'ã akuprõ. Mebêngêtmẽ Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ ar'ã akuprõ. Nhym me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxbê Ananh mekõt nhỹ. Nhym Kajbajmẽ Djuãomẽ Arexãrimẽ Ananh nhõbikwa kunĩ ar'ã akuprõ. Me rũnh ja ne me krĩraxbê Djeruxarẽkam ar'ã akuprõ.

⁷ Nhym me arým aro katon me ipõkri ar kudja. Nhym kam me ar kukij ne arkum,

–Mýj me'õ kukwakam ne gar mrãnh kêtjao mex? Mýj ne idji kute? ane.

⁸ Nhym kam Metĩndjwýnh Karõ arým raxõ Pedru kadjwýnhbê nhỹn ar o ba. Nhym kam memã kum,

–Mebê idjaerkam me abẽnjadjwýrmẽ ar abêngêt ar,

⁹ mýjkõt ne bar imã me'õ punuja kaprĩn o mex ga me abej ar ikukij.

¹⁰ Dja bar me amã arẽ ga me ama. Me gamẽ mebê idjaer kunĩ dja ga me ikabẽn ma. Nadjarekam Jeju Kritu, me aje pĩte'y'ã nhõr ne bĩn nhym Metĩndjwýnh akubyn o tĩnja. Jeju ja kukwakam ne me'õ mrãnh kêtja arým mex. Mex ne me anhipõkri dja ga me arým omũ.

¹¹ Amrẽbê: ne me bakukãmãre Jeju'ã ajarẽn memã kum,

“E kum kẽn ja ne me kute kikreo ãm djwýnhja kute kikremã armã te omũn bõm kumẽ.

Kẽn ja ne arým kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tỳxi.”

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arým 'ã pi'õk no'õk ne. Me aje kikreo ãm djwýnhwã pyrãk. Amã Jeju kurê nhym arým kute kẽnwã pyrãk ne arým kãjkwa djwýnhkam me bakunĩmã nhỹ.

¹² Djãm ikrebê me'õ kute me bajaxwebê me bapytãr? Arkati. Me'õ kute me bapytãr kêtikumrẽx. Mrãmri ne kute me bapytãr kadjy Metĩndjwýnh memã Jeju pydji jarẽ. Nhym pyka kunĩkõt me bakadjy me'õdjwý kêtikumrẽx. Nãm ã Pedru memã ane.

¹³ Be, Pedrumẽ Djuãõ ar memã kabẽnkam me rũnh abenmã kum,

–E kum, arkum gwaj bapyma kêtikumrẽx. Be, ar kute me bakukràdjã mar kêt, ar kajgo mexi. Mýj got ar nẽn ã kabẽn mexo ane, ane. Ne kam arým ar kuman abenmã kum,

–Be, ar Jejukõt ba tũmkam ne ar ã kabẽn mexo ane, ane.

¹⁴ Nhym ar kute me'õo mexjadjwý ar ro'ã dja nhym me omũ. Ne te kute abenmã, “Nãm ar 'êx”, anhỹr prãmje.

¹⁵ Ne kam me rũnh me bikprõnh djã nêje ar ano nhym ar tẽ. Nhym me ar kãxã aro aben maro nhỹ.

¹⁶ Ne abenmã kum,

–Mýj dja gwaj ar on? Me kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy ar mrãmri mýjja pumũnh kêt raxja nhipêx. Me'õ punu mex nhym ar arým o mex. Nhym Djeruxarẽkam me ja kunĩ arým omũ. Kam gwaj baje te memã, “Nãm ar 'êx”, anhỹr prãmje.

¹⁷ Be, gwaj ar kangrõnh tỳx gẽ ar ajte Jeju'ã ujarẽnh kêt. Gêdjã amũ me bu'ã me wã mar kêt. Nãm me ã abenmã ane.

18 Ne kam amiwýr ar ku'uw nhym ar bõx nhym me arkum,

—Kwãrĩk wãnh ajte Jeju kukwakam memã kabẽn jarẽnh kêt. Ne kwãrĩk wãnh 'ã memã adjujarẽnh kêt, ane.

19 Nhym Pedrumẽ Djuão ar memã kum,

—Be, mýj dja bar nẽ? Metĩndjwýnh kute ar imã ar imex jarẽnh kadjy mýj dja bar nẽ? Djãm me akabẽnkõt ar ije Jeju'ã idjujarẽnh kêt mã? Nãr kon, djãm Metĩndjwýnh kabẽnkõt ar ije Jeju 'ã idjujarẽnh mã? Me gadjwý amikadjy ama.

20 Be, ar ije Jeju akubyn tĩnkõt omũnh ne ar ije kabẽn mar. 'Ã dja bar bir idjujarẽnh kumrẽx ar iba. Te 'ã idjujarẽnh kêt mã, ane.

21 Nhym kam me ajte ar kangrõn arkum ire nhym ar arým mã tẽ. Me rũnh ne me te: kute aro aben mar nhym me kute mýj ar axwe'õ pãnh kute aro bikẽnh mã. Ar kute me'õo mexkam ne me kãtãm kunĩ Metĩndjwýnh mã ra:x jarẽn kum ar kĩnh. Me rũnh ren aro ajkẽ nhym ren bu'ã me kãtãm ren kum me kurê. Kam ne me rũnh te: kute aro bikẽnh mã.

22 Be, te me'õo jakryja abatãnh mex nhym ar arým o mex. 'Ã amexbê 40 nhijukri ne ajte amex rã'ã arým 'ã apêx nhym ar o mex. Djã ne me mýjja ja'õ pumũ? Arkati.

Me kute Jeju mar kute Metĩndjwýnh mã rax jarẽnh.

23 Nãm me rũnh Pedrumẽ Djuão arkum ire nhym ar mã tẽn kam arým aminhõ me ja'ýr bõx. Ne kam me rũnh kute arkum kabẽn kõt memã arẽ. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebẽngêtmẽ kabẽn kõt arẽ nhym me arým kuma.

24 Ne kam axikõt Metĩndjwýnh mã kabẽn ne kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, abê Metĩndjwýnh. Ga ne ga kãjkwa nhipêx ne pyka nhipêx ne ngõ raxbê pyka kêt nhipêx ne kam mýjja ar baja kunĩ nhipêx.

25 Be, anhõ àpênh Dawi ne akukwakam memã kum,

“E kum, mýkam ne apýnh me ba djãkam me bajtem àkrêo kumex? Mýkam ne me amim mýjja'ã karõ kajgoo kumex?”

26 Pykakam me bẽnjadjwýr rũnh ar arým kãjmã dja. Kute Bẽnjadjwýr djwýnhbê

àptãrmã arým kãjmã djan itepato abeno akuprõ.

Õ Kritudjwý me arým kute kubê àptãrmã kãjmã dja. Me õ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê àptãrmã kãjmã dja.”

Nãm ã me bakukãmãre Dawi ane.

27 Be, Bẽnjadjwýr djwýnh, mrãmri ne Dawi kabẽnkumrẽx. Arým ne me kute Jejubê àptãrmã akuprõ. Akra Jeju ne amexo mex. Ga ne ga arým 'ã Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽ. Nhym Erodjimẽ Põxu Piratumẽ apýnh me ba djãkam me bajtemmẽ mebê idjaermẽ me kunĩ kute kubê àptãrmã arým abeno akuprõ.

28 Ga ne ga amrêbê me kêtri arým amim me'ã karõn amybým meo aba. Meo aba: nhym kam me arým ã Jejuo ane.

29 Me kute Jejubê àptãrmã akuprõ. Bẽnjadjwýr djwýnh, jakam dja ga me kute ar ikangrõnhja ma. Ne kam ar imã itýx jadjã bar imã me uma kêt ne me kunĩ mã akabẽn jarẽ. Ar ibê anhõ àpênh.

30 Dja ga ar imã týx jadjã bar me punuo mex ne akra kukwakam me aêrbê mýjja pumũnh kêt nhipêx. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne ku'ên araxmã kator kadjy bar mýjja pumũnh kêt nhipêx. Akra ne mexti:ren axwe kêt kumrẽx, ane.

31 Nãm me Metĩndjwýnh mã kabẽn pa nhym me bikprõnh djã arým amingrêk ne. Nhym Metĩndjwýnh Karõ arým me ã pýnhkõt raxo me kadjwýnhbê nhýn ar meo ba. Nhym me arým kum me uma kêt ne memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽ.

Me kute aben mã õ mýjja nhõr.

Kar 2.42

32 Nhym kam me kute amim Jeju mar krãptĩ: kum aben jabê. Me ã pýnhkõt kum aben jabên kum Jejuo kĩnh prãm. Ne aminhõ mýjja kunĩo aminhõ kêt ne amikutã aben mã kwý ngã.

33 Nhym Jeju kute ar anorja mã memã kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju akubyn tĩn. Ar ba ne bar tĩnkõt omũ, anen mã memã 'ã ujarẽnh ar ba. Metĩndjwýnh ne arkum týx jadjã nhym ar tý:x ne memã 'ã ujarẽnh ar ba. Nhym Metĩndjwýnh arým tu me kunĩ mã ukapri jadjã nhym me arým ukapri:kumrẽx.

³⁴ Nhyam kam me'õ kum mỳjja'õ prãm kêt kumrêx. Mỳkam? Bir, apỳnh me ĩ djari ne me õ pyka nàr õ kikre. Ne kam aben totokmã amũ memã kungã. Ne kam pãnh amim pi'õk kaprĩ byn o tẽn

³⁵ mã Jeju kute ar anorjamã kungã. Nhyam kam ar mã me õ mỳjja kêt mã pi'õk kaprĩ ngã. Me õ mỳjja kêt kõt memã kungã nhyam me kam o mã amim mỳjja jamỳ. Ne kam me'õ kum prãm kêt.

³⁶ Kamã ne me'õ nhidjibê Jõdje. Jeju kute ar anorja ne kum idji ny jarê. Kum Banabe jarê. Me kaprĩreo kĩnh djwỳnh'ã ne ar kum idji jakren kum arê. Kubê ne mebê Rewi'õ. Apêxtibê Xiprekam ne abatãnh djã.

³⁷ Banabe ne arỳm õ pyka. Ne kam pãnh kadjy arỳm amũ memã kungã. Ne kam amim pi'õk kaprĩ byn o tẽn arỳm Jeju kute ar anorjamã kungã. Nãm arkum 'êx kêt ne arkum kungã.

5

Ananijmẽ Xapire ar 'êx.

¹ Nhyam be, Ananijmẽ prõ Xapire ne ar õ pyka. Ne kam amũ memã kungãn kam pãnh amim pi'õk kaprĩ by. Ne kam 'êx.

² Nhyam my prõmã kum,

—Gu amim kwỳo apdju, ane. Nhyam, “Ã”, ane. Nhyam kwỳbito tẽn Jeju kute ar anorjamã o tẽn o bõx ne 'êx ne arkum,

—Mĩ, bar inhõ pyka pãnh pi'õk kaprĩ jabit by, ane. Ne kam arỳm arkum kungã.

³ Nhyam Pedru kum,

—Ananij, mỳkam ne Xatanaj arỳm ajo ba ga arỳm Metĩndjwỳnh Karõmã ajêx? Arỳm ne ga amim pi'õk kaprĩ kwỳo apdju.

⁴ Ga ren anhõ pyka nhõr kêt nhyam ren anhõ pyka rã'ã ga ren amexkumrêx. Nàr, aje memã õrkam ga ren pi'õk kaprĩõ aba rã'ãn ren amexkumrêx. Mỳkam ne ga amim ajêxja'ã karõ? Djãm ar imãbit ne ga ajêx got? Kati. Metĩndjwỳnhmãdjwỳ ne ga ajêx. Nãm ã Pedru kum ane.

⁵ Nhyam Ananij kabẽn man arỳm tỳm ne ty. Nhyam kam me kute arênh mar kunĩ arỳm umaje madjã kreti ne.

⁶ Nhyam kam me abatãnh ny kwỳ kàjmã djan Ananijo kupun o mõn arỳm adjã.

⁷ Nhyam 'ã myt kwỳr kàjbê 'iry. 'Ã 3 ora apêx. Nhyam prõja kute mjên tyk mar kêt rã'ã. Ne kam arỳm me'ỳr wadjã.

⁸ Nhyam kam Pedru kum,

—Aje, on imã arê. Mỳj ne gar pyka pãnh pi'õk kaprĩ on aby? Djãm jabit? ane.

Nhyam mjên kõt kum 'êx ne kum,

—Õ nà. Bar amim ã pi'õk kaprĩ byro ane, ane.

⁹ Nhyam Pedru kum,

—Mỳkam ne ga aje Bẽnjadwỳr djwỳnh Karõmã amikurê'uk kadjy amjên mẽ aben kõt akabẽn dji? Ota, amjên jadjãr djwỳnh ar arỳm akubyn kikre jajkwa krekre'ỳr mõ. Dja ar rũm gadjwỳ ajo mõ, ane.

¹⁰ Nhyam on parbê tỳm ne arỳm ty. Nhyam ar abatãnh nyre arỳm wadjã. Nhyam arỳm ty nhyam ar omũ. Ne kam o mõn mjên kuri adjã.

¹¹ Nhyam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja kunĩ arỳm umaje madjã kreti. Me kute ar tyk jarênh mar kunĩ arỳm umaje madjã kreti.

Pedru ar kute me krãptĩõ mex.

¹² Nhyam Pedrumẽ Jeju kute ar anorja kunĩ mỳjja pumũnh kêt krãptĩõ nhipêxo ba. Me te kute mỳjja marmã kam no tyk ne ku'ên kute Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy ne ar mỳjja nhipêxo ba. Xaromãõ nhõ kikre kre kênhkam ne me kunĩ axikõt Jeju maro krĩ.

¹³ Nhyam me kàtãm te me umaje ne te me ikõ'ã krĩ prãmje ne amybỳm abenmã me mexkumrêx jarênhõ kumex.

¹⁴ Nhyam kam me krãptĩõ kum Bẽnjadwỳr djwỳnh kĩnh ne arỳm tu amim markumrêxo kumex. Amim maro kumex ne arỳm mekõt akuprõ. Nhyam kam me kute amim marja arỳm krãptĩõ: tẽn. Me mymẽ me niremẽ arỳm krãptĩõ: ne.

¹⁵ Nhyam Jeju kute ar anorja mỳjja pumũnh kêt nhipêxo ba. Nhyam me me punuo apõx ne Pedru kukãm pry jak'à ã me adjwỳro mõ. Me ikwã djakam nàr aty djakam me adjwỳro mõ. Dja Pedru tẽn kõt karõbit me kwỳ'ã rõtõk nhyam me arỳm mex. Ja kadjy ne me kukãm me adjwỳro mõ.

¹⁶ Nhyam Djeruxarê bu'ã me krĩ djari me jadjwỳ me krãptĩõ: 'ã akuprõ. Me aben

totokmã 'ýr me punu jamýn o ban o bõx. Me karõ punu kute meo badjwý nhym me aben totokmã 'ýr meo ban meo bõx. Nhym Metĩndjwýnh arým me kunõo mex ne.

Me kum ar kurê.

¹⁷ Nhym kam me rũnh kwý arým Pedru arkam ngryk ne. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxmẽ ro'ã mebê xadjudjêu krĩ kunĩ arkam ngry:k ne.

¹⁸ Jeju kute ar anorjakam ngryk ne ar'ýr mõn ar'ýr bõx ne arým aro tým. Ne kam Ar kubê ijê nhym kam me kunĩ ar omũ.

¹⁹ Nhym Bẽnjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh 'õ akamãtkam ar'ýr bõx ne arým arkum kikre'ã ijê djà'ã kuta. 'Ã kutan arým aro katon arkum,

²⁰ —Dja gar Metĩndjwýnh nhõ kikretikam tẽn adjujarẽho dja. Dja me tu amim Jeju markumrẽx ne arým kõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Tãm dja gar memã 'ã adjujarẽho dja, ane.

²¹ Nhym ar kadjy mrãnh djwýnh kabẽn man kam myt katorkam arým Metĩndjwýnh nhõ kikretimã wadjã. Wadjàn arým 'ã memã ujarẽho dja. Memã ujarẽho dja nhym wãnh me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax ar arým me rũnh bikprõnh djakam bõx. Bõx ne arým amiwýr õ me rũho akuprõ. Mebê idjaerkam me rũnh kunõo akuprõ. Me rũho akuprõ nhym arým mebê ijê djãmã ar'ýr me krãkamngõnh jano nhym me 'ýr mõ.

²² 'Ýr mõn arým mebê ijê djà'ýr bõx ne te ar abej. Te: ar abej ne arým ar abej aprã. Ne kam akẽx ne me rũnh'ýr mõn 'ýr bõx ne memã kum,

²³ —Mebê ijê djà'ã ijê týt mex nhym kre'ã ku'ê djwýnh ar bõm 'ã ijê djà kabem dja ba me ar omũ. Ne kam 'ã ijê djà'ã kurên te kadjwýnhbê ar abej aprã, ane.

²⁴ Nhym me rũnh arým me kabẽn ma. Metĩndjwýnh nhõ kikreti nêje ku'ê djwýnh ba djwýnh me kabẽn ma. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr me kabẽn ma. Ne te aben kukij ne abenmã kum,

—Je, mýt dja ar ijukri nẽ? ane.

²⁵ Nhym kam me'õ me'ýr bõx ne memã kum,

—E kum, onĩ me aje Ar kubê ijêja Metĩndjwýnh nhõ kikretikam memã ujarẽho dja, ane.

²⁶ Nhym kam kikreti nêje ku'ê djwýnh ba djwýnhja ar'ýr õ me jao mõn ar'ýr bõx. Ne arým arkum prĩre ne akubyn me rũnh'ýr aro bõx. Kum me kàtãm krãptĩ pymakam. Ar'ýr tẽm kẽtri ne me abenmã kum,

—Gu me ren aro ajkẽ nhym me ren pãnh kẽno me batitik ne me bapa, ane.

²⁷ Kam ne me arkum prĩre ne arým me rũnh'ýr aro bõx. Aro bõx nhym ar arým me kabem dja. Nhym kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax kukij ne arkum,

²⁸ —Bar arým ar amã ikabẽn ne. Jeju kukwakam memã 'ã adjujarẽnh kêt kadjy ar amã ikabẽn gar ajte 'ã adjujarẽnh ar aba nhym arým krĩraxjabê Djeruxarẽ kunĩkõt me abenmã ar akukràdjã jarẽho ipõk ne. Gar kam aje bit ar ijã ar ijaxwe nhõrmã memã ar ije Jeju bĩn djwýnh jarẽho aba, ane.

²⁹ Nhym Pedrumẽ Jeju kute ar anorja kunĩ memã kum,

—Bar me amã arẽ ga me ama. Be, dja Metĩndjwýnh ar imã 'ã karõ bar mrãmri ajbit kabẽn markumrẽx ne kõt ar amijo iba. Nhym be, dja me te ar imã atemã kabẽn jarẽ bar mar kêt ne.

³⁰ Be, Metĩndjwýnh kute me bakukãmãreo ba ja ne arým akubyn Jejuo tĩn ne. Me ga ne ga me pĩ'ã anhõn arým abĩ. Nhym Metĩndjwýnh arým akubyn o tĩn ne.

³¹ Be, tãm ne Metĩndjwýnh arým o wabi nhym arým ubõk'ãnh bẽnjadjwýr rax ne memã nhỹ. Kute me utàr kadjy memã nhỹ. Dja mebê idjaermã amak bõ nhym me arým amikam kaprĩren wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽx. Nhym kam Metĩndjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngryk kêt. Ja kadjy ne Metĩndjwýnh arým Jejuo wabi nhym memã nhỹ.

³² Ar ba ne bar omũn memã 'ã idjujarẽnh ar iba. Metĩndjwýnh Karõdjwý ne omũ. Me kute kabẽn mar ne kõt ar amijo baja ne Metĩndjwýnh arým memã Karõ jano nhym arým meo ba. Nãm ã Pedru ar memã ane.

³³ Nhym me arým ar kabẽn man arkam ngryk ne àkrẽo kumex. Ne bit kute ar parmã.

³⁴ NhyM Gamarij raxja arým me rũnh nhipõkri kàjmã dja. Kubê ne mebê pardjêu'õ ne kubê mebê idjaer kukràdjã mar djwýnh'õ. NhyM me kunĩ kum kĩnh. Gamarij kàjmã djan Pedru ar'ã memã kum,

—Ar o akator ngrire, ane. NhyM me arým aro kato.

³⁵ NhyM Gamarij arým ar kãxã memã kum,

—Ba ar amã arẽ. Kwãrĩk wãnh ajmã aro kêt. Dja gar ar par jabej mýj dja gar ijukri nẽ?

³⁶ Ba ar amã arẽ gar ama. Amrêbê me'õbê Teuda ari memã amiraxo àmra ar ba. NhyM me krãptĩ kute 400 pyrãk mã kõt ajkamẽ. NhyM kam me arým kubĩ nhyM me kunĩ kõt baja arým ajmã nhyM arým kêt ne.

³⁷ NhyM kam me'õbê Djuda memã amijo amirĩt ne. Bẽnjadjwýr bajtem amrêbê kute me idji'ã pi'õk no'õko ãmri ne Djuda memã amijo amirĩt ne. Pykabê Garrêjakam ne abatãnh djã. Djuda amijo amirĩt ne amikõt me krãptĩ kamẽ. Ne kam adjwýnhdjwý arým ty nhyM me kunĩ kõt bajadjwý arým ajmã.

³⁸ Be, Teudamẽ Djudakõt me krãptĩ ba. Ne kam me ta arým bimãnhja dja gar ama. Pedru arkum anhkra karo gẽ ar ta mekõt ar ba. Godja ar ta amikabẽnkõt meo ba jabej nhyM me ta ĩ ajmã. Amrêbê me ja kõt dja me ta ã bimãnhjo ane.

³⁹ Nãr, godja ar mrãmri Metĩndjwýnh kabẽnkõt meo bakumrẽx jabej gwaj te aro àpanh ne aben bê me ngrãnh prãmje. Gwaj ren aro ajkẽn arým ren Metĩndjwýnhmã amikurêtuw.

⁴⁰ Nãm ã memã ane nhyM me arým kõt amikabẽn dji. Ne kam amiwýr Jeju kute ar anorja 'uw nhyM ar arým bõx. NhyM kam me ar titik ne arkum,

—Kwãrĩk wãnh Jeju kukwakam memã adjujarẽnh kêt, ane. Ne kam arým arkum ire nhyM ar tẽ.

⁴¹ Djãm ar kaprĩre ne ar tẽ? Kati. Ar kĩnhkumrẽx ne me rũnhbê tẽ. Mýkam ne ar kĩnh? Bir, ar amim,

—Be, Metĩndjwýnh ta ne amim ar ijã karõn amim, “Be, me kum Jeju kurê. Dja kõt me kum ar adjwýnhdjwý kurê.” Nãm ã amim ar ijã karõo ane. Nãm ar ã amim

anen arým kĩnhkumrẽx. Metĩndjwýnh ta kute amim ar'ã karõkõt ar tokrykam ar kĩnhkumrẽx ne me rũnhbê tẽ.

⁴² Ne kam akati kunĩkõt kãj bê memã Jeju kukràdjã'ã ujarẽnh ar ba. Metĩndjwýnh nhõ kikretikam o ba. Me õ kikre kunĩ kõt o ban memã kum,

—Mrãmri ne Jejubê Kritukumrẽx. Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju'ã me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽnkhkumrẽx, anhýro ba.

6

Me kute amijo Ar kubê 7 pytãr.

¹ NhyM kam Jejukõt me ba djwýnh arým krãptĩ:. Ne kam me kwý me bajtembê kregu kabẽnkam kabẽn nhyM me kwý mebê idjaer kabẽnkam kabẽn. NhyM kregukam me kwý kabẽnja idjaerkam me kwý kabẽnjakam kaprĩre ne. Nãm me Jeju kute ar anorjabê 12'ã abenmã kum,

—Be, Pedru ar akati kunĩkõt me 'uwtĩo djuw mex nhyM kam me bakam me 'uwtĩ kwý 'ã kãtãm, ane.

² NhyM Pedru ar arým kuman arým amiwýr Jeju kõt me ba djwýnh krãptĩ:ja 'uw. NhyM me ar'ã akuprõ nhyM ar arým memã kum,

—Godja bar memã mýjja nhõrbito iban arým te ije Metĩndjwýnh kabẽn'ã memã idjujarẽnh prãmje. NhyM kam arým ar akaprĩre ne.

³ Be, mýj dja gwaj nẽ? Bir, akmere, àpnhĩre ar, dja gar me kwýo aben man me'ã aben kukij ne abenmã kum, “Djãm me kunĩ kute ar mex jarẽ? Djãm Metĩndjwýnh Karõ raxo ar kadjwýnhbê nhýn aro ba? Djãm ar krã mex”? ane. Dja gar ã me kabio ane. NhyM kam me kwý ã mexo ane, gar mekam amijo Ar kubê 7 pytãn ar imã ar arẽ. Ar imã ar arẽ bar arým ar'ã meo djuw mex djwýnh rẽ.

⁴ Ne kam meo djuw mex kêt ne ate ikrã. Ate ikrãn arým Metĩndjwýnhmã ikabẽn 'ãno djan memã kabẽn jarẽnh 'ãno djan ar o iba, ane.

⁵ Nãm ar ane nhyM me kunĩ arým kum ar kabẽn kĩnh ne. Ne kam arým amijo Exewão pytã. Nãm mrãmri tu amim Metĩndjwýnh markumrẽx. NhyM Metĩndjwýnh Karõ raxo kadjwýnhbê nhýn ar o ba. NhyM

kam me amijo me kwý pytà. Piripimě Prokorumě Nikanõmě Ximõmě Pamenamě Nikoraumě ne me amijo ar utà. Nikorau ja ne amrêbê kubê me bajtem. Krĩraxbê Āxikikam ne abatãnh djà. Ne kam arým mebê idjaer kukràdjà man kõt ar amijo ba. Ne kam arým tu amim Jeju markumrêx. Mebê kregu kaběnkam ne kaběh.

⁶ Nãm me amijo ar utàn arým Jeju kute ar anorja kabem aro akuprõ. Nhyh ar arým aro Metĩndjwýnhmã a'uw ne ar'ã ikra jadjuw.

⁷ Nhyh kam me kute Jeju mar arým amũ memã Metĩndjwýnh kaběh jarěho kumex. Nhyh me kãtãm krãptĩ arým tu amim Jeju markumrêx. Nhyh kam Jujukõt me ba djwýnh arým Djeruxarêkam àptàr mex ne. Nhyh me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhdjwý krãptĩ: tu amim Jeju markumrêx ne kaběh man kõt ar amijo ba.

Me kute Exewão pa 'amýnh.

⁸ Exewão ne tu amim Metĩndjwýnh mar tỳ:xkumrêx nhyh Metĩndjwýnh arým kum tỳ:x jadjà. Kum tỳx jadjà nhyh arým me ipõkri mýjja pumũnh kêt rũnh nhipêxo ba. Me punu mex nhyh meo mexo ba. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne ku'ên kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy ne ipêxo ba.

⁹ Nhyh ate me kwý kam kaběh punun arým Exewãomě aktã kaběno aben japanho dja. Mebê idjaer bikprõnh djà 'õ kurũm ne me mõ. Me bikprõnh djà jamã ne me kum,

—Me ta ar ban ta amim àpěnh ar ba ne ja, ane. Krĩraxbê Xirenimě Arexã kurũm ne me ja mõ. Nhyh pykabê Xirxijmě Adjij kurũm me jadjwý mõ. Ne kam Exewãomě aktã kaběno aben japanho dja:

¹⁰ nhyh Metĩndjwýnh Karõ kukwakam memã kaběh ne kaběh katãto me akrenh mex ne. Nhyh kam me te: kute kaběno itymã o ku'ê.

¹¹ Te: kute kaběno itymã o ku'ên kam těh arým me kãxã me kwýmã pi'õk kaprĩ jarě. Nhyh me arým me'ýr bõx ne memã 'êx. Pi'õk kaprĩ pãnh arým memã Exewão'ã 'êx ne me kunĩmã kum,

—Be, Exewão ne arým me bakukãmãkjê Môjdjêmě Metĩndjwýnh japyrý bar arým

kuma. Nãm me ã anen mebê Exewão kurêo dja.

¹² Mebê kurêo djan arým memã kurétuw. Mebêngětmě Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmã kurétuw. Nhyh me arým kam àkrêo kumex ne 'ýr prõt ne o tým ne pa 'amý. Nhyh me rũnh krãptĩ arým kutêp akuprõ nhyh me arým me'ýr o bõx.

¹³ Ne kam me rũnh kabem me 'ěxnhĩ kwý dja. Nhyh me arým me rũnhmã Exewão'ã 'êx ne memã kum,

—Me'õ ja ne mã Metĩndjwýnh nhõ kikreti japyrõ ban mã Môjdjê kukràdjà japyrõ ba.

¹⁴ Nãm mã memã kum, “Nadjarekam Jeju dja ĩ Metĩndjwýnh nhõ kikretio ajkěh pyka mẽ o amrà. Môjdjê kute me bakukãmãremã kukràdjà jarěnhja dja pãnh me bamã kukràdjà 'õdjwý jarě gwaj baje we mar ne kõt amijo babamã.” Nãm ã memã anhýro ba bar arým kuma. Nãm me 'êx ne ã me rũnhmã arěho ane.

¹⁵ Nhyh kam me rũnh kunĩ Exewãokam no ty. Kam no ty nhyh nokre arým amijo Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh nokre pyràk nhyh me arým nokre pumũ.

7

Exewão me rũnh krãptĩmã me kukãmãkjê'ã ujarěh.

¹ Nhyh kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ běnjadjwýr rax kum kaběh ne kum,

—Djãm kõt ne me arě? ane.

² Nhyh tu me kukãmãre'ã ajarěh memã kum,

—Akmere, mebêngět ar, dja ga me ikaběnja ma. Metĩndjwýnh ne me bakukãmãre Abraãomã amijo amirĩt. Prĩne me:xkumrêx ne uma: ne arým kum amijo amirĩt ne. Pykabê Arãkam ar ba kětri Mexomikam ar bari ne Metĩndjwýnh arým Abraãomã amijo amirĩt ne.

³ Ne kam kum,

“Anhõ pyka kurũm akato. Kam anhõbikwa ar baja Ar kubê akato.

Dja ga tẽ: ba kam ĩ amã pyka 'õdjwý jakre ga kam 'ýr těh 'ýr bõx”, ane.

⁴ Nhyh kam kaběh kõt pykabê Kaudjêkam me ja nhõ pyka kurũm katon tẽ. Tě:n kam arým pykabê Arã'ýr bõx ne kam ar ba. Nhyh kam bãh kute irja arým kam kubê

ty. Nhyam kam Metĩndjwỳnh arỳm pykaja tãmmã ano nhyam 'ỳr tẽn arỳm 'ỳr bõx. Kam ne ga me ar aba.

⁵ Dja ne Metĩndjwỳnh pyka jakam kum pyka 'õ ta nhyam arỳm o aminhõ? Kati. Kute kam kum pyka'õ 'yr kêtikumrẽx. Kum 'yr kêt ne arỳm kukãm kum arẽnhbit ne kum, “Dja ba ĩ anhõ kadjy amã pyka ja kanga. Dja akrakam kra aben djõ'ã apõx ne arỳm atãmdjwỳ krãptĩ. Me jamẽ me amã dja ba kanga ga me arỳm o aminhõ.” Nãm ã kraxje kra'õ kêt rã'ãkam ã kum ane.

⁶ Ne kam Metĩndjwỳnh ajte Abraãomã kum, “Atãmdjwỳ krãptĩ dja me me bajtem nhõ pykakam ar ba. Ne kam arỳm memã àpẽn kajgo ar ba. Ar ba nhyam me arỳm àpẽn pytĩo me kamjẽro ba. Meo ba: nhyam pyka wãkam arỳm me'ã amex krãptĩ: kubẽ 400 apẽx.

⁷ Dja ba kam me tokry pãnh meo ajkẽ. Me bajtem kute me àpẽn'ã memã àpnẽn djwỳnhõ ajkẽ. Kam dja atãmdjwỳ ar katon arỳm pyka jakam bõx ne imã àpẽn ar ba.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh Abraãomã ane. Nhyam Exewão kõt memã arẽ.

⁸ Ne kam itepã memã kum,

–Ne kam Metĩndjwỳnhmẽ Abraão ar abenmã kabẽn jarẽn mãm dji nhyam kamã Metĩndjwỳnh kum, “Dja ga me aben djõ'ã me my nhinhu kà rẽ”, ane. Nhyam kam arỳm Idjak dji nhyam ruw. Nhyam 'ã akatibẽ 8 nhyam arỳm kra my nhinhu kà krãta. Nhyam kam abatãnh ne arỳm Djako dji nhyam ruw. Ne kam abatãnh ne kam me bakukãmãre kubẽ 12 jadjuw. Nãm ar aben jatãri apõx tẽ ne arỳm abatãnh ne.

⁹ Ne kam te kute Jõdje pyrãk prãmje arỳm kam ngryk ne. Kam ngryk ne pi'õk kaprĩ kadjy arỳm me bajtemmã kanga. Nhyam kam me pykabẽ Edjitukam kum ire nhyam kam memã àpẽn kajgo ar ba. Nhyam be, Metĩndjwỳnh ne mã Jõdje mẽ amijo kajkep

¹⁰ ne kaprĩ djã kunĩbẽ utã. Nãm kum krã mex jadjã nhyam bẽnjadjwỳr arỳm kum kĩnh. Edjitukam me õ bẽnjadjwỳr rax nhidjibẽ Parao kum kĩnh ne arỳm 'ã bẽnjadjwỳr mẽ. Nhyam kam pykabẽ Edjitukam Parao nhõ me kunĩmã nhỹn kum õ mỳjja kunĩ pumũnhõ ba.

¹¹ Nhyam kam Edjitukam me jamẽ pykabẽ Kanaãkam me ja kunĩbẽ djwỳ kêt. Nhyam prãm arỳm me pa:ro dja nhyam me arỳm kaprĩ:ren kumex. Nhyam me bakukãmãre ar te amityx djã jabej aprã.

¹² Ne kam abenmã kum, “Edjitukam ne me djwỳo atom nhyam kumex”, ane. Nhyam Djako me kabẽn man arỳm djwỳ'ỳr me bakukãmãre ar ano.

¹³ Nhyam ar Edjitu'ỳr tẽn arỳm 'ỳr bõx. Ne kam akẽx ne arỳm akubyn aminhõ pyka'ỳr bõx. Ne kam ajte 'ỳr tẽn 'ỳr bõx. Nhyam kam kamy arkum amijarẽnho amirĩtkumrẽx ne arkum, “Ba. Axikõt gwaj bajapõx”, ane. Nhyam kam me Paraomã Jõdje nhõbikwa jarẽ nhyam kuma.

¹⁴ Nhyam kam Jõdje arỳm bãm Djakomẽ ar'ỳr kamy ar ano. Õbikwa kunĩ'ỳr ano. Me abenã ar mẽnhkam ne ar krãptĩkumrẽxbẽ 75.

¹⁵ Nhyam kam Djako ar Edjitu'ỳr tẽn kam 'ỳr bõx ne kam arek kam ar ba. Nhyam kam Djako kubẽngẽtte kubĩ. Nhyam kam me bakukãmãre arkubẽngẽtte ar kupa. Aben nhitepã ar paro tẽn.

¹⁶ Nhyam me amũ krĩraxbẽ Xikĩkam aro ban arỳm kẽnkrekam ar angij. Amrẽbẽ: ne ar kukãmãre Abraão kute me tyk jangjẽnh kadjy mebẽ kẽnkre by. Xikĩkam Imõ tãmdjwỳmã ne ngõnhponho pi'õk kaprĩ ngãn pãnh kẽnkre ja by. Kẽnkre jakam ne me ar angij.

¹⁷ Nhyam tũmrãm Metĩndjwỳnh arỳm kute memã pyka kanga kadjy amikabẽn tũm ma. Kute amrẽbẽ: Abraãomã pyka jarẽnha arỳm kute memã kanga kadjy amikabẽn tũm ma. Nhyam Edjitukam arỳm me àptàr mex mẽ.

¹⁸ Me àptàr mẽ nhyam atemã bẽnjadjwỳr rax me kadjy kato. Bẽnjadjwỳr ja ne kute me kukãmãre Jõdje'ã ujarẽn mar kêt.

¹⁹ Nãm me kadjy katon arỳm me banhõ me wỳnhmã 'ẽx ban ar meo bikẽnho ba. Nãm me bakukãmãremã me prĩre'ã karõn memã kum, “Dja me prĩre axidjuw ga me bõm arẽ gẽ ty”, ane.

²⁰ Nhyam kam Mõjdjẽ ruw. Nhyam Metĩndjwỳnh kum kĩnh. Nhyam kam nã ta ùrkwãkam o kaõro krĩ nhyam arỳm 'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne ikjẽkêt apẽx.

21 Nhyam kam me bõm kudji. Nhyam Parao kra ni arým amim kumýn kra'ã amim o djuw mex.

22 Nhyam kam me kum pykabê Edjitu nhõ me ja kukràdjã kunĩ jarẽ nhyam arým kuma. Ne kute me kabên jarênh kadjy kabên mexkumrêx ne àpênh mex kadjy tỳxkumrêx.

23 Ne arým abatành mex ne. Rwýk'ã amexbê 40 apêx nhyam amim, “Ba 'ýr inhõ me wýnhbê idjaer pumũ”, ane.

24 Ne me 'ýr tẽ:n kam me 'ýr bõx. Nhyam Edjitungam me kra'õ mebê idjaer'õo bikênh dja nhyam omũn arým o ngyrk ne kubĩ.

25 Be, kute bĩn kêttri ne amim, “Be, Metĩndjwýnh kukwakam dja ba me utà. Godja me kõt ima”, ane. Nhyam kam me kute mar kêt.

26 Nãm Edjitungam me kra'õnh bĩ nhyam 'ã akati nhyam õ me wýnh ar aben tako dja. Nhyam bit kute aro mexmã aben nêje arkum kabên ne arkum, “Ë, ar ikabên ma. Ar aje abeno anhõbikwajakam aben tako dja”, ane.

27 Nhyam kute ikjêo bikênhõ ãmja arým amũ Mõjdjê kujaten kum, “Nhýnh ne me'õ me ikadjy ajã bẽnjadjwýr mẽ, ga aben nêje ar imã akabên ne?”

28 Ga ne ga amũja'ã Edjitungam me kra'õnh bĩ. Djãm aje ã ijo anhýrmã”? ane.

29 Nhyam arým kuman amijã maje atemã pykabê Midjijãmã prõt ne. Prõt ne kam 'ýr bõx ne arým me bajtemwãkam ar ba. Ar ba:n kam arým kra ja dji nhyam ruw. Nhyam ajte ja dji nhyam ruw.

30 Nhyam kam ar ba: nhyam 'ã amex krãptĩbê 40 apêx. Nhyam akati 'õkam arým kapõt kukritkam ar ba. Krãnhbê Xinaj bu'ã kapõtka ar ba: nhyam akaok tu pôko dja. Nhyam kuwykam Bẽnjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh kum amijo amirĩt ne.

31 Nhyam te kute marmã kam no tyn djan amim, “Je tô, mýj ne wã”? ane. Ne kute omũnh mexmã 'ýr bikamênh tẽ nhyam Bẽnjadjwýr djwýnh kum,

32 “Ba ne ba ibê me akukãmãre nhõ Metĩndjwýnh.

Ibê Abraãomẽ Idjakmẽ Djako ar õ Metĩndjwýnh.”

Nãm ã Bẽnjadjwýr djwýnh kum ane. Nhyam Mõjdjê umaje tertet ne ibõn djan te kãmã 'ýr krãn kute omũnhmã.

33 Nhyam Bẽnjadjwýr djwýnh kum,

“Ë, aparkà kaba. Inhõ pykakam ne ga adjãm wã. Kwãrik wãnh o abikênh kêt.

34 Ë, pykabê Edjitungam me kra ne inhõ me jao bikênhõ ba ba arým mrãmri me tokrykõt omũn me kangãngã ma.

Ije me utàr kadjy ne ba ruw. Amrẽ tẽ ba Edjitungã ajano.”

Nãm ã Mõjdjê ane.

35 Be, Mõjdjê ja ne me amrêbê kangan kum,

—Nhýnh ne me'õ ajã bẽnjadjwýr mẽ ne ga aben nêje ar imã akabên ne? ane. Be, me te kanga nhyam Metĩndjwýnh ta arým me kadjy ano. Memã bẽnjadjwýr kadjy ne ano. Kute me utàr kadjy ne ano. Bẽnjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh ne akaok tu pôkkam kum amijo amirĩt nhyam arým me kadjy ano.

36 Nhyam kam Mõjdjê Edjitu kurũm meo mõ. Kamã ne me aêrbê mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne ku'ên Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy mýjja kwý nhipêx. Edjitungam ipêx ne ajte ngõ ra:x nhidjibê Kamrêrekam ipêx. Ne kam kapõt kukritkam meo ba: nhyam amex krãptĩbê 40 me'ã apêx. Nãm ã Exewão memã ane.

37 Ne itepã ajte memã kum,

—Mõjdjê ja ne mebê idjaermã kum,

“Ba ne ba Metĩndjwýnh kukwakam me amã kabên jarênhõ iba. Dja Metĩndjwýnh ã me akadjy amijo me anhõbikwa 'õ pytã. Amijo utà nhyam arým ikudjwa ã me amã kabên jarênhõ ane.”

Nãm ã Mõjdjê memã ane.

38 Be, Mõjdjê ja ne kapõt kukritkam ar meo aben pydjín meo ba. Nhyam kam krãnhbê Xinajkam Bẽnjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh kum kukràdjã jarẽ. Me kute katãt amijo ba'ã Metĩndjwýnh kute memã karõkam kukràdjã ja ne kum arẽ. Me kute mar ne tĩn ne ar bamã ne kum arẽ. Nhyam arým me bakukãmãremã arẽ. Nhyam me aben djõ'ã abenmã arẽ gu me bakamingrãnyre arým baje mar ne o baba.

³⁹ Nhyem be, me bakukãmãre ne me kum kabẽn mar prãm kêt. Me aminhirõ bê kabẽn rẽn arým te akubyn Edjítumã mõrmã bikraro nhỹ.

⁴⁰ Mõjdjê krãnh nhimõk'ã kute amikràkam ne me arým Arãomã kum, “Mõjdjêwã, kute Edjítu kurũm me bajo kator ne kute me bajo mõr djwýnhwã birãm mýjwã ne arým ajmã on. Nhyem got omũ. Ýr aprõt ne me batĩndjwýnh karõ kwý nhípêx gê me bakukãm ba.”

Nãm me ã Arãomã ane.

⁴¹ Ne kam arým mrybãri krare karõ nhípêx ne o we Metĩndjwýnh. Ne kam arým we mry karõ kĩnh djã'ã mryo bõx. O bõx ne parbê kudjin arým kum kubĩ. Ne arým kute ikrao mýjja nhípêxjakam kĩnh katio dja.

⁴² Nhyem Metĩndjwýnh arým mebê amijo akêx ne wãnh memã ire. Me ta wãnh kute kanhêti krãptĩmã rax jarẽnho ba kadjy memã ire. Ije amã arẽn h kõt ne Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽn h djwýnh kabẽn'ã pi'õk no'õk. Kamã ne Metĩndjwýnh memã kum,

“Ga me abê idjaer, djãm imã ne ga me mry paro aba? Me aje mýjjamã mry paro aba nhyem 'ã amex krãptĩbê ⁴⁰ apêxja djãm imã ne ga me mry pa got? Arkati.

⁴³ Ate ne ga me mýjjao metĩndjwýnh karõ nhípêx ne kum rax jarẽnho aba. Ne mã me karõbê Morkimã kikreo aba. Ne me anhõ metĩndjwýnhbê Rẽnpanh nhõ kanhêti karõo aba. Aje ikupa'ã amijo aba prãm kam dja ba arým me anhõ pyka djwýnh bê me akujate. Dja ba me bajtem nhõ krĩraxbê Babirõnij nhijukri me akujate.”

Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane. Nhyem Exewão arým kõt me rũnhmã arẽ.

⁴⁴ Ne itepã ajte memã kum,

—Mrykão kikre ne me bakukãmãre kapõt kukritkam ar o ba. Metĩndjwýnh kute memã amijo amirĩt nhyem me kute mar kadjy ar o ba. Ta ne Mõjdjêwã 'ã karõn kum, “Ije kikre'ã amã karõ kõt dja ga ipêx.” Nãm ã Mõjdjêwã 'ã karõo ane. Nhyem arým kõt ipêx nhyem me ar o ba.

⁴⁵ Nhyem kam õ'ã me bakukãmãremẽ Djodjuwemẽ ar kikreo ba:n arým apýnh

me bajtem nhõ pyka djãri'ýr o bõx. Nhyem Metĩndjwýnh arým apýnh me bajtem ba djãrio apan me kujate. Me kujate nhyem me arým me pãnh pykakam ar ba. Nhyem mebêngêt aben kukãm me paro mõ. Me paro mõ nhyem me tãmdjwý arým aben djõ'ã mrykão kikreo krĩ. O krĩ: nhyem kam tũ:mram Dawi arým me kadjy katon kam me kadjy bẽnjadjwýr.

⁴⁶ Nhyem kam Metĩndjwýnh kam kĩnh. Nhyem kum, “Metĩndjwýnh, abê Djakoo aba djwýnh. Ba amã anhũrkwã nhípêx”, ane.

⁴⁷ Nhyem be, Dawi ne kute kum kikre nhípêx kêt. Nhyem be, krabê Xaromão ne arým kum kikre nhípêx.

⁴⁸ Nhyem be, djãm me kute ikrao kum kikretikam Metĩndjwýnhbê kumkati krĩ prãm got? Arkati. Me bakukãmãre kabẽn kõt ne ba ikabẽn jarẽ. Amrêbê: ne me Metĩndjwýnh kukwakam memã kum,

“Bẽnjadjwýr djwýnh ne me amã,

⁴⁹ ‘Be, kute me bẽnjadjwýr rũnh krĩ djã pyrãk ne ã kýjrũm kãjkwakam ikrĩ djã ã imã nõr ane. Kãjkwabê ne ikrĩ djã.

Kute me par ku'ê djã pyrãk ne pyka ã iparbê imã nõr ane.

Be, djãm me kute imã kikreti'õ nhípêx nhyem imãnhkutãmã? Arkati.

Djãm me kute imã ikrĩ djã'õ nhípêx ba kam inhýr ne ityk djã kêt mã? Arkati.

⁵⁰ Ba ne ba inhikrao kãjkwamẽ pyka nhípêx. Djã ne ga me ja ma?’

Nãm ã Bẽnjadjwýr djwýnh me amã ane.”

Nãm kukwakam kabẽn jarẽn h djwýnh ã memã ane. Ga, me kute ikrao kum kikreti nhípêxjakam Metĩndjwýnhbê kumkati kam krĩ kêtja pumũ. Nãm ã Exewão memã ane.

⁵¹ Ne kam itepã ajte memã kum,

—Ba me amã arẽ ga me ama. Be, me akukãmãre kwý kute arĩk amijo ba'ã ne ga me amijakren arĩk ar amijo aban mã aminhirõbê Metĩndjwýnh kabẽn rẽn anhõkre kadjwýnhbê ajaxwe ar aba. Ne kam ajamakre kêt kumrêx ne mã aminêje Metĩndjwýnh Karõbê adjãptãr aba.

⁵² Nhỹnh got Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽn h djwýnh'õ nhyem me akukãmãre kute o bikẽn h kêt? Nãm me mã aben kukãm me kupa. Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽn h djwýnh mã me

bakukãmãremã kum, “Kritu ne katàt ne axwe kêtumrêx. Mrãmri dja bõxkumrêx.” Nãm me mã ã memã ane nhym kam me mã me kupa. Tãm ne ajbir jakam bõx ga me arỳm kangan abĩ.

⁵³ Be, kadjy mrãnh djwỳnh ne me kadjy Mõjdjẽmã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ. Me kute katàt amijo ba'ã kabẽn jarẽ ga me aben djõ'ã o aba kajgon mar kêt ne kõt amijo aba kêtumrêx. Nãm ã Exewão memã ane.

Me kute Exewão bĩn.

⁵⁴ Nhym me kute amijã kabẽn markam arỳm ngryk tỳx mex ne.

⁵⁵ Nhym be, Metĩndjwỳnh Karõ arỳm raxo Exewão kadjwỳnhbê nhỳn ar o ba. Ar o ba nhym arỳm kàjmã krãn kàjkwa pumũn kam Metĩndjwỳnh pumũ. Prĩne me:xkumrêx ne uma: nhym omũ. Nhym Jeju Metĩndjwỳnh djubõk'ãnh dja nhym omũ.

⁵⁶ Nãm Exewão ar omũn arỳm memã kum,

–Ë ota, arỳm ne kàjkwa abenbê ajkij. Kute amijo ã ne bõxja ne arỳm ra:x ne Metĩndjwỳnh djubõk'ãnh dja, ba arỳm omũ, ane.

⁵⁷ Nhym kam me tu kàj bê amran amijamak'ã pron itepato 'ỳr prõt ne. 'Ỳr prõt ne o tỳm ne

⁵⁸ arỳm krĩrax kurũm o kato, atykmã o katon kumẽ. Kumẽn kam kẽno titik ar o ba. Anhỳr djwỳnhhrãm ne me'õ abatãnh nybê Xaur dja. Nhym me aminhõ kubẽkào põx ne parbê adjuw.

⁵⁹ Nãm me Exewão titik ar o ba nhym arỳm amijo Metĩndjwỳnhmã a'uw ne kum,

–Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju, amim ikarõo wabi, ane.

⁶⁰ Ne kam kõnkrão nhỳn kàj bê àmrao kum kabẽn ne kum,

–Bẽnjadjwỳr djwỳnh, dja ga me kute ibĩn pãnh jarẽnh kêt. Nãm ã ane nhym me arỳm kubĩ nhym arỳm ty.

8

Me kute Jeju nhõ me jao bikẽnho mõi nhym me bimãnh.

¹ Be, me kute Exewão bĩn kêttri ne Xaur memã kum, “Rã'ã me abĩ”, ane.

Nhym me kubĩn kam arỳm me krãptĩo bikẽnho krax ne. Me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio bajao bikẽnho

krax ne. Nãm me Djeruxarẽkam meo bikẽnho mõi:n me krãptĩo ajkẽ. Nhym me me umaje arỳm ajmã. Pykabê Djudêjakam pyka kunĩkõt ajmã. Ne pykabê Xamarijkam pyka kunĩkõt ajmã. Jeju kute ar anorjabit ne ar arek Djeruxarẽkam ar ba.

² Nhym me kwỳ kum Metĩndjwỳnh jabêja ne Exewão mỳn o mõi arỳm adjã. Ne kam abej mu:w.

³ Nhym be, Xaur arỳm àkrẽn ari me kute amim Jeju maro bikẽnho ba. Me kute Jujukõt ar aben pydjio bajao bikẽnho ba:n kikre kunĩkõt mrãn wangij ne me bjêro mrãn meo apõx. Nãm me mymẽ me nireo mõi arỳm mebê ijê.

Piripi Xamarijkam bõx ne Jeju'ã memã ujarẽnh.

⁴ Nhym me amũ bimãnhja ne me arỳm memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽho mõi. Apỳnh me ba djari memã arẽho mõi.

⁵ Kamã ne Piripi krĩraxbê Xamarijmã tẽn bõx. Ne kam arỳm kàj bê Kritu'ã memã ujarẽnh tẽn.

⁶ Nhym me itepato arỳm kabẽn ma, me krãptĩ: kabẽn ma. Nãm mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx nhym me arỳm omũn kam kunĩ kabẽn mar 'ãno dja.

⁷ Be, me karõ punu me krãptĩo ba nhym arỳm ano nhym me karõ amran memã iren arỳm mã mõi. Nhym ajte me akrymẽ me mrãnh kêt krãptĩo mex.

⁸ Nhym kam me arỳm krĩrax wãkam kĩnhti:re ne.

Ximãobê wajangare'ã ujarẽnh.

⁹ Nhym krĩrax tãmkam ne me'õ. Me kum Ximão jarẽ. Ta ne kute amijo mỳjja mar pytãr, amijo apỳnh mỳjja mar pytãr ne ari amijo wajangao ba. Nãm me noo biknor ar o ba nhym me kam no tyn kumex. Nhym mã amijo rax ne memã kum,

–Ë, ba ne ba iraxkumrêx, anhỳro ba.

¹⁰ Nhym me kàtammẽ me rũnh kunĩ ma:r ar o ban abenmã kum,

–Tãmwã ne Metĩndjwỳnh pymao uman tỳ:x ne, ane.

¹¹ Be, amrêbê ne amijo apỳnh mỳjja mar ne me kupênh ne me noo biknor ar o ba nhym me arỳm maro ba.

12 Mar ar o ba: nhym kam Piripi arým memã kabēn jarē. Memã Metĩndjwýnh kute amim me utār ne ar meo bakam kabēn jarē. Ne Jeju Kritu'ã memã ajarē nhym me arým kuman tu amim Jeju markumrēx. Nhym arým Metĩndjwýnhmã ngõmã me angij. Me mymē me nire jangij.

13 Nhym kam Ximãodjwý arým mekõt amim kuma. Amim kuma nhym me arým Metĩndjwýnhmã ngõmã adjã. Nhym kam arým mã Piripi kõt ajkamē. Nhym Piripi me aērbē mýjja pumũnh kēt rũnh nhipēxo ba. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy ne ipēxo ba. Nhym Ximão amim omũnho ban te kute marmã kam no tyn ku'ē.

14 Nhym kam me amũ Djeruxarēkam memã kum,

—Be, pykabē Xamarijka ne me arým amim Metĩndjwýnh kabēn markumrēx, ane. Nhym Jeju kute ar anorja arým kuma. Kuman arým me'ýr Pedrumē Djuão ar ano.

15 Nhym ar me'ýr tēn me'ýr bõx. Ne kam Metĩndjwýnhmã meo a'uw ne kum,

—Dja ga memã Akarõ jano gē me 'amýn meo ba, ane.

16 Be, kraxje Metĩndjwýnh Karõ mekam rwýk kēt rã'ã. Nãm me Bēnjadjwýr djwýnh Jeju kukwakam Metĩndjwýnhmã ngõmãbit me angij.

17 Nhym Pedru ar Metĩndjwýnhmã meo a'uw ne me'ã ikra jadjuw nhym Metĩndjwýnh Karõ arým me 'amýn meo ba.

18-19 Pedru ar kute me'ã ikra jadjwýrkõt Metĩndjwýnh Karõ me 'amý nhym Ximão arým amim omũn arkum,

—Ota pi'õk kaprĩ. Dja gar amikudjwa imã akre. Ba badjwý ar akudjwa maro iba ne me'ã aminhikra jadjwýro iba gē Metĩndjwýnh Karõ me 'amýn meo ba, ane.

20 Nhym Pedru kum,

—Metĩndjwýnh kute tu memã kajgo Amikarõ janorjakam ga arĩk amim, “Dja ba pi'õk kaprĩ pãnh Metĩndjwýnh Karõ man ar o iba”, ane. Kam gē Metĩndjwýnh me biknor tokry djãmã ajano ga anhõ pi'õk kaprĩmē ro'ã akuno.

21 Be, Metĩndjwýnhmã akadjwýnhbē ajaxwe rã'ãn kum amex kēt rã'ã. Kam ne ga aje Karõ mar prãm kētkumrēx.

22 On amikam akaprĩn wãnh ajaxwejamã anhiren Metĩndjwýnhmã amijo a'wý. Gē kute ajaxweo biknor ne akam ngryk kēt jabej. Aje Metĩndjwýnh Karõ'ã amim karõ punujao biknor ne akam ngryk kēt jabej kum amijo a'wý.

23 Be, arým ne ba apumũ. Ajaxwe kute ajamýnh týx ne kute ajo ba rã'ã. Nãm ã Pedru Ximãomã ane.

24 Nhym Ximão kum,

—Inēje Bēnjadjwýr djwýnhmã akabēn gē aje imã akabēn jarēnhja kõt ijo anhýr kēt, ane.

25 Nhym kam Pedrumē Djuão ar Bēnjadjwýr djwýnh'ã memã amijarēnho djan kabēn'ã kãj bē memã ujarēnho djan kam arým o ino re. Ne kam arým Djeruxarēmã akēx ne. 'Ýr mõ:n mõr kõt memã Kritu'ã ujarēn ny jarēnho mõ. Pykabē Xamarijka me ja apýnh me ba djari krãptĩ memã arēnho mõ.

Exopijka me'õjamã Piripi Jeju'ã ujarēnh.

26 Nhym kam Piripi arek Xamarijka ar ba. Kam ar ba nhym Bēnjadjwýr djwýnh kadjy mrãnh djwýnh'õ arým 'ýr bõx ne kum,

—Kãjmã djan amũ aparmã tē. Ga, Djeruxarēmē, krĩraxbē Gadjamē abenmã pry mēnhja pumũ. Pry 'ãnh ne kapõt kukrit. Dja ga 'ýr tēn 'ýr bõx, ane.

27 Nhym arým kãjmã djan 'ýr tē:n arým 'ýr bõx. Nhym me'õ pry'ã tē nhym omũ. Õ pyka djwýnhbē ne Exopij. Kubē eunuku'õ. Exopijka bēnjadjwýr rax nibē Kãdjidji. Nhym kukwakam ra:xi. Kubē õ nēkrēx kunĩ pumũnh djwýnh. Djeruxarē kurũm ne tē. Arým ne Metĩndjwýnhmã rax jarēn kam tē.

28 Ne kam kurũm akubyn õ pyka'ýr tē. Õ kãmranhtýx, mry kute bjērjakam tē. Ne kam pi'õk jarēnho nhý. Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnhbē Idjaij nhõ pi'õk ne arēnho nhý.

29 Piripi me'õ ja pumũ nhym Metĩndjwýnh Karõ kum,

—Ýr aprõt ne kãmranhtýxmē ro'ã tē, ane.

30 Nhym arým 'ýr prõt ne ro'ã tē. Nhym Idjaij nhõ pi'õk jarēnho nhý nhym arým kuma. Ne kam kum,

—Ë, djã ne ga arým me kabēnwã ma? Mýj'ã ne kabēn amijakre? ane.

³¹ Nhy m kum,

—Djãm ije mýjja mar godja ba mýjja'ã kute amijakreja ma. Kon, me'õ dja imã kraxkõt arē ba arým kõt kuma. Iwýr wabin inhikõ'ã nhý, ane.

³² Me bakukãmãre Idjaij kabēn ne eunuku arēnho nhý. Nãm amim,

“Me kute bĩnmã o tē nhy m uwbõre kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomti djuwbõre pyrãk. Ne kute mrãmri ne me arým kĩ jakàro ãmkam mrykĩ'ãtomti jabatàn nhýre bēn kēt pyrãk. Nãm ã aminēje kabēn kēto ane.

³³ Nãm me 'èx ne o kàtàm ne 'ã, ‘Tãmwã ne axwekumrēx. Tãmwã ne axwekumrēx’, ane. Axwe kētkumrēx nhy m me arým tu kum mýj axwe pãnh jarē. Nhy m arým tyn wabi nhy m kute ô'ã me'õ kēt pyrãk”, ane.

Tãm ne eunuku pi'òkkam arēnho nhý.

³⁴ Nhy m Piripi 'ýr wabin ikõ'ã nhý nhy m kum,

—Imã arē. Mýj me'õ'ã ne Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh ja jarē? Djãm amijã nãr me'õ'ã? ane.

³⁵ Nhy m kam Piripi eunuku kute pi'òk jarēnh kõt arým kum Jeju'ã ujarēnhmo krax ne arek 'ã ujarēnho tē.

³⁶ O tē:n kam arým ngõ'ýr bõx nhy m eunukuja kum,

—Ota ngõ. Mýj dja ba nē ga Metĩndjwýnhmã ngõmã ijadjà? ane.

³⁷ Nhy m Piripi kum,

—Mrãmri aje tu amim Jeju markumrēx jabej ba kam arým ngõmã ajadjà, ane. Nhy m kum,

—Nã. Ba mrãmri tu amim Jeju Kritu markumrēx. Mrãmri kubē Metĩndjwýnh Krakumrēx, ane.

³⁸ Nhy m eunuku mry kute kã bjērmã kabēn nhy m arým dja. Nhy m kam ar ngõ'ýr ruw ne arým nox ne. Nhy m kam Piripi arým Metĩndjwýnhmã ngõmã adjà.

³⁹ Ne kam ar wabin dja. Nhy m kam Bēnjadjwýr djwýnh Karõ tu Piripi byn mã o tē. Nhy m eunuku arým ijukri omũnh kētkumrēx. Ne kam õ pykamã tē. Arým kĩnhtiren tē.

⁴⁰ Nhy m kam krĩraxbē Oxotokam ajte Piripi amirĩt ne. Ne kam bu'ã krĩ kunĩkõt memã 'ã ujarēnh tē. Tē:n kam krĩraxbē Xedjare'ýr bõx.

9

*Xaur Jeju'ýr amijo akēx.
Kar 22.3, 26.9*

¹ Nhy m kam Xaurja kute ari meo bikēnho baja kute me kangrõnh rã'ã. Kute Bēnjadjwýr djwýnhkõt me ba djwýnh kangrõnh rã'ã. Nãm mã me'ã memã kum,

—Gē me tu me kupa. Gē me tu me kupa, ane. Nãm memã anhýr rã'ãn arým me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr rax'ýr tēn arým 'ýr bõx ne kum,

² —Ba krĩraxbē Tamagukam me rũnh'ýr tē. Dja ga me kute amim Jeju mar'ã pi'òk no'òk ne imã angã ba memã o tē. Ba apýnh mebē idjaer bikprõnh djakam me rũnh kunĩkõt memã akreo tē. Dja me akabēnkõt me kute amim Jeju mar jabej ne memã katon arým imã me kanga. Ba me uwpre n amrē Djeruxarē'ýr meo tēn awýr meo bõx, ane. Nhy m kam arým me'ã memã pi'òk no'òk nhy m arým kubyn me'ýr o tē.

³ Me 'ýr o tē:n kam arým krĩraxbē Tamagu tēpo tē. Tēpo tē nhy m tu aērbē kãjkwa kurũm mýjja adjēnhja prĩne kurwý.

⁴ Nhy m arým tu pykabē tým ne arým me'õ kabēn ma. Nhy m kum,

—Xaur, Xaur, mýkam ne ga me kute amim imaro abikēnho aba? Aje ba mãn ijo abikēnh pyrãk ane.

⁵ Nhy m Xaur kum,

—Bēnjadjwýr, mýj me ajõ ga ne ga imã akabēn? ane.

Nhy m kum,

—Ba, ibē Jeju. Nã gãm me kute amim imaro abikēnho aba ne aje ba mãn ijo abikēnho aba pyrãk. Ne kam te adjumar mex prãmje. Ga, mry kute jēnh bjērja pumũ. Me kute mýjja djwa mexo mry kamjýr nhy m arým umaje prõt týtjã pumũ. Nhy m kwý amakkre kētkam tu amikamjýr djã kanã ne arým tokry ne. Gadjwý dja ga ari ijo abikēnho aban arým atokry:. Nãm Jeju ã kum ane.

⁶ Nhy m kam kum,

—Běnjadjwýr djwýnh, mýj ne ga amã kĩnh? Dja ba ã amã o ane, ane.

Nhym kum,

—On kãjmã djan amũ krĩraxmã wadjã. Kam dja me amã 'ã karõ. Dja ga mrãmri katàt me kaběn man kõt amijo abakumrẽx, ane.

⁷ Nhym Xaurkõt ar mõrja me'õ kaběn man kam ar kute ĩ pumũnh kêtikumrẽx. Ne kam te: umaje te kaběnmã.

⁸ Nhym kam Xaur kãjmã djan no põt kajgon arým rĩt kêt ne. Nhym kam ar pa 'amýn o tẽn arým krĩraxbê Tamagumã wadjã.

⁹ Nhym rĩt kêtikumrẽx ne. Ne kam kute mýjja krěn kêt ne kõm kêt'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx.

¹⁰ Nhym kam krĩraxbê Tamagukam ne me'õbê Ananij. Běnjadjwýr djwýnh ne Ananij nokrekam amirĩt nhym arým omũ. Nhym kum, “Ananij”, ane.

Nhym kum, “Běnjadjwýr djwýnh, mýj nã”? ane.

¹¹ Nhym kum,

—Kãjmã djan tẽn pry nhidjibê Katàt'ãnh tẽn Djuda nhũrkwã'ýr bõx. Kam Xaur jabej me kukja. Krĩraxbê Taxukam ne abatãnh djã. Dja ga abej me kukja. Wãkam ne Xaur Metĩndjwýnhmã amijo à'wýro nhỹ.

¹² Be, ga ne ga arým amikukãm nokrekam amirĩt nhym akarõ pumũ. Ga ne ga arým 'ýr wadjã 'ã anhikra dji nhym arým akubyn rĩt mex ne. Nãm ã apumũnho ane. Nãm ã Běnjadjwýr djwýnh Ananijmã ane.

¹³ Nhym kum,

—Je, Běnjadjwýr djwýnh, mýkam? Xaur wã ne umakumrẽx. Nãm arým Djeruxarẽkam anhõ me ja krãptĩ ajkẽ nhym me krãptĩ arým imã arẽ.

¹⁴ Ne jakam arým me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ar me ijã pi'õk no'õk nhym amrẽ o tẽn. Me ije amã amijarẽnhja kunĩ kadjy arým amrẽ pi'õko tẽn. Kute me idjuwpre kadjy ne o tẽn, ane.

¹⁵ Nhym Běnjadjwýr djwýnh kum,

—'Ýr tẽn. Ba ne ba inhõ àpẽn kadjy amijo utã. Dja me bajtemmã ijã ajarẽn me bẽnjadjwýr rũnhmã ijã ajarẽn mebê idjaermã ijã ajarẽ. Ja kadjy ne ba amijo utã.

¹⁶ Dja ba ĩ kum, “Dja ga ĩ ijã adjujarẽn djõ'ã atokry kumex.” Nãm ã Xaur'ã Ananijmã ane.

¹⁷ Nhym kam arým 'ýr tẽn. 'Ýr tẽn kam arým Djuda nhũrkwãmã wadjã Xaur'ýr bõx. Ne kam arým 'ã kute ikra djirkam kum,

—Xaur, akmere, gu banhõ Běnjadjwýr djwýnh Jeju ne ijano ba arým awýr bõx. Pry'ã atẽn nhym kute amã amijo amirĩtja tãm ne ijano ba awýr tẽn. Dja ga akubyn arĩt mex nhym Metĩndjwýnh Karõ arým raxo akadjwýnhbê nhỹn ar ajo ba. Ja kadjy ne ijano ba tẽn. Nãm Ananij ã kum ane.

¹⁸ Nhym aêrbê no kurým mýjja kute tepkã pyrãk rôrõk ne. Nhym akubyn rĩt mex ne. Ne kam kãjmã dja nhym kam arým Metĩndjwýnhmã ngõmã adjã.

¹⁹ Nhym kam ajte õ kwý krěn arým akubyn týt ne.

Xaur memã Jeju'ã ujarẽn nhym me kum kurê.

A Kõ 11.32

Ne kam arek Tamagukam Jejukõt me ba djwýnhmẽ ro'ã ar ba nhym 'ã akati kwý apêx.

²⁰ Tamagukam ar bari ne apýnh mebê idjaer bikprõnh djãkam kãj bê memã ujarẽn tẽn. Nãm memã kum,

—Mrãmri ne Jejubê Běnjadjwýrbê kumkatikumrẽx. Kubê Kritikumrẽx. Kubê Metĩndjwýnh Krakumrẽx, anhýr tẽn.

²¹ Nhym me kunĩ kute kaběn markam te kute krãkõt marn kam no tyn kumex ne aben kukij ne abenmã kum,

—Bãrãm tãmja ne Djeruxarẽkam ari meo bikẽnho ba. Me kute Jeju Kritumã amijarẽnhao bikẽnho ba. Bãrãm tãmja ne kute ajte me uwpre kadjy amrẽ tẽn. Kute me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ar'ýr meo bõx kadjy amrẽ tẽn, ane.

²² Nhym kam Xaur kaběn mexo amũ amikamẽnho tẽn arým kute memã Jeju jarẽn mar me:xkumrẽx. Nãm Tamagukam mebê idjaermẽ aktã kaběno aben japa nhym me arým kaběn kõt Jejubê Kritu ma. Mrãmri Jejubê Běnjadjwýrbê kumkatikumrẽx man arým te kute kum kaběn'õ jarẽn prãmje. Te o anen õkre

kadjwýnhbê arĩk amikabên kwý jarênho kumex.

²³ Nãm ã memã anhÿr tẽ nhym 'ã akati krãptĩ apêx. Nhym kam mebê idjaer kwý arým o aben maro nhÿn abenmã kum,

—Mÿj dja gwaj Xaur on arým kubĩ? ane. Nhym kam me arým amũ Xaurmã arẽ nhym arým kuma.

²⁴ Me õ krĩrax nêje ne bu'ã pyka tÿx nhipêx jabatãnhja nhym kam apÿnh ajkwa krekre djãri. Nhym me kute Xaur katorkõt bĩnmã ajkwa krekre kunĩ'ã ku'ên omũnh'ã rĩtkumrêx ne. Nhym Xaur arým me kuma.

²⁵ Nhym kam akamãt nhym Jejukõt me ba djwýnh krĩrax nêje pyka tÿx'ã Xauro wabin djan kadjy djudjêdjêo kaxnokai akã 'ãpren kam Xaur nhÿr. Ne kam djudjêdjê 'amÿn pyka tÿx burũm aparmã kumên o rwýko tẽn arým pykabê kudja. Nhym kam kãjmã djan mã mebê katon tẽ.

²⁶ Tẽ:n kam arým akubyn Djeruxarêkam bõx. Ne kam bit Jejukõt me ba djwýnhmẽ ro'ã ÿrmã. Nhym me kum uman 'ã abenmã kum,

—E kum nhÿnh ne tãmwã Jeju ma ne kõt ba? Godja ajte me bakwýo ajkẽ, ane.

²⁷ Nhym kam Banabe o tẽn Jeju kute ar anorja'ÿr o bõx. Ne 'ã arkum,

—Be, nãm prykõt tẽn arým Bẽnjadjwÿr djwýnh pumũ nhym kum kabên jarẽ. Nhym kam arým krĩraxbê Tamagukam Jeju'ã memã ujarênh ba. Nãm kum me uma kêt ne kãj bê 'ã memã ujarênh ba, ane.

²⁸ Nãm arkum ane nhym kam me arým kum uma kêt ne. Nhym kam Djeruxarêkam Jejukõt me ba djwýnhmẽ ro'ã ar ba.

²⁹ Ar ba:n kum me uma kêt ne Bẽnjadjwÿr djwýnh kukwakam memã ujarênh ar ba. Nhym mebê idjaer kwý ne me me ba-jtembê kregu kabênkam kabên. Nhym Xaur arým me jamẽ aktã kabêno aben japanho dja. Aben japanho dja nhym kam me bit kute Xaur bĩnmã.

³⁰ Nhym Jeju kukwakam me kute abeno kamy arým me kuma. Ne kam Xauro tẽn krĩraxbê Xedjaremã o tẽn o bõx. Ne kam krĩraxbê Taxumã ano nhym arým 'ÿr tẽ.

³¹ Nhym kam me arým me kute amim Jeju marjao bikênho ino re. Apÿnh me ja kute Jejukõt ar aben pydjio ba djãri meo bikênho ino re. Pykabê Djudêjakam o ino re.

Ne pykabê Garrêjakam o ino re. Ne pykabê Xamarijakam o ino re. Kunĩkõt ne me meo bikênho ino re. Nhym me arým akubyn umar mex ne. Ne kam Metĩndjwýnh maro amũ amikamênho tẽn arým mar ra:x ne. Ne me kum Metĩndjwýnh pymakam katãt kabên kõt ar amijo ba. Nhym Metĩndjwýnh Karõ memã kĩnh jadjã nhym me arým kĩnhkumrêx. Nhym me kãtãm krãptĩ arým tu amim Jeju markumrêx ne arým mekõt ajkamẽ. Nhym kam me arým krãptĩ: tẽ.

Pedru kute Anêjao mex nhym Dokre tyk nhym akubyn o tẽn.

³² Nhym kam Pedru pyka kunĩkõt kute me omũnh kadjy tẽ. Me omũnhho tẽ:n kam krĩbê Ridjakam me jadjwÿ'ÿr bõx. Jeju nhõ me ja'ÿr bõx.

³³ Nhym kamã me'õbê Anêja amrêbê akryn arek ikwã. Akry'ã arým amexbê 8 apêx. Nhym Pedru arým omũ.

³⁴ Ne kam kum,

—Ë, Anêja, Jeju Kritu arým ajo mex ne. On kãjmã djan anhikwã djãwão mex, ane. Nhym me aêrbê arým kãjmã dja.

³⁵ Nhym krĩbê Ridjamẽ krĩbê Xaronakam me ja kunĩ arým omũ. Ne kam arým Bẽnjadjwÿr djwýnh'ÿr amijo akêxo kumex.

³⁶ Pedru krĩbê Ridjakam arek ar ba. Nhym kam krĩbê Djopekam Jejukõt ba djwýnh ni'õ ar ba. Idjibê ne Tabita. Mebê kregu kabênkam ne me kum Dokre jarẽ. Ukaprĩkumrêx ne mã me õ mÿjja kêtõ djuw mexo ba.

³⁷ Ne kam kanên arým ty. Nhym me amikukràdjãkõt ku'õn kikre tãmkam kÿjrũm kumoka'êkam kudji nhym nõ.

³⁸ Krĩbê Ridja ne krĩbê Djopeo rãm ne ja. Dokre ty nhym kam me kum,

—Pedru ne Ridjakam ar ba, ane. Nhym Jejukõt me ba djwýnh arým kuman Pedru'ÿr ar amãnhkrut jano. Nhym ar 'ÿr tẽn kam 'ÿr bõx ne kum,

—Ë, amikrà kêt ne Ridja'ÿr tẽ, ane.

³⁹ Nhym amibêx ne 'ÿr arkõt tẽ. Tẽn kam arým 'ÿr bõx. Nhym ar Pedruo tẽn kÿjrũm kumoka'ê'ÿr o wabi. Nhym kam me 'uwtĩ kunĩ 'ÿr bõx ne muw. Ne Dokre tĩri kute apÿnh me inõkãti, apÿnh kubêkã nhipêx djãri mã: kum akreo ku'ê.

⁴⁰ Nhyim Pedru arỳm bõm me kunĩ jano. Ne kam kõnkrão nhỳn arỳm Metĩndjwỳnhmã o a'uw. Ne kam tykja'ỳr akẽx ne kum,

—Ë Tabita, kàjmã nhỹ, ane. Nhyim arỳm no põt ne Pedru pumũn arỳm kàjmã nhỹ.

⁴¹ Nhyim 'ỳr ikran arỳm ikra 'amỳn kàjmã kudja. Ne kam memã kabẽn nhyim me arỳm 'ỳr bõx. Jeju nhõ me jamẽ me 'uwtĩmẽ ne me bõx nhyim arỳm memã kum,

—Ota, arỳm akubyn tĩn ne, ane.

⁴² Nhyim me arỳm krĩbẽ Djopekam kikrepdjitã abenmã arẽnho ipõk ne. Nhyim me krãptĩ arỳm tu amim Jeju markumrẽx ne.

⁴³ Nhyim kam Pedru arek krĩbẽ Djopekam ar ba. Me'õbẽ Ximão nhũrkwãkam ne nhỹ. Ximãobẽ ne mry kào mex djwỳnh'õ. Pedru krĩ wãkam ar ba nhyim arỳm 'ã akati krãptĩ apẽx.

10

Me'õ bajtembê Koneru'ã ujarẽn.

¹ Pedru Djopekam ar ba nhyim krĩraxbẽ Xedjarekam me'õbẽ Koneru ar ba. Kubẽ ne krãkamngõnhre krãptĩ: kubẽ 100 nhõ bẽnjadwỳr. Me kute krãkamngõnh ja'ã memã kum,

—Pykabẽ Itarij kurũm me ja, anhỹro ba.

² Koneru katat Metĩndjwỳnh kabẽn man kõt ar amijo ba. Konerumẽ ũrkwãkam ar krĩja kunĩ ne arkum Metĩndjwỳnh rax puma. Nãm me õ mỳjja kêtkaam õdjãnhkumrẽx ne mã Metĩndjwỳnhmã kabẽn ar ba.

³ Nhyim kam arỳm myt akẽxkam, 3 orakam, Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh'õ nokrekam amirĩt nhyim arỳm omũnho nhỹ. Nhyim kum, “Ë, Koneru”, ane.

⁴ Nhyim kute omũnhkam madjà kretin kum, “Bẽnjadwỳr djwỳnh mỳj nã”? ane. Nhyim kum,

—Ga Metĩndjwỳnhmã akabẽn nhyim arỳm ama. Ga me õ mỳjja kêtkaam anhõdjãnh nhyim arỳm apumũ.

⁵ Jakam dja ga krĩbẽ Djopemã anhõ me ja kwỳ jano. Kam ne me'õbẽ Ximão Pedru. Gẽ ar tẽn kum arẽn awỳr o bõx.

⁶ Imõti mỳrri ne nhỹ. Mrykào mex djwỳnhbẽ Ximãomẽ ro'ã ne ar nhỹ. Dja ar

tẽn kum arẽn amrẽ awỳr o tẽn o bõx nhyim arỳm amã arẽ ga kabẽn kõt ã amijo ane.

Nãm ã Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh Konerumã ane.

⁷ Ne kam mã tẽ. Nhyim arỳm amiwỳr ar amãnhkrut ne ikjêkêt 'uw. Me kute ar amãnhkrut pa 'amỳnhja ne kum apẽn kajgo ar ba. Nhyim pydji ja ne kubẽ õ krãkamngõnh. Adjwỳnhdjwỳ ne katat Metĩndjwỳnh kabẽn man kõt ar amijo ba. Ne kam Koneru tãri kum apẽn ar ba. Nãm amiwỳr ar ja 'uw nhyim ar arỳm bõx.

⁸ Nhyim kam prĩne arkum kadjy mrãnh djwỳnh'ã ajarẽn arỳm krĩbẽ Djopemã ar ano.

Mỳjja kute Pedru nokrekam amirĩt nhyim kute omũnh.

Kar 11.5

⁹ Nhyim ar'ã akati nhyim ar arỳm 'ỳr tẽ. 'Ỳr tẽn arỳm krĩ tẽpo tẽ. Nhyim arkum ajmã Pedru krĩraxkam kikre'ã wabin imõk'ã nhỹ, imõk ngrengrer'ã nhỹ. Mebẽ idjaer ne me tu õ kikre nhimõk po. 'Ỳr ne wabin nhỹ. Ne kam Metĩndjwỳnhmã kabẽno nhỹ. Kãjkwã nhipõkri myt nhỹrkam.

¹⁰ Ne kam kum prãm ne bit kute õ kwỳ krẽn mã. Nhyim ar arỳm kum õmrõo dja. O dja nhyim Pedru jaerbẽ mỳjja amirĩt nhyim omũ.

¹¹ Kãjkwã ne abenbẽ ajkij nhyim omũ. Nhyim mỳjja kute kubẽkati pyrãk rwỳk mõ. Idja amãnhkrut ne amãnhkrut. Nhyim mỳjja idja kunĩ 'amỳn o rwỳko mõ.

¹² Kadjwỳnhbẽ ne apỳnh pykakam mry kunĩ. Apỳnh rop, apỳnh mry ngãngão mrãnh, apỳnh àk, mry kunĩ kubẽkati kadjwỳnhbẽ ikwã nhyim omũ.

¹³ Nhyim kam arỳm me'õ kum kabẽn nhyim kuma. Nhyim kum,

—Ë, Pedru kàjmã djan 'õnh bĩn krẽ, ane.

¹⁴ Nhyim Pedru kum,

—Kati, Bẽnjadwỳr djwỳnh. Mõjdjẽ kute me ibẽ mỳjja kakrit puma ja ne ije kur kêtkaamrẽx, ane.

¹⁵ Nhyim ajte kum,

—Be, Metĩndjwỳnh kute mỳjjao mex kwãrĩk wãnh kum kakrit jarẽn kêt, ane.

¹⁶ Be, me'õ kum kabẽn ne ajte kum kabẽn ne ajte kum kabẽn nhyim aerbẽ mỳjja akubyn kãjkwamã wabi.

17 Nhyim Pedru amim,

—Je, mýj'ã ne ije mýjja pumũnhja amijakre? ane. Nãm amim anhýro dja nhyim Koneru kute ar anorja kikre jabej me kukij nhyim me arým arkum arẽ. Nhyim ar 'ýr tẽn arým ajkwa krekre tãri bõx ne dja. Ne arým abej me kukij

18 ne kàj bê memã kum,

—Ximão Pedru, djori kikre wãkam nhý? ane.

19 Nhyim wãnh Pedru kute mýjja pumũnh'ã arek amikabẽn maro nhý nhyim Metĩndjwýnh Karõ arým kum,

—Ë, ar amãnhkrut ne ikjêkêt ne ar ajabej akukij.

20 Kàjmã djan ar 'ýr rwýn arkõt tẽ. Kwãrĩk wãnh ar kubajtemkam axwe amikam adju-mar kêt. Ba ne ba ar ano nhyim ar tẽ, ane.

21 Nhyim Pedru arým ar 'ýr ruw ne ar 'ýr bõx ne arkum,

—Ë, ba, ba ne gar ijabej. Mýj ne gar amã kĩnh ne iwýr tẽn? ane.

22 Nhyim ar kum,

—Krãkamngõnh krãptĩ: kubê 100 nhõ bẽnjadjwýr'õ ne ar ijano bar awýr tẽn. Idjibê ne Koneru. Nãm katãt amijo ban kum Metĩndjwýnh rax puma. Nhyim mebê idjaer kunĩ kum mex jarẽ. Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhja ne kum karõn kum, “Pedru'ýr ar 'õ jano gẽ amrẽ awýr tẽn amã kabẽn jarẽ. Dja ga prĩne kabẽn ma”, ane.

23 Nãm ar Pedrumã ane nhyim arým arkum, “Amrẽ ar ikõt wadjã”, ane. Ne kam arkum aminhũrkwã jarẽ nhyim ar arým kam nhý.

Pedru Koneru nhũrkwãkam bõx.

Nhyim ar'ã akati nhyim Pedru arkõt arým 'ýr tẽn. Djopekam Jeju kukwakam me kamy kwý ne arkõt tẽn.

24 Amũ Xedjare'ýr tẽn 'ýr bõx. Nhyim Koneru arým arkam amako nhý. Nãm arým amijã õbikwamẽ kute meo õbikwao akuprõ.

25 Nhyim ar me'ýr bõx nhyim Pedru kikremã àr tẽn nhyim Koneru arým kajpa. Ne umaje amijo ngriren parbê tým ne ibõ.

26 Nhyim Pedru pa 'amýn kàjmã kudjan kum,

—E kum, kàjmã dja badjwý ibê pykabê me'õ, ane.

27 Ne kam kum kabẽn tẽn wadjã. Nhyim me krãptĩ akuprõ nhyim arým me omũ.

28 Ne kam memã kum,

—Be, me ba ne ba me me bajtemmẽ ibikprõnh kêtukumrẽx. Me ibê idjaerkam ikukràdjã kõt ba me me bajtem nhũrkwãmã idjãr kêtukumrẽx. Arým ga me ama. Nhyim kam Metĩndjwýnh imã ikukràdjã ny jarẽ. Imã me kunĩ kĩnhmã ne imã arẽ. Ne ije me'õmã kakrit jarẽnh kêtãmã ne imã arẽ. Ije me'õo me bajtem kêtãmã ne imã arẽ.

29 Kam aje imã ar anorja iwýr bõx ne ar kute imã akabẽn jarẽnhkam ba aminêje ikabẽn kêt ne tu arkõt awýr tẽn bõx. Bõx ne arým me anhũrkwãmã wadjãn me anhikõ'ã nhý. Kam ba me amã arẽ. Mýj kadjy ne ga me ijo bõx? Mýj ne ga me amã kĩnh? Nãm ã Pedru memã ane.

30 Nhyim Koneru kum,

—Amũja'ã, arým 'ã arngrobê 4 apêx ba amijajburo nhý. Nhyim ã myt ibõ ane, 3 orakam ba inhũrkwãkam Metĩndjwýnhmã ikabẽno nhý. Nhyim ijaêrbê me'õ ikuka kõnh dja nhyim õ kubekã jadjẽnh ne.

31 Nhyim imã, “Ë Koneru, ga Metĩndjwýnhmã akabẽn nhyim arým ama. Ga me õ mýjja kêtãm anhõdjãnh nhyim arým apumũ.

32 Jakam dja ga krĩraxbê Djopemã anhõ me ja kwý jano. Kam ne me'õbê Ximão Pedru. Gẽ ar tẽn kum arẽn awýr o bõx. Imõti mýrri ne me'õ mrykão mex djwýnhbê Ximão nhũrkwã. Kam ne ro'ã nhý. Pedru dja awýr bõx ne amã arẽ.” Nãm ã me'õ imã ane.

33 Ba kam amikrà kêt ne awýr ar ano. Be, arým ga bõx ba me ikĩnhkumrẽx ne. Ne jakam ba me ikunĩ Metĩndjwýnh parbê nhý. Metĩndjwýnh kute kabẽn'ã amã karõ kunĩ me ije mar kadjy ne ba me nhý. Nãm ã Koneru Pedrumã ane.

34 Nhyim kam Pedru kum,

—Mrãmri ne Metĩndjwýnh kum me kunĩ kĩnho aben pyrãk. Ja arým imã amirĩtkumrẽx ne.

35 Be, mebê idjaer nãr me bajtem. Apýnh me ba djã kunĩkõt me kunĩ. Me apýnh kum Metĩndjwýnh rax pyman katãt kute amijo baja, Metĩndjwýnh kum me ja kunĩ kĩnh.

36 Ba me amã kabẽn jarẽ ga me ama. Be, Metĩndjwýnh ne mebê idjaermã me umar mex jarẽ. Dja me tu amim Jeju

Kritu markumrêx ne arým umar mex. Kubê ne me kunĩ nhõ Bẽnjadjwýr djwýnh. Metĩndjwýnh ne mebê idjaermã ujarênh ny ja jano.

³⁷ Me ga ne ga me arým 'ã ujarênh ma. Djuão kute 'ã memã ujarênhkam ngômã me angjênhkam ne me Garrêjakam Jeju'ã ujarênhmo krax. Ne kam Djudêja kunĩkõt me 'ã ujarênh ar ba ga me arým ama.

³⁸ Be, Metĩndjwýnh ne Nadjarekam Jenumã ta Karõ jano nhym arým raxo kadjwýnhbê nhýn ar o ba nhym arým kukwakam týx ne. Ne kam ápênh mex ar ba. Nhym Xatanaj meo ba nhym me umar punu:re nhym Jeju arým me kunõ mex. Metĩndjwýnh kute kumê amijo kajkepkam ne mã meo mex ar o ba.

³⁹ Kute mýjja kunĩ nhípêxkõt ne bar omũ. Mebê idjaer nhõ pykakam bar omũn krĩraxbê Djeruxarêkam omũn arým 'ã memã idjujarênh ar iba. Nãm me pĩte'y'ã kunhôn kubĩ.

⁴⁰ Nhym kam 'ã akatin akatin akati nhym Metĩndjwýnh akubyn o tĩn. Ne irãri o amirĩt bar omũ.

⁴¹ Me kunĩmã ne o amirĩt kêt. Metĩndjwýnh ta kute amrêbê amijo me utar jamã ne o amirĩt ne. Me kute omũnhkõt memã 'ã ujarênh kadjy ne memã o amirĩt. Ar imã ne arým o amirĩt ne. Ar ba ne bar akubyn tĩnkam ro'ã inhõ kwý krên kõt ikõ.

⁴² Nhym ta ar imã karõn ar imã, “Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým amijo ipytã. Dja ba memã axwe pãnh jarê. Me tĩn ne ar bajamã axwe pãnh jarê. Me tykjamã axwe pãnh jarê. Ja kadjy ne amijo ipytã. Tãm dja gar kàj bê memã arênhõ aba. Arým ar aje ipumũnhkõt memã 'ã adjujarênh ar aba.” Nãm ã ar imã ane.

⁴³ Be, Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh kunĩ ne me amrêbê: me bakukãmãremã kum, “Jeju arým tyk ne akubyn tĩnkam dja me kwý ã pýnhkõt tu amim markumrêx nhym Metĩndjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngryk kêt.” Nãm me ã me bakukãmãremã ane, ane.

⁴⁴ Pedru memã ja jarênhõ dja nhym Metĩndjwýnh Karõ arým me kunĩkam ruw ne ar meo ba. Me kute kabên maro ýrja kunĩkam ruw ne ar meo ba

⁴⁵⁻⁴⁶ nhym me arým apýnh me ba djakam me kabênkam kabêno kumex. Me kute me kabên mar kêtjakam ne me kabêno kumex. Ne apýnh me kabênkam Metĩndjwýnh rax jarênhõ kumex. Nhym Pedrukõt ar bõxja arým kuma. Kõt ar bõx jamã ne me kum me mykã rênhne jarê. Ar ja ne ar amrêbê tu amim Jeju markumrêx. Nãm ar me kabên man arým mekam no tyn djan abenmã kum,

—Je, amrêbê me babê idjaermãbit ne Metĩndjwýnh kute Karõ janor. Ne kam arým jakam tu me bajtemmã Karõ jano, ane.

Nhym Pedru arkum,

⁴⁷ —Be, amrêbê Metĩndjwýnh kute me bamã Karõ janorkõt ne arým jakam ã me bajtemmã anoro ane. Me babê idjaer ren amrêbê abenmã, “Kwãrĩk wãnh ngômã me bajtemja jangjênh kêt”, ane. Nhym be, jakam Metĩndjwýnh kute memã Karõ janorkam me baje ngômã me angjênh kadjy amimar, ane.

⁴⁸ Ne kam arkum,

—Arým ne me tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh markumrêx. Ar Metĩndjwýnhmã ngômã me angij, ane. Nhym ar arým ã meo ane. Nhym kam me amijã Pedru nênkum,

—Dja ga arek me ikam ar aba gê ajã akati kwý apêx ga kam ajte tẽ, ane.

11

Pedru kute Djeruxarêkam me jamã amikõt amijarênh.

Kar 10.9

¹ Nhym kam me bajtemdjwý arým tu amim Metĩndjwýnh kabên markumrêx nhym me kwý arým amũ memã arênhõ ipõk ne. Nhym pykabê Djudêjakam Jeju kute ar anorja arým me arênh ma. Nhym Jeju kukwakam me kute abeno kamydjwý me arênh ma.

² Nhym kam Pedru arým akubyn krĩraxbê Djeruxarêmã tẽn bõx. Nhym me kute amim Jeju mar kwý mebê idjaer kukràdjã tũm'ã no týxi. 'Ã ne me memã me mykã rênhne jarê. Pedru bõx nhym me mykã rênhne arým Pedrumê aktã kabêno aben japanho dja.

³ Ne kum,

—Ga ne ga me bajtem nhũrkwãmã wangij ne me ro'ã adjákuro akrĩ, ane.

⁴ NhyM Pedru akubyn amijo tẽn krax kurũm prĩne 'ã memã ajarẽn memã kum,

⁵ —Be, krĩraxbê Djopekam ne ba Metĩndjwýnhmã ikabẽno nhỹ. NhyM mýjja ijaêrbê inokrekam amirĩt ba omũnho nhỹ. Mýjja kute kubêkãti pyrãk. NhyM mýjja idja kunĩ 'ãnh 'amýn iwýr o rwýko mõ. Ne arým iwýr o bõx.

⁶ Ba kam arým omũnho dja nhyM apýnh pykakam mry kunĩ, ropmẽ mry ngãngão mrãnhmẽ àkmẽ kadjwýnhbê nõ ba omũ.

⁷ NhyM kam kãjkwa kurũm me'õ kabẽn ba kuma. NhyM imã, “È Pedru kãjmã djan 'õnh bĩn krẽ”, ane.

⁸ Ba kuman arým kum, “Bẽnjadwýr djwýnh, kati. Mõjdjê kute mýjja kakrit, mýjja punu wã nêje me imã kabẽn kõt ije kur kêtumrẽx”, ane.

⁹ NhyM kãjkwa kurũm me'õ ajte imã, “Be, Metĩndjwýnh kute mýjjao mex kwãrĩk wãnh ga kum kakrit jarẽn kêt”, ane.

¹⁰ Be, me'õ imã kabẽn ne ajte imã kabẽn ne ajte imã kabẽn nhyM arým mýjja kunĩ akubyn kãjkwamã wabi.

¹¹ NhyM ijaêrbê ar amãnhkrut ne ikjêkêt kikrekam inhýrja'ýr bõx. Krĩraxbê Xedjare kurũm me'õ imã ar ano nhyM ar tẽn bõx.

¹² NhyM Metĩndjwýnh Karõ imã, “Dja ga arkõt tẽ. Kwãrĩk wãnh ga Ar kubê me bajtemkam axwe adjumar kêt”, ane. Ba kam arkõt tẽ. NhyM Jeju kukwakam gwaj bakamy Ar kubê gja arým ikõt tẽ. Bar 'ýr tẽ:n kam Koneru nhũrkwãkam bõx ne arým 'ýr wadjã.

¹³⁻¹⁴ NhyM kam ar imã 'ã ajarẽ. Nãm ar imã, “Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'õ inhũrkwãkam dja ba omũ. NhyM imã, ‘Dja ga anhõ me ja kwý krĩraxbê Djopemã ano. Me'õbê Ximão Pedru ne kam ar ba. Gê ar kum arẽn amrẽ awýr o bõx. Ta dja amã kabẽn jarẽ. Gamẽ anhõbikwa kunĩmẽ dja gar kabẽn ma nhyM Metĩndjwýnh arým ar ajaxwebê ar apytã.’ Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane.” Nãm Koneru ã ar imã ane. Nãm ã Pedru me kukràdjã tũm'ã me no tỳxjamã ane.

Ne kam ajte memã kum,

¹⁵ —Ba kam memã ikabẽn kraxbit jarẽnho dja. NhyM Metĩndjwýnh Karõ arým mekam ruw ne meo ba. Amrẽbê kute me bajo ba kõt ne ã wãkamdjwý arým meo bao ane.

¹⁶ Ba kam akubyn amijo tẽn arým amijã Bẽnjadwýr djwýnh kabẽn ma. Nãm me bamã, “Be, Djuão Metĩndjwýnhmã ngõmãbit me angij. NhyM be, dja ba ar amã Metĩndjwýnh Karõ jano nhyM arým ar ajo ba”, ane. Nã bãm Bẽnjadwýr djwýnh kabẽn ja man kõt ar amã arẽ.

¹⁷ Be, gu me baje tu amim Bẽnjadwýr djwýnhbê Jeju Kritu markumrẽxkam ne amrẽbê me bamã Karõ jano. Jakam ne me bajtemdjwý me bakõt tu amim markumrẽx nhyM arým ã memãdjwý Karõ janoro ane. Kam ba ar amã arẽ gar ama. Djã ne ba iraxo Metĩndjwýnh jakre got ba kubê aptã? Kati. Nãm ã Pedru memã ane.

¹⁸ NhyM me arým amijã kabẽn man Pedrumã kabẽn krãta. Ne arým abenmã Metĩndjwýnh rax jarẽn abenmã kum,

—Be, me bajtemdjwý ne Metĩndjwýnh arým kum me kĩnh ne arým memã amak bõ. Memã amak bõ nhyM me arým amikam kaprĩre wãnh axwemã iren Jeju'ýr amijo akẽx. Jakam dja me kõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

Ãxikikam me kute Jeju mar'ã ujarẽn.

¹⁹ Be, amrẽbê me kute Exewão bĩnkam ne me me kute amim Jeju marjao bikẽnho mõ. NhyM kam me arým ajmã. Ajmã:n kam me kwý amũ pykabê Penixijmã bõx. NhyM me kwý amũ apêxtibê Xipremã bõx. NhyM me kwý krĩraxbê Ãxikimã bõx. Me ja ne me kãj bẽ mebê idjaermãbit 'ã ujarẽn tẽ.

²⁰ NhyM be, me kwý ja ne me apêxtibê Xiprekam abatãnh djã nhyM me kwý pykabê Xirenikam abatãnh djã. Me kwý ja ne me Ãxiki'ýr bõx ne arým me bajtembê kregumã arẽ. Memã Bẽnjadwýr djwýnh Jeju'ã ujarẽn ny jarẽ.

²¹ Nãm me me bajtemmã arẽ nhyM Bẽnjadwýr djwýnh mekmẽ amijo kajkep. Me kute memã Jeju jarẽn jamẽ amijo kajkep nhyM me arým kabẽn mexkumrẽx ne. NhyM me bajtem krãptĩ: tu amim Bẽnjadwýr djwýnh markumrẽx ne arým 'ýr amijo akẽx.

²² Nhyim me arỳm amũ me arẽ. Nhyim onĩj krĩraxbẽ Djeruxarẽkam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja arỳm me arẽnh ma. Ne kam Āxikimã Banabe jano. Nhyim 'ỳr tẽ:n kam

²³ 'ỳr bõx ne arỳm me omũn amim,

—Be, mrãmri ne Metĩndjwỳnh tu kum me kaprĩ:kumrẽx* ane. Ne kam arỳm mekam kĩnhkumrẽx ne memã 'ã karõn memã kum,

—Dja gar amã Bẽnjadjwỳr djwỳnh jabẽ:n kabẽn man arek kõt amijo abakumrẽx. Kwãrĩk wãnh 'ã adjukanga kêt. Nãm ã memã anhỳro bao ane.

²⁴ Be, Banabe ne mexkumrẽx nhyim Metĩndjwỳnh Karõ arỳm raxo kadjwỳnhbẽ nhỹn ar o ba nhyim mrãmri tu amim Metĩndjwỳnh mar tỳ:xkumrẽx. Nhyim ô'ã arỳm me krãptĩ Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ỳr amijo akẽx ne tu amim markumrẽx.

²⁵ Nhyim kam Banabe amũ krĩraxbẽ Taxumã tẽ. Kute kam Xaur jabej kadjy ne tẽ. Nãm 'ỳr tẽ:n arỳm 'ỳr bõx.

²⁶ 'Ỳr bõx ne kam abej ne arỳm kum kato. Ne kam akubyn Āxiki'ỳr o bõx. Nhyim kam ar arỳm me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio bajamẽ ro'ã akuprõ. Aben tã me ro'ã akuprõ. Me krãptĩ:mã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnho ku'ẽ: nhyim ar'ã amexmẽ na apêx. Be, krĩraxbẽ Āxikikam ne me Jejukõt me ba djwỳnhja kumrẽxmã me kute amim Kritu mar jarẽ.

²⁷ Nhyim kam Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽn djwỳnh kwỳ bõx. Krĩraxbẽ Djeruxarẽ kurũm Āxiki'ỳr bõx.

²⁸ Nhyim kam ar 'õ kãjmã me ipõkri dja. Idjibẽ ne Agabu. Agabu kãjmã djan Metĩndjwỳnh Karõ kukwakam memã kum,

—Dja apỳnh me ba djari pyka kunĩkõt mebẽ djwỳ kêt. Nhyim me kunĩ kum prã:m, ane. Nhyim tũmrãm arỳm kato. Bẽnjadjwỳr raxbẽ Kraõdjõ memã ỳrri ne arỳm kato nhyim me arỳm kum prã:m.

²⁹ Nhyim memã prãm kेत्रi Āxikikam Jejukõt me ba djwỳnh kunĩ arỳm abenmã kabẽn djin abenmã kum,

—Gwaj amikutã memã banhõ mỳjja kwỳ jano. Jeju kukwakam me bakamy pykabẽ Djudêjakam ar bajamã ano, ane.

Nhyim me abenmã kum,

—Dja gwaj ã memã o ane. Dja gwaj ã memã o ane, ane.

³⁰ Nhyim kam Banabemẽ Xaur ar kute memã o tẽmmã nhyim me arỳm arkum aminhõ mỳjja ngã. Ne arkum,

—Dja gar me kute Jeju nhõ me jao ba djwỳnhmã angã nhyim me arỳm memã kungrã, ane.

12

Pedru mebẽ ijẽ djã kurũm kator.

¹ Āxikikam me kute memã mỳjja nhõrmã o dja: nhyim onĩj pykabẽ Djudêjakam bẽnjadjwỳr raxbẽ Erodji arỳm àkrẽ:. Àkrẽn arỳm õ me ja jano nhyim me me kute amim Jeju mar kwỳo rõtõk ne. Me kute Jejukõt ar aben pydjio baja kwỳo rõtõk ne. Kute meo bikẽn kadjy meo rõtõk ne.

² Ne kam arỳm kãxdjwa kajgoo Xijagu bĩ. Xijagumẽ Djuão ar axikõt apõx.

³ Nãm me Xijagu bĩ nhyim mebẽ idjaer arỳm kam kĩnhkumrẽx. Nhyim Erodji arỳm mekam kĩnhkõt omũn kam kute Pedruo tỳm kadjy memã arẽ. Me kute djwỳponhbit kur djã nhõ akatikam ne memã arẽ.

⁴ Nhyim kam me arỳm o tỳm ne kubẽ ijẽ. Nhyim kam Erodji 'ỳr õ krãkamngõnhbẽ 16 jano. Nhyim me kute Pedru pumũnh kadjy me arỳm meo aben nhikjẽ'ã kabẽn. Me kunĩbẽ 4'ã kabẽn. Nhyim kam me 'ã aben japanho dja. Metĩndjwỳnh me irõtõbẽ mrãnh djã nhõ akati apêx totokbẽ Erodji bit kute memã o katormã. Kute memã kukjẽr nhyim me kute bĩnmã bit kute memã o katormã.

⁵ Kam ne me arek mebẽ ijẽ djãkam Pedruo dja. Nhyim me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja ne me Pedruo Metĩndjwỳnhmã à'wỳr'ã rĩtkumrẽx.

⁶ Nhyim nẽje akamãtkam Erodji amim,

—Gẽ kryrãm, ba memã Pedruo ikato, ane. Nhyim Pedru arek õto nõ. Nhyim krãkamngõnh amãnhkrut ne aktã ijẽn o nhỹ. Kãxirãxo ne krãkamngõnh Pedrumẽ aktã amijãpre. Nhyim kre'ã ku'ẽ djwỳnh ar 'ã ijẽ djã kuri dja. Arek kre nẽje dja.

⁷ Nhyim Pedru õto nõ: nhyim Bẽnjadjwỳr djwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh'õ arỳm 'ỳr

* **11:23** Djãm me ta ne me axwe kêt nhyim pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ta te axwe kêtã nhyim ta arỳm tu kum me kaprĩ.

wadjà. Nhyim arým mebê ijê djà kad-
jwýnhbê irã. Nhyim arým Pedru nhikre'i
nhikjêbê kurwan kàjmã kangõn kum,

—Amikrà kêt ne kàjmã dja, ane. Nhyim
kàjmã dja nhyim kàxiràxo inýx 'ãpre djà
arým tu rôrõk ne.

⁸ Nhyim kadjy mrãnh djwýnh kum,

—On amipren aparkà ponh jadjà, ane
nhyim arým ã amijo ane. Nhyim ajte kum,

—Anhõ kubêkà krākào amikupun ikõt tẽ,
ane nhyim arým amikupu.

⁹ Nhyim mã kator tẽ nhyim arým kõt tẽ. Ne
kute amimar kêt kam amim we,

—Be, nãm mýjja kute ijo anhýr kajgo. Nã
bãm amiptir kajgoo nõ, ane.

¹⁰ Nhyim ar arým amipãnh 'ã ijê djà ja
mẽ. Kam ne kre'ã ku'ê djwýnh ar ja dja.
Nhyim ar ajte amipãnh 'ã ijê djà ja mẽ.
Kam ne kre'ã ku'ê djwýnh ar jadjwý djà.
Nhyim kam ar arým krĩrax 'ýr kàxirãxtio 'ã
ijê djà ja tẽpo tẽ nhyim ta arkum amijã kuta.
Nhyim arým ar kato. Ne pry ja kumrẽx'ã tẽn
amipãnh kumẽ nhyim kadjy mrãnh djwýnh
arým mã kubê tẽ.

¹¹ Nhyim Pedru arým kute amiptir kêtja
man amim,

—Je, mrãmri ne Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju
imã kadjy mrãnh djwýnh jano nhyim Erod-
jibê arým ipytà. Mebê idjaer kute ibĩnmã
kam amak kajgo nhyim arým mebê ipytà,
ane.

¹² Ne arek amimaro tẽn kam arým Marij
nhũrkwã'ýr bõx. Djuão Makõ ne Marij
kurũm kato. Kikre jakam ne me krãptĩ
Metĩndjwýnhmã kabẽno nhỹ.

¹³ Nhyim Pedru bõx ne arým kikre'ã ijê
djà mô. Nhyim me õ àpẽn nija àmõr man
arým kute me'õ pumũnhmã 'ýr tẽn. Idjibê ne
Rodji.

¹⁴ 'Ýr tẽn arým 'ã ijê djà'ýr bõx. Nhyim
Pedru kabẽn nhyim arým mrãmri Pe-
dru kumrẽx kabẽn ma. Ne arým kĩnhkam
tu kikre'ã ijê djà'ã 'yr kêt ne akubyn me'ýr
wadjàn memã kum,

—Ô kum, Pedru kikre'ã ijê djà tãri dja,
ane.

¹⁵ Nhyim me tu kum, “Ajbã”, ane. Nhyim,
“Kati, mrãmri”, ane. Nhyim me arĩk kum,

—Be, kadjy mrãnh djwýnh kute mã Pe-
druo baja ne dja, ane.

¹⁶ Nhyim wãnh Pedru arek 'ã ijê djà môro
dja nhyim kam me kum 'ã kutan arým omũ.
Omũn kam arým te kute mýjja marmã kam
no tyn kumex.

¹⁷ Nhyim memã aminhikra bẽno dja
nhyim me arým anhikrê. Nhyim kam arým
Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju kute mebê ijê djà
kurũm o kator'ã memã ajarẽ. Ne kam
memã kum,

—Aje, dja gar tẽn Xijagumẽ Jeju kuk-
wakam me kute abeno kamy arkum ijã
ajarẽ. Ba on, ane. Ne kam arým amũ kikre
'õ'ýr tẽn.

¹⁸ Nhyim kam akati. Nhyim arým
krākamngõnh abenkam kangao kumex.
Bẽnjadjwýr mekam ngyrk karõ abenkam
kangao kumex. Ne abenmã kum, “Nãr
Pedru? Nãr Pedru”? ane.

¹⁹ Nhyim kam Erodji Pedru'ýr me ano.
Nhyim me abe:j ne te abej aprã. Nhyim arým
prĩne kre'ã ku'ê djwýnh ar kukij. Nhyim me
te: aminêje kum kabẽn ne. Nhyim arým
memã arẽn memã kum,

—Pedru kator pãnh me kupa, ane. Nhyim
me arým me kupa.

Nhyim kam Erodji arým pykabê Djudêja
kurũm amũ tẽn arým krĩraxbê Xedjare'ýr
bõx. Ne kam arek kam ar ba.

²⁰ Arým krĩraxbê Xirukam me jamẽ
krĩraxbê Xidõkam me jakam ngyrk mex
ne. Nhyim me arým axikõt 'ýr bõx. Me
bõx djwýnh rãm ne me Erodji nhõ àpẽn
rax'õmã amijarẽ. Idjibê ne Bradju. Kubê
ne Erodji nhõ kumoka'ê, kam õt djà, nêje
omũnh djwýnh. Kute me nêje Erodjimã
kabẽn kadjy ne me Bradjumã amijarẽ.
Amrêbê ne me kute Erodji nhõ pykakam
õ djwý jamýnho ku'ê. Ne kam mebê djwý
kêt karõ Bradjumã amijarẽ nhyim arým me
nêje bẽnjadjwýr Erodjimã kabẽn jarẽ.

²¹ Nhyim kam Erodji kute memã kabẽn
kadjy akati'õ jarẽ. Nhyim arým 'ã akati bõx.
Nhyim Erodji arým õ kubêkà rũnho prĩne
amijo mex ne õ krĩ djà rax'ýr bõx ne kam
nhỹ. Nhỹn arým memã kabẽno nhỹ.

²² Nhyim kam me arým abenmã o akij ne
abenmã kum,

—Djãm pykakam me'õ kabẽn got? Be,
kubê ne kãjkwakam metĩndjwýnh'õ, ane.

²³ Nhyim totokbê arým Bẽnjadjwýr djwýnh
kadjy mrãnh djwýnh mýj kanêjao kubĩ.

Nhym kôp arým kakuw nhym arým ty. Be, mýkam? Bir, me kute kum metĩndjwýnh jarēnh nhym kute aminēje memã kum, “Kati”, anhýr kētkam. Kute memã kum, “Kati, atemã kàjkwakam Metĩndjwýnh pydji”, anhýr kētkam ne kadjy mrānh djwýnh mýj kané punure jao kubĩ nhym arým ty.

²⁴ Nhym kam me amũ memã Metĩndjwýnh kabēn jarēho kumex nhym me krãptĩ arým kum kĩnh. Nhym me kute tu amim Jeju markumrēxia arým krãptĩ: mō.

²⁵ Be, amrēbē ne Āxikikam me kute memã me õ mýjja kwý janormã. Djeruxarēkam me õ mýjja kētkam me kute anormã. Nhym Banabemē Xaur ar arým amũ me kadjy o mōn memã o bõx ne arým memã kungã. Memã kungã arým akubyn kurũm akēx ne tē. Ar Djuão Makõ japrõn o tē. Tē:n arým akubyn Āxikikam bõx.

13

Me kute Jeju mar kute amũ Banabemē Xaur ar anor:

¹ Be, Āxikikam me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio bajakam ne me kwýbē Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh. Nhym me kwýbē memã kukràdjã'ã ujarēnh djwýnh. Ar idjibē ne Banabemē Ximião Nidjēmē Ruxumē Manaũmmē. Krĩraxbē Xirenikam ne Ruxu abatānh. Manaũm ne bēnjadjwýr raxbē Erodjimē ro'ã abatānh ne kute o kamy.

² Ar Metĩndjwýnhmã rax jarē ne kum amijajburo nhý. Nhym Metĩndjwýnh Karõ arkum,

—Dja gar imã Banabemē Xaur aro aben nhikjē. Ba arým ar àpēnh djã ny kadjy aro amiptã, ane.

³ Nhym kam ar amijajburo nhýn Metĩndjwýnhmã aro à'wýro nhý. Ne kam ar krã'ã aminhikra djin amũ ar ano.

⁴ Metĩndjwýnh Karõ ã kute ar anoro anhýrkam ne ar arým krĩraxbē Xerxij'ýr tē:n kam 'ýr bõx. Ne kam kàraxkam ngõ raxbē pyka kētkôt tē. Apēxtibē Xipre'ýr tē:n kam arým 'ýr bõx.

⁵ Krĩraxbē Xarami'ýr ne ar bõx. Ne kam wabin tē. Apýnh mebē idjaer bikprõnh djakam kàj bē memã Metĩndjwýnh kabēn

jarēho tē. Djuão Makõdjwý ne ar aprõn o tē. Arkum àpēnhmã ne ar o tē.

⁶ Ne kam pykakôt krĩraxbē Papu'ýr tēn 'ýr bõx. Ne kam arým me'õbē Bajēju kajpa. Kubē ne mebē idjaer'õ. Ta ne amijo apýnh mýjja mar mexo ban me kupēho ban amijo wajangao ba. Ne kam ta amijo Metĩndjwýnh mar mex ne amijo 'êx ne we kukwakam memã kabēn jarēho ba.

⁷ Nãm pyka tãm kam bēnjadjwýrmã àpēnh ar ba. Bēnjadjwýr nhidjibē ne Xedju Paur. Bēnjadjwýr krã mexkumrēx. Banabemē Xaur ar Papu'ýr bõx nhym bēnjadjwýr amiwýr ar ku'uw ne arkum,

—Imã Metĩndjwýnh kabēn jarē. Ije mar prãm, ane.

⁸ Nhym kam Erimanh, kubē ne Bajējuja. Me bakabēnkam ne gu me ren kum wajanga jarē. Nhym be, me bajtem kabēnkam ne me kum Erimanh jarē. Nãm bit kute Paur Ar kubē àptarmã. Erimanh bit kute õ bēnjadjwýr nēje Metĩndjwýnh kabēn pytarmã ne arým kabēno Xaur ar apanho dja.

⁹ Nhym Xaur, idji nhikjēbē ne Paur. Metĩndjwýnh Karõ raxo Paur kadjwýnhbē nhýn ar o ba nhym arým wajanga'ýr akēx ne kam no tyn omũho djan

¹⁰ kum,

—'Êxnhĩti, axweti, Xatanaj tãmdjwý. Nãm me axwe kēt prãm, ga mã amã me kurê. Bēnjadjwýr djwýnh memã 'ã karõ katãtkumrēx ga kam ga kupa'ã ar memã arēho aba nhym me arým aman Metĩndjwýnh kupa'ã amijo ba. Je tō mýkam ne ga akabēn punu jao krã'ýr kētkumrēx?

¹¹ Jakam arým Bēnjadjwýr djwýnh kute ajaxwe pãnh ajo bikēnhmã. Dja ga arým ano rãn arngro pumũnh kēt nhym ajã akati krãptĩ apēx, ane.

Nhym totokbē arým no rãn kam nokrekam akamãt kô tyk pytĩ. Nhym arým me'õ jabej àpēnh mō. Me'õ kute pa 'amýnh ne o tēmmã ne mekôt me'õ jabej àpēnh mō.

¹² Nhym bēnjadjwýr Xedju Paur kute wajanga no rã pumũnhkam arým tu amim Bēnjadjwýr djwýnh markumrēx. Nãm anhýr djwýnhram amim,

—E kum, Bẽnjadjwýr djwýnh'ã ar kabên kukràdjà mexkumrêx, anen kam tu amim markumrêx.

Paur Āxiki 'õdjwýkam memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

¹³ NhyM kam Paurmê ro'ã ar tēmja ar kàraxmã wadjàn nox ne arým amipãnh krĩraxbê Papu mẽ. Ne tē:n kam arým pykabê Papirĩkkam krĩraxbê Pedji'ýr bõx. NhyM kam Djuão Makõ arým ar kangan Djeruxarê'ýr akêx ne.

¹⁴ NhyM kam ar amipãnh krĩraxbê Pedji mẽ. Ne tē:n kam pykabê Pidjĩkkam krĩraxbê Āxiki 'õdjwý'ýr bõx. NhyM kam arým ar'ã pi'ók rārār nhyM ar arým mebê idjaer bikprõnh djãmã wadjàn nhỹ.

¹⁵ NhyM me'õ pi'ók jarênh dja. Mõjdjê kukràdjãmê Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh 'õdjwýmê kabên jarênh dja. Ne kam arým arênh pa. NhyM me bikprõnh djãkam bẽnjadjwýr ar Paurmã kabên kadjy memã arê. NhyM me amũ abenmã arên arým kum arên kum,

—Bẽnjadjwýr ar ar amã kabên ne ar amã, “Be, akmere ar, ar ajõ aje memã akabên jarênh prãm jabej arê”, ane.

¹⁶ NhyM kam Paur arým kãjmã dja. Ne memã aminhikra bẽ nhyM me arým an-hikrê. NhyM memã kum,

—Gar abê idjaer ar, ar akunĩ amã Metĩndjwýnh pyma ar, dja gar ikabên ma.

¹⁷ Me babê idjaero ba djwýnhbê ne Metĩndjwýnh. Nãm arým amijo me bakukãmãre pytã. NhyM kam me pykabê Edjitukam ar ba nhyM Edjitukam me ja ar meo kubajtemo ba. NhyM kam Metĩndjwýnh me bakukãmãreo krãptĩ:n o ra:x. Ne kam týt me:xkõt arým meo kato.

¹⁸ Meo kato nhyM me kapõt kukritkam ar ba. NhyM me mã kam amikràõ ba nhyM mã kum me kaprĩn meo ba. NhyM kam me'ã amexbê 40 apêx.

¹⁹ NhyM kam Metĩndjwýnh pykabê Kanaãkam me ar ba tũmjao apêx. Apýnh me bajtem ba djãribê 7 nhyM arým memã meo apêx. Ne kam memã me õ pyka nhirê ne memã kungã.

²⁰ Ne kam aben totokmã memã me kute memã axwe pãnh jarênh djwýnh jarê nhyM me aben kukãm ar meo ba. NhyM

kam me'ã amex krãptĩ:o kute 450 pyrãk apêx nhyM Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhbê Xamuwe me kadjy kato.

²¹ NhyM kam me amikadjy Metĩndjwýnhmã bẽnjadjwýr raxo a'uw. NhyM arým memã Xau, Ki kute irja jarê. NhyM memã bẽnjadjwýr'ã amexbê 40 apêx. Xaubê ne Bẽnjamĩn djõ'ã me'õ.

²² NhyM kam Metĩndjwýnh bõm Xau mên pãnh arým me kadjy Dawi jarê nhyM arým ar meo ba. NhyM Metĩndjwýnh arým 'ã memã kum,

“Dawi ne ba arým kum ikato. Dja ba 'ã kum karõ nhyM arým katãt ikabên kunĩ man kõt ar amijo ba. Djexe ne Dawi dji.” Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane.

²³ Ne kam amrêbê kute me bakukãmãremã arênh kõt arým tũmrãm me babê idjaer kamingrãny kadjy Jeju jano. Dawija tãm djõ'ã ne kato. Jejubê ne õ kãjkwa kadjy me utār djwýnh.

²⁴ Jeju kute àpênhmo krax kêttri ne Djuão me babê idjaer kunĩ jakren me bamã, “Me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx. Ba kam kum ngõmã me ajangij”, ane.

²⁵ Ne kam kute àpênh'ã aminhinomã amimênh 'ýr ne me bamã, “Ga me Kritu bõxmã kam amako aba. Djãm ibê tãmwã got? Kati, ibê atemã. NhyM be, itotokbê me'õ bõxja ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'ã inhiõn ije kum parkà 'ãpre bõnh prãmje. Be, ãm irax ba ren arým kum apê. NhyM be, kati, ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne.” Nãm ã Djuão memã ane. Nãm ã Paur memã ane.

²⁶ Ne itepã ajte memã kum,

—Be, akmere ar, gar abê Abraão tãmdjwý ar, ar akunĩ ar amã Metĩndjwýnh rax pyma ar. Be, Metĩndjwýnh arým me bamã kabên jano. Jeju kute me utār'ã kabên jano. Ba arým ar amã kabên jarênh dja.

²⁷ Djeruxarêkam me jamê kam me bẽnjadjwýrmê ne me kute Jeju raxkõt mar kêt. Amrêbê: ne Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh me bakukãmãremã arê. Me kute Kritu'ã axwe nhõr ne bĩnmã arê. NhyM me aben djõ'ã kabên jarênh djwýnh kabên jarê. Pi'ók rārār kunĩkõt kabên jarênh mõr tãmtã. Nãm me te

arēn mýjja'ã kabēn kute amijakreja mar kêt. Jeju'ã kabēn kute amijakreja mar kêt. Ne kabēn jarēnho mōr tãmtã arým 'ýr o bōx. Tũmrãm me kamingrãnyre kute mar kêt rã'ãn arým Jeju'ã axwe nhōn bĩnmã arē. Amrēbê: Jeju rwýk kētri kukwakam kabēn jarēnh djwýnh kute arēnh kôt arým tu bĩnmã arē.

²⁸ Ne te: kute axwe'õ jabej ne kum kator ne pãnh kute bĩnmã te me kukij nhym axwe kêtumrēx. Te Jeju axwe kêt nhym me tu mrãmri kute bĩnkumrēxmã Piratumã o a'uw.

²⁹ Ne kam amrēbê: me bakukãmãre kute pi'òkkam Kritu'ã kabēn jarēnh kôt ã Jejuo ane. Kabēn kunĩkôt me kute o anhýrmã kôt ne me kamingrãnyre arým ã Jejuo ane. ã Jejuo ane nhym arým ty. Ty nhym kam me arým pĩte'y kurũm kaban o ruw ne me tyk nhõ kēnkrekam adjã nhym nõ.

³⁰ Nhym be, Metĩndjwýnh akubyn o tĩn.

³¹ Nhym kam kôt ba djwýnhmã amijo amirĩt ar o ba nhym arým 'ã akati krãptĩ apêx. Jeju tyk kētri ne ar pykabê Garrēja kurũm ro'ã tē, Djeruxarē'ýr tē. Nãm arkum amijo amirĩto ba nhym kam jakam ar Jeju'ã ujarēnh ar ba. Ar kute Jeju akubyn tĩn pumũnhkôt memã 'ã ujarēnh ar ba. Nãm ã Paur memã ane.

³²⁻³³ Ne kam itepã memã kum,

—Metĩndjwýnh ne amrēbê: me bakukãmãremãexkumrēx ne. kum, “Dja ba akubyn Krituo tĩn”, ane nhym me aben djõ'ã arēnho mō. Arēnho mōr tãmtã arým 'ýr o bōx. Me bakamin-grãnyrekam Jeju ty nhym Metĩndjwýnh arým akubyn o tĩn. Tãm ne bar ar amã arēnho dja. 'ã ne me bakukãmãre amrēbê: mebê idjaer nhõ me ngrer tũmbê 2'ã pi'òk no'òk. Kamã Metĩndjwýnh arým kramã kum,

“Mrãmri abê ikrakumrēx. Jakam ga arým ijo Abãmkumrēx”, ane.

Kute Kramã anhýrkôt ne arým akubyn o tĩn ne.

³⁴ Nhym amrēbê: me pi'òk 'õdjwý no'òk. Kamã Metĩndjwýnh kute akubyn o tĩn nhym ĩ rerek prãm kêt'ã ajte kum,

“Ije angêt Dawimã ajarēnh kôt dja ba ã ajo djuw mexo ane”, ane.

³⁵ Nhym me mebê idjaer nhõ me ngrer tũm 'õdjwý'ã pi'òk no'òk. Kamã ne Dawi Metĩndjwýnhmã kum,

“Djãm inhĩ rerekmã? Kati. Ba ne ba amexo imex. Kam dja ga ikanga kêtumrēx”, ane.

Amrēbê: me kute pi'òk no'òk kôt ne Jeju tyn ĩ rerek kêt ne akubyn tĩn ne. Nãm ã Paur memã ane.

³⁶ Ne kam itepã ajte memã kum,

—Nhym be, djãm Dawi nhĩ rerek kêt? Kati. Dawi tyn arým ĩ rerek ne. Metĩndjwýnh kabēnkôt ne Dawi kum apê: nhym kam kubēngêt arým kubĩ nhym ty nhym me arým adjã. Dawi akubyn tĩn kêt nhym arým ĩ rerek ne.

³⁷ Nhym be, djãm Jeju nhĩ rerek? Kati. ĩ rerek kêt. Metĩndjwýnh kute akubyn o tĩnkam ne ĩ rerek kêt. Nãm ã Paur memã ane.

³⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Be, akmere ar, ba ar amã arē gar ama. Jeju tyk ne akubyn tĩnkam Metĩndjwýnh arým me axweo aknon mekam ngryk kêt. Ja'ã ne bar kàj bê ar amã idjujarēnho dja.

³⁹ Mõjdjê kute me kute katàt amijo ba'ã memã karõkam kukràdjã gu me te baje mar ne katàt kôt amijo baba prãmje ne kam bajaxwe rã'ã. Nhym be, dja me tu amim Jeju markumrēx nhym Metĩndjwýnh arým me axwe kunĩ maro akno. O aknon tu memã axwe kêt jarē nhym me arým kum

ne. ⁴⁰⁻⁴¹ Amrēbê: ne Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh me bakukãmãremã kum,

“Ë, me atĩn ne ar abari dja ba mýjja pumũnh kêt nhipêx.

Nhym me te me amã 'ã ajarē ga me mar prãm kêtumrēx.

Ë, me aje ijapry prãm wã dja ga me te aje mýjja marmã kam ano tyn aku'ēn arým me biknor tokry djãkam akuno”, ane.

Ga, me kute mar prãm kêtumrēx me biknor tokry djãkam biknorja pumũ. Kwãrĩk wãnh mekôt ã amijo anhýr kêt. Ar ga dja gar tu amim Jeju markumrēx. Nãm ã Paur memã ane.

⁴² Nhym kam me bikprõnh djã kurũm me kator mōrkam ne me Paur arkum,

—Dja gar amrē pi'òk rãrãr mōrkam ajte ar imã me kabēn ja jarē, ane.

⁴³ NhyM arým me bimànhkam me krãptĩ Paurmẽ Banabe arkõt tẽ. Mebẽ idjaermẽ me bajtem kute mebẽ idjaer kukràdjà mar ne kõt kute amijo bajamẽ ne me arkõt tẽ. NhyM ar memã kabẽn ne memã kum,

—Metĩndjwýnh ta kum ar akaprĩkumrẽx* Dja gar tu amim markumrẽx ne 'ã adjukanga kêt, ane.

⁴⁴ NhyM kam ajte pi'òk ràràr nhyM me ajte ar'ã akuprõ. Me kute Metĩndjwýnh kabẽn marmã ne krĩrax wãkam me kunĩ ar'ã akuprõ.

⁴⁵ NhyM mebẽ idjaer kwý arým ar'ã me krãptĩja pumũn arým me'ã ngry:k ne. Ta te kute uràk prãmje arým Paur japryõ kumex.

⁴⁶ NhyM kam Paurmẽ Banabe arkum me uma kêt ne memã kabẽn ne memã kum,

—Me abẽ idjaerkam bar ije me akumrẽxmã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh prãmikumrẽx. Be, jakam ne ga me aminhirõbẽ kabẽn mẽn kam amim, “Djãm Metĩndjwýnhkõt itĩn rã'ãmã? Kati. Ja ne imã kĩnh kêt”, ane. Kam dja bar arým memã idjujarẽnh kadjy me bajtem'ýr amijo akẽx ne.

⁴⁷ Metĩndjwýnh kute pi'òk kõt ar imã me bajtem'ã karõ kõt dja bar ã amijo ane. Kamã ne Kritumã kum,

“Ga, akamãt kô tykkam me kute mýjja pumũnh kêt ne mrãnh punuja pumũ. NhyM me kute memã pry kurwý nhyM me arým irãkam katàt mrã. Me bajtemdjwý ne me mrãnh punun axwe. Ga dja ga memã ikabẽn jarẽ.

Ja kadjy ne ba arým ajano. Dja me amim ikabẽn man arým gadjwý ama. Aje me axwebẽ me utàr djwýnh dja me ama. Aje pyka kunĩkõt me axwebẽ me utàr kadjy ne ba ajano.”

Nãm ã Kritumã ane. Ar badjwý ne bar arým kabẽnkõt me bajtemmã akẽx ne. Nãm ã Paur memã ane.

⁴⁸ NhyM me bajtem kute ar markam arým kĩnhikumrẽx ne abenmã kum,

—Metĩndjwýnh kabẽn mexikumrẽx. Metĩndjwýnh kabẽn mexikumrẽx, ane. Ne kam Metĩndjwýnh kute me kêttri amijo me utàrja, kute kõt tĩn ne ar ba rã'ã kadjy amijo

me utàrja arým tu amim Jeju markumrẽx ne.

⁴⁹ NhyM kam me pykaja kunĩkõt arým memã Bẽnjadjwýr djwýnh kabẽn jarẽnhõ ba.

⁵⁰ NhyM mebẽ idjaer arým Paurmẽ Banabe ar'ã memã apnẽ. Me nire kwý rũnh kute mebẽ idjaer kukràdjà mar ne kõt amijo bajamã ne me ar'ã apnẽ. Ne me my bẽnjadjwýrdjwýmã ar'ã apnẽ. Krĩraxbẽ Æxikikam me jamã apnẽ. NhyM kam me ari memã ar kurêtuw. Ne arým amibẽ ar kujate.

⁵¹ NhyM ar kute me kangao amirĩt kadjy mebẽ amiparkà'ã me õ pyka ka'u. Ne kam amũ krĩraxbẽ Ikõni'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n arým 'ýr bõx.

⁵² NhyM Jejukõt me ba djwýnh arým kĩnhikumrẽx ne. NhyM Metĩndjwýnh Karõ arým raxo me kadjwýnhbẽ nhýn ar meo ba.

14

Ikõnikam Paur ar memã Jeju'ã ujarẽnh.

¹ NhyM kam Ikõnikam Paurmẽ Banabe ar arým mebẽ idjaer bikprõnh djà'ýr tẽn wadjàn kam memã ujarẽnhõ dja. Ne memã kabẽn mexikumrẽxo dja. NhyM kam me krãptĩ: kum kĩnh ne arým tu amim Jeju markumrẽx. Mebẽ idjaermẽ me bajtembẽ kregu krãptĩ: tu amim markumrẽx.

² NhyM kam mebẽ idjaer kwý amakkre kêt ne kute Jeju mar prãm kêtja arým me bajtemmã me kurêtuw. Memã Jeju kukwakam me kute abeno kamy kurêtuw nhyM me kum me kurẽo ba.

³ NhyM kam Paurmẽ Banabe ar arek mekam ar ba. Arkum me uma kêt ne Bẽnjadjwýr djwýnh'ã memã 'ã ujarẽnh ar ba nhyM ar'ã arým arngro krãptĩ: apẽx. Metĩndjwýnh ta kute tu kum me kaprĩ'ã memã ujarẽnh ar ban* Bẽnjadjwýr djwýnh kukwakam me aêrbẽ mýjja pumũnh kêt kwý nhipẽx. Me te kute mýjja marmã kam no tyk ne kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy mýjja pumũnh kêt kwý nhipẽx. Nãm ar me punu kwýõ mex. Me kute abenmã kum,

* **13:43** Djãm me ta ne me axwe kêt nhyM pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ta te axwe kêtãm nhyM ta arým tu kum me kaprĩ. * **14:3** Djãm me ta ne me axwe kêt nhyM pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ne me te: axwe kêtãm nhyM Metĩndjwýnh ta arým tu kum me kaprĩ.

—Mrãmri ne Metĩndjwỳnh kõt ar kabẽnkumrẽx, anhỳr kadjy ar ipẽx.

⁴ Nhyam kam krĩraxkam me apỳnh kabẽn. Me kwỳ mebẽ idjaer kõt kabẽn. Nhyam me kwỳ Jeju kute ar anorja kõt kabẽn.

⁵ Nhyam kam me bajtemmẽ mebẽ idjaermẽ mekam me bẽnjadjwỳrmẽ arỳm abenmã ar'ã karõn abenmã kum,

—Gwaj arkum akjan kẽno ar titik gẽ ar ty, ane.

⁶⁻⁷ Nhyam kam ar arỳm me kuman arỳm mã mebẽ tẽ. Mebẽ tẽ:n kam arỳm pykabẽ Rikaõkam bõx. Ne kam krĩraxbẽ Rixakam bõx ne memã arẽ. Ne kam krĩraxbẽ Tebikam bõx ne memã arẽ. Ne bu'ã pyka kunikõt memã arẽho ba. Kritu'ã ujarẽnh nyja ne memã arẽho ba.

Rixakam Paur ar memã 'ã ujarẽnh.

⁸ Nhyam krĩraxbẽ Rixakam me'õ mrãnh kêt. Adjakam ne par punuren mrãnh kêt rã'ã ne arỳm abatãnh ne.

⁹ Nhyam kam Paur memã ujarẽnh dja nhyam par punuja kabẽn maro nhỹ. Ne mex kadjy arỳm tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrẽx. Nhyam Paur kam no djar tỳx ne arỳm kute amim kamnhĩxkõt omũ.

¹⁰ Nãm omũn kàj bẽ kum, “Kàjmã dja”, ane. Nhyam arỳm ekruux ne kàjmã djan arỳm mrãnh mex.

¹¹ Nhyam me krãptĩ arỳm Paur kute o mexkõt omũn kàj bẽ abenmã o akij. Nhyam be, Paur ar kute me kabẽn mar kêt. Me õ pykabẽ Rikaõkam me kabẽn kõt ne me kabẽn. Nãm me abenmã o akij ne abenmã kum,

—Apỳnh me batĩndjwỳnh ar amijo me bapyràk ne arỳm pykamã ruw ne ar ba, ane nhyam ar kute me kabẽn mar kêt.

¹² Nhyam me Banabemã Djupite jarẽ. Ne Paur kute kabẽno Banabe jakrenhkam kum Mekuju jarẽ. Me õ metĩndjwỳnh kajgo kõt ne me arkum idji jarẽ.

¹³ Krĩrax jajkwa krekre 'ỳr ne me kute me õ metĩndjwỳnh kajgomã amijarẽnh djã. Me õ metĩndjwỳnh jamã ne we kum Djupite jarẽ. 'Ỳr ne kute mar djwỳnh arỳm mrybãri kwỳo bõx. Nãm me pidjõrã nhipẽxo ipõk nhyam mry arỳm upij. Be, me krãptĩmẽ Djupite mar djwỳnhmẽ ne me Paur aro õ metĩndjwỳnh kajgon bit kute arkum mry

bĩnmã. Bit kute arkum amijarẽnh kadjy arkum mry bĩnmã.

¹⁴ Nhyam Jeju kute ar anorjabẽ Banabemẽ Paur ar arỳm me omũn arỳm kuma. Ne kute amikapriõ amirĩt kadjy amikã kadjõn me'ỳr prõt ne. Ne me krãptĩ katikõt aminẽje kàj bẽ: memã kabẽn tẽ. Me kute arkum mry bĩn nẽje kàj bẽ: memã kabẽn tẽn memã kum,

¹⁵ —Ë, mỳkam ne ga me aje ar imã amijarẽnhmã? Djãm ar ibẽ Metĩndjwỳnh? Kati. Ar ije me apyràk. Me aje wãnh mỳjja kajgo jamã anhirermã ne bar kàj bẽ me ajakreo iba. Metĩndjwỳnh ne tĩn ne ar ba. Ta ne arỳm kàjkwa nhipẽx ne ajte pyka nhipẽx ne ajte ngõ raxbẽ pyka kêt nhipẽx ne ajte kam mỳjja kunĩ nhipẽx. Tãm dja ga me amim maro aba.

¹⁶ Amrẽbẽ: apỳnh me ba djakam ne me ta kute amidjwỳnhbit marn amikõt amijo ba kajgo nhyam Metĩndjwỳnh ate krã.

¹⁷ Djãm ate krãkam kute me bamã amijo amirĩt kêt? Kati. Kute me bamã amijo amirĩt rã'ã. Ga, kute me bakunĩo djuw mex rã'ãja pumũ. Nãm mã djwỳ nhõ mytyrwỳ kõt apỳnh djwỳ djãri pykakam o apõx rã'ã. Ne kam djwỳo mã me bajo djuw mexkumrẽx ne o me bajo kĩnhkumrẽx. Ne kute me bajo anhỳr rã'ã ne. Ga, Metĩndjwỳnhkumrẽx ne kute me bakunĩo djuw mex rã'ãja pumũ. Nãm Paur ar ã aminẽje memã ane.

¹⁸ Nãm ar te memã ane nhyam me krãptĩja ar'ã ajkẽ. Ne me kute arkum amijarẽnh kadjy kute mry bĩn prãm rã'ãn kam arỳm kanga.

¹⁹ Nhyam kam mebẽ idjaer kwỳ bõx. Æxiki kurũm me kwỳ bõx. Ajte Ikõni kurũm me kwỳ bõx. Ne kam memã ar kurẽtuw nhyam me arỳm kẽno Paur titiko djan arỳm 'ã abenmã, “Arỳm ne ty”, ane. Ne kam arỳm krĩrax nẽje bjẽro mõn o katon atykmã kumẽ.

²⁰ Nhyam kam Jejukõt me ba djwỳnh bõx ne kum ipõk ne. Nhyam kam kàjmã djan arỳm akubyn krĩraxmã wadjã. Nhyam kam me'ã akati nhyam Banabemẽ Paur ar arỳm krĩraxbẽ Tebi'ỳr tẽ.

Ar arỳm amipry krax'ỳr akẽx.

²¹ 'Ỳr tẽ:n kam 'ỳr bõx. Ne kam krĩrax tãm kam kàj bẽ memã ujarẽnh ny jarẽho

ba nhym me krãptĩ arým tu amim Jeju markumrêx. Nhym kam ar akubyn krĩraxbê Rixa'ýr tẽn 'ýr bõx ne kam Ikõni'ýr tẽn 'ýr bõx ne kam Āxiki'ýr tẽn 'ýr bõx.

²² Ne krĩ kunĩkõt Jeju kõt me ba djwýnhmã 'ã karõo tẽn memã kum,

–Dja gar tu amim Jeju markumrêx rã'ãn 'ã adjukanga kêt. Dja me kâtãm gwaj bajo bikênh ar o ba gwaj batokry kumex ma. Nhym kam Metĩndjwýnh ýtã amikõt gwaj bapymjýrkumrêx. Arým õ me ja kunĩmã bẽnjadjwýrkam dja ã gwaj bajo ane. Nãm Paur ar ã memã anhýro tẽmo ane.

²³ Ne kam apýnh me kute amim Jeju mar djari kunĩkõt tẽ. Me kute Jejukõt ar aben pydjio ba djari kunĩkõt tẽn me kwý'ã meo ba djwýnh rẽ. Ne kam Metĩndjwýnhmã meo a'uw ne kum amijajbun arým memã kum,

–Gar arým tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh markumrêx. Bar kum ar ajo a'uw gẽ mã ar ajo djuw mex ne ar ajo ba, ane.

²⁴ Ne kam arým tẽ. Pykabê Pidjijkõt tẽ:n kam arým pykabê Papirij'ýr bõx.

²⁵ Ne tẽ:n kam krĩraxbê Pedji'ýr bõx. Ne kam kàj bê memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽ. Memã arẽn kam ajte tẽ. Tẽ:n kam krĩraxbê Atarij'ýr bõx.

²⁶ Ne kam ajte ngõ raxbê pyka kêtikõt akubyn krĩraxbê Āxiki 'õdjwý'ýr tẽmmã. Krĩrax jakam ne me amrêbê Metĩndjwýnhmã aro a'uw ne kum,

–Amã ar àpênh kadjy dja ga tu amã ar kaprĩkumrêx ne aro djuw mexo aba, ane. Nãm me kum aro a'uw ne kam amũ ar ano. Nhym ar arým amũ krĩrax krãptĩkõt ujarênh ba. Ne kam arým inomã amidjapênh djã mẽn ajte akubyn Āxiki ja'ýr tẽmmã.

²⁷ Ýr tẽ:n kam arým 'ýr bõx. Bõx ne me kute amim Jeju marjao aben pydjio arým memã amijã ajarẽ. Metĩndjwýnh kukwakam ar àpênh kunĩkõt memã 'ã ajarênh memã kum,

–Be, Metĩndjwýnh ne arým apýnh me bajtem ba djakam memã amak bõ nhym me krãptĩ: arým tu amim Jeju markumrêx, ane.

²⁸ Ne kam arek Jejukõt me ba djwýnhja kõt ar ba 'ã tũm.

15

Djeruxarêkam me kute kukràdjào aben mar.

¹ Nãm ar arek Āxikikam ar ba: nhym kam me kwý arým pykabê Djudêja kurũm bõx. Ne kam 'êx ne Jeju kukwakam me kamymã kabẽn. Me bajtemmã kabẽn ne memã kum,

–Gê me Mõj djê kukràdjã kõt me amy nhinhu kà rê. Dja me me amy nhinhu kà rênh kêt nhym Metĩndjwýnh kute õ kàjkwa kadjy me apytãr prãm kêt. Nãm me 'êx ne ã memã ane.

² Nhym kam Paurmẽ Banabe ar arým Djudêja kurũm me bõxjamẽ aktã kabẽno aben japa:nho dja. Nhym kam me abenmã kum,

–Gê Paurmẽ Banabemẽ me bakwýdjwý Djeruxarêmmã tẽ. Gê ar Jeju kute ar anorjamẽ me kute Jeju nhõ me jao ba djwýnh'ýr bõx ne me my kà rênh jabej me kukja, ane.

³ Ne kam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja arým amũ ar ano nhym ar tẽ. Tẽ:n pykabê Penixijkõt tẽ. Ne tẽ:n pykabê Xamarijkõt tẽ. Ne tẽmkõt Jeju kukwakam me kute abeno kamymã ujarênh tẽn memã kum,

–Apýnh me bajtem ba djakam ne me arým Bẽnjadjwýr djwýnh'ýr amijo akêx ne tu amim markumrêx. Nãm ar ã memã anhýr tẽ. Nhym kam me kunĩ arým kĩnhtirekumrêx.

⁴ Nhym ar tẽ:n kam arým Djeruxarê'ýr bõx. Nhym kam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja ar pa krij ne arkum kabẽn mextire jarẽ. Mekam Jeju kute ar anor jadjwý, meo ba djwýnhdjwý ne ar ã aro ane. Nhym kam ar memã amijã ajarẽ. Metĩndjwýnh kukwakam ar àpênh kunĩkõt ar memã 'ã ajarẽ.

⁵ Nhym kam mebê pardjêu kwý kàjmã dja. Adjwýnhdjwý ne ar tu amim Jeju markumrêx. Ar kàjmã djan memã kum,

–Gê me me my kà rê. Me bajtem kute amim Jeju marja my kà rê. Dja me me bakukràdjã'ã memã karõn memã kum, “Djã gãm me katãt Mõj djê kukràdjã man kõt ar amijo aba”, ane. Dja me ã me bajtemmã ane. Nãm ã mebê pardjêu memã ane.

⁶ Nhym kam me kute 'ã aben marmã Jeju kute ar anorjamẽ me kute Jeju nhõ me jao ba djwýnhmẽ akuprõ.

⁷ Ne kam aktã kabẽno aben japanho kumex. Nhyam kam Pedru kãjmã djan memã kum,

—Be, akmere ar, ba ar amã arẽ. Metĩndjwýnh ne amrẽbẽ ar akurãm amijo ipytã. Ije me bajtemmã idjujarẽnh kadjy amijo ipytã. Ije memã Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽnh nhyam me kute tu amim markumrẽx kadjy. Ja kadjy ne amijo ipytã. Ja ne gar arým aje mar.

⁸ Metĩndjwýnh ne kute me õkre kadjwýnhbẽ me kabẽn kunĩ mar. Nãm kum me bajtem kĩnh ne arým memã ta Karõ jano. O ne arým gwaj bamã kum me kĩnho amirĩt ne. Amrẽbẽ ne gwaj bamã anon kam arým jakam ã memã anoro ane.

⁹ Djãm kum me babẽ idjaerbit kĩnh ne kum me bajtem kĩnh kêt? Kati. Me tu amim markumrẽx nhyam arým me õkre kadjwýnhbẽ memã axweo ajngrã. Kam arým kum me bajtemdjwý kĩnh. Nãm kum me kunĩ kĩnho aben pyrãk.

¹⁰ Ar akwý ne gar aje, “Dja me bajtem Mõjdjẽ kukràdjã kõt amijo ba mex”, anhyõro aba. Je tõ, mykam ne gar akabẽn jao Metĩndjwýnhmã amikurẽ'uko aba? Djãm Mõjdjẽ kukràdjã kõt ne me bakukãmãre kute amijo ba mex got? Gwaj badjwý djãm kõt ne gwaj amijo baba mex got? Kati. Gwaj bajaxwekam ne gwaj te: baje Mõjdjẽ kukràdjãkõt amijo baba mexmã. Kam kwãrĩk wãnh me bajtemmã ja jarẽnh kêt. Me kute Mõjdjẽ kukràdjã kõt amijo ba mexmã kwãrĩk wãnh memã arẽnh kêt.

¹¹ Be, mrãmri Bẽnjadjwýr djwýnhbẽ Jeju Kritu ta ne tu kum gwaj bakaprikmurẽx.* Kam ta ne õ kãjkwa kadjy gwaj bapytã. Gwaj amrẽbẽ tu amim ja markumrẽx. Ta ne tu kum me bajtemdjwý kaprĩn ã me utãro ane. Nãm ã Pedru memã ane.

¹² Nhyam me krãptĩ:ja arým kabẽn krãta. Nhyam kam Banabemẽ Paur ar arým memã kum,

—Be, me kute Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy bar kukwakam myjja pumũnh kêt kwý nhipẽx. Nã bãm ar me punu kwýo mex nhyam me te kute marmã kam no tyn kumex, ane. Nãm ar memã anen 'ã memã ujarẽnho dja.

¹³ Nhyam me arek ar maro nhý: nhyam kam ar arým anhikrẽ. Nhyam kam Xijagudjwý memã kabẽn. Memã kabẽnkam ne Pedrumã Ximão jarẽ. Nãm memã kum,

—Akmere ar, dja gar ikabẽn ja ma.

¹⁴ Be, Ximão arým ar amã arẽ. Metĩndjwýnh arým kum me bajtem kaprĩn kute amim me kwý pytãr kraxkõt ne ar amã arẽ.

¹⁵ Me bakukãmãredjwý tãm jarẽ. Metĩndjwýnh kute amim me bajtem kwý pytãr jarẽ. Amrẽbẽ: Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh tãm jarẽn arým 'ã pi'õk no'õk ne. Dawimẽ kramẽ tãmdjwý ar kute aben djõ'ã mebẽ idjaermã krĩn meo ba. Metĩndjwýnh me'ã Dawi nhõ kikre jakren memã kum,

¹⁶ “Kam dja ba bõx ne akubyn Dawi tãmdjwý'ã bẽnjadjwýr mẽ. Mrãmri ne me kute akubyn kum õ kikre nhipẽx pyrãk. Kikre kukràdjã tũmja ne amrẽbẽ amingrà. Dja ba kãjmã kudjan ipẽx ne.

¹⁷ Dja ba ã tãmdjwýo ane gẽ me anhy ijabej. Gẽ mebẽ idjaer bu'ã me bajtemdjwý ijabej. Me bajtem kute tu amim imarkumrẽxja kunĩ ijabej. Ba Ibẽnjadjwýr djwýnh dja ba ã meo ane.”

Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane. Dawi tãmdjwýmẽ me bajtem'ã memã ane. Ga, kute amim me bajtem kwý pytãr jarẽnhja pumũ.

¹⁸ Adjãkam kute amikukãm myjja kunĩ markõt ne ã memã ane. Nãm ã Xijagu memã ane.

¹⁹ Ne ajte itepã memã kum,

—Ga, me bajtem kute Bẽnjadjwýr djwýnho aminhõ Bẽnjadjwýrja pumũ nhyam kute me bajtemo aminhõ meja pumũ. Ba ar amã arẽ. Me bajtem kwý ne ajbir arým Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽx ne tu amim markumrẽx. Kwãrĩk wãnh Mõjdjẽ kukràdjã kunõ me kunor kêt.

²⁰ Gwaj memã Mõjdjẽ kabẽn ngrẽrebit'ã pi'õk no'õk ne memã arẽ. Gwaj memã kum, “Me kute myjjaõ metĩndjwýnh karõ nhipẽxjamã mry parja kwãrĩk wãnh krẽn kêt. Kwãrĩk wãnh aprõ djwýnh kupa'ã nãr

* **15:11** Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhyam pãnh kum gwaj bakapri Kati. Gwaj ba ne gwaj te: bajaxwe kêtã. Nhyam be, Jeju Kritu ta ne tu kum gwaj bakaprikmurẽx.

amjên djwýnh kupa'ã akurê aba kêt. Mry me kute mut djêo parja kwârĭk wãnh àr ne krên kêt. Kwârĭk wãnh kamrô krên kêt”, ane. Gwaj à memã ane.

²¹ Gwaj me bajtemmã Môjdjê kukràdjà jabit jarê. Gwaj ren memã arênh kêt nhym ren me kute mar kêt nhym ren kam mebe idjaer kum me kurê. Me Môjdjê kabên'ã no týxkam kum me kurê. Be, me ò krĭ kunĭkôt ne me Môjdjê kabên'ã no týx ne kàj bê memã arênh ku'ê. Pi'òk ràràr kunĭkôt ne me kute me bikprônh djâkam mýjja ja'ã pi'òk no'òk jarênh ku'ê. Amrêbê: ne me me bakukãmãremã arên ajbir me kute arênh rã'ã. Kam dja gwaj me bajtemmã Môjdjê kukràdjà ngrêre jabit jarê gè me kuman kôt ar amijo ba nhym kam mebe idjaer arým kum me kurê kêt. Nãm Xijagu ã memã ane.

Me kute me bajtemmã pi'òk no'òk.

²² Nhym kam me abenmã kum,

—Gwaj Paurmê Banabe arkôt krĭrãxbê Āxikimã gwaj banhō me ja kwý jano, ane. Nhym Jeju kute ar anorjamê me kute Jeju nhō me jao ba djwýnhmê me kute kôt ar aben pydjio baja kunĭmê ne me abenmã kum,

—Be, mextire. Dja gwaj arkôt ar'ò jano, ane. Ne kute arkôt ar anor kadjy amijo Djuda Baxabamê Xira ar utà. Ar amê ne ar Jeju kukwakam me kamy kuràm rax. Ar ja arkôt mōrmã.

²³ Nhym kam me arým pi'òk no'òk ne. Ar kute o mōr kadjy ne me pi'òk no'òk ne. Ne kamã me bajtemmã kum,

“Me ba Jeju kute me ijanor tũm ja ne ba me me amã ikabên jarê. Me ije Jeju nhō me jao iba djwýnhdjwý ne ba me me amã ikabên jarê. Me ibê Jeju kukwakam me kamydjwý ne ba me me amã ikabên jarê. Ga me apýnh me bajtem ba djâkam ar aba, krĭrãxbê Āxikimê pykabê Xirijmê pykabê Xirxijkam ar aba. Ba me Jeju kukwakam me ajo ikamy. Wãm ne ba me ikabên mex'ã me amã pi'òk no'òk ne. Dja ga me me ikabên jarên ama.

²⁴ Be, wãm me kwý kumrêx mōrwã ne me arým me amã 'êx. Me ikurũm mōn me awýr bōx ne me amã 'êx. Ne me ikukràdjà tũmo me akunoro ban arĭk me amã, 'Gè me Môjdjê kukràdjà kôt me amy nhinhu

kà rê. Dja me me amy nhinhu kà rênh kêt nhym Metīndjwýnh arým kute ò kàjkwa kadjy me apytàr prãm kêt', ane. Be, me kute me amã anhýr djô'ã ne ga me te: aje katàt Metīndjwýnh kabên marmã. Arým ne Paur ar amrê tèn me imã ja jarê ba me kuman arým wãm me amã ikabên jarê. Djãm me ba ne ba me wãm me 'êxnhĩwã jano got? Kati.

²⁵ Be, ba me ije me ajarênh markam arým axikôt ikabên ne me akadjy amijo me ijō ar utà. Amijo ar utàn Banabemê Paur arkôt me awýr ar ano. Gu me bamã bakamy Banabemê Paur ar kĭnhja kôt ar ano.

²⁶ Be, me kum Metīndjwýnh kĭnh kêt ja ne me te ar kangrônhō ba nhym ar mã memã Jeju'ã ujarênh ar ba. Kum me uma kêt ne tu memã banhō Bēnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu'ã memã ujarênh ar ba.

²⁷ Me ije arkôt me amã ar anorjabê ne Djudamê Xira ar. Dja ga me pi'òk jakam me ikabên jarên ama. Nhym ar wã dja ar ajkwakumrêxkôt ajte me amã tãm jarê ga me mrãmri ajte kôt aman mar pydji.

²⁸⁻²⁹ Môjdjê kukràdjà ngrêrebit dja ba me me amã arê ga me aman katàt kôt ar amijo aba. Ba me me amã, 'Me kute mýjjao metīndjwýnh karō nhípêxjamã mry parja kwârĭk wãnh krên kêt. Kwârĭk wãnh mry kamrô krên kêt. Mry me kute mut djêo parja kwârĭk wãnh àr ne krên kêt. Kwârĭk wãnh aprō djwýnh kupa'ã nàr amjên djwýnh kupa'ã akurê aba kêt', ane. Jabit ne ba me me amã arê. Dja ga me katàt Môjdjê kukràdjà ngrêre jabit man kôt ar amijo aban arým amrãnh mex. Ba me ren me amã itepã kukràdjà 'ōdjwý jarê ga me ren te: aje mar ne katàt kôt amijo aba prãmje. Be, Metīndjwýnh Karō ne me ikôt amikabên dji ba me me amã ikabên jarê. Tãm ne ja.”
Nãm me ã me bajtemmã pi'òk no'òkkam kabên jarênhō ane.

³⁰ Nãm me memã pi'òk no'òk ne kam arým Paur arkum kungãn arkum, “Aj mã”, ane. Nhym ar arým Āxiki'ýr o tē:n kam 'ýr o bōx. Ne kam me krãptĭ:o akuprôn arým memã pi'òk no'òk ngã.

³¹ Nhym me memã pi'òk jarê nhym me

arým kuma. Kaběn mextire man arým kĩnhkumrêx ne.

³² NhyM Djudamê Xira Ar kubê Metĩndjwýnh kukwakam kaběn jarēnh djwýnh ne arým memã 'ã karõ kumex ne memã kum,

—Dja ga me tu amim Jeju mar tỳxkumrêx rã'ãn 'ã adjukanga kêtumrêx. Nãm ar ã memã 'ã karõo ane.

³³ Ne arek kam ar ba nhyM ar'ã arým akati kwý apêx. NhyM kam ar memã kum,

—Bar akubyn Jeju kute ar anorja'yr tē, ane. NhyM Jeju kukwakam ar kute abeno kamy arkum,

—Aj mã. Ar adjumar mex ne tē, ane.

³⁴ NhyM kam Xira memã kum,

—Ba arek me akam ar iba, ane.

³⁵ Paurmê Banabe ar adjwýnhdjwý arek Æxikikam ar ba. Arek me krãptĩ ro'ã kãj bê memã Bēnjadjwýr djwýnh kaběn jarēn 'ã memã ajarē.

Paurmê Banabe kute abeno bikjêr.

³⁶ NhyM kam ar'ã akati kwý apêx nhyM Paur Banabemã kum,

—Gu baje õbê apýnh krĩraxkõt Bēnjadjwýr djwýnh'ã memã badjujarēnhja gu akubyn kunĩkõt tē. Gu baje Jeju kukwakam meo bakamy pumũho tē. Me katàt kute amijo ba jabej me omũho tē, ane.

³⁷ NhyM arkõt tēm kadjy Banabe kum Djuão Makõ kĩnh.

³⁸ NhyM be, Paur ne kum o tēm kĩnh kêt. Õbê kute pykabê Papirijkam kute ar kangan arkõt apēnh'yr tēm kêtum ne kum o tēm kĩnh kêt.

³⁹ NhyM kam ar kabēno aben japan arým abenkam kaprĩre ne. Ne kam arým abenbê ajkij. NhyM kam Banabe arým Makõo tēn ngõkõt apêxtibê Xipre'yr o tē.

⁴⁰ NhyM Paur amijo Xira pytã. NhyM kam Jeju kukwakam ar kute abeno kamy ar'ã Metĩndjwýnhmã kum,

—Ga ne ga adjukaprĩ:kumrêx. Kam tu amã ar kaprĩkumrêx ne ar o aba, ane. NhyM kam ar mã tē.

⁴¹ Ne pykabê Xiriymê pykabê Xirxijkam tē. Apýnh me kute amim Jeju mar djãri kõt ba. Me kute Jejukõt ar aben pydjio ba djãri kõt ba. Ne memã tỳx jangjēho tē. Nãm ar memã kum,

—Dja gar tu amim Jeju mar tỳxkumrêx rã'ãn 'ã adjukanga kêtumrêx, anhýro tē.

16

Paur kute mã amikõt Ximoxio ba.

¹ Ne kam tē:n kam arým krĩraxbê Tebi'yr bõx ne ajte tē:n kam krĩraxbê Rixa'yr bõx. NhyM Jejukõt me ba djwýnh'õ nhidjibê Ximoxi kam ar ba. Nã kurũm katorja ne kubê mebê idjaer'õ. Nãm nãja kumrêx tu amim Jeju markumrêx. NhyM bãm kute irjabê me bajtembê kregu'õ.

² Krĩraxbê Rixakammê krĩraxbê Ikõnikamdjwý Jeju kukwakam me kamy mã: memã Ximoxi mexkumrêx jarēho ba.

³ NhyM Paur Ximoxi'yr bõx ne omũn kam kum ar ro'ã ba prãm ne. Kum ar ro'ã ba prãm nhyM be ar kukãm pyka kunĩkõt mebê idjaer krãptĩ ar ba. Me kute Ximoxi mar tũm. Ximoxi bãmbê me bajtembê kreguja me kute mar tũm. Ximoxi my kã krã'yr kêt me kute ajte mar. NhyM kam mebê idjaer kum Ximoxi kurê kêt mã Paur arým kum my nhinhu kã krãta.

⁴ NhyM kam ar tē. Apýnh krĩraxkõt tēn kunĩkõt me kute amim Jeju marmã kaběn jarēho tē. Djeruxarêkam Jeju kute ar anorjamê me kute Jeju nhõ me jao ba djwýnhmê ar kaběn ne memã arēho tē. Me kute mar ne katàt kõt kute amijo bamã ar memã arēho tē.

⁵ NhyM kam ar õ'ã apýnh me kute amim Jeju mar kute ar Jejukõt aben pydjio ba djãri tu amim Jeju mar tỳ:xkumrêx. NhyM akati kunĩkõt me kwý kute Jeju mar kêtja me kõt arým tu amim markumrêx. NhyM kam arým me krãptĩ.

⁶ NhyM ar pykabê Bridjakõt tēn pykabê Garaxakõt tē. NhyM Metĩndjwýnh Karõ arkum,

—Kwãrĩk wãnh pykabê Adjijkam memã Metĩndjwýnh kaběn jarēnh kêt, ane.

⁷ NhyM kam ar tē:n arým pykabê Midjij tēpo tē. Ne bit kute pykabê Bixinij katikõt tēmmã. NhyM Metĩndjwýnh Karõ akubyn ar nê.

⁸ NhyM kam ar arek tē:n kam amipãnh pykabê Midjij mē. Ne tē:n kam krĩraxbê Krõwadji'yr bõx.

⁹ NhyM ar'ã akamãt ne. NhyM Metĩndjwýnh Paurmã me'õ karõ bē nhyM

omũ. Pykabê Matenikam me'õ amiwýr Paur 'uw nhym omũ. Nhym kum,

—Amrê pykabê Matenikam tẽn me ikõt apê, ane.

¹⁰ Be, Paur kute me'õ pumũnhkam bar* on pykabê Mateni'ýr itẽm kadjy amiman abenmã,

—Be, mrãmri ne Bẽnjadjwýr djwýnh gwaj bajuw. Gwaj baje kãj bê memã Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽnh kadjy gwaj bajuw, ane.

Ridjij kute tu amim Jeju markumrẽx.

¹¹ Ne kam Krõwadjĩ kurũm ikaton arým inox ne. Ne ngõkõt Xamokra'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n arým 'ýr bõx. Ne ajte tẽ: nhym kam ar ijã akati. Bar kam ajte tẽ:n kam arým krĩraxbê Nêjapõr'ýr bõx ne 'ã kã nhõ.

¹² Ne wabin kam ajte Nêjapõr kurũm pykakõt tẽ. Tẽ:n kam arým krĩraxbê Pirpu'ýr bõx, pykabê Matenikam ne krĩraxbê Piripuja. Krĩrax ja ne kute raxo krĩrax kwý jakrenh. Myt apõx djã kutã pykabê Mateni nhikjê'ã kute krĩrax kunĩ jakrenh. Krĩraxbê Rõma nhõ me ja ne me krĩrax jao djuw mex. Bar arek kam ar iba: nhym kam ar ijã akati kwý apêx.

¹³ Nhym kam ar ijã pi'õk rãrãr. Bar kam krĩraxbê tẽn ngõ rax'ýr bõx. Kam ne mebê idjaer kute Metĩndjwýnhmã kabẽn djã. Me nire kwý arým kam akuprõ. Bar me'ýr tẽn arým me ikõ'ã nhýn kam memã idjujarẽnhõ dja.

¹⁴ Nhym mekõt me'õ nire, idjibê ne Ridjij. Krĩraxbê Xijxira kra 'õ. Kubê ne kubêkã nhõr djwýnh. Ta ne kubêkã 'õk nhym kamrêk. Nhym kam pi'õk kaprĩ kadjy memã õro ku'ê. Nãm Mõjdjê kukrãdjã kõt mã Metĩndjwýnhmã rax jarẽnhõ ba. Bar memã idjujarẽnhõ dja nhym Ridjij ar ikabẽn maro nhý. Nhym kam Metĩndjwýnh arým kum amak bõ nhym arým tu amim Jeju markumrẽx.

¹⁵ Bar kam Ridjijmẽ õ kikrekam õbikwa kunĩdjwý Metĩndjwýnhmã ngõmã ar angij. Nhym kam ar imã krã ne ar imã,

—Ar aje ijã amim, “Mrãmri kute tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh markumrẽx”, anhyr jabej dja gar on ikõt tẽn inhũrkwãkam

anhikwã, ane. Ne kam ar imã krãõ dja. Bar kam kõt tẽn ũrkwãkam inhikwã.

Me kute Paurmẽ Xira Ar kubê ijê.

¹⁶ Arek ũrkwãkam inhikwã:n kam Metĩndjwýnhmã kabẽn djã'ýr tẽ. Nhym me prĩti'õ ar ikajpa. Me karõ punu ne ar o ba. Nhym me mã amikukãm myjja kute apõx'ã prĩtija kukij nhym me karõ punu mã kum arê. Kum arê nhym õ'ã prĩtija mã memã myjja'ã ajarê. Nhym kam me arým pãnh kum pi'õk kaprĩ ngã. Nhym kam prĩtija nhõ bẽnjadjwýr ar arým kubê pi'õk kaprĩ kumex jamý. Ta ne arkum kungã nhym ar arým kubê amý.

¹⁷ Nãm Paurmẽ ar ikajpan ar ikõt arým ar ijo memã àkjêr tẽ. Nãm àkjêrkam memã kum,

—Ota, ar ja ne ar Metĩndjwýnhbê kumkãtimã àpênh ar ba. Ne me amã Jeju kute me apytãr'ã ujarẽnh ba, ane.

¹⁸ Nãm akati kunĩkõt memã anhyro tẽ nhym kam arým ar ijã akati krãptĩ apêx. Nhym kam Paur me karõ punumã àkrên arým 'ýr akêx ne kum,

—Ë, Jeju Kritu kukwakam ba amã ikabẽn ne. On prĩtijamã anhiren kurũm akato, ane. Nhym kum kabẽn majmã nhym arým kum iren mã tẽ.

¹⁹ Nhym o ba djwýnh ar arým omũn abenmã kum,

—Je, jakam prĩtija arým kute gwaj bamã pi'õk kaprĩ jamýnh prãm kêt, anen kam ar arým Paurmẽ Xira aro tým ne ar pa 'amý. Ne kam me rũnh'ýr ar bjero mõn aro bõx. Me krãptĩ kute djwý jamýnh djãkam ne me bikprõnh djã.

²⁰ 'Ýr ne ar aro bõx ne arým me rũnh kabem ar kudjan memã 'êx ne memã kum,

—Ar kubê idjaer ja ne ar me banhõ krĩraxkam me kunĩmã umar punu jangjênhõ ba nhym me arým kangao kumex.

²¹ Nãm ar me bamã atemã kukrãdjã jarẽnhõ ba. Krĩraxbê Rõmakam me ja kute me bajo aminhõ. Ne gu me ren ar kukrãdjã wã man kõt ar amijo baba nhym ren me bakam me bẽnjadjwýr rũnh ren me bakam ngryk ne. Nãm ar ã memã ane.

* **16:10** Pi'õk ja no'õk djwýnh nhidjibê ne Ruka. Jakam ne Ruka arkõt tẽmmo krax. 'Ã ne kute, “Bar” jarẽnhja. Paurmẽ amijã arê.

22 Ne kam me bu'ã me krãptĩ: amim ar kurêtuw. Nhyim me rũnh arým ar'ã memã apnê. Me kute Ar kubê kubêkà o pôx ne kô ar titik kadjy ne ar'ã memã apnê.

23 Nhyim me arĩk ar titik ne. Ne kam arým mebê ijê djãmã aro tẽn kam aro bôx. Ne kam mebê ijê djwýnhmã kum,

—Dja ga omũnh 'ãno dja gê ar kator kêt, ane.

24 Nãm me kum ane nhyim arým mebê ijê djà nhipôkri kumoka'êkam ar ýr. Ne kam pĩponh amãnhkrut aktã me temã nãtjao ar te janê nhyim ar wãnh nhỹ.

25 Wãnh nhỹ: nhyim arým ar'ã akamãt kô ipôkri. Nhyim ar Metĩndjwýnhmã kabẽn ne kum ngrero nhỹ. Nhyim bu'ã mebê ijê krãptĩ ar maro ikwã.

26 Nhyim me aêrbê arým pyka amingrêk tỳ:x nhyim ô'ã arým mebê ijê djà par kraz amingrêk ne. Amingrêk nhyim on 'ã ijê djà kunĩ jãm amijã kurê. Nhyim me kunĩ'ã apýnh me unênh djãja arým amijã kurê.

27 Nhyim mebê ijê djwýnh arým no tỳx ne. Ne kam mebê ijê djà'ã ijê djà jãm kute amijã rênhkôt omũ. Ne kam amim,

—Je, arým ne mebê ijê kunĩ kato, ane. Ne kam ô kàxdjwa kajgo kaban bit kute o amibĩnmã amijo dja.

28 Nhyim Paur kãj bê kum,

—Kwãrĩk wãnh amibĩn kêt. Ota, ba me ikunĩ inhỹr rã'ã, ane.

29 Nhyim kam ngônhpôk'ã me ku'uw ne mebê ijê djãmã prôt ne wadjã. Wadjã umaje tertet ne arým Paurmê Xira ar parbê tỹm.

30 Ne kam aro katon arkum,

—Ê, bẽnjadjwýr ar, mýj dja ba amijon arým ijaxwebê amipyta? ane.

31 Nhyim ar kum,

—Dja ga tu amim Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu markumrêx nhyim arým ajaxwebê apyta. Anhõ kikrekam anhõbikwadjwý gê ar tu amim markumrêx, ane.

32 Ne kam arým arkum Metĩndjwýnh kabẽn jarê, ô kikrekam ar ýr kunĩdjwýmã arê.

33 Nhyim kam akamãt tãm kam Paurmê Xira arkum igot ku'õ. Nhyim kam urokam ar arým Metĩndjwýnhmã ngômã ar angij. Mebê ijê djwýnhmê õbikwa ar angij.

34 Nhyim kam aminhũrkwãmã aro tẽn. Ne kam arkum ômrõ jarê nhyim ar ô kwý krêno nhỹ. Nhyim ar kunĩ arým kĩnhkumrêx ne. Ar kute amim Metĩndjwýnh markam ne ar kĩnhkumrêx ne.

35 Nhyim kam ar'ã akati. Nhyim me rũnh arým Paur ar'ýr krãkamngôn h ar ano. Nhyim ar ar'ýr môn mebê ijê djwýnh kumrêx'ýr bôx ne kum,

—Me rũnh ne me arým amã, “Arkum anhire gê ar tẽn.” Nãm me ã amã ane, ane.

36 Nhyim kam mebê ijê djwýnh Paur'ýr tẽn kum arẽn kum,

—Me rũnh ne me arým ar ajã imã, “Arkum anhire gê ar tẽn”, ane. Kam dja gar akaton tẽn adjumar mex, ane.

37 Nhyim kam Paur krãkamngôn h arkum,

—Krĩraxbê Rômakam me ja ne me ar ijo aminhõ. Nhyim me kute ar ijaxwe jabej ar ikukjêr kêt kam tu me ipôkri ar ititik ne. Ne kam tu ar ibê ijê. Ne kam bit kute me kãxã bôm ar imênhmã. Djãm me kute ã krĩraxbê Rôma nhõ me jao anhỹr got? Be, kati. Me kute ã Rôma nhõ me jao anhỹr kêt. Gê me ta amrê tẽn ar ijo kato, ane.

38 Nhyim kam krãkamngôn h ar akubyn tẽn me rũnhmã ar kabẽn jarê. Nhyim me kute Rômakam me ja kute aro aminhõ markam arým ar umaje tĩn prãm.

39 Ne kam arým ar'ýr tẽn aminêje arkum kabẽn ne arkum,

—Gop ar ijarênh kêt, ane. Ne kam arým aro katon ajte arkum,

—Gop krĩrax jabê mã tẽn, ane.

40 Nhyim kam ar mebê ijê djà kurũm katon Ridjij nhũrkwãmã tẽn bôx. Ne kam Jeju kukwakam me kamy pumũn arým memã 'ã karõn meo kĩnh. Ne kam mã ajte tẽn.

17

Texarônika kam memã Jeju'ã ujarênh.

1 Tẽn:n kam krĩraxbê Áporij'ýr bôx ne amipãnh kumê. Ne tẽn:n kam krĩraxbê Apõnij'ýr bôx ne amipãnh kumê. Ne tẽn:n kam krĩraxbê Texarônika'ýr bôx. Kam ne mebê idjaer bikprõnh djà'õ.

2 Nhyim kam Paur ajte tãm ne pi'ók rãrãrkam me bikprõnh djãkam tẽn arým pi'ókkôt memã 'ã ajarênh me kukij ne 'ã memã karõ. Nhyim ajte pi'ók rãrãr nhyim

ajte kam tẽn pi'òkkõt memã 'ã ajarẽ. Nhyam ajte pi'òk rårår nhyam ajte kam tẽn pi'òkkõt memã 'ã ajarẽ.

³ Nãm memã kum,

—Be, amrêbê me bakukãmãre kute pi'òk no'òk ne. Pi'òkkam ne mrãmri Kritu tokryn tyk ne akubyn tĩnmã. Be, pi'òkkam Kritu kute amijo anhÿrmã kõt arÿm Jeju ã amijo ane. Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju'ã me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽnkhkumrêx. Ja dja ga me pi'òk kõt ama. Ga, mrãmri kubê Kritukumrêxja pumũ. Jejuja tãm ne ba kàj bê memã arẽnho iba. Nãm ã memã anhÿro ku'ê.

⁴ Nhyam kam me kwý 'ã amim,

—Be mrãmri. Kõt ne arê, anen arÿm mã Paurmẽ Xira arkõt ajkamẽ. Me bajtembê kregu kute Metĩndjwýnhmã amijarẽnho baja krãptĩ: arkõt ajkamẽ. Me nire rũnhdjwý krãptĩ arkõt ajkamẽ.

⁵ Nhyam mebê idjaer kwý kute amim Jeju mar kêtja arÿm 'ã ngryk ne. Me te kute ar uràk prãmje arkam ngryk ne. Ar'ã me krãptĩkam arkam ngryk ne. Nhyam me kwý axwekam ate ar ba. Nhyam mebê idjaer me jamã kum,

—Paur ar axwekumrêx. Gwaj me kunĩbê ar kurê, ane. Nhyam kam me kwýja krĩraxkam me krãptĩmã ar kurêtuw nhyam me arÿm arkam kangao kumex. Ne kam Djaxõ nhũrkwã'ÿr prõt ne. Me kute kam Paur ar abej ne arkum kator ne me krãptĩmã aro katormã ne me ùrkwã'ÿr prõt ne.

⁶ Ne te: ar abej. Ne kam ar pãnh Djaxõmẽ Jeju kukwakam ar kute abeno kamy kwý pa 'amÿn aro katon krĩraxkam me rũnh'ÿr aro mõn me'ÿr aro bõx. Ne ar'ã 'êx ne kàj bê memã kum,

—Paurmẽ Xira ar pyka kunĩkõt abenmã me kurê'uko ba nhyam me kangao kumex. Nhyam kam ar arÿm jakamdjwý bõx.

⁷ Nhyam kam Djaxõ arkum aminhũrkwã jarẽn aro djuw mex. Ar ja kunĩ ne arkum bẽnjadjwýr raxbê Xedja kabẽn kurê. Xedjabê ne me bẽnjadjwýr rũnh kunĩ nhõ bẽnjadjwýr. Arkum kabẽn kurê. Ne mã memã kum, “Bẽnjadjwýr rax 'õdjwý kute kabẽno Xedja jakrenh ne kubê Jeju.” Nãm ar ã memã anhÿr ba, ane. Be, nãm me ã ar'ã me rũnhmã ane.

⁸ Nhyam kam me krãptĩmẽ krĩraxkam me rũnh kute ja markam arÿm arkam ngryk ne àkrêo kumex.

⁹ Ne kam Djaxõ Ar kubê pi'òk kaprĩ kumex byn arkum,

—Paur ar ano gê ar mã tẽ. Ar mã tẽn nhijukribit dja bar akubyn ar amã anhõ pi'òk kaprĩ ngã, ane. Ne kam arkum ire nhyam ar akubyn ùrkwãmã tẽ.

Berêjakam memã Jeju'ã ujarênh.

¹⁰ Nhyam kam Jeju kukwakam me kamy akamãt tãmkam amũ Paurmẽ Xira ar ano. Krĩraxbê Berêjamã ar ano. Nhyam ar'ÿr tẽn: kam 'ÿr bõx. Ne kam mebê idjaer bikprõnh djã'ÿr tẽn.

¹¹ Berêjakam me ja ne me kute amak mexo krĩraxbê Texarõnikakam me ja jakrenh. Paur ar ajkwao memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽ nhyam me arÿm kum kabẽn kĩnh. Kum kabẽn kĩnh ne kam akati kunĩkõt amim pi'òk jarẽ. Metĩndjwýnh kabẽn'ã pi'òk no'òk jarẽn amim,

—Djãm Paur ar katàt amikabẽn jarênhkumrêx? Djãm ar Metĩndjwýnh kabẽn'ã pi'òk no'òk kõt amikabẽn jarênhkumrêx? ane. Me kute Paur ar mrãmri Metĩndjwýnh kabẽn kõt kabẽn jabej ã amim pi'òk jarênh ne maro ane.

¹² Me kum kabẽn kĩnhkam ne me krãptĩ tu amim Jeju markumrêx. Me ni bajtem rũnhbê kregujamẽ me my bajtemdjwý krãptĩ tu amim markumrêx.

¹³ Krĩraxbê Berêjakam Paur kàj bê memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnho ba: nhyam amybÿm krĩraxbê Texarõnikakam mebê idjaer arÿm arênh ma. Ne kam 'ÿr tẽn: arÿm kõt bõx. Ne wãkamdjwý me krãptĩmã ar kurêtuw nhyam me arÿm kangao kumex.

¹⁴ Nhyam kam Jeju kukwakam me kute abeno kamy ngõ raxbê pyka kêt'ÿr Paur jano. Nhyam Xiramẽ Ximoxi ar arek Berêjakam ar ba.

¹⁵ Nhyam me kamy kwý Pauro tẽn. O tẽn: kam arÿm krĩraxbê Atẽnã'ÿr o bõx. Nhyam kam Paur arkum,

—Dja gar Xiramẽ Ximoxi ar'ÿr tẽn ar'ÿr bõx ne arkum ikabẽn jarẽ gê ar amrê tẽn, ane. Nhyam ar arÿm akubyn Berêja'ÿr akêx ne.

Atẽnakam memã Jeju'ã ujarênh.

16 Nhyam kam Paur arek krĩraxbê Atênakam arkam amako nhỹ. Arkam amako nhỹn kam arým mekam kaprĩ:re ne. Be, me kute kum amijarênh kadjy ne me apýnh metĩndjwýnh karõ krãptĩ nhipêx ne krĩrax tãmkam kikre kunĩkõt umjuw. Nhyam arým omũn mekam kaprĩre ne.

17 Ne kam mebê idjaer bikprõnh djãkam memã kabêno ku'ê. Me kukjêro ku'ê. Memã 'ã karõo ku'ê. Me bajtem kute Mõjdjê kabênkõt amim Metĩndjwýnh mar jadjwýmã 'ã ujarênh ku'ê. Ne akati kunĩkõt me krãptĩ kute djwý jamýnh djãkam memã 'ã ujarênh ku'ê.

18 Nhyam kam apýnh me kukràdjã tũm'ã ujarênh djwýnh arým Paur'ýr bõx ne kabên ma. Me ja ne me mebê epikurêju kukràdjã'ã ujarênh ar ba. Nhyam ate me jadjwý ne mebê exoko kukràdjã'ã ujarênh ar ba. Amê me ja ne me Paur'ýr bõx ne kabên man kam arým abenmã kum,

—Je tõi, mýj ne kabên krãptĩja bit kute me bamã arênhmã? ane. Nhyam me kwý 'ã abenmã kum,

—Bãrãm metĩndjwýnh bajtem'ã memã ujarênh ar ba, ane. Mýkam ne me ã abenmã ane? Bir, Paur kute kãj bê memã Jeju'ã ujarênh ny jarênh bakam. Ne kute kãj bê me tyk akubyn tĩn'ã ujarênh ar bakam. Kam ne me ã abenmã ane.

19 Me ja ne me Paur kabên man kam kum kràn arým o tẽn krãnhbê Apaku nhimõk'ýr o bõx. Kam ne me kute aben pydji djã.

20-21 Nãm me me aben pydji djãkam Pauro bõx ne arým kum,

—Dja ga prĩne me imã arê. Aje memã me kukràdjã ny jarênhja mýj ne kraxkam kute? Be, ga bõx ne atemã me kukràdjã jarê. Mýj'ã ne ga arê? ane. Be, krĩraxbê Atênakam me krĩ tũm kunĩmê me bõx ny kunĩmê ne me mã akati kunĩkõt abenmã ujarênhbit. Me abenmã apýnh me ujarênh ny jarênh babit nãr me me maro krĩbit. Ne atemã mýjja kupênh kêt.

22 Nãm me Paur kukij nhyam arým me aben pydji djãbê Apaku nhipõkri kãjmã djan memã kum,

—Krĩraxbê Atênakam me akrĩ ga me aje apýnh me anhõ we metĩndjwýnh krãptĩ mar prãm kumrêx. Arým ne ba omũ.

23 Be, nã bãm me anhõ kikre kabe'ã tẽn apýnh me õ mýjjamã kute amijarênh djã kumexja pumũnho tẽn kam kên ja'ýr ikato. Me anhõ we metĩndjwýnh mar djã'ã kên jamã ikato. Ga me akabên'ã kên no'õk ne. Kamã ne ga me, “Gu me baje metĩndjwýnh mar kêtjamã rax jarênh djã kadjy ne gu me kên ja dji”, ane. Be, me ga ne ga me kum kên djir kajgo. Aje Metĩndjwýnhkumrêx mar kêt kam ne ga me aje kênja djir kajgon kum amijarênh kajgo. Be, ba ne ba arým ije tãmja mar. Ije Metĩndjwýnhkumrêx mar. Dja ba Metĩndjwýnhkumrêx'ã me amã ajarê ga me ama.

24 Be, ta ne pykamê kam mýjja kunĩ nhipêx. Pykakam mýjjamê kãjkwakam mýjjamê kunĩmã Bẽnjadjwýr djwýnh ne kute o ýr. Kunĩmã Bẽnjadjwýr djwýnhkam djãm me kute kum kikre nhyam Metĩndjwýnh kam ýrmã got?

25 Nãr djãm mýjja 'õ Metĩndjwýnh nhõ kêt ga me kam aje kum õrmã? Kati. Be, ta ne kute memã tĩn jangjênh ne memã àkõr jangjênh nhyam me ar ba. Ta ne memã mýjja kunĩ nhõro nhỹ.

26 Apýnh me ba djã kunĩkõt me bakunĩ me banhingêt djwýnh pydji nhyam Metĩndjwýnh adjãkamã ipêx. Nhyam kam õ'ã pyka kunĩkõt me ajmãn kam ar ba. Metĩndjwýnh amim me kukãm apýnh me bixadjwýr djã'ã karõ. Amim apýnh akati'ã karõ nhyam kõt me aben kukãm apõx. Nhyam me kukãm amim apýnh me ba djã'ã karõ nhyam me kam aben kukãm apõx ne arým kam ar ba.

27 Mýj kadjy ne me ipêx? Bir, me kute Bẽnjadjwýr djwýnh jabejmã ne me ipêx. Me gop kute amim mar ne kum katormã ne me ipêx. Djãm kute me bajõmã kre rax got? Kati.

28 Metĩndjwýnh me bamê amijo kajkep. Kute me bamê amijo kajkepkam ne gu me batĩn ne amingrêk ne amirĩto baba. Ikabênja kõt me akukràdjã jarênh djwýnh kwý amrêbê: ã memã ane. Ne memã kum, “Gu me babê Metĩndjwýnh kra”, ane.

29 Be, ta ne kute me banhipêx gu me babê ta krakam kwãrĩk wãnh ga me amim, “Be, me ê mex ne umarkõt ne me kute Metĩndjwýnh karõ nhipêx. Kên karýro nãr kryt jakao nãr kẽnõ me kute ipêx

mex”, kwārĩk wānh ga me ã amim anhÿr kêt. Metĩndjwýnh ta kute me banhipêxkam kwārĩk wānh ga me amim anhÿr kêt.

³⁰ Be, amrêbê me kute mar kêt kam ne me ã amim anhÿro ba nhym Metĩndjwýnh ate krã. Ne kam ajbir jakam pyka kunĩkõt me kunĩmã kum, “Me on amikam akaprĩren wānh ajaxwemã anhiren iwÿr amijo akêx”, ane.

³¹ Be, dja ĩ pyka kunĩkõt me kunĩmã axwe pānh jarēn katāt memã o pānhkumrêx. Kute kukwakam memã axwe pānh jarēn kadjy ne arÿm amijo Jeju pytã. Arÿm kadjy kukãm 'ã akati jarēnh mām dji. Me kunĩ kute kum kator ne mar kadjy ne Metĩndjwýnh arÿm akubyn o tĩn. Me kute tām wã kute memã axwe pānh jarēnh djwýnhkõt mar kadjy ne arÿm akubyn o tĩn.

³² Nãm ã Paur memã ane nhym me arÿm aprÿ. Me kute me tyk akubyn tĩn jarēnh markam ne me kwÿ arÿm aprÿo dja. Nhym me kwÿ kum,

—Dja ba me ĩ ajte 'ã ama, ane.

³³ Nhym kam Paur mã me bêtê.

³⁴ Be, tēm kêt ri nhym me kwÿ mã kõt ajkamēn tu amim Jeju markumrêx. Me'õ ja nhidjibê ne Dijoni. Nãm Apakukam me rũnh bikprõnh djakam me ro'ã rax. Me'õ nire jadjwÿ idjibê Tamari. Nhym me kwÿ djwÿ ar jakõt tu amim Jeju markumrêx.

18

Kõritukam memã Jeju'ã ujarēnh kadjy ne ja.

¹ Nhym kam Paur amipānh krĩraxbê Atēna mēn arÿm krĩraxbê Kõritu'ÿr tē. 'ÿr tē:n 'ÿr bõx.

² Ne kam me'õbê idjaer, idjibê Akwire'ÿr bõx. Pykabê Põtukam ne rwÿk djã. Amrêbê ne krĩraxbê Rõmakam prõmê ro'ã ar ba. Pykabê Itarijkam ne krĩraxbê Rõma. Prõbê Prixira. Ar kam ar ba: nhym kam bēnjadjwÿr raxbê Kraõdjõ me bêtê idjaer kunĩ jano. Krĩraxbê Rõma kurũm me ano nhym Akwiremê prõ ar arÿm mekõt katon tē. Tē:n arÿm Kõritukam bõx. Ne kam ar ba. Ar ba: nhym kam Paur arÿm Akwire ar'ÿr bõx. Ne kam ar ũrkwãkam tē.

³ Paurmê Akwire ar ãpēnh djã kute aben pyrãk. Ar kubê kubêkãtio kikre nhipêx

djwýnh. Kam Paur arÿm ar ũrkwãkam tēn arek kam krĩn ar ro'ã kikre nhipêxo ba.

⁴ Ipêxo ban kam pi'õk rãrãr kunĩkõt me bêtê idjaer bikprõnh djã'ÿr ban memã 'ã ujarēnh ku'ê. Nãm me bêtê idjaermê me bajtembê kregudjwÿmã 'ã ujarēnh ku'ê. Me kukjêro ku'ê, memã 'ã karõo ku'ê. Me kute tu amim Jeju markumrêxmã memã 'ã karõo ku'ê.

⁵ Nhym kam Xiramê Ximoxi ar pykabê Mateni kurũm kõt bõx. Nhym Paur no kato:n memã arēnh prã:m kumrêx ne mã me bêtê idjaermã kum,

—Mrãmri Jejubê me banhõ Bēnjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrêx anhÿro ba.

⁶ Nãm memã arēnh prã:m nhym me bêtê idjaer arÿm kabēno apanh ne aprÿo ku'ê. Nhym kam Paur kute me kangao amirĩt kadjy amijã kubêkã karogrõn memã kum,

—Ba te me abê idjaermã Metĩndjwýnh kabēn jarē ga me mã akabēno ijapanho aku'ê. Jakam dja ga me te aje Metĩndjwýnhmã kum, “Be, Paur kute me imã arēnh kêt kam ne ba me biknor tokry djakam itokry”, anhÿrmã. Jakam dja ba me bajtemmã tēn memã arē.

⁷ Nãm ã memã anen kam arÿm me bêtê tēn me'õbê Juxu nhũrkwãmã wadjãn kam nhÿ. Juxu ne amrêbê Metĩndjwýnhmã rax jarēnh ba. Me bêtê idjaer bikprõnh djã kuri ne ũrkwã.

⁸ Me bikprõnh djã jakam me õ bēnjadjwÿrbê Kripu. Paur Juxu nhũrkwãkam ikwã: nhym kam Kripu arÿm tu amim Bēnjadjwÿr djwýnh markumrêx. Õ kikrekam õbikwa kunĩdjwÿ tu amim markumrêx. Nhym bu'ã krĩraxbê Kõritukam me krãptĩ Paur kabēn man kam tu amim Jeju markumrêx. Nhym me arÿm Metĩndjwýnhmã ngõmã me angij.

⁹ Nhym kam akamãtkam Bēnjadjwÿr djwýnh Paur nokam amirĩt nhym omũ. Nhym kum,

—Kwārĩk wānh me umaje abinhikrēnh kêt. Dja ga memã akabēn jarēnh rã'ã.

¹⁰ Ba ne ba amē amijo ikajkep. Me'õ kute awÿr prõt ne ajo bikēnh prãm kêt kumrêx. Be, krĩrax jakam inhõ me ja krãptĩkam ne me'õ kute ajo bikēnh prãm kêt kumrêx. Nãm ã Bēnjadjwÿr djwýnh kum ane.

11 Nhym kam arek Kõritukam memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnhõ ba nhym arým 'ã amex ne 'ã nan ajte 'ã amex apêx.

12 Nhym akati 'õkam mebê idjaer arým akuprõ. Gariju pykabê Akajakam memã bẽnjadjwýrkam ne me akuprõn kam abenmã Paur kurêtuw. Abenmã kurêtuw ne arým 'ýr prõt. 'Ýr prõt ne o tým ne pa 'amýn arým me kute memã axwe pãnh jarẽnh djãkam o bõx.

13 Ne kam me rũnhmã kum,

—Me'õ ja ne me ibê ikukràdjã kurêo ban me imã, “Be, ikukràdjã jakõt dja ga Metĩndjwýnhmã rax jarẽnhõ aba”, ane.

14-16 Nhym Paur kum amijarẽnh 'ýr nhym Gariju kumrêx ne memã kum,

—Je, me'õja ren axwekumrêx. Ren me'õnh bã, nãr ren mýjjao akĩ ba ren arým 'ã me akabẽn ma. Nhym be, ate ga me abê idjaer me akabẽnbito angyrk ne me anhidjibito angyrk ne me akukràdjã tũmbito angyrk ne arým o ikunoro aba. Djãm ba ije mýjja kajgo jakõt memã axwe pãnh jarẽnh got? Rũm me mõn wãnh me akukràdjão aba. Nãm ã Gariju mebê idjaermã anen arým me anon bõm me kurê.

17 Nhym kam me bajtembê kregu kunĩ Xoxinio tým. Xoxinibê ne mebê idjaer bikprõnh djãkam memã bẽnjadjwýr rax. Nãm me o tým ne arým me kute memã axwe pãnh jarẽnh djãja kabem titik ne. Nhym Gariju ate krã nhỹ.

Prixiramẽ Akwiremẽ Apõr ar'ã ujarẽnh.

18 Nhym kam Paur krĩraxbê Kõritu tãmkam arek ar ba 'ãtũm ne. Ne kam arým Jeju kukwakam me kute abeno kamy arkum, “Ba on”, ane. Ne kam arým Prixiramẽ Akwire ar aprõn aro tẽ. Ar pykabê Xirij'ýr tẽmmã. Ne krĩraxbê Xekrere kumrêx'ýr tẽn 'ýr bõx. Bõx kẽtri ne Paur Metĩndjwýnhmã amikabẽn pydjın arẽ. Ne kam amikabẽn kõt amijo tẽn arým aminhinomã amimẽ nhym me arým kum krãnh kê, mebê idjaer kukràdjã kõt. Nhym kam ar nox ne.

19 Ne tẽ:n kam arým krĩraxbê Epexu'ýr bõx. Nhym kam Prixiramẽ Akwire ar arek Epexukam ar ba kadjy Paur arkum ire. Arkum iren kam tu arým mebê idjaer

bikprõnh djãkam tẽn memã Jeju'ã ujarẽnhõ dja. Me kukjêro dja, memã 'ã karõo dja.

20-21 Nhym me kum,

—Dja ga arek jakam ar aba. Gê kãjbê ajãtũm ga kam amũ tẽ, ane.

Nhym memã kum,

—Kati. Djeruxarêkam mebê idjaer krãptĩ kute aben kajmã'ã amikukràdjã tũm mar kadjy arým aben pydji 'ýr. Ije me aben pydji djã nhõ akati majmã ibõxmã. Ba on me'ýr. Nhym kam Metĩndjwýnh kum akubyn itẽm kĩnh jabej ba kam ajte akubyn me awýr tẽ. Aj, ba on, ane. Ne kam arým krĩraxbê Epexu kurũm tẽ. Ngõkõt tẽ.

22 Tẽ nhym kam me arým krĩraxbê Xed-jarekam kã nhõ nhym kam wabi, krĩraxbê Djeruxarê'ýr wabin kam 'ýr bõx. Ne kam me kute amim Jeju mar pa krij. Me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja pa krij ne memã kabẽn mex jarẽ. Ne kam krĩraxbê Æxiki'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n arým 'ýr bõx.

23 Ne kam kam ar ba kãjbê 'ãtũm ne ajte tẽ. Tẽ:n kam pykabê Garaxakõt tẽ. Ne kam pykabê Bridjakõt tẽn apýnh Jejukõt me ba djwýnh djãri kunĩkõt memã týtjangjẽnhõ tẽn mã memã kum,

—Gora tu amim Jeju mar týtjukumrêx. Kwãrik wãnh 'ã adjukanga kêt, anhýro tẽ.

24 Nhym kam mebê idjaer'õ nhidjibê Apõr arým krĩraxbê Epexukam bõx. Krĩraxbê Arexãkam ne rwýk djã. Nãm kabẽn mexkumrêx ne kute Metĩndjwýnh kabẽn'ã pi'õk no'õk mar mexkumrêx. Kute memã arẽnh mexkumrêx nhym me kãtãm te kute kabẽno itymãn kam kutã amikabẽno biknoro nhỹ.

25 Apõr Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju'ã prĩne me bakukãmãre kabẽn kukràdjã mar mexkumrêx. Ne kam no kator mex ne prĩne katãt memã kabẽn jarẽnh mexkumrêx. Ne kam Djuão kute Metĩndjwýnhmã ngõmã me angjẽnhkam me kabẽnbit ne kute mar. Kute ja nhijukri Jeju'ã ujarẽnh kunĩ mar kêt.

26 Apõr ja ne Epexukam bõx ne kam mebê idjaer bikprõnh djã'ýr tẽn 'ýr wadjãn arým memã 'ã ujarẽnhõ dja. Nãm kum me uma kêt ne memã 'ã ujarẽnhõ dja. Nhym kam Akwiremẽ Prixira ar arým 'ã ujarẽnh

man arým o tẽn kum arẽn mex. Apõr kute Jeju'ã ujarẽn mar kêtja kum arẽn mex.

²⁷ NhyM kam kute pykabê Akajamã tẽmmã nhyM Jeju kukwakam me kute abeno kamy arým memã pi'õk no'õk ne. Kute Akajakam Jejukõt me ba djwýnhmã õr kadjy ne memã pi'õk no'õk ne arým Apõrmã kungã. Pi'õkkam ne me memã 'ã karõn memã kum,

–Dja ga me tu Apõro anhõbikwakumrẽx, ane. NhyM kam Apõr me'ýr tẽn me'ýr bõx. Ne kam arým me kute amim Jeju marjamã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽ. NhyM kam me arým tu Apõro õbikwakumrẽx. Amrẽbê ne Metĩndjwýnh tu kum me kaprĩkumrẽx ne memã amak bõ nhyM kam me arým tu amim Jeju markumrẽx. Nãm me Apõro õbikwakumrẽx nhyM kam memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽ: nhyM kam me arým amũ amim mar kamẽn kabẽn mar rax ne.

²⁸ Nãm mã mebê idjaermã me kukãmãre kute Kritu'ã pi'õk no'õk jarẽn mã memã kum,

–Be, pi'õkkam Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu kute amijo anhýrmã kõt ne Jeju arým ã amijo ane. Be ga, mrãmri pi'õk kõt Jejubê me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatikumrẽxja pumũ. Mrãmri kubê Kritukumrẽxja pumũ, ane. Nãm me krãptĩ nhipõkri ã memã kabẽn mex jarẽnho ane nhyM mebê idjaer te: kute kabẽno itymã te o anen amikabẽno biknoro nhỹ.

19

Paur Epexukam Jeju'ã ujarẽn.

¹ NhyM Apõr arek krĩraxbê Kõritukam ar ba nhyM Paur arým atýx kõt tẽ. Tẽn kam krĩraxbê Epexu'ýr bõx. Ne kam Kritu nhõ me ja kwý'ýr bõx. Ar ja ne ar kute Metĩndjwýnhmã ngõmã me angjẽn djwýnhbê Djuão kabẽnbit mar.

² Nãm ar'ýr bõx ne arkum,

–Ar aje tu amim Kritu markumrẽxkam djã ne Metĩndjwýnh Karõ ar ajamýn ar ajo ba? ane.

NhyM ar kum,

–Kraxje me'õ kute ar imã Metĩndjwýnh Karõ'ã ujarẽn kêt kam ne bar ije mar kêtikumrẽx, ane.

NhyM Paur arkum,

³ –Be, me kute Metĩndjwýnhmã ngõmã ar ajangjẽnkam mýj ne me kute o amirĩt kadjy ngõmã ar ajangij? ane.

NhyM ar kum,

–Be, nã bãm ar arým amikam ikaprĩren wãnh ijaxwemã inhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽx. Kute jao amirĩt kadjy me ngõmã ar ijangij. Nãm ã Djuão ngõmã me angjẽnho ane, ane.

⁴ NhyM kam Paur arkum,

–Mrãmri ne me amikam kaprĩren wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽx. Jao amirĩt kadjy Djuão ngõmã me angij. Kamã ne memã kum, “Be, itotokbê ne me'õ bõxmã. Tãmwã dja ga me tu amim markumrẽx”, ane. Kritubê Jeju'ã ne ã memã ane. Nãm ã Paur arkum ane

⁵ nhyM ar arým kuma. Ne kam ar tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju markumrẽx nhyM arým kum ngõmã ar angij.

⁶ Ne kam ar krã'ã aminhikra jadjuw nhyM Metĩndjwýnh Karõ arým ar 'amý. NhyM ar arým apýnh ar kute me kabẽn mar kêt kam kabẽn jarẽnho dja, Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnho dja.

⁷ Kute ngõmã ar angjẽn ja ne Ar kubê 12 pyrãk.

⁸ NhyM kam Paur aben tã mebê idjaer bikprõnh djãkam tẽn kum me uma kêt ne memã 'ã ujarẽnho ku'ê. Nãm aben tã Metĩndjwýnh kute amim me utàr ne ar meo ba'ã memã ujarẽnho ku'ê, memã 'ã karõo ku'ê. NhyM me kwý amim, “Mrãmri kabẽnikumrẽx”, anhýro krĩ. NhyM arým 'ã mytyrwýbê 3 apêx.

⁹ NhyM ate, me kwý ta arým amakkre kêt ne arým kabẽn mar kêt ne me krãptĩ nhipõkri kabẽn punuo dja. Ne memã kum,

–Djãm Jejukõt me kute amijo bakam mex got? Arkati, anhýro ku'ê. NhyM kam Paur mebê Jeju nhõ me jao tẽn arým me kãxã meo krĩ. Me'õbê Xiranu kute memã me kukràdjã jarẽn djãkam meo krĩ. Akati kunĩkõt memã ujarẽnho krĩ.

¹⁰ Nãm aben tã meo krĩ nhyM me'ã amex ne ajte 'ã na ne ajte 'ã amex ne ajte 'ã na apêx. Apêx nhyM kam pykabê Adjikkam me õ krĩ kunĩkõt ne me arým Paur kabẽn ma. Mebê idjaermẽ me bajtembê kregudjwý ne me Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju'ã ujarẽn ma.

11 NhyM Paur Metĩndjwýnh kukwakam arým apýnh mýjja pumũnh kêt djari ipêxo ba. Nãm me punuo mexo ba.

12 Nãm ipêxo ba nhyM me me İjarop kukõnh djà, nàr me õ kubêkà Paurmã o mõn o kupê. Ne kam apýnh me punu djari memã o mõ nhyM me punu kunĩ arým mex ne. NhyM me karõ punu kunĩ arým memã ire.

13-14 NhyM mebê idjaer kwýja ne ar Epexukam ate ar babit ne arek krĩ kêt. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr'õ nhidjibê Xewa ne ar kunĩ jadjuw. Ar kubê 7. Xewabê ne mebê idjaer'õ. Kra ar ta ne amijo me karõ mar mexo ba. Ar me karõ punu kute meo ba'ã Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju nhidji jarẽn kum,

—Bar Jeju kukwakam amã ikabẽn. Paur kute kàj bê Jeju'ã memã ujarẽnhja ba kukwakam amã ikabẽn. On kum anhire. Nãm ar ã memã anhýro ba.

15 Ne kam ar bit kute me'õ jakam me karõ punu janormã kum Jeju nhidji jarẽn kajgo. NhyM me karõ punu arým ar aêrbê arkum,

—Jeju ije kabẽn mar ne Paur ije kabẽn mar. NhyM be, ar ga djãm ije ar akabẽn mar got? ane.

16 NhyM me'õja me karõ punu kute o baja arým tu aro arĩ ne ar titiko tẽ. Nãm aro tẽn prĩne ar õm ne. Ne arým Ar kubê ar õ kubêkà kadjõn o pôx. Ne ar par punu nhyM ar kajgo mã kikre kurũm prõt ne.

17 NhyM kam me ar arẽnho ipõk ne. NhyM me kunĩ arým kuma. Mebê idjaermẽ me bajtembê kregumẽ krĩraxbê Epexukam me ja kunĩ arým kuma. Me kunĩ arým umaje madjà kretin Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju ra:xkumrẽxmã kato.

18 NhyM kam me krãptĩ kute tu amim Jeju markumrẽxja bõx ne tu amijaxwe djari arẽnho amirĩtkumrẽx.

19 NhyM kam mebê wajanga krãptĩ aben totokmã amidjudjy'ã pi'õk no'õk jao bõx. Ne kam me kute amidjudjy kangao amirĩt kadjy me ipõkri kum kuton kam kurẽ nhyM kumex ne. Mýj ne pi'õk pãnh kute nhyM me kum kuto? Bir, pãnh ra:x. Kryt jakao ngõnhponho pi'õk kaprĩ krãptĩ, aben 'ã akre kubê 50.000. NhyM me tu kum pi'õk kurèn arým kuwykam kunĩ rẽ nhyM xêr.

20 NhyM kam me arým týt ne amũ memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnho kumex nhyM me krãptĩ kum kĩnh nhyM me kute tu amim Jeju markumrẽxja arým krãptĩ: ne.

21 Nãm me ã o ane nhyM Paur õkre kadjwýnhbê arým amim pry karõ djà djirkumrẽx ne amim,

—Ba pykabê Matenimẽ Akajamẽ 'ýr tẽn kam me omũ. Dja ba anen kam arým Djeruxarẽmã tẽ. Ne kam krĩraxbê Rõmamãdjwý itẽm prãmkumrẽx, ane.

22 Ne kam amikukãm Matenimã õ àpẽnh amãnhkrut jano. Nãm Ximoximẽ Eraxu ar ano. Ne kam arek pykabê Adjijkam ar ba rã'ã.

Temexu kute me krãptĩ:mã Paur kurê'uk.

23 Paur ar ba: nhyM kam krĩraxbê Epexukam me krãptĩ arým ngryk ne kangao kumex. Be, Temexu kute me krãptĩbê me kute amim Jeju mar kurêkam me arým ngryk ne.

24 Temexubê kryt jakao kikre kryre nhipêx djwýnh tũm. Kute kikreti pyræk ne kikre kryre nhipêxo ba. Kikretikam ne me amrêbê Djijanamã amijarẽnh djà. Djijanabê ne me õ metĩndjwýnh kajgo'õ. Nãm kryt jakao kikre kryre nhipêxo ba. Ne kam kute memã õr pãnh pi'õk kaprĩ jamýn õ àpẽnhmã kungã. Pi'õk kaprĩ rũ:nh ne amýn memã kungã.

25 NhyM me krãptĩ jadjwý kute ar mýjjao metĩndjwýnh karõ nhipêxo ba. NhyM Temexu õ àpẽnh jao akuprõn metĩndjwýnh karõ nhipêx djwýnh krãptĩ jadjwýo akuprõn memã kum,

—Ë, ar ikabẽn ma. Gwaj badjapẽnh djà ja djõ'ã ne gwaj mã banhõ pi'õk kaprĩ kumex jamý. Tãm ne gar arým ama.

26 Ë, arým ne gar Paur kute ar amijo ba kõt omũn arým kabẽn kõt ama. Djãm krĩrax jabê Epexukambit ne ar kabẽn ba? Kati, pykabê Adjijja kunĩkõt ne me krãptĩ:bê metĩndjwýnh karõ nhipêxja kurêo ban kubê ar meo akẽxo ba. Nãm arĩk memã kum, “Djãm metĩndjwýnh karõ nhipêxjabê Metĩndjwýnhkumrẽx? Arkati. Kubê Metĩndjwýnh kêtumrẽx”, anhýr o ba.

27 Be, dja Paur memã ja jarẽnho ba rã'ã nhyM me krãptĩ arým me baje metĩndjwýnh

karõ nhípêxja kanga. Djijana nhõ kikretidjwý dja me kum kĩnh kêt. Be, Djijanabê me banhõ metĩndjwýnh raxkumrêx. Pykabê Adjij kunĩ, kam me kunĩ kum rax jarênhõ ba. Pyka kunĩkõt apýnh me ba djakam me kunĩ: kum amijarênhõ ba. Dja me Paur kabên man kõt ar amijo ban arým Djijanamá amijarênh krãta. Nãm ã Temexu memã ane.

²⁸ Nhyh me kute amijã kabên ja markam arým ngry:k ne kãj bê abenmã kum,

—Epexukam me batĩndjwýnhbê ne Djijana. Djijana raxkumrêx. Epexukam me banhõ metĩndjwýnhbê ne Djijana. Djijana raxkumrêx anhýro kumex.

²⁹ Nhyh me kam me ja djõ'ã kikrepdjitã abenkam kanga:o kumex. Ne kam arým Gajumẽ Arxaku ar pa 'amý. Pykabê Matenikam ne ar abatãnh djã. Paurmẽ ro'ã ar Epexukam bõx. Nhyh me ar pa 'amýn aro tẽn me bikprõnh djãtimã aro wadjã.

³⁰ Nhyh Paur kute aben nêje me akre kadjy bit me kanga katikõt àrmã. Nhyh Jejukõt me ba djwýnh arým akubyn Paur nê.

³¹ Be, pykabê Adjijkam me bẽnjadjwýr kwý Pauro õbikwa tũm. Ar jadjwý Paur nẽn kum,

—Kwãrĩk wãnh me bikprõnh djãtimã adjãr kêt, ane. Me kute o bikênh karõ ne ar nê.

³² Nhyh me bikprõnhja ar kanga prõt ne ba. Djãm me krãptĩ kute me kanga kraxkõt mar got? Kati. Nãm me apýnh kabên ne. Me kwý 'ã me kabên ja jarênhõ amra. Nhyh me kwý 'ã atemã me kabên ja jarênhõ amra.

³³ Nhyh mebê idjaer arým Arexãrimã 'ã karõ. Kute me nêje me kunĩ kukrãmã ne me kum 'ã karõ. Nhyh me binhikrênh kadjy te: memã ikra bẽno dja. Nãm bit kute mebê idjaer nêje me bajtemmã kabênmã.

³⁴ Nhyh me arým Arexãribê mebê idjaer'õ kõt omũ. Omũn arým kãj bê kabẽno tuknĩn mã abenmã kum,

—Epexukam me banhõ metĩndjwýnhbê Djijana raxkumrêx. Nãm me ã anhýro kumex nhyh arým me'ã myt ky:n me'ã ora amãnhkrut apêx.

³⁵ Nhyh kam krĩraxkam me'ã pi'õk no'õk djwýnh raxja arým bõx ne memã kabên

nhyh me arým anhikrê. Nhyh kam memã kum,

—Krĩraxbê Epexukam me ar abaja, gu me ba ne gu me babê metĩndjwýnh raxbê Djijana nhõ kikretio djuw mex djwýnh. Djijana karõ ne mrãmri kãjkwa kurũm ruw.

³⁶ Gu me babê o djuw mex djwýnh nhyh pyka kunĩkõt me kute me bamar. Me kute me bamarkam ga me ren tu anhikrênh adjãkrê kêtumrêx.

³⁷ Be, ga me jakam aro abõxja djã ne ar me banhõ metĩndjwýnh nhõ kikretikam mýjja'õo akĩnh got? Nãr djãm ar kute me banhõ metĩndjwýnh'ã kabên punu'õ jarênh got ga me ar'ã ajatom ne? Kati. Nã gãm me jakam ar jao abõx kajgo.

³⁸ Be, dja Temexumẽ metĩndjwýnh karõ nhípêx djwýnh ar kute ar arênh prãm, wãnh ne memã axwe pãnh jarênh djã dja. Myt ja tãm kam ne memã pãnh jarênh djwýnh kam memã nhý. Gê Temexu ar 'ýr aro bõx ne kum ar arẽ. Kam ne me kunĩ kute abenmã axwe jarênh djã.

³⁹ Nãr me aje mýjja 'õdjwýo aben mar prãm jabej dja ga me tu me bakukrãdjã kõtbit akuprõn o aben ma.

⁴⁰ Be, jakam me banhõ bẽnjadjwýr rax arým me bamã uma. Me bakangatikam kute me bamã pãnh jarênh arým me bamã umakumrêx. Godja bẽnjadjwýr rax abej me bakukjêr jabej gu me bakangati ja'ã te: baje kum amijarênhmã, te: aminêje kum bakabênmã.

⁴¹ Nãm ã me'ã pi'õk no'õk djwýnh rax memã ane. Ne kam memã kum,

—Aje, me on ajmã, ane. Nhyh me arým ajmã.

20

Paur Matenikam tẽn ne kam Krexakam bõx 'ã ujarênh.

¹ Me kangati apêxkam Paur arým amiwýr Jejukõt ba djwýnh 'uw nhyh me arým bõx. Nhyh kam meo rôrõk ne memã kum,

—Ba on pykabê Mateni 'ýr. Gora ar amim Jeju mar tỳx ne 'ã adjukanga kêt, ane. Ne kam me kurũm pykabê Mateni'ýr tẽn.

² Nãm 'ýr tẽn kam apýnh Jejukõt me ba djãri me omũho tẽn me tỳxmã memã 'ã karõn memã kum,

—Dja gar tu amim Jeju mar tỳxkumrêx, anhỹro tẽ. Nãm ã memã anhỹr kumexo tẽ. Ne tẽ:n kam arỳm pykabê Krexa'ỳr bôx.

³ Ne kam arek kam ar ba nhym 'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Nhym kam bit kute ngôkôt pykabê Xirij'ỳr tẽmmã. Nhym mebê idjaer bit kute kam o arĩmã. Nhym kam ate pykabê Matenikôt amipry karô djà dji.

⁴ Nhym kam me kwỳ Paur kôt tẽmmã. Pykabê Mateni katikôt tẽmmã. Pykabê Xirij'ỳr ne kôt tẽmmã. Xopatu Paur kôt tẽmmã. Piju ne Xopatu dji. Krĩraxbê Berêjakam ne abatành djà. Nhym Arxakumẽ Xekunu arkôt tẽmmã. Krĩraxbê Texarônìkakam ne ar abatành djà. Nhym ajte Gajudjwỳ kôt tẽmmã. Krĩraxbê Tebikam ne abatành djà. Nhym ajte Ximoxidjwỳ kôt tẽmmã. Nhym ajte Xikikumẽ Krôpimu ar adjwỳnhdjwỳ kôt tẽmmã. Pykabê Adjìkkam ne ar abatành djà. Paurkôt ar môr ne ja.

⁵ Xopatu ar ar ikukãm tẽn krĩraxbê Krôwadjìkam ar ikam ama. Badjwỳ Paur kôt tẽ. Ba ibê Ruka.

⁶ Apỹnh akati wãkam ne mebê idjaer amikukràdjà kôt djwỳponhbit kuro ba. Nhym ar ijã akati wã apêx bar krĩraxbê Pirpu kurũm, pykabê Matenìkam krĩraxbê Pirpu kurũm inox ne tẽ. Tẽ: nhym kam ar ijã akatibê 5 apêx. Bar kam krĩraxbê Krôwadjìkam Xopatu ar'ỳr bôx. Ne kam ar iba: nhym kam ar ijã akatibê 7 apêx.

Juxiku tỹm ne tyk nhym kute akubyn o tĩn.

⁷ Nhym arỳm ar ijã pi'òk kamrêk ne. Nhym Jejukôt me ba djwỳnh arỳm akuprô, djwỳ kokjêr kadjy. Jeju kute aminhĩ'ã djwỳ jakren kokjêrja tãm ne ajte kute 'ã akren kokjêr ne krên kadjy akuprô. Nhym Paur arỳm kàj bê memã 'ã ujarêho dja. Akati nhym tẽm kadjy ne 'ã ujarênh 'iryô dja. 'Ã ujarêho dja: nhym kam me'ã akamàt kô ipòkri.

⁸ Atemã kikrekam ne me bikprôn timer djà. Kikre amãnhkrut ne ikjêkêt ne me aben nhiby ipêx. Kỳjrũm kumoka'êkam ne me nhỹ nhym me ô ngôn timer krãptĩ.

⁹ Nhym me'ã akamàt kô 'iry: nhym me'ô nôrny nhidjibê Juxiku kre krã'yr'ã nhỹ. Paur memã ujarênh 'iry: nhym Juxiku

arỳm ôtdjwa bĩn mex ne. Nhym arỳm ô timer mex ne e u:n môn tu:k ane. Pykabê môn tỹm nhym me 'ỳr ruw ne kumỳ nhym arỳm ty.

¹⁰ Nhym Paur arỳm 'ỳr ruw. Ne tu tykja nhiby tỹm ne 'amỳnh tỳx ne. Ne memã,

—Kwãrĩk wãnh ga me kam atĩn prãm kêt. Arỳm ajte tĩn ne, ane.

¹¹ Ne kam akubyn wabin arỳm djwỳ kokij ò kwỳ krêno nhỹ. Ô kwỳ krên pan ajte memã ujarênhmo krax. Ne o nhỹ: nhym arỳm me'ã ôkrên'ãnh kàr mex ne. Nhym kam arỳm tẽ.

¹² Nhym me ùrkwãmã nôrny akubyn tĩnjao tẽ nhym arỳm mexkumrêx ne. Nhym kam me arỳm kĩ:nhkumrêx ne.

Paur kute Epexukam meo ba djwỳnhmã amìjarênh.

¹³ Nhym kam Paur kute bamẽ Xopatumẽ ar ijo môrma ar imã 'ã karô. Ba ibê Ruka. Nãm ar imã,

—Ba dja ba pykakôt krĩraxbê Axô'ỳr tẽ. Dja ba 'ỳr bôx ne arỳm ar akôt kàraxkam amũ tẽ, ane. Ne kam pykakôt tẽ. Ar ba ne bar kàraxkam tẽ.

¹⁴ Tẽ:n kam arỳm krĩraxbê Axô'ỳr bôx nhym arỳm ar ikôt bôx. Ne kam ar ikôt kàraxmã wadjà. Bar kam krĩraxbê Mixini'ỳr tẽ:n kam 'ỳr bôx.

¹⁵ Ne kam ajte ngôkôt tẽ. Tẽ: nhym ar ijã akati. Bar ajte tẽ:n arỳm apêxtibê Kujú'ãnh tẽ. Ne ajte tẽ: nhym ajte ar ijã akati. Bar tẽ:n arỳm apêxtibê Xamu'ãnh tẽ. Tẽ:n kam arỳm krĩraxbê Krodjirkam bôx. Ne kam amikrà:n kam ajte ngôkôt inox ne mō. Nhym ajte ar ijã akati. Bar kam tẽ:n arỳm krĩraxbê Mìretukam bôx.

¹⁶ Ar ibôx kêttri Paur ar imã,

—Gwaj krĩraxbê Epexu jaà'ã tẽ. Ba ren kam tẽn pykabê Adjìkkam amikrà:, ane. Adjìkkam ne krĩraxbê Epexu. Nãm mebê idjaer bikprôn timer djà nhō akatibê Pêxiko majmã Djeruxarê'ỳr bôxmã. Kam ne amikrà kêt ne tẽ.

¹⁷ Bar krĩraxbê Mìretukam bôx nhym Paur arỳm amũ krĩraxbê Epexukam memã amikabên jano. Nãm memã kum,

—Gê amrê me kute Jeju nhō me jao ba djwỳnh mō. Me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio bajao ba djwỳnh amrê môn ipumũ, ane.

¹⁸ Nhyṁ me arým wãm kabẽno tẽn o bõx ne memã arẽ nhyṁ me arým kuma. Ne kam arým Paur'ýr tẽn 'ýr bõx. Nhyṁ memã kum,

–Be, akmere ar, jakam dja ba tẽ. Ne kam arým ar amã ikabẽn jarẽ. Be, nã bãṁ katàt ar amijo iba rã'ã gar arým ipumũn ima. Me anhõ pykabê Adjikkam ibõx totokbê gar katàt ije amijo ibakõt ipumũnhmo krax ne jakam aje ikatàt kõt ipumũnh rã'ã.

¹⁹ Djã nã bãṁ Bẽnjadjwýr djwýnhmã idjãpẽn kêt? Nã bãṁ amijo ingrin akrãnmã kum idjãpẽn rã'ã ne. Ba kum idjãpẽn ar iba nhyṁ me axwekam irerek iwýr bõx ba mekam imýr iba. Nhyṁ mebê idjaer mã: amim ijã karõn ar ijo bikẽnho ba, ba kam itokry kumex.

²⁰ Djã ne ba ar abê Metĩndjwýnh kabẽn'õ nẽn ar amã arẽn kêt got? Kati. Ar aje mar mexo amũ amikamẽnhmã ne ba ar amã Metĩndjwýnh kabẽn kunĩ jarẽ. Nã bãṁ ar akrãptĩ nhipõkri ar amã arẽ. Ne aje ar anhũrkwãkõt ar amã arẽnho iba.

²¹ Nã bãṁ me abê idjaermã arẽn aje me abajtembê kregumã arẽ. Ne mã: ar amã, “Ar amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽx ne tu amim Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu markumrẽx.” Nã bãṁ ã ar amã ane.

²² Nhyṁ arým jakam Metĩndjwýnh Karõ mã: Djeruxarẽ'ýr itẽm'ã imã karõo dja ba te imãtmã. Mýj dja wãkam ikam nẽ? Kon. Ije mar kêt.

²³ Be, krĩrax kunĩkõt ne me Metĩndjwýnh Karõ kukwakam imã kabẽn jarẽn imã, “Dja me mrãmri abê ijẽ ga mrãmri amitokry kumex ma”, ane. Jabit ne ba amikadjy kuma.

²⁴ Be, me kute imã ja jarẽnhkam ne ba ate ikrã. Djãm ba ne ba imã pykakam itĩn kĩnh got? Amrêbê ne Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju imã idjãpẽn djã'ã karõ. Nãm imã, “Metĩndjwýnh tu kum me kaprĩ. Djãm me ta ne me axwe kêt nhyṁ pãnh kum me kaprĩ? Kati. Me te axwe kêt mã nhyṁ ta arým tu kum me kaprĩn memã ijano ba me axwebê me utaro iba. Tãm dja ga memã arẽnho aba gẽ me kuma.” Nãm Jeju ã imã idjãpẽn'ã karõo ane ba kam ije idjãpẽn djã inomã mẽnh prã:m. Jabit imã kĩnh. Dja ba inomã kumẽn arým ikĩnhkumrẽx. Djãm

imã pykakam itĩn kĩnh got? Kati. Jabit imã kĩnh.

²⁵ Amrêbê ne ba ar amã, “Arým ne Metĩndjwýnh kute amim me utar ne ar meo ba 'ýr”, anhýr ne 'ã kãj bê ar amã idjujarẽn ar iba. Be, jakam dja gar akunĩ aje ipumũnh kêt. Ja ne ba kuman 'ã ar amã amijarẽ.

²⁶⁻²⁷ Be, djã ne ba ar amã Metĩndjwýnh kabẽn kwýbit jarẽ? Kati. Ba ne ba ar amã kabẽn kunĩ jarẽ. Be, mýj me ajõ ga dja gar ã ijã Metĩndjwýnhmã kum, “Be, Paur kute imã arẽn kêt kam ne ba me biknor tokry djãkam akuno”? ane. Be, kati. Ar aje te Metĩndjwýnhmã ja jarẽnhmã. Ba ne ba ar akunĩmã kabẽn kunĩ jarẽ. Ja dja gar akati jakam aman o abiknor kêt.

²⁸ Ije ar amã ja jarẽnhkam dja gar ajaxwe kêt kadjy amijãno djan me axwe kêt kadjy me omũnh 'ãno dja. Metĩndjwýnh Karõ ne arým ar ajã meo ba djwýnh rẽ. Ar ajã me kute Jeju maro ba djwýnh rẽ. Ga, mrykĩ'ãtomti pumũnh djwýnh mã mryo djuw mexo baja pumũ. Ar abê me kute Jeju maro aba djwýnhkam dja gar omũnh djwýnh kudjwa mã memã kabẽn jarẽnho aba. Kamrõ prõt kam ne Metĩndjwýnh arým me axweo pãnh. Ta kute o pãnhkam dja gar ikabẽn kõt me omũnh 'ãno dja.

²⁹ Be, dja ba tẽ nhyṁ itekrekam dja me axwe ar awýr bõx gar abenkam akã. Ga, rop djãkrê mrykĩ'ãtomti katikõt ngjẽxa pumũ. Nãm kwý pa nhyṁ umaje kunĩ ajmã. Me axwedjwý dja me wangij ne Jeju bê ar akwýo akẽx gar akwý mekõt ajaxwe.

³⁰ Djãm me kãtãmbit kute ã ar ajo anhýrmã? Kati. Ar akwý dja gar Jeju bê amijo akẽx ne arým ajaxwen Metĩndjwýnh kupa'ã memã 'ã ajarẽ. Nhyṁ kam me kwý arým ar amaro ban arým ar akõt axwe.

³¹ Kam, me kute amiwýr ar ajõo akẽx kêt kadjy dja gar me 'ãno dja. Kwãrĩk wãnh ikabẽno ajamak kêt kati kêt. Nã bãṁ akatikam ar abê me uma. Ne aje akamãtkam ar abê me uma. Ne aje imýrkam ar abê me uma. Ne ar akunĩbê me uma o iku'ẽ: nhyṁ arým amexbê 3 apẽx. Kwãrĩk wãnh ikabẽno ajamak kêt kati kêt.

³² Be, akmere ar arým itẽm 'ýr. Jakam ba arým Metĩndjwýnhmã ar ajo a'uw. Gẽdja

ar ajo bakumrẽx. Dja gar kabẽn ma nhym arým ar amã ajamak mex jangij gar mar mexo amũ amikamẽn arým mar rax ne. Metĩndjwýnh tu kum gwaj bakapri.* Ukapri'ã dja gar kabẽn man arým ajamak mexo amũ amikamẽn mar rax ne. Be, dja ã Metĩndjwýnh õ me jamã mýjja ngã. Dja gar kabẽn ma nhym kute memã mýjja nhõrmã kõt arým ar amã kungã. Ja kadjy ne ba kum ar ajo a'uw.

³³ Be, djãm ba ne ba imã me'õ nhõ mýjja puro prãm? Kati. Me'õ nhõ kryt jaka nãr kẽn karýr nãr me'õ nhõ kubẽkã ne imã prãm kêtumrẽx.

³⁴ Be, ba ne ba inhikrao idjãpẽnho iku'ẽ. Bamẽ iro'ã ar ar bamẽ ne bar imã mýjja prãm jabej ba ba inhõ pi'ok kapriõ ar amim kuby.

³⁵ Mýj kadjy ne ba ã idjãpẽnho ane? Bir, dja gar iman arým ikudjwa ã adjãpẽnho anen kam amikutã me õ mýjja kêtã mýjja nhõro aba. Dja gar kam Bẽnjadjwýr djwýnh kabẽn ma. Nãm memã kum, “Ga amikutã memã mýjja ngãn kam arým akĩnh ne. Kam akĩnh me kute mebẽ mýjja jamýnhkam kĩnhja jakrenh mex”, ane. Be, ije me amã ikabẽn jarẽn ne ja. Tãm ne ja.

³⁶ Nãm ã Paur memã anen kam arým kõnkrão nhýn Metĩndjwýnhmã kabẽn. Nhym me kunĩdjwý Metĩndjwýnhmã kabẽnõ nhý.

³⁷ Nhym kam me Paurkam mýro kumex ne aben nHITEPã o rôrõk ne ine kaõ.

³⁸ Paur kute memã kum,
—Jakam dja gar akunĩ ajte ipumũnh kêt, anhýrkam ne me kapri:re. Ne kam kã nhikwã djã'ýr kõt mõ.

21

Paur akubyn Djeruxarẽ'ýr tẽm.

¹ Bar kam mebẽ tẽn kàraxmã wadjàn amũ mebẽ inox ne. Ne kam apêxtibê Kux kõnh tẽ. Ne tẽ:n arým 'ýr bõx. Nhym kam ar ijã akati. Bar ajte tẽ:n kam apêxtibê Rodji'ýr bõx. Ne ajte tẽ:n kam krĩrãxbê Patara'ýr bõx.

² Ne kam wabin kàrax 'õdjwý jabej ne arým kum ikato. Pykabê Penixij'ýr ne kàrax mõrmã. Bar kum wadjàn ajte inox ne.

³ Ne tẽ:n kam amybým apêxtibê Xipre pumũ. Ne kam tẽ:n ar idjuge'ãnh amipãnh Xipre mẽn tẽ:n arým pykabê Xirij tẽpo tẽ. Ne tẽ:n arým krĩrãxbê Xiru'ýr bõx. Kam ne kàraxkam me kute kãkam jẽn kadjãrmã.

⁴ Bar kam wabin Jejukõt me ba djwýnh jabej mõn arým me kwýmã ikato. Ne kam mekam ar iba: nhym kam ar ijã akatibê 7 apêx. Ar ijã akati apêx kêttri ne me Metĩndjwýnh Karõ kukwakam Paurmã kum,

—Kwãrĩk wãnh Djeruxarẽmã àbir kêt, ane.

⁵ Nhym arým ar ijã akati apêx bar tẽ. Nhym me kunĩ ar ikõt kàrax'ýr tẽ. Me mymẽ me niremẽ me priremẽ ne me ar ikõt mõ. Ba me mõn arým krĩrax kurũm ikato. Ne kam ngõ mýrri ikõnkrão nhýn Metĩndjwýnhmã ikabẽn.

⁶ Bar kam memã kum, “Bar on”, anen kam arým kàraxmã wadjàn nhý. Nhym me akubyn ùrkwãmã akẽx ne.

⁷ Bar kam amipãnh krĩrãxbê Xiru mẽ. Ne tẽ:n kam arým krĩrãxbê Tomedja'ýr bõx. Ne kam ar ije Jeju kukwakam me kute abeno kamy pumũnh kadjy arým wabi. Nhym ar ijã akati pydji apêx.

⁸ Nhym akati bar arým mebẽ tẽ. Ne tẽ:n arým krĩrãxbê Xedjare'ýr bõx. Ne kam wabin arým Piripi nhũrkwãmã wadjã. Amrêbê ne Piripibê me kute amim Jeju mar o djuw mex djwýnh'õ. Ar kubê 7 kõt kubê meo djuw mex djwýnh'õ. Piripi ajte me kute mar kêtjamã Jeju'ã ujarẽn ar ba.

⁹ Kra ni ne amãnhkrut ne amãnhkrut, Kraxje ar mjên kêt rã'ã. Ar kubê Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽn djwýnh.

¹⁰ Bar Piripi nhũrkwãkam nhý: nhym ar ijã akati krãptĩ apêx. Nhym arým pykabê Djudêja kurũm me'õbê Agabu bõx. Kubê ne Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽn djwýnh'õ.

¹¹ Agabu ar iwýr bõx ne arým Paur pre djã bõn kuby. Ne kam o aminhinýmẽ amite djuwpre. Ne kam ar imã,

—Be, Metĩndjwýnh Karõ ar amã, “Djeruxarẽkam mebẽ idjaer dja me ã pre djã djwýnhja djuwpreo ane. Ne kam arým

* **20:32** Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhym pãnh kum gwaj bakapri Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêtã. Nhym be, ta ne tu kum gwaj bakapri.

me bajtemmã kanga.” Nãm ã ar amã ane. Nãm ã Agabu ar imã ane.

¹² Bar kuman arỳm tu Paurmã kum,

–Kwãrĩk wãnh Djeruxarẽmã atẽm kêt, ane. Nhyr Jejukõt me ba djwỳnh, Xedjarekam ar ba tũmjadjwỳ ar ikõt ã kum ane.

¹³ Nhyr Paur ar imã,

–Mỳkam ne gar amỳro imã ikaprĩ jadjaro dja? Kwãrĩk wãnh me idjuwpre. Godja me wãkam ibĩn jabej. Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jejumã idjapẽnhkam ibĩn jabej. Kwãrĩk wãnh rã'ã, ane.

¹⁴ Nã bãm ar te: nẽn kam kum,

–Aj, Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute amim ajã karõ kõt gẽ ã ajo tẽmo ane, anen arỳm anhikrẽ.

¹⁵ Nhyr ar ijã akati ja kwỳ apẽx bar arỳm amijo atom ne arỳm Djeruxarẽ'ỳr tẽ.

¹⁶ Nhyr Xedjarekam Jejukõt me ba djwỳnh kwỳ ne ar ikõt tẽ. Ar me'õbẽ Maxõ japrõn ar ikõt o tẽ. Apẽxtibẽ Xiprekam ne abatãnh djã. Jejukõt ba tũm. Djeruxarẽkam ne õ kikre. Õ kikrekam ar inhỳr kadjy ne ar aprõn aro mõ.

Djeruxarẽkam bõx ne kute Metĩndjwỳnhmã amijo mex.

¹⁷ Bar Djeruxarẽ'ỳr tẽ:n kam arỳm 'ỳr bõx. Nhyr Jeju kukwakam ar ikamy ar ipumũn kam kĩnhkumrẽx ne ar imã kabẽn mex jarẽ.

¹⁸ Nhyr ar ijã akati. Bar kam ije Xijagu pumũnh kadjy Paurkõt 'ỳr tẽn 'ỳr bõx. Nhyr me kute Jeju nhõ me jao ba djwỳnh kunĩ kam nhỹ.

¹⁹ Nhyr Paur arỳm arkum kabẽn mex-tire jarẽ. Ne kam arkum apỹnh me bajtemkam apẽnh'ã ajarẽ. Kute apỹnh mỳjja nhipẽx'ã prĩne ajarẽ.

²⁰ Nhyr ar kute ja markam arỳm Metĩndjwỳnhmã rax jarẽ. Ne kam arỳm Paurmã kum,

–Be, akmere, ga, mebẽ idjaer kute tu amim Jeju markumrẽxja arỳm krãptĩ:ja pumũ. Me me'ã akrekam ne mebẽ 1.000'ã akre krãptĩkumrẽx. Ne kam me kunĩ Mõjdjẽ kukrãdjã'ã notỳ:x.

²¹ 'Ã no tỳx nhyr me kwỳ arỳm ajã 'ẽx ne memã ajarẽ. Ne memã kum, “Paur arĩk apỹnh me bajtemkõt ban mebẽ idjaerbẽ Mõjdjẽ kukrãdjã kurẽo ba. Ne mã memã kum, 'Kwãrĩk wãnh me akra my nhĩnu kã

rẽnĩ kêt ne kwãrĩk wãnh me bakukãmãre kukrãdjã mar ne kõt amijo aba kêt', anhỹro ba.” Nãm me kwỳ ã memã ajã 'ẽxo ane.

²² Be, me kwỳ kute ajã 'ẽxo anhỹrkam dja me mrãmri abõx jarẽnĩ man arỳm akadjy akuprõ.

²³ Be, djãm aje mebẽ idjaerbẽ Mõjdjẽ kukrãdjã kurẽo aba? Kati. Gadjwỳ ne aje katãt mar ne kõt ar amijo aba. Me kute katãt aje amijo abakõt amã kator kadjy dja ga ar ikabẽn man kõt amijo tẽ. Be, me babẽ idjaer ar amãnhkrut ne amãnhkrut arỳm Metĩndjwỳnhmã amijarẽn kum, “Bar Mõjdjẽ kabẽn kõt amã amijo mex.” Nãm ar ã kum anen kam arỳm amijo mex.

²⁴ Dja ga ar kudjwa Metĩndjwỳnhmã amijo mex ne Mõjdjẽ kukrãdjã kõt ar aro'ã akrãnh kẽnĩ ne. Dja ga anen kam memã ar akrãnh kẽnĩ kunĩo pãnh. Dja mebẽ idjaer kute amim Jeju mar arỳm kõt apumũn ajã abenmã kum, “Be kati. Nãm me Paur'ã 'ẽx. Ga, me bakõt kute katãt Mõjdjẽ kabẽn mar ne kõt amijo tẽmja pumũ”, ane. Dja me ã ajã anen arỳm akubyn akam kĩnh ne.

²⁵ Be, mrãmri dja gu me babẽ idjaerbit katãt Mõjdjẽ kabẽn man kõt ar amijo baba. Nhyr be, me bajtem kute amim Jeju mar dja me me babẽ idjaer kõt ar amijo ba kêt. Gwaj amrẽbẽ arỳm me kadjy Mõjdjẽ kabẽn ngrẽrebit'ã pi'õk no'õk ne memã kum, “Me kute mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipẽxjamã mry bĩn kwãrĩk wãnh krẽn kêt. Kwãrĩk wãnh mry kamrõ krẽn kêt. Mry me kute mut djẽo bĩn kwãrĩk wãnh ãr ne krẽn kêt. Kwãrĩk wãnh aprõ djwỳnh kupa'ã akurẽ aba kêt. Nãr, kwãrĩk wãnh amjẽn djwỳnh kupa'ã akurẽ aba kêt”, ane. Gwaj ã memã ane. Kam dja me Mõjdjẽ kabẽn ngrẽre jakõtbit amijo ba. Nãm Xijagu ar ã Paurmã ane.

²⁶ Nhyr me'ã akati nhyr Paur arỳm me kabẽn man kõt amijo tẽ. Nãm ar amãnhkrut ne amãnhkruto tẽn ar ro'ã Metĩndjwỳnhmã amijo mexmo krax ne. Ne kam ar Metĩndjwỳnh nhõ kikretimã wadjãn me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnhmã kum,

–Ar ijã akatibẽ 7 apẽxkam dja bar arỳm amijo mexo ino re. Kam dja bar me kute Metĩndjwỳnhmã mry bĩn kadjy mryo bõx, ane.

Me kute Paur pa 'amýnh ne uwpre.

²⁷ Nhyam kam ar'ã akatibê 7 apêx 'ýr nhyam mebê idjaer pykabê Adjij kurũm bôxja arým Paur pumũ. Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ar ba nhyam me omũ. Ne kam me me kunĩmã kurêtuw ne arým pa 'amý.

²⁸ Pa 'amýn o djan 'ã 'êx ne kãj bê memã kum,

—Ë me abê idjaer, amibêx ne ar ikôt o kangõ. Ota, me'õ ja ne bar arým ar amã arê. Nãm mebê ar inhõ me wýnh kurêo ba. Nãm ajte mebê Mõjdjê kukràdjã kurêo ba. Nãm ajte mebê kikreti ja kurêo ba. Nãm apýnh me ba djãri kunĩkôt me kunĩbê kurêo ba. Ne kam arým Metĩndjwýnh nhõ kikreti kreo àpnu. Nãm arým amikôt me bajtembê kreguo wadjã nhyam Metĩndjwýnhbê arým kikreti kre punure ne. Nãm me ã Paur'ã 'êxo ane.

²⁹ Be, amũ jakam ne Paur krĩraxbê Djeruxarêja tãmkam me'õ bajtemmê ro'ã tẽ. Idjibê ne Krõpimu. Me bajtem nhõ krĩraxbê Epexukam ne Krõpimu abatãnh djã. Amũ jakam ne kubajtemjamê ar ro'ã tẽ nhyam me arým ar omũ. Ne jakam Paur kikretikam ar ba nhyam me arým omũn arĩk 'ã abenmã kum,

—Be, arým ne Paur Metĩndjwýnh nhõ kikretimã me bajtemo wadjã. Nhyam Metĩndjwýnhbê arým kikreti kre punure ne, ane.

³⁰ Nãm me anen kam arým krĩraxkam me kunĩmã Paur kurêtuw. Nhyam me arým prõt ne 'ã akuprõ. Ne arým Paur pa 'amýn Metĩndjwýnh nhõ kikreti kurũm bjêro mõn o katon kam pãnh 'ã ijê.

³¹ Ne kam bit kute Paur bĩnmã o dja. Nhyam me'õ arým krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýr'ýr tẽ. Bẽnjadjwýr ja ne me krãptĩ: kubê 1.000mã nhý. Nhyam me'õ arým bẽnjadjwýrja'ýr tẽn kum,

—Ë, bẽnjadjwýr, krĩraxbê Djeruxarê jakam me kunĩ arým kangao kumex, ane.

³² Nhyam bẽnjadjwýr amikrà kêt ne õ krãkamngõnho mõn meo ba djwýnhmẽ ro'ã meo mõ. Meo ba djwýnh ne krãkamngõnh krãptĩ: kubê 100o ba. Nhyam bẽnjadjwýr meo mõn me'ýr prõt ne. Nhyam me krãptĩ arým krãkamngõnh pumũn umaje Paur titik krãta.

³³ Nhyam krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýr Paur'ýr bõx ne pa 'amýn õ krãkamngõnhmã 'ã karõn kum, “Kãxirãx amãnhkruto uwpre”, ane. Nhyam me arým uwpre. Nhyam arým bu'ã me ku'ê kukij ne memã kum,

—Mýj me'õ ne ja? Mýj ne o ajkê? ane.

³⁴ Nhyam me kãj bê 'ã kum apýnh kabẽn kwý jarẽ. Nhyam me kangao kumexkam te: kute me mar mexmã. Ne kam õ krãkamngõnhmã 'ã karõn kum,

—Me banhõ kikretimã o wadjã, ane.

³⁵ Nhyam me o mõn arým kikreti'ã me àbir djã'ýr bõx. Ne arým 'amýn kãjmã mebê arĩn o mõ. Me àkrê kumexkam ne me kãjmã mebê Paur jarĩn o mõn o wabi.

³⁶ Me krãptĩ: ne me kôt mõn kãj bê memã kum, “Me tu abĩ. Me tu abĩ”, anhýro mõ.

Kute me krãptĩ:mã amijarẽnh.

³⁷ Nhyam kam me bit kute aminhõ kikretimã Pauro àr 'ýr nhyam mebê kregu kabẽnkam arým krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýrmã kum, “Ba amã ikabẽn jarẽ”, ane.

Nhyam kum,

—Je, djãm mebê kregu kabẽnkam ne ga akabẽn mex?

³⁸ Djãm abê Edjitukam me'õwã kêt? Õbê ne me krãptĩmã bẽnjadjwýr kurêtuw nhyam me arým kangao kume:x ne. Nhyam kam kapôt kukritmã me àprãr krãptĩ: kubê 4.000o kato. Djãm abê tãmwã kêt? ane.

³⁹ Nhyam Paur kum,

—Kati. Ibê mebê idjaer'õ. Krĩraxbê Taxukam ne irwýk djã. Taxu raxo kute pykabê Xirxijkam apýnh krĩrax djãri krãptĩ jakrenh mex. Me ja ne ijo õ me wýnh. Ba me krãptĩ ren kute ibĩnjãmã ikabẽn jarẽ, ane.

⁴⁰ Nhyam kum, “Ajrã”, ane. Nhyam àbir djã'ã djan me binhikrẽnh kadjy arým memã aminhikra bẽ. Nhyam kam me arým binhikrẽnhkumrêx. Nhyam arým mebê idjaer kabẽnkam memã kabẽn jarẽ.

22*Paur me krãptĩmã kabẽn.**Kar 9.3, 26.13*

¹ Memã kabẽn ne memã kum,

—Akmere ar, ba aminêje me amã ikabẽn jarẽ. Dja ga me ikabẽn ma, ane.

² Paur ne mebê idjaer kabên djwýnhkam memã kabên jarê nhym me arým tu binhikrênhkumrêx ne.

³ Nhym kam ajte memã kum,

—Ibê ne mebê idjaerkumrêx. Ba pykabê Xirxijkam krĩraxbê Taxukam ruw. Ne kam krĩraxbê Djeruxarêja tãmkam ijabatànhdjà. Gamarij ne prĩne imã me bakukãmãkjê kukràdjà jarê ba prĩne mar mexkumrêx ne. Nã bãm Metĩndjwýnh kabên'ã ino tỳx ne. Mytja tãmkam ne gar akunĩdjwý ã kabên'ã ano tỳxo ane.

⁴ Ba 'ã ino tỳx ne kam me kute amim Jeju maro ibikênhõ iba. Me kute me par kadjy ne ba meo ibikênhõ iba. Ne mã me mymê me nire djuwpren mã mebê ijê djãmã meo mrã.

⁵ Be, me rũnh dja ar amã, “Be, kôt ne Paur arê”, ane. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxmê apýnh me rũnhmê dja me ã me amã ane. Me ta ne me me'ã pi'ók no'ók ne imã kungã. Ba kam krĩraxbê Tamagumã o tẽ. Nã bãm bit ije kam mebê idjaer rũnhmã o itẽmmã. Ne bit kam me kute amim Jeju mar djuwpren ije Djeruxarêmã meo imõrmã nhym me kute kam me axwe pãnh jarênhmã. Ja kadjy ne ba bit ije memã pi'óko itẽmmã.

⁶ Nã bãm me'yr o tẽn arým krĩraxbê Tamagu tẽpo tẽ. Nhym arým kàjkwa nhipókri myt nhỹ nhym ijaêrbê arým kàjkwa kurũm mýjja adjênhõ prĩne ikurwý.

⁷ Ba kam arým tu pykabê tỳm ne me'õ kabên ma. Nhym imã, “Xaur, Xaur mýkam ne ga me kute amim imaro abikênhõ aba? Nã gãm aje ba mãn ijo abikênhõ aba pyrãk”, ane.

⁸ Ba kam kum, “Bẽnjadjwýr, mýj me ajõ ga ne ga imã akabên”? ane.

Nhym imã, “Ba ibê Jeju. Krĩraxbê Nadjarekam ijabatànhdjà. Nã gãm me kute amim imaro abikênhõ aba ne aje ba mãn ijo abikênhõ aba pyrãk”, ane.

⁹ Nhym ar ikôt mõrja ne ar mrãmri adjênh pumũn arým kam tĩn prãm ne. Nhym be, kabênja ne ar kute mar kêt.

¹⁰ Jeju imã ane ba kam kum, “Bẽnjadjwýr djwýnh, mýj dja ba nẽ”? ane.

Nhym Bẽnjadjwýr djwýnh imã, “On kãmã djan amũ krĩraxbê Tamagumã wadjà. Kam dja me'õ awýr bõx. Ba ne ba arým amim

ajã karõn arým kum arê. Tãm dja ikukwakam amã ikabên jarên amã 'ã karõ. Dja ga ikabên man kôt ar amijo aba.” Nãm ã Bẽnjadjwýr djwýnh imã ane.

¹¹ Be, mýjja inokam adjênh tỳx ba kam arým ino rã. Nhym ar ikôt mõrja arým inihkra 'amýn ijo mõ ba arým Tamagu'ýr bõx.

¹² Nhym kam me'õbê Ananij arým iwýr bõx. Ananij ne katàt Mõj djê kukràdjà man kôt ar amijo ba nhym Tamagukam mebê idjaerja kunĩ mex jarê.

¹³ Ananij iwýr bõx ne djan imã, “Akmere Xaur, on akubyn arĩt mex”, ane. Ba kam arým myt tãmkam akubyn irĩt mex ne kãmã ikrãn omũ.

¹⁴ Nhym imã, “Metĩndjwýnh kute me bakukãmãkjêo ba djwýnh ne arým amijo apytã. Arým ne amim ajã karõ. Tãm dja ga ama. Arým ne ga me'õ katàt kute amijo ban axwe kêt kumrêxja pumũ. Arým ne ga Jeju pumũn kabên ma. Ja kadjy ne arým amijo apytã.

¹⁵ Ga dja ga aje mýjja pumũnh ne mar kôt me kunĩmã 'ã ajarê.

¹⁶ Be, mýj kadjy ne ga nhỹ? Aje, kãmã dja. Ba Metĩndjwýnhmã ngõmã ajadjà. Ga, me ngrã tykkam me kute amipõnh ne arým mexja pumũ. Gadjwý dja ga Bẽnjadjwýr djwýnhmã amijo a'uw gẽ amã axwe kêt jarê ga kum amex.” Nãm ã Ananij imã ane. Nãm ã Paur me krãptĩmã 'ã ujarênhõ ane.

¹⁷⁻¹⁸ Ne kam itepã ajte memã kum,

—Ba kam akubyn Djeruxarêkam bõx. Ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikretimã wadjàn arým Metĩndjwýnhmã ikabêno nhỹ. Kum ikabêno nhỹ nhym arým Bẽnjadjwýr djwýnh inokrekam amirĩt ba omũ. Nhym imã, “Aje, amikrà kêt ne on Djeruxarê kurũm akato. Dja ga te memã ijã adjujarênh ar aba nhym me amim amar kêt kumrêx”, ane.

¹⁹ Ba kam kum, “Kati Bẽnjadjwýr djwýnh, dja me ima. Ba ne ba apýnh mebê idjaer bikprõnh djàkam mrãn me kute amim amar jabej mõ. Ne me titik ne mebê ijêo iba.

²⁰ Nhym me kute ajã ujarênh djwýnh Exewão bĩno mõ ba arek me kuri dja. Ne memã kum, ‘Ajrã me on abĩ’, anhyro djan kam memã kubêkã jamýn o dja. Nã bãm

ã imã me kurêo ane nhym me kunĩ kute imar”, ane.

²¹ Nhym imã, “Kati, on akato. Dja ba amũ: apýnh me bajtem ba djari me'ýr ajano ga me'ýr mrã.” Nãm ã Bẽnjadwýr djwýnh imã ane. Nãm ã Paur memã ane.

Me krãptĩ:ja ajte Paurkam ngryk.

²² Nãm me arek maro dja nhym kam me bajtemmã amitẽmja jarẽ. Nhym kam me arým tu ngryk ne. Ngryk ne on kãj bê kabẽno kumex ne krãkamngõnhmã kum,

—On me abĩ. Axwekumrẽx. Tĩn ne ar bakam ne punukumrẽx, ane.

²³ Nãm me kãj bê kabẽno djan arým aminhõ kubẽkã krãkão pôx ne kurẽn kãjmã pyka rẽnho dja. Me ngryk tý:xkam ne me ã amijo ane.

²⁴ Nhym kam krãkamngõnh nhõ bẽnjadwýr me omũn arým õ me jamã 'ã karõn kum,

—Me kikretimã Pauro wadjã. Mrykã punuo kaprẽprẽk gẽ tokry pymaje axwe'õ kõt amijarẽ. Ba gop me 'ã kabẽno kumex kraxkõt kuma, ane.

²⁵ Nhym me arým kadjy djudjêdjêo uwpreo dja. O dja nhym Paur arým mebê 100o ba djwýnhjamã kum,

—Ë, dja ga me ikukjan ima. Krĩraxbê Rômakam me ja ne me ijo aminhõ. Me bakukràdjã kõt ne me kute me axwekumrẽx jabej me kukjêr kumrẽx. Me kute me axwe markambit ne me kute me kaprẽprẽk. Kraxje me aje imar kêt kam ne ga me tu ikaprẽprẽko mõ, ane.

²⁶ Nhym meo ba djwýnh kuman arým uwpre kangan krãkamngõnh nhõ bẽnjadwýr rax'ýr tẽn kum,

—Ë, aminêje Paur kukja. Gwaj ren bakukràdjã kupa'ã o ajkẽ. Be, krĩraxbê Rômakam me ja ne me Pauro aminhõ, ane.

²⁷ Nhym krãkamngõnh nhõ bẽnjadwýr rax arým 'ýr tẽn 'ýr bõx ne kum,

—Djãm mrãmri ne krĩraxbê Rômakam me ja ajo aminhõkumrẽx? ane.

Nhym kum, “Nã”, ane.

²⁸ Nhym bẽnjadwýr kum,

—Be, Rômakam me ja kute ijo aminhõ kadjy ne ba arým pãnh pi'ók kaprĩ kumex ne memã kungã. Mýj ne ga gadjwý memã nẽ? ane.

Nhym Paur kum,

—Rômakam me ja ne me ibãm kute idjiro aminhõ. Ibãm kõt ne me ijo aminhõ, ane.

²⁹ Nhym me bit kute kaprẽprẽk 'ýrja arým umaje kum kre rax ne dja. Nhym krãkamngõnh nhõ bẽnjadwýr raxdjwý kute Rômakam me ja kute Pauro aminhõja markam arým umaje tĩn prãm. Kabẽnkõt me kute uwprekam ne umaje tĩn prãm.

Paur kute me rũnh krãptĩmã amijarẽnh.

³⁰ Nhym kam me'ã akati nhym bẽnjadwýr bit kute kraxkõt marmã. Bit kute mebê idjaer kute Paurmã axwe jarẽnh kraxkõt marmã. Nãm arým 'ã kãxirãx bõn kum ire. Ne kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadwýrmẽ me rũnh kunĩmã amikabẽn jano. Me Paur'ã bikprõnhmã ano. Nhym me arým 'ã akuprõ. Nhym kam me Pauro tẽn me ipõkri kudja.

23

¹ Nhym kam Paur me rũnhkam no djar týxkumrẽx ne memã kum,

—Akmere ar, ije amimarkam ne ba akubyn amimaro tẽn kam amiwýr amijo bõx ne arým amim, “Djã ne ba amikam mýjja'õ ma nhym me ibê ijê? Kati. Ije amikam mýjja'õ mar kêt ne katãt Metĩndjwýnhmã idjãpẽn ar iba. Akati jakam ne ba katãt kum idjãpẽn rã'ã ne. Metĩndjwýnh ne prĩne ipumũn ima.” Nã bãm ã amimaro ane.

² Nhym kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadwýr rax Ananij Paur bu'ã me ku'ẽmã 'ã karõn kum,

—Me on ajkwabê kurwa, ane. Nhym me arým kurwa.

³ Nhym Paur kum,

—Ga ne ga ajêx ne amijo Metĩndjwýnh maro aba. Metĩndjwýnh dja ã gadjwý akurwa. Dja ã amã ajaxwe pãnh jarẽ. Nã gãm me bakukràdjã kõt aje ikukjêr ne imã mýj ijaxwe pãnh jarẽnhmãn ate me bakukràdjã kupa'ã ijã memã apnê nhym me ikurwa, ane.

⁴ Nhym kam bu'ã me ku'ẽ kum,

—Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadwýr raxmã ne ga adjãkjêro dja. Djãm ã me kute kum anhýr got? ane.

⁵ NhyM Paur memã kum,

—Akmere ar, kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr raxkõt ije mar kêt. Ba ren ja man ren ã kum anhýr kêt. Be, Metĩndjwýnh ne memã kum, “Kwãrĩk wãnh me bēnjadjwýrmã adjãkjêr kêt”, ane nhyM me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Kam ba ren kum idjãkjêr kêt. Nãm ã Paur memã ane.

⁶⁻⁸ Ne kam òkre kadjwýnhbê amim,

—Be, ibu'ã me ku'ê jabê ne mebê xadjudjêu nhyM jabê mebê pardjêu, ane. Be, mebê xadjudjêu ne me amikukràdjã kõt mã memã kum,

—Me tyk akubyn tĩn kêt ne Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kêt ne me karõ kêt, anhýro ba. NhyM be, mebê pardjêu ne me mã memã kum,

—Kati. Mrãmri me tyk akubyn tĩnkumrêx. Mrãmri Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhkumrêx. Mrãmri me karõkumrêx, anhýro ba. Paur apýnh me ja kukràdjã ja man arým mebê pardjêu kõt amikabēn djĩn kãj bê me rũnhmã kum,

—Be, akmere ar, ibê mebê pardjêu'õ. Ibãm kute idjĩrbê mebê pardjêu'õ. Be, mrãmri dja Metĩndjwýnh akubyn me tyko tĩnkumrêx. Ja ne ba tu amim markumrêx. Ije mrãmri me tyk akubyn tĩnja jarēho ibakõt ne gar imã ijaxwe jarēn we ijaxwe jabej ikukjêro nhý. Nãm ã memã ane nhyM mebê pardjêumē mebê xadjudjêumē aben kukràdjã mýr jabej arým abenkam ngryk ne aktã kabēno aben japanho kumex. NhyM kõt me krãptĩ: apýnh kabēno kumex.

⁹ Ne kam kangao kumex. NhyM mebê idjaer kukràdjã mar djwýnh kwý kãjmã dja. Ar kute mebê pardjêu kukràdjãkõt amijo baja kãjmã djan arým Paur nêje memã bēn tỳx ne memã kum,

—Djãm me karõ mex kukwakam nãr Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kukwakam me akubyn tĩn jarēnhkam axwe got? Kati, axwe kêt. Gwaj ren 'ã axwe nhõn ren kam Metĩndjwýnh bakurê djwýnh. Nãm ar ã memã ane

¹⁰ nhyM me arým kabēn mýr jabej kangao kumex. NhyM kam krãkamngõnh nhõ bēnjadjwýr rax amim,

—Je, me kute arým abenmã Paur nhirēnh 'ýr pyrãk, anen arým krãkamngõnhmã kum,

—On me 'ýr rwýn pa 'amýn o katon me banhõ kikretimã o wadjã, ane. NhyM me arým o wadjã.

¹¹ NhyM arým me'ã akamãt nhyM Bēnjadjwýr djwýnh arým tēn kuri djan kum,

—On atỳx ne akĩnh. Ga arým mrãmri Djeruxarē jakam ijã memã adjujarēnhkumrêx. Dja ga ĩ krĩraxbê Rõmakamdjwý ã adjujarēho ane, ane.

Me kute Paur bĩn kadjy kute o aben mar.

¹² NhyM arým 'ã akati nhyM mebê idjaer kwý me kãxã aben kõt kabēn djĩn abenmã kum,

—Dja gwaj baje mrãmri Paur bĩnkumrêx kadjy amijajbu. Dja gwaj bajõ Paur bĩn kētri mýjja'õ krē nãr ikõ gora gē Metĩndjwýnh gwaj bajõnh bĩ. Gwaj bakabēn kajgo pãnh gwaj bajõnh bĩ, ane.

¹³ Me krãptĩbê 40 ne ijukri ajmã kute ne me ã abenmã Paur'ã karõo ane.

¹⁴ Ne kam me rũnh'ýr bõx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē mebēngēt'ýr bõx. Ne kam memã kum,

—Ba me ije Paur bĩnkumrêx kadjy arým aben kõt ikabēn djirkumrêx ne abenmã kum, “Kwãrĩk wãnh gwaj mýjja'õ krēn ne kõt bakõm kêt. Gwaj baje Paur bĩnkambit dja gwaj banhõ kwý krēn kõt ikõ. Dja gwaj bajõ bajêx ne mýjja 'õ krēn kõt ikõ nhyM arým Metĩndjwýnh gwaj bajõnh bĩ. Gwaj bakabēn kajgo pãnh gwaj bajõnh bĩ.” Nã bãm me ã abenmã ane.

¹⁵ Kam ne ba me me amã arē. Me ije bĩnkumrêx kadjy dja ga me krãkamngõnh nhõ bēnjadjwýr'ýr tē. Gamē me rũnh 'õdjwýmē 'ýr tēn kum Paur'ã a'uw ne kum, “Ajte akatikam me imã Pauro rwý ba me prĩne kukjêr mex”, ane. Dja ga me ã kum ane. NhyM arým o kato ba me arým kubĩ. Me awýr bõx kētri ba me tu bĩnkumrêx. Nãm me ã me rũnhmã ane.

¹⁶ NhyM kam Paur tãmdjwý arým me kute ingēt kangrõnh jarēnh ma. Ne kam me krãkamngõnh nhõ kikretimã wadjãn arým Paurmã me arē.

¹⁷ NhyM kam Paur amiwýr me krãkamngõnh krãptĩ: kubê 100o ba djwýnh'õja 'uw nhyM bõx. NhyM kum,

—Ē, anhõ bēnjadjwýr'ýr bõktijao tē. Nãm kute kum mýjja'õ jarēnhmã, ane.

18 Nhym arým 'ýr o tẽn õ bẽnjadjwýr'ýr o bôx. Bẽnjadjwýr nhidjibê ne Kraôdjô Rixijanh. Nãm 'ýr o bôx ne kum,

—Aje me'ôbê ijê nhidjibê Paur ne amiwýr ijuw ne imã, “Ë, anhõ bẽnjadjwýrmã bôktijao tẽn. Nãm kute kum mýjja'õ jarênhmã.” Nãm ã Paur imã ane, ane.

19 Nãm meo ba djwýnh kum ane nhym arým bôkti pa 'ãbyn amũ o tẽn me kàxã kum,

—Mýj ne ga aje imã arênhmã? ane.

20 Nhym kum,

—Mebê idjaer arým aben kôt kabên dji. Me kute amã arênh ga aje me rûnhmã ajte ngêtwa Pauro akator nhym me we kute pêne kukjêr mexmã.

21 Kwãrîk wãnh ga memã o akator kêt. Me kubê 40 ne ijukri ajmã kute ne me ngêtwakam amako nhỹ. Me kute tu bînkumrêx kadjy arým abenmã kum, “Kwãrîk wãnh gwaj mýjja'õ krên ne kôt bakôm kêt. Gwaj baje Paur bînkambit dja gwaj banhõ kwý krên kôt ikõ. Dja gwaj bajõ 'êx ne mýjja 'õ krên kôt ikõ nhym arým Metîndjwýnh gwaj bajõnh bî. Gwaj bakabên kajgo pãnh gwaj bajõnh bî” Nãm me ã abenmã ane. Ne kam jakam me kute bîn kadjy akabênkam amako nhỹ. Nãm ã bôkti bẽnjadjwýrmã ane.

22 Nhym krâkamngôn nhõ bẽnjadjwýr rax arým kum,

—Aj, aje imã arênhja kwãrîk wãnh me'ômã arênh kêtumrêx. Aj mã, ane.

Me kute Xedjare'ýr Pauro mõi.

23 Ne kam amiwýr krâkamngôn kubê 100o ba djwýnh amãnhkrut 'uw ne arkum,

—Gar krâkamngôn kubê 200mã arê gê me amijo atom. Me ajã kãjbê kô 'irykam, 21 orakam dja ga me krîraxbê Xedjare'ýr mõi. Mebê 70djwý dja me kawaru'ã 'ýr mõi. Mebê 200djwý dja me kàxo nãnh jamýn 'ýr o mõi.

24 Paurdjwý kadjy dja gar kawaru kwýo mõi. Gar me krãptiõ mõi mebê idjaerbê Paur pytãr mex ne bẽnjadjwýrbê Perimã o bôx. Nãm bẽnjadjwýr ã meo ba djwýnh arkum ane.

25 Ne kam amũ bẽnjadjwýr raxbê Perimã amikabên'ã pi'ók no'ók ne kum,

26 “Ba ibê Kraôdjô Rixijanh. Bẽnjadjwýr Peri, araxkumrêx. Ba ne ba amã pi'ók no'ókkôt wãm amã ikabên mex jarê.

27 Pi'ók jakôt ba amã me'ôbê Paur jano. Ajbir ne mebê idjaer o tým ne pa 'amýn bit kute bîn 'ýr. Ba kam arým krîraxbê Rômakam me ja kute Pauro aminhõja man 'ýr inhõ krâkamngônho mõi mebê utã.

28 Ne kam me kute axwe jarênh kraxkôt bit ije marmã. Ne kam kadjy mebê idjaer nhõ me rûnh'ýr o bôx.

29 Ne kam arým kuman amim, ‘Be, mebê idjaer ta kukràdjã kôt ne me kum axwe jarê’, ane. Nhym kute me babê Rôma kukràdjã'õo bikênh kêt. Kam pãnh me baje bîn nãr pãnh baje kubê ijê kadjy kêt.

30 Nhym mebê idjaer bit kute bîn kadjy aben kôt kabên djin arým prykôt kum nõn kam amako nõ. Nhym me imã arê ba on wãm ano. Ne me kute kum axwe jarênh djwýnhmãdjwý arým memã 'ã karôn memã kum, ‘Bẽnjadjwýr rax kuka kôn dja gar kum axwe'õ jarê’, ane. Be, tãm ne ja.”

Nãm ã krâkamngôn nhõ bẽnjadjwýr pi'ókkam Perimã ane. Ne me kute 'ýr o mõi kadjy arým memã pi'ók ngã.

31 Nhym kam me'ã akamãt. Nhym me krâkamngôn arým bẽnjadjwýr kabênkôt Djeruxarê kurúm Pauro katon o mõi. Akamãt kôkam mõi:n kam arým krîraxbê Pakrir'ýr o bôx.

32 O bôx nhym kam arým me'ã akati. Nhym me krâkamngôn pykabê mrãnhja akubyn aminhõ kikretimã akêx ne.

Nhym me kawaru'ã mõi:ja amũ Pauro mõi.

33 Ne o mõi:n kam arým krîraxbê Xedjare'ýr o bôx. Ne kam bẽnjadjwýr Perimã pi'ók ngãn kam kum, “Ota, Paur ne ja”, ane.

34 Nhym arým amim pi'ók jarên kabên ma. Ne kam kukij ne kum,

—Nhýnh pykajakam ne arwýk djã? Mýj ne idji kute? ane. Nhym kum, “Xirxijkam ne ba irwýk djã”, ane.

35 Nhym kum,

—Gê me kute amã axwe jarênh djwýnh bôxmã ba kam arým akabên ma, ane. Ne kam õ krâkamngôn mãm kum,

—Bēnjadjwýr rax Erodji nhõ kikrekam dja gar Pauro nhý, ane.

24

Kute bēnjadjwýr Perimã amijarēnh.

¹ Nhyr me'ã akatibê 5 apêx nhyr mebê idjaer rũnh arým Xedjare'ýr bõx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr rax Ananijmē mebēngētmē me kadjy me kabēn jarēnh djwýnhbê Teturmē ne me arým Xedjare'ýr bõx. Ne kam arým bēnjadjwýr Peri'ýr tēn 'ýr bõx. 'Ýr bõx ne arým Paur kãxã 'ã axwe janhô nhyr bēnjadjwýr Peri kuma.

² Kuman arým Paur'ýr õ àpēnh jano nhyr me o bõx.

Nhyr Tetur arým 'ã axwe nhõrmo krax ne bēnjadjwýr rax Perimã kum,

—Be, ga me imã abēnjadjwýr raxkam ne ba me idjumar mexkumrēx. Ga me imã mýjja kumexo mex.

³ Be, me imã akĩnh ne pyka kunĩkõt amã amikĩnh jarēnh rã'ã.

⁴ Dja ba akunor ngri ne amã ikabēn 'ikrãnnebit jarē ga ikabēn ma.

⁵ Ba me me'õja axwekumrēxmã ikato. Nãm apýnh me ba djã kunĩkõt mebê idjaer kunĩmã me banhõ bēnjadjwýr kurê'uko ba nhyr me arým kangao kumex. Kubê meo ba djwýnh'õ. Krĩraxbê Nadjarekam Jejuwã kukràdjã kõt ne õ me jao ba.

⁶ Ne kam kute Metĩndjwýnh nhõ kikretio àpnumã ba meo tým ne pa 'amý. Ne bit ije kum pãnh jarēnhmã o mõ. Me ikukràdjã kõt ne ije kum axwe pãnh jarēnhmã o mõ.

⁷ Nhyr kam krãkamngõnh nhõ bēnjadjwýr bēnjadjwýr Rixijanh bõx ne me imã àkrē. Ne arým me ibê Paur pytãn mã o mõ.

⁸ Ne kam me kute kum axwe jarēnh djwýnhmã 'ã karõn memã kum, “Bēnjadjwýr rax'ýr dja gar tēn kum arē”, ane. Be, ga dja ga abej kukjan arým ama. Me ije me'õjamã axwe jarēnh kõt dja ga ama. Nãm ã Tetur Perimã ane.

⁹ Nhyr mebê idjaer kunĩ 'êx ne kum,

—Be, mrãmri ne kõt arē. Mrãmri ne kõt arē, ane.

¹⁰ Nhyr bēnjadjwýr Peri arým Paur'ýr akēx ne inhuo akre. Paur kute kum amijarēnhmã akre nhyr kam kum,

—Ga ne ga pyka jakam aje memã axwe pãnh jarēnhõ aba nhyr arým jakam ajã amex krãptĩ apêx. Ba arým kõt aman akam ikĩnh ne arým aminēje amã ikabēn jarē.

¹¹ Be, ba ne ba ajbir Djeruxarēmã wabin 'ýr bõx. Ije Metĩndjwýnhmã rax jarēnh kadjy ne ba wabi nhyr arým jakam akatibê 12bit apêx. Ga dja ga me kukja gē me arým kute ipumũnh kõt amã, “Be, mrãmri ne akati kõt arē”, ane.

¹² Ajbir ne ba bõx ne ije Metĩndjwýnh nhõ kikretikam me'õmē aktã ikabēno aben japanh kêtukumrēx ne ije amijã me krãptĩo ibikprõnh kêtukumrēx. Apýnh me bikprõnh djãkam ije meo anhýr kêt ne krĩraxkam ije meo anhýr kêtukumrēx. Nhyr mebê idjaer rũnh akabem ýrja kõt kute imã kator ne ipumũnh kêtukumrēx. Ije mebê bēnjadjwýr kurêkõt me kute imã kator ne ipumũnh kêtukumrēx.

¹³ Kam me kute ijarēnhja kõt ga te aje mýj jiaxwe'õmã akator ne marmã.

¹⁴ Dja ba amã amijarē ga imarkumrēx. Be, Jeju kõt ne ba amijo iba. Kõt ne ba me ikukãmãreo ba djwýnhmã rax jarēnhõ iba, Metĩndjwýnhmã rax jarēnhõ iba. Nhyr mebê idjaer kwý 'êx ne ijã abenmã kum, “Metĩndjwýnh kupa'ã ne amijo ba”, ane. Nhyr be, kati. Ba ne ba mrãmri tu amim Môjdjê kukràdjã markumrēx ne tu amim Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh kunĩ kabēn markumrēx ne kõt ar amijo iba. Me kabēn'ã pi'õk no'õk kõt ne ba amijo iba.

¹⁵ Be, mrãmri dja Metĩndjwýnh akubyn me tyko tĩn. Me axwe kêtjao tĩn. Me axwe- jiao tĩn. Ja ne ba tu amim markumrēx. Be, me rũnh nhýr jadjwý ne me amim ã maro ane.

¹⁶ Mrãmri ne me tyk kunĩ akubyn tĩnmã. Ba kam ijaxwe kêt kadjy amijãno dja. Metĩndjwýnh kute imã ijaxwe jarēnh karõn ibu'ã me kunĩdjwý kute imã ijaxwe jarēnh karõ amijãno idjãm rã'ã: ne.

¹⁷ Be, amrēbê ne ba apýnh me ba djãkam ar iba nhyr ijã amex krãptĩ apêx. Ba kam akubyn inhõ me wýnh'ýr bõx. Mebê idjaer'ýr bõx. Ibõx kētri ne me bajtem me õ mýjja kêt kadjy imã pi'õk kaprĩ ngã ba arým o bõx ne memã kungã. Ne me kute ikadjy Metĩndjwýnhmã mry bĩn kadjy me 'ýr bõx.

18 Ne kam arỳm me ikukràdjà kõt Metĩndjwỳnhmã amijo mex ne arỳm Metĩndjwỳnh nhõ kikretimã wadjà. Nhyr mebê idjaer kwỳ arỳm pykabê Adjij kurũm bõx. Kikretikam bõx ne arỳm ipumũ. Ipumũ ba amijã me krãptĩo ibikprõnh kêt ne ije memã me bẽnjadjwỳr'õ kurê'uk kêt nhyr me kam kangati kêtumrêx.

19 Adjij kurũm me bõxwã kute Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam ipumũnhkõt ren awỳr bõx. Ne ren me kute mỳj ijaxwe'õ markõt ren amã ijarê.

20 Nàr gê akuka kõnh me ỳrwã'õ kute Djeruxarêkam ipumũnhkõt amã ijarê. Mebê idjaer rũnh kute Djeruxarêkam ijaxwe jabej ikukjêrkõt gê me'õ kute ipumũnh jabej amã ijarê. Me kute mỳj ijaxwe'õmã katorkõt amã ijarê.

21 Ba amã amijarê ga ama. Ba Djeruxarêkam me ipõkri idjãm kam kày bê memã kum, “Ije mrãmri me tyk akubyn tĩn jarẽho ibakõt ne gar akati jakam mỳj ijaxwe'õ jabej ikukjêro nhỹ”, ane. Djãm ori ije ja jarẽnhkam ijaxwe'õ? Kati. Tãm ne ja. Nãm ã Paur Perimã ane.

22 Nhyr Peri kute Paur kabẽn markam arỳm kadjy akati 'õdjwỳ jarê. Amrêbê ne Peri Jeju'ã ujarẽnh ma. Nãm kadjy akati 'õ jarẽn memã kum,

—Dja krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳr Rix-ijanh amrê tẽ. Ba kam arỳm prĩne ajã ujarẽnh ma, ane.

23 Ne kam krãkamngõnh krãptĩ: kubê 100 nhõ bẽnjadjwỳrjamã Paur'ã karõn kum,

—Dja ga omũ gê ta ar mrã. Gê õbikwa ta 'ỳr wangij ne o djuw mex. Nãm ã Peri anen kam mã tẽ.

24-25 Nhyr arỳm 'ã akati kwỳ apêx nhyr Peri akubyn bõx. Prõ nhidjibê Kruhire ne o bõx. Kubê mebê idjaer'õ. Nhyr kam Paur'ỳr õ me ja jano nhyr me kum o bõx. Nhyr kam arkum ujarẽnhõ djan arkum,

—Metĩndjwỳnh ne arỳm mrãmri Jeju'ã me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkati mẽ. Kubê ne Kritu. Djã gãm ar tu amim Jeju markumrêx nhyr Metĩndjwỳnh arỳm ar amã ajaxwe kêt jarê gar arỳm kum amexkumrêx. Djã gãm ar ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Dja Metĩndjwỳnh ã me kunĩmã axwe pãnh jarê. Kadjy amrê akati mõi rã'ã, ane.

Nãm prĩne ã kum 'ã ujarẽnhõ ane nhyr kabẽn pymaje Peri arỳm madjã kretin kum,

—Aj mã. Gê idjãpênh'õ kêt kam ba ajte amã arê. Ga ajte imã arê ba kuma, ane.

26 Nãm anen õkre kadjwỳnhbê amim,

—Dja Paur imã pi'õk kaprĩ nhõr jabej ba arỳm kum inhire gê tẽ, ane. Ne kam pi'õk kaprĩ jabej aben tã amiwỳr Paur 'uw ne kum kabẽno krĩ.

27 Paur mebê ijê djãkam nhỹ nhyr arỳm 'ã amex amãnhkrut apêx. Nhyr arỳm Peri kato nhyr Poxu Pexu arỳm pãnh memã bẽnjadjwỳr rax. Peri kator kêttri ne kute mebê idjaero kĩnh kadjy tu wãnh mebê ijê djãkam Paurmã irerkumrêx nhyr wãnh krĩ rã'ã.

25

Kute bẽnjadjwỳr Pexumã amijarẽnh.

1 Pexu pykabê Djudêja'ỳr bõx ne kam krĩraxbê Xedjarekam bõx. Nhyr kam 'ã akatin akatin akati nhyr krĩraxbê Xedjare kurũm katon Djeruxarê'ỳr tẽ. Tẽ:n kam 'ỳr bõx.

2 Nhyr kam me rũnh Pexumã Paur jarê. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr raxmẽ mebê idjaer nhõ me rũnh 'õdjwỳmẽ ne me kum arê

3 ne kum,

—Ë, amã me ikĩnh jabej gop amrê Djeruxarẽmã Pauro bõx, ane. Me kute kum arẽnh kêttri ne me abenmã kum,

—Gêdja me amrê pry'ã Pauro mõi gwaj kubĩ, ane.

4-5 Nãm me rũnh ã Pexumã Paur jarẽnhõ ane nhyr kam memã kum,

—Kati, gê wãnh Xedjarekam me arek o nhỹ. Badjwỳ arỳm 'ỳr itẽm 'ỳr. Gê ar anhõ me rũnh'õ ar ikõt 'ỳr tẽn axwe'õ jabej kukja gê kum amijarê gê kam kum axwe jarẽnhkumrêx, ane.

6 Nhyr me'ã akatibê 10 ne ajmã kute apêx nhyr kam arỳm Xedjare'ỳr tẽ:n 'ỳr bõx. Nhyr akati nhyr arỳm tẽn memã axwe pãnh jarẽnh djãkam memã nhỹ. Ne arỳm Paur'ỳr õ me ja jano nhyr me o mõi 'ỳr o bõx.

7 O bõx nhyr arỳm Djeruxarê kurũm mebê idjaer kwỳ 'ỳr bõx ne Paurmã ipõk ne. Ne kam Pexumã Paur jarẽnhõ dja. Nãm

me kum axwe krãptĩ: jarẽho dja. Djãm axwe kryre ne arẽ? Kati, Axwe rũ:nh ne arẽ. Me kute axwekõt omũnh kêt ne tu arĩk kum axwe jarẽho dja. Nhym Pexu me kabẽn ma:n kam mrãmri Paur jaxwe'õmã kator ne mar kêt kumrẽx.

⁸ Nhym Paur aminẽje Pexumã kum,

—Be, ba ne ba ije mebê idjaer kukràdjã 'õo ibikẽn kêt ne Metĩndjwỳnh nhõ kikretio ibikẽn kêt ne mebê bẽnjadwỳr raxbê Xedja kurê kêt, ane. Xedja ne me bẽnjadwỳr rũnh kunĩ kurãm rax.

⁹ Nhym be, Pexu bit kute mebê idjaerjao kĩnhmã ne arỳm Paurmã kum,

—Djãm Djeruxarẽkam atẽm prãm? Dja ba kam mrãmri ajã me ja kabẽnkumrẽx jabej, ane.

¹⁰ Nhym Paur kum,

—Kati. Bẽnjadwỳr raxbê Xedja kabẽnkõt aje me axwe jabej me kukjêr djã ne ja. Jakam dja ga ima. Mỳj kadjy dja ga Djeruxarẽmã ijo tẽ nhym me ikukij? Ba ne ba mebê idjaer 'õo ibikẽn kêt kumrẽx ga arỳm ama.

¹¹ Be, me ren ijaxwe'õmã kato ne ren pãnh tu ibĩ, ba ren aminẽje ikabẽn 'õ jarẽnh kêt ne. Nhym be, me 'ẽx ne kute imã ijaxwe jarẽnh kajgokam ne ga te aje memã ikangamã. Ba bẽnjadwỳr raxbê Xedja'ỳr tẽn aminẽje kum ikabẽn jarẽ. Nãm ã Paur kum ane.

¹² Nhym kam Pexu amibu'ã me rũnhmã kabẽn nhym me Pauro aben ma. Nhym kam kum,

—Nã gãm imã, “Ba bẽnjadwỳr raxbê Xedja'ỳr tẽn aminẽje kum ikabẽn jarẽ”, ane. Be, jakam dja ga mrãmri amũ Xedja'ỳr atẽmkumrẽx, ane.

Pexu kute Paur'ã Angripa kabẽn mar

¹³ Nhym 'ã akati kwỳ apêx nhym bẽnjadwỳr raxbê Angripamẽ prõbê Berni ar krĩraxbê Xedjare'ỳr bõx. Ar kute Pexumã kabẽn mex jarẽnh kadjy ne ar bõx.

¹⁴ Ne kam arek kam ar ba nhym ar'ã akati kwỳ apêxmã. Nhym Pexu arỳm bẽnjadwỳr raxmã Paur'ã ajarẽn kum,

—Peri mebê ijê djãkam me'õmã iren arỳm mã tẽ.

¹⁵ Ba krĩraxbê Djeruxarẽkam ar ibari nhym mebê idjaer nhõ me rũnh arỳm imã Paur jarẽ. Me õ mebêngẽtmẽ me

kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadwỳrmẽ imã arẽ ba arỳm kuma. Me imã, “Dja ga kum axwe pãnh jarẽn abĩ”, ane.

¹⁶ Ba memã kum, “Be, djãm Rõmakam me ja kukràdjã kõt ne ba me ije me axwe jabej me kukjêr kêt kam tu me par? Kati. Ba me me axwe jabej me kukjêr kumrẽx. Nhym me me kuka kõnh axwe jarẽnh kumrẽx ba me me kuma. Nhym kam me me imã amijã aprã ba me arỳm kuma. Me ije me axwemã ijapõxkambit ne ba me arỳm pãnh me kupa.” Nãm bãm ã memã ane.

¹⁷ Ne kam mebê idjaer arỳm amrẽ Xedjare jakam bõx. Nhym me'ã akati ba amikrà kêt ne ije memã axwe pãnh jarẽnh djãkam bõx ne memã nhỹ. Ba kam Paur'ỳr inhõ me ja jano nhym me o bõx.

¹⁸ O bõx ba arĩk 'ã amim, “Be, mrãmri axwekumrẽx”, ane. Nhym me kwỳ kãjmã ku'ẽn kam 'ã imã kabẽn kajgobit jarẽho ku'ê.

¹⁹ Nãm me 'ã imã, “Paur kum me ikukràdjã kurê”, ane. Ne me'õ nhidjibê Jeju jarẽ. Nãm me Jeju tyk jarẽnh nhym be, Paur ne Jeju tĩn jarẽ. Nãm me ã Paur'ã kabẽn kajgo jarẽho ane.

²⁰ Ba amim, “Je, djãm ije me kukràdjã mar got”? ane. Ne kam kum, “Djãm Djeruxarẽkam atẽm prãm? Dja ba kam ajã me ja mrãmri kabẽnkumrẽx jabej”, ane.

²¹ Nhym kam Paur imã, “Ba gop tẽn aminẽje bẽnjadwỳr raxbê Xedjamã ikabẽn jarẽ”, ane. Ba krãkamngõnhmã kum, “Dja gar o nhỹ ba kam ĩ arỳm Xedjamã ano.” Nãm bãm ã memã ane. Nãm ã Pexu Angripamã ane.

²² Nhym kum,

—Badjwỳ me'õja kabẽn ma, ane.

Nhym kum,

—Gê akatimã ga kam arỳm kabẽn ma, ane.

Paur Angripa kabem ãm ne kute kum amijarẽnh.

²³ Nhym arỳm ar'ã akati nhym Angripamẽ Berni ar õ nèkrẽxo prĩne amikunhêr ne me axwemã pãnh jarẽnh djãmã wadjã. Krãkamngõnh nhõ bẽnjadwỳrmẽ krĩraxkam me rũnh ja arkõt wadjã. Nhym Pexu arỳm Paur'ỳr õ me ja jano nhym me o bõx.

²⁴ Nhym Pexu Angripamã kum,

—Běnjadjwýr raxbê Angripamě me akàtàmjamě, djã ne ga me me'ôja pumũ? Krĩraxbê Djeruxarėkam me bė idjaer kunĩmė krĩrax jakamdjwý me bė idjaer kunĩmė ne me imã me'ôja jarėnho ku'ėn kam kàj bė imã, “On abĩ. On abĩ”, anhyro kumex.

²⁵ Ba kam te ije axwe'omã ikator nhym me kute pãnh bĩnmã te kukij nhym axwe kėtė. Nhym ta imã, “Ba gop tėn aminėje bėnjadjwýr raxbė Xedjamã ikabėn jarė. Ta ne kute raxo me kunĩ jakrenh”, ane. Kam dja ba 'yr anorkumrėx.

²⁶ Dja ba anen kam te ije me banhõ bėnjadjwýr raxmã Paur jaxwe'ã pi'ok no'okmã. Ba kam amã o ikato. Ga, bėnjadjwýr rax Angripa, akumrėx ne ba aman amã o ikato. Ga dja ga axwe'õ jabej kukjan ama ba arým 'ã pi'ok no'ok ne.

²⁷ Ba ren me'õ bė ijėja jano ne ren ije kõt axwe'ã pi'ok no'ok janor kėt ne ren Xedjamã kute ibėno ibikėnh pyrək. Nãm ã Pexu Angripamã ane.

26

¹ Nhym kam Angripa arým Paurmã kum, —Ajrã. Aminėje akabėn jarė, ane.

Nhym memã aminhikra bėn arým aminėje kum,

² —Běnjadjwýr rax Angripa, arým me bė idjaer ijã axwe krãptĩ janhõ ba kam aminėje amã ikabėn jarė. Myt ja tãmkam aje ikabėn mar prãmkam ne ba ikĩnhkumrėx.

³ Ga ne ga aje prĩne me bė idjaer kukràdjã mar. Me kute kukràdjã jabej aben kukjėrdjwý aje prĩne mar. Aje markam ne ba ikĩnhkumrėx. Dja ba amã amijã ajarė. Gop amijamãr 'iryń ikabėnja kunĩ ma.

⁴ Be, inhõ pyka djwýnhkam, krĩraxbė Djeruxarėkam ne me kute ipumũnh. Iprĩrũm ne me bė idjaer kunĩ ipumũ.

⁵ Me kute ipumũnhkõt ren ijã amã ajarė. Ba me bė pardjėu kukràdjã man kõt ar amijo iba. Me bė pardjėu ne me prĩne kute me ikukãmãkjė kukràdjã marn kõt amijo ba mex. Prĩne kute kõt amijo ba mexo kute me bė idjaer kunĩ jakrenh. Me ja kõt ne ba amijo iba.

⁶ Ne kam jakam arým akabem dja ga ijaxwe jabej ikukjėro nhỹ. Be, Metĩndjwýnh me ikukãmãkjėmã kum, “Dja

ba mrãmri akubyn me tyko tĩn”, ane. Kute akubyn me tyko tĩnja ne me tu amiwýr kamnhĩxkumrėx.

⁷ Me ikukãmãkjė Djako ne krabė 12 jadjuw. Krabė 12 ja ne ar aben djõ'ã apýnh tãmdjwý ba djãri kubė 12, apýnh me krãptĩ: ba djãri kubė 12. Apýnh me ikukãmãkjė ba ja ne me akatikammė akamãtkammė mã Metĩndjwýnhmã amijarėnho kumex. Ne mã kum apėnho kumex ne mã amim, “Mrãmri dja Metĩndjwýnh akubyn me tyko tĩn”, ane. Ne mã me akubyn tĩn nhõ akati bõx jabej ajkam ama.

Ba ne ba me kõt tu amim kamnhĩxkumrėx ne mã me kunĩmã kum, “Mrãmri dja Metĩndjwýnh akubyn me tyko tĩn”, ane. Nhym kõt me bė idjaer kamingrãnyre imã ijaxwe jarė ga kam ijaxwe'õ jabej ikukjėro nhỹ.

⁸ Be, djãm aje me kõt amim, “Metĩndjwýnh te kute akubyn me tyko tĩnmã”? ane. Djãm aje amim anhyr got? Kati. Ga ne ga aje ã amim anhyr prãm kėt. Nãm ã Paur Angripamã ane.

⁹ Ne kam ajte kum,

—Be, badjwý amrėbė ne ba me kõt amim, “Kė, Nadjarekam Jeju wã. Ba 'ã me kabėnbė idjãptãrkumrėx gė me ĩ maro ba”, ane.

¹⁰ Ne kam kõt mrãmri Djeruxarėkam ã me bė idjãptãro ane. Ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bėnjadjwýr ar kabėnkõt me krãptĩbė ijė. Jeju nhõ me jabė ijė. Nhym me kute me parmã ba me kõt memã kum, “Ajrã. Me abĩ”, ane.

¹¹ Ne mã me bikprõnh djã kunĩkõt meo ibikėnho iba. Me tokry pymaje kute Jeju japrýn kanga jabej ne ba mã meo ibikėnho iba. Meo ibikėnho iba:n kam amũ apýnh krĩrax bajtem djãridjwý me'yr mrãn bõx.

¹² Kamã ne ba krĩraxbė Tamagu'yr tė. 'Yr itėm kėtři ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bėnjadjwýr ar me kadjy imã pi'ok no'ok ne.

¹³ Bėnjadjwýr rax Angripa, nã bãm me'yr pi'ok no'oko tė: nhym arým ijã kãjkwa nhipõkri myt nhỹ. Nhym kãjkwa kurũm mýjja jadjėnh prĩne ikurwý ba arým omũ. Adjėnh týxo kute arngro jakrenh. Nhym ikõt me mõrdjwý mýjja jadjėnh me kurwý.

14 Bar ikunĩ pykabê irõrõk ne. Ba kam me'õ kabên ma. Nhyim mebê idjaerkam ikabên djwýnhkõt imã kabên ne imã, “Xaur, Xaur, mýkam ne ga me kute amim imaro abikên ar o aba? Nã gãm aje ba mãn ijo abikênho aba pyræk. Ga ari aje ijo abikênho abakam te adjumar mex prãmje. Ga, mry kute jênh bjêrja pumũ. Me kute mýjja djwa mexo mry kamjýr nhyim arým umaje prõt týxja pumũ. Nhyim kwý amakkre kêt kam tu amikamjýr djã kanãn arým tokry ne. Gadjwý dja ga ari ijo abikênho aban arým atokry: ne”, ane.

15 Ba kum, “Bênjadjwýr mýj me ajõ ga ne ga imã akabên ne”? ane.

Nhyim imã, “Ba ibê Jeju. Nã gãm me kute amim imarjao abikênho aban aje ba mãn ijo abikên pyræk.

16 Be, amibêx ne kãmã dja. Ije ajã inhõ àpênh djwýnh mênh kadjy ne ba amã amijo amirít. Aje ajbir ipumũnh'ã dja ga memã ajarê. Dja ba ì mýjja kwý nhípêx ne kõt amã amijo amirít ga ipumũ. Jadjwý dja ga 'ã memã ajarê.

17 Jakam dja ba me bajtemmã ajanon mã me bajtembê apytà nhyim me kute abĩn kêt. Ne mebê idjaerdjwýbê apytà nhyim me kute abĩn kêt.

18 Ga, me no mjõtkam kute mýjja pumũnh kêt ne arík ba punuja pumũ. Nhyim be, me no põt ne me mýjja kunĩ pumũn kam katàt ba. Ga ajte, akamàt kô tykkam me kute mýjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Nhyim me memã mýjja kurwý nhyim me arým mýjja kunĩ pumũn katàt ba.

Me bajtemdjwý ne me arík ar ban axwe. Dja ba memã ajano ga memã ikabên jarê. Memã arê nhyim me arým tu amim imarkumrêx ne arým katàt amijo ban axwe kêt ne ar ba. Xatanaj ne kute meo ba tũm. Kubê dja ga Metĩndjwýnh'ýr meo akêx nhyim me arým tu amim imarkumrêx. Nhyim Metĩndjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngryk kêt. Mekam ngryk kêt ne arým mekõt me umjuw. Ta kute amimexo meo mexja kõt me umjuw. Dja me tu amim imarkumrêx nhyim Metĩndjwýnh arým me axwebê me utà. Ja kadjy dja ba me bajtemmã ajano.” Nãm ã Jeju imã ane. Nãm ã Paur Angripamã ane.

Ne kam ajte kum,

19 —Kam, Bênjadjwýr raxbê Angripa, Jeju kute kàjkwa kurũm imã amijo amirít kam ne ije omũnhkam djãm ijamakkre kêt ne ije mar kêt? Kati. Arým ne ba tu amim markumrêx ne katàt kabên man kõt ar amijo iba.

20 Kam ne ba krĩraxbê Tamagu kumrêxkam memã 'ã ajarê. Ne kam Djeruxarêmê pykabê Djudêja kunĩkõt memã 'ã ajarê. Ne kam apýnh me bajtem ba djakam memã 'ã ajarê. Ne memã kum, “Dja gar amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx. Ne kabên man kõt ar amijo aba gê me ar apumũn arým amim, ‘Be, mrãmri ne ar kute Metĩndjwýnh'ýr amijo akêxkumrêx’, ane. Gê me ar apumũn ã amim ane”, ane.

21 Amrêbê ije memã ja jarênho ibakam ne me arým ijo tým, mebê idjaer ne me Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ijo tým ne ipa 'amýn bit kute ibĩnmã.

22-23 Nhyim Metĩndjwýnh mã: mebê ipytã ba memã idjujarênho itêm rã'ãn arým myt ja'ýr bõx. Nã bãm me kàtømmê me rũnhmã 'ã idjujarên itêm rã'ã ne. Mõjdjê mē Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh ar amrêbê me bakukãmãremã kum, “Dja me banhõ Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritu tokryn tyn akubyn tĩn ne. Akubyn tĩno me bamã wa. Ne kam kàj bê mebê idjaermã amijarê. Ne ajte me bajtemmã amijarê. Ne memã kum, ‘Ga, ityk ne akubyn itĩnja pumũ. Dja ga me tu amim imarkumrêx ne arým ikõt atyk nhijukri akubyn atĩn’, ane. Nãm ã memã anhýro ba. Kabên ja ne kute memã pry kurwý djã pyræk. Kõt ne me katàt amijo ban tĩnkumrêx.” Nãm ã Mõjdjê ar me bakukãmãremã ane. Me kabên jabit ne ba memã arênho iba.

Nãm ã Paur Angripamã ane.

24 Nãm kum ja jarênho dja nhyim Pexu tu o kapêr tan kàj bê kum,

—Paur, nã gãm ajbã. Aje pi'õk nhidji jarênh krãptĩkam ne ga ajbã, ane.

25 Nhyim kum,

—Bênjadjwýr Pexu, kati. Ibibãnh kêt. Mrãmri ne ba katàt ikabên jarênhkumrêx ne ibêno ibikênh kêt.

²⁶ Bēnjadjwỳr raxbē Angripa kute imarkumrēx. Kam ne ije amipudjur kēt ne tu aminēje kum ikabēn jarēnhkumrēx. Djām me kute mỳjjao bipdjur ne o ba? Kati.

²⁷ Nām me tu irāri o ba nhyr me kunĩ kute omũnh ne mar. Kam Angripadjwỳ arỳm prĩne kute mar. Ba ne ba ja ma, ane.

Nām anen arỳm Angripa'ỳr akēx ne kum,
—Bēnjadjwỳr rax Angripa, djām ga ne ga arỳm Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh'ã amim, “Mrāmri Metĩndjwỳnh kõt me kabēnkumrēx”? ane. Arỳm ba ama. Mrāmri ne ga ã amim ane. Nām ã Paur kum ane.

²⁸ Nhyr Angripa kum,

—Aje Kritu'ỳr ijo akēx'ỳr, ane.

²⁹ Nhyr Paur kum,

—Ga ren 'ỳr amijo akēx 'ỳr nār ga ren ikudjwa tu amim Kritu markumrēx ba ren kam ikĩnhkumrēx. Me kunĩ kute jakam imaro ỳrdjwỳ ren ikudjwa tu amim markumrēx ba ren mekam ikĩnhkumrēx. Jao ne ba Metĩndjwỳnhmã a'uw. Nhyr ren me kute ikudjwa adjuwprekambit ne ba ren ikĩnh kēt.

³⁰ Nām Paur ã Angripamã ane. Nhyr kam bēnjadjwỳr rax Angripamē bēnjadjwỳr Pexumē Bernimē ar ja nhikõ'ã me ỳrjamē arỳm kàjmã dja.

³¹ Kàjmã djan kubē akēx ne mōn kàxã o aben maro djan abenmã kum,

—Ne ren axwe gwaj ren kubĩ nār kubē ijē. Nhyr be, kati. Axwe kētkumrēx, ane.

³² Nhyr kam Angripa Pexumã kum,

—Ren kute amã arēnh kēt ne ren kute amã, “Ba gop bēnjadjwỳr raxbē Xedjamã aminēje ikabēn jarē”, anhyr kēt, gwaj ren arỳm kum banhire nhyr ren ta mekõt ar ba, ane.

27

Me kute krĩraxbē Rõmamã Pauro mõr.

¹ Nhyr kam bēnjadjwỳr ar memã kum,

—Me on ngõkõt pykabē Itarij'ỳr mebē ijējao mõ, ane. Ne kam arỳm krĩkamngõnho ba djwỳnh nhidjibē Jurmã Paur ar arē. Paurmē mebē ijē kwỳmē ne meo ba djwỳnhmã arē. Kum arē nhyr arỳm kute pykabē Itarij'ỳr meo mõrmã. Jurbē ne bēnjadjwỳr raxbē Xedja nhõ krĩkamngõnh

krĩptĩ: kubē 100 nhõ bēnjadjwỳr 'õ. Ba ibē Ruka ne ba ajte mekõt tē.

² Ba me kam pykabē Itarij'ỳr imõrmãn kam krĩraxbē Amitukam me ja nhõ kàraxmã wadjàn arỳm inox ne. Pykabē Adjij'ãnh ne me kute kàraxo mõrmã. Me'õ nhidjibē Arxaku ne me ikõt tē. Pykabē Matenikam krĩraxbē Texarõnikakam ne abatãnh djã.

³ Ba me kàraxkam mõ: nhyr me ijã akati. Ba me kam krĩraxbē Xidõ'ã kàrax nhõ. Nhyr Jur kum Paur kaprĩn kum,

—Ajrã. Anhõbikwa'ỳr wabi gē ar ajo djuw mex, ane. Nhyr ar'ỳr wabin ar ikõ'ã nhỹ:n kam ajte akubyn kàraxmã wadjã.

⁴ Ba me kam inox ne. Ne apēxtibē Xipre tekre'ãnh mõ, kõk me ikutã àbērkam.

⁵ Ne kam pykabē Xirxij'ãnh mõ:n kam amipãnh kumē. Ne pykabē Papirij'ãnh mõ:n kam amipãnh kumē. Ne kam arỳm pykabē Rixijkam krĩraxbē Mire'ỳr bõx ne kam kàrax nhõ.

⁶ Nhyr kam krĩkamngõnh kubē 100 nhõ bēnjadjwỳr arỳm kàrax 'õdjwỳmã kato. Nām krĩraxbē Arexãkam me ja nhõ kàraxmã kato. Kà wãkam ne me kute pykabē Itarij'ỳr mõrmã. Nhyr kam me ijo tē ba me kà wãmã wadjã.

⁷ Ne kam inox ne mõ. Ne iprĩ'ã mõ: nhyr arỳm me ijã akati kwỳ apēx. Ba me kam krĩraxbē Nidju tēpo mõ. Nhyr kõk djãbēr tỳ:x me ibē aptã ba me kam aparmã apēxtibē Kreta'ỳr mõ. Mõ:n kam Kretakam krãnh krã'yrbē Xamona'ãnh mõ.

⁸ Ne kam iprĩ'ã mõ:n kam arỳm amipãnh Xamona mē. Ne kam kàrax nhikwã djã nhidjibē Kà jarij djã mexte'ỳr bõx ne 'ã kàrax nhõ. Krĩraxbē Raxēr kuri ne nõ.

⁹ Nhyr kam me ijã akati krĩptĩ apēx. Nhyr Paur amim,

—E kum, arỳm ne ba me amikrà nhyr arỳm na 'itỳx 'ỳr. Na 'itỳx'ã mytyrwỳ bõx 'ỳr. Be, arỳm me kute amijajbur'ã akati apēx. Me ibē idjaer kute Metĩndjwỳnhmã amijajbur djã nhõ akatija apēxkam na 'itỳx kumex. Arỳm na 'itỳx kumexkam ne ba me imã imõr pyma:, ngõ raxbē pyka kētkam me imõrja pyma:, ane. Ne kam memã kum,

¹⁰ —Ikabēn dja gar ama. Dja gwaj ngõ raxbē pyka kētkam mõ nhyr na arỳm gwaj bajo ajkē. Ne arỳm kàkam me jēnhmē kàraxo

bikēnh mex ne. Ja ne ba gwaj bakukãm kuma. Nãm ã Paur memã ane.

¹¹ Nhyh krākamngõnh nhõ bēnjadjwýrja Paur kõt kabēn djir kêt. Nãm kào akēx djwýnhmē õ kàrax djwýnh kõt kabēn dji.

¹² Ne kam me kute na 'itýx apēx jamārbē kàrax nhikwã djà punure. Nhyh me bēn 'ãtom ne abenmã kum,

—Gwaj on banox ne amũ krĩraxbē Penixij'ýr babõxmã. Ne kam kam na 'itýx apēx kam ama, ane. Be, apēxtibē Kreta tãmkam ne krĩraxbē Penixij. Penixijkam kà nhikwã djakam dja aparmã kók 'itýx wabē nàr kàjmã wabē nhyh bu'ã akàx kókbē aptã nhyh kàrax nõr mex ne.

Kók tỳ:x kute tu kàrax rēnho mõr.

¹³ Nãm me bēn 'ãtom nhyh kókdjwý arým aparmã kàjbē wabē. Nhyh me arým abenmã kum,

—Aje. Jakam arým 'ýr me banox kadjy mexkumrēx, ane. Ne kam arým djudjédjēti'ã kēn 'ãprejao wabin kàraxkam kudji. Ba me kam mõ. Apēxtibē Kreta 'ãnh mõ.

¹⁴ Nhyh kàjbē 'ãtũm nhyh kók arým àbēr tỳx ne. Kók djàbēr tỳx jamã ne me kum Juraku jarē.

¹⁵ Nhyh arým kók djàbēr tỳ:x ne tu kàrax rēnho mõ. Rēnho mõ: ba me kam arým tu kum inhire nhyh kók arek o mõ.

¹⁶⁻¹⁷ Nhyh kam kà arým kók djàbēr kõt apēxti nhidjibē Kraõdja tekre'ãnh mõ. Amrēbē ne ba me kàrax katē'ã kà ngrire nhõn o mõ. Ne kam arým jakam idjapēnh rax ne kà ngrireo wabin kàraxkam kudji. Nhyh kam me djudjédjētio ibũmkõt kàrax'ã kajngàro tē. Ngõ tỳ:x kute kàrax ka'ēk kêt kadjy ne me 'ã kajngàr. Kóknhõkà raxkam ne ba me mõ. Kóknhõkà raxkam ne me par kwý pumjuw nhyh ku'ē tũm. Nhyh me apýnh pĩo krābē o kapan ajte kraxbē o kapa. Ne pĩ'ã apýnh kubēkàti janhô. Kók kute o mõr tỳx kadjy ne me 'ã anhõ. Ba me mõ: nhyh kók me ijo mõr tỳ:x ne. Nhyh kute arerek'õ'ã kàrax mēnh karõ ne me arým par'ã wabin kubēkàtimē kukràdjã kunĩ bõn arým o ruwn kudjin kam nhỹ. Nhyh kók arek kàraxo mõ. Nhyh arým kà kajgon prĩ'ã mõ. Arerek wã nhidjibē ne Xixi.

¹⁸ Nhyh kók djàbēr tỳ:x ne me ijo àbēr tỳ:x. Nhyh kàrax amijadjwýr tỳxo mõrri: nhyh 'ã akati. Nhyh me kàrax kajkritmã arým ngõnhmã kàkam me jēnh kwý rē.

¹⁹ Nhyh kam arým me inox'ã akatibē 3 apēx ba me arým ngõnhmã kàraxkam apýnh kukràdjã kwý rē.

²⁰ Ne kam mõ: nhyh arngromē kanhēti amirĩt kēt'ã arým akati krāptĩ apēx. Nhyh kók 'itý:x me ijo mõr tỳx rã'ã ne. Ba me te: amipytãr djà'õ jabej ar irĩt ne arým idjumar punure ne.

²¹ Ne mõn arým inhõ kwý krēn kēt 'ãtũm ne. Nhyh kam Paur kàkam me àpēnh'ýr tēn arým me ipõkri djan memã kum,

—Ë, ba ar amã arē gar ama. Nã gãm ren ar amũja'ã ikõt akabēn dji gwaj ren apēxtibē Kreta'ãnh arek wajēt. Ne ren kam badjumar mex nhyh ren mýjja'õ biknor kêt.

²² Jakam dja gar akubyn adjumar mex ne atýx. Dja te kàrax wadjã nhyh ngõ kute gwaj bajõnh bĩn prãm kêtumrēx.

²³ Be, akamãtkam Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'õ iwýr bõx ne ikuri dja. Metĩndjwýnh ta ne mã ijo ba, ba kum idjapēnh ar iba.

²⁴ Kadjy mrãnh djwýnhja ne imã, “Paur, on atĩn prãm kêt. Dja ga bēnjadjwýr raxbē Xedja kabem adjãmumrēx. Nhyh aro'ã me mõrwã ne Metĩndjwýnh arým akõt me kunĩ dja. Akõt dja me tyk kêtumrēx”, ane.

²⁵ Be, ã kute imã anhyrkam dja gar adjumar mex. Mrãmri dja amikabēn kõt ngõbē gwaj bapytãrkumrēx. Metĩndjwýnh kute gwaj bapytãrja ne ba tu amim kamnhĩxumrēx.

²⁶ Nhyh kam mrãmri kók 'itýx dja apēxti'õ'ã gwaj bamēnhkumrēx. Kàraxmē ro'ã gwaj bamēnhkumrēx, ane.

Kàrax bika'ēk'ã ujarēnh.

²⁷ Nhyh kam arým me inox'ã akatibē 14 apēx nhyh akamãtkam ngõ raxbē pyka kēt nhidjibē Angrikukam kók 'itýx ari: kàraxo ba. Nhyh akamãt kô ipõkri kàkam me àpēnh abenmã kum,

—Ë, kute akàx'ýr kà arým mõr pyrãk, ane.

²⁸ Ne kam koror jabej ngõ'ã kadjãt'ã tu jakre nhyh 'ã djudjédjēbē 30 metu apēx. Nhyh me kam amak ngiren ajte 'ã kadjãt

jakre. Nhyr arỳm kàjbê krãn 'ã 27 metu apêx.

²⁹ Nhyr kàrax kên'ã bika'êk karõ me arỳm ngõnhmã djudjêdjêti mē. Djudjêdjêti'ã kên 'ãpreja mēn ajte ja mēn ajte ja mēn ajte ja mē. Nhyr kên arỳm akubyn kàrax pynê. Nhyr me'ã akatio wajêt ne arỳm axwe umar.

³⁰ Nhyr kam kàraxkam me apênh bit kute mebê amipdjur ne amijã maje kàrax kurũm katormã. Nãm me 'êx ne memã kum,

—Ba me kà ngrirekam djudjêdjêti'ã kên 'ãpreja'õ nhỳr ne o ikaton kà krwỳt'ãnh kumê gê akubyn kà krwỳt pynê, ane. Ne kam djudjêdjêti'ã kà ngrireo ruwn bit ngõnhmã mēnhmã.

³¹ Nhyr Paur arỳm me krākamngõnhmē mebê 100 nhõ bēnjadjwỳr'ỳr tēn memã kum,

—Dja me wã mōn arỳm utar djà kêt ne me gadjwỳ apytar djà kêt, ane.

³² Nhyr me krākamngõnh arỳm 'ỳr mōn 'ã djudjêdjêti kunĩ jakà. Nhyr arỳm kà ngrire mebê ngõnhmã nox ne akuno.

³³ Nhyr arỳm akati tē nhyr Paur arỳm memã arēn memã kum,

—Nã gãm ar kòk apêxkam amakbê amijabu nhyr arỳm ar ajã pi'òk kamrêk amãnhkrut apêx.

³⁴ Ar atỳx kadjy gop on ar anhõ kwỳ krê. Ngõ kute ar apar prãm kêtumrêx.

³⁵ Nãm ã memã anen arỳm djwỳ'õ by. Ne me kunĩ nhipòkri Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarēn kokij ne arỳm krēnmo krax ne.

³⁶ Nhyr kam me kunĩ akubyn kĩnh ne adjwỳnhdjwỳ ò kwỳ krēno kumex.

³⁷ Kàraxkam me ikunĩ ne me ikrãptĩ:. Me kute me ijã akrebê 276.

³⁸ Nhyr me ò kwỳ krēn arỳm ajne. Ne kam kàrax kajkritmã ngõnhmã jēnh rē. Atemã bàygogo 'yo jēnh rē.

³⁹ Nhyr arỳm akati. Nhyr me arỳm pyka pumũ. Nhyr me'õ kute amrêbê pyka pumũnh kêtumrêx. Nhyr wãnh pyka kute aktã ngõ nhijêkam ngõ binhikrēnhja. Nhyr me arỳm amybỳm kàrax kadjy omũ. Ne kam abenmã kum,

—E kum, gwaj 'ỳr kam mãn kàraxo wadjã gê umar mex, ane.

⁴⁰ Ne kam arỳm kên kunĩ'ã djudjêdjêti 'ãpre bõn tu kum ire. Ne kà katē pynēnh

djã'ã djudjêdjê 'ãpre bõ. Ne kam kà krwỳt'ãnh par'ã kubêkatio wabin 'ã kunhõ, kòk kute kàraxo mōr tỳx kadjy. Ne arỳm akax'ỳr kàrax krão akēx ne.

⁴¹ Nhyr kam kàrax arỳm ngõ kute aben mok djã'ỳr bõx. Kam ne kororre. Ne mōn 'ã nōn arỳm 'ã nōr tỳx mex ne. Nhyr ngõ djàkà 'itỳ:x arỳm kàrax katē titik ne ka'êko mō.

⁴² Nhyr krākamngõnh ar abenmã kum,

—Mebê ijê tũm nox ne akaxmã rēr ne atỳxã àbir ne mã prõt kētri gwaj me kupa, ane.

⁴³ Nhyr krākamngõnh nhõ bēnjadjwỳr Paur'ã maje akubyn me unēn memã kum,

—Kwãrĩk wãnh. Gê me rērja kumrêx tu nox ne rēn akax'ã wabi.

⁴⁴ Gê me rēr kêt pĩponh jamỳ nar ngõ kute kà ka'êk jamỳn 'ã mekõt rē, ane. Ba me kam ikunĩ arỳm inox ne. Ne kam ikunĩ arỳm akax'ã wabi.

28

Apêxtibê Matākam ar ba.

¹ Ba me arỳm wabi nhyr me bajtem apêxtikam ar baja me imã,

—Apêxti ja nhidjibê ne Matã, ane. Ba me kam kuma.

² Nhyr kam namē krykam apêxtikam me bajtemja kum me ikaprĩkumrêx. Ne kam arỳm me imã kuton me imã kabēn mextire.

³ Nhyr Paur arỳm pĩ ngrã kwỳ karwàn kuwykam adjuw. Nhyr kangã djàkrê kuwy pymaje pĩ ngrã kurũm katon arỳm Paur nhikra nhãn 'ã wajêt.

⁴ Nhyr me arỳm ikra'ã kangã jêtkõt omũn abenmã kum,

—Be, tãmwãbê ne me par djwỳnh'õ. Jakam dja ty. Ngõ ne kute bĩn kêt nhyr be, kangã dja kubĩ. Axwe pãnh dja ty, ane.

⁵ Nhyr kangã ikra'ã wajêt nhyr tu kum ikra wabê nhyr arỳm kuwykam tỳm. Nhyr kam tokry kêt ne.

⁶ Nhyr me te Paur nhigot jabej. Nãr, me aêrbê tyk ne tỳm karõ te 'ã ajkam ama. Te kam amã:n omũnho kumex. Omũnh 'ãtũm nhyr ajmã kute kêtumrêx. Nhyr kam me atemã kabēn djin abenmã kum,

—Be, kubê ne metĩndjwỳnh'õ, ane.

⁷ Apēxti tām kam bēnjadjwŷr nhidjibē Pubriju. Ō pyka kuri ne ba me dja. Pubriju me imā,

–Inhō kikrekam dja gar nhŷ, ane. Bar kam 'ŷr mōn kam nhŷ nhy arŷm me ijo djuw mex mexkumrēx. Ba me kam kam inhŷr'ā akati amānhkrut ne ikjêkêt apêx.

⁸ Nhy kam Pubriju bām kute ir djwŷnhja kà kangron iku:w. Nhy Paur arŷm 'ŷr wadjàn Metindjwŷnhmā o a'uw ne krā'ā ikra djin arŷm o mex ne.

⁹ Nām Paur ā o ane nhy kam apēxtikam me punu kunī 'ŷr bōx nhy arŷm me o mex ne.

¹⁰ Nhy kam me me imā mŷjja kumex ngā. Ba me kam arŷm inoxmā. Nhy me arŷm apŷnh me imā mŷjja kŷnh djari kàraxkam kumex ne.

Krīraxbê Rōma'ŷr mōrn bōx.

¹¹ Me inox kētri ne apēxtikam me ijā mytywŷbē amānhkrut ne ikjêkêt apêx. Ba me arŷm inox ne. Krīraxbê Arexākam me ō kàraxkam inox ne. Nām me amrēbē amex jamārbē apēxti'ānh kàraxja nhō. Kàrax krwŷt'ā ne me karō amānhkrut wajêt. Ja nhidjibē ne Kaxu. Nhy ja nhidjibē Pôr.

¹² Ba me inox ne mō:n kam krīraxbê Xiraku'ānh kàrax nhō. Nhy me ijā akati amānhkrut ne ikjêkêt apêx.

¹³ Ne kam ajte inox ne pyka 'ānh mō:n kam krīraxbê Reguju'ŷr bōx. Ne kam me aā'ā mō: nhy me ijā akati. Nhy kam kàjmā kōk wabē ba me ajte akatikam krīraxbê Poteroj'ŷr bōx ne 'ānh kà nhō.

¹⁴ Bar kam wabin Jeju kukwakam me kute abeno kamy kwŷ jabej ne memā ikato. Nhy me ar imā,

–Dja gar inhŷrkwākam nhŷ, ane. Bar kam nhŷ. Nhy ar ijā akatibē 7 apêx. Bar kam itekôt krīraxbê Rōma'ŷr mō.

¹⁵ Nhy kam me amŷ krīraxbê Rōmakam Jeju kukwakam me kute abeno kamymā ar ijarē. Nhy me arŷm ar ikutā mō, kute ar ikajpar kadjy. Ne kam Apiju'ānh djwŷ jamŷnh djāmē me ōt djàbē 3mē kam bōx. Bar kam me'ŷr bōx. Nhy kam Paur me omŷn arŷm Metindjwŷnhmā amikŷnh jarēn akubyn tŷx ne.

¹⁶ Ba me kam mō:n arŷm krīraxbê Rōma'ŷr bōx. Nhy kam krākamngōnh krāptī: kubē

100 nhō bēnjadjwŷrja mebē ijē tūmo bōx. Me nēje ku'ê djwŷnh nhō bēnjadjwŷrmā mebē ijē tūm kunīo bōx. Nhy arŷm mebē ijē djākam mebē ijē. Nhy be, me Paurmā kum,

–Ga dja ga anhō kikrekam nhŷ. Krākamngōnh pydjibit dja anēje nhŷ, ane. Nhy kam me'ō nhŷrkwā purokam nhŷ.

Kute Rōmakam mebē idjaermā amijarēnh.

¹⁷ Nhy kam arŷm Paur'ā akatin akatin akati nhy arŷm amiwŷr mebē idjaer rŷnh 'uw nhy me 'ŷr bōx ne arŷm 'ā akuprō. Nhy kam memā kum,

–Akmere ar, djām me babē idjaerkam ne ijaxwe'ō? Nār djā ne ba me bakukāmākjê kukràdjā'ōo ajkē? Arkati. Ijaxwe kêt nhy Djeruxarēkam me arŷm ibē ijēn krīraxbê Rōmakam me jamā ikanga.

¹⁸ Nhy me prīne ijaxwe jabej ikukij ne ima. Nhy bēnjadjwŷr ar ijā abenmā kum, “Ren bŷn kadjy axwekumrēx gwaj ren arŷm kubī. Nhy be, kati. Axwe kêt kumrēx”, ane. Ne bit kute imā ikra karo ba itēm mā.

¹⁹⁻²⁰ Nhy mebē idjaer mā kabēno bēnjadjwŷr ar apa. Ba kam aminēje arkum, “Ba gop bēnjadjwŷr raxbē Xedjamā aminēje ikabēn jarē”, ane. Nhy ar arŷm amrē 'ŷr ijano ba tēn bōx. Dja ba aminēje Xedjamā ikabēn jarē. Djām ije kum inhō me wŷnhbē idjaer jaxwe'ō jarēnhmā? Arkati. Imā inhō me wŷnh jabēkam ne ba amiwŷr ar ajuw. Ije ar apumŷnh ne ar amā ikabēnmā ne ba amiwŷr ar ajuw. Ē, ba ar amā arē gar ama. Dja Metindjwŷnh akubyn me tyko tŷn. Mebē idjaer ne me tu amiwŷr me akubyn tŷn kamnhŷxkumrēx. Badjwŷ ne ba tu amiwŷr kamnhŷxkumrēx. Ije amiwŷr kamnhŷxkam ne me arŷm kàxirāx jao idjuwpre. Nām ā Paur memā ane.

²¹ Nhy kam me kum,

–Pykabē Djudējakam ne me nŷnh ar imā ajā pi'ōk no'ōk kêt. Nhy mebē idjaer'ō nŷnh bōx ne kute ajā mŷjja'ō jarēnh kêt.

²² Be, pyka kunīkôt me kute me kukràdjaja japrŷo ba. Jabit ne bar kuma. Nhy be, ar ba ne bar ije 'ā adjujarēnh mar prām, ane.

²³ Ne kam kute mar kadjy kum akati'ō jarē. Nhy kam me kute kum akati jarēnh bōx nhy me krāptī Paur nhŷrkwāmā

wadjà. Nhyr kam kryràr memã ujarẽnhmo krax ne akamàtkam o ino re. Metĩndjwỳnh kute amim me utàr ne ar meo ba'ã memã ajarẽ. Nãm memã Môjdjê kukràdjà jarẽn Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh kunĩ kabẽn jarẽ. Ne me kabẽn kõt memã kum,

—Ga, pi'òk kõt Jejubê me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatija pumũ. Kubê Krituja pumũ. Dja gar tu amim Jeju markumrẽx. Nãm ã memã anhỹro nhỹ.

²⁴ Nhyr me kwỳ tu amim kabẽn markumrẽx. Nhyr me kwỳ amim kabẽn mar kêt.

²⁵ Ne arỳm kabẽno aben japanho kumex ne arỳm ajmã. Nhyr me bimàn nh kêttri Paur memã kum,

—Idjaij ne amrêbê: Metĩndjwỳnh Karõ kukwakam me akwỳ'ã kabẽn jarẽ. Mrãmri ne arẽnhkumrẽx. Nãm me bakukãmãremã kum,

²⁶ “Me'ỳr tẽn memã ikabẽn jarẽn memã kum,

‘Dja ga me maro aku'ê kajgon mar kêt ne, kukràdjà'ã mỳjja kute amijakreja mar kêt ne. Ne omũnh kajgon amim omũnhkumrẽx kêt.’ Mỳkam?

²⁷ Bir, arỳm ne ga me adjumar djàkam ajamakkre kêt ne ajamakkre jaduj ne tu ano ngõr. Nã gãm me arĩk ã ibê amijo abao ane. Mỳkam?

Bir, aje anoo omũnh kêt mã ne aje ajamako mar kêt mã ne aje ikukràdjà'ã mỳjja kute amijakreja adjumar djàkam mar kêt mã ne aje iwỳr amijo akẽx ba ije me ajo mex kêt mã. Nã gãm me ibê ã ajamakkre kêt mã ano kêtõ ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij ane. Nhyr me bakukãmãre aben djõ'ã arẽnhõ mõ:. Arẽnhõ mõr tãm tã arỳm me awỳr o bõx. Tũ:mrãm ga me akamingrãnyre ã ikabẽn mar kajgoo ane.

²⁸ Me aje ikabẽn mar kajgokam dja Metĩndjwỳnh arỳm me bajtem mã ijano. Dja ba memã Metĩndjwỳnh kute me utàr'ã ajarẽ nhyr me arỳm tu amim markumrẽx nhyr kam arỳm me axwebê me utà. Nãm ã memã ane.

²⁹ Paur mebê idjaermã arẽnh pa nhyr me arỳm mã kubê mõ. Ne aktã kabẽno aben japanho mõ.

³⁰ Nhyr kam Paur ta aminhũrkwãkam arek krĩ nhyr 'ã amex ne ajte 'ã amex. Paur ta õ pi'òk kaprĩõ õ kikre djwỳnh mã ùrkwãõ pãnh. Nãm ùrkwãkam nhỹ nhyr me mã 'ỳr ban bõx nhyr mã kam me kunĩ djuw mex.

³¹ Ne kày bê Metĩndjwỳnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ã memã ujarẽnhõ krĩ. Ne mã memã Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu'ã kukràdjà jarẽnhõ krĩ. Nãm kum me uma kêt ne ã memã arẽnhõ ane. Nhyr me'õ kubê àptàr kêt kumrẽx. Tãm ne ja.

Paur kute Rômakam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne krĩraxbê Rômakam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm krĩraxbê Rôma'ÿr tẽm kutã memã pi'ôk no'ôk ne. Nãm 'ÿr tẽm kêt rã'ã, kute Rôma pumũnh kêt rã'ã ne kam 'ÿr tẽmmã krà ne kam amikukãm memã pi'ôk no'ôk jano. Me kute Jeju mar kute omũnh ne kam ôkre kadjwũnhbê kute amim,

—Nà mrãmri ne Metĩndjwũnh kute Paur janor. Nãm prĩne kute Metĩndjwũnh kukràdjã marja pumũ, anhÿr kadjy. Kam ne Paur memã Metĩndjwũnh kukràdjã'ã ajarẽn memã kum,

—Me kunĩ ne me axwe, ane. Mebê idjaer nàr, pyka kunĩkôt me kunĩ axwekam mexo kute Metĩndjwũnh tẽp kêtumrẽx. Nhym be Metĩndjwũnh ukaprĩkôt arÿm me bamã me bapytãr djwũnh jano. Me bamã kurê rã'ãkam, bamã bajaxwe kĩnh rã'ãkam me bawÿr me utãr djwũnh jano. Nhym kam me kunĩ, mebê idjaer, nàr kon pyka kunĩkôt me kunĩ dja me tu amim Jeju markumrẽx nhym Metĩndjwũnh arÿm meo kra ne meo tÿx, axwebê meo tÿx nhym me arÿm katãt ar amijo ba. Nhym Metĩndjwũnh dja kum me abê rã'ã rã'ã rã'ã. Ne kam ajte amũ akati 'ô kam dja ajte mebê idjaero tÿx nhym me arÿm 'ÿr amijo akẽx. Nãm ã Paur memã ane. Tãm ne ja.

¹ Ba ibê Paur. Ibê Jeju Kritu nhõ àpẽnh. Ta ne amiwÿr ijuw ne arÿm mebê amim ipytãn ar ijo ba. Ijo ban arÿm ijano ba arÿm Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽho iba.

² Amrêbê: ne kukwakam memã kabẽn jarẽnh djwũnh ar me bakukãmãremã ujarẽnh ny jarẽn mã memã kum, “Dja Metĩndjwũnh ã memã ujarẽnh ny jarẽ.” Nãm me ã Metĩndjwũnh nhõ pi'ôkkam memã ane.

³ Kra'ã ne ujarẽnh nyja. Krabê Jeju Kritu'ã ne ujarẽnh nyja. Me banhõ Bẽnjadjwÿrbê kumkati'ã ne ujarẽnh nyja. Nãm Kra amijo ã ne nã kurũm kato. Nã kurũm katon arÿm kôt kubê me bakukãmãre Dawi tãmdjwÿ.

* **1:7** Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhym pãnh kum gwaj bakaprĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêt mã. Nhym be, ta ne tu kum gwaj bakaprĩ.

⁴ Ne kam tyn akubyn tĩn nhym kam Metĩndjwũnh Karõ arÿm memã tÿx jadjà nhym me arÿm tÿx. Tÿx ne arÿm memã Jeju'ã ujarẽnh ar ba. Ne memã kum,

—Mrãmri, Jejubê Metĩndjwũnh Krakumrẽx. Ga, tyk ne akubyn tĩnja pumũ, anhÿro ba.

⁵ Ta ne tu kum ikaprĩn ijano ba arÿm memã 'ã idjujarẽnh ar iba. Gêdja apÿnh me ba djã kunĩkôt me idjujarẽnh man arÿm tu amim Jeju markumrẽx ne arÿm katãt kabẽn man kôt ar amijo ba. Ja kadjy ne ijano ba Jeju'ã idjujarẽnh ar iba.

⁶ Ga, ar gadjwÿ Jeju Kritu kute amiwÿr ar ajwÿr ne ar ajo baja pumũ.

⁷ Krĩraxbê Rômakam Metĩndjwũnh kum ar ajabê. Kute ar ajo aminhõ kadjy arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ar akunĩmã ne ba pi'ôk no'ôkjakam ikabẽn jarẽ.

Gê Metĩndjwũnh tu kum ar akaprĩ. Kubê ne me Babãm. Ne kam Bẽnjadjwÿr djwũnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩ* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Paur kute Rômakam me omũnh prãm'ã amijarẽnh ne ja.

⁸ Ba mã ijo ba djwũnh, Metĩndjwũnh kumrẽxmã ar ajarẽn mã kum ar akunĩkam amikĩnh jarẽ. Apÿnh me ba djã kunĩkôt ne me ar ajã abenmã kum,

—Onĩj, Krĩraxbê Rômakam me arÿm tu amim Jeju markumrẽx, anhÿro ba. Ba kam ar akam ikĩnhkumrẽx.

⁹⁻¹⁰ Ne Metĩndjwũnhmã ar ajarẽnh rã'ã ne. Kum idjã'wÿr kunĩkôt ne ba mã kum ar ajarẽ. Ba ar awÿr itẽm kadjy mã kum amijo a'uw ne kum,

—Djũnwã, ba jakam krĩraxbê Rômakam ar'ÿr tẽn ar'ÿr bõx, idjumar mex ne ar'ÿr bõx. Ga mrãmri aje ar'ÿr ibõx'ã amim karõ jabej ba jakam ar'ÿr ibõxkumrẽx. Nã bãm ã kum amijo idjã'wÿro ane. Mrãmri ne ba ar awÿr ikrã ne. Djã nã bãm ar amã ijẽx? Metĩndjwũnh ta ne kute ar amã ijẽx kêt kôt kute imar. Djãm kum idjãpẽnh kêt got? Mrãmri Kra'ã ujarẽnh ny ne ba kãj bê memã arẽnhõ ibakumrẽx. Kam ne ba mrãmri ar amã arẽnhkumrẽx.

¹¹ Mÿkam ne ba ã kum idjã'wÿro ane? Bir, ije ar apumũnh prã:mkam. Dja ba ar

akam bôx ne Metĩndjwýnh kadjy arým ar amã adjápênh djà'ô'ã karõ. Metĩndjwýnh Karõ kukwakam ar amã 'ã karõ gar arým maro aban arým Jejukõt ar amijo aba. Kõt ar amijo aban arým 'ã angrà tỳx ne 'ã adjukanga kêtikumrêx.

¹² Gwaj kam baje tu amim Jeju markumrêx'ã aben pumũn arým aben man kam tu amim Jeju mar tỳ:xkumrêx ne bakĩnhkumrêx.

¹³ Bir, ar awýr itēmmã ne ba mã amim 'ã karõ krãptĩ nhym apýnh mýjja mã ibē aptà. Ar aje imar kêt karõ ne ba ar amã ja jarē. Imã ar awýr ibôx prãm. Ga, me kute bãygogo djêo baja pumũ. Arým me kute ê parkam kĩnhkumrêx. Badjwý dja ba ar akam bôx ne Jeju'ýr me kwýo akêx nhym me arým tu amim markumrêx. Tu amim markumrêx ba kam arým ikĩnhkumrêx. Ije me akam Jeju'ýr meo akêx prãm kute mrãmri ne ba ije pyka 'õkamdjwý arým 'ýr meo akêxja pyræk. Kute arým ije amũ me bajtem 'õdjwýkam 'ýr meo akêx pyræk. Me ibē idjaer ne ba me mebê idjaer kêt me bajtemo iba. Ba ne ba ije Metĩndjwýnh'ýr me bajtemo akêx prãmikumrêx.

¹⁴ Jeju imã me kunĩ'ã karõkõt ne ba ije me kunĩmã 'ã ujarēnh ny jarēnh prãm. Me krõr tũmbê kregujamē me krõr nyjamã ije arēnh prãm. Ne me krã mexmē me krã mexkētmã ije arēnh prãm. Ije Jeju'ýr meo akêx kadjy ne ba ije memã arēnh prãm.

¹⁵ Kam krĩraxbê Rõmakam me gadjwýmã ije Kritu'ã ujarēnh ny jarēnh prã:mkam ne ba dja.

¹⁶ Bir, djãm ije Kritu'ã ujarēnh ny jarēnhbê ipijãm? Kati. Ba arēnhkumrêx nhym me arým kwý ĩ pýnhkõt tu amim markumrêx nhym kam Metĩndjwýnh arým me utà. Tỳxkõt me utà. Mebê idjaer kumrêx ne me utà. Ne kam me bajtembê kregujadjwý me utà. Kam ne ba ije arēnhbê ipijãm kêtikumrêx.

¹⁷ Ujarēnh nykam ne Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarēnhjao amirĩt gwaj arým kam kuma. Dja me tu amim markumrêx nhym arým memã axwe kêt jarē nhym me arým kum mex. Dja me tu amim markumrêx ne amim marbê ar ba rã'ã: ne. Me bakukãmãre kabēn kõt ne ba ar amã arē. Amrēbê: me bakukãmãre memã kum,

“Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarēnh nhym me arým kum mexja dja me tu amikajmã'ã markumrêx ne arým tĩn ne ar ba”, ane.

Amrēbê: ne me bakukãmãre memã ja jarē nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Kam mrãmri dja me tu amim Kritu markumrêx nhym Metĩndjwýnh arým memã axwe kêt jarēnhkumrêx nhym me arým kum mexkumrêx ne. Nãm ã meo ane ba kam krĩraxbê Rõmakam ar aje amim Jeju marjamã arē.

Paar kute memã Metĩndjwýnh mekam ngryk jarēnh ne ja.

¹⁸ Nhym be, atemã mýjja ne Metĩndjwýnh kute me axwemã o amirĩt. Amingryk ne memã o amirĩt. Me kute Metĩndjwýnh mar prãm kêt ne axweja kunĩkam ne ngryk ne. Me axwekam kute amim,

—Kati. Ije kabēn katàtwã mar prãm kêt, anhýro bajamã ne mekam ngryko amirĩt ne.

¹⁹⁻²⁰ Godja me kwý amim,

—Mýkam ne Metĩndjwýnh ikam ngryk ne? Djãm arým imã amijo amirĩt ba kuma? Kati. Ta kute imã amijo amirĩt kêt kam ne tu ikam ngryk ne, ane. Djãm mrãmri ne me kwý kabēnja? Kati. Nãm me 'êx. Arým ne me Metĩndjwýnh man mar kajgo. Me te kute noo omũnh kêt nhym Metĩndjwýnh arým prĩne memã amijã mýjja kwýo amirĩt ne nhym me arým kuma. Tỳ:xi ne tỳx rã'ã: rã'ã ne. Kubê me kunĩmē mýjja kunĩ tĩn djwýnhkumrêx. Ja ne o amirĩt nhym me arým kuma. Adjãkamã ne mýjja kunĩ: nhipêx nhym me arým omũ. Jakamdjwý mýjja rã'ã nhym me arým omũ. Mýjja rũnh, mýjja puma, mýjja tĩn nhym me arým prĩne omũn arým apõkmã amim,

—Be, Metĩndjwýnh tỳ:xi ne tỳx rã'ã: rã'ã ne. Kubê ne mýjja kunĩ, me kunĩ tĩn djwýnhkumrêx. Nãm me ã amim anen arým Metĩndjwýnh man kam mar kajgo.

²¹ Djãm me kute markam kum,

—Metĩndjwýnh ara:x ne apuma:kumrêx. Me imã akĩ:nhkumrêx? ane. Arkati. Nãm me te Metĩndjwýnh man kum rax jarēnh kêt ne ate kubê krã. Ate kubê krãkam ne me arým arĩk amim mýjja'ã karõ punuo ba. Bēn katikumrêxkam ne me arým no kêt ne

kam arým umar djâkam kute akamât kô tyk pyrâk.

²² Me ta ne me amijo krã mex ne amijo àmra ar ba. Ne kam mrãmri arým no kêtikumrêx.

²³ Ne kam arým Metĩndjwýnh raxo kubê kumkatija mar kangan kum amijarênh kanga, Metĩndjwýnh tĩno kubê kumkatija kanga. Ne ate kam pãnh apýnh mebêngôkre,† àk, mry, mry ngângão mrãnh, apýnh mýjja tĩn 'ikrãn maro ba. Maro ban arým karõ nhipêx ne o Metĩndjwýnh ne kum amijarênh ba.

²⁴ Nhyh kam Metĩndjwýnh arým wãnh memã ire. Me kum mýjja punu prãmja ta kute wãnh ar o ba kadjy wãnh memã ire. Me ta kute wãnh ari prõ, mjên kupa'ã kurê ba kadjy. Me ta kute aben nhõ àpnu kadjy. Ja kadjy ne wãnh memã ire.

²⁵ Mrãmri Metĩndjwýnh katât amikabên jarênhkumrêx nhyh me arým aminhirôbê kabên rê. Aminhirôbê kabên rên arým pãnh me 'êxnhĩ kabên'ýr amijo akêx ne kôt ar amijo ba. Me ren mýjja kunĩ nhipêx djwýnh maro ban ren kum rax jarênh ba ren kum àpênh ar ba rã'ã ne. Nhyh be, kati. Nãm me kangan arým mýjja nhipêxmãbit rax jarênh ba kum àpênh ar ba. Nhyh be, mrãmri ne mýjja kunĩ nhipêx djwýnh ra:xi. Me kute amim marja kute kum rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

²⁶ Nhyh be, me axwe ne me Metĩndjwýnh kanga. Nhyh kam Metĩndjwýnh arým wãnh memã ire. Me kum mýjja punu prãm ta kute wãnh ar o ba kadjy ne wãnh memã ire. Nhyh me arým pijàm kêt ne axwe amijo ban kam abenbê me kupênh ba prã:m. Me nire axwe amijo ban me my kangan arým amikupa'ã me nire kupênh ba.

²⁷ Nhyh me mydjwý axwe amijo ban me ni kangan aktã kurê prã:mkam pijàm kêt kam amikupa'ã me my kupênh ba. Kam Metĩndjwýnh arým memã axwe pãnh jarênh katât. Me ta ne me amijo bikênh mex ne.

²⁸ Metĩndjwýnh ne kute õ mýjjakôt arým memã amijo amirĩt nhyh me arým kuma. Ne kute mar rã'ãmã ne ate kam ajte amim,

—Kati. Ije mar prãm kêtikumrêx, anhýro ba. Mã me kute ã amim anhýro bakam ne Metĩndjwýnh arým wãnh memã ire. Nhyh kam me arým mýjja punubit man arým axwe amijo ba.

²⁹ Ne kam apýnh axwe kunõ ba tỳ:x ne. Ne ajte ari prõ, mjên kupa'ã kurê ba prã:mikumrêx ne.

Ne ajte meo bikênh kume:x.

Ne ajte kute amim mýjja rũho atom prã:m.

Ne ajte amim meo bikênh'ã karõ prã:m.

Ne ajte me õ mýjja'ã ngryk prã:m.

Me axwe amijo bakam ne me ajte aben par prã:m.

Ne ajte kute kabêno aben japanh prã:m.

Ne ajte memã 'êx ne me noo biknor prã:m.

Ne ajte kum me kurê:.

Ne ajte kute me kãxã me arênh prã:m ne.

³⁰ Me axwe amijo bakam ne me ajte memã me kurê'uk prã:m ne.

Ne ajte kum Metĩndjwýnh kurê:o ba.

Ne ajte tu memã àkjêr prã:m ne.

Ne amijo àmra prã:m ne.

Ne ajte amibên prã:m ne.

Ne ajte apýnh axwe kumex'ã amim karõ ba prã:m ne.

Nhyh me bãmmê me nã ar te ar me akre: nhyh me ajte amakkre kêt prã:m ne.

³¹ Me axwe kute amijo bakam ne me ajte no kêt ne.

Ne ajte 'êx ne we memã kabên pydjĩn arênh nhyh me me mar pydji. Mar pydji nhyh me atekam ajte,

—Kati. Dja ba ipêx kêt ne, anen ajte kabên 'õdjwýo ikjên kabên pydji mar kêtikumrêx ne.

Ne ajte kum me abê kêtikumrêx ne.

Ne ajte ukaprĩ kêtikumrêx.

³² Me kute ã amijo anhýro bajamã ne Metĩndjwýnh arým memã axwe pãnh jarê. Me axwejakam me biknormã. Tãm ne arým memã arê nhyh me arým prĩne kuma. Nãm me te kuman axwe amijo ba rã'ã ne. Djãm me axwe amijo babit? Kati. Nãm me ajte apýnh axwe ja'ã amũ memã kum,

—Ã amijo ane. Kam ne me kum me akĩnhkumrêx, anhýro ba. Nãm me ã axweo

† 1:23 Apýnh me õ pyka djãri kunĩkôt ne me kunĩ bêngôkre.

ane ba kam arým wãm Rômakam me amã arẽ. Tãm ne ja.

2

Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarẽnh.

Mat 13.41; Ruk 13.3; Idja 9.27

¹ Me akwý ne ga me amũ memãbit axwe jarẽho aba. Djãm me gadjwý ajaxwe kêt got ga me amũ me wã'ã amim,

–Me axwekumrẽx. Dja Metĩndjwýnh me axwe pãnh me kanga, ane? Me aje me'ã amim, “Dja me axwe pãnh me kanga”, anhÿr kôt dja Metĩndjwýnh me gadjwý arým me akanga. Mýkam? Bir, me gadjwý me ajaxwekam. Me ajaxwe kute mrãmri ne amũ me wã axwe pyrãk. Me axwe kôt me ajaxwekam dja me gadjwý pãnh me akanga. Djãm me aje Metĩndjwýnhmã kum,

–Ijaxwe kêt. Ga ren ikanga kêt, anhÿrmã? Kati. Me gadjwý me axwe kôt ajaxwekam ne ga me aje te kum anhÿrmã.

² Nhyim be, me kute ã axweo bao anhÿrja'ã ne Metĩndjwýnh katã:t memã kum,

–Pãnh dja me biknor tokry djãkam akuno, ane. Tãm ne gwaj baje markumrẽx.

³ Me abê pykakam me ã kajgo. Akajgokam aje amũ me wãbit'ã amim, “Dja Metĩndjwýnh pãnh kanga”, anhÿro aba. Ne kam ajte mekôt ã ajaxweo ane. Mekôt ã ajaxweo anhÿrkam djãm apydji Metĩndjwýnh kute akanga kêtã? Kati. Gadjwý. Dja katãt amã ajaxwe jarẽ ne kam arým pãnh akangakumrẽx.

⁴ Nãr, ga me te ã ajaxweo ane nhyim Metĩndjwýnh ukaprĩ ra:x ne ngryk tô:n kute amijã ngryk nê 'ãtũ:m. Djã ne ga me ukaprĩ'ã amim, “Kê, djãm mýjja mex”? ane? Kati. Kwãrĩk wãnh ã amim anhÿr kêt. Metĩndjwýnh kute me ajaxwebê amiwýr ajo akẽxmã ne kum me akaprĩ. Me aje 'ýr amijo akẽxmã kum me akaprĩ. Djãm me aje amijã ja mar kêt?

⁵ Ga me atekam ajte kubê ajamakkre kêt ne 'ýr amijo akẽx prãm kêt. Be ga, me mã kute amim mýjjao atomja pumũ. Me mã amim adjuw nhyim arým mã kãmã ajkamẽn arým kum ra:xja pumũ. Ga me aje me urãk ne mã ajaxwe nhyim mã me

akam ngryk ne mã kãmã me akam ngryk ajkamẽ. Nhyim kam dja õ akati arým me awýr bõx. Kute katãt memã axwe pãnh jarẽnh djã nhõ akati me awýr bõx nhyim arým me akam ngry:k ne. Me ajamakkre kêtãkam me akam ngry:k ne.

⁶ Dja Metĩndjwýnh katãt memã o pãnh. Dja katãt apýnh me kute mýjjao ba kôt memã o pãnh. Me ã pýnhkôt katãt memã o pãnh.

⁷ Me kute arek katãt amijo bajamã dja katãt memã o pãnh. Metĩndjwýnh kute ta amimexo meo mex kadjy, ne kute memã, “Amexkumrẽx”, anhÿr kadjy, ne kute memã ã ny, ã punu prãm kêtja nhõr kadjy ne me arek katãt amijo ba. Nhyim kam Metĩndjwýnh katãt memã o pãnh nhyim me arým Metĩndjwýnh kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁸ Nhyim be, me kute amidjwýnhbit mar ne kute kabẽn katãt kangan me axwe kôt axwe. Dja katãt me jadjwýmã o pãnh ne arým mekam ngry:k ne. Nhyim kam arým mýjja puma: mekam apõx.

⁹ Me me axwe kôt axweja dja me arým ã pýnhkôt umar punure ne tĩn prã:m. Mebê idjaer kumrẽx dja ã ane. Nhyim kam me bajtemdjwý ã ane.

¹⁰ Nhyim be, me mex kôt me mexja dja me arým me:xkumrẽx nhyim Metĩndjwýnh arým kum me kĩ:nhkumrẽx. Nhyim kam me arým umar me:xkumrẽx. Mebê idjaer kumrẽx dja ã umar mexo ane. Nhyim kam me bajtemdjwý ã ane.

¹¹ Mýkam dja me ã ane? Bir, djãm Metĩndjwýnhmã me'õ pyman kute kum 'ã mamã? Arkati. Nãm me kunõ kute aben pyrãk ne katãt kute memã o pãnhkumrẽxmã.

¹² Metĩndjwýnh ne me bakukãmãre Môj djemã kukràdjã jarẽ. Me kute katãt amijo ba kadjy kukràdjã jarẽ nhyim amũ mebê idjaermã arẽ. Nhyim kam me aben djõ'ã kukràdjã'ã, “Môj djê kukràdjã, Môj djê kukràdjã”, anhÿro ba. Dja Metĩndjwýnh katãt memã axwe pãnh jarẽho nhÿ.

Nhyim me bajtem, memã me kute Môj djê kukràdjã jarẽnh kêtja. Godja me bajtemja kwý kam axwe jabej arým axwe pãnh

akuno. Djãm kam Metĩndjwỳnh kute memã kum,

–Aje Mòjdjê kukràdjà kòt amijo aba kètkam dja ga akuno, anhỹrmã? Kati. Mỳkam? Bir, me kute memã Mòjdjê kukràdjà jarènh kèt nhym me kam kute mar kèt. Kam dja ã memã anhỹr kèt. Nhym kam me arỳm axwe pãnh akuno. Me biknor tokry djàkam akuno.

Nhym mebê idjaerdjwỳ, memã me kute Mòjdjê kukràdjà jarènh tũmja. Godja me kwỳ kam axwe jabej Metĩndjwỳnh dja arỳm memã kum,

–Aje Mòjdjê kukràdjà kòt amijo aba kètkam dja ga akuno, ane. Me kute kukràdjà mar ne kòt amijo ba kètkam dja ã memã ane. Nhym kam me arỳm axwe pãnh akuno. Me biknor tokry djàkam akuno.

¹³ Djãm me kute memã kukràdjà jarènh nhym me kute mar kajgoja djãm Metĩndjwỳnh kute memã axwe kèt jarènh? Kati. Me kute amim kukràdjà markumrèx ne kòt amijo ba jabit dja memã axwe kèt jarè nhym me arỳm kum mex ne.

¹⁴ Me bajtemmã me kute Mòjdjê kukràdjà jarènh kètja. Me kwỳ ta ne me tu kute amikadjwỳnhbê kukràdjà mar ne tu kòt ar amijo ba. Kam me kwỳ ta tu kute mar mexkumrèx ne tu kòt amijo ba mexkumrèx. Te me kute memã Mòjdjê kukràdjà jarènh kèt nhym me ta tu kute mar ne kòt ar amijo ba mexkumrèx.

¹⁵ Me tu kadjwỳnhbê kabèn mexkumrèx ne kute mrãmri ne umar djàkam arỳm Metĩndjwỳnh kukràdjà no'òk pyræk. Me ta kute amikadjwỳnhbê markam ta tu kute axwe nêje amikukrà. Ne kam axwekam kute amim, “Mrãmri ijaxwe”, nàr axwe kètkam kute amim, “Kati, imexkumrèx”, anhỹr.

¹⁶ Me kwỳ tu kute kukràdjà kòt amijo ba ja dja Metĩndjwỳnh ì memã axwe kèt jarè nhym me arỳm kum mex ne. Amrè ò akati mōrn bōxkam dja ã me kwỳmã ane. Nhym be me kwỳ kute mex pyræk ne te amikadjwỳnhbê axwe pudju nhym tu me kuman arỳm memã pãnh jarènhkumrèx. Jeju Krituo dja memã axwe pãnh jarènhkumrèx. Ja ne ba ujarènh nykam memã arènh o iba.

Paur kute memã me kute mex o me akrenh kèt jarènh.

¹⁷ Be, me ga ne ga me memã kum, “Ba ibê idjaer”, anhỹro aba. Ga me ajte memã kum,

–Ba ne ba Mòjdjê kukràdjà kòt ar amijo iba nhym kam Metĩndjwỳnh kum ikĩnhkumrèx, anhỹro aba. Ne ajèx ne amijo amran memã kum,

–Me bajbit ne ba me ije Metĩndjwỳnh mar mexkumrèx, anhỹro aba.

¹⁸ Nhym me me amã Mòjdjê kukràdjà jarè ga me we aje prĩne markam we aje Metĩndjwỳnh kute amim me'ã karõ kòt mar ne mỳjja kabin we amijo mỳjja mexbit pytàn memã arè.

¹⁹ Ne kam ajte we aje amimarkòt amim, –Me no rã katàt pry'ã mrãnh kadjy ne me kute me pa 'amỳnh ne kute meo mrãnh katàt. Ba ije me uræk ne mrãmri ibê katàt me no kèto iba djwỳnhkumrèx, anhỹro aba. Ne ajte amim,

–Me axwe ne me kute mrãmri ne akamàt kò tykkòt me ar ba pyræk. Ije mrãmri ne memã pry kurwỳ djwỳnh pyræk. Ba ne ba ibê me axwe kèt kadjy me akre djwỳnh, anhỹro aba.

²⁰ Ne me'ã amim,

–Ba ne ba ibê me no rerekremã kukràdjà jarènh djwỳnh. Me kute me kra karàre pyræk ne me no rerekre. Ba ne ba me no tỳx kadjy memã kukràdjà'ã idju-jarènh djwỳnhkumrèx, anhỹro aba. We aje Metĩndjwỳnh kukràdjà katàtkumrèxja kunĩ maro abakam ne ga ã 'ã amijo adjàmrao ane.

²¹ Ba me amã arè. Me aje amũ me akren ã amim anhỹrkam mỳkam ga: ne ga amijakre kèt? Aje amũ me àkĩnhĩ kèt kadjy me akrekam mỳkam ga: ne ga adjàkĩnhĩ?

²² Aje memã kum,

–Kwãrĩk wãnh mebê prõo adjàkĩnh kèt, anhỹro abakam mỳkam ga: ne ga mebê prõo adjàkĩnh o aba? Ga we amã mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipèx kurè:o aba. Mỳkam ga: ne ga mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipèx nhõ kikrekam ar aba? Mỳkam ga: ne ga mebê adjàkĩnh kadjy kam ar aba?

²³ Aje Mòjdjê kukràdjà'ã memã kum, “Kukràdjàja ne mexkumrèx”, anhỹro abakam mỳkam ga ne ga ajte ari kukràdjàkam amikràò aba? Ga

kukràdjâkam amikràò aba nhym me arým adjô'ã abenmã kum, “Metĩndjwýnh kajgo”, anhýro ba.

²⁴ Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwýnh kukwakam me ajã kabên jarên kum,

“Apýnh me bajtem ba djari ne me me ajaxwekôt Metĩndjwýnh japrý:.”

Nãm me ã me ajã me bakukãmãremã anen arým 'ã pi'òk no'òk ne. Ga me kukràdjâò abikênho aba nhym me arým ã me ajaxwe djô'ã Metĩndjwýnh japrýo ane.

²⁵ Me abê idjaer, mýj kadjy ne me me amy kà nhinhu rê. Bir, me aje amy kà rênh mar ne aje 'ã amim, “Arým ne Metĩndjwýnh ijo aminhõ”, anhýr kadjy. Djãm me bamy kà rênhkambit nhym arým me bajo aminhõ? Kati. Gu me baje ajte Metĩndjwýnh kukràdjâ marn kôt ar amijo babakam ne arým me bajo aminhõ. Nhym be, godja ga me kukràdjâkam ajaxwe jabej arým me amy kà rênh kajgo.

²⁶ Kam me my kà tãja, me bajtemja, godja me ta kute amikam katàt kukràdjâ marn kôt amijo ba jabej nhym Metĩndjwýnh arým meo aminhõ. Te me my kà tã nhym arým meo aminhõ.

²⁷ Kam, dja me my kà tãja, kubê me bajtemja arým me abê idjaermã ajaxwe jarê. Ta te kute Môjdjê kukràdjâ'ã pi'òk no'òk mar kêtka dja arým me amã ajaxwe jarê. Ta tu kute katàt kôt amijo bakam dja me amã arê. Me aje Metĩndjwýnh kukràdjâ'ã pi'òk no'òk mar kajgon amy kà rênh kajgon kukràdjâkam amikrà ar o aba. Nhym kam me ta arým me apumũn me amã ajaxwe jarê.

²⁸ Mýj xêjabê ne Metĩndjwýnh nhõ me jakumrêx? Djãm me kute amibên ne ajkwa kajgokam memã kum, “Ibê idjaer, ibê idjaer”, anhýrbit? Djã ne me kute amijo anhýrbit ne kam mrãmri mebê Metĩndjwýnh nhõ me jakumrêx? Kati. Djã ne me me my kà nhinhubit rê nhym kam arým me mrãmri kubê Metĩndjwýnh nhõ me jakumrêx? Kati.

²⁹ Me kute mrãmri kadjwýnhbê Metĩndjwýnh kabên mar ne kôt amijo babit. Me jabit ne mebê ò me jakumrêx. Me kute amikadjwýnhbê amim mýjja'ã karõ djâkam

kute Metĩndjwýnh Karõ mar ne kum amijã maja me jabê ne ò me jakumrêx.

Nhym be, me kute kukràdjâ 'ã no'òk mar kajgon me my kàbit rênhja me jabê ne ò me ja kêt. Me kute Metĩndjwýnh Karõ mar ne kum amijã maja djãm pykakam me ar baja gêdja memã mex jarê? Kati. Metĩndjwýnh dja memã mex jarê nhym arým mebê ò me jakumrêx.

3

Kute memã Metĩndjwýnh 'êxnhi kêt ne kabên kajgo kêt jarên.

¹ Nhym kam mýj kadjy dja mebê idjaer? Kam ajte mýj kadjy dja me me my kà nhinhu rê? Djãm mebê idjaer kute mýjja maro kute me bajtem jakrenh?

² Nà. Me kute mýjja maro kute me akrenh me:xi. Bir, me kute Metĩndjwýnh kabên mar. Metĩndjwýnh kute me kute katàt amijo ba'ã memã karòkôt amikabên'ã pi'òk no'òkja ne me kute mar ne o ba.

³ Me kwý kute amim Metĩndjwýnh kabên mar kêtka mýj gêdja kam kute? Djãm me kute kabên mar kêtka ne Metĩndjwýnh arým kabên kajgo?

⁴ Arkati. Dja te me kunĩ 'êxnhi kabên kajgo. Nhym be, Metĩndjwýnh ne kabên kajgo kêtkaumrêx. Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwýnhmã kabên kajgo kêtkaumrêx jarên kum,

“Dja me te ajã amim, ‘Kabên kajgo’, anen kam mrãmri akabênkaumrêxmã katorkaumrêx.”

Nãm me bakukãmãre ã Metĩndjwýnhmã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym me arým aben djô'ã arênho mõ:n arênho mõr tãmtã gu me bakamingrãnyredjwý baje arênh rã'ã. Mrãmri ne me arênhkaumrêx. Metĩndjwýnh kabên kajgo kêtkaumrêx.

Metĩndjwýnh me axwekam ngrykkam ne katàt.

⁵ Nhym be, pykakam me kajgo ta ren kabên kajgokam ren abenmã kum,

—Metĩndjwýnh ren gwaj bajaxwekam ngryk kêt. Ga, gwaj bajaxwekôt me kum Metĩndjwýnh kĩnhja pumũ. Me kute gwaj bajã, “Tãmwã ne axwe:. Ba ne ba imã me axwe kĩnh kêtkaumrêx. Ba dja ba atemã ne imã Metĩndjwýnhbit kĩnh”, ane. Be ga,

gwaj bajaxwe nhym me kum gwaj bakĩnh kêtja pumũ. Ne kam kôt kum Metĩndjwỳnh kĩnh. Gwaj bajaxwekôt me kum kĩnhkam Metĩndjwỳnh ren gwaj bakam kĩnh, ane. Me ta ren ã kabên kajgo jarênho ane.

⁶ Djãm mrãmri me kabên? Kati. Ne ren Metĩndjwỳnh gwaj bajaxwekam kĩnh ne ren kam gwaj bamã bajaxwe pãnh jarênh kêt. Ne ren apỳnh me ba djã kunĩkôtdjwỳ ren memã axwe pãnh jarênh kêt.

⁷ Nhym ren ajte me ta ajte kabên kajgokam memã kum,

—Metĩndjwỳnh ren ijêxnhĩkam ngryk kêt ne. Ga, ijêxnhĩkôt me kum Metĩndjwỳnh kĩnhja pumũ. Me kute ijã, “Tãmwã ne 'êxnhĩ. Djãm ba dja ba kôt ijêxnhĩ? Kati. Ba dja ba imã kôt ijêxnhĩ kĩnh kêt kumrêx. Metĩndjwỳnhbit dja ba imã kĩnhkumrêx”, ane. Be ga, ijêxnhĩ nhym me kum ikĩnh kêt ne kam kôt me kum Metĩndjwỳnh kĩnhja pumũ. Ijêxnhĩkôt me kum kĩnhkam ne ren ikam kĩnh ne ren imã ijaxwe jarênh kêt ne ijêxnhĩ pãnh ikanga kêt ne. Ne ren me kabên kajgokam ã ren memã ane.

⁸ Me'õ ar ta ne arĩk ijã,

—Paur memã kum, “Gwaj bajaxwe baba nhym gwaj bajaxwekôt arỳm mỳjja mex apôx”. Nãm ã memã anhỹro bao ane, ane. Kati. Nãm me arĩk ikabên kêt jarê. Ne ren mrãmri Metĩndjwỳnh me axwekam kĩnh bar ren ã memã ane. Nhym be, kati. Mrãmri me axwekam ngryk ne kute me kangakumrêx. Me kute ar ikabên kêt jarênh ja dja Metĩndjwỳnh pãnh me kanga. Kute me kangaja katãt, punu kêt, nhym Metĩndjwỳnhdjwỳ katãt.

Kute memã me kunĩ kupãnhã axwe jarênh.

Kar 17.30; Kô k 6.9; Gar 3.22; Xit 3.3

⁹ Mỳj dja gu me babê idjaer abenmã nê? Djãm gu me baje,

—Gu me ba ne gu me bamexo me bajtem jakre, anhỹrmã? Kati. Ba ibê Paur ne ba arỳm me kunĩ'ã,

—Mebê idjaermẽ me bajtemmẽ ne me kute aben pyrãk. Me kupãnhã axwe:n ta te: axwe kêt prãmje, ane.

* **3:19** Djãm pi'òk jarênh'ã ne me kute kukràdjã mar ne kôt kute amijo anhỹr ja jarênh Kati. Kute memã kum, “Kwãrĩk wãnh ajaxwe kêt”, anhỹr nhym me kôt kute ã amijo anhỹr ne axwe kêt mã. Ja'ã ne kute me kute mar ne kôt amijo anhỹr ja jarênh.

¹⁰ Me bakukãmãre kabên kôt ne ba me amã arê. Amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

“Djãm me'õ axwe kêt? Arkati. Me'õ axwe kêtja kêt kumrêx.

¹¹ Me'õ kute mar kêt kumrêx. Me'õ kute Metĩndjwỳnh jabej kêt kumrêx.

¹² Me ta amiprykôt binhirên ban kunĩ kupãnhã Metĩndjwỳnhbê punu:re. Djãm me'õ pydji ne àpênh mex? Arkati. Me'õ mex kêt kumrêx.”

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane.

¹³ Ne kam ajte memã kum,

“Me ajkwakam me kabên apôx ne kute mrãmri ne me kute arỳm pyka krã'ã kuprãr nhym kurũm mỳjja punu prôt pyrãk. Nãm me ã kabên punuo ane.

Me kute memã 'êxkôt ne me me noo bi-knoro ba.

Me kabên ne kute kangã djwakam tokry djãja pyrãk.

¹⁴ Me kute me ùn kume:x ne me kabên djã kume:x.”

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane.

¹⁵ Ne kam ajte memã kum,

“Nãm me amikrà kêt ne tu me paro ba.

¹⁶ Ne ari meo bikênho ba: nhym me me ô'ã tokry kume:x ne umar mex kêt kumrêx.

¹⁷ Mỳj dja me umar mex kadjy nê? Ja ne me kute mar kêt kumrêx.

¹⁸ Me kum Metĩndjwỳnh pyma kêt kumrêx.”

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane nhym me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym me aben djô'ã arênho mō:n arênho mōr tãmtã gu me bakamingrãnyredjwỳ baje arênh rã'ã. Mrãmri ne me arênhkumrêx. Me kupãnhã axwen ta te axwe kêt prãmje.

¹⁹ Be, mebê idjaermã ne Metĩndjwỳnh kukràdjã kunĩ jarê. Me kute kukràdjã maro baja, me jamã ne arê. Mỳj kadjy ne memã arê? Bir, me kute kukràdjã maro ban ta te kute kôt amijo anhỹrmã.* Ne kam kôt kute amijaxwemã katormã. Ja kadjy ne memã kukràdjã jarê. Kam dja me kunĩ ajte Metĩndjwỳnh me axwekam ngryk ma. Dja me amim,

—Metĩndjwỳnh ne ijaxwekam ngryk, ane. Tãm dja me arỳm kam kuma. Apỳnh me

ba dja kunĩ dja me ngryk markumrêx. Ja kadjy ne memã kukràdjà jarẽ. Tãm ne gu me baje arým mar.

²⁰ Kam djãm me kute kukràdjà mar ne kute kôt amijo anhÿro ba nhym Metĩndjwÿnh arým kute memã kum, “Be, ajaxwe kêt”, anhÿrmã? Kati. Nhym be, mÿj kadjy ne memã kukràdjà jarẽ? Bir, me kute amijaxwemã kator kadjy ne memã kukràdjà jarẽ.

Metĩndjwÿnh ta kute memã axwe kêt jarẽnhja'ã ujarẽnh.

Gar 2.16; Xit 3.5

²¹ Nhym be, jakam atemã me'õ kôt Metĩndjwÿnh kute memã axwe kêt jarẽnh nhym me arým kum mex ne. Djãm me kute Metĩndjwÿnh kukràdjà mar ne ta kute kôt amijo anhÿro ba nhym kôt kute memã axwe kêt jarẽnhmã? Kati. Atemã me'õ kôt ne kute memã axwe kêt jarẽnh. Amrêbê: kute Mõjdjemã kukràdjà jarẽnhkam Metĩndjwÿnh arým memã Kritu'ã ajarẽ. Kukwakam kabên jarẽnh djwÿnhdjwÿ ne me arým memã 'ã ajarẽ.

²² Me kute tu amim Jeju Kritu markumrêx kôt ne Metĩndjwÿnh kute memã axwe kêt jarẽnh nhym me arým kum mex ne. Me ï pÿnhkôt kwÿ kute tu amim Kritu markumrêxja nhym kute tu memã axwe kêt jarẽnh. Mÿkam?

Bir, me kunĩ ne me axweo kute aben pyrãk.

²³ Djãm me'õ ta mexo Metĩndjwÿnh mãnhkutã? Arkati. Me kunĩ kupãnhã axwe.

²⁴ Nhym kam tu memã axwe kêt jarẽ nhym me arým kum mex ne. Djã ne me kukràdjà maro ban kôt amijo anhÿro ba nhym pãnh arým memã axwe kêt jarẽ? Kati. Ta ne tu kum me kaprĩn ta memã arẽ. Kritu Jeju ta ne arým me axweo pãnh mex nhym kam kôt ta memã axwe kêt jarẽ nhym me arým kum mex ne.

²⁵ Metĩndjwÿnh ne amim Jeju dja nhym kam arým me axwe pãnh pĩte'y'ã wajêt nhym kamrô prôt nhym arým ty. Nhym kam me kute tu amim markumrêxja Metĩndjwÿnh arým me ja jaxwekam ngryk kêt. Be, ja kadjy ne pĩte'y'ã wajêt. Ne

mÿjja 'õdjwÿ kadjy ne Jeju pĩte'y'ã wajêt. Me kute Metĩndjwÿnh kute katàt meo baja mar kadjy. Kute katàt memã axweo pãnhkumrêx ja mar kadjy. Amrêbê: pĩte'y'ã jêt kêttri ne me axwe: nhym Metĩndjwÿnh ren mekam ngry:k ne ren me biknor tokry djakam me kumên kam ren arým katàt memã axweo pãnh kumrêx. Nhym be, kati. Nãm amijã ngryk nê:n tu me axwe maro akno. Djãm ã kute memã anhÿrkam katàt kute meo bakumrêx? Nà, mrãmri katàt.

²⁶ Mÿj ne me kam kuman kam Metĩndjwÿnh katàtja ma? Bir, jakam ne Metĩndjwÿnh Jejumã me axwe pãnh jarẽ nhym kam Jeju me pãnh tyn arým Metĩndjwÿnhmã me axweo pãnh. Nhym kam me arým Metĩndjwÿnh kute katàt memã o pãnhja man arým kum kato. Jeju kute me axweo pãnhjamã kato. Nhym kam me tu kute amim Jeju markumrêxja ne Metĩndjwÿnh arým katàt kute memã axwe kêt jarẽnhkumrêx.

²⁷ Djãm kam gwaj ba ne gwaj baje, —Metĩndjwÿnh kukràdjà kôt ne ba amijo anhÿro iba. Imexkumrêxja pumũ, anhÿrmã? Kati. Djãm gwaj bajõ bamex? Arkati. Nhym be, dja gwaj tu amim Jejubit markumrêx nhym Metĩndjwÿnh tu gwaj bamã axwe kêt jarẽ gwaj arým kum bamexkumrêx ne.

²⁸ Kam, djãm me kute Metĩndjwÿnh kukràdjà mar ne kute kôt amijo anhÿro ba nhym kam kute kôt memã axwe kêt jarẽnh? Kati. Atemã ne wã. Nhym be, me kute tu amim Jeju markumrêxbit. Kôtbit ne kute memã axwe kêt jarẽnh nhym me arým kum mexkumrêx.

²⁹ Djãm Metĩndjwÿnh kute mebê idjaerbito ba? Djãm kute me bajtemo ba kêt? Kati. Kute me bajtemdjwÿo ba.

³⁰ Mÿkam? Bir, Metĩndjwÿnh pydji:. Kam dja mebê idjaerbê me my nhinhu kà rênhja tu amim Jeju markumrêx nhym kôt arým memã axwe kêt jarẽ. Nhym me bajtembê me my kà tãjadjwÿ dja me ajte tãm. Dja me tu amim Jeju markumrêx nhym kôt arým me adjwÿnhdjwÿmã axwe kêt jarẽ.

³¹ Djãm gwaj baje tu amim Jeju markumrêxkam ne gwaj baje Metĩndjwÿnh kukràdjà kôt amijo anhÿrja kangamã? Kati. Nhym bê ne gwaj baje kukràdjà

kanga präm. Gwaj ba baje tu amim Jeju markumrëxkam ne gwaj baje kukràdjà kôt amijo anhÿr präm kumrëx.

4

*Kute Abraãomã axwe kêt jarënh'ã ujarënh.
Gar 3.6; Xij 2.23*

¹ Kam gwaj akubyn amijo tën me bakukãmãre Abraão'ã ujarënh ma. Mÿj ne ta amikam kuma? Djãm ta ne mex? Kati.

² Djãm Abraão kute amijo ba mex pãnh Metĩndjwÿnh kum axwe kêt jarë? Kati. Kute amijo ba mex pãnh kute kum axwe kêt jarënh kêt. Ren kute amijo ba mex pãnh ren kum axwe kêt jarë nhym ren amimexo àmra ar ba. Nhym be, kati. Metĩndjwÿnhmã ne amimexo àmra kêt.

³ Mÿkam? Bir, djãm Abraão ta axwe kêt? Kati. Metĩndjwÿnh ne tu kum axwe kêt jarë nhym me arÿm 'ã ajarë. Me bakukãmãre amrëbê: memã kum,

“Abraão ne tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrëx nhym 'ã amim,
'Be, nãm tu amim ikamnhĩxkumrëx ba kam ba tu kum axwe kêt jarë nhym arÿm imã mex.’ Nãm Metĩndjwÿnh ã Abraão'ã amim ane.”

Nãm me bakukãmãre ã Abraão'ã memã ane. Nãm tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrëx nhym ta tu kum axwe kêt jarë.

⁴ Be ga, me'õ me bënjadjwÿr'õmã àpênhja pumũ. Kute amim pi'òk kaprĩ kwÿ byr kadjy bënjadjwÿrmã apê. Nãm kadjy kum apê:n arÿm o ino re. Nhym kam bënjadjwÿr arÿm kum pi'òk kaprĩ ngã. Àpênh pãnh ne kum pi'òk kaprĩ ngã. Djãm kajgo got? Kati. Àpênh pãnh ne kum kungã.

⁵ Nhym be, djãm me kute amijo ba mex pãnh Metĩndjwÿnh kute memã axwe kêt jarënh? Kati. Me kute amijo ba mex pãnh kute memã axwe kêt jarënh kêt. Me tu kute amim Metĩndjwÿnhbit markumrëx nhym kôtbit arÿm kute memã axwe kêt jarënh. Metĩndjwÿnh kute me axwemã axwe kêt jarënh djwÿnh ta kute ã memã anhÿr nhym me arÿm kum mexkumrëx.

⁶ Me bakukãmãre Dawidjwÿ ne amrëbê: ja tãm jarë. Metĩndjwÿnh kute tu memã axwe kêt jarënh nhym me arÿm kum

mexkumrëx. Me ja ne me kĩnhkumrëx. Me kute kukràdjà kôt amijo ba mex pãnh ne Metĩndjwÿnh kute memã axwe kêt jarënh kêt. Tãm ne me bakukãmãre Dawi 'ã ajarë.

⁷ Nãm memã kum,

“Metĩndjwÿnh kute wãnh me axweo biknor ne me kam ngryk kêt ne kute me axweo bipdjur ja ne me kĩ:nhkumrëx.

⁸ Bënjadjwÿr djwÿnh kute tu memã axwe kêt jarënh ja ne me kĩnhti:re ne.”

Nãm me bakukãmãre Dawi ã memã ane nhym me aben djô'ã arënh mō:n arënh mōr tãmtã gu me bakamingrãnyre baje arënh rã'ã. Mrãmri ne arënhkumrëx. Mrãmri Metĩndjwÿnh kute tu memã axwe kêt jarënhkam ne me kĩnhkumrëx.

⁹ Djãm kute mebê idjaermãbit arënh? Djãm kute mebê idjaerbê me my kà rënh jamãbit arënh? Kati. Me bajtembê me my kà tãjadjwÿ.

Ga, Abraãodjwÿ ja ma. Abraão ne tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrëx nhym 'ã amim,

–Abraão ne tu amim ikamnhĩxkumrëx ba kam arÿm tu kum axwe kêt jarë, ane. Tãm ne gwaj arÿm kuma.

¹⁰ Mÿj ne kute kum axwe kêt jarënhkam kute? Djã ne kumrëx kum amimy nhinhu kà krãta nhym kam arÿm kum axwe kêt jarë? Kati. Kute amimy kà krã'yr kêttri ne kum axwe kêt jarë nhym arÿm kum mexkumrëx.

¹¹ Nhym kam Metĩndjwÿnh arÿm kum my kà krã'yr'ã kum karõ. Nhym kabënkôt arÿm amijo tën arÿm amimy kà krãtan kam arÿm amijã maro ba. Nãm mar kunikôt amim,

–Be, amrëbê ne ba tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrëx nhym arÿm tu imã ijaxwe kêt jarënhkumrëx. Ga, imy kà krã'yrja pumũ, anhÿro ba. Amrëbê kute my kà krã'yr kêttri ne Abraão tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrëx nhym arÿm tu kum axwe kêt jarënhkumrëx.

Nhym kam tũmrãm amimy kà krãtan arÿm ã amim anhÿro ba. ã amimy kà krã'yr'ã amim anhÿro ba. Mÿj kadjy ne kute my kà krã'yr kêttri kum axwe kêt jarë? Bir, me bajtem my kà tãja kunĩ kajmã'ã ne kum axwe kêt jarë. Abraãobê me kute amikajmã'ã Metĩndjwÿnh marja kunĩ nhingêt kadjy. Dja me tu amim

markumrêx nhym arÿm tu memã axwe kêt jarênhkumrêx.

¹² Abraãobê ne me my kà rênhja nhingêt. Djãm Abraãobê ne me my kà rênhbit nhingêt? Kati. Abraão kute amimy kà krã'yr kêtri kute tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêx. Nhym me kute Abraão kudjwa tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêxja me ajbit Abraãobê me ingêt.

¹³ Nhym ajtekam Metîndjwÿnh arÿm tu Abraãomê ô'ã tãmdjwÿ arkum ar kute meo aminhôn meo bamã arênhkumrêx ne arkum,

—Gamê adjô'ã atãmdjwÿmê dja gar apÿnh me ba djã kunîkôt meo aminhôn meo aba. Meo aminhôn meo aba kute mrãmri ne me tãmdjwÿ ingêt nhô nèkrêxo aminhôn o ba pyrãk. Nãm ã tu Abraãomê ô'ã tãmdjwÿmã kabên pydjïn arênhô ane. Djãm ar kute Môjdjê kukràdjã mar ne kôt kute amijo anhÿro ba pãnh kute arkum ar kute meo bamã arênh got? Kati. Nãm ar tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêx nhym arÿm tu arkum axwe kêt jarên kam arÿm kôt arkum kute meo bamã arê. Kabên pydjïn arê.

¹⁴ Ne ren memã me kute Môjdjê kukràdjã maro ba pãnh ren memã kute meo bamã arê nhym kam me ren kute Môjdjê kukràdjã maro ba nhibej ren amim Metîndjwÿnh kamnhîx kêt. Nhym kam ren kabênja jarênh kajgo. Nhym be, kati. Djãm me kute kukràdjã mar ne kôt kute amijo anhÿro ba pãnh memã me kute meo bamã arê? Kati. Ja pãnh kute memã me kute meo aminhôn jarênh kêt.

¹⁵ Me kute Môjdjê kukràdjãbit maro baja ne Metîndjwÿnh mekam ngrykbit. Mÿkam ne mekam ngrykbit? Bir, me kute kukràdjãkam amikràò ba prãm kam ne mekam ngrykbit. Nhym be, memã me kute Môjdjê kukràdjã jarênh kêt nhym me kute mar kêt jabit ne me kute kukràdjãkam amikrà kêt. Ren me arÿm memã arê nhym ren me arÿm kuma, kambit me kute kam amikrà. Nhym be, me kute mar kêt kam ne me kute kukràdjãkam amikrà kêt.

¹⁶ Kam, me kute tu amim markumrêxja ne Metîndjwÿnh memã me kute meo bamã arê. Mÿkam? Bir, dja Abraão djô'ã

tãmdjwÿ kunî tu amim markumrêx nhym Metîndjwÿnh ta arÿm tu kum me kaprî. Tu kum me kaprîkam gêdja arÿm mrãmri tãmdjwÿ kunîmã apÿnh me ba djãkam me ja nhôr kumrêx nhym me arÿm ar meo ba. Djãm mebê idjaer kute Môjdjê kukràdjã mar jabit dja meo ba? Kati. Me kute Abraão kudjwa tu amim Metîndjwÿnh markumrêxja kunî dja me meo ba. Mrãmri ne kute me ja kunîmã kute meo bamã arênhkumrêx. Abraãobê ne me bakunî nhingêt.

¹⁷ Metîndjwÿnh ne amrêbê: me bakukãmãre Abraãomã ja jarê. Kum me bakunî nhingêt jarê. Metîndjwÿnh kum,

“Apÿnh me ba djã krãptî:kam me jamã ne ba arÿm ajo me ingêt.”

Nãm ã Abraãomã ane. Nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhym me aben djô'ã arênhô mô:n arênhô môr tãmtã gu me bakamin-grãnyredjwÿ baje arênh rã'ã ne. Ga, mrãmri Abraão kubê me banhingêtkumrêxja pumû. Abraão kute tu amim kamnhîxkumrêxja ne arÿm Metîndjwÿnh nokrekam kubê me banhingêtkumrêx. Metîndjwÿnh ta ne kute akubyn me tyko tîn ne mÿjja kukãm 'ã ajarê. Mÿjja kator kêt rã'ã nhym memãbit kute kator prãm kêt pyrãk. Nhym be, Metîndjwÿnhmãbit arÿm mÿjja amirît nhym arÿm kukãm 'ã ajarê. Ga, mrãmri Abraão kubê me banhingêtkumrêxja pumû.

¹⁸ Ne ren atemã me'ô ne ren te amiwÿr kute meo aminhônja katorkam ama ne ren 'ã ukanga. Nhym be, kati. Nãm Abraão kute meo aminhômã tu amiwÿr kam amako tẽmkumrêx ne me kadjy tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêx. Ne kam arÿm meo aminhônkumrêx, arÿm kubê me ingêt. Kubê apÿnh me ba djã krãptîkam me ja nhingêt. Metîndjwÿnh kute kum anhÿr kôt. Kute kum, “Dja ã atãmdjwÿ krãptîo ane”, anhÿr kôt ne Abraão arÿm tu amiwÿr me kamnhîxkumrêx.

¹⁹ Nãm te amim,

—Arÿm Xaramê ar ibêngê:tte. Nã bãm te ar ikra'ô prã:mje. Mrãmri ar ije me tykkam kra prãm kêtja pyrãk, ane. Nãm te amim anen tu amim kamnhîxo tẽmkumrêx. Arÿm ne Abraão'ã amex krãptî: kubê 100 pyrãk.

²⁰ Djã ne Metĩndjwýnh kum kaběn jarě nhym we amim,

–Dja ijo anhÿr jabej. Nàr kon. Dja ijo anhÿr kêt jabej? ane. Kati. Nãm tu amim kamnhĩx tÿxkumrëxo tẽ. Ne kam o Metĩndjwýnhmã ra:x jarě.

²¹ Nãm amim,

–Djãm Metĩndjwýnh 'irere:k got? Mrãmri kute imã ikra jarěnh kôt dja imã ikra nhõrkumrëx, ane.

²² Kute ã amim anhÿrkam ne Metĩndjwýnh arÿm 'ã amim,

–Ba tu kum axwe kêt jarě nhym arÿm imã mex ne, ane.

²³ Djã ne Abraãobit man amim, “Ba tu kum axwe kêt jarě”, ane nhym me'ã pi'òk no'òk ne? Kati.

²⁴ Gwaj badjwÿ ne arÿm gwaj bama. Dja gwaj tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrëx nhym arÿm gwaj bamãdjwÿ axwe kêt jarě. Metĩndjwýnh kute akubyn gwaj banhõ Běnjadjwÿr djwýnh Jejuo tĩn djwýnh dja gwaj tu amim kamnhĩxkumrëx, tu amim markumrëx nhym arÿm gwaj bamãdjwÿ axwe kêt jarě gwaj kam arÿm kum bamex ne.

²⁵ Nãm me memã Jeju kanga nhym me arÿm kubĩ. Mÿj kadjy? Bir, kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy ne me Jeju kanga nhym me arÿm kubĩ. Kubĩ nhym arÿm akubyn o tĩn. Kute gwaj bamã axwe kêt jarěnh kadjy ne akubyn o tĩn.

5

Kritu tykkôt me umar mex ne kĩnh.

Mat 5.12; A Kô 4.8; Pir 1.28; Ped k 4.13

¹ Gwaj baje tu amim Jeju markumrëxkam ne Metĩndjwýnh arÿm gwaj bamã axwe kêt jarě. Kute gwaj bamã axwe kêt jarěnhkam arÿm gwaj bakam ngryk kêt ne. Běnjadjwÿr djwýnhbê Jeju Kritu gwaj bajaxwe pãnh tokrykam ne gwaj bakam ngryk kêt. Gwaj bakam ngryk kêt kam ne gwaj arÿm badjumar me:xkumrëx ne ar baba.

² Jejukôt ne Metĩndjwýnh arÿm kute gwaj ba mar. Gwaj tu amim Jeju markumrëx nhym arÿm kute gwaj bamarkumrëx. Gwaj kum amijarě nhym arÿm tu kum gwaj bakaprĩkumrëx.* Tu kum gwaj

bakaprĩkumrëx gwaj arÿm kôt badjãm tÿx. Dja gwaj ĩ Metĩndjwýnh mexkumrëx pumũ. Baje Metĩndjwýnh me:xkumrëx pumũnhkam amakbê gwaj bakĩnhkumrëx.

³ Ne kam te apÿnh gwaj badjumar punu, batokry djari gwaj bawÿr bõx gwaj bakĩnhkumrëx. Gwaj badjumar punu, batokry japõkmã bakĩnhkumrëx. Mÿkam? Bir, gwaj kam amim,

–Dja ba te itokryn mã Jeju kôt ar amijo iban 'ã idjukanga kêt.

⁴ Mã kôt ar amijo iba:n kam arÿm kum imexkumrëx. Kum imexkumrëx ne kam arÿm tu amiwÿr kamnhĩxkumrëx. Nã gwãm ã amim anen kuman arÿm bakĩnhkumrëx.

⁵ Baje omũnhkumrëxkam amakbê mÿj dja gwaj amikam kuman kôt batÿx. Bir, kum gwaj bajabê:. Nãm gwaj bamã Karõ jano nhym arÿm gwaj bamã arěho ba. Gwaj bamã,

–Ga, Metĩndjwýnh kum ajabê:ja pumũ, anhÿro ba. Ne kum gwaj bajabê:ja pĩne gwaj bamã o amirĩt mex gwaj arÿm amikam kuma. Ja ne gwaj kuman arÿm baje kam amakjakam batÿx. Baje Metĩndjwýnh pumũnhkumrëxkam amakjakam batÿx.

⁶ Amrëbê ne gwaj te: kum bamex prãmje ne mã: bajaxwe rã'ã ne nhym arÿm õ akati bõx nhym arÿm Kritu gwaj bapãnh ty. Metĩndjwýnh kute amrëbê tyk nhõ akati'ã kum karõ kôt ne akati wajêt nhym Kritu arÿm gwaj bapãnh ty. Gwaj ba ne gwaj bamã Metĩndjwýnh kĩnh kêt ne ar baba nhym arÿm gwaj bapãnh ty.

⁷ Djãm gwaj bajõ ne gwaj ren baje me'õ jaxwe pytãr kadjy ty? Kati. Djã ne gwaj ren bajõ baje me'õ kute katãt amijo baja pytãr kadjy ren batyk prãm? Kon. Gwaj baje me'õ djukaprĩ pytãr kadjy mrãmri ren batyk prãm jabej.

⁸ Nhym be, djãm gwaj ba ne gwaj katãt amijo baba nãr badjukaprĩ? Kati. Gwaj ba ne gwaj bajaxwe: nhym Kritu arÿm kute gwaj bapytãr kadjy ty. Nãm Metĩndjwýnh ã kum gwaj bajabêo amirĩto ane.

⁹ Kamrõ prõt ne tykja kam ne Metĩndjwýnh arÿm gwaj bamã axwe kêt

* **5:2** Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhym pãnh kum gwaj bakaprĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêt mã. Nhym be, ta ne tu kum gwaj bakaprĩ.

jarë gwaj arým kum bamex ne. Gwaj baje ja markam ne gwaj amim,

—Mrâmri ne Kritu kute Metîndjwýnh ngrykbê ipytâr mexkumrêx, ane.

¹⁰ Amrêbê ne gwaj Metîndjwýnho bakurê djwýnh nhym Kra arým ty. Ty nhym Metîndjwýnh arým gwaj bajo ôbikwa. Kute gwaj bajo ôbikwakam ne gwaj arým amim,

—Mrâmri dja amim ipytâr me:xkumrêx. Arým tyn akubyn tîn ne. Kam dja ipytâr mexkumrêx, ane.

¹¹ Djâm jabit? Kati. Ajte. Gwaj Metîndjwýnhkam bakî:nhkumrêx. Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu djâpênhkôt kam bakînhkumrêx. Kute gwaj bajaxweo pânhkôt bakî:nhkumrêx.

Me kute tu amim Kritu markumrêxja tîn.

Kô k 15.21

¹² Nhym be, Adão pydji me kukâm axwe nhym kam me kunî kudjwa arým axwen arým ty. Me kunî Adão kudjwa axwekam arým kunî ty.

¹³ Mýj ne me axwekam kute? Bir, Metîndjwýnh kute Môj djê mǎ kukrâdjâ jarênh nhym amû amidjô'ã kute memǎ arênh kêtri ne me arým pykakam axwe ar ba. Nhym be, djâm kute memǎ kukrâdjâ jarênh kêtri Metîndjwýnh kute memǎ kum, “Ajaxwe”, anhýr? Kati. Kute memǎ kukrâdjâ jarênh kêtri nhym me kute mar kêtri ne kute memǎ axwe jarênh kêt.

¹⁴ Nhym be, kute pidjô krên kêt kadjy kabên ja ne Adão arým kam axwe. Djâ ne me kunî Adão kôt ã axweo ane? Djâ ne me ã Metîndjwýnh kabênkam amikràò ane? Kati. Me te Metîndjwýnh kabênkam amikrà kêt ne arým axwe. Ne kam arým ty. Axwekam aben djô'ã ty: nhym kam arým Metîndjwýnh Môj djê mǎ kukrâdjâ jarê. Adão kumrêx axwe nhym me kunî kudjwa axwe. Nhym be, me'ôdjwý amrê môrmǎ ne atemǎ ne ukaprî. Jeju ne ukaprî.

¹⁵ Gwaj Adãomê Jeju Kritumê abenǎ ar maro nhý. Adão axwe nhym Jeju Kritu ukaprî. Adão pydji axwekam ne me krâptî: ty. Aben djô'ã ty. Nhym be, Jeju Kritu pydji tu kum me kaprî:kumrêxkam† ne arým amim me krâptî: pytà. Metîndjwýnh tu kum

me kaprî nhym Jeju Kritudjwý ukaprî ne arým me axwe krâptî: pytà.

¹⁶ Adão pydji axwekôt mýjja kator nhym be, Jeju djukaprîkôt mýjja kator. Apýnh mýjja kator. Adão pydji axwe kôt Metîndjwýnh arým kam ngryk ne pânh memǎ biknor jarê nhym me arým me biknor tokry djâkam akuno. Nhym be, te apýnh me axwe djâri krâptî nhym Metîndjwýnh kute memǎ Jeju nhôr kôt memǎ axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne.

¹⁷ Adão pydji axwekôt me kunî aben djô'ã ty. Nhym be, Metîndjwýnh tu kum me kaprî tu memǎ axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne. Kute memǎ axwe kêt jarênhkôt dja me tîn. Nǎm me Jejuo aminhõ nhym Metîndjwýnh arým kum me kaprî:kumrêx nhym me tîn. Adãokôt ne me ty. Nhym be, Jeju Kritu pydjikôt ne me tîn ne ar ba rǎ'ã: rǎ'ã ne.

¹⁸ Adão kute pidjô krênkôt axwe. Axweja pydji kôt ne Metîndjwýnh arým me kunîmǎ biknor jarê nhym me arým me biknor tokry djâkam akuno. Nhym be, Jeju Kritu me axwe pânh ty. Ja pydjikôt ne Metîndjwýnh arým memǎ axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne. Me kum axwe kêt kam me kunî arým Metîndjwýnh kôt tîn ne ar ba rǎ'ã: rǎ'ã ne.

¹⁹ Bir, me'ô pydji kute Metîndjwýnh kabên kangakam Metîndjwýnh arým me krâptîmǎ axwe jarê. Nhym be, me'ô pydji kute Metîndjwýnh kabên markumrêxkam dja Metîndjwýnh arým me krâptîmǎ axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne.

²⁰ Nhym ajtekam Metîndjwýnh arým memǎ Môj djê kukrâdjâ jarê. Apýnh me axwe djârio krâptî: kadjy ne memǎ kukrâdjâ jarê. Nhym be, te apýnh me axwe djâri krâptî: nhym ukaprî:. Me te mǎ axwe nhym mǎ ukaprî:. Ukaprîo amû amikamên arým ukaprî ra:x ne.

²¹ Mýj kadjy? Bir, me mǎ axwe:n te axwe kêt prǎmje. Ne kam arým me biknor tokry djâkam akuno. Nhym be, Metîndjwýnh tu kum me kaprî:kumrêx ne memǎ axwe kêt jarê ne kam arým meo ba. Meo ban memǎ tîn jangij nhym me kôt tîn ne ar ba rǎ'ã: rǎ'ã

† 5:15 Djâm me ta ne me axwe kêt nhym arým pânh kum me kaprî Kati. Me ta ne me te: axwe kêt mǎ nhym ta arým tu kum me kaprî.

ne. Nãm me tu amim me banhõ Bẽnjadwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu markumrêx ne kam arỳm Metĩndjwỳnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

6

*Me Kritumẽ ro'ã tyk ne akubyn tĩn.
A Kô 5.17; Gar 2.20; Kor 2.13*

¹ Te gwaj bajaxwe nhym Metĩndjwỳnh tu kum gwaj bakaprĩ. Djãm tu kum gwaj bakaprĩkam dja gwaj we abenmã kum,

—Gwaj mã bajaxwe ar baba rã'ã. Gêdja kam Metĩndjwỳnh tu kum gwaj bakaprĩ:kumrêx, ane? Djãm gwaj baje ã abenmã anhỹrmã?

² Arkati. Arỳm gwaj tu bajaxwe kangakumrêx. Baje mrãmri ne me tyk kute tu axwe kangakumrêx pyræk. Djãm kam gwaj bajaxwe rã'ãmã? Arkati.

³ Me kute ngômã gwaj bajangjênhja kunĩ gwaj amim,

—Ba Kritu Jejumẽ itypdji. Ne kam arỳm kute mrãmri ne Kritumẽ ro'ã ityk ne ijadjar pyræk. Nã gwãm ã amim ane. Djãm ar aje ja mar kêt?

⁴ Kam, me kute ngômã gwaj bajangjênhkam ne kute gwaj Kritumẽ ro'ã batyk ne bajadjar pyræk. Ga, Bãm mexo uma:n arỳm akubyn Krituo tĩnja pumũ. Gwaj badjwỳ baje mrãmri ne Kritumẽ ro'ã akubyn batĩn pyræk. Gwaj ã amimaro ane. Kam dja gwaj atemã amijo baba nyo amijo baban katåt amijo baba.

⁵ Godja gwaj kumẽ batipdjikam baje ro'ã batyk pyræk jabej dja gwaj kam kumẽ baje mrãmri ne ro'ã akubyn batĩn pyræk.

⁶ Bir, amrêbê ne gwaj ar bajaxwe: baba. Ne kam Jejumẽ batipdjin arỳm kute ro'ã pĩte'y'ã arỳm bajarij pyræk. Ne kute bajaxwe wãnh arij pyræk. Gwaj ã amimaro ane. Gwaj kam arỳm bamã bajaxwe prãm kêt. Arỳm gwaj Jejumẽ batypdji. Ne kam baje bajaxweo krã'yr mar mexkumrêx.

⁷ Ga, arỳm me tykkam me ajte axwe kêtja pumũ. Gwaj badjwỳ arỳm baje Jejumẽ ro'ã batyk pyræk ne bamã bajaxwe prãm kêt.

⁸ Godja gwaj baje ro'ã batyk pyræk mar jabej ne kam arỳm baje ro'ã akubyn batĩn pyræk jadjwỳ mar ar o baba. Tãm ne gwaj baje tu amim markumrêx.

⁹ Mỳkam? Bir, Kritu arỳm mrãmri akubyn tĩnkam ajte tyk'ỳr bõx prãm kêtikumrêx. Dja ajte tyk prãm kêtikumrêx. Tãm ne gwaj baje ajte markumrêx.

¹⁰ Mỳkam? Bir, tykkam ne arỳm gwaj bajaxwe pãnh tyk mãmdji. Nhym be, jakam ne akubyn tĩn ne ar ba. Metĩndjwỳnh kabên kõt ar amijo ba kadji tĩn ne ar ba.

*Me kute wãnh axwemã irerkumrêxmã.
Rô 8.4; Ep 4.17; Kor 3.5; Ped k 4.1*

¹¹ Tãm dja gar amijã aman amim,

—Badjwỳ ne ba ije me'õ tyk pyræk ne tu wãnh ijaxwemã inhirerkumrêx. Nhym be, jakam ije Metĩndjwỳnhkõt katåt ar amijo iba kadji ne ba ije me'õ tyk ne akubyn tĩn pyræk ne ar iba, ane. Dja gar ã amim ane. Gwaj banhõ Bẽnjadwỳr djwỳnhbê Jeju Kritumẽ batipdji kõt dja gar ã amim ane.

¹² Ba ar amã me'õ'ã ajarẽ gar ama. Me'õja ne õ bẽnjadwỳrmã àpênh ar ba ne kubê utĩ:n amim,

—Ba te ije bẽnjadwỳr kangan ikator ne ate ikrãn ityk djã kêt prãmje. Nhym ijã no tỳx ne mã ijãno djan idjapênh'ã inê ne, ane. Ar gadjwỳ ar aje me'õja pyræk ne te ajaxwe kêt prãmje ne ajaxwe rã'ã. Kwãrĩk wãnh ajte amã ajaxwe prãm kêt. Jakam akubyn kubê aminê gê ar anhõ ba kêt, ar anhĩ tyk prãmjao ba kêt.

¹³ Kwãrĩk wãnh kum adjapênhmã me axwe nhõ bẽnjadwỳrmã amijarênh kêt. Kwãrĩk wãnh kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djã jarênh kêt. Dja gar kõt ajaxwe. Kubê aminê. Nhym be, aje me'õ tyk ne akubyn tĩn pyræk dja gar Metĩndjwỳnhmã amijarê, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djã jarê. Ne kam arỳm kõt katåt amijo aba.

¹⁴ Amrêbê ne gar amim,

—Ba dja ba Mõjdjê kukràdjã man kõt amijo anhỹro iban arỳm kõt Metĩndjwỳnhmã ijaxwe kêt, anhỹro aban te kõt amijo anhỹr prãmje ne ajaxwe rã'ã. Nhym be, jakam ne gar amim,

—Metĩndjwỳnh djukaprĩtire ta ne tu ijo mex, anhỹro aban arỳm tu amim markumrêxo aba. Kam ar aje wãnh ijaxwemã anhírer kadji atỳx.

Me kute Metîndjwÿnho bÿnjadjwÿrn kum àpÿnhmã.

Kô k 7.22; Gar 5.1

¹⁵ Gwaj baje Môjdjê kukràdjà marn kôt amijo anhÿro babakôt Metîndjwÿnho kute gwaj bajo mex kêt. Nhym be, tu kum gwaj bakaprîkôt ta kute gwaj bajo mex. Djãm kam gwaj baje we amim,

—Ba gêt ijaxwe rã'ã. Tu kum ikaprîkam ba gêt ijaxwe rã'ã. Dja imã ijaxwe pãnh jarÿnh kêt, anhÿr ne kam kôt bajaxwe rã'amã? Kati.

¹⁶ Godja gar me axwe nhõ bÿnjadjwÿrmã kum,

—Ã. Ba amã apê ga arÿm ijo aba, anhÿr jabej gar arÿm kum adjàpÿnhkumrÿx. Ne kam arÿm ajaxwen kam ô'ã arÿm akuno, me biknor tokry djàkam akuno. Nhym be godja gar Metîndjwÿnho kum,

—Ba akabÿn kôt amã idjapÿnhkumrÿx, anhÿr jabej ne arÿm Metîndjwÿnho ar anhõ bÿnjadjwÿrkumrÿx jabej arÿm aje kabÿn marn kôt amijo anhÿro aba. Ne kam arÿm ô'ã ajaxwe kêt ne akatàt. Djãm ar aje ja mar kêt?

¹⁷ Nhym be, ba Metîndjwÿnho ar akam amikÿnh jarÿ. Gar amrÿbê me axwe nhõ bÿnjadjwÿrmã apê. Kum adjapÿnhri te katàt aje amijo abamã arerekre. Ne arÿm jakam mrãmri aje Metîndjwÿnho kabÿn markumrÿx. Me kute ar amã Metîndjwÿnho kabÿn jarÿnhja amã kÿnh. Ne kam mrãmri aje mar ne kôt amijo anhÿro abakumrÿx.

¹⁸ Ne kam arÿm ajaxwe kÿtmã atÿx ne arÿm akatàt. Abê Metîndjwÿnho nhõ àpÿnh ne arÿm kôt katàt ar amijo aba.

¹⁹ Ar ano rerekren ar ajamak mex kÿtkam ne ba tu pykakam me kukràdjà kôt ar amã ikabÿn jarÿ. Amrÿbê ne gar aje me axwe nhõ bÿnjadjwÿrmã adjapÿnh kadjy kum amijarÿ, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djà jarÿ. Aje amũ ajaxweo amikamÿnh kadjy kum amijarÿ nhym ar ajo ba. Gar kum apÿn te katàt amijo abamã arÿm arerekre. Nhym be, jakam dja gar Metîndjwÿnho ar anhõ bÿnjadjwÿr ne kum adjapÿnhkumrÿx. Ne kam aje katàt amijo abamã arÿm atÿx ne. Dja gar kum atÿx ne arÿm katàt amijo aban amũ kum amexo amikamÿnh mõi.

²⁰ Me axwe nhõ bÿnjadjwÿrmã adjapÿnhri Metîndjwÿnho kute ar ajo ba kÿtkumrÿx gar te katàt kôt amrãnh mex prãmje.

²¹ Jakam dja gar akubyn amijo tÿn amima. Kam amikam apijam ne. Amrÿbê ate ar abakam mÿj got gar me axwe nhõ bÿnjadjwÿrkam amim aby. Arkati. Ar ga ne gar ar mekôt aba kajgo. Me ate ar ba djô'ã ne me me biknor tokry djàkam akuno.

²² Nhym be, jakam ne Metîndjwÿnho arÿm me axwe nhõ bÿnjadjwÿrbê ar apytà gar kum adjapÿnh ar aban arÿm ô'ã amexkumrÿx. Ne amũ amexo amikamÿnh mõi kam ô'ã arÿm Metîndjwÿnhkôt atÿn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

²³ Tãm ne ja. Me axwe pãnh ne me arÿm me biknor tokry djàkam akuno. Nhym be, Metîndjwÿnho ne kute memã tÿn jangjÿnh nhym me arÿm kôt tÿn ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djãm me kute kum o pãnhkam kute memã angjÿnh? Kati. Me kute kum o pãnh kÿtkam tu kute memã angjÿnh. Me kute tu amim gwaj banhõ Bÿnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu markumrÿx nhym arÿm ta kum me kaprÿn kute memã kôt tÿn jangjÿnh.

7

Me kute Kritubit marn kôt amijo bamã kute arÿnh.

Rô 8.2; Gar 4.1; Ep 2.2; Kor 3.7

¹ Akmere, àpnhÿre ar, Metîndjwÿnho kute Môjdjê mã kukràdjà jarÿnh gar aje mar mexja, ar amã ne ba ikabÿn. Me tÿnri ne me kute kukràdjà mar ne kôt kute amijo anhÿro bamã. Nhym be, djãm me arÿm tykkam kute kôt amijo bamã? Kati. Arÿm me tykkam me kute kôt amijo ba kêt. Djãm ar aje ja mar kêt got?

² Ba ar amã arÿ. Me'õ nire arÿm mjÿnkam dja arek mjÿn'ã ngrà. Metîndjwÿnho kukràdjakôt arek mjÿn'ã ngrà. Mjÿn tÿnri 'ã ngrà. Godja mjÿn'ã ngrà kêt jabej arÿm Metîndjwÿnho kukràdjakam amikràn arÿm axwe. Nà, dja mjÿn tÿnri 'ã ngrà. Nhym be, arÿm kubê mjÿn tykkambit dja arÿm 'ã ngrà kêt.

³ Godja mjÿn tÿnri me'õdjwÿ'ÿr mõi jabej nhym me arÿm kum mjÿnkam axwe jarÿ. Arÿm ne me'õjao akÿ. Nhym be, godja mjÿn arÿm kubê ty nhym my 'õmÿ arkum aben

kĩnh kwārĩk wānh ar abenwỳr mō. Djā ne kam ar Metĩndjwỳnh kukràdjàkam amikrà? Kati. Arỳm mjèn kubê tykkam nhym ar kute abenwỳr mōrkam kute kukràdjàkam amikrà kêt. Me kute kum mjènkam axwe jarènh prām kêtumrēx. Tām dja gar ama.

⁴ Mjèn tykkam kukràdjàja mỳj'ā ne ba ar amā arē? Mỳj ne gar aje kam marmā? Bir, amrēbê ne gwaj Metĩndjwỳnhmā bamex kadjy Mōjdjê kukràdjà man kôt amijo anhỳro baba. Tām ne kute mrāmri ne gwaj bamjèn arỳm tyk pyrāk. Jakam ne gwaj baje kukràdjà kôt amijo baba prām kêt. Jakam arỳm Kritu tyn akubyn tĩn ne. Kritumē batipdjikam ne gwaj baje Mōjdjê kukràdjà marn kôt amijo anhỳro baba prām kêt. Kam Metĩndjwỳnhmā bamex kadjy gwaj Kritubit man kôt ar amijo baba. Ja'ā ne ba ar amā mjèn tykkam kukràdjà jarē. Kritu tyk ne akubyn tĩjamē batipdji kadjy ne gwaj Kritu man kôt ar amijo baba. Metĩndjwỳnhmā bamexkumrēx kadjy gwaj Kritu man kôt ar amijo baba.

⁵ Amrēbê gwaj ba baje amidjwỳnhbit o kĩnh prāmkan ne gwaj tu bajaxwe:. Me te Mōjdjê kukràdjào gwaj bajaxwe nêje gwaj bajakre gwaj bajamakkre kêt ne kam bajaxwe: ne. Metĩndjwỳnhkam bajaxwe: ne. Nhym bit kute me biknor tokry djàkam gwaj bamēnhmā.

⁶ Amrēbê ne gwaj baje te Mōjdjê kukràdjà marn te kôt amijo anhỳro baba. Ne amim,

—Dja ba Mōjdjê kukràdjà man kôt amijo anhỳro iban arỳm Metĩndjwỳnhmā ijaxwe kêt, anhỳro baba. Ne kam kôt te bajaxwe kêt prāmje.

Nhym be, jakam arỳm gwaj Kritumē batipdjikam baje ro'ā batyk pyrāk ne arỳm baje ajte Mōjdjê kukràdjà tũm'ā pi'òk no'òkja mar prām kêt. Djām gwaj baje ajte amim,

—Dja ba Mōjdjê kukràdjà man kôt amijo anhỳro iban arỳm Metĩndjwỳnhmā ijaxwe kêt, anhỳrmā? Kati. Gwaj baje amim anhỳr kêtumrēx. Jakam ne gwaj mỳjja ny man amim,

—Arỳm ne Metĩndjwỳnh Karō iwỳr bōx ne ijo ba. Ta ne kute Metĩndjwỳnhmā ijo mexo ba, anhỳro baba.

Dja me Mōjdjê kukràdjà man kôt amijaxwe ma.

Rô 3.20, 5.20

⁷ Metĩndjwỳnhmā gwaj bajaxwe kêt kadjy ne gwaj ajte Mōjdjê kukràdjà kôt amijo anhỳro baba kêt. Kam, djām gwaj we baje amim,

—Mōjdjê kukràdjà punu, anhỳr jabej? Arkati. Ne ba ren Mōjdjê kukràdjà mar kêt ne ren amijaxwemā ikator kêt ne ren ajte amijaxwe mar kêt. Ē, ren me Mōjdjê kukràdjào nêje ikukrà kêt, imā me'ō nhō mỳjja pro kĩnh ne amim 'ā karō kêt kadjy ren ikukrà kêt ba ren tu imā me'ō mỳjja pro kĩnh ne 'ā amim karōo iban kam ren kam amijaxwe ja mar kêt. Me kute nêje ikukrà kêt kam ne ba ren kam amijaxwe mar kêt.

⁸ Nhym be, kati. Arỳm ne me Mōjdjê kukràdjào nêje ikukrà. Ba kam arỳm amijaxwe ma. Ba kàjbê imā me'ō nhō mỳjja puro kĩnh nhym me Mōjdjê kukràdjào mā imā,

—Kwārĩk wānh amā me'ō mỳjja puro prāmje ar aba kêt, ane. Ba kam ba arỳm imā me'ō mỳjja pro kĩ:nh. Ne kam arỳm me'ō mỳjja puro prāmje ar iba. Ne arỳm imā apỳnh me'ō mỳjja puro kĩ:nh ne arỳm ijaxweo imōr me:x ne. Ne ren Mōjdjê kukràdjà kêt nhym ren me mar kêt nhym ren me axwe ren kute kajgo pyrāk. Kam ne ba ren badjwỳ ren amijaxwe mar kêt ne. Nhym be, kati. Arỳm ne ba kukràdjà man ajte kôt ijaxwe ma.

⁹ Amrēbê ije Mōjdjê kukràdjà mar kêt ri ne ba ate ikrān amim,

—Dja ba Metĩndjwỳnhkôt itĩn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, anhỳro iba. Ne kam kute itĩn pyrāk ne ar iba. Ne kam arỳm Mōjdjê kukràdjà man amim,

—Je, arỳm ijaxwe:. Ijaxwe pānh dja Metĩndjwỳnh arỳm ikangan me biknor tokry djàkam imē, ane. Ba kam arỳm ityk pyrāk.

¹⁰ Ba arĩk amim,

—Dja ba Mōjdjê kukràdjà mextire man kôt amijo anhỳro iban arỳm Metĩndjwỳnh kôt itĩn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Ne kam te ije kôt amijo anhỳrmān kam arỳm amim,

—Ijaxwe:. Dja Metĩndjwỳnh ikangan me biknor tokry djàkam imē. Nā bām ā amim

ane. Ne kam ije Môjdjê kukràdjà mextire markam amityk ma.

11 Mỳkam? Bir, ba ne ba amim ijêx ne aminoo aknon amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt amijo anhÿro iban Metĩndjwỳnh kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Nhym be, kati. Me kunĩ te kute kukràdjà marn kôt amijo anhÿr prãmje, ne kam kam amikràò ba. Badjwỳ ne ba kam amikràò iba. Ne kam aminoo aknon arĩk amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt amijo anhÿro iban arỳm Metĩndjwỳnh kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Nhym be, kati. Ije kukràdjàkam amikràkam dja Metĩndjwỳnh me biknor tokry djàkam imê.

12 Djãm kam Môjdjê kukràdjà punu? Kati. Mexkumrêx. Metĩndjwỳnh kukwakam ne Môjdjê kute memã kukràdjà jarênh. Môjdjê kute kam me axwe kêt kadjy me akre katàtkumrêx. Kukràdjà mexkumrêx.

13 Djãm Môjdjê kukràdjà mex kôt ije amijo anhÿr djò'ã ne ijaxwen me biknor tokry djàkam itêmmã? Arkati. Ba kukràdjà maro iban kam arỳm amijaxwemã ikaton amima. Ne kam te kukràdjà kôt amijo anen mã ijaxwen kam arỳm mã amim,

—Dja Metĩndjwỳnh ijaxwe pãnh me biknor tokry djàkam imê. Be, ijaxwe ne punu:re, anhÿro iba.

Ta te: axwe kêt prãmje mã axwe'ã kute amijarênh.

Gar 5.17

14 Metĩndjwỳnh Karõ ne Môjdjê kukràdjà jarê. Nhym be, jakam djê ne ba mã Metĩndjwỳnh Karõ ma? Kati. Imã ijaxwe prã:m ne te ijaxwe kêt prãmje.

15 Djãm imã mỳjja kĩnhja ne ba o iba? Kati. Imã mỳjja kĩnh kêtja ne ba o iba. Mỳkam ne ba o iba? Kon. Ije mar kêt.

16 Imã mỳjja kĩnh kêtò ibakam ba arỳm amim,

—Mrãmri, Môjdjê kukràdjà mexkumrêx, ane.

17 Djãm kam ba ne ba o iba, imã mỳjja kĩnh kêtjao iba? Kati. Ikadjwỳnhbê ijaxwe ja ne 'ã imã apnên ijo ba.

18 Djãm imex got? Ije amidjwỳnhbito kĩnh prãmkam djãm imex got? Ije mỳjja mexo iba kadjy te imã mỳjja mexbit kĩnh. Kam, ije

mỳjja mexbito iba kadjy mỳj dja ba amijon? Kon. Ije amikam mar kêtikumrêx.

19 Imã mỳjja mex kĩnhja djãm tãm ne ba o iba? Kati. Imã ijaxwe kĩnh kêtja ijaxwe ja ne ba o iba. Te imã ijaxwe kĩnh kêt mã o iba.

20 Kam, imã ijaxwe kĩnh kêtjao ibakam djãm ba ne ba o iba? Kati. Ikadjwỳnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe'ã imã apnên ijo ba.

21 Kam, djã ne ba mrãmri mỳjja mexo ibakumrêx? Kati. Bit ije mỳjja mexo iba kunĩkôt ne ba mã mỳjja punu o iba.

22 Ba ne ba imã Metĩndjwỳnh kukràdjà kĩnh.

23 Nhym be, ikadjwỳnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe'ã imã apnê. Ba amim, “Ba on imexbit”, ane. Ne kam mã ijaxwen te ijaxwe kêt prãmje. Ije mỳjja mexo iba prãm kunĩkôt mã ijaxwe.

24 Ba amim,

—ÿ, watĩre. Ikadjwỳnhbê ijaxwe ja ne ijaxwemã ingrêk prãm ba arỳm me biknor tokry djàkam itêmmã. Mỳj me'õ dja ikadjwỳnhbê ijaxwe jabê ipytã? Nã bãm ã amim ane.

25 Bir, gwaj banhõ Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu dja ikadjwỳnhbê ijaxwebê ipytã. Ba kam mã Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarê. Tãm ne ja.

Ba kam mã amim,

—Ba on Metĩndjwỳnh kabên kôtbit amijo iba, ane. Nhym be, ikadjwỳnhbê ijaxwe mã kute ijo ba prãmikumrêx. Tãm ne ja.

8

Me kute Metĩndjwỳnh Karõ marja tĩn.

1 Kritu Jejumê gwaj batipdji nhym arỳm kute gwaj bakadjwỳnhbê bajaxweo apêxmã. Kam, Metĩndjwỳnh kute gwaj bamã bajaxwe pãnh jarênh kêt gwaj me biknor tokry djàkam babiknor kêtikumrêx. Baje amidjwỳnhbito kĩnh kadjy bajaxweo baba kêtja, baje Metĩndjwỳnh Karõ kôt amijo babaja, gwaj ba dja gwaj me biknor tokry djàkam babiknor kêtikumrêx.

2 Mỳkam? Bir, gwaj mã bajaxwekam arỳm me biknor tokry djàkam batêmmã. Nhym be, gwaj arỳm tu amim Kritu Jeju markumrêx nhym Metĩndjwỳnh Karõ gwaj babê bajaxwe kurên kubê gwaj bamã tỳx jadjà gwaj kam arỳm katàt amijo baba

kadjy batÿx. Ne kam babiknor kêt-kumrêx ne Metîndjwÿnhkôt batîn ne ar baba râ'ã: râ'ã ne.

³ Bir, gwaj baje amidjwÿnhbito kÿnh kadjy bajaxweo babakam ne gwaj te: katât baje amijo baba prãmje ne te baje Môjdjê kukràdjà mar ne te kôt baje amijo baba mexmã. Nhyam kam Metîndjwÿnh pykamã ta Kra pydji jano nhyam ta amijo kute me axwe nhÿ pyræk ne ar ba. Nãm aminhÿ tã pÿte'y'ã wajêt nhyam Metîndjwÿnh arÿm gwaj bamã tÿx jadjà. Katât baje amijo baba kadjy arÿm gwaj bamã tÿx jadjà nhyam gwaj bajaxweja arÿm gwaj bamã rerekren ajte kute gwaj bajo ba kêt.

⁴ Dja gwaj amidjwÿnhbito kÿnh kêt ne bajaxweo baba kêt ne Metîndjwÿnh Karõ man kôt ar amijo baba. Nhyam kam arÿm gwaj bamã tÿx jadjà. Gwaj bajaxwe kêt kadjy bamã tÿx jadjà. Gwaj kam arÿm kum bajaxwe kêt ne katât ar amijo baba. Ne kam arÿm tu Môjdjê kukràdjà kôt katât ar amijo baba.

Me ta kute amidjwÿnhbito kÿnh.

Gar 5.16

⁵ Bir, me ta kute amidjwÿnhbito kÿnhja ne me kum axwe mar prãm. Nhyam be, me kute Metîndjwÿnh Karõ kôt amijo baja ne me kum Karõ mar prãm.

⁶ Nhyam me mã kum axwe mar prãm ja dja me me biknor tokry djækam akuno. Nhyam be, me kum Karõ mar prãm dja me Metîndjwÿnhkôt tÿn ne ar ba râ'ã: râ'ã ne umar mexkumrêx.

⁷ Mÿkam ne me mã: kum axwe mar prãm akuno? Bir, me kum Metîndjwÿnh kurêkam. Me ja ne me kute Metîndjwÿnh kukràdjà kôt amijo ba prãm kêt. Nãm me te: kôt amijo ane.

⁸ Me ja, me kute amidjwÿnhbito kÿnh kadjy axweo ba prãmja ne me te kute Metîndjwÿnh kÿnhmã.

Me kum Metîndjwÿnh Karõ mar prãm'ã ujarênh.

Dju r 7.38

⁹ Nhyam be, djãm ar ga ne gar amã ajaxwe maro aba prãm? Kati. Ar ga ne gar amã Karõ mar prãm. Mrãmri ar akam Metîndjwÿnh Karõ ÿrkumrêx jabej ar amã Karõ mar prãm. Nhyam be, me'ökam Kritu

Karõ ÿr kêtja Metîndjwÿnh kute o aminhõ kêt-kumrêx.

¹⁰ Nhyam be, mrãmri Kritu ar akam ÿrkumrêx jabej ar anhÿbit dja ty. Me axwe djô'ã me batyjkjakam dja ar anhÿbit ty. Nhyam be, Metîndjwÿnh kute ar amã axwe kêt jarênh nhyam Karõ kute ar ajo bakam dja gar kôt atÿn ne ar aba râ'ã: râ'ã ne.

¹¹ Nhyam kam Metîndjwÿnh arÿm Karõ akubyn Jejuo tÿn. Karõ ja ar akam ÿr jabej dja ar gadjwÿ ar ajo tÿn. Krituo tÿn djwÿnh ar ajo tÿn. Dja gar te arÿm ty nhyam akubyn ar gadjwÿ ar ajo tÿn. Ar akam Karõ ÿr jao akubyn ar ajo tÿn.

¹² Kam, djãm gwaj baje amidjwÿnhbito kÿnh kadjy mã bajaxweo babamã? Kati.

¹³ Dja gar arek ajaxweo aban arÿm akuno. Me biknor tokry djækam akuno. Nhyam be, dja gar apÿnh ajaxwe krãta. Aparo ajaxwe'ÿr amrãnh, anhkrao aje ajaxwe nhipêx, anoo aje ajaxwe pumÿnh, adjumar djækam aje ajaxwe mar, ajajkwao aje mÿjja punu jarênh ajaxweja kunÿ krãta kute mrãmri ne me kute mÿjja bÿnkam arÿm àpênh krã'ÿr pyræk. Dja gar Metîndjwÿnh Karõ maro ajaxwe krãtan arÿm Metîndjwÿnhkôt atÿn ne ar aba râ'ã: râ'ã ne.

¹⁴ Mÿkam? Bir, me kute Metîndjwÿnh Karõ maro ba nhyam kute meo baja ne me mrãmri kubê Metîndjwÿnh krakumrêx.

¹⁵ Karõ kute ar ajo bakam djãm Metîndjwÿnh ar ajo õ àpênh kajgon kum ar akurên ar ajo ajkê gar amã uma: ar aba? Kati. Karõ kute ar ajo bakam Metîndjwÿnh arÿm ar ajo krakumrêx gar amã kÿnhkumrêx. Ne kam kum, "Djÿnwã", ane. Mebê idjaer kabênkôt ne me kum, "Aba", ane. Nhyam be, me bakabênkôt ne gwaj kum, "Djÿnwã", ane.

¹⁶ Metîndjwÿnh Karõ ta ne gwaj bakad-jwÿnhbê gwaj bamã,

–Be, omÿ. Mrãmri abê Metîndjwÿnh krakumrêxja pumÿ, anhÿro ba. Kam, gwaj babê Metîndjwÿnh krakumrêx. Tãm ne gwaj baje markumrêx.

¹⁷ Arÿm gwaj babê krakam dja gwaj arÿm Metîndjwÿnh nhõ mÿjjao aminhõ. Kritumê ro'ã dja gwaj õ mÿjjao aminhõn ar o baba. Kôt batokry jabej o aminhõ. Kritukôt

mrãmri batokry jabej dja gwaj ò mỳjjaò aminhõn arỳm ro'ã bame:xkumrêx.

*Me kute amimexkumrêx kam amak.
Dju r 17.22; A Kô 4.17; Kor 3.4*

¹⁸ Bir, mỳj dja gwaj batokry jakam kuma? Bir, 'ã dja gwaj amim,

—Jakam ba itokry ne kute itokry rax pyræk. Nhym be, dja ba ì Kritumê ro'ã ime:xkumrêx nhym me kunì arỳm ipumũ. Dja ba kam ikĩnh. Ne ikĩnhkam ajbir itokry ja mar kêt, ane. Gwaj ã batokry'ã amim ane.

¹⁹ Dja gwaj babê Metĩndjwỳnh krakõt bakato. Dja amrê ò akati bõx gwaj kam arỳm bakato. Djãm kam dja gwaj bapunu: got? Kati. Dja gwaj kam bame:xkumrêx. Mỳjja kunì Metĩndjwỳnh kute ipêx ja ne amiwỳr gwaj bakatorkam ama:. Mrymê bàmê pykamê mỳjja kunì amiwỳr gwaj bakatorkam ama:.

²⁰ Mỳkam ne amiwỳr gwaj bakam ama:? Bir, Metĩndjwỳnh kute mỳjja kunì nhipêx ja ne amrêbê amijo ajkên arỳm punu. Pykakam 'ê kumex ne mỳjja djàkrê kumex kato. Djãm mỳjja ta ne amijo ajkê? Kati. Metĩndjwỳnh kabênkõt ne ã mỳjja amijo bikênho ane. Nhym be, ajmãkam dja mỳjja kunì mexkumrêx. Mỳjja kunì amiwỳr amimexkam ama:.

²¹ Mỳkam? Bir, jakam ne mỳjja punu prãm, kà rerek prãm, kro prãm, apòk prãm. Nhym be, mỳjja kute amijo mexkam dja punu prãm kêt, kà rerek prãm kêt, kro prãm kêt, apòk prãm kêtumrêx. Gwaj babê Metĩndjwỳnh kramê ro'ã dja mỳjja me:xkumrêx ne kĩ:nhkumrêx. Dja ì gwaj babê Metĩndjwỳnh kra amirĩt. Ne kam bamexkumrêx ne bakĩnhkumrêx. Nhym kam me baro'ã mỳjja kunìdjwỳ mexkumrêx. Kam ne mỳjja kunì amiwỳr amimexkam ama:.

²² Jakam ne mỳjja kunì: tokry pymaje kangãngã. Kute mrãmri ne me nire kra àn tokry pymaje kangãngã pyræk ne kute kra bixadjwỳrkam ama:k pyræk. Amrêbê: ne mỳjja kangãngã jakam kangãngã rã'ã ne.

²³ Gwaj badjwỳ ne gwaj banhĩ nykam ama:. Gwaj badjwỳ baje arỳm amijã Metĩndjwỳnh Karõ kakinhja ne gwaj banhĩ nykam ama:. Dja gwaj babê Metĩndjwỳnh krakumrêx amirĩt. Nhym akubyn bõxkam

dja gwaj bamã banhĩ ny ngã. Dja gwaj banhĩ nyja rerek prãm kêt ne apêx prãm kêt ne ny rã'ã. Banhĩ nykam amakbê bakangãngã. Banhĩja punu prãmkam batokry pymaje bakangãngã.

²⁴ Gwaj amiwỳr banhĩ ny kam ama: nhym arỳm Metĩndjwỳnh amim gwaj bapytà. Nhym be, djãm arỳm ne gwaj banhĩ nyja pumũ? Kati. Gwaj ren arỳm banhĩ ny pumũn ren amiwỳr kam amak kêtumrêx ne ren ate bakrãn ar baba.

²⁵ Nhym be, kati. Kute gwaj bamã banhĩ ny jadjàr kêttri ne gwaj amiwỳr kam ama:n kam akrànãmã amiwỳr amãr 'iry.

²⁶ Gwaj banhĩ nykam amakbê Metĩndjwỳnh Karõ kum gwaj bakaprĩ:. Gwaj bakaprĩn barerekrekam ne Karõ kum gwaj bakaprĩ:. Ne Metĩndjwỳnhmã gwaj bajo a'u:w. Gwaj bakaprĩn barerekrekam dja gwaj amim,

—Mỳj dja ba ikaprĩkam Metĩndjwỳnhmã ikabên jarênh on? anen te baje Metĩndjwỳnhmã amijarênhmã. Nhym kam Karõ kute pykakam gwaj bajo ba arỳm gwaj bama. Gwaj baman arỳm kum gwaj bakaprĩ:. Kum gwaj bakaprĩn arỳm amũ kàjkwakam Metĩndjwỳnhmã gwaj bajo a'u:w. Djãm gwaj bakabênkam ne gwaj bajo a'uw? Kati. Ta kabên mar kêtumkam. Kum gwaj bakaprĩ:kam ne kabêno kangãngã gwaj bajo a'u:w. Nãm ã Karõ amybỳm amũ kàjkwakam Metĩndjwỳnhmã gwaj bajo à'wỳro ane.

²⁷ Metĩndjwỳnh ne kute me kunì djumar djàkam me kabên mar mexkumrêx ne kam arỳm kute prĩne Karõ kabên mar mex. Karõ ta ne arỳm kute gwaj bajã Metĩndjwỳnh kabên mar. Kute gwaj bajã amim karõkam kabên ja kute mar ne kabên kõt kute kum gwaj bajo à'wỳr. Jeju kute arỳm gwaj bajo ò me ja, Karõ kute Metĩndjwỳnhmã gwaj bajo à'wỳr. Metĩndjwỳnh kabên kõt kute kum gwaj bajo à'wỳr. Nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm kute prĩne kabên mar mex.

*Kra mex kõt me mex.
Rô 8.37; Pìr 1.12; Ped k 5.10*

²⁸ Be, nhym apỳnh mỳjja kute gwaj bajo baja. Mỳjja kunìkõt. Apỳnh gwaj bakaprĩ djari nàr apỳnh gwaj bakĩnh djari kute gwaj bajo baja. O ne Metĩndjwỳnh amim gwaj bajo mexo tẽ. Gwaj bamã abêja ne gwaj

bajo mexo tē. Metĩndjwýnh ne amrēbê: gwaj bakukām amim gwaj bajā karōn arým kōt amiwýr gwaj bajuw ne ar gwaj bajo ba. Ne kam arým apýnh mýjjao gwaj bajo mexo tē. Ja ne gwaj arým baje mar.

²⁹ Mýj kadjy ne gwaj bajo mexo tē? Bir, Kra mex kōt gwaj bamex kadjy. Mýjja kunī kētri ne kute me kukām ō me ja kunī mar ne arým amijo me utā. Kra mex kōt kute meo mex kadjy ne amijo me utā. Krakōt kute ō me ja kunīo mexo tēm kam ne kute mrāmri ne me kra kutewa apōx nhym kōt aben nHITEPĀ kamy kunī apōx pyrāk. Kra kute kamy krāptī:mā wa kadjy ne Kra mex kōt gwaj bajo mexo tē.

³⁰ Kute amijo me utār ja ne amiwýr me ku'uw ne meo ba. Kute amiwýr me 'wýr ja ne memā axwe kēt jarē nhym me arým kum mex ne. Kute memā axwe kēt jarēnh ja dja meo me:xkumrēx. Nhym me arým kàjkwakam Kra mex kōt mrāmri me:xkumrēx. Dja gwaj kàjkwakam kōt arým bame:xkumrēx.

Metĩndjwýnh kum me abē ne me'ā ukanga kēt.

³¹ Metĩndjwýnh arým gwaj bamā axwe kēt jarē. Ne kam dja ĩ Kra kōt prīne gwaj bajo mex. Kam, djām me'ō kute Metĩndjwýnh bē gwaj bajo akēx gwaj kōt bajaxwemā? Kati. Metĩndjwýnh ā kum gwaj bajabēo anhýrkam dja me'ō kubē gwaj bajo akēx kētkumrēx.

³² Nām amijā Kra djwýnh pydji nē kēt ne gwaj bakunī kadjy kanga nhym arým gwaj bapānh ty. Djām kute gwaj bakadjy Kra kangakam kute gwaj babē mýjja mex'ō nēmā? Arkati. Kute gwaj bamā mýjja mex kunī nhōrmā.

³³ Mýj me'ō dja gwaj bamā axwe jarē? Kati. Metĩndjwýnh kute amijo gwaj bapytārja dja gwaj bamā axwe jarēnh kēt. Ta ne arým gwaj bamā axwe kēt jarē gwaj arým kum bamex ne. Kam dja te me'ō kute gwaj bamā axwe jarēnhmā.

³⁴ Mýj me'ō dja gwaj bamā me biknor tokry djākam babiknormā arē? Kati. Kritu Jeju ne tyn akubyn tīn ne ajte Metĩndjwýnh djubōk'ānh nhý. Metĩndjwýnh djubōk'ānh nhýn ajte gwaj banēje kum kabēno nhý. Kam dja te me'ō kute gwaj bamā babinormā arēnhmā.

³⁵ Kritu kum gwaj bajabê:

Dja te me'ō gwaj bajo ajkē nhym Kritu kum gwaj bajabê rā'ā:n gwaj bajo ba rā'ā: ne.

Dja te apýnh gwaj bakaprī djāri ajte gwaj bajo ba nhym Kritu kum gwaj bajabê rā'ā.

Dja te apýnh mýjja týx ajte gwaj bajo ba.

Dja te me ajte kum gwaj bakurê. Kritumā badjāpēnhkam te kum gwaj bakurê.

Dja te ajte gwaj bamā prā:m.

Dja te ajte gwaj bakā kētkam bamā kry:.

Dja te apýnh mýjja puma ajte gwaj bajā apōx.

Dja me ajte te kàxo gwaj bapa. Nhym Kritu mā: kum gwaj bajabê rā'ā:n gwaj bajo ba rā'ā: ne.

³⁶ Apýnh gwaj bakaprī djāri kute gwaj bajo ba kōt ne me bakukāmāre amrēbê: Metĩndjwýnhmā amijārēn kum,

“Be, amā ar idjāpēnhkam ne me kute ar ibīn pyrāk. Myt kunīkōt ne me kute ar ibīn pyrāk. Nām me ar ijo mrykī'ātomti pyrāk ne kum ar ibīn prām.”

Nām ā me bakukāmāre Metĩndjwýnhmā anen arým 'ā pi'ōk no'ōk ne. Kam gwaj badjwý bakamingrānyre dja gwaj mrāmri mekōt ā apýnh bakaprī djāri maro ane. Jenumā badjāpēnhkam ā apýnh bakaprī djāri maro ane.

³⁷ Jeju ne gwaj bajā ukanga kēt ne kum gwaj bajabê rā'ā:. Kam te apýnh mýjja pymaja gwaj bajo ba gwaj amim Jeju mar týx ne arým kubē amijo akēx kētkumrēx.

³⁸ Djām gwaj batykkam kum gwaj bajabê kēt ne gwaj bajā ukangamā? Kati.

Nār, djām gwaj batīn ne ar babakam kum gwaj bajabê kēt ne gwaj bajā ukangamā? Kati.

Nār, djām kadjy mrānh djwýnh 'ō kute gwaj bajo bikēnh nhym kum gwaj bajabê kēt ne gwaj bajā ukangamā? Kati.

Nār, djām me karō punu,

nār djām jakam apýnh mýjja apōx,

nār djām amrē apýnh mýjja apōx mōr,

nār djām apýnh mýjja 'itýx gwaj bajo bikēnh nhym kum gwaj bajabê kēt ne gwaj bajā ukangamā? Kati.

³⁹ Nār, djām kàjkwakam kurūm mýjja apōx, nār djām pyka krakri mýjja apōx,

nàr djâm Metĩndjwỳnh kute amũ apỳnh mỳjja kunĩ nhipêx'õ kute gwaj bajo bikênh nhym kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Arkati.

Apỳnh mỳjja pyma te gwaj bajo ajkê nhym Metĩndjwỳnh kum gwaj bajabê:n gwaj bajo ba rã'ã.

Nãm ã kum gwaj bajabêo ane. Gwaj baje Kritu Jejuo banhõ Bēnjadjwỳr djwỳnhkõt ã kum gwaj bajabêo ane. Tãm ne ba tu amim markumrêx.

9

Metĩndjwỳnh ta kute amijo me utàr.

¹⁻² Djâm gwaj baje Mõjdjê kukràdjã mar ne kõt baje amijo babakam ne Metĩndjwỳnh kute gwaj bamã axwe kêt jarênh gwaj arỳm kum bamex ne? Kati. Nã gwãm tu amim Jeju markumrêx nhym arỳm gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arỳm kum bamex ne. Nhym be, inhõ me wỳnh, inhõbikwabê mebê idjaer djâm me kute tu amim Jeju markumrêx? Kati. Me kute amim Jeju mar kêt. Nãm me amim,

—Ba Mõjdjê kukràdjã man kõt ar amijo iba nhym Metĩndjwỳnh arỳm imã ijaxwe kêt jarê ba arỳm kum imex, ane. Me kute amim Jeju mar kêt kam dja Metĩndjwỳnh arỳm pãnh me kanga. Kam ne ba ikadjwỳnhbê ikaprĩn iban imỳr rã'ã: ne. Kritu kõt ne ba katàt ikaprĩ'ã ar amã amijarênhkumrêx. Metĩndjwỳnh Karõ ta ne ajte idjumar djã kadjwỳnhbê imã,

—Mrãmri 'ã ajêx kêtumrêx, ane. Mrãmri ikaprĩkumrêx.

³ Inhõ me wỳnh, inhõbikwabê mebê idjaer ne me kute amim Jeju mar kêt. Ba ren me kadjy Metĩndjwỳnhmã kum,

—Kwãrĩk wãnh mebê idjaer kanga kêt. Ba dja ga me pãnh ikanga, ane. Nhym ren me kam arỳm tu amim Jeju Kritu markumrêx ba ren arỳm ã Metĩndjwỳnhmã ane. Nhym be, kati. Me kute amim Jeju mar kêt. Kam ne ba mekam ikaprĩ:re.

⁴ Mebê idjaerkumrêx. Metĩndjwỳnh ne amrêbê meo kra nhym Metĩndjwỳnh rax djõ'ã me ra:x. Ne kam ajmã kuten amim Jeju mar kêt ba arỳm mekam ikaprĩre ne. Metĩndjwỳnhmê ne me kute aktã abenmã amijarênh mãmджи nhym arỳm memã kum,

—Ba dja ba me ajo djuw mex rã'ã: rã'ã ne, ane. Ne arỳm memã Mõjdjê kukràdjã jarê nhym me o ba. Ne kukràdjã kõt kum apê ne kum amijarênh ba. Nhym kute memã mỳjja jarênh mãmджи. Me kukãm apỳnh mỳjja mex apõxmã kute memã arênh mãmджи. Nhym me ajmã ne Jeju mar kêt ne ar ba. Ba kam mekam ikaprĩre ne.

⁵ Me bakukãmãre ne me me babê idjaer kukãmãrekumrêx nhym Jeju Kritu arỳm mekam amijo ã ne kato. Kubê ne apỳnh me ba djã kunĩkõt me kunĩ, mỳjja kunĩ Tĩndjwỳnh. Pydji ne me:xkumrêx ne ra:x. Mex ne rax rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. Jeju Kritu me ibê idjaer kurũm kato nhym kam me ajmã ne Jeju mar kêt ne ba. Ba kam mekam ikaprĩ:re ne imã me kaprĩ:kumrêx.

⁶ Metĩndjwỳnh kute mebê idjaero kran kute memã, “Me abê ikra”, anhyrkam ne me kwỳ arỳm kanga. Me kwỳ kute kangakam djãm arỳm kam Metĩndjwỳnh kabên kajgo? Kati. Metĩndjwỳnh kabênkõt me kwỳbê Metĩndjwỳnh krakumrêx. Djãm mebê idjaer kunĩ ne Metĩndjwỳnh kute meo kra? Kati. Me kwỳbit.

⁷ Nàr, djãm Abraão djõ'ã me ar ba kunĩ ne Metĩndjwỳnh kute memã,

—Me abê Abraão tàmdjwỳkumrêx, anhyro ba? Kati. Me kwỳmãbit. Nãm Abraõomã kum,

—Idjak kurũm dja atàmdjwỳ apõx, ane.

⁸ Mỳj'ã ne gwaj kabên ja ma? Bir, amrêbê: me bakukãmãre Abraão ta ne amikabênkõt õ apênh kajgomã Imaer dji nhym kato. Djãm kra Imaermê õ'ã tàmdjwỳ apõxmê djã ne Metĩndjwỳnh me jao krakumrêx? Kati. Metĩndjwỳnh kute kabên pydjĩn arênh kõt ne prõkumrêxmã Idjak dji nhym arỳm kato. Nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm o krakumrêx. Kra Idjakmê kam tàmdjwỳ apõxmê ne Metĩndjwỳnh meo krakumrêx.

⁹ Arỳm ne Abraõomã kum,

—Dja ba ã bõx nhym Xara arỳm kra, ane. Metĩndjwỳnh kute kabên pydjĩn arênh ne ja. Nhym kam arỳm kra kato nhym Metĩndjwỳnh amikabênkõt arỳm o kra.

¹⁰ Nhym ajtekam me banhingêt Idjak Rebekamã kra ar kudji nhym tujarõ rã'ãkam Metĩndjwỳnh arỳm kra ar'ã amim karõ.

11-13 Ar rwÿk kêtri. Ar mex nàr ar axwe kêtri ne arÿm ar'ã amim karõn Rebekamã kum,

“Kutewa dja kutapumã apê”, ane.

Pi'ôkkam kute me bakukãmãremã ar arënh kôt ne ã Rebekamã ane. Ne memã kum, “Imã Djako kïnh. Nhym be, imã Ixau kïnh kêt”, ane.

Djãm mexkam ne kum Djako kïnh? Kati. Djãm axwekam ne kum Ixau kïnh kêt? Kati. Kute ar'ã amim karõ kôt kum Djako kïnh ne kum Ixau kïnh kêt. Idjujarënhja ne me kun'ã amijakre. Mÿj dja gwaj me kun'ã amim arën kuma? Bir, dja gwaj amim,

—Be, Metïndjwÿnh ne amikabën kôt arÿm amijo me utà. Kute me kêtri me'ã amim karõ kôt ne arÿm amijo me utà. Djãm me ta mexkôt ne amijo me utà? Kati. Amikabën kôt. Kute amiwÿr me 'wÿr djwÿnh ta amikabën kôt ne kute amijo me utà, ane. Tãm dja gwaj idjujarënh ja markam amim arën maro baba.

14 Metïndjwÿnh ta kute amijo me utà. Me kator kêtri kute amijo me utà. Kute amim me'ã karõ kôt kute amijo me utà. Djãm kam gwaj ba baje amim,

—Be ga, Metïndjwÿnh kute katàt amijo ba kêtja pumÿ, anhÿrmã? Arkati. Metïndjwÿnh katàt ry tipdji.

15 Ga, Metïndjwÿnh amrëbê: me bakukãmãre Môjdjëmã kum,

“Ba dja ba amim me'õ'ã karõn tu imã kaprï. Ba dja ba amim me'õ'ã karõn tu imã kïnh.”

Nãm ã Metïndjwÿnh me bakukãmãremã ane.

16 Mÿj ne gwaj kabën ja burÿm kuma? Bir, djãm me'õ ta kum kïnh nhym kum kaprï? Kati. Nàr, djãm me'õ ta kum apê nhym kum kaprï? Kati. Metïndjwÿnh ta ne tu kum me kaprï. Tãm ne gwaj Metïndjwÿnh kabënja burÿm kuma.

17 Amrëbê: me bakukãmãre ar bari ne Metïndjwÿnh Parao'ã amakkre kêt mën ajte o bikëho dja. 'Ã amakkre kêt mënho ãmri ne kum,

“Mÿj kadjy ne ga anã kurÿm ruw ba ajo ikato? Bir, ije ajã ajamakkre kêt mënne ne ajo ibikënh kadjy. Ije me kunimã akam itÿxo amirït kadjy ne ba ajo ikato.

Apÿnh pyka kunikôt dja me iraxmã katon abenmã irax ne ipyma jarë. Ja kadjy ne ba ajo ikato. Me kute ipyma: mar kadjy. Kadjy ne ba ajo ikato.”

Nãm ã Paraomã ane nhym me arÿm 'ã pi'ók no'ók ne.

18 Arÿm ne ba Rebeka'ã ajarën ajte Môjdjê'ã ajarën ajte Parao'ã ajarë.

Mÿj dja gwaj Metïndjwÿnh kute kam arkum kabën jarënh burÿm kuma? Mÿj'ã ne amijakre? Bir, Metïndjwÿnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam amikabënkôt arÿm tu kum me kwÿ kaprï. Tãm ne gwaj kute Rebekamã kabën jarënh ne ajte Môjdjëmã kute kabën jarënh burÿm kuma. Ba kam ajte Parao'ã ajarë. Mÿj dja gwaj Metïndjwÿnh kute kum kabën jarënhja burÿm kuma? Bir, Metïndjwÿnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam ta amikabënkôt ajte tu me kwÿ'ã amakkre kêt rë. Tãm dja gwaj Paraomã kabën burÿm kuma.

19 Djãm ar ajõ imã,

—Metïndjwÿnh kute ã amim me'ã karõo anhÿrkam mÿj me'õ ne kubê àptarmã? Arkati. Metïndjwÿnh ta kute me'ã amakkre kêt mënne ne ren memã axwe jarënh kêt. Mÿkam ne memã axwe jarë? ane. Djãm aje ã imã anhÿrmã?

20 Kati. Kwärïk wãnh mÿjwã wã jarënh kêt. Pykabê ne ga ar aban angri:re ga we ajte akabëno aje Metïndjwÿnh japanhmã. Nã bãm me bakukãmãre kabën kôt amã ane. Amrëbê ne me memã kum, “Djãm arÿm mÿjja nhipêx kute ipêx djwÿnhmã kum,

“Mÿkam ne ga ga inhipêx prãm ne kam ã ijo ane”? anhÿrmã? Kati.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane. Mrãmri ne me bakukãmãre memã arënhkumrëx.

21 Ga, ngyo ngõnh nhipêx djwÿnh ta kute amim 'ã karõ kôt kute ngy kajgo jamÿnh ne o ngõnh nhipêxja pumÿ. Ta mÿjja mex kadjy ngõnh nhipêx. Nàr, ajte ta mÿjja punu kadjy ngõnh nhipêx. Metïndjwÿnhdjwÿ, kute me ipêx djwÿnh ta amikabënkôt tu ã meo ane. Djãm kam gwaj baje bakabëno apanhmã? Kati.

22 Ta amikabënkôt tu ã meo ane. Mekam ngryk ne tu kute meo biknorkumrëx kadjy ne me ipêx. Me kwÿ ja'ã ne ta amim karõn amim,

—Dja ba ĩ me kwýkam ingyko amirĩt ne. Nhyim me kunĩ ipumũn arým 'ityx ma, ane. Ne kam ajte amijã ngryk nẽn amiwýr me amãr 'iry.

²³ Ne kam mekam ukaprĩ kadjy me kwý nhipex. Amrẽbẽ: ne ta me'ã amim karõn amim,

—Me ja dja ba amimexo meo me:xkumrẽx. Ne me kunĩmã mekam idjukaprĩo amirĩt. Me kunĩ dja me 'ã ipumũn ime:xkumrẽx ma. Ja kadjy dja ba amimexo meo me:xkumrẽx, ane. Djãm ta kute amim me'ã karõn ajte ã me ipẽxo anhyrkam djãm katat kute amijo ba kêt? Kati. Katat ne amijo ba.

²⁴ Ta ne tu ã gwaj badjwý gwaj bajo meo ane. Ta ne amiwýr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba. Djãm me ibẽ idjaerbato ba? Kati. Me abajtemdjwýo ba.

²⁵ Metĩndjwýnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam ta amikabẽnkõt arým amijo me utàn ar meo ba. Me bakukãmãre Ôdjêja amrẽbẽ: ja jarẽ. Metĩndjwýnh ta amikabẽnkõt kute amijo me kwý pytarja jarẽ. Metĩndjwýnh ne Ôdjêjamã kabẽn jarẽ nhyim me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwýnh ne me amã,

‘Amrẽbẽ ije me kwýo inhõ kêt. Nhyim be, jakam dja ba memã inhõ me ja jarẽ.

Me kwý amrẽbẽ imã me kĩnh kêt. Nhyim be, jakam dja ba imã me kĩnh.’

Nãm ã Metĩndjwýnh me amã ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Ôdjêja memã ane nhyim me arým kabẽn'ã pi'òk no'òk ne. Ga, Metĩndjwýnh ta kute amijo me bajtem kwý pytarja pumũ.

²⁶ Nhyim kam ta ajte memã kum,

“Metĩndjwýnh ne me amã,

‘Pyka 'òkam me'ã ne ba memã kum,

Ije meo ikra kêt ne ja, ane. Pyka tãmkam dja me ĩ memã kum,

Me abẽ Metĩndjwýnh tĩn ne ar baja kra ar, ane. Dja me ĩ ã memã ane’, ane.

Metĩndjwýnh ã me amã ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Ôdjêja memã ane nhyim me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Ga, ajte Metĩndjwýnh ta kute amijo me bajtem kwý pytarja pumũ.

²⁷ Nhyim kam me bakukãmãre Idjaij ajte amrẽbẽ: tãm jarẽ. Metĩndjwýnh ta amikabẽnkõt kute amijo me kwý pytarja jarẽ. Idjaij mebẽ idjaer'ã kàj bẽ memã kum,

“Dja mebẽ idjaer krãptĩ: kute mrãmri ne ngõ raxbẽ pyka kêt kam pykati 'yka krãptĩ pyrãk.

Dja te me krãptĩ nhyim arým amim me ngrẽrebit pytà. Me anhybit me utã. Me kute amim mar me utã.

²⁸ Nhyim me kute Metĩndjwýnh mar kêt djwý. Mýj dja me on?

Bir, Bẽnjadjwýr djwýnhbẽ Metĩndjwýnh kute pykabẽ me axwemã pãnh jarẽnhmã. Dja meo kukrà kêt kumrẽx ne katat memã pãnh jarẽnhkumrẽx ne on in-omã kumẽ.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij memã ane nhyim me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Ga, ajte Metĩndjwýnh ta kute amijo me kwý pytarja pumũ.

²⁹ Nhyim kam Idjaij ajte tãm'ã ajarẽn memã kum,

“Bẽnjadjwýr djwýnh 'ityxo kubẽ kumkati amrẽbẽ: me axwe raxkam arým krĩraxbẽ Xõtõmamẽ krĩraxbẽ Gomora gan pyka mẽ o amrà.

Ne ren kum me bajã ma kêt gu ren me badjwý arým mekõt bakêt. Nhyim be, kati. Nãm kum me bajã ma nhyim kam me badjõ'ã me anhy rã'ã, me kwý rã'ã ne.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij memã ane. Ga, me bakukãmãre kabẽnja kunĩ kõt Metĩndjwýnh ta amikabẽnkõt kute amijo me kwý pytar ne meo baja pumũ.

Mebẽ idjaer kute Kritu mar kêt.

³⁰ Mýj dja gwaj jakam abenmã arẽ? Bir, me bajtem ne me amrẽbẽ kute Metĩndjwýnhmã amijo mex jabej kêt. Nãm me te kum amijo mex jabej kêt nhyim Metĩndjwýnh ta arým kum me kaprĩn memã axwe kêt jarẽ. Me tu amim Jeju Kritu markumrẽx nhyim Metĩndjwýnh arým tu memã axwe kêt jarẽ nhyim me arým kum mex ne.

³¹ Nhyim be, mebẽ idjaer kute Metĩndjwýnh kukràdjã marn kõt amijo bakam djãm me arým kum axwe kêt? Kati.

³² Mýkam? Bir, me kute amim Kritu mar kêt kam. Me kute amim,

—Djãm ba dja ba amim Jeju ma got? Ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým Metĩndjwýnhmã ijaxwe kêt, ane. Me kute amim anhÿro bakam ne me axwe rã'ã ne. Kam ne me kute kën me par tok nhym me rôrôk pyrãk. Me kute amim Jeju mar kêt.

³³ Metĩndjwýnh ne amrëbê me bakukãmãremã kum,

“Ota, ba Xijãokam kën'õ nhÿr. Kën wã kute me par tokkam me rôrôk prãmkumrëx. Kam dja me kum kën wã kurê.

Nhym be, dja me kwý ĩ pÿnhkôt tu amim markumrëx ne arým pijãm kadjy kêtumrëx.”

Nãm Metĩndjwýnh ã memã ane nhym me arým 'ã pi'ôk no'ôk ne. Kritu'ã ne kën jakren arë nhym me kum kurêmã. Nhym kôt mebê idjaer ã kum kurên mar kêt ane.

10

¹ Akmere, àpnhĩre ar, imã mebê idjaer kĩ:nh. Mebê inhõbikwakam imã me kĩnh. Metĩndjwýnh ren amim mebê idjaer kunĩ pytà ba ren mekam ikĩnhkumrëx. Nã bãm mã Metĩndjwýnhmã kum,

—Gop amim me utà. Gop amim me utà, anhÿro iba.

² Ba ne ba amrëbê mekam ar iban prĩne me omũ. Kam djãm me Metĩndjwýnhmã àpênh prãm ngri got? Me kum àpênh prã:m. Me te kum àpênh prãm ne kute Metĩndjwýnh mar kêt. Me arĩk ar kupa'ã ba.

³ Metĩndjwýnh ta ne memã kum,

—Me kute amim Kritu markam dja ba memã axwe kêt jarë nhym me arým imã mex ne, ane. Nhym me atekam ajte mar kêt ne amim,

—Djãm ba ije amim Jeju marmã got? Kati. Ba dja ba ijaxwe kêt. Ba dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt ne Metĩndjwýnhmã imex ne, anhÿro ba.

⁴ Djãm gwaj ba baje amim,

—Djãm ba ije amim Jeju marmã got? Kati. Ba dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým Metĩndjwýnhmã ijaxwe kêt, anhÿrmã? Djãm gwaj baje ã amim anhÿrmã? Kati. Kritu ta ne gwaj bakadjy prĩne kukràdjà man kôt amijo ba

me:xkumrëx. Gwaj baje Kritubit mar ne tu amim markumrëx nhym Metĩndjwýnh arým tu gwaj bamã axwe kêt jarë gwaj arým kum bamex ne.

Mÿj dja me nën arým axwe kêt?

⁵ Me bakukãmãrebê Môjdjê ne amrëbê: memã kum,

“Dja me katãt kukràdjà man kôt amijo ban kam arým tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne”, ane.

Kute memã ja jarënhkam mÿj dja me nën arým axwe kêt? Bir, dja me katãt kukràdjà man kôt ar amijo ban arým axwe kêt. Ja ne Môjdjê amrëbê memã arë.

⁶ Nhym be, ajbir jakam me kute tu amim Jeju markumrëx, nhym Metĩndjwýnh arým tu memã axwe kêt jarë nhym me arým kum mex ne. Gar akwý ne gar arĩk amim,

—Mÿj me'õ godja kãjkwa djwýnhmã wabi? Ne ren me'õ kãjkwamã wabin ren iwÿr Krituo ruw ba ren kôt omũn tu amim markumrëx, ane. Kwãrĩk wãnh ja jarënh kêt.

⁷ Gar akwý ajte arĩk amim,

—Mÿj me'õ godja me tyk ba djãkam ruw? Ne ren me'õ me tyk ba djãkam Kritu'ÿr ruw ne ren iwÿr o wabin iwÿr o bõx ba ren tu amim markumrëx, ane. Kwãrĩk wãnh ja jarënh kêt. Mÿkam dja gar ja jarënh kêt? Bir, arým ne me ar amã Kritu'ã ajarë gar arým ama. Ne kam ajte tu amim markumrëx kêt.

⁸ Metĩndjwýnh ne me bakukãmãremã kum,

“Djãm onĩj ikabën nõ? Kati, arým ne akadjwýnhbê nõ. Ajãkwa kôt ne ga memã arë nhym ajãkwakam nõn adjumar djã kadjwýnhbê nõ”, ane.

Kabën ja ne bar kãj bê memã arë. Dja me kwý tu amim kabënja mar ne amim Kritu markumrëx. Ja kadjy ne bar memã kabën ja jarë.

⁹ Nã bãm ar memã kum,

—Dja gar amibu'ã memã amijarën memã kum, “Mrãmri Jejubê inhõ Bënjadjwÿr djwýnhkumrëx”, anen ajte ar adjumar djã kadjwýnhbê amim, “Mrãmri ne Metĩndjwýnh akubyn Jejuo tĩnkumrëx”, ane nhym arým amim ar apytã, ane. Ar ikabën ja ne bar memã arë.

¹⁰ Mÿkam? Bir, me umar djã kadjwýnhbê ne me tu amim markumrëx nhym arým tu

memã axwe kêt jarê nhym me arÿm kum mex ne. Ne kam amibu'ã memã amijarêh memã kum,

—Arÿm ba tu amim Jeju markumrêx, ane nhym arÿm amim me utà.

¹¹ Me bakukãmãre kabên kôt ne ba ar amã ikabên ja jarê. Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum,

“Djãm me kute tu amim markumrêx nhym Metĩndjwÿnh kute amim me utàr kêt nhym me arÿm pijàm? Kati.

Djãm me kute amim, ‘Ba arÿm tu amim Metĩndjwÿnh markumrêx nhym arÿm íbê kajgo’, anhÿrmã? Kati. Me kwÿ í pÿnhkôt kute tu amim markumrêxja dja Metĩndjwÿnh arÿm me utàrkumrêx.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane nhym me arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Ga, me kute tu amim markumrêx nhym kute amim me utàrja pumũ. Mrãmri me kabênkumrêx. Ba kôt ar amã ikabên jarê.

¹² Djãm kam kute me bêt idjaerbit pytàr ne kute amũ me bajtembê kreguja pytàr kêt? Kati. Kute me bajtemdjwÿ pytàr. Mÿkam? Bir, Bênjadjwÿr djwÿnh ne pydji:n me kunĩmã bēnjadjwÿr rax. Me bêt idjaermã Bēnjadjwÿr ra:xi. Me í pÿnh kôt me kute kum amijo à'wÿrja ne Bēnjadjwÿr djwÿnh kute apÿnh meo djuw mex. Ô mÿjja kume:xo meo djuw mex.

¹³ Me bakukãmãre ne me amrêbê: ã memã ane. Nãm me memã kum,

“Me kwÿ í pÿnhkôt dja me Bēnjadjwÿr djwÿnhmã amijo a'uw ne kum, ‘Ipytà’, ane nhym arÿm me utà.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane. Ga, me bajtemdjwÿ kute tu amim Jeju markumrêxja pumũ. Metĩndjwÿnh kute amim me adjwÿnhdjwÿ pytàrja pumũ. Mrãmri ne me kabênkumrêx ba me amã arēnhkumrêx.

¹⁴ Nhym be, me kute amim Jeju kamnhÿx kêt kam djãm me kute kum, “Jeju ipytà”, anhÿrmã? Kati. Ne ajtekam me kute Jeju'ã ujarēnhja mar kêt kam djãm me kute amim kamnhÿxmã? Kati. Ne ajtekam kraxje me kute memã Jeju'ã ujarēnh kêt kam djãm me kute marmã? Kati.

¹⁵ Ne ajtekam me kute me'ÿr me anor kêt kam djãm me kute memã Jeju'ã

ujarēnhmã? Kati. Nhym be, Metĩndjwÿnh arÿm me'ÿr me kwÿ jano nhym me arÿm kàj bêt memã 'ã ajarê nhym me kum kĩ:nhkumrêx. Me bakukãmãre kabên kôt ne ba ar amã ja jarê. Amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

“Kritu'ã ujarēnh ny, kôt me umar mexja. Apÿnh mÿjja mex'ã me ujarēnh nyja. Ujarēnhkam me kĩ:nhkumrêxja. Djãm kute memã 'ã ujarēnh ny jao mrãnh djwÿnh mex ngri got? Me'ÿr bôxkam me kum kĩ:nhkumrêx.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane. Ga, me kwÿ kum kĩnhkumrêxja pumũ. Mrãmri me kabênkumrêx.

¹⁶ Nhym be, djãm me bêt idjaer kunĩ ne me arÿm Kritu'ã ujarēnh ny ma? Djãm me kunĩ arÿm Krituo aminhõ? Kati. Me bêt idjaer kunĩ kute Krituo aminhõ kêt. Me bakukãmãre Idjaij ne amrêbê: me arê. Me kute amim mar kêtja jarê. Nãm memã kum, “Nhÿnh got me'õ kute tu amim ar ikabên markumrêx?”

Nãm me bakukãmãre ã me bêt idjaer jarēnh ane. Ga, me kute amim mar kêtja pumũ.

¹⁷ Bir be, kam me kute memã Metĩndjwÿnh kabên jarēnhkambit ne me arÿm kuman tu amim markumrêx.

¹⁸ Djãm arÿm ne me me bêt idjaermã 'ã ujarēnh ny jarê nhym me arÿm kuma? Nà, arÿm. Amrêbê: ne me bakukãmãre memã arê nhym me arÿm kuma. Nãm me memã kum,

“Apÿnh me ba djà kunĩkôt ne me me kabên ma. Djãm jakambit ne me kuma? Kati. Orĩ:nãdjwÿ ne me arÿm kuma.

Apÿnh me ba djà kunĩkôt ne me arÿm me'ÿr kabēno bôx ne arÿm memã arē nhym me arÿm kuma.”

Nãm me bakukãmãre ã memã ane. Ga, me bêt idjaer arÿm kute Kritu'ã ujarēnh ny marja pumũ.

¹⁹ Ba ajte me amã arê. Mÿj'ã ujarēnh ny kute amijakreja djãm me kute mar? Nà. Me kute mar. Ne kam me kute mar kajgo. Metĩndjwÿnh ne amrêbê me bêt idjaermã amikabên jarê. Me bajtem'ã memã amikabên jarê. Nhym Môj djê arÿm kabên man amũ Metĩndjwÿnh kukwakam me bakukãmãremã arēn memã kum,

“Metĩndjwÿnh ne me amã,

'Me aje me'ã, Me kakrit, anhÿrja. Me ja dja ba amim me utà. Dja ga me kam te ga aje me uràk prãmje angryk ne. Ne aje me'ã, Me no kêt, anhÿr ja. Me ja dja ba amim me utà. Dja ga me kam te ga aje me uràk prãmje amim angry:k ne.'

Nãm ã Metĩndjwÿnh me amã ane."

Nãm ã me bakukãmãre Môjdjê mebê idjaermã ane.

²⁰ Ne kam me bakukãmãre Idjaijdjwÿ kum mebê idjaer puma kêt ne ajte me bajtem'ã memã ajarê. Metĩndjwÿnh ne kum amikabên jarê nhym kukwakam arÿm me bakukãmãremã kum,

"Metĩndjwÿnh ne me amã,

'Me kute ijabej kêt ja ne me arÿm imã kato. Ba ne ba memã amijo amirĩt nhym me arÿm imã kato. Me kute ijabej me kukjêr kêtjamã ne ba amijo amirĩt.'

Nãm ã Metĩndjwÿnh me amã ane."

Nãm ã Idjaij me bajtem'ã mebê idjaermã ane.

²¹ Nhym Metĩndjwÿnh ajte mebê idjaer'ã memã kum,

"Me kute aminhirôbê ikabên rênh ne amakkre kêt. Me jamã ne ba kryram te ipa koror ne amiwÿr me kam amako iku'ê: nhym ijã akamãt nhym me kute imar kêtumrêx."

Nãm ã Metĩndjwÿnh mebê idjaermã ane. Be ga, mebê idjaer arÿm kute Kritu'ã ujarênh ny mar ne mar kajgoja pumũ.

11

Metĩndjwÿnh kute amijo me anhybit pytàr.

¹ Kam djãm arÿm ne Metĩndjwÿnh ò mebê idjaer kunĩ kanga? Arkati. Ga, badjwÿ ibê mebê idjaer 'ôja pumũ. Nhym bê ne badjwÿ kute ikanga. Ibê Abraão tamdjwÿ'ô. Tamdjwÿ Bënjamĩn djô'ã ne ba ikato. Ba ibê idjaerkumrêx nhym kute ikanga kêt.

² Metĩndjwÿnh ne me kunĩ kêttri amijo me kwÿ pytà. Kute amijo mebê idjaer kwÿ pytàr ja ne kute me kanga kêt. Me bakukãmãre Erij ne amrêbê Metĩndjwÿnhmã mebê idjaer'ã kabên ne 'ã ajarê. Nhym me arÿm kabên'ã pi'òk no'òk. Erij kabên dja gar ama. Nãm arĩk amim,

—Arÿm ne me kunĩ Metĩndjwÿnh kanga, ane.

³ Ne kam Metĩndjwÿnhmã kum,

"Bênjadjwÿr djwÿnh, arÿm ne me akukwakam kabên jarênh djwÿnh kunĩ pa. Ne arÿm apÿnh anhõ ki djari kungrà. Ba kam ipydjin ar iba nhym me kute badjwÿ ibĩnmã ijabej ar ba."

Nãm ã Erij kum ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne.

⁴ Nhym mÿj ne Metĩndjwÿnh me bakukãmãre Erijmã arê? Bir, nãm kum,

"Ba ne ba amim me krãptĩ: pytà. Me'ã akre kubê 7.000 kute bajbit amim imarkam ne me Baaumã kônkrão krĩ kêt ne kute kum amijarênh kêtumrêx ba arÿm amim me utà."

Nãm ã Metĩndjwÿnh me bakukãmãre Erijmã ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Be ga, amrêbê: mebê idjaer kwÿ kute amim Metĩndjwÿnh mar tÿxja pumũ. Me anhy kute amim mar tÿx.

⁵ Ajbir jakamdjwÿ mebê idjaer janhy kute amim Jeju Kritu mar tÿx. Ta ne me kêttri tu kum me anhy kaprĩn amijo me utà nhym kam me kute amim mar tÿx.

⁶ Djãm me ta kute katàt kabên mar ne kôt kute amijo ba pãnh ne Metĩndjwÿnh amijo me utà? Kati. Ta ne me kêttri tu kum me kaprĩn arÿm amijo me utà. Nãm ren me kute arÿm kum o pãnhkam ren amijo me utà djã ne ren kam tu kum me kaprĩ? Kati. Kam ren tu kum me kaprĩ kêt. Nhym be, kati. Tu kum me kaprĩkumrêxkam ne me kute kum o pãnh kêt.

Mebê idjaer krãptĩ jamakkre kêt.

⁷ Kam, djãm gwaj baje amim,

—Metĩndjwÿnh ne arÿm ò mebê idjaer kanga, anhÿrmã? Kati. Mebê idjaer ta te kute Metĩndjwÿnhmã amijo mex jabej ar ban axwe rã'a ne. Ne kam Metĩndjwÿnhmã mex kêt ne. Nhym be, Metĩndjwÿnh kute me kêttri amijo mebê idjaer kwÿ pytàr ja ne me arÿm Metĩndjwÿnhmã mex ne. Nhym kam mebê idjaer 'ã kãtãmja Metĩndjwÿnh arÿm me'ã amakkre kêt mē.

⁸ Me bakukãmãre kute amrêbê: me'ã pi'òk no'òk kôt Metĩndjwÿnh ã meo ane. Kamã ne me bakukãmãre memã kum,

“Metĩndjwýnh ne me'ã kàptĩ mẽ. Nãm me te non no kêt. Te me amak krekren kute mar kêt.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane nhym me jakam amakkre kêt rã'ã.

⁹ Nhym me bakukãmãre Dawi ajte memã tãm jarẽ. Me amakkre kêt nhym 'ã memã kum,

“Me kute ate krãn àkur raxbit markam gê Metĩndjwýnh me aêrbê memã axweo pãnh.

Gê me te: aminêje amijo ane. Kute mrãmri ne mrybê ka'ê aêrbê kute unênh pyrãk, nhym kute kên me aêrbê kute me tok nhym me rôrôk pyrãk.

¹⁰ Gê me amakkre kêt ne no kêt gê me kaprĩ pymaje ibôn mrãnh rã'ã: rã'ã ne.”

Nãm ã me bakukãmãre Dawi me amakkre kêt'ã memã ane.

Kute me'ã pidjô jakren 'ã memã ujarênh.

¹¹ Ba kam ar amã arẽ. Mebê idjaer ne me kum Jeju kĩnh kêt ne arým axwe. Kute mrãmri ne kute kên me par tok nhym me rôrôk pyrãk. Me kum kĩnh kêt kam djãm Metĩndjwýnh tu kute me kangakumrêxmã? Arkati.

Nhym be, arým me kum Jeju kĩnh kêt kam ne Metĩndjwýnh arým me bajtem'ýr akêx ne arým amim me utãro dja. Mebê idjaer ne mebê idjaer kêtjamã me bajtem jarênh ba nhym Metĩndjwýnh arým me'ýr akêx ne me utãro dja. Dja amim me bajtem pytãro dja nhym mebê idjaer arým omũ. Kute me bajtem pytãrkôt omũ:n arým amim ngryk ne. Me te ta kute me urãk prãmje amim ngryk ne. Ne amim,

–Je tô mýkam ne ba me imã Jeju kĩnh kêt? Ga, Metĩndjwýnh kute me bajtembit pytãrja pumũ, ane.

¹² Nãm me kum Jeju kĩnh kêt nhym me kute Jeju mar arým amũ me bajtemjamã Jeju'ã ajarẽ. Apýnh me ba djã kunĩkôt ne me memã arẽ nhym me arým tu amim markumrêx. Nhym kam Metĩndjwýnh arým amim me utã. Nhym kam me arým kĩ:nhkumrêx. Nhym be, mebê idjaer kum Jeju kĩnh kêt kam ne me kĩnh kêt kumrêx.

Nhym be, mebê idjaer kute meo me bajtembit, me bajtembit ne Metĩndjwýnh amim me utã. Kute amim me utãrkam ne me kĩ:nhkumrêx. Kam godja mebê idjaer

amim ngryk ne ã akubyn Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx jabej ne tu amim Jeju markumrêx jabej. Me kute tu amim Jeju markumrêx kam dja me kĩ:nhkumrêx. Dja me kĩho me bajtem jakrenh me:x ne.

¹³ Me abajtemmã ne ba ikabên. Kritu ne me abajtemmã ijano. Ije me amã Kritu'ã idjujarênh kadjy ijano. Ije me amã Kritu'ã idjujarênhkam ikĩnh ne mebê idjaermã me akam ikĩnh jarênh kume:x.

¹⁴ Nã bãmh inhõ me wýnhmã me ajarênh memã kum,

–Ba me bajtemmã Kritu jarênh iba nhym me krãptĩ: arým tu amim markumrêx nhym Metĩndjwýnh arým me krãptĩ: pytã, anhýro iba. Ba ã memã anhýro ibao ane. Nhym godja me te: ta kute me urãk prãmje amim,

–Ga, Metĩndjwýnh kute arým ikangaja pumũ. Nãm me bajtembit me utãro ba. Jakam dja ba tu amim Jeju markumrêx gê Metĩndjwýnh arým amim ipytã, anhýr jabej. Godja me amim ngryk ne arým tu amim Jeju markumrêx jabej nhym Metĩndjwýnh arým me utã.

¹⁵ Nhym be, jakam mebê idjaer kute amim Jeju mar kêt. Kam Metĩndjwýnh arým me kanga. Nãm me bajtem'ýr amijo akêx ne arým amim me utãro ba. Me kute tu amim Jeju markumrêx kam ne amim me utãro ba. Nhym be, godja mebê idjaer amim ngryk jabej ne tu amim Jeju markumrêx jabej nhym Metĩndjwýnh arým amim me utã. Kam, arým kute me utãrkam mýj dja me kam nê? Bir, dja me kute mrãmri ne arým me tyk ne akubyn tĩn pyrãk. Kam dja me kunĩ kĩnhkumrêx.

¹⁶ Amrêbê: ne me abenmã kum,

–Be, me kukãmãkjê kukràdjã kôt ne me kute Metĩndjwýnh kumrêxmã djwý kwý rênh ne kum ôr. Godja djwý kumrêx me kute kum rênhja kum mex jabej nhym kôt djwý kunĩdjwý kum mex. Nãr, godja pidjô jarê kum mex jabej nhym apýnh padjwý kum mex, ane. Mrãmri ne me kute abenmã arênhkumrêx. Me bakukãmãre Abraão ne kute urãk. Abraão arým Metĩndjwýnhmã mex. Kam, dja ô'ã mebê idjaerdjwý Metĩndjwýnhmã mex.

¹⁷ Ba me amã arẽ ga me ama. Mebê idjaer ne kute pidjô djujabê pa pyrãk. Me

abajtem ne ga me aje pidjô djujabê kêt pa pyrâk. Mebê idjaer kute Jeju mar kêt kam ne Metîndjwýnh arým me kangan kam arým me abajtem pytân me ajo aminhõ. Kute mrâmri ne me'õ kute pidjô b̄arikam pa djujabê mok ne kute p̄anh pa djujabê kêt jadjar pyrâk. Me ga ne ga me arým jakam tu amim Jeju markumrêx nhym Metîndjwýnh arým me apytân me ajo aminhõn me ajo djuw mex. Me aje mrâmri ne pidjô djujabê kêt pa kute pidjô djujabê jarêkam kangô mex kaôro arija pyrâk. Mebê idjaer djwýnh kwý kute amim Jeju marmê ro'ã ne Metîndjwýnh arým me ajo djuw mex.

¹⁸ Djâm me amã mebê idjaer kurêmã? Djâm me aje amijo adjamran amim,

—Be, ga, Metîndjwýnh arým mebê idjaer kangan kum me bajbit ikĩnja pumũ, anhÿrmã? Kwãrĩk wãnh amijo adjamra kêt. Ga me abajtem dja ga me mrâmri amijã ikabên ma. Djâm ga ne ga Metîndjwýnhmã tÿx jangij got? Arkati. Ta ne amã tÿx jangij kute mrâmri ne pidjô jarê b̄arimê pamã tÿx jangjênh pyrâk.

¹⁹ Ga me ren amim,

—Be, Metîndjwýnh ne mebê idjaer kangan arým me ibajtembit ipytã. Nãm me kanga kute mrâmri ne me'õ kute pidjô djujabê pa mok ne kanga pyrâk. Ne kam arým p̄anh pidjô djujabê kêt pao tēn pidjô djujabê b̄arikam adjã. Nãm Metîndjwýnh ã me ijo ane, ane.

²⁰⁻²¹ Mrâmri ne Metîndjwýnh arým amim me apytãro ba. Nhym be, kwãrĩk wãnh amijo adjamra kêt ne amim,

—Te me ibajtem nhym Metîndjwýnh arým me ijo kra. Me bajbit kum me imexkumrêx, anhÿr kêt. Kwãrĩk wãnh ã amijo adjamrao anhÿr kêt. Dja ga amã Metîndjwýnh puma. Mebê idjaer kute Jeju mar kêt kam ne Metîndjwýnh arým me kanga. Nãm me kanga kute mrâmri ne me kute pidjô pa djwýnh mok ne kanga pyrâk. Me ren Jeju kanga kêt nhym ren arým amim me utã. Me ga ne ga me tu amim Jeju markumrêx nhym arým amim me apytã. Kam, dja ga me akubyn amijo tēn amiman amidjwýnh adjamra kêt. Metîndjwýnh ta kum me akaprĩkam ne arým me apytã. Dja ga me

amidjwýnh amra nhym arým me gadjwý akanga.

²² Dja ga me Metîndjwýnh kum me kaprĩja ma:ro aba. Ne uma:djwý ma:ro aba. Mebê idjaer ne me kute amim Jeju mar kêt ne arým Metîndjwýnhbê amijo akêx. Kam ne arým mekam ngryk. Nhym be, me ga ne arým tu kum me akaprĩ. Dja ga me ukaprĩ ma:ro aba. Godja ga me ukaprĩja mar kêt jabej nhym arým me akanga. Dja me akanga kute mrâmri ne me kute pidjô pa mok ne wãnh kanga pyrâk.

²³ Mebê idjaer arým kute Jeju mar kêt djwý godja me kwý arým Jeju'ÿr amijo akêx jabej ne tu amim markumrêx jabej. Metîndjwýnh dja ajte meo kran me utã mrâmri ne kute amim me abajtem pytarja pyrâk. Kute akubyn me utã mar mexkumrêx.

²⁴ Ga, me abajtem Metîndjwýnh kute me apytãr ne ajo kraja pumũ. Nãm amim me apytã kute mrâmri ne me kute pidjô djujabê kêt paja pidjô djujabêkam adjã pyrâk. Kute ã kum me akaprĩo anhÿrkam djâm kum mebê idjaer kaprĩ prãm kêt? Kati. Mebê idjaer ne me kute mrâmri ne pidjô djujabê pa pyrâk. Kum me kaprĩ prãm kumrêx. Kum ajte meo kra prãm kumrêx ne kum amim me utã prãm kumrêx. Kam dja me ajte kubê Metîndjwýnh krakumrêx kute mrâmri ne amrêbê me kukãmãrebê Metîndjwýnh krakumrêxja pyrâk.

Metîndjwýnh kute tũmrãm mebê idjaer kunĩ pytar.

²⁵ Akmere ar, mebê idjaer kwý rax ne me amakkre kêt ba arým me amã me arê. Me aje mar kadja ne ba me amã arê. Dja ga me aman arým amijo adjamra kêt. Dja mebê idjaer djwýnh amakkre kêt ar ba:. Nhym kam me bajtem Metîndjwýnh 'ÿr amijo akêx ne kôt ar amijo ba. Metîndjwýnh ne me kêttri arým amijo me bajtem kwý pytã. Kute amijo me utãrja kunĩ dja 'ÿr amijo akêx ne tu amim Jeju markumrêx nhym arým me utã.

²⁶ Dja me utã nhym kam mebê idjaerdjwý arým tu amim Jeju markumrêx, kunĩ: tu amim markumrêx nhym Metîndjwýnh arým amim me kunĩ pytã. Ije me amã ja

jarênh ne me kute mar kêtkumrêx. Mar kêtkumrêx ba arým me amã arê. Dja ga me aman arým amijo adjamra kêt. Me bakukãmãre kute amrêbê: 'ã pi'òk no'òk kôt dja ã me adjwýnhdjwý pytãro ane. Kamã ne Metĩndjwýnh memã kum,

“Dja me utãr djwýnh krĩraxbê Xijão kurũm katon amim mebê idjaer pytã. Djako djô'ã ne mebê idjaer apôx. Dja amim me utã nhym me arým Metĩndjwýnhmã axwe kêt.

²⁷ Bamê mebê idjaer kukãmãremê ne bar aktã abenmã ikabên jarênh mãmdji. Nã bãm memã kum,

'Ije memã ikabên jarênh kôt dja ba arým me axwe maro aknon arým me kam ingyryk kêt ne.'

Nã bãm ã memã ane.”

Nãm ã Metĩndjwýnh me bakukãmãremã ane. Ga, kute mebê idjaerdjwý pytãrmãja pumũ.

²⁸ Nãm me mebê idjaermã Kritu'ã ujarênh ny jarê nhym me kum kĩnh kêt. Me kum kĩnh kêtkam ne me arým Metĩndjwýnho kurê djwýnh. O kurê djwýnh nhym arým mebê amijo akêx ne arým amim me utãr kêt. Nãm mebê amijo akêx ne arým amim me bajtem pytã. Nhym be, kum me ikukãmãre kĩnh. Kum me kĩnh kôt ne kum me ibê idjaer kwý kĩnh rã'ã ne. Kute me kêtri amijo me ipytãrja kum me ikĩnh rã'ã.

²⁹ Amrêbê ne me bakukãmãremã apýnh mýjja jarê. Ne ajte kute meo ba kadjy amiwýr me ku'uw. Djãm kute kabên jarênh ne ajte atemã kabên 'õ jarênhmã? Kati. Djãm kute kabên tũm japanh ne o biknormã? Kati. Mrãmri ne tu kabên jarênhkumrêx. Kam ne kum mebê idjaer kwý kĩnh rã'ã.

³⁰ Ga me abajtem ne ga me amim Metĩndjwýnh mar kêt. Amim mar kêt nhym kam arým tu kum me akaprĩn amim me apytã. Mebê idjaer ne me amim mar kêt nhym kam arým mebê amijo akêx ne arým tu kum me akaprĩn amim me apytã.

³¹ Nã, mebê idjaerdjwý ne me kute jakam amim mar kêt. Dja me amim mar kêt nhym Metĩndjwýnh kum me akaprĩ kôt ajte kum me kaprĩ.

³² Nãm mebê idjaermê me bajtemmê arým axikôt amakkre kêt. Amrêbê: ne me

Metĩndjwýnh kabênkôt amakkre kêt ne ta te amak mexmã. Mýj kadjy ne me amakkre kêt? Bir, Metĩndjwýnh kum me kunĩ kaprĩ kadjy ne me amakkre kêt.

Metĩndjwýnh rax'ã ujarênh.

Ep 3.20; Kor 1.16

³³ E kum, Metĩndjwýnh ne kute mýjja mar me:xkumrêx. Kute amim me'ã karõ mar me:xkumrêx. Kute me mar mexo me barer me:x ne. Mýj me'õ ne kute kum kator ne kute mar? Djãm me'õ amak mexo 'ýr bõx? Ari:kati. Umaro memã kre ra:x ne me'õ umaro 'ýr bõx kêtkumrêx. Kute me kunõ ba me:xkumrêx. Mýj me'õ ne kute urãk? Ari:kati.

³⁴ Me bakukãmãre ne me amrêbê: Metĩndjwýnh djumar'ã ajarênh memã kum, “Bênjadjwýr djwýnh kute apýnh mýjja marja djãm arým ne me'õ kute mar? Djãm arým ne me'õ kumrêx kum mýjja'ã karõ nhym arým kôt kute mar? Ari:kati.”

³⁵ “Nãr djãm Metĩndjwýnh we me'õmã kum, ‘Ga ne ga akumrêx imã angã. Dja ba kam amã o pãnh ne’, ane? Ari:kati.”

Nãm ã me bakukãmãre Metĩndjwýnh djumar'ã ujarênho ane.

³⁶ Ta ne kumrêx amim mýjja kunĩ'ã karõ nhym kôt mýjja kunĩ apôx. Ta ne mýjja kunĩ nhípêx nhym apôx. Amikadjy ne ipêx ne. Gê me kunĩ 'ã kum rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

12

Me kute Metĩndjwýnhmã aminhõr'ã memã karõ.

Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.11

¹ Akmere, àpnhĩre ar, Metĩndjwýnh kum gwaj bakaprĩ:kumrêx. Kum ar akaprĩ:kam dja gar kum amingã. Ga, Jeju kute Metĩndjwýnhmã aminhõrja pumũ. Nãm kum amingãn pĩte'y'ã wajêt ne arým ty. Ar gadjwý dja gar kudjwa kum amingã. Djãm me kute abĩn ne kute kum anhõrmã? Kati. Ar ga dja gar atĩn ne prĩne kum amijã ma gê ar akam kĩnh ne ar ajo aminhõn ar ajo ba. ã kum aminhõro anen kam arým katãt Metĩndjwýnh kabên markumrêx ne kôt amijo abakumrêx. Ja ne mexkumrêx.

² Djãm me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kute ar ajo amipyryk ne amikukràdjã punu

kôt kute ar ajo bamã? Kati. Kwãrîk wãnh mekôt amijo aba kêt. Dja gar mebê adju-mar djà nyn atemã akabên nybit ma. Mÿj kadjy? Bir, Metîndjwÿnh ne arÿm ar ajã kabên mex jarê. Nãm amim ar ajã karôn kabên mex jarê. Dja gar atemã akabên nybit man arÿm amijã Metîndjwÿnh kabên mexja ma. Ne kam kabên mex kôt ar amijo aban prîne kum amex. Kum amex nhym arÿm akam kînhkumrêx. Ja kadjy dja gar mebê atemã adjumar djà nyn atemã akabên nybit ma.

3 Ba ar akunîmã ikabên jarê. Djãm amikukwakam ne ba ar amã arê? Kati. Metîndjwÿnh ta ne tu kum ikaprîn arÿm imã ikabên'ã karô. Kôt ne ba ar amã ikabên jarê. Ar anhi pÿnhkôt ar amã arê. Ar gad-jwÿ ne Metîndjwÿnh arÿm ar amã adjapênh djà'ã karô. Ar aje adjapênh djà markam dja gar mã amim Metîndjwÿnh rax ma. Kwãrîk wãnh arîk amim, "Be, iraxkumrêx", anhÿr kêt. Dja gar katât amim,

—Be, nã bãm tu amim Metîndjwÿnh markumrêx nhym arÿm imã idjapênh djà ja'ã karô ba kabênkôt maro iba, ane. Djã gãm me ã amimaro ane.

4 Ga, gwaj banhî pÿnhja pumû. Gwaj banhî pÿnhkôt badjapênh djà krãptî. Gwaj baparkam bamrãnh djà. Gwaj banhikrao baje mÿjja kupênh djà. Ne gwaj bakrãkam banhõ mÿjja mar djà. Ne gwaj banokam baje mÿjja pumûnh djà. Ne gwaj baja-makkrekam baje mÿjja mar ne kupênh djà. Gwaj banhîkam badjapênh djà krãptî.

5 Ga, Kritudjwÿ. Te gwaj bakrãptî gwaj baje amim Kritu markam baje kumê banhî pydji pyrãk. Djãm gwaj bamã aben jabê kêt mã? Djãm gwaj apÿnh ar babamã? Kati. Gwaj banhî pÿnhkôt abeno banhõbikwa.

6 Metîndjwÿnh tu kum gwaj bakaprîkam gwaj abeno banhõbikwan banhî pÿnhkôt apÿnh badjapênh djà. Metîndjwÿnh ta ne gwaj bamã badjapênh djà'ã karô gwaj maro baba. Gwaj banhî pÿnhkôt apÿnh Metîndjwÿnhmã badjapênh djàn kum badjapênh ar baba.

Godja me'õ Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênhja mar jabej gê kute amim Metîndjwÿnh mar kôt memã arê.

7 Nàr, godja me'õ me kadjy mÿjja 'õ kupênh mar jabej gê me kadjy kupê. Nàr, godja me'õ memã Metîndjwÿnh kukràdjà jarênh mar jabej gê arê.

8 Nàr, godja me'õ kute 'ã memã karô mar jabej. Me kute amim Jeju mar rerekre jamã 'ã karô mar jabej. Me kute amim mar tÿx'ã memã karô mar jabej. Gê memã 'ã karô ba gê me amim mar tÿx. Nàr, godja me'õ memã mÿjja nhõr jabej gê ôdjãnh ne memã kungã. Nàr, godja me'õ kute meo ba mar jabej gê meo ba 'ãno djan 'ã ukanga kêt. Nàr, godja me'õ kum me kaprî mar jabej. Djãm nokre kaprîn kum me kaprîmã? Kati. Dja nokre kînh ne kum me kaprî.

*Me kum me abê'ã memã karô.
Dju r 13.34; Xim k 1.5; Idja 13.1*

9 Dja gar amã me abê. Kwãrîk wãnh amijo ajêx kêt. Dja gar mrãmri amã me abê katãtkumrêx.

Godja me abenkam axwe nàr amijo axweo ba, ar ga dja gar amã axwe kînh kê:tkumrêx. Nàr, godja me abenkam mex nàr amijo ba mex ar ga dja gar amã mex kînh ne 'ã angrã: ne.

10 Kute ar amã akamy jabê pyrãk ne abenmã aprî:ren amã aben jabê.

Kwãrîk wãnh gar me'ã amim,

—Gê me kumrêx imã imex jarê. Ba kam amipãnh ã memã mex jarêho ane, anhÿr kêt. Ar ga akumrêx dja gar memã wan tu memã mex jarêho aba. Memã mex jarêho aban kãmã memã rax kamêho aba.

11 Metîndjwÿnh kadjy mÿjja'õo aba'ã ar adjukanga kêt ne atÿx. Dja gar Karô man kôt amã Metîndjwÿnh jabê:n arek kadjy mÿjjao aba.

12 Dja gar amiwÿr Metîndjwÿnh nhõ mÿjja mexja kamnhîxkumrêx. Aje amiwÿr kamnhîxkôt akînhkumrêx.

Dja te apÿnh ar akaprî djari ar ajo ba arek amim Jeju mar tÿx rã'ãn 'ã adjukanga kêt. 'ã adjukanga kêt ne Metîndjwÿnhmã amijo adjà'wÿr rã'ã ne.

13 Godja Jeju nhõ me ja õ mÿjja kêt jabej ar amã me kaprîn amikutã memã mÿjja kwÿ ngã.

Gê me ar awÿr wangjê gar meo djuw mex. Ja dja gar amã kînh.

14 Godja me'õ ar ajo bikēnh jabej gar
Metĩndjwỳnhmã o a'uw ne kum,

—Dja ga o djuw mex, ane. ã kadjy kum ane.
Kwãrĩk wãnh kum,

—Dja ga ijo angryk ne o ajkē, anhỹr kêt.

15 Godja me'õ kĩnh jabej ar gadjwỳ kôt
akĩnh.

Godja me'õ muw ar gadjwỳ kôt akaprĩn
muw.

16 Dja gar axikôt akabēn man axikôt arē.

Kwãrĩk wãnh amijo araxmã amijo adjãmra
kêt. Ar amã me kajgo kĩnh ne ro'ã ar
aba.

Kwãrĩk wãnh amim,

—Ba ne ba ijamak mex'ã ipydji, anhỹr kêt.

17 Godja me'õ ar ajo ajkē kwãrĩk wãnh
amipãnh o abikēnh kêt.

Dja gar akabēn katàt ne katàt amijo aba gē
me amim ajã,

—Be, mrãmri, tãmwã ne katàt kute amijo
bakumrēx, ane.

18 Ar ga dja gar me kunĩmē abenmã akabēn
mexkumrēx jarē ne 'ã adjukanga
kêt. Nàr gar te me'õmã akabēn mex
jarē nhym tu ar ajapa. Kwãrĩk wãnh
rã'ã.

19 Akmere, àpnhĩre ar, imã ar akĩnhkam ne
ba ar amã ikabēn jarē. Kwãrĩk wãnh
amipãnh kêt. Dja gar Bēnjadjwỳr
djwỳnhkam ama gē ta ar ajo ngryk.

Metĩndjwỳnh ne amrēbê: me bakukãmãremã
kum,

“Ba ne ba ibê memã o pãnh djwỳnh. Ba
dja ba ajo ingryk ne o pãnh. Kwãrĩk
wãnh amipãnh kêt.”

Nãm ã Bēnjadjwỳr djwỳnh memã ane.
Kam dja gar kam ama.

20 Nhym kam ajte memã kum,

“Kam godja akurê djwỳnh kum prãm jabej
ga kum mỳjja ngã gē kukrē. Godja
kum kôr jabej ga kum ngô ru gē o ikô.
Dja ga ane nhym ta arỳm amiman amim
ngryk jabej ne ajo ôbikwa jabej.”

Nãm Bēnjadjwỳr djwỳnh ã me bakukãmãremã
ane. Kam kwãrĩk wãnh amipãnh kêt.

21 Me kute ar ajo bikēnhkam djãm mekôt
ajaxwemã? Kwãrĩk wãnh mekôt ajaxwe
kêt. Ar ga dja gar adjukaprĩo meo djuw
mex.

13

*Me kute me bēnjadjwỳr kabēn kôt amijo
ba'ã memã karô.*

Xit 3.1; Ped k 2.13

1 Pykakam me bēnjadjwỳr rũnh me kute
katàt amijo ba'ã kute memã karôkam dja
gar me kabēn mar tỳx ne kôt ar amijo aba.
Nhỹnh ne bēnjadjwỳr'õ Metĩndjwỳnh kute ar
kêt. Nãm me bēnjadjwỳr kunĩ pumjuw.

2 Gêdja me'õ kum ò bēnjadjwỳr kurê jabej.
Djãm ò bēnjadjwỳr kajgo ne kum kurê? Kati.
Kajgo kêt. Metĩndjwỳnh ne 'ã bēnjadjwỳr mē.
Me kum kurê dja Metĩndjwỳnh arỳm memã
axwe pãnh jarē.

3 Djãm me mexkam kum krākamngôn
nhõ bēnjadjwỳr pyma? Kati. Me axwekam-
bit kum uma. Ar amã uma kêt kadjy mỳj
dja gar nē? Bir, dja gar amextiren ar aba
nhym arỳm ar amã mextire jarē.

4 Mỳj kadjy dja gar kabēn ma? Bir, ar
amextiren ar aba kadjy ne me ar amã krĩ.
Metĩndjwỳnh ne ar akadjy me'ã ò àpēnh rē
nhym me ar amã krĩ. Nhym be, godja gar
ajaxwe jabej on atĩn prãm. Djãm kute amijã
kàxdjwa kajgo nhõrn kute o ba kajgo? Kati.
Metĩndjwỳnh ne me àpēnh'ã me kurê kute
kukwakam àpēnhmã, me badjumar mex
kadjy àpēnhmã. Kam dja me'õ axwe nhym
arỳm kam ngryk nhym arỳm tokry. Kadjy
ne me bēnjadjwỳr nhõ kàxdjwa kajgo.

5 Kam dja gar tu me kabēn ma. Djãm
ar amã umakambit? Djãm kambit dja gar
kabēn ma? Kati. Ar ga ne gar aje anhõkre
kadjwỳnhbê 'ã amim,

—Pykakam anhõ bēnjadjwỳr kabēn ma,
anhỹro aba. Ar akabēnja kôt dja gar me
bēnjadjwỳr kabēn ma.

6 Kam dja gar ajte amikutã me
bēnjadjwỳrmã ar anhõ pi'òk kaprĩ kwỳ ngã.
Me kute ar amã ipôxu'ã karô kôt memã
kwỳ ngã. Mỳkam? Bir, me mã ar akadjy
bēnjadjwỳrkam àpēnhkam. Metĩndjwỳnh ne
me'ã ò àpēnh djwỳnh rē. Gora ar memã
angã.

7 Me kute 'ã ar amã karô kôt ar anhõ
bēnjadjwỳrmã angã. Ar aje adjapēnh pãnh
pi'òk kaprĩ jamỳnhja ar aje kum kwỳ
nhõrmã. Aje me kabēnkôt amikutã kwỳ
ngriren 'yr ne aje kum òrmã. Kwãrĩk wãnh
kubê nê kêt. Ar kum angã. Nàr, gar pi'òk

kaprî pãnh me'ôbê nêkrêx jamý. Nhyim me ar amã,

—Ar aje nêkrêx jamýnh pãnh'ã akreja kôt dja gar pi'ók kaprî kwý ngã. Amikutã me bënjadwýrmã kwý ngã, ane. Kwãrîk wãnh kubê nê kêt. Ar kum angã. Nàr, dja me ar amã,

—Dja gar amã me bënjadwýr puma, ane. Tu ar amã uma. Nàr, dja me ar amã,

—Dja gar kàjmã me bënjadwýrmã rax kamê, ane. Tu kàjmã kum rax kamê.

Akubyn bôxkam amakbê me kum aben jabê'ã memã karô.

Mat 22.39; Dju r 15.12; Ped k 1.22

⁸ Ar aje amikutã memã anhõ mýjja'õ nhõrmã kwãrîk wãnh mebê nê kêt. Ar amã me abêmãdjwý kwãrîk wãnh mebê aminê kêt. Dja gar mrãmri amã me abêkumrêx ne arým aje Metîndjwýnh kukràdjã marn kôt amijo aba mexkumrêx. Me kute katàt amijo ba'ã kute memã karôkôt kukràdjã kôt gar arým amijo aba mexkumrêx.

⁹ Me bakukãmãre ne Metîndjwýnh kukwakam memã kabên kukràdjã jarên memã kum,

“Kwãrîk wãnh mebê prô nàr mjêno adjãkînh kêt.

Kwãrîk wãnh me'õnh bîn kêt. Kwãrîk wãnh adjãkînh kêt.

Kwãrîk wãnh me'ã ajêx kêt.

Kwãrîk wãnh me amã me'õ nhõ mýjja puro kînh ne 'ã amim karô kêt.”

Nãm ã memã anen kam ajte memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane.”

Nãm ã memã ane. Ja dja gar aman ar amã me abê. Ar amã me abêkam ne gar tu Metîndjwýnh kukràdjã kôt amijo aba mex. Me kute katàt amijo ba'ã kute memã karôkôt kukràdjã kunîkôt gar tu amijo aba mex. Kukràdjã 'õ ne 'ã kàtãm kêt. Ar amã me abêkam gar aje kukràdjã kunî marn kôt amijo aba mexkumrêx.

¹⁰ Nhyim bê ne me kum me abêkam kute meo bikênh. Kati. Dja gar mã amã me abêjabit man arým urokam Metîndjwýnh kabên kukràdjã kunîkôt amijo aba mexkumrêx.

* **13:13** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

¹¹ Kam, ba ajte ar amã arê. Arým 'ýr. Mýkam ne gar ate akrã? Ar aje mrãmri ne me õto nôr pyrãk. On ar ano týx. Gwaj baje tu amim Kritu kamnhîxkumrêxmoxmo kraxkam akubyn bôxja kute onîj pyrãk. Nhyim be, kati. Gwaj bawýr bôx ne kute amim gwaj bapytãr nhõ akatija arým 'ýr.

¹² Arým akamãt kêt 'ýr. Me axwe kumexkam kute pykakam akamãt pyrãk. A'u ne gwaj bajo rãm ne ja. Dja Kritu bôx nhyim arým me mexkumrêx. Me mexkumrêxkam dja kute pykakam a'u pyrãk. Kam gwaj on wãnh badjãpênh punu kute akamãt kô tyk pyrãk ja kanga. Kute mrãmri ne me krãkamngõnh kute amipytãr kadjy õ kãxo kubêkã jangjênh pyrãk. Gwaj Kritu kukwakam batýx ne katàt ar amijo baba. Kritu kute gwaj bajaxwebê bamã týx jadjãr. Dja gwaj bamã týx jadjã gwaj arým katàt ar amijo baba. Kukwakam katàt ar amijo baba ne arým baje mrãmri ne me kute a'ukam mrãnh pyrãk.

¹³ Gwaj memã katàt ar amijo baba kute a'uri me katàt ba pyrãk. Djãm mekôt ar abixaêr punumã? Djãm kadjwati kangôkam* ar abibãnhmã? Djãm mekôt aprô kupa'ã, amjên kupa'ã akurê abamã? Djãm mekôt ar abixaêr tý:x ne tu apunu raxmã? Djãm ar aje abenmã akabên punu abamã? Djãm ar aje aben nhõ mýjja puro'ã angrykmã? Kati. Kwãrîk wãnh.

¹⁴ Bënjadwýr djwýnhbê Jeju Kritu mex-tire kôt dja gar amextiren ar aba. Ar amex ja dja gar ama. Kwãrîk wãnh ar aje amid-jwýnhbito kînh kadjy ar ajaxwe aba kêt.

14

Me kute Jeju mar rerekreja'ã memã ujarênh.

Mat 7.1; Rô 2.1; Xij 4.11

¹ Me kwý kute amim Jeju mar rerekreja dja gar o anhõbikwa. Kwãrîk wãnh mýjja'õ mýr jabej ar amã kurê kêt ne 'ã amim, “Axwe”, anhýr kêt.

² Me kute ar amã,

—Dja gar ãm mry pumũ, anhýro ba. Ga kam aje amim Jeju mar týxkam amim,

—Kati. Ba dja ba mỳjja kunĩ kuro iban kam Metĩndjwỳnhmã imex rã'ã, anhỹro aba. Nhyim me kwỳ kute amim Jeju mar rerekren kum mry pyman djwỳbit kuro ba.

³ Kwãrĩk wãnh ar amã kurê kêt. Ar aje mỳjja kunĩ kuro abakam kwãrĩk wãnh ar amã me'õ kute djwỳbit kurja kurê kêt. Nàr ar akwỳ aje djwỳbit kurja kwãrĩk wãnh me kute mỳjja kunĩ kur'ã akabên kêt ne amim, “Me axwe”, anhỹr kêt. Mỳkam? Bir, Metĩndjwỳnh ta kute arỳm o krakam. Kwãrĩk wãnh mỳjja kur mỳr jabej ar amã aben kurê kêt.

⁴ Me axwekam djãm ar ga dja gar memã axwe pãnh jarẽ? Kati. Metĩndjwỳnh dja memã axwe pãnh jarẽ. Nàr, me mexkam djãm ar ga dja gar memã kĩnh djà ngã? Kati. Metĩndjwỳnh dja memã kĩnh djà ngã. Djãm ar ga ne gar meo aba? Kati. Metĩndjwỳnh ne meo ban me axwebê memã tỳx jangjênho ba. Kam kwãrĩk wãnh ar amã kurê kêt.

⁵ Amrêbê me bakukãmãre ne me kute apỳnh akati maro ba. Nhyim ajbir jakam dja me kute amim Jeju mar kwỳ amim, “Akati punu ne ja”, anhỹro ba. Nhyim ajtekam me kwỳ kute amim Jeju mar kute akati mar kêt ne amim,

—Kati. Akati kunĩ ne mex ne 'õ kute aben japanh kêt, anhỹro ba. Gê kam me kunĩ ta ã pỳnhkôt prĩne akatio amiman ta akati ma nàr ta mar kêt. Kwãrĩk wãnh akati'õ mỳr jabej ar amã aben kurê kêt.

⁶ Me'õ kute akati marja ta kute Bẽnjadjwỳr djwỳnh markam kute akati mar. Nàr, me'õ kute akati mar kêtja ta kute Bẽnjadjwỳr djwỳnh markam kute akati mar kêt. Ajte me'õ kute mỳjja kunĩ kurja ta kute Bẽnjadjwỳr djwỳnh markam kute kur. Ga, ta kute 'ã Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarênkam kute kurja pumũ. Nàr, me'õ kute djwỳbit kurja ta kute Bẽnjadjwỳr djwỳnh markam kute djwỳbit kurja pumũ. Ga, kute djwỳbit kurkam kute 'ã Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarênh ne kute kurja pumũ.

⁷ Gwaj baje amim Jeju mar kunĩ djãm gwaj baje amidjwỳnhbit maro babamã? Kati. Dja gwaj Metĩndjwỳnh maro baban ajte gwaj babu'ã me ar baja maro baba. Gwaj batĩnri dja gwaj Metĩndjwỳnh maro baba nàr gwaj tyn Metĩndjwỳnh ma.

⁸ Bẽnjadjwỳr djwỳnh ne gwaj baje markumrêx. Dja gwaj batĩn ne ar babari Bẽnjadjwỳr djwỳnh maro baba. Ne tyn Bẽnjadjwỳr djwỳnh ma. Kam dja gwaj batĩn ne ar baba jabej nàr batyk jabej. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Bẽnjadjwỳr djwỳnh ne gwaj baje mar nhyim arỳm gwaj bajo kra.

⁹ Mỳj kadjy ne Kritu tyn akubyn tĩn ne? Bir, kute me tykmê me tĩn kunĩmã Bẽnjadjwỳr djwỳnh ne meo ba kadjy. Ja kadjy ne tyn akubyn tĩn ne.

¹⁰ Ga kam ar aje Jeju kukwakam me'õo ar akamyja mỳkam dja gar mỳjja'õ mỳr jabej ar akamymã axwe jarên ar amã kurêo aba? Djãm ar abê memã axwe pãnh jarênh djwỳnh got? Kati. Dja gwaj bakunĩ Kritu kabem dja nhyim ta arỳm gwaj bamã bajaxwe pãnh jarênho nhỹ. Kwãrĩk wãnh ga akamymã axwe jarênh kêt.

¹¹ Amrêbê me bakukãmãre kute 'ã pi'òk no'òk kôt dja gwaj kabem djan amikôt kum amijarê. Nãm memã kum,

“Bẽnjadjwỳr djwỳnh ne memã arên memã kum,

'Itĩn ne ar iba. Djãm itĩn ne ar iba kêt ne ba ikabên kajgo? Itĩn ne ar ibakumrêx ne ba me amã ikabên ne. Me kunĩ dja me ikabem kônkrão nhỹn kunĩ amikôt imã amijarê.’

Nãm ã Bẽnjadjwỳr djwỳnh ane.”

Nãm me bakukãmãre ã memã anen arỳm 'ã pi'òk no'òk ne.

¹² Ga, pi'òk no'òkja kôt gwaj banhĩ pỳnh kôt gwaj baje Metĩndjwỳnhmã amikôt amijarênkamãja pumũ.

¹³ Dja gar aje meo akamy kwỳja ma. Me kwỳ kute amim Jeju mar rerekreja ma. Kwãrĩk wãnh mỳjja'õ mỳr jabej ar amã kurê kêt. Dja gar atemã amijo tẽn ar akamy'ã amim,

—Ba on Metĩndjwỳnhmã amijangri tỳx. Ikamy ne ipumũnho ba. Nok ba ren tu ikamy nokrekam mỳjjao iban ren Metĩndjwỳnhbê ikamy akêx. Ba on amijangri tỳx. Ba ren kubê o akêx ne ren kam ije mrãmri ne mỳjja kute me par tok nhyim me rôrôk pyræk, ane. Dja gar ã amim anen ã ar akamy maro ane.

¹⁴ Nhyim me kute mỳjja kurdjwỳ. Djãm me kute mỳjja'õ krên arỳm Metĩndjwỳnhmã

axwe? Arkati. Ja ne ba ije Běnjadjwyr djwýnh Jeju kaběnkôt markumrěx. Nhym be, dja ar akamy kwý mýjja 'õ'ã amim,

–Dja ba kukrěn Metĩndjwýnhmã ijaxwe, anhýro ba. Be, akamy jamã ne mrãmri mýjja punu.

¹⁵ Ga kam tu akamy nokrekam mýjja ja krě nhym kôt arým akam kaprĩre ne. Godja ajã amim,

–Nãm mýjja punure krěn arým Metĩndjwýnhbê amijo ajkě, ane. Godja ã akamy anen arým kaprĩre ne. Djãm amã akamy kĩnhkam ne ga tu nokrekam mýjja krě? Kati. Aje amidjwýnhbit mar. Kritu kum akamy kĩnh ne kam kadjy ty. Gadjwý ga ren amã kĩnh ne ren nokrekam mýjja krěn kêt. Nhym be, kati. Ga amidjwýnhbit man amã akamy kĩnh kêt ne tu nokrekam mýjja krěn arým akamy ajkě. Kwãrĩk wãnh o anhýr kêt.

¹⁶ Dja ga te mýjja 'õ'ã amim,

–Kati. Imã ne mexkumrěx, ane. Nhym me kute ajã, “Axwe”, anhýr prãm kwãrĩk wãnh nõ. Dja ga ãm mýjja pumũ gẽ me ajã anhýr kêt.

¹⁷ Metĩndjwýnh kute gwaj bajo bakam djã ne gwaj baje mýjja kuro babaja mar týx? Nãr, djãm gwaj baje mýjjao bakõm mar týx? Kati. Gwaj baje mar kajgo. Nhym be, kute gwaj bajo bakam gwaj baje bajaxwe kêt kadjy amimar. Gwaj badjumar mex kadjy baje amimar. Gwaj bakĩnh kadjy baje amimar. Gwaj baje Metĩndjwýnh Karõ maro babakam ne gwaj bakĩnh kadjy baje amimar. Metĩndjwýnh kute gwaj bajo bakam mýjja mex ja kadjy gwaj baje amimar týxkumrěx.

¹⁸ Mýkam? Bir, me mýjja mex jao ba ne me Kritumã àpěnhõ ba ne arým kãjkwakam Metĩndjwýnhõ kĩnh nhym pykakam me ar badjwý kum me kĩnh.

¹⁹ Gwaj abenmã bakaběn mex ne badjumar mex kadjy amima. Gwaj abenmã Jeju'ã ajarěn arým mar mexo amũ aben kamě. Ja kadjy dja gwaj amima.

²⁰ Djãm ar aje me'õo akamyja mar kêt ne ar aje adjãkurbit mar ne o ar aje Metĩndjwýnh bê o akěxmã? Akamybê Metĩndjwýnh nhõ àpěnhõ. Kwãrĩk wãnh kubê

o akěx kêt. Mrãmri ne me kute mýjja kunĩ kurkam Metĩndjwýnhmã mex.

Nhym be, godja gar akamy mar kêt ne amidjwýnhbit man arým tu nokrekam mýjja'õ krě ne kam arým o Metĩndjwýnh bê o akěx. Aje kubê o akěxkam arým ajaxwe.

²¹ Djãm aje tu mýjjao aba ne aje tu mry'õ kuro abamã? Nãr djãm ar aje tu uba kangõo akõmo abamã? Nãr djãm ar aje apýnh mýjja 'õdjwýo abamã? Nãr djãm ar aje mýjjao abakôt ar amã Metĩndjwýnh bê akamy akěx pyma kêt? Aje o abakôt aje o kubê o akěx pymakam kwãrĩk wãnh o aba kêt. Dja gar akamy man kwãrĩk wãnh o aba kêt. Nãr djãm ar aje mýjja 'õo abakôt ar aje akamymã kaprĩ jadjãr jabej nãr ar aje akamymã Metĩndjwýnh mar rerekre jadjãr jabej? Kwãrĩk wãnh o aba kêt. Dja gar akamy ma. Kwãrĩk wãnh o aba kêt.

²² Apýnh mýjja'ã ne gar amim,

–Ije amim Metĩndjwýnh markam ne mýjja ja ajmã kute kêt. Ba ren o iba ne ren ijaxwe kêt, anhýr jabej. Amimãbit dja gar arẽ gẽ Metĩndjwýnhbit ama. Nok gar ren ar akamy mar kêt ne ren tu mýjjao abao anen ren amim angryk ne ren amim,

–Mýkam ne ba o iban Metĩndjwýnh bê ikamy akěx? ane. Nhym be ar aje amikam ajaxwe'õ mar kětkam dja gar adjumar mex-tire.

²³ Godja me'õ kute mýjja'õ krěnmã amim,

–Kon. Dja ba kukrěn arým ijaxwe jabej, anen atekam tu krěn jabej. Djori kam mex? Kati. Arým axwe. Mýkam? Bir, kute Metĩndjwýnh mar kêt ne tu krěnkam. Me kute mýjjao ba kunĩkôt dja me kumrěx o Metĩndjwýnh ma. Ne kam arým o ba. Godja me Metĩndjwýnh mar kêt ne tu mýjjao ba jabej arým axwe.

15

Me kute Jeju mar rerekreja'ã memã ujarěnh rã'ã.

Mak 10.45; Kõ k 10.24; Pir 2.4

¹ Kam, gwaj baje amim Jeju mar týx jabej ne gwaj ren me kute amim mar rerekre jamã baprĩre. Djãm gwaj baje amidjwýnhbitõ bakĩnhõ babamã? Kati. Gwaj meo kĩnh.

² Gwaj bakunĩ banhĩ p̃nhkôt amibu'ã meo k̃nh. M̃ỹj kad̃jy? Bir, me mexmã. Me kute Jeju mar mexo kute amũ amikamēnh ne mar raxmã.

³ Ga, Kritud̃jw̃y kute amid̃jw̃ynho k̃nh k̃et̃ja pumũ. Kute amid̃jw̃ynho k̃nh k̃et̃ k̃et̃ ne me bakukãmãre Kritu kabēn jarē. Nãm Kritu Bãmmã kum,

“Me kum akurê k̃et̃ ne me kum ikurê.”

Nãm ã Kritu Bãmmã ane nhym me bakukãmãre memã arē nhym me ar̃ym 'ã pi'ók no'ók ne. Nhym kam tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Kritu katon ar ba nhym me ar̃ym kum kurê. Kum kurê nhym ar̃ym amid̃jw̃ynho k̃nh k̃et̃. Gwaj bad̃jw̃y kwãr̃ik wãnh amid̃jw̃ynhbito k̃nh k̃et̃.

⁴ Met̃ind̃jw̃ynh ne mã me bakukãmãre djuw mexo ba nhym me mã me'ã ajarēn mã me'ã pi'ók no'oko ba. M̃ỹj kad̃jy? Bir, dja gwaj pi'ók jarēn mã amijã kabēn kunĩ maro baba. Ja kad̃jy ne me 'ã pi'ók no'ók ne. Dja gwaj amijã kabēn kunĩ man ar̃ym tu amim Jeju mar t̃yx ne. Nhym kam te ap̃ynh gwaj bakapr̃i djari gwaj bajo ba gwaj tu amim Jeju mar t̃yx rã'ãn 'ã bad̃jukanga k̃et̃. Ne kam mã amijã kabēn kunĩ man te bakapr̃in akubyn bak̃nh ne. Bak̃nh ne ar̃ym amiw̃yr kamnh̃ix t̃yx. Ja kad̃jy ne me me bakukãmãre'ã ajarēn me'ã pi'ók no'ók ne.

⁵ Met̃ind̃jw̃ynh ne kute amijamãr 'iry ne kute memã t̃yx jangjēnh nhym me kute amim mar t̃yx ne k̃nh. Nã bãm mã kum ar ajo a'uw gē ar amã akabēn mextire jadjã. Ar aje Jeju Kritu k̃et̃ ar amijo abakam gē ar amã akabēn mextire jadjã gar axik̃et̃ abenmã akabēn mextire jarē.

⁶ Ne kam axik̃et̃ anhõkre kad̃jw̃ynhbê Met̃ind̃jw̃ynh ra:x ne uma:ja man ar̃ym me kunĩmã arēnho amir̃it̃ ne. Ja kad̃jy ne ba ã Met̃ind̃jw̃ynhmã ar ajo id̃jã'w̃yro ane. Met̃ind̃jw̃ynhbê ne Bēnjad̃jw̃yr djw̃ynhbê Jeju Kritu Bãm.

*Met̃ind̃jw̃ynh kum me bajtemdjw̃y k̃nh.
Kar 10.34; Rô 9.24; Gar 3.28; Ep 2.16*

⁷ Kam dja gar abeno anhõbikwa kute Kritu gwaj bajo õbikwa pyrãk. Ar aje memã Met̃ind̃jw̃ynh raxo amir̃it̃ kad̃jy ar abeno anhõbikwa.

⁸ Ba kam ajte ar amã arē gar ama. Kãkwakam Met̃ind̃jw̃ynh ne amrēbê mebê

idjaer kukãmãremã m̃ỹjja jarē. Me my kã rēnhjamã arē. Nãm memã ap̃ynh m̃ỹjja jarēnh mãmd̃ji. Nhym kam k̃et̃ Jeju Kritu nã kurũm katon ar ba. Me bakamin-grãnyrekam ar ba. Ar ba:n ar̃ym mebê idjaermã ap̃ēnh ar ba. Met̃ind̃jw̃ynh kute me bakukãmãremã ap̃ynh m̃ỹjja jarēnh k̃et̃ ne memã ap̃ēnh ar ban m̃ỹjja nhipêxo ba. Nhym me ar̃ym omũn amim,

—Mrãmri ne Met̃ind̃jw̃ynh kabēnkumrēx. Ga, Jeju ar̃ym k̃et̃ memã ap̃ēnh ar baja pumũ. Met̃ind̃jw̃ynh kute me bakukãmãremã arēnh k̃et̃ ap̃ēnh ar baja pumũ. Nãm me Jeju pumũn ar̃ym ã amim ane.

⁹ Jeju memã m̃ỹjja pumũnh k̃et̃ nhipêxo ba:, me punuo mexo ba: nhym me bajtemdjw̃y ar̃ym omũ. Me kute Met̃ind̃jw̃ynh raxmã kator ne abenmã kum,

—Djãm Met̃ind̃jw̃ynh ukapr̃i ngri got? Mrãmri ne ukapr̃i:kumrēx, anh̃yr kad̃jy. Ja kad̃jy ne me bajtemdjw̃y ar̃ym m̃ỹjja pumũnh k̃et̃ kw̃y pumũ:. Djãm mebê idjaer-bit ne me kute Met̃ind̃jw̃ynh raxmã katorn kum rax jarēnhmã? Kati. Me bajtemdjw̃y ne me kute raxmã katorn kum rax jarēnhmã. Me bakukãmãre ne amrēbê: ja jarē. Me bajtem kute Met̃ind̃jw̃ynhmã rax jarēnhja jarē. Kritu kãkwakam Bãmmã amijarēn kum,

“Me bajtem nhipõkri dja ba memã ajã idju-jarēnho amir̃it̃ ne apyma'ã ngre.”

Nãm ã Kritu Bãmmã me bajtem jarēnho ane nhym me ar̃ym 'ã pi'ók no'ók ne.

¹⁰ Nhym kam me bakukãmãre 'õdjw̃y me bajtemmã kum,

“Me abajtem, me on õ me w̃ynh k̃et̃ ak̃nhkumrēx.”

Nãm ã memã ane nhym me ar̃ym 'ã pi'ók no'ók ne.

¹¹ Nhym kam me bakukãmãre 'õdjw̃y me bajtemmã kum,

“Me abajtem kunĩ dja ga me Bēnjad̃jw̃yr djw̃ynhmã mextire jarē.

Ap̃ynh me aba djã kunĩk̃et̃ ar abaja kum mextire jarē.”

Nãm ã me bajtemmã ane nhym me ajte 'ã pi'ók no'ók ne.

¹² Nhym kam Id̃jaijd̃jw̃y me bakukãmãremã me ajarē. Nãm Kritu'ã arē nhingrõt jakren memã kum,

“Dja me bakukãmãre Djexe tãmdjwỳ'õ kato. Tũ:mrãm me kamingrãnyrekam kato. Me kute mrãmri ne pĩ 'yr nhym tũmrãm ajte arêkam INGRÃN abatãnh pyrãk.

Dja ã tãmdjwỳ'õ katorn ar bao anen arỳm kubê Bẽnjadjwỳrbê kumkati. Ne kam arỳm apỳnh me ba djãri meo ba. Nhym kam me bajtem arỳm tu amim kamnhĩxkumrêx.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane. Me bakukãmãreja kunĩ ne me me bajtem jarê. Metĩndjwỳnh kum me kaprĩ nhym me kute kum rax jarênhmãja jarê.

¹³ Metĩndjwỳnh ne kute memã amak bõnh nhym me kute amiwỳr õ mỳjja mex kamnhĩxo ba. Gê ar amã ajamak bõ gar tu amim Kritu markumrêx. Ne kam arỳm kõt ar akĩnhti:ren ar adjumar mexti:re. Nhym kam Metĩndjwỳnh Karõ ar amã atỳx jadjã gar amiwỳr kamnhĩx tỳx ne. Ja kadjy ne ba ã kum ar ajo idjã'wỳro ane.

Paur kute me bajtem kadjy àpênh'ã ami-jarênh.

¹⁴ Akmere, àpnhĩre ar, djãm ar amex kêt ne ba ar amã ikabên? Kati. Ar ga ne gar arỳm amextire ne ar aje Metĩndjwỳnh mar mexkumrêx. Ne kam aje abenmã 'ã karõ mar mexkumrêx. Tãm ne ba arỳm ije markumrêx.

¹⁵ Ije ar amã pi'õk no'õkkam ne ba itỳx ne ar amã 'ã karõ. Te ar aje arỳm ikabên mar jabej ba akubyn ar amã arê gar ajte ama. Metĩndjwỳnh ne tu kum ikaprĩn tu imã idjãpênh djã'ã karõ ba arỳm kabên kõt ar amã ikabên jarê.

¹⁶ Ije me bajtemmã Metĩndjwỳnh'ã ujarênh ny jarênh iba kadjy ne imã Kritu Jejumã idjãpênh'ã karõ. Mỳj kadjy? Bir, ije Metĩndjwỳnhõ kĩnh kadjy. Ije 'yr me bajtemo akêx nhym me kum mexmã. Dja me tu amim Jeju markumrêx nhym Metĩndjwỳnh Karõ arỳm meo mex. Tãm dja Metĩndjwỳnhõ kĩnhkumrêx.

¹⁷ Kritu Jeju kute imã tỳx jadjãrkam ne ba me bajtemmã Metĩndjwỳnh kabên jarênhõ iba. Idjãpênh djã jakam ne ba ikĩnhkumrêx ne ar amã 'ã amijarênhõ amirĩtkumrêx.

¹⁸ Kum idjãpênhkam ne ba Kritu kukwakam mỳjja pumũnh kêt kumex nhipêx.

Kritu kukwakam ije mỳjja nhipêxbit dja ba 'ã amijarê. Me bajtem kute kabên mar ne kõt amijo ba kadjy ne ba memã kabên jarê. Nã bãm memã kabên jarênh kõt mỳjja kwỳ nhipêx nhym me arỳm omũ. Omũn arỳm kabên man kõt ar amijo ba.

¹⁹ Metĩndjwỳnh Karõ 'itỳxkõt ne ba mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx. Ne me punuo mex. Nhym me karõ punu meo ba ba me nêje me ano nhym me arỳm memã ire. Nã bãm mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx nhym me te kute marmã kam no tyn kume:x ne arỳm Metĩndjwỳnh raxmã kato. Ba kam kãj bê memã Kritu'ã ujarênh ny jarênhõ iba:. Djeruxarêkam arênhõ iba:n amũ apỳnh pykakam me ba djãri kunĩ kõt o iba:n o inhipõk ne. Ne arênhõ iba:n arỳm pykabê Irrij'yr arênhõ bõx.

²⁰ Ba ne ba me kute Kritu mar kêtjamã arê. Me kute memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kêtjamã ne ba ije kãj bê memã arênh prã:m kumrêx. Me'õ kumrêx kute memã 'ã ujarênh ny jarênh nhym me arỳm kute mar. Me jamã ne ije arênh prãm ngrire. Me ujarênh nhiby ije ajte memã arênh prãm ngrire. Amũ me kute mar kêt jamãbit ije kãj bê memã arênh prãm kumrêx. Ga, me'õ arỳm kute kikre nhipêxmo kraxja pumũ. Nhym kam me'õdjwỳ arỳm 'yr bõx ne omũ. Omũn ajte iby ipêx prãm kêt. Badjwỳ ije me arỳm kute mar jamã ajte arênh prãm ngrire. Me kute mar kêt jamãbit ne ije arênh prãm kumrêx.

²¹ Ije me amã ja jarênh kõt ne me amrêbê: me bakukãmãremã arênh memã kum, “Me kute memã 'ã ujarênh kêt jamã dja me memã 'ã ajarê nhym me arỳm kuma. Me kute mar kêt ja dja me arỳm kraxkõt prĩne amijã kuma.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arỳm 'ã pi'õk no'õk ne. Ba 'ã pi'õk no'õk pumũn arỳm ije me kute mar kêt jamã arênh prãm kumrêx.

²² Me kute memã arênh kêt jamã ije arênh prãm kam ne ba pyka jakam amikrà ar o iban te ar awỳr ikrã krãptĩ ne.

Me õ krĩrãxbê Rõma'yr tẽm kadjy kute memã amijarênh.

²³ Nhym be, jakam arỳm ne ba pyka ja kunĩkõt memã Kritu'ã ajarênh arỳm inomã

kumê nhyr me arým kuma. Amrêbê ne ba ar awýr ikrà nhyr ijã amex krãpti apêx. Jakam dja ba wãm ar awýr tèn bôx ne

²⁴ ar akam dja. Dja gwaj kam abeno bakĩho bakrĩ:n bakrĩ kãjbê 'iry.

Ba kam arým amũ pykabê Êpanha'ýr tẽ. Êpanha'ýr itẽm kadjy dja gar ikôt o kangõn 'ýr ijano. Ba kam arým 'ýr tẽ. Ja kadjy ne ba amima.

²⁵ Nhyr be, ajbir jakam dja ba Djeruxarê'ýr itẽm ne ibôx kumrêx ne Jeju nhõ me jamã pi'ók kaprĩ ngã.

²⁶ Matenimẽ Akajakam Jeju nhõ me ja ne me kute amũ memã õ pi'ók kaprĩ kwý janormã. Djeruxarêkam me kute amim Jeju mar kwý ne me õ mýjja kêt ne ar ba nhyr me kute memã anormã.

²⁷ Me ta ne me kute memã anormã. Mrãmri me kute memã õr prãmkam mexkumrêx. Djeruxarêkam me kute amim Jeju mar ja ne me kumrêx Kritu'ã ujarênh nyo ban amũ me bajtemmã arẽ. Mebê idjaer ne me amũ me bajtemmã Kritu jarê nhyr me arým tu amim markumrêx ne kĩnhkumrêx. Ne kam me kute amikutã memã õ pi'ók kaprĩ janor prãmkomrêx.

²⁸ Dja ba me'ýr pi'ók kaprĩo bôx ne memã kungã. Me kĩnh djã ja memã kungãn arým akubyn tẽ. Akubyn pykabê Êpanha'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n krĩraxbê Rôma kumrêxkam ar akam bôx. Ne kam amũ pykabê Êpanha'ýr tẽ.

²⁹ Ije Kritu mar raxkôt ikĩ:nhkumrêx. Ar akam ibôx ne ije prĩne ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênhkam dja gar ikudjwa akĩnhkumrêx. Tãm ne ba arým kuma.

³⁰ Akmere, àpnhĩre ar, Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu kabênkôt, Metĩndjwýnh Karõ kum gwaj bajabêja kabênkôt ne ba ar amã arẽ. Dja gar Metĩndjwýnhmã ijo adjã'wýr 'ãno dja. Ba ne ba idjãpênh týx ar iba. Kum ijo adjã'wýr 'ãno djan o iro'ã apên ikôt o kangõ.

³¹⁻³² Dja gar kum,

—Djũnwã, arým Paur pykabê Djudêjakam tẽmmã. Kam me kwý kute amar kêt ne ar ba. Dja ga mebê utã. Gêdja krĩraxbê Djeruxarêkam tèn Jeju nhõ me jamã me õ pi'ók kaprĩ ngã. Dja ga memã kĩnh jadjã gê me kum me kĩnh ne amim me õ pi'ók kaprĩ by. Djũnwã, aje mrãmri Paur ar ikam bôx'ã

amim karõ jabej amrê ar iwýr ano gê kĩnh ne ar ikam bôxkumrêx. Dja bar kam Paur kôt abenmã týx jangijn Jeju kôt ar amijo iban 'ã idjukanga kêt, ane. Dja ga ã kum ijo adjã'wýro ane.

³³ Metĩndjwýnh ne kute memã umar mex jangjênh djwýnh. Jakam ba kum ar ajo a'uw gê ar akunĩ mẽ amijo kajkep rã'ã ne. Tãm ne ja.

16

Kute apýnh õbikwamã kute amikabên mex janor:

¹ Gwaj bakanikwýnh Bebi ije ar amã arênhmã. Bebi ne mexkumrêx ne krĩraxbê Xekrerekam me kute amim Jeju mar kadjy àpênh ba. Me kute Jejukôt ar aben pydjio baja kadjy àpênh ba.

² Dja gar amã kĩnh ne kum akabên mex jarê. Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju nhõ me ja ne me kum aben jabê. Dja gar me kudjwa amã Bebi jabê. Godja gar àpênh'õ'ã omũ nhyr Bebi kum ar aje kôt o kangõn prãm jabej tu kôt o kangõ. Ta ne me krãpti:kôt o kangõ. Badjwý ikôt o kangõ. Dja gar pãnh kôt o kangõ.

³ Ne ajte amũ Prixiramẽ Akwire arkum ikabên mex jarê. Nãm ar iro'ã Kritu Jejumã àpênh ba.

⁴ Ar ta ne ar inêje memã kabên. Nãm me te umati tã nhyr arkum amijã ma kêt ne tu me'ýr tèn inêje memã kabên. 'Ã ne ba arkum ukaprĩ: jarê. Me bajtem kute amim Jeju mar kunĩ, apýnh me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djãri ne me ajte arkum ukaprĩ jarê.

⁵ Ar õ kikrekam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio bawãdjwý. Me wãmãdjwý dja gar ikabên mex jarê. Wãkam imã inhõbikwa kĩnh. Kubê Epenexu. Dja gar kum ikabên mex jarê. Pykabê Adjikkam ne Epenexu kumrêx Kritu'ýr amijo akêx.

⁶ Dja gar ajte Marijmã ikabên mex jarê. Marij ne gwaj bakadjy àpênh rax.

⁷ Dja gar ajte wãkam inhõbikwa Tõnikumê Djunijmê arkum ikabên mex jarê. Ar wã ne me ar iro'ã ar ibê ijê. Jeju kute ar anorja ne ar abenmã Tõnikumê Djunij ar arê:n kute ar mar týx. Ar kumrêx Kritu'ýr amijo akêx. Ba kam badjwý 'ýr amijo akêx.

⁸ Æpritumê ne bar imã Bënjadjwÿr djwÿnh jabê. Kam imã Æpritu jabê. Ar kum ikabën mex jarê.

⁹ Ne ajte Ubanumã ikabën mex jarê. Ubanu Kritu kadjy gwaj bakôt àpênh ar ba. Etakidjwÿ imã kÿnh. Dja gar ajte kum ikabën mex jarê.

¹⁰ Ne ajte Aperimãdjwÿ ikabën mex jarê. Aperi ne Kritumã àpênh mexkumrêx nhym me arÿm kôt kuma. Dja gar ajte Artobur nhô kikrekam ar wãdjwÿmã ikabën mex jarê.

¹¹ Ne ajte inhôbikwa Erodjiãomã ikabën mex jarê. Ne Naxixu nhô kikrekam ar kute Bënjadjwÿr djwÿnh marjamã ajte ikabën mex jarê.

¹² Gwaj bakanikwÿnh Kripenamê bakanikwÿnh Kripodjamã dja gar ajte arkum ikabën mex jarê. Nãm ar Bënjadjwÿr djwÿnhmã àpênh ar ba. Dja gar ajte Pexirmã kum ikabën mex jarê. Me kum me bakanikwÿnh kÿnh. Pexir ne Bënjadjwÿr djwÿnhmã àpênh ra:x.

¹³ Nhym Rupumê nã ar. Badjwÿ ne ba o inã. Dja gar ajte arkum ikabën mex jarê. Bënjadjwÿr djwÿnh ne amijo Rupu pytàn ar o ba.

¹⁴ Dja gar ajte Axikritumê Prekôtimê Eri-manhmê Patubamê Erimijmê ar ro'ã gwaj baje aro bakamyja arkum ikabën mex jarê.

¹⁵ Ne Pirogumê Djurijmê Nerumê Neru kanikwÿnhmê Orïpamê ar ro'ã Jeju nhô me ja kunimê dja gar arkum ikabën mex jarê.

¹⁶ Ne abenwÿr bôx ne abeno arôrok ne aben pa krij. Apÿnh me kute amim Kritu mar ne kôt ar aben pydjio ba djari ne me ar amã kabën mex jarê.

Me kute aminêje me 'ãno ãm'ã memã karô.

¹⁷ Akmere, àpnhÿre ar, gora ikabën ma. Arÿm ne gar aje Metïndjwÿnh kabën kukràdjà mar katàt. Dja me'ô ar bôx ne kupa'ã ajte ar amã atemã mÿjja'ô jarê. Ne abenbê ar ajo bikjêr prãm ne Metïndjwÿnhbê ar ajo akêx prãm. Gora ar aminêje me 'ãno djan memã akàx.

¹⁸ Mÿkam? Bir, djãm me wã ne me gwaj banhô Bënjadjwÿr djwÿnhbê Kritumã apê? Kati. Nãm me amidjwÿnhbit man mã axwe. Ne kute me noo biknor kadjy prïne memã me kabëno irô mex. Ne memã 'êx ne kabën

mexkumrêx. Nhym me no rerekreja kum me kabën kÿnhkumrêx.

¹⁹ Nhym be ar ga ne gar aje Metïndjwÿnh mar mex nhym me kunï kute abenmã ar ajarêho ipôk ba ar ama. Ne kam ar akam ikÿnhkumrêx. Kam, dja gar mÿjja mexbit ma. Kwãrïk wãnh mÿjja punu mar kêt.

²⁰ Metïndjwÿnhkôt me umar mexkumrêx. Ta dja ar amã tÿx jadjà nhym Xatanaj te ar amã apnê. Kôt ar ajaxwemã te ar amã apnê gar amijãno dja. Arÿm aje Xatanajmã rerek jadjãrmã. Aje mrãmri ne aparo Xatanaj krã kajyr pyrãk. Arÿm aje Xatanajmã rerek jadjàr 'ÿr.

Gê Bënjadjwÿrbê Jeju tu kum ar akaprïn ar ajo ba. Tãm ne ja.

²¹ Ximoxi ikôt àpênhja ne ar amã kabën mex jarê. Inhôbikwa Juxumê Djaxômê Xopatudjwÿ ar amã kabën mex jarê.

²² Ba ibê Texu ne ba Paur kukwakam pi'ôk ja no'ôk. Nã bãm tu amim Bënjadjwÿr djwÿnh markumrêx. Ne amÿ ar amã ikabën mex jarê.

²³ Gajudjwÿ ne ar amã kabën mex jarê. Jakam ar ije amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ibaja kunï ne bar mã Gaju nhô kikrekam bôx nhym mã ar ikunïo djuw mex.

Eraxumê gwaj bakamy Kwatu ar amã kabën mex jarê. Eraxu ne kute krïrax jakam bënjadjwÿrmã pi'ôk kaprï pumÿnh djwÿnh.

²⁴ Gê Bënjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu tu kum ar akunï kaprï:kumrêx ne ar ajo ba.

²⁵ Dja ar amã tÿx jadjà. Amrêbê ne ba kàj bê memã Jeju Kritu'ã ajarê nhym 'ã ujarênh arÿm ar awÿr bôx gar tu amim markumrêx. Ar aje tu amim markumrêxkam dja ar amã tÿx jadjà gar kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt. Amrêbê ne Kritu'ã ujarênh nyja me bakukãmãrebê bipdjur tÿm. Nhym kam me kute arênh kêtumrêx.

²⁶ Nhym kam ajbir jakam Metïndjwÿnh arÿm gwaj bamã Kritu'ã ujarêho amirïtkumrêx. Amrêbê: ne Metïndjwÿnh kukwakam kabën jarênh djwÿnh Kritu'ã pi'ôk no'ôk gwaj jakam, 'âtû:mkam amim arên arÿm kuma. Metïndjwÿnh tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Kabën kôt ne gwaj apÿnh pyka djari kunïkôt memã Kritu'ã ajarê nhym kunïkôt me arÿm 'ã ujarênh ma. Dja me

kwỳ tu amim Kritu markumrẽx ne kabẽn
markumrẽx ne kôt ar amijo ba. Ja kadjy ne
gwaj memã 'ã ajarẽ.

²⁷Metĩndjwỳnh pydji ne amak me:xkumrẽx
ne no me:xkumrẽx. Ba kum meo a'uw gẽ
memã amak bõ. Me kute tu amim Jeju
Kritu markumrẽxkõt gẽ memã amak bõ.
Dja memã amak bõ nhym me kunĩ arỳm
kum rax jarẽnh rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

Paur kute Kôritukam me jamã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Paur ne krîrãx bê Kôritukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm arým pyka kunĩ'ÿr mrãnhkôt me'ÿr bôx ne memã Jeju jarê nhym me kwý arým tu amim markumrêx ne 'ã abeno akprô. Nhym kam Paur arým mã me jadwÿ'ÿr tẽ nhym tekrekam me amijo ajkê. Nãm me abenmã kum,

—Djã nãm mrãmri Jeju Paur jano nàr kon, ane ne kam ajte abenbê bikjêro kumex. Ne kam ajte kute Jeju tyk marmãn kam ajte bibãnh ar mrãn abenbê djwÿ pytãro ba. Ne kam ajte me kãtãm nhipôkri aben japry ar o ba. Nhym kam ajte me'ô bãmbê prôo akĩ nhym me tu ate krãn ar ban kute nêje kukrà kêt. Ne kam ajte abenmã kum,

—Kati, me akubyn tĩn kêt. Nãm me tu tykkumrêx, anhÿr ar o ba. Ne kam ajte,

—Mã dja gwaj nê? Djãm gwaj baje mry me kute mÿjjao Metĩndjwÿnh karô nhipêxmã bôrja kurmã nàr kon? ane. Ne kam ajte,

—Me kupry ne ar babit ne mex, nàr kon me abenwÿr môrbit mex, ane. Be, nhym Paur mÿjja ja kunĩ man kam prĩne pi'ôk no'ôkkôt memã 'ã karô.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Kritu Jeju ne amiwÿr ijuw. Metĩndjwÿnh kute amim ijã karô kôt Jeju amiwÿr ijuw ne ar ijo ban ijano. Ba kam arým 'ã memã idjujarênh ar iba. Me bakamy Xoxinidjwÿ ne ikôt dja.

² Krîrãx bê Kôritukam ar aje Metĩndjwÿnh mar ne kôt aje ar aben pydjio abaja ba ar amã ikabên jarê. Kritu Jeju ne arým amimexo ar ajo mex. Arým amiwÿr ar ajuw gar tu amim markumrêx. Kute ar ajo ô me ja kadjy ne amiwÿr ar ajuw. Nãm amiwÿr gwaj bakunĩ 'uw. Apÿnh gwaj baba djãri bakunĩ 'uw. Gwaj baje banhô Bẽnjadwÿr djwÿnhbê Jeju Kritumã amijo badjã'wÿrja kunĩ 'uw. Kute gwaj bajo ô me ja kadjy ne gwaj bakunĩ 'uw. Amũ

me wãmê gwaj bamê ne Jeju arým amiwÿr gwaj bakunĩ 'uw. Ar amã ne ba ikabên jarê.

³ Metĩndjwÿnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadwÿr djwÿnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Kute Metĩndjwÿnhmã mekam amikĩnh jarênh ne ja.

⁴ Ba mã ijo ba djwÿnh, Metĩndjwÿnhmã ar akam amikĩnh jarê. Metĩndjwÿnh tu kum ar akaprĩ. Gar tu amim Jeju Kritu markumrêx nhym arým kum ar akaprĩ. Kam ne ba mã kum ar akam amikĩnh jarê.

⁵ Nãm kum ar akaprĩn prĩne ar ajo djuw mex. Mÿj ne ar ajo djuw mex on? Bir, nãm ar amã apÿnh akĩnh djã, adjapênh djã'ã karô gar maro aban kam arým kôt aje memã kukràdjã jarênh me:xkumrêx ne aje mÿjja mar me:xkumrêx.

⁶ Ar ba ne bar ar amã Kritu jarê. Ar ije omũnh kôt bar ar amã arê: gar arým amim,

—Mrãmri Paur ar kabên katãtkumrêx, ane. Nã gãm ar amim anen kam arým tu amim Kritu markumrêx.

⁷ Ne kam aje apênh djã kunĩ mar ne o aba. Metĩndjwÿnh Karô ne ar amã apênh djã kunĩ'ã karô gar aje mar ne akubyn bôxkam amako aba. Bẽnjadwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu bôxkam amako aba. Kam ne ba mã Metĩndjwÿnhmã ar akam amikĩnh jarê.

⁸ Ta dja mã ar amã tÿx jadjã gar mã amim mar tÿx rã'ã: nhym Bẽnjadwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu arým bôx. Ne kam ar amã ajaxwe jarênh kêtumrêx gar arým kum ajaxwe kêt ne amextire ne dja.

⁹ Metĩndjwÿnh ne mrãmri kabênkumrêx. Kabên kôt dja gwaj bajo djuw mexkumrêx. Ta ne arým kra'ÿr ar ajuw. Bẽnjadwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu'ÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam arým o anhôbikwakumrêx. Mrãmri kabênkumrêx.

Me kabêno aben japanho ku'ê nhym nêje memã kabên.

Rô 15.5; A Kô 13.11; Pir 2.2; Ped k 3.8

¹⁰ Akmere, apnhĩre ar, ba ar amã arê gar ama. On abenmã akabên pydjĩn arê. Bẽnjadwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kukwakam ne ba ar amã amex'ã karô. Kwãrĩk wãnh

* **1:3** Djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhym pãnh kum ar akaprĩ Kati. Ar ga ne gar te ajaxwe kêtãm. Nhym be, ta ne tu kum ar akaprĩ.

apÿnh mÿj xêjakôt adjâm ne abenã akabên kêt. Ate dja gar axikôt akabênjabit man axikôt akabên jarên kôt prïne amex.

¹¹ Akmere, àpnhîre ar, Krôre nhô kikre wâkam ar kwÿ arÿm nînh iwÿr bôx ne ar arÿm ar ajã imã,

—Onÿj, me kabêno aben japanho kumex, ane. Ba arÿm ar kabên man arÿm wãm ar amã arê.

¹² Gar we akwÿ amã me kînh kêt ne memã kum,

—Ba ne ba Paur kôt ar iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Apôr kôt ar iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Xepa kôt ar iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Kritu kôt ar iba, anhÿro aba. Nã gãm ar ã ari aben bê abikjêrn amã aben kînh kêt o ane nhym me arÿm imã arê ba arÿm kuma.

¹³ Nã gãm ar arÿm apÿnh mÿj xêja kôt aku'ên arÿm abenã akabê:n ne. Nã gãm ar arÿm aje abenmã Kritu nhirên pyrâk. Djâm ba ne me arÿm pîte'y'ã inhô gar we ikôt ar aba? Djâm imã ne me arÿm ngômã ajadjã gar we ikôt ar aba? Kati:

¹⁴⁻¹⁶ Djâm ba ne ba ngômã ar ajangij? Kati. Ije ngômã ar ajangjên kêt. Kam ne ba ikînh ne Metîndjwÿnhmã amikînh jarê. Mÿkam ne ba kam ikînh? Bir, ba ren ngômã ar ajangij nhym ren ar ajô arîk ijã amim,

—Ba ne ba tu amim Paur markumrêx. Nãm arÿm amim ngômã ijadjã, ane ba ren kam ikaprîre ne. Nhym be, kati. Kripumê Gajubit ne ba ngômã ar adjã. Exepa nhô kikrekam ar jadjwÿ ba ngômã ar angij. Nhym me'ôdjwÿ ije mar kêt. Ar ngrêre jabit ne ba ngômã ar angij.

¹⁷ Djâm ije ngômã me angjên kadjy ne Kritu ijano ba tê? Kati. Kâj bê ije memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kadjy ne ijano ba tê. Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja me ta krã mexja djâm me ta krã mexo ikrã mex ne ikabên mex ne ba ar amã arê? Kati. Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja krã mexo ikrã mex kêt. Ba ren me krã mexo ikrã mex ne ren ar amã ikabên mex jarên ren

arÿm o amibê Kritu'ã ikabênja kuno. Kritu pîte'ykam tyk'ã ikabên ja ne ba ren o kuno. Nhym kam ren me arÿm Kritu mar kêt ne.

Me ta krã mex'ã ujarênh.

Kô k 3.19

¹⁸ Nhym be, kati. Kritu pîte'ykam tykbit ne ba kâj bê ar amã 'ã ajarê nhym arÿm ar amã amirîtkumrêx. Nhym kam me biknor tokry djâkam me biknor prâmja ikabên man amim,

—Kê. Djâm katât kute amikabên jadjwÿr got? Nãm krã punu, ane. Nhym be, gwaj ba, Jeju kute gwaj bajo bakumrêxja gwaj amim,

—Mrâmri, Paur kute Kritu pîte'ykam tyk'ã ujarênhkumrêx. Nãm 'ã ajarê nhym me tu amim Kritu markumrêx. Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm 'itÿxo me utàn ar meo bakumrêx, ane.

¹⁹ Amrêbê: Metîndjwÿnh kute me bakukâmâremã arênh ne ja. Nãm memã kum,

“Me ta krã mex ne kute memã kabên mexja dja ba mebê kabêno akno. Nhym kam me arÿm kabên kajgo me:xi.

Nhym me ta amak mex ne kute prïne memã mÿjja'ã karô mex ne kute mar ja dja ba mebê amak mexo akno nhym me arÿm kabên kajgokumrêx.”

Nãm Metîndjwÿnh ã me bakukâmâremã ane nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhym kam me arÿm aben djô'ã arêho mō:n arêho mōr tâmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tÿ:mràm me bakamingrãnyrekam Jeju Kritu arÿm pîte'y'ã wajêt ne kam ty. Ty nhym Metîndjwÿnh arÿm o gwaj bapytàn kam arÿm mebê amak mexo akno. Nhym kam me arÿm kabên kajgo me:x ne.

²⁰ Nhÿnh ne me'ô ta krã mex? Nhÿnh ne me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja ta krã mex? Kati. Nhÿnh ne me'ô ta kute prïne me kukràdjã mar? Kati. Nhÿnh ne me'ô ta krã mex ne kute kabên mexo kute me apanh mar? Kati. Me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja ne me krã mex kêt. Me kabên kajgo me:xi.

²¹ Mÿkam ne me kabên kajgo mexi? Bir, Metîndjwÿnh ta kute katât me'ã amikabên djirkumrêx ne amim,

—Djâm me kum ikînh kêtja ta kute imarmã? Djâm me ta krã mex ne kute

imarmã? Arkati. Me kute kàj bê memã Kritu pîte'ykam tykja'ã ujarênh nhym me kute me'ã, “Me krã punu”, anhÿrja. Me kute anhÿrkam gê inhô àpênh ar kàj bê memã Kritu pîte'ykam tyk'ã ujarênhkumrêx. Nhym kam me kwÿ kute tu amim Kritu markumrêx ba arÿm me utàn ar meo iba. Ja ne imã kÿnhkumrêx. Nãm ã Metïndjwÿnh me'ã amim ane. Kute amim anhÿrkam ne me kabên kajgo me:xi. Me kum Metïndjwÿnh kÿnh kêt ta krã mexja ne me kabên kajgo me:xi.

²² Be, mebê idjaer ne me ar imã,

—Goja mÿjja pumÿnh kêt'õ nhipeÿx ba me omÿn kam arÿm amim Kritu'ã akabên markumrêx, anhÿro ba. Nhym be, me bajtembê kregu ne me kute ar imã,

—Goja me krã mex o akrã mex ne akabên mex ne arÿm imã Kritu 'ã ajarê. Dja ba me aman kam arÿm amim Kritu'ã akabên markumrêx, anhÿro ba.

²³ Bar kàj bê memã kum,

—Metïndjwÿnh ne Jeju'ã Bënjadjwÿrbê kumkatibê Krituja mẽ nhym arÿm pîte'y'ã wajêt ne ty, ane. Nhym mebê idjaer arÿm kôt kum Jeju kurê kute mrãmri ne kën me par tok nhym me rôrôk ne arÿm kum kurêja pyrâk. Nhym be, me bajtem kwÿ ne me abenmã,

—Nãm ar ari kabên kwÿ jadju:w. Nãm ar krã punu, anhÿro ba.

²⁴ Nhym be, bar katàt me kwÿmã 'ã ajarê. Metïndjwÿnh kute arÿm amiwÿr me kwÿ 'wÿr ne ar meo bajamã 'ã ajarê. Mebê idjaerja nâr me bajtemja bar katàt me jamã 'ã ajarê. Katàt Kritu pîte'ykam tyk'ã memã ajarê. Nhym me abenmã kum,

—Djãm Metïndjwÿnh 'irere:k got? 'Itÿxo kute me kunÿ rer me:xi. Djãm Metïndjwÿnh kute ari kabên jadjwÿr got? Metïndjwÿnh kute no mexo, kabên mexo me kunÿ rer me:xi, anhÿro ba.

²⁵ Mÿkam me ã abenmã anhÿro ba? Bir, Metïndjwÿnh kute krã mexo, 'itÿxo kute me kunÿ rer mexkam. Nãm me kute Metïndjwÿnh'ã amim, “Krã punure”, anhÿr, me ta ne me krã punure. Nhym be, Metïndjwÿnhbit ne krã me:xkumrêx. Nâr, nãm me kute, “Irerekre”, anhÿr, me ta ne me 'irerekre. Nhym be, Metïndjwÿnh 'itÿxo kute me rer me:xi.

²⁶ Aj, mÿj gêdja ga me kam amikadjy ama? Bir, mÿj ne ga me kam akute nhym Metïndjwÿnh arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Bir, djãm me akrãptÿ akrã mexkam ne amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati. Djãm me akrãptÿ ajitÿx nhym kam arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati. Djãm me akrãptÿ arÿnh nhym kam arÿm amiwÿr me ajuw ne me ajo ba? Kati.

²⁷ Nhym be, me kum Metïndjwÿnh kÿnh kêt kute me'ã, “Me krã punure”, anhÿr Metïndjwÿnh arÿm amijo me we krã punure ja pytàn meo ba. Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me we krã mexjao apa. Me ta kute amijo krã mexjao apa nhym me arÿm pijàm ne. Me kum Metïndjwÿnh kÿnh kêtja kute me'ã, “Me rerekre”, anhÿrja Metïndjwÿnh arÿm amijo me we rerekre ja pytàn meo ba. Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me we 'itÿx jao apa. Me ta kute amijo 'itÿxjao apa nhym me arÿm pijàm ne.

²⁸ Me kum Metïndjwÿnh kÿnh kêtja kute me'ã,

—Me kajgo. Me kum me kÿnh kêtumrêx, anhÿro ba. Me kajgo ja Metïndjwÿnh arÿm amijo me utàn meo ba.

Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me rÿnho apa nhym me arÿm pijàm ne kajgo ne.

²⁹ Dja meo ba nhym me kunÿ arÿm Metïndjwÿnhmã amijo àmra kêt.

³⁰ Nhym be, ar ga ne Metïndjwÿnh arÿm amijo ar apytàn Kritu Jeju kôt ar ajo ba. Ne arÿm gwaj bamã Kritu jano nhym bôx ne arÿm gwaj bamã katàt kabên jarênhkumrêx. Gwaj kam arÿm markumrêx ne kôt arÿm bakrã mexkumrêx. Nhym Metïndjwÿnh ajte Kritu kôt arÿm gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arÿm ta mexo bamex ne. Nhym ajte Krituo gwaj bajaxweo pãnh mex.

³¹ Amrêbê: me kute me bakukãmãremã arênh kôt ne ba ar amã arê. Nãm memã kum,

“Djãm amijo adjàmra prãm? Kwãrÿk wãnh amijo adjàmra kêt.

Dja ga Bënjadjwÿr djwÿnho amra.”

Nãm ã memã ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Kam, dja gwaj Jeju Kritubito amra. Tãm ne ja.

2

¹ Akmere, àpnhîre ar, amrêbê ne ba ar awÿr bôx ne Metîndjwÿnh kukwakam ar amã kabên jarê. Djã nã bãm me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja krã mexo ikrã mex ne arÿm mekôt prîne ikabên jarênh mex, prîne mekôt ar amã ikabên jarênh mex gar arÿm amã ikabên kînhkumrêx? Kati. Mÿkam?

² Bir, ba ar awÿr ibôx kêtri amim,

—Dja ba arkam bôx ne Jeju Kritubit man arkum 'ã ajarê. Kritu pîte'y'ã jêt ne tyk'ã dja ba ajarê. Kwârîk wãnh ba arkum atemã mÿjja'ô jarênh kêt. Nã bãm ã amim ane.

³ Ne kam ar awÿr bôx ne amikam irerekre ma. Ba irerekre man arÿm ar apy-maje itertet kumex.

⁴ Djã nã bãm amim,

—Ba me krã mex o ikrã mex ne prîne arkum ikabên jarênh mex gê ar arÿm ikabên mex man kôt ar amijo ba, ane? Djã nã bãm amim anen arÿm ã ar amã arênh ane? Kati. Metîndjwÿnh Karô ne ijo ba gar arÿm ipumû. Ba kam arÿm ar amã ikabên jarê gar arÿm ama.

⁵ Mÿj kadjy ne ba ã ar amã ikabên jarênh ane? Bir, ar aje me ta krã mex mar kêt kadjy. Nhym be, Metîndjwÿnh ne 'ity:x. Ar aje tu amim Metîndjwÿnh markumrêx kadjy ne ba ã ar amã ikabên jarênh ane.

Me kute Metîndjwÿnh Karô marbit ne me krã mex.

Mat 7.6; Dju r 14.22

⁶ Be, djã nã bãm ar ikrã punun kôt ikabêndjwÿ punu? Kati, nã bãm ar ikrã mex ne kôt ikabên mex. Me amak mexjamã ne bar prîne memã arê. Nhym be, me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kabên kôt ne bar ije ikabên jadjwÿr kêt. Nâr, me rûnh kwÿ kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kabênkôt ne bar ije ikabên jadjwÿr kêt. Me ja dja me ï kêtumrêx.

⁷ Nhym be, Metîndjwÿnh kute katât kabên jadjwÿrkumrêx. Kabên ja ne bar ije memã arênh. Mÿjja kunî kêtri ne Metîndjwÿnh kute tu amim kabên'ã karôkumrêx. Kute prîne amimexo gwaj bajo mex kadjy amim kabên'ã karô. Ne kam kute me bakukãmãremã arênh kêt. Ne kam ajbir ar imã kabên jarê bar arÿm jakam memã arênh ane.

⁸ Djãm pykakam me rûnh'ô kute kabênja mar? Kati. Ne ren me rûnh kuman ren pîte'y'ã Jeju nhôr kêt. Bênjadjwÿr djwÿnh Jeju ne prîne mex ne umakumrêx. Ren me kute pîte'y'ã nhôr kêtumrêx.

⁹ Mrãmri me'ô ta kute kabênja mar kêtumrêx. Ije ar amã arênh kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã arê. Me memã kum,

“Metîndjwÿnh ne arÿm me kadjy amim mÿjja mex'ã karô.

Djãm me'ô ta kute omûnh? Kati. Me'ô ta kute omûnh kêt.

Djãm me'ô ta kute mar? Kati. Me'ô ta kute mar kêt.

Djãm pykakam me'ô ta kute amim 'ã karô? Kati. Me'ô ta kute amim 'ã karô kêt.

Me kum abêja kadjy ne Metîndjwÿnh amim mÿjja mex'ã karôn memã kudji. Nhym kam me'ô ta kute mar kêtumrêx.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne.

¹⁰ Ga, me ta te kute marmãja pumû. Nhym be, Metîndjwÿnh ta ne arÿm gwaj bamã o amirîtkumrêx. Karôo kute gwaj bamã kabêno amirîtkumrêx. Karô kute prîne mÿjja mar. Metîndjwÿnh kute ôkre kadjwÿnhbê amim mÿjja'ã karôja kunî ne Karô kute prîne mar mex.

¹¹ Djãm gwaj babu'ã me'ô kute gwaj bakadjwÿnhbê bakabên mar? Kati. Gwaj bajbit ne gwaj baje banhôkre kadjwÿnhbê bakabên mar. Metîndjwÿnhdjwÿ ôkre kadjwÿnhbê kabênja me'ô kute mar kêtumrêx. Metîndjwÿnh Karôbit arÿm kute mar.

¹² Djãm me kum kînh kêtja karô ne Metîndjwÿnh gwaj bamã ano nhym gwaj bajo ba? Kati. Ta Karô ne gwaj bamã ano. Gwaj baje bakînh djã mar kadjy ne gwaj bamã ano. Metîndjwÿnh ta gwaj bamã apÿnh bakînh djã ngã, kajgo gwaj bamã kungã. Gwaj ba ne baje bakînh djãjao pãnh kêt.

¹³ Bar memã gwaj bakînh djã'ã idju-jarênh ar iba. Djãm me kum Metîndjwÿnh kînh kêt ja ne ar imã 'ã ajarê, ta krã mexkôt ar imã 'ã ajarê? Kati. Metîndjwÿnh Karô ne ar imã 'ã ajarê. 'Ã ajarê bar ije mar ne arÿm memã 'ã idjujarênh ar iba. Karô kute

katàt kabên jadjwÿrkumrêx ar ije mar ne Karô kabên kôt memã 'ã ajarê.

¹⁴ Nhyim be, me ja, Metîndjwÿnh Karô kute meo ba kêtja djãm me kute amim Metîndjwÿnh Karô kabên mar prãm? Kati. Mÿkam? Bir, nãm me aprÿn amim,

—Djãm kute amikabên jadjwÿr mex got? Nãm krã punu, ane. Ne kam amim,

—Ba gêt mekôt kabên ma, ane. Ne kam 'ÿr tèn gwaj bakôt maro krîn mar kajgo. Mar kajgon arÿm amim,

—Je, mÿj'ã ne kabên jarê? ane. Ne te 'ã amijakren te kute marmã.

¹⁵ Nhyim be, gwaj ba ne gwaj baje Metîndjwÿnh kabên kunĩ mar kadjy bamex. Gwaj baje Metîndjwÿnh Karô markôt kadjy bamex. Nhyim be, me kute Karô mar kêtja ne me te kute Metîndjwÿnh kabên marmã. Ne kute gwaj badjwÿ gwaj bamar kêt.

¹⁶ Ikabênja kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã kum,

“Bênjadjwÿr djwÿnh kute mÿjja'ã amim karô djãm me'ô kute mar? Kati.

Kam, djãm me'ô kute Metîndjwÿnhmã mÿjja'ã karômã ne kum, ‘Gêdja ga ã ane’? ane. Arkati. Metîndjwÿnh ajbit ne kute mÿjja kunĩ mar.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Nhyim be, gwaj bajbit ne gwaj Karô kôt Kritu dju-marô badjumar ne arÿm baje mar. Kute amikabên'ã amim karôja gwaj arÿm baje mar. Tãm ne ja.

3

Me kute me prÿre pyrãk nhyim kute memã arênh.

Kô k 14.20; Ep 4.14; Idja 5.11

¹ Akmere, àpnhÿre ar, djãm ije ar amã ikabên kunĩ jarênhmã? Djãm arÿm ar ajamak mex got ije ar amã ikabên kunĩ jarênhmã? Kati. Ar aje Metîndjwÿnh Karô mar kêt rã'ã. Me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêt kukràdjaja ne ar aje mar tÿx rã'ã. Ar aje me prÿre bixadjwÿr nyre pyrãk.

² Ga, me prÿre bixadjwÿr nyrekam kute mÿjja tÿx kur kêtja pumũ. Ar gadjwÿ Metîndjwÿnh kabên kwÿbit ne ba ar amã arê. Amirÿtbit ne ba ar amã arê. Ije ar amã kunĩ jarênh kêt. Metîndjwÿnh kabên kwÿ ne mebê bipdjur ne mebê tÿx. Me

kute Metîndjwÿnh Karô marjabit ne kute kabên bipdjur mar. Djãm ije ar amã kabên bipdjur jarênh prãm? Kati. Amrêbê ne ar aje Karô mar mex kêt. Gar kam ajte jakam aje Karô mar mex kêt rã'ã. Ba kam te ije ar amã Metîndjwÿnh kabên kunĩ jarênh prãmje.

³ Ar aje amidjwÿnhbito kÿnh kadjy amimar tÿx rã'ã ne. Ne kam te aje me urãk prãmje angryk ne ari akabêno aben japanho aku'ê. Ne kam arÿm apÿnh mÿj xê jakôt aku'ê ne arÿm abenã akabê:n ne. Djãm kam ar aje me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kukràdjaja mar kêt got? Djãm mekôt ar aje amijo aba kêt got? Mrãmri me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtbit ar aje amijo abakumrêx.

⁴ Ar akwÿ ar amã me kwÿ kÿnh kêt ne memã kum,

—Ba ne ba Paur kôt ar amijo iba, anhÿro aba. Nhyim ar akwÿ ajte tãm ne memã kum,

—Ba ne ba Apôr kôt ar amijo iba, anhÿro aba. Gar kam aktã ar amã aben kÿnh kêtô aban mÿj xêja kôt aku'ên ã aben bê akêxo ane. Djãm me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kôt adjumar kêt got? Ar aje me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kôt adjumar kumrêx.

⁵ Djãm Apôrmê ar irax got gar ar ikôt aben bê abikjêr prãm? Kati. Ar irax kêt ne ingrìre ne ibê Metîndjwÿnh nhô àpênhbit. Ar ikabên kôt ne gar tu amim Jeju markumrêx. Kute ar imã apÿnh ar idjàpênh djà'ã karô kôt ne bar kum idjàpênho iba.

⁶ Bar ije puro djuw mex djwÿnh pyrãk. Ba ne ba ije pur kre djwÿnh pyrãk. Nhyim Apôr kute ngo djwÿnh pyrãk. Nhyim be, Metîndjwÿnhbê djwÿ kunĩmã rÿnh jangjênh djwÿnh. Ba ikumrêx ne ba ar amã Jeju'ã ajarê gar arÿm 'ÿr amijo akêx ne kôt ar amijo aba. Nhyim kam Apôr bôx ne ar amã Metîndjwÿnh kabên ra:x ne arê gar ama. Nhyim be, Metîndjwÿnhbit ne ar amã ajamak bô gar arÿm amũ maro amikamê.

⁷ Kam ne ba ikajgokumrêx. Nhyim Apôrdjwÿ kajgokumrêx. Nhyim be, Metîndjwÿnhbit ne raxkumrêx. Kute memã amak bônham ne raxkumrêx.

⁸ Djwÿ abatànhmã ne kre djwÿnh pur kre nhyim ajte ngo djwÿnh pur ngo. Ar badjwÿ ne ar aje Jeju mar raxmã bar ar amã arê. Ar

ije ar amã arênh mex kôt dja Metîndjwýnh ar inhî pýnhkôt ar imã o pãnh ne.

⁹ Ar iro'ã ne bar Metîndjwýnhmã idjãpênh ar iba. Ar ga ne gar aje Metîndjwýnh nhõ pur pyrãk. Ar aje Metîndjwýnh mar ne kôt amijo aba kadjy ne bar ar akam apê kute mrãmri ne me kute purkam ãpênh pyrãk. Ne ar aje mrãmri ne kute Metîndjwýnh nhõ kikre pyrãk. Kute kên krãptïo kikre pyrãk. Ar akrãptï nhyM Metîndjwýnh arým amijo ar apytàn ar ajo kra.

Kikre'ã memã ujarênh.

A Kô 6.16; Ep 2.20; Ped k 2.5

¹⁰ Metîndjwýnh tu kum ikaprïkam ne ba prïne ar amã Metîndjwýnh kukrãdjã jarênh mex. Kute mrãmri ne me kute prïne kikre nhipêx mexja pyrãk ne ba ar amã kukrãdjã jarênh mex. Ba ne ba ikumrêx ar amã kukrãdjã jarê gar ama. Kute mrãmri ne me kute kikremã pyka nhipônho tēm, katã:t pyka nhipônho tēm ne kam kam kên kapïn ne kam iby pyka tÿx kapïnja pyrãk ne ba ikumrêx ar amã arênh mex. Me'õ ne arým ar awÿr bõx ne ajte ar amã kukrãdjã 'õdjwÿ jarê. Kute mrãmri ne me'õdjwÿ kute pyka kadjwýnhbê kên ja nhiby kikre pyrãk ne me'õ ar amã kukrãdjã 'õdjwÿ jarê. Ije ar amã kukrãdjã jarênh nhijukri ar amã arê. Gora gê ikôt bõxja ikudjwa ajte Metîndjwýnh kukrãdjã jarênh 'ãno djan prïne katãt ar amã arênh mex. Kute mrãmri ne me kute kikre 'ãno ãm ne prïne katãt ipêx mexja pyrãk gora gê me katãt ar amã arênh mex.

¹¹ Djãm me kute pyka kadjwýnhbê kên ngrãnh ne kupa'ã kute ajte 'õdjwÿ nhipêxkam mex got? Kati. Kritudjwÿ. Djãm me'õ kute katãt memã Kritu'ã ujarênh nhyM ajte me'õdjwÿ bõx ne kute memã kupa'ã 'ã ujarênhkam mex got?

¹² Ë, gop ajte kikre ma. Djãm me kute mÿjja tÿxo, mÿjja pãnh raxo kikrekam punu got? Me kute kên karÿro ipêx nãr kute kryt jakao ipêx nãr kute kên pãnh rax 'õdjwÿo ipêx. Tãm dja punu kadjy kêt ne tũmrãm mex rã'ã ne. Me'õ kute ar amã Metîndjwýnh kabên jarênhjadjwÿ godja ar amã katãt Metîndjwýnh kabênkumrêx jarê gar ama. NhyM kam kute mÿjja pãnh raxo kikre pyrãk. Gar kam arým Metîndjwýnhmã

amex rã'ã ne tu amim Jeju markumrêx rã'ã ne.

Ë, gop ajte kikre ma. Djãm me kute mÿjja rerekre, mÿjja pãnh kryo kikrekam mex got? Me kute pïo ipêx nãr kute bõo ipêx nãr kute bõo ipêx. Tãm dja tēmbê punu. Me'õ kute ar amã Metîndjwýnh kabên jarênhjadjwÿ godja bõx ne Metîndjwýnh kabên kupa'ã ar amã arê, Metîndjwýnh kabên kêt jarê, ta kabên ar amã arê gar ama. NhyM kam kute mÿjja rerekreo kikre nhipêx pyrãk. Dja ar amã arê gar ama. Ne kam arým Metîndjwýnhmã amex kêt ne tēmbê apunu ne tu amim Jeju markumrêx kêt.

¹³ Dja Jeju arým bõx 'ÿr nhyM arým apÿnh me umar punu djãri ban bõx. Kute mrãmri ne kuwy kikre'ÿr bõx pyrãk. NhyM kam me arým me omũ. Me'õ kute memã kabên jarênh mex kôt dja me arým omũ. Nãr me'õ kute memã kabên jarênh punu kôt dja me arým omũ. Godja me'õ arým katãt memã kabên jarênhkumrêx jabej nhyM te me umar punu djã me'ÿr bõx nhyM me mex rã'ã ne. Dja me kute mrãmri ne kuwy kikre'ÿr bõx ne xêt kêt ne umar mex mex ne ku'ê pyrãk. Nãr, godja me'õ kupa'ã memã ta kabên jarênh jabej. NhyM kam me umar punu djã me'ÿr bõx. NhyM kam me arým mex kêt ne Jeju bê amijo akêx. Dja me kute mrãmri ne kuwy kikre'ÿr bõx nhyM pøk ne xêt pyrãk.

¹⁴ Godja me'õ katãt memã Metîndjwýnh kabên jarênhkumrêx jabej nhyM me arým Jeju mar tÿx rã'ã. NhyM kam Metîndjwýnh arým me'õjamã pãnh mextire ngã.

¹⁵ Nãr godja me'õ memã arênh punu jabej nhyM me arým Jeju bê amijo akêx. NhyM kam me'õja arým umar punure. Kute pãnh'õ byr kêtkaM dja umar punure. NhyM be, dja Metîndjwýnh arým me'õja pytã. Kute mrãmri ne me kute kikre pøk katikôt kute me pa 'amÿnh ne meo kator pyrãk.

¹⁶ Metîndjwýnh Karõ ar akam ÿrkam ar aje mrãmri ne Metîndjwýnh nhõ kikreti pyrãk. Djãm ar aje ja mar kêt?

¹⁷ Metîndjwýnh nhõ kikreti ne ta mexo mex ne uma:. Gêdja me'õ õ kikretio bikênh jabej nhyM kam pãnh o bikênh rax ne. Ar gadjwÿ ar aje Jeju markam aje mrãmri ne õ

kikreti pyrâk ne ta mexo amex. Gêdja me'ô ar abê Metîndjwýnh kurên kubê ar ajo akêx jabej nhym kam pân̄h o bikênh rax ne.

¹⁸ Gar ajô we aje prîne me kukràdjâ mar. We aje me kum Metîndjwýnh kînh kêt kukràdjâja mar ne mekôt ar amijo aba. Ba amã arê ga ama. Kwârîk wân̄h amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

—Ba ne ba mekôt ikrã mexkumrêx, anhÿr kêt. Djâm mrãmri akrã mexkumrêx? Kati. Ate dja ga amim, “Ikrã punu”, ane. Mÿj kadjy dja ga ã amim ane? Bir, dja ga amim anen kôt amim Metîndjwýnh man arÿm kôt akrã mexkumrêx.

¹⁹ Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kute amikukràdjâ punu kôt amijo ban kute amim, “Ba ikrã mexkumrêx”, anhÿrja, me jamã ne Metîndjwýnh memã krã punu jarê. Ije ar amã arênh ja ne me amrêbê: me bakukãmãremã arên memã kum,

“Ga, me kute mry kukràdjâ mar kute kum ka'ên kam kute kum ô mry janhôrja pumû. Nhym mry ta amikukràdjâ kôt amijo ba tâmtã ô mry'ÿr bôx ne ta arÿm amipynê.

Nhym me kum Metîndjwýnh kînh kêtjwÿ we ta krã mexkam dja me amikukràdjâ punu kôt amijo môr tâmtã arÿm ta amijo bikênh mex ne.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne.

²⁰ Nhym me ajte kam memã kum,

“We me krã mex. Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja we me krã mexja. Me ta umar kôt ne me amim 'ã karô.

Nhym Bênjadjwÿr djwýnh arÿm me kabên man kam arÿm amim,

‘Me kabên mrãmri kajgokumrêx.’

Nãm ã amim ane.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne.

²¹ Kam, djâm ar aje mekôt we me krã mexjao adjãmramã? Kati. Kwârîk wân̄h mekôt we me krã mexjao adjãmra kêt. Mÿkam? Bir, mÿjja kunĩ ne ar anhô mÿjjakam.

²²⁻²³ Metîndjwýnh ne Krituo Kra nhym arÿm ar ajo kamy. Ar aje tu amim markumrêxkam arÿm ar ajo kamy. Nhym kam Metîndjwýnhdjwÿ arÿm ar ajo kran kam arÿm ar amã mÿjja kunĩ ngã. Ne kam

ba arÿm ibê ar anhô àpênh. Nâr, kam Apôr arÿm kubê ar anhô àpênh. Nâr, kam Pedru arÿm kubê ar anhô àpênh. Kritu kute ar ajo krakam pykakam mÿjja kunĩ ne ar anhô mÿjja. Gar arek mekôt atîn ne ar aba nâr ty. Te tyn arÿm Metîndjwýnh kôt atîn ne ar aba rã'ã: rã'ã. Kam mÿjja kunĩ ne ar anhô mÿjja. Ajbir jakam mÿjja ne ar anhô mÿjja. Nâr amrê gwaj bawÿr mÿjja apôxdjwÿ ne ar anhô mÿjja. Kritu kute ar amã mÿjja kunĩ bakam mÿjja kunĩ ne ar anhô mÿjja.

4

Paur kute Kritumã àpênh'ã memã amijarênh.

Rô 14.4

¹ Kam gê me ar ijã abenmã kum,

—Ar wãbê ne Kritu nhô àpênh ne ar gwaj bamã Metîndjwýnh kabên jarênh ba. Amrêbê memã kabên jarênh kêtja ne ar arÿm jakam gwaj bamã arênh ba, ane.

² Bir, mÿj dja memã kabên jarênh djwýnh memã arênh on? Bir, dja memã arênh katât. Metîndjwýnh kute kum arênh kôt dja memã arênh katât.

³ Nhym be, ba. Ar ga ar aje te idjapênh jaxwemã akator prãmkam djâm kam itîn prãmmã? Kati. Djâm ije idjapênh jaxwe'ômã ikatorn mar? Kati. Ije amikam ijaxwe'ô mar kêt.

⁴ Ne kam djâm ije amikam ijaxwe'ô mar kêt kam ije amim, “Ijaxwe kêt kumrêx”, anhÿrmã? Kati. Bênjadjwÿr djwýnh ne kute imar. Ta ne kute idjapênh jaxwe'ô pumûnh jabej ne kute imar.

⁵ Kam, kwârîk wân̄h me'ômã axwe jarênh kêt. Nâr, kum axwe kêt jarênh kêt. Gwaj Bênjadjwÿr djwýnh nhô akatikam ama. Ta dja bôx ne me mex nâr me axweo amirît ne mÿjja kunĩ amirît. Ga, me kute akamât kô tykkam mÿjjao bipdjurja pumû. Nhym a'ukam amirît nhym me kunĩ arÿm omû. Bênjadjwÿr djwýnhdjwÿ dja mÿjja kunĩ amirît, me kute mÿjja pudjurja kunĩ amirît gê me kunĩ kuma. Me kute umar djâ kadjwýnhbê amim mÿjja'ã karôjao amirît gê me kunĩ kuma. Kam gêdja me ï pÿnhkôt me mex jabej memã mex jarê. Nâr, me axwe jabej memã axwe jarê.

⁶ Akmere, àpnhîre ar, ba ar amã,

—Kwârîk wānh me'ô'ā, “Axwe” nār “Mexkumrêx”, anhÿro aba kêt. Ja ne ba ajte Apôrmê ar amijā arē. Ar akadÿj ne bar amijā arē. Dja gar kam ar iman arÿm ar ijōo adjāmra kêt. Ne kam arÿm Metîndjwÿnh kabēnbit mar rax. Kute me'ā kabēn jarēnh jabit mar rax. Ne kam arÿm me'ōo adjāmran ate amū amā me'ō kurê kadÿj kêt.

⁷ Mÿj me'ō ne ar amā arē gar amim,

—Ba ne ba imexkumrêx, anhÿro aba? Nhÿnh ne ar amex'ōja? Nhÿnh ne ar anhō mÿjja'ōja? Kati. Metîndjwÿnh ta ne ar amā kungā gar kam amijo amran amim,

—Djām me'ō ne imā kungā? Kati. Ba ne ba imex. Ba ne ba inhō mÿjja, anhÿro aba.

⁸ Nā gām ar aje mrāmri ne kute me ajne pyrāk. Nā gām ar amim,

—Arÿm jakam imexkumrêx. Ije imexo amū amikamēnh prām kêt. Arÿm jakam iraxkumrêx ne ije mrāmri ne ibēnjadjwÿr rax pyrāk. Arÿm ne ba amipānh Paur ar kumē. Nā gām ar ā amim anhÿro aba. Djām mrāmri ne akabēnwā? Kati. Ga ren ar mrāmri araxkumrêx ba ren ikînhkumrêx. Gar ren kam amipānh ar ijō mēnh kêtumrêx. Ar ba ne bar ren ar aro'ā ren irax.

⁹ Nhym be, kati. Kritu kute ar ijanorja djām ar ba ne bar irax? Kati. Ga, me kute me par kadÿj kute me ipôkri me umÿjÿr nhym me kunī kute me omūnhja pumū. Ar badjwÿ. Bar memā Metîndjwÿnh kabēn jarēho iban kam memābit ar ije mÿjja pyrāk. Nhym kam me kunī 'ā ar ipumū. Nhym me kute ar ibîn prām. Pykakam me ja 'ā ar ipumū. Nhym Metîndjwÿnh kadÿj mrānh djwÿnhdjwÿ 'ā ar ipumū.

¹⁰ Bar Kritumā apê nhym me arÿm ar ijā, “Nām ar krā punu”, ane. Nhym be, ar ga ne gar amim,

—Ba tu amim Kritu markumrêx ne ikrā mexkumrêx, anhÿro aba. Ar ijā ne me, “Ar rerekre”, ane. Nhym be, ar ga ne gar amim,

—Ba ne ba itÿ:xkumrêx, anhÿro aba. Nhym be, ar ijā ne me, “Ar ngrire”, ane.

¹¹ Apÿnh myt djāri ne bar prām kam, kôrkam ar iba. Ne ajte inhō kubēkā punuren iba. Nhym me ajte ar ikam àkrê kumex ne ar ititik ne. Bar ajte arek ar inhÿr djā kêt ne ar ibaobit iba.

¹² Bar ajte inhikrao idjāpēnh tÿx. Me te ar imā,

—Gora gē Metîndjwÿnh ajo ajkē, ane bar mā memā kum,

—Gē Metîndjwÿnh ajo djuw mex, ane. Me te ar ijo ajkē bar arek memā dja.

¹³ Me te mā memā ar ijā kabēn punu bar mā memā iprîren nêje me kukrà. Me kubê ar ikînh no kati. Kute mrāmri ne mÿjja arÿm punurekam me kubê kînh no kati pyrāk. Ga, me kute mÿjja kro janhînh ne mūm rēnhja pumū. Nām me ā ar ijo ane. Akati jakam me kubê ar ikînh no kati rā'ā. Be, djām kam ar irax?

¹⁴ Djām ije ar amā apijām jadjār kadÿj ne ba ā ar amā amijarēho ane? Kati. Nā bām ar abê akabēn kajgo pymao dja. Me kum kra jabêja pyrāk ne ba imā ar ajabê. Imā ar ajabêkam ne ba ar abê akabēn kajgo pymao dja.

¹⁵ Ga, me bām kute kra jadjwÿr nhym apôxja pumū. Badjwÿ ne ba ar amā Kritu Jeju jarē gar ikabēnkôt tu amim markumrêx ne kôt ar amijo aba. Ba kam ba ije ar abām pyrāk. Gar Kritu man kôt ar amijo aba nhym kam me krāptī aben totokmā ar awÿr bôx. Ar awÿr bôx ne ar amā arē gar arÿm me krāptī kabēn ma. Nhym be, djām me kute ipyrāk? Kati. Djām me kumrêx ar amā arē? Kati. Ba ikumrêx ne ba ar amā arē. Kam me kute ar abām pyrāk kêt. Ba ikumrêx ne ba ar amā Kritu'ā ujarēnh ny jarē gar ikôt arÿm tu amim markumrêx.

¹⁶ Kam ne ba arÿm ar amā 'ā karō. Dja gar ijā amijakren ikôt ar amijo aba.

¹⁷ Ar aje ijā amijakren mā ikôt amijo abamā ne ba arÿm ar amā Ximoxi jano nhym ar awÿr tē. Imā ikra Ximoxi jabê. Ba ikumrêx ne ba kum Bēnjadjwÿr djwÿnh'ā ajarē nhym arÿm tu amim markumrêx ne arÿm katāt kabēn man kôt ar amijo ba. Ba kam arÿm o ikra. Nā bām katāt Kritu markumrêx ne kabēn kôt ar amijo iba. Me kute katāt Kritu mar ne kabēn kôt amijo bamā ne ba memā arēho iba. Me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja kunimā ne ba memā arēho iba. Tām dja Ximoxi ar amā arē gar ajte ama. Dja gar kam ikudjwa katāt Kritu markumrêx ne kabēn kôt ar amijo aba.

18 Be, kute ar awÿr ibôx kêt pyrâk gar akwÿ amijo adjâmra ar aba.

19 Bênjadjwÿr djwÿnh mrâmri ar awÿr itêm'ã kute amim karô jabej dja ba amikrà kêt ne ar awÿr tē. Ar awÿr tēn ar awÿr bôx ne me kute amibên prâmja kabên kôt me kuma. Djâm me kabênjabit dja ba kuma? Kati. Dja ba mrâmri me àpēnh tÿxkumrêx jabej memã ikato. Djâm mrâmri ne we Metîndjwÿnh me wãmã tÿx jadjà? Kon. Dja ba bôx ne goja me omũ.

20 Metîndjwÿnh kute meo bakam djâm me kabênbit? Kati. Mrâmri kute meo bakumrêxkam kute memã tÿx jadjârdjwÿ.

21 Mÿj dja ba ar awÿr ibôxkam gar amã kÿnh? Ga, me kute me àbêr djào me kaprêprêk nhym me tokryja pumũ. Me kute memã bēn tÿxkamdjwÿ me tokry. Djâm ba ar awÿr ibôx ne ar amã ibēn tÿxmã gar atokrymã? Nâr ar awÿr ibôx ne imã ar ajabêkam ije ibēn prïo ar amã ikabên. Djâm tãm ne gar amã kÿnh?

5

Me kute bôm me'ô jaxwe mēnh'ã memã karô.

1 Me ar akurũm iwÿr tēn bôx ne imã ar akam me'ô jarē. Ne imã,

—Me'ô ne bāmbê prô pytàn o ikwã. Nãm me ã imã ar akam me'ô jarēnh o ane ba kuman arÿm ar amã arēn ajte ar amã me'ôja axwe jarē. Me kute Jeju mar kêt'ô kute bāmbê prô pytâr kêt. Wākambit we me'ô kute Jeju mar arÿm bāmbê prô pytà.

2 Gar kam apijàm kêt. Me'ôja bāmbê prô pytà gar mÿjja 'ô jarēnh kêt ne ate ar akrân arÿm amijo adjâm rabbit. Ne ga ren ar amikam akaprî:ren ren aminêje bôm me'ôja mē gē ar akôt krî kêt.

3 Mrâmri ne ba jakam idjâmkam ar amar 'ãno djan arÿm mrâmri me'ô jaxwe wã'ã ikabên djirkumrêx.

4 Dja gar Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kute gwaj bamã arēnh kôt me'ô'ã akuprô. Kute bāmbê prô pytârja'ã akuprôn amim kukjan kam kum axwe pānh jarē. Dja ba ar akàxã ar amaro nhÿn arÿm ar akôt ikabên dji. Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu ne gwaj bajo ban arÿm àpēnh tÿx. Kam dja gar katàt

me'ôja'ã ar akabên djirkumrêx ba arÿm ar akôt ikabên dji.

5 Axwekam 'ã ar akabên djirkumrêx ne on Xatanajmã kanga gē ar o ban arÿm o ajkē. Dja o ajkē nhym arÿm ty. Nhym kam Jeju arÿm amikôt karô dja. Ô akatikam dja Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu bôx ne arÿm amikôt karô dja nhym arÿm biknor kêt.

6 Gar ate akrân amijo adjâm rakam mex kêtumrêx. Ga, me kute djwÿ nhigot djà ngrire djwÿkam rēnhkam arÿm djwÿ kunī'ÿr bôx nhym igotja pumũ. Me'ô jaxwejadjwÿ. Dja gar ate akrã nhym me'ô amijo tēm tãmtã gar akrãptī arÿm amã axwe kÿnh ne kôt ajaxwe.

7 Ga, mebê idjaer kukràdjà kôt ne me kute djwÿ nhigot djà tũm kunī kapÿnja pumũ. Nhym kam arÿm djwÿ nykam igot djà kêt. Dja gar aminêje me'ô jaxwe jano gē mã tē gar kam arÿm ajaxwe kêt. Ga, me kute me irôbê mrānh nhô akatikam me axwe pānh mrykī'ãtomti parja pumũ. Kritu ne ã anen arÿm ta gwaj bajaxwe pānh ty. Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm gwaj bamã axwe kêt jarē gwaj arÿm kum bamex.

8 Ga, Metîndjwÿnh me irôbê mrānh nhô akatikam me kute katàt Metîndjwÿnh mar kadjy kute djwÿponhbit kurja pumũ. Kritu gwaj bajaxwe pānh tykkam gwaj badjwÿ dja gwaj katàt Metîndjwÿnh maro baba. Ga, me kute djwÿ nhigot djà tũm kur kêtja pumũ. Gwaj badjwÿ dja gwaj bajaxwe tũm kunī kangan bamã aben kurêja kangan arÿm katàt Metîndjwÿnh maro baba. Me kute djwÿkam djwÿ nhigot djà kêtjabit kur, kute djwÿponhbit kur. Gwaj badjwÿ dja gwaj bajêx kêtumrêx ne bakabênkumrêx ne katàt Metîndjwÿnh maro baba.

*Djâm me axwemē ro'ã me ar bamã?
A Tex 3.6*

9 Amrêbê ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne ar amã,

—Me mjên djwÿnh kupa'ã nâr prô djwÿnh kupa'ã kurê ba kwârîk wānh ro'ã ar aba kêt, anē.

10 Djâm me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja'ã ne ba ar amã ane? Djâm ar aje me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtme ro'ã aba kêtme? Kati. Pyka kunîkôt me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja krãptī gwaj te memã bakàxmã.

Me mjên djwýnh kupa'ã nàr prô djwýnh kupa'ã kurê baja, me kute amim mýjjao atom rûnh prã:mja, me kute me noo biknor ne kute mebê mýjjao àkînh prãmja, me kute mýjjao metîndjwýnh karô nhípêxmã amijarênh prãmja. Pyka kunîkôt me axweja krãptî gwaj te memã bakàxmã.

¹¹ Nhy m be, me'ô ta kute amijo Jeju mar, ta kute amijo gwaj bakamy'ô. Dja kum axwe kînh rã'ã djãm ro'ã ar abamã? Kati. Me ja'ã ne ba ar amã,

—Kwãrîk wãnh me ro'ã ar aba kêt, ane. Godja me'ô mjên djwýnh kupa'ã nàr prô djwýnh kupa'ã kurê ba prãm nàr amim mýjja rûnho atom prãm nàr mýjjao metîndjwýnh karô nhípêxmã amijarênh prãm nàr kute mebê me kurê prãm nàr kadjwati kangôkam* bibãnh prãm nàr kute me noo biknorn mebê mýjjao àkînh prãm godja me'ô ta kute amijo Jeju mar ne ã axwe prãm rã'ão ane kwãrîk wãnh ro'ã aba kêt. Kwãrîk wãnh ro'ã anhô kwý krêndjwý kêt.

¹²⁻¹³ Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja djãm on gwaj baje memã axwe pãnh jarênh babamã? Kati. Metîndjwýnh ta dja me kum kînh kêtjamã axwe pãnh jarê. Nhy m be, gwaj ba baje amim Jeju mar bajaxwe jabej baje abenmã axwe pãnh jarênh babamã. Kam, ba ar amã arê. Ar akam me'ô jaxwe ja dja gar kum axwe pãnh jarênhkumrêx ne arým aminêje bôm amê gê ar aro'ã bikprônh kêt. Tãm ne ja.

6

Me kute memã axwe pãnh jarênh.

¹ Be, jakam ije ar amã mýjja 'ôdjwý jarênhmã. Be, ar akam me kute Jeju mar'ô ajmã ajon axwe. Axwe gar arým pa 'amýn tu apijãm kêt ne me kute Jeju mar kêt'ýr o mrã. Kute kukjêr ne kum axwe pãnh jarênhmã 'ýr o mrã. Mýkam ne gar kute amim Jeju mar'ô'ýr o amrãnh kêt?

² Be, dja gu me baje amim Jeju mar ï pykakam me kunî kukij ne memã axwe pãnh jarê. Jeju akubyn bôxkam gu me babê Metîndjwýnh nhô me ja dja gu me me kunîmã axwe pãnh jarê. Kam ar ga ne gar

ren jakamdjwý me kute amim Jeju mar jaxwe ja'ã akuprô ne kum axwe pãnh jarê. Djãm ar aje amim Jeju markam ajô akrã mex kêt kam ne gar amikupa'ã me kute Jeju mar kêt mã meo mrã?

³ Be, Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kwý axwe. Dja gwaj ï memã axwe pãnh jarê. Kam ar ga ne gar ren jakamdjwý ren me kute amim Jeju mar'ýr meo mrã. Nhy m be, kati. Amikupa'ã ne gar me kute Jeju mar kêt mã meo mrã nhy m me kute Jeju mar kêt kam arým memã axwe pãnh jarê.

⁴ Dja me kute amim Jeju mar'ô ajmã ne axwe jabej, kadjy dja gar me'ô kute amim Jeju marjao amiptã. Ar akam rax kêt'ôo amiptã gê ar amã kukjan kum axwe pãnh jarê.

⁵ Ga ren ar amikam apijãm ne. Ar aje me kute Jeju mar kêtjamã me kute amim Jeju maro amrãnh prãm kam ga ren ar amikam apijãm ne. Nhy m be, kati. Amikam ar apijãm kêt kam ne ba ar amã ikabên ne. Ar ga ne gar aje amim Jeju markam ar akrã mex ne ate me kute Jeju mar kêt'ýr meo mrã. Kwãrîk wãnh. Ar ga ne gar ren me kute amim Jeju mar'ô jaxwe'ã akuprô ne ren arým amim kukij ne ren arým kum axwe pãnh jarê.

⁶ Nhy m be, kati. Ar aje amim Jeju mar ne gar me kute Jeju mar kêt'ýr meo mrã. Ar aje Jeju kukwakam meo akamyja me'ýr meo mrã nhy m me arým memã axwe pãnh jarênh krî. Nhy m kam me kute Jeju mar kêtja me'ã ar apumûnho kumex. Kam ne ba ipijã:m ne.

⁷ Ar aje amikupa'ã me kute Jeju mar kêt'ýr meo amrãnhkam ne gar arým axwe amijo mrã. Axwe amijo amrãnhkam ga ren ar arým ate akrã. Me kute amim Jeju mar ren te ar anoo akno ga ren ar ate akrã. Me ren te ar abê mýjjao akno ga ren ar ate akrã ren me kute Jeju mar kêt'ýr meo amrãnh kêt.

⁸ Nhy m be, kati. Ar ga ne gar me noo abiknor ne mebê mýjjao abiknoro aba. Ar akamy ne gar ã aro ane.

⁹ Kwãrîk wãnh gar amim,

—Dja ba te ijaxwe rã'ã nhy m Metîndjwýnh arým amiwýr ijo wabin ijo ba, anhýr kêt.

* **5:11** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

Kwârîk wānh ã amim ajêx ne aminoo abiknor anhyr kêt. Mÿj xê dja Metîndjwÿnh meo ba kêt?

Bir, me kute mjên djwÿnh kupa'ã nâr prô djwÿnh kupa'ã kurê ba prâmja.

Nâr me kute mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêxmã amijarênh prâmja.

Nâr me kute mebê prôo àkînh nâr mjêno àkînhja. Metîndjwÿnh kute me jao ba prâm kêt.

Nâr me kute me kupênhô ikwã kadjy me my kute amijo me nire pyrâkja.

Nâr me my kute me my kupênhô ikwãja nâr me nire kute me nire kupênhô ikwãja. Metîndjwÿnh kute me jao ba prâm kêt.

¹⁰ Nâr me àkînhîja.

Nâr me kute amim mÿjjao atom rûnh prâmja.

Nâr me kute kadjwati kangôkam* bibânh prâmja. Metîndjwÿnh kute me jao ba prâm kêt.

Nâr me kute mebê me kurê kadjy me'ã kabên punu prâmja.

Nâr me kute me noo biknor ne mebê mÿjjao prôt prâmja.

Metîndjwÿnh kute ô kâjkwakam me ja'ôo ba prâm kêt-kumrêx. Kwârîk wānh amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

—Dja ba te imã ijaxwe prâm rã'ã nhym Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ijo wabin ijo ba, anhyr kêt.

¹¹ Amrêbê gar akwÿ mekôt ã amijo ane. Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm ar ajo kute mrâmri ne me kute me pôn nhym me arÿm mextire pyrâk. Nãm arÿm amimexo ar ajo mex ne arÿm ar amã axwe kêt jarê gar arÿm kum amexkumrêx. Ar aje tu amim Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu markam ne arÿm ã ar ajo ane. Metîndjwÿnh Karôo arÿm ã ar ajo ane.

Me ari prô, mjên kupa'ã kurê ba nêje kute me akre.

Mat 5.27; Ep 5.3; Kor 3.5

¹² Nã gãm ar abenmã,

—Apÿnh imã mÿjja kînh djâri dja ba kunîo iba nhym Metîndjwÿnh ajmã ijo kêt-kumrêx, anhyr ar o aba. Djãm ba ne ba amim anhyr

ar o iba? Kati. Djãm apÿnh imã mÿjja kînh djâri dja ba kunîo iban arÿm amijo mex? Kati. Gar amim,

—Apÿnh imã mÿjja kînh djâri dja ba kunîo iba nhym Metîndjwÿnh ajmã ijo kêt-kumrêx, anhyr ar o aba. Djãm ba ne ba amim anhyr ar o iba? Kati. Dja ba imã mÿjja kînh ne arÿm ije o ibamã ne kam arÿm amiman amim,

—Kati. Dja ba mÿjja wão iban kam arÿm te ije kangamã, ane. Dja ba ã amimaro anen kam arÿm o iba kêt ne. Te imã kînh ba o iba kêt ne.

¹³ Nã gãm ar abenmã,

—Me tik kadjy ne djwÿ. Djwÿo me ajne kadjy ne me tik, anhyr ar o aba. Nhym be, djwÿmê me tik kajgo. Metîndjwÿnh dja pyka mē o amrã nhym kêt ne. Nhym be, gwaj ba, djãm gwaj bakajgo? Kati. Mÿj kadjy ne gwaj ar baba? Bir, gwaj baje Bênjadjwÿr djwÿnh mar nhym kute ar gwaj bajo ba kadjy ne gwaj ar baba. Mÿj kadjy ne gwaj banhipêx? Djãm ga aje amjên djwÿnh kupa'ã ar akurê aba, nâr gwaj baje baprô djwÿnh kupa'ã ar bakurê babamã? Djãm ja kadjy ne Metîndjwÿnh gwaj banhipêx? Kati. Ta amikadjy ne gwaj banhipêx.

¹⁴ Metîndjwÿnh tÿxo arÿm akubyn Bênjadjwÿr djwÿnhô tîn ne. Ne kam gêdja gwaj badjwÿ kôt akubyn gwaj bajo tîn.

¹⁵ Be, Kritu ne arÿm gwaj bajo kute apÿnh amikukràdjâ pyrâk. Kute arÿm ijo amikukràdjâ pyrâkkam djãm ije me kuprÿ mjên prâmjao inôrmã? Kati. Djãm me ni kuprÿja mex? Kati. Kam ije me kuprÿo inôr prâm kêt-kumrêx. Kritu kute arÿm ijo amikukràdjâ pyrâkkam ije me kuprÿo inôr prâm kêt-kumrêx.

¹⁶ Amrêbê ne me bakukâmãre memã kum,

“Ar ï abenã tÿm ne kam kute ï pydji pyrâk.” Nãm ã me bakukâmãre memã ane. Ga, me kute me kuprÿ mjên prâmjao ikwãkam abenã tÿm ne kam kute mrâmri ne ï typdji pyrâk ja pumÿ. Ja ne Kritumã mex kêt.

¹⁷ Nhym be, me Bênjadjwÿr djwÿnhmê typdjija ne me arÿm ta Karôkôt typdji.

¹⁸ Ar aje me'ô kuprÿo anôrmã on kum akàx ne kubê aprôt ne. Dja ga me kuprÿo

* **6:10** Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibânh kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

anhikwân arÿm aminhîo abikênh rax ne. Nhym be, aje mÿjjaoadjâkînhkam ne ga amibu'ã meo ajkê. Nâr aje me'ônhibînkam nâr aje memã ajêxkam ne ga amibu'ã meo ajkê. Nâr, apÿnh me âpênhjaxwe 'ôdjwÿkam me kute amibu'ã meo bikênh. Nhym be, me kute me kuprÿo ikwâkambit ne me kute aminhîo bikênh rax ne.

¹⁹ Djâm ar aje amimar kêt? Ga, Metîndjwÿnh ò kikretikam ÿrja pumû. Metîndjwÿnh Karô ne ar akamdjwÿ nhÿ. Mexti:re ne axwe kêtumrêx ne ar akam nhÿ. Kâjkwakam Metîndjwÿnh ne ar amã ano nhym nhÿ. Djâm ar aje ja mar kêt? Djâm ar ga dja gar amijo aba? Kati.

²⁰ Metîndjwÿnh arÿm pânhraxo ar ajo pânhraxo ne ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nhym pîte'ykam tyk ne kute o ar ajaxweo pânhraxo pumû. Kute pânhraxo ar ajo pânhraxo ne ar ajo ba. Kam, dja gar katât ar amijo aban adjukaprî nhym kam me arÿm ar apumûn amim,

—Be ga, me kute katât Metîndjwÿnh mar ne kôt kute amijo baja pumû. Me ukaprîkumrêx. Kam, ne me mrâmri Metîndjwÿnh'ã ujarênhkumrêx ne. Arÿm imã kînhkumrêx, ane. Dja me ã ar akatât pumûnhkam ane.

7

*Me abenwÿr môr'ã ujarênh.
Ep 5.22; Kor 3.18; Idja 13.4*

¹ Ar aje amrêbê nînh imã pi'ôk no'ôkkam ne gar mÿjja kwÿ jabej ikukij. Me kute abenwÿr môr jabej ikukij. Jakam dja ba arÿm kôt ar amã arê gar ama. Be, me abenwÿr môr kêtumkam ne me kwÿ mexkumrêx.

² Nhym be, ar amy kunîkôt ren aprô nhym ar anire kunîkôt ren amjên. Mÿkam? Bir, me krâptî kute mjên djwÿnh kupa'ã nâr prô djwÿnh kupa'ã kurê ba prâmkam.

³ Ne kam ar amy, kwârîk wânhatate an-hikwân aprôbê aminê kêt. Ar aniredjwÿ, kwârîk wânhatamjênbê ate an-hikwân kubê aminê kêt.

⁴ Mÿkam? Bir, djâm me abenwÿr bakam akubyn kuprÿkam kute amijo baja kôt kute amijo ba rã'ân kute amidjwÿnhbit mar ne kute o bamã? Arÿm prô'ÿr bakam gêdja

prôdjwÿ maro ba. Nhym prôdjwÿ amipânhraxo maro ba.

⁵ Kam kwârîk wânhatate abenbê ate ar an-hikwân abenbê aminê kêt. Ar aje abenmã akabênh mex jarênhkambit dja gar apÿnh an-hikwã. Nâm me kwÿ kute Metîndjwÿnhmã amijajbur ne kum kabênh'ã rît kadjy apÿnh ikwã kryre. Ne kam ajte ro'ã ikwã. Me kute abenbê aminê'ã akati krâptîkam tÿx kêt. Tÿx kêtumkam Xatanaj ren axwe'ã memã apnê nhym me ren arÿm rerekren ren arÿm prô djwÿnh kupa'ã amijo tê. Nâr mjên djwÿnh kupa'ã amijo tê. Nhym be, kati. Dja gar apÿnh an-hikwã: nhym ajã akati ngrêrebit apêx gar kam ajte aro'ã an-hikwã.

⁶ Djâm ar akunî abenwÿr amôrma ne ba ar amã 'ã karô? Kati. Ar akwÿ amã amijo an-hÿr prâm kêt jabej amã amijã ma.

⁷ Ba iprô kêtja pumû. Ba amim,
—Me kunî ren kute ipyrâk ne ren me mexkumrêx, ane. Metîndjwÿnh ne me kwÿmã tÿx jangij nhym me kum amijã marã'ã. Nhym me kwÿ tÿx kêt ne kum amijã ma kêt. Gêdja me ta kute amimar kôt abenwÿr ba nâr abenwÿr ba kêt jabej.

⁸ Ne kam ar aprô kêt. Nâr, ar amjên kêt. Nâr ar an-hikjê arÿm ty. Ba ar amã arê. Ga ren ar arã'ã ne ren aje ipyrâk ne ren kam amexkumrêx.

⁹ Nhym be, te amã amijã mamã ne abenwÿr amôr prâm. Abenwÿr ar amôr prâmkam dja gar tu abenwÿr môr. Abenwÿr ar amôrkam amexkumrêx. Ar amã aben prâm kajgo ne mex kêt.

¹⁰ Nhym be, ar ajô arÿm abenwÿr amôrkam ba arÿm 'ã ar amã karôkumrêx. Bênjadjwÿr djwÿnh kumrêx ne imã arê ba kôt ar amã arê. Ar anire, kwârîk wânhatamjên kanga kêt.

¹¹ Nâr kon, godja ar ajô aje arÿm amjên kanga jabej ne ajte amã amjên prâm jabej. Dja ga amã akubyn amjên tûm kînh gê akubyn awÿr môr. Nâr dja ga te o ane nhym kum akînh kêt kwârîk wânhatatemã amjên 'ôdjwÿ jabej kêt. Me amydjwÿ, kwârîk wânhataprô kanga kêt.

¹² Ne kam ar ajô an-hikjê kute Jeju mar kêt dja ba ar amã arê. Djâm Bênjadjwÿr djwÿnh ne imã arê ba arÿm ije ar amã arênhmã? Kati. Ba ije markam dja ba ar amã arê. Ga abê Jeju kukwakam ikamy'ô

arÿm aprô nhym kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ã ar aba kadjy kum akînh. Kwârîk wãnh kanga kêt.

¹³ Ar anidjwÿ arÿm amjên nhym kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ã ar aba kadjy kum akînh. Kwârîk wãnh kanga kêt.

¹⁴ Mÿkam? Bir, amjên kute Jeju mar kêtja ne Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr o tẽ. Akôt ne amiwÿr o tẽ. Nhym ar ajô aprô kute Jeju mar kêtja ne Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr o tẽ. Akôt amiwÿr o tẽ. Ne ren amiwÿr o tẽm kêt nhym ren akradjwÿ Metîndjwÿnh nokrekam mex kêt. Nhym be, kati. Akôt akradjwÿ Metîndjwÿnhmã mex.

¹⁵ Nâr, gêdja kute Jeju mar kêtja akanga jabej. Kwârîk wãnh wãm tẽ. Akmere, àpnhîre ar, djãm aje arek 'ã angràn akaprî rã'ãmã? Kati. Arÿm kute akangakam on ate akrã. Gwaj badjumar mexmã ne Metîndjwÿnh amiwÿr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba.

¹⁶ Me nire ar, djãm mrãmri ar aje Jeju'ÿr ar amjêno akêxmã? Djãm arÿm aje mar? Kati. Aje mar kêt. Nâr, me my ar, djãm mrãmri ar aje Jeju kôt ar aprôo akêxmã? Djãm arÿm aje mar? Kati. Aje mar kêt.

¹⁷ Metîndjwÿnh kute amiwÿr ar ajwÿr ne ar ajo bakam djãm aje aba djà kangamã? Kati. Djãm aje aprô, amjên kangamã? Kati. Akuprÿkam djãm aje me'ô'ÿr amôrmã? Kati. Djãm aje adjâpênh djà kangamã? Kati. Ba ar amã arê gar ama. Dja gar arek apÿnh aba djà, adjâpênh djajakam amrãnh katàt rã'ã. Ja'ã ne ba me kute amim Jeju mar kunîmã karôn memã arê. Apÿnh me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djârija kunîkôt memã arê.

¹⁸ Djãm arÿm ar amy nhinhu kà rênh nhym Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kwârîk wãnh ar amy kà rênho bimræk kêt. Kwârîk wãnh memã,

—Imy nhinhu kào akuprôn 'ã kay gê kam arÿm kute adjâkamã imy kà djwÿnh pyræk, anhÿr kêt. Tu ar amy kà rênh rã'ã ne ar abê idjaer rã'ã. Djãm ar amy nhinhu kà tã nhym Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kwârîk wãnh ar amy kà rênh kêt.

¹⁹ Djãm me kute amimy kà nhinhu rênh nhym Metîndjwÿnh arÿm me kam kînh? Kati. Djãm me amimy kà tã nhym arÿm me

kam kînh? Kati. Nhym be, dja gar kabên man kôt ar amijo aba. Kute me kute katàt amijo ba'ã memã karökôt, kabênja kôt dja gar amijo aba nhym kambit arÿm ar akam kînhkumrêx.

²⁰ Apÿnh ar adjâpênh djà tûm, ar aba djà tûm nhym Metîndjwÿnh kute kam amiwÿr ar ajwÿr ne ar ajo ba. Kam ar ajo bakam kwârîk wãnh ar aba djà tûm kanga kêt. Dja gar mã Metîndjwÿnh man arek ar aba djà tûm, ar adjâpênh djà tûmkam ar aba rã'ã ne.

²¹ Djãm me kute apa 'amÿnh ga tu memã adjâpênh kajgo ar aba nhym Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ajuw ne ar ajo ba? Kwârîk wãnh adjâpênh pãnh kêt kam adjumar punu kêt. Adjumar mex ne arek kam adjâpênh rã'ã. Nhym kam me amã,

—Arÿm me kute amã ikra karomã, ane.

Dja ga kum,

—Ã. Bon ba arek mekôt ar iba, ane. Nhym me arÿm amã ikra karo ga arÿm ga arek mekôt ar aban amim apê.

²² Kam, ar akwÿ ne me arÿm ar apa 'amÿ gar tu memã adjâpênh kajgo ar abaja. Kwârîk wãnh kam ar akaprî kêt. Kritu ne arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam ga kôt ar amijo aban akînhkumrêx. Nâr, ar akwÿ me'ô kute ar apa 'amÿnh kêt gar amim adjâpênh ar abaja. Kritu ne arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba kute mrãmri ne me'ô bënjadjwÿr kute me pa 'amÿnh nhym me kute katàt kabên kôt ar amijo ba pyræk. Kritu ne arÿm ar ajo ba gar katàt kabên kôt ar amijo aba.

²³ Ga, me kute arÿm me'ô pa 'amÿnhja pumû. Nhym me'ôja arÿm 'ÿr bôx ne arÿm o pãnh ne o katon o aminhõ. Nhym kam arÿm kum âpênh ar ba. Metîndjwÿnhdjwÿ ne kute pãnh raxo ar ajo pãnh ne ar ajo katon arÿm amim ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nhym kute pîte'ykam tyk ne kute o ar ajaxweo pãnhja pumû. Pãnh ra:xja pumû. Kam me kum Metîndjwÿnh kînh kêt kukràdjaja kwârîk wãnh ar amã kînh kêt gê me amikôt ar ajo ba kêt. Ga ren ar amã kînh nhym ren me amikôt ar ajo ba ga ren ar arÿm aje mrãmri ne me'ô pa 'amÿnh ne mekôt ba pyræk.

²⁴ Akmere ar, apÿnh ar adjâpênh djà tûm, aba djà tûm nhym Metîndjwÿnh kute kam

amiwÿr ar ajo akêx. Kam kute amiwÿr ar ajo akêxkam kwârîk wân̄h ar aba djà tûm kanga kêt. Dja gar tu amim Metîndjwÿnh mar tÿxkumrêx ne arek ar aba djà tûmkam ar aba râ'ã ne.

²⁵ Me nire kraxje me'õ kute 'ÿr mör kêt râ'ã. Me'ã ne ije ar amã karõmã. Ba ije markam dja ba me'ã ar amã karõ. Djãm Bênjadjwÿr djwÿnh ne imã arê ba arÿm ije ar amã arênhmã? Kati. Ba ije markam dja ba ar amã 'ã ikabên jarê. Bênjadjwÿr djwÿnh kum ikaprîkam ne arÿm ije ikabên jarênh katàt kadjy ijo mex. Ba kam ba katàt ar amã arênhkumrêx.

²⁶⁻²⁷ Me kute gwaj baje amim Jeju marjao bikên̄h kumex gwaj batokry kumex. Kam, djãm arÿm amjên nâr arÿm aprõ? Dja ga arã'ã. Kwârîk wân̄h kanga kêt. Nâr, djãm amjên kêt râ'ã nâr djãm aprõ kêt râ'ã? Dja ga arã'ã. Kwârîk wân̄h amjên nâr aprõ jabej kêt.

²⁸ Nâr, ga kam arÿm me'õ nire'ÿr mō. Djãm kam ga arÿm amijo ajkên ajaxwe? Kati. Nhym me my'õ 'ÿr mörkam djãm nire axwe? Kati. Djãm arÿm amijo ajkên axwe? Kati. Ba ar amã arê gar ama. Dja gar abenwÿr mōn arÿm amikam ar adjumar punu, ar atokry kumex ma. Ar ajamãnhkrutkam ne ajte ar akrakam dja gar amikam adjumar punu kumex ma. Nâr, dja gar abenwÿr amör kêt ne arÿm ar adjumar punu kumex mar kêt. Apydjikam adjumar punun aje atokry kumex mar kêt. Ar adjumar punun ar atokry karõ ne ba kukãm ijamak bën bit abenwÿr ar amör nêje ar akukrà.

²⁹⁻³¹ Akmere àpnhîre ar, ba ar amã arê gar ama. Pykakam mÿjja kunî dja ï kêt ne. Gwaj mÿjjao baba 'ikrân ne. Kam, dja gwaj pykakam gwaj banhõ mÿjja kunîkôt bajamak bën tÿx kêt. Godja arÿm aprõ. Djãm aje o aba râ'ãmã? Kati. Dja ga o aba 'ikrân ne. Kam kwârîk wân̄h kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr, godja arÿm amÿr jabej. Djãm amÿr râ'ãmã? Kati. Dja ga amÿr 'ikrân ne. Kam, kwârîk wân̄h kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr, godja arÿm akînh jabej. Djãm akînh râ'ãmã? Kati. Dja ga akînh 'ikrân ne. Kam kwârîk wân̄h kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr godja ga arÿm pi'ok kaprî pân̄h mÿjja mex'õ byr jabej. Djãm o aba râ'ãmã? Kati.

Dja ga o aba 'ikrân ne. Kam, kwârîk wân̄h kôt ajamak bën tÿx kêt. Gwaj pykakam gwaj banhõ mÿjja kunîkôt bajamak bën tÿx kêt. Djãm gwaj baje o baba râ'ãmã? Kati. Dja gwaj o baba 'ikrân ne.

³² Mÿkam ne ba ar amã ikabên ja jarê? Bir, dja gar ikabên ja man arÿm pykakam mÿjja kôt ajamak bën tÿx kêt ne adjumar punu kêt.

Me prõ kêt ne me kute kàjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnhmã àpên̄h kadjy amimar. O kînh kadjy kute amimar.

³³ Me arÿm prõ ne me kute pykakam mÿjja kadjy àpên̄h kadjy amimar. Kute prõo kînh kadjy kute amimar.

³⁴ Me nire arÿm mjênja ne atemã umar nhym me nire me'õ kute 'ÿr mör kêtja ne atemã umar. Me apÿnh umar. Mjên kêtja Bênjadjwÿr djwÿnhmã àpên̄h kadjy kute amimar. Nãm prîne kum amijã man Bênjadjwÿr djwÿnh mar 'ãno dja. Nhym be, arÿm mjênja pykakam mÿjja kadjy àpên̄h kadjy kute amimar. Nãm kute mjêno kînh kadjy kute amimar.

³⁵ Djãm ar akunî akuprÿmã ne ba ar amã ja jarê? Nâr, gar arÿm aprõkam nâr gar arÿm amjênkam, djãm kam ar akaprîmã ne ba ar amã ja jarê? Kati. Bênjadjwÿr djwÿnhmã prîne ar amexmã ne ba ar amã arê. Dja gar ikabênja man arÿm kum adjapên̄h 'ãno dja. 'ãno dja nhym mÿjja'õ arÿm ar akunor kêt. Ja kadjy ne ba ar amã arê.

³⁶ Nâr, akra nhym mjên kêt râ'ã jabej ga arÿm kam adjumar mex kêt ne ar o aba. Arÿm abatàn̄h mex tèn kum mjên prãm. Arÿm aje mjênãm arênh ne òr prãm jabej kum angã. Ga kam amex. Kwârîk wân̄h ar abenwÿr mō.

³⁷ Nâr kon, akra kum me my prãm kêt ne aje me'õmã òr prãm kêt. Aje amim akra'ã karõn amim,

—Kati. Ba arek ikrao iba, ane. Jadjwÿ ne mex.

³⁸ Kam ne me kute mebê kra nê mexo me kute memã òr jakrenh.

³⁹ Metîndjwÿnh kukràdjã kôt dja prõ mjên'ã ngrã. Mjên tînri 'ã ngrã. Nhym kam godja arÿm mÿjja'õ kubê kubî nhym tyk jabej. Dja kum me my 'õdjwÿ 'ÿr mör prãm

jabej arÿm 'ÿr mō. Dja me'ō kute amim Jeju marbit'ÿr mō.

⁴⁰ Ba kam bajbit 'ã amim,

–Nãm ren mjên kêt rã'ã nhym ren umar mex. Arÿm ajte mjênkam umar mex ngrire, ane. Nã bãm ã amim ane. Metïndjwÿnh Karō kute ijo bakam ba badjwÿ 'ã katàt ikabên jarê. Ja ne ba kuma. Tãm ne ja.

8

Me kute mÿjjao metïndjwÿnh karō nhipêxmã mry bôrja'ã ujarênh.

Kô k 13.2; Gar 5.13; Ped k 4.8; Dju k 3.18

¹ Me kute mÿjjao metïndjwÿnh karō nhipêxmã mry bôrja krëndjwÿ. Jadjwÿ ne gar abej ikukij. Gar imã,

–Djãm ar ije amim Jeju mar mÿjja karōmã mry bôrja kurmã? Nàr djãm ar ije kur kêtã? ane. Jakam ije 'ã ar amã ikabên jarênhmã. Ar ga ne gar we,

–Djãm ar ino kêt? Djãm ar ijamakkre kêt? Arÿm ar ije mÿjja mar, ane. Nà, gwaj bakunï baje mÿjja kwÿ mar. Badjwÿ dja ba ar amã arê. Gwaj baje mÿjja kumex markam ne gwaj baje amibên prãm. Nhym be, gwaj bamã aben jabêkam baje abenmã tÿx jangjênh tèn kam baje amim Jeju mar mexo amũ aben kamên arÿm mar rax ne.

² Be, me kute mÿjja maro amibên prãmkam djãm mrãmri kute mÿjja markumrêx? Kati. Kraxje kute mÿjja mar mex kêt rã'ã.

³ Nhym be, me'ō kum Metïndjwÿnh jabê jabej, tãmja dja Metïndjwÿnh amipãnh kuma.

⁴ Kam, me kute mÿjjao metïndjwÿnh karō nhipêxmã mry bôr kurja mÿj dja gwaj mar on? Mÿjjao metïndjwÿnh karō nhipêx kunï ne kajgokumrêx. Nhym be, Metïndjwÿnh pydji. 'Ōdjwÿ kêtumrêx. Ja ne gwaj kam kuma.

⁵ Mrãmri me kute arïk apÿnh mÿjjamã metïndjwÿnh jarênh. Kãjkwakam nàr pykakam mÿjja krãptïkumrêx nhym me kute arïk kum metïndjwÿnh, bënjadjwÿr djwÿnh jarênh ba.

⁶ Nãm me te mÿjja kumexmã metïndjwÿnh jarê gwaj bamã ne Metïndjwÿnh pydjibit. Me Babãm djwÿnh. Tãm ne kute mÿjja kunï nhipêx. Kute amikadji gwaj banhipêx.

Bënjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu pydji. Kôt ne mÿjja kunï kato. Gwaj badjwÿ kôt bakato. Ja ne ar aje mar. Badjwÿ ije mar.

⁷ Metïndjwÿnh pydjibit. Nhym kam mÿjjao metïndjwÿnh karō nhipêx ja ne kajgo. Ne kam djãm me kunï kute amim, “Mÿjjao metïndjwÿnh karō nhipêx ne kajgo”, anhÿro ba? Kati. Me kwÿ ja ne me arïk amim,

–Be, mÿjjao metïndjwÿnh karō nhipêxbê metïndjwÿnh'ō. Nãm me kwÿ ã amim ane, kute Metïndjwÿnhkumrêx mar rerekre rã'ãkam. Ne kam arÿm mry bôrja krê. Ne kam arÿm amim,

–Be, mÿjjao metïndjwÿnh karō nhipêxmã ne me kute mry bôrja. Kubê ne metïndjwÿnh'ō. Ba arÿm mekôt mryja krê. Arÿm ne ba Metïndjwÿnhkumrêxkam ijaxwe ne, ane. Me kute Metïndjwÿnhkumrêx mar rerekre rã'ãkam me ã amim ane.

⁸ Nhym be, djãm gwaj baje Metïndjwÿnh mar tÿxkam ã amim ane? Kati. Gwaj ã amim anhÿr kêt. Gwaj baje mÿjja kunï krên kajgokumrêx nhym ajmã kute kêt. Djãm gwaj baje mÿjja'ō krêno Metïndjwÿnh kôt ajkamê? Kati. Nàr, djãm gwaj baje krênkam ne Metïndjwÿnh gwaj bamã punu jarê? Kati. Nàr, djãm gwaj baje krên kêt kam ne gwaj bamã mex jarê? Kati. Mÿjja kunï ne me kute krên kajgo. Kam ajmã kute kêt.

⁹ Nhym be, gora amijãno dja. Dja gar amidjwÿnhbit maro aban arÿm tu mÿjja karō nhō mry krêno aba. Nok ga ren tu ō mry krêno abao ren me'ōo akêx jabej. Nok ga ren me'ō kute amim Jeju mar rerekreja Metïndjwÿnhbê o akêx jabej nhym ren ate ar ba jabej. Kam gora amijãno dja. Nok ga ren o me'ōo akêx ne ren kam aje mÿjja kute me par tok nhym me rôrôk pyrãk.

¹⁰ Ga amim,

–Djãm ije mÿjjao metïndjwÿnh karō nhipêx nhō mry krênkam Metïndjwÿnhbê ajmã ikuten ijaxwe? Kati. Ije krênkam ajmã ikute kêt. Mÿjjao metïndjwÿnh karō nhipêx ne kajgo. Ō mrydjwÿ ne kajgo, anhÿro aba. Aje amim anhÿro abakam ne ga tu mÿjjao metïndjwÿnh karō nhipêx nhō kikretikam tèn me ikô'ã nhÿ. Nhÿ:n arÿm ō mry krê. Nhym arÿm me'ō kute amim Jeju mar rerekre awÿr bôx ne arÿm amim omũ.

Djãm kute 'ã amim karõ kêt mã got? Kati.
Dja amim,

—Je, ba badjwý krêno iba, ane. Kute Metĩndjwýnh mar rerekreja dja amim anen arým krêno ba.

¹¹ Ga amim,

—Djãm ije mýjjao metĩndjwýnh karõ nhípêx nhõ mry krênkam Metĩndjwýnhkumrêx^{bê} ajmã ikuten ijaxwe? Kati. Ije mry krênkam ajmã ikute kêt. Mýjjao metĩndjwýnh karõ nhípêx ne kajgo. Ô mry ne kajgo, anhýro aba. Ne kam tu mýjjao karõ nhõ mry krê. Nhy m kam aje me'õo akamyja kute Metĩndjwýnh mar rerekreja arým apumũ. Ta kute anhýr djwýnh rãm arĩk amim,

—Mýjjao metĩndjwýnh karõ nhípêx bê metĩndjwýnh'õ. Dja ba õ mry krên arým Metĩndjwýnhkumrêx^{bê} ajmã ikuten arým ijaxwe, anhýro ba. Ta kute arĩk amim anhýro ba ja ga arým tu nokrekam mýjjao karõ nhõ mry krê. Nhy m arým apumũn amim,

—Ga, me'õ kute Metĩndjwýnh mar týt kute mýjjao karõ nhõ mry krênja pumũ. Je, ba badjwý kuro iba, ane. Ne kam arým tu mýjjao karõ nhõ mry krê. Kritu kute utar kadjy arým axwe pãnh ty. Akamy kute amim Jeju mar rerekreja jaxwe pãnh ty. Ga krê nhy m arým akudjwa kukrê. Kukrên arým arĩk amim, “Ijaxwe”, anhýro ba.

¹² Akamy kute amim Jeju mar rerekreja ta kute arĩk amim,

—Dja ba mýjjao karõ nhõ mry'õ krên kam ajmã ikuten ijaxwe, anhýro ba. Ga mýjjao karõ nhõ mry krê nhy m arým akudjwa kwý krên arým arĩk amim, “Ijaxwe”, anhýro ba. Nhy m kam Kritu arým ga amã, “Ajaxwe”, ane. Ga ren krên kêt nhy m Kritu ren amã ajaxwe jarênh kêt. Nhy m be, kati. Ga krê nhy m Kritu arým amã, “Ajaxwe”, ane.

¹³ Kam mýj ne ba ren ba nê. Bir, ba ren mýjjao karõ nhõ mry krê nhy m me'õ kute amim Jeju mar rerekreja ren ikudjwa kukrên ren amim, “Ijaxwe”, ane ba ren kam aje krên kêt kumrêx. Me kute ipumũnh ne ikudjwan kute amim, “Ijaxwe”, anhýr karõ dja ba aje krên kêt kumrêx.

9

Jeju kute Paur janor'ã kute memã amijarênh.

¹ Djãm mrãmri ne ba we imã mýjjao kĩnh ne ije o ibamã nhy m me we ipa 'amý ba we te ije o ibamã? Kati. Ba ne ba ije o iba kêt. Djãm mrãmri ne we Jeju ta kute ijanor kêt? Kati. Mrãmri ne ta kute ijanorkumrêx. Djãm mrãmri ne ba we ije gwaj banhõ Bênjadjwýr djwýnh pumũnh kêt? Kati. Mrãmri ije omũnhkumrêx. Kum idjapênhkam djãm 'ýr ije ar ajo akêx kêt got? Ba ne ba Jeju 'ýr ar ajo akêxkumrêx.

² Wãnh ar abu'ã me wã ijã,

—Kati. Jeju kute Paur janor kêt, ane. Ije Kritu 'ýr me wão akêx kêt kam ne me ã ijã ane. Djãm ar ga ne gar ijã ane? Kati. Ar ga ne gar aje ijã anhýr kêt. Mýkam? Bir, ba ne ba Kritu 'ýr ar ajo akêx. Dja gar akubyn amikôt amijo tẽn ba ije Kritu 'ýr ar ajo akêxja ma. Ne arým amim,

—Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrêx. Ga, Paur kute Kritu 'ýr ijo akêxja pumũ, ane. Dja gar ã amim ijã ane.

Me kute ren Paurdjwýo djuw mex'ã kute memã amijarênh.

³ Ar akwý ne gar we abenmã,

—Djãm gwaj baje Paur aro djuw mexmã? Ar kute gwaj bamã kukrãdjã jarênh pãnh aro djuw mexmã? Kati. Kwãrĩk wãnh gwaj o pãnh kêt. Djãm Jeju ne Paur jano got? Kwãrĩk wãnh gwaj Paurmã o pãnh kêt, ane. Ar akwý ã ijã ane. Me kwý jamã ije jakam amijarênhmã.

⁴ Jeju kute ar 'õdjwý janorja ar awýr bõx ne ar amã kukrãdjã jarê. Gar kam pãnh arkum mýjjao ngã nhy m ar kukrên o ikõ. Nhy m be, ar ba, djãm ar bajbit ne gar ren ar imã o pãnh kêt got? Ar ije amã kukrãdjã jarênhja gar ren ar imã o pãnhkumrêx.

⁵ Ar kute ni kute amim Jeju mar 'ýr mõr ne mã amikôt o ba. Djãm kam bajbit ren iprõ 'ýr imõr kêt got? Ba ren iprõ 'ýr imõrkumrêx. Wãnh ne Jeju kute ar anor 'õdjwý ar memã arênhoban mã prõ japrõn o ba. Jeju kôt axikôt ar apõxdjwý. Pedrudjwý. Idji 'õdjwýbê ne Xepa. Wãnh ne ar mã prõ japrõn o ba.

⁶ Jeju kute ar 'ôdjwÿ janorja ar ar awÿr bôx ne ar amã arê gar arÿm memã kabêno pãnh. Nhym be, bamê Banabemê ne bar ije ar amã pãnh'ã idjà'wÿr kêt. Ar idjà'yr pãnh ne bar amim inhô pi'ôk kaprî jamÿ. Djã ne ba ren ar amã ikabên pãnh'ã idjà'wÿr kêt? Kati. Ba ren ar amã ikabên pãnh'ã idjà'wÿrkumrêx.

⁷ Ga, me krâkamngônha pumû. Nhÿnh got krâkamngôn'ô me 'ÿr prôt ba ne ta ô pi'ôk kaprîo kute amim djwÿ, mÿjja jamÿnh? Kati, kute anor djwÿnh nhô pi'ôk kaprîo ne amim mÿjja jamÿ. Kute me aêro ba nhym kute pãnh memã pi'ôk kaprî nhôro ne me amim mÿjja jamÿ. Ga, ajte me kute pidjô kre nhym nep nhym me kute kurja pumû. Djãm pidjô nep nhym me kute kur kêt got? Ga, nep nhym me kute kre pãnh kute krênja pumû. Ga, ajte me kute mrykî'âtomtio djuw mexo baja pumû. Djãm kute kã kangô kwÿo kôm kêt got? Kute kwÿo kômikumrêx. Kute o djuw mex pãnh kute kwÿo kômikumrêx.

⁸ Ba ibê pykabê me'ô kajgo ne ba ar amã ja jarê. Nhym kôt Metîndjwÿnhdjwÿ ar amã arê.

⁹ Kamã ne amrêbê: me bakukãmãre Môjdjê memã 'ã karô. Nãm Metîndjwÿnh kukwakam memã 'ã karôn memã kum, "Mryti kute ituo me amã bàygogo ngãnho têmkam kwârîk wãnh ajkwabê ijê djã inhumã adjâr kêt.

Kwârîk wãnh ta àpênh pãnh ô kwÿ krê."

Nãm ã memã ane. Djãm Metîndjwÿnh kute mrybit mar?

¹⁰ Djãm kute gwaj bamar kêt? Kati. Kute gwaj badjwÿ gwaj bamar. Gwaj bajã ne kabên jarê. Kam, gê pur kre djwÿnh àpênh ar bakam tu amim djwÿ kwÿ kamnhîxikumrêx ne djwÿ týxkam amim kwÿ byrkumrêx. Kute kre pãnh kwÿ byrkumrêx. Gê djwÿ ngãnh djwÿnhdjwÿ àpênh ar bakam tu amim djwÿ kamnhîxikumrêx. Ne àpênh pãnh amim kwÿ byrkumrêx.

¹¹ Ar badjwÿ ne bar arÿm ar amã Metîndjwÿnh kabên jarê. Bar ren ar abê pãnh byrkumrêx. Ar ije mrãmri ne me kute purkam 'y kre pyrãk. 'Y ingrôt ne abatãnh ne arÿm ngrã. Nhym kam me êo môn arÿm amim kwÿ by. Ar badjwÿ ne bar ar amã

Metîndjwÿnh kabên jarê. Djãm ba ren ar ije pãnh ar akutã mÿjja'ô byr kêt got? Ba ren ar ije ar abê pãnh byrkumrêx.

¹² Me'ôdjwÿ ne me ar awÿr bôx ne ar amã Metîndjwÿnh kabên jarê. Ne kam ajte ar amã pãnh'ã a'uw gar tu memã mÿjja ngã. Me kute ar amã arênh pãnh tu memã mÿjja ngã. Ar badjwÿ ar ibê ar anhôbikwakumrêx ne bar ar amã Metîndjwÿnh kabên jarê. Mÿkam ne gar ren ar ibê pãnh nê? Djã ne bar ren ar amã 'ã a'uw gar ren ar ibê pãnh nê? Kati. Gar ren ar ibê nê kêt. Gar ren ar ikabên pãnh ar imã mÿjja ngã bar ren ar abê byrkumrêx.

Nhym be, kati. Ar ba ne bar ije ar abê pãnh byr kêt. Te mÿjja prãm ar ikangô. Te ar idjà'wÿr ar ikangô. Bar amim,

—Kati. Ba ren ar memã Kritu'ã ujarênh ny jarên iby ren memã pãnh jarê nhym ren me abenmã, "Je, mÿkam ne Paur gwaj bamã Kritu'ã ujarênh ny jarên ajte gwaj bamã pãnh jarê", ane. Ne ren abenmã ja jarên ren arÿm Kritu mar rerekre. Nã bãm ar ã amim anen kam ar ikabên pãnh jarênh kêt ne.

¹³ Be ga, Metîndjwÿnh nhô kikretikam me àpênho ku'êja pumû. Me kute kikretikam mÿjjao memã àpênho pãnh. Me kute kikretikam Metîndjwÿnhmã mry par ne kute bôro ku'êja kute àpênh pãnh amim mry kwÿ 'yr. Ja ne gar arÿm aje mar.

¹⁴ Kôt ne Bênjadjwÿr djwÿnh arÿm memã 'ã karôn memã kum,

—Gê me kute memã ujarênh ny jarênhja pãnh amim me kutã mÿjja kwÿ byn ô kwÿ krên mex, ane.

¹⁵ Nhym be, ba ne ba ije ar amã 'ã idjà'wÿr kêt. Nàr djãm arÿm jakam ije ar amã idjà'wÿr kadjy ne ba ã ar amã ikabêno anen ã ar amã pi'ôk no'ôko ane? Kati. Ba ne ba memã Kritu'ã ujarênh ny jarên pãnh jarênh kêt. Ne kam ikînhikumrêx. Gar ren imã o pãnh ba ren arÿm ikînh kêt ne ren kam ikaprîre.

Metîndjwÿnhmã àpênh'ã kute memã ami-jarênh.

¹⁶ Nhym be, kãj bê ije ar amã ujarênh ny jarênh ibakam djãm ba ne ba amim 'ã karôn amim,

—Ba dja ba memã arê, ane? Kati. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh ta ne imã idjàpênh djã'ã

karô ba te akubyn ije aminêmã. Ba ren aminên amim,

—Kati, ba memã ujarênh ny jarênh kêt, ane nhym ren pãnh arým imã kaprî jadjã ba ren kam ikaprîkumrêx.

¹⁷ Godja ba imã memã arênh kînhkôt memã arê nhym pãnh arým imã ikînh djã ngã. Nhym be, dja ba imã memã arênh kînh kêt kam tu memã arêho iba. Mýkam? Bir, Metîndjwýnh ta kute tu imã 'ã karôkumrêxkam. Kam ne ba tu memã arênhkumrêx.

¹⁸ Ije ikabên pãnh jabej kêt kam mýj dja ijo kînh? Bir, ije memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh ne memã pãnh jarênh kêt kam ne ba ikînhkumrêx. Me kute amã amijo à'wýrja ne me amijo a'uw nhym be, bajbit ne ba ije amijo idjã'wýr kêt. Kam ne ba ikînh.

¹⁹ Djãm pykakam me'õ ne ipa 'amý ba kum apên arým memã Jeju jarêho iba? Kati. Me'õ ne kute ipa 'amýnh kêt. Ba ne ba memã arêho iba. Te me'õ kute ipa 'amýnh kêt ba imã me kînh. Imã me kunî kînh ne ije memã arêho iba. Ije mrãmri ne me'õ kute amijo me kunî nhõ àpên djwýnh pyrãk. Imã me kunî kînh ne me kunîmã arêho iba. Dja ba me kunîmã arên arým Jeju'ýr me krãptîo akêx.

²⁰ Dja mebê idjaer jabej ba ba amijo mebê idjaer pyrãk. Ije Jeju'ýr mebê idjaer kwýo akêx kadjy ba ã amijo ane. Me kute Môjdjê kukràdjã mar týx jabej ba ba amijo ije Môjdjê kukràdjã mar týx. Ije me kwýo akêx kadjy ba ã amijo ane.

²¹ Nàr me kute mebê idjaer kukràdjã mar kêt jabej ba ba amijo ije mebê idjaer kukràdjã mar kêt. Ije me kwýo akêx kadjy ba ã amijo ane. Djãm kam ije Metîndjwýnh kukràdjã 'amýnh rerekre? Kati. Ije Metîndjwýnh kukràdjã 'amýnh týx ne Kritu kukràdjã 'amýnh týxkumrêx.

²² Me rerekremã ba ba amijo irerekre pyrãk. Ije me rerekre kwýo akêx kadjy ba ã memã amijo ane. Me kunîmã ije amijo me urãk. Ije amijo me urãk kunîkôt dja ba Jeju'ýr me kwýo akêx jabej.

²³ Dja ba amijo me urãk ne memã ujarênh ny jarê nhym me arým amim kuma. Ba kam arým amim ikînh djã by, Metîndjwýnh kute memã me kînh djã nhõrja amim kuby, me ro'ã kuby.

²⁴ Be ga, me kute aben rer djãja pumũ. Kam me kute aben rer kadjy me kunî prôt. Nhym be, me'õ pydjibit me kunî ren arým amim kînh djã by. Krãdjêja by. Djãm ar aje ja mar kêt? Ar gadjwý djã gar Jeju man kôt ar amijo aba. Atýx ne kôt amijo aba ne amã djukanga kêt. Dja ga anen arým akînh djã byrkumrêx. Metîndjwýnh kute memã kînh djã nhõrja byrkumrêx.

²⁵ Nhym kam me kute me rer prãmja kunî ne me kadjy amijangri týx. Kute kînh djã punu byrmã. Kute pi'õo krãdjê byrmã amijangri týx. Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje bakînh djã punu prãm kêtja byrmã. Kadjy gwaj Metîndjwýnhmã amijangri týx ne katàt ar amijo baba. Nok gwaj ren kum amijangri kêt ne ren Metîndjwýnhmã bamex kêt nhym ren gwaj bamã kînh djã nhõr kêt.

²⁶ Djãm ije mrãmri ne me arîk prôt pyrãk ne amikukãm ikînh djã mar kêt got? Ba amikukãm ikînh djã mar 'ãno djan Metîndjwýnhmã apê. Djãm me ajbit ije me akre? Djãm ije amijakre kêt got? Ne ba ren amijakre kêt ne ren ije mrãmri ne me bit kute ikra krão me titikmãn kôkremã ukabêr kajgo pyrãk ne ren ikajgo mexi.

²⁷ Nhym be, kati. Nã bãm mã amijakren mã amikukrãn amim,

—Je, djãm ije amidjwýnhbito kînh ne ijaxwemã? Kati. Kwãrîk wãnh ijaxwe kêt, anen mã akubyn aminê. Ne kam ije mrãmri ne me ta kute amititik pyrãk. Ne mã amijakren arým amiman katàt amikabên kôt ar amijo iba. Ije mrãmri ne me kute me pa 'amýnh nhym me kute katàt me kabên mar ne mekôt amijo ba pyrãk. Ne ba ren me ajbit jakren ren amijakre kêt ne ren arým ate amijo iba. Nhym kam Metîndjwýnh ren arým imã,

—Djãm amã dja ba kînh djã ngã? Kati. Ije amã õr prãm kêt kumrêx, ane.

10

*Memã mebê idjaer tũm'ã ujarênh.
Idja 3.8; Djuda 5*

¹ Be, akmere, àpnhîre ar, ar aje mar kêt karô ne ba ije ar amã me bakukãmãre'ã idjujarênhmã. Amrêbê: ne me bakukãmãre kapôt kukritkam mō. Metîndjwýnh ne me

kadjy kakrã nhipẽx nhym me kunĩ kakrã parbê mō. Nhym kam ngō raxbê pyka kêt aprakamã memã ajkij nhym me kam ngō bikjêrkôt mōn rê.

² Me kunĩ Mōjdjê kôt ar amijo ba. Ga, me kute ngômã gwaj bajangjênhja pumũ. Nhym me gwaj bajã amim,

—Ga, me arým kute Jeju mar ne kôt amijo baja pumũ, ane. Me bakukãmãredjwý kunĩ Mōjdjê kôt ar amijo ba ne kakrã parbê mōn ajte ngō parbê mōn rê.

³ Metĩndjwýnh memã djwý jano nhym axidjuw nhym me kunĩ djwý jabit kuro ba. Nhym ta ajte memã ngōo kato nhym me kunĩ ngō jabitō kōm ar o ba.

⁴ Metĩndjwýnh nhō kēn ne mekôt ar ba nhym me kôt ngōo kōm ar o ba. Kēn ja ne Kritu'ã amijakre.

⁵ Nãm Metĩndjwýnh te meo djuw mexo ban me kunĩkam kĩnh kêt. Nãm me kwý ngrêrebitkam kĩnh. Ne me krãptĩkam kĩnh kêt nhym kam me arým ty. Nhym wãnh me kapôt kukrit kunĩkôt me tyk jangij nhym me krã wãnh kumex. Me tykkôt ne gwaj Metĩndjwýnh mekam kĩnh kêtja ma.

⁶ Mýj kadjy ne gwaj baje me bakukãmãre marmã? Bir, dja gwaj me kuman arým me kudjwa ã anhýr kêt ne bamã mýjja punu prãm kêt.

⁷ Kam kwãrĩk wãnh me kwý kudjwa kêt ne mýjjao metĩndjwýnh karō nhipẽxmã amijarēnhō aba kêt. Amrēbê: ne me me bakukãmãre'ã ajarēn memã kum, “Me mry karōmã mry bōn kukrēn kam kôt kōmo nhý. O nhý:n kam kãjmã dja. Kãjmã djan ajte mry karōmã tor ne kam kĩnh katio nhý”, ane.

Ga, me kute amrēbê: memã 'ã ujarēnh nhym me bakukãmãre kute 'ã pi'ôk no'ôkja pumũ.

⁸ Nãm me mjên djwýnh kupa'ã nâr prō djwýnh kupa'ã kurē ba. Kwãrĩk wãnh gwaj me kudjwa kêt. Me bakukãmãre kwý ã anen kam akati pydjikam arým ty. Krãptĩ: kubê 23.000 arým ty.

⁹ Nãm me kwý ajte amim,

—Ba ijaxwe mex gē goja ijo ajkē. Goja Metĩndjwýnh mrãmri kute ipumũnh jabej goja ijo ajkē, anhýro ba. Nãm me amim anhýro ba: nhym kangã krãptĩ arým bōx ne

me imex ne. Kwãrĩk wãnh gwaj me kudjwa ã bakabēno anhýr kêt.

¹⁰ Me kwý Bēnjadjwýr djwýnhmē ò àpēnh ar'ã kabēn ar ba. Bēn prĩkam 'ã kabēn ar ba. Kwãrĩk wãnh me kudjwa kêt. Nãm me'ã kabēn ar ba: nhym Metĩndjwýnh arým me'ýr kadjy mrãnh djwýnh jano nhym me arým me'ýr bōx ne arým me imex ne.

¹¹ Mýkam ne mýjja ã me bakukãmãreo anhýro ba? Bir, gwaj baje amijã mýjja mar kadjy. Nãm me me'ã pi'ôk no'ôk gwaj arēnh maro baba. Arým pykakam me kute aminhinomã amimēnh djã nhō akati bōx 'ýr gwaj mýjja'ã pi'ôk no'ôk jarēnhja maro baba. Dja gwaj amikajmãtã mýjja man arým bamã bajaxwe puma. Me kute gwaj babê bajaxwe puma kadjy ne me arým me'ã pi'ôk no'ôk ne.

¹² Dja gar amijã ano týx. Nok ga ren ar ajō amim,

—Ba ne ba itýxkumrêx. Ije me kudjwa ã ijaxweo anhýr prãm kêt, anhýro aba. Nok ga ren ar te amityx jarēn ren arým me kudjwa ren ajaxwe ar aba.

¹³ Nhym be, jakam ne me ar ajaxwe'ã ar amã àpnēnh ba. Djãm ar gajbit ar ajaxwe'ã ar amã àpnēnh ba? Kati. Nãm ar ajaxwe'ã ar amã àpnēnh ban tãm'ã me kunĩmã àpnēnh ba. Nhym be, Metĩndjwýnh ne kute gwaj bamar ne kabēnkumrêx. Amikabēn kôt dja mrãmri gwaj bajo djuw mexkumrêx ne gwaj bajã ukanga kêt. Dja me te axwe'ã ar amã àpnēnh ba nhym arým ar amã týx jadjã nhym kam me týxo kute ajakrenh prãm kêt. Gar kam arým memã akàx ne ajmã akute kêt.

Me kute mýjja karōmã amijarēnh nêje kute me akre.

Ap 9.20

¹⁴ Kam akmere ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabēn jarē. Godja me mýjjao metĩndjwýnh karō nhipẽxmã amijarēnh prãm kwãrĩk wãnh mekôt amijo anhýr kêt ne on memã akàx.

¹⁵ Ar akrã mexkam ne ba ar amã ikabēn jarē. Goja ije kôt arēnh jabej dja ga ikabēn mexmã akato.

¹⁶ Gwaj baje ngōnhkrãkam pidjō kangô'ã Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarēnhō bakrĩ nhym kôt gwaj bajo djuw mex gwaj

bakînhkumrêx. Gwaj baje o bakômkam arým Kritu kamrô'ã kangô jakre. Ne kam arým Kritu kamrô prôt ne tyk baje mar pydji. Ne baje djwý kôkjêr ne krênkam arým Kritu nhî'ã djwý jakre. Ne kam arým me kute Kritu pîte'y'ã nhôr nhym tykja baje mar pydji. Mrâmri ikabênkumrêx.

¹⁷ Gwaj Kritu pydji'ã djwý jakren pydjîn kubyn bakunî kukrê. Te bakrãptîn kute gwaj banhî pydji pyrâk. Ne kam baje djwý pydjija kwý krênkôt baro'ã Kritu mar pydji.

¹⁸ Ga, me bakukãmãrebê idjaerjadjwý pumû. Me kunî Metîndjwýnhmã mry bôrja krê. Me kute krênkam arým ro'ã mar pydji.

¹⁹ Mýj ne ba ije me kute mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêx'ã ar amã arênhmã? Bir, mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêx tîn ne ar ba kêt ne kajgo. Me kute kum mry bôrdjwý me kute kur kajgo.

²⁰ Nhym be, me kute Metîndjwýnh mar kêtja ne me mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêxmã mry bôr ne kum amijarênhô ba. Djãm Metîndjwýnhmã ne me amijarênhô ba? Kati. Me karô punu ar bajamã ne me amijarênhô ba, Xatanaj nhô àpênhjamã amijarênhô ba. Me mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêxmã amijarênhô ban kam me karô punu ar bajamã amijarênhô ban kam arým mar pydji. Ne kam 'ã typdji. Djãm kam ar aje me kudjwa me karô punu mar pydjîn 'ã atypdji prãm? Kati. Ja ne ba ar abê uma.

²¹ Djãm ar aje Bênjadjwýr djwýnh nhô ngônhrâkam pidjô kangôo akôm prãm ne ajte me karô punu nhô ngônhrâkam pidjô kangôo akôm prãm? Kati. Djãm aje Bênjadjwýr djwýnh nhô djwýmã akrî prãm ne ajte me karô punu nhô mrymã akrî prãm? Kati. Kwãrîk wãnh.

²² Dja gwaj ari amijo akêxo ane nhym Bênjadjwýr djwýnh arým gwaj bakam ngryk ne. Te ta gwaj bajã pydji prãmje arým ngryk ne. Djãm gwaj batýxo baje akrenh got?

Me katàt ar amijo ban ukaprîã kute memã karô.

Mat 20.28; Rô 15.1; Pir 2.4

²³ Nã gãm ar abenmã,

—Ba apýnh imã mýjja kînh djâri kunîo iba nhym Metîndjwýnh ajmã ijo kêtumrêx, anhýro aba. Djãm ba ne ba ije amim

anhýr? Kati. Djãm apýnh imã mýjja kînh djâri dja ba kunîo iban arým amijo mex? Kati. Gwaj bamã mýjja kînh kunîo babakam djãm kunîkôt baje amim Jeju mar mex? Djãm kôt gwaj baje mar mexo amû amikamênh? Kati. Kunîkôt gwaj baje amû amikamênh kêt.

²⁴ Kwãrîk wãnh amidjwýnhbit mar kêt. Ne aje mýjjao abamã ar amibu'ã me ama. Me aman kam mýjja man amim,

—Ba ren o iba nhym ren me arým 'ã ipumû ne ren arým Jeju mar prãm kêt. Kam, dja ba o iba kêtumrêx, ane. Dja ga ã me maro anen arým o aba kêtumrêx. Nâr, ga amim,

—Dja ba o iba nhym me arým 'ã ipumûn arým kum Jeju mar prãmumrêx. Kam, tãm dja ba o ibakumrêx, ane. Dja ga ã me maro anen kam arým o abakumrêx.

²⁵ Ga, me kute memã mry nhôr djâja pumû. Kam ne me mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêx nhô mry memã kungã ne mry kajgo tu o akàn kungã. Ga kam mry nhôr djâkam bôx. Aje mry'ô byrmã bôx. Tu mry byn krê. Kwãrîk wãnh amim me kukjêr ne memã kum,

—Djãm mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêx nhô mry? anhýr kêt.

²⁶ Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum, “Pykamê pykakam mýjja kunîdjwý, mýjja kunî ne Metîndjwýnh nhô mýjja”, ane.

Ja dja ga aman me kukjêr kêt. Tu abyn krê. Kwãrîk wãnh amã uma kêt.

²⁷ Nâr, ajtekam godja me'ô kute amim Jeju mar kêtja amã kràn amã,

—Dja ga ikutã anhô kwý krê, ane ga kum, “Ã”, ane. Tu kute amã mýjja jarênh kunî krê. Kwãrîk wãnh kum,

—Djãm me karô nhô? anhýr kêt. Dja ga amim,

—Mýjja kunî ne Metîndjwýnh nhô, ane. Dja ga amim anen tu krê.

²⁸ Nhym be, godja amû me'ôdjwý nînh bôx ne amã,

—Be, ja ne me mýjjao metîndjwýnh karô nhîpêxmã kubô ga krê, ane. Kwãrîk wãnh kam krênh kêt. Me'ôja ne arîk amim,

—Dja ba me karô nhô mry krênh arým ajmã ikuten ijaxwe, anhýro ba. Ga ren

omũnh nhiràm arek mỳjja karõ nhõ mry krẽ nhym ren arỳm akudjwa kwỳ krẽ. Ren kwỳ krẽn ren arỳm amim, “Ijaxwe”, anhỹro ba. Mrãmri ne pykamẽ kam mỳjja kunĩdjwỳ, mỳjja kunĩ ne Metĩndjwỳnh nhõ mỳjja.

²⁹⁻³⁰ Nhym be, djãm aje amidjwỳnhbit marmã? Kati. Me'õjadjwỳ dja ga aman omũnh nhiràm krẽn kêt. Nok ren akudjwa kwỳ krẽn ren arỳm amim, “Ijaxwe”, anhỹro ba. Ga ren amidjwỳnhbit ma nhym ren me'õ bõx ne amã kabẽn ga ren amim,

—Je tô mỳkam ne me'õ imã kabẽn ne ikunoro dja? Arỳm ba mry ja'ã Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽ. Ba tu omũnh nhiràm kukrẽ, ane. Kwãrĩk wãnh amidjwỳnhbit mar ne omũnh nhiràm krẽn kêt.

³¹ Ga dja ga katàt ar amijo aban adjukapĩ. Aje anhõ kwỳ krẽn ne akõmkõt nàr aje anhõ mỳjja kunĩo abakõt katàt ar amijo aban adjukapĩ. Nhym kam me arỳm apumũn amim,

—Be ga, me kute katàt Metĩndjwỳnh mar ne kõt amijo baja pumũ. Me ukapĩkumrêx. Kam, mrãmri ne me Metĩndjwỳnh'ã ujarẽnhkumrêx. Arỳm imã kĩnhkumrêx, ane. Kam, dja me kum Metĩndjwỳnh kĩnhkumrêx.

³² Kwãrĩk wãnh amidjwỳnhbit maro aba kêt. Dja ga amidjwỳnhbit maro aban arỳm Metĩndjwỳnh bê me'õo akẽx. Mebê idjaer nàr me bajtem nàr me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja. Kwãrĩk wãnh aje amidjwỳnhbit maro Metĩndjwỳnh bê me'õjao akẽx kêt. Nok ga ren me'õo akẽx ne ren kam aje mrãmri ne mỳjja kute me par tok nhym me rôrõk pyræk.

³³ Ba ije me kunĩo kĩnh kadjy ije amimar ne katàt ar amijo iba. Ije mỳjjao iba kunĩkõt katàt ar amijo iba. Djãm ije amidjwỳnhbit mar? Kati. Ije me krãptĩ mex kadjy amimar. Ije Metĩndjwỳnh'ỳr meo akẽx nhym kute me utàr nhym me mex kadjy amimar.

11

Mjên dja prõo ba nhym kàjmã kum rax kamẽ.

Ep 5.22; Xim k 2.9; Ped k 3.1

¹ Nã bãm Kritu'ã amijakren kõt ar amijo iba. Ar gadjwỳ dja gar ijã amijakren ikõt ar amijo aba.

² Be, ije amrêbê ar amã ikabẽn jarẽn gar aje mar rã'ã ne ikabẽn kunĩkõt ar amijo aba. Kam ne ba mrãmri ar amã amex jarẽ.

³ Me kute me bikprõnh djakam amikrã'ã prodjwỳ. Jadjwỳ ne gar abej ikukij. Gar imã,

—Dja bar me bikprõnh djakam ikrã'ã pro jabej. Nàr, dja bar 'ã pro kêt. Mỳj dja bar nẽ? Nã gãm ar ã imã ane. Jakam ije ar amã ikabẽn jarẽnhamã. Ga, me krãja pumũ. Me krãkam ne me umar ne kam kukwakam amũ ikrao apê nàr parkam mrã. Me krã ne amũ me kukràdjã kunĩ ngrêk ne meo ba. Kritudjwỳ ne gwaj bakunĩo ba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyræk. Gwaj bamydjwỳ ne gwaj baprõo baba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyræk. Metĩndjwỳnhdjwỳ ne Krituo ba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyræk.

⁴ Godja me my mekõt akuprõn Metĩndjwỳnhmã kabẽn nàr kukwakam memã kabẽn jarẽ djãm kute amikràdjê tur ne o amikrã'ã pro? Kati. Kam kute amikrã'ã prokam mex kêt.

⁵ Nhym be, godja me nire Metĩndjwỳnhmã kabẽn nàr kukwakam memã kabẽn jarẽ djãm amikrã'ã pro? Nà. Me nire kute amikrã'ã prokam mex. Ren kam amikrã'ã pro kêt nhym ren me arỳm kam pijàm ne. Ren me kam pijàm kute mrãmri ne me nire prĩne krã kênhkam ren me arỳm kam pijàm pyræk.

⁶ Dja me nire amikrã'ã pro prãm kêt nhym ren me kum krãnh kê. Mỳj kadjy ren me kum krãnh kê? Bir, pijàm kadjy. Nhym be, kati. Me nire krãnh kênhkam nàr kĩ jakàrkam mex kêt. Mex kêtgam gẽ me nire amikrã'ã pro.

⁷ Adjakamã ne Metĩndjwỳnh amimexkõt, amipymakõt me my nhípêx nhym arỳm mexkumrêx ne uma. Kute amikõt ipêxkam me my kute amikrã'ã pro kêt. Nhym be, djãm Metĩndjwỳnh amimexo me nire nhípêx? Kati. Kute amimexo me nire nhípêx kêt. Nãm me my mexo me nire nhípêx. Kam dja me nire amikrã'ã pro.

⁸ Djãm me'õ nireo ne Metĩndjwỳnh my nhípêx? Kati. My nhõkwao ne ni nhípêx.

⁹ Djâm me my me nirekôt ba kadjy ne my nhipêx? Kati. Mykôt ba kadjy ne ni nhipêx.

¹⁰ Kam dja me nire me my kabên man kôt ar amijo ba. Kamdjwý dja me nire arým amikrã'ã pro. Amikrã'ã pron arým memã amijo amirît. Mrãmri kute mjên kabên mar ne kôt amijo bakumrêxja dja memã o amirît nhym me arým omũ. Dja amikrã'ã pron Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhmãdjwý amijo amirît nhym me arým omũ.

¹¹ Nhym arým me kute Bēnjadjwýr djwýnh markam djâm me nire ta ar ban kum me my mar prãm kêt ne ar ba? Kati. Nâr, djâm me my ta ar ban kum me nire mar prãm kêt ne ar ba? Kati. Ar ta ne ar ar ba kêt. Arkum aben mar prã:m.

¹² My nhõkwao ne ni nhipêx nhym me nire kurũmdjwý arým me my apôx. Nhym be, Metĩndjwýnh rax ne mýjja kunĩ nhipêx.

¹³ Be, godja me nire amikrã'ã pro kêt ne Metĩndjwýnhmã kabên jabej djâm kam mex? Ar ga dja gar amim mex jabej kabi.

¹⁴⁻¹⁵ Me my kĩ jabjêkam mex kêt. Nhym be, me nire kĩ jabjêkam me kum me kĩnhkumrêx. Me krã'ã pro kadjy ne mexkumrêx.

¹⁶ Nhym dja ar ajõ aje me nire krã kajgo mýr jabej akabēno ijapanh prãm. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Djâm ar ikam me nire kute amikrã'ã pro kêt? Nâr djâm amũ me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja apýnh ba djakam me nire kute amikrã'ã pro kêt? Arkati. Me nire amikrã'ã pro. Tãm dja gar ama. Tãm ne ja.

Me kute Jeju'ã djwý jakren kute kur.

¹⁷ Gar abikprõnh ne aje amim Jeju mar kadjy djwý krê. Be, djã ne gar akuprõn arým Jeju man aje mar mexo amũ aben kamê? Kati. Ar aje Jeju'ã djwý krên ne aje Jeju marmã akuprõn ate aben kam amex kêt ne. Djâm kam we ije ar amã mex jarēnhmã? Kati. Kam ar amex kêtumrêx.

¹⁸ Ar aje amim Jeju mar ar aje aben pydjio abakam gar we arým apýnh mýj xêjakôt akrĩ ne arým abenã akabē:n ne. Ja ne me nĩnh imã arê ba arým kuma. Birãm mrãmri ne me kabēnkumrêx.

¹⁹ Mrãmri gêdja ar akam me kwý abenã kabē:n ne. Nhym be, mýj xêja dja mrãmri

Metĩndjwýnhmã mex? Djâm me ajkwa kaj-gokambit memã kum,

—Ba ne ba ije amim Jeju mar, anhýro ba ne kute katàt kôt amijo ba kêt? Djâm kam me arým Metĩndjwýnhmã mex? Kati. Me kum mex kêtumrêx. Nhym be, me kute tu amim Jeju markumrêx ne katàt Jeju kôt ar amijo ba. Be, me ja ne me mrãmri Metĩndjwýnhmã mexkumrêx.

²⁰ Ar abikprõnhkam djâm ar aje Bēnjadjwýr djwýnh mar kadjy ne gar anhõ kwý krê? Kati. Ar aje amidjwýnhbit mar kadjy ar anhõ kwý krê.

²¹ Nã gãm ar apýnh aben bê anhõ djwý jamýn o aprõt ne o akrĩ. Nhym me kwý kum prãm ne te 'ã ar apumũ. Gar akwý atekam anhõ kwý krên raxkam ajbã.

²² Djâm ar aje anhõ kwý krên ne akõm kadjy ar anhũrkwã kêtumrêx ne gar aben bê djwýo aprõt? Djâm ar amã me kute amim Metĩndjwýnh mar ne kôt ar aben pydjio baja kurên me õ mýjja kêtja kanga nhym me arým pijãm ne? Mýj dja ba kam ar amã arê? Djâm kam ije ar amã amex jarēnhmã? Kati. Kam ar amex kêtumrêx.

²³ Nhym be, gwaj babakprõnh ne baje djwý krên ne baje Jeju tyk marmã. Bēnjadjwýr djwýnh ta ne imã tãm'ã karõ ba kuman arým amrêbê ar amã arê. Ne jakam ije ajte kôt ar amã tãm jarēnhmã. Bēnjadjwýr djwýnh Jeju arým djwý by. Djuda ate tēm ne kute kurê djwýnhmã kangao ãmri nhym akamãt tãmkam arým djwý byn

²⁴ 'ã Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Ne kam arým kôt ba djwýnh arkum djwý kokij ne 'ã aminhĩ jakre. Ne arkum,

—Ar abyn krê. Inhĩ ne ja. Dja me pĩte'y'ã inhõn ibĩ. Dja gar akuprõn inhĩ'ã djwý jakren krê. Dja gar ã imaro anen imar rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum anen arkum kungã nhym ar arým kukrê.

²⁵ Kukrên arým krên pa.

Nhym kam arým ngõnhkrãdjwý by. Ngõnhkrãkam pidjõ kangõ byn arým arkum,

—Pidjõ kangõ ja ne ikamrõ prõt ne ityk'ã amijakre. Arým ikamrõ prõt ne itykkôt gêdja Metĩndjwýnh arým memã kabên ny jarēnh mãmđji. Gêdja memã kum, “Dja gar tu amim ikra markumrêx ba arým ajaxwe

maro aknon akam ingyryk kêt", ane. Kabên ny ne ja. Dja gar akuprôn ikamrô'ã pidjô kangô jakren o ikôn ã imaro anen imar râ'ã ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁶ Kam dja gar akuprôn 'ã djwý krên 'ã pidjô kangôo ikôn ã maro ane. Ar aje ã maro anhÿr kunîkôt gar arým memã Bënjadwýr djwýnh tyko amirît. Dja gar memã o amirîto akrî tãmtã nhym ï akubyn bôx.

²⁷ Kam me kute Bënjadwýr djwýnh nhô djwýo mÿjja kajgon kute krênja ne me arým axwe. Me kute Bënjadwýr djwýnh nhô pidjô kangôo mÿjja kajgon kute o kômja ne me arým axwe. Kute Bënjadwýr djwýnh tyk mar kêt kam ne axwe. Axwe kute mrãmri ne me kute Jejuo bikênh ne kamrômã ôpôkkam me axwe ja pyrãk.

²⁸ Kam dja gar amijaxwe jabej adjumaro nhÿn arým amima. Amiman amijaxwe kôt Metîndjwýnhmã amijarê. Ne kam arým Jeju'ã djwý krên 'ã pidjô kangôo ikô.

²⁹ Dja gar ajô Bënjadwýr djwýnh tyk mar kêt ne tu djwý krê ne tu pidjô kangôo ikô nhym kam Metîndjwýnh arým ajo ajkê.

³⁰ Ga, ar akrãptî aje Bënjadwýr djwýnh mar kêt kam tu ar aje krên ne o akômja pumû. Kam arým ar akrãptî arerekren akanê nhym me kwý arým ty.

³¹ Gwaj ren bakumrêx bajaxwe jabej badjumaro nhÿn ren arým amijaxwe ma. Ne kam ren arým amijaxwe kôt Metîndjwýnhmã amijarê. Nhym kam ren Metîndjwýnh arým gwaj bajaxwe pãnh gwaj bajo bikênh kêt.

³² Bënjadwýr djwýnh kute gwaj babê bajaxwe kurê. Kute gwaj babê kurê kadjy ne gwaj bajo ajkê. Ne ren gwaj babê bajaxwe kurê kêt gwaj ren arým akuno. Nhym be, kati. Me axwe kôt me biknor tokry djãkam babiknor kêt kadjy ne gwaj babê bajaxwe kurê.

³³ Kam akmere ar, dja gar Bënjadwýr djwýnh tyk mar kadjy akuprôn abenkam amako nhÿ. Kwãrîk wãnh aben bê anhô djwý 'amýnh ne tu o aprôt kêt. Dja gar abenkam amako nhÿ.

³⁴ Nhym me'ô kum prãm gê ùrkwãkam ô kwý krên mex. Ô kwý krên mexkam gê ar awýr bôx ne ar aro'ã nhÿ. Ne kam

arým Bënjadwýr djwýnh tyk mar katàt ne arým djwý krên kangôo ikô. Mÿkam? Bir, kute pãnh meo bikênh kêt kadjy. Me kute Bënjadwýr djwýnh tyk mar kêt ne tu kute krên ne o kôm kam ne Metîndjwýnh kute pãnh meo bikênh puma.

Be, ije ar amã mÿjja kwý'ã idjujarênh prãm râ'ã. Ba wãm itêm ne ar akam ibôxkambit dja ba ar amã arê.

12

Karôkôt me apÿnh Metîndjwýnhmã àpênh djã.

Dju k 4.1

¹ Ar ga ne gar Metîndjwýnh Karôkôt adjãpênh jabej ikukij, ba arým kuma. Ba ar amã 'ã ajarê gar ama.

² Amrêbê ar aje amim Jeju mar kêttri ne me amã,

–Dja gar mÿjjao metîndjwýnh karô nhipêxmã amijarênhô aba. Nãm me ã ar amã ane gar arým ari mekôt apÿnh mÿjjao metîndjwýnh karô nhipêx jamakkre kêtjamã amijarênhô aba nhym kute ar amar kêt kumrêx. Kam ne gar Metîndjwýnh Karô djãpênhja mar kêt. Ja ne gar aje mar.

³ Kam, ar aje Metîndjwýnh Karô djãpênhja mar kadjy ba jakam ar amã arê. Me'ô kute Metîndjwýnh Karô kukwakam kabên'ô jarênhkam djãm kute memã kum,

–Djãm Jeju mex? Kati, punure, anhÿro ba? Arkati. Metîndjwýnh Karô kukwakam ne me kute Jeju'ã kabên mexbit jarênhô ba. Ne kam ajte me'ô kute memã kum,

–Mrãmri Jejubê Bënjadwýr djwýnhkumrêx, anhÿro ba, Metîndjwýnh Karôbit kukwakam kute arênhô ba.

⁴ Kam, mÿj ne Metîndjwýnh Karô djãpênh kute? Bir, nãm apÿnh mÿjja'ã memã karô nhym me arým kôt kute mar ne arým kam kum àpênh ar ba. Djãm kam apÿnh karô kute apÿnh mÿjja'ã memã karô? Kati. Metîndjwýnh Karô ta pydji. Pydji kute 'ã memã karô.

⁵ Bënjadwýr djwýnh kadjy gwaj apÿnh badjãpênh djãri maro baba. Djãm kam apÿnh Bënjadwýr djwýnh? Kati. Bënjadwýr djwýnh ta pydji.

⁶ Metîndjwýnh apÿnh gwaj bajo ô àpênh ne kam kum badjãpênh kadjy apÿnh gwaj

bamã bano mex, bajamak mex, badjê mex jarê. Djâm kam apÿnh Metîndjwÿnh? Kati. Metîndjwÿnh ta pydji.

⁷ Metîndjwÿnh Karô kute gwaj bakôt amijo amirît kadjy arÿm gwaj bakunîmã 'ã karô. Gwaj badjâpênh djà'ã gwaj bamã karô. Dja gwaj bakunî apÿnh badjâpênh djà kôt kum apên arÿm abenmã Metîndjwÿnh raxo amirît ne kam bakunî arÿm ra:x ma. Rax man arÿm katà:t kôt ar amijo baba nhym arÿm gwaj bakam kînhkumrêx.

⁸ Kute gwaj bakunîmã àpênh djà'ã karô kôt ne Karô gwaj bakam me kwÿmã amak mex jadjà. Nhym kam arÿm kute memã kabên katàt jarênh mar mexkumrêx.

Metîndjwÿnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwÿmã apÿnh mÿjja mar kêt jarê nhym me arÿm kôt kute mar ne kute gwaj bamã arênh mar mex.

⁹ Metîndjwÿnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwÿmã Metîndjwÿnh raxo amirît nhym me arÿm kôt tu amim Metîndjwÿnh markumrêx.

Metîndjwÿnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwÿmã me punuo mex'ã kum karô nhym me arÿm kôt kute me punuo mex mar mex.

¹⁰ Nhym ajte gwaj bakam me kwÿmã mÿjja pumÿnh kêt nhîpêx'ã kum karô nhym me arÿm kôt kute mÿjja pumÿnh kêt nhîpêxja mar mex.

Nhym ajte gwaj bakam me kwÿmã kabên jarêho ba nhym kam me arÿm kôt kute Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh mar mex. Nãm ã gwaj bamã ane gwaj kam baje apÿnh mÿjja mar mex ne arÿm o kum badjâpênh ar baba.

Nhym be, me'ô Metîndjwÿnhmã àpênh gêdja gwaj bawÿr bôx. Nâr kon, me'ô me karô punumã àpênh gêdja gwaj bawÿr bôx. Kute mex pyrâk gêdja gwaj bawÿr bôx. Mÿj dja gwaj me'ômã bakator on? Bir, Metîndjwÿnh Karô ajte gwaj bakam me kwÿmã me'ô jarênh nhym me arÿm kôt kute kum kator mar mex. Me'ô Metîndjwÿnhmã àpênhkumrêx gwaj bawÿr bôx nhym me arÿm kuman gwaj bamã,

—Metîndjwÿnhmã àpênhkumrêx ne wã, ane. Nâr, me'ô me karô punumã àpênhja gwaj bawÿr bôx nhym me arÿm kuman gwaj bamã,

—Me karô punumã àpênh ne wã, ane. Gwaj bakwÿ Metîndjwÿnh Karôkôt badjâpênh djà 'ôdjwÿ ne ja.

Nhym kam ajte Metîndjwÿnh Karô gwaj bakam me kwÿmã me kabên'ã karô nhym me arÿm kôt kute me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar mex.

Nhym kam ajte Metîndjwÿnh Karô gwaj bakwÿmã me kabên'ã karô nhym kôt me kute gwaj bakabên djwÿnhkôt amÿ gwaj bamã me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar mex. Metîndjwÿnh Karôkôt gwaj bakwÿ badjâpênh djà 'ôdjwÿ ne ja.

¹¹ Metîndjwÿnh Karô ta ne kute gwaj bamã apÿnh badjâpênh djari arênh ne ja. Gwaj banhî pÿnhkôt kute gwaj bamã arênh. Ta kute gwaj bajã amim karôn arÿm kôt gwaj bamã badjâpênh djà jarênh ne ja.

*Gwaj baje Kritumê banhîo typdji pyrâk.
Rô 12.4; Ep 4.16; Kor 3.15*

¹² Ga, gwaj banhîja pumÿ. Gwaj banhîkam apÿnh badjâpênh djà krâptî. Gwaj baparkam bamrânê djà. Ne banhikrao baje mÿjja kupênh djà. Ne bakrâkam banhî mÿjja mar djà. Ne banokam baje mÿjja pumÿnh djà. Ne bajamakkrekam baje mÿjja mar ne kupênh djà. Be, gwaj banhîkam apÿnh badjâpênh djà krâptîja pumÿ. Kritudjwÿ gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo ôbikwakam gwaj baje kumê banhî pydji pyrâk. Ne kam gwaj banhî pÿnhkôt apÿnh badjâpênh djà krâptî, badjumar djà krâptî.

¹³ Metîndjwÿnh Karô ne pydji. Ne kam gwaj bakunîo ban Kritu pydji'ã gwaj bamê. 'Ã ne me ngômã gwaj bajangiênh jakre. Gwaj te babê idjaer nâr te gwaj babajtem nhym arÿm Metîndjwÿnh Karô Kritu pydji'ã gwaj bamê. Nâr, me arÿm gwaj bakam ar kwÿ pa 'amÿ nhym ar memã àpênh kajgo ar ba. Metîndjwÿnh Karô arÿm ar o ban Kritu pydji'ã ar kumê. Nâr, gwaj bakam ar kwÿ me kute ar pa 'amÿnh kêtja nhym ar arek mekôt ar ban umar mex. Kwârîk wânê râ'ã. Metîndjwÿnh Karô pydji arÿm gwaj bakunîo ban Kritu pydji'ã gwaj bamê. Metîndjwÿnh Karô kute ngô pyrâk gwaj bakunî baje pydjio bakôm pyrâk.

¹⁴ Ga, gwaj banhîja pumÿ. Djâm gwaj badjâpênh djà pydjibit? Kati. Gwaj

banhîkam apÿnh badjâpênh djâ krâptî, badjumar djâ krâptî. Kritudjwÿ gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo ôbikwakam kumê banhî pydjî pyrâk. Ba ar amâ arê gar ama. Kritu mē gwaj baje banhî pydjî pyrâk.

¹⁵ Birâm Kritukam gwaj bajô djâpênh djâ kute gwaj bapar djâpênh djâ pyrâk ne kajgo. Ne kam kum âpênh djâ kînh kêt. Kum me'ô djâpênh djâ kînh, âpênh djâ mexkumrêx kute me ikra djâpênh djâja pyrâk kum kînh. Ne kam ren amim,

—Tâmwâ ne âpênh djâ mexkumrêx. Me kum kînhkumrêx. Nhym be, me kum ba idjâpênh djâ kînh ngrire. Mÿkam ne Metîndjwÿnh Karô imâ idjâpênh djâ ja'â karô? Kute Kritu ijo ôbikwa kêt pyrâk. Kute kadjy idjâpênh kêt pyrâk, ane. Djâm kute amim anhÿrkam djâm mrâmri Kritu kute o ôbikwa kêt? Kati. Mrâmri kute o ôbikwakumrêx.

¹⁶ Ne birâm atekam Kritukam gwaj bajôdjwÿ djâpênh djâ kute me amak djâpênh djâ pyrâk. Ne kam kum âpênh djâ kînh kêt. Kum me'ô djâpênh djâ kînh, âpênh djâ mexkumrêx kute me no djâpênh djâja pyrâk kum kînh. Ne kam ren amim,

—Tâmwâ ne âpênh djâ mexkumrêx. Me kum kînhkumrêx. Nhym be, me kum ba idjâpênh djâ kînh ngrire. Mÿkam ne Metîndjwÿnh Karô imâ idjâpênh djâ ja'â karô? Kute Kritu ijo ôbikwa kêt pyrâk. Kute kadjy idjâpênh kêt pyrâk, ane. Djâm kute amim anhÿrkam djâm mrâmri Kritu kute o ôbikwa kêt? Kati. Mrâmri, kute o ôbikwakumrêx.

¹⁷ Ne ren gwaj banobit ne ren gwaj bajamamkê bajamakkre kêt mÿjo ne gwaj ren badjumar? Ne ren gwaj bajamakbit ne ren banhijâkre kre kêt mÿjo ne gwaj ren badjubâr?

¹⁸ Nhym be, kati. Metîndjwÿnh ta gwaj bakadjy apÿnh gwaj bakukràdjâ, gwaj badjâpênh djâ nhîpêx. Ta ne kute amim gwaj badjâpênh djâ'â karô kôt arÿm apÿnh gwaj badjâpênh djâ nhîpêx. Kritudjwÿ. Gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo ôbikwakam ne gwaj apÿnh kôt badjâpênh djârio baba.

¹⁹ Nhym be, Metîndjwÿnh ren gwaj banhijâkrebit nhîpêx gwaj ren badjâkur kêt, badjâpênh kêt, bamrânk kêt. Ren gwaj

bakukràdjâ'ô pydjibit nhîpêx mÿj ne gwaj ren nê? Ne ren gwaj banhijâkrebit nhîpêx ne ren gwaj bajajkwa nhîpêx kêt gwaj ren badjâkur kêt. Ne ren gwaj banhikra nhîpêx kêt gwaj ren badjâpênh kêt. Ne ren gwaj bapar nhîpêx kêt gwaj ren bamrânk kêt. Mÿj ne gwaj ren kam nê? Gwaj ren kam ajmâ nê.

²⁰ Nhym be, kati. Gwaj bakukràdjâ kunî. Gwaj badjâpênh djâ krâptî. Nhym be, gwaj banhî pÿnhbit. Kritudjwÿ gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo ôbikwakam kute kumê gwaj baje banhî pydjî pyrâk. Nhym be, apÿnh gwaj badjâpênh djâ krâptî. Kam kwârîk wânk ar amâ adjâpênh djâ kurê kêt.

Me kute abeno ôbikwan kum aben jabê'â memâ karô.

Rô 12.10; Pir 2.3; Ped k 2.17

²¹ Ba ar amâ mÿjja jarê gar ama. Djâm gwaj bamâ bano kînh ne ate bamâ banhikra kurê? Kati. Gwaj bamâ bano kînh ne bamâ banhikra kînh ne bamâ bakukràdjâ kunî kînh. Metîndjwÿnh Karô ne kute gwaj bamâ apÿnh badjâpênh djâ'â karô gwaj o baba ne kam bamâ badjâpênh djâdjwÿ kunî kînhmâ. Djâm gwaj baje me kabên mar kêtja jarênh djâm jabit ne gwaj bamâ kînhmâ? Djâm me punuo mex ne gwaj bamâ kînh kêtâmâ? Kati. Dja gwaj bamâ badjâpênh djâ kunî kînh aben pyrâk.

²² Gwaj bakukràdjâdjwÿ kwÿ rerekre. Gwaj bakî, gwaj bajamak, gwaj bajai, gwaj bakukràdjâ kwÿ rerekre. Te kwÿ rerekre gwaj bamâ kînhkumrêx ne. Ne ren kêt gwaj ren ajmâ nê?

²³ Nhym gwaj bakukràdjâ kwÿ me kum kînh kêt jabej gwaj amim o mex. Gwaj o mex ne kâjmâ kamê nhym me arÿm kum kînh.

²⁴ Gwaj bakukràdjâ me kum kînhja gwaj o mex kêt ne kâjmâ kamênh kêt.

Metîndjwÿnhdjwÿ ne Kritu nhô âpênh aro aben pyrâk ne kum ar kunî kînh aben pyrâk. Nâm mâ me kum ô âpênh kînh kêtjao mex ne kâjmâ kum mex kamê. Nhym kam me arÿm kum ô âpênh kunî kînh aben pyrâk.

²⁵ Mÿkam ne ô âpênh aben pyrâk? Bir, ne ren meo aben pyrâk kêt nhym ren me amirax mÿr jabej abenmâ kabên ne. Nhym

be, kati. Me kute abenmã anhÿr kêt kadjy ne arÿm ò àpênho aben pyrâk nhym kam me arÿm abeno djuw mex'ã kabên.

²⁶ Nhym kam godja gwaj bajõ tokry jabej gwaj bakunĩ arÿm ô'ã batokry. Nâr godja me kâjmã kum rax kamẽ nhym arÿm kĩnh. Kĩnhkam gwaj arÿm ô'ã bakĩnh ne.

²⁷ Ar aje tu amim Kritu markam nhym kute ar ajo õbikwakam ar aje mrãmri ne kumẽ anhĩ kute pydji pyrâk. Nhym arÿm ar ajo ò àpênh.

²⁸ Me baje amim Jeju mar kunĩ ne kôt ar aben pydjio babaja ne Metĩndjwÿnh kute aben nwhitepã me bajã àpênh rênh. Nãm me bakwÿ'ã memã wa djwÿnh mẽ. Jeju ne amrêbê ar ijano bar 'ã idjujarênh ar iba. Ar ikumrêx. Nhym me bakwÿ'ã ajte kukwakam kabên jarênh djwÿnh mẽ nhym me ar ijatãri. Nhym me bakwÿ'ã memã kukràdjã'ã ujarênh djwÿnh mẽ nhym me me atãri. Nhym kam ajte me bakwÿ'ã mÿjja pumũnh kêt nhipêx djwÿnh mẽ. Ne kam ajte me bakwÿmã me punuo mex'ã karõ gu me baje mar. Nhym kam ajte me bakwÿmã me àpênhkôt o kangõnh'ã karõ gu me baje mar. Nhym kam me kwÿmã meo ba djwÿnh'ã kum karõ nhym me kute mar. Nhym kam me bakwÿmã me kabên'ã karõ gu me kôt baje me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar.

²⁹ Djãm kam me bakunĩbê Jeju kute ar anorja? Kati. Me bakwÿbit. Djãm kam me bakunĩbê Metĩndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh? Kati. Me bakwÿbit. Djãm me bakunĩbê memã kukràdjã'ã ujarênh djwÿnh? Kati. Me bakwÿbit. Djãm me bakunĩ baje mÿjja pumũnh kêt nhipêx mar, baje me punuo mex mar? Kati. Me bakwÿbit.

³⁰ Djãm me bakunĩ baje me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar? Kati. Me bakwÿbit. Djãm me bakunĩ baje me kabên djwÿnhkôt amũ memã me kabên mar kêtja jarênh mar? Kati. Me bakwÿbit.

³¹ Kam ar adjàpênh djãja'õ mexo kute kunĩ jakrenh dja gar amã kĩnh. Mex ja dja gar abej tÿx.

Ne kam mÿj dja gar nên kam apê? Bir, dja gar amã me abên kam apê. Gwaj bamã me abê kêt kam badjàpênh kajgo. Gwaj

bamã me abêkambit mrãmri badjàpênh mexkumrêx.

13

Me kum me abê'ã ujarênh.

¹ Gwaj bamã me abêkambit ne mrãmri gwaj badjàpênh mexkumrêx. Ne ren gwaj bakam me'õ ren pykakam apÿnh me bajtem kabên mar kêtja jarê nâr ren kâjkwakam Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh kabên mar kêtja jarê. Ne ren kum me abê kêt. Djãm kam mex? Kati. Kum me abê kêt kam kabên kajgokumrêx. Kum me abê kêt kam kabên jarênh kajgo kute mrãmri ne me ngõnh krõkrõkti titikkam kanga kajgo pyrâk.

² Nhym ren gwaj bakam me'õ kute Metĩndjwÿnh kukwakam kabên jarênh mar. Ne ren kute mÿjja bipdjur tũm kunõ amirĩt mar. Ne ren me kute mÿjja marja kunĩ ren mar. Ne kam ren kum me abê kêt. Djãm me'õja rax? Kati. Kum me abê kêt kam ne kajgo me:xi.

Nhym ren gwaj bakam me'õ ren mrãmri kute Metĩndjwÿnh rax markumrêx. Ne ren mÿjja nhipêx kadjy amim kamnhĩx mexkumrêx. Ne ren kum,

–Djünwã, dja ga imã krãnhwã kaba, ane. Nhym ren arÿm kum kadjarkumrêx. Nhym kam ren me'õja kum me abê kêt. Djãm me'õja rax? Kati. Kum me abê kêt kam ne kajgokumrêx.

³ Nhym ren gwaj bakam me'õ ren ò mÿjja kunĩ me bikênhmã kungrà. Ne ren kum me abê kêt, mã ne kute? Kati, Kute memã mÿjja nhõrja kajgo mexi, kum me abê kêt kam.

Nhym ren kam me'õ kute me'õ pytãr kadjy memã kum,

–Kwãrĩk wãnh kuwyo tãmwã bĩn kêt. Ba dja ga pãnh kuwyo ibĩ, ane. Nhym ren me arÿm kabênkôt pãnh kubĩ. Kubĩ nhym tykjao ren arÿm me'õ pytã. Nhym be, ren tykja anhÿr djwÿnhrà m kum me abê kêt, mã ne kute? Kati, tykja kajgo mexi, kum me abê kêt kam.

⁴ Gwaj bamã me abêkam dja gwaj memã bano kator kêt ne amijamãr 'iry.

Ne bamã me kaprĩ.

Ne me ò mÿjja'ã bangryk kêt.

Ne bamã me abêkam babên kati kêt.

Ne amijo badjàmra kêt.

⁵ Ne memã bapřire ne memã bakabên jarê.
Ne bamã me abêkam amidjwýnhbit mar kêt.
Ne amijã bangryk nê.

Nhym me'õ gwaj bajo ajkê gwaj amipãnh
kadjy mar kêtikumrêx.

⁶ Ne bamã me abêkam me axwekam bakĩnh
kêtikumrêx.

Ne me kute katàt amijo bakam bakĩnhkumrêx.

⁷ Ne memã me arênh prãm kêt.

Ne bamã me abêkam tu amim me
markumrêx ne amim, “Mrãmri
kabênkumrêx”, anen amiwýr mýjja
kamnhĩxkumrêx.

Ne mekôt badjãm týxkumrêx ne 'ã bad-
jukanga kêt.

⁸ Ne bamã me abêkam arým Metĩdjwýnh
kadjy badjãpênhkumrêx ne bakajgo
kêtikumrêx. Nhym be, Metĩdjwýnh Karõ
kute apýnh memã àpênh djã jarênhja dja
ĩ kêt. Dja kukwakam kabên jarênh djwýnh
ĩ memã arênh kêt. Nhym me ĩ me bajtem
kabên mar kêtja jarênh kêt. Nhym me kute
apýnh mýjja mar djwýnh ĩ mar kêt. Nhym
be, djãm me kum me abên kam kum me
abê kêtã? Arkati. Dja me kum me abê
rã'ã. Ne kam kajgo kêt rã'ã ne.

⁹ Jakam gwaj mýjja kwýbit man
Metĩdjwýnh kukwakam kabên kwýbit jarê.
Gwaj baje kabên kunĩ mar kêt.

¹⁰ Nhym be, dja ĩ mýjja kunĩ kute amirĩt
djã nhõ akati bõx gwaj arým prĩne mýjja
kunĩ ma nhym me:xkumrêx. Nhym mýjja
kãjbê mexja arým kêt ne.

¹¹ Amrêbê ipřiri ikabên kute me prĩre
kabên pyrãk. Iprĩri ije mýjja mar kute me
prĩre kute mýjja mar pyrãk. Ne ije amim
mýjja'ã karõ kute me prĩre amim mýjja'ã
karõ pyrãk. Ba kam arým ijabatãnh ne
arým ipřire prãm kêt. Ba arým ipřire kam
amijo ibaja kanga.

¹² Jakam gwaj baje Metĩdjwýnh nhõ
mýjja pumũnh mex kêt kute mrãmri ne
ixe punukam me kute mýjja pumũnh mex
kêt pyrãk. Dja gwaj ã omũho ane:n
kam ĩ arým kuka kõnh omũnh mexkumrêx.
Jakam gwaj baje mýjja kwýbit mar. Dja
gwaj ã maro ane:n kam ĩ arým prĩne mar
mexkumrêx. Dja gwaj maro kute mrãmri
ne ta kute prĩne gwaj bamar pyrãk.

¹³ Jakam gwaj tu amim Metĩdjwýnh
markumrêx rã'ã. Ne amiwýr kamnhĩxkumrêx

rã'ã. Ne bamã me abê rã'ã. Ne kam gwaj
baje tu amim markumrêxja ne kãjbê mex.
Gwaj amiwýr kamnhĩxjadjwý ne kãjbê mex.
Nhym be, gwaj bamã me abêja ne mexo
kute kunĩ jakrenh.

14

*Aben kabên djwýnhkôt me kute abenmã
arênh'ã memã karõ.*

¹ Dja gar mã amã me abê. Ne kam ajte ar
amã apýnh adjãpênh djãdjwý kĩnhkumrêx.
Metĩdjwýnh Karõ kute 'ã ar amã karõja
dja gar amã kĩnh. Ne kam ar adjãpênh
djã'ã abê Metĩdjwýnh kukwakam kabên
jarênh djwýnhja dja gar amã kĩnhkumrêx.
Abê kukwakam kabên jarênh djwýnhkam
aje me aben djwýnh kabênkôt memã arênh.
Tãm dja ga amã kĩnhkumrêx.

² Nhym be, me'õ kute me bajtem kabên
mar kêt jarênhkam djãm gwaj bajõmã ne
arê? Kati. Gwaj bajõ baje mar kêt.
Metĩdjwýnhmã ne arê. Me'õ ta ne mýjja
mar kêt jarê.

³ Nhym be, me'õ kute gwaj bakabênkôt
Metĩdjwýnh kukwakam kabên jarênh ja ne
mex. Gwaj baje markam ne mex. Nãm
gwaj bamã arê gwaj kam bajamak mexo
amũ amikamênhõ tẽn arým Metĩdjwýnh
mar rax ne. Nãm gwaj bamã 'ã karõn gwaj
bajo kĩnh.

⁴ Nhym be, me'õ kute me bajtem kabên
mar kêtja jarênh ne amidjwýnhmãbit
arên kam ajbit arým amak mexo amũ
amikamê. Me'õdjwý kute mar kêt. Nhym
be, me'õ kute me aben djwýnh kabênkôt
Metĩdjwýnh kukwakam kabên jarênhja. Ja
ne me kute amim Jeju marja kunĩmã arê
nhym me arým kuma. Ne kam arým amak
mexo amũ amikamên arým Metĩdjwýnh
mar rax ne.

⁵ Ar akunĩ ren me bajtem kabên mar
kêtja jarê ba ren kam ikĩnh ngrire.
Nhym be, ren ar akunĩ me bakabênkôt
Metĩdjwýnh kukwakam kabên jarê ba
ren kam ikĩnhkumrêx ne. Mýkam? Bir,
ar aje kukwakam kabên jarênhkam ne
gar amexkumrêx. Nhym me'õ kute me
bajtem kabên mar kêt jarênhja kãjbê mex.
Nãr, godja me'õ ar amã me kabên mar
kêtja jarênh jabej. Nhym me'õdjwý me
bakabênkam amũ ar amã me'õ kabên

jarê gar arÿm kabên mar jabej. Kambit dja mexkumrêx. Ar aje kabên markam mexkumrêx. Ne kam arÿm ajamak mexo amÿ amikamên arÿm mar rax ne. Ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja kunÿ arÿm mar rax ne.

⁶ Akmere, àpnhîre ar, ba ren ar awÿr bôx ne ren ar amã me bajtem kabên mar kêtja jarê djã ne ga ren ar amim aman akînh? Kati. Dja ba ar awÿr bôx ne me bakabênkôt ar amã arê gar arÿm amim aman arÿm akînh ne. Metîndjwÿnh kute imã mÿjja ny jarênh dja ba me bakabên kôt ar amã arê gar arÿm amim aman arÿm akînh. Nâr ije mÿjja'ô bipdjur tÿm mar dja ba me bakabênkôt ar amã arê gar arÿm amim aman arÿm akînh ne. Nâr, dja ba me bakabênkôt Metîndjwÿnh kukwakam ar amã kabên jarê gar arÿm amim aman arÿm akînh ne. Nâr, dja ba me bakabênkôt ar amã Metîndjwÿnh kukràdjã jarê gar kam arÿm amim aman arÿm akînh ne.

⁷ Nhym be, aje memã me bajtem kabên mar kêtja jarênhkam aje mrãmri ne me kute me ô'i kakôr punu pyrâk. Nhym kam me abenmã kum,

—Je tô mÿj ne kute kakôr punuja? ane. Ar aje me bajtem kabên mar kêtja jarênhkam aje mrãmri ne me kute pÿjãbàrekam ngrer punu pyrâk. Nhym kam me abenmã kum,

—Je tô mÿj ngrer punu ja? ane.

⁸ Me krâkamngôn timer apÿnh prôt djãri ô me ngrer. Ô'ikam me ngrer. Ne ren me me ngrer kupa'ã ô'i kakô djã ne ren krâkamngôn timer me ngrer man kurê djwÿnhmê aben kutã prôt kadjy akuprô? Kati.

⁹ Kam ar gadjwÿ ga ren ar memã akabên djwÿnh jarênh kêt djã ne me ren akabên ma? Kati. Ne ga ren ar aje kôkmã akabên nhym kute akabên mar kêt pyrâk.

¹⁰ Apÿnh me ba djâkam apÿnh me kabên krãptî. Ne kam me kute aben djwÿnh kabênkôt kute aben kabên kunÿ mar.

¹¹ Gwaj ren me kabên mar kêtjakam abenmã bakabên ne ren abeno me bajtem.

¹² Ar gadjwÿ ne gar ã aje aben kabên mar kêtka ã abeno me bajtemo ane. Kam, me bakabênkôt dja gar memã akabên jarê. Metîndjwÿnh Karô kute ar amã apÿnh ar

adjãpênh djã jarênh dja gar me bakabênkôt memã akabên jarênh kôt apê nhym me arÿm ar akabên markumrêx. Ne kam arÿm amak mexo amÿ amikamên arÿm mar rax ne. Me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja kunÿ arÿm mar rax ne. Ar adjãpênh djã ja'ô dja gar amã kînhkumrêx.

¹³ Kam, ar ajô aje me bajtem kabên mar kêtja jarênh markam dja ga Metîndjwÿnhmã amijo a'uw ne kum,

—Me ikabênkam dja ga ajte imã arê, ane. Dja ga ã kum ane gê me bakabênkam ajte amã arê. Ga kam arÿm amÿ me bakabênkam memã arê nhym me arÿm ama. Tãm ne ja.

¹⁴ Metîndjwÿnhmã gwaj bakabênkamdjwÿ. Godja gwaj kum me bajtem kabên mar kêtja jarênh arÿm baje mÿj kabên jarênhja mar kêt. Gwaj bajajkwakambit ne gwaj arê ne kam bajamakjao baje mar kêt ne.

¹⁵ Mÿj godja gwaj kam nê? Bir, dja gwaj me bajtem kabên mar kêtjao kum bakabên jarênh mã bakabên djwÿnhkôt kum bakabên jarênh arÿm amikabên ma. Dja gwaj mã me kabên mar kêtjao kum ngren mã bakabên djwÿnhkôt kum ngren arÿm amikabên ma.

¹⁶ Godja gar me bajtem kabên mar kêtôtbit kum mex jarê mÿj godja ar abu'ã me ja kute akôt kum, “Mrãmri”, anhÿr on? Me kute akabên mar kêtja mÿj godja me akôt nê? Me kute akabên mar kêtumrêx.

¹⁷ Mrãmri ga me bajtem kabênkôt kum mex jarê. Nhym be, abu'ã me ja dja me amim amar kêt ne amak mexo amÿ amikamên timer kêt.

¹⁸ Ba ne ba ije apÿnh me bajtem kabên mar kêtja jarênh kumex. Ije me bajtem kabên mar kêtja jarênh ar akunÿ jakrenh mex ne. Kam ne ba Metîndjwÿnhmã amikînh jarê.

¹⁹ Ne kam me kute amim Jeju mar kute aben pydjikam djãm mekam ije me bajtem kabên mar kêtja jarênh prãm? Kati. Nhym be, me kabên djwÿnh ije arênh prãmumrêx. Ije memã Metîndjwÿnh kukràdjã jarênh nhym me kute mar kadjy ije me kabên djwÿnh jarênh prãmumrêx. Ne ba ren me bakabên djwÿnhkôt ikabên ngrêrebê 5bit jarênh ren imã ikabên timer kînhkumrêx. Nhym be, ne ba ren me bajtem kabên mar kêtja

kabên krăptî: kubê 10.000 jarên ren kam imă ikabên ja kînh ngri:re ne.

²⁰ Akmere, àpnhîre ar, kwărik wănh ar aprîre kêt ne arîk amim akabên kajgo jarênh kêt. Dja gar ajabatânh ne amim akabênkumrêx jarê. Dja gar me prîre ma. Prî:rekam me axwe kêt dja gar aman me kudjwa ajaxwe kêt ne katàt ar amijo aba.

²¹ Be, amrêbê: ne Bênjadjwÿr djwÿnh me bakukâmâre Môjdjêmă 'ă karô nhym kukwakam memă 'ă karô. Năm te memă 'ă karô nhym me kute mar kêt ne amakkre kêt ră'ă ne. Nhym kam arÿm memă kabên ne memă kum,

“Me kabên mar kêt kôt, me bajtem kabênkôt dja ba jakam memă ikabên jarê.

Dja ba te memă arê nhym me amim ikabên mar kêt ră'ă ne.”

Năm me amakkre kêt kam Bênjadjwÿr djwÿnh ă me bakukâmâre'ă ane nhym me arÿm 'ă pi'ôk no'ôk ne.

²² Kam, ba ar amă arê. Mÿj xê kadjy ne me kute me bajtem kabên mar kêt jarênh? Djăm me kute tu amim Metîndjwÿnh markumrêxja kadjy ne me kute arênh? Kati. Me kute amim Jeju mar kêtja kadjy ne me kute arênh. Nhym be, mÿj xê kadjy ne me kute Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh, kute me bakabên djwÿnhkôt kabên jarênh? Djăm me kute amim Jeju mar kêtja kadjy ne me kute kabên jarênh? Kati. Me kute amim Jeju marja kadjy ne me kute kabên jarênh.

²³ Kam, godja gar akunî aben pydjîn akunî arÿm me bajtem kabên mar kêtjakam akabên jarênh jabej. Nhym me kute Metîndjwÿnh kabên mar prămjă ar akôt wadjă. Năr me kute amim Jeju mar kêtja ar akôt wadjă ar akabên ma. Gar me bajtem kabên mar kêt jarênho akumexkam mÿj dja me ar ajă abenmă arê? Bir, dja me abenmă abibănh jarê.

²⁴ Nhym be, dja gar akunî abikprônĥ djăkam akabên djwÿnhkôt Metîndjwÿnh kabên jarê. Aben totokmă arê. Nhym kam me'ô kute amim Jeju mar kêtja ar akôt wadjă. Năr me'ô kute Metîndjwÿnh kabên mar prămjă ar akôt wadjă. Ne kam arÿm amijă akabên ma:ro nhÿ. Maro nhÿn arÿm amiman arÿm amim,

—Mrămri ne ba mekôt ajmă ikuten ijaxwe, anhÿro nhÿ. Amimaro nhÿ:n arÿm amim kator mex ne.

²⁵ Dja gar akunî akabên djwÿnhkôt ă arênho ane nhym arÿm prîne amima. Kute apÿnh mÿjja punu nhipêx ne kute amikam o bipdjur djări amikam kuma. Ne kam Metîndjwÿnh pymaje arÿm tu mÿrbê tÿm ne kum rax jarê. Ne kam arÿm ar ajă me kunîmă kum,

—Be, mrămri Metîndjwÿnh mekmê amijo kajkep kumrêx, ane.

Me kabên'ă atom ne kute arênh nêje me akre.

Kar 2.42; Idja 10.25

²⁶ Akmere ar, ba apÿnh ar adjăpênh djă'ă ar amă karô gar ama. Me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memă akabên jarê. Me kute amim mar mexo amŭ amikamênhmă dja gar memă arê. Kwărik wănh ar akabên kajgo jarênh kêt. Arÿm ar abikprônĥkam ar aje memă apÿnh anhô me ngrer jarênhmă năr memă kukrădjă'ô jarênhmă me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memă arê. Năr ar aje me bajtem kabên mar kêt kam akabên jarênhmă năr Metîndjwÿnh kute ar amă mÿjja 'ôo amirîtja ar aje memă arênhmă me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memă arê. Năr, ar aje me bajtem kabên mar kêtja akabên djwÿnhkôt memă arênhmă me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memă arê. Kwărik wănh ar akabên kajgo jarênh kêt.

²⁷ Nhym kam ar akam me'ô ar me bajtem kabên mar kêtja jarênh jabej. Djăm ar krăptî kute arênhmă? Kati. Gê ar amănhkrut năr ar amănhkrut ne ikjêkêt arê. Ar jabit. Djăm me kute kabên jarênh'ă atom* ne aben mar kêt mă? Kati. Kwărik wănh. Gê ar aben nĥtepă pÿnh ne memă arênho tē. Nhym kam gêdja me'ô me bakabên kôt amŭ memă arênhkumrêx.

²⁸ Năr kon, dja me me bajtem kabên mar kêtja jarê nhym me'ô kute me bakabênkôt amŭ ar amă arênh mar kêt. Kute mar kêt kam kwărik wănh me me bajtem kabên jarênh kêt. Me'ô kute me ijuk'ă ar amă arênh mar kêt kam gê me ja anĥikrê. Ar

* 14:27 'ă krăptî

aje aben pydjikam anhikrê. Gê me bixamarkam amimãbit me kabên mar kêt jarên Metîndjwýnhmã bit arê.

²⁹ Nhyam kam me'õ ar kute Metîndjwýnh kabên jarênhmã. Djãm tu ar krãptĩ kute arênhmã? Kati. Gê ar amãnhkrut nãr kon ar amãnhkrut ne ikjêkêt ne arê. Aben nHITEPã pýnh ne arênho tẽ gê kam ar bu'ã me ja ar maro krĩ. Mrãmri Metîndjwýnh kabên kôt ar kabên katãtkumrêx jabej ar maro krĩ.

³⁰ Gê ar aben nHITEPã memã kabên jarênho tẽ. Nhyam kam wãnh me'õdjwý nhý nhyam Metîndjwýnh arým kum mýjja 'õo amirĩt nhyam kuma. Gê kumrêx kabên jarênho ãmja kum anhikrê. Nhyam kam me'õ ýrja kãjmã djan pãnh memã kabên jarê.

³¹ Gêdja gar akunĩ aben nHITEPã apýnh ne Metîndjwýnh kabên jarênho tẽ gê me kunĩ arým amim ar akabên ma. Ar akabên man arým amim Jeju mar mexo amũ amikamên arým kôt kĩnh.

³² Metîndjwýnh kabên jarên djwýnh ne me kute amimexkumrêx. Dja gar aminên ar apýnh ne aben nHITEPã memã akabên jarê.

³³ Djãm ar aje akabên'ã atom ne aje aben kabên mar kêtã? Djãm Metîndjwýnh kute ar amã ar akangaja jadjãrmã? Kati. Nãm kute memã me umar mexbit jadjãrmã. Nãm ã apýnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djãri umar mexo ane.

³⁴ Nhyam kam me niredjwý. Mýj dja ga me abikprõnh djãkam nẽ? Djãm me nire kute memã arênhmã? Kati. Dja me anhikrên me my kabên ma. Djãm apýnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio ba djãri me nire kute kam memã kabên 'õ jarên? Kati. Kunĩkôt me anhikrê. Ar akam me niredjwý, gê me me kudjwa anhikrên me my kabên ma. Me bakukãmãre kute Metîndjwýnh kukrãdjã'ã pi'õk no'õkkôt ne me nire kute me abikprõnh djãkam me my kabên mar ne kute kôt amijo bamã.

³⁵ Ne me kute mýjja'õ marmã, djãm me aben pydji djãkam kute me kukjêrmã? Kati. Gê me akrãnmã aminhũrkwãkam mjên kukja. Me kute amim Jeju mar aben pydjikam me nire kute kabên'õ jarênkam ne mex kêt ne.

³⁶ Djãm ar ajõ aje akabêno ijapanhmã? Djãm ar akumrêx ne gar aje Metîndjwýnh kabên jarênhmo krax djwýnh? Djãm ar gajbit ne Metîndjwýnh kabên ar awýr bõx? Kati.

³⁷ Godja me'õ we,

—Ibê Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh, ane. Nãr,

—Ije Metîndjwýnh Karõ mar, ane. Gê tãmwã ikumrêx iman ijã ar amã,

—Paur kabênkumrêx. Kute gwaj bamã kabên'ã pi'õk no'õk ja ne mrãmri Bënjadjwýr djwýnh kute kum arênhkumrêx, ane. Dja ã ar amã ane gwaj kam arým me'õja markumrêx.

³⁸ Nãr, dja me'õ amakkre kêt prãm kwãrĩk wãnh me'õ kabênja mar kêt.

³⁹ Kam, akmere ar, ar akabên djwýnhkôt aje Metîndjwýnh kabên jarênhja amã kĩnh. Nhyam be, dja ar akam me'õ kute me bajtem kabên mar kêtjakam kabên'õ jarênh prãm jabej. Kwãrĩk wãnh kubê adjãptãr kêt.

⁴⁰ Ne kam ar akabên jarênh'ã atom kêt gê mex. Nhyam be, apýnh dja gar aben nHITEPã akabêno aku'ê. Ije Metîndjwýnh Karõkôt ar adjãpênh'ã idjujarênho ino rer ne ja. Tãm ne ja.

15

Jeju tyk ne akubyn tĩn'ã ujarênh.

Kar 2.23, 10.39, 13.29

¹ Jakam ba ajte ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê. Ije amrêbê ar amã 'ã ujarênh ny jarênh gar arým tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Ba ajte ar amã tãm jarê.

² Ar aje amim 'ã ujarênh nyja markôt Metîndjwýnh arým ar apytã. Tãm dja ba ajte kãj bê ar amã arê. Ar aje kam tu amim mar týtã rã'ã jabej arým ar apytã. Nãr ar aje mar kajgo jabej.

³ Metîndjwýnh ne kute imã kabên mex jarênhja ba arým ar amã arê. Kritu ne arým gwaj bajaxwe pãnh ty. Amrêbê: Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh nhyam me kute 'ã pi'õk no'õk kôt Kritu arým gwaj bajaxwe pãnh ty.

⁴ Ty nhyam me arým adjã. Nhyam me kute ajte 'ã pi'õk no'õk kôt 'ã akatin akatin akati nhyam arým akubyn tĩn ne.

⁵ Nãm akubyn tîn nhym kam Pedru arým omũ. Pedru nhidji 'odjwýbê ne Xepa. Nhym kam Jeju kute ar anorbê 12djwý arým omũ.

⁶ Nhym kam ajte arngro pydjikam gwaj baje meo bakamy krãptĩ kubê 500 ne kam ajmã ijukri 'ã akre kuteja adjwýnhdjwý arým omũ. Me kute omũnhja krãptĩ ne akati jakam tîn ne ar ba rã'ã ne. Nhym me kwýbit arým ty.

⁷ Nãm me omũ nhym kam ajte Xijagu omũ. Nhym kam Jeju kute ar anorja kunĩ omũ.

⁸ Kam ne ba ba me tekren arým omũ. Ije mrãmri ne me prĩre nhõ akati nhõkre djã kôt me aêrbê bixadjwýr pyrãk. Imã Jeju kurê:õ iba. Nhym kam memã amijo amirĩto ba nhym me omũnho ba. Omũnho ba ba kam badjwý arým omũ. Nãm ijaêrbê imã amijo amirĩt ba me totokbê arým omũ.

⁹ Jeju kute ar anorja djwý ar rũnho kute ijakrenh mex. Bajbit mekam ikajgo pyrãk. Mrãmri ne me ren kute ijã memã kum, "Jeju ne Paur jano", anhýr kêt. Ije me kute amim Jeju marjao ibikênho ibakam ne me ren ijã anhýr ar ba kêt.

¹⁰ Nhym be, kati. Metĩndjwýnh tu kum ikaprĩ kôt* Jeju arým ijano ba arým 'ã idjujarênh ar iba. Djãm kum ikaprĩ kajgo? Kati. Ba ne ba kum idjãpênho ar kunĩ jakrenh mex. Djãm ba ne ba apê? Kati. Metĩndjwýnh ta ne tu kum ikaprĩn ikadjwýnhbê djan ijo ba. Ijo ban ikam apê ba arým kum apê.

¹¹ Nhym ar wãdjwý kàj bê memã 'ã ujarênh ar ba. Badjwý ba kàj bê memã 'ã idjujarênh ar iba. Bar aktã Kritu'ã memã ajarê gar kam arým tu amim markumrêx.

Medjwý tyk ne akubyn tîn.

Ruk 20.37

¹² Me arým kàj bê Kritu akubyn tîn'ã ar amã ajarê gar arým aje mar. Mýkam ne ga ate ar akwý ajte memã kum,

—Kati. Me tyk akubyn tîn prãm kêtumrêx, anhýro aba?

¹³ Ne ren mrãmri me tyk akubyn tîn kêt nhym Kritudjwý ren akubyn tîn kêt ne.

¹⁴ Ne ren mrãmri akubyn tîn kêt ba ren ar kàj bê 'ã ar amã idjujarênh ar iba kajgo. Ga

ren ar gadjwý ren amim maro aba nhym ren arým kajgo:kumrêx.

¹⁵⁻¹⁶ Ne ren mrãmri me tyk akubyn tîn kêt nhym Kritudjwý ren akubyn tîn kêt ne. Ba ren ar kam me kunĩmã Metĩndjwýnh jarênh'ã ijêxnhõ iban memã,

—Metĩndjwýnh arým akubyn Krituo tîn, anhýro iba.

¹⁷ Ne ren mrãmri Kritu akubyn tîn kêt ga ren ar amim maro aba nhym ren arým kajgo:kumrêx. Gar kam ren ajaxwe tũm rã'ã ne.

¹⁸ Nhym me kute Kritu mar arým tykdjwý ren akubyn tîn kêt ne ren mrãmri tu biknorkumrêx.

¹⁹ Gwaj ren batĩnri amim Kritu kamnhĩx ne ren kam arým ty. Ne ren kam akubyn gwaj batĩn kêt djã ne gwaj ren kam bakĩnh? Kati. Gwaj ren kam bakaprĩkumrêx. Ne ren bakaprĩo katãt me kunĩ jakrenh mex ne.

²⁰ Nhym be, kati. Mrãmri ne Metĩndjwýnh akubyn Krituo tĩnkumrêx. Kam me kute amim Kritu mar tyk kunĩdjwý dja me Kritu kôt akubyn tîn ne.

²¹ Pykakam me'õ djô'ã ne me arým ty. Ne kam akubyn tĩndjwý pykakam me'õdjwý djô'ã akubyn tîn.

²² Adão kôt me ja kunĩ Adão djô'ã ty. Nhym Kritu kôt me ja kunĩ ajte Kritu djô'ã akubyn tîn.

²³ Djãm me kumrêx akubyn tîn? Kati. Kritu arým tyn kam kumrêx akubyn tîn ne wabi. Dja ĩ akubyn bõx. Akubyn bõx kambit dja akubyn õ me jao tîn.

²⁴ Nhym kam arým pykakam mýjja kunĩ aminhinomã amimê. Kam dja Kritu arým Bãmmã me kanga. Kute meo baja kunĩ arým Bãmmã me kanga. Kute kum me kanga djwýnhrà m dja pykakam me bẽnjadjwýr kunĩo kajgo. Me 'itýx kunĩo kajgo. Nhym kam me arým meo ba kêt ne arým rerekre. Kam dja Kritu arým Bãmmã õ me ja kunĩ kanga nhym arým me kunĩo ba.

²⁵ Bir, ajbir jakam ne Kritu Metĩndjwýnh kabênkôt arek meo ba. Dja meo ba:n arým kurê djwýnh kunĩmã rerek jadjã. Ga, me kum bẽnjadjwýr rũnh pymakam rerekren

* **15:10** Djãm ba ne ba ijaxwe kêt nhym pãnh kum ikaprĩ Kati. Ba ne ba te ijaxwe kêt mã. Nhym be, ta ne tu kum ikaprĩ.

parbê rôrôkja pumũ. Kurê djwýnh kunĩdjwý dja Kritu pymaje rere:kre.

²⁶ Gwaj badjwý. Mýj dja gwaj bajoj? Bir, dja gwaj bajo ban arým akubyn gwaj bajo tĩn. Gwaj kam batyk kêt kumrêx. Gwaj bakurê djwýnhbê batykdjwý dja kêt kumrêx. Gwaj bakurê djwýnh ino rer ne ja.

²⁷ Nà, dja Kritu kurê djwýnh kunĩmã rerek jadjà. Amrêbê ne me me bakukãmãremã 'ã ajarên memã kum, "Arým ne me kunĩmã rerek jadjà nhym me kunĩ arým umaje parbê kum rôrôk ne",

ane. Amrêbê me ã Kritu'ã ane. Me bakukãmãremã ane. Kam dja Kritu arým me kunĩmã rerek jadjà. Djãm kam Metĩndjwýnh ta Kritumã rerekre? Kati. Mýjja kunĩ, me kunĩ Metĩndjwýnhmã rerekren kam arým Kritumã rerekre.

²⁸ Kute me kunĩmã rerek jadjàr nhym me kute o bēnjadjwýr raxkam dja Kra ta arým Bãmã bēnjadjwýr rax jarê. Nhym kam Bãm arým me kunĩmã rax'ã pydji. Ta ne Kra kadjy mýjja kunĩmã rerek jadjà.

²⁹ Ê, jadjwý. Me kute me tĩnri ngômã me angjênh kêt nhym me arým tyk. Nhym me kute me tykja mar kadjy ne me ãm djakam ngômã me tĩnja jangjênh ba. Ne ren mrãmri me tyk we akubyn tĩn kêt nhym ren me ngômã me angjênh kajgo. Nhym be, kati. Mrãmri me tyk akubyn tĩnkumrêx.

³⁰ Badjwý myt kunĩkôt imã me kute ibĩn pyma.

³¹ Akati kunĩkôt imã me kute ibĩn pyman mã kum idjãpênh ar iba. Ne ren me tyk akubyn tĩn kêt ba ren ã idjãpênh anhyr kêt nhym ren me kute ibĩn prãm kêt. Ba ren kam imã ibĩn pyma kêt. Ba ne ba Bēnjadjwýr djwýnhbê Kritu Jeju'ã ajarê gar 'ýr amijo akêx. Kam ikĩnkumrêx ne mã ar ajo amra. Ne ren me tyk akubyn tĩn kêt ba ren ar amã Kritu'ã idjujarênh kêt gar ren kam amim mar kêt. Ba ren kam ã ar akam ikĩnho anhyr kêt. Nhym be, kati. Me tyk akubyn tĩnkumrêx.

³² Krĩraxbê Epexu jakam me kute ibĩn prãm. Ga, me kute rop djãkrêo kê nhym kute me par prãmja pumũ. Nã bãm memã Kritu'ã ajarê nhym me arým imã àkrê:n ibĩn prãm. Ne ren me tyk akubyn tĩn kêt ba ren

ba akubyn itĩn kêt ne ren ajmã nê. Ren me Epexukam ibĩ ba ren akubyn itĩn kêt ne ren ajmã nê. Nhym be, kati. Dja me ibĩn ba akubyn itĩnkumrêx. Nhym be, amrêbê ne me arĩk abenmã kum, "Dja akatibê gwaj batyk ne babiknor jabej. Gwaj kam on batĩnri amijo kĩnhbit. Gwaj banhõ kwý krên bakõm rax ne bakĩnh kati", anhyro ba.

Ne ren gwaj batyk ne akubyn batĩn kêt ba ren mekõt ã ikabêno ane. Nhym be, kati. Me tyk akubyn tĩnkumrêx.

³³ Kwãrĩk wãnh gê me ar amã 'êx ne ar anoo biknor kêt. Amrêbê me memã kum,

—Dja me mexja me axweo õbikwan kôt ar ban ĩ arým me axweo axwe, ane. Kôt ne me kute arênhja. Kam kwãrĩk wãnh gê me ar anoo biknor kêt. Ga ren ar amim me kabên man ren arým me kôt ajaxwe.

³⁴ Wãkam me kwý kute Metĩndjwýnh mar kêt. Gora ar amiman amijãno djan ajaxwe kêt. Ar apijãmmã ne ba ar amã ja jarê.

Akubyn me tĩnkam mýj dja me ĩkam kute?

A Kô 5.1; Pir 3.21

³⁵ Godja ar ajõ ikukij ne imã,

—Arým gwaj batykkam mýj dja gwaj akubyn batĩn on? Mýj godja gwaj banhĩkam kute? ane.

³⁶ Ajbã. Purkam aje mýjja 'y kreo amõrkam ne gar aje mýjja 'y jangjênh kute me tyk jangjênh pyrãk. Gar ren aje 'y jadjàr kêt nhym ren ingrõt ne abatãnh kêt. Gwaj badjwý ren batyk kêt gwaj ren akubyn batĩn kêt.

³⁷ Gar bãygogo 'y nãr atemã 'y 'õdjwý kre nhym kam ingrõt ne kam bãri abatãnh ne. Djãm bãri jabatãnh pro ne ga kre? Kati. 'Ybit. Djãm bãri jabatãnh kute 'y pyrãk? Kati. Atemã.

³⁸ Apýnh mýjja djãri ne Metĩndjwýnh kute 'y kadjy bãri nhipêx. Kute amim 'ã karõ kôt kute ipêx. Pi'y kadjy ne kute pi'y bãri nhipêx. Katêbãri 'y kadjy ne kute katêbãri bãri nhipêx. Apýnh mýjja djãri ne kute 'y kadjy bãri nhipêx.

³⁹ Djãm axikõt ne mýjja nhĩ? Kati. Apýnh me banhĩmê mry nhĩmê àk nhĩmê tep nhĩmê. Apýnh mýjja nhĩ.

⁴⁰ Me apýnh kãjkwakam mýjja pumũn kam kum kĩnh. Myt pumũ, mytyrwý pumũ, kanhêtire pumũn kam kum kĩnh. Apýnh me

kum mÿjja kînh djâri ne me omÿn kum kînh. Ne apÿnh pykakam mÿjja pumÿn kam kum kînh. Mry pumÿn, tep pumÿn, bà pumÿn kam kum kînh. Apÿnh me kum mÿjja kînh djâri ne me omÿn kum kînh. Kàjkwakam mÿjjamê pykakam mÿjja ne me apÿnh kum mÿjja kînh djâri.

⁴¹ Me kute myt pumÿnhkam kum kînhkumrêx. Ne kute mytyrwÿ pumÿnhkam kum kînhkumrêx. Ne kute kanhêtire pumÿnhkam kum kînhkumrêx. Apÿnh kanhêtire djâri ne me omÿn kum kînhkumrêx.

⁴² Me tyk akubyn tînkamdjwÿ. Me tyk jangjênhja myt tàmkam punu. Nhyam be, akubyn me tînkam arÿm punu prâm kêtumrêx.

⁴³ Me kute me angjênhkam me kum me kînh kêt. Nhyam be, akubyn me tînkam me arÿm kum me kînhkumrêx. Me kute me angjênhkam tÿx kêt. Nhyam be, akubyn tînkam me arÿm 'itÿxkumrêx.

⁴⁴ Pykakam me ï. Kàjkwakam atemã me ï. Pykakam me ne me ï jangij. Nhyam be, akubyn me tînkam ne me atemã ï. Me kàjkwakam me ïjao ï.

Pykakam me ï nhyam kàjkwakamdjwÿ atemã me ï.

⁴⁵ Ikabênja kôt ne me amrêbê: memã kum, “Me banhingêt Adão kumrêx ne Metîndjwÿnh ipêx ne akôn o tîn nhyam arÿm tîn ne.” Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane. Nhyam be, Adão kôt Adão 'ôdjwÿ ne kubê Jeju. Ne kute mÿjja kunïo tîno ba.

⁴⁶ Metîndjwÿnh kute pykakam me ipêxkam djâm kàjkwakam me ïo ne me ï? Kati. Pykakam me ï jao ne me ï.

⁴⁷ Adãoja kumrêx ne Metîndjwÿnh pykao kum ï. Nhyam be, Jeju, Adão 'ôdjwÿja ne kàjkwakam me ïo ï.

⁴⁸ Adão nhÿja kumrêxo pykabê me bakunï nhÿ. Kàjkwakam Adão 'ôdjwÿ nhÿo ne kàjkwakam me ja kunï nhÿ.

⁴⁹ Nhyam be, arÿm gwaj batyk ne akubyn batîn ne badjâbirkam mÿj dja gwaj banhÿkam kute? Djâm Adão nhÿo gwaj banhÿmã? Kati. Dja gwaj atemã banhÿ kute kàjkwakam Jeju nhÿ pyrâk.

*Dja meo kukrà kêt ne meo ny.
Tex k 4.16*

⁵⁰ Djâm me banhÿ, me bakamrô jao dja Metîndjwÿnh kàjkwakam me bajo ba? Kati. Me banhÿ ja rã'ã, Metîndjwÿnh kute me bajo ba prâm kêt. Me banhÿ punu prâmkam. Nhyam be, kàjkwakam mÿjja punu prâm kêt.

⁵¹ Ba ar amã mÿjja bipdjur tÿm jarê gar ama. Djâm gwaj bakunï dja gwaj ty? Kati. Gwaj bakwÿ dja gwaj batyk kêt. Nhyam be, gwaj bakunïmã dja Metîndjwÿnh atemã gwaj banhÿ nhÿpêx.

⁵² Dja gwaj banhipêxo kukrà kêt kute gwaj bano bikraro kukrà kêtja pyrâk. Dja me kunï, mÿjja kunï aminhinomã amimê nhyam kadjy mrân djwÿnh arÿm ô'i kakô. Nhyam kam Metîndjwÿnh akubyn me tyko tîn ne. Dja me ï punu prâm kêt akubyn meo tîn ne. Ne kam arÿm gwaj badjwÿ atemã gwaj banhÿ nhÿpêx.

⁵³ Gwaj banhÿ tÿmja ne punu prâm nhyam be me ï punu prâm kêt dja gwaj banhÿ ny. Jakam gwaj batyk prâm nhyam be dja gwaj ï batyk prâm kêt ne batîn rã'ã: rã'ã ne.

⁵⁴ Dja gwaj banhÿ punu prâm kêt ne batyk prâm kêt ne Metîndjwÿnh kôt batîn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Nhyam kam me kute amrêbê: mÿjja jarênhja dja katorumrêx. Amrêbê: ne me memã kum,

“Arÿm me tyk kêt. Arÿm akubyn meo tîn nhyam me arÿm tyk kêtumrêx. Ne tu tîn rã'ã: rã'ã ne.”

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhyam me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne.

⁵⁵ Nhyam kam me ajte memã kum,

“Ga, mÿjja kakrit kute me kamjÿr nhyam me arÿm tykja pumÿ.

Dja Bênjadjwÿr djwÿnh me batykjao apêx kute mrâmri ne me kute mÿjja kakrit perey jakâr nhyam kute arÿm me kamjÿr kêt pyrâk.

Bênjadjwÿr djwÿnh dja akubyn me tyko tîn. Nhyam kam nhÿnhjakam me ajte tykmã? Kati. Arÿm me tyk kadjy kêtumrêx.

Ga, me tÿx kute me pa 'amÿnh ne kute meo baja pumÿ. Nhyam me te kator ne te ta ar ba prâmje.

Me kunïdjwÿ ne me aben djô'ã tyn te tîn ne ar ba rã'ã prâmje.

Nhyam be, Bênjadjwÿr djwÿnh dja akubyn me tyko tîn. Nhyam kam nhÿnhjakam

me ajte tykmã? Arkati. Arým me tyk kêtukumrêx.”
 Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhym kam me aben djô'ã arê:n arênhô môr tâmtã:. Me bakamingrãnyre dja gu me ajte arênhô bamôr tâmtã: arým 'yr o bôx. Mrãmri me batyk kêtukumrêx'yr o babôxkumrêx.

⁵⁶ Mýjja kakrit kute me kamjýrkôt ne me ty. Me axwekôtdjwý ne me tyn arým me biknor tokry djâkam akuno. Ne kam mýj ne me kute amijaxwe mar on? Bir, me memã Môjdjê kukràdjâ jarê nhym me arým amijã kuman amijaxwe ma. Ne kam arým te axwe kêt prãmje. Te: axwe kêt prãmje ar ba:n arým axwe pãnh tyn kam me biknor tokry djâkam akuno.

⁵⁷ Nhym be, Metîndjwýnh ne ukaprîkumrêx ne arým Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu jano. Nhym kam arým gwaj bajaxwe pãnh tyn akubyn tîn. Dja gwaj kôt te tyn akubyn batîn. Akubyn batîn ne ajte batyk kadjy kêtukumrêx, bajaxwe kadjy kêtukumrêx.

⁵⁸ Kam, akmere, àpnhîre, dja gar arek Bênjadjwýr djwýnhkôt adjãm tỳx ne tu amim mar tỳxkumrêx. Kwãrîk wãnh 'ã adjukanga kêt. Mýjja 'ókôt 'ã adjukanga kêt. Kum adjâpênh kumex rã'ã. Bênjadjwýr djwýnhkôt adjâpênhja kajgo kêtukumrêx.

16

Metîndjwýnh nhõ me ja kadjy pi'ók kaprî'ã kute memã karõ ne ja.

Kar 11.29; Rô 15.25; A Kô 8.1; Xim k 6.18

¹ Jakam Metîndjwýnh nhõ me ja kadjy pi'ók kaprî'ã ije ar amã karõmã. Dja gar Jeju nhõ me jamã pi'ók kaprî jano. Ije krîraxbê Garaxakam me kute amim Jeju marjamã arênh kôt dja gar memã pi'ók kaprî jano.

² Pi'ók kamrêk kunîkôt dja gar akunî me kadjy anhõ pi'ók kaprî kwý jadjuw. Apýnh ar anhõ pi'ók kaprîja nhidji kôt dja gar me kadjy kwý jadjuw. Ar anhõ pi'ók kaprî rax jabej ar anhõ rax kwý tan me kadjy adjuw. Nâr ar anhõ ngrire jabej ngrire kwý tan me kadjy adjuw. Adjuw ne o atom. Dja ba bôx nhym arým o atom pro. O atom pro ba kubyn kam 'ã idjã'wýr ar iba kêt.

³ Dja ba bôx gar amim amikam me'õ aro amiptàn imã ar arê. Ba kam ar'ã pi'ók no'ók ne arkum kungãn arým krîraxbê Djeruxarê'yr ar ano. Gê ar pi'oko tèn anhõ pi'ók kaprîo tẽ. Ne Djeruxarê'yr o tèn o bôx ne memã kungã gê me omũ. Ne kam arým ar mar katàt.

⁴ Nâr kon, gar me'yr ijanor prãm jabej ba dja ba me'yr aro tèn aro bôx. Dja gar ã pi'ók kaprîo ane. Tãm ne ja.

⁵ Jakam dja ba ar awýr itêm'ã ajarê. Wãm ar awýr gêdja ba ì tèn ar apumũ. Gêdja ba pykabê Mateni kumrêxkam tẽ:n kam ajte amũ ar awýr tèn bôx.

⁶ Ne kam ar akam arek idjãm jabej ar akam ijã na apêx jabej. Gar kam amũ itêm kadjy ikôt o kangõn ijano. Ba kam o ajte amũ itêm kadjy 'ityx ne.

⁷ Djãm jakam dja ba ar awýr tèn bôx? Kati. Ne ba ren jakam ar awýr tèn ren ar akam idjãm 'iry kêt ne ren ajte amũ tẽ. Arek ar akam idjãm 'iry kadjy ne ba amima. Metîndjwýnh kute amim ijã karõ kôt ikabênkumrêx jabej dja ba arým ã ar akam ane.

⁸⁻⁹ Nhym be, krîraxbê Epexujakam ne ba idjâpênh mexkumrêx. Me kum idjujarênh kînh. Nãm me kute mrãmri ne me kute memã 'ã ijê djã'ã 'yr ne memã, “Ajrã amrê wadjã”, anhýr pyrãk ne me kum idjujarênh kî:nh. Ba memã Kritu'ã ajarê nhym me ma:ro kumex. Nhym me kwý krãptîdjwý kute ikapêrkâr ne ibê àptâr prãmukumrêx. Gêdja ba kam arek jakam ar iba. Ar iba: nhym me bikprõnh djã nhõ akatibê Pêxiko ijã apêx ba kam arým wãm itêmãmã.

¹⁰ Nhym godja Ximoxi ar akam bôx jabej dja gar kam kum akabên mexbit jarê. Abenmã ikabên ja jarê gê ar akam bôx gar amã abê. Ne kam kum akabên mexo akabên gê umar mex. Mýkam dja gar ã kum ane? Bir, nãm ikudjwa mã Bênjadjwýr djwýnhmã àpênh ba. Kam dja gar ã kum ane.

¹¹ Kwãrîk wãnh ar ajõ amã kurê kêt. Ne amrê ajte tẽm kadjy dja gar kôt o kangõ gê tỳx ne umar mex ne amrê tẽ. Nã bãm amiwýr kam amak ar o iba. Gwaj baje aro bakamy Ximoxikôt môrjadjwý ne ba amiwýr arkam amak ar o iba.

¹² Apôrdjwỳ ne ba o ikamy. Nã bãm te ar awỳr tēm̄mã kum ikabēn mex jarē nhym mã imã,

—Kati. Jakam me'ỳr itēm prãm kêt, ane. Ta dja 'ôkam arỳm ar awỳr tē.

¹³ Ar ajaxwebê amijã ano tỳx. Kritukôt adjãm tỳx ne tu amim mar tỳxo aba. Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja dja gar amã me uma kêt ne atỳx.

¹⁴ Amã me abēbit. Amrãnh kunĩkôt amã me kunĩ jabē.

¹⁵ Nhym kam Exepa nhõ kikrekam ar ja ne ar amrēbê Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akēx. Pykabê Akajakam ar kumrêx 'ỳr amijo akēx. Ja ne gar arỳm aje mar. Nãm ar mã Jeju nhõ me ja kôt o kangõnh ar o ba. Arkum me kôt o kangõnh kĩnhkumrêx.

¹⁶ Dja gar ar kabēn ma. Ne me kute ar kudjwa Metĩndjwỳnhmã àpēnh tỳx ar o bajadjwỳ kabēn ma.

¹⁷ Exepamē Potunamē Akaku ar arỳm amrē iwỳr bôx ba arỳm ikĩnhkumrêx. Gar amrē iwỳr abôx kêt ne ikôt o kangõnh kêt. Nhym kam ar arỳm iwỳr bôx ne ikôt o kangõ.

¹⁸ Ba kam arỳm ikĩnhkumrêx ne. Wãkam ar gadjwỳ amybỳm dja gar arỳm aman idjô'ã akĩnhkumrêx. Dja ar wãm tēn bôx gar ar aman abenmã ar mex jarē.

Kute apỳnh õbikwa djàri kum amikabēn mexjanor.

¹⁹ Pykabê Adjijjakam apỳnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio ba djàri ne me ar amã kabēn mex jarē. Ba me kuman arỳm pi'ôk jakam wãm ar amã arē. Akwiremē Prixira ar amã kabēn mex jarē. Arkum ar ajabê ne ar amã amijarē. Ar ũrkwãkam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio bajadjwỳ ne me ar amã kabēn mex jarē. Ba me kuman arỳm pi'ôk jakam wãm ar amã arē.

²⁰ Jakam gwaj bakamy kunĩ ar amã kabēn mex jarē ba kuman arỳm wãm ar amã arē. Dja gar abenwỳr abôxkam abeno arôrôk ne aben pa krij.

²¹ Ba ibê Paur ne ba inhikrao ar amã ikabēn mex ja'ã pi'ôk no'ôk ne.

²² Godja ar akam me'õ kum Bēnjadjwỳr djwỳnh jabē kêt jabej Metĩndjwỳnh dja

o ajkē nhym arỳm me biknor tokry djàkam akuno. Gédja Bēnjadjwỳr djwỳnh bôxkumrêx.

²³ Gê Bēnjadjwỳrbê Jeju tu kum ar akapri.*

²⁴ Ota, jakam ba imã ar ajabêkumrêx. Kritu Jeju kum ar ajabê. Ba kôt imã ar akunĩ jabêkumrêx. Tãm ne ja.

* 16:23 Djãm ar ga ne gar adjukapri nhym pãnh arỳm kum ar akapri Kati. Ta ne tu kum ar akaprikumrêx.

Paur kute Kôritukam me jamã atâri pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ajte krîraxbê Kôritukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Paur kum me abê nhym be me ja ne me Paur japrÿn 'ã abenmã kum,

—Kati, Metîndjwÿnh kute Paur janor kêt. Ta ne arîk ar ba, ane. Kam ne Paur kaprî rax ne ajte memã pi'ôk no'ôk ne memã kum,

—E kum be mrãmri ne Metîndjwÿnh tu amim idjarkumrêx ne apÿnh pyka kunîkôt me ja'ÿr ijano, ane. Ne kam prîne memã amijã ajarê. Amitokry djã kunîkôt memã arê. Be, Metîndjwÿnh ne tokry japôkmã, umar punu japôkmã tu o tÿx ne nêje mÿjja punuo ajngrã. Xatanaj ne memã mÿjja punu ngã nhym be Metîndjwÿnh ne raxo Xatanaj jakre ne tu me nêje mÿjja punuo bingrãho ba. Nãm ã Metîndjwÿnh umao kute nêje mÿjja punuo bingrãho bao ane nhym Paur memã amijarên kam ajte memã apÿnh mÿjja'ã karô.

¹ Ba ibê Paur. Kritu Jeju ne ijano ba memã 'ã idjujarên ar iba. Metîndjwÿnh kabênkôt ne ijano ba 'ã idjujarên ar iba. Ximoxidjwÿ ne ikôt dja. Gwaj baje Ximoxio bakamy. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Krîraxbê Kôritukam ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio abaja ne ba ar amã ikabên. Bu'ã pykabê Akaja kunîkôtdjwÿ Metîndjwÿnh kute ar ajo ò me ja ba ar amã ikabên.

² Metîndjwÿnhbê ne me Babãm. Ne Bênjadjwÿr djwÿnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprîn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Apÿnh me kaprî djãri nhym Metîndjwÿnh akubyn meo kÿnh.

Kor 1.11; A Tex 2.16

³ Metîndjwÿnhbê Jeju Kritu Bãm. Kubê gwaj banhô Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu Bãm. Ba kum mex tire jarê. Mÿkam ne ba kum mex tire jarê? Bir, me Babãm djwÿnh ne ukaprîkumrêx. Ga, me kaprî

nhym Metîndjwÿnh kute me kunîmã kÿnh jangjênhja pumû.

⁴ Ar ba ne bar apÿnh ar ikaprî djãri kuma. Bar amikanê man me Jeju'ã kum ar ikurê man apÿnh ikaprî ja ma nhym Metîndjwÿnh arÿm kunîkôt akubyn ar ijo kÿnh. Mÿj kadjy ne ã ar ijo kÿnh ane? Bir, dja me'ôdjwÿ kaprî jabej bar amikudjwa akubyn o kÿnh nhym arÿm ar ikudjwa kÿnh. Metîndjwÿnh ta kute ar ijo kÿnh o dja bar ajte me'ôo kÿnh. Ja kadjy ne ã ar ijo kÿnh ane.

⁵ Amrêbê Kritu tokry: bar kôt arÿm itokry kumex ma. Memã 'ã idjujarênkôt itokry ma nhym Kritu arÿm mã ar ijo kÿnh bar ikÿnhkumrêx.

⁶ Mÿj kadjy ne bar itokry? Bir, dja bar itokry gar arÿm amim Metîndjwÿnh ma nhym arÿm ar apytã. Gar kam akubyn akÿnh. Te atokryn akubyn akÿnh ne. Nãr, godja bar akubyn ikÿnh jabej. Mÿj kadjy dja bar akubyn ikÿnh? Bir, ar gadjwÿ dja gar kam akubyn akÿnh ne arÿm atokrykam atÿx. Ne kam aje amim Jeju mar'ã adjukanga kêt. Godja gar atokry kute ar itokry pyrãk jabej ne kam arÿm ar ima. Ne kam ar ikudjwa atokrykam atÿx ne aje amim Jeju mar'ã adjukanga kêt. Ja kadjy dja bar akubyn ikÿnh.

⁷ Itokryn mã: ikÿnh. Ne kam ar ajã amim, —Godja ar ikudjwa tokry jabej ne kam ikudjwa ã kÿnh ane. Bar amim anen kam tu amim ar akÿnh kamnhÿxkumrêx.

⁸ Akmere, àpnhÿre ar, bar ar amã pykabê Adjikkam itokry jarê gar ama. Ar itokry kume:x. Bar te: ikatormã te: amijo anen kam arÿm amikukãm itykbtkam ama.

⁹ Mrãmri ne bar mã amim,

—Dja me ibî. Dja me ibî, anhÿr ar ibakumrêx. Mÿj ne bar kam kuma? Bir, dja me ar ikangrôho ba, bar arÿm amikanarrãm ar iba kêt ne arÿm tu amim Metîndjwÿnhbit kamnhÿxkumrêx. Ta kute akubyn me tyko tÿn djwÿnh dja bar tu amim kamnhÿx tÿxkumrêx.

¹⁰ Ta ne kute ar ityk jabê ar ipytãr. Ar ityk pymatijabê ar ipytãr ne kute kubê ar ipytãr rã'ã. Ba tu amim kamnhÿxkumrêx ne amim,

—Mrãmri dja kubê ar ipytãr rã'ã ne, ane.

* **1:2** Djãm ar ga ne gar adjukaprî nhym ar pãnh arÿm kum ar akaprî Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprîkumrêx.

¹¹ Ar gadjwỳ dja gar ar ikôt o kangõn Metĩndjwỳnhmã ar ijo a'wỳ. O dja gar ar ikôt o kangõ. Ar ikadjy Metĩndjwỳnh 'wỳr ar o aban o ar ikôt o kangõ. Nhym kam arỳm ar akabēn man ar akabēnkôt kum ar ikaprĩn ar ipytà. Gar kam akĩnho akumex ne ar ikôt Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarē.

Paur kute memã 'êx kêt'ã amijarēnh.

¹² Wākam me kwỳ ar ijã memã kum, “Paur ar 'êxnhĩkumrēx”, ane. Djãm mrãmri me kabēnkumrēx? Kati. Bar akubyn amijo tēn amrēbē ar akam ar ibaja'ỳr amijo bõx ne amiman amim,

—Kati. Nãm me ijã 'êx. Nhym bê ne ba mekam ijēxnhĩ ar iba. Kati. Ba ne ba Metĩndjwỳnh mexo imex ne mekam ar iba. Metĩndjwỳnh kôt ijēxnhĩ kêtumrēx ne mekam ar iba. Ibu'ã me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja ba memã ijēx kêt. Nār, me kute amim Jeju marmã ijēx kêtumrēx ne mekam ar iba. Nã bãm ã amimaro anen arỳm amikôt ar amã amijarē. Djãm me kute amidjwỳnhbito kĩnhja we krã mex kôt ne bar ikrã mex ne ar akam ar iba? Kati. Ba ne ba ikrã mex kêt. Nhym be, Metĩndjwỳnh ta ne tu kum ikaprĩ ba arỳm ikrã mex ne ar akam ar iba. Ba ar amã amikôt amijarēn amikam ikĩnhkumrēx. Amikam ikaprĩre kêt.

¹³ Ije ar amã pi'òk no'òkkam ikabēn jarēnhdjwỳ. Djãm ikabēn krãptĩ? Kati. Ba ikabēn pỳnh ne arēn 'ã pi'òk no'òk gar arỳm omũn ama. Ba kam ar ajã amim,

—Dja me ĩ imar pydji. Ne imar pydji rã'ã ne.

¹⁴ Be, kraxje me kute prĩne imar mex kêt rã'ã. Godja me ĩ imar pydji. Nã bãm ã ar ajã amim ane. Dja gar ĩ iman ikam akĩnhkumrēx kute mrãmri ne ije ar akam ikĩnh pyræk. Dja Bēnjadjwỳr djwỳnh akubyn bõx ba ar akam ikĩnhkumrēx. Nã bãm ã ar amaro ane.

¹⁵ Ar ije ã ar amaro anhỳrkam ne ba bit tēmbē ar awỳr itēm ne ibõx ne ije ar amã arēnh gar aje amim Jeju mar mexo amũ amikamēnhmã. Kam ne ba bit ajte akubyn ar akam ibõx ne ije ajte ar amã arēnh gar ajte o amũ amikamēnhmã.

¹⁶ Ba ar ajã amim,

—Dja ba me kumrēx 'ỳr bõx. Krĩraxbē Kōritukam me'ỳr bõx ne mekam ar iban

amũ pykabē Mateni'ỳr tē. Ne kam Mateni kurũm akubyn tēn ajte mekam bõx. Nhym kam ajte amũ pykabē Djudēja'ỳr itēm kadjy godja me ikôt o kangõ ba arỳm 'itỳx ne tē. Nã bãm ã ar ajã amim ane. Nhym be, kati. Ar akam ibõx kêt.

¹⁷ Djã nã bãm bit ar akam ibõxmã ne arĩk ikabēn dji? Kati. Djã nã bãm me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kudjwa ikabēn amãnhkrut ne ar amã,

—Nã. Dja ba ar awỳr bõx, anen atekam ajte amim,

—Kati. Dja ba ar'ỳr ibõx kêt, ane? Kati. Ikabēn amãnhkrut kêt.

¹⁸ Metĩndjwỳnh kute kabēn pỳnh ne arēnh ba ije kudjwa ikabēn pỳnh ne arēnh.

¹⁹ Bamē Xibanumē Ximoximē ne bar kàj bê ar amã,

—Metĩndjwỳnh Krabē Jeju Kritu dja gar tu amim markumrēx nhym arỳm ar apytà, ane. Djã ne bar atekam ajte ar amã, “Kati. Dja ar apytàr kêt”, ane? Kati. Dja gar tu amim markumrēx nhym mrãmri arỳm ar apytàrkumrēx.

²⁰ Metĩndjwỳnh ne gwaj bamã,

—Dja ba ĩ ar amã apỳnh mỳjja mex ngã. Ar aje tu amim Kritu markam dja ba ĩ ar amã kungã. Dja gar ikôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Mỳjja kumex dja ba ar amã kungã. Nãm ã gwaj bamã anen kam kabēn pỳnh ne arē. Kabēn pỳnh ne arē gwaj arỳm mar pỳnh ne abenmã kum,

—Mrãmri ne arēnhkumrēx, ane. Gwaj ã abenmã ane nhym Metĩndjwỳnh arỳm gwaj bakam kĩnhkumrēx.

²¹ Kritu ne kute gwaj bamã tỳx jangjēnh. Ar bamē ar gamē kute gwaj bamã tỳx jangjēnh gwaj tu amim mar tỳxkumrēx ne 'ã badjukanga kêtumrēx. Nãm gwaj bamã Karõ jano nhym arỳm ar gwaj bajo ba.

²² Ga, me kute mỳjja 'ã aminhidji nhõr nhym arỳm amirĩtkumrēxja pumũ. Gwaj badjwỳ arỳm ne gwaj bamã Karõ jano nhym arỳm gwaj bakam nhỹn gwaj bajo ba. Gwaj kam arỳm amikam Karõ man amim, —Mrãmri ne Metĩndjwỳnh arỳm ijo krakumrēx. Ga, arỳm kute imã Karõ janor nhym kute ijo bakumrēxja pumũ, ane.

Gwaj amim anen arỳm kuma. Arỳm Metĩndjwỳnh gwaj bajo kra. Ja ne gwaj kuma. Karõ kute gwaj bajo bakôt ne gwaj

kuma. Ga, me kute memā mỳjja rūnh nhōrmān kute kukām memā kryre nhōrja pumū. Nhyṃ me amim kryre jam̀yn ar̀ym amiẁyr rūnh kamnh̄ixkumr̄ex. Gwaj badjẁy Met̄indjẁynh ar̀ym gwaj bamā Karō jano nhyṃ ar̀ym gwaj bajo ba. Gwaj kam ar̀ym amim,

—Ga, Met̄indjẁynh ar̀ym kute imā Karō janorja pumū. Ga, kute ijo baja pumū. Mrāmri dja ba kàjkwakam kōt it̄n ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Karō gwaj bajo ba gwaj kam amim anen kam ar̀ym baje mrāmri ja markumr̄ex. Mrāmri kàjkwakam Met̄indjẁynhkōt bat̄n rā'ā: rā'āja markumr̄ex ne amiẁyr kamnh̄ixkumr̄ex.

²³ Amrēbē ne ba pi'ōkkam ar amā me'ō jaxwe jarē. Me'ō jaxwe: ar akam ar ba gar ate akrā nhyṃ arek ar akam axweo ba rā'ā. Ba ren on ar aẁyr bōx ne ren ar̀ym 'ā ar amā ikabēn ne ren ar amā kapr̄i jadjā. Ije ar amā akapr̄i jadjār karō ne ba on ajte Kōritukam ar aẁyr ibōx kēt. Mrāmri ne ba ar amā amijarēnhkumr̄ex. Met̄indjẁynh ne kute imar. Nok ba ren ar amā ijēx nhyṃ ren ajmā ijon. Mrāmri ne ba ar amā amikōt amijarēnhkumr̄ex.

²⁴ Ar aje amim Bēnjadjẁyr djẁynh Jeju marmā ne bar ar aẁyr ibōxmā. Djām ar ije ar akam amijo ibēnjadjẁyr ne ibamā? Kati. Ar ba ne bar ije ar amā kàjmā ak̄nh kamēnhmā. Kritu pydjibit ar aje tu amim markumr̄exmā. Tām dja ar ajaxwebē ar amā t̄yx jadjā gar mā kōt ar amijo aban 'ā adjukanga kēt.

2

¹ Ar akapr̄i karō ne ba amim,

—On me'̀yr itēm prām kēt. Nok ba ren me'̀yr bōx ne ren memā kapr̄i jadjār mex ne, ane.

² Nā bām ren ar amā kapr̄i jadjār mex nhyṃ m̀y me'ōja ren ijo k̄nh? Gar ren akapr̄ikam te aje ijo k̄nhmā.

³ Kam ne ba amrēbē amikukām ar amā pi'ōk no'ōkkam ikabēn jarē. Ar aje ikutēp abeno mexmā ne ba ar amā arē. Ba ar aẁyr itēm ne ibōx ne ije ar apumūnh ne idjumar punu kēt kadjy ne ba ar amā arē. Ar aje ijo k̄nhmā ne ba bit tēmbē ar aẁyr itēm ne ar aẁyr ibōxmā nhyṃ ren ate ar akẁy

imā idjumar punu jadjā. Ar akẁykam idjumar punu karō ne ba amrēbē amikukām ar amā pi'ōk no'ōk ne. Nā bām ar amexkam amakbē amim ar akun̄i kamnh̄ix ne. Ba ar aẁyr bōx gar iro'ā ak̄nh kadjy ba tu amim ar amex kamnh̄ixkumr̄ex ne.

⁴ Nā bām ar akam idjumar punu rax ne ikadjẁynhbē itokry kumex man mu:w. Djām ije ar amā ar akapr̄i jadjār kadjy ne ba ar amā pi'ōk no'ōk? Kati. Ar aje imar kadjy. Imā ar ajabē:ē. Ar aje imar kadjy ne ba ā amrēbē amikukām ar amā pi'ōkkam ane.

Me kute me'ō axwe maro biknor'ā kute memā karō.

Ruk 17.3; Gar 6.1; Ep 4.32

⁵ Ije amrēbē pi'ōkkam ar amā me'ō jaxwe: jarēnhja djām bajbit ne imā ikapr̄i jadjā? Kati. Ar gadjẁy ne ar akun̄imā kapr̄i jadjā. Ba ar amā ipr̄iren ar amā me'ō jaxwe jarē.

⁶ Aje, kwār̄ik wānh ajte ijukri me'ōjamā kapr̄i jadjār kēt. Mrāmri amrēbē me'ōja axwen kam ar̀ym kapr̄ire. Ar akrāpt̄i ar̀ym axwe pānh kum kapr̄i jadjā. Jao dja gar krāta. Kwār̄ik wānh ajte kum kapr̄i jadjār kēt.

⁷ Jakam dja gar on me'ōja jaxweo aknon ajte mar kēt. Ne kam tu o k̄nh gē akubyn t̄yx ne. Gar ren kum kapr̄i jadjār rā'ā nhyṃ ren kapr̄ibē te amijo anen ar̀ym rerek mex ne.

⁸ Dja gar ajte kum,

—Mrāmri ar imā ajabēkumr̄ex, ane. Dja gar kum ane gē on kapr̄i kēt.

⁹ Be, ije amrēbē ar amā ikabēn'ā pi'ōk no'ōkja ije ar amar kadjy ne ba 'ā pi'ōk no'ōk. Ije 'ā pi'ōk no'ōk kadjy ba amikabēn man amim,

—Ba arkum ikabēn mex jarē gē ar iman goja ikabēn kōt amijo ba jabej, ane. Ar aje ikabēn kun̄i mar ne kōt amijo aba jabej ne ba ar amā pi'ōk no'ōk.

¹⁰ Godja gar me'ō axwe'ōo abiknor jabej ba badjẁy ar̀ym axweo aknon mar kēt ne. Mrāmri me'ōja axwekumr̄ex jabej ba ar̀ym axweo akno, ar adjumar mex kadjy ar̀ym o akno. Kritu kukwakam ba ar̀ym axweo aknon ar̀ym mar kēt ne.

¹¹ Djām ije axwe mar rā'ā? Kati. Ar̀ym ba o aknon mar kēt. Ba ren axwe mar rā'ā nhyṃ ren Xatanaj ar̀ym gwaj banoo akno.

Nãm me noo biknoro ba. Ja ne gwaj baje prĩne mar.

¹² Be, ba amrêbê krĩraxbê Krôwadjì'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Ije kàj bê memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kadjy ba Krôwadjì'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Ne kam memã Kritu jarê nhym kam me kum kĩnh ne ma:ro kumex. Nãm me kute mrãmri ne me kute memã kikre'ã ijê djà'ã rênh ne memã, “Ajrã amrê wadjà”, anhÿr pyrãk.

¹³ Nãm me ã kum Kritu'ã ujarênh ny kĩho ane. Me te kum kĩnh ba idjumar punu rã'ã ne. Nã bãm kam bôx ne te ikamy Xitu jabej ne kum ikator kêt. Xituo ne ba ikamy. Kum ikator kêt kam idjumar punu. Ne kam memã, “Ba on”, anen arÿm amũ pykabê Mateni'ÿr Xitu jabej tẽ.

Me kudjÿ djào me kurwÿk môrja Paur kute amijã akre.

Ep 5.2; Pir 4.18

¹⁴ Bar te idjumar punun mã Metĩndjwÿnh mã ar amikĩnh jarê. Mÿkam? Bir, ta ne ar ijo djuw mex bar mã Kritu kôt ar amijo iban mã ikĩnh. Ikĩnh kute mrãmri ne me kute me kurê djwÿnh'ÿr meo ban kute 'ã àprãrn akubyn òbikwa tẽpo ban kurwÿko pôx ne kĩnhja pyrãk. Nãm ã Kritu kôt amijo ibakam ikĩho ane.

Ga, me krãkamngôn krãptĩ: akubyn kurê djwÿnh kurũm ban kurwÿko pôx nhym me kute kukãm prykôt pidjôrã rênh ne kute kudjÿ djà kudjÿ tÿx bôr nhym kudjÿ:ja pumũ. Nhym kam ardjành me kunĩkôt prõt ne kute me kunĩo bikamÿr ja pumũ. Ar badjwÿ ne bar pyka kunĩkôt Kritu'ã memã idjujarênh iba nhym me arÿm pyka kunĩkôt 'ã idjujarênh ma. Kritu ta kute kudjÿ djà mextire pyrãk bar me kunĩmã 'ã ajarê.

¹⁵ Nã bãm ar ã anen kam arÿm Metĩndjwÿnh kĩnh. Kute mrãmri ne me kute kum kudjÿ djà mextire bôr nhym ardjành 'ÿr àbir nhym kute bãrn kĩnhja pyrãk. Nã bãm ar ã kum anen kam arÿm me jamãdjwÿ ã ane. Metĩndjwÿnh kute amim me utãrjamẽ kute me kangajamẽ amẽ me jamã ne bar ije mÿjja kudjÿ mextire pyrãk ne memã Kritu'ã idjujarênh iba.

¹⁶ Nhym be, me ja ne me kum Kritu 'ã ar idjujarênhja kĩnh kêt. Ar ije mÿjja kudjÿ mextire ja pyrãk me kum kĩnh kêt. Metĩndjwÿnh kute me kanga nhym me me

biknor tokry djãkam biknor ja kadjy ne me kum kĩnh kêt. Nhym be, ate me ja ne me kum Kritu'ã ar idjujarênhja kĩnh. Ar ije mÿjja kudjÿ mextire ja pyrãk me kum kĩnh. Metĩndjwÿnh kôt me tĩn ne ar ba kadjy ne me kum kĩnh. Be, mÿj me'õ ta ne àpênh djà ja kadjy tÿx? Kritu'ã ujarênh kadjy tÿx. Djãm ar ba? Arkati. Nhym be, Metĩndjwÿnh ne ar ijo ban ar imã tÿx jangij bar me kunĩmã 'ã idjujarênh ar iba.

¹⁷ Nhym kam me krãptĩ kute arĩk Metĩndjwÿnh kupa'ã kabên jarênh punu. Djã ne bar me kudjwa ã arênho ane? Kati. Ar ba ne bar amijãno djan Metĩndjwÿnh kukwakam katàt arênhkumrêx. Metĩndjwÿnh ta ne ar ipumũho nhÿ. Ar ije kupa'ã arênh nhym kute ar imã o pãnh karõ ne bar ã katàt arênho ane. Kritu ar imẽ amijo kajkep bar katàt arênhkumrêx ne.

3

Paur ta kute amimex'ã amijarênh kêt.

¹ Djãm mrãmri ne ba ije ajte ar amã amimex jarênhmo kraxja? Kati. Ar ba ne bar ije amimex jarênh kêt. Djã ne bar me kwÿ kudjwa memã, nãr kon ar amã,

—Memã ar imex'ã pi'òk no'òk ne ar imã angã bar memã o tẽn o bôx. O bôx gẽ me arên arÿm ar imex man kum ar ikĩnh, ane? Ne kam ar amã pi'òko tẽn o bôx gar arên kôt arÿm ar imex man ar amã ar ikĩnh? Kati. Ar ba ne bar imã imex'ã pi'òk no'òk prãm kêt. Me kwÿ ne me mrãmri kum amimex'ã pi'òk no'òk prãm kumrêx. Nhym be, ar ba ne bar imã prãm kêt.

² Mÿkam ne ar bajbit ar imã amimex'ã pi'òk no'òk prãm kêt? Bir, ar ga ne gar aje ar imex'ã pi'òk no'òk pyrãk. Ar ba ne bar ar amã Kritu jarê gar ar idjô'ã 'ÿr amijo akêx. 'ÿr amijo akêx nhym arÿm ar ajo mex ne. Ar idjô'ã ne gar amex. Nhym kam me kunĩ kute ar idjô'ã ar amex pumũnh ne kute ar amar. Ne kam jãm kute ar badjwÿ ar imex mar. Me kute ar apumũnh kute mrãmri ne me kute ar imex'ã pi'òk no'òk pumũnh pyrãk. Tãm ne bar kuman ar amã,

—Ar ga ne gar aje ar imex'ã pi'òk no'òk pyrãk, ane. Ar badjwÿ ar ije ar amex

pumũnh ne ije ar amar ne arým imã ar ajabê:ê. Me kunĩ ne me kute ar amar.

³ Kritu ta ne ar amã ajamak bô gar adjumar djã ny. Nãm ar ajo kute mrãmri ne me kute pi'ôk no'ôk pyrãk. Ar ba ne bar amã Kritu'ã ajarê gar arým tu amim markumrêx. Nhyim kam arým ar amã ajamak bô gar adjumar djã ny. Ga, Metĩndjwýnh Karô tĩn ne ar baja ne kute ar amã ajamak bônh gar adjumar djã nyja pumũ. Kritu ne Karôo ar amã ajamak bô. Ga, me bakukãmãre kute mýjja týxo kênpo'ã no'ôkja pumũ. Djãm ã Kritu ar ajo ane? Kati. Bar ar amã Kritu'ã ajarê gar arým tu amim markumrêx ne arým adjumar djã ny.

⁴ Ar ba ne bar ar amã arê nhyim Kritu arým ar ajo mex. Tãm ne bar ije markumrêx nhyim mrãmri Metĩndjwýnhdjwý kute ar imar.

⁵ Djãm kam ar ba ne bar ije amim, —Ba ne ba ije aro mex, anhýro iba? Kati. Metĩndjwýnh ta ne ar imã 'ã karô bar arým ar amã Kritu'ã ajarê nhyim kam ta arým ar amã ajamak bô.

Metĩndjwýnh kute Kritu'ã kabên ny jarênh mãmджи.

⁶ Ta ne me kadjy ar imã ijamak mex jadjã bar memã arênhô iba. Metĩndjwýnh ne kute Kritu'ã kabên ny jarênh mãmджи bar arým kuman memã arênhô iba. Djã nã bãm Môjdjê kudjwa memã kabên'ã kênpoti no'ôk tũmja jarênhô iba? Kati. Metĩndjwýnh Karô ne bar memã arênhô iba. Mýkam ne bar memã kabên tũm jarênh kêt? Bir, ba ren ar memã tũm jarê nhyim ren me te: kute katãt kôt amijo ba prãmje ne ren ta amikôt axwe rã'ã ne. Ne kam ren arým pãnh me biknor tokry djãkam akuno. Nhyim be, kati. Bar memã Metĩndjwýnh Karô jarê nhyim me arým maro ba nhyim ta arým katãt meo ba. Nhyim kam me arým Karôkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁷ Me memã kênpotikam kabên jarênhô ba nhyim me arým mar kajgon ta amikôt axwe rã'ã. Ne kam pãnh arým akuno. Metĩndjwýnh mýjja týxo kênpoti týx no'ôk ne. Nhyim kam Metĩndjwýnh mexo umakôt Môjdjê nokre jadjênh ne arým kênpoti mýn memã o bôx. Ne kam memã

Metĩndjwýnh kabên jarênhô dja nhyim kabên me:xkumrêx nhyim me maro dja. Maro djan te kute nokre 'ãno ãm ne omũnhmã. Metĩndjwýnh mexo uma djô'ã ne Môjdjê nokre jadjênh nhyim me te kute omũnhmã. Nhyim kam adjênh apêx tẽ:n arým tu apêxkumrêx. Nhyim Metĩndjwýnh kute Môjdjêmä kabên jarênh tũmjadjwý. Djãm me kute kabên tũm kôt katãt amijo bamã? Kati. Me ta te: katãtmãn axwe rã'ã ne.

⁸ Nhyim be, Metĩndjwýnh Karô ne gwaj bamã kabên ny jarê. Kute gwaj bamã arênh ja ne mexo kute Môjdjê kabên tũm jakrenh mex ne.

⁹ Djãm Metĩndjwýnh kute Môjdjêmä kabên jarênh tũm punu? Kati. Mexkumrêx. Nhyim be, nãm me te memã Môjdjê kabên tũm jarê nhyim me axwe rã'ã ne. Me ta amikôt axwe rã'ã ne. Axwe rã'ãn kam pãnh arým me biknor tokry djãkam akuno. Nhyim be, gwaj Karô kabên ma nhyim arým gwaj bamã týx jadjã gwaj arým katãt kôt ar amijo baba. Kam ne Metĩndjwýnh Karô kabên nyja arým mexo Môjdjê kabên tũm jakrenh mex ne.

¹⁰ Kabên nyja kute tũmja jakrenh mex nhyim tũmja me arým kute kum kĩnh kêt pyrãk.

¹¹ Tũmja me kute 'ã ukangan mar kêtãmã. Nhyim be, pãnh kabên nyja dja me mar rã'ã ne kôt amijo ba rã'ã ne. Kam nyja ne mexo kute tũmja jakrenh me:xi.

¹²⁻¹³ Bar Karô kabên ny mar rã'ãn tu amiwýr kute mýjja jarênhja kamnhĩxkumrêx ne irãri memã kabên ny jarênhô amirĩtkumrêx. Nhyim be, Môjdjê ta ne kubêkào aminokre'ã pro. Metĩndjwýnh mexo uma djô'ã nokre jadjênh ne kam mebê idjaer kute omũnh kêt kadjy aminokre'ã pro. Nhyim kam adjênh arým apêx.

¹⁴⁻¹⁶ Me abendjô'ã Metĩndjwýnh kabên tũm jarê:. Ne akati jakam kute arênh rã'ã ne.

Nhyim be, me kam amakkre kêt tẽ:n amakkre kêt rã'ã. Akati jakam me amakkre kêt rã'ã. Ga, gwaj baje kubêkào banokre'ã prokam baje mýjja ngrirebit pumũnhja pumũ. Mebê idjaerdjwý ne me kute Metĩndjwýnh mar ngrire. Nhyim be,

me kwÿ arÿm BÛnjadjwÿr djwÿnh'ÿr amijo akÛx ne kôt ar amijo ba. Kôt ar amijo ban arÿm mar rax ne.

Ga, gwaj baje kubÛkào banokre'ã pro kÛtkam baje mÿjja pumÿnh rÿnhja pumÿ. MebÛ idjaer kwÿdjwÿr ne me Metÿndjwÿnh mar rÿnh. Nãm me BÛnjadjwÿr djwÿnh'ÿr amijo akÛx ne kôt ar amijo ba. Ne kam arÿm Metÿndjwÿnh mar rÿnh ne. Nhym be, me kute BÛnjadjwÿr djwÿnhkôt amijo ba kÛtja ne me kute Metÿndjwÿnh mar kryre. Me amakkre kÛtkam.

¹⁷ Be, BÛnjadjwÿr djwÿnhjabÛ ne Metÿndjwÿnh Karõ. BÛnjadjwÿr djwÿnh Karõ arÿm gwaj bamÛ amijo kajkep. Djã ne gwaj kam arek amim,

–Ba katàt MõjdjÛ kabÛn man kôt ar amijo iban arÿm Metÿndjwÿnhmã ijaxwe kÛt, anhÿro baba? Kati. Gwaj baje amim anhÿr kÛt. Metÿndjwÿnh ta ne gwaj bamã axwe kÛt jarÛ gwaj arÿm kum bamex ne.

¹⁸ Ga, me kute kubÛkào aminokre'ã pro kÛtkam kute mÿjja pumÿnh rÿnhja pumÿ. Gwaj badjwÿr baje BÛnjadjwÿr djwÿnh mex mar rax. Ga, me kute ixekam mÿjja kumex pumÿnh mexja pumÿ. Gwaj badjwÿr ã Metÿndjwÿnh mar mexo ane. Ne maro baba:n arÿm kôt ar amijo baba. Ta kute amijo ba pyrãk kôt ar amijo baba. Kôt ar amijo baba: nhym arÿm amikôt gwaj bajo mexo tÛ. Gwaj kam arÿm bamexo amÿ amikamÛn arÿm ta mexo bamex ne. Mÿj me'õ ne kute gwaj bajo mex? Bir, BÛnjadjwÿr djwÿnh Karõ ne kute gwaj bajo mex.

4

Paur kute memã Kritu'ã ujarÛnh'ã amijarÛnh.

A Kõ 1.12; Tex k 2.1

¹ Metÿndjwÿnh kum ar ikaprÿkam ne ar imã me'ã karõn ar imã,

–Dja ga memã BÛnjadjwÿr djwÿnhbÛ Kritu'ã ujarÛnh nyja jarÛnho aba, ane. Kam ne bar arÿm memã arÛnho iba. Djã ne bar memã arÛnh'ã idjukanga? Kati. Bar memã arÛnh'ã idjukanga kÛtkumrÛx ne memã arÛnh ar o iba.

² Djã ne bar memã arÛn ate mebÛ amipdjun mebÛ mÿjja kupÛnho iba? Kati. AmrÛbÛ: ne ba mebÛ amipdjun mebÛ

mÿjja kupÛnhja kanga. Djã ne bar ari memã ijÛx ne me noo ibiknoro iba? Nãr ijÛxnhÿn ari me noo ibiknor ne Metÿndjwÿnh kabÛn kupa'ã memã mÿjja kwÿ jarÛnho iba? Arkati. Ar ba ne bar katàt memã arÛnho iba. Ar ije memã Kritu kabÛn jarÛnhkam djã ne bar ajmã ikuten kupa'ã amijo iba? Kati. Kritu kôt ne bar katàt ar amijo iba. Metÿndjwÿnh ta ne kute ar ipumÿnh. Bar katàt ar amijo iban kam katàt memã arÛ nhym me arÿm amim,

–Nã. Nãm ar katàt me bamã arÛnhkumrÛx. Ga, katàt ar kute amijo baja pumÿ. Ar mexkumrÛx. Dja ba amim ar kabÛn ma, ane. Dja me kunÿ ar ipumÿn kwÿ arÿm ã amim ane.

³ Bar memã Kritu'ã ujarÛnh ny jarÛnho iba. Djãm kam mrãmri we Kritu'ã ar idjujarÛnhja bipdjurkumrÛx? Kon. Mrãmri, me kwÿ biknor prãmjabÛ bipdjurkumrÛx. Ga, me kute kubÛkào aminokre'ã pron mÿjja pumÿnh kÛtja pumÿ. Mÿjja mebÛ bipdjur. Me biknor prãmdjwÿr mebÛ ikabÛn bipdjurkumrÛx.

⁴ KritumÛ Metÿndjwÿnh ar. Djãm ja ne uma rax nhym ikjÛ uma ngrire? Kati. Ar umao kute aben pyrãk. Me kum amÛ ar uma:. Bar memã Kritu'ã ujarÛnh ny jarÛ. UjarÛnh ny kute mrãmri ne memã irã djã pyrãk. Gwaj baje amim Kritu markam gwaj baje mrãmri ne me kute irãkam mÿjja kunÿ pumÿnh mex pyrãk. Nhym be, nã bãm ar me biknor prãmmã ujarÛnh ny jarÛ nhym mebÛ bipdjur nhym me kute amim mar kÛtÛ. Me kute mrãmri ne me no rã kute mÿjja pumÿnh kÛt pyrãk, ne te: kute marmã. Me kum MetÿndjwÿnhkumrÛx kÿnh kÛtja nhõ metÿndjwÿnh, Xatanaj ne arÿm memã amakkre kÛt jadjã nhym me arÿm ajbit maro ba. Nhym kam arÿm mebÛ Kritu'ã ujarÛnh nyja pytãro ba. Kam ne Kritu'ã ujarÛnh nyja mebÛ bipdjurkumrÛx.

⁵ Djã nã bãm ar memã,

–Ar ba dja gar tu amim ar imarkumrÛx bar kam arÿm ar apytã, anhÿro iba? Kati. Bar kãj bÛ memã kum,

–Jeju KritubÛ ne me kunÿ nhõ BÛnjadjwÿr djwÿnh. Tãm dja gar tu amim markumrÛx nhym arÿm ar apytã, anhÿro iba. ã Jejumã ar idjãpÛnh kute anhÿrkam ne bar ar amã idjãpÛnh ar iba.

⁶ Be, adjàkamã Metĩndjwýnh ta kabĕn ne, “Akamàt kô tykbit. Gê on a'u. Gê a'u akamàt kurwý”, ane.

Ga, a'u kute mýjja kunĩ kurwýkam mýjja kunĩ arým memã amirĩt mexja pumũ. Metĩndjwýnhdjwý ne arým gwaj bamã bajamak bô gwaj arým Kritu mar mex ne. Metĩndjwýnh ne kute mexo, umao me kunĩ jakrenh. Tãm ne gwaj arým kuma. Kritu ne kute amijo ba mexkumrĕx gwaj arým 'ã ujarĕnh ma. Gwaj baje Kritu mar o ne gwaj baje arým Metĩndjwýnh mar. Metĩndjwýnh ne kute mexo, umao me kunĩ jakrenh. Tãm ne gwaj baje Kritu mar o kuma.

Me kute ngyo ngônh pyrãk nhym Metĩndjwýnh mekam ýr.

A Kô 11.23; Kor 1.11

⁷ Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje mrãmri ne ngyo ngônh pãnh ngrire pyrãk. Gwaj bapãnh ngrire. Te gwaj bapãnh ngrire nhym gwaj bakam Metĩndjwýnh nhỹ. Metĩndjwýnhbĕ kumkati nhỹ. Mýj kadjy ne gwaj bakam nhỹ? Bir, Metĩndjwýnh ta dja gwaj bakam amityxo amirĩt nhym me arým ajbit rax ma. Dja me gwaj bamar kĕt ne arým Metĩndjwýnh ajbit ma. Ja kadjy ne gwaj bakam nhỹ.

⁸ Ar ije ngyo ngônh pãnh ngrire pyrãk. Me arík ar ibu'ã ar ijã kabĕn punu krãptĩ. Me ã kabĕn pytĩ: ane. Djã ne kam bar Jejumã idjãpĕnh'ã idjukanga? Kati. Bar 'ã idjukanga kĕt ne kum idjãpĕnh rã'ã. Ne mã amim,

—Mýj godja bar amijon? Mýj godja bar amijon? ane. Djã nã bãm ar kam amim Metĩndjwýnh kamnhĩx kĕt got? Bar tu amim kamnhĩxkumrĕx.

⁹ Me ar ijo bikĕnh ba. Djãm kam Metĩndjwýnh kute ar ikanga got? Kute ar ikanga kĕtkumrĕx. Nhym me arým pyka'ã ar imĕ bar nõ. Djãm kam bar arým ty? Kati. Ar itĩn ne ar iba.

¹⁰ Akati kunĩkôt me kute ar ibĩn puma. Kute mrãmri ne amrĕbĕ Jeju akati kunĩkôt me kute bĩn puma pyrãk. Nã bãm ã ar ije amikam me kute ar ibĩn puma maro ane. Dja te me kute ar ibĩn puma nhym Jeju mã ar ikam tĩn ne ar ijo ba. Bar kam itĩn ne nhym me arým ar ijã abenmã kum,

—Ga, ar tĩn rã'ãja pumũ. Mrãmri Jeju tĩn ne ar ba. Tãm ne ar utar ar o ba, ane.

¹¹ Bar Jejumã idjãpĕnh ar iba nhym akati kunĩkôt me ar ibĩn puma. Bar kam itĩn rã'ã ne. Nhym kam me arým ar ijã abenmã kum,

—Ga, ar tĩn rã'ãja pumũ. Mrãmri Jeju tĩn ne ar ba. Ta ne ar utaro ba, ane.

¹² Me kute ar ibĩn puma bar itĩn rã'ã. Gar kam arým ar ipumũn arým tu amim Jeju markumrĕx ne arým kôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹³ Kam ne me amrĕbĕ: memã kum, “Ba ne ba tu amim Metĩndjwýnh markumrĕx. Ne kam arým memã arĕnh o iba.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Ar badjwý ne bar tu amim Metĩndjwýnh markumrĕx ne kam memã arĕnh o iba. Dja te me kute ar ibĩn puma bar tu amim Metĩndjwýnh markumrĕx ne mã memã arĕnh ar o iba.

¹⁴ Nhym be, godja me mrãmri ar ibĩn jabej mýj dja bar kam ikute? Metĩndjwýnh ne arým akubyn Bĕnjadjwýr djwýnh Jejuo tĩn ne. Ta dja Jejukôt akubyn ar badjwý ar ijo tĩn ne ar ijo mōn arým amikabem ar ipumjuw. Ar gamĕ dja gwaj baro'ã kabem baku'ĕ. Tãm ne bar tu amim markumrĕx.

¹⁵ Akati kunĩkôt me kute ar ibĩn puma. Bar itokry ne ikaprĩre maro iba. Mýj kadjy? Bir, ar akadjy. Bar te itokry kumex nhym Metĩndjwýnh mã kum ar ikaprĩ bar mã memã Kritu jarĕnh o iba. Gar kam arým ar ipumũn arým Metĩndjwýnh djukaprĩ: man kam arým akĩ:nhkumrĕx. Akĩ:nhkumrĕx ne kum,

—Djũnwã, adjukaprĩ:kumrĕx. Imã akĩ:nhkumrĕx, anhỹro aba. Nhym gwaj babu'ã me krãptĩ: gwaj bapumũn arým kum Metĩndjwýnh kĩnh. Ne kam tu amim markumrĕx ne adjwýnhdjwý kĩ:nhkumrĕx. Kĩ:nhkumrĕx ne arým kum,

—Djũnwã, adjukaprĩ:kumrĕx. Imã akĩ:nhkumrĕx, anhỹro ba. Dja me krãptĩ: kum amikĩnh jarĕ nhym Metĩndjwýnhdjwý arým kĩnhkumrĕx. Ja kadjy bar itokry o iba.

¹⁶ Dja me krãptĩ: kum amikĩnh jarĕ. Bar amikukãm ja man mã kam ikĩnh nhym kam arým irerek iwýr bōx kĕt. Memã ar idjujarĕnhkôt bar itokrymĕ ikaprĩ maro iba.

Maro iba: nhym arým ar ibê ar inhĩ kator mex ne. Nhym be, djãm kam ar irerekre? Kati. Te ar ibê ar inhĩ kator mex bar mã ikĩnh ne mã 'ityx ne. Akati kunĩkõt mã 'ityx ne.

¹⁷ Mýj ne bar kuman mã ikĩnh ne mã 'ityx ne? Bir, djãm me kute ar ijo bikẽnh rã'ã rã'amã? Kati. Me kute ar ijo bikẽnh 'ikrãn ne. Kam dja bar Metĩndjwýnh'ýr tẽn bõx ne ikĩnhkumrẽx. Djãm kam ar ikĩnh 'ikrãn ne? Kati. Dja bar kam ikĩnh rã'ã: rã'ã ne. Jakam ar ikaprĩre. Metĩndjwýnhkõt dja bar ikĩnhti:re. Tãm ne bar kuman mã ikĩnh ne mã 'ityx ne.

¹⁸ Djãm gwaj baje mýjja pumũnhja ne bar kõt ijamak bẽn? Me kute ar ijo bikẽnh ja nàr ar itokry ja nàr ar ikaprĩ ja djãm kõt ne bar ijamak bẽn? Kati. Mýjja pumũnh kêt kõt ne bar ijamak bẽn 'ãno dja. Gwaj baje mýjja pumũnh ja dja ĩ kêt ne. Nhym be, gwaj baje mýjja pumũnh kêt ne rã'ã: rã'ã ne. Metĩndjwýnhkõt ar baban bakĩnhtire ja ne baje omũnh kêt rã'ã. Kàjkwakam õ mýjja baje omũnh kêt rã'ã. Mýjja ja ne rã'ã: rã'ã ne. Ar ije mýjja pumũnh kêt jakõt bar ijamak bẽn 'ãno dja. Ne kam mã ikĩnh ne mã 'ityx.

5

Atemã me ĩ ny'ã ujarẽnh.

Pir 3.21

¹ Be, gwaj banhĩ ja kute mrãmri ne kubẽkãtio kikre pyrãk. Pykakam ar babari gwaj kam nhỹ, banhĩ kute kubẽkãtio kikre pyrãk ja kam nhỹ. Ga, me kute tẽmbẽ kubẽkãtio kikre ngrãnhja pumũ. Gwaj badjwý gwaj on ty. Nhym be, arým gwaj batykkam gwaj arým Metĩndjwýnh'ýr tẽn arým Atemã banhĩ ny. Metĩndjwýnh dja gwaj banhĩ ny nhipêx gwaj kõt ar baba rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne bar ije markumrẽx. Gwaj banhĩ ny ne kute gwaj banhũrkwã ny pyrãk.

² Dja gwaj kàjkwamã tẽn arým banhĩ ny. Kute mrãmri ne me kute kubẽkã tũmo pôx ne ny jangjẽnh pyrãk dja gwaj banhĩ ny. On jakam gwaj bamã banhĩ ny prã:m. Gwaj banhĩ ny prãmje kam ama:n kam amakbẽ bakangãngã. On gwaj banhĩ ja katyk ne tokry djãje bakangãngã.

³ Gêdja gwaj arým kàjkwakam banhĩ nyn bakajgo kêt. Ne bakadjwýnhbit ar baba kêt. Gwaj banhĩ:ĩ.

⁴ Jakam gwaj banhĩ ja, kute kubẽkãtio kikre pyrãk ja, gwaj kam ar babari bakangãngã. Batokry djãje bakangãngã. Djãm on gwaj bamã banhĩ kangan bakajgo prãm, kàjkwakam bakajgo ar baba prãm? Kati. Gwaj bamã on kàjkwakam banhĩ ny prãm. Ne kam arým batyk kêt ne banhĩ nyn batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne.

⁵ Ja kadjy ne Metĩndjwýnh gwaj banhipêx. Gwaj batĩn ne ar baba rã'ã rã'ã kadjy ne gwaj banhipêx. Ga, me kute memã mýjja rũnh nhõrmãn kukãm kute mýjja kryre nhõrja pumũ. Me amim kryre jamýn arým amiwýr mýjja rũnh kamnhĩxkumrẽx. Gwaj badjwý. Metĩndjwýnh arým gwaj bamã Karõ jano nhym arým gwaj bajo ba gwaj arým amim,

—Ga, Metĩndjwýnh arým kute imã karõ janorja pumũ. Ga, arým kute ijo baja pumũ. Mrãmri dja ba kàjkwakam kõt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Karõ kute gwaj bajo bakam dja gwaj ã amim ane. Ne kam arým baje mrãmri ja markumrẽx. Dja gwaj mrãmri kàjkwakam Metĩndjwýnhkõt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne gwaj baje mrãmri markumrẽx ne amiwýr kamnhĩxkumrẽx.

⁶ Ar ije itĩn markam 'ityx rã'ã ne. Kum idjãpênhkam 'ityx rã'ã. Jakam ne bar arek inhĩ jakam ar iba. Arek kam ar ibari djãm Bẽnjadjwýr djwýnh'ýr ar ibõx? Kati. 'Ýr ar ibõx kêt rã'ã. Ja ne bar ije mar.

⁷ Djãm jakam ne bar Bẽnjadjwýr djwýnh pumũnhbê ar iba? Kati. Te ar ije omũnh kêt bar tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh markumrẽx ne ar iba.

⁸ Ar ije markam 'ityx rã'ã. Nhym be, ba ren ar on Bẽnjadjwýr djwýnh'ýr tẽn bõx ne kõt ar iban ren ikĩ:nhkumrẽx. Ba ren ar on tyn inhĩja kangan ren arek Bẽnjadjwýr djwýnhkõt ar iba. Ne kam ren ikĩ:nhkumrẽx ne.

⁹ Kam ne bar arek kum idjãpênh iba. Arek pykakam inhĩ ja'ã ar iba jabej bar Bẽnjadjwýr djwýnhmã idjãpênh ne ije o kĩnh kadjy amima. Nàr bar ityk ne kàjkwamã itẽm jabej bar Bẽnjadjwýr djwýnhmã idjãpênh ne ije o kĩnh kadjy

amima. Ar ije o kĩnhmã ne bar kum idjâpênh ar iba.

10 Mÿkam ne bar ije o kĩnhmã? Bir, dja Kritu kâjkwakam krĩ djâkam gwaj bamã nhÿ. Gwaj kam arÿm 'ÿr bôx ne kabem dja nhym arÿm gwaj bakukij. Pykakam gwaj ar babari gwaj baba mex jabej bakukij. Nâr, gwaj baba punu jabej bakukij. Gwaj kam arÿm prĩne amikôt kum amijarê nhym kam arÿm gwaj bakunĩmã o pãnh. Apÿnh gwaj banhĩ djari gwaj bamã o pãnh. Gwaj baje amijo baba kôt gwaj bamã o pãnh. Katât gwaj baba mex jabej arÿm gwaj bamã o pãnh mex. Nâr ate gwaj amijo baba punu jabej arÿm gwaj bamã o pãnh punu.

Metĩndjwÿnh kute me kunõ õbikwao ãm.

A Kô 4.2

11 Dja gwaj baje amijo baba kôt gwaj bakunĩmã o pãnh. Kam ne bar Kritu'ÿr me 'wÿro iba. Me kute Kritu'ÿr amijo akẽxmã me 'wÿro iba ne me axwe nêje ar me kukrão iba. Bẽnjadjwÿr djwÿnh pyma: bar arÿm kuman arÿm nêje ar me kukrão iba. Ne katât ar amijo iba nhym Metĩndjwÿnh prĩne kute ar imar. Ar gadjwÿ ar aje ar imar jabej ne aje amim,

—Mrãmri ne Paur ar katât kute amijo bakumrêx, anhÿr jabej.

12 Wãkam ne me we ar ijã,

—Ar wã ne ar ajte ar amã amimex jarêho ba, ane. Djãm mrãmri me kabên? Kati. Wãkam me kwÿ ta amimexo amran ar amã,

—Ba ne ba Kritu'ã idjujarênh mexkumrêx. Me kum ikĩnhkumrêx, anhÿro ba. Djãm mrãmri ne me kabên mex? Kati. Nãm me amijo 'êx. Djãm Kritu kabên kôt me kum me abê? Kati. Me jamã dja gar ar ijã ajarênh memã kum,

—Paur ar kute katât ar imã arênhkumrêx. Paur ar kute katât Metĩndjwÿnh kabên marn kôt amijo bakumrêx, ane. Dja gar ã memã ane nhym me arÿm pijâm ne.

13 Djãm mrãmri ne bar we ajbãn ar amã amijarê? Nã. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Bar we ajbã. Metĩndjwÿnh kadjy ne bar we ajbã. Nâr, djãm mrãmri ar ikrã mex ne katât ar amã amijarênhkumrêx? Metĩndjwÿnh ta ne kute ar imar. Ar aje Metĩndjwÿnh

mar kadjy ne bar katât ar amã amijarênhkumrêx.

14 Kritu kum gwaj bajabê:ê. Kum gwaj bajabêkam ne gwaj bakunĩ pãnh ty. Gwaj badjwÿ bamã Kritu jabê:n arÿm 'ã memã badjujarênh prã:m. Dja me te Kritu'ã gwaj bakangrônho ba. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Gwaj ty. Gwaj bamã batyk pyma kêt. Kritu gwaj bakunĩ pãnh tykkam gwaj badjwÿ gwaj bamã batyk pyma kêt.

15 Gwaj bakunĩ pãnh tykkam mÿj dja gwaj nê? Bir, dja gwaj amidjwÿnhbit maro babaja krãta. Ne kam Kritu maro baban kôt ar amijo baba. Nãm gwaj bapãnh tyn akubyn tĩn ne. Kam dja gwaj maro baban kôt ar amijo baba.

16 Arÿm gwaj bapãnh tykkam djãm kam ar ije me mar punu? Kati. Me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêt ja ne me kute me mar punu. Djã ne bar ã me mar punuo ane? Kati. Bar aminhijukri amidjan kam arÿm ar ije me mar punu kêt. Mrãmri amrêbê ar ije Kritu mar punu. Djãm jakam ar ije mar punu rã'ã? Kati. Bar arÿm aminhijukri amidjan kam arÿm ije mar punu kêt.

17 Bir, mÿj ne ar ije me mar on? Bir, dja Kritu meo kra nhym me arÿm umar djã ny. Amrêbê ne me mÿjja tũm kôt ar amijo ba. Ne jakam arÿm kute mÿjja tũmkôt amijo baja arÿm krãtan arÿm mÿjja nykôt ar amijo ba. Be ga, me arÿm mrãmri prĩne umar djã nykumrêxja pumũ. Bar aminhijukri amidjan arÿm kute meo ny ja ma.

18 Metĩndjwÿnh ta ne arÿm prĩne meo ny. Gwaj badjwÿ ne gwaj amrêbê Metĩndjwÿnh bakurê djwÿnh nhym ta arÿm gwaj bajo nyn gwaj bajo õbikwa. Jeju Kritu arÿm tyn akubyn tĩn gwaj kam tu amim markumrêx. Nhym kam Metĩndjwÿnh arÿm gwaj bajo õbikwa. Gwaj bajo õbikwan arÿm me'ã gwaj bamã karõ. Gwaj baje memã 'ã badjujarênhmã gwaj bamã karõ. Gwaj kam arÿm memã kum,

—Ga me aje Metĩndjwÿnh akurê djwÿnh. Nhym be, dja ga me tu amim Jeju markumrêx nhym arÿm me ajo nyn me ajo õbikwa. Nã gwãm ã memã anhÿro baba.

19 Metĩndjwÿnh ta ne me kunõ õbikwao dja. Kritu arÿm tyn akubyn tĩn ne nhym me arÿm tu amim markumrêx nhym kam

arým meo òbikwa. Meo òbikwan arým memā axwe kêt jarē nhym me arým kum mex ne. Nhym arým ar imā Kritu'ā ujarēnhja jarē. Bar memā 'ā ajarēn memā kum,

—Dja ga me tu amim Kritu markumrēx nhym Metīndjwýnh arým me ajo nyn me ajo òbikwakumrēx, ane. Tām ne bar memā arēnho iba.

²⁰ Kam ne bar Kritu kabēnkôt memā idjujarēnh ar iba ne Kritu kukwakam 'ýr ar ajwýro iba. Ar aje Metīndjwýnh'ýr amijo akēxmā ar ajwýro iban ar amā,

—Dja gar tu amim Kritu markumrēx nhym Metīndjwýnh arým ar ajo òbikwa, anhýro iba. Bar 'ýr ar ajwýro iba kute mrāmri ne Kritu ta mǎn kute amiwýr me 'wýro ba pyrāk.

²¹ Kritu amikam axwe 'ò mar kêt ne axwe kêt me:x ne. Nhym be, Metīndjwýnh arým kum axwe jarē. Nhym mýj axwe'òja? Bir, gwaj ba bajaxwe pro. Nām kum gwaj bajaxwe pro jarē nhym arým kute ta mǎn axwe djwýnh pyrāk. Nhym kam Metīndjwýnh arým pǎnh gwaj bamā axwe kêt jarē. Gwaj tu amim Kritu markumrēx nhym Metīndjwýnh arým gwaj bamā axwe kêt jarē gwaj arým Metīndjwýnh jaxwe kêt bajaxwe kêt. Kam dja gar tu amim Kritu markumrēx nhym Metīndjwýnh arým ar ajo òbikwakumrēx.

6

¹ Metīndjwýnh kêt ne bar idjapēnh ar iba. Kam ne bar arým ar amā arē. Metīndjwýnh ne tu kum ar akaprī:kumrēx* ne ar amā ar ajamak bô gar arým amim ama. Ar aje amim markam tu amim markumrēx ne kwārīk wǎnh 'ā adjukanga kêt.

² Mýkam dja gar 'ā adjukanga kêt? Bir, Metīndjwýnh ne arým gwaj bakukāmāremā kabēn ne memā kum,

“On jakam ije me amar. Ga me imā amijarē ba arým me ama. Imā me akaprīkam ne ba me ama.

Ë, on akati jakam ije me apytār. Ba me apytār arým me ajo djuw mex.”

Nām ā Metīndjwýnh gwaj bakukāmāremā ane. Badjwý kêt ar amā arē. Mytja tām kam Metīndjwýnh kum ar akaprī. Akati jakam

kute ar apytār. On 'ýr amijo akēx. Kwārīk wǎnh 'ā adjukanga kêt.

Paur kute apýnh kaprī djāri'ā amijarēnh. Kor 1.10

³ Ar ba ne bar amijaxwe nēje amijāno dja. Mýkam ne bar amijāno dja? Bir, ba ren amijāno idjām kêt ne ren arým ajmā ikute. Nhym kam ren me'ò arým ijā,

—Djām Metīndjwýnhmā ar àpēnh wākam ar mex? Kati, ar axwe ar ba, ane. Me'ò ren ar ijā anen ren arým Metīndjwýnh bê amijo akēx. Me'ò kute Metīndjwýnh bê amijo akēx karō ne bar amijaxwe nēje amijāno dja.

⁴ Ne ar imrānh kunīkôt katāt Metīndjwýnhmā idjapēnhkumrēx nhym me kunī kute kôt ar imar.

Katāt kum ar idjapēnhkam te apýnh ar ikaprī djāri ar ijo ba bar kum idjapēnh'ā idjukanga kêt.

Ne ajte apýnh itokry ma.

Ne ajte imā mýjja prām ne inhō mýjja kêt.

Ne ajte apýnh mýjjakam itīn prām.

⁵ Katāt kum ar idjapēnhkam me ajte mry kà punuo ar ikaprēprēk.

Nhym me ar ibē ijē

nhym me krāptī: ar ikam àkrēn ar ikam kangao kumex.

Bar apýnh idjapēnh týxo prīne amidjôm ne.

Ne ajte apýnh idjapēnh'ā ino týx ne inhōt kryre nhym arým akati.

Bar ajte Metīndjwýnhmā amijajburo iba.

Katāt kum ar idjapēnhkam bar ā ane.

⁶ Ne ajte kam prīne amijaxwe nēje amijāno dja.

Ne ajte prīne mýjja mar mexkumrēx.

Nhym me ajte ar ijo ajkē bar bit ingrykmǎn ajte akubyn amijā ingryk nē.

Ne kum ar idjapēnhkam ajte imā me kaprī.

Nhym Metīndjwýnh Karō ajte ar ijo ba bar mrāmri imā me abēkumrēx.

⁷ Ne ajte katāt memā ikabēn jarēnhkumrēx nhym Metīndjwýnh ajte ar ikôt àpēnh týx.

Kum ar idjapēnhkam bar amijāno djan katāt ar amijo iba. Ga, krākamngôn kute kǎxo kubēkà jangjēnh ne kute kurē djwýnhbē amipytarja pumū. Ar badjwý ne bar inhō kǎxo kubēkà jadjār mǎn prabē amijāno djan katāt ar

* **6:1** Djām ar ga ne gar ajaxwe kêt nhym pǎnh kum ar akaprī Kati. Ar ga ne gar te ajaxwe kētmā nhym arým ta kum ar akaprī.

amijo iba. Me kute ar imã ar ijaxwe jarênh karõ ne bar amijãno dja.

⁸ Nhyim me ajte kum ar ikĩ:nhkumrêx. Djãm kam ar ije amidjwýnhbit mar ne Metĩndjwýnhmã idjãpênhmã kanga? Kati. Bar mã kum apê.

Nhyim me ajte te mebê ar ikurê bar mã kum apê.

Nhyim me ajte te ar ikàxã abenmã kum,
—Djãm ar wã mex got? ane bar mã Metĩndjwýnhmã apê.

Nhyim kam me ajte te ar ikàxã abenmã kum,

—Me kum ar kĩ:nhkumrêx, ane bar mã kum apê.

Nhyim me ajte te ar ijã,

—Nãm ar ta amijo Metĩndjwýnh maro ba. Nãm ar memã 'êx ne me noo biknoro ba, ane. Nãm me te ar ijã ane bar katãt kum idjãpênhkumrêx rã'ã.

⁹ Nhyim me ajte te ar ibê ate krãn ba nhyim Metĩndjwýnh kute ar imarkumrêx. Nhyim õ me jadjwý kute ar imarkumrêx.

Nhyim me ajte kute ar ibĩn puma. Te ar ibĩn puma. Ota, ar itĩn rã'ã.

Nhyim me ajte mã ar ikaprêprêk. Ne te ar ikaprêprêk bar ityk kêt.

¹⁰ Ne ajte ikaprĩ:ren ikaprĩ japôkmã mã ikĩnh.

Ne ajte ar inhõ mýjja kêt. Te ar inhõ mýjja kêt bar memã Kritu'ã idju-jarênh ar iba nhyim me arým tu amim markumrêx. Me krãptĩ ne me tu amim markumrêx ne arým kôt Kritu nhõ mýjja kume:xo õ mýjja.

Te ar inhõ mýjja kêt bar tu amim Kritu markumrêx ne arým Kritukôt ar inhõ mýjja kunĩ.

¹¹ Krĩrãx bê Kôritukam ar ga ne bar imã ar ajabê:. Kam ne bar prĩne amikôt ar amã amijarênhõ amirĩtkumrêx.

¹² Djã nã bãm ar ar abê amiptãn imã ar ajabê kêt got? Ar ga ne gar amã ar ijabê kêt.

¹³ Ar ije ar ajo ikramãn prãbê bar ar amã ikabên. Ar gadjwý dja gar amipãnh ar imã akabên mex jarên ar amã ar ijabê.

Me kute Jeju marbitõ aben nhikjê'ã kute memã karõ.

Ep 5.7; A Xim 2.4; Xij 4.4; Ped k 2.11

¹⁴ Ga, mry kute jênh bjêr kadjy me kute o aben nhikjêja pumũ. Mry kute aben pyrãk kambit ro'ã àpênh mex. Ar gadjwý ar aje me'õo anhikjêãmã me kute amim Jeju marbitõ anhikjê. Kwãrĩk wãnh me'õ kute Jeju mar kêtõ anhikjê kêt ne ro'ã adjãpênh kêt.

Djãm me axwemê me axwe kêt kute aben pyrãk ne ro'ã àpênh mex? Kati. Ga, a'umê akamãtmê ro'ã ba kêtja pumũ. Apýnh ne ba. Ar gadjwý ne gar aje amim Jeju mar. Kam ar amã ajaxwe kĩnh kêt. Me kute Jeju mar kêtja ne me kum axwe kĩnh. Djãm ro'ã ar adjãpênhkam mex? Kati. Kam mex kêt.

¹⁵ Djãm Kritumê Berij axikôt kabên? Kati. Ar apýnh kabên. Berij nhidji 'õdjwýbê ne Xatanaj. Me kute amim Jeju mardjwý djãm me kute amijo ba kute me kute Jeju mar kêtja amijo ba pyrãk? Kati. Me kute amim Jeju mar katãt ar amijo ba. Nhyim be, me kute mar kêtja ate amijo ba. Me apýnh ba.

¹⁶ Djãm Metĩndjwýnh nhõ kikretikam me kute kum amijarênh kadjy apýnh mýjjao metĩndjwýnh karõ nhipêxja krĩ? Djãm Metĩndjwýnhmã ja mex? Arkati. Me kute kam Metĩndjwýnhmãbit amijarênhmã. Gwaj badjwý. Djãm gwaj baje Metĩndjwýnhmã amijarênh ne jãm mýjjao metĩndjwýnh karõ nhipêxmã amijarênhmã? Me kute Jeju mar kêtja kudjwa mýjjao metĩndjwýnh karõ nhipêxmã amijarênhmã? Kati. Gwaj baje me kute Jeju mar kêtja kudjwa kêt ne mýjjao metĩndjwýnh karõ nhipêxmã amijarênh kêtãmã. Ga, Metĩndjwýnh õ kikretikam ýrja pumũ. Gwaj badjwý. Metĩndjwýnh ne gwaj bakam nhỹ. Metĩndjwýnh tĩn ne ar bakumrêx. Tyk kêtumrêx. Tãm ne gwaj bakam nhỹ. Metĩndjwýnh ta ne amrêbê: memã kum,

“Ba dja ba mekôt ar iban mekmê ar mrã. Dja me imã, ‘Me inhõ Metĩndjwýnh’, ane ba meo iba rã'ã ne.”

Nãm ã amrêbê: me bakukãmãremã ane.

¹⁷⁻¹⁸ Ne kam ajte,

“Kam, on me me kute imar kêtjamã akàx. Djãm me aje meo anhikjên me ro'ã adjãpênhmã? Kati. Kwãrĩk wãnh. On me memã akàx ne ate ar aba.”

Nãm ã Bênjadjwýr djwýnh me bakukãmãremã ane. Ne kam ajte memã kum,

“Kwãrĩk wãnh me axwe kôt ajaxwe kêt.
Me axwe kôt ajaxwe kêt kam ba dja
ba ibê abãmkumrêx. Ne kam arým
ajo ikrakumrêx. Ajo ikra mykumrêx.
Ajo ikra nikumrêx.”

Nãm ã Bẽnjadwýr djwýnh me bakukãmãremã
ane. Bẽnjadwýr djwýnh 'ityxo kubê
kumkati ta ne memã ja jarê.

7

¹ Ga, kute gwaj bamã mýjja mex jarênhja
pumũ. Mrãmri ne gwaj bamã kabên pydjín
arê. Kam dja gwaj on wãnh bajaxwe kunĩ
kanga. Baje amidjwýnhbito kĩnh kadjy ba-
jaxwe kunĩ gwaj on wãnh kanga. Bakabên
punu kunĩkôt, badjãpênh jaxwe kunĩkôt ne
gwaj tu Metĩndjwýnhbê amijo ajkê. Gwaj
wãnh kunĩ kangan katát Metĩndjwýnh kôt
ar amijo baba. Gwaj kum bamexo amũ
amikamên prĩne ta mexo bamex. Gwaj
bamã umakôt ã kum bamexo batêmo ane.

Paur kute memã amikĩnh jarênh.

² Dja gar amã ar ijabê. Djã nã bãm ar ar
ajõo ajkê? Djã nã bãm ar ar ajõo àpnu? Djã
nã bãm ar ar ajõbê mýjja 'õo iprõt? Arkati.

³ Djãm ar ije ar amã ajaxwe jarênhmã ne
bar ar amã ja jarê? Kati. Arým bar ar amã,
—Gwaj baro'ã dja gwaj batĩn ne ar baba.
Nàr kon ar atyk jabej gwaj baro'ã ty, ane.
Nãm bãm ar ã imã ar ajabêo ane.

⁴ Nã bãm tu amim ar amex markumrêx
ne prĩne ar amã amikôt amijarê. Nã bãm ar
akam ikĩnh ne memã ar akam ikĩnh jarênh
kumex ne. Nãm te apýnh ikaprĩ djãri iwýr
ban bõx ba ar amex djõ'ã akubyn ikĩnh ne
amikĩnh ra:x ma.

⁵ Nã bãm ar amrêbê pykabê Mateni'ýr tẽn
'ýr bõx. Nhyam kam apýnh ar ikaprĩ djãri mã
ar iwýr ban bõx bar te ityk djã kêt prãmje.
Me kum ar ikurê:n ari ar ijo ba bar arým itĩn
prã:m.

⁶ Nhyam be, me Batĩndjwýnh kute me
kaprĩo kĩnh ba tãm ne arým akubyn ar ijo
kĩnh ne. Arým Xitu ar akurũm bõxkam ne
bar akubyn ikĩnh ne.

⁷ Djãm bõxkambit ar ikĩnh? Kati. Kute ar
imã ar ajarênh djõ'ã ne bar ajte ikĩnh. Nãm
ar imã ar akam amikĩnh jarê. Nãm ar imã,

—Nãm me ar ajo ama: ne kaprĩre ne
muwn mã memã kum, “Paur ne ba ar imã
kĩnhkumrêx”, anhýro ba. Nãm ã Xitu ar imã

ar ajarênh ane. Ba kam arým Xitu kĩnh
djõ'ã badjwý ar akam ikĩnhkumrêx.

⁸ Amrêbê ar ije ar amã pi'ók no'ókkam ne
ba amim ingyk ne amiman ar ajã amim,

—Ý, watĩre. Mýkam ne ba arkum pi'ók
no'ók ne arým arkum kaprĩ jadjã? ane.
Djãm jakam ije amim anhýr rã'ã? Kati.
Ije inhõ pi'óko ije ar amã kaprĩ jadjãr
ngrirebit.

⁹ Jakam ne ba ikĩnh ne. Mýkam? Djãm
ar akaprĩkam? Kati. Gar akaprĩkam arým
akubyn amima. Ba kam arým ikĩnh ne.
Ar aje Metĩndjwýnh kabên markôt gar arým
akaprĩ. Akaprĩn arým akubyn amima.
Ga, ar aje akubyn amimarkam ije ar ajo
ibikênh kêtja pumũ. Ije pi'ókkam ar amã
ikabên'ã no'óko ije ar ajo ibikênh kêtê.

¹⁰ Me kute arým amikam Metĩndjwýnh
kabên mar ne kôt kaprĩkam ne me
arým amiman wãnh axwemã iren
Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx. 'Ýr amijo akêx
nhym arým me utã. Djãm kute me utãrkam
me amim ingyk ne kaprĩ? Arkati. Nhyam
be, me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtjamã ne
me kabên jarê nhym me arým amim ingyk
ne amikam kaprĩ. Amikam kaprĩ kajgon
wãnh axwemã iren kute Metĩndjwýnh'ýr
amijo akêx kêt ne arým akuno. Me biknor
tokry djãkam akuno.

¹¹ Nhyam be, amrêbê inhõ pi'ók ar awýr
bõx ja ne gar amim arênh aman arým
amima. Amiman arým amijo mex prãm
ne amijo mex ingy'ã ar ano kator me:x ne
arým abenbê ar ajaxwe kurê. Abenbê ar
ajaxwe kurê arým ar amã ajaxwe puma:.
Ne kam ijo ama:n arým inêje mã memã
akabên. Ne kam me'õ jaxwe jabe:j ne
axwemã akatorcumrêx. Ar Metĩndjwýnh
kabên kôt akaprĩkumrêxja pumũ. Ne kam
arým ar amexo amirĩtkumrêx. Õbê ne ba ar
amã apýnh mýjja kwý jarê. Gar arým jakam
mýjja kunĩkôt imã amimexo amirĩtkumrêx
ba arým ar ama.

¹² Ba amrêbê ar amã pi'ók no'ók ne. Me'õ
jaxwe ne ba kuman pi'ókkam arým ar amã
arê. Nãm ar ajo ajkê ba kuman pi'ókkam
arým ar amã arê gar arým ama. Djãm ar aje
jabit marmã ne ba ar amã arê? Kati. Ar aje
badjwý imarmã. Ba ar ajã ino tý:x. Tãm ne
ar aje marmã ne ba ar amã arê. Mrãmri ne

ba ar ajã ino tỳxkumrêx. Metĩndjwýnh ta ne kute imar.

¹³ Ar aje ar imar ne akubyn ar akĩnhkam bar badjwý ar adjô'ã akubyn ikĩnh.

Nhym Xitudjwý ar awýr bôx ne bit umar punure. Gar kam akunĩ arým aêrbê o kĩnh nhym arým ar akam kĩnhkumrêx. Ne kam arým amrê tẽn iwýr bôx ne imã ar ajã ajarê bar badjwý arým ô'ã ikĩnhntire.

¹⁴ Nã bãm Xitumã ar amextire jarê. Djãm kam ikabên kajgon arým kam ipijãm ne? Kati. Ije amrêbê ar amã ikabên kunĩ jarênhja ba ar akônh kudji. Ije Xitumã ar amex jarênhdjwý ba ar amex kônh kum arê. Nhym kam ta ar awýr bôx ne arým ta ar amex pumũnhkumrêx.

¹⁵ Ne kam ta ajte akubyn jakam bôx ne akubyn amijo tẽn ar ama:ro nhỹ. Nãm ar awýr bôx gar akunĩ aje kabên maro akumex. Nã gãm ar atertet ne kum akabên mexbit jarê. Nãm akubyn amijo tẽn ar amaro nhỹn arým amybým kum ar ajabê:ê.

¹⁶ Kam ne ba arým ate ikrãn amim ar amexbit man arým ar akam ikĩnhkumrêx.

8

Kute me ôdjãnh'ã memã karô.

Kar 11.29; Rô 15.25; Kô k 16.1; Xim k 6.18

¹ Kam, akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã pykabê Matenikam me arê. Ga, Matenikam apýnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djãri ne me ukaprĩkumrêxja pumũ. Djãm me ta ne me ukaprĩ? Kati. Metĩndjwýnh ta ne kum me kaprĩ ra:xi nhym me arým kuman arým ô'ã kum me kaprĩkumrêx.

² Nãm me te amikam tokry ne kaprĩ kumex man arým apôkmã amikam kĩnh kati ma. Nãm me te ô mýjja ngrire ne memã mýjja nhôr prã:m. Nãm me tu ôdjãnhnti:re ne memã mýjja kumex ngã.

³ Be, apýnh me àpênh djã kôt ne me kute apýnh pi'ôk kaprĩ jamýnh. Me kwý ô pi'ôk kaprĩ rax nhym me kwý ô ngrire. Djãm Matenikam me ô pi'ôk kaprĩ rax? Kati, me ô ngrire. Nãm te me ô pi'ôk kaprĩ ngriren memã kumex ngã. Ba ne ba omũ. Me ta ne me memã kungã.

⁴ Nã bãm bit akubyn memã nênen memã kum,

–Kati. Ar anhô pi'ôk kaprĩ ngrire. Kôt dja gar memã ngrirebit ngã, ane. Nhym ar imã,

–Kati. Djeruxarêkam Jeju nhô me ja ne me ô mýjja kêt ne kum prãm. Bar kam imã me kaprĩ. Ar ba dja bar memã kumex ngã, ane.

⁵ Bar kam me kute memã pi'ôk kaprĩ nhôrkam ama. Nhym kam me ta kumrêx ar ijaêrbê Metĩndjwýnhmã amingãn amim,

–Ba katãt Bẽnjadjwýr djwýnh kabên man kôt amijo iba mex, ane. Ne kam amim,

–Ba Paur kabên man kôt amijo iba mex, ane. Metĩndjwýnh kabênkôt ne me ã ane. Ne kam me kadjy ar imã pi'ôk kaprĩ ngã.

⁶ Matenikam me ã ane bar kam Kôrituwãkam ar abaja'ã Xitumã karô. Ta ne amrêbê ar awýr bôx ne ar amã arê. Gar kam arým memã pi'ôk kaprĩo atommo krax. Nhym kam jakam ar iwýr bôx. Kam ne bar ar ajã Xitumã karôn kum,

–Dja ga Kôritukam memã arê gê me mrãmri ukaprĩkumrêx ne pi'ôk kaprĩo atomo tẽn inomã mênhkumrêx, ane.

⁷ Akmere àpnhĩre ar, gar arým amex ne arým tu amim Metĩndjwýnh markumrêxo aba. Ne aje kabên jarênh me:xkumrêx. Ne aje kôt mýjja kume:x mar. Ne mrãmri akabênkumrêx ne amã ar ijabê:kumrêx. ã amexo ane. Nhym be, dja gar mekam adjukaprĩdjwý ne me kadjy pi'ôk kaprĩo atomkumrêx.

⁸ Djãm ar ba ne bar amirax pumũnh nhirãm ar amã,

–Ar iraxja man ar ikabên kôt memã o atomkumrêx, anhỹro iba. Kati. Nã bãm ã ar amã anhỹr kêt. Matenikam me ja kumrêx ne me memã o atomo tẽn inomã kumê. Ar gadjwý ar aje ar ikabên mar ne aje memã o atomo atêm ne inomã mênhmã. Djãm mrãmri ne gar amã ar ijabêkumrêx? Ar amã ar ijabêkam dja gar o atomkumrêx.

⁹ Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu ta ne tu ukaprĩkumrêx. Tãm ne gar arým aje mar. Nãm ô mýjja kumex. Mýjja kunĩ ne ô mýjja. Nãm te ô mýjja kunĩn arým ar akadyj ô mýjja kêt. Gar kam arým mýjja kumexo anhô.

¹⁰ Ba kam arým ja man ar amã arê. Be, amũ amex ja'ã ne gar akumrêx aje memã pi'ôk kaprĩ nhôr prãm ne arým o atommo krax ne.

11 Jakam dja gar o atomo tẽn inomã mẽnkhkumrêx. Djãm ar aje memã òr prãm ne o atommo krax ne katêri krã'yrkam mex got. Kati. Gar amã memã òr prãm ne ajte o atomo tẽn inomã mẽnkhkumrêx. Kambit arým mex. Ar aje apýnh adjápênh pãnh pi'òk kaprĩ jamýnh kôt dja gar memã ikjê rên memã o atom.

12 Be, me kute memã òr prãm kumrêxja ne Metĩndjwýnh kute me mar ne arým mekam kĩnh. Djãm me'ò nhõ mýjja kêt kam dja Metĩndjwýnh memã kum, "Memã angã", ane? Kati. Me ò mýjja rax gêdja 'ã akren pi'òk kaprĩ rax ngã. Nhym be, me ò mýjja ngrire dja 'ã akren pi'òk kaprĩ ngriren kum kungã.

13 Djãm ar aje memã òr nhym me kum prãm kêt gar ajte me pãnh anhõ mýjja kêt mã ne ar amã prãm mã? Djãm ja kadjy ne ba ar amã arê? Kati. Gêdja ar anhõ mýjja nhym amũ me ò mýjja nhym kam ar aj'ã kàtãm kêt. Gamê amũ me wãmê gêdja ar anhõ mýjja aben pyræk. Ja kadjy ne ba ar amã ikabên.

14 Jakam arým ar anhõ mýjja kumexkam ar aje memã kwý nhõr nhym memã prãm kêt mã. Nhym kam ajmãkam gar me pãnh amã prãm jabej nhym me ò mýjja kumex jabej. Ne kam arým amipãnh ar amã mýjja ngã. Gar kam anhõ mýjja aben pyræk.

15 Me bakukãmãre kute djwýbê mýj ne jao atomo bakam ne me ã ane. Amrêbê: ne me'ã memã kum,

"Nãm me djwýo atom kumex nhym me mãnkhkutã ne. Ne djwý'ã kàtãm kêtne. Nhym me jadjwý djwý ngrireo atom nhym me mãnkhkutã ne. Ne me'ã 'ã kàtãm kêt ne."

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Ga, me kunĩ ò djwý nhym me'ò'ã djwý'ã kàtãm kêtja pumũ.

Kute me'ýr Xitu ar anor kadjy.

16 Be, Metĩndjwýnh ne Xitumã amak bõ nhym kute ar amarkumrêx. Kute ba ije ar amar pyræk ne ã ar amaro ane. Ba kam Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê.

17 Bar Xitumã ar ajã karõn kum,

—Dja ga memã arê gê me pi'òk kaprĩo atomo tẽn inomã mẽnkhkumrêx, ane.

Nhym ar imã,

—Be, mrãmri. Dja ba ã memã ane, ane. Ne kam ta kadjy ar awýr tẽn prãm kumrêx. Ne kam arým kute ar awýr pi'òko tẽn ne kute o bõxmã gar aje omũnhmã.

18 Bar ar ajã Xitumã karõn kam kôt ije gwaj bakamyja 'òdjwý janormã. Gwaj bakamy jamê Xitu ar ar awýr tẽn mã. Ar ikamy ja ne àpênh mexkumrêx. Kute Kritu'ã ujarênh ny jarênhkam àpênh mexkumrêx. Me kute amim Jeju mar kunĩ apýnh kôt ar aben pydjio ba djari kunĩ ne me aben mã mex jarê.

19 Me kute Jeju mar ta ne me amijo utàn ar imã,

—Gwaj bakamy ja dja ar ikabên kôt ar akôt pi'òk kaprĩo tẽn memã kungã, ane. Gwaj bakamy ja ne bar kuman kumrêx Xitu kôt ar awýr ano. Dja ar bõx gar me kadjy pi'òk kaprĩo atom inomã mẽnkhkumrêx. Ar badjwý dja bar ì ar awýr tẽn bõx gar ar imã pi'òk kaprĩ ngã bar Xitumê ro'ã arým Djeruxarê'ýr o tẽn. 'Ýr o tẽn o bõx ne iro'ã memã kungã. Me ar ikôt Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy dja bar ã o ane. Ar aje memã òr prãm nhym me kute jadjwý mar kadjy dja bar ã o ane.

20 Godja bar memã pi'òk kaprĩ kumexo tẽn memã kungã. Nhym kam me ar ikôt gwaj bakamy tẽnja pumũn ar ijã ar idjàkĩnh nhõr kêt.

21 Dja bar iro'ã katàt memã o tẽn o bõx. Metĩndjwýnh dja katàt ar ije amijo ibakôt ar ipumũ. Nhym pykakam me ar badjwý dja me katàt ar ije amijo ibakôt ar ipumũ.

22 Kam gwaj bakamy ja Xitu kôt ar awýr tẽn mã. Dja bar kam gwaj bakamy 'òdjwý jano nhym arkôt tẽn. Gwaj bakamy jadjwý ne mexkumrêx. Metĩndjwýnhmã àpênh kunĩkôt gwaj bakamy ja mrãmri kum ukanga kêt kumrêx ne kum àpênhkumrêx bar arým amim omũ. Nhym tu amim ar amarkumrêx. Kam ne ar akadjy àpênh prãm kumrêx. Gwaj bakamy jadjwý dja arkôt ar awýr tẽn.

23 Nhym Xitudjwý. Be, tãmjamê ne bar iro'ã apê. Ne kam arým ar iro'ã ar akam idjàpênhmã. Nhym gwaj bakamy ar jadjwý, apýnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari ne me ar ano. Nhym kam ar arým me kabên kôt ar awýr

tëmmã. Kute memã Kritu raxo amirît kadjy ar awÿr tëmmã.

²⁴ Kam dja gar pi'òk kaprïo atomo tèn inomã mënhkumrëx. Nhy m ar arÿm o ar amarkumrëx. Ar amã ar abêja markumrëx. Nã bãm ar mã memã ar ajarêno iba. Ar akam ar ikĩnh jarêno iba. Dja gar pi'òk kaprïo atomo tèn inomã mënhkumrëx gê ar pi'òk kaprĩ pumũnhkumrëx. Kam dja ar abenmã kum,

—Mrãmri Paur kabënkumrëx, ane. Kam gêdja ar akubyn ò pykakam bôx. Bôx ne apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari memã ar ajarêno ba. Ne memã kum,

—Mrãmri ne me ôdjãnhkumrëx. Nãm me arÿm pi'òk kaprïo atom. Djeruxarëkam me kute Jeju marja kadjy ne me arÿm pi'òk kaprïo atomkumrëx, ane. Dja ar ã ar ajarêno ane.

9

¹⁻² Djãm ar aje amijã pi'òk kaprĩ nêmã ne ba ajte ar amã arê? Kati. Ar aje pi'òk kaprïo atommã ne ba ar amã arê. Ar ga ne gar aje Jeju nhõ me jamã o atom prãm kumrëx. Arÿm ba ar apumũn Matenikam me jamã ar ajarêno iba. Nã bãm memã kum,

—Onj, pykabê Akajakam krĩraxbê Kôritukam me ja ne me arÿm kute memã òr prãm kumrëx. Amũ amex ja'ã me kute memã òr prãm kumrëx. Nã bãm ã ar ajã memã anhÿro iba nhy m kam me ar akudjwa kute memã ò pi'òk kaprĩ nhõr prãm kumrëx.

³ Kam, ar aje pi'òk kaprïo atomo atëm ne inomã mënh kadjy ije ar awÿr gwaj bakamy ar anormã. Ar ga ne gar imã,

—Dja bar o atomo tèn inomã mënhkumrëx, ane. Kam dja gar o atomo tèn inomã mënhkumrëx nhy m kam ikabën dja kajgo kêt, Matenikam me jamã ikabën ja dja kajgo kêt. Nok ba ren ikabën kajgo. Ije memã kum,

—Kôritukam me ja kute òr prãm, anhÿrkam gar ren katëri pi'òk kaprïo atom krãta ba ren arÿm ikabën kajgo.

⁴ Dja ba ar awÿr tẽ nhy m Matenikam ar ja'õ ikôt ar awÿr tẽm ne ar awÿr bôx jabej. Kam bar ren ar awÿr bôx ga ren ar arÿm pi'òk kaprĩ katëri o atom krãta nhy m ren

Matenikam ar jamẽ ba ren ar ar apumũn ren arÿm ar akam ren ar ipijãm ne. Ga ren ar gadjwÿ kam apijãm ne. Ba ren ar amim,

—Nã bãm ar bit tÿx'ã me kamnhĩxkumrëx nhy m meo mõn tu krãta. Bar kam arÿm ipijãm, ane.

⁵ Gwaj bapijãm karõ ne bar abenmã kum,

—Gwaj amikukãm bakamy ar ano, ane. Ne kam arkum,

—Dja gar me'ÿr atëm kumrëx ne me'ÿr bôx nhy m kam me arÿm ar ikukãm pi'òk kaprïo atomo tèn inomã mënhkumrëx. Nã bãm ar ã arkum ane. Dja ar ikabën ja man ar awÿr bôx ne ar amã arê. Arÿm ne ba amrêbê ar amã arê. Ar aje o atomo atëm ne inomã mënhmã ba ar amã arê. Djãm me kute pi'òk kaprĩ'ã ngryk ne amim,

—Je tô, mÿkam ne me ibê pi'òk kaprĩ jamÿno ba, anhÿrkam mex? Kati. Kam mex kêt kumrëx. Dja gar o atomo tèn inomã mënhkumrëx bar arÿm ar awÿr bôx gar arÿm anhõdjãnh ne akĩnhkumrëx. Ne kam arÿm me kadjy ar imã angã. Kam dja bar arÿm Djeruxarëmã o tèn o bôx ne arÿm memã kungã.

Me kĩnh ne kute memã mÿjja nhõr raxmã. Kô k 16.2; Xim k 6.18; Idja 13.16

⁶ Ba ar amã arê gar ama. Godja me 'y ngrêre ne kren kam djwÿ ngrêre ne o atom. Nãr, godja me 'y kumex ne kren kam djwÿ kumex ne o atom. Tãm dja gar anhõ pi'òk kaprĩ'ã ama.

⁷ Djã gãm ar abenã ar anhõ pi'òk kaprĩ jakre kumrëx ne amim,

—Be, kôt dja ba memã amikutã kwÿ ngã, anen kam memã angã. Kwãrĩk wãnh 'ã maje amim,

—Dja ba memã kwÿ ngã nhy m ibê kêt ba ajmã nẽ, anhÿr kêt. Nãr, kwãrĩk wãnh 'ã maje amim,

—Gê me imã 'ã àpnênh tÿxmã ba kam memã kwÿ ngã, anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, dja me ôdjãnh ne kĩnh ne memã mÿjja ngã nhy m Metĩndjwÿnh arÿm kum me kĩnhkumrëx. Tãm dja gar ama.

⁸ Djãm Metĩndjwÿnh ôdjÿ got ar abê mÿjja 'õ nêmã? Kati. Dja ar amã mÿjja kunĩ ngã. Djãm kute ar amã mÿjja ngrêre nhõrmã? Kati. Mÿjja kumex dja tu ar amã kungã gar

arÿm akĩnhkumrêx. Ar gadjwÿ dja gar akati kunĩkôt mekam adjukaprĩkumrêx.

⁹ Ikabênja kôt ne me amrêbê: memã arên memã kum,

“Arÿm ne amikutã me ò mÿjja kêtã ò mÿjja ngrã. Nãm katàt amijo bakumrêx rã'ã: rã'ã ne.”

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne.

¹⁰ Ga, me kute pur kreo môrja pumũ. Metĩndjwÿnh ne me kute kre kadjÿ kute memã 'y nhôr. Ne kam kute memã djwÿ nhôr. Me ò kwÿ krên djã'ã kute memã òr. Mÿj'ã ne ba ar amã ja jarê. Bir, ar aje memã mÿjja nhôr'ã ne ba ar amã ja jarê. Metĩndjwÿnh ta dja ar apumũ. Dja gar me ò mÿjja kêtã amikutã anhõ mÿjja kwÿ ngã nhym arÿm ar apumũn ar amã mÿjja kumex ngã. Ar aje memã mÿjja nhôr jakrenh mex ne ar amã kungã. Ga, me kute mÿjja 'y kumex ne kren arÿm ò djwÿ kumex ne kute o atomja pumũ. Ar gadjwÿ dja gar memã mÿjja kumex ngã. Nhym Metĩndjwÿnh arÿm pãnh ar amã mÿjja kumex ngã gar arÿm katàt ar amijo aban kum amexkumrêx ne.

¹¹ Ar anhõdjãnhkam mÿj dja Metĩndjwÿnh ar amã nê? Bir, dja mã ar amã mÿjja kumex ngã gar mã amikutã memã anhõ mÿjja kwÿ ngã. Anhõdjãnh ne mã memã angã. Dja gar ar imã amikutã ar anhõ pi'òk kaprĩ kwÿ ngã bar kubyn arÿm memã ar anhõ pi'òk kaprĩ tèn memã kungã. Dja me ar anhõ pi'òk kaprĩ byn arÿm Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarê. Gwaj badjô'ã kum amikĩnh jarê.

¹² Dja gar Jeju nhõ me jamã angã nhym me arÿm o amikĩnh. Djãm me o amikĩnhbit? Kati. Dja me kĩnh ne ar adjô'ã Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarênho kumex.

¹³ Ne kam ar amarkumrêx ne arÿm Metĩndjwÿnhmã kum,

—Mrãmri ne me kute Kritu'ã ujarênh ny markumrêx ne arÿm akabên kôt ôdjãnh tire. Ôdjãnh tire ne arÿm amikutã ar imã ò mÿjja kwÿ ngã arÿm amũ me kum prãm kunĩmã kwÿ ngã. Bar kam arÿm amã amextire jarê, ane. Ar aje memã pi'òk kaprĩ nhôrkam dja me ã Metĩndjwÿnhmã ane.

¹⁴ Ar aje memã pi'òk kaprĩ nhôrkam dja me kum ar ajabên arÿm ar akadjÿ Metĩndjwÿnhmã kabên ne kum,

—E kum, Djünwã, me kĩnh djã rax ne ga memã angã nhym me arÿm adjô'ã ar imã pi'òk kaprĩ jano. Bar kam amã amextire jarê, ane. Dja me ã Metĩndjwÿnhmã ajã ane.

¹⁵ Mÿj kĩnh djãja ne Metĩndjwÿnh memã kungã? Bir, Kraja ne arÿm memã kungã. Nãm gwaj bakunĩmã kungã. Kra ra:xi. Mÿj me'ò ne kute prĩne 'ã ujarênh mex kadjÿ 'ÿr bôx. Arkati. Kra ra:x ne gwaj bamã kungã gwaj kam kum amikĩnh jarê.

10

Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrêx.

¹ Ga, Kritu kabôt kati ne kute memã prĩ mex ne ar meo baja pumũ. Ja ne ba kuman arÿm ar amã ikabên mex jarê. Ar gadjwÿ dja gar Kritu man badjwÿ ikabên ma. Ba ibê Paur ikabên ma. Wãkam me'ò ar memã kum,

—Paur ne amybÿm kute tÿx pyrãk ne me ÿtãri 'ÿr bôxkam kum me uma:, ane. Djãm mrãmri me kabên? Kati.

² Dja gar on ikabên ma. Got ba ren ar awÿr bôx ne tu ar amã ibên tÿ:x ne. Nã bãm anhÿr djwÿnh rãm amim,

—Dja ba wãkam bôx ne ar kwÿmã ibên tÿx jabej, ane. Ar akwÿ aje amim,

—Paur ne amidjwÿnh bito kĩnh ne axwe ar ba, anhÿro abakam ba ibôx ne ije ar akwÿmã ibên tÿx karõ ne ba ar amã,

—Dja gar on ikabên ma, ane.

³⁻⁵ Ga, me kurê djwÿnh me'ÿr bôxja pumũ. Me'ÿr bôx nhym me arÿm àbêr djã jamÿn o me'ÿr prôt ne arÿm aminêje me aê. Pykakam ne me ã aminêje meo ane. Djã ne bãm ar ã me kudjwa ane. Kati. Nã bãm ar ije pykakam me àbêr djã jamÿnh kêt. Metĩndjwÿnh ne tÿ:x. Bar tÿxo itÿx ne me nêje ikabêno me ity nhym me arÿm anhikrê.

Ga, me kurê djwÿnh kwÿ kute aminêje kikre tÿ:x nhipêxja pumũ. Nhym be, me tÿxo me ja jakre ne me arÿm me'ã kikre kate. Ne kam arÿm pardja'ã me pa 'amÿn meo ban meo bôx nhym kam me arÿm memã àpênh ar ba.

Me kwÿ jadjwÿ ne me kute me bakurê djwÿnh pyrãk. Me 'êxnã. Metĩndjwÿnh

ne kute gwaj bamã amijã ujarênh pydji baje mar pydjimã nhym me arým 'êx ne ta amijo Metĩndjwýnh mar mex ne arĩk kupa'ã memã 'ã ujarênh punu. Nhym kam me arým me ma:ro ba. Nhym me Metĩndjwýnh kupa'ã apýnh mýjja rũnh jarênh mebê Metĩndjwýnh kabênkumrêx kurênh arým me noo akno. Nãm me memã 'êx ba. Me kabên 'êxnhĩ ne kute mrãmri ne me õ kikre týx pyrãk. Bar kam ikabêno me ity nhym me arým ar imã rerekre. Ar imã rerekre nhym me arým katãt Kritu'ã ujarênh man katãt kabên kôt ar amijo ba. Kam ar ije mrãmri ne me kute me pardja'ã me pa 'amýnh ne me meo ban meo bõx pyrãk nhym me arým Kritu kôt amijo ba.

⁶ Ar gadjwý dja gar prĩne Kritu kabên kôt amijo aba mex ba arým bõx. Bõx nhym ar ajõ ate aje ar amijo aba prãm rã'ã ba arým ar amã ibên týx gar arým pãnh atokry.

⁷ Ar akwý ne gar abenmã,

–Djã ne Kritu Paur jano? Kati, anhýro aba. Ba ar amã arê gar ama. Djãm gwaj baje me krãkãbit pumũnh ne kam arým amim, “Tãmwã ne mex”, ane nãr, “Tãmwã ne mex kêt”, ane. Djãm gwaj baje me krãkãbit pumũho ne arým prĩne me mar mex? Kati. Djãm mrãmri Kritu ar ajo bakumrêx gar arým ama. Aje mrãmri markumrêx jabej ar badjwý ar ima. Djãm Kritu kute ar ijo ba kêt got? Ar badjwý mrãmri Kritu kute ar ijo bakumrêx. Gwaj ba ne Kritu kute gwaj bajo bakumrêx. Gwaj baje aben pyrãk. Tãm dja gar ama.

⁸ Ba ren ar amã ar irax jarênh kume:x. Djã ne ba ren kam amikam ipijãm? Kati. Mrãmri ne Bẽnjadjwýr djwýnh ar ba ar ijã irax mênhkumrêx. Ar akadjy ar ijã ar irax mênhkumrêx. Djãm ar ije ar amã ibên týx kadjy ne ar ijã rax mē? Kati. Bar Kritu'ã ar amã ajarê gar mar mexo amũ amikamên mar rax. Ja kadjy ne Bẽnjadjwýr djwýnh ar ijã rax mē.

⁹ Ba ren ajte ar amã amirax jarênh kumex. Nhym be, kati. Me kute ar amã,

–Paur ne ar amã pi'òk no'òko kute ar ajaêr prãm, anhýr. Djãm mrãmri? Kati. Ije ar ajaêr prãm kêt.

¹⁰ Me kwý ta ne me arĩk ijã kabên ne ar amã,

–Paur ne pi'òkkambit we kabênkumrêx ne tý:x. Djãm mrãmri ne týxkumrêx? Kati. Dja ta anhýtãri ar awýr bõx ne arým rerekren kabên punure gar amã kabên kĩnh kêt, ane. Nãm me kwý ã ijã ar amã ane.

¹¹ Gora gê wãkam me'õ ar ajte ikabên ma. Amybým ar ikabên kajgo kêt. Pi'òkkam ar amã ar ikabênkumrêx. Dja ba wãkam ar awýr bõx ne wãkamdjwý itýxkumrêx. Ar ije pi'òk no'òkkam 'itýx kôt itýxkumrêx.

¹² Me kwý ta ne me amiraxo àmra ba. Me kum me kĩnhmã ne me ta amijo àmra ba. Djãm ar ije amijo me urãk? Kati. Djãm ar ije me'ã amijakreo iba? Kati. Nhym be, me ta ne me amirax jabej abenã amijakreo ban amim,

–Irax kute tãmwã rax pyrãk, anhýro ba. Nãr,

–Ba ne ba iraxo tãmwã jakre, anhýro ba. Djãm kam me krã mex? Kati. Me krã punu.

¹³ Nhym be, kati. Metĩndjwýnh ne ar imã idjãpênh djã'ã karõ bar Kritu'ã memã idjujarênh ar iba. Djã ne bar kam amijo me'õ nhõ àpênh djã pytãn 'ã ar amijo amra? Kati. Metĩndjwýnh ta ne ar imã ar idjãpênh djã'ã karõ. Kabên kôt ne bar memã Kritu jarênh 'ýr meo akêxo iba. Kute ar imã ar idjãpênh djã jakre kôt ne bar idjãpênh tē:n kam arým ar gadjwý ar awýr bõx ne arým ar amã arê. Ar ba ne bar ar amã Kritu jarênh arým ar gadjwý 'ýr ar ajo akêx ne. Ar ije Kritu'ýr ar ajo akêxkam ne bar iraxja.

¹⁴ Bar ren ar awýr ibõx kêt ne ren arĩk ar amã amijarênh kajgo. Nhym be, kati. Arým ne bar ar gadjwý ar awýr bõx ne ije kãj bê ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênhkumrêx. Kam ne bar ar akadjy irax.

¹⁵ Pyka 'õdjwýkam dja me'õ Metĩndjwýnhmã apên arým Kritu'ýr meo akêx. Djã ne bar kam me kwý kudjwa õ pykakam õ me ja'ýr bõx ne õ àpênh djã'ã amimên arĩk memã kum,

–Ba ne ba Kritu'ýr ar ajo akêx ne. Kam ne ba ar akadjy irax, anhýro iba? Kati. Ar ije ã memã anhýr prãm kêt. Adjým. Dja ba ajte akubyn ar awýr bõx ne ajte ar amã Kritu kabên jarê. Gar kam arým amim Kritu mar mexo amũ amikamênho tē:n arým mar mexkumrêx. Nhym kam ar abu'ã me krãptĩ arým ar adjõ'ã ajte 'ýr amijo akêx ne.

¹⁶ Dja gar ajte ar ikôt o kangõ bar ajte amũ ar anhijukri me jamã arênho tẽ. Amũ memã Kritu'ã ujarên ny jarênho tẽ. Ja ne bar kam ama. Djãm ar ije me kwý kudjwa me'õ djâpênh djà'ã amimênh ne arík me àpênh proo idjãmra prãm? Kati.

¹⁷ Amrêbê: me kute me bakukãmãremã arênh kôt bar amijo iba. Nãm me memã kum,

“Djãm amijo adjãmra prãm? Kwãrík wãnh amijo adjãmra kêt.

Dja ga Bënjadjwýr djwýnho amra.”

Nãm me ã memã ane bar kabên man kôt ar amijo iban amijo idjãmra kêt ne Bënjadjwýr djwýnho amra.

¹⁸ Djãm me'õ ta kute amijo rax ne kute memã amijarênhkam Metĩndjwýnh kute 'ã memã kum, “Ã. Mrãmri ne raxkumrêx”, anhÿr? Kati. Metĩndjwýnh ta kute me'õ'ã rax mênhkambit kute 'ã memã kum, “Mrãmri ne raxkumrêx”, anhÿr.

11

Me 'êx ne ta kute amijo Jeju kute anor pyrãk.

Mat 7.15; Rô 16.17; Kor 2.8; A Ped 2.1

¹ Ba ije ar amã amijarênhkam kute ibên kati pyrãk. Ar arek nhÿn ikabên ma. Nã, dja gar arek ikabên maro nhÿ.

² Nã bãm ar ajã ino tÿ:x kute Metĩndjwýnh õ me ja'ã no tÿxja pyrãk. Dja gar katàt Kritu kôtbit amijo aban ajaxwe kêt. Kwãrík wãnh me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêt kukràdjàjakôt amijo aba kêt. Mekôt ar aje amijo aba kêt kadjy ne ba ar ajã ino tÿx ne.

Ga, me bãm, me nã kra ni'ã no tÿxja pumũ. Me my kute Ar kubê kupênh kêt kadjy kra'ã no tÿxja pumũ. Nhym kam arÿm abatàn nhym mjên pydji 'ÿr mörkumrêx nhym krô'ã mjên kêtumrêx.

Badjwý. Ba arÿm Kritumã ar ajarên kum,

–Kôritukam ar ja dja ar katàt akôtbit amijo ban me kum akĩnh kêt kukràdjàja kôt amijo ba kêt. Nã bãm ã kum ar ajarênho anen arÿm ar ajã ino tÿx ne. Dja gar katàt Kritu kôtbit amijo aban ajaxwe kêt. Kwãrík wãnh me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kôt amijo aba kêt. Mekôt amijo aba kêt kadjy ba ar ajã ino tÿx ne.

³ Me kute ar anoo biknor karõ ne ba ar akam axwe idjumar. Ar aje katàt Kritu

pydji kôt amijo aban ajaxwe kêtã. Godja me arík kupa'ã ar amã mÿjja kwý jarê gar aman arÿm Kritu kupa'ã amijo aban ajaxwe. Nãm ã kangã no tÿ:xkam kute me bakwatynh Ewamã 'êx ne noo biknor ane. Me kute ar gadjwý ar anoo biknor karõ ne ba ar akam axwe idjumar.

⁴ Godja me ar awÿr bõx ne ije ar amã Jeju'ã ujarên ny jarên kupa'ã ar amã atemã Jeju 'õdjwý'ã ujarên jabej. Djã nã gãm ar me kanga? Kati. Nã gãm ar tu amã me kĩnh ne arek me kabên maro akrĩ. Djã nã gãm ar me kôt Metĩndjwýnh Karõ maro aba? Kati. Atemã me karõ punu ne gar me kôt maro aba. Djãm Kritu'ã ujarên ny ne gar amim maro aba? Kati. Atemã mÿjja punu'ã ujarên ny ne gar maro aba. Nãm me ar amã kupa'ã arê gar amã me kĩnh ne arek me kabên maro akrĩ.

⁵ Me kwý ta amijo 'êx ne ar amã,

–Kritu ne ijano ba ar amã arênho iba, ane. Ta ne ar amijo raxo ba. Djãm mrãmri ne we ar ja ikurãm rax? Kati.

⁶ Nãm me ijã,

–Paur ne kabên tõi, anhÿro ba. Kwãrík wãnh rã'ã. Ikabên tõi. Djã ne ba Kritu'ã ajarên ikabên tõi? Kati. Ar ga ne gar prĩne katàt 'ã idjujarênhja ma, ikabên amirĩtkumrêxja ma.

⁷ Nã bãm ar amã ujarên ny jarên pãnh ije amim ar abê pi'ók kaprĩ jamÿnh kêt. Djãm kam ne gar arÿm ijo kajgo? Ije amim ar abê pi'ók kaprĩ jamÿnh kêt kam ne ije amijo me kajgo pyrãk. Mÿkam ne ba ã amijo ane? Bir, ije ar ajo raxmã ne ba ije amijo me kajgo pyrãk. Djãm kam ne gar amim,

–Paur kajgon axwe, ane. Kwãrík wãnh gar amim anhÿr kêt.

⁸ Djãm ba ne ba ar amã amijo a'uw? Kati. Amũ me ja ne ba me ku'uw, ne apÿnh me õ pykakam mrãn bõx ne me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari me ku'uwn memã kum,

–Ar ikôt o kangõ ba Kôritukam memã arê. Nã bãm ã memã ane nhym me arÿm imã pi'ók kaprĩ ngã ba amÿ. Ne kam ar akam bõx ne ar amã Kritu kabên jarê. Ne kam ba inhõ mÿjjao pãnh ne. Amũ me'õ nhõ pi'ók kaprĩ inhõ mÿjjao pãnh. Ije ar amã idjà'wÿr kêt kadjy ne ba inhõ mÿjjao pãnh

ne ar akam idjâpênh ar iba. Ar amã arênhô iba.

⁹ Ne kam ar akam ar iba nhym kam prãm iwÿr bôx. Djã nã bãm ar ajõ 'uw? Kati. Mateni kurũm gwaj bakamy ar bôx. Ne kam ar ta arÿm ijo djuw mex. Inhô mÿjja ibê kêt nhym ar arÿm imã kunĩ ngã. Ar akam idjâpênh kunĩkôt ije pãnh ar abê pi'ók kaprĩ jamÿnh kêt. Dja ba rã'ãn ar abê amÿnh kêtumrêx ne.

¹⁰ Mrãmri ne Kritu kabên katàtkumrêx. Badjwÿ kôt katàt ar amã ikabên jarênhkumrêx. Pykabê Akajakam ar abê Kôritu ar, ije idjâpênh pãnh ar abê pi'ók kaprĩ jamÿnh kêt. Ije amÿnh kêt'ã dja ba ar amã amijarênhô iba rã'ã. Dja gar ajõ ije amijarênh jabê adjãptâr kêtumrêx.

¹¹ Ije idjâpênh pãnh ar abê pi'ók kaprĩ jamÿnh prãm kêt. Ja'ã ne ba ije ar amã amijarênh prãm ne arÿm ar amã amijarê. Mÿkam? Djãm imã ar ajabê kêtumrêx? Kati. Imã ar ajabêkam ne ba arÿm ar amã amijã ajarê. Metĩndjwÿnh kute imar.

¹² Ne ba ren ar abê pi'ók kaprĩ jamÿ nhym ren me'õ ikãxã ar amã,

—Be, djãm ar bajbit ne bar ar abê pi'ók kaprĩ jamÿ? Ga, Paurdjwÿ kute ar abê pi'ók kaprĩ jamÿnh ar o bawã pumũ. Ar ije aben pyrãkja pumũ, ane. Ar kute ijã, “Ar ije aben pyrãk”, anhÿr karõ dja ba irã'ãn idjâpênh pãnh ar abê pi'ók kaprĩ jamÿnh kêt rã'ã ne.

¹³ Djãm mrãmri ne bar ije aben pyrãk? Djãm mrãmri ne Kritu ar ano kute mrãmri kute ijanorja pyrãk nhym ar 'ã ujarênh ar ba? Arkati. Nãm ar ar anoo biknoro ba. Nãm ar ta memã 'êx ne memã,

—Kritu ne ijano ba 'ã idjujarênh ar iba, ane.

¹⁴ Djã ne ba amim,

—E kum, mÿkam ne ar me noo biknoro ba, ane? Kati.

Ga, me axwe nhõ bẽnjadjwÿrbê Xatana-jdjwÿ kute me noo biknorja pumũ. Nãm amijo Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh pyrãk ne me noo biknoro ba.

¹⁵ Kam õ àpênhdjwÿ ar õ bẽnjadjwÿrbê Xatanaj kudjwa memã 'êx ne amijo Metĩndjwÿnh nhõ àpênh pyrãk. Ar ta arĩk ar amã,

—Dja gar ikabên man kam mrãmri katàt ar amijo abakumrêx, anhÿro ba. Kam

ar kute aminhinomã amimênhkam dja Metĩndjwÿnh ar 'êxnhĩ kôt arkum o pãnh katàt nhym ar arÿm me biknor tokry djãkam akuno.

Apÿnh amikaprĩ djari Paur kute 'ã amijarênh.

¹⁶ Ba ajte ar amã arê gar ama. Kwãrĩk wãnh amim,

—Paur ne amimex jarênhô ba. Ga, bẽn katikumrêxja pumũ, anhÿr kêt. Nãr gar aje ijã amim anhÿr jabej arek nhÿn ikabên ma. Ba ajte ar amã amimex jarê gar ama.

¹⁷ Ije ar amã amimex jarênh ja ne kute Bẽnjadjwÿr djwÿnh kabên pyrãk kêt. Ne kute ar amã ibên kati pyrãk ne ar amã amijarê.

¹⁸ Me krãptĩ ne ar amã amijo àmra prã:m. Me kute amidjwÿnhbito kĩnh kadjy amijo àmra prã:m. Ba ne ba bir amimex kôt ar amã amijarênhô amirĩtkumrêx gar badjwÿ ima.

¹⁹ Me kwÿ ne me mrãmri bẽn katikumrêx. Nãm me ar awÿr bôx ne ar amã amijarê gar arek me kabên maro akrĩ. We ar akrã mex ne kam arek me bẽn kati maro akrĩ.

²⁰ Dja me'õ bẽn kati ar akwÿ apa 'amÿn amiwÿr ar ajo akêx gar arÿm kôt ar amijo aba. Ne kam ate akrãn arek me'õja kabên maro akrĩ. Dja me'õ bẽn katikôt ar akwÿ anoo aknon ar abê mÿjjao prõt, gar kam ate akrãn arek me'õja kabên maro akrĩ. Me'õ ta dja ar akam amijo ra:x nãr ar akwÿ nobê tak ne. Gar kam ate akrãn arek kabên maro akrĩ.

²¹ Ba ren badjwÿ ar amã ibên tÿx gar ren ikabên ma. Nhym be, kati. Ba ne ba ar amã ibên tÿx kêt. Ba akrãnmã ar akam ar iba gar kam arÿm amim, “Paur rerekre ne kajgo”, anhÿro aba. Nhym be, kati. Irerekre ne ikajgo kêt.

Me ta ne me amijã, “Jeju ne ijano ba bôx”, anhÿro ba. Me amijo amra:n arĩk ar amã, “Ba ne ba iraxkumrêx.” Nãm me ã ar amã anhÿr ar o ba. Ba badjwÿ jakam ar amã amimex jarê gar ama. Nã bãm ije ibên kati pyrãk ne ar amã amirax jarê gar ama.

²² Djãm ar wãbêbit ne ebraga. Badjwÿ. Djãm ar wãbêbit ne idjaer. Badjwÿ ibê idjaer. Djãm ar wãbêbit ne Abraão tãmdjwÿ. Badjwÿ ibê Abraão tãmdjwÿ.

²³ Djām ar wābêbit ne Kritu nhõ àpênh. Badjwý ibê Kritu nhõ àpênhkumrêx ne o ar akrenh mex. Nã bãm ije ar amã ibên kati pyrāk ne ar amã amirax jarē. Nã bãm kum idjápênh týxo ar akrenh mex ne.

Me kute mry kà punuo ikaprêprêk kume:xi. Ba te ije itak'ã akremã. Ne kute ajte ibê ijê krãptiõ ar akrenh mex ne.

Ne ajte bit kute ibĩnmã ijo baja krãpti: ba ityk pyma ar iba. Ga, ibê Kritu nhõ àpênhkumrêxja pumũ.

²⁴ Kamã ne apýnh mebê idjaer djari ajte mry kà punuo ikaprêprêk kumex. Nãm me ikaprêprêk nhym kam me ajte ikaprêprêk nhym kam me ajte ikaprêprêk nhym kam me ajte ikaprêprêk nhym kam me ajte ikaprêprêk. Me kute ikaprêprêk kunĩkõt ne me kute mrykà punuo itak'ã akre krãpti: kute 39 pyrāk.

²⁵ Nhym kam me ajte kôo ititik ne. Nhym kam me ajte kôo ititik ne. Nhym kam me ajte kôo ititik ne.

Nhym kam me ajte kute ibĩnmã kēno ititi:k ne. Ga, ibê Kritu nhõ àpênhkumrêxja pumũ.

Ba kàkamdjwý, kà rũnhkam ngô raxbê pyka kêt kam iba nhym ijã kà ja wadjà. Ne ajte ijã ja wadjà. Ne ajte ijã ja wadjà.

Ba ajte ngô raxkam wadjà ne pĩ'ã wajê:t ne ar iba:. Nhym ijã akamãt ne akati ba wabi.

²⁶ Nã bãm ar imrãnh kume:x ne.

Nhym kam ajte apýnh ngô rũnh djarikam idjār pyma: ne.

Nhym apýnh me àkĩnhĩ kute ijaêrbê ijo tỹm ne ijo bikēnh pyma:.

Nhym apýnh mebê idjaerdjwý kute ijo bikēnh pyma:.

Nhym me bajtemdjwý kute ijo bikēnh pyma:.

Apýnh krĩrax djarikam ar iba ne apýnh kapõt kukrit djarikam ar iba ne ngô raxbê pyka kêt kam ar iba. Ja kunĩkõt ne mýjja kute ijo bikēnh pyma: ne.

Nhym me 'êx ne kute amijo Jeju mardjwý kute ijo bikēnh pyma:. Ga, ibê Kritu nhõ àpênhkumrêxja pumũ.

²⁷ Nã bãm idjápênh pytĩdjwýo iku'ên o amidjôm me:x ne.

Ne ajte inhõt kêt krãpti:.

Prãmmē kôrkam ne ba ajte ar iba.

Ije ajte amijajbur kumex.

Ajte imã kryn ikà kêt ne ar iba.

²⁸ Ikà krākà'ã mýjja ne ja.

Ba kam me kute amim Jeju marja ma:ro ikrĩ. Apýnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari ne ba kunĩkõt me ma:ro ikrĩ. Ne me kwý'ã àpnhĩx ne, ne akati kunĩkõt mekam idjumar punu:re.

²⁹ Dja mekam me'õ rerekre. Djām kôt irerekre kêt got? Kôt badjwý irerekre.

Dja me Metĩndjwýnhbê me'õo akêx. Djām o ingryk kêt got? O ingrykkumrêx. Nã bãm me ma:ro ikrĩ. Ga, Kritumã idjápênhkumrêxja pumũ.

³⁰ Me kwý ta kute amijã,

—Kritu ne ijano ba bôx, anhỹro baja djām mrãmri ar kum àpênhkumrêx. Kon. Ga, Kritumã idjápênhõ ije me akrenh mexja pumũ. Dja ba ar amã amimex'ã idjujarēnh prãm jabej arým ar amã apýnh itokry djari, apýnh ikapri djari'ã ar amã ajarē. Kunĩ kôt irerekre. Ba ar amã irerekredjwý 'ã ajarē gar ama.

³¹ Bēnjadjwýr djwýnhbê Jeju Tĩndjwýnh kute imar. Jeju Bãm, mexti:re rã'ã: rã'ã ne. Tãmja ne kute imar. Ije amimex jarēnh ne ijēxnhĩ kêt kôt kute imar.

³² Ba ajte ar amã irerekre jarē gar ama. Krĩraxbê Tamagu nhõ bēnjadjwýrja bit kute ipa 'amýnhmã. Bēnjadjwýr rax Areta ne Tamagu nhõ bēnjadjwýr jamã nhỹ. Tamagu nhõ bēnjadjwýr õ krākamngônhamã ijarē. Nhym krĩrax bu'ã pyka týx nhípêx apýnh ajkwa krekre djari. 'Á ikator nhym me kute ipa 'amýnh kadjy nàrà m ne me ibê kre kunĩ pytà.

³³ Nhym me kute amim Jeju mar arým djudjêdjêo kaxnokai jakà 'ãpren kam inhỹr. Ne kam kýrũm krĩrax nêje pyka týxja burũm imē. Kre krã'yrkõt burũm imēn arým ijo ruw. Ba arým pykabê djan mã mebê ikaton iprõt ne. Be, djām kam 'itýx got? Kati. Ba ne ba irere:kre. Nhym be, Metĩndjwýnhbit tý:x ne arým ipytà.

12

Kute kàjkwa pumũnh'ã amijarēnh.

¹ Djãm ije amikôt ar amã amijarênho iban kôt iraxmã? Kati. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Ba ar amã mýjja'ã ajarẽ. Me kute mýjja pumũnh kêtja ba arým omũ. Dja ba ar amã 'ã ajarẽ. Bẽnjadwýr djwýnh kute amrêbê memã mýjja jarênh kêt. Arým ne imã arê. Nãm imã arê ba arým kuma. Dja ba ar amã 'ã ajarẽ gar ama.

² Ba amipumũ. Ije amim Kritu markam amipumũ. Nhyim kam Metĩndjwýnh arým amiwýr ijo àbiro tẽ ba amipumũnho tẽ. Nãm kàjkwa jan iby jan amũ ja. 'Ýr ne ijo wabi, amiwýr ijo wabi ba arým amipumũ. Bãrãm inhĩtã got ijo wabi nàr kon ikadjwýnhbit got o wabi. Kon, ije mar kêt. Metĩndjwýnh ta ne kute mar. Ba ije amipumũnhja'ã arým amex krãptĩ apêx. Amexbê 14 ne ijukri ajmã 'ã akre kute ne ijã apêx.

³ Bãrãm inhĩtã got ijo wabi nàr kon ikadjwýnhbit got o wabi. Kon. Ije mar kêt.

⁴ Nã bãm amipumũnho tẽ nhyim Metĩndjwýnh amiwýr õ kàjkwa djwýnhmã ijo wabi. Kàjkwa djwýnh ne me: xkumrêx. Kam mýjja punu kêt kumrêx. Metĩndjwýnh õ kàjkwa djwýnhmã ijo wabi ba amipumũ. Ne kam arým kam me kabên ma. Me kabên mexkumrêx. Punu kêt kumrêx. Ba kam te ije me kabên jarênhmã. Mexti: rekam te ije arênhmã. Pykakam me babêngôkre kabên'ýr bõx kêt. Nhyim ta ibê uma, ije arênh kêt mã.

⁵ Be, tãm ne ja. Ije amipumũnhja'ã dja ba ar amã amikôt amijarẽ. Djãm ba ije ar amã amimex jarênhmã? Kati. Ba irerek mexi. Kam ne ba ar amã amikôt amijarẽ.

⁶ Nàr, ba ren ar amã amimex jarẽ djã ne ba ren ibên kati? Kati. Ba ren ibên kati kêt kumrêx ne kam mrãmri ar amã amimex jarẽ. Ne ren katàt amimex kôt ar amã amijarênhkumrêx nhyim ren me'õ arým ren ijo amra: ne. Nhyim be, kati. Irerekre'ã dja ba ar amã amijarẽ gar kam arým aje ipumũnh kôt ne aje ikabên mar kôt imar katàt.

⁷ Ga, kute imã apýnh mýjja pumũnh kêtjao amirĩtja pumũ. Nãm imã mýjja rũnho amirĩt. Ba ren kam 'ã amijo amra. Nhyim be, kati. Kam amijo idjãmra kêt kadjy itokry djã ja iwýr bõx. Mrãmri itokry djã ja ne kute mrýnhĩ arek me ìkam ku'ê nhyim me

tokry pyræk. Xatanaj imã itokry djã ja jano nhyim iwýr bõx ba arým itokry.

⁸ Kam, kute kubê ipytàr kadjy ba te Metĩndjwýnhmã amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw.

⁹ Nhyim arým imã,

—Kati. Dja ga atokryja mar rã'ã ne. Be ga, me tokry ne kaprĩrekam rerekreja pumũ. Me te rerekre ba idjukaprĩn itýx puroo memã týx jangij. Gadjwý dja ba ajo djuw mex. Dja ga te atokry ne arerekre ba dja ba ajo djuw mex ga arým atýx.

Nãm ã Metĩndjwýnh imã ane. Kam ba itokry ne irerekre rã'ã. Tãm ne ba ije ar amã arênh prãm. Irerekre dja ba ar amã arê, me kunĩmã irerekre jarẽ. Kritu týxo itýx kadjy ije memã irerekre kôt amijarênh prãm.

¹⁰ Kam Kritumã idjãpênhkam mã ne ikute? Bir, apýnh irerek djãri ne iwýr ban bõx. Nhyim apýnh me kwý imã akij. Nhyim apýnh itokry djãri iwýr ban bõx. Nhyim apýnh me kwý ijo ajkê. Nhyim apýnh mýjja puma djãri ikam apõx. Te apýnh mýjja ikam apõx ne te irerekre ba kunĩkôt ikĩnh. Mýkam? Bir, dja ba ba irerekre nhyim Kritu arým imã týx jadjã ba arým itýx ne.

Me kute kupa'ã Paur mar:

¹¹ Ije amimex kôt ar amã amijarênhkam kute ibên kati pyræk. Mýkam ne ba amimex jarẽ? Bir, ar aje ikupa'ã ijarênhkam. Ar ga ne gar ikupa'ã abenmã kum,

—Djãm Kritu ne Paur jano nhyim 'ã ujarênh tẽ? Kati. Kute anor kêt, ane. Ba kam amã amimex kôt amijarẽ. Ba amimex kôt amijarên kute ibên kati pyræk. Ar ga ne ga ren ar abenmã kum,

—Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrêx nhyim gwaj bamã 'ã ujarênh ar ba, ane. Ga ren ar anen ba ren amimex kôt ar amã amijarênh kêt. Ar akam me'õ ar ta arĩk amijo 'êx ne kute ar amã,

—Kritu ne ijano ba ar amã idjujarênh ar iba, anhýr ne ta amijo raxo ba. Djãm mrãmri ne ba we ar wã katëri irax? Kati. Ba ne ba ar wãmê ije aben pyræk ne ar katëri itêm kêt kumrêx. Ne kam djãm ba ne ba irax? Kati. Ba ne ba ikajgo. Nhyim be, mrãmri ne Kritu ijano ba 'ã idjujarênh ar iba.

12 Amrêbê ne ba arek akrànãmã ar akam mÿjja pumũnh kêt nhipêxo iba. Ne apÿnh me punu djari meo mex gar omũn arÿm Kritu raxmã akato. Ba ar akam mÿjja rũnh nhipêxo iba gar amim,

—Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrêx. Ga, Kritu kute anor kôt kute mÿjja nhipêxja pumũ. Nã gãm ar amrêbê ã amim ane. Mÿkam ne gar jakam arÿm amim,

—Kati. Kritu kute Paur janor kêt, ane?

13 Mÿkam ne gar jakam arÿm amã ikĩnh kêt ne? Nã gãm ar amim,

—Be, Paur kum me ikĩnh kêt. Nãm kum me wãbit kĩnh. Kum apÿnh me kute amim Jeju mar wãbit kĩnh. Kum apÿnh kôt me ar aben pydjio ba djari wãbit kĩnh ne arÿm àpênh pãnh mebê pi'òk kaprĩ jamÿ. Nhym be, gwaj bajbit ne kute gwaj babê pi'òk kaprĩ jamÿnh kêt. Nã gãm ar ã amim ane. Djãm mrãmri imã me wãbit kĩnh? Kati. Imã ar gadjwÿ kĩnh. Imã ar akĩnh aben pyrãk. Kwãrĩk wãnh gar ikam angryk kêt.

14 Ota, jakam ba arÿm ar awÿr itẽmmã. Arÿm ne ba ar akam tẽn ajte ar akam tẽ. Ne jakam ajte ar akam itẽmmã. Dja ba ar akam tẽn bõx ne ajte idjapênh pãnh ar abê pi'òk kaprĩ byr kêt. Djãm ar anhõ mÿjja ne ba abej ne ar akam itẽmmã? Kati. Imã ar anhõ mÿjja prãm kêt. Ar aje amim Jeju mar raxmã ne ba ar akam itẽmmã. Ja ne ba imã kĩnh. Djãm me kra ne kute bãm kadjy mÿjjao atom ne adjwÿr? Kati. Bãm ne kute kra kadjy mÿjjao atom.

15 Ba ije ar abãm pyrãk dja ba ar akadjy apê:n prĩne ibê inhĩ kato. Ne kam ikaprĩ kêt. Ikĩnhbit. Ar ga dja gar te amã ikĩnh ngrire. Ba dja ba kãmã imã ar akĩnh kamẽnh tẽn mã ar akadjy apê.

16 Be, ar ga ne gar ima. Idjapênh pãnh ije ar abê pi'òk kaprĩ jamÿnh kêtja ma. Nhym be, ar akam me'õ arĩk ar amã,

—Djãm me kum prãmja kadjy ne Paur kute ar abê pi'òk kaprĩ jamÿnh? Kati. Paur no tÿxtikam ne arĩk ar amã 'êx ne ar anoo akno. Nãm arÿm ar anhõ pi'òk kaprĩ aminhõ, anhÿro ba.

17 Be, amrêbê ba ar awÿr ar ja jano nhym ar awÿr bõx. Ne kam arÿm ar abê pi'òk kaprĩ byn arÿm imã o bõx. Djãm kam ne ba arÿm o aminhõ? Kati.

18 Nã bãm ar ajã Xitumã karõ. Gwaj bakamy jadjwÿ ba arkôt ano nhym ikabên kôt ar arÿm ar awÿr tẽn bõx. Djãm Xitu kute ar anhõ pi'òk kaprĩ aminhõ? Djã ne atemã ibê kabên djin atemã ibê amijo tẽ? Kati. Ar ije imrãnh katato aben pyrãk gar arÿm ama.

19 Ar akwÿ ne gar aje abenãm kum,

—Be, Paur ar mrãmri gwaj bajo ajkê. Ga, ar kute aminêje gwaj bamã amijã àprãrja ma, ane. Djã ne bar ar ajõo ajkê got bar ar amã amijã aprã? Arkati. Bar tu amim Kritu markumrêx ne ar amã amijarẽ nhym Metĩndjwÿnh ta kute ar imar. Akmere àpnhĩre ar, djãm ar ije amijo djuw mex kadjy ne bar ar akam apê? Kati. Ar gajbit bar ije ar ajo djuw mex kadjy ar akam apê. Ar ije ar amã arênh gar aje Kritu mar raxmã. Ja kadjy bar ar akam apê.

20 Imã ar ajaxwe kêt prãm. Nok ren ar ajaxwe ba ren ar awÿr bõx. Ar amã ne ba ikabên mexobit ikabên prãm. Ikabên ja ne gar amã kĩnh. Ne ba ren ar awÿr bõx ne ren ar amã ibên tÿx ne. Ar amã ibên tÿx karõ ba amikukãm pi'òkkam ar amã ikabên. Ga ren ar aje akabêno aben japanh prãm ba ren ar awÿr bõx ne ren ar amã ibên tÿx ne. Ga ren ar aje aben nhõ mÿjja'ã angryk prãm nãr ren ar aje abenkam adjãkrê prãm ba ren ar amã ibên tÿx ne. Nãr ga ren ar abenãm adjãkjêr prãm nãr ren abenã akabên punu ba ren ar amã ibên tÿx ne. Nãr ren ar aje aben kãxã abenbê aben kurê prãm nãr ren abên kati prãm nãr ren abenãm adjãkjêro abikarêr prãm ba ren ar amã ibên tÿx ne. Ar awÿr ibõx gar akrãptĩ ajaxwe ja'õ karõ ne ba pi'òkkam amikukãm ar amã ikabên ne.

21 Ga ren ar akwÿ ajaxwe prãm rã'ã. Nãr ren akwÿ ar aprõ djwÿnh kupa'ã akurê aba prãm rã'ã. Nãr akwÿ amjên djwÿnh kupa'ã akurê aba prãm rã'ã. Nãr ren akwÿ aje apijãm kèttikam adjapênh punu prãm rã'ã. Amrêbê ar akwÿ ã ajaxweo ane ba ar amã pi'òk no'òk ne. Ar amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhirer ne aje akubyn Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akêx kêt karõ ne ba amikukãm pi'òkkam ar amã ikabên ne. Ba ren ar akam bõx nhym ren Metĩndjwÿnh ar akam imã irerek jadjã ba ren ar akrãptĩkam imÿr rax. Ar akam imÿr rax karõ ne ba amikukãm ar amã ikabên ne.

13

Kute me kwÿbê axwe pyma.

¹ Jakam ba arÿm ar awÿr itëmmã. Arÿm ba ar akam tën ajte ar akam tẽ. Ne jakam ajte ar akam itëmmã. Be, amrëbê: Metïndjwÿnh me bakukãmãremã kum, “Dja me’õ amijarënh jabej. Gê ar amãnhkrut nàr ar amãnhkrut ne ikjêkêt kabën kôt memã arë. Ar kute kabën mar kôt arë nhym me arÿm kuma.

Ar axikôt kabënkam dja me ar kabën man arÿm abenmã kum,

‘Mrãmri me’õja kute amijarënh nhym ar kute kabën kôt arënhkumrëx’, ane.

Dja me ã abenmã ane.”

Nãm ã Metïndjwÿnh me bakukãmãremã ane. Ja dja gar amijã ama.

² Be, õbê ne ba ar awÿr bõx. Ne kam ajte ar awÿr bõx ne ar abê ajaxwe pyma. Jakam ba ajte ar akàxã pi’òkkam ar abê uma. Ja dja gar amijã aman ikabën mar pydji. Amrëbê ar akwÿ ajaxwe jabej nàr ajbir ar akwÿdjwÿ axwe jabej djãm ije ar amã iprĩmã? Kati. Dja ba bõx ne ar amã iprĩ kêt ne tu itÿx.

³ Gar akwÿ ijã,

–Goja mrãmri Paur Kritu kabëno kabënkumrëx jabej bar goja kabënkumrëxmã ikato, anhÿro aba. Ar aje ijã anhÿrkam dja ba bõx ne itÿx. Djãm Kritu ar akam àpënhkam rerekre? Kati. Ar akam tÿ:xi.

⁴ Mrãmri me kute pĩte’y’ã nhòrkam memã amijo rerekre. Nãm te memã amijo rerekren jakam Metïndjwÿnh ‘itÿxkôt tĩn ne ar ba. Ar badjwÿ ne bar kôt amijo irerekre. Ne te amijo irerekre dja bar bõx ne Kritu kôt itĩn ne ar iban Metïndjwÿnh ‘itÿxo ar akam itĩn ne ar iba.

⁵ Djãm bajbit ne gar aje imexkôt imã akatormã? Ar gadjwÿ dja gar amima:ro tën amim akatorkumrëx ne amim,

–Djãm mrãmri ije tu amim Kritu markumrëx? ane. Dja ga ã amikukjêro anen kam mrãmri ar aje tu amim markumrëx jabej amim,

–Nà ije mrãmri tu amim Kritu markumrëx, anen kam arÿm ja markumrëx. Aje tu amim markumrëxja markumrëx. Ja dja gar amim akatorkam ama. Kritu ne mrãmri ar akam ÿrkumrëx. Djãm ar aje

amikam ja mar kêt? Nàr kon, ar ajõ ga mrãmri amijo ajêx ne amijo Jeju mar jabej nhym kam mrãmri ar akam ÿr kêt.

⁶ Dja gar amiman arÿm ar badjwÿ ar iman amim,

–Mrãmri ne Paur ar kute Kritu markumrëx, ane. Ar aje amim ja jarënh ne ba kam ama.

⁷ Jakam ne bar Metïndjwÿnhmã ar ajo a’uw ne kum,

–Dja ga meo djuw mex gê me axwe’õ kêt, ane. Mÿj kadjy dja gar ajaxwe kêt? Djãm me kute ar akôt ar imar ne kute ar imã mex jarënh kadjy? Kati. Godja me te ar ijã, “Paur ar ta ne amijo ‘êx ne amijo Jeju maro ba”, anhÿr rã’ã jabej. Kwãrĩk wãnh rã’ã. Ar ba dja bar we amijo ijêx ne. Ar ga dja gar katàt ar amijo aban ajaxwe kêt. Ar ajaxwe kêtã ne bar ar ajo Metïndjwÿnhmã a’uw.

⁸ Djãm bar Metïndjwÿnh kabën katàt kupa’ã amijo iba nhym kam arÿm kabën katàt kêt? Kati. Metïndjwÿnh ta kabën katàt rã’ã: rã’ã ne. Nhym be, kati. Bar katàt kabën kôtbit amijo iba prãmikumrëx. Nhym kam me arÿm ar ikôt Metïndjwÿnh kabën katàtkumrëxmã kato.

⁹ Dja bar te memãbit irerekre. Kwãrĩk wãnh rã’ã. Ar ga dja gar Metïndjwÿnh kabën kôt katàt ar amijo aban arÿm atÿx. Kôt atÿxkam ar ikĩnhkumrëx. Prĩne ar amex ja ne ar imã kĩnhkumrëx.

¹⁰ Mÿj kadjy ne ba ar akàxã pi’òkkam ã amikukãm ar amã ikabëno ane? Bir, ba ren ar awÿr bõx ne ren ar amã ibën tÿx. Bënjadjwÿr djwÿnh kute ijã rax mënkh kôt ba ren ar amã ibën tÿx. Ar amã ibën tÿx karõ ne ba ar akàxã ã amikukãm ar amã ikabëno ane. Djãm ije ar ajo ibikënh kadjy ne ijã rax mē? Kati. Dja ba ar amã arë gar amim Jeju mar mexo amũ amikamën arÿm mar rax ne. Ja kadjy ne ijã rax mē.

Kute memã amikabën mex jarënh ino rer.

¹¹ Akmere àpnhÿre ar, ikabëno ino rer ne ja. Dja gar adjumar mex ne prĩne Metïndjwÿnhmã amex. Ne prĩne amijã ikabënja ma. Ne axikôt ar akabën ne abenmã akabën mexo akabën. Dja gar amijo ane nhym Metïndjwÿnh arÿm ar amë amijo kadjy. Kubê ne me kum aben jabê djã krõ

krax. Kubê ne me umar mex djà krô krax.
Tãm gêdja ar amê amijo kajkep.

¹² Dja gar amã aben jabêo amirît kadjy
aben pa krij ne aben tatak.

¹³ Amrê jakam Jeju nhô me ja kunĩ ne me
amũ ar amã kabên mex jarê.

¹⁴ Gê Běnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu tu
kum ar akunĩ kaprĩn* ar ajo ba. Gê
Metĩndjwÿnh kum ar akunĩ jabên ar ajo ba.
Gê Metĩndjwÿnh Karô ar akunĩ mẽ amijo
kajkep ne ar ajo ba. Tãm ne ja.

* **13:14** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym pãnh arÿm kum ar akaprĩ Kati. Ta ne tu kum ar akaprĩkumrêx.

Paur kute Garaxakam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne pykabê Garaxakam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm arým pyka kunĩ'yr mrãnhkôt me'yr bôx ne memã Jeju jarê nhyim me kwý arým tu amim markumrêx ne 'ã abeno akprõ. Nhyim kam Paur arým mã me jadjwý'yr tẽ nhyim tekrekam mebê idjaer kwý me'yr bôx ne memã kum,

–Djãm ar aje tu amim Jeju markambit Metĩndjwýnh kute ar apytãr? Kati, dja gar prĩne Mõjdjê kukràdjãdjwý kôt ar amijo aban kam arým Metĩndjwýnhmã amex, ane.

Nhyim kam Paur memã kum,

–Arkati. Mrãmri ne me tu amim Jeju markumrêx nhyim Metĩndjwýnh arým memã axwe kêt jarê nhyim me arým kum mex. Me ta ne me mýjja kukràdjãkôt amijo bakôt Metĩndjwýnhmã mex kêt. Mrãmri ne me tu amim markumrêx nhyim Metĩndjwýnh ukaprĩkôt arým memã axwe kêt jarê, ane.

Djã nãm ã Abraão Mõjdjê kukràdjãkôt amijo bao ane nhyim Metĩndjwýnh arým kum axwe kêt jarê? Kati, nãm tu Metĩndjwýnh markumrêx ne arým Metĩndjwýnhmã mex. Nhyim amũ tũmrãm Mõjdjê katon memã kukràdjã jarê. Bir be, gwaj badjwý tu amim Jeju markumrêx ne arým kênhkam ar baba. Gwaj bajaxwe kute gwaj bate djê pyrãk ne gwaj babê Metĩndjwýnh kurê. Nhyim Metĩndjwýnh arým bajaxwebê bapytã. Arým ne gwaj bate djê apêx. Mýkam dja gwaj akubyn Mõjdjê kukràdjã tũmo amite djê ar o baba? Kati, Jeju kute gwaj bajãpre bõnhkam gwaj kênhkam ar babakam gwaj Jeju kukràdjã ny kôt amijo baba rã'ã. Nãm ã Paur memã anen ajte memã Jeju kute anor kôt memã amijarê. Tãm ne ja.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Djãm pykakam me'õ kajgo ne ijano? Nãr, djãm Metĩndjwýnh ne me'õ kajgomã ijã karõ nhyim ijano? Kati. Jeju Kritumẽ Bãmbê Metĩndjwýnh ijano ba arkum idjãpênh iba. Jeju Kritu arým ty nhyim Bãm akubyn o tĩn ne.

² Jeju kukwakam bakamydjwý ikôt dja bar wãm ar amã ikabên mex jarê. Pi'ôk no'ôkkam ar amã arê. Pykabê Garaxakam apýnh ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio aba djãri ne ba ar amã ikabên mex jarê.

³ Metĩndjwýnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwýr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

⁴ Jeju Kritu ne gwaj bakadjy amingã. Nãm gwaj bajaxwe pãnh ty. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja ne me axwe:. Mekôt bajaxwe kêt kadjy gwaj bapãnh ty. Kute kubê gwaj bapytãr kadjy gwaj bapãnh ty. Me Babãmbê Metĩndjwýnh kute kum 'ã karõ kôt ne gwaj bapãnh ty.

⁵ Metĩndjwýnh ne ra:x ne uma:. Gê me aben djõ'ã memã Metĩndjwýnh rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri, tãm ne ja.

Me memã Kritu kupa'ã ujarênh nhyim mebê uma.

Mat 7.15; Ep 4.14; Kor 2.8; A Ped 2.1

⁶ E kum, djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhyim Metĩndjwýnh pãnh kum ar akaprĩn amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba? Kati. Ar ga ne gar ajaxwe: nhyim ta kum ar akaprĩ. Kritu ar ajaxwe pãnh ty nhyim kam Metĩndjwýnh ta kum ar akaprĩn amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Nhyim kam wãnh me kwý ar awýr bôx ne arým 'êx ne ar amã we Kritu'ã ujarênh ny 'õdjwý jarê. Me wãnh ar amã arê gar arým ijaêrbê me'yr amijo akêx ne mekôt amijo abao dja.

⁷ I:je. Djãm mrãmri ne me ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê? Kati. Nãm me arĩk ar anoo biknoro ba. Kritu kupa'ã ne me ar amã arênh ba.

⁸ Arým ne bar kãj bê ar amã arê, katãt Kritu'ã ujarênh nykumrêx jarê gar arým amim ama. Nhyim be, godja ar ijõ akubyn ar awýr bôx ne ar amã Kritu kupa'ã ajte ujarênh ny 'õdjwý jarênh jabej gê Metĩndjwýnh on pãnh o akno gê biknor rã'ã rã'ã ne. Nãr, godja kãkwakam kadjy mrãnh djwýnh 'õ ar awýr bôx ne ar amã kupa'ã ujarênh ny 'õdjwý jarênh jabej gê

* **1:3** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhyim ar pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

Metĩndjwýnh on pãnh o akno gê biknor rã'ã: rã'ã ne.

⁹ Bar ajte jakam ar amã arẽ gar ama. Arým ne bar katàt ar amã Kritu'ã ujarẽnh nykumrẽx jarẽ gar amim ama. Nhy m be, godja me'õ ar awýr bõx ne ar amã Kritu kupa'ã ajte ujarẽnh ny 'õdjwý jarẽnh jabej gê Metĩndjwýnh on pãnh o akno gê biknor rã'ã: rã'ã ne.

¹⁰ Djãm me kum ikĩnhmã ne ba abej ar iba? Kati. Metĩndjwýnh kum ikĩnh ne ba abej. Djãm ije meo kĩnh prãm got? Kati. Ne ba ren meo kĩnh prãm ba ren ibe Metĩndjwýnh nhõ àpẽnhkumrẽx kêt.

Jeju ta ne Paurmã amijarẽ.

A Kõ 1.12; Tex k 2.4

¹¹ Akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã arẽ. Ije kàj bê ar amã Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽnhja djãm me'õ ta ne amim ujarẽnh'ã karõn imã arẽ? Kati.

¹² Djãm me kute aben djõ'ã ujarẽnh ar baja ne me'õ imã arẽ ba o iba? Kati. Nãr, djãm me'õ kute prĩne ujarẽnh marja ne imã arẽ ba kuma? Kati. Jeju Kritu ta ne imã ujarẽnh ny jarẽ ba maro iba. Tãm ne ba jakam pi'õkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arẽ.

¹³ Arým ne me ar amã ijã ajarẽ gar ama. Amrẽbê ne ba mebê idjaer kukràdjã kõt ar amijo iban Metĩndjwýnh nhõ me ja kute amim Jeju maro ibikẽnh kumex. Ne kam me kute amim Jeju mar kêt kadjy mebê Jeju kurên abenbê me ngrãnhõ iba.

¹⁴ Ne mebê idjaermẽ ro'ã ijabatãnhja ije me kukràdjã maro me akrenh mexo tẽ. Ne me ikukãmãre kukràdjã tũm'ã ino tỳ:x ne o iba.

¹⁵ Nhy m kam Metĩndjwýnh ta arým kum ikĩnh ne kum ikaprĩ. Djãm ba ne ba imã kĩnh nhy m kum ikaprĩ? Kati. Ta ne tu kum ikaprĩn arým amiwýr ijuw ne ijo ba. Adjãkamã inã tikkrekam ijêtri ne Metĩndjwýnh amijo ipytã.

¹⁶ Ije kàj bê me bajtemmã 'ã idjujarẽnh kadjy arým imã Krao amirĩt. Kute imã Krao amirĩtkam djã nã bãm o me'õ kumrẽx ma nhy m arým imã arẽ ba õ'ã memã arẽnhõ iba? Kati. Kritu ta ne imã arẽ.

¹⁷ Nãr, djã ne ba krĩrãxbê Djeruxarẽ kumrẽxmã tẽn bõx? Nãm Jeju ar ja kumrẽx janon kam badjwý ijano ba kum idjãpẽnh

ar iba. Djã nã bãm Jeju kute ar anor ja kumrẽx'ýr Djeruxarẽmã tẽn bõx nhy m ar imã kabẽn'õ jarẽ ba memã arẽnhõ iba? Kati. Ar'ýr Djeruxarẽkam itẽm kêt. Ate ne ba pykabê Arabijkam tẽ. Ba kam ajte akubyn krĩrãxbê Tamagumã akẽx. Kritu ta ne imã kabẽn jarẽ ba memã arẽnhõ iba. Tãm ne ba jakam pi'õkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arẽ.

¹⁸ Nhy m kam ijã amex amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Kambit ne ba arým Djeruxarẽ'ýr tẽ. Ije Pedru pumũnhmã 'ýr tẽ. Ne kam Pedru'ýr bõx ne ar iro'ã nhỹ. Ar iro'ã nhỹ: nhy m ar ijã akatibê 15bit apêx ne. Djã ne ba kam idjãm 'iry got Pedru imã me kabẽn 'õ jarẽ ba memã arẽnhõ iba? Kati.

¹⁹ Djã ne ba kam Jeju kute ar anorja 'õdjwý pumũ? Kati. Ije ar 'õ pumũnh kêt. Bẽnjadjwýr djwýnh kamy axikõt katorja ne kubê Xijagu. Xijagubit ne ba omũ.

²⁰ Djã nã bãm ar amã ijêx? Kati. Metĩndjwýnh kute imarkam ne ba mrãmri ar amã ikabẽnkumrẽx.

²¹ Ne kam Djeruxarẽ kurũm ikaton tẽ. Tẽ:n kajõnhkõt pykabê Xirijmẽ Xirxij'ýr tẽ. Tẽ:n kam arým kam bõx.

²² Nhy m Djeruxarẽ bu'ã pykabê Djudêjakam apýnh me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio ba djãri me kute ipumũnh kêt rã'ã.

²³ Nhy m be, me kwý ne me amũ memã ijarẽn memã kum,

–Paur kute me bajo bikẽnhõ ba ja ne arým jakam kàj bê Kritu'ã memã ujarẽnh ar ba. Me kute Kritu kõt amijo bamã memã 'ã ujarẽnh ar ba. Me kute Kritu mar kêt kadjy ne Paur amrẽbê mebê Kritu kurêo ba. Ne jakam arým 'ã memã ujarẽnh ar ba. Nãm me ã ijarẽnhõ ane.

²⁴ Nhy m me arým jabit man ikam Metĩndjwýnhmã mextire jarẽnhõ kumex. Be, djãm kam ne me'õ ikabẽn'ã imã karõ ba memã arẽnhõ iba? Kati. Kritubit ne imã arẽ ba arým pi'õkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arẽ.

2

*Pedru ar kute Paur kabẽn'ã aben mar.
Kar 15.4*

¹ Nã bãm ar iba: nhym kam ijã amexbê 14 apêx. Ba kam Banabekôt Djeruxarêmã tẽ. Xitudjwý ne ba o tẽ.

² Metĩndjwýnh ta ne imã 'ã karõ ba kabẽn kôt 'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n kam arým 'ýr bõx. Ne kam me krãptĩ kàxã me rũnh kumrẽxmẽ ro'ã akuprõ. Me kute amim Jeju mar rũnhmẽ ro'ã akuprõ. Memãbit ar rũnh pyrãkjamẽ ro'ã akuprõ. Ne kam memã arẽ. Ije me bajtemmã Kritu'ã idjujarẽnh ny jarẽho ibaja ne ba memã arẽ. Ne ba ren Djeruxarẽkam me krãptĩ kumrẽxmã arẽn ren kam te memã arẽ nhym ren me kute imar kêt ne. Nhym be, kati. Me krãptĩ kàxã ne ba me rũnh kumrẽxmã arẽ.

³⁻⁴ Nhym Xitubê me bajtembê kreguja ikôt dja. Me ja ne me kute Mõjdjê kukràdjã kôt amijo ba kêt ne my nhinhu kà tã. Nãm Xitu ikôt dja. Nhym me ta kute amijo 'èx ne kute amijo Jeju mar mexja ne me arým apdjun mekôt wadjã. Bar Kritu Jeju kabẽn kôt idjumar mex ne ar ibamã nhym me amim,

–Paur ar kute Mõjdjê kukràdjã kôt amijo ba katàt jabej ba ar omũ. Gédja ar kôt amijo ba kêt ba me kukràdjã'ã arkum apnê, ane. Ga, me ta te: kute Mõjdjê kukràdjã kôt amijo ba mexja pumũ. Ne te: Metĩndjwýnhmã amijo mexo ban umar punu. Ar idjumar punu ja kadjy ne me ã amim ar ijã ane. Ne kam te: kute Xitu my kà krã'ymã memã 'ã apnê. Djã ne me kute amim Jeju markam me rũnh ja ne mekôt kabẽn dji? Kati. Me mekôt kabẽn djir kêt ne kute,

–Gê ar Mõjdjê kukràdjã kôt amijo tẽn on Xitumã my kà ta, anhýr kêtumrẽx.

⁵ Djãm ar ba ne bar me ta kute amijo Jeju mar mexja kabẽn kôt Xitu my kà krãta? Kati. Bar me kabẽn kôt Mõjdjê kukràdjã kôt amijo itẽm kêtumrẽx. Mýkam? Bir, ne ba ren ar mekôt amijo tẽn my kà krãta gar ren ikôt Mõjdjê kukràdjã maro aban kôt ar amijo aba. Ne kam ren arým Kritu kabẽn katàt mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Amrêbê ne bar ar amã katàt Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽ gar kôt ar amijo aba. Kôt amijo aba rã'ã kadjy ne bar me ja kôt amijo iba kêtumrẽx.

⁶ Nhym be, memãbit ar kute rũnh pyrãk ja, me kute ar'ã abenmã kum,

–Amrêbê ne ar gwaj bamã wan gwaj bajo ba. Gwaj bamã ne ar raxkumrẽx, anhýrja. Djãm me kute ar rũnh'ã abenmã anhýrkam djãm imã ar uma? Kati. Memãbit ne ar kute rũnh pyrãk. Nhym be, Metĩndjwýnhmã ne ar ngri:ren kajgo. Bir be, Kritu ne imã kabẽn jarẽ. Djãm ijukri ne ar rũnh imã mýjja 'õdjwý jarẽ ba kam memã arẽho iba? Kati. Ar kute ijukri imã mýjja'õ jarẽnh kêtumrẽx.

⁷ Ne kam ar ipa krij ne ar itatakbit. Arým ne ar kute imar ne ar abenmã kum,

–Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh Paurmã kum, “Ga dja ga me bajtemmã Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽ”, anhýrkumrẽx. Nãm ar ã abenmã ane.

⁸ Metĩndjwýnh ne mebê idjaermã Pedru jano nhym arým memã Kritu'ã ajarẽ. Ga, me krãptĩ: arým kute tu amim markumrẽxja pumũ. Metĩndjwýnh ajte badjwý ijano ba me bajtemmã 'ã ajarẽ. Ga, me jadjwý krãptĩ tu kute amim markumrẽxja pumũ.

⁹ Xijagumẽ Pedrubê Xepamẽ Djuãomẽ ne ar kumrẽx tũm. Ar memãbit rũnh. Ar ja ne ar amim,

–Mrãmri ne Metĩndjwýnh ta kum Paur kaprĩ:kumrẽx nhym mrãmri arým kôt kum àpênhkumrẽx, ane. Nãm ar anen arým Banabemẽ bamẽ ar ipa krij ne ar itatak ne ar imã,

–Mrãmri ar ga dja gar me bajtem'ýr mrãn memã 'ã ajarẽ. Nhym be, ar ba dja bar mebê idjaer'ýr mrãn memã 'ã ajarẽ, ane.

¹⁰ Ne kam ar imã,

–Dja gar ar ikam me õ mýjja kêt mar rã'ã, ane. Jabit ne ar ar imã arẽ. Ba kam arým ar kuman amũ memã me arẽho iba nhym me arým memã mýjjaõ atomo ba. Nã bãm ã Djeruxarẽkam me maro anen arým pi'òkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arẽ.

Paur Pedrumã kabẽn ne.

¹¹ Bar kam krĩraxbê Æxikimã tẽn bõx ne kam dja. Nhym kam Pedru nĩnh tẽn kam Æxikikam ar iwýr bõx. Ba kam arým kuka kônkh kum ikabẽn ne. Arým Metĩndjwýnh kabẽn kupa'ã kute amijo tẽmkam ne ba kum ikabẽn ne.

¹² Mỳkam? Bir, amrêbê ne Pedru tu me bajtemmê ro'ã àkuro krĩ. Ar ba ne bar me bajtemmê ro'ã idjækuro nhỹ nhym Pedru mekmê ro'ã àkuro nhỹ. Nhym kam me kwỹ Mõjdjê kukràdjà'ã no tỳxja arỳm bõx. Xijagu kurũm ne me bõx. Me ja ne me memã kum,

—Dja me me bajtemmê ro'ã àkuro krĩn arỳm Mõjdjê kukràdjà kupa'ã amijo tẽ. Nãm me ã memã anhỹro ba. Me ja bõx nhym Pedru arỳm me omũ. Ne kam arỳm me bajtemmê ro'ã õ kwỹ krẽn krãtan arỳm ate nhỹ. Me Mõjdjê kukràdjà'ã no tỳxja, me my kà rênhneja, kute 'ã kum kabẽn karõ ne Pedru ate nhỹ. Me ja kute kum,

—Kwãrĩk wãnh me bajtemmê ro'ã adjækur kêt. Abê mebê idjaer. Mõjdjê ne me bamã, “Kwãrĩk wãnh me bajtemmê ro'ã adjækur kêt”, ane ga kam me ro'ã adjækuro akrĩ, anhỹr karõ ne Pedru ate nhỹ.

¹³ Nhym kam ar ikam mebê idjaer kunĩ Pedru kõt amijo mõn ate ar ibê nhỹ. Nhym kam Banabedjwỹ arỳm rerekre ne me umaje kõt amijo tẽn ate me bajtembê amijo tẽn ate ar ibê nhỹ.

¹⁴ Ba kam me omũ. Kritu'ã ujarẽnh ny ne katàtkumrẽx nhym me arỳm kupa'ã amijo mõ ba arỳm me omũn arỳm Pedrumã ikabẽn ne. Me kunĩ nhipõkri ne ba 'ã kum ikabẽn ne kum,

—E kum, ga ne ga arỳm me bajtem kõt ar amijo aban ajte. Ga arỳm mebê idjaer kukràdjabê amijo akẽx ne arỳm me bajtem kõt ar amijo aba. Mỳkam ne ga arỳm jakam ajte mebê idjaer kukràdjà kõt me kute amijo ba'ã me bajtemmã karõo dja? Nã bãm ã Pedrumã ikabẽno ane.

¹⁵ Ne kam ajte Pedru arkum,

—Mrãmri me bakukãmãkjê kõt ne gu me babê idjaerkumrẽx. Me baje me bajtem'ã abenmã kum, “Me axwe”, anhỹro baba. Djãm me baje me wã kõt amijo baba got? Arkati. Me ba ne gu me babê idjaerkumrẽx.

¹⁶ Djãm kam me kute Mõjdjê kukràdjà kõt amijo bakam ne me mrãmri axwe kêt? Kati. Me kute kukràdjà kõt amijo baja ne me te axwe kêt prãmje. Nhym be, me tu kute amim Jeju Kritu markumrẽx. Nhym kambit arỳm memã axwe kêt jarẽ nhym me kum axwe kêt. Tãm ne gwaj

amrêbê kuma. Me bajtemja ne me tu amim Kritu markumrẽx. Gwaj badjwỹ ne gwaj bajaxwe kêt kadjy tu amim Kritu Jeju markumrẽx. Djãm gwaj bajaxwe kêt kadjy ne gwaj baje Mõjdjê kukràdjà marn kõt ar amijo baba? Kati. Kadjy ne gwaj tu amim Kritu markumrẽx. Djãm pykakam me'õ ta axwe kêt prãm? Arkati. Me'õ ta kute Mõjdjê kukràdjà marn kute kõt amijo bakam te: axwe kêt prãmje. Nã bãm ã Pedru arkum ane.

¹⁷ Ne kam ajte arkum,

—Me'õ ta ne te axwe kêt prãmje. Nhym be, dja gwaj tu amim Kritu markumrẽx ne arỳm bajaxwe kêt. Ne kam amim Kritu maro tẽ nhym arỳm gwaj bamã bajaxweo amirĩto tẽ gwaj arỳm amima. Gwaj baje amimarkam djãm gwaj baje me kwỹ kudjwa amim, “Ije amim Kritu kabẽn markõt ne ba ijaxwe”, anhỹr mã? Arkati. Kritu kute me axwe'ã memã àpnẽn kêt. Kabẽnkõt me'õ axwe prãm kêtumrẽx.

¹⁸ Be, amrêbê ne gwaj te: Mõjdjê kukràdjà kõt bajaxwe kêt prãmje bajaxwe rã'ã ne. Nhym be, jakam ba arỳm kubê amijo akẽx. Kubê ije amijo akẽxkam ba ren ar akudjwa ren akubyn Mõjdjê kukràdjà'yr amijo akẽx ne ren amim,

—Ba Mõjdjê kukràdjà man kõt ar amijo iban arỳm ijaxwe kêt, anhỹro iba. Djãm kam ba ren mrãmri ijaxwe kêt? Arkati. Akubyn ije 'yr amijo akẽxkam ba ren arỳm Metĩndjwỹnh kabẽn mar kêt ne kam ren kam amikrà ar o iba.

¹⁹ Amrêbê ne ba amim,

—Ba Mõjdjê kukràdjà man kõt ar amijo iban arỳm ijaxwe kêt, anhỹro iba. Djãm kam mrãmri ijaxwe kêt? Kati. Ijaxwe rã'ã. Ne kam arỳm Mõjdjê kukràdjà ma. Amrêbê ne Mõjdjê memã kum, “Dja me axwe arỳm pãnh ty”, ane. Tãm ne ba kuman kam ijaxwe man kam arỳm amim,

—Kati. Dja ba Mõjdjê kukràdjà man kõt ar amijo iban te ijaxwe kêt prãmje, ane. Kam ne ba arỳm Mõjdjê kukràdjà kõt ar amijo iba kêt. Ga, me arỳm tykkam kute kõt amijo ba kêtja pumũ. Badjwỹ ije me tyk pyrãk. Ne kam arỳm Metĩndjwỹnh kadjy itĩn ne ar iba.

²⁰ Ba ne ba Kritumẽ ro'ã pĩte'ykam ty. Ne kam ba itĩn ne ar iba kêt. Kritu ta ne ikam tĩn ne ar ba. Nã bãm ã amimaro ane. Ne

kam inhĩ jakam itĩn ne ar iba jakam ne ba tu amim Metĩndjwýnh kra markumrêx ar o iba. Ta ne kum ijabên ijaxwe pãnh ty.

²¹ Nãm Kritu ã kum ikaprĩ o ane. Djã nã bãm kubê ate ikrãn Mõjdjê kukràdjãbit mar 'ãno dja? Djã nã bãm ijaxwe kêt mã kukràdjãbit man o Kritubê aptà? Kati. Ne ren me Mõjdjê kukràdjã kôt ren axwe kêt nhym ren kam Kritu me axwe pãnh tykja ren kajgokumrêx. Nhym be, kati. Kritu kôtbit ne me axwe kêt. Nã bãm ã Pedru arkum anen ajte pi'òkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arê.

3

Me ta kute amijo mex kêt.

Ep 2.8; Pir 3.9; A Xim 1.9; Xit 3.5

¹ Ar abê Garaxa ar, ar ano rere:kre. Mýj me'õ ne ar amã 'êx ne ar anoo akno? Ê, Metĩndjwýnh kabên katàtkumrêx. Kabên kôt ar aje amijo aba kêt kadjy ne me ar anoo akno. Arým ne ba prĩne ar amã Kritu pĩte'y'ã jêt'ã ajarê gar prĩne ama. Nhym kam me ar anoo akno. Ar ano rere:kre.

² Dja gar ar imã arê ba kuma. Djã nã gãm ar Mõjdjê kukràdjã man kôt ar amijo aban kôt we ajaxwe kêt? Djã nã gãm we ar ajaxwe kêt nhym Metĩndjwýnh Karõ arým ar awýr bõx ne ar ajo ba? Dja gar imã arê ba kuma. Kati. Nã gãm ar Kritu'ã idjujarênh man tu amim Kritu markumrêx nhym Karõ arým ar awýr bõx.

³ Nã gãm ar Metĩndjwýnh Karõkôt amijo abamo krax. Djã nã gãm jakam Mõjdjê kukràdjã man kôt ar amijo aban aje kôt ga: we amijo amexmã.

⁴ Amrêbê ar aje Kritu mar'ã ne me ar ajo bikênhõ ba gar arým kadjy atokry kumex ma. Godja gar jakam kubê amijo akêx ne 'ã adjukanga jabej nhym arým kadjy ar atokry ja arým kajgo. Nhym be, kati. Ar aje mrãmri tu amim Kritu markumrêx rã'ã jabej arým atokryja kajgo kêt.

⁵ Djã nã gãm ar Mõjdjê kukràdjã man kôt ar amijo aban kôt we ajaxwe kêt nhym kam Metĩndjwýnh arým ar amã Karõ jano nhym kam ar akam mýjja pumũnh kêt nhipêx, ar akam apýnh me punuo mex? Kati. Nã gãm ar Kritu'ã idjujarênh man tu amim markumrêx nhym arým kôt ar amã

Karõ jano nhym kam arým ar akam apýnh mýjja pumũnh kêt nhipêx.

⁶ Me bakukãmãre Abraãodjwý ne
“tu amim Metĩndjwýnh markumrêx nhym arým tu kum axwe kêt jarê.”

⁷ Kam, me kute tu amim Kritu markumrêx, me ja kunĩ kute mrãmri ne Abraão tãmdjwý pyrãk. Tãm dja gar ama.

⁸ Amrêbê: ne Metĩndjwýnh amim,
“Dja me bajtem tu amim Kritu markumrêx ba kam tu memã axwe kêt jarê nhym me arým axwe kêt.”

Nãm ã amim anen kam kãj bê Abraãomã tãm jarê. Nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Mrãmri ne me kute tu amim Kritu markumrêx nhym kute tu memã axwe kêt jarênh. Ja 'ã ne Abraãomã kum,

“Ga tu amim ikamnhĩxkumrêx. Ba kam arým imã akaprĩ. Dja atãmdjwý akôt tu amim imarkumrêx. Ba kam arým imã me kaprĩ. Dja apýnh me ba djakam me bajtemdjwý akôt tu amim imarkumrêx. Ba kam arým imã me adjwýnhdjwý kaprĩ”, ane.

⁹ Ga, me kute tu amim Kritu markumrêxja Metĩndjwýnh arým kum me kaprĩja pumũ. Abraão tu amim kamnhĩxkumrêx nhym me kute kôt tu amim markumrêxja Metĩndjwýnh arým kum me kaprĩ.

¹⁰ Be, me kute amim,
–Dja ba Mõjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhýro baja. Me ja kunĩ'ã ne Metĩndjwýnh arým amim,

–Me wã dja ba me kanga nhym me arým me biknor tokry djakam akuno, ane. Mýkam dja me kanga? Bir, amrêbê Metĩndjwýnh me bakukãmãremã kum,

“Ga, Mõjdjê kukràdjã'ã pi'òk no'òkja pumũ. Godja me mar kêt ne katàt kunĩ:kôt amijo ba kêt jabej ba dja ba pãnh me kanga nhym me arým me biknor tokry djakam akuno.”

Nãm Metĩndjwýnh ã me bakukãmãremã ane. Me bit kute kukràdjã kunĩkôt amijo baja, djãm kôt me axwe kêt mã? Kati. Nãm me te kute kukràdjã kunĩkôt amijo ba ne kam axwe rã'ã. Kam Metĩndjwýnh ta kabênkôt dja me ja kunĩ akuno.

¹¹ Nhym kam me ajte me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarênh nhym me arým kum mexja dja me tu amikajmã'ã markumrêx ne arým tĩn ne ar ba”, ane.

Ga, Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarênhja pumũ. Me kute tu amim markumrêx kambit ne kute memã axwe kêt jarênh. Kam me kute Mõjdjê kukràdjã marn kôt amijo baja te: axwe kêt prãmje.

¹² Nhym kam ajte pi'òkkam memã kum, “Me kute Mõjdjê kukràdjã marn kôt amijo baja gê me prĩne kunĩkôt amijo ba mex”, ane.

Djãm pi'òkkam kabên jakam ne memã, me kute tu amim Metĩndjwýnh markumrêx jarê? Kati. Kute arênh kêtumrêx. Nãm memã, kôt me kute amijo babit jarê.

¹³ Nhym be, Metĩndjwýnh ne memã Kritu jarê. Kritu arým pĩte'y'ã gwaj bajaxweo pãnh. Amrêbê ne Metĩndjwýnh memã kum, –Godja me Mõjdjê kukràdjã mar kêt ne katàt kukràdjã kunĩ: kôt amijo ba kêt, ba dja ba pãnh me kanga nhym me arým me biknor tokry djakam akuno, ane. Tãm ne Metĩndjwýnh amrêbê arê. Kam gwaj ba ne gwaj kôt amijo baba kêt ne bajaxwe:. Ga, gwaj bajaxwe pãnh Metĩndjwýnh bit kute gwaj bakangaja pumũ.

Nhym be, kati. Jakam Kritu arým gwaj bajaxweo pãnh. Gwaj bakadjy ne Kritu ta mãn axwe djwýnh pyrãk ne pĩte'ykam wajêt. Nhym kam Metĩndjwýnh arým kute kanga pyrãk nhym me biknor tokry djakam biknor pyrãk. Nãm ã anen pĩte'ykam wajêt ne arým gwaj bajaxweo pãnh. Amrêbê: ne Mõjdjê me bakukãmãremã kum,

“Me pi'ã me anhõ nhym me arij. Nhym kam Metĩndjwýnh arým me kanga nhym me arým me biknor tokry djakam akuno”, ane.

Ga, Kritu pĩte'ykam jêtkam Metĩndjwýnh kute kanga pyrãkja pumũ.

¹⁴ Kam, Jeju Kritu arým gwaj bajaxweo pãnh. Nhym kam Metĩndjwýnh arým me bajtemo djuw mex ne arým memã axwe kêt jarê. Tãm ne Abraãomã arê. Gwaj tu amim Kritu markumrêx, nhym Metĩndjwýnh Karõ arým gwaj bawýr bõx. Amrêbê kute gwaj bamã Karõ jarênhja arým gwaj bawýr bõx. Ja kadjy ne Kritu gwaj bajaxweo pãnh.

Metĩndjwýnh ne Abraãomã kabên pýnh ne arê.

Idja 6.13

¹⁵ Akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã pykakam me kukràdjã'õ jarê gar ama. Godja me'õ ar tu abenmã mýjja'õ jarênhkumrêx. Nhym me rũnh arým 'ã pi'òk no'òkkumrêx. Djãm kam ajte me'õ kute ijukri kabên 'õ jarênhmã? Nãr, djãm kam kute kabên 'õo bingrãnhmã? Arkati. Arým ne me tu 'ã pi'òk no'òk mãmdji.

¹⁶ Abraãomã ne Metĩndjwýnh apýnh mýjja jarênh kam kum kabên pýnh ne arênh kum,

–Dja ba ajo djuw mex ne atãmdjwýo djuw mex, ane. Djãm kute kabên jao bingrãnhmã? Kati. Djãm tãmdjwý krãptĩ'ã ne kum, “Dja ba atãmdjwýo djuw mex”, ane? Kati. Tãmdjwý pydji'ã ne kum arê. Tãmdjwý ja ne kubê Kritu.

¹⁷ Metĩndjwýnh ne amrêbê: tu Abraãomã tãmdjwýbê Krituja jarênhkumrêx. Nhym kam tũ:mrãm, arým kute kum arênh'ã amexbê 430 apêxkam Mõjdjê mã kukràdjã jarê. Djã ne kute Mõjdjê mã me kukràdjã jarênh kabên tũm japa? Djã ne kute amrêbê: Abraãomã tãmdjwýbê Kritu jarênhja arým arênh kajgo? Arkati. Kute amrêbê: Abraãomã arênh kute mar tỳx rã'ã ne.

¹⁸ Djã ne me kute Mõjdjê kukràdjã marn kôt amijo bakam axwe kêt ne ajte kute amim Kritu markam axwe kêt? Kati. Nhym be, arým ne Metĩndjwýnh mrãmri tu Abraãomã tãmdjwý Kritu jarênhkumrêx nhym amim tu markumrêx nhym arým kum axwe kêt jarê.

¹⁹⁻²⁰ Nhym be, mýj kadjy ne Metĩndjwýnh Mõjdjê mã kukràdjã jarê? Bir, me kute amijaxwe mar ne kute kôt amim kator kadjy. Ja kadjy ne Mõjdjê mã kukràdjã jarê. Me aben djõ'ã abenmã arênh mõ:. Abenmã arênh mõr tãmtã arým tũmrãm Abraão tãmdjwý Kritu'ýr o bõx. Me bakamingrãnyrekam Kritu arým katon ar ba. Nhym kam me tu amim markumrêx nhym Metĩndjwýnh arým memã axwe kêt jarê. Metĩndjwýnh ne Mõjdjê mã kukràdjã jarê. Kadjy mrãnh djwýnh kumrêxmã ne arê nhym arým amũ Mõjdjê mã arê nhym amũ memã arê. Nhym kam me krãptĩ amipãnh Mõjdjê mã amijarê nhym amũ

Metĩndjwýnhmã me arẽ. Nhym be, djã nãm Metĩndjwýnh me'õmã Kritu jarẽ nhym arým amũ Abraãomã arẽ? Kati. Metĩndjwýnh pydji ne tu Abraão kuka kônh djan kum tãmdjwýbê Kritu jarẽ.

²¹ Metĩndjwýnh ne Abraãomã apýnh mýjja mex jarẽn kum tãmdjwýbê Kritukôt axwe kêt jarẽ. Djã ne kam amikabên jao aknon kam memã kum,

–Dja ga me Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo aba. Ba kam arým me amã axwe kêt jarẽ, ane? Kati. Dja me Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo ban arým te axwe kêt prãmje ne Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba kêt. Ne ren me Môjdjê kukràdjã'õ man kôt ar amijo ban ren kam axwe kêt ne ren kam Metĩndjwýnh kôt tĩn ne ar ba nhym Metĩndjwýnh ren kam memã kum,

–Dja ga me Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo aban kam ajaxwe kêt, ane.

²² Nhym be, kati. Me'õ ta te axwe kêt prãmje. Metĩndjwýnh ne pi'õkkam me kunĩ kupãhtã memã axwe jarẽ. Mýj kadjy ne me kunĩmã axwe jarẽ? Bir, me kute tu amim Jeju Kritu markumrẽx kadjy. Dja me tu amim markumrẽx nhym Metĩndjwýnh arým memã axwe kêt jarẽ. Tãm ne amrêbê: me bakukãmãremã arẽnh pydji.

²³ Nhym be, amrêbê me bakukãmãre kute tu amim Kritu markumrẽx kêtri ne me Môjdjê kukràdjãkôt ar amijo ba. Me ta te: katormã ar amijo ba. Me kute mrãmri ne mebê ijêkam me ta te: katormã amijo ba pyrãk. Gwaj badjwý te bakatormã ari amijo baba. Nhym kam tũmrãm me arým gwaj bamã Kritu'ã ajarẽ, gwaj arým tu amim markumrẽx ne arým bakato. Bakaton arým gwaj ba ar baban bakĩnhkumrẽx.

²⁴ Kam, Môjdjê kukràdjã ne kute me kra prĩre pumũnh djwýnh pyrãk. Me bakukãmãre ne me kute me kra prĩre pyrãk. Ne kam me omũnh djwýnh kôt ar amijo ba, Môjdjê kukràdjã kôt ar amijo ba nhym mebê tỳ:xi. Me kute aben djô'ã kôt amijo ba tãmtã nhym kam tũmrãm arým Kritu me'ýr bõx. Gwaj bawýr bõx gwaj arým tu amim markumrẽx nhym arým tu gwaj bamã axwe kêt jarẽ.

²⁵ Gwaj arým tu amim Kritu markumrẽx. Djãm kam gwaj baje akubyn Môjdjê

kukràdjã'ýr amijo akẽx prãm? Kati. Arým me abatãnhkam djãm akubyn kute amipumũnh djwýnh prãm? Kati. Gwaj badjwý ne gwaj akubyn baje Môjdjê kukràdjã mar prãm kêt. Kritu ne gwaj tu amim markumrẽx.

Mebê Metĩndjwýnh kra'ã ujarẽnh.

Dju r 1.12; Rô 8.14; Ep 1.5

²⁶ Ar akunĩ ne gar arým abê Metĩndjwýnh kra. Gar arým tu amim Kritu markumrẽx ne arým abê Metĩndjwýnh kra.

²⁷ Me kute ngõmã ar ajadjãr kunĩja, mýj'ã ne ngõmã ar ajadjãrja amijakre? Bir, Kri-tumẽ ne gar atypdji. 'Ã ne amijakre. Gar kam arým aje Kritu pyrãk. Kritubê Metĩndjwýnh Kra. Ar gadjwý ne gar Kritu kôt abê Metĩndjwýnh kra.

²⁸ Djãm kam dja gar ajõ aben mýr jabej memã kum, “Ibê idjaer”, ane? Nãr, “Ibê me bajtembê kregu”, ane? Nãr, gar ajõ aben mýr jabej memã kum,

–Nãm me ipa 'amý ba me kabênkôt kajgo ari idjãpênh tỳxo iban idjumar punu, ane? Nãr,

–Me kute ipa 'amýnh kêt ba arek mekôt ar iban idjumar mex, ane? Nãr gar ajõ aben mýr jabej memã kum, “Imý”, ane, nãr, “Ini”, ane? Djãm aje amim Kritu markam aje aben mýr jabej ã abenmã anhýro abamã? Kati. Ar aje amim Kritu markam ne ar akunĩ abeno anhõbikwan apydji:i.

²⁹ Ne, ar abê Kritu nhõbikwakam Metĩndjwýnh arým ar ajo Abraão tãmdjwý. Kute ar anhingêt Abraãomã kabên pýnh ne arênhja kunĩ ne ajte ar amãdjwý arẽ. Dja gar arým Abãm nhõ mýjjao aminhõ. Metĩndjwýnh nhõ mýjjao aminhõ.

4

Metĩndjwýnh gwaj bajo kra.

¹ Jakam ne ba ar amã arẽ, me abê Garaxakam me jamã arẽ, gar ama. Me kra prĩre ne me kute bãm nhõ nèkrẽx kunĩo bamã te o ane. Prĩrekam kute o ba kêt rã'ã. Nãm me kute bãm nhõ àpênh kajgo pyrãk ne kajgo: ne.

² Nhym kam me omũnh djwýnh me prĩre jamã mrãnh mex'ã karõn me omũnhõ ba nhym me kam kôt amijo ba. Nãm me prĩre pumũnh djwýnh meo ba: nhym me arým

abatành ne. Nhyim me bām kute ò akati jarēnhja arým bōx nhyim kam me arým bām nhõ nèkrêxo aminhõn o ba.

³ Gwaj badjwý Kritu bōx kētri ne gwaj baje me prīre pyrāk. Gwaj baje me àpēnh kajgo pyrāk ne gwaj bakajgo: ar baba. Nhyim me kute gwaj bamā pykakam me kukràdjà jarēnh gwaj ajbit maro baba. Kute mrāmri ne me prīre pumūnh djwýnh me prīremā mrānh mex'ã karõo ba nhyim me kute kôt amijo baja pyrāk. Gwaj badjwý gwaj pykakam me kukràdjàkôtbit amijo baba.

⁴ Nhyim be, kam arým ò akati bōx nhyim Metīndjwýnh arým pykamā Kra jano nhyim me'õ nire kurūm kato. Katon arým Mōjdjê kukràdjà man kôt ar amijo ba.

⁵ Mýj kadjy ne Mōjdjê kukràdjà man kôt ar amijo ba? Bir, kute gwaj bajaxweo pānh kadjy. Gwaj te Mōjdjê kukràdjàkôtbit amijo baban mā bajaxwe:. Nhyim Kra arým gwaj bajaxweo pānh nhyim kam Metīndjwýnh arým gwaj bajo kra. Ja kadjy ne Kra arým ruw ne Mōjdjê kukràdjà man kôt ar amijo ba.

⁶ Kute gwaj bajo krakam ne arým gwaj bamā Kra Karõ jano nhyim arým gwaj bakam nhýn gwaj bajo ba. Gwaj kam amikam Karõ ma nhyim arým gwaj bakad-jwýnhbê Metīndjwýnhmā kum, “Aba, Aba”, anhýro nhý. Me kabēn djwýnhkam kum, “Aba, Aba”, anhýro nhý. Me bakabēnkam ne Karõ ren arēn ren kum, “Djūnwā, Djūnwā”, anhýro nhý.

⁷ Ga, me kute me pa 'amýnh nhyim me memā àpēnh kajgo ar baja pumū. Amrēbê ar gadjwý ne gar Mōjdjê kukràdjà man kôt amijo aba kajgo. Ne jakam arým Mōjdjê kukràdjà kôt amijo aba kêt. Kritu ar akadjy ty nhyim Metīndjwýnh kute ar ajo krakam. Dja ar amā ò mýjja ngā gar o aba.

Me kute akubyn me kukràdjào ba prām.

A Kô 11.3; Kor 2.16; Ped k 1.14

⁸ Be, ar abê me bajtem ne gar amrēbê ar aje Metīndjwýnhkumrēx mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Apýnh mýjjao metīndjwýnh karõ nhípêxjamā ne gar adjàpēnh týx kajgoo aba. Djām mrāmri ne kubê Metīndjwýnhkumrēx? Arkati. Gar o aban aje mrāmri ne me pa 'amýnh nhyim me

memā àpēnh týx kajgoo ba ne te apôx prāmje ja pyrāk.

⁹ Nhyim be, jakam ne gar arým aje Metīndjwýnhkumrēx mar. Djām ar ga ne gar amim mar? Kati. Ta kumrēx ne kute ar amarn arým ar amā amijo amirīt gar kam kôt arým amim maro aba. Arým ar aje Metīndjwýnhkumrēx mar jakam mýkam ne aje akubyn me kum Metīndjwýnh kīnh kêtja kukràdjà marn kôt amijo aba prām? Gar me kukràdjà kôt ar amijo aban te ajaxwe kêt prāmje. Kam ar arerekre. Me kukràdjà kajgo. Dja gar kôt ar amijo aban arým aje mrāmri ne me pa 'amýnh nhyim me memā àpēnh kajgo ba pyrāk.

¹⁰ Ar aje mýjja kajgo kadjy adjàpēnh týx prām kam ne gar apýnh akati krāptīkam me kukràdjà man arým abenmā kum,

—Akati ja dja gwaj 'ã bano týx ne Mōjdjê kukràdjà kôt bamex, anen ajte apýnh mytyrwý'ã abenmā kum,

—Mytyrwý ja dja gwaj 'ã bano týx ne me kukràdjà kôt bamex, anen ajte abenmā kum,

—Dja gwaj bàygogo djê pan ajte Mōjdjê kôt akati ja ma, anen ajte abenmā kum,

—Dja gwaj amex ja'ã bano týx ne Mōjdjê kukràdjà kôt bamex, ane. Dji:jāk. Djām me kukràdjà kajgoja krāre got? Djām ar aje ã amijo anhýrkam Metīndjwýnh kute ar amā ajaxwe kêt jarēnh gar kum amex got?

¹¹ Amrēbê ba me abê Garaxakam Kritu jarēnh o iban idjapēnh kume:x. Ar akam idjapēnh kajgo gar aje Kritu mar kajgo karõ ne ba ar ajã idjāpnhix ne axwe idjumar ne.

¹² Akmere, àpnhīre ar, on ar ikudjwa. Ba ne ba ije ar apyrāk. Djām ba ne gar ijo ajkê, ba ar amā ikabēn? Kati.

¹³ Nhyim be, amrēbê ije ar amā Kritu'ã ujarēnh ny jarēnh kutewa. Kamā ne ba ikanēn ar amā Kritu'ã ajarē gar ama.

¹⁴ Nām itokry te ijo ba djām kam ne gar amā ikurēn ikanga? Kati. Nā gām ar prīne imar mex. Nā gām ar ijo Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh pyrāk nār ijo Kritu Jeju pyrāk ne ar amā ikī:nh ne.

¹⁵ Ba ino kanê: gar te aje ikadjy ano kadjār ne pānh imā ano jadjār ba ikanê kêt mā. Ba ne ba 'ã ar apumūn arým ar amā arê. Ar amā ikīnh. Mýj ne gar arým jakam amijon?

16 Djām ije katàt ar amã Metĩndjwýnh kabēn jarēnhkam gar arým ijo akurē djwýnh?

17 Be, wākam me'õ ar kute amiwýr ar ajo akēxmã àpēnh kume:xo ba. Djām me kute ar ajo mex kadjy? Kati. Me kute ar abē ikurēmã. Dja me ar abē ikurē gar kam arým mekõt ar amijo aban arým me kukràdjã'ã ano týx ne ar o aba. Ja kadjy ne me ar abē ar ikurēo ba.

18 Ne ren me kute ar ajo mexmã àpēnh kumex ne ren kam mrãmri mexkumrēx. Ar akam idjãmkam ne me ren ar ajo mexmã àpēnh kumex ne ren ajbubē itýmkamdjwý ren ar ajo mexmã àpēnh kumex ne kam ren mrãmri mexkumrēx. Nhyim be, kati. Me kute ar abē ikurē kadjy ne me àpēnh kumex.

19 Ba ne ba imã ar ajabê:ê kute mrãmri ne me kum kra prĩre jabêja pyrãk. Ije me'õ nire kra àkam umar punure pyrãk ne ar akam idjumar punu:re. Me'õja amijo 'êx ne Kritu kupa'ã ar amã arē ba ar ama:ro iba. Nok gar ren kabēn man Kritu kupa'ã amijo tē. Ga, me prĩre kute nã tikkrekam aminhipêxo baja pumũ. Nãm aminhipêxo ba:n arým prĩne aminhipêx nhinomã kumē. Ar gadjwý. Dja gar prĩne Kritu kõt amexo amũ amikamēho tē. Amikamēho tē:n kam arým prĩne Kritu mexo amex. Tãm ne ba imã kĩnh. Nã bãm ar ama:ro iba.

20 Ar awýr ibõx prãmkam ne ba dja. Ne ba ren inhýtã ar awýr bõx. Djã ne ba ren kam ar amã ibēn týx? Kati. Kam ne ba ren ar amã ibēn rerekbito ikabēn. Nhyim be, kati. Amybým ne ba axwe ar akam idjumar ne.

Agaremē Xara'ã ujarēnh.

21 Dja gar jakam imã arē. Ar aje Mõjdjē kukràdjã marn kõt amijo aba prãmja mýkam ne gar amikadjy kukràdjã kunĩ mar kēt?

22 Ba ar amã kukràdjã jarē gar ama. Mõjdjē ne kute 'ã pi'òk no'òkkam memã Abraão kra amãnhkrut'ã ajarē. Kra ja ne Abraão õ àpēnh kajgobē Agaremã kudji. Agare ne kubē me pardja. Nãm Abraõomã àpēnh kajgobit ar ban umar punure. Õ àpēnh kajgo jamã ne kra ja dji. Nhyim be, prõ djwýnhbē Xaramã ne kra djwýnhja dji. Prõ ja ne kubē me pardja kēt ne ta arek mekõt ar ban umar mex.

23 Nhyim kam Abraão ta ne Xara kute kum arēnhkõt me pardjamã kra ja dji nhyim kumrēx ruw. Nhyim be prõ djwýnhmã kute kra djwýnh djirja ne Metĩndjwýnh kabēnkõt. Metĩndjwýnh ta kute kum kra jarēnh kõt ne Abraão arým prõbē Xaramã kudji. Kute kum, “Dja akra'õ amirĩt”, anhýr kõt arým kum kudji. Xara kubē me pardja kēt ne ta arek mekõt ar ban umar mexkumrēxjamã ne kudji nhyim kam ruw.

24 Mýkam ne ba ar amã ar nire abenkõt kra rwýkja'ã ajarē? Mýj'ã ne ar nireja amijakre? Bir, ar amãnhkrut Metĩndjwýnh kabēn amãnhkrut'ã amijakre.

Ba ar amã kabēn jarē gar ama. Metĩndjwýnh kute Abraõomã kabēn jarēnhkam ne kum Kritu jarē. Kritu'ã ne Xara amijakre. Nhyim be, Mõjdjē kukràdjã'ã ne Agare amijakre. Be, kabēn amãnhkrut ne ja. 'Ã ne ar nire amãnhkrut amijakre. Metĩndjwýnh ne krãnhbē Xina-jkam Mõjdjēmã me kukràdjãja jarē. Me kukràdjãja kõt ne me àpēnh týx kajgobit ar ban te axwe kēt prãmje. Krãnhbē Xinaj'ã ne Agare amijakre. Agare ne kubē me pardja ne Abraõomã àpēnh týx kajgobit ar ba.

25 Agare'ã ne krãnhbē Xinaj amijakre. Pykabē Arabijkam ne krãnhbē Xinaj. Nhyim kam Xinaj'ã ne pykakam krĩraxbē Djeruxarēja amijakre. Djeruxarē jakam me ar ba ne me kute Mõjdjē kukràdjãbit mar. Me kute Mõjdjē kukràdjãbit mar ne me àpēnh týx kajgobit ar ban te axwe kēt prãmje.

26 Nhyim be, me kute amim Kritu mar ne me kàjkwakam Djeruxarēkam ar ba. Me ja ne me kute Mõjdjē kukràdjã marn kute kõt amijo baja kangan Kritubit kõt ar amijo ba. Kõt ar amijo ban kubē me pardja kēt ne ta arým arek mekõt ar ban umar mex ne. Kàjkwakam Djeruxarē ne kute me banã pyrãk.

27 Ga, Metĩndjwýnh amrēbē: kute me bakukãmãremã kabēn jarēnh nhyim me arým kute 'ã pi'òk no'òkja pumũ. Nãm Metĩndjwýnh tu krĩraxbē Djeruxarēmã kabēn jarē. Nãm tu kum, “Ga te akra prãmje ne akra kētkumrēxja on akĩnh. Aje akra à mar kētja on tu

adjàmra tỳx kaba.

Djãm mrãmri akra kêt ne ar abamã, amjên kute akangakam akra kêt ne ar abamã? Kati. Dja me arỳm mjênja te akuràm kra krãptĩ ga dja ga akra krãptĩo me akrenh mex ne.”

Nãm ã kàjkwakam krĩraxbê Djeruxarêjamã ane. Ga, kàjkwakam krĩraxbê Djeruxarê kute mrãmri ne gwaj bakunĩ nã pyrækja pumũ. Arỳm gwaj bakrãptĩn tu amim Kritu markumrêx nhym Metĩndjwỳnh arỳm tu gwaj bamã axwe kêt jarê.

²⁸ Ga, Metĩndjwỳnh kute Abraãomã kum, “Dja akra amirĩt”, anhỳrja pumũ. Nhym kam kute kum arênh kôt arỳm Idjak kato. Ar gadjwỳ ne gar aje Idjak pyræk. Mỳkam? Bir, Metĩndjwỳnh ne ar amã,

–Dja gar tu amim Kritu markumrêx. Ba kam arỳm ar amã axwe kêt jarên arỳm ar ajo ikra, ane. Gar kam arỳm tu amim markumrêx nhym kute ar amã arênh kôt arỳm ar ajo kra. Kute Abraãomã arênh kôt ne arỳm kra Idjak kato. Ar gadjwỳ kute ar amã arênh kôt ne arỳm ar amã axwe kêt jarên arỳm ar ajo kra.

²⁹ Nhym be, amrêbê: Imaêr kum Idjak kurêo ba. Metĩndjwỳnh Karõ kabên kôt ne Abraão arỳm kra Idjak dji nhym katon ar ba nhym Imaêr kum kurêo ba. Abraão ta ne Imaêr dji nhym arỳm kum kamybê Idjak kurêo ba. Nãm ã akati jakam me kum gwaj bakurêo ane. Me kute amim,

–Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arỳm ijaxwe kêt, anhỳro baja. Me ja ne me kum gwaj bakurê. Kum gwaj baje amim Kritu marja kurêo ba. Gwaj baje amim Kritu mar ne gwaj amim,

–Dja ba tu amim Kritu markumrêx nhym Metĩndjwỳnh arỳm imã ijaxwe kêt jarê, anhỳro baba. Gwaj anhỳro baba nhym me arỳm kum gwaj bakurêo ba.

³⁰ Nhym kam mỳj ne amrêbê: me bakukãmãre arê nhym me'ã pi'òk no'òk ne? Bir, Xarabê me pardja kêtja ne Agare'ã Abraãomã kabên ne kum,

“Djãm gu banhõ àpênh kajgo kraja kute ikra kôt anhõ mỳjjao aminhõmã? Amỳrbê kute o aminhõmã?

Kati. Ikrabit dja anhõ mỳjjao aminhõ. On ikra nêje bõm Agaremê kra ar amê.”

Nãm ã Xara Abraãomã ane.

³¹ Ar tãm 'ã dja gwaj amijakren amima. Me kute amim,

–Ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban ijaxwe kêt, anhỳrja ne me te axwe kêt prãmje. Nãm me me pardja kra'ã amijakre ne àpênh kajgo ar ba. Dja me Metĩndjwỳnh nhõ mỳjjao aminhõ kêt ne axwe rã'ã. Nhym be, gwaj ba ne gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym Metĩndjwỳnh arỳm tu gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arỳm kum bajaxwe kêt. Gwaj ba ne gwaj me pardja kêt kra'ã amijakre ne kam Metĩndjwỳnh nhõ mỳjjao aminhõ.

5

Pykakam me kute kukràdjà kajgo kôt amijo ba nêje me akre.

Rô 3.21; Kor 2.20

¹ Gwaj ba: arek mekôt ar baban badjumar mex kadjy ne Kritu arỳm gwaj bapytà. Ga, mryti kute jênh pytĩ tur ne kute o baja pumũ. Gwaj badjwỳ amrêbê: gwaj pykakam me kukràdjà kôt badjàpênh tỳx kajgobit ar baba. Kam ne gwaj badjumar punu:re. Nhym Kritu arỳm gwaj bapytà gwaj arỳm me kukràdjà kôt badjàpênh kêt. Gwaj ba ne gwaj Kritukôt arek ar baban badjumar mex. Arỳm Kritu kôt badjumar mexkam kwãrĩk wãnh Môjdjê kukràdjà'yr amijo akêx kêt ne kôt amijo aba kêt. Dja ga kôt ar amijo aban arỳm akaprĩ:re kute mrãmri ne mry jênh pytĩkam kaprĩ pyræk. Gê me te: kukràdjà'ã ar amã karõ gar arek mebê dja. Kritu kôt dja gar adjãm tỳx.

² Ba ibê Paur ne ba me abê Garaxamã arê. Godja gar aje memã kum,

–Ajrà. Môjdjê kukràdjà kôt imy nhinhu kà krãta. Dja ba kôt ijaxwe kêt, anhỳr jabej nhym me amy kà nhinhu krãta gar kam arỳm aje Kritu mar kajgo.

³ Ba ajte mrãmri me kunĩmã arênhkumrêx. Metĩndjwỳnh ne arỳm me my kà rênhamã kute prĩne Môjdjê kukràdjà kunĩ kôt amijo bamã memã arê.

⁴ Ar ajõ ar aje amim,

–Ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arỳm ijaxwe kêt, anhỳr. Ar aje amim anhỳrkam aje Kritu mar kajgo. Nhym kam Metĩndjwỳnh kum ar akaprĩ kêt ne arỳm ar amã axwe jarê. Ar ga ne gar Kritu bê amijo akêx.

⁵ Nhyim be, gwaj ba ne gwaj arým tu amim Kritu markumrêx. Nhyim kam Metĩndjwýnh arým Karõ kõt gwaj bajo mex. Dja Karõ gwaj bajo ban arým gwaj bajo mex gwaj kam bakunĩ bajaxwe kêt. Tãm ne gwaj tu amiwýr kamnhĩxkumrêx.

⁶ Be, Kritu kõt gwaj baje amijo babakam djãm Metĩndjwýnh kute gwaj bamy kà rênh mar? Nàr djãm kute gwaj bamy kà tã mar? Kati. Ja ne kum kajgokumrêx. Nhyim be, gwaj baje tu amim Kritu markumrêxkam. Kambit ne gwaj mrãmri kum bakajgo kêtikumrêx ne kum bajaxwe kêt. Ne baje tu amim markumrêxkam arým bamã me abêikumrêx.

⁷ Amrêbê ne gar aje mrãmri ne me rer djwýnh prõt mex pyrãk. Ne katãt Kritu kõt ar amijo aban 'ã adjukanga kêtikumrêx. Mýj me'õ ne ar abê aptã? Gar kabên katãt man kõt ar amijo aba nhyim ar abê aptã?

⁸ Djãm Metĩndjwýnh kute amiwýr ar ajwýr djwýnh ta ne ar abê aptã? Djãm ta ne Mõjdjê kukràdjã'ã ar amã karõn o ar abê aptã? Kati. Atemã me'õ.

⁹ Ga, me kute djwýkam igot djã kryre rênhja pumũ. Nhyim kam arým djwý djôm mẽ amrà. Ar gadjwý ne me ngrêre ar amã 'ã karõo dja. Dja me arek ar amã 'ã karõo dja: nhyim me kabên ar anhĩ kunĩ mẽ amràn arým me'ýr ar ajo akêx gar arým mekõt ar amijo aba.

¹⁰ Nhyim be, arým ne gar aje ikabên ja markam ba tu amim ar akamnhĩxkumrêx ne amim,

—Kati. Jakam dja ar ikabên man Kritu kõtbit amijo ba, ane. Nhyim be, me'õ ja kute Mõjdjê kukràdjã'ã ar amã karõn ar amã kaprĩ jadjãrja gêdja Metĩndjwýnh arým kum axwe pãnh jarê.

¹¹ Nhyim me we ar amã,

—Paurdjwý ne me my kà rênh'ã memã àpnêho ba, anhýro ba. Djãm mrãmri me kabên? Kati. Ba ne ba kãj bê memã kum,

—Kritu ne pĩte'ykam ty. Dja ga me tu amim markumrêx, nhyim Metĩndjwýnh arým tu me amã axwe kêt jarê ga me kum ajaxwe kêt, anhýro iba. Ne ba ren iby ajte memã kum,

—Gê me me amy kà rênh gê kam arým Metĩndjwýnh me amã axwe kêt jarê, anhýro

iba nhyim ren me kum ikurê kêt. Nhyim be, kati. Nã bãm memã kum,

—Kritu ne pĩte'ykam ty. Dja ga me tu amim markumrêx nhyim Metĩndjwýnh arým tu me amã axwe kêt jarê, anhýro iba. Jabit ne ba memã arê. Ne kam ije me my kà rênh'ã memã karõ kêt. Kam ne me arým ijo bikêho ba.

¹² Be, me kute ar amy kà rênh'ã ar amã karõn ar amã kaprĩ jadjãrja ren ta ã amijo bikêho ane.

Me kute Metĩndjwýnh Karõ mar'ã memã karõ.

Idja 13.3; Ped k 1.22; Dju k 3.11

¹³ Kam, akmere àpnhĩre ar, djãm ar aje Mõjdjê kukràdjã marn kõt amijo aban ar akaprimã ne Metĩndjwýnh amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba? Kati. Ar adjumar mex ne arek mekõt ar abamã. Ja kadjy ne Metĩndjwýnh amiwýr ar ajo akêx. Ar aje Mõjdjê kukràdjã kõt amijo aba kêt ne arek mekõt ar abakam djãm kam arým tu ajaxwemã? Djãm aje amidjwýnhbito kĩnh kadjy tu ajaxwemã? Kati. Kwãrĩk wãnh ajaxwe kêt. Arým aje Mõjdjê kukràdjã mar kêt ne arek mekõt ar abakam dja gar amã aben jabên abenmã apê.

¹⁴ Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh ne memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

Dja gar Metĩndjwýnh kabênja pydjibit man kõt ar amijo aban arým Mõjdjê kukràdjã kunĩ man kõt amijo aba. Mrãmri ar amã me abêkam ne gar tu Metĩndjwýnhmã amexkumrêx.

¹⁵ Nàr kon dja gar amã aben kurêo aba mýj dja kam akute? Ga, ropre kute aben kamjãnh ne kute abeno apêxo baja pumũ. Ar gadjwý dja gar amã aben kurê tãmtã ã arým aben bê akunĩ ajmã.

¹⁶ Gwaj ba, bamã amidjwýnhbito kĩnh prãm ne kõt arým bajaxwe prãm. Nhyim be, dja gar amim Metĩndjwýnh Karõ man mã kõt ar amijo aban kam arým kõt ajmã akute kêt ne katãt amijo aba.

¹⁷ Djãm ar ga ne gar Metĩndjwýnhmã ajaxwe kêt? Kati. Gwaj ba ne gwaj bajaxwe prãm ne amim, “Ba amidjwýnhbito kĩnh”,

anhÿro baba. Nhyim kam Metĩndjwÿnh Karõ mã gwaj bamã,

–Kati. Kwãrĩk wãnh, anen ã akubyn gwaj banêo ane. Karõ mã akubyn gwaj banê gwaj ba bajaxwemã mã amim, “Ba amidjwÿnhbito kĩnh”, anhÿro baba. Gwaj mã bakabêno Metĩndjwÿnh Karõ japanho baba. Nhyim ta mã akubyn gwaj banêo ba. Kam ar ga ne gar te ga: ajaxwe kêt prãmje.

¹⁸ Nhyim be, ar ga dja gar amim Metĩndjwÿnh Karõ man mã kôt ar amijo aba nhyim kam ta arÿm katàt ar ajo ba. Dja gar amim Karõ maro aba:n arÿm amã Mõjdjê kukràdjà maro aba prãm kêtumrêx.

Me kute amidjwÿnhbito kĩnh prãmkam apÿnh axwe djari 'ã ujarênh ne ja.

¹⁹ Me kute amidjwÿnhbito kĩnh prãmkam ne me apÿnh mÿjjao ban kôt axwe. Me kute apÿnh mÿjjao baja ne me kunĩ kute mar.

Nãm me mebê prõo akĩ, mjêno akĩ.

Ne ajte ari prõ, mjên kupa'ã kurê ba.

Ne ajte kute abenbê me kupêno amijo àpnuo ba.

Ne ajte amijo àpnu me:x ne.

Me kute amidjwÿnh kĩnh prãmkam kute mÿjjao ba ne ja.

²⁰ Ne ajte mÿjjao metĩndjwÿnh karõ nhípêxmã amijarêno ba.

Ne ajte ta apÿnh mÿjja maro amiptàn arÿm amijo wajangao ba.

Ne ajte kum me kurêo ba.

Ne ajte axikôt kabên kêt ne abenã kabên ba.

Ne ajte me õ mÿjja pro'ã ngryk ba.

Ne ajte kute amijã ngryk nê kêt ne tu ngryk ba.

Ne ajte kute amidjwÿnhbit markam amijo rax pytãro ba.

Ne ajte kute amiwÿr meo akêx prãmje aben bê me kurêo ba.

Ne ajte apÿnh mÿj kukràdjaja'ã no tÿx ne kam mÿr jabej apÿnh me kwÿ djari kôt bikprõnh ba.

Me kute amidjwÿnhbito kĩnh prãmkam kute mÿjjao ba ne ja.

²¹ Ne ajte te kute me uràk prãmje ngryk ba.

Ne ajte aben paro ba.

Ne ajte kadjwati kangôkam* bibãnh ba.

* **5:21** Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunija, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

Ne ajte apÿnh mÿjja punukam aben tÿx jabejo ba.

Be, apÿnh mÿjja kute ja pyrãk rã'ã. Me kute amidjwÿnhbito kĩnh prãmkam kute mÿjjao ba ne ja. Dja Metĩndjwÿnh ì õ me ja kunõ ba. Djãm kam kute me jao bamã? Me kute mÿjja jao ba, djãm kute meo bamã? Kati. Dja me ja wãnh me biknor tokry djãkam akuno. Tãm ne ba amrêbê ar amã arên ajte jakam ar amã arê.

Metĩndjwÿnh Karõ kute meo bakam me kute amijo ba mex.

²² Nhyim be, dja Metĩndjwÿnh Karõ ta ar ajo ba.

Gar arÿm ô'ã amã me abê.

Ne ajte akĩhtire.

Ne ajte adjumar mex.

Ne ajte memã ano kator kêt ne amijamãr 'iry.

Dja Karõ ta ar ajo ba gar ajte ô'ã memã aprĩ.

Ne ajte anhõdjãnh.

Ne ajte katàt Metĩndjwÿnh kabên man kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt.

²³ Ne ajte akabôt katin ar aba.

Ne ajte amijaxwe kêt kadjy amijãno dja.

Dja Karõ ta ar ajo ba gar arÿm ã amijo anen kam Metĩndjwÿnh kôt amijo aba mexkumrêx nhyim arÿm ar akam kĩnhkumrêx ne ar amã ar akatàtkumrêx jarê.

²⁴ Kritu kute gwaj bajo aminhõkam gwaj arÿm bamã bajaxwe prãm kêt. Baje amidjwÿnhbito kĩnh kadjy bajaxwe prãm kêt. Baje mebê me kupênh prãm kêt ne bamã mÿjja punu prãm kêt. Baje mrãmri ne Kritumê ro'ã aktã banhikra, baparmo i'êk pyrãk. Gwaj ã amimaro ane.

²⁵ Mrãmri Karõ kute gwaj bajo ba jabej gwaj mã Karõ man prĩne kôt amijo baba mex.

²⁶ Kwãrĩk wãnh gwaj bakajgokam arĩk amijo badjãmra ar baba kêt. Dja gwaj amijo badjãmra ar baba:n arÿm abenmã aben kurê'uko baba. Ne aben rax mÿr jabej aben kam bangryko baba.

6

Me kum me kunĩ kaprĩ'ã kute memã karõ.

¹ Akmere àpnhĩre ar, godja me'õ arým axwe nhym me arým kute kôt omũnh jabej. Ar ga aje amim Metĩndjwýnh Karõ maro abaja dja gar me'õmã aprĩren akubyn Metĩndjwýnh'ýr o akẽx. Ne amiman amim,

—Ý, watĩre. Nok ba ren akati 'õkam Metĩndjwýnh maro aknon ren ã kudjwa ijaxweo anhýr jabej, ane. Dja gar ã amimaro anen ajaxwe nẽje amijãno djan arým me'õjamã aprĩren akubyn 'ýr o akẽx jabej.

² Ga, me kute jẽnh pytĩo baja pumũ. Nhym me arým 'ýr bõx ne arým kum kaprĩn kôt o kangõ. Ar gadjwý dja gar aben maro aba nhym me'õ amikam kaprĩre. Ar amã kaprĩn kum kaprĩ kwý ngri. Dja gar ã anen arým aje Kritu kukràdjã marn kôt amijo aba mexkumrẽx.

³ Nhym be, godja ajõ katàt aje amijo aba kêt kam mã amim,

—Djãm ba ijaxwe? Kati. Ijaxwe'õ kêt kumrẽx, 'ityx, anhýro aba jabej. Djãm mrãmri ne akabẽn? Kati. Ga ne ga amim ajẽx ne aminoo abiknoro aba.

⁴ Ar akunĩ apýnh anhĩ djari gar mrãmri katàt aje amijo aba jabej ga: amikabi. Ne kam mrãmri katàt aje amijo abakam ga amikam akĩnh. Nhym be, djã ne aje amim,

—Ba ne ba ije katàt amijo ibao tãmwã jakrenh, anhýro abakam djãm mrãmri akatàt? Kati. Ar aje ã amim anhýro abakam akatàt kêt kumrẽx.

⁵ Nhym be, ar akunĩ apýnh anhĩ djari dja gar goja mrãmri akatàt kumrẽx jabej katàt amijo aba.

⁶ Be, dja Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh djwýnh ar amã kabẽn jarẽnh ku'ẽ, ar amikutã kum ar anhõ mýjja mex kwý ngã. Kum angã gẽ ar akôt o amikĩnh.

⁷ Djãm me kute Metĩndjwýnh'ã abenmã kum,

—Djãm mrãmri dja Metĩndjwýnh memã axwe pãnh jarẽ? Kati. Kabẽn kajgo. Me àkĩnhĩkam pãnh kêt. Me 'ẽxnĩkam pãnh kêt. Me axwe kunĩkam pãnh kêt, anhýr? Djãm me kute anhýrkam mrãmri me kabẽn kumrẽx? Kati. Kwãrĩk wãnh amim ajẽx ne aminoo abiknor kêt. Ga, mrýnhĩ 'y, akrõ 'y, akaõk 'y, 'ẽ 'õdjwý 'yja pumũ. Djã ne ren me 'y ja kren ren kôt djwý mex jamý? Kati. Me kute 'y mexbit krekam kute kôt djwý mex jamýnh.

⁸ Gwaj badjwý. Godja gwaj amidjwýnhbito kĩnh kadjy bajaxwe jabej, badjãkĩnhĩo baba jabej, bakabẽn punuo baba jabej. Metĩndjwýnh dja pãnh gwaj bamã mýjja punu ngã gwaj arým bakaprĩ:re. Dja gwaj baje me kute mrýnhĩ 'y kren arým kaprĩ pyrãk. Nàr, godja gwaj amim Metĩndjwýnh Karõ man katàt kôt ar amijo baba, Metĩndjwýnh Karõ dja arým gwaj bamã o pãnh. Pãnh dja gwaj arým kôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne.

⁹ Kam dja gar adjukaprĩn katàt aje amijo aba'ã adjukanga kêt. Dja gar ã anen ã arým amim akĩnh djã byn akĩnhkumrẽx. Kute mrãmri ne me kute bãygogo djẽ parkam me kĩnh pyrãk.

¹⁰ Pykakam mekôt ar abari dja gar amã me kunĩ kaprĩ. Dja gar me kute amim Jeju marja kumrẽx aman amã me kaprĩn kam amã me kunĩ kaprĩ.

Metĩndjwýnh kute meo nykambit kĩnh.

¹¹ Ga, ba inhikrakam ije ar amã pi'õk no'õkkam ije no'õk rũnhja pumũ.

¹² Me ar amy kã rẽnh'ã ar amã àpnẽnho ba. Dja gar me kabẽn kôt ar amy kã rẽnhym amũ me ja arým me'ã abenmã kum,

—Be, me Môjdjẽ kukràdjã'ã no tỳxkumrẽx. Me mexkumrẽx, ane. Ja kadjy ne me ar amy kã rẽnh'ã ar amã apnẽ. Ne ren 'ã ar amã àpnẽn kêt nhym ren me 'ã kum me kurẽo ba. Nhym ren me Kritu pĩte'ykam jêtbit'ã ar amã ajarẽ nhym ren me 'ã kum me kurẽo ba. Nhym be, kati. Nãm me ar amy kã rẽnh'ã ar amã àpnẽnho ba nhym me arým kum me kĩnh.

¹³ Djãm me arým my kã rẽnhkam kute mrãmri Môjdjẽ kukràdjã marn kôt amijo bakumrẽx? Kati. Ne kam mýj kadjy ne me ar amy kã rẽnh'ã ar amã apnẽ? Bir, dja me amiwýr ar ajo akẽx ne 'ã amidjwýnhbito amran memã kum,

—Be, arým ar me bakukràdjã kôt ba mexkumrẽx. Ba ne ba 'ýr aro akẽx, ane. Ja kadjy ne me ar amy kã rẽnh'ã ar amã àpnẽnho ba.

¹⁴ Nhym be, djã ne ba ba: amijo idjãmra prãm? Kati. Bẽnjadjwýr djwýnhbẽ Jeju Kritu ne ba o idjãmra prãm. Kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy ne arým pĩte'ykam ty. Tãm ne ba o amra. Pĩte'ykam tykkam Metĩndjwýnh

arým imã ijaxwe kêt jarë. Kam, me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêt kukràdjàja ba arým kanga. Ga, me arým tykkam kum mýjja kĩnh kêtja pumũ. Badjwý imã me kukràdjà kĩnh kêt. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêt kukràdjàja imã kĩnh kêt. Ba Kri-tumë ro'ã pĩte'ykam arým ityk pyræk ne imã me kukràdjà kĩnh kêt.

¹⁵ Be, arým gwaj baje tu amim Jeju Kritu markam djãm Metĩndjwýnh kute gwaj bamy kà rênh mar nàr djãm kute gwaj bamy kà tã mar? Kati. Mýjja ja ne arým kum kajgokumrëx. Nhym be, gwaj arým tu amim markumrëx nhym arým gwaj bajo ny ne. Tãm ne Metĩndjwýnh kute markumrëx.

¹⁶ Me kute ikukràdjà jakôt amijo baja gê Metĩndjwýnh kum me kaprĩ gê me umar mexkumrëx. Metĩndjwýnh nhõ mebê id-jaerkumrëxja gê kum me kaprĩ gê me umar mexkumrëx.

¹⁷ Jakam dja gar aminhijukri amidjan ajõ ajte imã ikaprĩ jadjàr kêt. Kute mrãmri ne me kute Běnjadjwýr djwýnh Jejuo bikēnhkam apýnh kà rã kumex pyræk ne ikà rã kumex. Jejukôt ne ba ikà rã kumex. Kam kwãrĩk wãnh ajte imã ikaprĩ jadjàr kêt.

¹⁸ Gê Běnjadjwýr djwýnhbê Jeju tu kum ar akaprĩ.* Tãm ne ja.

* **6:18** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ta ne tu kum ar akaprĩkumrëx.

Paur kute Epexukam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne krĩraxbê Epexukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm me Paurbê ijê nhym mebê ijê djakam ãmkam ne memã pi'ôk no'ôk ne. Kute meo tỳx ne meo kĩnhmã ne memã pi'ôk no'ôk ne. Ne memã Metĩndjwỳnh kute mỳjja kunĩ'ã karõo amirĩt ne. Metĩndjwỳnh kute pyka nhipêx kêttri ne gwaj bajã amim karõ ne kam jakam arỳm Jejukõt gwaj bapytàro tẽn kam amũ 'õkam dja bajaxwe kunĩo apêx. Be, pykabê ar babari dja Xatanajmê õ me karõ punumê gwaj bawỳr prõt. Be, gwaj baje Jeju mar kunĩ dja gwaj tu Xatanajmã baku'ê tỳx ne amijo aptàn o apa. Kam ne Paur apỳnh memã 'ã karõ, me kute katàt amijo ba'ã memã karõ.

Metĩndjwỳnh ne Kritukõt mỳjja kunĩ o ba. Ne Kritukõt mỳjja kunĩ 'y ne o ban kam ajte kõt gwaj bapytà. Ne kõt gwaj bajo kĩnh. Be, Kritu ne gwaj baje Jeju mar kunĩmã bẽnjadjwỳr. Kute gwaj bajo djuw mexo baja pumũ. Nãm ã Paur memã o amirĩto ane.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Metĩndjwỳnh ne Jeju Kritumã ijã karõ nhym arỳm ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba.

Krĩraxbê Epexukam Jeju kute ar ajo õ me ja ne ba pi'ôk kõt ar amã ikabên. Gar aje arek Kritu Jeju kõt ar amijo aban 'ã adjukanga kêtja ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên.

² Metĩndjwỳnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Mỳjja kunĩ kêttri Metĩndjwỳnh kute amijo me utar.

Rõ 8.29; Tex k 1.4; A Tex 2.13; Ped k 1.2

³ Be, Metĩndjwỳnh ne ukaprĩ:kumrêx. Kute Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Krituo ba nhym kute o Bãm. Metĩndjwỳnh ta ne gwaj bajo djuw mex. Gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym prĩne kàjkwakam õ mỳjja kunĩo gwaj bajo djuw mex.

⁴ Ga, kute amijo gwaj bapytàrja pumũ. Mỳjja kunĩmê me kunĩ kator kêttri ne amijo gwaj bapytàn amim,

–Be, me wã dja me tu amim Kritu markumrêx ba arỳm meo inhõkumrêx nhym me arỳm imã axwe kêtikumrêx. Nãm ã kum gwaj bajabêkam gwaj bajã amim ane.

⁵ Amrêbê me kunĩ kêttri, mỳjja kunĩ kêttri ne ta kum gwaj bakĩnhkumrêx ne amijo gwaj bapytà. Ne kam tu amim gwaj bajã karõkumrêx ne amim,

–Me wã dja me tu amim Jeju Kritu markumrêx ba arỳm meo ikrakumrêx, ane.

⁶ Metĩndjwỳnh tu kum gwaj bakaprĩ:kumrêx. Nãm kum Kra jabêkumrêx, ne Krakõt kum gwaj badjwỳ kaprĩ:kumrêx. Dja gwaj kam bakunĩ: kum,

–E kum, djãm adjukaprĩ ngri: got? Adjukaprĩ ra:xi. Amexti:re. Me imã akĩnhkumrêx, anhỹro baba. Gwaj baje ã kum anhỹro baba kadjy ne arỳm amijo gwaj bapytà.

⁷ Nãm Krakõt kum gwaj bakaprĩ:kumrêx. Kra ne amikamrõo gwaj bajaxweo pãnh. Nhym kam arỳm gwaj bajaxwe maro aknon bakam ngryk kêt ne. Nãm ukaprĩ:kumrêxkõt ã gwaj bajaxweo ane.

⁸ Kute prĩne mỳjja kunĩ mar. Kute amikukãm mỳjja kunĩmê me kunĩ'ã amim karõ. Ne kam gwaj badjwỳ, kute amim gwaj bajã karõ kõt arỳm kum gwaj bakaprĩ:kumrêx.

⁹ Ta ne amrêbê: kute mỳjja kunĩ markõt arỳm amim kabên'ã karõ. Ta ne kum kabên kĩnh ne arỳm amim kabên'ã karõ ne kam memã arênh kêt 'ãtũm. Ne kam ajte ta arỳm jakam gwaj bamã kabênja jarê.

¹⁰ Nãm jakam gwaj bamã,

–Dja ì me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akati bõx ba kam Kritu'ã me kunĩmê mỳjja kunĩo akuprõ. Kàjkwakam mỳjja nàr pykakam mỳjja dja ba Kritu'ã kunĩo akuprõ nhym arỳm kunĩo ba, ane. Amrêbê kute kabên jarênh kêt ja ne jakam arỳm gwaj bamã arê.

¹¹ Amrêbê mỳjja kunĩ kêttri, me kêttri ne amijo me ibê idjaer pytà. Nãm tu me ijã amim karõkumrêx ne amim,

* **1:2** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arỳm kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

—Be, me wã dja ba memã amak bô nhym me arým tu amim Kritu markumrêx ba kam arým meo aminhõ. Nãm ã me ijã amim ane. Ta ne kute amim mýjja kunĩmê me kunĩ'ã karõ. Kute amim 'ã karõ kôt ne mrãmri kute o apõxkumrêx ne kute o bakumrêx. Djãm me ibê idjaerbit ne amijo me ipytã? Kati. Mýjja kunĩ:. Kute amim mýjja kunĩ'ã karõ kôt arým mrãmri kute o apõx ne o bakumrêx.

¹² Mýj kadjy ne amijo me ibê idjaer pytã? Bir, ba me ikumrêx ne ba me tu amim Kritu markumrêx ne kôt ar amijo iba. Me kunĩ dja me me ijã abenmã kum,

—Ga, me kute Kritukôt katãt ar amijo baja pumũ. Kritu mexti:rekumrêx. Me bamã kĩnhkumrêx, anhỹro ba. Ja kadjy ne amijo me ipytã.

¹³ Me ibê idjaer kumrêx ne ba me tu amim markumrêx. Nhym kam me arým me abajtemmã Kritu'ã ujarênh ny katãtkumrêxja jarê ga me aman tu amim markumrêx. Nhym kam Metĩndjwýnh arým me ajaxwebê me apytãn kam me amã Karõ jano.

Amrêbê Kritu kute me bamã Karõ jarênhja ne me amã ano nhym arým me ajo ba. Ga, me kute mýjja'ã aminhidji janhõr nhym arým amirĩtkumrêxja pumũ. Me badjwý Metĩndjwýnh arým me bamã Karõ jano nhym arým me bajo ba. Me bajo ba gu me arým amim,

—Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým ijo krakumrêx. Ga, arým kute imã Karõ janor nhym kute ijo bakumrêxja pumũ, ane. Karõ ne me bajo ba gu me ã amim ane. Kam, gu me baje mrãmri ja markumrêx. Arým Metĩndjwýnh kute me bajo kraja ne gu me baje mrãmri markumrêx.

¹⁴ Ga, me kute memã mýjja rũnh nhõrmãn kam kukãm kute memã mýjja kryre nhõrja pumũ. Me amim kryre jamýn arým amiwýr rũnhja kamnhĩxkumrêx.

Me badjwý Metĩndjwýnh arým me bamã Karõ jano nhym arým me bajo ba gu me arým amim,

—Ga, Metĩndjwýnh arým kute imã Karõ janorja pumũ. Ga, kute ijo baja pumũ. Mrãmri dja ba kãjkwakam kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Karõ ne me bajo ba gu me ã amim anen kam arým baje

mrãmri ja markumrêx. Mrãmri kãjkwakam Metĩndjwýnhkôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ãja baje mrãmri markumrêx ne amiwýr kamnhĩxkumrêx. Dja gu me Metĩndjwýnh kôt batĩnmãja maro baba: nhym Kritu arým bõx ne amikôt me bajo mõ. Metĩndjwýnh kute amijo me bapytãrjao mõ. Dja amikôt me bajo mõ nhym me kunĩ arým abenmã kum,

—Metĩndjwýnh me:xkumrêx. Me bamã kĩnhkumrêx, ane.

Kute Metĩndjwýnhmã meo à'wýr.

Kor 1.9; Pir 1.9; Tex k 5.23; Idja 13.20

¹⁵⁻¹⁶ Kam ne ba mã Metĩndjwýnhmã ar akam amikĩnh jarênhõ iba. Ar ga ne gar arým tu amim Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju markumrêx ne kam amã Jeju nhõ me ja kunĩ jabê:. Nhym kam me arým imã ar ajarê ba ar aman mã Metĩndjwýnhmã ar akam amikĩnh jarênhõ iban kam mã kum ar ajo a'uwn kum,

¹⁷ —Metĩndjwýnh, ga ne ga Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Krituo aba. Djũnwã, amexi:re. Dja ga Akarõo aro aba gê ar arým ô'ã katãt akabên markumrêx nhym arým arkum Akrao amirĩtkumrêx gê ar mar mexkumrêx.

¹⁸ Anhõ me ja dja me arým kãjkwakam anhõ mýjja mexti:rekumrêxo aminhõ. Mýjja ja kadjy ne ga amiwýr ar 'wýr ne aro aba. Dja ga arkum anhõ mýjjao amirĩt gê ar prĩne mexti:rekôt kuman amiwýr kamnhĩxkumrêx.

¹⁹ Me kute tu amim amarkumrêxja dja ga memã tỳx jadjã. Aje memã tỳx jadjãr kadjy ajitỳ:xi. Me kadjy ajitỳxo abê kumkati. Mýj ne ga aje meo tỳx kadjy ajitỳxkam kute? Tãm dja ga arkum o amirĩt, gê ar prĩne kuma. Anhõ mýjja ja dja ga arkum o amirĩt gê ar kuma. Nã bãm ã ar akadjy Metĩndjwýnh 'wýro ane.

Metĩndjwýnh ne 'itỳ:xi.

²⁰ Ga, Kritu arým tykkam Metĩndjwýnh 'itỳxo kam àpênhja pumũ. 'Itỳxo kam àpênhõ kute akubyn o tĩnja pumũ. Nãm ajte kãjkwã djwýnhkam o wabin aminhikõ'ã ýr. Raxo kute me rũnh jakrenh mex kadjy amid-jubõk'ãnh ýr.

²¹ Kýjrũm, me rũnh kunĩ nhiby ýr. Nhym arým rax ne tỳxo me akrenh me:x ne.

Nhym pa:rbê memã ȳr djwýnh kunĩmẽ me rũnh kunĩmẽ me 'ityx kunĩmẽ me bẽnjadjwýr kunĩmẽ ne me kum ngri:re. Jakam me bakam me rũnh kunĩ ne me kum ngri:re, nàr amrẽ pyka ny mōrkam me rũnh kunĩ ne me kum ngri:re. Me kunĩ ne me kum ngri:ren kajgo:.

²² Pa:rbê me kunĩ kum kajgo me:xi. Metĩndjwýnh arým me rũnh kunĩ kadjy Jeju'ã ra:x mẽ. Ne õ me kute amim Jeju marja kunĩ kadjy 'ã rax mẽ nhym arým meo ba. Kute meo bakam arým kute me krã pyræk.

²³ Ga, me bakrãja pumũ. Me bakrãkam ne gu me badjumar nhym kam kukwakam amũ me banhĩ amingræk ne ar me bajo ba. Me bakrãkam gu me badjumar ne arým me banhikrao badjãpênh nàr me baparkam bamrãnh. Me bakrã amũ me bakukràdjã kunĩ ngræk ne me bajo ba. Kritudjwý kute me bakrã pyræk ne me bakunĩo ba, me babê õ me ja kute ta ĩ pyrækjao ba, me bangræk ne me bajo ba, me baje amim mar kunĩjao tuknĩn ar bajo ba. Ta ne kute amiraxo pykamẽ kãjkwamẽ mýjja kunĩo tuknĩn ar o ba kute me badjwý me bajo ba.

2

Metĩndjwýnh kute akubyn Krituo tĩnkõt õ me jadjwýo tĩn.

Kô k 6.11; Xit 3.3

¹ Nhym be, ar ga ne gar amrẽbê ajamakkre kêt kute me tyk amakkre kêt pyræk ne ar aba. Gar Metĩndjwýnh kabẽnkam amikrào aban mekõt ajaxwe.

² Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kukràdjã kõt ne gar amijo aba. Gwaj banhiby me karõ punu nhõ bẽnjadjwýr kukràdjã kõt djwý ne gar amijo aba. Me karõ nhõ bẽnjadjwýrja tãm ne jakam me amakkre kêt prãm jao ba.

³ Amrẽbê gwaj bakunĩdjwý ne gwaj mekõt amidjwýnh bito kĩnho baban arým bajaxwe:. Djãm me'õ ne gwaj bajo axwe gwaj bajaxwe? Kati. Gwaj ba ne gwaj bamã bajaxwe prãm ne amim 'ã karõn arým kõt bajaxwe. Amrẽbê gwaj bajaxwekam ne Metĩndjwýnh gwaj bakam ngryk ne. Me axwe kunĩmẽ gwaj bakam ngry:k ne.

⁴ Djãm gwaj bakam ngryk rã'ãmã? Kati. Metĩndjwýnh kum gwaj bakaprĩ:kumrẽx ne kum gwaj bajabê:.

⁵ Gwaj bajaxwekam ne gwaj bajamakkre kêt kute mrãmri ne me tyk amakkre kêt pyræk. Gwaj kam tu amim Kritu markumrẽx ne kam mrãmri ne baje me tyk ne akubyn tĩn pyræk. Metĩndjwýnh ne jakam Kritumẽ ro'ã akubyn gwaj badjwý gwaj bajo tĩn ne. Ta ne tu kum ar akaprĩn arým ar apytã.

⁶ Metĩndjwýnh ne jakam Kritumẽ ro'ã akubyn gwaj badjwý gwaj bajo tĩn. Gwaj kam arým bajamak mex ne ar baba nyo ar baba. Kritumẽ ro'ã ar baban ar baba rã'ã: rã'ã ne kute mrãmri ne jakam on kãjkwakam Kritumẽ ro'ã ar baba pyræk.

⁷ Mýj kadjy ne gwaj Kritumẽ ro'ã ar baba? Bir, Metĩndjwýnh gwaj bakam ukaprĩkumrẽx. Kute me kunĩmã gwaj bakam ukaprĩo amirĩt kadjy ne gwaj Kritumẽ ro'ã ar baba. Gwaj tu amim Kritu Jeju markumrẽx nhym kam gwaj bakam õdjãnhkumrẽx. Ukaprĩ:kumrẽx kõt ne gwaj bakam õdjãnhkumrẽx. Amrẽ amex mōr jakam ne amũ nĩ:jkamdjwý dja memã gwaj bakam ukaprĩjao amirĩt rã'ã: rã'ã rã'ã.

⁸ Be, Metĩndjwýnh ta ne kum ar akaprĩ. Ar ga ne gar amex kêt kumrẽx, nhym ta kum ar akaprĩn ar amã Kritu jano nhym ty. Gar kam tu amim markumrẽx, nhym arým kõt amim apytã. Djãm ar amex ne ar adjukaprĩ gar ga: amipytã? Kati. Metĩndjwýnh ta ne kum ar akaprĩn ar amã Kritu janon kam ta amim ar apytã.

⁹ Djãm we kute ar amã,

—Be, ga ne ga amex ne adjukaprĩkumrẽx, anhýr, ne kam we kõt kute amim ar apytãr? Arkati. Nãm ren ã ar ajõmã ane, gar ren arĩk ga amimexo adjãmra ar aba.

¹⁰ Nhym be, kati. Metĩndjwýnh ta ne gwaj bajo mex gwaj kam arým badjukaprĩ. Kritu Jeju tyn arým akubyn tĩn nhym kõt arým gwaj bajo ny. Metĩndjwýnh ta ne gwaj bajo ny gwaj aminhijukri amidjan kam arým bamã me kaprĩo baba. Ar adjukaprĩ ja ne Metĩndjwýnh amim 'ã karõ. Gwaj bakêtri amim 'ã karõ. Ne kam tũmrãm arým gwaj bajo ny gwaj arým kõt bamã me kaprĩo baba.

Mebê idjaermê me bajtem arým Kritu kôt abeno òbikwa.

¹¹ Be, amrêbê ne ba me imã me akurêo iba. Ga me abajtemkam ne ba me ibê idjaerkam imã me akurêo iba. Ba me me ajã memã kum,

—Me wã ne me my nhinhu kà rênh kêt. Metĩndjwýnh kum me kĩnh kêt. Me ba ne ba me imy kà rênh. NhyM Metĩndjwýnh kum me ikĩnhkumrêx, ane. Djãm mrãmri me kute me imy kà rênhkam arým me imex? Kati. Me imy kãbit rênh.

¹² Me abajtemkam ne ga me amrêbê aje Kritu mar kêtumrêx ne ate amijo aba. Ba me ibê idjaer ne ba me ari me ajo kuba- jtemo iba. Metĩndjwýnh ne amrêbê: kute me ipytãr'ã me imã,

—Me kute tu amim ikra markumrêx dja ba amim me utã, ane. Ne kam 'ã me imã apýnh mýjja jarênh mãmdji ba me maro iba. Djãm me abajtemmã ne Metĩndjwýnh mýjja ja jarê? Kati. Kute me amã arênh kêt ga me aje mar kêt. Kam ne ga me Metĩndjwýnhkôt atĩn kadjy kêt ne aje amiwýr atĩn kamnhĩx kêt ne aje mekôt Metĩndjwýnh mar kêt. Ne kam ate kubê amijo aba. Tãm dja ga me nhýn ama ne mar rã'ã ne.

¹³ Metĩndjwýnh bê ne ga me amrêbê ate ar amijo aba. NhyM be, jakam ne arým Kritu Jeju kamrô me bakadjy prôt ne nhyM me bapãnh ty. Ga me kam kôt ar amijo aba nhyM arým ar me ajo ba.

¹⁴ Ta ne me bamã,

—Me abeno anhõbikwa, ane. Nãm ã me bamã ane, gu me arým abeno banhõbikwa. Me abajtemmê me ibê idjaermê ne gu me bamã aben kurê. Me bamã aben kurêja ne kute mrãmri ne gu me baje aben nêje ka'ê pyrãk. Gu me kam Jeju kabênkôt arým abeno banhõbikwa nhyM kute mrãmri ne aben nêje ka'ê ngrãnh pyrãk.

¹⁵ Mõjdjê kute Metĩndjwýnh kukwakam mebê idjaermã 'ã karõkam kukràdjãja ne Kritu arým o kajgo. Pĩte'y'ã tyko arým o kajgon arým ajte mar kêt. Mýj kadjy ne o kajgo? Bir, nãm o kajgon arým amiwýr me bajo akêx. Amiwýr me bajo akêx gu me arým abeno banhõbikwa. Ga, kute me bajo nyja pumũ. Gu me arým baje mrãmri banhĩ tipdji pyrãk. Ja kadjy ne Mõjdjê kukràdjão kajgo.

¹⁶ Kritu pĩte'y'ã tyko ne me bajo aben pydjĩn kam Metĩndjwýnh'ýr me bajo akêx ne. Gu me kam arým o banhõbikwan kam bamã aben kurê kêt.

¹⁷ Kritu arým me abajtem'ýr bõx. Metĩndjwýnh bê amijo akre raxkam arým me awýr bõx. Me awýr bõx ne arým kãj bê me amã kabên jarê. Me aje Metĩndjwýnho anhõbikwa kadjy ne me amã kabên jarê. Ajte me aje me ijo anhõbikwa kadjy ne me amã kabên jarê. Ne, me ibê idjaer ije Metĩndjwýnh kôt amijo ibakam Kritu arým me iwýr bõx ne kãj bê me imã kabên jarê. Me ije Metĩndjwýnho inhõbikwa kadjy ne me imã kabên jarê. Ne me ije ajte me ajo inhõbikwa kadjy me imã kabên jarê.

¹⁸ Djãm apýnh me Babãm'ýr me bapry? Kati. Arým ne me Babãm'ýr me bapry pydji. Metĩndjwýnh Karõ pydji. Me ibê idjaermê me abajtemmê ne gu me Karõ pydji kôt me Babãm'ýr bõx.

¹⁹ Kam ne ga me arým abajtem kêt ne me akãtãm kêt. Metĩndjwýnh ne arým me ajo õ me ja ne me ajo õbikwa. Me ibê õ me tũmmê ro'ã me ajo õbikwa.

²⁰ Gu me kam arým baro'ã babê Metĩndjwýnh nhõ keno kikreti pyrãk. Kritu ne ar ijano bar me awýr bõx ne me amã arê. Ar ba ne bar Metĩndjwýnh kukwakam me amã arê, ga me kabên ma. Ar ba ne bar ije mrãmri ne kikreti kadjy pyka mã: par krax ku'ê pyrãk. Jeju Kritu kute mrãmri ne kikre par krax kadjy kum kajpar djã djwýnh pyrãk.

²¹ Kum kajpar djã djwýnh kõnh ne me prĩne kên jadjwýr mexo mõ. Kõnh ne me aben nHITEPã adjwýr mexo mõ. Ne kam aben nhiby kên jadjwýr mexo mõ: nhyM Metĩndjwýnh nhõ kikreti arým abatãnh mõ. Metĩndjwýnh Karõdjwý ã me bajo anen Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu kôt me bapymjýr mexo mõ. Metĩndjwýnh me ibê idjaero õbikwan kam me abajtemo õbikwa gu me arým Jeju kôt djan arým batypdjĩn dja. Batypdjĩn djan arým Metĩndjwýnhmã bamexkumrêx ne.

²² Djãm me ibê idjaerbit ne me ijo õbikwa? Kati. Me abajtemdjwý. Gu me kam arým baro'ã babê Metĩndjwýnh nhõ keno kikreti pyrãk. Metĩndjwýnh ne me bamã Karõ jano.

Kute me bamē amijo kajkep kadjy ne me bamā ano.

3

Metīndjwýnh kute me bajtem'ýr Paur janor:

¹ Metīndjwýnh kute me amā Karō janorkam ne ba arým kum me ajo a'uw. Me abajtemo ne ba kum a'uw ne me amā ne ba Jeju Kritu'ā idjujarēnh ar iba nhym me arým 'ā kum ikurēn idjuwpre. Ba ibē Paur ne me arým idjuwpre.

² Me ga ne ga me arým ama. Metīndjwýnh ta ne kute imā me ajā karō ga me arým ama. Nām imā,

—Arým imā me bajtemdjwý kaprī. Ga dja ga memā 'ā adjujarēnh djwýnh, ane. Tām ne ga me aje mar jabej ba ajte akubyn me amā arē.

³ Kum me abajtem kaprīmā ne kute amrēbē arēnh kêt. Ne kam jakam ba imā arým arē ba arým me amā 'ā pi'òk no'òk ngrire ga me arým omūn aman

⁴ badjwý ima. Metīndjwýnh kute Kritu'ā mýjja jarēnh kêt ba ije prīne marja dja ga me amā.

⁵ Nām amrēbē kute memā arēnh kêt nhym pykakam me kra'ò kute mar kêt. Me kute aben djô'ā mar kêt. Nhym kam Metīndjwýnh Karō arým jakam ar imā arē bar arým jakam kuma. Kritu ne ar ijano bar ibē ò àpēnhkumrēx ne kukwakam idjujarēnh ar iba. Nām ar imā arē bar jakam arým kuma.

⁶ Kute mýjja jarēnh kêtja arým ar imā arēn ar imā,

—Djām me bajtemmē me abē idjaermē arek apýnh ar abamā got? Arkati. Dja ga me akunī tu amim Kritu'ā ujarēnh ny markumrēx ne arým aro'ā kôt ar aba. Ne kam arým aro'ā Metīndjwýnh nhō mýjjao aminhōn aro'ā kôt ar aban kam aje anhī tipdji pyrāk. Ne kam Metīndjwýnh kute amrēbē: memā mýjja jarēnh mām djija me aro'ā amim aby. Me abē idjaermē me abajtemmē dja ga me tu amim Kritu markumrēx ne arým me aro'ā amim aby, ane. Tām ne ar imā arē ba arým kuma.

⁷ Metīndjwýnh ta ne 'itỳxkôt ijo ban tu kum ikaprī.* Ne kam arým imā me'ā karō ba memā Kritu'ā kabēn nyja'ā idjujarēnh ar iba.

⁸ Metīndjwýnh nhō me ja kunī ne me kute rūnho ijakrenh mex. Ba kam bajbit ikajgo me:x ne. Nā bām te ikajgo: nhym Metīndjwýnh ta arým tu kum ikaprīn kam arým imā idjapēnh djà'ā karō. Ta ne imā,

—Ga dja ga me bajtemmā kàj bê Kritu'ā adjujarēnh ar aba, ane. Kritu ne memā kīnh djà rū:nh ngā, krāptī: ngā. Me te: kute kīnh djà'ā ujarēnh inomā mēnhmā. Kritu kôt me kīnh djà ja'ā ne ba idjujarēnh ar iba.

⁹ Kum ikaprīkam ne imā,

—Ije memā ikabēn jarēnh kêtja dja ba amā arē ga arým prīne ama. Ije amim me bajtem pytārmā. Tām dja ga aman me kunīmā arēnhō amirīto aba. Nām ā imā ane. Metīndjwýnh ta ne Krituo mýjja kunī nhipēx. Adjākamā kute Jeju Krituo mýjja kunī nhipēx ne kute me abajtem pytār'ā amim karōn kute me bakukāmāremā arēnh kêt tām ne imā arē.

¹⁰⁻¹¹ Mýkam ne kute amrēbē me bakukāmāremā me apytār jarēnh kêt? Bir ga, Kritu kute ajbir pykakam abenā me bamēnhja pumū. Kam ne me kàjkwakam aparmā abenā me bapumūnho nhý. Kàjkwakam me bēnjadjwýrmē me rūnhmē ne me jakam me bapumūnho nhý. Me baje amim Jeju mar kunīja pumūnho nhýn arým me bakôt Metīndjwýnh raxmā kato. Me kute me bakôt Metīndjwýnh raxmā kator kadjy ne Metīndjwýnh kute amrēbē me bakukāmāremā arēnh kêt. Memā kute me abajtem pytār ne kute abenā me bamēnhja kute arēnh kêt.

Nām me me bapumūnho nhýn me bajā abenmā kum,

—Be, djām mrāmri ne djām Metīndjwýnh kute prīne abenā me mēnh mar mexkumrēx. Nām mýjja kunī kētri amim me'ā karōkumrēx. Djām kabēno kute amikapēr kār? Kati. Nām Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu'ýr meo akēx nhym tu kute ar meo bakumrēx. Djām Metīndjwýnh no kêt got? Ga, prīne kute aben ā me mēnh mar mexkumrēxja pumū. Ga, me kute abeno òbikwa mexkumrēxja pumū, ane.

* 3:7 Djām Paur ta axwe kêt nhym pānh kum kaprī Kati. Paur te axwe kētmā nhym ta arým tu kum kaprī.

Nãm me me bapumũho nhÿn ã abenmã ane. Me kute kãjkwakam ã abenmã anhÿr kadjy ne Metĩndjwÿnh kute amrêbê me bakukãmãremã arênh kêt. Kute memã me abajtem pytãr ne kute aben ã me bamênhja jarênh kêt.

¹² Metĩndjwÿnh ne uma:. Kam dja me kute Kritu mar kêtja kum uma:. Me badjwÿ gu me ren baje Kritu mar kêt ne ren bamã Metĩndjwÿnh pyma: ne. Nhym be, kati. Arÿm ne gu me tu amim me banhõ Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu markumrêx ne arÿm batĩn prãm kêt. Ne kam arÿm Metĩndjwÿnh pymatio banhõbikwakumrêx ne kum amijarênhho baba.

¹³ Kam kwãrĩk wãnh amim mar rerekre kêt. Me amextire kadjy ne ba Metĩndjwÿnhmã apê. Nhym kam me arÿm 'ã kum ikurên ijo bikênhho ba. Gê me te ijo bikênhho ba kwãrĩk wãnh kam amim mar rerekre kêt. Dja ga me tu amim Jeju mar tÿxkumrêx.

Kute meo Metĩndjwÿnhmã à'wÿr.

¹⁴ Me akĩnh kadjy ne ba arÿm ikõnkrão nhÿn Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu Bãmmã me ajarê.

¹⁵ Ta ne me kute amim Jeju mar kunĩo kra. Kãjkwakam me kute amim Jeju marmê pykakam me kute amim Jeju marmê ne me kunĩo kra. Ba arÿm kum me ajo a'uw. Nã bãm kum,

¹⁶⁻¹⁷ –Djũnwã, ara:x ne adjukaprĩti:rekõt dja ga memã tÿx jadjã. Gê Akarõ me umar djãkam memã tÿx jadjã gê me kõt tÿ:x ne mrãmri tu amim Kritu markumrêx. Nhym kam Kritu arÿm mrãmri tu me kadjwÿnhbê ÿrkumrêx. Nhym kam me arÿm ô'ã kute mrãmri ne pidjõ pykakam arê jabjêkam ku'ê tÿx pyrãk. Kam dja me mar tÿxkumrêx. Mÿj dja me kuma? Bir, Kritu mrãmri kum me abê:kumrêx. Tãm dja me mar tÿxkumrêx. Ne kam ô'ã mrãmri me kum me abê:kumrêx ne.

¹⁸ Dja me kum me abêkumrêx ne kam arÿm prĩne kuma. Mÿj dja me kuma? Bir, Kritu ta kum me abê:kumrêx. Ja dja me prĩne kuma. Kritu nhõ me ja kunĩ dja me prĩne kuma. Mÿj ne Kritu kum me abêkam kute? Kum me abê ja ne kute mÿjja jabatã:nh pyrãk. Mÿjja jabatãnh ne

kum me abê ja'ã amijakre. Me te kute kãjkwã nar kon, pyka'ã akremãja pumũ. Æ abatã:nh ane nhym me te aktã irê'ÿr bõx ne 'ã akremã. Nar kon, me te 'ênhõt nar krax'ÿr bõx ne 'ã akremã. Nar kon, me te 'ã àbir nar aparmã rwÿk ne 'ã akremã.

¹⁹ Nãm ã Kritu kum me abê ra:xo ane. 'Æ akre'ÿr me bõx kê:tkumrêx. Me kute mar mex kê:tkumrêx. Kritu kum me abê:ê. Kum me abêo me rer me:x ne. Dja kum me abê rã'ã: rã'ã ne. Nhym be, Djũnwã, dja ga memã akren memã arê gê me kuma. Dja me prĩne Kritu kum me abêja ma ga kam arÿm araxo me kadjwÿnhbê nhÿ. Ne kam me ï pÿnhkõt meo tuknĩn prĩne meo aba mex. Nhym kam me prĩne araxmã katon arÿm prĩne amikam ama. Nã bãm ã me Babãmmã ajarênhho ane.

²⁰ Metĩndjwÿnh ne ra:xi. Me'õ ne kute raxo têt kêtkumrêx. Kute mÿjja kunĩ nhipêx mar. Mÿjja 'õ kubê tÿx kêtkumrêx. Djãm me baje kum mÿjja ra:xo badjã'wÿr nhym te kute me bakadjy ipêxmã nhym kubê tÿxmã? Kati. Kubê tÿx kêt. Nar, djãm me baje amim mÿjja ra:x'õ'ã karõ nhym te kute me bamã ipêx mã? Arkati. Me bamãbit ne kute mÿjja rũnh pyrãk. Nhym be, kumã ne mÿjja kunĩ kry:re. Kute mÿjja kunĩ nhipêx kadjy umaro, tÿxo kute me bajakrenh me:xi. Djãm gu me baje kum mÿjja rax'õ jarênh nhym te kute umaje ne ipêx kêtã. Kati. Tÿxo me bakadjwÿnhbê ÿrkam dja arÿm mÿjja rũnh nhipêx ne.

²¹ Gu me kam kum,

–Me ije amim Jeju mar kunĩ ne ba me amã, “Ara:x ne apyma:kumrêx”, anhÿro iba. Dja ba me aben djõ'ã amã arax jarênh rã'ã: rã'ã ne, ane. Gu me ã kum ane.

4

*Me kum aben jabê'ã kute memã karõ.
Rô 15.5; Pir 2.1; Ped k 3.8*

¹ Æ, Bẽnjadjwÿr djwÿnhmã ne ba apê nhym me 'ã kum ikurên idjuwpre. Ba kam arÿm ar amã 'ã karõ. Katãt ar aje amijo aba kadjy ne Metĩndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Kam dja gar katãt ar amijo aba nhym Metĩndjwÿnh arÿm ar akam kĩnhkumrêx.

² Dja gar kum amijo angri. Kwãrĩk wãnh amijo adjãmra kêt ne akrãnmã ar amijo

aba. Kwārīk wānh memã bêx kêt ne memã aprīren memã akabên. Gê me'õ ar ajõ bikênh jabej akubyn amijã angryk nê. Ar amã aben jabêkôt amijã angryk nê ne.

³ Metĩndjwýnh Karõ kute abenã ar amênh gar aje abeno anhõbikwakam aje mrãmri ne me ĩ pydji pyræk. Kam amã aben jabên abenmã akabên mex jarê. Abenmã akabên mex ry typydji 'ãno djan aben nêje aben pumũ.

⁴ Gwaj baje mrãmri ne me ĩ pydji pyræk ne ren kam axikôt bakabên. Metĩndjwýnh Karõ pydji kute gwaj bajo ba gwaj ren axikôt bakabên. Kute amiwýr gwaj bajwýr ne gwaj bajo bakam gwaj bakunĩ amiwýr me'õ pydji kamnhĩxkumrêxo baba.

⁵ Běnjadjwýr djwýnh pydji:. Gwaj bakunĩ baje tu amim Jeju pydji: markumrêx ne pydji kôt ar amijo baba nhym me arým ngômã gwaj bajangij.

⁶ Nhym me Batĩndjwýnh pydji kubê ne gwaj bakunĩ Bãm djwýnh ne gwaj bakunĩmã Běnjadjwýr djwýnh. Nãm gwaj bakunĩo ban bakunĩ mẽ amijo kajkep. Ga, gwaj baje mrãmri ne me ĩ pydji pyrækja pumũ.

⁷ Nhym be, ajtekam gwaj banhĩ pýnhkôt apýnh gwaj badjápênh djà. Kritu ta kum gwaj bakaprĩn gwaj banhĩ pýnhkôt arým amim gwaj bajã karõ. Amim gwaj bajã karõn arým gwaj bakunĩmã gwaj badjápênh djà'ã karõ. Gwaj kam banhĩ pýnhkôt arým apýnh badjápênh djà maro baba. Gwaj badjápênh djà'ã ne Metĩndjwýnh gwaj bakĩnh djà jarê.

⁸ Amrêbê: gwaj bakêtri ne Metĩndjwýnh me bakukãmãremã kum,

“Nãm kàjkwamã wabin amim me uwpre tũm krãptĩja pytãn meo mõ.

Ne kam pykakam me jamã me kĩnh djà ngã”, ane.

Ga, Metĩndjwýnh kute Kritu kàjkwamã àbir jarênhja pumũn kam kute memã kĩnh djà nhõrja pumũ.

⁹ Mýj ne kàjkwamã àbir kêtri nê? Bir, nãm ruw. Nãm apa:rmã pykamã ruw ne pyka mã: nõ.

¹⁰ Nõ:n kam ta ajte wabi. Kàjkwa kunĩ mýrbê kàjkwa djwýnhmã wabin kam nhý. Kute mýjja kunĩ mẽ amijo kajkep kadjy

kam nhý. Kute kàjkwamẽ pykamẽ amijo kajkep ne o ba kadjy kam nhý.

¹¹ Ga, Kritu àbirkam kute memã me kĩnh djà nhõrja pumũ. Tãm ne Metĩndjwýnh me bakukãmãremã arê. Mýj'ã ne kute memã kĩnh djà nhõrja amijakre? Bir, kute memã apýnh àpênh djà nhõr'ã ne amijakre. Kritu ne arým gwaj bamã apýnh badjápênh djari'ã ajarê gwaj maro baba. Ar ije 'ã idjujarênhmã ne ar ikwýmã 'ã karõn ar ijano. Bar kam ije omũnhkôt memã 'ã idjujarênh ar iba. Nhym kam ajte gwaj bakwýmã apýnh kabên jarê gwaj maro baba ne arým kukwakam amũ memã kabên jarênho baba. Nhym kam ajte gwaj bakwýmã bakabên mex'ã karõ gwaj me kute Jeju mar kêtjamã arênho baba. Nhym kam me arým amim Jeju maro ba. Nhym kam ajte gwaj bakwýmã me kute Jeju marjao djuw mexo ba'ã karõ. Gwaj meo djuw mexo baba nhym kam me tu amim Jeju mar tỳxkumrêx ne 'ã ukanga kêt ne ar ba. Nhym kam ajte gwaj bakwýmã memã kukràdjã'ã badjujarênh'ã karõ gwaj memã 'ã badjujarênho baba. Kritu kute gwaj bakĩnh djà'ã gwaj bamã apýnh badjápênh djà nhõr ne ja.

¹² Dja gwaj apýnh badjápênh djajakam apê:, Jeju nhõ me ja prĩne kum mex kadjy apê: nhym kam me adjwýnhdjwý Metĩndjwýnhmã àpênh ar ba. Gwaj me kadjy badjápênh ar baba nhym me kunĩ arým Kritu mar mexo amũ amikamên arým amim mar ra:x ne. Me kute Kritu mẽ ĩ pydji pyræk ja arým amim mar ra:x ne.

¹³ Djãm kam dja gwaj Metĩndjwýnh Kra mar punun kam bakabên kajgo'õ mýr jabej abenmã bakabên ar baba? Kati. Dja gwaj Kra'ã bakabên pydjibit man axikôt arên tu amim markumrêx. Ne kam baje me prĩre pyræk kêt ne Kritu mar rerekre kêt ne bajabatãnhkumrêx. Ne kam prĩne amim kuman arým amim mar ra:xkumrêx.

¹⁴ Djãm gwaj bano rerekre kute me prĩre no rerekre pyræk rã'ãmã? Nhym apýnh me 'êxnhĩ mrãn bõx ne no tỳxtikam ari gwaj banoo biknoro bamã? Me kute ari apýnh me kukràdjã jarênho kute kòk, kute ngõ djakã ari mýjja japĩn pyræk. Djãm gwaj baje jãm Kritukôt bakabên djir ne ajte jãm

me kukràdjà punukôt bakabên djir ne ari: bakabên jadjwýro babamã? Kati.

¹⁵ Gwaj ba dja gwaj bamã aben jabên bakabên katàtbit jarên arým kàjmã Kritumã aben kamênho tẽ. Baje mar mexo, kum bamexo kàjmã aben kamênho tẽ. Ga, gwaj bakràja pumũ. Gwaj bakràkam badjumar ne kam amũ banhikrao apê nàr baparkam mrã. Gwaj bakrà ne amũ gwaj bakukràdjà kunĩ ngrêk ne gwaj bajo ba. Gwaj bakrà kumrêx umar nhym kam ô'ã amũ gwaj bakukràdjà kunĩ apê. Kritudjwý ne kute gwaj bakrà pyræk ne gwaj bakunio ba gwaj kukwakam apýnh kum badjapênh djàri kum badjapênh ar baba.

¹⁶ Ga, gwaj bapar, bate, bapa, banhikra, bano, banhijàkre, bakukràdjà kunĩ, kunĩ apýnh gwaj bakudjêkkôt kute aben jamýnh tỳx, kute abenmã tỳx jangjênh mex. Ne ren gwaj bakudjêk kêt gwaj ren bakukràdjà kunĩ ren aben bê ajka'u gwaj ren kam kàjmã baku'e kêt. Kritudjwý ne ã ane. Nãm gwaj bakràptio õbikwa gwaj banhi pýnhkôt apýnh kum badjapênh djàri. Gwaj kam baje aben jamýnh tỳx mãn pràbê abeno banhõbikwan baro'ã Kritumã apê. Te apýnh kum badjapênh djàri gwaj baro'ã kum badjapênh ar baban o abenmã tỳx jangjênho baba. Kute gwaj bamã badjapênh djà'ã ujarênh kôt gwaj kum badjapênh ar baba. Gwaj bamã aben jabêo ro'ã aben kamênho mõ. Gwaj baje mar mexo, kum bamexo aben kamênho mõ.

Me kute me kukràdjà punu kôt amijo ba kêtãmã.

Kor 3.5; Ped k 4.7

¹⁷ Ije ar amã ja jarênhkam djãm ar aje arek amijo aba tũm kôt amijo aba rã'ãmã? Amrêbê ne gar ate Metĩndjwýnh bê ar amijo aban me bajtem kukràdjà punu kôt ar amijo aba. Djãm aje arek me kukràdjà punu kôt amijo aba rã'ãmã? Kati. Tãm ne ba ar abê uma:. Me wã ne me amim mýjja kajgobit'ã karõo ba.

¹⁸ Nãm me tu amakre kêtumrêx. Nhym me te kute memã mýjja mex'ã karõ nhym me kute mar kêtumrêx. Mýjja'ã me kabên kute amijakreja ne me kute mar kêtumrêx. Kam ne me arým umar djakam mýjja

punubit man arĩk ar ba. Arĩk ar ba kute mrãmri ne akamàt kô tykkam me arĩk ar baja pyræk. Nãm me Metĩndjwýnhbê: amijo ban kam kôt tĩn ne ar baja mar kêtumrêx.

¹⁹ Nhym ren me me akre ren me amimaro tẽn ren arým amim ngryk ne. Nhym be, kati. Me ja ne me kute amimar kêtumrêx ne kam kute kurêbit mar ne aben bê me kupênh ra:x ne mýjja punu kunĩ nhipêxo ban ajbit mar prã:m ne.

²⁰ Nhym be, Kritu. Djã ne gwaj bamã,

–Ajrã mekôt ã amijo ane, ane? Arkati.

²¹ Arým ne gar mrãmri Jeju kabên katàt kôt ama. Nãm amã, “Kwãrĩk wãnh”, ane. Nàr ar akwý aje mar kajgo jabej ba ajte ar amã tãm jarê.

²² Amrêbê ne gar me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kukràdjà kôt ar amijo aba. Aje kangamã. Me kukràdjà kôt ne me kum mýjja punu prãm ne amim 'êx ne amim, “Ajrã, kam amexkumrêx”, anhyro ba. Aje me kukràdjà ja kangamã.

²³ Adjumar djà ny kadjy aje amimarmã.

²⁴ Ne amrãnh nymã ne mrãmri Metĩndjwýnh katàtkôt katàt aje amijo abamã ne mexo amexmã.

²⁵ Kam memã ajêxo abaja tu wãnh kangakumrêx ne abu'ã me kunimã akabên katàtbit jarê. Mýkam? Bir, Kritu amikôt gwaj bakunio ba gwaj baje kumê banhi pydji pyræk. Kam dja gwaj memã bakabên katàt jarê.

²⁶ Godja ga angryk jabej kwãrĩk wãnh kam ajaxwe kêt. Kwãrĩk wãnh angryk'ã akamàt kêt ne angryk 'iry kêt.

²⁷ Ajaxwe kêt gẽ Xatanaj akam ãm kêt.

²⁸ Kwãrĩk wãnh ar ajõ adjakĩnhĩ ajte mýjja 'õo adjakĩnh kêtumrêx. Ga dja ga adjapênh tỳx ne anhikrao katàt mýjja kupênh mex. Ne kam adjapênh pãnh arým amim anhõ mýjja jamý. Ne kam arým amikutã me õ mýjja kêtjamã kwý ngã.

Me kabên mex'ã kute memã karõ.

²⁹ Kwãrĩk wãnh akabên punu'õ jarênh kêt. Memã akabên mexbit jarê gẽ me kuman mex. Gẽ me mexo amũ amikamên arým mexkumrêx.

³⁰ Kwãrĩk wãnh Metĩndjwýnh Karõmã kaprĩ jadjàr kêt. Metĩndjwýnh ne arým ar amã ano nhym amim ar ajo ba. Nhym o

kute mrãmri ne arým ar ajã kute aminhidji nhôr pyrãk.* Dja Karõ arek amim ar ajo ba: nhym kam Jeju arým bõx. Bõx ne amikõt ar ajo mõi.

³¹ Dja gar wãnh angryk, kam amadjãkam atokryja wãnh kanga. Ne wãnh mekam adjãkrêmẽ angrykmẽ akabên punumẽ wãnh kangakumrẽx. Ar aje meo abikênh'ã amim karõja kunĩ dja ga wãnh kangakumrẽx.

³² Ar ga dja gar amã aben kaprĩn abenmã abên rerek ne aben jaxwe maro aknon abenkam angryk kêt. Mýkam? Bir ga, Metĩndjwýnh arým Kritu tykkõt kute ar ajaxwe maro biknor ne ar akam ngryk kêtja pumũ. Kam dja gar aben jaxwe maro aknon abenkam angryk kêt.

5

¹ Ga, me bãm kum kra jabê nhym kute bãm kõt amijo baja pumũ. Nãm kute amim, —Ba djũnwã kudjwa, ba djũnwã kudjwa, anhỹro ba. Metĩndjwýnh kum ar ajabêkam dja gar kõt ar amijo aban kudjwa amã me abêo aba.

² Ga, Kritu kum gwaj bajabê:ja pumũ. Ne kam arým gwaj bajaxwe pãnh Metĩndjwýnhmã amingã nhym me kam kubĩ nhym arým gwaj bajaxwe pãnh ty. Kritu kute mrãmri ne mry bĩn pyrãk, me kute amrêbê me axwe pãnh kute Metĩndjwýnhmã mry par pyrãk. Me kum mry pan kubõ nhym arým ardjãnh bãn kĩnh ne. Dja gar Kritu kudjwa ã amã me abêo ane nhym arým akam kĩnhkumrẽx ne.

*Apýnh me axwe djãri nêje kute me kukrà.
A Xim 2.4; Xij 4.4; Dju k 1.6, 2.15*

³ Nhym be, me mjên djwýnh nãr prõ djwýnh kupa'ã kurẽ ba. Nãr me ãpênh punu:re kunĩ nhym me arým mekam pijãm ne. Nãr me kute mýjjao atom rũnh prã:m. Kwãrĩk wãnh ar ajõ amijo anhỹr kêtikumrẽx gẽ me ajarênh kêtikumrẽx. Djãm Jeju nhõ me ja kute ã amijo anhỹrkam mex got?

⁴ Nãr, me kabênkamdjwý. Ar amy aje me nire kukràdjã'ã me aprý nhym me ar akam pijãm. Nhym ar anire aje me my kukràdjã'ã

* **4:30** Ga, me kute mýjja'ã aminhidji janhõr nhym arým amirĩtkumrẽxja pumũ. Ar gadjwý Metĩndjwýnh arým ar amã Karõ jano nhym ar ajo ba gar arým amim, “Mrãmri ne arým ijo krakumrẽx. Ga, arým kute imã Karõ janor nhym kute ijo baja pumũ”, ane.

me aprý nhym me ar akam pijãm. Nãr, ar abixaêrkõt ar akabên kajgo. Nãr me keket kadjy ar amy me ni'ã abêno ajkẽ nhym ar ani amipãnh me my'ã abêno ajkẽ. Ar akabên ja ne mex kêt. Kwãrĩk wãnh memã arênh kêt. Atemã dja gar memã Metĩndjwýnhkam amikĩnh jarẽ.

⁵ Nhym be, me mjên djwýnh nãr prõ djwýnh kupa'ã kurẽ ba. Nãr, me ãpênh punu:re nhym me mekam pijãm ne. Nãr, me kute mýjjao atom rũnh prã:m. Me ja ne me mrãmri ne me kute mýjjao metĩndjwýnh karõ nhipêxmã amijarênho ba pyrãk. Djãm me ja Metĩndjwýnh kute meo bamã? Djãm Kritumẽ Metĩndjwýnh ar me kunĩmã Bẽnjadjwýrkam djãm ar kute meo bamã? Nãr, djãm ar kute me jamã ar õ mýjja nhõrmã? Arkati. Ja ne gar aje amrêbê mar.

⁶ Ar aje markam kwãrĩk wãnh me'õ aje kabên kajgoo arĩk ar amã,

—Ajrã. ã ajaxweo ane. Dja Metĩndjwýnh ajmã ajo kêtikumrẽx, anhỹr kêt. Kwãrĩk wãnh o anoo biknor kêt. Me amakkre kêt prãm kute ã axweo anhỹr prãmkam ne Metĩndjwýnh arým mekam ngry:k ne.

⁷ Kam kwãrĩk wãnh mekõt ã ar ajaxweo anhỹr kêt.

⁸ Mýkam? Bir, amrêbê ne gar ajaxwe:n aje akamãt kõ tykkam me ar baja pyrãk. Nhym be, jakam ne gar arým Bẽnjadjwýr djwýnh kõt ar amijo aban arým aje a'uri me ar baja pyrãk. Bẽnjadjwýr djwýnh kute ar ajo krakam dja gar ajmã akute kêt ne katãt ar amijo aba. Dja gar aje mrãmri ne me a'uri ar baja pyrãk.

⁹ Metĩndjwýnh Karõ dja meo ba nhym kam me ô'ã ukaprĩkumrẽx ne katãt kute kabên jarênhkumrẽx ne 'êxnhĩ kêtikumrẽx.

¹⁰ Dja gar Bẽnjadjwýr djwýnhõ kĩnh, mýj akabênkõt, aje mýjo abakõt aje Bẽnjadjwýro kĩnh jabej amikabi.

¹¹ Ne kwãrĩk wãnh me axwe kõt ajaxwe kêt. Me axwe ne me kute akamãt kõ tykkam me ãpênh punu pyrãk. Djãm me ãpênh punu djõ'ã mýjja mex got? Arkati. Kwãrĩk wãnh me axwe kõt ar ajaxwe kêt. Ar ga dja gar me axwe nêje me kukrà.

12 Mỳkam dja gar me axwe kôt ajaxwe kêt? Bir, me me kàxã apdjun ba punukumrêx. Gwaj ren abenmã me arêh ren bapijã:m ne.

13 Me axwe ne me apdjun àpênh punuo ba: nhym me arým memã Metĩndjwýnh kabên jarê. Nhym kam me arým amijaxwe ma. Me kute memã arênh nhym me kute amimar kute mrãmri ne me kute memã mỳjja kurwỳkam mỳjja kunĩ kum amirit pyrãk.

14 Me kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênhkambit ne me arým kute amijaxwe kunĩ mar. Amrêbê: ne me me bakukãmãremã me kute amijaxwe mar'ã ajarê. Me memã kum,

“Kute mrãmri ne me ôto nõrkam kute me kabên mar kêt pyrãk ne ga aje Metĩndjwýnh mar kêt.

On ano tỳx ne amim kabên ma kute mrãmri ne me krã apôx ne no tỳxkam amak mex pyrãk.

Aje kabên mar kêt kute mrãmri ne me tyk kute me kabên mar kêt pyrãk. On kabên man kôt ar amijo aba kute mrãmri ne me tyk ne akubyn tĩn ne ar ba pyrãk.

Dja ga kabên ma nhym Kritu arým prĩne amã arê ga prĩne amima.

Kute mrãmri ne me kute memã pôk ne o kute pry kurwỳ nhym kam me kute prĩne rĩt mex pyrãk”, ane.

Mrãmri ne me kute me bakukãmãremã arênhkumrêx. Mrãmri ne Metĩndjwýnh kute memã arênh ne kute me axwe kunĩ amiritmã.

15 Kam dja gar amijã ano tỳx ne katãt ar amijo aban ajmã akute kêt. Djãm ano kêtã? Kati. Dja gar akrã mex ne amijã ano tỳ:x ne katãt ar amijo aba.

16 Ar abu'ã me axwe kunĩja dja gar me'ã ano tỳ:x. Nhym kam ar aje memã Metĩndjwýnh kabên jarênh djã ar awýr bôx gar arým memã arê. Akati jakam me axwe krãptĩkam dja gar ã memã ane.

17 Kam kwãrĩk wãnh ar akrã punu kêt. Dja gar amijo Bẽnjadjwýr djwýnh man kum,

–Mỳj dja ba nê ga kam arým ikam akĩnhkumrêx jabej? ane. Dja gar ã kum

anen arým prĩne amijo Bẽnjadjwýr djwýnh markumrêx.

18 Kwãrĩk wãnh kadjwati kangôkam* ar abibãnh kêt. Kam ne me arým amijo ajkên punu mex ne. Ar ga dja gar Metĩndjwýnh Karõ mar tỳx ne 'ã adjukanga kêt gê ar anhĩ pỳnhkôt raxo ar akadjwýnhbê nhýn ar ajo ba mex.

19 Dja gar mar tỳx ne abenmã mebê idjaer nhõ me ngrer tũm jarê, me ngrerkôt Bẽnjadjwýr djwýnhmã mextire jarê. Metĩndjwýnh'ã me ngrerja kunĩ jarê. Djãm ate akrãn ajajkwa kajgokambit aje Bẽnjadjwýr djwýnhmã me ngrer jarênhmã? Kati. Dja gar amikam me ngrerkam kabênja markumrêx ne angrerkôt kum arênhkumrêx.

20 Dja gar Karõ mar tỳx ne mã Metĩndjwýnhmã, me Babãmmã amikĩnh jarê. Mỳjja kunĩkôt kum amikĩnh jarê. Djãm ar adjumar mexkambit dja gar kum amikĩnh jarê? Kati. Ar adjumar punukamdjwý dja gar kum,

–Djũnwã, te idjumar punu ga mã ijo djuw mex ne mã ijo kĩnh. Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu ba tu amim markumrêx ne arým amã amikĩnh jarê, ane. Dja gar akati kunĩkôt ã kum amikĩnh jarêho ane.

21 Dja gar akrãnmã aben kabên man kôt ar amijo aba. Ar aje Metĩndjwýnh puma markam dja gar ã amijo abao ane.

Prõmê mjênme abenã memã karõ.

Kô k 11.3; Kor 3.18; Ped k 3.1

22 Me aniremã ne ba ikabên jarê. Dja gar amjên kabên man akrãnmã kôt ar amijo aba. Aje mrãmri ne Bẽnjadjwýr djwýnh kôt ar amijo aba pyrãk dja gar ã amjên kôt amijo abao ane.

23 Mỳkam? Bir, ar amjên ne ar ajo ba kute mrãmri ne me krãkam umar ne o kute amingrêk ne ba pyrãk. Me krãkam ne me umar ne kam amũ ikrao apê nãr parkam mrã. Me krã ne amũ me kukràdjã kunĩ ngrêk ne meo ba. Nãm Kritudjwý ã me kute amim marja kunĩ ane. Ta ne kute me krã pyrãk ne meo ba. Ne kam arým me utãn

* 5:18 Mỳjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômê uba kangômê, mỳjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

meo ba. Õ me kunĩ ne me kute ta ĩ pyræk nhym me utàn meo ba.

²⁴ Nhym kam Kritu nhõ me kute amim mar kunĩja akrànãmã kabèn man kõt amijo ba. Dja me aniredjwỳ ã amjèn kabèn kunĩ mar ne kõt amijo abao ane.

²⁵ Me amymãdjwỳ ne ba ikabèn jarẽ. Dja gar amã aprõ jabê: kute Kritu kum õ me kute amim marja kunĩ jabê pyræk. Ga, Kritu arỳm me kadjy tykja pumũ.

²⁶ Mỳj kadjy ne me kadjy ty? Bir, prĩne kute meo mex kadjy. Kute mrãmri ne me kute ngõo kubèkà põnh nhym prĩne mex pyræk. Mrãmri ne kabèn kute ngõ pyræk ne prĩne meo mex. Kritu memã kabèn jarẽ nhym me amim kuman arỳm Metĩndjwỳnh mexo mex. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty.

²⁷ Õ me kute amim marja kunĩ prĩne kum me:xkumrẽx nhym me arỳm kum me kĩ:nhkumrẽx nhym kam kute amikabem me umjỳr ne kute ar meo ba kadjy. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. Dja õ me ja kute ta ĩ pyrækja prĩne mexkumrẽx ne axwe kêtikumrẽx kute mrãmri ne me kà mjõ kêtikumrẽx ne ngrã kêtikumrẽx nhym mỳjja 'õ kute meo bikènh kêtikumrẽx pyræk. Dja me Metĩndjwỳnh mexo mex ne kum punu kêtikumrẽx nhym arỳm meo ba. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. Be, djãm kum õ me ja jabê ngri: got?

²⁸ Bir be, me mydjwỳ dja me ã kum prõ jabêo ane. Kum prõ jabêo kute mrãmri ne me kum aminhĩ jabêja pyræk. Me kum prõ jabêja ne me kum aminhĩ jabê.

²⁹ Djã nãm me'õ kum aminhĩ kurê? Kati. Me kum aminhĩ jabê ne õ kwỳ krènmẽ kubèkãmẽ mỳjja kunĩo aminhĩo djuw mex.

Nãm ã Bẽnjadjwỳr djwỳnh me baje Kritu mar djwỳnho djuw mexo ane.

³⁰ Me banhĩ pỳnhkõt ne gu me baje Kritumẽ banhĩ typydji pyræk. Baje Kritu pa pyræk, no pyræk, par pyræk. Baje ta kukràdjã kunĩ pyrækkam ne Kritu amim me bajo djuw mex.

Dja ã me amim prõdjwỳo djuw mexo ane.

³¹ Amrèbê: ne me bakukãmãre 'ã memã kum,

“Kamã dja me my prõ kadjy arỳm bãmmẽ nã arkum iren kam arỳm prõbit'ã ngrã ne.

Nhym kam ar ĩ abenã tỳm ne kam kute ĩ typdji pyræk.”

Nãm me bakukãmãre ã memã ane.

³² Be, ije ar amã kukràdjã jarènhja ne me kute prĩne mar mex kêtikumrẽx, mebê tỳx. Kritumẽ me bamẽ õ me kute amim marja kunĩ'ã ne ba ikabèn ja jarẽ.

³³ Kam ne ba ar amã aprõ jabêikumrẽxmã ar amã 'ã karõ. Kute mrãmri ne ar amã amijabê pyræk ne ar amã aprõ jabèn aje o djuw mexmã. Nhym ar anireja, ar amjèn ne ar ajo ba. Kam ar aje amijã marmã ne ba ar amã 'ã karõ. Tãm ne ja.

6

Bãmmẽ kramẽ abenã memã karõ.

Kor 3.20

¹ Jakam ne ba me aprĩremã 'ã karõ. Bẽnjadjwỳr djwỳnh kabènkõt dja gar abãmmẽ anã kabèn man ar kabèn kõt ar amijo aba. Ja ne mex.

²⁻³ Mỳkam? Bir, amrèbê: Metĩndjwỳnh me bakukãmãremã kum,

“Me amã abãmmẽ anã jabèn ar kabèn ma.” Nãm ã memã anen kam kõt memã mỳjja mex jarèn memã kum,

“Kam arỳm adjumar mex ne kribêm pykakam ar aba”, ane.

Metĩndjwỳnh kute memã 'ã karõkõt kukràdjã ne ja. Kukràdjã kumrẽx kute kõt memã mỳjja mex jarènh ne ja. Kam dja gar mar tỳx ne.

⁴ Ne ar amy, ar ajabatànhwãdjwỳ, ar amã ne ba 'ã karõ. Kwãrĩk wãnh akra arkum amikurè'uk kêt. Ari arkum adjàkrèo kum amikurè'uk kêt. Ar ga dja gar akumrẽx amijã Bẽnjadjwỳr djwỳnh kabèn man arỳm katàt kõt ar amijo aba. Ne kam kõt axwe nêje ar akren kam mrãnh mex'ã arkum karõ. Dja gar ã akra aro ane gê ar akõt Metĩndjwỳnh kõt ar amijo ba.

Bẽnjadjwỳrmẽ õ àpènhmẽ abenã memã karõ.

Kor 3.22; Xim k 6.1; Xit 2.9; Ped k 2.18

⁵ Ar akwỳ ne me arỳm amim ar apa 'amỳ gar memã adjàpènh tỳx kajgo ar aba. Ar amã ne ba ikabèn. Dja gar pykakam ar anhõ bẽnjadjwỳr kabèn ma. Ar anhõ bẽnjadjwỳr raxmẽ uma dja gar aman kum adjàpènh katàt. Kute mrãmri ne Kritumã

ar adjàpênh pyrâk dja gar ã kum adjàpênho ane.

⁶ Djâm ar aje anhõ bënjadwÿr ÿtâbit kum adjàpênh katâtmã? Kati. Ar amã kâxkamdjwÿ dja gar amim,

—Kati, Kritumã ne ba apê. Kam dja ba Metîndjwÿnh kabên kôt mrâmri pykakam inhõ Bënjadwÿrmã idjâpênh katâtkumrêx.

⁷ Dja ba kabên man kum idjâpênhkam ikînh. Nã bãm kute pykakam memã idjâpênh pyrâk. Nhym be, kati. Kâjkwakam Bënjadwÿr djwÿnhmã ne ba apê, ane. Dja gar ã amim anen kam kum adjàpênhkam akînh.

⁸ Mÿkam? Bir, ar akwÿ apa 'amÿnh aje me kabên kôt adjàpênh tÿx kajgo ar aba. Bënjadwÿr djwÿnh Jeju kute aparmã ar adjàpênh pumÿnh. Ar adjàpênh mex kôt dja ar amã o pân h mex. Nâr ar akwÿ apa 'amÿnh kêt wã ne ar ga gar adjàpênh ar aba. Me kute ar amã o pân h kadjy gar adjàpênh ar aba. Bënjadwÿr djwÿnh kute ar adjàpênh pumÿnh. Ar adjàpênh mex kôt dja ï ar amã o pân h mex. Me akunÿ adjàpênh mex kôt dja ta amã o pân h mex. Tãm ne gar amrêbê ama.

⁹ Ne bënjadwÿr ar, ar aje amim me pa 'amÿnh nhym me ar amã àpên h kajgo ar bawã ar amã ne ba ikabên. Dja gar ije ajbir ar anhõ àpên h mã ikabên jarên hja ma. Ikabên kôt ar gadjwÿ ar anhõ àpên h mã amex. Kwârîk wân h aje meo abikên h mã me kangrôn ho aba kêt. Djâm bënjadwÿr'ã apydji? Kati. Ar gadjwÿ ne kâjkwakam ar anhõ Bënjadwÿr djwÿnh. Tãm ne ba ar amã arê gar amrêbê aje mar. Ta ne kum me'õ pyma kêt kumrêx.

Metîndjwÿnh nhõ kâxo kubêkã'ã ujarên h.

Rô 16.20; Tex k 5.8; Xij 4.7; Ped k 5.8

¹⁰ Akmere àpn hre ar, ije ar amã arên ho ino rer kadjy ne ja. Bënjadwÿr djwÿnh tÿ:xi. Atÿx kadjy gora amim maro aba nhym arÿm ar amã atÿx jadjã.

¹¹ Me karõ punu nhõ bënjadwÿr kute gwaj bamã 'êx ne gwaj banoo biknor prâmkumrêx. Dja gar amijã ano tÿx ne arek kubê dja nhym arÿm ar anoo biknor kêt. Arek kubê ar adjãm ne aje kangôn h kadjy dja gar aminêje Metîndjwÿnh nhõ kâxo kubêkã jangjê, kute gwaj bamã kâxo kubêkã nhõr kunÿja aminêje angjê.

¹² Mÿkam dja gar angjê? Bir, djâm me ï, gwaj baje me omÿnhja ne gwaj baje aminêje me kangôn hmã? Kati. Me karõ punu pumÿnh kêtja. Apÿnh me axwe nhõ bënjadwÿr ja ne gwaj baje aminêje me kangôn hmã. Apÿnh me karõ punu, me rÿnh 'itÿx ja ne gwaj baje aminêje me kangôn hmã. Pykakam me axwe prâmja ne me kute mrâmri ne akamât kô tykkam me mrân h punuja pyrâk. Me ja nhõ bënjadwÿr ne gwaj baje aminêje kangôn hmã. Kâjkwakam me karõ jaxwe ar baja. Me karõ punu ja ne gwaj baje aminêje me kangôn hmã.

¹³ Kam, dja gar aminêje Metîndjwÿnh nhõ kâxo kubêkã kunÿ jangjê. Dja aje me kangôn h nhõ akati awÿr bôx ga mebê atÿx ne me kangôn ho dja. Ne kam arÿm meo apan me kujate. Kam dja ga arek mebê adjãm tÿx rã'ã.

¹⁴ Be, mÿj dja mebê ar anhõ kâxo kubêkãja kute gar aminêje angij? Bir, ajêxn hÿ kêt ne akabên kumrêx. Ajêxn hÿ kêt kadjy ne ar anhõ kâxo apre djã. Ga, krâkamngôn h kâxo pre djão kute kã janên h tÿxja pumÿ. Kute o kâxo kubêkãja kunÿ janên h tÿx nhym arÿm 'ã rorok kêt. Ar gadjwÿ ar aje apre djão amikrax pre mân prâbê ajêxn hÿ kêt ne akabên kumrêx. Akabên kajgo kêt ne arek me karõ punu kangôn ho dja. Nhym kam me te kute Metîndjwÿnhbê ar ajo akêxmã.

Metîndjwÿnh kabên kôt dja gar katât ar amijo aban ajaxwe kêt. Akatât jabê ne anhõ kâxo anhinôkã. Ga, krâkamngôn h kute kurê djwÿnhbê amipytâr kadjy kute kâxo inôkã jangjên hja pumÿ. Ar gadjwÿ ar aje kâxo ar anhinôkã jadjâr mân prâbê ajaxwe kêt ne Metîndjwÿnhmã akatât. Ne arÿm me karõ punubê amipytân aminêje kangôn ho dja.

¹⁵ Ar prÿne 'ã ujarên h nyja ma. Aje 'ã ujarên h ny mar jabê ne ar aparkã tÿx. Ga, krâkamngôn h kute parkã tÿx jangjên hja pumÿ. Kurê djwÿnh'ÿr prôt ne kute amiparo bikên h kêt kadjy ne kute parkã tÿx jangjên h. Ar gadjwÿ ar aje ar aparkã tÿx jadjâr mân prâbê dja gar Kritu'ã ujarên h ny kôt adjumar mexja prÿne aman arÿm me'ÿr mrân memã arê. Dja gar memã arên arÿm o

aminêje me karõ punu kangõnho dja nhym me te: kute Metĩndjwýnhbê ar ajo akêxmã.

¹⁶ Dja gar kam tu amim Metĩndjwýnh markumrêx. Aje tu amim markumrêx jabê ne ar anhõ kàxo kruwbê àptàr djà. Ga, krākamngõnh kute kruwbê àptàr kadjy kute amýnhja pumũ. Ar gadjwý ar aje anhõ kruwbê àptàr djà byr mǎn prábê tu amim Metĩndjwýnh markumrêx. Tu amim markumrêx ne arým arek me karõ jaxwe nhõ kruwbê adjàptàro dja. Aje tu amim markumrêx jao dja ga õ kuwyo kruw kunĩbê aptàn mã pa. Me kabên punu, apýnh me kaprĩ djàri, apýnh me tokry djàri ne kubê me karõ jaxwe nhõ kuwyo kruwja. Ar aje tu amim markumrêxjao dja gar mã pa. Nhym me te: kute Metĩndjwýnhbê ar ajo akêxmã.

¹⁷ Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým kute amim ar apytàrkumrêx. Ja dja gar tu amim markumrêx. Jabê ne ngõnho ar akrãdjê. Ga, krākamngõnh kute amikrã pytàr kadjy kute ngõnho krãdjê turja pumũ. Ar gadjwý ar aje ngõnho akrãdjê tur mǎn prábê tu amim ja markumrêx. Mrãmri Metĩndjwýnh arým kute amim ar apytàrkumrêxja markumrêx. Ne kam arek me karõ punu kangõnho dja nhym me arým te kute Metĩndjwýnhbê ar ajo akêxmã.

Dja gar ajte prĩne Metĩndjwýnh Karõ kabên man memã arê. Aje kabên mar jabê ne ar anhõ kàxdjwa kajgo. Ga, krākamngõnh kute kurê djwýnho àpanh kadjy kute õ kàxdjwa kajgo jamýnhja pumũ. Ar gadjwý ar aje ar anhõ kàxdjwa kajgo byr mǎn prábê prĩne Metĩndjwýnh Karõ kabên man memã arê. Ne arým me karõ punu kangõnho dja nhym me arým te kute Metĩndjwýnhbê ar ajo akêxmã.

¹⁸ Dja gar kam Metĩndjwýnhmã akabêno aba. Kum mýjja kunĩo a'wý. Akati kunĩkõt kum ar akabên jarê. Aje Metĩndjwýnh Karõ mar'ã ar amã djukanga kêt gê prĩne ar ajo ba mex. Prĩne kute ar ajo ba mexkam mã Metĩndjwýnhmã akabên jarê. Kum Jeju nhõ me ja kunĩo a'wý. Ar ano tỳx ne amã djukanga kêt ne meo a'wý.

¹⁹ Badjwý kum ijo a'wý gê ijamak'ýr kabêno bõx ba gop imã me uma kêt ne

memã kabên jarê. Me krãptĩ kute Kritu'ã ujarênh ny mar kêt rã'ã. Ba gop me kunĩmã arêno amirĩtkumrêx gê 'ã ujarênh ny memã amirĩtkumrêx.

²⁰ Ba ne ba Bẽnjadjwýr djwýnh kabênkõt memã 'ã ujarênh ny jarêno iba nhym me arým kàxiràx jao idjuwpre. Dja gar kum ijo a'wý gê me te arým idjuwpre ba gop imã me uma kêt ne memã arênhkumrêx ne gop mrãmri kabênkõt ibê 'ã idjujarênh djwýnhkumrêx ne memã arênhkumrêx.

²¹⁻²² Xikiku ne ba arým ar amã ano. Imã gwaj bakamy Xikiku jabêkumrêx nhym Bẽnjadjwýr djwýnhmã àpênh katàtkumrêx ne 'ã ukanga kêtumrêx. Ba arým ar amã ano. Gêdja ar awýr bõx ne arým ijã ar amã ajarê. Mýjja kunĩ'ã ar amã ajarê gar arým iman arým ikam adjumar punu kêt ne akĩnh.

²³ Metĩndjwýnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwýr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar ar aje abeno akamywão djuw mex gar adjumar mex ne amã aben jabêkumrêx ne tu amim ar markumrêx.

²⁴ Ar amã Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu jabêkumrêx ne 'ã adjukanga kêtja gê ar tu kum ar akaprĩkumrêx.* Tãm ne ja.

* 6:24 Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

Paur kute Pirpukam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Krĩraxbê Pirpukam ne Paur memã Jeju jarê nhyam kam me kwý arým tu amim markumrêx. Paur kum ar kĩnhkumrêx nhyam ar jadjwý amipãnh kum Paur kĩnhkumrêx nhyam kam Paur ar kurũm tẽn atemã krĩrax 'ôkam bõx. Bõx nhyam me ja kum Metĩndjwýnh kabẽn mar prãm kêt ne kam Paur pa 'amýn o tẽn mekbê ijê djakam kumê. Nhyam arĩk kaprĩre ne mekbê ijê djakam dja, prãm kam dja. Nhyam kam krĩraxbê Pirpukam Paur nhõbikwaja kum kĩnh djà jano, kôt kum õ kwý krẽn djà jano, nàr kon kum pi'ôk kaprĩ jano nhyam kubyn kĩnhkumrêx. Paur kute amikajmãtã arkum Jeju jarênhja ta ne kôt kum mýjja jano, Epaprodjikôt ne kum kĩnh djà jano. Nhyam 'ýr o bõx. 'Ýr o bõx nhyam kubyn kam kĩnhkumrêx ne akubyn arkum,

—Ota ba arým kubyn arým ikĩnhkumrêx ne, ane. Nhyam kute kôt kum kĩnh djào bõxja, Epaprodjija ate kanê ne kam arým mexkumrêx ne kam õ pykamã tẽmmã, nhyam Paur kute kôt arkum pi'ôk no'ôk janormã. Kute arkum pi'ôk no'ôk ne kôt anor ne ja.

Ë, Paur kute arkum pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur kute Metĩndjwýnhmã ar arênh.

Ep 1.15

¹ Ba ibê Paurmê Ximoximê ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ar ibê Jeju Kritu nhõ àpênh ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ë, krĩraxbê Pirpukam Kritu Jeju nhõ me ja, õ me mextire jamã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Ar aje Jeju nhõ me jao aba djwýnhwãmê atãri àpênhwãmê, ar akunĩmã ne bar pi'ôk no'ôk ne.

² Gê Metĩndjwýnh ar ajo djuw mex, Metĩndjwýnhbê gwaj Babãmmê krabê Bẽnjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprĩkôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

³ Ota ba inhõ Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Nã bãm mã ar aman ar amar rã'ã. Nã bãm ar akam ikĩnh ne ije ar amar kunĩkôt kum amikĩnh jarê.

⁴ Djã nã bãm ar akam ikaprĩ? Kati, nã bãm ikĩnhkumrêx ne ije kum ar akunĩo idjà'wýr katã kum amikĩnh jarê.

⁵ Mýkam ne ba ikĩnhkumrêx ne ar ajo a'uw? Bir, ar ikôt adjàpênhkam. Kra:x kurũm ne gar ikôt apê ne memã Jeju kukràdjã ny'ã adjujarênh atêm rã'ã ne kam kôt ijo djuw mex ba kam itýxkumrêx ne memã Jeju'ã idjujarênh tẽ.

⁶ Kam ne ba ar akam ikĩnh ne. Arým ba kuma. Metĩndjwýnh ta ne arým ar ajo mexmo krax ne. Dja ar ajo mexo tẽn o tẽn o tẽn rã'ãn arým inomã kumê gar akunĩ amextire. Æ kute ar ajo anhýrmã ne ba amikajmã'ã kuma. Mýj akatikam dja inomã kumê? Bir, akubyn Jeju Kritu bõx nhõ akatikam.

⁷ Be, kôt ne ba ije ar akunĩo ijamakja. Bir, mrãmri. Mýkam? Bir, imã ar akĩnhkumrêxkam. Ar akunĩ ne gar ikôt ar adjàpênh aba. Metĩndjwýnh kute imã idjàpênh jarênhja ne gar ikôt kum adjàpênh ar aba. Djãm mekbê ijê djakam idjãm kambit ne gar adjàpênh ar aba? Kati, irãri ar ibaridjwý ne gar ikôt adjàpênh ar aba. Irãri ar ibari ije Jeju kukràdjã ny'ã idjujarênh nhyam me kute aprýo ba, ba prĩne kôt memã 'ã idjujarênh ne ije memã kum,

—Mrãmri ne ba ije me amã kôt Jeju'ã idjujarênh ar o ibaja, anhýrja, be, nã gãm ar ã ikôt Jeju'ã adjujarênh ane. Kam ne ba imã ar akĩnhkumrêx ne.

⁸ Imã ar akĩnhkôt ne ijamak inhõ djakam tokry ne. Mrãmri ne ba kôt ar amã arê. Metĩndjwýnh kute prĩne me kadjwýnhbê me omũnhkôt arým ikadjwýnhbê ipumũ, ije ar ajo ijamakkôt ipumũ. Imã ar akĩnh raxi. Kute Jeju Kritu kute kum ar akĩnh pyrãk. Aben kôt ne bar ã ar amaro ane.

⁹ Nã bãm Metĩndjwýnhmã ar ajo a'uw. Ar amã aben jabêo amõr rã'ã o amõr rã'ãn arým ar amã aben jabê rax kadjy. Kadjy ne ba Metĩndjwýnhmã ar ajo a'uw. Be, dja gar amã aben jabêo atêm rã'ãn kam arým kôt prĩne mýjja pumũnh mex ne kôt akrã kre mex.

¹⁰ Gar kam amim mýjja kabin mýjja mexbito amiptã. Nhyam mũm mýjja punu nõ gar katãt mýjja mexbito amiptãn kam amextire ne ajmã akute kêt ne ar aba rã'ã nhyam arým akubyn Kritu bõx.

11 Nà, gar kam amextire. Jeju Kritu kute katàt me krã pymjÿr djwÿnh tãm gédja katàt ar amã ar akrã pumjuw gar katàt mrã. Nhyim me kam ar apumÿn kam kôt Metÿndjwÿnhmã rax jarën kum mex jarë. Tãm ne ja.

Paur tyko nàr tÿno kute Jeju raxo amirÿtmã.

Kor 1.24; A Xim 2.9

12 Akmere ar, àpnhÿre ar, ë, ba ar amã arë. Djã nãm me ibê ijën kam Jeju'ã me ujarënh nyja mekbê krãta? Kati, nãm me mã Jeju jarë, arënh ry typydji nhyim me kunÿ kuma, me kute arënh bàptàr kêt.

13 Nhyim kam bënjadjwÿrbê Xedja nhõ krãkamngõnhre kunÿ kuma, mete mekbê ijê djàkam imënhkôt kuma. Nã bãm Kritu'ã idjujarënh tẽ nhyim me mekbê ijê djàkam imë nhyim me kunÿ kôt kuma.

14 Nhyim gwaj baje abeno bakamy kwÿ rax ne mekbê ijê djàkam idjãmkôt ipumÿn kam Bënjadjwÿr kanàrràm kum me uma kêtukumrëx ne irãri ar tu memã Metÿndjwÿnh kabën jarënh ar o ba.

15-17 Nhyim bep apÿnh ne me kwÿ kute amijo rÿnh prãmkam Jeju'ã pydjÿn 'ã ujarënh mör prãme memã Jeju jarënh ba. Kum ikÿnh kêt ne 'ã pydjÿ prãme ne arÿk ajkwakambit we memã Kritu jarënh ar o ba. Ikaprÿ rax kadjy, mekbê ijê djàkam idjãmkam ikaprÿ rax kadjy ne me arÿk Jeju'ã ujarënh ny jarënh kajgo ar ba.

Nhyim bep ate ne me kute mrãmri ukaprÿkôt ar memã Jeju jarënh ba. Me ja ne me kum ijabën arÿm prÿne ipumÿ. Metÿndjwÿnh kute imã idjãpënh jarënh ba ije tu katàt arënhkumrëx nhyim kôt me kute ibê ijê kôt ipumÿn kum ijabën kam ikudjwa memã Jeju jarënh ba. Nhyim bep ate ne me kwÿ arÿk Kritu'ã ujarënh kajgoo ba.

18 Kwãrÿk rã'ã gë me tu ar amë arek 'ã ujarënh ba. Dja me kum Jeju jabën 'ã ujarënh mexja mrãmri rã'ã. Nhyim me kute 'ã pydjÿ prãme Jeju jarënh kajgojadjwÿ mrãmri rã'ã. Mrãmri gédja me amë ar 'ã ujarënh ba. Gë kam me kunÿ Kritu'ã ujarënhja ma. Ba kam arÿm ikÿnhkumrëx. Gédja ba mã ikÿnh rã'ã ne.

19 Jeju Kritu Karõ gédja ijo ba rã'ãn ikadjy me ngrëk nhyim me kam ikaba. Nhyim

adjwÿnhdjwÿ mrãmri ar aje Metÿndjwÿnhmã ijo adjã'wÿro gédja me arÿm bõm imë. Ja ne ba arÿm prÿne kuma. Kam dja ba ikÿnh rã'ã ne.

20 Gora ba imã me uma kêt ne idjãm tÿx ne Kritu'ã ajarë. Gora ba ã anhÿr jabej kam memã Kritu raxo amirÿt ne amikam ipijãm kêt. Ije Kritu raxo amirÿt prã:mã. Itÿn rã'ã nàr kon mete ibÿn jabej o ne ba ije Krituo rax prãm, o ne ba ije memã o amirÿt nhyim me arÿm kôt kute kum katormã. Amrëbê ne ba memã Kritu raxo amirÿt rã'ã. Gora ba jakam djwÿ ã o ane. Tãm ne ba amim kamnhÿx ne aminhõkre kadjwÿnhbê maro nõ.

21 Ikÿnh djãbê ne Kritu. Ajbit dja ba kuman o amikÿnh. Djãm ityk nhijukri ikaprÿ? Kati, ityk nhijukri dja ba ikÿnho itÿnja jakrenh mex ne. Ityk nhijukri dja ba arÿm Kritubê ikÿnh djã pumÿn kam ikÿnhkumrëx ne.

22 Nhyim bep dja ba arek itÿn jabej kam Kritumã apê ne memã 'ã ajarë nhyim me krãptÿ arÿm amikajmã'ã Jeju ma. Jadjwÿ ne mekumrëx. Ije, nã bãm te ari mÿjja ma.

23-24 Nãm te mÿjja 'õ imã pydjÿ prãme. Nã bãm ityk ne Kritumë ro'ã iban inhÿtã ije aben pumÿnhmã kuman jãm itÿnkam ije Kritumã idjãpënhja ma. Ije, nã bãm te ari mÿjja ma. Dja ba tyn arÿm mrãmri imexo, ikÿnho itÿnja jakrenh mex ne. Tãm ne ba imã kÿnhkumrëx ne. Nhyim bep dja ba itÿn ne kam ar amãdjwÿ kÿnh jadjàn ar amã arënh nhinom kumë.

25 Nà, dja ba itÿn ne kam ar amã Metÿndjwÿnh kabën jarënho tën inom kumë. Tãm ne ba arÿm prÿne kuma. Itÿn ne arek ar ar akam iba rã'ã, ar aje amim Jeju mar rax ne o atëm ne kôt akÿnh kadjy. Ja ne ba arÿm kuma.

26 Bir be, dja ba arÿm ar awÿr ibõxjakam gar arÿm ipumÿn kam arÿm ikôt Kritu Jejumã mexjarë. Kute ipytàrkôt ipumÿn kam akÿnh rax ne kam arÿm akunÿ kikrepdjÿtã Kritu Jejumã rax jarë.

Ar te tokry Jeju'ã ukanga këtã.

Ruk 6.22; Xij 1.12

27 Ë, ar ikabën ma. Gar arÿm Kritu'ã ujarënh nyja ma. Gora kôt ar amijo aba. Dja ba ar awÿr itëm ne ibõx ne ije inhÿtã ar apumÿnh jabej arÿm ikÿnhkumrëx. Ar

aje kôt amijo abakam ikĩnhkumrêx. Nàr kon, mekbé ijê djâkam idjâm rã'ã jabej nhym arým iwÿr ar ajã ujarênh bôx jabej dja ba kuman ikĩnhkumrêx. Gar atypydjín adjâm tÿx ne axikôt akabên ne ar memã Jeju kukràdjà ny'ã adjujarênh aban aro'ã aje o angryk ne aje akabêno me unênhkam. Me kute Metĩndjwÿnh Kabên japrÿja dja gar akabêno me unê. Ja dja ba kôt kuman arým ikĩnhkumrêx ne.

²⁸ Kwãrĩk wãnh me kute ar ajaprÿwã ne mÿm kute Metĩndjwÿnho akêx ne kute aprÿwã kwãrĩk wãnh gar amã me uma kêt. Ate gêdja me wãnh ar axwe ba. Gwaj mrãmri tu katàt Metĩndjwÿnhmã badjâpênh mex ne. Nhym kam kôt me ar amã katon kam amijã,

—Bep djâm mrãmri ne Metĩndjwÿnh ar wã pytà. Nhym bep ba ne ba ije mar kêt kam kute ipytàr kêt kumrêx. Dja ba tu ibiknorkumrêx. Bep djâm mrãmri ne ar ja arým mrãmri Metĩndjwÿnho aminhõ. Kam ne kute ar utàrja, ane. Dja me ar apumÿn kam ã ane.

²⁹ Arým ne Metĩndjwÿnh Kritu kadjy amim ar ajã karõ. Ga kam ar arým amikajmãtã Kritu ma. Djâm ja'ãbit ne amim karõ? Kati, mÿjja 'õdjwÿ. Ê, aje Kritukôt amijo abakam ar atokrymãdjwÿ.

³⁰ Dja gar ikudjwa Kritukôt djan o angryk nhym me arým jãm ar ajo akêx ne ar amã tokry jadjã ga kam ar ikudjwa aje Kritukôt amijo abakam te atokryn te akaprĩn mã kôt ajkamê. Wãkam idjãmkam ne ba ã ane gar kôt ipumÿ. Jakam idjãmkamdjwÿ ne ba Krituo ingyk ne memã ikabên gar ijã ujarênh ma. Tãm ne gar gadjwÿ arým kôt adjâm ne aje o angryk ne atokryo aben pyrãk kadjy ne Metĩndjwÿnh ar ajã amim karõ. Tãm ne ja.

2

*Ar kute Kritu kudjwa amijo kàtãmmã.
Ep 4.1; A Kõ 8.9*

¹ Akmere ar, àpnhĩre ar, gora axikôt akabên ne akabêno ikĩnh. Be, ga arým Kritu kute ar amã tÿx jangjênhwã pumÿ. Ne

* **2:7** Kritu ne amijo kubêngõkre kute mrãmri ne apÿnh me õ pyka djãri kunĩkôt me kunĩ: bêngõkreja pyrãk. Kubê kà jakamê me kakràtykmê me babêngõkremê ne me kunĩ: bêngõkre. Me kamrômê me kukràdjã kunĩ kubêngõkre aben pyrãk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarênh ama.

ajte kum ar ajabên kam ar akaprĩkam kute ar amã kĩnh jadjãrwã pumÿ. Metĩndjwÿnh Karõdjwÿ kute ar ajo õbikwan kute ar ar ajo bawã pumÿ. Gar kôt aje abeno anhõbikwan kam amã aben kaprĩ.

² Be, ã kute ar ajo anhÿrwãkam dja gar kôt axikôt akabên ne akabêno ikĩnh. Kam dja ba arým kãjmã amÿ ikĩnh ajkamê. Dja gar akabên'ã kabên ne ar amã aben jabêo aben pyrãk ne axikôt akabên ne abenmã kum,

—Gwaj atemã bakabên kêt ne kam gwaj badjâpênh aben pyrãk ne gwaj bakabêno aben pyrãk, ane. O dja gar amÿ kãjmã ikĩnh kamênhõ mõ.

³ Kwãrĩk wãnh gar amikadjwÿnhbê amijo abênjadjwÿr ne ar meo aba kêt. Kwãrĩk wãnh gar amijo arax prãm kêt. Dja gar tu amikam apijãm ne amijo angrire ne amijo akãtãm. Kwãrĩk wãnh gar amikadjwÿnhbê amijo abênjadjwÿr kêt. Nhym bep amÿ me ja'ãbit dja gar aminêje me'ã bênjadjwÿr rên kãjmã me kamênhõ tẽ.

⁴ Kwãrĩk wãnh gar gajbit amimar ne ar amijo aba kêt. Kwãrĩk wãnh gar amijo adjãptàr ne ar mebê mÿjja jao anhÿro aba kêt. Dja gar amÿ me jadjwÿ ma.

⁵ Be, Kritu Jeju kute amijo ngrija pumÿ. Kute mrãmri amijo ngri mex ne kute amijo kãtãmja pumÿ. Kudjwa dja gar ã amijo ane.

⁶ Nã, Kritu raxmê Metĩndjwÿnh raxo aben pyrãk. Kute aben pyrãk. Dji Kritu kubê Metĩndjwÿnhkêt. Nãm ren Kritu ren amirax pumÿnh japkrem ren arek ar ba.

⁷ Nhym bep kati, nãm te rax ne, te kãjkwakam õ mÿjja mex ne tu me bakadjy amikangan ruw. Tu amikunĩ kangan amijo ngrin me bawÿr ruw. Ne kam ar memã àpênh ba. Nãm tu amijo kubêngõkre.*

⁸ Ne kam ã kute me babêngõkre nhÿja pyrãk. Axikôtõ. Nãm amijo ngrire ne amak mex ne akrãnmã Bãm kabênkôt mrã. Akrãnmã Bãm kabênkôt mrãnh rã'ã nhym me kubĩ. Djã nãm me bĩn ka-jgo? E kum kati, pĩte'y tokry tÿxkam ne me kubĩ.

⁹ Kam ne Metĩndjwýnh raxo kàjmã kamēn kam kum idji mex jarē, idjibē kumkati ne kum arē, idji rax ne kum arē. Kàjmã kute raxo amũ mýjja kunĩ jakrenh, o kute mýjja jakrenh mexi.

¹⁰ Dja me Jeju nhidji man kam arým umaje ibô, pijàm djàje ibô. Mýjja kunĩ dja idji raxkôt kuman kam arým umaje ibôn anhikrēn 'ô kabēn kêt kumrēx. Kàjkwakam kadjy mrānh djwýnhmē pykakam me kunĩmē, pyka kad-jwýnhbē me karômē mýjja kunĩ.

¹¹ Be, me kunĩ dja me abenmã,

—Nà, Jeju Kritu, ajbit ne Bēnjadjwýr djwýnh, ane. Dja me ane nhym kam Metĩndjwýnhbē Bāmdjwý dja ô'ã memã rax nhym me Bāmmãdjwý kàjmã rax jarēho tē.

Be, dja gar ã Jeju Kritu'ã amijakreo ane.

¹² Jeju ne amak mex ne Bām kabēnkôt ar amijo ba. Kam dja gar gadjwý, akmere ar, àpnhĩre ar, ajamak mex ne kabēnkôt ar amijo aba. Be, gora ar ikamã ajamak mexwã kwārĩk wānh rã'ã. Gar itekre kamã mýjja punu wã 'ô nhipēx kêt. Nã gām ar ikam ajamak mex ne prĩne Metĩndjwýnh kabēnkôt ar amijo aba. Gora ar aje Metĩndjwýnh kabēnkôt amijo abawã rã'ã. Gora Metĩndjwýnh kute ar apytār ne kute ar ar ajo bakam gora ar mã ajamak mex ne kôt amijo aba rã'ã. Ne kum adjàpēnh rã'ã ne. Dja gar amã Metĩndjwýnh pyman kam apijàm ne kam kum adjàpēnh rã'ãn kôt ar amijo aba rã'ã ne.

¹³ Nhym mýj me'ô ne ar angrēk gar kabēnkôt ar amijo aban kum adjàpēnh prām ne kum adjàpēnh ar aba? Bir, Metĩndjwýnh. Metĩndjwýnh ta ne ar amã arē gar kabēnkôt ar amijo aban kum adjàpēnh prām ne kum adjàpēnh ar aba.

¹⁴ Kwārĩk wānh gar aben prĩkam mýjja japry kêt ne akabēno aben japanh kêt. Dja gar tu abenkam akabēn mex.

¹⁵ Mýkam? Bir, ar ajaxwe kêt ne ajmã akute kêt ne arek ar abamã. Ar abē Metĩndjwýnh krakumrēxkam memã katàt amrānhmã. Gora memã katàt mrã gē me axweja, me arĩk ar baja ar apumũ. Katàt ar amrānhkam ne gar aje ngōnhpōkti nhirã pyrāk, aje akamàt kô tykkam ngōnhpōkti kute memã irãja pyrāk. Nhym bep me

axweja, me arĩk ar baja ne me kute akamàt kô tyk pyrāk.

¹⁶ Dja gar aje ngōnhpōkti pyrāk ne aje mã memã Metĩndjwýnh kabēn jarēnh nhym me kute amim mar ne tĩn rã'ã rã'ã rã'ãmã. Dja gar ã amijo anhýr ar o aba ba kam ar akam ikĩnh. Kritu akubyn bōx ne kute me bakabin kam kute ar amexmã apōxkam dja ba ar akam ikĩnh ne ar ajo idjãmra iba ne kam aminhōkre kadjwýnhbē,

—Be, djã nã bām te arkam idjapēnh rax? Djã nã bām te arkum Jeju jarēho iba? Djã nã bām arkum arēnh kajgo? Kati, nãm ar amikajmãtã Jeju markumrēx. Ba kam idjapēnh kajgo kêt, ane.

¹⁷ Birãm djãm me ibĩ. Kon ne. Dja me te ibĩ ba mã ikĩnh. Nhym Metĩndjwýnhdjwý mã ikam kĩnh. Mýkam? Bir, dja mete ibĩn jabej ibĩ nhym Metĩndjwýnh mrāmri ikam kĩnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kute amrēbē Metĩndjwýnhmã mry par ne kute kum bōr nhym kam mekam kĩnhja pyrāk. Dja ã ikam kĩnho ane. Ar gadjwý, dja gar amim Metĩndjwýnh kamnhĩx. Kam gēdja Metĩndjwýnh ar akamdjwý kĩnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kute Metĩndjwýnhmã mry nhiby uba kangô runh nhym kam mekam kĩnhja pyrāk. Kute tãm pyrāk. Dja ã itykkam gwaj bakam kĩnho ane. Bir, mrāmri, kwārĩk wānh ibĩn rã'ã ba tu ikĩnh ne. Gwaj bakunĩ baro'ã bakĩnh ne.

¹⁸ Gar gadjwý ã ikôt akĩnh ane gwaj baro'ã bakĩnh.

Ximoxi'ã ujarēnh.

¹⁹ Adjým, dja ba ĩ wām ar awýr Ximoxi jano. Ije ar awýr anormã tu amijã Bēnjadjwýr Jeju kamnhĩxkumrēx. Dja ar akam bōx ne akubyn iwýr tēn bōx ne kam imã ar ajarē. Kute imã ar ajarēnh mexo dja imã ikĩnh jadja, ba kam ajte ikĩnh ne.

²⁰ Ximoxi ne mexkumrēx. Nhýnh ne atemã me'ô ne ba ije wām ar awýr anormã? Kati, Ximoxi pydjii. Ajbit ne ikôt mrāmri ar ajo djuw mex ne.

²¹ Me kunĩ ne me amidjwýnhbit ma, ne kam Jeju Kritu mar kêt ne.

²² Nhym bep ate ne Ximoxi. Gar arým mexmã akato. Nãm ikôt àpēnh mexkumrēx. Kute me kra bām kôt àpēnh

mexja pyrək. Nām ã ikôt memã Jeju'ã ujarēnh ny jarēnh tēmo ane.

²³ Be, tām ne ba ije ar awÿr anormã tu kamnhĩxkumrēx. Dja ba amima, itĩn jabej nār kon ityk jabej, dja ba amiman kam on ar awÿr ano nhym wām tē.

²⁴ Adjÿm, dja ba badjwÿ ĩ wām ar awÿr tēn bōx. Nã bām itēmmã tu amijã Bēnjadjwÿr djwÿnh kamnhĩxkumrēx.

²⁵ Mrāmri dja ba akubyn ar awÿr ikamy Epaprodji jano. Nã gām ar iwÿr ano nhym iwÿr bōx ne ikôt àpēnh ar ba. Bar kam iro'ã ar ije Jejuo ingyk ne memã ikabēn iba. Tām ne gar iwÿr ano nhym iwÿr bōx ne kam ar akàxã ijo djuw mex ar o ba, ba kam ije arÿm akubyn ar awÿr anormã.

²⁶⁻²⁷ Nām ar ajo ama: ne. Ba kam ije akubyn ar awÿr anormã. Mrāmri ne arÿm kanē tÿx ne tyk 'ÿr. Tyk 'ÿr nhym Metĩndjwÿnh kum kaprĩn arÿm o mex ne. Kum tāmja kaprĩn kum badjwÿ ikaprĩ. Ikaprĩ nhiby ajte ikaprĩ karō ne kanēbē utà, Epaprodji pytà, nhym arÿm mexkumrēx ne ar ajo aman kam,

–ÿ, arÿm ne ar ikanēkôt iman arÿm ikam umar punu, anen kam ar akôt umar punu.

²⁸ Kam ne ba ije akubyn ar awÿr anor prām kumrēx, gē ar awÿr tēn bōx gar omũn kam ajte akĩnhkumrēx. Ar akĩnhkumrēx ba badjwÿ arÿm ikaprĩ apēx.

²⁹ Bir be, kam dja ar awÿr bōx gar amiwÿr o wadjã, ne akĩnhkumrēx ne Bēnjadjwÿr kōpdji'ã kum akabēn mex jarē. Dja gar ã o ane, me'ō kute Epaprodji pyrək dja gar ã o ane, kàjmã kamēnh tē.

³⁰ Be, tu amiwÿr o wadjàn kum akabēn mex jarē. Djã nã gām ar omũ, Kritumã àpēnh ar bakam ren tykja pumũ? Nām ikôt ar àpēnh ba. Gar te ikôt adjàpēnh prām nhym kam ta ar akàxã ikôt àpēnh ar ba. Kute amikam tyk mar kēt ne tu ikôt ar àpēnh ba.

3

Paur kute amikukràdjã tũm kunĩ kanga.

¹ Ë, akmere ar, àpnhĩre ar, gora ar ajte ikabēn ma. Gora ar akĩnh. Gora ar gwaj banhō Bēnjadjwÿrwã kôt akĩnh.

Ë, ba ajte ar amã mÿjja 'ōdjwÿ jarē, òbē ije ar amã 'ã pi'òk no'òkja dja ba ajte ar amã

arē. Djã nã bām ije ajte akubyn ar amã arēnhbē imã idjukanga? Kati, me kute ar anoo biknorbē dja ba ajte akubyn ar amã arē.

² Ë, gora ar aminēje me omũ. Me axwe, me arĩk ar bawã ar aminēje me omũ. Me wã ne me mÿjja punubit nhipēx ne memã me kute me mykà jakàrmābit arēnh ar o ba. Nām me 'ēx ne we ar memã,

–Djãm me aje amim Jeju mar ne kam tu aje mar kajgomã. Bep kati, dja ga me amim ama nhym me me amy nhinhu kàdjwÿ rē. Metĩndjwÿnh ne kum me my nhinhu kà rēnhbit kĩnh ne meo kra, bep me mykà tã ne kute meo kra kēt, anhÿr ar o ba. Nām me 'ēx. Me 'ēxnhĩ ne me ar 'ēx ba. Bir, nhÿnh me jabē ne Metĩndjwÿnh krakumrēx? Gwaj ba.

³ Gwaj ba ne gwaj mrāmri babē Metĩndjwÿnh krakumrēx. Gwaj baje Metĩndjwÿnh mar ne kum rax jarēnh nhym Metĩndjwÿnh Karō kute gwaj bajo ba nhym Kritu Jeju kute gwaj bapytār gwaj baje kam kamnhĩxbē ar baba. Kam ne gwaj babē Metĩndjwÿnh krakumrēx. Djãm gwaj ba ne gwaj ajmã amijon amiptàn ar amijo badjãmra baba? Kati, Kritu Jeju ne gwaj bapytã gwaj kam Kritukam bakĩnhkumrēx ne o ar badjãmra baba.

⁴ Djori me'ōwã amikukãmāreo amran we, –Ba inhingēt kōpdji'ã Metĩndjwÿnhmã imex, anhÿr ar o ba? Nār kon ajmã amijon amijo àmra ba? Bir be, ba ren amijo idjãmra prām ne ren badjwÿ ren amikukãmāreo amran ren amimexo idjãmra iba. Djãm ikatàm, djãm iprÿ kàtã got ba? Arkati, inhingēt kute imã mÿjja rero kute me ja kunĩ rer. Gora ima.

⁵ Ë, ijã pi'òk kamrēk pydji nhym me imykà krãta. Ibē idjaerkumrēx nhym inhingētbē Bēnjamĩn. Djãm ibajtem got? Kati, inãmē ibãm amē Ar kubē idjaer djwÿnhĩ. Ibē mekbē pardjēu 'ō ne ba prĩne Mōjdjē kukràdjãkôt amijo iba mextire.

⁶ Nã bām imã Mōjdjē kukràdjã kĩnhkumrēx ne o ingyk ne meo ajkē, me kute amim Jeju marjao ibikēnh mex ne. Nã bām prĩne Mōjdjē kukràdjãkôt amijo iba. Nhÿnh ne me'ō ijã,

–Kati, nãm Mōjdjē kukràdjã 'ōo akno, ane? Kati, nãm bām prĩne kôt amijo iba.

⁷ Bir be, amrêbê mỳjja ja kunĩ imã mex ba kanàrràm amijo iba.

Nhym bep kati, jakam arỳm imã punun imã kajgo. Ba arỳm kanga. Kritubit ne ikadjy mex, ba kam kanàrràm ar amijo iba.

⁸ Djãm Môjdjê kukràdjãmē me ikukãmāre jabit imã kajgo? Kati, mỳjja kunĩ ne imã kajgo mexi. Nhym ije inhō Bēnjadjwỳrbē Kritu Jeju marmã, ajbit pydji ne imã mex, imã kĩnh, ba kôtbít ijamak bēn. Bir be, Kritu kadjy ne ba mỳjja kunĩ kanga. Nã bãm ikukràdjà tũm kunĩo mĩn ne tu bõm kumē, ije ajbito aminhō kadjy.

⁹ Ije Krituo aminhõn kam kôt idjãm ne kôt ibamã ne ba mỳjja kunĩ kanga. Ta ne imã ijaxwe kêt jarē ba kam kum imexkumrēx. Djãm Môjdjê kukràdjækôt ije ar amijo ibakam imexkumrēx? Kati, Kritukôt ne ba imex. Nã bãm amikajmã'ã Kritu ma nhym Metĩndjwỳnh imã ijaxwe kêt jarē ba kam kum imex ne. Nãm me ã amikajmãtã Kritu maro ane nhym arỳm Metĩndjwỳnh memã axwe kêt jarēnho ane.

¹⁰⁻¹¹ Bir be, ije Kritu mar ne kôt ar amijo ibamã ne ba mỳjja kunĩ kanga. Mỳkam ne ba mỳjja kunĩ kanga? Bir, ije prĩne Kritu mar nhym kute ta tỳxo ijo tỳx, tỳxja tãm kute akubyn amitĩn jao itỳxmã ba kudjwa tokryo itokryn 'ã ingrà tỳx rã'ã nhym me kute Jeju kudjwa ibĩn jabej ba kanga kêt ne kam ije ityk nhijukri akubyn itĩn ne ikator kadjy amim kamnhĩxbē ar amijo iba.

¹² Djãm arỳm imexo imexkumrēx? Djãm arỳm imex ne ijaxwe 'õ kêtumrēx? Kati, ãm ije amijo itēm rã'ã. Tũmràm gēdja Metĩndjwỳnh ijã mex mē ba kam mrãmri imexkumrēx. Kadjy ne Kritu Jeju ipytàn ijã amim karõ.

¹³⁻¹⁴ Ë, akmere ar, àpnhĩre ar, kraxje ijaxwe apēx kêt rã'ã. ãm ije amijo itēm rã'ãã. Ne kam mỳjja pydji'ã ino tỳx. Mỳjja tũm, ije amijo iba tũmja ne ba tu wãnh kum inhire. Tu wãnh kum inhiren mar kêt ne amikukãmbit maro tē.

Kute me kute aben rerkam prõt tỳx ne kam amim kĩnh djã jamỳnhja pyræk. Nãm me amikukãm 'ỳr prõt ne prõt tỳx ne tyk djã kêt ne arỳm 'ỳ:r tē. Me kute me tỳxmē me tyk djã kêt nhõ nēkrēx jamỳnhmã. Me kute amim amỳnhmã ne me katàt 'ỳr prõt ne. Me

prõt kôt ari ar rĩt kêt ne ate krãn mũm rĩt ne mũm rĩt kêt. Ajbit ne me kuman tu 'ỳr prõt ne.

Bir be, nã bãm ã ane. Nã bãm ã amijo anen 'ỳr amijo itēm rã'ãn 'ã inopdji ne. Metĩndjwỳnh kute ijã amim karõkôt ne ba amijo tē. Metĩndjwỳnh ikam kĩnh ne kute imã ikĩnh djã nhõr ba ije amim amỳnhmã ne ba kôt amijo tē. Bir be, nã bãm ajbit ma. Ije kôt amijo iba nhym ikam kĩnh ne kute imã ikĩnh djã nhõrmã ne ba kadjy amijo itēm rã'ãn 'ã inopdji ne.

Mỳj nēkrēx nã, mỳj ikĩnh djã ne ba ije amim byrmã? Bir, Metĩndjwỳnh kute kàjkwamã me bajwỳr gu me 'ỳr bamõr ne õ kàjkwakam mỳjja mextikam ar babamã, tãm. Kritu Jejukôt dja gu me kàjkwamã wadjã. Mỳj me'õkôt? Bir, Kritu Jeju pydjikôt dja ba kàjkwamã wadjã. Kadjy ne ba amijo itēm rã'ãn 'ã inopdji ne. Metĩndjwỳnh ikam kĩnh ne kute imã ikĩnh djã nhõr kadjy.

¹⁵ Gwaj baje amim Jeju mar tũm ne kôt arỳm bamexja, dja gwaj arek kôt amijo bamõr rã'ã. Metĩndjwỳnhmã bajaxwe kêt kadjy arek amijo batēm rã'ã. Nã, gwaj o ane, ã axikôt maro ane. Dja gar akwỳ ate anhõ kre kadjwỳnhbē,

—Kê, waj. Ije Metĩndjwỳnhkôt ar ije amijo iba prãm kêtumrēx. Mỳj kadjy gēdja bar mỳjja wãkôt ar amikangõnho iba? anhỳr jabej, nhym Metĩndjwỳnh arỳm ar amã kabēn 'õ jarē gar arỳm aman kam kôt amim akato.

¹⁶ Ë, ja dja gar ama. Arỳm ne gwaj kôt amijo batēmo ane. Gwaj arek bamõr rã'ã. Metĩndjwỳnh kute gwaj bajo mõr gwaj arek kôt bamõr ne atēmã mũm bajõ bamàt kêt ne tu arek katàt kôt amijo batēm nhym tũmràm Metĩndjwỳnh kute gwaj bajã mex mēnh gwaj bamextire ne bajaxwe kêtumrēxmã.

¹⁷ Akmere ar, àpnhĩre ar, ar aro'ã ijã amijakren ikôt amijo tē. Ë, ar ipumũ. Ar akajmãtã katàt imrãnhja pumũ. Dja gar ipumũn kam katàt ã ikudjwa ar amijo anhỳr ar o aba. Arỳm ar kwỳ kute ikõpdji'ã ikôt ar amijo ba. Dja gar ar kudjwa ama.

¹⁸ Nhym bep ate ne me kwỳ kum Kritu kurê. Nãm me arĩk ar ba ne kute Kritu me bakunĩ kadjy pĩte'ykam tykja mar prãm kêtumrēx ne kum kurê. Arỳm ne ba ar

amã me ja jarēnh krāptī ne kam ajbir ajte akubyn ar amã arē, imýrkam ne ba ar amã arē.

¹⁹ Me ja dja me tu biknorkumrēx. Djã nãm me kum Metĩndjwýnh kĩnh got? Kati, nãm me arĩk ar ban kam kum axwebit kĩnh ne. Djã nãm me pijãm ne? Nãm me ren axwekam pijãm ne ar ba. Bep kati, nãm me pijãm kêt ne ar ban ajte ta amijo àmra ba. Djã nãm me kàjkwakam mýjja ma? Kati, nãm me pyka jakam mýjjabit mar ar o ba.

²⁰ Bep ate ne gwaj ba. Gwaj banhõ pykakumrēxbê ne kàjkwa, Metĩndjwýnh nhõ kàjkwa. Kurũm dja Bēnjadjwýr Jeju Kritu kubê me bapytàr djwýnhja bõx. Tãm ne gwaj kõtbit bajamak bēn ne amãr ar o baba.

²¹ Dja bõx ne kam me bajo ny, me banhĩ punuja, tyk prãmja dja o ny gu me kam banhĩ kute ta ĩ mextire, ĩ kadjwýnh ajmã kute kêt, ĩ mextire pyræk. Mýjo dja me banhõ ny? Djãm Jeju Kritu rerek got. Týxi. Ta týxo. Dja amitýxo amijo aptàn kam amikõt mýjja kunĩ mēn kam mýjja kunĩ nhõ bēnjadjwýr. Ta týx tãmo dja me banhõ ny.

4

Kute arkum amijo ba mexmã 'ã karõ.

Ep 4.3; Pir 2.2; Kor 3.15; Xij 3.17

¹ Be, akmere ar, àpnhĩre ar, kam dja gar ã Bēnjadjwýrkõt amijo aban 'ã angrà týxo ane. Djãm imã ar akĩnh ngri. Axwe imã ar akĩnh, ije ar ajo ijamak týxkam ne ba ar amã ikabēn jarēn ar amã pi'òk no'òk ne. Ar ajo dja ba amikĩnh ar o iba. Ar ga dja ba ar ajo idjãmra mõ, imã ar akĩnh raxkam, akmere ar, àpnhĩre ar. Ar Jeju 'ã angrà týx ne kõt aje amijo abamã ne ba ã ar amã pi'òk no'òko ane.

² Ē, àpnhĩre ar, Ebodjijmē Xĩxiki, ba ar amã ikabēn jarē. Kwārĩk wãnh akabēno aben japanh kêt. Ar abē Bēnjadjwýr djwýnh krakam on ar aje aben pyræk ne aro'ã axikõt akabēn.

³ Gadjwý, akmere, ikõt adjapēnh djwýnhkumrēx, dja ga arkum akabēn jarē gē on ar kute aben pyræk ne kabēno aben japanh kêt. Nãm ar ikõt àpēnh ar ban memã Jeju'ã ujarēnh ny jarēnh ar o ba. Ne kam Kremēxidjwýkõt àpēnh ar ba. Kremēximē me ikõt àpēnh kunĩmē, me tãm ne me arým Metĩndjwýnh me tĩn rã'ã rã'ãmã arým pi'òk

no'òkkam amim me idji janhõ. Nhym bep ar nire kute ar ikõt àpēnhja ne ajmãn ar arým ajbir kabēno aben japa. Mýkam? Arkumã dja ga akabēn jarē.

⁴ Be, on tu ar akĩnh ry typydji, ar abē Bēnjadjwýr djwýnh krakam on tu ar akĩnh ry typydji. Ba ajte ar amã arē,

—Ar akĩnhkumrēx.

⁵ Gora me kunĩmã ar adjukaprĩ. Bēnjadjwýr arým akubyn bõx 'ýrkam dja gar me kunĩmã adjukaprĩ gē me kunĩ ar adjukaprĩkõt ar ama.

⁶ Kwārĩk wãnh gar mýjjakam adjumar punu kêt. Tu Metĩndjwýnhmã akabēn ne prĩne kum amijarēn mýjjao a'wý. Ne mýjjao adjã'wýr katã kum amikĩnh jarē. Kute ar amã mýjja kunĩ nhõrkam kum amikĩnh jarēn kum òdjãnh jarē. Æ kum amijarēno ane.

⁷ Dja gar ane nhym kam Metĩndjwýnh ar amã umar mex djã jarē gar kam adjumar mexkumrēx ne ar aba. Djãm tãwã nhõ me umar mex djã punu got. Tãmwã ne õ me umar mex djã ra:xi. Nãm me te kute mar ne kute kraxkõt omũnhmã. Kritu Jejukõt dja gar adjumar mexkumrēx. Õ me umar mex djãjao dja prĩne ar anēje aptã. Nhym me umar punu 'õ ar amã àr prãm kêtumrēx, amadjãmã àr kêtumrēx ne ar anhõkre kadjwýnhbê àr kêtumrēx.

⁸ Be, akmere ar, àpnhĩre ar, ba ajte ar amã mýjja jarē. Godja mýjja mextire, nàr mýjja ajmã kute kêt ne kĩnhkumrēx jabej gora ar ajbit ma. Kwārĩk wãnh gar mýjja punu 'õ mar kêt.

Bep mýjja me kute arēnh ne 'èxnhĩ kêt 'õ, me kute katàt kabēn jadjwýr 'õ, mýjja mex me kute kõt amijo ba 'õ, me kabēn mex me kute o aben nhikjê kêt 'õ, mýjja mex me kute omũnh ne kĩnhkumrēx 'õ, mýjja mextire me kute kikre kunĩkõt mar ne kute o ýrja 'õ, mýjja ja dja gar mar o aba.

⁹ Ije ar amã ikabēn jarēnh gar aje ikabēn mar ne ikabēnkõt aje amijo aba ne ije amijo iba gar aje ije amijo ibakõt ipumũnh gora ar ã ikudjwa amijo ane nhym kam Metĩndjwýnh ar amã umar mex jarēn prĩne ar ar ajo ba. Tãm ne ja.

10 Be, nã bãm ikĩnh ra:x ne. Ne Bẽnjadwýmã amikĩnh jarẽ. Nã gãm ar ajte ijo djuw mex ba kam ikĩnhkumrẽx ne. Ar aje ijo djuw mex kêt ne kam ajbir ajte ijo djuw mex. Ar atãri ar iba ga ren ar ijo djuw mex rã'ã. Nhy m bep amybým ne ba ar iba gar ijo djuw mex kêt. Djã nã gãm ar ijo aknon ijo djuw mex kêt. Arkati, nã gãm ar aje imar rã'ã ne te jãnh gar aje ijo djuw mex prãme.

Kute arkum arkam amikĩnh jarẽnh.

11-12 Djãm imã prãm nãr inhõ mýjja kêt kam ne ba ije ar amã amijarẽnhja? Kati, ikĩnhkumrẽx. Ba arým amikam ajkam aman arým tu ate ikrã. Ê, godja inhõ mýjja kêt kam nãr kon inhõ mýjja krãptĩkam ba tu kam ikĩnhkumrẽx ne ar iba. Godja mýjja punu arým iwýr bõx ba tu ikĩnhkumrẽx. Nhy m mýjja mexdjwý arým iwýr bõx ba arým ikĩnhkumrẽx. Mýjja punu nãr mýjja mex iwýr ban bõx katã ba tu ikĩnhkumrẽx ne ar iba. Imã prãm nãr ijajne jabej, inhõ nêkrêx krãptĩ nãr inhõ nêkrêx kêt jabej ba tu ikĩnhkumrẽx ne ar iba. Ja ne ba arým ije mar tỳx.

13 Kritu ta ne ijo tỳx nhy m mýjja kunĩ iwýr ban bõx katã ba tu ate ikrãn ikĩnhkumrẽx ne ar iba.

14 Bep mrãmri ne gar adjukaprĩkumrẽx. Nã gãm ar itokry pumũn kam anhõdjãnhkõt imã mýjja jano. Mrãmri ne gar amexkumrẽx.

15 Amrêbê ije pykabê Matenikam memã Jeju'ã idjujarẽnh ny jarẽnhmo krax ne kam kurũm itẽmkam ne gar gajbit ikõt apê ne imã mýjja kwý jano. Atemã me kute Jejukõt aben pydji 'õ kute imã mýjja janor kêt. Ar gajbit ne gar imã mýjja jano. Be, gar aje imar rã'ãja pumũ. Krĩbê Pirpukam ar aje amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja, ar gajbit ne gar imã pi'òk kaprĩre jano ba amim kuby.

16 Ne ajte krĩbê Texarõnikakam idjãm rã'ãkam inhõ pi'òk kaprĩre kêt. Gar imã kwý jano, ne ajte ano.

17 Djãm ar aje ajte imã pi'òk kaprĩre nhõrmã ne ba ajte ar amã ane? Kati, Metĩndjwýnh ar akam kĩnh ne kute ar adjukaprĩo pãnh gar akĩnh raxmã.

18 Nã, mrãmri ar aje imã anorja kunĩ arým iwýr bõx ne imãnhkutãnh kwý ijakre.

Gar aje Epaprodjikõt imã anor nhy m kute imã o bõxja imã kungã nhy m arým inhõ mýjja krãptĩ ne. Ar aje imã õrja kute Metĩndjwýnh nhõ mry pyrãk, kute õ mry kudjýre pyrãk. Me kute Metĩndjwýnhmã mry par ne kute kum bõr nhy m kum kĩnh ne mekam kĩnhja. Kute tãm pyrãk. Nã gãm ar imã mýjja ngã nhy m kam Metĩndjwýnh ar akam kĩnhkumrẽx.

19 Kam dja ar amã mýjja ngã nhy m ar amãnhkutã ne.

Djãm inhõ Metĩndjwýnh õ nêkrêx kêt got. Arkati, kãkwakam õ mýjja krãptĩti: kute kanhêtire pyrãk. Dja ar amã kwý ngã, Kritu Jeju djõ'ã ar amã kwý ngã nhy m kam ar anhõ mýjja ar amãnhkutã. Nhýnh ne Metĩndjwýnh ar amã mýjja 'õ nhõr kêt? Kati, dja ar amãnhkutã kungã nhy m rã'ãn kumex.

20 Gê me kunĩ me banhõ Metĩndjwýnhmã rax jarẽ, Metĩndjwýnhbê me Babãmmã rax jarẽ. Kum rax jarẽnh rã'ã rã'ã. Gê me ã ane. Tãm ne ja.

21 Nã bãm ar ajo ama, wãnh, Kritu Jejukõt ar abê Metĩndjwýnh nhõ ar amexja ne ba ar akunõ ama ne. Wãnh ar abenmã ijarẽ. Nhy m jakamdjwý ar kute Jejukõt abeno kamy ar ajo amak rã'ãn ar amã amijarẽ.

22 Jakam, Metĩndjwýnh nhõ me mex kunĩ ne ar ar ajo amak rã'ãn ar amã amijarẽ. Nhy m bẽnjadwýr Xedja nhũrkwãkam me jadjwý ar ajo amak tỳ:x ne.

23 Gê gwaj banhõ Bẽnjadwýr Jeju Kritu ukaprĩkõt prĩne ar akunõ djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Korxikam me jamã pi'òk no'òk ne ja.

Me'õ nhidjibê Epapraj ne arým Paurkôt Jejuo aminhõ. Ne kam akubyn õ pykabê Korximã tẽn kam memã ar Jeju'ã ujarênh ba. Nhyim mekam kwý arým tu amim Jeju markumrêx ne kôt aben pydji. Nhyim kam Epapraj Paur'ýr tẽn bõx. Mekbê ijê djâkam Paur ãm rá'ã nhyim Epapraj 'ýr bõx ne kam õ pykabê Korxikam ar ja Paurmã ar arênhõ nhý. Nhyim kam tu Paur kute ar omũnh kêt kam tu kum ar kĩnhkumrêx. Kute ar omũnhmãn prãbê tu kum ar kĩnhkumrêx ne kam arkum pi'òk no'òk ne. Nhyim bep Korxikam me kwý ne me Metĩndjwýnh kabên kupa'ã ar memã arênhõ ba. Nãm me 'êx ne we,

—Me mykà rênhbit ne Metĩndjwýnh kum me kĩnh ne meo kra. Ne ajte memã 'êx ne we,

—Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhmã akabên. Djãm abênjadjwýr got ga katàt Metĩndjwýnhmã amijarê? Dja ga kadjy mrãnh djwýnh kumrêxmã amijarê gê amũ kum ajarê, ane. Kati, nãm me memã 'êx. Nhyim me kute mýjja krênmã nhyim me mebê mýjja pyman memã kum,

—Ë, kwãrĩk wãnh ja krên kêt, ane.

Kam ne Paur arkum,

—Kwãrĩk wãnh atemã me kabênwã mar kêt. Nhyim bep Kritu ne kabên mexkumrêx. Tãm gédja gar 'ãno djan kabên ma. Kritu ajbit kute me utàr. Kwãrĩk wãnh kadjy mrãnh djwýnhmã akabênwã wãm nõ. Kritu pydji ne kute me utàr. Kwãrĩk wãnh atemã 'õ jabej kêt. Ajbit ne Metĩndjwýnh djwýnhĩ ne mýjja kunĩ 'y ne kute me utàr. Nà, nhyim Jeju Bãmbê Metĩndjwýnh tãm ne amiwýr me bajo bõx. Kra kukwakam amiwýr me bajo bõx ne me bajo õbikwakumrêx. Nãm ã Paur arkum pi'òk no'òko anen kam arkum ano. Tãm ne ja.

1-2 Ba ibê Paurmê gwaj bakamy Ximoximê ne bar ar amã pi'òk no'òk ne. Ibê Paur, Metĩndjwýnh kute ijã amim karõ nhyim Jeju Kritu kute ijanor ba itêm, ba, ba ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Krĩrãx bê Korxikam Kritu nhõ me ja, õ me mextire ja, ar aje

amim Kritu markumrêx ne 'ã angrã týt ne Kritukôt aje abeno akamyja, ar amã ne ba pi'òk no'òk ne.

Gê Metĩndjwýnh ar ajo djuw mex, Metĩndjwýnhbê me Babãmmê krabê Bẽnjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprĩkôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba, ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwýnhmã arkam amikĩnh jarênh.

3 Bar ije Metĩndjwýnhmã ar ajo idjà'wýrkôt mã kum ar akam amikĩnh jarê. Bãmbê Metĩndjwýnh, gwaj banhõ Bẽnjadjwýr Jeju Kritu Bãmbê Metĩndjwýnh kumã ne bar amikĩnh jarê.

4 Mýkam ne bar kum ar akam ikĩnh jarê? Bir, nã gãm ar tu amim Kritu Jeju markumrêx ne kam kôt amã me jadjwý jabêkumrêx, amã õ me ja, õ me mextire ja jabêkumrêx bar arým kuman kam ikĩnhkumrêx.

5 Be, kute ar amã mýjja mex djir ne gar kam ama. Metĩndjwýnh kute kãjkwakam ar amã mýjja mex djir ne katàt ar amã arênh, mýjja mex tãm ne gar aman tu amim kamnhĩxkumrêx ne kam kam ama. Ar aje mýjja mexkam amakkam ne gar tu amim Jeju markumrêx ne kam kôt amã õ me ja jabêkumrêx. Bir be, nã gãm ar Jeju'ã ujarênh nyja man tu amim kamnhĩxkumrêx. Jeju'ã ujarênhja ne katàt nõ. Kabên punu kêt. Kabên 'êxnĩ kêt. Kam ne katàt nõ.

6-7 Be, Jeju'ã ujarênh ny arým wãkam ar awýr bõxwã pumũ. Nãm me pyka kunĩkôt Jeju'ã ujarênhõ ajmã. Arým ne me o ajmã nhyim me ar akudjwa arým kuman arým kum mýjja mexbit kĩnh ne ar o ba. Nãm me mýjja mexbit ma. Be, nãm ã wãkamdjwý ar amã arênhõ ane. Gar arým ã mýjja mexbit maro ane. Krax kurũm ar aje mar totokbê ne gar ã amijo ane.

Epapraj ne ar amã Metĩndjwýnh jarênhõ tẽ gar arým kôt maro tẽ. Nà, Epapraj ne ar amã Metĩndjwýnh djukaprĩ jarê. Metĩndjwýnh ne ukaprĩkôt ar ajo djuw mex. Nhyim Epapraj ar amã ukaprĩ jarê gar kam arým tu amim markumrêx. Nã gãm ar anhõkre kadjwýnhbê,

—Nà, mrāmri ne arým Metĩndjwýnh djukaprĩkumrēx ne ja, ane. Nà, Epapraj ne ar amã arē gar maro tē. Ar imã Epapraj kĩ:nhkumrēx. Nãm ar ikôt àpēnh ar ba. Mrāmri Kritu nhõ àpēnhkumrēx ne kum àpēnh ar ba ne kute kanga kētkumrēx. Nãm wãm ar akam bõx ne ar ikõpdji'ã ar àpēnh ba.

⁸ Be, Epapraj, ta ne ar imã ar amex jarēn ar imã,

—Ota arkum aben jabēkumrēx. Metĩndjwýnh Karõ ne abenã arkum karõ nhym ar arým kum aben jabēkumrēx, ane. Nãm ã ar imã ar ajarēho ane.

⁹ Bir be, kam ne bar mã kum ar ajo a'uw. Epapraj kute ar ajarēnh bar ije mar totokbē ne bar Metĩndjwýnhmã ar ajo idjà'wýr ry typydji. Nã bãm ar kum ar ajã,

—Dja ga prĩne arkum 'ã karõ gē ar kuman akabēnkôt ar amijo ba. Dja ga Akarõo prĩne ar no bõ, Akarõo ar no bõ gē ar prĩne akukràdjã ma. Nã bãm ar ã kum ar ajo idjà'wýro ane.

¹⁰ Bir be, dja Metĩndjwýnh prĩne ar amã ar adjàpēnh'ã karõn ar ano bõn ar amã amikukràdjã jarē gar kam arým mã kôt amijo aba mextire gē Bēnjadjwýr ar akam kĩnhkumrēx. Ga kam ar amã mýjja mexbit kĩnh ne ar o aban ajte Metĩndjwýnh maro tē:n amũ maro ajkamēn mar rax ne.

¹¹ Gēdja Metĩndjwýnh prĩne ar ajo tỳx. Djãm uma ngri got. Uma raxo kute mýjja kunĩ jakrenh. Ta tỳxo godja prĩne ar ajo tỳx ne, ta mexo prĩne ar ajo mex ne. Ga kam ar akràn mã amijo aba. Kwārĩk wãnh gē te mýjja punu ar akam apõx nàr kon ar akaprĩ ar akam apõx gar mã Jejukôt ajkamēn tu akràn mã amijo aban angryk kēt ne tu akĩnhkumrēx.

¹² Ne tu Jeju Bãmbē Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarē.

Bir, mýkam? Bir, arým ne gwaj bajo mex. Gwaj bamex nhym kute õ me mextire jamē ro'ã gwaj bamã mýjja nhõrmã. Kute õ me jamã mýjja mextire djir ja tãm gēdja gwaj baro'ã gwaj bamã kungrã. Õ pykakam a'ubit, õ pykakam me axwe 'õ kēt, mýjja punu 'õ kēt tãm'ýr dja gwaj bõx nhym kute gwaj bamã mýjja ngrãnh ne kam ar kute

gwaj bajo bamã. Kadjy ne gwaj bajo mex ne.

¹³ Be, arým ne mrāmri tu gwaj bapytàrkumrēx. Amrēbē ne Xatanaj ar gwaj bajo ba gwaj kam bamã bajaxwebit kĩnh ne ar o baba nhym kam kute mrāmri akamàt kō tykkam kute ar gwaj bajo ba pyrãk. Nhym arým Metĩndjwýnh kubē gwaj bapytà nhym arým wãnh ar ba. Arým tu Xatanajbē gwaj bapytàrkumrēx. Xatanaj kute àtykri ar gwaj bajo bajabē ne arým gwaj bapytà nhym Kra arým ar gwaj bajo ba. Bãm kum Kra kĩnhkumrēx ja ta ne arým ar gwaj bajo ba.

¹⁴ Nà, Bãm ta Xatanajbē gwaj bapa 'amý. Amrēbē Xatanaj ajbit ar gwaj bajo ba nhym kam Bãm kubē gwaj bapa 'amýn gwaj bajo katon gwaj bajaxwe tu o aknon gwaj bajo ba. Kra tyk ne kamrõ bikapĩnkôt ne Bãm gwaj bapytàn gwaj bajaxweo aknon tu mar kēt ne.

Kritu kute raxo katàt me kunĩ jakrenh.

Dju r 1.1; Kar 10.36; Kor 2.9; Idja 1.2

¹⁵ Nà, kra ta ne memã Bãmo amirĩt ne. Djãm me kute noo Metĩndjwýnh pumũnh got. Me kute noo omũnh kēt. Nhym kam kra ta memã Bãmbē Metĩndjwýnh amirĩt ne. Amē ar kute aben pyrãk. Ar amē tãmý. Nhym kam kra ta memã Bãmo amirĩt ne. Ne kam ajte kubē Metĩndjwýnh Krakam ta ne õ mýjja kunĩ djwýnh, mýjja kunĩ nhõ bēnjadjwýr.

¹⁶ Ta ne kute mýjja kunĩ 'yr djwýnh. Bãm kabēnkôt ne mýjja kunĩ 'y. Kãjkwamē pykakam mýjja ja kunĩ 'y. Mýjja me kute noo omũnhjamē mýjja me kute noo omũnh kētkamē, tãm ne kunĩ 'y. Me karõ nhõ bēnjadjwýrmē kadjy mrãnh djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē mebēngõkre* nhõ bēnjadjwýr rũnhmē bēnjadjwýr krymē mýjja kunĩ ne amim ipēx ne. Bãm kabēnkôt amim ku'y. Nãm prĩne amim mýjja kunĩ 'y, prĩne o atom, kam ne õ mýjja kunĩ djwýnh, ta õ mýjja djwýnh.

¹⁷ Adjãkam, mýjja kator kētri ne Jeju ar tĩn ne ba. Djãm pykabē mýjja ta ar ba? Kati, ta ne kute mýjjao ba djwýnh ne kam kute mýjja 'õ kanga kētkumrēx. Kute mýjja kunĩ

* **1:16** Apýnh me õ pyka djãri kunĩkôt ne me kunĩ bēngõkre. Kubēkã jakamē me kakrãtykmē me babēngõkremē ne me kunĩ: bēngõkre.

'yrkam ne kute mỳjja 'õ kanga kêt. Kra ta ne ar mỳjjao ba. Nnym mrãmri mỳjja tu kunĩ rã'ã: rã'ã.

¹⁸ Nnym ajte Krabê Jeju ta ne õ me ja kadjy bẽnjadjwỳr. Me kute amim Jeju mar ne kôt amijo baja me tãm ne me kute Jeju nhĩ pyræk. Nnym bep Jeju ne kute krã pyræk. Jeju ne kam õ me ja kadjy bẽnjadjwỳr. Ta ne kutewa ne kam amikôt mỳjja kunĩ apôxo tẽ. Ne kubê Metĩndjwỳnh krakam kumrêx me tyk kurũm tĩn ne kato. Kam ne ajbit pydji raxo kute mỳjja kunĩ jakrenh, raxo mỳjja kunĩmã wa.

¹⁹ Kubê Metĩndjwỳnh djwỳnhĩ. Apỳnh Ar kubê Metĩndjwỳnh djwỳnhĩ. Kra kubê Metĩndjwỳnh djwỳnhkumrêx. Metĩndjwỳnh ne Kramẽ kute aben pyræk'ã amim karõ nnym kam Kradjwỳ kubê Metĩndjwỳnh djwỳnhĩ. Ar amẽ kubê Metĩndjwỳnh djwỳnhĩ.

²⁰ Bir be, Metĩndjwỳnh ta ne amim Kra'ã karõ, krakôt kute amim mỳjja kunĩ õbikwamã, pykakam mỳjja nãr kãkwakam mỳjja, kunĩ kute o õbikwamã. Mỳjkôt? Krakôt, kra ne me kadjy pĩte'ykam tyn kamrõ ajkapĩ nnym kam kôt Bãm memã kabẽn mex jarẽ nnym me arỳm umar mexbit ma.

Metĩndjwỳnh kute meo õbikwa.

²¹ Amrêbê ne gar Metĩndjwỳnh akurê djwỳnh. Ar aje ajaxwekôtbit ajamak bẽn ne aje mỳjja jaxwebit ar o abakam ne gar o akurê djwỳnh.

²² Nnym bep ajbir ne Metĩndjwỳnh ar ajo õbikwa. Nã gãm ar te amã kurê nnym Metĩndjwỳnh tu ar ajo õbikwakumrêx. Kra ne me kadjy amijo kubêngòkren ruwn kam ty. Nnym kam kôt Metĩndjwỳnh ar ajo õbikwakumrêx. Mỳj kadjy ne ar ajo õbikwa? Bir, kute amiwỳr ar ajo bõx, gar kabem aku'êmã. Ar mrãmri Metĩndjwỳnh mexo amextire ne ajmã akute kêt ne ar aba ne ar akam mỳjja punu 'õ kêtikumrêx ne kabem aku'êmã. Kadjy ne Metĩndjwỳnh ar ajo õbikwa, godja gar arek o tẽn kanga kêt jabej.

²³ Godja gar arek aje Jeju 'ã angràn mrãmri adjãm tỳx ne aje kanga kêt jabej ne kam ajte amijã kamnhĩxbê kam amak ar o aban kanga kêt jabej. Nã gãm ar arỳm Jeju'ã ujarênh nyja man kam amim kamnhĩx ne

kam kam ama. Godja gar mrãmri arek kôt amijo atêm rã'ã ne aje kanga kêt jabej ne kam mrãmri arỳm 'ỳr bõx. Djãm ar gajbit ne gar Jeju'ã ujarênh ma? Kati, pyka kunĩkôt ne Jeju'ã ujarênh mekôt ajmã. Ba ibê Paur ne ba memã Jeju kukràdjã ny'ã idjujarênh mõ. Idjapênh ne ja. Kam ne ba kãjbê memã 'ã idjujarênh mõ.

Paur me kadjy àpênh.

²⁴ 'Ã idjujarênh mõ nnym me arỳm kôt ijo ajkê ba itokry ne. Djãm kôt ikapĩ? Arkati, ikĩnhkumrêx. Me akadjy ne ba itokry ne kam ikĩnh ne. Mete Krituo bikênh nnym tokryja 'ã ne me ijakre. Ba kam ba itokrykôt mete inhĩo bikênh ba, ba itokryjakôt ne ba Kritu tokry nhinomã rênho tẽ. Jeju nhĩ kadjy, mete amim Jeju mar ne kute Jeju nhĩ pyrækja, me kadjy ne ba itokryja.

²⁵ Ne me akadjy idjapênhja. Metĩndjwỳnh ne me akadjy idjan imã idjapênh jarẽ. Ba kam me amã idjapênh ar iba. Mỳj idjapênh nã? Bir, ije me kunĩmã prĩne Metĩndjwỳnh kabẽn'ã idjujarênh itêm nnym me kunĩ kute marmã.

²⁶ Amrêbê ne me kunĩbê Kritu apdju ne. Nãm me bakukãmãre amikam kra jadjwỳro tẽm tãmtã: nnym bipdjur rã'ã. Nnym kam ajbir Metĩndjwỳnh arỳm memã o amirĩt, ta õ me mextire jamãbit o amirĩt ne. Kute amim me ja'ã karõkôt ne memãbit o amirĩt ne.

²⁷ Amrêbê ne amim 'ã karõ ne kam mebê udju: ne. Ne arỳm jakam memã o kato, õ me mextire jamãbit ne o amirĩt ne. Mỳj ne mekbê udju ne ajbir memã o amirĩt ne? Bir, Kritu me bakadjwỳnhbê ỳrja. Tãm ne gu me õ mỳjja mex'ã amim kamnhĩx ne. Kritu me bakadjwỳnhbê ỳrkam ne myt kunĩkôt mã me bamã mỳjja mex ngã ba me ikĩnhkumrêx. Mã ne mỳjja mexja kute? Bir, mỳjja mex ja ne apêx prãm kêtikumrêx. Mỳjja mex ja ne mexo kute mỳjja kunĩ jakrenh, kute me kute õ nèkrêxo amimexja kunĩ jakrenh mex ne. Dja mã amirĩt rã'ã ne. Djãm me kwỳmã ne o amirĩt ne? Kati, pyka kunĩkôt ne õ me jamã o amirĩt ne.

²⁸ Bir be, kam ne bar mã me kunĩmã Kritu'ã ajarẽ. Ar ikrã mexkôt, ar ikabẽn mexo ne bar me kunĩmã tĩn jangijn me kunĩmã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ. Ar ije Metĩndjwỳnhmã meo imõr ne kum me

õrmã. Me kunĩ arým kute Kritu mar mex ne kute inomã mēnh, me tãm ne bar ije Metĩndjwýnhmã meo imõr ne kum me õrmã.

²⁹ Kadjy ne ba idjãpēnhkam ityk djã kêt ne. Djãm Kritu rerek got. Axwe tỳx ne ta tỳxo ijo tỳ:x ba kam me kadjy idjãpēnh ra:x ne.

2

Kritu ajbit rax nhym me kute ja mar kadjy ne Paur djãpēnh raxja.

¹ Ĕ, ba ar amã arē, gar ama. Gora ar amã idjãpēnh raxjakõt ima. Krĩraxbē Raodjikam ar jamē apýnh krĩ rũnh djãri me jamē me aje te ipumũnh kêt ba akrãnmã ar me akunĩmã idjãpēnh ibaja pumũ.

² Mỳj kadjy ne idjãpēnh raxja? Ije ar amã tỳx jangjēnh gar ajte atỳxmã. Ne ajte ar amã aben jabēn axikõt akabēn ne ar abamã. Ga kam ar aje mrãmri Kritu markumrēxmã, Metĩndjwýnh kute prĩne mekbē o bipdjurja ar aje mar ne aje katãt kõt mar ar o abamã. Mỳj ne mekbē o apdju? Kritu. Kritu mekbē bipdjur ne gar aje marmã. Me kute Kritu mar rax ne kute mrãmri me õ nēkrēx rũnh pyrãk. Dja gar ã Kritu mar rũho ane. Kadjy ne idjãpēnh raxja.

³ Nã, Kritu pydji ne kute amikadjy memã no mex jangjēnh djwýnh. Ajbit kute memã Bãmmē ar kukrãdjão amirĩt, kukrãdjã bipdjurjao amirĩt nhym kõt me arým õ mỳjja mex maro tē, õ mỳjja mex maro tēn kam kõt no mex. Nhym kam apýnh me kute Metĩndjwýnh nhõ mỳjja mar djãri mrãmri kute õ nēkrēx mextire ja pyrãk. Be, ga Kritu pydji kute amikadjy memã no mex jangjēnh nhym me no mex ne kute õ mỳjja marja pumũ.

⁴ Atemã 'õ kêt. Ta pydji ne kute Bãmo amirĩt. Ĕ, me'õ kute ar anoo biknor karõ ne ba ar amã katãt 'ã ajarē. Me 'êx ne kute kabēn punuo amikabēn mex ne o kute ar anoo biknor karõ ne ba ar amã ane.

⁵ Nãm te jãnh prãme ba amybymbit imã ar akĩnh ne ar amar rã'ã. Arým ne ba ar aman kam ikĩnhkumrēx ne. Nã gãm ar amim Kritu markumrēx ne 'ã angrã tỳx ne amã me uma kêt ne kanga kêtumrēx ne 'ãno dja, ne akrãnmã aben mē ar aba. Ba kuman kam ikĩnhkumrēx ne.

Ar kute Kritubit mar kadjy.

⁶ Bir be, ar aje Kritu Jejuo anhõ Bēnjadjwýrkam ã kõt amijo abao ane, anhõ Bēnjadjwýr Jejukõt ã amijo abao ane.

⁷ Dja gar ã amũ Kritu maro abikamēnho atēm kute mrãmri ne pĩ abatãnh kadjy kute pykamã arē ngjēnh ne kute pyka 'amýnh tỳxja pyrãk. Dja gar ã amũ Kritu maro abikamēnho atēmo ane, ne ã Kritu 'amýnh tỳx ne 'ãno adjãmo ane. Ne amrēbē ar aje amim Kritu marja arek o tē. Me kute ar amã arēnhkõt dja gar arek o anhýro tē. Dja gar ã o anhýro atēm rã'ãn prĩne mar tỳx ne. Ne kam Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarē, ne kum amikĩnh jarēnh 'ãno dja.

⁸ Dja gar aminēje me kabēn punuwã pumũ. Dja me kabēn punu 'êx ne amijo kabēn mex ne mõn ar anoo akno. Djãm me kabēn punuja kabēn katãt got, kabēn mex got? Kati, me kabēn kajgo mexi. Me ta ne me ar abenmã 'êx ban amũ abenmã arēnho mõr tãmtã nhym ĩ kamingrãny amũ abenmã arēnho mõ. Djãm Metĩndjwýnh kabēnkõt ne wã? Kati, me ta kukrãdjãkõt ne me kabēn kajgowã. Nhym bep atemã ne Kritu kabēn katãtã. Mrãmri katãt arē.

⁹ Kubē Metĩndjwýnh djwýnhkumrēx. Amijo kubēngõkren me bawýr pykamã ruw. Kubēngõkrekam ne kubē Metĩndjwýnhkumrēx. Ām Metĩndjwýnh djwýnhĩ. Ta ne kubē Kritu.

¹⁰ Ne ta gwaj bakadjwýnhbē nhýn gwaj bamã umar mexti:re jarē. Gwaj bamã umar mextire jarē gwaj kam bakĩnhkumrēx. Mã ne gwaj bakĩnh kute? Bir, mrãmri me kute õ nēkrēx rũ:nhkam kĩnhja pyrãk. Dja gwaj Jejukam bakĩnho bamã nēkrēx kĩnhja jakrenh mex ne. Ĕ, mrãmri ne Kritu raxo kute me bēnjadjwýr rũnhmē me bēnjadjwýr kry kute meo baja kunĩ jakrenh. Ta ne umar mexo ar gwaj bajo ban gwaj bajo kĩnho ba, gwaj bamã kĩnh jangjēnho ba.

¹¹ Arým gwaj baje Krituo aminhõkam ne gwaj atemã bakukrãdjã. Gwaj bakukrãdjã tũm, gwaj bajaxweja ne gwaj arým tu wãnh kangan kum banhire. Ne kam gwaj bamex kute mrãmri ne mekbē idjaer kute me my nhinhu kã rēnh nhym me kam mex ne kĩnhja pyrãk. Me bajtem kute Metĩndjwýnh nhõ me ja mar kadjy ne me me my nhinhu

kà rê. Nãm me me my nhinhu kà rên mũm kurên kam kĩnh nhym Kritudjwý arým gwaj bamã gwaj bakukràdjà tũmja mũm ã rênho ane gwaj kam ã badjwý ã bamexo ane nhym Metĩndjwýnh arým gwaj bakam kĩnh ne.

¹² Jeju akubyn tĩn ne me tyk krã kurũm kator'ã ne ngõnhmã gwaj bajangjênha amijakre. Ngõnhmã gwaj bajangjênho ne kute Jeju tyk ne pykakam ir pyrãk. Nãm me ã ngõnhmã gwaj bajangjênho ane. Ngõnhmã gwaj bakrã jangjênho, gwaj kam akubyn bakrã apõx ne kute Jeju kênkre kurũm akubyn tĩn ne kator pyrãk. Metĩndjwýnh ta ne tỳxo akubyn Krituo tĩn, me tyk kurũm Krituo kato. Gwaj kam arým tu amim kamnhĩxkumrẽx nhym kam ngõ kurũm me bakator kute gwaj badjwý akubyn batĩn pyrãk, kute ta tỳxo Kritumẽ ro'ã gwaj bajo tĩn pyrãk. Kam dja gwaj bakukràdjà nykõtbit amijo baba.

¹³ Bir be, amrêbê ne gwaj baje batyk pyrãk ne ar baba. Nã gwaj bajaxwekumrẽx ne mũm amikukràdjà tũm rênho kêt kam kute me batyk pyrãk. Nhym bep ajbir ne Metĩndjwýnh gwaj bajaxwe kunõo biknorkumrẽx. Nhym kam kute Kritumẽ ro'ã gwaj bajo tĩn pyrãk.

¹⁴ Arým ne Metĩndjwýnh Mõjdjê kukràdjào apêx. Mõjdjê kute memã “Kwãrĩk wãnh” anhÿr ne 'ã pi'õk no'õkja arým o apêx. Nã gwaj te kukràdjækõt amijo babamãnh ãm mã bajamakkre kêt. Nhym kam Metĩndjwýnh õkre kadjwýnhbê,

–Ikra tykkõt, mete pĩte'ykam kum o i'èk nhym tykkõt dja me tu amim ikamnhĩxkumrẽx ba kam me'ã mex rê. Nãm me te Mõjdjê kukràdjækõt te o anen mar kêt kumrẽx ne, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh o anen ã Mõjdjê kukràdjào apêxo ane.

¹⁵ Be, Kritu tykkõt ne Metĩndjwýnh me karõ punu rũnhjadjwõ ajkê, me karõ punu nhõ bẽnjadjwõrmẽ, me tãm ne Metĩndjwýnh meo ajkê. Nãm me amipardja'ã me pa 'amýn kam meo kurwýko ban meo bõx. Me ipõkri ne me meo kurwýko ban meo bõx ne kam prĩne mekbê abêr djà kunõo apdjun kam memã me uma ngrãnh mex ne. Nhym me kunĩ kõt omũn arým kõt kuma. Nãm ã

Kritu tykkõt ã Metĩndjwýnh me karõ punu rũnhõ bikênho ane.

¹⁶ Metĩndjwýnh kute me karõ punu rũnhõ bikênkam kwãrĩk wãnh õ kukràdjaja mar kêt. Nãm me Mõjdjê kukràdjà kupa'ã mekbê mýjja pýma ar o ba ne memã amijangri'ã apnê. Bir be, kukràdjà kakritja dja gar mar kêt. Metĩndjwýnh arým kute mýjja tũmjao apêxkam dja gar mar kêt. Kwãrĩk wãnh ga arĩk ar adjakur abakam gê me'õ adjakur mýr jabej ar amã kabên 'õ jarênho kêt, nãr kon, mýjjao akõm mýr jabej gê me'õ ar amã kabên 'õ jarênho kêt. Nãr kon, me rer mex 'õkam, mytyrwý 'õkam, akati 'õkam, me rer mexo mõrkam, mekõt ar aje amijo anhÿr kêt kam, kwãrĩk wãnh gê me kam ar amã kabên 'õ jarênho kêt. Kwãrĩk wãnh mýjja kukràdjà ja mýr jabej gê me'õ ar amã àkrê kêt.

¹⁷ Kritu bõx kêttri ne me kukràdjà ja arĩk kam ar ba. Nãm me Kritu kutêp ar kukràdjà jabito ba. Kajmã'ã ari o ba nhym kam bõx ne arým o ajngra, kukràdjà tũmja tu mũm kumê.

¹⁸ Kwãrĩk wãnh me 'èx ne kute amijo pijãm ne arĩk Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhmã kabênja wãnh nõ. Nãm me kum mýjja ja kĩnh ne 'ã ar amã apnê, ar aje me kudjwamã. Nãm we me,

–Dja gar me ikudjwa kadjy mrãnh djwýnhmã amijarên kum rax jarê nhym arým Metĩndjwýnh kum ar akĩnh. Dja ga ar o anhÿr kêt nhym arým kum ar akĩnh kêt. Djãm abẽnjadjwýr got ga tu Metĩndjwýnhmã akabên, ane. Kati, nãm me 'èx. Kwãrĩk wãnh wãm nõ gê me ja ar anoo biknor kêt.

Nãm we me biptirkam mýjja pytiro ikwãnh we ar amã kõt 'ã ujarênho ba. Kati, nãm me 'èx. Me ja ne me kajgo mex ne kam we ar amã mýjja jarênho ban we amijo àmra ba. Kati, nãm arĩk ar ta amijo 'èx ne amijaxwekõt amiman kam we amijo àmra ba. Kati, nãm me 'èx.

¹⁹ Ne arým Kritumã iren 'amýnh kêt.

Kritubê Metĩndjwýnh djwýnhkumrẽx. Ta ne wýnhĩ. Kute ta krã pyrãk. Me baje Kritu mar ne gu me baje ĩ pyrãk. Nhym bep Kritu ta ne kute krã pyrãk nhym me kum iren 'amýnh kêt. Nã gu me bakukràdjari ajkanhõk ne kam tu batypydjì. Apýnh kêtê.

Me bakukràdjàmě me bakudjék kunĩo aben pydjìn me bakràmmã kumě.

Nãm ã Kritu ta kubê krãkam ta ïo djuw mexo tẽ, me bajo djuw mexo tẽmo ane. Kritu ne ta õ me jamã bẽnjadjwýr ne kam amim meo atom ne meo djuw mex. Te apýnh me ba djãri baba nhym tu amim me bajo atom, me bajo aben pydji gu me batypydjìn aben mẽ ar baban kam kôt bamã aben jabên kam baro'ã Kritu maro tẽ. Metĩndjwýnh ne amim me bajã karõ gu me kam kãmã kôt ã maro batẽmo ane.

²⁰ Arým ne gar Kritumě ro'ã ty nhym arým ar amã mýjja kukràdjã kakritja mũm kumě. Kritu kute ar amã mýjjao apêx gar kam mã ajte amã akukràdjã kakrit kĩnh. Mýkam ne gar akubyn mã amã pyka jakam me kukràdjã jabit kĩnh ne kôt ar amijo aba? Nãm we me,

²¹ —Kwãrĩk wãnh byr kêt,

—Kwãrĩk wãnh kakin h kêt,

—Kwãrĩk wãnh kupên h kêt, ã we anhýr ar ba gar kôt amijo aba.

²² Djãm Metĩndjwýnh kukràdjã ne ja ne me we ar “Kwãrĩk wãnh” ar o ban mekbê mýjja puma ar o ba? Kati, me ne me ane. Kukràdjã tũm, kukràdjã kakritja arým kêt. Metĩndjwýnh arým kukràdjã tũmjao apêx gu me arým kôt amijo baba kêt. Mrãmri kute me badjàkur djã pyrãk. Tebê dja me batikrekam apêx ne me banhĩ'ã apêx ne me bakràkã'ã mrã. Nãm ã kukràdjã kakrit, kukràdjã tũmja apêxo ane.

²³ Me kute mebê mýjja pymaja ne me 'êx ne kabên mex ne. Bep kati, nãm me tu ar mýjjamã amijarênho ba, mýjjao Metĩndjwýnh ne ar kum amijarênho ban 'ã memã apnê nhym me kudjwa. Nãm we me 'êx ne we ar amijo pijãmo ban ar ta aminhĩ djwýnho bikênho ba. Me ta kute we amibê axwe rênhmã prĩne amijo bikênho ba. Metĩndjwýnh kute memã ja jarên h kêt. Me ta ne me arĩk ta kute amijaxwe bĩnmã apýnh amijo ba djãri amijo ba. Nãm me amititik ne kam amijo bikên h mexo ba. Kati, ãm kajgo mexi. Nãm me te aminhĩ djwýnhja te o ane nhym ãm mã axwe. Djã nãm me amibê axwe kurê? Kati, nãm me te o anen mã axwe.

* **3:4** Apýnh me õ pyka djãri kunĩkôt ne me kunĩ bẽngõkre. Kubekã jakamě me kakràtykmě me babẽngõkremě ne me kunĩ: bẽngõkre.

3

Ar kute katàt amijo bamã arkum 'ã karõ.

¹ Gora ar Kritumě ro'ã arým akubyn atĩnkam, ngõ kurũm ar ajapõx kute akubyn atĩn pyrãk, kam dja gar kãjkwakambit mýjja jabej ajkam ama. Kam ne Kritu nhý, Metĩndjwýnh djubõk'ãnh nhý.

² Dja gar kãjkwakam mýjjakõtbit ajamak bẽn. Kwãrĩk wãnh pykakam mýjja mar kêt.

³ Kute Kritumě ro'ã arým atyk pyrãk. Djãm me tykkam kute pyka jakam mýjja mar got. Bir be, arým Kritumě ro'ã ar atyk ne ro'ã akubyn atĩnkam, dja gar jakam, pyka jakam, Kritumě atypydjìn ari ar aba. Nhym kam Kritu kadjwýnhbê, Metĩndjwýnh ar ajo bipdjur mex ne, kute apytãr mex kadjy. Kam dja gar kãjkwakam mýjjabit ma.

⁴ Be, Kritumě ne gar atypydjìn ar aban kam tu atĩnkumrêx ne. Gêdja Kritu akubyn raxo amirĩt ne kam abẽngõkredjwý* arým araxo amirĩt.

⁵ Bir be, kam dja gar arĩk abawã tu krã'yrkumrêx gê on wãnh nõ. Kwãrĩk wãnh gar krõ'ã aprõ kêt, nhym me nijadjwý krõ'ã mjên kêt. Ar aprõ prãm, nhym me ni mjên prãmja kwãrĩk wãnh nõ. Gê me my prõ prãm ne kurê ar ba, nhym me ni ar mjên prãm ne kurê ba kwãrĩk wãnh nõ. Me kum mýjja punubit prãmja kwãrĩk wãnh nõ. Ne me kum nêkrêxbit prãmja kwãrĩk wãnh nõ. Nãm me kum nêkrêxbit kĩnh ne kam kôtbit amak bẽn ne kam kum Metĩndjwýnhja mar prãm kêtumrêx. Me kute mýjjao Metĩndjwýnh karõ nhipêx ne kute we kum ar amijarênho baja tãm ne Metĩndjwýnh kum kĩnh kêtumrêx. Nhym me kum nêkrêxbit prãmjadjwý kum kĩnh kêtumrêx. Amě punu nhym kam kum kĩnh kêtõ aben pyrãk ne. Kam ne ba ar amã,

—Tãm gêdja on wãnh nõ, ane.

⁶ Mýjja ja kunĩkôt ne Metĩndjwýnh mekam ngry:k ne. Godja me kute mýjja jao ban kam kute Metĩndjwýnhkôt amijo ba kêtumrêxja, me tãm gêdja Metĩndjwýnh mekam ngryk ne ï memã o pãnh.

⁷ Nhym bep amrêbê ne gar gadjwý ã amijo aba punuo anen ajbit ma.

8 Bep jakam dja gar on mỳjja ja kunĩ kanga. Kwārĩk wānh gar angryk kêt ne memã adjàkjêr kêt ne aje amipānhmã mar kêt ne me kāmex jarēnh kêt ne ajajkwakam akabēn punu 'õ jarēnh kêt. Me my kute me nire kukràdjà'ã me aprỳja dja kêt. Nhy m me niredjwỳ kute me my kukràdjà'ã me aprỳjadjwỳ dja kêt kumrēx.

9-10 Kwārĩk wānh gar akukràdjà tũm jakôt abenmã ajēxnhĩ kêt. Arỳm ne gar akukràdjà tũmja mũm kunĩ mẽ. Ar aje akukràdjà tũmkôt aje abenmã ajēx aba ja ne gar arỳm nhĩ'ãm kunĩ mẽ. Pānh ne gar akukràdjà nykôt mỳjja mexbit ma. Metĩndjwỳnh kute ar ajo ny nhipēx djwỳnh ne ar ajo nyo tē, ar aje Metĩndjwỳnh mex pyrāk kadjy ne ar ajo nyo tē, prĩne ar aje Metĩndjwỳnh markumrēxmã ne ar ajo nyo tē.

11 Metĩndjwỳnh kute meo nykam ne me arỳm abenmã kre rax kêt ne tu arỳm abenã tỳm ne typydji. Arỳm Kritukôt me apỳnh ba djari kute abeno kurê djwỳnh kêtê ne kam arỳm tu abeno kamyn abeno õbikwa. Me bajtemmẽ mebê idjaermẽ, me tãm ne Metĩndjwỳnh arỳm meo aben pydji. Ne ajte me my nhinhu kà rēnhmẽ me mykà tãmẽ, me tãm ne Metĩndjwỳnh ajte meo aben pydji. Me kute arỳm me krõrmẽ me krõr kêt apỳnh õ pykakam ba djari bajamẽ, me tãm ne Metĩndjwỳnh arỳm meo aben pydji. Me kute me pa 'amỳnh nhy m me memã àpēnh kajgo ar bajamẽ me kute memã o pānh kadjy àpēnhjamẽ, me tãm ne arỳm Metĩndjwỳnh meo aben pydji. Nà, ne arỳm memã me kute abeno kurê djwỳnhja arỳm o ajngrà. Kritukôt ne me aben pydji ne kam kute Kritubit mar, arỳm ajbit kute amikajmãtã mar. Djã nãm kum me'õ kĩnh kêt ne? Kati, nãm kum me kunĩ kĩnh ne me 'ãno dja. Nãm me 'ãno ãmo aben pyrāk ne.

12 Ga Metĩndjwỳnh kute amijo ar apytàr ne arỳm kute amim ar ajo bikjêr ne kam kute ar ajo mex ne kum ar ajabêkumrēxja pumũ. Kam gêdja gar tu amim akukràdjà ny man kôt amijo aba. Gora ar amã me kaprĩ ne adjukaprĩ ne ar meo aba. Kwārĩk wānh ar ajõ apydji arax prãme ari aba kêt. Dja gar memã aprĩ mex ne ar meo aba. Tu akabôt katin akrānmã ar meo aba. Be,

mỳjja mex ja dja gar ã maro anen kam tu kôt amijo aba.

13 Gêdja me'õ ari kute anoknoro ba jabej kwārĩk wānh ga kum adjàkrê kêt ne mã kum akabēn mex jarē. Dja gar ã anen ar abeno aba. Dja gar abenkam amikrà rax jabej nàr kon amikrà ngri jabej tu o aknon abenkam angryk kêt. Gar Bēnjadjwỳr djwỳnh arỳm ar aje kam amikràja tu o biknorkumrēx ne ar akam ngryk kêtja pumũ. Dja gar ã anen ar aje abenkam amikràja tu o abiknorkumrēx ne abenkam angryk kêt.

14 Gora ar mỳjja ja kunĩkôt amijo aban kam ajte iby amã aben jabê. Gora ikabēn ja ma. Ar amã aben jabēn ar abeno aba. Ar atypydji djà ne ja. Ar amã aben jabēn kam atypydjin kam amexkumrēx.

15 Djãm ar aje abeno ajtemmã ne Metĩndjwỳnh amiwỳr ar ajuw? Kati, gar atypydjin aben kam adjumar mex kadjy ne amiwỳr ar ajuw. Bir be, kam dja gar adjumar mexbit ma. Kritu ta umar mextire jao dja ar amã umar mextire jadjà ne o aben nêje me akukrà. Dja ta õ me umar mex djào prĩne ar ajaên kam o aben nêje ar ajakre. Ë, gora ar Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarē.

16 Gora ar prĩne ajamakkrekam Kritu kabēn kunĩ nhôn kôt ar amijo aba. Ne akabēn mexo abenmã Metĩndjwỳnh kukràdjà jarēn o abenmã tĩn jadjà. Ne Metĩndjwỳnh'ã angrer aba. Mebê idjaer nhõ me ngrer tũm jarēn kam ajte Metĩndjwỳnh Karõ kute ar amã me ngrer ny jarēnhjadjwỳ jarē. Ne Metĩndjwỳnhmã ar amikĩnh jarē, angrerkôt kum akadjwỳnhbê akĩnh jarē.

17 Dja gar Bēnjadjwỳr Jejukôt amijo aban Jeju Bãmbê Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarē. Djãm ar akàtàm, djãm ar anhõ bēnjadjwỳr kêt dja gar adjàpēnh punun akabēn punu? Kati, ar abê Bēnjadjwỳr Jeju nhõ àpēnhkam dja gar adjàpēnh mexkumrēx ne akabēn mex ne. Ar abê Bēnjadjwỳr Jeju nhõ àpēnhkam dja gar anhõ bēnjadjwỳrkôt amiman kôt akabēn mexkumrēx ne kôt adjàpēnh mexkumrēx ne mỳjja kunĩkôt Jeju Bãmbê Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarē. Kritukôt kum amikĩnh jarē.

18 Ë, ar apa, ar anire, arỳm ar amjēnja dja gar amjēn kabēn man kôt amijo aba.

Bĕnjadjwÿr djwÿnh kute ar amã ã anhÿrkam dja gar ã amjĕn kabĕn mar ne kôt amijo abao ane nhym kam mexkumrĕx ne.

¹⁹ Ĕ, ar apa, ar amy, ar amã aprō jabĕn kum akabĕn djà jarĕnh kĕt ne kum akabĕn mexbit jarĕ.

²⁰ Ar apa, ar aprĭre, gora ar ar anãmĕ ar abãm ar kabĕn man ar kabĕnkôt amijo aba. Ar kute ar amã kabĕn jarĕnhjakôt amijo aba ne o abiknor kĕt. Nhym kam Bĕnjadjwÿr djwÿnh ar akam kĭnhkumrĕx ne.

²¹ Ĕ, ar apa, ar ajabatãnhja, kwãrĭk wãnh gar akra arkum akabĕn kĕt ne arkum ngryk jadjàr kĕt. Arkum akabĕn mexbit jarĕ. Dja gar arkum adjàkrĕ nhym ar arÿm kaprĭ ne katàt mrãnhja kanga.

²² Ĕ, ar apa, memã ar adjàpĕnh kajgo ar abawã, me kute ar ajo pãnh ne amim ar apa 'amÿnh gar memã adjàpĕnh kajgo ar abawã gora ar pyka jakam ar apa 'amÿnh djwÿnhja kabĕn ma. Kute mÿjja ar amã arĕnh kunĭkôt dja gar kabĕn man kôt amijo aba. Djãm me kute ar apumũnho ku'ĕkambit got gar memã adjàpĕnh mex ne, nhym we me ar akam kĭnhmã? Kati, me kãxãdjwÿ dja gar tu adjàpĕnh katàt ne. Ar amã Bĕnjadjwÿr Jeju kĭnh ne amã umakam dja gar tu kum adjàpĕnh katàt ne.

²³ Gora tu ar adjàpĕnhkumrĕx. Kwãrĭk wãnh gar adjàpĕnh punu kĕt. Dja gar tu adjàpĕnh kunĭ amã kĭnh ne kupĕnho tĕ. Ne tu adjàpĕnh mexkumrĕx ne katàt adjàpĕnh tĕ. Djãm pykabĕ mebĕngôkre 'ōbitmã ne gar apĕ? Kati, kàjkwa kam ar anhō Bĕnjadjwÿrmã ne gar apĕ. Kam ne ba ar amã katàt ar adjàpĕnh'ã karō, ar aje katàt adjàpĕnhwão atĕmmã ne ba ar amã adjàpĕnh'ã karō.

²⁴ Gora ar ama. Bĕnjadjwÿr djwÿnh ta dja ar amã o pãnh. Kute ò me jamã mÿjja mex-tire djirja dja ar amã kungã gar amim aby. Bir be, Bĕnjadjwÿr Kretimã ar adjàpĕnhja man kam kôt kute ar apa 'amÿnh djwÿnhmã adjàpĕnh ar aba.

²⁵ Bep apÿnh me axwe djari gĕdja Metĭndjwÿnh memã axwe pãnh jarĕnho tĕ. Amrĕbĕ tĭnri axweri gĕdja Metĭndjwÿnh kôt kum o pãnh ne, tĭnri axwekam dja memã o pãnho aben pyrãk ne. Djã nãm we,

—Ije bep tãmjã ne òbikwa krãptĭ ne kam bĕnjadjwÿr rax. Kwãrĭk wãnh kum pãnh jarĕnh kĕt. Ba 'uwtĭjamã pãnh jarĕ, anhÿr got? Kati, nãm tu memã pãnh jarĕnho aben pyrãk ne. Ne me axwekam katàt memã o pãnh.

4

Me bĕnjadjwÿr kute ò àpĕnho ba katàtmã.

¹ Ĕ, ar apa, ar aje meo pãnh ne amim me pa 'amÿnh nhym me ar amã àpĕnh kajgo ar bawã, ar amã ne ba ikabĕn. Gora ar anhō àpĕnhmã akabĕn mex jarĕn meo aba katàt. Ĕ, ar gadjwÿ ne gar kàjkwakam anhō Bĕnjadjwÿr. Gora ar ama. Tãm ne ja.

² Ĕ, ar apa, gora ar akupãnh tã Metĭndjwÿnhmã akabĕn 'ãno dja. Gora ar Metĭndjwÿnhmã amijarĕnhkam amã adjukanga kĕt ne aje kum amijarĕnh ar o abakôt aje mÿjja'ã 'wÿrja tãm dja gar kam ama. Ne kum ar akabĕnkôt kum amikĭnhdjwÿ jarĕnh 'ãno dja.

³ Kum ar akabĕnkôt ar badjwÿ kum ar ijo a'wÿ gĕ Metĭndjwÿnh mÿjja kute ar ibĕ àptãrjao ajngrà bar tu memã Metĭndjwÿnh kabĕn jarĕ, memã Kritu jarĕ. Nãm mekbĕ apdju bar kam ije memã o amirĭtmã. Kam ne ba mekbĕ ijĕ djakam idjãmjã. Nã bãm ije memã Kritu jarĕnho itĕm katikôt nhym me mekbĕ ijĕ djakam imĕ.

⁴ Bir be, kam gĕdja gar kum ijo a'wÿ, ije memã arĕnh ne ije katàt memã o amirĭtmã. Ije Jeju mekbĕ bipdjurja memã arĕnh ne ije memã mã o amirĭt nhym me kute katàt marmã. Nã, kadjy ne Metĭndjwÿnh amim idja, ije prĭne memã o amirĭtmã. Tãm ne ja.

⁵ Be, me kàtãm kadjy, me kute Jeju mar kĕtja, kadjy dja gar akrãnmã amijo aba mextire ne memã akabĕn mexbit jarĕ. Gĕdja aje Jeju'ã adjujarĕnh djà awÿr bōx ga kam mekmã Jeju jarĕ.

⁶ Gora akrãnmã memã adjujarĕnho akrĭ gĕ me ar amã,

—E kum goja ajte adjujarĕnho nhÿ. Ga nã gãm akabĕn mar prãmre, ane. Gĕdja me kute mÿjja 'ō mar prãm jabej akukij ga kam memã katàt 'ã adjujarĕnho nhÿ. Be, tãm ne ja.

Apÿnh òbikwamã kute kabĕn janor.

⁷ Ota me bakamy Xikiku dja ar amã prĩne ijarẽ. Gwaj bamã Xikiku jabêkumrẽx tãm dja ar amã ijarẽ. Nã, nãm ikôt àpênh mexkumrẽx ne àpênh kanga kêtumrẽx. Bênjadjwÿr nhõ àpênhkumrẽx ne ja. Nãm ar ikôt kum àpênh ar ba. Ta dja prĩne ar amã ijarẽ.

⁸ Kadjy dja ba ar awÿr ano, kute ar amã ar ijarênh gar aje ar imar nhym kute ar amã kĩnh jadjàr gar ajte atÿx ne akĩnhmã. Kadjy dja ba ar awÿr ano.

⁹ Gwaj bakamy Ônemudjwÿ dja ba ano, wãm ar ro'ã ar ano. Gwaj bamã Ônemu jabêkumrẽx, tãm dja ba ano. Nãm amim Kritu markumrẽx ne kanga kêt. Ar ajõ 'õ. Be, ar ta dja ar ar amã jakam mÿjja kunĩ jarẽ.

¹⁰ Gwaj bakamy Arxakumẽ ar iro'ã mekbê ijê djàkam dja. Ne ar ajo aman wãm ar amã amijarẽ. Nhym Makudjwÿ kubê Banabe tàmdjwÿja adjwÿnhdjwÿ ar ajo aman wãm ar amã amijarẽ. Ë, arÿm ne ba ar amã 'ã karõ. Dja ar awÿr tẽn bõx gar amiwÿr o wadjàn kum akabên mex jarẽ.

¹¹ Jejuw, mete kum Juxu jarênhja adjwÿnhdjwÿ ar ajo aman wãm ar amã amijarẽ. Be, Arxakumẽ Makumẽ Jejuw ar ajbit ne Ar kubê idjaer ne kute amim Jeju mar ne ar ikôt àpênh ar ba. Ar kute mekmã Jeju jarênh nhym me kute amikajmãtã Jeju mar nhym Metĩndjwÿnh kute ar meo bamã ne ar ikôt àpênh ba. Nãm ar ikôt àpênh mexkumrẽxo ikĩnh ne.

¹² Epapraj, ar ajõ 'õ ne kubê Kritu Jeju nhõ àpênh ne ar ajo aman wãm ar amã amijarẽ. Nãm Metĩndjwÿnhmã ar ajo à'wÿr 'ãno dja. Tyk djà kêt ne ar ajo à'wÿro ban kum,

—Ga dja ga aro tÿx gẽ ar ajã ngrà tÿx ne akanga kêt ne amar mex nhinomã kurẽ. Ga dja ga arkum 'ã karõ gẽ ar kôt mrã, aje amim ar'ã karõkôt mrã. Nãm ã kum ar ajo à'wÿro ane.

¹³ Be, ba ne ba inoo Epapraj pumÿn kôt ar amã 'ã pi'òk no'òk ne. Mrãmri ne ar ajã àpnhĩx ne. Krĩraxbê Raodjikam ar jamẽ krĩraxbê Ijeporikam ar jamẽ me akunĩ'ã ne àpnhĩx ne. Ba ne ba arÿm omÿn ar amã 'ã pi'òk no'òk ne.

¹⁴ Rukabê me kane djwÿnh gwaj bamã kĩnhkumrẽxjamẽ Temanhmẽ ar ar ajo aman wãm ar amã amijarẽ.

¹⁵ Nã bãm Raodjikam gwaj baje abeno bakamyo ama ne. Gora arkum ijarẽ. Nĩpa nhürkwākam ar kute Jejukôt aben pydjwãmẽ Nĩpa bêngôkremẽ ne ba o ama ne. Ar wãmãdjwÿ ijarẽ.

¹⁶ Ë, ije ar amã pi'òk no'òk nhõrwã gar omÿ:n omÿnh pan kam amÿ krĩraxbê Raodjikam ar kute Jejukôt aben pydjwãmã angã gẽ kam ar amipãnh ar amã wã ngã. Dja ba ije wãm ar amã pi'òk no'òk nhõrwã gar ga wã pumÿn amÿ ar wãmã angã gẽ Raodjikam ar wã amrẽ amipãnh ar amã wã ngã. Gar aprakamã omÿ.

¹⁷ Ë, Akipumã kum,

—Gora Bênjadjwÿr kute amã adjàpênh jarênhja on o tẽn inomã amẽ, ane.

¹⁸ Ba ibê Paur ne ba wãm ar amã ikabên ne. Nhym bep ngrire ja ne ba ba inhikrao ipêx ne. Nã bãm ar ajo aman kam wãm ar amã amijarẽ. Gora mekbê ijê djàkam idjãmja man o abiknor kêt. Gẽ Metĩndjwÿnh ukaprĩkôt ar ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur Kute Texarônikakam me jamã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Paurmê ikjêbê Xira krî nhidjibê Pir-pukam bôx ne mekmã Jeju jarê. Nhyim me kwý kum Jeju'ã ujarênh mar prãm kêt ne prîne aro ajkên kam Ar kubê ijê. Nhyim akati nhyim me ajte bôm ar kumê nhyim ar mã me kurûm tẽ. Mã me kurûm tẽn kam krîbê Texarônikakam bôx ne ajte mekmã Jeju jarê. Nhyim me kwý rax ne tu Jejuo aminhõ. Nhyim kam mekbê idjaer ajte mekmã ar kurêtuw. Nhyim kam Paur krîbê Texarônika kurûm tẽ. Tẽn atemã krî 'ôkam bôx. Nhyim Texarônikakam ar kute Jejuo aminhõja arek abeno bikprônho dja. Nhyim Paur ar kurûm tẽn aro aman te akubyn ar'ýr tẽn prãme ne kam Ximoxi ar'ýr ano. Texarônikakam ar kute Jejuo aminhõja kute arek Jeju kabênkôt ar amijo ba rã'ã jabej kute ar omûnhmã ar'ýr ano.

Nhyim Ximoxi ar'ýr tẽn bôx ne ar omûn kam akubyn Paur'ýr tẽn. Akubyn tẽn bôx ne Paurmã ar arê,

—Ăm arkum Jeju kînhkumrêx. Onîj ar arek Jeju kabênkôt ar amijo ba, ane. Nhyim kam Paur kuman kam kînhkumrêx ne arkum pi'ôk no'ôk. Mýj'ã ne Paur pi'ôk no'ôk? Bir, Paur kurê djwýnh ne Paur'ã kabên ne. Nãm me,

—Paur ne me amã 'êx. Nãm me amã akubyn tẽmmã amijarê. Nãm 'êx. Nãm arîk ar ba. Me bôx kêtja pumû, ane. Nãm ã Paur kurê djwýnh 'ã kabên ane. Nhyim Texarônikakam ar ja arým me tyk jabej Paur kukij. Ne kam ajte Jeju akubyn bôx jabej kukij nhyim Paur ja kunî'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

¹ Ba ibê Paur ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Xiramê Ximoximê ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Krîraxbê Texarônikakam ar aje amim Jeju mar ne kôt aben pydjiwãmã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Metîndjwýnhbê ar Babãm ne kam krabê Bênjadjwýr Jeju Kritu arkôt ne gar aben pydji, ar amã ne bar pi'ôk no'ôk ne.

Gê Metîndjwýnh ar ajo djuw mex, Metîndjwýnhbê gwaj Babãmmê Bênjadjwýr

Jeju Kritu ar ukaprîkôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metîndjwýnhmã arkam amikînh jarênh.

² Nã bãm ar Metîndjwýnhmã ar akam ikînhkumrêx jarê ne kum ar ajarênh 'ãno dja.

³ Mýkam ne bar ar akam ikînh? Bir, ar aje tu amim Jeju markumrêx ne arým kôt aje amijo abakam ne bar ikînhkumrêx. Ne ajte ar amã Metîndjwýnh jabêkôt arým kum adjãpênh raxkamdjwý ne bar ikînhkumrêx. Ne ajte ar aje arým Jeju Kritu jabej mã adjumarkamdjwý ne bar ikînhkumrêx. Gwaj banhõ Bênjadjwýr Jeju Kritu akubyn bôxmã ar aje mã abej ajkam amakkamdjwý ne bar ikînhkumrêx. Kam ne bar ar akam ikînhkumrêx ne gwaj Babãmmã ar ajarê, gwaj banhõ Metîndjwýnhbê gwaj Babãmmã ar ajarê.

⁴ Akmere ar, àpnhîre ar, mrãmri ne arým Metîndjwýnh kum ar ajabêkôt arým amijo ar apytã. Kute ar ajo kra kadjy amijo ar apytã bar arým kuma.

⁵ Djãm Jeju'ã ar amã idjujarênh nyja kabên kajgo got? Kati. Mrãmri ne ba ar amã Jeju'ã idjujarênhkumrêx ne. Ăm Metîndjwýnh pyma kôt ne bar mã ar amã Jeju kabên jarê. Djãm ar ba ne bar ar amã ikabên jarê? Kati, ãm Metîndjwýnh Karõ kabênkôt ne bar ar amã ikabên jarê. Ăm Metîndjwýnh kabênja ne kajgo kêt. Ăm 'êxnhî kêt. Tãm ne bar mã kuman ar amã arê.

Nã bãm ar ar akam imexkumrêx ne akrãnmã ar ar ajo iba. Gar arým prîne ar ipumûn tu amim ar ikabên markumrêx.

⁶ Ar ikabên man ar ijã amijakren Bênjadjwýr Jeju'ãdjwý arým amijakre. Ar ijã amijakren mã ar ikôt amijo aba. Nhyim kam me ar ajo ajkê. Ar aje Jeju markam ne me ar ajo ajkê. Nãm me te ar ajo ajkê gar mã ajamako ar ikabên mar týt mex ne. Ne tu ate akrãn tu akînhkumrêx ne. Nã gãm ar Metîndjwýnh Karõ kabênkôt tu akînhkumrêx ne mã ar ikabên ma.

⁷ Nhyim arým Akajakam ar kute amim Jeju marjamê Matenikam ar kute amim Jeju marja me kunî arým ar apumû, ar aje

Jejukôt ar amijo aba pumûn arÿm ar ajã amijakren kute ar apyrak ne ar ba.

⁸ Ê, ar ga ne gar memã Jeju'ã ajarê nhym Akajakam ar jamê Matenikam ar jamê ne me arÿm kunî Bênjadjwÿr Jeju'ã adjujarênh ma. Djãm me ajbit ne me kuma? Kati, nã gãm ar me kunîmã arê nhym me arÿm kuman kam arÿm amû abenmã arê. Nhym me arÿm prîne kuma. Nã gãm ar aje amim Metîndjwÿnh marja memã amijarê nhym me arÿm prîne kuma ne kam amû aben djô'ã abenmã ar ajarê. Nhym kam pyka kunîkôt me arÿm ar ajarênhbit ma. Kam ne bar ije arÿm memã ar ajarênh kêt.

⁹ Me ja ta ne me ar imã ar ajarê. Me ja ta ne me ar imã,

—Be, onîj Texarônikakam ar ja ne arkum ar akînhkumrêx. Be, ga ar abôxkam ar kute ar amã kabên mexbit jarênhja ma, ane. Ne ajte ar imã,

—Be, Texarônikakam ar ja ne ar arÿm mÿjjao we Metîndjwÿnh karô nhipêxja kanggan arÿm Metîndjwÿnhkumrêx, Metîndjwÿnh tînjao aminhõ. Ar kute amikadjy kum àpênhmã ne ar o aminhõ,

¹⁰ ne arÿm krakam amako dja. Metîndjwÿnh kra ne ar arÿm amiwÿr kam amako dja, ane.

Nãm me ã ar ajarênhõ ane. Mrãmri ne gar Metîndjwÿnh krabê Jejukam ama. Tãm ne tykkam Bãm ajte akubyn o tîn ne. Tãm dja ajte kâjkwa kurûm bôx. Tãm ne gar kam ama. Tãm ne kubê gwaj bapytâr djwÿnh ne Metîndjwÿnh ngrykbê gwaj bapytã. Godja Metîndjwÿnh me axwekam ngryk ne. Bãm ngrykbê godja Jeju arÿm gwaj bapytã. Tãm ne bôxmã gwaj kam ama.

2

Paur arkam àpênh mex.

A Kô 1.12

¹ Akmere ar, àpnhîre ar, wãnh ar ar akam idjãm ne kajgo kêtumrêx. Gar arÿm ama.

² Ar awÿr ar imôr kêtri ne me Pirpukam prîne ar ijo ajkên ar imã kabên punu jarê. Gar arÿm ama. Nãm me ja te ar ijo ajkê bar ar amã Metîndjwÿnh'ã idjujarênh ny jarênh rã'ã ne. Metîndjwÿnh ne ar imã tÿx jadjã

bar itîn prãm kêt ne tu ar amã arê. Nãm me te Metîndjwÿnh'ã ar amã ar idjujarênhkôt kum ar ikurê bar mã ar amã arê.

³ Nã bãm ar ar amã,
—On ar tu amim Jeju markumrêx, ane.
Djãm kupa'ã ne bar ar amã arê?
Nâr djãm mÿjja 'õ prãme ne bar ar amã arê?

Nâr djã nã bãm ar ar amã ijêx?
⁴ Arkati, Metîndjwÿnh ta ne ar ijano bar tẽ. Nãm ar imã,

—Gora ar memã Jeju kukràdjã ny'ã ajarê, ane. Nãm ã Metîndjwÿnh ar imã ane bar kabênkôt me akunîmã 'ã idjujarênh mõ.

Djãm me abêngôkre* amã ikînh kadjy ne ba me amã Metîndjwÿnh'ã idjujarênh mõ? Kati, Metîndjwÿnh ta ar ikam kînh kadjy ne bar me amã 'ã idjujarênh mõ ne kum ar idjâpênh iba. Tãm ne kute prîne ar ikabi. Kum ar idjâpênhkôt ne arÿm ar ipumû.

⁵ Djã nã bãm ar ar amã ijêx ne ar atãri ar amã,

—Bep ar amexkumrêx, anen kam ar akaxã ar ajã ikabên ne? Arkati. Arÿm ne gar imex pumû.

Nâr djã nã bãm ar arîk ar amã ijêx ne pi'ok kaprîre prãme ar amã ikabên jarê? Kati, Metîndjwÿnh ta ne prîne ar ikad-jwÿnhbê ar ipumû.

⁶ Nâr djãm wãkam ar aje ar imã ar imex jarênhmã ne bar tẽ? Kati, Kritu kute ar ijanorkôt ne bar tẽ.

Nâr djãm atemã me ja'õ kute ar imã ar imex jarênhmã ne bar tẽ? Kati, Metîndjwÿnh ta ne kute prîne ar ipumûnh.

⁷ Kritu kute ar ijanor pumûnh nhirãm ne bar ren ar amã,

—Amrê ar ar imã mÿjja ngã,
—Gop ar ar imã apê, ane ne ren arÿm ikabêno ar akaty.

Nhym bep kati, ã ar ije anhÿr kêtê. Nã bãm ar akrãnmã ar ajo iba. Mrãmri ne me nire kute amim kra karakam o djuw mex pyrak. Nã bãm ã ar ar ajo ibao ane.

⁸ Ar imã ar akînh raxi. Kam ne bar prîne arÿm ar amã Metîndjwÿnh kukràdjã ny'ã ajarê ne ar itîn prãm kêtumrêx ne. Djê ne ren me'õ kute ar ibîn prãm bar kam ren tu ate ikrãn mã ar amã Metîndjwÿnh'ã ajarê

* **2:4** Apÿnh me õ pyka djãri kunîkôt ne me kunî bêngôkre. Kubêkã jakamê me kakrãtykmê me babêngôkremê ne me kunî: bêngôkre.

nhym kam me ren ar ibĩ. Nã bãm ã imã ar akĩnh rax ane.

⁹ Akmere ar, àpnhĩre ar, ar akam ar idjãm kam ar idjãpênh raxja gar omũ. Arn-gro'ãmê akamãtkammê ar idjãpênhja pumũ. Bir mỳkam? Ar ije pi'òk kaprĩre'ã ar ajwỳr kêt kadjy. Ar ije kàj bê ar amã Metĩndjwỳnh kukràdjã ny'ã idjujarênhho iku'êkam ije pi'òk kaprĩre'ã ar ajwỳr kêt kadjy.

¹⁰ Nã bãm ar akrãnmã: ar ar ajo iba. Nã bãm ar ar ajo iba mexkumrêx ne ar ar ajo iba. Ar aje Jeju marja, ar ga ne bar akrãnmã ar ar ajo iban ijaxwe kêt kumrêx ne. Ar imrãnh mexkumrêx. Nã bãm ar katãt amijo iba. Gar arỳm ar ipumũ. Metĩndjwỳnhdjwỳ ne arỳm prĩne ar ipumũ.

¹¹⁻¹² Nã bãm ar ar akunĩ: o ikrakumrêx ne ar ar ajo iba, ne ar akunĩmã ikabênh jarênh ar amã,

—Kwãrĩk wãnh Metĩndjwỳnh kanga kêt. Gora ar 'ã angrã tỳx, ane.

Ne kam ajte me kaprĩmã kum,

—Kwãrĩk wãnh akaprĩ kêt. Metĩndjwỳnh dja ajo kĩnh, ane.

Ne kam ajte ar amã,

—Gora ar mã Metĩndjwỳnh kabênkôt ar amijo aba rã'ã ne, ane.

Ar aje ã anhỳrkam godja Metĩndjwỳnh ar akam kĩnhkumrêx. Metĩndjwỳnh ne ar kute gwaj bajo ba djwỳnh. Tãm ne amiwỳr gwaj bajuw. Tãm ne kute ar gwaj bapytãr ne ar kute gwaj bajo bamã amiwỳr gwaj bajuw. Gwaj bamextire ne ò pyka mexti:re, ò pyka ra:xkam ar babamã ne amiwỳr gwaj bajuw. Kadjy dja gar katãt amijo aba, Metĩndjwỳnh ar akam kĩnh kadjy.

Akubyn kute arkam amikĩnh jarênh.

¹³ Arỳm ne bar ar amã Metĩndjwỳnh kabênh jarê gar arỳm ama. Kam ne bar mã ar akam ikĩnhkumrêx ne Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarê. Djã nã gãm ar mar kajgo got? Kati, nã gãm ar tu markumrêx. Nã gãm ar anhõkre kadjwỳnhbê,

—Djãm mebêngõkre kabênh got? Kati, Metĩndjwỳnh kabênh ne ja, ane. Kôt ne gar arê. Metĩndjwỳnh kabênkumrêx ne ja. Metĩndjwỳnh ne arỳm ta kabêno katãt ar akrã dja, kam ne gar arỳm amrãnh mexkumrêx mō.

¹⁴ Ë, akmere ar, àpnhĩre ar, djãm wãnh Texarônikakam, ar anhõ krõkambit ne me ar ar ajo bikênhho ba? Kati, mekbê idjaerkamdjwỳ ne me ò krõkam me ar ar o bikênhho ba, pykabê Djudêjakam. Mekbê idjaer kwỳ ne ar arỳm Kritu Jejukôt aben pydji. Nhym me kute Jeju mar kêt ar aro bikênhho ba. Gar ar anhõ krõkam me kute ar ajo bikênhja pumũ. Aprakamã ar aje amim Metĩndjwỳnh marja ne me arĩk ar me ajo bikênhho ba.

¹⁵ Amrêbê ne mekbê idjaer ta ar Metĩndjwỳnh kabênh jarênh djwỳnh paro ban kam arỳm Bênjadjwỳr Jeju bĩn kam arỳm ar badjwỳ ar ijo kurê djwỳnh ne. Arỳm o Metĩndjwỳnhmã ngryk jadjãn me kunĩkam amikrà ar o ba.

¹⁶ Mã ne mekbê idjaer mekam amikrà on? Bir, nã bãm ar ije me bajtem, me jamã Metĩndjwỳnh kabênh jarênhho itêm nhym kute me utãrmã nhym mekbê idjaer mã: ar ikukrà ar o ba. Godja me ã anen arek Metĩndjwỳnhmã ngryk jadjãro tẽ:n kam arỳm Metĩndjwỳnhmã ngryk jadjãr mex ne. Nhym kam arỳm Metĩndjwỳnh prĩne me axwe pãnh meo ajkê.

Kute aro amak'ã kute arkum amijarênh.

¹⁷ Akmere ar, àpnhĩre ar, nã bãm ar ar akurũm itêm ngrire ne ar ajo ama: ne. Ne kam ar ije me 'uwtĩ tũm pyrãk. Nã bãm ar ar ajo aman iba. Ne te ije inhýtã ar apumũnh prãme.

¹⁸ Ne te akubyn ar awỳr imõr prãme. Ibê Paur ne ba te akubyn ar awỳr itêmmã ikrãn ikrãn ikrã nhym Xatanaj mã: ar ikukrà.

¹⁹⁻²⁰ Ë, Bênjadjwỳr Jeju akubyn bõxkam, kuka kõnh gwaj badjãm kam, nhym dja bar mex jarê? Ar ga. Ar ga dja bar ar amex jarê ne kum,

—Be, ar ja ne ar mexkumrêx ne ar ba. Arỳm amar tỳx ne, ane. Be, ar ga dja bar ar ajo idjãmra mō. Ar ije kum ar ajarênhmã ne bar kam ama ne. Mỳjbê ne ar ikĩnh djã? Ar ga. Texarônikakam ar ga ne gar abê ar ikĩnh djã. Nhym Metĩndjwỳnhdjwỳ dja ar imã ar amex jarê bar kam ikĩnhkumrêx ne.

3

¹⁻² Nã bãm axwe ar akam idjumar ne kam inhõkre kadjwỳnhbê amim,

—Birâm ijamak dja ibĩ, ane. Kam ne ba ar awÿr Ximoxi janon kam ate: krĩbê Atênakam dja. Gwaj bakamy Ximoxi ar ikôt Metĩndjwÿnhmã àpênh ba. Tãm ne bar ar awÿr ano. Kute memã Kritu'ã ujarênh ny jarênho baja tãm ne bar ar awÿr ano. Kute ar amã tÿx jadjàr ne kute ar amã kabênh jarênhmã ne kute ar amã,

—Arÿm ne gar tu Jeju markumrêx ne. Gora ar 'ã angrà tÿx, anhÿrmã ne bar ar awÿr ano nhyt tẽ.

³ Birâm me kute ar ajo bikênh gar arÿm aje Jeju kanga karô ne bar ar awÿr Ximoxi jano nhyt tẽ, kute ar amã tÿx jadjarmã ar awÿr ano nhyt tẽ.

Be, mrãmri godja me arĩk ar ba gwaj bajo ajkê. Arÿm ne Metĩndjwÿnh gwaj bajã amim karô. Me arĩk ar ba kute me baje Jeju maro bikênhmã ne amim me bajã karô, me kute me bajo bikênh gu me Jeju'ã bangrà rã'ã jabej amim me bajã karô. Gar arÿm ama.

⁴ Ar akam ar idjãm kam ne bar arÿm ar amã arê. Anhÿr djwÿnh rãm ne bar ar amã arê ar amã,

—Gora ar ar ikabênh ma. Godja me ar ar ajo bikênh ba, ane. Be, kôtô. Nã bãm tu kônh kum irkumrêx gar arÿm ama.

⁵ Kam ne ba ar awÿr Ximoxi jano. Ije ar amar prãm kute ibĩn kajgo ne ba ar awÿr ano, ije marmã. Ar aje Jeju kanga kêt jabej ne ba ar awÿr ano. Ar 'ã angrà rã'ã jabej ne ba ar awÿr ano. Nã bãm inhökre kadjwÿnhbê amim,

—Birâm arÿm godja Xatanaj arkum ar kute Jeju kangamã arkum 'ã apnê nhyt arÿm ar kanga. Nhyt arÿm ar idjapênh, ar ije arkum arênhja arÿm kajgo, ane. Nã bãm ã amim ikabênh jarênho ane.

Ximoxi kute ar mex jarênh.

⁶ Nhyt bep kati. Nã bãm ar ar awÿr Ximoxi jano nhyt ar awÿr tẽn ar akurũm tẽn bôx ne arÿm ar imã ar ajarênh mextire ne. Bar kam ikĩnhkumrêx ne. Nã gãm ar tu aje Jeju markumrêx ne 'ã angrà tÿx nhyt omũn bôx ne ar imã arê bar ikĩnhkumrêx. Nhyt ajte ar amã me abê jarê. Nãm ar imã,

—Onĩj ar ar ajo ama ne. Ar kute ar apumũnh prãmã. Ar kute ar apumũnh prãm gar gadjwÿ aje ar omũnh prãm kute

aben pyræk, ane. Be, nãm Ximoxi ã ar ajã ar imã anen ã ar ajarênho ane.

⁷ Be, akmere ar, àpnhĩre ar, ar aje Jeju mar tÿx ne mã 'ã angrà rã'ãja ne omũn akubyn bôx ne ar imã arê. O ar imã ar ikĩnh jadjà. Nãm me ja ar ijo ajkê. Ar ijo ajkê bar idjumar punure ne kam irerekre. Nhyt bep ar ga ne gar ar imã kĩnh jadjà.

⁸ Jakam ne bar arÿm ajte itÿxkumrêx ne. Ar aje Bênjadjwÿr mar ne 'ã angrà tÿx rã'ãkôt ne bar arÿm ajte 'itÿx ne.

⁹ Jakam dja bar Metĩndjwÿnhmã ar akam ikĩnh jarê. Mÿjkôt ne bar ikĩnh? Bir, ar akam. Ar aje mar ne 'ã angrà tÿx kam ne bar ikĩnhkumrêx ne kam gwaj Batĩndjwÿnhmã amikĩnh jarê.

¹⁰ Akamãt kunĩkôt arngro kunĩkôt ne bar amikadjy Metĩndjwÿnh ma:ro iku'ê. Ar awÿr ar itêm, gwaj baje aben nhÿtã aben pumũnh bar ije ôbê ar amã Metĩndjwÿnh kabênh jarênh ino rer kêtja jarênh gar aje prĩne amim marmã. Kam ne bar amikadjy Metĩndjwÿnh ma:rbito kuma.

¹¹ Gora gê gwaj Babãmbê Metĩndjwÿnhmê gwaj banhô Bênjadjwÿrbê Jeju, gora gê ar ar ijano bar kam wãm ar awÿr tẽ.

¹² Mrãmri ne gar arÿm amã aben jabênh ar aba. Gê Bênjadjwÿr abenã ar amã karô gar amã aben jabê rax. Amã aben jabê rax ne ar abeno aba. Ne ar amã me kunĩ jabê, ar amã me kunĩ jabê rax ne ar aba, ar amã me abê raxo kute ar imã ar ajabê ja pyræk.

¹³ Kam dja Metĩndjwÿnh arÿm ar ajo tÿx ne, gar arÿm 'ã angrà tÿx ne. Nhyt kam Jeju akubyn bôx kam gar ajaxwe kêt kam amextire ne ar aba. Gwaj banhô Bênjadjwÿr Jeju dja ô me ja kunĩ bôx. Ô me ja kunĩ bôx gu me bajaxwe kêt kam me Babãmbê Metĩndjwÿnh kabem bakumex. Gu me baje Jeju mar bakunĩ ajmã bakute kêt ne Metĩndjwÿnh mexo bamexkumrêx ne dja, me Babãm kuka kônh dja.

4

Me kute katàt amijo bao Metĩndjwÿnh kĩnhmã.

Rô 12.9, 13.13; Kor 3.5

¹ Be, akmere ar, àpnhĩre ar, bar prĩne arÿm ar amã arê gar arÿm ama. Ar aje Metĩndjwÿnh kabênkôt ar amijo aba nhyt

ar akam kînh kadjy ne gar arÿm ama. Mrâmri ne gar arÿm ã anhÿr ar aba. Ba kam ar ije ajte ar amã arênhmã. Bênjadjwÿr Jeju djô'ã ajte ije ar amã arênhmã.

—Arek ar Metîndjwÿnh kabênkôt ar amijo aba rã'ã ne.

² Amrêbê ne bar ar amã ikabên jarê ga arÿm ar ama. Bênjadjwÿr Jeju kabênkôt ar amã ikabên jarê gar arÿm prîne ama.

³ Metîndjwÿnh ne arÿm ar ajã amim karô. Ar Metîndjwÿnh mexo amextire ne ar aba ne ajaxwe kêt ne ar abamã ne ar ajã amim karô. Kam dja gar aprô prãm kêt ne abenbê prôo adjäkînh kêt ne amextire ne ar aba. Nhyr me nidjwÿ mjên prãm kêt gar arek ar aba.

⁴⁻⁵ Kam dja gar aprô djwÿnh'ÿrbit tu abakumrêx ne ar o aba ne amexkumrêx. Nhyr bep me kâtãm, me kute Metîndjwÿnh mar kêt me tãm ne me prô prãm kam, kurêkam tu arîk prô'ÿr ba. Nhyr bep kati, kwârîk wãnh mekmã nô. Nhyr bep ar ga dja gar aprô djwÿnh'ÿrbit aban 'ã apÿnh ne. Kwârîk wãnh gar krô'ã meo aprô kêt. Kwârîk wãnh gar krô'ã meo amjên kêt. Ne kam arîk ar aba kêt.

⁶ Kwârîk wãnh akamykam amikrà ar o aba kêt ne kubê prôo adjäkînh kêt. Mÿkam? Bir, Bênjadjwÿr Jeju godja mÿjja ja kunîo pãnh ne. Ë, kute o pãnh kêtri ne bar anhÿr djwÿnh'rãm arÿm prîne ar amã arê gar ama.

⁷ Be, djãm gwaj arîk ar baba kadjy ne Metîndjwÿnh amiwÿr gwaj bajuw? Kati. Arkati, gwaj bamextire ne katàt bamrãnh kadjy. Katàt me bamrãnh ne baje abenbê prôo badjäkînh kêt kadjy ne Metîndjwÿnh amiwÿr gwaj bajuw.

⁸ Dja me'ô kabên ja mar prãm kêt djãm mebêngôkre kabên dja me'ô mar prãm kêt ne? Kati, Metîndjwÿnh kabên dja mar prãm kêt. Metîndjwÿnh ta kute ar amã ta Karô mex janor tãm dja me'ô mar prãm kêt.

⁹ Nã gãm ar amã aben jabê. Ar aje Jeju marja ne gar amã aben jabê. Metîndjwÿnh ne ar amã arê gar kam amã aben jabê. Kam dja ba ar amã 'ã pi'ôk no'ôk kêt ne.

¹⁰ Nã gãm ar amã aben jabê, Matenikam ar kute Jejukôt abeno kamy kunîmê ne gar amã aben jabê. Kam dja ba ar amã,

—Akmere ar, àpnhîre ar, gora arek ar ã anhÿr ar aba rã'ã ne, ane.

¹¹ Ba ajte ar amã arê,

—Gora ar abenkam akabôt katin ar aba. Adjàkrê kêt ne ar aba. Kwârîk wãnh kikrekôt môr ne mÿjja pumûnh ne mÿjja mar ne arêho aba kêt. Gora anhkrao adjàpênh aba. Tãm ne ba arÿm amrêbê ar amã arê.

¹² Bir, mÿj kadjy dja gar ar adjàpênh aba? Bir, me kâtãm kum ar akînh kadjy. Kadjy dja gar ã ane. Mÿkam ne gar akwÿ ar adjàpênh kêt ne aba? Ar apê ne ate amim mÿjja by ne me 'wÿr kêt.

Jeju akubyn bôxmã.

Kô k 15.51

¹³ Ë, akmere ar, àpnhîre ar, ba ajte ar amã arê, ar aje prîne mar kadjy. Me arÿm tyk tûmjja dja ba ar amã arê gar ama, ar akaprî kêt kadjy. Nhyr bep me kute Jejukam amak kêtja dja me mrâmri kaprî. Me ja'ô dja ty nhyr me ja tu kaprîkumrêx, tyk nhjukri Jeju'ÿr bôx kêt kam. Nhyr bep gu me ba dja gu me ã bakaprî anhÿr kêt kumrêx ne.

¹⁴ Jeju tyk ne akubyn tîn. Tãm ne gu me arÿm tu amim kamnhîxkumrêx ne. Dja me tyk ã Jejukôt akubyn tîn ane. Tãm dja gu me kuman tu amim kamnhîxkumrêx ne. Mrâmri godja Metîndjwÿnh me tyk tûmjja Jejumê ro'ã meo mô, me kute amim Jeju mar tyk tûmjja dja Jejumê ro'ã meo mô. Me kute tu amim Jeju markumrêxja, me tyk tûmjja, me tãm godja Metîndjwÿnh Jejumê ro'ã meo mô.

¹⁵ Ë, Bênjadjwÿr ne ar imã arê bar ô'ã prîne ar amã arê, katàt ar amã arê. Gu me batînja dja gu me me tykmã wa kêt. Bênjadjwÿr akubyn bôxkam dja gu me batîr rã'ãja me tykmã wa kêt.

¹⁶ Bênjadjwÿr ta dja kàjkwa kurûm ruw ne kàj bê me bamã akij ne amiwÿr me bajuw. Kadjy mrãnh djwÿnh nhô bênjadjwÿrmê dja ar me bamã akij ne Metîndjwÿnh nhô mÿjja kute poti nhôkre pyrâk kakô. Nhyr kam me kute amim Kritu mar tyk tûmjja, me kumrêx tyk ne pykakam nôrja dja me kumrêx pyka kurûm katon wabi. Dja me akubyn tîn ne katon wabi.

¹⁷ Gu me batîr rã'ãjamê dja gu me baro'ã wabi. Me batîr ne ar babaja dja gu me batîr ne wabi. Nhyr bep me kumrêx tyk ne pykakam nôrja dja me kumrêx akubyn

tîn ne kam me batîn râ'âjamê abenã bôx. Gu me arÿm baro'ã Bênjadjwÿr'ÿr wabi. Metîndjwÿnh godja me baro'ã me babyn Bênjadjwÿr'ÿr me bajo wabi. Kakrâkam dja me babyn Bênjadjwÿr'ÿr me bajo wabi. Gu me kam Bênjadjwÿr Jeju kajpa, kôk djâbêrkam dja gu me kajpa nhym kam kâjkwamã me bajo mō. Gu me kam kôt ar baba. Ar baba râ'ã: ne. Dja gu me Bênjadjwÿrkôt ar babao ino rer kêt mex ne ar baba. Ar baba râ'ã ar baba.

¹⁸ Kam dja gar abenmã ikabên ja jarênho aban o ar akaprîbê abenmã kînh jadjâ.

5

Meo bikênhdjâ nhô akati'ã ujarênh.

Mat 24.29; Mak 13.26; Ruk 21.25, A Ped 3.10

¹ Ê, akmere ar, àpnhîre ar, mÿj kadjy dja ba ar amã 'ã pi'ôk no'ôk ne? Mÿj mytyrwÿ 'ôkam nâr mÿj akati 'ôkam dja meo bikênh djâ nhô akati me'ÿr bôxmã ne ba ije 'ã ar amã pi'ôk no'ôkmã?

² Godja me aêrbê Bênjadjwÿr Jeju kute meo bikênh djâ nhô akati me'ÿr bôx. Arÿm ne gar prîne ama. Me aêrbê. Akamâtkam me àkînhî me aêrbê me ûrkwãmã ngjêx ne kute mekbê mÿjjao àkînhô ba. Dja meo bikênh djâ nhô akati ã me aêrbê me'ÿr bôx ane.

³ Kute me nire kra àn tokrykam kute kubê amijo bipdjur kêt ne kubê prôt kêtja pyrâk. Mrâmri godja meo bikênh djâ arÿm ã me'ÿr bôxkumrêx o ane, nhym me kubê amijo bipdjur kêtumrêx. Dja me abenmã, —Be, arÿm ne gu me badjumar mexkumrêx ne ar baba. Godja mÿjja'ô ajmã me bajo kêtumrêx ne, ane. Me kute abenmã arênh râ'ã nhym me aêrbê meo bikênh djâ nhô akati me'ÿr bôx, Bênjadjwÿr kute meo bikênh djâ nhô akati me'ÿr bôx. Godja me'ÿr bôx nhym me kubê amijo bipdjur kêtumrêx ne 'ô kubê kator kêtumrêx.

⁴ Nhym bep kati, akmere ar, àpnhîre ar, djâm àtykri ar amrânh got meo bikênh djâ nhô akati ar ajaêrbê ar awÿr bôxmã. Kute me àkînhî me aêrbê me ûrkwã'ÿr mrânh ne ngjêx pyrâk. Nhym bep kati, djâm ar ajaêrbê ar awÿr bôx kêtumrêx ne. Me mÿ ja'ÿrbit dja bôx. Me arîk ar ba'ÿr dja bôx.

⁵ Nhym bep kati, ar ga ne gar a'ukam mrã, ne arngro'ã mrã. Nã gãm ar Metîndjwÿnh kabênkôt ar amijo aban kam kute a'uri ar amrânh pyrâk. Gwaj ba ne gwaj akamâtkam baba kêtumrêx, àtykri baba kêtumrêx. Nhym bep me arîk ba ne me kute àtykri me ba pyrâk.

⁶ Kam dja gwaj a'ukam bamrânhja, arngro'ã bamrânhja 'ã bano tÿx râ'ã ne babibânh kêt ne ar baba. Nhym bep me arîk ar baja, àtykri ar baja dja me wãnh arîk ar ba. Nhym bep gwaj ba dja gwaj ã anhÿr kêtumrêx ne ar baba.

⁷ Nhym bep me Jejubê jãm krãja ne kute arîk akamâtkam me ba pyrâk. Nhym me arîk ar badjwÿ ne me kute me bibânhkam arîk akamât kô tykkam ba pyrâk.

⁸ Nhym bep kati, a'uri gwaj bamrânhja dja gwaj bajaxwe kêtumrêx ne ar baba. Ê, dja gwaj amijã bano tÿx. Xatanaj ne kute gwaj bajaxwe'ã gwaj bamã àpnênh prâmumrêx. Kam dja gwaj amim Jeju mar 'ãno djan arek bamã me abê. Kute mrâmri ne me kute ngônho kubêkà jangjênh nhym me te kute me'ã kamjÿrja pyrâk. Dja gwaj ã baje amim Jeju mar 'ãno badjâm ne bamã me abêo ane. Nhym kam Xatanaj te gwaj bajaxwe'ã gwaj bamã apnê. Gwaj Jeju 'ãno djan amiwÿr kam ama. Kute mrâmri ne me kute ngônho krâdjê tur nhym me te kute kôo me ikwÿr kajgo ja pyrâk. Dja gwaj ã baje Jeju 'ãno badjâm ne amiwÿr kam amako ane nhym kam Xatanaj te gwaj bajaxwe'ã gwaj bamã apnê.

⁹ Djâm Metîndjwÿnh me bakam ngryk ne kute me bajo bikênh kadjy ne amijo me bapytàn amim me bajã karô? Kati, kute me bapytarmã ne me bajo amiptà. Me banhô Bênjadjwÿr Jeju Kritu ta ne me bapytàn ar me bajo ba.

¹⁰ Ta ne me bapânh tyn ajte me bakadjy tîn ne. Gu me kôt bakunî batîn ne. Dja gu me arÿm batyk jabej nâr kon batîn râ'ã jabej mrâmri dja gu me bakunî ajte Jejukôt batînkumrêx ne.

¹¹ Me akubyn tîn dja gar mã abenmã arê. Ne mã o abenmã kînh jangij ne o abenmã tÿx jangij. Arÿm ne gar ã ane. Jakam dja gar mã ã anhÿr atêm râ'ã.

Akubyn ajte arkum 'ã karõ.

Gar 6.6; Xim k 5.17

12 Ë, akmere ar, àpnhîre ar, dja gar prîne ar kute Jeju nhõ me jao ba djwýnh kabên ma. Ar ja ne ar prîne ar ar ajo djuw mexo ba, Bênjadjwýr Jeju kabênkõt ar ar ajo djuw mexo ban ar amã àpênh ar ba, ne ar ar akreo ba. Kam dja gar prîne ar kabên ma.

13 Gora ar prîne ar kabênja man amã ar abên amã ar kînh. Ar akrânã ar amã àpênhkam dja gar amã ar kînhkumrêx ne ar aba. Gora ar akunî abenmã adjàkrê kêt ne amã aben jabên ar aba.

14 Ë, akmere ar, àpnhîre ar, ba ajte ar ar amã ikabên jarê. Godja me kum ukanga gar mekmã kum,

—On adjàpênh ar aba. On mýjja kupê, ane.

Godja me kaprî gar memã kînh jangjê. Godja me kute amim Jeju mar rerek gar mekmã kum,

—On amim Jeju mar mex ne 'ã angrà tỳx, ane.

Gora ar akunî abenmã akabên mexbit jarên abenmã adjàkrê kêt ne ar abeno aba.

15 Godja me'õ ar ar ajõkam ar amikràõ ba ga amipãnh o abikênh kêt ne. Tu ate akrân ar aba. Godja gar abenkam adjukaprîn ar aban me kunîkam adjukaprîn ar aba.

16 Gora ar akînh rã'ã rã'ã.

17 Gora ar Metîndjwýnhmã akabên 'ãno dja.

18 Gora ar myt kunîkõt Metîndjwýnhmã kum,

—Aje imã mýjja janorja ne mexkumrêx. Ba akam ikînhkumrêx, ane. Adjumar mexkam nâr apunukam nâr abikênhkam nâr mýjja kute ajo bikênhkam dja gar kum ã amijarênho ane ne 'ãno dja. Ar aje mýjja kunîkam akînh ne aje kum amijarênhmã ne Metîndjwýnh ar ajã amim karõ. Nãm ã ar aje Kritu Jeju mar'ã amim karõo ane.

19-20 Dja me'õ Metîndjwýnh Karõkõt ar amã mýjja'õ jarê gar aprý kêt. Kwârîk wãnh Metîndjwýnh Karõ ar amã kabên'õ jarê gar ate akrã kêt. Dja gar ate akrã nhym arým Metîndjwýnh Karõ ar amã kabên kêt ne.

21 Dja gar prîne me kunî kabên kabi. Dja me'õ kabên mex jabej gar tu kabên markumrêx ne kabênkõt ar amijo aba. Dja me'õ kabên punu gar tu ate akrã.

22 Be, gora ar rûm apýnh mýjja punu djàri kunîmã akre rax.

23 Gê Metîndjwýnh ta kute me bamã umar mex jarênh djwýnh prîne amim ar amã mex jadjà gar kam ta mexo amexkumrêx ne ar aba. Me akunî dja gar anhî pýnhkõt amexo tuknîn ar aba. Dja me banhõ Bênjadjwýr Jeju Kritu akubyn tẽ gu me bamextire ne ar baba. Gu me bajaxwe kêt ne ar baba. Ajmã bakute kêt ne ar baba. Badjumar djãmê banhîmê bakarõmê ajmã bakute kêt ne ar baba.

24 Metîndjwýnh ta ne amiwýr ar ajuw, ta godja ar amã mex jadjà. Mrãmri godja ar amã mex jadjà. Metîndjwýnh ne kabênkumrêx. Mrãmri dja ar amã mex jadjà gar amexkumrêx ne ar aba.

25 Ë, akmere ar, àpnhîre ar, ar badjwý dja gar Metîndjwýnhmã ar ijarê.

26 Ar aje Jejukõt abeno akamy dja gar idjõ'ã aben pa krij.

27 Ba ar amã arê, Bênjadjwýr kabênkõt ar amã arê. Ije ar amã pi'õk no'õkja dja gar akamy kunîmã arê.

28 Gê gwaj banhõ Bênjadjwýr Jeju Kritu ukaprîkõt prîne ar ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Texarônikakam me jamã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Arÿm ne Paur Texarônikakam ar jamã pi'ôk no'ôk ne. Nhyr arÿm mã me'ô ar'ÿr o tẽ nhyr ar arÿm omÿn kam amipãnh Paurmã pi'ôk no'ôk ne kum amijarẽ. Texarônikakam ar kwÿ kum ukanga rã'ã. Nhyr ar kwÿ meo bikẽnh djã nhõ akati kupa'ã arẽn memã kum,

–Arÿm ne me bawÿr bõx. Mã dja gu me nẽ? Paur ne arÿm arẽ, anhÿro kumex. Nhyr kam ar abej Paur kuki:j.

Nhyr ar kwÿ ajte amikam umar punu ne Paurmã kum,

–Birãm dja ba Metĩndjwÿnh'ÿr ibõx kêt jabej, ane. Nãm ar ã Paurmã amijarẽnho ane nhyr kam Paur omÿn ajte arkum pi'ôk no'ôk ne. Ar kute Texarônikakam Jeju mar-jamã ajte pi'ôk no'ôk ne arkum tÿx jadjà. Nãm ar axwe amikam umarjamã kum,

–Kwãrĩk wãnh gar amikam adjumar punu kêt. Metĩndjwÿnh ta ne ar amã tÿx jadjà gar 'ã angrã tÿx ne. Nhyr me te ar ajo ajkẽ. Adjÿm, dja Metĩndjwÿnh ar ajo ngryk ne meo ajkẽ. Metĩndjwÿnh kute meo bikẽnh djã nhõ akati kraxje bõx kêt rã'ã. Dja ï bõx. Nhyr bep ar ga ne Metĩndjwÿnh amijo ar apytã, kute ar apytãrmã ne amijo ar apytã. Kam dja gar mã 'ã angrã tÿx ne, ane.

Ne kam ajte arkum ukangajamã àpẽnh'ã apnẽ. Nãm ã Paur arkum pi'ôk no'ôko anen arkum ano. Gwaj 'ÿr Paur kabẽn ma.

¹ Ba ibẽ Paur ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Xiramẽ Ximoximẽ ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ar aje krĩbẽ Texarônikakam amim Jeju mar ne kõt aben pydjijamã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Metĩndjwÿnhbẽ gwaj Babãmmẽ krabẽ Bẽnjadjwÿr Jeju Kritu arkõt ne gar aben pydji. Ar amã ne bar pi'ôk no'ôk ne.

² Gẽ Metĩndjwÿnh ar ajo djuw mex, Bẽnjadjwÿr Jeju Kritumẽ Bãmbẽ Metĩndjwÿnh ar ukaprĩkõt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarẽ, gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwÿnhmã arkam amikĩnh jarẽnh.

³ Mrãmri ne bar mã Metĩndjwÿnhmã ar akam ikĩnh jarẽ, akmere ar, àpnhĩre ar. Nã gãm ar arÿm Jeju mar tÿxo tẽn kam arÿm akunĩ amã aben jabẽ rax tẽ. Kam ne bar mrãmri Metĩndjwÿnhmã ar akam ikĩnh jarẽ.

⁴ Kam ne bar ar ajo amra. Apÿnh pyka djãri ne bar mekmã ar ajo amra. Me kute Metĩndjwÿnhkõt aben pydjijamã ne bar ar ajo amra. Me te kute ar ar ajo bikẽnho ban ar ajapryõ ba gar aje mã tu Jeju mar tÿxkumrẽx ne mã 'ã angrã tÿx. Tãm ne bar mã memã arẽ.

⁵ Be, arÿm ne me kute Jeju mar kêtja ar ajo ajkẽ. Arÿm ar amã Metĩndjwÿnh jabẽkam ar ajo ajkẽ. Bir, mÿj kadjy? Mÿjja kute gwaj bajo bikẽnh gwaj bakaprĩkõt godja Metĩndjwÿnh amim gwaj bakabi ne amim gwaj bajo mex ne. Gwaj bamex ne Metĩndjwÿnh kute õ me ja ar o ba'ÿr babõx ne kam kam ar baba kadjy. Be, ga Metĩndjwÿnh kute katãt memã o pãnhja pumũ.

⁶ Djã nãm Metĩndjwÿnh kupa'ã memã o pãnh? Arkati. Nãm katãt kute memã o pãnhmã amim 'ã karõ. Godja Metĩndjwÿnh me kute ar ajo bikẽnhjao ajkẽ

⁷⁻⁸ gar kam arÿm ajo bikẽnhja arÿm adjumar mexkumrẽx ne atyk djã kêt ne. Ar badjwÿ dja bar idjumar mexkumrẽx ne ityk djã kêt.

Mÿj akatikam? Bir, Jeju kãjkwa kurũm kute amijo amirĩtkam. Kuwy põk jabatãnhmẽ kadjy mrãnh djwÿnh pymamẽ, tãm dja Jeju amikõt o mõ. Kute ar apãnh meo bikẽnhmã dja bõx. Me kute Metĩndjwÿnh mar kêtõ bikẽnhmã dja bõx. Me kute Jeju kabẽn mar prãm kêtja, gwaj banhõ Bẽnjadjwÿr Jeju'ã ujarẽnh ny mar prãm kêtja kute meo bikẽnhmã dja bõx.

⁹ Dja prĩne ar apãnh meo ajkẽ nhyr me biknor rã'ã: ne. Tu biknorkumrẽx. Godja Bẽnjadjwÿr tu abenbẽ me bajo bikjêrkumrẽx nhyr me wãnh ba djãkam tu wãnh bakumrẽx ne Metĩndjwÿnh'ÿr bõx kêtumrẽx. Ne kam Bẽnjadjwÿr pumũnh kêtumrẽx ne mex pumũnh kêtumrẽx ne uma pumũnh kêtumrẽx ne tÿx pumũnh kêtumrẽx.

¹⁰ Be, dja Jeju ï bõx. Akubyn me'ÿr bõx nhyr ta õ me ja kunĩ dja me kum mextire jarẽn kum uma jarẽn kum tÿx jarẽ. Me kute

amim Jeju mar kunĩ dja me uma pumũn ari aben pumũn kam kĩnhkumrẽx ne Jejumã mextire jarẽn kum uma jarẽ. Ar gadjwỳ dja gar me kudjwa Jejumã mextire jarẽ. Jeju'ã ar idjujarẽnhja ne gar tu markumrẽx ne. Kam dja gar me kudjwa kum mex jarẽ.

¹¹ Kadjy ne bar mã gwaj banhõ Metĩndjwỳnhmã ar ajarẽn ar akadjy Metĩndjwỳnh 'uw ne kum ikabẽn. Metĩndjwỳnh ne arỳm amiwỳr ar ajuw. Kam ne bar kum,

—Ga aje amiwỳr ar 'wỳr djwỳnh dja ga amikadja katat ar krã dja. Ota ar ja katat mrãnh prãm kumrẽx. Ota ar arỳm tu amim Jeju markumrẽx ne kam kum mỳjja mexbit kĩnh ne ar o ba. Abẽ mỳjja 'õ bipdjur kêt kõt dja ga katat ar krã dja. Atỳxkõt dja ga ã aro ane. Nã bãm ar ã Metĩndjwỳnhmã ar ajarẽho ane.

¹² Ar aje Jeju marja godja Metĩndjwỳnh katat ar akrã pumjuw nhym kam me ja ar apumũn arỳm Jejumã mextire jarẽ. Ar amex pumũnh nhirãm mã Jeju jarẽho ba. Nhym gwaj banhõ Bẽnjadjwỳr Jeju Kritudjwỳ dja ar amexkõt ar apumũn arỳm ar akam kĩnh ne ta dja ar amã ar amex jarẽ. Gwaj banhõ Metĩndjwỳnh djukaprĩkumrẽx, nhym Bẽnjadjwỳr Jeju Kritudjwỳ ukaprĩkumrẽx. Ar ukaprĩkõt dja ar katat ar akrã dja.

2

Kute me'õ ar axwe baja katormã arẽnh.

¹⁻² Akmere ar, àpnhĩre ar, Bẽnjadjwỳr Jeju Kritu akubyn bõx gwaj baje 'ã aben pydjimã, kam dja gar axwe amikam adju-mar kêt ne ar aba. Kwãrĩk wãnh gar arĩk abenmã ajêx ne,

—Arỳm ne gwaj bajo bikẽn dja nhõ akati gwaj bawỳr bõx, anhỳr kêt ne kam adjumar punu kêt. Godja me'õ arĩk 'êx ne,

—Arỳm ne gwaj bajo bikẽn dja nhõ akati gwaj bawỳr bõx, ane. Nàr kon arĩk 'êx ne,

—Arỳm ne gwaj bawỳr bõx. Metĩndjwỳnh Karõkõt ne ba kuman kam ar amã ikabẽn jarẽ. Nàr kon ijã,

—Arỳm ne Paur gwaj bamã pi'òk no'òk ne. Arỳm ne gwaj bajo bikẽn dja nhõ akati gwaj bawỳr bõx, ane. Kati, dja gar tu ate akrã ar aba. Nãm me 'êx ar ba.

³ Kwãrĩk wãnh me'õ arĩk ar amã 'êx ne ar amã kabẽn jarẽ gar kõtbit ajamak bẽn kêt. Dja gar tu ate akrã ar aba.

Ë, meo bikẽn dja nhõ akati bõx djwỳnhrà m godja me kato, ne amibẽ Metĩndjwỳnh kurẽn axwebit ma. Nhym kam gormã me'õ katon kam me kadja bẽnjadjwỳr ne kam ar axwe ban ì axweo amijo amirĩt mex ne. Godja axweo amijo amirĩt kumrẽx nhym kam atãri arỳm meo bikẽn dja me'yr bõx. Kam godja me'õ ar axwe baja tu biknorkumrẽx ne. Arỳm ne Metĩndjwỳnh me'õ jaxweja tu biknorkumrẽxmã amim 'ã karõ.

⁴ Be, dja me'õ ar axwe baja arĩk 'êx ne amijo Metĩndjwỳnh. Godja me kute mỳjja metĩndjwỳnhja kunĩ kum kurẽn mekbẽ o akabẽ, ne me kute mỳjja karõ nhipêx ne kum, “Me Itĩndjwỳnh”, anhỳr kajgoja kunõ akabẽ. Ne kam ta amijã bẽnjadjwỳr rax mẽ. Ne kam Metĩndjwỳnh nhõ kikremã wadjàn nhỳn kam mekmã kum,

—Ibẽ ne Metĩndjwỳnh, ane. Nãm arĩk 'êx ne amijo Metĩndjwỳnh. Axwekam arĩk 'êx ne mekmã amijo Metĩndjwỳnhho nhỳ.

⁵ Djãm arỳm ne gar ikabẽno akno? Ar akam idjãm kam ne ba arỳm bẽnjadjwỳr ar axwe baja ar amã arẽ gar arỳm ama.

⁶ Ë, kraxje bẽnjadjwỳr ar axwe baja nhõ akati 'yr bõx kêt. Gêdja õ akati 'yr bõx nhym arỳm axweo amijo amirĩt ne. Nhym bep mỳjja ne mã me banêje bẽnjadjwỳr ar axwe baja kukrà, me baje Jeju mar nêje kukrà. Arỳm ne gar mỳjja ja ma.

⁷ Mrãmri ne me arỳm bẽnjadjwỳr ar axwe bajakõt axwebit ma. Axweo kute amijo amirĩt kêt rã'akam ne me kukãm axwemãbit amima. Nhym bep kute me banêje kukrà djwỳnhja dja me banêje kukrà dja:n kam mã tẽ.

⁸ Mã tẽ nhym kam arỳm axweo memã amijo amirĩt. Nhym kam Bẽnjadjwỳr Jeju bõx. Bõx ne kam axwe pãnh akõro pyka mẽ o amrà. Umao dja bõx ne o kubĩ, prĩne o akno.

⁹ Ë, godja bẽnjadjwỳr ar axwe baja Xatanaj kabẽn kõt bõx ne kam ar ro'ã ar ba. Xatanajmẽ dja ar ar ba nhym kam bẽnjadjwỳr ar axwe baja ar mekmã amimao ba, ar mekmã amimao pôxo ba.

Ne kam mekmã mỳjja pumũnh kêt nhipêx ar o ba. Kute o me noo biknormã ar mỳjja pumũnh kêt nhipêxo ba. Nãm ar mekmã 'êx ba.

¹⁰ Dja prĩne mỳjja punu kunĩo me noo akno nhym me kuma. Dja me jamã 'êx nhym kute mrãmri pyrãk, nhym me kõtbit amak bẽn ne, ajbit ma. Metĩndjwỳnh kute me jao biknor'ã amim karõja, me tãm. Metĩndjwỳnh kute katàt memã amikabẽn jarẽnh nhym me kute mar prãm kêtja, me tãm. Me tãm ne me kum Metĩndjwỳnh kabẽn mar prãm kêtikumrêx ne kum kĩnh kêtikumrêx nhym te Metĩndjwỳnh kute me utãrmã. Kam dja me tu biknorkumrêx ne.

¹¹ Nãm Metĩndjwỳnh katàt mekmã amikabẽn jarẽ nhym me mar prãm kêt ne kum 'êxnhĩbit kĩnh ne. 'Êxnhĩbit mar prãm nhym kam me kute 'êxnhĩbit mar kadjy me kanga. Me kute 'êxnhĩbit marmã me kanga.

¹² Mỳkam? Bir, nãm te Metĩndjwỳnh mekmã amikabẽn katàt arẽ, nhym me kum axwebit kĩnh ne. Kam dja Metĩndjwỳnh me jamã axwe pãnh jarẽn me biknor djã 'yr me ano.

Me kute Metĩndjwỳnh kukràdjã ã ngrã tỳxmã kute arẽnh.

¹³ Akmere ar, àpnhĩre ar, nhym bep ar ga ne gar atemã. Ar ga ne Bẽnjadjwỳr Jeju kum ar ajabê:kumrêx. Metĩndjwỳnh ne amijo ar apytã, kute ar apytãrmã ne amijo ar apytã. Amrêbê mỳjja kêttri ne amijo ar apytã, ar aje tu Metĩndjwỳnh kute katàt amikabẽn jarẽnh markumrêx nhym Metĩndjwỳnh Karõ kute katàt ar akrã djar kadjy ne amijo ar apytã. Kam ne bar mã Metĩndjwỳnhmã ar akam ikĩnh jarẽ.

¹⁴ Kadjy ne amiwỳr ar ajuw. Ar amã idjujarẽnh kõt, Jeju'ã idjujarẽnh nykõt ne amiwỳr ar ajuw. Gwaj banhõ Bẽnjadjwỳr Jeju Kritu ne kute umao, mexo, raxo mỳjja kunĩ jakrenh gwaj kõt badjwỳ ã baje anhỹrmã ne amiwỳr gwaj bajuw.

¹⁵ Ê, akmere ar, àpnhĩre ar, kam dja gar 'ã angrã tỳx ne. Ar ije ar amã prĩne Metĩndjwỳnh kukràdjã jarẽnhja dja gar ajamako mar tỳx mex ne. Ar ije pi'òk no'òkkam ar amã arẽnh ne ije ijajkwakam ar amã arẽnhja tãm dja gar ajamako mar tỳx mex ne mã ama.

¹⁶⁻¹⁷ Be, gwaj banhõ Bẽnjadjwỳr Jeju Kritu ne kum gwaj bajabê:kumrêx. Nhym Metĩndjwỳnhbê gwaj Babãmdjwỳ kum gwaj bajabê:kumrêx. Nãm tu kum gwaj bakaprĩn gwaj bamã tỳx jadjãr rã'ã: rã'ã ne. Gwaj kam batỳxo ino rer kêt rã'ã ne. Nhym kam arỳm gwaj bamã mỳjja mex jarẽ gwaj kam amim kamnhĩxbê ar kadjy baba.

Gê Metĩndjwỳnhmẽ krabê Jeju Kritu ar prĩne ar amã kĩnh jadjãn ar amã tỳx jadjã. Gar kam arỳm akabẽn mexkumrêx ne ar aban apỳnh mỳjja mex djãribit kupê.

3

Ar kute Metĩndjwỳnhmã Pauro à'wỳrmã kute arẽnh.

¹ Ê, akmere ar, àpnhĩre ar, Metĩndjwỳnhmã ar ijarẽ gê Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ã ar idjujarẽnhja pyka kunĩkõt ajmã gê me kuman tu amim Jeju kamnhĩxkumrêx gê me kum mextire jarẽ. Gora gê me kute me apyrãk ne ar ba. Ar ga ne gar Metĩndjwỳnh'ã ar idjujarẽnhja man tu amim Metĩndjwỳnh markumrêx ne. Nhym kam ar akam me ja ar apumũnh nhirãm ar akõt Metĩndjwỳnhmã mextire jarẽ. Gora gê Bẽnjadjwỳr'ã ar idjujarẽnhja ã pyka kunĩkõt bimãnh ane.

² Gora ar ajte Metĩndjwỳnhmã ar ijarẽ gê on me axwemẽ me kabẽn punubê ar ipytã gê me ar ibĩn kêt. Djã nãm me kunĩ Jeju ma got me ar imã kabẽn mex ne? Kati, kam dja gar ajte Metĩndjwỳnhmã ar ijarẽ.

³ Nhym bep ar ga. Ar ga dja Bẽnjadjwỳr ar amã tỳx jadjãn ar anêje axwe djwỳnhbê Xatanaj kukrà. Mrãmri dja ã ane. Arỳm ne ar amã arẽ. Djãm Metĩndjwỳnh kabẽn krãptĩ got? Kati, Metĩndjwỳnh ne kabẽnkumrêx. Mrãmri ne arỳm ar amã arẽ, mrãmri dja ar amã tỳx jadjãn ar anêje axwe djwỳnh kukrà.

⁴ Arỳm ne bar ar akam ikĩnhkumrêx. Ar aje Bẽnjadjwỳr djwỳnh kabẽn mar ne kõt ar amijo abakam ne bar arỳm ikĩnhkumrêx. Amrêbê ne gar amikam ar ikabẽn man arỳm kõt ar amijo aba. Mrãmri dja gar arek ã anhỹr rã'ãn tu ar ikabẽn man kõt ar amijo aba. Arỳm ne bar prĩne ar amã ikato. Kam ne bar ar akam ikĩnhkumrêx.

⁵ Gê Bẽnjadjwỳr ta ar amã Metĩndjwỳnh jabê kadjy ar amã arẽ. Gar kam amã

Metĩndjwỳnh jabêkumrêx. Gê ta ajte ar amã arê, gar aje 'ãno adjãm ne aje kanga kêt kadjy ar amã arê. Gar kam aje Kritu pyrãk gê me te ar ajo ajkê gar kanga kêtumrêx.

*Arkum ukanga nêje kute ar akre.
Ep 4.28; Tex k 4.11*

⁶ Ê, akmere ar, àpnhĩre ar, Bẽnjadjwỳr Jeju Kritu kabênkôt dja bar ar amã ikabên 'õ jarê. Dja ar aje Jejukôt abeno akamy kwỳ kum ukangan àpênh prãm kêt jabej gar rùm arkum akre rax. Ar kute ar ikabên mar kêtumrêx dja gar rùm arkum akre rax.

⁷ Arỳm ar aje mar. Ar aje ar ijã amijakre ne ar idjãpênho adjãpênhmã, arỳm ne gar ama. Djãm ar akam ar idjãm kam ar idjãpênh kêt ne ar iba. Arkati.

⁸ Ar ar idjãpênh ra:xja pumũ. Nã bãm ar prĩne mỳjja kupê. Arngro'ã akamãtkam ar idjãpênh iba. Nã bãm ar amim apê. Ar ije pi'òk kaprĩre'ã ar ajwỳr kêt kadjy. Nhỳnh ne me'õ kute ar ijo djuw mex'õ bar ije kum o pãnh kêt? Arkati.

⁹ Nã bãm ar ã ane. Ar aje ar ijã amijakren ar ikôt amijo abamã. Jeju Kritu kute ar ijanor pumũnh nhirãm ren ate ikrãn arek ikrĩ nhym me ren ijo djuw mex kajgo nhym ren mrãmri kôt. Nhym bep kati, ar ba ne bar idjãpênhbit iba, ar aje ar idjãpênhkôt ar ipumũnh ne aje ar ijã amijakremã.

¹⁰ Ar akam ar idjãm kam ne bar arỳm ar amã,

—Godja me'õ àpênh prãm kêt kwãrĩk wãnh gar kum õ kwỳ krên djã nhõr kêt, ane.

¹¹ Ar akam ar akwỳ ne ar àpênh prãm kêtumrêx ne ar ba bar arỳm kuma. Nãm ar mỳjja kupênh kêt ne kam kikre kabe'ã kabên prãm kadjybit ar ba.

¹² Ê, ar prĩne ikabên ma. Bẽnjadjwỳr Jeju Kritu kabênkôt ne bar arkum ukangajamã ikabên jarê ne àpênh'ã arkum apnê ne arkum,

—Dja gar akrãmã adjãpênh ar aba. Ar anhõ kwỳ krên kadjy adjãpênh ar aba, ane.

¹³ Be, akmere ar, àpnhĩre ar, ar akunĩ dja gar amrãnh mexja kanga kêt. Ar akunĩ dja gar amrãnh mexkumrêx ne.

¹⁴ Godja me'õ ar ikabênja mar prãm kêt, ar ije ar amã 'ã pi'òk no'òkja mar prãm kêt gar 'ãno djan omũn kum akre rax. Kute on

amim kator ne pijãm kadjy. Kadjy dja gar 'ã ano tỳx ne 'ãno djan omũ.

¹⁵ Djãm ar aje o akurê djwỳnhmã? Kati, ar aje o akamykam dja gar abên djãnh no katio bit kum akabên ne kum,

—On tu Metĩndjwỳnh kabên markumrêx ne kôt ar amijo aba, ane. Dja gar ã kum ane.

Kabên jarênho ino rer.

¹⁶ Gê Bẽnjadjwỳr kute memã umar mex jarênh djwỳnh ta ar amã umar mex jarê gar mã adjumar mexbit man o aba gê te mỳjja ar ajo ajkê gar mã adjumar mex ne ar aba. Gê Bẽnjadjwỳr amimê ar ar ajo ba.

¹⁷ Aje, ibê Paur ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Ê, ba ne ba inhikrao pi'òk no'òk ja ngrire no'òk ne o ino re. Ije memã pi'òk no'òk kunĩkôt ne ba ã pi'òk no'òk kryre o ane.

¹⁸ Gê gwaj banhõ Bẽnjadjwỳr Jeju Kritu prĩne ukaprĩkôt ar ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Ximoximã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Paur ne krabê Ximoximã pi'ôk no'ôk ne. Mýjkôt ne o kra? Jejukôt. Kute kum arênh nhyr kute tu amim markumrêxkôt ne o kra. Nhyr kam arkum aben kînhkumrêx ne.

Nhyr kam Paur kumrêx ne krîrabbê Epexukam bôx ne kam ar memã Metîndjwýnh'ã ujarênh ba ne kam tẽ. Nhyr kam Ximoxidjwý arým kam bôx. Kam tẽn bôx ne kam ar kam memã 'ã ujarênh ba, memã Jeju jarênh ba. Nhyr me kwý arým prîne amikajmãtã Jeju ma. Nhyr bep ar kwý ne ar arîk 'êx ne kute amijo Jeju mar. Ar kute mar kêtumrêx ne arîk 'êx ne memã mýjja jarê. Nãm we ar,

—Kwãrîk wãnh abenwýr môr kêt, ane. Ne,

—Mrywã kur kêt, ane. Nãm ar ã kupa'ã me akre ar o bao ane. Ar ja 'ã ne Paur Ximoximã kum,

—Dja ga akabêno ar ity gê ar anhikrê, ane. Ne kam ajte me kute amim Jeju mar'ã kum karõ ne kum,

—Ë, Jeju nhõ me jao ba djwýnhmẽ me atãri àpênhjamẽ gêdja ar katãt mrãn memã Metîndjwýnh'ã ajarê, ane. Ne kam Ximoximãdjwý kum,

—Ë, gadjwý, gadjwý dja ga katãt mrãn Metîndjwýnh kabênkôt prîne memã arê, ane.

Ne kam ajte me'ã kum karõ, me Metîndjwýnh kabênkôt katãt mrãnhmã, me mymẽ me niremẽ me ari memã àpênh kajgo ar bajamẽ me 'uwtîmẽ, me kunî. Me kunî ne me Metîndjwýnh kabênkôt katãt mrãnhmã ajte Ximoximã me'ã karõ. Ne kam me'ã kum pi'ôk no'ôk ne kum ano. Tãm ne ja.

1-2 Akmere Ximoxi, ba ibê Paur ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Ximoxi, ikra djwýnh, amã ne ba pi'ôk no'ôk ne. Ije amã Jeju jarênh ga tu aje amim markumrêx kôt ne ba arým ajo ikrakumrêx ne. Ba ibê Paur, ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Djãm ba ne ba Jejumã idjãpênh? Kati, Metîndjwýnhmẽ Kritu Jeju ar ta ne ar imã idjãpênh jarênh ijano, ije

memã 'ã idjujarênhmã ijano. Metîndjwýnh, kute gu bapytãr djwýnhjamẽ Kritu Jeju gu baje amiwýr kam amakjamẽ, ar ta ne ar imã kabênh jarê ba kam arkum idjãpênh iba.

Be, gê Metîndjwýnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhõ Bênjadjwýrmẽ Bãmbê Metîndjwýnh ar ukaprîkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gê arkum akaprî ne amã umar mex jarê, ga kam adjumar mex ne ar aba.

Kute Metîndjwýnh kabênh jarênh djwýnh 'êxnhî bôxmã arênh.

Rô 16.17; Xim k 6.3; Xit 1.10

³ Ë, dja ga arek Epexukam djan nêje ar kukrà. Wãnh ne ar kwý arîk kupa'ã ar memã arênh ba, Metîndjwýnh kabênh kupa'ã ar memã arênh ba. Dja ga nêje akabêno ar ity. Nã bãm itêm kutã, pykabê Matenimã itêm kutã amã ikabênh jarênh kam arým ajbir ajte ar'ã amã pi'ôk no'ôk ne ano.

⁴ Dja ga arkum,

—Kwãrîk wãnh ar me tũmre'ã ujarênh kajgomẽ me akukãmãre nhidji me kute tũmrãm abenmã arênhja kwãrîk on wãnh nõ. Kôt ne me abenmã kabênh ar ban kam me kute amim Metîndjwýnh mar ne 'ãno ãm kêt. Tãm dja on wãnh nõ, ane.

⁵ Akmere Ximoxi, mýj kadjy ne ba amã ikabênh ja jarê? Bir, me kum aben jabê kadjy. Godja me ôkre kadjwýnhbê axwe 'õ nõr kêt ne kute amikam axwe 'õ mar kêtumrêx arým kôt kum aben jabê. Ne kam ajte me kute mrãmri amim Jeju markumrêx kôt ne me kum aben jabê. Kadjy ne ba amã ikabênh ja jarê.

⁶ Bir be, me kwý arým kute ja mar prãm kêtumrêx arým kabênh kajgoo kumex, ne abenkam kangao kumex. Jabit ne me kuma.

⁷ Djãm me ja kute mýjja mar got. Kute Môjdjê kukràdjã mar kêtjakam kukràdjã kupa'ã ar memã arênh ba. Ar ta ne ar amijo memã mýjja'ã ujarênh djwýnh ne. Ne kute memã,

—Mrãmri ne ba ije me amã arênhja. Kôt ne ba me amã arê, anhýr ar o ba. Bep kati, ar kute ta amikabênh mar kêt ne Môjdjê kukràdjã mar kêt.

⁸ Be, Môjdjê kukràdjã ne mexkumrêx. Gu arým kuma. Ne ren ar kuman kôt ar amijo ba nhyr arým rãn mexkumrêx.

Nhym bep kati, ar ja kute mar kêt ne ar kupa'ã memã arênh ar o ba.

⁹ Be, nhÿnh me jamã ne Môjdjê kukràdjàja? Djãm me kute katàt amijo bajamã? Kati, me kute axweo amiptàrjamẽ, me amakkre kêtjamẽ, me kute Metĩndjwÿnh mar prãm kêtjamẽ, me axwejamẽ, me kute mÿjja punubit mar prãmjamẽ, me kute Metĩndjwÿnh japrÿyamẽ, me kute nãmẽ bãm ar parjamẽ, me kute me parjamẽ

¹⁰ me prõ nàr mjên prãmjamẽ, me my ta kute aben nĩho bajamẽ, me kute mekbê krao àkĩnhjamẽ, me 'êxnhĩjamẽ, me kute me kà mex jarênhjamẽ, nàr me kute mÿjja amiptàr, Metĩndjwÿnh kute katàt memã amikukràdjà jarênh ne mekbê mÿjja pyma nhym me kute o amiptàrjamẽ. Me ja kunĩ kadjy ne Môjdjê kukràdjàja. Gu arÿm kuma.

¹¹ Nà, Metĩndjwÿnh amikabên nykôt katàt memã amikukràdjà jarê. Djãm kabên ny punu got. Axwe mextire. Metĩndjwÿnh ne mexo, umao me rer mex ne. Nhym kabên nydjwÿ ã mexo, umao ane. Nhym kam ta, Metĩndjwÿnh kĩntire ta ne imã amijã ujarênh ny jarên ijano ba kam ô'ã memã arênh tẽ, memã 'ã idjujarênh tẽ.

Kritu kum Paur kaprĩ ne kute àpênh 'ã mênh.

¹² Ê, akmere, mrãmri ne Kritu Jeju gu banhõ Bẽnjadwÿr amim idja. Kum idjapênhmã ne amim idja. Nãm amikajmã'ã ima, ije 'ã ingrà tÿx ne kanga kêtãmã kôt tu iman amim idjan imã idjapênh jarê.

—Dja ga imã apê, ane. Ne kam kadjy imã tÿx jadjà ba kam kum idjapênh mex ar iban kôt kum amikĩnh jarê. Mrãmri ne Kritu Jeju imã mexkumrêx ba kam kum amikĩnh jarê.

¹³ Amrêbê ne ba Jeju japrÿ ar o iban arĩk ũno iban Jeju nhõ me jao ibikênhõ iba. Nã bãm te Jejukam ijaxwe nhym tu kum ikaprĩn kam amim idja. Nà, mrãmri ne tu kum ikaprĩ. Kraxje ije amikajmã'ã Jeju mar kêt kam ije amimar kêt nhym bi kum ikaprĩ.

¹⁴ Nãm gu banhõ Bẽnjadwÿr tu ukaprĩkôt kum ikaprĩ raxkumrêx ne prĩne ijo djuw mex. Djãm ukaprĩ kêt got. Kum ikaprĩ rax ba arÿm jakam ije amikajmã'ã amim markumrêx. Ije amikajmã'ã Kritu Jeju markumrêx ne imã abê:kumrêx.

¹⁵ Ê, mrãmri ne me abenmã kum,

—Kritu Jeju arÿm pykamã ruw, kute me axwe pytãrmã ne ruw, ane. Mrãmri ne me abenmã arê. Kabên ja dja me tu markumrêx ne amijamakkrekam kunhõ. Be, kute me axwe pytãrmã ne pykamã ruw.

Ba ne ba ijaxweo me axwe kunĩ jakre.

¹⁶ Te ijaxwe rax nhym bi kum ikaprĩ rax ne. Jeju Kritu kute akrãnmã meo tẽm nhym me kute mar kadjy. Te ijaxwe raxo ije me kunĩ jakrenh nhym mã Jeju kute akrãnmã prĩ'ã ijo tẽmja pumũ. Mÿkam? Godja me'õ kute ijaxwe pyrãk ne kute Jeju japrÿ jabej dja ikôpdji'ã ã ikudjwa anen tu amim Jeju kamnhĩxkumrêx ne kam ikudjwa tyk nhi-jukri tĩn rã'ã rã'ã kadjy. Kadjy ne Jeju kum ikaprĩn akrãnmã prĩ'ã ijo tẽ. Kam ne ba amã,

—Jeju kute me axwe pytãrmã ne pykamã ruw, ane.

¹⁷ Be, Metĩndjwÿnh djukaprĩja pumũ. Kumã dja me rax jarê. Djãm bẽnjadwÿr ngri got. Dja memã Bẽnjadwÿr rax rã'ã: rã'ã Bẽnjadwÿr rax. Dja tyk kêt kumrêx ne. Me kute noo omũnh kêt kumrêx ne. Kubê Metĩndjwÿnh pydji. Atemã 'õ kêt kumrêx. Kumã dja me rax jarên kum uma jarên mex jarê. Dja me kum arênh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri. Tãm ne ja.

¹⁸ Ê, ikra Ximoxi, akmere, ba arÿm amã ikabên jarê. Gora ikabên ja ma. Amrêbê ne me Metĩndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh adjapênhmã akabin prĩne adjapênh'ã amã karõ. Kôt ne ba amã ikabên ja jarê. Ê, dja ga ar ikabên ja man kôt atÿx ne. Ê, ba me abenwÿr prõt'ã atÿx jakre. Ê, gora atÿx. Gora atÿx ne amã me uma kêt ne kãj bê memã Metĩndjwÿnh kabên jarê gê me amikajmãtã kuma. Kute me tÿx kum me uma kêt ne tu kute abenwÿr prõtja pyrãk.

¹⁹ Nà, dja ga ã anen Jeju'ã angrã tÿx ne amim mÿjja mexbit man kôt amijo aban kam amikam ajaxwe 'õ mar kêt kumrêx ne ar aba.

Nhym bep me kwÿ ne me arÿm Jeju'ã ngrã tÿx kêt ne kôt amijo ba kêt ne kam arÿm kangan amijo ajkê.

²⁰ Be, Imenemê Arexãrimẽ ne ar arÿm Jeju kangan amijo ajkê. Arÿm ne ar amijo ajkê. Kam ne ba arÿm Xatanajmã ar kanga,

ar kute Jeju japryê kêt kadjy ne ba arým kum ar kanga.

2

¹ Be, akmere, ba amã arê ga aman amũ idjô'ã memã arê. Dja me Metĩndjwýnhmã mã kabên ne kum me kunĩ jarê. Mã ne mete Metĩndjwýnhmã kabên kute? Dja me kum aben jarên kum abeno a'uw. Ne kam jãm meo akêx ne me jadjwý kum meo a'uw. Ne kôt kum ôdjãnh jarên kum amikĩnh jarê.

² Nã, dja gu me kum pykakam me bẽnjadjwýr rũnhjao a'uw ne kam ajte me bẽnjadjwýr kry kute meo ba jadjwýo a'uw.

Mýkam? Bir, me kute akrãnmã me bajo ba gu me badjumar mex ne ar baba kadjy. Kam dja gu me Metĩndjwýnh kabênkôt ar baba ne kôt ar amijo baba katàt ne.

³ Be, me ã kute Metĩndjwýnhmã kabêno anhýrkam mexkumrêx. Kam dja Metĩndjwýnh mekam kĩnhkumrêx. Metĩndjwýnh kubê me bapytãr djwýnh dja mekam kĩnhkumrêx.

⁴ Nã, kute me kunĩ pytãr prãmkumrêx. Nãm arým memã katàt kabên nhym me kute tu markumrêxmã.

⁵ Nã, Metĩndjwýnh pydjii ne kam ajte kute Bãm'ã me bamênh djwýnh pydjii, kubêngôkre,* kubê ne Kritu Jeju. Me bajaxwekam ne gu me Metĩndjwýnh'ýr babôx kêt ne. Nhym kam kra ta amijo kubêngôkren me bawýr bôx ne kam Bãm'ýr me bajo bôx. Gu me kam arkôt baba. Kute Bãm'ýr me bajo bôx djwýnh pydjii. Atemã 'ô kêt, kubêngôkre, kubê ne Kritu Jeju.

⁶ Jeju ta, kute memã amikangan me kunĩ pãnh tyk, tãm ne amrêbê Metĩndjwýnh 'ã akati jakre nhym arým 'ýr bôx nhym kam arým amijo aptãn memã amikangan me kunĩ pãnh ty, me kunĩ kute mar kadjy. Me kunĩ kute,

—Mrãmri Metĩndjwýnh kum me bajabên kute me bapytãrmã, anhýr kadjy. Kadjy ne ty.

⁷ Kam ne Metĩndjwýnh ijano ba tẽ. Ba ikumrêx itêm ne ije memã Metĩndjwýnh kute me utãr jarênhmã. Jeju kute ijanorkôt ne ba me bajtemdjwý'ýr tẽn bôx ne memã

kaj bê Metĩndjwýnh'ã ajarê. Nã bãm memã Metĩndjwýnh kabên katãtja, 'êxnhĩ kêtja jarê nhym me amikajmã'ã kuma. Kadjy ne ijano ba tẽ. Mrãmri ne ikabênja. Ijêxnhĩ kêtikumrêx.

⁸ Ije, ije ar amã Metĩndjwýnh jarênh gar aje kum akabênhmã ba ate o akno. Ba akubyn ar amã arê gar ama.

Dja pyka kunĩkôt mete abeno bikprõnhkam me my Metĩndjwýnhmã kabên. Dja me prĩne Metĩndjwýnhmã amijarê. Me mexo mexkumrêx, me kute mýjja punu 'ô mar prãm kêt, me ja dja me kum kabên. Nhym bep me ngryknhĩ, me kute kabêno aben japanh, me tãm dja me kum kabên kêt ne.

Me nire kute akrãnmã amijo bamã.

Kô k 14.34; Xit 2.3; Ped k 3.1

⁹⁻¹⁰ Nhym me niredjwý. Dja me nire kute Jeju marja akrãnmã amijo ba mexkumrêx, kwãrĩk wãnh amimex ne me my nokam mrãnh kêt. Dja ga me apijãm ne ar aba. Mýkam dja ga me akrãkãbit mex? Nã gãm me amikakrwýnhmẽ akunhêrmẽ angãmẽ kubêkã mexmẽ o amimex ne ar aba. Me akrãkãbit ne mex. Me my nomã amrãnh kadjybit aje amikrã ngrãnh, amikakrwýnh, ne amimex, ja ne punu. Bep kati, me nire kute,

—Ba ije Jeju mar, anhýrja dja apýnh kabên mexo amiptãn o amimex.

¹¹ Me kute Metĩndjwýnhkôt abeno bikprõnhkam dja me nire anhikrên nhýn Metĩndjwýnh kabên maro nhý. Akrãnmã dja me Jeju nhõ me jao ba djwýnh kabên maro nhýn amijamakrekam kunhõ.

¹² Kwãrĩk wãnh me nire dja me me my jakre kêt ne me mymã kabên jarênh kêt ne. Nhym bep me my gêdja me me niremẽ me mymẽ me akre nhym me nire anhikrên me kabên maro nhý.

¹³ Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh ne mybê Adão kumrêx nhipêx ne kam atãri nibê Ewa nhipêx ne.

¹⁴ Be djãm Xatanaj ne Adão noo akno? Kati, nija ne noo akno. Nhym kam nija arým Metĩndjwýnhkam amikrã. Be, kam ne ba amã,

* **2:5** Kritu ne amijo kubêngôkre kute mrãmri ne apýnh me ô pyka djãri kunĩkôt me kunĩ: bêngôkreja pyrãk. Kubê kã jakamẽ me kakrãtykmẽ me babêngôkremẽ ne me kunĩ: bêngôkre. Me kamrômẽ me kukrãdjã kunĩ kubêngôkreo aben pyrãk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarên ama.

—Kwârîk wānh me nire dja me me my jakre kêt, ane.

¹⁵ Nija ne te Metîndjwýnhkam amikrà nhym mã Metîndjwýnh kum me nire jabêkumrêx ne me kra bixadjwýr kutã me utã. Me nire kute Jeju marja gêdja me Jeju 'ãno dja ne mã kum me abêkumrêx ne kute mýjja punu 'õ mar prãm kêtkam gêdja mexo mexkumrêx ne mã me my nomã mrãnh kêt. Godja me ã kute anhýr jabej nhym Metîndjwýnh me kra bixadjwýr kutã me utã nhym me kra me bñn kêt ne.

3

Kute ar kute Jeju nhõ me jao ba djwýnhmã 'ã karõ.

Xit 1.6

¹ Be mrãmri ne me abenmã kum, —Gêdja me'õ kute meo ba prãm jabej, kute Jeju nhõ me jao ba prãm jabej, mrãmri mexkumrêx. Nã, mrãmri mexkumrêx. Nã, kôt ne me kute arênhja.

² Be, mã gêdja Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute? Me axwe kêt ne kute amijo ba mex-tire nhym kam me me'ã kabên kêtja, me prõ pýnh, me bixaêr punu kêt, me kute amipnênh ne ar ba, me kabôt kati, me kute meo djuw mex prãm, me kute memã Metîndjwýnh'ã ujarênh prãm, me ja gêdja me Jeju nhõ me jao ba.

³ Kwârîk wānh me kum kadjwati kangô* djānh, me àkrê, me kute kabêno me apanh prãmja, me kute pi'òk kaprîbit mar ne kute amim o àptārja, kwârîk wānh me ja gêdja me meo ba kêt ne. Bep kati, me ukaprîmê, me kute umar mex marja dja me Jeju nhõ me jao ba.

⁴ Dja me'õ meo ba prãm jabej dja kumrêx amim prômê kra jakre, ne arkum mrãnh mex-tire gê ar omün kam adjwýnhdjwý kôt mrãnh mexkumrêx. Dja amim ar jao ba mex nhym kra amakkre mex ne kabênkôt ar amijo ba nhym kam arým kôt Jeju nhõ me jao ba.

⁵ Nok ren me'õja ar meo ban kam prômê kra jakre kêtkumrêx ne kam Metîndjwýnh nhõ me jabit me akre, mã gêdja on? Mã

gêdja kam nê? Ije, mýkam ne prômê kraja ar o ba mex kêt nhym kra jaxwe rã'ã? Ije kum bep nãm ren amim prômê krawã kumrêx jakren kam ren kôt Metîndjwýnh nhõ me ja jakre. Mýkam ne prômê krawã ar o ba kêt ne kam Metîndjwýnh nhõ me jabit ar o ba?

⁶ Kwârîk wānh me'õ ajbir kute Jejuo aminhõ ny'õ'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh mênh kêt. Mýkam? Bir, kute amiraxo àmra nhym kam ren Metîndjwýnh kute o bikênh karõ dja me kute Jejuo aminhõ ny'õ'ã meo ba djwýnh mênh kêt. Ne ren amiraxo amra nhym ren Metîndjwýnh o ajkê. Mrãmri kute Xatanajo bikênhja pyræk. Xatanaj kute amiraxo àmra nhym kam Metîndjwýnh kute prîne o bikênhja pyræk. Ne ren me'õ ajbir kute Jejuo aminhõ ne ren meo ban ren amijo amra, Xatanajkôt amijo amra nhym ren Metîndjwýnh adjwýnhdjwý o ajkê.

⁷ Nhym bep kati, Jeju nhõ me jao ba djwýnh dja amijo ba mex-tire nhym kam me kâtãmdjwý kum kñnh ne kum mex jarê. Nãm ren arîk ar ba nhym kam me kâtãm rãn 'ã kabên ne. 'Ã kabên nhym kam rãn Xatanaj ikôta, Xatanaj meo ba djwýnhja nhikôta.

⁸ Nhym Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatãri me àpênhjadjwý dja me katat mrã gê me me'ã kabên kêt. Dja me kabên mexmê me kabên punuo aben nhikjê kêt. Dja me kum kadjwati kangô† djānh kêt. Kwârîk wānh gê me pi'òk kaprî prãmebit me noo biknor prãm kêt.

⁹ Dja me amim Metîndjwýnh kukràdjã markumrêx ne 'ã ngrã týt ne. Metîndjwýnh kute me bamãbit amikukràdjão amirîtja, kukràdjã tãmbit dja me 'ã ngrã týt ne maro ba ne mýjja mexbit mar ar o ba. Mýjja mexbit mar ar o ban kam amikam axwe 'õ mar kêt. Kadjy dja me Metîndjwýnh kukràdjã'ã ngrã týt ne ar o ba.

¹⁰ Dja me Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatãri me àpênhja kumrêx kabi nhym me kabên mex ne kam ar kôt àpênh ba. Godja me mrãmri mexkumrêx jabej ne kam arým àpênh ar ba.

* **3:3** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê. † **3:8** Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunja, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

11 Nhym Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatãri me àpênh prõjadjwý. Me adjwýnhdjwý dja me katàt mrã gê me me'ã kabên kêt. Dja me me kã mex jarênh prãm kêt. Dja me bixaêr punu kêt ne ar ba. Dja me prĩne mrãnh mextiren kabên pýnh ne arê. Dja ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatãri me àpênh prõja ã ane.

12 Be, Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatãri me àpênh gêdja me prõ pýnh ne. Dja me õ kikre kumrêxkam amim ar ja jakren arkum mrãnh mexkumrêx gê ar omũn kam adjwýnhdjwý kôt mrãnh mexkumrêx. Dja me amim krao ba mexkumrêx gê ar kabên mexkumrêx ne ar ba.

13 Godja me atãri me àpênhja mrãmri àpênh mex ne kam arým memã amimexo amirĩt nhym me katãmja arým me mex pumũn kam kum me kĩnh. Gêdja mekam amikam pijãm kêt ne kãjmã djan tu memã Jeju'ã ajarê. Me kute amim Kritu Jeju mar tũmkam tu memã 'ã ajarê. Bir be, dja ã Jeju nhõ me jao ba djwýnhmẽ atãri me àpênhmẽ ã ane.

14 Be, nã bãm amã ikabên'a pi'òk no'òk ne amikukãm ano. Dja ba ã wãm kôt tẽ. Nã bãm amim itẽm djã ma.

15 Nãr kon birãm dja ba amikrà ga prĩne omũn kam kôt memã arê, me kute mar kadjy. Metĩndjwýnh kra kunĩ kute kôt ar amijo ba mar kadjy. Kadjy ne ba amã pi'òk no'òk jano. Apýnh pyka kunĩkôt ne me bakwý arým amijo Jeju pytã nhym Metĩndjwýnh arým kôt me bajo kra. Gu me kôt arým apýnh banhõ pyka djãri kam aprakamã kôt aben pydji, Metĩndjwýnh tĩnjakôt mã pyka kunĩkôt aben pydji. Ne me kàtammã Metĩndjwýnh kabên jarênh ar o baba, Metĩndjwýnh 'êxnhĩ kêt ne kute katàt kabên jarênhja memã arênh ar o baba.

16 Bir be, djãm mýjja kakrit, djãm mýjja prĩre, djãm mýjjao bikênh ne gu me arým amim kuman kam amim kamnhĩxbê ar baba? Djãm mýjja ngri: got me tebê kute mar ne ate krãmã? Mrãmri ne Jeju ra:xi.

Nãm amijo kubêngôkren‡ kato.

Nhym Metĩndjwýnh Karõ kabin axwe kêt mã katon kôt memã arê.

Nhym kadjy mrãnh djwýnhdjwý arek omũnh ar o ba.

Nhym me apýnh me õ pyka djãri kãj bê memã 'ã ujarênhõ ajmã.

Nhym me kam pyka kunĩkôt tu amim markumrêx ne.

Nhym kam Metĩndjwýnh kãjkwamã o wabi, õ kãjkwa mextiremã o wabi. Õ kãjkwa mexo kute pykabê mýjja kunĩ jakrenhjamã o wabi.

Nãm ã Jeju raxo ane.

4

Kubê me kabên 'êxnhĩ pyma.

1 Be, akmere. Anhýr djwýnhram ne Metĩndjwýnh Karõ arým prĩne me bamã arê, ne,

—Pyka kute o ino rer 'ýrkam dja me kwý amibê Jeju kangan ate amijo ba. Arým kum kĩnh kêt ne kam ate me karõ 'êxnhĩja kabên ma, me karõ djujarênh punubit man kôt amijo ba, ane.

2 Nã, mrãmri me kwý dja me me karõ djõ'ã me akre. Me ajkwao bit kute Jeju mar ne 'êxja, me tãm ne me õkre kadjwýnhbê kute mýjja punubit markam pijãm kêt mex ne arĩk 'êx ba ne me karõ 'êxnhĩ djõ'ã me akre ne memã kum,

3 —Kwãrĩk wãnh abenwýr mõr kêt. Dja ga me tu akuprýkumrêx ne ar aba, ane. Ne ajte mry'õ nãr me àkur djã'õ mekbê uman memã,

—Kwãrĩk wãnh krên kêt, ãm omũ, ane. Nhym bep kati, Metĩndjwýnh ta ne me bamã mry, me badjàkur djã nhipêx, me baje 'ã kum amikĩnh jarênh ne krên kadjy ne me bamã ipêx. Me baje amim Jeju markumrêx ne kam kôt baje mýjja marja, me bamã ne Metĩndjwýnh me banhõ kwý krên djã'ã apýnh mýjja nhipêx.

4 Be, mýjja kunĩ Metĩndjwýnh kute ipêxja ne mexkumrêx. Djãm mete mry nãr djwý'õ kanga kadjy ne Metĩndjwýnh ipêx? Arkati, me kute Metĩndjwýnhmã 'ã amikĩnh jarênh ne tu kute amim byr ne krên mã ne ipêx.

5 Metĩndjwýnh kabênkôt arým mrymẽ apýnh me badjàkur djã mexkumrêx. Mýjja

‡ 3:16 Kritu ne amijo kubêngôkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kunĩkôt me kunĩ: bêngôkreja pyrãk. Kubê kã jakamẽ me kakràtykmẽ me babêngôkremẽ ne me kunĩ: bêngôkre. Me kamrômẽ me kukràdjã kunĩ kubêngôkreo aben pyrãk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarên ama.

kunî ne arým mexkumrêx. Gu me arým 'ã kum amikînh jarê nhym arým mexkumrêx.

⁶ Akmere, dja ga memã arê, me kute Jejujokôt abeno kamymã ikabên ja jarê. Godja ga memã ikabên ja jarên arým mrãmri abê Kritu Jeju nhõ àpênhkumrêx. Nà, Metîndjwýnh kabên ne gu baje tu amim markumrêxja, kôt dja ga arek amijo tèn amijo tèn kam atýxkumrêx. Jeju kukràdjã mexkumrêx, tãm ne ga arým kôt amijo tẽ. Dja ga arek kôt amijo tèn amijo tèn arým atýxkumrêx. Atýx ne arým Kritu Jejumã adjãpênh mex ne.

⁷ Nhym bep me tũmre'ã ujarênh kajgoja dja wãnh nõ. Tãm ne punu. Kati, dja ga prîne Metîndjwýnh kukràdjãkôt amijo tẽ. Katãt amrãnh kadjy dja ga arek amijo tèn arek amijo tèn kam amityxmã amijakre. Djãm akrãkà'ã ne ba amã ane? Kati, akad-jwýnhbê atýx'ã ne ba amã ane.

⁸ Mrãmri ne me ïkrãkã týx kadjybit amijo djuw mex. Ja ne kãjbê mex. Nhym bep me kadjwýnhbê me týxja mete Metîndjwýnh kukràdjãkôt amijo tẽmkam týx, ja ne mrãmri mexkumrêx, tũmrãm mexkumrêx. Pyka jakam gu badjumar mex ne ar baba kadjy mex. Ne kam ajte batyk nhijukri akubyn batĩkam kadjy mexkumrêx. Kadjy ne ba amã,

—Metîndjwýnh kukràdjãkôt amijo tèn kam kôt atýx, kôt amex, ane.

⁹ Mrãmri ne kabênja nhym me abenmã arê. Kabên ja dja me tu markumrêx ne amijamakkrekam nhõrkumrêx.

¹⁰ Metîndjwýnh kute me kunî pytãr djwýnh, bep me baje amikajmãtã marja ne mrãmri kubê me bapytãr djwý:nhkumrêx. Mrãmri ne gu me amim Metîndjwýnh kamnhĩxbê ar baba, Metîndjwýnh tĩnja kamnhĩxbê ar baba. Kam ne gu amikukãm kuman kam badjãpênh rax ne memã arênhõ tẽ, batyk djã kêt ne memã arênhõ tẽ.

Metîndjwýnhmã àpênhkumrêxmã kum 'ã karõ.

¹¹ Be, akmere, dja ga apijãm kêt ne tu memã ikabên ja jarên memã Metîndjwýnh kukràdjã jarê.

¹² Kwãrĩk wãnh gê me amã,

—ÿgê, e kum djãm ajabatãnh ne ga ar me akreo aba, anhÿr kêt. Bep kati, dja ga te ajbir ajabatãnh ne mã katãt mrã gê me ajã amijakre, me kute amim Jeju marja ajã amijakre. Kadjy dja ga akabên mexbit jarênh ar o aban amrãnh mex ne amã me abên amim Jeju markumrêx ne 'ã angrã týx ne aprõ prãm kêt ne ar aba. Dja ga ã ane nhym me ajã amijakren ã akudjwa amijo anhÿro bao ane.

¹³ Dja ga kãj bê memã Metîndjwýnh kabên jarên memã Metîndjwýnh kabeno amirĩt ne memã kukràdjã jarê. Ja dja ga 'ãno adjãm rã'ã ba awÿr bõx. Ba ibê Paur dja ba awÿr bõx.

¹⁴ Amrêbê ne me kute Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh arým Metîndjwýnhmã adjan amã,

—Ë, Metîndjwýnh ne arým amijo apytã ga kum adjãpênhmã. Ta dja amã týx jadjã ga kam atýx ne ar kum adjãpênh aba, ane. Nhym kutã Jeju nhõ me jao ba djwýnh akrã'ã ikra jadjuw, ga kam Metîndjwýnhmã adjãpênh ar aba. Kwãrĩk wãnh Metîndjwýnh kute amim adjarwão abiknor kêt. Memã Metîndjwýnh kukràdjã jarênh 'ãno dja ne mã memã 'ã adjujarênh aba.

¹⁵ Be, dja ga ikabênja tu markumrêx ne amijamakkrekam anhõn kôt amijo mõ. Dja ga ã amijo atẽmo anen arým amrãnh mexkumrêxo tèn o tẽ nhym me kunî arým amrãnh mexkôt apumũn kôt amã kato.

¹⁶ Ë, ajaxwebê amipnên amrãnh katãt kadjybit amima. Gora memã Metîndjwýnh kabên jarê. Gora memã arênh 'ãno dja. Godja ga anen arým amiptãn kam o me jadjwý pytã, me kute akabên maro ÿrjadjwý pytã. Tãm ne ja.

5

*Mebêngêtemê me 'uwĩ'ã kum karõ.
A Xim 2.24*

¹ Ë, godja me kute amim Jeju marwã 'õ, mebêngêtte 'õ, me'õkam amikrà, kwãrĩk wãnh ga kum abên týx kêt ne akrãnmã kum akabên ne kum,

—Kwãrĩk wãnh ga ã anhÿr kêt, ane. Mrãmri ne me kra djwýnh kute bãmmã kabênja pyrãk, akrãnmã kum akabên. Dja

ga me kraremê me nôr nyreo akamyn me adjwÿnhdjwÿmã akabên mex jarê.

² Dja ga me bêngêxteo anân me adjwÿnhdjwÿmã akrânã akabên. Dja ga me kra pÿnhmê me kurerero akanikwÿnhkumrêx ne memãdjwÿ katàt akabên jarên mekam apijàm ne meo akanikwÿnhkumrêx. Dja ga ã me kute amim Jeju mar kunĩmã akabên jarênho ane.

³ Ê, akmere, ba amã me 'uwtĩ'ã karô, ga amũ idjô'ã memã arê. Me kute amim Jeju marwã kute akrânã mebê mjên tykjao djuw mexmã. Me kute amim Jeju marwã dja me me 'uwtĩbitu djuw mex.

⁴ Nhyh bep djãm me'ôbê mjên ty nhyh arÿm kra nâr kon tàmdjwÿ 'ô arÿm ta amim o djuw mex ne. Me'ô kra 'ô nã kute amim o djuw mex nhyh abatàn ne arÿm amipãnh amim não djuw mex ne. Ne me'ô tàmdjwÿ 'ô kwatynh 'ô amim tàmdjwÿo djuw mex ne. O djuw mex nhyh abatàn ne kam amipãnh kwatynho djuw mex ne. Me kute mrãmri Metĩndjwÿnh mar jabej dja ã ô kikre kumrêxkam amim me 'uwtĩo djuw mexo anen kam atãri amũ me jadjwÿ o djuw mex ne. Kam ne Metĩndjwÿnh arÿm mekam kĩnhkumrêx ne.

⁵⁻⁶ Ate gêdja me'ôbê mjên ty nhyh arĩk ar ba. Nãm amidjwÿnhbit amiman ar amijo ba. Ne kam kute me'ô tyk pyræk. Tĩnri kute me'ô tyk pyræk, kute Metĩndjwÿnh mar kêt kam, arĩk ar bakam. 'Uwtĩ kajgo ne wã. Kwãrĩk wãnh me wã. Me tãm dja gar aje Jeju marwã o djuw mex kêt. Nhyh bep atemã me'ô mjên kubê tyk nhyh kam ate: ar ba ne kam amijã Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêx ne kam kum kabên ne kum amijo a'uwn kam ajte jãm me jao akêx ne ajte kum meo a'uw. Akamàtkammê a'urimê kum kabên 'ãno dja. Me'ô tãm ne mrãmri 'uwtĩkumrêx. Tãmbit dja gar aje Jeju marwã o djuw mex ne.

⁷ Dja ga memã ikabên ja jarê gê me'ô kra nâr kon me'ô tàmdjwÿ ôbikwa 'uwtĩo djuw mex. Dja o djuw mex gê me 'ã kabên kêt.

⁸ Godja me kute amim Jeju mar 'ô ta ùrkwã djwÿnhkam amim me jao djuw mex kêt ne kam arÿm mrãmri axwen arÿm Jeju kabên kanga, ne kute axweo me kàtãmja, me kute Jeju mar kêtja jakrenh mex ne.

⁹ Ê, ba amã me 'uwtĩ nhô pi'ôk'ã karô. Dja ga me 'uwtĩ nhidji pi'ôk no'ôkkam anhô, me kute amim Jeju marwã kute kôt meo djuw mex kadjy. Ê, kwãrĩk wãnh me abatàn nybê mjên tykwã kwãrĩk wãnh me 'uwtĩkôt pi'ôk no'ôkkam idji nhô kêt. Kubê mjên tyk bêngêxtebit dja ga idji nhô gê me kute amim Jeju mar meo djuw mex.

Djãm ori arÿm 'ã amex 60 apêx jabej? Djãm ori mjên tĩnri krô'ã mjên kêt nhyh kam kubê mjên tyk nhjukri me kute krô'ã o prô kêt jabej?

¹⁰ Djori kum mÿjja mexbit kĩnh ne ar o ba nhyh me kunĩ arÿm kôt omũn abenã arênh jabej? Djori amikôpdji'ã kra jakreo tẽ nhyh kudjwa mexkumrêx jabej? Djori ôbikwa kêt kam meo djuw mex jabej? Djori prĩne Metĩndjwÿnh nhô me wão djuw mex ne memã ôdjàn jabej? Djori kum me umar punu kaprĩ jabej? Djori kute mÿjja mexo amiptarkôt kute mÿjja mexbit mar jabej? Djãm ori ã kute anhÿr jabej mrãmri mexkumrêx, me 'uwtĩkôt pi'ôk no'ôkkam idji nhô, me kute amim Jeju marja kunĩ kute me 'uwtĩ jao djuw mex kadjy.

¹¹⁻¹² Nhyh bep kwãrĩk wãnh ar abatàn nybê mjên tykja kwãrĩk wãnh pi'ôk no'ôkkam me 'uwtĩ ro'ã idji nhô kêt. Mÿkam? Bir, ar 'uwtĩja kute ôbê,

—Ba ikuprÿ gê me'ô iwÿr môr kêt kumrêx. Ba tu Kritumã idjapênhbit, anhÿrja tu o aknon ajte kum me my kĩnh nhyh me'ô 'ÿr môr prãme kum Kritu kĩnh kêt ne kubê amijo akêx nhyh me arÿm 'ã kabên ne.

¹³ Nhyh ar kam kum ukangabit ma ne kam kikremã ipôko tẽ. Djãm arkum ukangabit? Kati, nãm ar kabên prãmdjwÿ, ne me'ã kabên tẽ, me pijàm djãbit, mÿjja punubit jarênho tẽ.

¹⁴ Kam ne ba memã kum,

—Dja ar abatàn nybê mjên tyk ajte mjên ne kam amim kra mÿ ne kramê mjêno djuw mex ne akrânã apênh ar ba. Be, nã bãm ã ar abatàn nybê mjên tykjamã ane. Mÿkam? Bir, me bakurê djwÿnh kute me bajã kabên kêt kadjy.

¹⁵ Bir be, Ar kubê mjên tyk kwÿ arÿm Jeju kangan Xatanajkôt amijo ba. Kam ne ba amã arê.

16 Nhyim bep me kute amim Jeju mar ni 'õ nâr my 'õ õbikwabê mjên tyk jabej ta dja amim õbikwa 'uwtĩo djuw mex. Nhyim ate me kute Jejukõt aben pydjija gêdja me'õ 'uwtĩkumrêx ne ate: ar bajao djuw mex ne.

Me kute kàjmã meo ba djwýnh kamênhmã.

17 Ë, me jadjwý. Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute prĩne meo baja, ar tãm dja me kàjmã me kamê. Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênh ne kute memã o amirĩtkam àpênh rax. Me tãm dja me mrãmri kàjmã me kamên memã o pãnh mex ne. Ar kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênh pãnh.

18 Kam ne Metĩndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òkkam memã,

—Mryti kute amã àpênh ar ba ne kute amã bàygogo 'ykà ka'uko ipòko àmjã kwãrĩk wãnh inhu djuwpre kêt gê ta àpênh pãnh àkur tẽ. Nãm mryti'ã Metĩndjwýnh nhõ me jao ba djwýnh jakren àkur'ã kum pãnh jakre. Jeju nhõ me jao ba djwýnhmã me kute o pãnhmã. Ne ajte Metĩndjwýnh kabênkam ne,

—Me àpênh ne pãnh, ane. Me àpênh me mãnhkutã tãm gêdja memã o pãnh, ane. Kam ne ba amã,

—Dja me Jeju nhõ me jao ba djwýnhmã o pãnh mex, ane.

19 Ë, mýjja 'õdjwý dja ba amã arê. Gêdja me Jeju nhõ me jao ba djwýnh'ã kabên ne arĩk me kàtãm jarê ga tu ate akrã. Djãm me 'èxnhĩ kêt got. Nhyim bep me'õ ar amãnhkrut nâr kon amãnhkrut ne ikjê kêt ne mrãmri kute noo axwekõt omũnh ne axikõt arênh ga kam arým tu 'ýr tẽn kum akabên jarê gê amim kato.

20 Godja mrãmri Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute mekam axwe jabej dja ga tu me kute amim Jeju mar nhipòkri kum abên tỳx, me kute maro ýrja tĩn prãm ne axwe kêt kadjy.

21 Ë, ba amã mýjja 'õdjwý jarê. Dja ga tu memã akabêno aben pyrãk. Dja ga tu me kunĩmã axikõt akabên.

Ë, Metĩndjwýnhmê Kritu Jejumê Metĩndjwýnh kute amijo kadjy mrãnh djwýnh pytãr ja, ar kute ikabên mar ne ikõt kabênkam ne ba mrãmri tu amã ikabên jarê.

Ë, gora ikabên ja ma. Ikabên kunĩ ma, prĩne ikabên ja ma. Ë, dja ga me kunĩmã akabêno aben pyrãk. Kwãrĩk wãnh me umaje anhõkre kadjwýnhbê amim,

—Be, inhõbikwa ne ja. Ba kum ikabên kêt, anhýr kêt. Dja te anhõbikwa, ga tu kum akabên jarê, apijãm kêt ne tu kum akabên jarê.

Nâr kon, kwãrĩk wãnh anhõkre kadjwýnhbê amim,

—Be, tãwã ne õbikwa krãptĩ. Ba kum ikabên kêt, anhýr kêt. Dja te õbikwa krãptĩ ga tu kum akabên jarê, amã me uma kêt ne tu kum akabên jarê. Dja ga tu me kunĩmã akabêno aben pyrãk.

22 Ë, kwãrĩk wãnh ga arĩk aje me kabi kêt kam Metĩndjwýnhmã me umjýr kêt, kum àpênh kadjy kum me umjýr ne 'ã anhkra jadjwýr kêt. Dja ga anen ano katon tu mar kêt ne Metĩndjwýnhmã me'õ dja nhyim arým mekam amikrào ba jabej ga kam ga mãn kute ajaxwe pyrãk. Kwãrĩk wãnh ã anhýr kêt ne mekõt ajaxwe kêt. Ga dja ga tu katãt mrã.

23 Ë, atikkrekam akanê prãm kam ne ga akanê prãm ne. Kadjy dja ga uba kangô kwý ikõ. Uba kangômê ngômê apýnh dja ga o akõmo tẽ.

24 Ë, me kwý ne me axwekam amirĩtkumrêx. Nhyim me kunĩ kõt omũn arêho kumex. Nhyim kam me memã axwe pãnh jarê. Nhyim bep me kwý ne me axwekam amirĩt kêt ne. Metĩndjwýnh gêdja tũmrãm memã o amirĩt ne memã kum katon memã pãnh jarê nhyim me kam kõt omũ.

25 Nhyim me mexdjwý ne me amirĩt ne. Nhyim me abenmã me arê. Nhyim me kwý apdju ne. Djãm mrãmri tu bipdjurkumrêx? Kati, Metĩndjwýnh gêdja tũmrãm memã me mexo amirĩt ne, nhyim me arým kõt omũ.

6

Me õ àpênh kajgoja'ã kum karõ.

Ep 6.5; Kor 3.22; Xit 2.9; Ped k 2.18

1 Ë, akmere, dja ga me memã àpênh kajgo ar bawã, me kute meo pãnh ne amim me pa 'amýnh nhyim me memã àpênh kajgo ar ba ne kute amim Jeju mar wãdjwýmã arê gê me õ bẽnjadjwýr kabên kõt amijo ban

prïne kabên ma. Mÿkam? Bir, me kàtàm kute Metĩndjwÿnh japrÿ kêt kadjy, ne kute Metĩndjwÿnh kukràdjãdjwÿ japrÿ kêt kadjy.

² Dja ga ajte me memã àpênh kajgo ar bawãmã kum,

–Ë, djori ar anhõ bēnjadjwÿrwã ar akudjwa kute Jeju mar jabej kwãrĩk wãnh gar amã kurê kêt. Djãm ar aje Jejukôt abeno akamykam amã kurēmã got. Arkati. Dja gar tu kum adjãpênh mextire ne ar aba. Mÿkam? Bir, ar akamymã ne gar apê. Kute Jeju mar 'õ, Metĩndjwÿnh kum abê 'õ, kumã ne gar apê. Kam dja gar kum adjãpênh mextire ne ar aba, ane. ã me pardjamã ane.

Ë, gora prïne memã ikabên ja jarên ikabên jao amirĩto aba.

Nêkrêxkôtbit me umarja ne me umar mex kêt kumrêx.

³⁻⁴ Godja me'õ atemã kabên 'õ jarênho ku'ê prãm jabej arÿm amijo ajkên kam Bēnjadjwÿr Jeju Kritu kabên mexja kubê kĩnh no kati ne kam kôt kabên kêt ne. Ne ajte Metĩndjwÿnh kute katàt gu bakrà pymjÿr'ã ujarênhja kubê kĩnh no kati ne kam kôt kabên kêt ne. Mrãmri ne 'êx ne amiraxbito amran kam kute mÿjja mar kêt mexi. Nãm ajbãn ajmãn me kukràdjã kajgo mex mÿr jabej memã akij. Ne kam kabēno me apanhbit mar prãm. ã me kute anhÿr ne punu. Nãm me ã anhÿr ban kam mÿjja kukràdjã'ã ngryk ne abenbê meo bikjêro ban aben japrÿ ne aben kamnhĩx ar o ban

⁵ mã kabēno aben japanh ar o ba. Mÿjwã ne arÿm me ja djumar djã ajmã o nhym me arÿm katàt kabēnkumrêxja mar kêt. Nãm me nêkrêx prãme 'êx ne we,

–Be, ba amijo Jeju mar gē inhõ nêkrêx kumex ba kam amimexkumrêx ne, ane. Nãm me ã nêkrêx prãme amim 'ã karõo ane. Kam ne me abenkam axwe ar baja.

⁶ Mÿjkôt ne me umar mex ne amimex ar o ba? Bir, me kute Metĩndjwÿnh kukràdjãkôt amijo ba ne nêkrêx jabej umar kêt kam ne me umar mex ne ba. Ne amidjumar mexwão amimex ar o ba.

⁷ Mÿj ne gu me banã tikkre kurũm amÿn o axidjuw? Kati, nã gu me banhÿkam axidjuw. Me batykkamdjwÿ, mÿj ne gu me

amÿn o banhikwãn ty? Kati, nãm gu me banhÿkam banhikwãn ty.

⁸ Bir be, dja me banhõ kwÿ krên djãmē me banhõ kubêkà jabej, mrãmri, me bamãnhkutã. Kam dja gu me badjumar mex ne atemã mÿjja 'õ jabej kêt. Metĩndjwÿnh dja me bajo djuw mex ne.

⁹ Nhym bep me kute amim nêkrêx nãr pi'ók kaprĩo àptãr ne kute o amimexja dja me amijo ajkê. Nãm me nêkrêx prãme ar axwe ba ne kam te kum nêkrêx prãm kêt mã ne mã nêkrêxbit ma. Ne kum mÿjja kakritmē mÿjja punubit kĩnh ne kôt arÿm amijo ajkê ne kam arÿm tu biknorkumrêx ne.

¹⁰ Bir be, nãm me ã kum nêkrêx nãr pi'ók kaprĩbit kĩnh ne ã amijo ane. Ne arÿm amijo bikênh mex ne. Mÿkam? Bir, nãm me kum nêkrêxbit kĩnh ne kam ajbit man kam kôt apÿnh axwe djãri kunĩkôt amijo ba. Memã nêkrêx prãm kwÿ ne me arÿm Jeju mar kangan kam arÿm amijo ajkê, kaprĩo prïne amijo ajkê.

Akubyn Ximoximã kute katàt amijo bamã 'ã karõ.

¹¹ Nhym bep ga, akmere, ga abê Metĩndjwÿnh nhõ àpênhkam dja ga mÿjja ja kunĩmã akre rax ne. Katàt amrãnh kadjy mÿjja jamã akre rax. Katàt amrãnh ne aje Metĩndjwÿnh kukràdjãkôt amijo aban aje amim Jeju kamnhĩxbê ar aban amã me abên aje akrãnmã amijo atēm, kam dja me ajo ajkê ga mã aje akrãnmã amijo atēm ne anhĩ djuwbôn ar abamã, tãm dja ga ama.

¹² Me kute amim Jeju mar ne kôt amijo tēm ne kute me kute aben rer pyrãk. Me kute aben rerkam ne me tÿx ne prõtobit prõt ne mebê apôx. Kam dja ga 'ã amijakren ã atÿxo anen mã Jejukôt amijo tē, kute me prõtja pyrãk. Gora ga ã anen kam atyk nhijukri atĩn rã'ã rã'ã rã'ã 'ÿr tu abôxkumrêxmã. Kadjy ne Metĩndjwÿnh amiwÿr ajuw. Kadjy ne ga me ipôkri memã katàt amijarênh mex ne. Nã gãm memã kum,

–Be, arÿm ne ba tu amikajmã'ã Jeju markumrêx, ane. Nã gãm ane, nhym me apumũ. Kam ne ba amã,

–Arek amijo tēn kam atyk nhijukri atĩn rã'ã rã'ã rã'ã 'ÿr tu abôxkumrêx, ane.

13 Ë, Metĩndjwýnhmê Jeju Kritu ar kute ikabên mar ne ikôt kabênkam ne ba amã ikabên jarê. Metĩndjwýnh ne mýjja kunĩ tĩn djwýnh. Ta ne kute ikabên mar ne ikôt kabên. Kam ne ba amã ikabên jarê. Nhyim Kritu Jejudjwý kute katàt amijarênh mexja, kute bēnjadjwýrbê Põxu Piratu kabem katàt amijarênh mexja. Ar kute ikabên mar ne ikôt kabênkam ne ba amã ikabên jarê ne amã,

14 –Ë, gora prĩne ikabên man kôt amijo aban kudjar kêt ne amrãnh mextire gê me ajã kabên kêt. Dja ga mã ã anhýro aba rã'ã nhyim arým Jeju Kritu gu banhõ Bēnjadjwýr kato.

15 Dja õ akati arým 'ýr bõx nhyim Metĩndjwýnh dja kum arê nhyim arým bõx. Nã, Metĩndjwýnh ta pydji ne memã Bēnjadjwýr rax ne meo ba. Atemã 'õ kêt. Metĩndjwýnh umar mex ne kĩnhkumrêx tãm ne Bēnjadjwýr raxbê kumkatiti:. Kute bēnjadjwýr raxo pykabê me bēnjadjwýrja kunĩ jakrenh mexi. Kam ne kubê Bēnjadjwýr raxbê kumkatiti: ne meo ba.

16 Ajbit pydji ne tyk prãm kêtumrêx, tĩn rã'ã: tĩn djwýnh. Ne irãkam ar ba, arngrokam ar ba. Nãm kam axwe 'õ kêt. Kam gēdja me tēp kêtumrêx. Nhýnh got me'õ arým noo omũ? Arkati. Me'õ kute noo omũnh kêtumrêx. Dja tũmrãm omũnh kêt rã'ã. Kumã dja me uma jarēnh rã'ã: rã'ã. Tãm dja me kàjmã kamēnh rã'ã rã'ã. Gēdja memã Bēnjadjwýr ne meo ba rã'ã rã'ã. Mrãmri.

17 Ë, me pykakam õ nēkrêx kumexmã dja ga,

–Amijo arax kêt. Djãm nēkrêx kute me apytãrmã ne ga me nēkrêx kanãrrãm ar aba? Kati, kwãrĩk wãnh. Nēkrêx ne kajgo ne me abê biknor prãm. Kati, dja ga me Metĩndjwýnh kanãrrãm ar aba. Metĩndjwýnh ta ne kute õdjãnhkôt me bamã mýjja kunĩ nhõr, o kute me bakĩnh kadjy, ta kanãrrãm dja ga me ar aba, ane.

18 Gora me akabên mexbit jarê ne mekam adjukaprĩn ar meo aba, ne memã anhõdjãnh ne memã anhõ mýjja ngrã, ane.

19 Dja ga ã me õ nēkrêx krãptĩjamã arēnh ane gê me ã anen kam arým amityk nhi-jukri kadjy atemã kàjkwakam nēkrêxo aptã. Nēkrêx tãm ne mekbê biknor prãm kêt ne

memã nõr rã'ã. Dja me kam arým 'ýr bõx, mrãmri tu amitĩnkumrêx ja'ýr bõx.

20 Ë, Ximoxi, Metĩndjwýnh kute amã kukràdjã rerja gora prĩne omũ. Gora 'ãno djan omũnh tỳx. Me kabên kajgo, me kabên tũm dja wãnh nõ. Rũm kum akre rax. Nhyim me 'éxri amijo kute mýjja mar ne kam mýr jabej abenkam kangati dja adjwýnhdjwý wãnh nõ.

21 Mrãmri ne me kwý kupa'ã,
–Ije mýjja mar, anen kam ajbit mar ar o ba ne kam amibê arým Jeju mar kanga ne. Gē Metĩndjwýnh ukaprĩkôt prĩne ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Ximoximã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne ajte Ximoximã pi'ôk no'ôk ne. Krĩraxbê Rômakam ne me Paurbê ijê nhym mekbê ijê djakam dja. Nãm amijamãro dja. Me kute bĩnmã amijamãro dja. Ne kam krabê Ximoximã pi'ôk no'ôk ne. Jejukôt ne Paur Ximoxio kra. Nhym Ximoxi krĩraxbê Epexukam djan memã Metĩndjwýnh kabên'ã ujarênho dja. Nhym Paur mete bĩn kutã kum pi'ôk no'ôk ne kum,

—Arým ityk 'yr. Arým ne ba amijo rãm ne ja. Gop arek memã Metĩndjwýnh kabêno amirĩto aku'ê. Ba ije amã arênhja dja ga amũ idjô'ã memã arê. Gora atýx ne, ane. Ne ajte kum,

—Amrê Rôma'yr tẽn ipumũ, ane. Nãm ã Paur Ximoximã ane. Paur kute kum týx jadjàr nhym Ximoxi týx ne katàt kute memã Metĩndjwýnh'ã ujarênh ne kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênhmã. Nhym me 'êx ne kute amijo Jeju nhõ me jao ba djwýnhja ne me Metĩndjwýnh kabên kupa'ã ar memã arênh ba. Nhym bep Ximoxi gêdja katàt memã arê. Kadjy ne Paur kum pi'ôk no'ôk ne ano.

1-2 Akmere Ximoxi, ba ibê Paur ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Imã akĩ:nhkumrêx, akmere, ba kam ajo ikra. Ba ibê Paur, ibê Jeju Kritu nhõ àpênh ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Metĩndjwýnh ta ne imã arên ijano, ije memã arênhmã ijano. Metĩndjwýnh ne arým me bamã kabên pydjín arê, me baje arým amim Kritu Jeju markumrêxkam ne kute me bajo tĩnmã me bamã kabên pydjín arê, gu me batĩn rã'ã rã'ãmã. Ba kam ô'ã memã arênhõ tẽ.

Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhõ Bẽnjadjwýrmẽ Bãmbê Metĩndjwýnh ar ukaprĩkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gê arkum akaprĩ ne amã umar mex jarê, ga kam adjumar mex ne ar aba.

³ Ë, nã bãm aman kam mã Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Metĩndjwýnh ta, kumã ne ba amikĩnh jarên kum ajarê. Kumã ne ba idjapênh. Ije amikam ijaxwe 'õ mar kêt ne kum idjapênh iba. Me bakukãmãre ne ã

Metĩndjwýnhmã àpênh ar bao ane ba kam badjwý ã kum idjapênh ar ibao ane.

⁴ Abenbê gu babikjêr kutã amýrkam ije amar rã'ã. Akamàtkammẽ a'urimẽ ba aman kam te ije apumũnh prãme. Dja ba apumũn kam arým ikĩnhkumrêx ne.

⁵ Ba ije prĩne amar. Ga ne ga ajte akabêno aben nhikjê kêt ne tu amim Jeju markumrêx ba arým ama. Akwatynh Rox-djimẽ anã Juniximẽ ne ar ã akajmãtã amim Jeju kamnhĩxo ane. Ga kam gadjwý ar kôpdji'ã tu amikajmã'ã Jeju markumrêx. Ba kam arým amã ikator mex ne.

Tu kum me uma kêtã 'ã karõ.

⁶ Kam ne ba ije amã ikabên jarênhmã. Aje amimar kadjy ne ba akubyn amã arê. Ë, ije ajã aminhikra djirkam Metĩndjwýnh kute amã mýjja rerja dja ga tu markumrêx ne ar o aban on ajte atýx ne kum adjapênh týx ne. Tu amã me uma kêt ne memã Jeju jarê.

⁷ Djãm me batĩn prãm ne ar babamã got Metĩndjwýnh me bawýr ta Karõ jano. Arkati, me batýx ne ar baban bamã aben jabên baje amipnênh ne ar babamã. Nãm ã Metĩndjwýnh Karõ me bajo ane.

⁸ Kam dja ga apijãm kêt ne tu memã Jeju'ã ajarên ajte badjwý ikam apijãm kêt ne. Nã bãm Kritu'ã idjujarênh ny jarênhõ tẽ nhym me mekbê ijê djakam imê. Kam dja ga ikam apijãm kêt ne. Nhym bep kati, dja ga tu atýx ne memã Jeju'ã ajarê nhym me kum Jeju kurêkam kôt kum akurên akam ngryk ne ajo ajkê ga kam ikudjwa atokry. Kwãrĩk wãnh rã'ã Metĩndjwýnh dja on amã týx jadjà, atokry katikôt amã týx jadjà ga kam atýx ne ar aba.

⁹ Nã, Metĩndjwýnh ta, kute me bapytàr djwýnh dja amã týx jadjà. Nãm me bapytàn amiwýr me bajuw, me bamextire ne ar baba kadjy ne amiwýr me bajuw. Mã ne gu me nê nhym Metĩndjwýnh kôt me bapytà? Djãm me bamex ne ar babakôt ne me bapytà? Arkati, ta ne tu me bajã amim karõ, ukaprĩkôt ne tu me bajã amim karõn kam amiwýr me bajuwn me bapytà. Me baje tu amim Kritu Jeju markumrêxkam me bapytà. Amrêbê:, kute pyka nhípêx kêttri ne Metĩndjwýnh ukaprĩkôt me bajã amim karõ, Jeju Kritu kute me bapytãrmã ne amim me bajã karõ.

¹⁰ Amrêbê ne me bajã amim karõn kam ajbir me bamã o amirît. Kritu Jeju, me bapytãr djwýnh arým me bawýr tãn bõx ne me bamã Metïndjwýnh djukaprïo amirît. Arým ne bõx ne me bamã me batyko apêx gu me tu batïnkumrêx, me batyk nhijukri batïn rã'ã:n amũ ijukri batyk kêtikumrêx ne. Be, Metïndjwýnh ukaprïja pumũ. Nhym me Jeju'ã gwaj badjujarênh nykõt arým kuma.

¹¹ Kam ne Metïndjwýnh ijano. Kum idjãpênh ne me kunĩmã kãj bê Jeju'ã idjujarênhmã ijano ba tẽ. Ije me kunĩmã kukrãdjã ny jarênh nhym me kute marmã. Kadjy ne ijano ba tẽ.

¹² Nã bãm tãn memã arê nhym me kam ijo ajkê. Jeju'ã idjujarênhkõt ijo ajkê ba itokry. Djã nã bãm kam ipijãm? Arkati, arým ne ba tu amim Jeju kamnhĩxkumrêx ne kam arým prïne amim àtãri. Gêdja prïne ije Jejumã amikangkakam prïne ijo djuw mex ne ijãno dja. Ne ijãno ãm rã'ã: nhym õ akati arým 'ýr bõx nhym akubyn me bawýr bõx. Tãm ne ba mar tỳx ne amijã kamnhĩx ne.

¹³ Gora ije amã katãt ikabênh jarênhja amijamakkrekam anhõn 'ãno djan ikõpdji'ã kõt ar amijo aba. Ne aje arým amikajmã'ã Kritu Jeju marja 'ãno djan kõt tu amã me kunĩ jabê ne.

¹⁴ Ë, Metïndjwýnh kute katãt memã kabênh jarênhja ga aje kõt ar amijo abaja gora mã kõt ar amijo aba rã'ã. Nhym Metïndjwýnh Karõ kute me bakam krïja dja ajo tỳx ga kam kõt ar amijo aba.

¹⁵ Pykabê Adjikkam me kunĩ ne me ikan-gan mõ, me umaje mõ ga arým ama. Nhym Pijerumê Emodjedjwý mekõt ikanga.

¹⁶ Nhym bep ate ne Nexipõr. Tãm ne imã kïnh jadjãr mexkumrêx. Ne ajte imã kïnh jadjã. Nãm imã kïnh jangjênh krãptĩ ne. Me kute ibê ijêkam pijãm kêt ne. Kum me uma kêt ne. Gê pãnh Bênjadjwýr Jeju kum kaprï. Kum Nexipõrmê õbikwa kunĩ ar kaprï.

¹⁷ Nãm krïraxbê Rõmakam ajbir bõx ne prïne ijabej. Ijabej tãn ijabej tãn ijabej tãn kam imã kato.

¹⁸ Amrêbê krïraxbê Epexukamdjwý ikõt àpênhja ga arým aje mar mex. Nãm apýnh mýjja kupên o ikõt kangõ. Gê Bênjadjwýr Jeju kum kaprï, Bênjadjwýr akubyn bõxkam kum kaprï. Tãm ne ja.

2

Ãm tỳx ne rerek kêtã kute arênh.

¹ Be, akmere Ximoxi, gora atỳx. Kritu Jeju ta ukaprïkõt dja ajo djuw mex ne ajo tỳx ga kam atỳx ne ar aba.

² Ë, gop ikabênh ma. Ba ije me ipõkri memã ikabênh jarênh nhym me krãptĩ kute mar ga gadjwý aje marja tãm dja ga amidjõ'ã me kwýmã arê. Me mrãmri kabênkumrêxmã dja ga arê. Me kute amim Jeju mar 'ãno ãmmãbit dja ga arê nhym kam me akõpdji'ã amũ aben nhijuk'ã memã arênhõ tẽ.

³ Ë, me krãkamngõnhreja pumũn me'ã amijakre. Dja ga abê krãkamngõnh prãbê te atokryn mã Kritu Jejukõt ajkamê.

⁴ Ë, me krãkamngõnhre ba kutã kute amijangri tỳx ne kute tu mýjja mar kêt ne mũm mrãnhbit kute marja pumũ. Jabit ne me kute mar ne ba. Me kute atemã mýjja kajgo mar kêt ne tu ba, me õ bẽnjadjwýr kute memã kabênh mex jarênh ne mekam kïnh kadjy. Gadjwý dja ga ã amijo anhýr ar o aban anhõ Bênjadjwýr Jeju Kritu kabênkõt amrãnhbit aje mar nhym kõt kute apumũnh ne akam kïnh kadjy.

⁵ Ë, dja ga me kute aben rerdjwý pumũn me'ã amijakre. Gadjwý dja ga ã anen Kritu Jeju kukrãdjãkõtbit ar amijo aba. Me kute aben rerkam dja me mrãnh tỳx'õ pydjin me bakukrãdjã tũmkõt me kure. Nhym kam me kumãbit kïnh djã ngã. Be, gadjwý dja ga ã anen Kritu Jeju kukrãdjãkõtbit ar amijo aban kam kãjkwamã 'ýr bõx.

⁶ Ë, dja ga ajte me õ pur djwýnh kam àpênh rax pumũn me'ã amijakre. Nãm me õ pur djwýnh amim pur jadjuwn arým kam djwý kre nhym arým abatãnh ne. Nhym me õ pur djwýnh kumrêx kam djwý krên arým kïnh ne. Dja ga 'ã amijakren adjãpênh rax ne. Nhym kam Metïndjwýnh amã o pãnh ne.

⁷ Ë, dja ga ikabênja mar ar o aba. Nhym kam tũmrãm dja Bênjadjwýr djwýnh arým ano bõ ga kam arým mýjja kunĩ ma.

⁸ Ë, Jeju Kritu dja ga omũ. Bênjadjwýr raxbê Dawi tãmdjwý 'õ. Ga tyk ne akubyn tïn ne katorja pumũ. Kukrãdjã ny'ã ne ba ar idjujarênh ibaja,

⁹ Jeju kukrãdjã ny'ã ar idjujarênh ibakõt ne me kum ikurên ijo ajkê ba itokry ga

me kute idjuwpreja pumũ. Nãm me ijo ijaxwen idjuwpre ba nõ. Ě, djã nãm me idjuwpren o mebê Metĩndjwýnh kabēnbê aptà? Kati, dja me 'ã ujarēnh tēm rã'ã ne amũ abendjô'ã pyka kunĩkôt abenmã arē.

¹⁰ Kam ne ba te itokryn Metĩndjwýnh 'ãno djan tu ate ikrã. Mýj kadjy? Bir, Metĩndjwýnh nhõ me ja kadjy, Metĩndjwýnh kute amijo me utãrja kadjy. Me jadjwý Kritu Jeju kute me utãr nhym me kôt õ kãjkwa mextirekam ar ba rã'ã: rã'ãmã. Õ kãjkwa mextire, kam mýjja punu kêt, pĩne mexo kute pykabê mýjja ja jakrenh, õ kãjkwa mextire jakam me ar ba rã'ã rã'ãmã. Kam ne ba te itokryja. Me jadjwý kute amim Jeju mar nhym kute me utãrmã.

¹¹ Mrãmri ne me abenmã,

–Dja gu me Jejukôt batyk jabej kôt ajte batĩn.

¹² –Dja me te me bajo ajkē gu me te batokryn mã Jeju 'ãno djan kam pãnh batyk nhijukri akubyn batĩn ne babēnjadjwýr ne ar meo baba.

–Dja gu me amikatin jãm Jejubê bakrã nhym adjwýnhdjwý me babē amikatin jãm me babē krã.

¹³ –Dja gu me amrēbê baje amijo Jeju pytãrkam me krãptĩjakôt bajaxwe nhym kam Jeju dja me bamar rã'ã ne. Me ba dja gu me amibê kanga nhym bep ta gēdja me bamar rã'ã ne, me bakanga kêt ne. Mýkam? Bir, ta ne kabēnkumrēx. Kabēn pydji ne me bakadjy arē. Gēdja atemã ajte amibê kabēn 'õ jarēnh kêt ne. Kam dja amibê me bakanga kêt ne.

Ě, mrãmri ne me ã abenmã kabēnwã jarēnho ane.

Kute memã Metĩndjwýnh kabēn jarēnhmã.

¹⁴ Wãnh dja ga ajte akubyn memã tãm jarē gē me ajte kuma. Ne ajte memã kum,

–Ě, kwãrĩk wãnh me akabēn kukrãdjã mýr jabej abenmã adjãkrē kêt ne akabēno aben japanh kêt, ane. Dja ga memã wã jarē, kãj bē memã akabēn jarē. Metĩndjwýnh kute akabēn mar ne akôt kabēnkam memã akabēn jarē gē me kuma. Djã nãm me ari abenã atom bakam mex got? Kati, nãm me mýjja man nhýnh kabēn ja'õ mýr jabej ajmãn ar abeno bikēnh o ba.

¹⁵ Ě, gora Metĩndjwýnhmã adjãpēnhkam atýx. Pĩne katãt Metĩndjwýnh kabēn'ã memã adjujarēnh ar aban memã arē. Metĩndjwýnh kabēn ne katãt. Kam dja ga katãt memã 'ã ajarē. Metĩndjwýnh akam kĩnh ne kute amã,

–Amexkumrēx. Ba akam ikĩnhkumrēx, anhýr kadjy. Kadjy dja ga adjãpēnhkam atýx ne kam amikam apijãm kêt ne.

¹⁶ Kwãrĩk wãnh me kabēn kajgo kwãrĩk wãnh nõ. Me kabēno kute aben japanh kwãrĩk wãnh nõ. Rũm kum akãx. Wã, me kabēn wão dja me Metĩndjwýnhbê amiptãr mex ne. Kubē o amiptãro mõn o mõn o mõn ĩ kubē o amiptãr mex ne arým o amipunu mex ne.

¹⁷ Me kabēn punu wã kute wajre pyrãk. Ga wajre kute amũ me ĩ kuro baja pumũ. Nhym me ujarēnh punuja ã pĩne meo bikēnho ane. Me ja 'õ nhĩdjibē ne Imene. 'Õdjwý ne Pireto.

¹⁸ Nãm ar amibê Metĩndjwýnh kabēn kanga, Metĩndjwýnh kute katãt memã kabēn jarēnh ja kangan kabēn punuo amũ Jeju nēje meo akēxo tēn memã kum,

–Arým apēx. Arým Metĩndjwýnh kute akubyn meo tĩn djã arým apēx, ane. Nãm ã ar memã 'ēxo anen me kwýo ajkē, me kute amim Jeju mar kwýo ajkē.

¹⁹ Nhym bep ate ne Metĩndjwýnh kabēn. Metĩndjwýnh kabēn ne mrãmri kabēnkumrēx. Kute kēn pyrãk, kēn nhýr týtja pyrãk. Nãm me te kute kēn nhikô 'yrmã. Nãm ã Metĩndjwýnh kabēndjwý ane nhym me te kute kabēn nhikô'yrmã. Nhym Metĩndjwýnh kabēn ne memã kum,

–Bēnjadjwýr djwýnh ne ta õ me ja pĩne arým me ãtãri ne pĩne arým mekam ama, ane. Ne ajte,

–Gora gē me kute “Ije Bēnjadjwýr Jeju mar” anhýrja me on mýjja punu kanga, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh kabēn'ã pi'õk no'õk ane. Nhýnh ne me'õ ne kute kabēn nhikô'yrmã.

²⁰ Ě, me'õ bēnjadjwýr nhũrkwãkam ne ngõnh apýnh kute abeno djãri kumex. Kwý ne adjēnh nhym bep kwý ne kajgo. Mexja ne kēn karýro ipēx ne kwý kryt jakao ipēx. Nhym bep kajgoja ne ngõkraxmē ngyo ipēx. Tãm ne mýjja kajgo kadjy. Nhym bep mexja ne mýjja mex kadjybit.

²¹ Nhyim me prīne ngōnh ku'ō nhyim kam akan kam mexkumrēx, mỳjja mexkumrēx kadjybit ku'è. Be, gu me badjwỳ ngōnh'ã amijakren prīne amijaxwe, mỳjja punu kangan kam bamexkumrēx, mỳjja mex kadjybit bamextire. Nhyim kam me banhō Bēnjadjwỳr dja arỳm amim me bapumjuw, kum me badjapēnh kadjybit amim me bapumjuw. Gu me kam apỳnh badjapēnh djari badjapēnhō baku'è.

²² Nām me abatānh nyre kum mỳjja punu prām kumrēx. Rūm kum akāx ne kubē amiptā. Gé arīk wānh me kute mỳjja punuo bawā arīk wānh memā nō. Nhyim bep kati, ga dja ga katāt amrānh'ã anopdji. Katāt amrānh ne aje amim Jeju kamnhīxbē ar aban amā me abēn mekam angryk kēt ne adjumar mex ne ar aba, be, mỳjja ja dja ga 'āno djan 'ã anopdji ne. Kam gēdja ga ā amijo anhyōrō tē. Me jamē ro'ā ā amijo anhyōrō tē. Me ōkre kadjwỳnhbē axwe'ō nōr kēt ne kute Metīndjwỳnhmā amijo à'wỳrjamē ro'ā dja ga ā amijo anhyōr o tē. Nhyim arīk wānh mỳjja punuwā wām nō.

²³ Kwārīk wānh me kute abenā atomwā kwārīk wām nō. Tām ne kajgokumrēx. Tām gēdja wām nō. Djām kōt mete mỳjja mar got. Kōt ne me kum aben kurēn kam aben japrỳn abenmā àkrē.

²⁴ Bep kati, ga abē Bēnjadjwỳr djwỳnh nhō àpēnhkam kwārīk wānh akabēno me apanh kēt. Bēnjadjwỳr nhō àpēnh ne me me kunīkam ukaprī ne prīne memā Metīndjwỳnh kabēn'ã ujarēnh mex ne, ngryk kēt ne memā 'ã ajarē. Nām ā Bēnjadjwỳr nhō àpēnh ā meo ane.

²⁵ Abē Bēnjadjwỳr nhō àpēnhkam dja ga ā o anen kam akrānmā akurē djwỳnhmā akabēn ne tu kum akabēn mex jarē. Birām Metīndjwỳnh dja amikadjy me ja ngrēk nhyim me arỳm amikam ajkam aman wānh axwemā iren 'ỳr amijo akēx ne arỳm Metīndjwỳnh kute katāt memā kabēn ja arỳm kum kato.

²⁶ Arỳm Metīndjwỳnh kute katāt memā kabēn jarēnh ja man arỳm amim kato. Xatanaj ne me ja pa 'amỳn amiwỳr meo mōn ar meo ba nhyim me kam ar kum àpēnh ba. Birām Metīndjwỳnh dja amikadjy

akabēno me ngrēk nhyim me arỳm amim katon Xatanaj kangan kubē amiptān arỳm jām Jejuo amijakre. Kadjy ne ba amā,
—Akrānmā memā akabēn jarē, ane.

3

Pyka kute o ino rer 'ỳr me axwe raxmā kute arēnh.

Xim k 4.1; Djuda 18

¹ Ē, prīne ikabēn ma. Adjỳm, dja ĩ me umar punu djā kato. Pyka kute o ino rer 'ỳrkam dja ĩ me umar punu djā kato. Mỳkam dja me umar punu? Bir, me axwe raxkam. Ije, mā ne me kukrādja kute?

Je kum dja ĩ me apỳnh amijo ba.

² Dja me ōdjỳn kam amidjwỳnhbit man memā mỳjja nhōr kētkumrēx. Dja me kum nēkrēmē pi'ōk kaprībit prām kumrēx. Dja me amiraxbito amra. Dja me ōkre kadjwỳnhbē amim,

—Ba ne ba imexmē iraxo me akrenh mex ne, ane. Dja me ar me ũno ba. Dja me nāmē bām kabēn mar kētkumrēx. Dja Metīndjwỳnh kute memā mỳjja nhōrja kunī kubē kīnh no kati. Dja me Metīndjwỳnhbē amiptār mex ne.

³ Dja me kum aben kīnh kētkumrēx. Dja me ukaprī kētkumrēx ne kum aben kurēkumrēx. Dja me aben kà mex jarē. Dja me amipnēn ar ba kēt ne tu arīk ar ba. Dja me àkrēkumrēx. Dja me kum mỳjja punubit kīnh ne kam kum mỳjja mex kurēkumrēx.

⁴ Dja me kurē djwỳnhmā ōbikwa kanga. Dja me amakkre kēt. Dja me arīk ta amijā bēnjadjwỳr rēnh ar o ba. Dja me amidjwỳnhbit o kīnh ne kum Metīndjwỳnh kīnh kētkumrēx.

⁵ Dja me 'èx ne mekōt Metīndjwỳnhmā ngrero krī. Ajkwakambit ne kute Jeju mar. Nhyim bep kati, amikadjwỳnhbē kute amikam Jeju mar kēt ne kute uma mar kētkumrēx. Ē, kwārīk wānh me ja kōt amrānh kēt ne rūm memā akre rax.

⁶⁻⁷ Ē, me arīk baja ne me kwỳ me nire'ỳr wangij ne atemā memā kabēn jarē. Me nire ja ne me no kēt ne axwebit ma ne kum mỳjja punubit prām kumrēx ne arīk mỳjja punu jabej mrā. Te kute mỳjja marmā ne Metīndjwỳnh katāt kabēnja mar kētkumrēx. Be, me nire punu jamā ne me atemā kabēn

jarë nhym me prĩne me kabën man kôt ar amijo ba.

⁸ Me ja, me kute Metĩndjwýnh kupa'ã memã 'ã ujarënhja ne me kute mýjja punubit mar. Djãm me kute amim Jeju mar got. Arkati, nãm me kum Metĩndjwýnh katàt kabënja kurêkumrëx ne kam me kute Môjdjê kurê djwýnh pyræk. Me kute me bakukãmãrebê Môjdjê kurê djwýnh ja pyræk. Ar idjibê ne Djanimê Djãmbri ar. Ar tãm ne ar kabëno Môjdjê japanho ba. Nhym me kute Metĩndjwýnh kupa'ã memã 'ã ujarënhjadjwý ã kabëno Metĩndjwýnh kabën katàtja japanho ane, ne Metĩndjwýnh kabëno mýjja kajgo ar o ba.

⁹ Bep kati, dja me punuja amijo mrãnh 'ijabjê kêt nhym me memã apôx, me axwemê me bibãnhmê me arĩk bajamã apôx. Me kute Djanimê Djãmbri arkum katorja pyræk. Dja ã me memã apôxo ane nhym me kunĩ me axwe kôt me omũ.

Metĩndjwýnh kabën jarënh'ã ukanga kêt mã kute arënh.

¹⁰ Nhym bep ga ne ga arým iman ikôt ar amijo aba. Ije memã Metĩndjwýnh kabëno amirĩt ne ije kôt ar amijo iba ne ije Metĩndjwýnho amiptàr kadjy idjãpênho ije amirĩt ga arým kôt prĩne ipumũn arým prĩne idjãtãri. Ije amikajmãtã Jeju mar ne 'ã ingrà týt ne akrãnmã ije meo iba ne imã me abê ne ije Jeju 'ãno idjãm ne ije kanga kêt ga arým kôt ipumũ.

¹¹ Me kute ijo bikënh ga ga arým itokrykôt ipumũ. Krĩraxbê Áxikimê krĩrax 'òbê Íkônimê krĩrax 'òbê Rixamê kam me kute ijo bikënhkôt ga arým ga ipumũ. Nãm me prĩne ijo ajkê ba itokry: ne. Nhym bep Bënjadjwýr Jeju ne mýjja kunĩbê ipytã.

¹² Bir be, mrãmri ne me kute Kritu Jejukôt amijo ban katàt mrãnh prãmja mrãmri dja me kãtãm arým me jao ajkê.

¹³ Ë, me axwemê me 'ëxnhĩmê gêdja me ĩ punu raxo mör purokam ĩ punu rax mex ne. Dja me memã 'ëx ne me noo akno nhym me kam amipãnh me jamã 'ëx ne me noo biknor mex ne.

¹⁴ Nhym bep ga. Ga dja ga mã kôt amijo aba. Ar ije amã Metĩndjwýnh kabën jarënh ga arým ga prĩne aje amim mar dja ga arek

'ãno djan kôt ar amijo aba. Ar ba ar ije amã arënhja ga arým ar ipumũ.

¹⁵ Aprĩrekam ga arým Metĩndjwýnh kabën maro tẽ. Maro tẽn o atêm rã'ãn arým aja-batãnh ne arým prĩne ama. Metĩndjwýnh kabën mexkumrëx kute ano bôngh ga arým aje tu amikajmãtã Kritu Jeju markumrëx nhym arým kute apytãrja tãm ne ga arým prĩne o tẽn arým prĩne ama.

¹⁶ Be, Metĩndjwýnh ne me bakukãmãremã arë nhym me kabën'ã pi'òk no'òk ne, kôt pi'òk no'òk ne. Pi'òk no'òkja kunĩ ne kubê me banhõ Metĩndjwýnh kabënja. Mýj kadjy ne Metĩndjwýnh kabënja? Bir, kute katàt memã Metĩndjwýnh kukràdjã jarënh kadjy, kute me axwe nêje me akre kadjy, kôt me kute amũ aminhijuk'ã amidjar kadjy, kute katàt me krã pymjýr nhym me kute katàt mrãnh amũ amikamënho mör kadjy. Be, kadjy ne Metĩndjwýnh kabënja.

¹⁷ Nã, Metĩndjwýnh ta kabëno dja prĩne õ àpênho týt ne, prĩne o mex gê me kum apýnh mýjja mex djãribit kĩnh ne ar o ba. Be, dja ã Metĩndjwýnh Kabëno meo ane.

4

¹ Ë, Kritu Jeju dja akubyn me bawýr bõx ne ar me bajo ba, umao ar me bajo ba. Dja bõx ne me kunĩ jaxwekam memã pãnh jarë, me tĩnmê me tykmê me axwekam memã pãnh jarë. Kam ne ba Jeju Kritu kabënkôt, Metĩndjwýnh kabënkôt amã ikabën jarë. Ne amã,

—Ë, gora memã Metĩndjwýnh kabën jarë.

² Gora prĩne memã Metĩndjwýnh kabën kôt kàj bẽ memã arë gê me kuma. Gora 'ãno dja. Dja me kute mar prãm jabej ga memã arë. Nhym bep djãm me kute mar prãm kêt jabej ga kam ga mã akubyn mekmã arë.

Gora Metĩndjwýnh kabëno me ngrêk. Dja me'õ kute Metĩndjwýnh mar kêt jabej ga kum Metĩndjwýnh kabën jarë gê Metĩndjwýnh kute katàt kabën jadjwýrkôt amim kuman 'ýr amijo akëx.

Gora me axwe nêje me akre. Dja me axwe jabej ga memã akabën õ jarë gê me axwe kêt.

Gora memã týt jadjã. Dja me'õ kute Jeju mar rerek jabej ga kum týt jadjã gê 'ã ngrã týt.

Dja ga ã me 'ãno adjãmo anen kanga kêt mex ne akrãnmã memã Metĩndjwýnh kabên'ã ajarê.

³ Dja ï me kute memã mýjja kupa'ã arênh djwýnh bôx ne kam Metĩndjwýnh kupa'ã ar memã arênh ba. Nhym mã me mýjja punu mar prãm ne. Nhym te Jeju nhõ me jao ba djwýnh te katãt memã arê nhym me mar prãm kêtumrêx ne. Ne kam me kute kupa'ã memã arênh ba jabit ma ne amim me punubito atom nhym me kumex ne kam atemã memã kabên punu jarê. Me kute me kabên punu mar prãm kam ne me me kabên punubit ma.

⁴ Nãm me Metĩndjwýnh kute katãt kabên jarênhja mar prãm kêtumrêx ne jãm kubê krã. Ne kam me tũmre'ã ujarênh kajgobit mar prãm ne.

⁵ Nhym bep ga. Ga dja ga mýjja kunĩkam ano tỳx ne katãt o tẽ. Djãm me te ajo ajkê ga tu ate akrãn ar amijo aba rã'ãn mã kam amirĩt ne. Gora adjãpênh 'ãno dja. Mýj adjãpênh gêdja ga 'ãno dja? Ije kum me kute Jeju mar kêtjamã kukrãdjã ny'ã adjujarênh gêdja ga 'ãno dja. Dja ga mã kam apê, prĩne memã Metĩndjwýnh kabêno amirĩt ne katãt memã mýjja jarênh mexkumrêx.

⁶ Ë, arým me kute ibĩn 'ýr. Arým itẽm 'ýr. Arým ne itẽm djã ijo rãm ne jao tẽ. Ityk'ã, me kute ijo Metĩndjwýnh nhõ mry ne ibĩn ba ityk'ã ne ba arým itẽm 'ýr jarê. Arým ne ba amikam kô krãn mexo tẽn kam amã itẽm djã jarê. Arým ne ityk djã ijo rãm ne jao tẽ.

⁷ Nã bãm Jejumã idjãpênh mrãmri ne me kute me prõt tỳxmã mýjja janhõr nhym me kumrêx 'ýr mrãnh ne bôx ne kute amýnhja pyrãk. Nã bãm ã amikam itỳxo anen Jejumã idjãpênhkõt ajbit ma. Nã bãm ã Jejumã idjãpênh anen kam arým o ino rer djã'ýr arým ibôx tẽ. Nã bãm ã 'itỳx anen amijo tẽn aminhinomã amimẽn arým itẽmmã. Nã bãm ije Jeju kanga kêt ne katãt memã mýjja jarênh arým itẽmmã.

⁸ Nhym kam Bẽnjadjwýr Jeju kute katãt memã o pãnh djwýnhja tãm dja imã o pãnh. Dja katãt imã o pãnh mextire. Arým ne ikutêp kudji. Dja imã,

—Akmere, amrê tẽn amim aby. Ba arým amã ajaxwe kêt jarê ga arým imã amexkumrêx. Ne kam on amim aby,

ane. Kute memã o pãnh nhõ akatikam dja imã kungã. Djãm bajbit dja imã kungã? Kati, me kute kam amakja, me kum kĩnhja kunĩmã gêdja kungã, me kunĩmã o pãnh ne.

Kurê djwýnh amiwýr o bôx nhym ate kuka kônh dja.

⁹ Akmere, gora amrê amibêx ne on iwýr bôx.

¹⁰ Nhym Demaj. Demaj ne kum me katãm kukrãdjã punujabit kĩnh, me kute Metĩndjwýnh kurê djwýnh kukrãdjã punu jabit ne kum kĩnh ne ar o ban arým ikangan imã iren mã tẽ, pykabê Texarõnika'ýr tẽ. Nhym Krexêxi arým pykabê Garaxa'ýr tẽ. Nhym Xitu pykabê Damaxa'ýr tẽ.

¹¹ Rukabit ne ikuri dja. Maku dja ga aprõn amrê iwýr o tẽ. Nãm ikõt ãpênh mexkumrêx. Tãm gêdja ga amrê o tẽ.

¹² Xikiku ne ba pykabê Epexu'ýr ano.

¹³ Ë, iwýr atẽmkam dja ga amrê imã inhinõkã rytiwão tẽ. Wãnh ne ba gu bakamybê Kapukam kum inhire, krĩraxbê Krõwadjikam ne ba kum inhire. Gora amrê imã o tẽ. Pi'ók no'ók ngriwãmẽ no'ók raxwãmẽ amrê imã o tẽ. Pi'ók no'ók tiwã ne ba imã kĩnhĩ. Gora aman amrê imã abyn o tẽ.

¹⁴ Ë, Arexãri kute ngõnh nhipêx djwýnhja ne prĩne ijo ajkê. Metĩndjwýnh ta dja kum axweo pãnh.

¹⁵ Gadjwý dja ga aminêje tãwã pumũ. Nãm kabêno ar ijapa ne. Nãm kabêno ar ijapa: ba te kum ikabên mex jarê ne te akre nhym mã kabêno ar ijapan kam prĩne kabêno ijo ajkê. Kam ne ba amã,

—Gora aminêje tãwã pumũ, ane. Kam ne ba amã ane.

¹⁶ Me kute amiwýr ijo bôx kutewakam nhýnh ne inhõbikwa 'õ ikuri dja? Me kute amiwýr ijo bôx ne we ijaxwe jabej ikukjêro 'ýr kutewakam? Ba we ijaxweo ije amiptãr kadjy nãrãm me kute bit ibĩnmã amiwýr ijo bôx ne we ijaxwe jabej ikukjêro nhý. Nhym nhýnh ne inhõbikwa 'õ ikuri dja? Kati, nãm ar kunĩ ikangan mã prõt ne, mã ipymaje prõt ne. Gora gê inhõbikwa ipymaje prõtã gora gê Metĩndjwýnh arkum o pãnh kêt ne arkam ujakrãnh no kati, arkam ukapri.

¹⁷ Nã, me ne me ipymaje prõt ne. Nhym bep kati, Bẽnjadjwýr ne ikõt djan imã

tÿx jadjã ba tu kanàrrãm kàj bê memã Metĩndjwÿnh jarẽ, prĩne kunĩ'ã ajarẽ nhym me bajtem kunĩ arÿm kuma. Djãm me kute ikukjêrkam uma ngri got. Nãm me kubê rop prãbê uma:kumrêx. Nhym bep Metĩndjwÿnhbit ne mebê ipytã.

¹⁸ Nhÿnh ne mÿjja punu 'õ ne kute ijo bikênhmã? Kati, Metĩndjwÿnh ta gêdja inêje jãm mÿjja punu dji. Metĩndjwÿnh ta ne kute ipytãr ta gêdja ipytãn ijo tẽn õ pykakam ijo bôx, môr djãmã ijo bôx ba kam kôt imexkumrêx ne ar iba. Gora gê me kunĩ Metĩndjwÿnhmã kãjmã raxjarẽ. Me kunĩ dja me kãjmã kum rax jarêngo tẽ. O tẽm rã'ã rã'ã rã'ã ne. Gora gê me mrãmri o anhÿro tẽ.

¹⁹ Dja ga Prixiramẽ Akwire arkum ijarẽ, ne ajte Nexipôrmẽ prômẽ kramẽ arkum ijarẽ, ar kupãnhãtã arkum ijarẽ.

²⁰ Ë, Eraxu ne krĩraxbê Kôritukam arek dja. Nhym Krôpimu kanê, pykabê Miretukam kanê ba kam kum inhiren amrê tẽ.

Amrê amibêx ne na tÿm djwÿnhràãm iwÿr bôx.

²¹ Juburmẽ Prudêximẽ Rinumẽ Kraôdjãmẽ me kute Jejukôt abeno kamy kunĩ ne me wãm amã amijarẽ.

²² Gê Bẽnjadwÿr Jeju prĩne ajo ba nhym Metĩndjwÿnhdjwÿ ukaprikôt prĩne me akunõ djuw mex. Tã ne ja.

Paur kute Xitumã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne Xitu kaxã djan kum pi'ôk no'ôk ne. Arým ne Xituo kra ne kum pi'ôk no'ôk ne. Arým ne pykabê Kretakam Xitumã ire nhym kam kam dja. Nhym kam Paur kum pi'ôk no'ôk ne Artemanhkôt ano. Mÿj'ã ne Paur pi'ôk no'ôk ne?

Bir, Xitu kute prïne memã Metĩndjwýnh kabēno amirīt ne kute memã kabēn jarēnhmã. Kute me kabēn punu kabēno me itymã, ne kute Jeju nhõ me jao ba djwýnh kum àpēnh kadjy me umjýrmã. Kadjy ne Paur Xitumã pi'ôk no'ôk ne. Ne kam ajte amiwýr Xitu 'uw. Tãm ne ja.

¹⁻⁴ Akmere Xitu, ba, ibê Paur ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Xitu, abê ikra djwýnh, amã ne ba pi'ôk no'ôk ne. Ga ne ga ikôt tu amim Jeju kamnhĩxkumrēx, kam ne ba ajo ikra.

Ba ibê Paur, ibê Metĩndjwýnh nhõ àpēnh. Jeju Kritu ta ne ijano ba tē. Nã, Metĩndjwýnh kubê me bapytàr djwýnh ne ijano, ije memã Jeju jarēnh kadjy ijano ne imã,

—On kàj bê ijã adjujarēnh tē, ane. Ije memã Jeju jarēnh nhym me kute mar ne kam kute tu amim kamnhĩxkumrēxmã. Arým ne Metĩndjwýnh amijo me kwý pytà. Me ja kute tu amim Jeju markumrēxmã, ne kam arým kôt katàt mrānhmã. Metĩndjwýnh kabēn katàtja, 'èxnhĩ kêtja tãm ne me kute mar ne kam arým kôt katàt mrānhmã. Nã, kadjy ne Jeju ijano, ije memã Jeju jarēnh nhym me kute amim kamnhĩxkumrēxmã. Mÿj ne me kute tu amim kamnhĩxkumrēxmã? Bir, me batyk nhjukri amũ me batĩn rã'ã rã'ã rã'ãn batyk kêtumrēxmã. Metĩndjwýnh 'èxnhĩ kêtumrēxja tãm ne me bamã arē. Amrēbê ne kute pyka nhipēx kētri arým kabēn pydji jarēn me bajã amim karõ. Me batyk nhjukri batĩn rã'ãmã ne me bajã amim karõ. Ne kam ajbir ne arým me bamã me batĩnjao amirīt ne. Ar idjujarēnhkôt o amirīt ne. Arým kute aminhõ akati jarēnh

* **1:7** Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibānh kunĵja, kadjwati kangômē uba kangômē, mÿjja kangô kunĵ ne me kum kadjwati kangô jarē.

djakam me bamã o amirīt ne. Ba ne ba memã 'ã ajarē nhym arým amirīt ne.

Be, akmere, gē Metĩndjwýnh ajo djuw mex, Jeju Kritu kubê me bapytàr djwýnhmē Bãmbê Metĩndjwýnh ar ukaprĵkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba, ne amã adjumar mex jarē ga kam adjumar mex ne ar aba.

Xitu kute Jeju nhõ me jao ba djwýnh pymjýrmã.

Xim k 3.1

⁵ Mÿj kadjy ne ba pykabê Kretakam amã inhire? Bir, aje mÿjja inomã mēnhmã, ije kum o krax ne ije inomã mēnh kêtja aje ikudjwa inomã mēnhmã ne ba kadjy amã inhire. Ne kam ajte aje Jeju nhõ me jao ba djwýnh kum àpēnh kadjy me umjýrmã ne ba kadjy amã inhire. Krĵ kunĵkôt aje me'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh rēnhmã, ije amã 'ã karõkôt.

⁶ Bir, mÿj me'õ Ar kubê dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh? Bir, me axwe kētmē, me prõ pÿnhmē, me ja gēdja me Jeju nhõ me jao ba. Nhym me kradjwý tu kute amim Jeju markumrēx ne me bãm kabēnkôt mrānhmã. Nhym me ja bep bãmbit ne kabēn mexkumrēx nhym kam kraja arĵk ar ba, amakkre kêt, kute bãm kabēn mar kêt nhym me kam kum kĵnh kêt ne ar'ã kabēn ba. Kwārĵk wānh ga me bãm ja'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh rēnh kêt. Djãm me kraja kabēn mex got ga aje me bãm'ã meo ba djwýnh rēnhmã.

⁷ Nã, me axwe kêtbit dja me kubê Jeju nhõ me jao ba djwýnh. Mÿkam dja ga me ja'ãbit meo ba djwýnh rē? Bir, me kabēn mexbit dja me Metĩndjwýnhmã apē. Djãm me kabēn punu Metĩndjwýnhmã àpēnh got. Kwārĵk wānh me amakkre kêt, me ngryknhĩ, me kum kadjwati kangôbit* djānh, me àkrē, me kute pi'ôk kaprĵbit prāme me noo biknoro baja, kwārĵk wānh me ja'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh rēnh kêt.

⁸ Nhym bep me kute meo djuw mex prām, me kum mÿjja mexbit kĵnh, me kute amipnēnh ne ar ba, me katàt mrānh, me mrāmri mexo mexkumrēx, me axwe nēje kute amijãno ãm, me ajbit dja ga me'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh rē.

⁹ Dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh kum Metĩndjwýnh kabẽn kĩnh ne kõt ar amijo ba. Metĩndjwýnh kabẽn 'ẽxnhĩ kêtja, ar ije prĩne memã arẽnhja, tãm dja me kõt ar amijo ba. Me kute prĩne memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh mextire ne o kute memã tỳx jangjẽnh ne o kute me kĩnhmã. Nà, dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh prĩne mekmã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽn kam me kabẽn punu nẽje me akre. Me kum Metĩndjwýnh kabẽn mar prãm kêt ne kute kabẽno me bajapanhja dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh me kabẽn punu nẽje me akre gẽ me kuma.

¹⁰⁻¹¹ Bir, me amakkre kêt ne me kumex ne kabẽn kajgoo ar me noo biknoro ba. Nãm we me,

—Djãm me aje amim Jeju mar ne kam tu aje mar kajgomã? Kati, dja ga me amim ama nhym me kam me amy nhinhu kàdjwý rê, ane.

Nãm ã me noo biknoro ane. Nà, me ja dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh kabẽno me unẽ gẽ me anhikrẽ. Nãm me apýnh kikrekam me kunĩ noo aknon meo ajkẽ. Mýjo ne me meo ajkẽ? Me kute Metĩndjwýnh kupa'ã mekmã arẽnhkam ne me meo ajkẽ. Mýj kadjy ne me Metĩndjwýnh kupa'ã mekmã arẽnh ar o ba? Bir, me kute me noo biknor ne me õ pi'ók kaprĩreo prõt kadjy ne me Metĩndjwýnh kupa'ã mekmã arẽnh ar o ba. Kam dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh akubyn kabẽno me ity nhym me arým anhikrẽ.

¹² Bep Kretakam me'õ kute memã kabẽn jarẽnh djwýnh'õ ne ta õ me wýnh'ã kabẽn ne,

—Kretakam me kra ne mrãmri 'ẽxnhĩkumrẽx, axwekumrẽx, kum ukangakumrẽx, àkurbit kute mar. Nãm ã me'ã kabẽn ane.

¹³ Nà, mrãmri ne ã ane. Kam dja ga memã akabẽn jarẽ, tu memã abẽn tỳx, me kute mrãmri amim Jeju mar ne 'ã ngrà tỳx kadjy.

¹⁴ Dja ga memã abẽn tỳx nhym me arým wãnh kabẽn kakrit marmã ire, mekbẽ idjaer kukãmãre'ã ujarẽnh kajgojamã ire. Me kabẽn punuja ne me kum Metĩndjwýnh kabẽnkumrẽxja kurẽn kam ta amimarkõt kabẽno mekbẽ mýjja pyma ar o ba nhym me kabẽn man kõt amijo ba. Dja ga memã abẽn tỳx gẽ me on kõt amijo baja krãta.

* **2:3** Mýjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmẽ uba kangõmẽ, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarẽ.

¹⁵ Me axwe kêt mã ne mýjja kunĩ mexkumrẽx. Nhym bep me axweo kute amiptarja, me kute Jeju mar kêtja, me tãm ne mebẽ mýjja kunĩ punu. Be, djãm me ja mex got. Nãm me õkre kadjwýnhbẽ mýjja punubit man mýjja punu'ãbit amim karõ.

¹⁶ Nãm we me ajkwakambit,

—Ije Metĩndjwýnh mar, anhýr ar o ban kam arĩk ar ba. Nãm me axwe, me amakkre kêt, ne te kute mýjja mex marmãn mýjja punubit ma. Djãm ã me kute amim Metĩndjwýnh mar kute anhýr.

2

Xitu kute mebẽngẽttemẽ me kunĩmã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnhmã.

¹ Nhym bep ga, akmere, dja ga me kupãnhã me kute amim Jeju marwãmã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã prĩne adjujarẽnh ar aba.

² Dja ga mebẽngẽttemã,

—Gora ar abixaer punu kêt ne ar aba. Ne akabõt katin ar aba, ne amipnẽn ar aba. Gora ar tu amim Jeju markumrẽx ne amibẽ kanga kêt ne mã kõt ajkamẽ. Ne kam mã amã aben jabẽ, ane. Dja ga ã mebẽngẽttemã ane.

³ Ne kam ajte mebẽngẽttemã kum,

—Gora ar amrãnh mexkumrẽx ne ar aba. Metĩndjwýnh mex'ã amijakren kõt ar amijo aba, ane. Kwãrĩk wãnh aben japrý kêt ne amã kadjwati kangõ* djãnh kêt, ane. Dja gar mekmã mýjja mexbit jarẽnh ar o aba, ane.

⁴⁻⁵ Nà, akmere, dja ga mebẽngẽttemã kum,

—E, tynhwa ar, dja gar amũ idjõ'ã me kra pýnh jakre gẽ me ar ajã amijakren me akudjwa kum mjẽn jabẽn kum kra jabẽn amipnẽn ar ban mjẽn prãm kêt ne ar ban õbikwao djuw mex ne ukaprĩkumrẽx ne mjẽn kabẽn ma, ane. Mýkam? Bir, dja me kãtãm te kute me amrãnh punu 'õ pumũnh ne kute ar akõt Metĩndjwýnh kabẽn japrýmã te me ajabej ajkam aman kam tu ate krã, ane.

Dja ã mebẽngẽttemã me kra pýnh jakreo ane.

⁶ Akmere, dja ga me kraremãdjwý akabẽn jarẽ gẽ me amipnẽn ar ba.

⁷ Ga dja ga katàt mrã gê me krare apumün kam akôt ar amijo ba. Dja ga katàt memã Metĩndjwýnh kabên jarênh mextire ne abixaêr kêt.

⁸ Dja ga memã arên mã memã akabên mextire jarê gê me te kabêno kute ajapanhmã, me kum akurê ar o baja te akabên punu jabej umar ar ban arým pijàm ne ate krãn ar ba.

⁹ Dja ga me memã àpênh kajgo ar ba jamãdjwý akabên jarê. Me kute meo pãnh ne amim me pa 'amýnh nhym me memã àpênh kajgo ar bajamã akabên jarê. Dja ga memã kum,

–Gora me anhõ bēnjadjwýr kabên ma. Dja gar prĩne me kabên man me kabēnkôt ar amijo aba ne memã adjàpênh mex ar aba gê me ar akam kĩnh, ane. Kwãrĩk wãnh me anhõ bēnjadjwýr pãnh akabên kêt ne akabêno apanh kêt, ane.

¹⁰ Kwãrĩk wãnh mekbê adjàkĩnh kêt, ane. Dja gar katàt memã apê gê me kàtàm ar adjàpênh mexkumrēxkôt ar apumün kam arým kum Metĩndjwýnh kĩnh, Metĩndjwýnh kubê me bapytâr djwýnhja kum kĩnh, ne kum Metĩndjwýnh kabēndjwý kĩnh ne. Dja ga ã me memã àpênh kajgo ar bajamã akabên jarênho ane.

¹¹ Mýkam dja gu me katàt mrã? Bir, Metĩndjwýnh ne arým me kunĩ kadjy ukaprĩo kato. Kute me bakunĩ pytâr kadjy ne ukaprĩo kato.

¹² Nã gu me prĩne ukaprĩja man kam arým pãnh arĩk ar babaja kanga. Ne mýjja punu, me kute Jeju mar kêt kute mýjja punuo amikĩnhja tu arým kangakumrēx nhym wãnh nõ. Gu me kam on pyka jakam amipnên ar baban katàt mrã ne Metĩndjwýnh kabēnkôt akràn mã ar amijo baba. Dja gu me prĩne amim Metĩndjwýnh djukaprĩ man kam ã kôt amijo ane.

¹³ Ne akràn mã ar amijo bababê amiwýr Jeju kamnhĩx, akubyn rwýk djà amiwýrkam amako tē. Me banhõ Metĩndjwýnh, me bapytâr djwýnhbê Jeju Kritu tãm dja me bajaêrbê kato, ta raxo kubê kumkatio me bawýr kato. Djãm ngri got. Raxo, mexo kubê kumkatiti. Nhýnh ne me'õ mexo, raxo, umao kumãnhkutã? Dja me bawýr kato gu me

arým bakĩnhkumrēx. Me bakĩnh djà ne ja. Tãm ne gu me amiwýrkam amak ar o baba.

¹⁴ Be, Jeju Kritu ta ne me bajaxwe pãnh tyk kadjy memã amikanga, kute me bajaxwe kunĩbê me bapytâr ne kute amim me bajo mexmã ne mekmã amikanga. Kute amim me bajo mex ne kute me bajo õ me wýnhkumrēx ne kute ar me bajo bamã ne mekmã amikanga. Kute me bajo õ me wýnh gu me kam bamã mýjja mexbit kĩnh ne arek ar o babamã.

¹⁵ Bir be, ikabên ja dja ga prĩne me kupãnh tã me kute amim Jeju marwãmã arê, memã kôt arê. Me kaprĩjamã kĩnh jangjê gê me kaprĩ kêt. Gora atýx ne me axwe nêje me akren memã abên týx gê me arek ar ba. Kwãrĩk wãnh gê me ajã kabên kêt.

3

Kute Metĩndjwýnh djukaprĩ marn kute katàt amijo bamã.

Ep 4.2; Pir 2.3; Kor 3.12

¹ Gora me kute amim Jeju marwãmã akabên jarê gê me on akabên ma. Dja ga memã kum,

–Gora me me bēnjadjwýrmē meo ba djwýnh kabên man me kabēnkôt ar amijo aba. Dja me me amã me adjàpênhkumrēx jarê ga me kam kubê amikati kêtumrēx ne tu 'ýr tē. Nhym bep djãm me me amã mýjja punu'ã apnê ga me ate akrã.

² Kwãrĩk wãnh ga me abenã akabên kêt, ane. Gora me akabôt katin amã aben kaprĩn akràn mã aben mã akabên jarê, ane. Dja ga ã ajte memã akabên jarênho ane gê meo biknor kêt.

³ Amrêbê ne gu me badjwý bano kêtumrēx ne bajamakkre kêtumrēx nhym me arĩk me banoo biknoro ba. Nã, amrêbê ne gu me arĩk ar babari bamã mýjja punu kunĩ kĩnh ne. Ne te baje bajaxwemã banhirer ne arek ar babamã mã bamã bajaxwe kĩnh ne. Me bajaxwen abenã bakabên ne aben nhõ mýjja'ã bangryk ar baba. Nhym me kum me bakurê: gu me badjwý amipãnh bamã me kurê.

⁴⁻⁵ Nhym bep ajbir ne Metĩndjwýnhbê me bapytâr djwýnh ukaprĩo kato ne kum me bajabêkumrēx. Nã gu me te bamã bajaxwebit kĩnh nhym Metĩndjwýnh tu

ukaprîkôt me bapytà. Kum me bajabên kam me bapytà. Djâm me bamrânh mexkôt ne gu me amiptà? Arkati, ta ne ukaprîkôt me bapytà. Nâm me ngôo amingrâ ku'ôn kam arÿm akubyn mexkumrêx. Nhym Metîndjwÿnh Karôdjwÿ ã me bajo nyo ane, ã me bajo mexo ane. Nâm me bajo ny ne me babê me bajaxwe krâta gu me kam baje babixadjwÿr ny pyrâk ne bakabên punu mar kêt ne bakabên mexbit ma. Nhym kam Metîndjwÿnh Karô mã me bajo mexo tēm rã'ã ne.

⁶Ukaprîkôt ne me bawÿr Karô jano, kute me bajo djuw mexmã. Jeju Kritu kubê me bapytâr djwÿnh djô'ã ne me bawÿr ano. Djâm ôdjÿ got me babê Karô nê? Kati, mrâmri ne ôdjânhkumrêx ne me bamã ta Karô jano ne prîne o me banhipêx ne ar me bajo ba.

⁷Be, djâm Metîndjwÿnh djukaprî ngri got. Nâm ukaprîkôt me bamã me bajaxwe kêt jarê. Gu me bamex ne batyk nhijukri batîn rã'ã: rã'ãn ar baba kadjy ne me bamã me bajaxwe kêt jarê. Nâm amÿ me batîn rã'ã: rã'ã rã'ãmã arê gu me amiwÿr kamnhîxbê ar baba. Adjÿm, dja me bamã kungã.

⁸Mrâmri ne ikabênja. Ikabênkumrêx. Dja ga memã prîne idjô'ã ikabênja kôt arê gê me kute amim Metîndjwÿnh marja kum mÿjja mexbit kînh ne ar o ba. Kam ne mexkumrêx, me kunîmã mexkumrêx.

⁹Kwârîk wãnh me abenkam kangatija wãnh nō. Tãm ne kajgo mexi. Kwârîk wãm nō. Kwârîk wãnh me bakukãmã nhidjikôt me àkrêja wãnh nō. Nhym me kute kabêno aben japanh ne me kute abenmã àkrêjadjwÿ kunî dja wãnh nō. Môj djê kukràdjà tÿm'ã ne me ã abenmã ane. Tãm ne kajgo mexi. Punure. Tãm dja wãnh nō.

¹⁰Dja me'õ kabêno kute abenbê meo bikjêr jabej ga nêje kukrà. Dja ate krã ga ajte kum akabên jarê. Godja mã ate krã jabej ga kam arÿm tu kangakumrêx. Arÿm ne ga te kabên punu nêje te o ane nhym mã kum kabên punu kînh.

¹¹Arÿm ne ga kôt kum akato. Mrâmri ne me'õ ja punukumrêx. Atemã kabên. Kum axwe kînhkam ne ga arÿm kum akato. Nâm kabêno amijo amirî. Mrâmri dja ga tu kangakumrêx. Tãm ne ja.

Kabên o ino rer.

¹²⁻¹³Be, dja ba awÿr Artemanh nâr kon Xikiku jano gê awÿr tēn bôx ga kam tebê mã amrê iwÿr tē. Krîrâxbê Nikoporikam dja gu abenwÿr bôx. Kam dja ba na tÿmkam arek akam amako dja. Nînh iwÿr atēm kêtri dja ga Djenajmê Apôr aro tēn amÿ ar kujate. Djenajbê ne me kadjy kabên jarēnh djwÿnh, ar ja. Dja ga prîne aro djuw mex ne aro tēn amÿ ar kujate gê ar tēm mex ne ÿkam tēm kêt. Ga kam amrê iwÿr tē.

¹⁴Be, gora gê gu banhôbikwa kute Jeju marwã, mÿjja mexbit ma ne kum ajbit kînh. Mÿkam? Bir, gu banhôbikwa kute me 'uwtîo djuw mex ne mekam kum ukanga kêt ne kute akrânmã ar meo djuw mexo bamã.

¹⁵Ar ja, arkam idjâm ja kunî ne ar kute ajo amak rã'ãn kam wãm amã amijarê. Badjwÿ ne ba ar wão ama ne. Ar wã kute Jeju mar ne kum gu bakînhkam ne ba aro ama ne. Arkum ijarê.

Gê Metîndjwÿnh ukaprîkôt ar akunîo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Piremõmã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne kamybê Piremõmã pi'ôk no'ôk ne. Jejukôt ne ar abeno kamy. NhyM Piremõ nhõ kubê kra 'õ, me pardja 'õ kum àpênh kajgo ar baja arým mã kubê tẽ. Birãm kubê pi'ôk kaprĩreo akĩn mã kubê o tẽ. Ne kam pyka 'õkam bõx. Pyka 'õkam Paur memã Metĩndjwýnh'ã ujarênh ar bakam bõx nhyM kam Paur Jeju'ã ujarênh ku'ê. Mekbê ijê djakam ãm rã'ãkam ne 'ã ujarênh ku'ê. NhyM kubê kraja kuman kam tu amim Jeju markumrêx, tu amim kamnhĩxkumrêx ne. NhyM kam Paur arým o kra. Kum abêkumrêx ne, ne kam te kute nêman ajte Piremõmã ano. 'Ã pi'ôk no'ôk ne Piremõmã ano nhyM Xikiku õ pi'ôk no'ôko tẽ. NhyM kam kum,

—Kwãrĩk wãnh, ga kam angryk kêt. Tu amã abê. Jejukôt dja gar tu abeno akamy ne amã aben jabê, ane. Nãm ã Paur Piremõmã pi'ôk no'ôko ane. Tãm ne ja.

1-2 Piremõ, amã ne ba pi'ôk no'ôk ne. Ba, ibê Paur ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Gu bakamy Ximoximê ne bar amã pi'ôk no'ôk ne. Piremõ, ga ne ga ar ikôt Metĩndjwýnhmã adjápênh ar aba bar imã akĩnhkumrêx ne amã pi'ôk no'ôk ne. Gamê gwaj bakanikwýnh Apijmê Akipu gwaj bakôt àpênhjamê ar aje amim Jeju mar ne kôt anhũrkwãkam aben pydjijamê, ar amã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Ba, ibê Paur, Jeju Kritu'ã idjujarênh ibakam me kute ibê ijêja, ba ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne.

3 Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex, Metĩndjwýnhbê me Babãmmê krabê Bênjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprĩkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba ne amã umar mex jarê ga adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarênh.

4 Mrãmri ne ba akam ikĩnhkumrêx ne kam ije inhõ Metĩndjwýnhmã amijarênh katã kum ajarênh rã'ã. Nãm bãm kum,

—Ota ba Piremõkam ikĩnhkumrêx, ane. Nãm bãm ã kum akam ikĩnh jarênh anen kôt kum mextire jarê.

5 Mýkam ne ba akam ikĩnh ne? Bir, amã me abêkam, amã Metĩndjwýnh nhõ me ja kunĩ jabêkam ne ba akam ikĩnhkumrêx ne. Ne ajte aje tu amim Jeju kamnhĩxkumrêx, tãm ne me iwýr arênh bõx. Kam ne ba akam ikĩnhkumrêx ne.

6 Be, nãm bãm Metĩndjwýnhmã ajarê ne kum,

—Arým ne Piremõ amikajmã'ã Jeju ma. Kam dja ga kum õdjãnhmê kum me abê jarê gê memã õdjãnh ne kum me abê, ane. Nãm bãm ã Metĩndjwýnhmã ajarênh ane.

Nã, akmere, dja me akabên mex man anhõdjãnh pumün arým akôt Kritu ma, Kritu nhõdjãnhmê ukaprĩ ma. Nãm ukaprĩkôt apýnh mýjja mex djãrio me bakĩnh ne arým gadjwý ajo kĩnh ne, gê me gop apumün kam arým akôt Kritumã kato.

7 Nãm, nãm me imã ajarê ba kam ikĩnhkumrêx ne kam ajte itý:xkumrêx ne. Amã me abêkam, amã me kute Jejukôt abeno kamy jabêkam ne ba ikĩnhkumrêx ne kam itý:xkumrêx. Ga, akmere, nãm gãm Metĩndjwýnh nhõ me mexja prĩne meo djuw mex ne meo kĩnh ne. Ba kuman kam ikĩnhkumrêx ne.

Ônemu nêje kum kabên.

8-10 Amã me abêkam ne ba mýjja'ã ama. Ba ikrabê Ônemu'ã ama. Me kute ibê ijê rã'ãkam ne Ônemu iwýr bõx ba kam o ikra. Nãm bãm kum Jeju jarê nhyM tu amim markumrêx ba kam o ikra.

Ibê Kritu nhõ àpênhkam ren amã ibên týt ne. Ne ren amã,

—Kwãrĩk wãnh arek ikuri dja, ane. NhyM ren arým tu mrãmri dja.

NhyM bep kati, imã ajabêkam ne ba tu 'ã ama. Ba ibê Paur, ibêngêttekam amã ikaprĩ jabej, nhyM me kute Kritu Jeju'ã idjujarênh ibakam ibê ijê ga amã ikaprĩ jabej ne ba tu 'ã ama.

11 Nãm amrêbê akam punu ne kam ajbir amã mexkumrêx, ne badjwý imã mexkumrêx ne.

12 Ba arým ije akubyn awýr anormã. Imã abêkumrêx tãm ne ba ije amã anormã. Godja ba akubyn amã anon kam o ama: ne.

13 Nãm bãm te ije o aminhõ prãme nhyM arek ikuri ãm ne kute akãxã ijo djuw mexmã. Ije Jeju kukrãdjã ny'ã idjujarênh ibakam ne me ibê ijê ba mebê ijê djakam

dja nhym Ônemu kute akàxã imã àpênhmã ba te ije o aminhõ prãme.

¹⁴ Nhym bep kati, nã bãm inhõkre kadjwýnhbê amim,

—Kati, ba dja ba ã anhÿr kêt ne. Ga dja ga amã ikaprĩ jabej arÿm imã nê gê arek ikuri dja. Aje amimarkôt dja ga amã ikaprĩ jabej arÿm imã nê gê kam ikuri dja, ane.

¹⁵ Amrêbê ne mã abê tēm ngrire ne kam arÿm akubyn awÿr tēm mã. Kon ne, birãm arÿm akubyn tu awÿr bõxkumrêx ne arek wãnh akuri ãm rã'ã: rã'ãmã arÿm wãm tēm mã.

¹⁶ Djãm aje o me bajtem'õ pyrãk nhym amã àpênh kajgo ar bamã ne akubyn awÿr tēm mã? Kati, arÿm ar aje Kritukôt abeno akamymã. Arÿm kubê akamy. Akamy, gu arÿm bamã kĩnhkumrêxja tãm ne awÿr tēm mã. Mrãmri imã kĩnh raxi. Nhym bep ga dja ga amã kĩnh raxo ijakre. Amã àpênhkam ne gar arÿm ajbir Bēnjadjwÿr Jejukôt abeno akamykam dja ga amã kĩnh raxo ijakre.

¹⁷ Be, kam dja akubyn awÿr bõx ga amiwÿr o wadjàn kum akabēn mex jarē. Gu baro'ã badjapēnh ne abeno banhõbikwakam baje aben pyrãk jabej dja ikàxã awÿr bõx ga o ipyrãk ne kutã aprõt ne pa 'amÿn amiwÿr o wadjàn kam kum akabēn mex jarē.

¹⁸ Djori ajo ajkê? Nãr kon, djori abê mÿjjao akĩ? Kute ajo bikēnh jabej amrê imã 'ã pi'õk no'õk ba kam amã o pãnh.

¹⁹ Ë, gop ije inhikrao pi'õk no'õkja pumũ, ba ibê Paur dja ba amã o pãnh. Kwãrĩk wãnh, ga dja ga àkĩnhĩ pãnh kum arēnh kêt.

Gora ijã mãn amijakren ikudjwa pãnh jarēnh kêt, àkĩnhĩ pãnh kum arēnh kêt, tu ate akrã. Ga ije amã Jeju jarēnh ne ije amã pãnh jarēnh kêtja pumũ. Nã ba ren amã Jeju jarēnh kêt ga ren amim mar kêt ne tu abiknorkumrêx ne. Bep kati, nã bãm amã arē ga ama ba kam ije amã pãnh jarēnh kêt. Gora aje ipyrãk ne tu àkĩnhĩ pãnhja mar kêtumrêx. Ônemu kute ajo bikēnh tũmja tu o pãnh mar kêt.

²⁰ Nã, akmere, gora ã anen kum akabēn mex jarē gu banhõ Bēnjadjwÿr kabēnkôt tu kum akabēn mex jarē. Kum akabēn mex jarēn o ikĩnh, akmere. Gu baje Kritukôt abeno bakamykam gop ijo kĩnh, akmere.

²¹ Be, nã bãm inhõkre kadjwýnhbê amim, —Dja tu ikabēn man kôt amijo ba. Dja ikabēn man kam o djuw mexo ikabēn jakre, ane. Nã bãm ã amim anen kam amã pi'õk no'õk ne.

²² Ë, ajte mÿjja 'õdjwÿ. Ba wãm awÿr itēm ne ibõx jabej on ikutēp imã kikre kre kapõ ne kikre kadjwýnhbê inhikwã djãwã kapĩ. Godja Metĩndjwýnh wãm awÿr ijano ba kam awÿr tēn bõx. Kadjy dja ga Metĩndjwýnhmã ijo a'uw nhym kam arÿm awÿr ijano. Me kute ikadjãr ba kam wãm awÿr itēm mã. Kam ne ba amijã Metĩndjwýnh kamnhĩxbê nõ.

²³ Epapraj ne kute ajo amak ne kute ajarēnh rã'ã. Adjwýnhdjwÿ ne me kubê ijê. Nãm Kritu Jeju'ã ujarēnh ar ba nhym kam me kubê ijê nhym iro'ã mebê ijê djakam dja.

²⁴ Makumē Arxakumē Temanhmē Rukamē ar adjwýnhdjwÿ kute ajo amak ne kute ajarēnh rã'ã. Ar ja ne ar ikôt àpênh ar ba.

²⁵ Gê Bēnjadjwÿr Jeju Kritu ukaprĩkôt prĩne ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Mekbê idjaer kute amikajmã'ã Jeju mar nhõ pi'ôk no'ôk ne ja.

Me'õ ne Jeju'ã pi'ôk no'ôk ne kam mekbê idjaer kute amikajmã'ã Jeju markumrêx jamã ano, ar kute mrãmri Jeju'ã ngràkumrêxmã. Mekbê idjaer kwý ne ar amikajmã'ã Jeju man kam arým kute ari mýjjakôt akêxmã. Nãm ar abenmã,

—Gwaj akubyn Môjdjê kukràdjà tùmjakôt amijo baba.

Ne ajte,

—Gwaj akubyn Metĩndjwýnhmã mry bôn kamrô kapĩ. Birãm Jeju kamrô me bajaxweo bingrãnh mãnhkutã kêt, gwaj akubyn mry kamrôdjwý me bajaxwe pãnh ajte Metĩndjwýnhmã kungã ane. Kam ne me'õ arkum pi'ôk no'ôk ne arkum,

—Kati, Jeju pydji kute me bajaxweo bingrãnh djwýnh. Kwãrik wãnh atemã ibej mýjja 'õ jabej kêt. Jeju kamrô pydji ne me bajaxwe mãnhkutã. Kwãrik wãnh Jeju kamrô nhibej mry kamrô nhõr kêt, ane. Nãm ã anen kam arkum Jeju mex jarẽ. Jejubê ne Metĩndjwýnh kra. Jeju ne mýjja kunĩ kurãm mexkumrêx. Ne kadji mrãnh djwýnh kurãm raxi. Ne Môjdjê kurãm raxi. Ne me kute me kadji Metĩndjwýnh mar djwýnhja kurãm raxi. Jeju kamrô ne mry kamrô kurãm mexkumrêx ne kam kute o me axweo bingrãnh kadji mexkumrêx. Nym Jeju kukràdjà nyja ne Môjdjê kukràdjà tùm jakàjbê bõx ne kurãm mexkumrêx. Kam gédja me mrãmri Jeju'ã ngràkumrêx ne mã 'amýn kanga kêtumrêx ne mã kôt ajkamên õ pykakam bõx, kàjkwakam õ pykakam bõx.

Metĩndjwýnh kra kute raxo kadji mrãnh djwýnh jakrenh.

Kor 1.15

¹ Amrêbê ne Metĩndjwýnh me bakukãmãremã kabên. Me kute kabên jarênh djwýnhkôt ne memã kabên, ne apýnh mýjja djari kôt memã amijo amirĩto tẽ. Nãm memã kabên tẽm tãmtã ã amũ kamingrãnymã kabên ba.

² Nym bep ajbir ne Krakôtbit me bamã kabên ne. Ajbir ne akati kute o ino rerkam-bit Krakôt me bamã kabên ne me bamã amijo amirĩt ne.

Bir be, arým kute Kramã mýjja kunĩ kangaja pumũ. Nym kam Kra arým pykamê kàjkwamê mýjja kunĩ 'y. Metĩndjwýnh djõ'ã ne mýjja kunĩ 'y.

³ Nãm Metĩndjwýnh jadjênho adjênh ne. Kubê Metĩndjwýnh tãm. Ar kute aben pyrãk. Nãm 'itýxkumrêx ne kam ta amikabênkôt mýjja pumũnh 'ãno dja. Kute mýjja kunĩ nhípêxja pumũnh 'ãno dja. Djãm kabên ngri got. Nãm ta amikabên pymao mýjja kunĩ pytàn 'ãno djan ar o ba.

Bir be, tãwã ne me babê me bajaxweo põx ne me bajo mex ne kam arým mã tẽ, mã kàjkwamã tẽn kam nhỹ, Metĩndjwýnh djubôk'ãnh nhỹ. Metĩndjwýnh kubê kumkati djubôk'ãnh nhỹ. Djãm me kãtãm ne me me bẽnjadjwýr rũnh djubôk'ãnh krĩ? Kati, ãm me bẽnjadjwýr rũnhbit. Me bẽnjadjwýr rũnh ne me me ubôk'ãnh krĩ.

⁴ Nã, kra ne ra:xi. Raxo kute kadji mrãnh djwýnh jakrenh mexi. Ne umaodjwý kute kadji mrãnh djwýnh jakrenh. Bãm ne 'ã bẽnjadjwýr mẽ nym uma: ne.

⁵ Nhýnh ne Metĩndjwýnh kadji mrãnh djwýnh 'õmã kum,

“Mrãmri abê ikrakumrêx. Jakam ne ba arým ajo ikrakumrêx ga amipãnh ijo Abãm kumrêx”, ane got.

Kati, kramãbit ne ã kabên ane. Nãr kon, nhýnh ne Metĩndjwýnh kadji mrãnh djwýnh 'õ'ã memã kum,

“Dja ba o ikra nym ijo Bãm”, ane got.

Kati, Kra'ãbit ne ã kabên ane.

⁶ Ne kam ajte, kute pykamã kra janorkam memã kum,

“Gora gê ikadji mrãnh djwýnh kunĩ ikramã rax jarẽ”, ane.

Be, kubê Metĩndjwýnh krakam arým kum mýjja kunĩ re nym rax ne.

⁷ Nym bep kadji mrãnh djwýnh'ãbit ne, “Nã bãm amikadji mrãnh djwýnh nhípêx nym kute kôkmê kuwy pyrãk.

Akrãnmã imã mrãnh ne ikadji àpênhmã”, ane.

⁸⁻⁹ Nym bep Kramãbit ne kum,

“Be, Metĩndjwýnh, mrãmri dja ga meo aba rã'ã rã'ã ne.

Nã gãm katàt meo aban amã mỳjja mexbit kĩnh ne katàt amijo aba ne amã mỳjja punu kurê.

Kam ne ba ibê anhõ Metĩndjwỳnh ne amijo apytàn arax kadjy adja. Ga kam akĩnhkumrêx ne. Nã gãm araxmê akĩnho anhõbikwa kunĩ jakrenh mex ne”, ane.

Nãm ã Kramã ane ne kam ajte kum,

10 “Ga, Bẽnjadjwỳr, ga ne ga krax kurũm pyka nhipêx ne anhikrao kàjkwa nhipêx.

11-12 Dja ã apêx. Nhyr bep kati, gajbit dja ga arã'ã: rã'ã rã'ã.

Nhyr bep kati, dja ã kute kubêkà pyræk ne tũm ne.

Mrãmri ne me kute kubêkà, mỳjja tũm, inòkà tũm nhyr me kute krãn o mrãn ne 'ê'ã rênha pyræk. Dja ga ã kàjkwamê pyka tũm krãn o atêm ne mênho ane. Ne kam arỳm pãn ny nhô.

Nhyr bep ga dja ga tũmrãm arã'ã rã'ã ne. Ga adjwỳnh tãmo dja ga amũ arã'ã: rã'ã ne. Dja ga atemã kêtumrêx”, ane.

Bir be, nãm ã Kramã ane.

13 Nhyr got kadjy mrãn djwỳnh 'õmã kum,

“Amrê idjubòk'ãnh nhỹ, abẽnjadjwỳr raxkam idjubòk'ãnh nhỹ.

Ikutêp nhỹ ba 'yr amrê awỳr akurê djwỳnh mō ga kwỳ o apardjan kwỳ nhimex”, ane.

Djãm kute kadjy mrãn djwỳnhmã ã anhỹr got? Arkati, Kramãbit ne ã kabên ane.

14 Nhyr bep kadjy mrãn djwỳnh ne Metĩndjwỳnh nhõ àpênh kajgo. Djãm mebêngòkre got* amirĩt ne? Kati, me kute noo omũnh kêt nhyr Metĩndjwỳnh me bakadjy ano. Me ba ba, Metĩndjwỳnh kute me bapytàr ne kute ar me bajo bamã, me bawỳr ne anoro dja, kute me bapumũnh ne kute me bajãno ãmmã ne me bawỳr ano.

2

Me kute Metĩndjwỳnh kabên mar 'ãno ãmmã.

* 1:14 Apỹnh me ò pyka djari kunĩkôt ne me kunĩ bêngòkre. Kubêkà jakamê me kakrãtykmê me babêngòkremê ne me kunĩ: bêngòkre.

1 Bir be, kam, Metĩndjwỳnh kute me bamã krabê kumkati janorkam dja gwaj tu amijamakkrekam nhòrkumrêx. Me kute gwaj bamã katàt arênh gwaj baje marja tãm dja gwaj tu amijamakkrekam nhòrkumrêx ne 'amỹnh tỳx, gwaj baje o babiknor karõ. Dja gwaj ate ar bakrãn baban kam ã o babiknor mex ne, o babiknor mexo tẽ.

2 Amrêbê ne kadjy mrãn djwỳnh memã Mòjdjê kukràdjã jarê, me kute kôt amijo bamã. Nhyr me'õ kôt kute amijo ba kêt nar kon kubê binhirên katã nhyr kam arỳm kum o pãn ne. Katàt kum o pãn ne.

3 Bir be, dja gwaj badjwỳ ate bakrãn ar baba djãm kute gwaj bamã o pãn kêtãm? E kum kati, gêdja gwaj bamãdjwỳ o pãn ne. Amrêbê ne Metĩndjwỳnh memã kukràdjãbit jarê. Nhyr me ate krãn ar ba nhyr arỳm memã o pãn ne. Nhyr bep ajbir, ajbir ne me bamã kra ngã, krabê me bapytàr djwỳnh me bamã kungã. Djãm ate gwaj bakrãjamã kute o pãn kêtãm? E kum kati ne. Dja gwaj bamãdjwỳ o pãn ne. Bẽnjadjwỳr ta ne kumrêx memã amijarê, kute me utarmã amijarê. Nhyr kam kute ar meo baja, me kôt baja ne me kuman kam ò'ã gwaj bamã kôt arê, kabêno kabên ne gwaj bamã arê.

4 Nhyr Metĩndjwỳnhdjwỳ kôt mỳjja kwỳo amirĩt, me kute kôt kum kator kadjy ne umao apòx ne o mỳjja 'yro ba, apỹnh mỳjja pumũnh kêt 'yro ba, me kôt baja ne me uma proo mỳjja 'yro ba. Nãm me me akrymê me kanêo mex, me tyk kwỳo tĩn, bõm me nêje me karõ rê, ã ar meo anhỹro ba. Nhyr kam Metĩndjwỳnh ajte kôt memã ta Karõ jano, apỹnh àpênh djari ne kadjy tu ukabikôt memã kungrà. Nãm ã Metĩndjwỳnh kute meo bao ane, me kute Jejumã kator kadjy.

Jeju amijo kubêngòkren kute me bapyræk.

5 Djãm kadjy mrãn djwỳnh Metĩndjwỳnh kute amim umjỳr got? Kute ar pykao ba kadjy, kute amim umjỳr got? Ije ar amã pyka ny jarênha tãm, djãm kute ar o bamã? Kati, Jejubit ne kute ar pykao ba kadjy Metĩndjwỳnh amim kudja. Kute mỳjja kunĩo ba kadjy ne amim kudja.

6 'Ã ne me'õ Metĩndjwỳnh kabênkam,

“Ë, Metĩndjwỳnh, djãm me ibêngôkre imex got ga aje me imar rã'ãmã? Mỳkam ne ga me ikakritjao djuw mex ne?

⁷ Nã gãm o kàtàm, akadjy mrãnh djwỳnh kôpdji'ã o kàtàm. O kàtàm 'iry kêt ga ajte umamẽ raxo utà

⁸ nhym ajte mrãmri bẽnjadjwỳr rax ne mỳjja kunĩ ba”, ane.

Nãm ã Jeju gwaj bajo òbikwao ane. Ga kute mỳjja kunĩ baja pumũ. Nhỳnh ne mỳjja'ò kubê 'ã kàtàm ne? Kati. Djãm me babêngôkre'ã ne kabẽnja? E kum kati, Jeju'ã ne ã ane. Mebêngôkre kute mỳjja kunĩ ba kêtja pumũ.

⁹ Nhym bep Jeju'ã ne ã ane. Mrãmri ne kadjy mrãnh djwỳnh kuràm kàtàm 'ikrãn mex ne, nhym Metĩndjwỳnh ajte 'ã raxmẽ umamẽ kumẽ. Nãm me bapãnh ty nhym kam pãnh Metĩndjwỳnh 'ã kute raxmẽ umamẽ mẽnho ane. Metĩndjwỳnh me bakam ukaprĩ kôt ne amim kra'ã karõ nhym kam me bapãnh ty, me bakunĩ pãnh ty. Djã nãm tyk kadjy tokry kêt ne ty? Kati, nãm tyk kadjy tokry: ne. Nhym kam pãnh Bãmja 'ã umamẽ ra:xmẽ kumẽ.

¹⁰ Djãm Metĩndjwỳnh kute kra tokry'ã amim karõja punu got? Kati, mrãmri katàt. Metĩndjwỳnh kute mỳjja kunĩ 'yr ne kute ar o baja tãm ne krabê Jeju'ã amim karõ, kute tokry maro tẽm ne inomã mẽnho ne kam mrãmri kubê me bapytàr djwỳnhkumrẽxmã. Tokrykôtbit ne me bapytà. O ne Metĩndjwỳnh me bakràptĩ pytàn me bajo kra, kute ò kàjkwa mextiremã me bajo tẽm gu me kramẽ baro'ã arkam babamã. Jeju ne me bamã wan me bamã pryõ mõn kàjkwamã wadjà. Dja gu me ì kôt pry'ã mõn wadjà.

¹¹ Bir be, ta Bãm ne kubê me Babãm pydji. Ta, kute me bajo mex ar o bajamẽ gu me bamẽ ne gu meo Babãm pydji. Kam ne me bajo kamy. Me bakam pijàm kêt ne tu me bajo kamy.

¹² Nãm Bãm mã kum, “Dja ba ikamyremẽ ikanikwỳnhremã ajo amirĩt. Me kute aben pydji nhipôkri dja ba memã amex jarẽ”, ane.

¹³ Ne kam ajte,

“Metĩndjwỳnh kanàrràm dja ba ar amijo iba”, ane.

Ne kam ajte,

“Ota ba dja. Metĩndjwỳnh kute imã ikra nhõrjamẽ ro'ã ne bar dja”, ane.

Nãm ã Jeju gwaj bajo òbikwao ane.

¹⁴ Bir be, Metĩndjwỳnh krabê ne gu me babaja. Ga me banhĩa pumũ. Me barerek, me bakatyk, me bakanê, me batokryja pumũ. Kam ne Jeju amijo kubêngôkren* kute me bapyràkà. Ne kam amitykkôt Xatanajo ajkẽ. Xatanaj kute memã tyk jarẽnh nhym me kabẽnkôt tykja tãm ne prĩne o ajkẽ. Kadjy ne amijo kubêngôkren ty.

¹⁵ Ta amitykkôt Xatanajo ajkẽn kubê me bakaba. Nã gu me bamã batyk pyma: ne. Me batĩnri bamã batyk pyma: ne. Nhym kam Jeju ne me bakadjy tyn kam o me bamã me batyk pymajao ajngra, gu me arỳm bamã uma kêt ne.

¹⁶ Djã nãm amijo kadjy mrãnh djwỳnh ne ruw ne me utà? Kati, nãm amijo kubêngôkren ruw. Nãm amijo Abraão tàmdjwỳ 'òn ruwn me utà.

¹⁷ Kam ne me bajo kamykumrẽx ne kam kamymẽ kute aben pyràk. Nãm me banhõ ì, ne kam me bakôt tokry, me bakôt mỳjja maro ba, me bakôt muw, me bakôt kĩnh. Bir be, nãm prĩne kute kamy bêngôkre pyràk, kute me bapyràk ne kam arỳm kubê Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax djukaprĩkumrẽx ne Metĩndjwỳnhmã àpênhkumrẽx ar ban kute kanga kêt. Nãm me bakadjy Metĩndjwỳnhmã amijarẽ, me bajaxwe pãnh tyk jarẽ, nhym arỳm me bajaxweo ajngra ne bajaxweo akno.

¹⁸ Djãm me banhõ Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr kute gwaj bamar kêt, kute gwaj batokry mar kêt? Kati, kute gwaj bamar. Xatanaj kute gwaj bajo baja mar. Djãm kute adjwỳnhdjwỳmã mỳjja jarẽnh kêt, axwe'ã àpnênh kêt. Pykabê ar baridjwỳ ne kum axwe'ã apnê nhym adjwỳnhdjwỳ tokry: ne. Kute tokrydjwỳ mar. Kute mỳjja kunĩ mar. Kam dja gwaj bakam

* **2:14** Kritu ne amijo kubêngôkre kute mrãmri ne apỳnh me ò pyka djari kunĩkôt me kunĩ: bêngôkreja pyràk. Kubẽ kà jakamẽ me kakràtykmẽ me babêngôkremẽ ne me kunĩ: bêngôkre. Me kamrômẽ me kukràdjà kunĩ kubêngôkreo aben pyràk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarẽnh ama.

ukaprî: ne gwaj bawÿr prôt ne kubê gwaj bapytà. Xatanaj kute gwaj bamã axwe'ã àpnênhkam dja gwaj bawÿr prôt ne kubê gwaj bapytà.

3

Jeju kute raxo Môjdjê jakrenh.

¹ Nà, akmere ar, àpnhîre ar, ar abê Metîndjwÿnh nhõ me mextireja, Metîndjwÿnh kute kàjkwa kadjy gwaj baro'ã amijo gwaj bapytà, on ar Jejukôt ajamak bèn. Ê, dja ba ar amã Jeju rax jarê. Arÿm ne Metîndjwÿnh me bawÿr Krabê Jeju jano, me bakadjy ano nhym bôx. Ne kam mrãmri ne kubê me banhõ Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bènjadjwÿr rax. Tãm ne gwaj tu amim kamnhîxkumrêx ne kam memã arênh ar o baba.

² Nhym kam Jeju bôx ne kum àpênhkumrêx ar ba. Metîndjwÿnh kute anorjamã àpênh ar ba ne kanga kêtumrêx. Kute Môjdjê pyrak. Môjdjêdjwÿ ne prîne kute anor djwÿnhjamã àpênh ar ba ne Metîndjwÿnh nhõ me jao ban meo djuw mexkumrêx ne kute me kanga kêtumrêx.

³ Nhym bep Jeju ne Môjdjê kuràm rax ne. Kam dja me mã abenmã Jeju pymamê rax jarênh ar o ba. Ga me kute amim kikreja pumũ. Kikre nhipêx djwÿnh ne raxo, tÿxo kikre jakre. Nãm ã Jeju kute kikre nhipêx ar o ba prabê Môjdjê nhipêxo ane ne kam raxo Môjdjê jakrenh mex ne.

⁴ Nhÿnh ne kikre 'õ ta kute aminhipêx got? Kati, kikre 'yr djwÿnh ta ne ikrao kikre 'y. Bir be, nãm ã Metîndjwÿnh mÿjja kunĩ 'yro ane. Nà, mÿjja kunĩ nhipêx djwÿnhbê ne Metîndjwÿnh. Ta ne Môjdjêdjwÿ nhipêx ne.

⁵ Mrãmri ne Môjdjê prîne Metîndjwÿnh nhõ me ja kunĩo ban meo djuw mexkumrêx ne kute me kanga kêt ne memã Metîndjwÿnh kute amũ tũmràm amikukràdjào amirĩtja kajmã'ã memã arênh ba. Kubê Metîndjwÿnh nhõ àpênh. Ò àpênh kajgo.

⁶ Nhym bep Kritu kubê Metîndjwÿnh kra. Kubê Metîndjwÿnh kra ne ta õ me jao ban prîne meo djuw mexo ban kute me kanga kêtumrêx. Ê, gwaj ba ne gwaj babê ta õ me ja. Nhym Metîndjwÿnh arÿm gwaj bamã

mÿjja mex dji. Gwaj batÿn prãm kêt ne baje amim kamnhîxbê mÿjja mexja kam amak ne kam bakÿnh rã'ã jabejmã. Dja gwaj o anhÿro bamõr ne inomã mênh jabej babê ta õ me ja.

Me amakkre kêt ne ar ba nêje memã kabên.

Kô k 10.1; Djuda 5

⁷⁻⁸ Kam ne Metîndjwÿnh Karõ memã kum, "On me akati jakam on aje Metîndjwÿnh kabên mar jabej gé on wãm ajamakkre kêt on wãm nõ.

Amrêbê ne me akukãmãre amakkre kêtumrêx ne kapôt kukritkam jãm Metîndjwÿnh akêx ne 'ã kabên ne. Me kute ngryk jabejmã ne me,

'Kati, Metîndjwÿnh dja me bajo bikênh kêt. Dja gu me te kam amikrà ar o baba nhym me bajo bikênh kêt. Kute me bajo krakam dja tu ate krã', ã ar anhÿr ba.

Nãm me ã me kute Metîndjwÿnh ngryk jabejmã ã ane."

Nãm ã Metîndjwÿnh ane ne kam ajte memã kum,

⁹ "Nà, wãnh ne me akukãmãre kute amim ikakinmã, kute ingryk jabejmã ar ikam amikrà: o ba. Nã bãm te me nokam memã mÿjja kwÿo amirĩt ar o iba nhym me ãm ate kute we ingryk jabejmã ar we ã anhÿr ba. Me kute we ingryk jabejmã 'ã amexbê 40.

¹⁰ Kam ne ba me jakam ingry:ky ne memã kum,

'Mrãmri ne me ja ajte ikam amikràn ibê binhirênh mõ. Ne ikabên mar prãm kêtumrêx', ane.

¹¹ Kam ne ba ingry:ky ne mrãmri ikabên pydjìn arê. Nã bãm memã kum,

'Aj, me ja dja me inhõ pyka'ÿr bôx kêtumrêx ne ikôt me tyk djà kêt djàkam tyk djà kêt kêtumrêx', ane."

Nãm ã Metîndjwÿnh kabên ane.

¹² Ê, akmere ar, àpnhîre ar, kam ne ba ar amã, gora ar amijãno dja. Ar akadjwÿnhbê ajaxwe 'õ, apunu 'õ ar akam kator ga kam arÿm ar aje amim Jeju kamnhîx kêt ne aje Metîndjwÿnh tÿnja kanga karõ dja gar mrãmri amijãno dja.

¹³ Kwãrîk wãnh gar amikam ajamak kêt kati kêt. Dja gar akati kunĩkôt abenmã

akabên ne o abenmã tỳx jadjà. On akati jakam, Metĩndjwỳnh kute ar amã,

—On jakam, anhỳr ja ma. Metĩndjwỳnh kute me amakkre kêtõ tỳm kêttri. Gédja mỳjja punu 'êxri kute mex pyràk ne arỳm ar anoo akno. Kute ar anoo biknor gar ajamakkre kêt karõ dja gar on abenmã tỳx jadjà.

¹⁴ Gwaj bakunĩ baro'ã babê Kritu nhõ me ja dja gwaj 'ã bangrà tỳx. Amrêbê gwaj baje amim kamnhĩx nyrekam batỳxja dja gwaj o batêm rã'ã o tẽn o tẽn o tẽn inomã kumê. Gwaj gop mrãmri ã o anhỳr jabej kam arỳm babê Metĩndjwỳnh nhõ me jakumrêx.

¹⁵ Bir be, on dja gar ã amijo ane. Ga Metĩndjwỳnh Kabên kute,

“On me akati jakam on aje Metĩndjwỳnh kabên mar jabej gê on wãm ajamakkre kêt on wãm nõ.

Amrêbê ne me akukãmãre amakkre kêtumrêx ne kapôt kukritkam jãm Metĩndjwỳnhõ akêx ne 'ã kabên ne”, anhỳrja pumũ.

¹⁶ Nhỳnh me ja ne me Metĩndjwỳnh kabên mar kajgon kam jãm o akêx ne? Je kum Mõjdjê kute pykabê Edjitu kurũm meo kator ne kute meo baja kunĩ, me tãm.

¹⁷ Nhym nhỳnh me ja ne Metĩndjwỳnh mekam ngryk ne? Mekam ngryko tēm rã'ã'ã amex krãptĩbê 40? Je kum, me tãm, me kute Metĩndjwỳnhkam amikràõ ba ne kam wãnh kapôt kukritkam apỳnh rôrõk ban wãnh tyko ikwã, me tãm.

¹⁸ Nhym nhỳnh me ja'ã ne Metĩndjwỳnh memã kabên pydjın arê ne memã kum,

“Aj, me ja dja me inhõ pyka'ỳr bõx kêtumrêx ne ikõt me tyk djà kêt djàkam tyk djà kêt kêtumrêx”, ane.

E kum me tãm, me kute Metĩndjwỳnh kabên mar kêt ne ar baja, me'ã ne ane.

¹⁹ Bir be, ga me kute amim Metĩndjwỳnh mar prãm kêtumrêx 'ỳr bõx kêtja pumũ.

4

Metĩndjwỳnh memã me tyk djà kêt djà jarê.

¹ Ë, gwaj amijãno dja. Gwaj bajõ 'ỳr babõx kêt karõ dja gwaj amijãno dja. Metĩndjwỳnh kute õ pyka'ỳr memã kràn kute memã tyk djà kêt djà jarênhja tãm ne gwaj bamã nõr

rã'ãã. Kam dja gwaj amijãno dja, gwaj bajõ 'ỳr babõx kêt karõ.

² Ë, 'ã ujarênhja, 'ã ujarênh mexkumrêxja ne arỳm gwaj bawỳrdjwỳ bõx, gwaj arỳm me kudjwa kuma. Me bakukãmãre kumrêx 'ỳr bõx nhym me kuma. Nãm me mar kajgokumrêx ne. Djã nãm me kuman amikajmã'ã tu kamnhĩxkumrêx? Kati, nãm me ãm mar kajgon ate krã.

³ Nhym bep gwaj ba ne gwaj baje tu amim markumrêx ne baje amijã kamnhĩxkumrêxja, gwaj ba dja gwaj 'ỳr babõxkumrêx ne kam kam batyk djà kêt ne. Nhym bep me amakkre kêt'ã ne Metĩndjwỳnh memã kum,

“Nã bãm ingry:k ne mrãmri ikabên pydjın arênh memã kum,

'Aj, me kute ikabên mar kêtja dja me inhõ pyka'ỳr bõx kêtumrêx ne ikõt me tyk djà kêt djàkam tyk djà kêt kêtumrêx’, ane.”

Djãm kam me tyk djà kêt djà kêt got me 'ỳr bõx kêtãm. Je kum amrêbê ne Metĩndjwỳnh pyka nhipêxo tẽn inomã kumên kam me kukãm tyk djà kêtmo krax ne te memã tyk djà kêt djà jarênh te mekam ama.

⁴ Be, Metĩndjwỳnh kabênkam ne pi'õk rãrãr'ã memã,

“Nãm pi'õk tyk to ino rerkam àpênhõ ino ren kam pi'õk rãrãrkam tyk djà kêtõ nõ”, ane.

⁵ Ne kam ajte me tyk djà kêt djà jarê, ne,

“Aj, me ja dja me inhõ pyka'ỳr bõx kêtumrêx ne ikõt me tyk djà kêt djàkam tyk djà kêt kêtumrêx”, ane.

⁶ Me bakukãmãre kumrêx kute 'ã ujarênh mar kajgoja me tãm ne me 'ỳr bõx kêtumrêx, me kute amim Metĩndjwỳnh mar kêtumrêx. Tãm, me tyk djà kêt djà, ne arek me ja kadjy nõr rã'ã, atemã me ja kadjy nõr rã'ã.

⁷ Kam ne Metĩndjwỳnh ajte akati 'õ jarê ne memã,

“Akati jakam on ajamakkre kêtãm on wãm nõ ga me ikabên man kam ikõt atyk djà kêt djà'ỳr bõx.”

Nãm amũ tũmrãm Dawimã kabên nhym õ'ã memã arê, ajbir ije me amã arênhja tãm, ne memã,

“On me akati jakam on aje Metĩndjwỳnh kabẽn mar jabej gẽ on wãm me ajamakkre kêt on wãm nõ”, ane.

⁸ Bir be, nãm ren Djodjuwe ren me tyk djà kêt djà 'ỳr meo bõx nhym ren Metĩndjwỳnh ren ajte tũmràm akati 'õ jarẽnh kêt kumrẽx, me tyk djà kêt djà kadjy akati 'õ jarẽnh kêt kumrẽx.

⁹ Nhym bep kati, 'ỳr kute meo bõx kêt kam memã nõr rã'ã. Metĩndjwỳnh nhõ me ja kadjy, kadjy ne nõr rã'ãã, gwaj bamã nõr rã'ãã. Kute pi'òk ràràrkam Metĩndjwỳnh kòkam kòto nõr ja pyræk. Dja gwaj ã kudjwao ane.

¹⁰ Kòt dja gwaj badjapẽn jakàn kam Metĩndjwỳnh kudjwa bakòkam kòto banhikwã.

¹¹ Ajrã, gora gwaj batỳx ne kudjwa 'ỳr bõx ne kudjwa bakòkam kòto nõ. Gwaj bajõ baje me bakukãmãrẽ'ã amijakren bamakkre kêt ne arĩk ar baban 'ỳr babõx kêt karõ ne ba ar amã,

—Gora gwaj batỳx ne kudjwa 'ỳr bõx, ane.

¹² Djãm Metĩndjwỳnh kabẽn kajgo got. Kabẽn kute mỳjja tĩn ne àdjõnh pyræk. Dji tĩnkêt. Dji kute mỳjja kyxkêt. Ga mrãmri me kute kàx aktã irèkòt prĩne wa ngràn nhym kute mỳjja kyx tỳxja pumũ.

Nãm ã Metĩndjwỳnh kabẽn kute kàx pyræk ne wa mexo kàx jakrenh mexo ane. Mrãmri me kute kàx djwa mexo mrymã ukabêr ne kute o mry toprik ne kute amũ katàt o 'i jakàr nhym kre kamrèk ne ikwã nhym 'i kanhĩnja amirĩt mex ne ikwãja pyræk.

Nãm ã Metĩndjwỳnh kàx'ã amikabẽn jakreo ane ne kabẽnõ ã gwaj bajo ane. Nãm ta kabẽnõ gwaj bakadjwỳnhbê prõt ne gwaj badjumar djà'ã kurẽn gwaj bakamũnhõ ane. Ne kam gwaj banhõkre kadjwỳnhbê baje amim mỳjja'ã karõja, baje mỳjja mar ar o babajao amirĩt ne mỳjja kabi. Gwaj Metĩndjwỳnh kabẽn mar ar o baba nhym Metĩndjwỳnh gwaj badjumar djakam gwaj bamã kabẽn ne,

—Mexkumrẽx, ikabẽnkòt ne ga amijo aba, ane.

Nàr kon,

—Ë, nã gãm aje ikabẽnkòt amijo aba kêt, ane.

Nãm ã Metĩndjwỳnh Kabẽn kute kàx pyræk ne gwaj bakadjwỳnhbê: prõtõ ane.

¹³ Bir be, nhỳnh ne mỳjja 'õ Metĩndjwỳnhbê apdju? Arkati, kute mỳjja nhipèx kunĩ ne amirĩtkumrẽx ne nõ. Irãri kum nõ. Noo kute mỳjja kunĩ pytar. Kumã dja gu me amijarẽ, kubê mỳjja 'õ biknor kêt kumrẽx.

Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax'ã ujarẽnh.

¹⁴ Ije ar amã arẽn ja ma. Ije õbê ar amã Jeju rax'ã idjujarẽnha dja ba akubyn ar amã arẽ. Gora gwaj baje amim Jeju mar ne 'ã ar memã badjujarẽn babaja gora gwaj 'ã bangrà tỳx. Ga gwaj banhõ Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr ra:xja pumũ. Nãm kàjkwamã wadjàn amũ kajõnhkòt katon kam ýtã Metĩndjwỳnh'ỳr bõx. Kubê ne Jeju. Kubê ne Metĩndjwỳnh kra.

¹⁵ Gwaj banhõ Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax djukaprikumrẽx. Djãm kute gwaj barerek mar kêt got? Kati, nãm te Xatanaj axwe'ã kum apnê nhym ãm tu ate krã. Gwaj apỳnh bajaxwe djari kute 'ã gwaj bamã àpnẽn, 'ã ne kum apnê nhym ãm tu ate krãn axwe kêt kumrẽx ne.

¹⁶ Bir be, gora gwaj amikam bapijàm kêt ne tu Metĩndjwỳnhmã amijarẽ. Õdjàn hkumrẽx gwaj kam tu kum amijarẽ. Dja gwaj bakam ukaprikumrẽx. Gẽdja mỳjja kute ar gwaj bajo baja, gwaj bajaxwe, gwaj barerek, gwaj bakapri, gwaj batĩn prãm kute ar gwaj bajo baja, kam dja gwaj tu bapijàm kêt ne Metĩndjwỳnhmã amijã ajarẽ nhym kam ta ukaprikòt prĩne gwaj bajo djuw mexkumrẽx ne.

5

¹ Ë, Metĩndjwỳnh kute amim me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax, bẽnjadjwỳr bẽngõkre 'õ* djarmãja pumũ. Kute amim 'õ djar kadjy ne amijo me bajõ, me babẽngõkre 'õ pytàn amim kudja, nhym kam ta, me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh ta ne me ô'ã Metĩndjwỳnh ma. Nhym me kàtãmja amijaxwe pãnh me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnhjamã mryo mrãn kungã nhym me axwe pãnh Metĩndjwỳnhmã kubõ, me ô'ã kubõ. Nhym kam Metĩndjwỳnh me ja jaxweo ajngràn tu

* 5:1 Apỳnh me õ pyka djari kunĩkòt ne me kunĩ bẽngõkre.

o akno. Nām ā me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh memā Metīndjwýnh maro ane.

² Djā nām me no kêtja, me kute Metīndjwýnhbê ikô màtjamā àkrēmā got? Kati, adjwýnhdjwý axwe prām kam mekam ukaprīn memā àkrê kêt ne tu memā kabēn rerek jarē.

³ Ne ta me kudjwa axwe prām kam adjwýnhdjwý ta amijaxwe pānh kum mry bō. Djā nām me ajbit axwe pānh kum mry bō? Kati, ta, adjwýnhdjwý amijaxwe pānh kum mry bō.

⁴ Djā nām me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr ta amijā bēnjadjwýr rē got, ta o amiptān amijā me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rē got? Kati, Metīndjwýnhbit ne amijo utān amim 'ā bēnjadjwýr rē ne amim umjuw. Ga Metīndjwýnh ajbit kute Arāo'ā me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr mēnhja pumū. Metīndjwýnhbit ne me'ā bēnjadjwýr rē.

⁵ Bir be, nām ā Kritudjwý o ane. Ta kute amijo rax ne kute o amiptār ne amijā me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax mēnh kêt kumrēx. Nhym bep kati, Metīndjwýnh ta ne amim kudjan kum, “Mrāmri abē ikrakumrēx. Jakam ne ba arým ajo ikrakumrēx ga amipānh ijo Abām kumrēx”, ane.

Nām ā Metīndjwýnh nhō pi'ók no'ókkam ā kum ane.

⁶ Ne kam ajte kum,

“Abē me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh rā'ā rā'ā rā'ā ne. Merkixatek ne aka-jmā'ā Metīndjwýnh mar djwýnh.

Ga kam Merkixatek nhijuk'ā gadjwý abē me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh”, ane.

⁷ Mrāmri ne Jeju me kurām me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh mexkumrēx. Kute amijo kubēngōkren† pykakam ar bari Metīndjwýnhmā kabēn ne amijo a'uw. Kāj bē kum kabēn ne amra. Metīndjwýnh pydji kute tykbē utār kadjy nārām kum kabēnkam muw. Nhym Metīndjwýnh arým kabēn ma, Jeju jaxwe kêt ne kute

Metīndjwýnh kabēn mar ne kôt ar amijo bakam Metīndjwýnh arým kabēn ma.

⁸ Be, djā nām kubē Metīndjwýnh Krakam kute tokrymē kaprī mar kêt got? Kati, nām te kubē Metīndjwýnh kra, te axwe kêt ne mā tokry man kaprī ma. Nām tokry katikôt Bām kabēn man kôt ar amijo ba. Te tokryn mā Bām kabēn mar 'āno dja. Kam ne kute kabēnkôt ar amijo baja mar mexkumrēx.

⁹ Ne kam arým mrāmri tokryo ino re. Tokryo ino ren kam arým kubē me utār djwýnhkumrēx ne. Me kute Jeju kabēn mar ne kute kôt ar amijo ba, me ja ne me utān kam kute ar meo ba rā'ā rā'ā rā'āmā.

¹⁰ Be, kute me utār kumrēx ne kute meo ba rā'ā rā'ā nhym kam kôt Metīndjwýnh kum, “Abē me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax. Merkixatek nhijuk'ā gadjwý abē me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax”, ane.

Nām ā Metīndjwýnh kute amim arkam ā kum ane.

Me abatānh kute me prīre pyrāk.

Kô k 3.1; Ep 4.14

¹¹ Nā bām bit ar ije ar amā Merkixatek jarēnhmān kam ajte akubyn ar amā arēnh kêt. Nā bām ren ar ar amā kunī jarē ga ren ar mar kêt kumrēx ne, ar ajamakre kêt kam, ar ajamak'ā tomkam. Dja gar on amijamak'ā tom tan gop mýjja ma.

¹² Nā gām ar amrēbē memā Metīndjwýnh kabēn'ā adjujarēnhmān ajte mar kêt ne.

Nhym bep kati, me'ō gédja akubyn ar amā Metīndjwýnh kukrādja kraxkôt arē. Nā gām ar aje me bixadjwýr ny pyrāk. Me bixadjwýr ny ne me kute kà kaôrbīt mar ne kute me ōkumrēx kur kêt. Gar gadjwý aje mýjja mar kêt rā'ākam aje me bixadjwýr ny pyrāk.

¹³ Ar aje mýjja mar kêt kam aje me prīre pyrāk. Ar aje kà kaôr rā'ā. Nhym bē ne ga gop ar ajabatānhkam aje gop mýjja mar. Ar aje Metīndjwýnh kabēn katātja o amiprāk kêt rā'ā.

¹⁴ Bep ate ne me abatānh. Me abatānh ne me kute me ōkumrēx kur. Nā gām ar ren

† 5:7 Kritu ne amijo kubēngōkre kute mrāmri ne apýnh me ō pyka djāri kunīkôt me kunī: bēngōkreja pyrāk. Kubē kà jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunī: bēngōkre. Me kamrōmē me kukrādja kunī kubēngōkre aben pyrāk. Jakam dja ga Karō 17.26 jarēn ama.

Metĩndjwýnh kabĕn maro tĕn ren o amipræk ne ren arek maro tĕn o tĕn o tĕn ren marja amũ o abikamĕnho tĕn kam ren aje me abatànħ pyræk ne kam ren prĩne ren mýjja kabi, prĩne mýjja punumĕ mýjja mexmĕ prĩne ren kabin mýjja man kam ren aje me abatànħ pyræk.

6

1-3 Gwaj Kritukôt babikamĕnhmo kraxkam arým Kritu kukràdjà kwý ma. Nãm me Kritu kukràdjà kraxbit gwaj bamã arĕ gwaj kuma. Mýj kukràdjà krax ne gwaj arým kuma?

Me batyk kadjy bamã bajaxwe kĩnhja wãnh kum banhirer ne kam baje amikajmãtã Metĩndjwýnh mar ja. Nhyam ajte me kute ngômã me bajangjĕnh'ã ujarĕnhjadjwý. Ne kam ajte me kute Metĩndjwýnhmã me bapymjýr gu me kum badjãpĕnh kadjy me kute me bajã ikra jadjwýr ja. Ne kam ajte me batyk ne akubyn batĩn ne bakator nhyam Metĩndjwýnh kute me bamã bajaxwe pãnh jarĕnhmã ne kute me jamã me tĩn rã'ã rã'ãmã arĕnh ne ate me jamã me biknor rã'ã rã'ã jarĕnh ja. Ja ne mar tũm, kukràdjà krax.

Djãm ajbit ne gwaj baje marmã? Kati, kwý rax ne gwaj baje mar kĕt rã'ã. Gwaj on ajte amũ ijukri on mýjja 'õdjwý man gop amũ maro babikamĕnho mō. Nã gãm ar te o anen te aje kãjmã mar kamĕnhmãn kam mã akubyn ama, akubyn kraxbit maro mō.

Nhyam bep kati, dja gwaj on amũ ijukri on mýjja 'õdjwý ma. Gwaj baje mýjja marmã ne Metĩndjwýnh amim gwaj bajã karõ, gwaj on kuma, kute gwaj bamã no mex jadjãr jabej dja gwaj on ã o ane.

Me kute Metĩndjwýnhbĕ amijo akĕx karõ memã kabĕn.

Idja 10.26

4 Nhyam bep ate ne me kute Jeju kangaja. Tô mã dja me me on akubyn Metĩndjwýnh'ýr meo akĕxmã? Kati, gĕdja me te meo ane. Arým ne Metĩndjwýnh me ja no bõnh pydji nhyam me arým amim kuma. Jeju kute me utãrmã kãjkwa kurũm bõxja ne me arým amim kuma. Nhyam Metĩndjwýnh ta memã Karõja ngrã nhyam meo ba.

5 Nhyam me kam arým mrãmri Metĩndjwýnh Kabĕn mexkumrĕxmã kato. Ne arým amim mýjja pyma kwý pumũ. Jeju akati 'õkam akubyn bõx ne kute meo ba kajmã'ã mýjja pymaja kwý pumũ. Omũnh kajgon kam ate amibĕ kanga, amibĕ kurĕ ar o ba.

6 Be, me ja, me kute bit amim Jeju marmãn ajte jãm kute kubĕ amijo akĕx ne kangaja, djãm me kute akubyn Metĩndjwýnh'ýr meo akĕxmã? Arkati, gĕdja me te meo ane, dja me te akubyn 'ýr kute meo akĕxmã te meo ane. Mýkam? Bir, me kute Jeju kangaja ne me o ajkĕ. Nãm kute mrãmri ne me kute Metĩndjwýnh krao bikĕnh ne kute akubyn pĩte'y'ã nhõrkam o bikĕnhja pyræk. Nhyam kam me kãtãm Jeju japrýo kumex.

7 Ĕ, gop ar pyka mexja pumũ. Na ne pyka jakam bixadjwýr krãptĩ ne kam amũ pyka ja mã prõt ne. Nhyam me kam kam mýjja kren prĩne 'ã karĕn o djuw mex nhyam kam ingrõt ne abatànħ. Ő wýnh kute krĕn ne týxmã ne ingrõt ne õn kumex. Pyka mex ne ja. Pyka mex ja ne Metĩndjwýnh arým kum kĩnh ne õkre kadjwýnhbĕ amim,

—Pyka ja ne mexkumrĕx. Ba kum kĩnh jadjã ne kum djwý jarĕ gĕ mã arek kam djwý nhingrõt ne õn kumex, ane.

8 Nhyam bep ate ne pyka punu. Nãm te na axidjuw nhyam me te karĕ nhyam mã mrýnhĩmĕ mjĕxĕtte nhĩbit apõx ne kumex. Pyka kajgo mexi. Me te kam mýjja nhingrõt jabej, djwý nhingrõt jabej ne kam õkre kadjwýnhbĕ amim,

—Axuk wãnh nõre. Ba tu kanga gĕ wãnh nõre. Mýj kadjy dja ba prĩne karĕn 'ãno dja? Gĕ me'õ tu kum adjã gĕ prĩne xĕt. Kĕ, ane.

Dja ã Metĩndjwýnh me kute akubyn kubĕ akĕxjamã anen kuwyo imõkam me kurĕ.

9 E kum ar ga, akmere ar, ãpnhĩre ar, ar imã ar akĩnhja, djãm ar amã ne bar ikabĕn ja jarĕnho iba? Kati, arým ne bar ar amexkõt ar ama. Ar ga ne gar tu amim Jeju markumrĕx nhyam arým ar apytã. Ga kam ar aje pyka mexja pyræk.

10 Djãm Metĩndjwýnh punu got. Djãm kute ar amar kĕt got. Kati, dja katãt ar adjãpĕnh man o biknor kĕt ne. Nã gãm ar amã Metĩndjwýnh kĩnhkumrĕx ne kam õ'ã õ me

mex jadjwyo djuw mex ar o aba. Ne arek ar o aba rã'ã ne. Kam dja Metîndjwýnhdjwý ar amar rã'ã ne.

¹¹ Bir be, gora ar 'ãno dja. Nã bãm ar inhõkre kadjwýnhbê,

—Gora gê ar ï pýnhkõt kum Jejuwã kînh ne kam kînh rã'ã rã'ãn kõt ar amijo ban inomã kumê, ane.

Nã, dja gar ã anen inomã amên kam arým 'ýr bõx. Ar aje amim kam amakja ne aje amim kamnhîxja arým 'ýr bõx.

¹² Nã, gora ar amã adjukanga kêt ne 'ãno djan inomã amên kam 'ýr bõx. Kwãrîk wãnh ar amã adjukanga kêt. Ê, me kute amim Jeju mar ne kute akrãnmã arek amiwýr kam amakja, me tãmbit dja me 'ýr bõx. Mýjja mex, Metîndjwýnh kute 'ã memã katãt kabên pydjîn arênhja'ýr dja me bõx. Bir be, gora on ar ja'ã amijakren me kudjwa mýjja ja kunî 'ýr bõx.

Metîndjwýnh kute Abraãomã tàmdjwý jarênh mãmджи.

¹³⁻¹⁶ Ar me bakukãmãrebê Abraãoja pumû. Amrêbê Metîndjwýnh Abraãomã kabên pydjîn arê. Nãm kum,

“Ê, mrãmri dja ba ajo kînh ne amã atãmdjwý krãptî ngã nhym aptàn kumex.

Ba ibê Metîndjwýnh ne ba amã ikabên. Mrãmri ne ikabênja”, ane.

Be, Metîndjwýnh kute Abraãomã kabên pydjîn arênh ne ja. Nãm Abraão akrãnmã arek amiwýr kam aman kam 'ýr bõx. Metîndjwýnh kute kum kabên pydjîn arênhja'ýr bõx ne arým kran arým tàmdjwý.

Me babêngõkre baje memã bakabên pýnh ne arênh kadjy ne atemã me'õ'ýr mrã. Me'õ kute raxo me bajakrenh ne kute me bakabên marmã 'ýr tên kum arê, kute adjwýnhdjwý me bakabên mar ne kute ar o bamã. Gu me kum bajêx karõ, kum bajêx nhym kute o ngrykmã ajte atemã me'õ'ýr mrãn kum me bakabên ja jarê.

Nhym bep Metîndjwýnh kute Abraãomã kabên pydjîn arênhkam nhýnh ne atemã me'õ Metîndjwýnh kurãm rax got kute adjwýnhdjwý kabên marmã? Kati, Metîndjwýnhbê kumkati pydjii. Kam ne ta tu aminhidji jarên Abraãomã kabên pydjîn arênh kum,

“Ê, mrãmri dja ba ajo kînh ne amã atãmdjwý krãptî ngã nhym aptàn kumex. Ba ibê Metîndjwýnh ne ba amã ikabên. Mrãmri ne ikabênja”, ane.

¹⁷ Nãm kabên pydjîn arênh kam ta aminhidji jarê. Nãm arým 'ã amim karõn kõt kabên pydjîn arê. Nãm akubyn atemã kabên 'õ jarênh kêtumrêx. Nãm ta arým amim pry pydji jarê. Ne kam me kute prîne amim mar týxmã, Metîndjwýnh kute memã kabên pydji jarênh nhym me kute amim mar týxjamã ne kabên pydjîn arênh kam ta memã aminhidji jarê.

¹⁸ Bir be, kumrêx ne kabên pydjîn arênh kam adjwýnhdjwý ta aminhidji jarênh memã,

—Ba ibê Metîndjwýnh dja ba ajo kînh, ane.

Dja akubyn atemã kabên 'õ jarênh kêtumrêx ne. Dja 'êxnhî kêtumrêx. Djãm Metîndjwýnh kabênkam 'êxnhînh kute akubyn memã kabên 'õ jarênhmã got. Arkati. Kam dja gar ja man kam ajte atýxkumrêx, ajte akînhkumrêx. Atýx ne tu amim kamnhîxkumrêx ne mã kam ama. Metîndjwýnh arým gwaj bakukãm gwaj bamã mýjja mex jarê gwaj mã kam ama. Kute gwaj bapytãrmã ne gwaj arým 'ýr baprõt nhym arým gwaj bapytàn gwaj bamã mýjja mex jarê, kàjkwa jarê.

¹⁹ Gora gwaj kam batýx ne tu amim kamnhîxkumrêx ne mã kam ama. Mrãmri dja gwaj 'ýr bõx. Kam ne gwaj bakadjwýnhbê badjumar mex ne baku'ê týx ne. Mrãmri ne me kute ngõmã kên rênh nhym kã arek arij týx nhym ngõ kute o ba kêt ja pyrãk. Dja gwaj ã bakadjwýnhbê badjumar mex ne batýxo ane. Gwaj baje amim Metîndjwýnh kabên kamnhîx ar o babakam dja gwaj ã bakadjwýnhbê badjumar mex ne batýxo ane.

Metîndjwýnh nhõ kikreti ja ma. Kadjwýnhbê Metîndjwýnh nhõ mýjja nêje kubêkãti wajêt. Nhym me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr raxbit 'ýr ngjênh.

²⁰ Nhym bep Jeju ne ta kàjkwakam úrkwãti djwýnhjamã wadjã. Me bakukãm ne 'ýr wabin kum wadjã. Kute me banhirãr ne me bajo djuw mex ne me bakadjy Metîndjwýnhmã kabênmã. Dji kubê Metîndjwýnh mar djwýnh djwýnhkêt. Kubê

Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr rax dja rá'ã rá'ã ne. Merkixatek ne kajmã'ã Metĩndjwýnh mar djwýnh nhym kam Jeju ijuk'ã kubê Metĩndjwýnh mar djwýnh ne me bakadjy Metĩndjwýnhmã kabēn ne.

7

Jeju kute raxo Merkixatek jakrenh.

¹⁻³ Be, mýj me'õbê ne Merkixatekja? Nãm krĩbê Xarēkam me ja nhõ bēnjadjwýr ne adjwýnhdjwý kubê Metĩndjwýnh pymao kubê kumkati mar djwýnh. Idji kutewa ne katàt me mrānh nhõ bēnjadjwýr, Merkixatek. Idji jatāri jadjwý ne me umar mex nhõ bēnjadjwýr. Krĩ nhidjibê ne Xarē. Me umar mex ne ar bakam ne me tu 'ã kum idji. Me õ bēnjadjwýrjamã, Merkixatekmã ne me me umar mex nhõ bēnjadjwýr ane.

Ije nhym mã ne bāmmē nã ar kute? Kati, e kum bep me kute bāmmē nã noo ar omũnh kētkumrēx ne me kute ar arēnh kêtê. Kon ne. Ingētmē kwatynhmē me kute omũnh kêt mexi. Me kute rwýkkôt mar kêt, nã 'õ kurũm rwýkkôt mar kêt ne ajte kute tyk djã kôt mar kētkumrēx. Nãm tu nhĩ'ānh tē. Kute Metĩndjwýnh Kra pyrāk ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh rá'ã rá'ã ne.

Be, ta ne Abraão kutã tēn kajpan kum kabēn jarēho kĩnhkumrēx ne. Abraão arým mýj bēnjadjwýrja ar'ýr prõt ne ar kubĩn kam akubyn tē nhym Merkixatek kutã tēn kajpan o kĩnh ne.

Nhym kam kum mýjja kwýo ajkij. Kute mýjja kwýo mōrjao ajkij nhym mã o mō. Abraão õ mýjja kunĩ kryre ne kurēn aben kadjy kum kungã. Merkixatekmã apýnh aben kadjy o pōxo tēn kum kungã nhym abenã rēnhkam arým rax nhym kam mã o mō.

⁴ Bir be, me Merkixatek raxja pumũ. Te Abraão bēnjadjwýr rax ne kute nēkrēx pytarja tu kute kum kwý o bikjērja pumũ. Djãm Merkixatek ngri got.

⁵ Atũmã ne mekbê Rewi me õ mýjja jamýnho ba. Mōjdjê ne kukràdjãkôt mekbê idjaermã kum,

—Gora me amũ anhõ mýjja wã kwýo ajkjēn amũ mekbê Rewibê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhmã angã, amũ amikutã memã kwý ngã gē me ta õ

nēkrēxkôt amim amý, ane. Nhym me kam ã anen õ mýjja kwýo ajkij kam amũ amikutã mekbê Rewimã õro tē, me ta õ krōkam me jamã kungã nhym me amim amý. Amē kubê Abraão tãmdjwý nhym mekbê Rewi kute amim amýnhja tãm ne kubê õ nēkrēx.

⁶ Nhym bep atemã ne Merkixatek. Mekbê Rewi 'õ kêtê. Nãm te kubê mekbê Rewi kêt ne kam tu Abraãobê nēkrēx kwýo ajkij kum kĩnh jadjã. Metĩndjwýnh arým Abraãomã kabēn pydjín arēn kum mýjja mex jarē nhym Merkixatek arým kuman kam kôt Abraãoo kĩnh ne.

⁷ Be, mrāmri ne me'õ kute meo kĩnhja ne raxo tãmja jakre. Me rũnh ne me meo kĩnh.

Kam ne ba ar amã,

—Me Merkixatek raxja pumũ.

⁸ Mekbê Rewibê Metĩndjwýnh mar djwýnh ne me õ nēkrēxo ba. O ban kêt nhym me pānh kamingrāny amũ ijuk'ã ajte Metĩndjwýnhmã àpēnh ba nhym me ajte memã õro ba. Nhym bep Merkixatek pydji ne tĩn rá'ã rá'ã ne kubê õ mýjjao mō. Ga me Metĩndjwýnh nhõ pi'òk no'òkkam Merkixatek'ã kute tĩn rá'ã: rá'ã, anhýrja pumũ. Be, Merkixatek raxja pumũ.

⁹⁻¹⁰ Nhym kam Merkixatek Abraão kutã tēn kajpa nhym kum õ mýjja kwýo ajkij nhym mã o mō. Nhym kam Rewidjwý kute kum õr pyrāk. Rewibê ne Abraão tãmdjwý. Rewi ne ingēt kukãmārebê Abraão ngrekam nōr rá'ã, kraxje kadjy kute Rewi bãm djir kêt, ngrekam nōr rá'ākam ne Abraão Merkixatekmã õ mýjja kwýo ajkij. Nhym kam Rewidjwý kute kum õr pyrāk. Nhym kam amũ atũmã Rewi wajēt ne ruw ne kam amũ abatānh nhym kam tãmdjwý amim mýjja jamýnho ba, õ nēkrēxkôt me õ mýjja jamýnho ba. Nhym bep Merkixatek mekbê Rewi kajmã'ã nēkrēxo mō, Abraão nhõ mýjjao mō.

¹¹ Arão kōpdji'ã mekbê Rewibê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhja ne memã Mōjdjê kukràdjã jarēho tē. Arão ne kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnho kutewa nhym kam tãmdjwý mekbê Rewija amũ aben nhijuk'ã kubê Metĩndjwýnh mar djwýnh ne Arão kōpdji'ã memã Mōjdjê kukràdjã jarēn me kadjy Metĩndjwýnh ma. Nhym me te: kôt kute amijo ba mexmã.

Nhym kam atemã me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh 'õ ne kato. Atemã. Arãokõt kêtê. Merkixatekkõt ne kato. Nãm ren me mekbê Rewikõt mex nhym ren atemã ny 'õ kator kêtumrêx ne. Nãm me te: amimex ne te: axwe kêt nhym kam kadjy nyja kato.

¹² Bir be, atemã ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh ny 'õ kato nhym kukràdjãdjwý ne kõt atemã.

¹³ Gwaj banhõ Bẽnjadjwýr'ã ne idju-jarênhja. ã mũm me ja kurũm ne kato. ãm atemã. Djãm me ja 'õ kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh got? Ne kute Metĩndjwýnh nhõ ngõnho ki'ã kum mry bõr got. Arkati.

¹⁴ Mekbê Djuda kurũm ne kato. Me ja, mekbê Djuda ne me Metĩndjwýnhmã àpênh kêtumrêx. Nhym me kunĩ arým kõt omũ. Djã nãm Mõjdjê me jamã kum,

—Me ga dja ga me abê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh, ane got? Kati, mekbê Rewimãbit ne arê.

¹⁵ Be, arým kute amirĩt tẽmja pumũ. Atemã me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh 'õ ne kato. Mekbê Rewi kurũm kator kêtê. Ne kam kute Merkixatek pyrãk.

¹⁶ Mýjkõt ne kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh? Djã nãm mebêngõkre ta Mõjdjê kukràdjãkõt kute amũ aben nhijuk'ã abenmã rero tẽn kam Jeju'ýr bõx ne kum kure nhym kam arým kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh? Djãm mekbê Rewi 'õ? Kati. Bir, mýjkõt? Mýjja týxumrêx kõt. Ta tu tĩn rã'ã:n kute tĩn o ino rer kêtumrêx. Kam ne Metĩndjwýnh 'ã me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr mẽ.

¹⁷ Metĩndjwýnh nhõ pi'õk no'õkkam kute, “Abê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh rã'ã rã'ã rã'ã ne. Merkixatek ne aka-jmã'ã Metĩndjwýnh mar djwýnh.

Ga kam Merkixatek nhijuk'ã gadjwý abê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh”, anhýrja pumũ.

¹⁸ Be, Mõjdjê kukràdjã tũmkõt mekbê Rewi kute aben nhijuk'ã abenmã Metĩndjwýnh mar djwýnh rerja ne arým tũm ne wãnh nõ. Arým kajgo mexi. Kute me utàr kêt. Kam ne Metĩndjwýnh wãnh kudji nhym nõ.

¹⁹ Mõjdjê kukràdjã kute mýjjaao mex kêt. Nãm me te: kute kõt amijo ba ne te: kõt

kute amijo mexmã. Nhym bep ajbir ne Metĩndjwýnh me bawýr mýjja mex jano, Jeju jano. Tãm ne gwaj kamnhĩxbê ar baban kõt Metĩndjwýnh'ýr bõx. Nhym prĩne raxo, mexo Mõjdjê kukràdjã tũm jakre. Kõtbit ne gwaj Metĩndjwýnh'ýr bõx.

²⁰⁻²¹ Be, gwaj banhõ Metĩndjwýnh mar djwýnh ny, mextireja pumũ. Kumã ne Metĩndjwýnh kabẽn pydjĩn arê. Bep me ja, me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh tũmja ne Metĩndjwýnh amim me umjýr kajgon kute memã kabẽn pýnh jarênh kêt. Nhym bep ate ne Jeju. Metĩndjwýnh kute amim arkam kum kabẽn pydjĩn arẽn kum, “Ba ibê Bẽnjadjwýr ne ba arým amã ikabẽn pydjĩn arê. Dja ba atemã ikabẽn 'õ jarênh kêt.

Ga dja ga abê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh rã'ã: rã'ã ne”, ane.

²² Be, Jeju kukràdjã nyja mexo kute tũm jakrenh mexi. Nhym Metĩndjwýnh kute kukràdjã nykõt me bamã mýjja mex jarênhja dja mrãmri me bawýr bõx. Jeju ta dja Metĩndjwýnh kabẽnkõt mýjja mex nêje omũnh 'ãno djan me bamã kungã.

²³ Nã, Jeju mexo kute me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh tũm jakrenhja pumũ.

Ë, mýjja 'õdjwý. Me ja ne me krãptĩ. Nãm me aben nhijuk'ã tyk tẽ. Te kute àpênh 'ãno ãm rã'ãmãn mã aben nhijuk'ã kubêngëtte ne tyk tẽ.

²⁴ Nhym bep Jeju pydji ne mã: tĩn rã'ã rã'ãn kam mã kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh rã'ã rã'ãn atemã amidjõ'ã me'õmã rer kêtumrêx.

²⁵ Ajbit ne tĩn rã'ã rã'ãkam arek Metĩndjwýnhmã me banêje kabẽn ne me bajo à'wýr ar ba 'ãno dja. Nãm me bapytàn ar me bajo ba. Nhýnh me baja? Bir me baje tu amim Jeju kamnhĩxkõt baje Metĩndjwýnh'ýr amijo akêxja, me batãm ne ar me bapytàn me bajo ba. Gêdjãm ar me bajo ba rã'ã ne. Gêdja me bapytãr rã'ã: ne, rã'ã rã'ã.

²⁶ Bir be, me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax ã kute anhýr ne gwaj bamãnhkutã. Nãm mexo uma. Kute axwe 'õ mar kêtumrêx. Punu 'õ kam nõr kêtumrêx. Nãm mũm mexo amiptã nhym ate me axwe wãnh ar ba nhym Metĩndjwýnh

o rax ne kàjkwamã amiwÿr o wabin kàjkwa nhiby ÿr nhym kam ar ro'ã ar ba.

²⁷ Nã, atemã. Kute me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bēnjadjwÿr tũmja pyrãk kêt. Djãm kute Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bēnjadjwÿr tũm kudjwa myt kunĩkôt ta amijaxwe pãnh Metĩndjwÿnhmã mry par ne bôr ne ôr got. Me tãm ne me kumrēx amijaxwe pãnh kum mry pan kubôn kungãn kam atãri me kunĩ jaxwe pãnh kum mry pan kubôn kungã. Djã nãm ã Jeju me kudjwa ane got? Arkati, nãm ta Metĩndjwÿnhmã me axwe pãnh tyk pydji. Nãm me axwe pãnh Metĩndjwÿnhmã amikanga pydji nhym tũmrãm dja ajte memã tyk kêt ne.

²⁸ Mõjdjê kukràdjãkôt ne me axwe prãm nhym me amim me umjuw. Nhym bep tũmrãm, Mõjdjê kukràdjã arÿm tũmkam ne Metĩndjwÿnh amim krao katon amim kudja. Nhym kam prĩne Metĩndjwÿnh kabēnkôt amijo ba. Axwe prãm kêt kumrēx. Dja amũ tũmrãm axwe 'ô kêt kumrēx rã'ã rã'ã, tãm ne amim kudjan kam kum kabēn pydjin arē. Ne kam adjwÿnhdjwÿ aminhidji jarēn kum,

—Ba ne ba amijo apytàn amim adja. Ga abê imar djwÿnh nhõ bēnjadjwÿr rax, ane. Be, nãm ã anen kam amim Kra dja.

8

Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bēnjadjwÿr ny ne Jeju.

¹ Bir be, ije ar amã arēnh ja ma. Arÿm gwaj banhõ Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bēnjadjwÿr rax ã kute anhÿrja pumũ. Nãm kàjkwakam Metĩndjwÿnhbê kumkati krĩ djatikam ubôk'ãnh ikô'ã nhÿ, kubê bēnjadjwÿr raxkam ubôk'ãnh nhÿ.

² Kubê Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bēnjadjwÿr ne kam Metĩndjwÿnh nhũrkwãti kadjwÿnhbê kumoka'êkam àpēnh ar ba. Ūrkwãti djwÿnhkam àpēnh ar ba. Djãm me ikrao ne me kum kikre got? Kati, Bēnjadjwÿr djwÿnh ta ne amim kikre nhym kàjkwakam dja. Ūrkwã djwÿnh ne ja. Nhym kadjwÿnhbê kumoka'êkam Metĩndjwÿnh nhõ mÿjja nēje kubēkãti wajêt. 'ÿr ne arÿm wadjàn kam kam àpēnh ar ba.

³ Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bēnjadjwÿr rax kunĩ ne Metĩndjwÿnhmã mry bôn kum kungãn kôt kum kĩnh djã ngã. Kadjy ne amim me umjuw. Nhym gwaj banhõ Metĩndjwÿnh mar djwÿnhdjwÿ mÿj ne kum kungã? Kati, ãm ta ne kum amingã.

⁴ Nãm ren jakam, pyka jakam ar ban ren kubê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh kêt kumrēx ne. Ga me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh kumex ne kute Mõjdjê kukràdjãkôt Metĩndjwÿnhmã kĩnh djã nhõr rã'ãja pumũ. Kam ne ren jakam ar ban ren arÿm kubê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh kêt.

⁵ Pyka jakam Metĩndjwÿnh nhõ kikreja ne kàjkwakam ũrkwãti djwÿnhja'ã amijakre nhym me kam kam àpēnh ar ba. Ô'ã ne pykabê ô kikreja. Nãm Mõjdjê kute kikre nhipēxmã nhym kam Metĩndjwÿnh prĩne kôt kum 'ã karõ, kute kum 'ã karõ nhym kute kôt kum ipēxmã. Kute kàjkwakam ũrkwãti ja'ã akren kute kôt kum ipēxmã ne kum 'ã karõn kum,
“Gora prĩne inhũrkwãti djwÿnh'ã akren imã ipēx, ane.

Krãnhre'ã ije amã akrejakôt dja ga ipēx”,
ane.

Be, mÿjja kàjbê mex ne ja. Kàjkwakam ũrkwã djwÿnh ne mexkumrēx, nhym bep ja, pykabê ja ne ô'ã. Ô'ã ne kam kàjbê mex.

Nhym bep ũrkwã djwÿnh ne mrãmri wÿnh, mextire.

⁶ Nhym àpēnhdjwÿ mextire. Metĩndjwÿnh ne kum àpēnh ny jarē nhym àpēnhja prĩne mexo kute me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh tũm djãpēnh tũm jakrenh. Nhym kukràdjã nydjwÿ prĩne mexo kute tũm jakrenh. O ne Jeju Metĩndjwÿnh'ÿr mebēngõkreo bõx. Nhym Metĩndjwÿnh me bamã kabēn pydjin arēn kam me bamã mÿjja mex jarē. Mÿjja mexja ne mexo tũmja jakrenh mex ne. Kôt kukràdjã nydjwÿ mexo tũmja jakrenh mex ne.

⁷ Nãm ren Mõjdjê kukràdjã ajmã kute kêt nhym ren ajte kukràdjã ny kator kêt kumrēx ne. Nãm ren kutewaja mex nhym ren ijukri ny 'ô kator kêt kumrēx ne.

⁸ Nhym bep kati, nãm kukràdjã tũmja kute me utãr kêt nhym kam pãnh Metĩndjwÿnh kukràdjã ny kute me utãrja

pãnh o kato. Nãm mekam kĩnh kêt ne memã kum,

“Adjým, amũ akati 'õkam dja ba mekbê idjaer kunĩmã atemã ikabên ny 'õ jarênh mãmdji, atemã kukràdjã ny 'õ.

Nà, Djuda aben nhjuk'ã tàmdjwýjamã gêdja ba atemã kukràdjã ny 'õ jarê. Ba ibê Bënjadjwýr ne ba me amã ikabên ne.

⁹ Ate ne nyja. Ate ne tũm, ije me akukãmãremã arênhja, tãm ne tũm.

Amrêbê ne ba me akukãmãre pa 'ãbyn pykabê Edjitu kurũm meo ikaton kam ar meo iban memã ikukràdjã ja jarê.

Nhym be nãm me ikabên mar prãm kêt ne arĩk ar ba. Ba kam amipãnh tu me kanga.

Ibê Bënjadjwýr ne ba me amã ikabên ne.

¹⁰ Bep jakam dja ba mekbê idjaermã ikukràdjã ny jarê. Amũ akati 'õkam dja ba memã ny 'õ jarê.

Ba ibê Bënjadjwýr ne ba me amã ikabên ne. Me õkre kadjwýnhbê dja ba ikukràdjã jao adjàn me ajamak krekre'ãdjwý pi'õk no'õk ne.

Ne kam meo inhõ me jakumrêx nhym me amipãnh Metĩndjwýnho ipytàn kam amim ijo Metĩndjwýnhkumrêx.

¹¹ Djãm me õbikwamê kute abenmã kum, nãr me kamy kute abenmã kum,

'On amim Bënjadjwýr djwýnh ma', anhýrmã. Kati, me kunĩ dja arým amim ima. Me kàtammê me rũnhmê me kunĩ dja me amim ima.

¹² Ba kam me kute ikam amikràjakam idjukapři ne kam me ikam axweja tu o akno”, ane.

Nãm ã Metĩndjwýnh kukràdjã ny'ã ujarênh ane.

¹³ Kute kukràdjã ny jarênhkam arým õbê jao tũm ne. Be, ga mýjja arým tũm tẽm ne arým biknor 'ýrja pumũ.

9

Kute pykakam Metĩndjwýnh nhõ kikreti jarênh.

¹ Amrêbê ne Metĩndjwýnh prĩne kukràdjã tũmja, kukràdjã kutewaja'ã memã karõ, kõt me kute ar amijo ba ne kum kabên ne kum àpênh kadjy. Nãm me pykabê kum kikren kam kam kum kabêno ku'ê.

² Nãm me kubêkãmê mrykãmê pĩponho kikren ajkwa krekre'ã kubêkã nhõ. Kikrebê kumkati ne ja. Kam ne ngõnhpõktimê pĩponh ku'ê. Nhym djwý me kute Metĩndjwýnhmã õr ne pĩponhkam adjwýrjadjwý ikwã. Apýnh mýjja ku'ê djari ne ja.

³ Kadjwýnhbê ne kumoka'ê. Nhym kam nêje kubêkã wajêt.

⁴ Kam ne kên karýro kikre kudjý djã bõr djãmê kên karýro pĩo rara krãkã djyjamê ku'ê. Nhym kên karýrreo pĩo rara krãkã djy kam ne ngõnh dja. Kên karýro ngõnhkam djwý nhidjibê “Mýj ne ja” nýt ne dja. Nhym kam kam Arão nhõ kõ me aêrbê ingrõt ne õja nõ. Nhym kam kamdjwý Metĩndjwýnh kute amikabên'ã kên no'õkja amê nõ.

⁵ Nhym kên karýro pĩo rara krãkã djyja'ã Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh amê ar karõ kãjbê prêkja aben kutã dja. Metĩndjwýnhbê kumkatiti:, Metĩndjwýnh pymati, Metĩndjwýnh mexo tuknĩ kadjy mrãnh djwýnh karõ nhipêx ja dja. Pĩo rara 'ã ijê djã'ã dja. 'Ã ijê djã ja ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr mry kamrõo kaprêprêk nhym Metĩndjwýnh apýnh me axwe djari tu o akno. Aj, djãm on ije ar amã prĩne ja jarênhmã got. Ba ar amã mýjja 'õdjwý jarê.

⁶ Be, nãm ã Metĩndjwýnh nhõ kikrekam apýnh mýjja ku'ê djari ku'ê ane. Nhym me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh kàtãm myt kunĩkõt kikrebê kumkatikam wangij ne kam kam àpênh ar ba.

⁷ Nhym bep me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr rax pydji ne kadjwýnhbê kumoka'êjamã wangij. Djãm myt kunĩkõt? Arkati, kum ngorekambit. Ýr ngjênh nhõ akati apõxkambit ne 'ýr ngjênh pýnh ne. Nhym ajte kum ngore nhym ajte 'ýr wadjã. Akati pýnhkambit. Djã nãm ýkam 'ýr wangij? Kati, mry kamrõ ne 'ýr o wangijn Metĩndjwýnhmã kungã. Ta amijaxwemê me kàtãmja jaxwe pãnh ne kum kungã. Me kute mar kêt ne kute Metĩndjwýnhkam amikràõ ba pãnh ne me õ'ã o mrãn o wangijn kum kungã.

⁸ Jakõt ne Metĩndjwýnh Karõ memã o amirĩt, me kute me kàtãm Metĩndjwýnh'ýr ngjênh kêt kõt mar kadjy. Metĩndjwýnh

nhô kikrebê kumkati ãm rã'ã nhym me kute kukràdjà tùmjao ba rã'ãri ne me kàtàmja Metĩndjwýnh'ýr ngjênh kêtumrêx, kumoka'êjamã ngjênh kêtumrêx. Me kàtàmja kraxje 'ýr ngjênh kêt.

⁹ Be, pykabê Metĩndjwýnh nhô kikremê kôt kukràdjà tùmja ne Kritu kukràdjà djwýnh'ã amijakre nhym me Kritu kajmã'ã ar o ba. Kukràdjà tùmja ne me ĩ krākàbito mex. Nãm me kukràdjà tùmjã te Metĩndjwýnhmã mry bôn kum kungãn te kum kĩnh djà ngãn mã amikam kute axwe mar rã'ã. Me kute kum mry nhôr djwýnhja te kum mry bôn kum kungãn kadjwýnhbê mex kêt rã'ã ne.

¹⁰ Kukràdjà tùmjã ne me me õ kwý krên djãmê mýjjao kôm djà'ã memã karôn mekbê uma. Ne kam ajte me kute apýnh amiku'õnh djari memã 'ã karõ, me kute kôt amijo bamã. Apýnh kukràdjà ja ne me ĩ krākàbito mex. Metĩndjwýnh kute mýjja kunõ ny kajmã'ã ne memã kukràdjà tùmja'ã karõ nhym me ar o ba.

Kritu kamrô'ã ujarênh.

Xim k 2.5; Idja 8.6, 12.24

¹¹ Nhym arým Kritu bõx ne arým kukràdjà ny, kukràdjà mexo kato. Ne kute kukràdjà nyo kator kadjy kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr rax ne arým Metĩndjwýnh nhürkwã djwýnhmã wadjà. Metĩndjwýnh nhürkwãti prĩne kute raxo, mexo pykabê ja jakrenh mexjamã wadjà. Mebēngõkre kute ipêx kêt. Me banhõ pykabê mýjja, pĩ, bõ, bànhõr jao kikre nhipêx kêt.

¹² Be, tãm, Metĩndjwýnh nhürkwã djwýnhbê kumkatimã wadjàn kam amũ kadjwýnhbê kumoka'ê'ýr àr pydji. Djã nãm 'ýr wangij ne akubyn apõx ne 'ýr ngjênh krãptĩ got? Kati, nãm 'ýr àr pydji. Djãm mokaàk kamrô nàr mryti jabatàn nyre kamrô ne o wadjà, kute Metĩndjwýnhmã õrmã? Arkati, nãm ta amikamrô wadjà. Ne o me bapytà. Me bapytàrkumrêx. Gu me batĩn rã'ã rã'ã ne baje o ino rer kêt kadjy.

¹³ Amrêbê kukràdjà tùmjã ne me mry kamrô me kamĩ, me akubyn mex kadjy. Nãm me Metĩndjwýnhkam amikràn kam punu. Nhym kam Metĩndjwýnh mar djwýnh mryti djũmre kamrômê mokaàk

kamrô me kamĩ. Ne mryti jabatàn nyre, kaãnhre bĩn kum adjàn kam prà byn o me punu kaprêprêk. Nhym me kam akubyn mex.

¹⁴ Be, ga mry kamrô kute kàjbê meo mexja pumũ. Bep Kritu kamrô ne mrãmri meo mexkumrêx. Metĩndjwýnh Karõ tĩn o ino rer kêtja tãm ne Krituo ban o tỳx nhym kam kôt Metĩndjwýnhmã amingã. Djãm punu ne me kubĩ? Kati, nãm mexo mextire, ajmã kute kêt ne ta Metĩndjwýnhmã amingãn kam kamrô ajkapĩ. Ta kamrô ne prĩne me bajo mex. Me batyk ne baje Metĩndjwýnhmã bakre rax ne nĩjar baba kadjy ne gu me bamã bajaxwe kĩnh ne o baba. Nhym kam ta kamrô prĩne me bakadjwýnhbê me bajo mex gu me kam arým bakadjwýnhbê bapijàm kêt ne amikam bajaxwe'õ mar kêt ne Metĩndjwýnhmã badjapênh ar baba, Metĩndjwýnh tĩnjãmã apê.

¹⁵ Kadjy, Kritu kamrô prĩne kute me bajo mex gu me Metĩndjwýnhmã badjapênh kadjy ne Kritu kukràdjà nyo kato. Metĩndjwýnh kute amiwýr me bajwýr ne kute me bamã kabēn pydjin arēnh ne kute me bamã mýjja mex jarēnh gu me 'ýr babõxmã. Nhym me banhõ mýjja mexja dja rã'ã rã'ãn o ino rer kêtumrêx. Mrãmri dja Kritu ã memã o ane. Kadjy ne arým me axwe pãnh ty. Me kute kukràdjà tùmja ar o bari ne me Metĩndjwýnhkam axwe nhym kam arým Jeju amityko o pãnh ne.

¹⁶⁻¹⁷ Bir be, nãm tykkõtbit o pãnh. Nhym kam ajte mýjja tykkõtbit ne mýjja amirĩt. Ga me õbikwa tyk kutã kute abenmã õ mýjja'ã karõja pumũ. Õbikwaja tyk kutã õbikwamã õ mýjja'ã karõ ne,

—Godja ba ty ga kam inhõ mýjja jao mõ.

Ne kam kum õ mýjja nhidji jarēn kum,

—Tãm dja ga o tẽ, ane.

Gêdja kute kum 'ã karõja ty nhym kam õbikwaja amũ ajte kudjwa ô'ã ar o ba. Me tykkambit ne me ajmãn aben nhõ mýjja jamýn mã amũ abendjô'ã o ba. Me tĩn rã'ãkam ne me kute aben nhõ mýjja jamýnh kêt. Me tykkambit ne me kute me õ mýjja kajgo jamýnh. Bir be, me tykkõtbit ne mýjja amirĩt. Nhym kukràdjà tùmjadjwý ajte tãm ne.

18 Nãm me kute kukràdjà tũm kutewaja o bao kurê'ukmã ne Môjdjê mry kamrôo me kamĩ. Mỳjja tyk ne kamrô bikapĩnkôtbit ne mỳjjao mex djã.

19 Nãm Môjdjê memã Metĩndjwỳnh kabẽn kukràdjà kunĩ'ã ujarẽnh kumrẽx arẽ. Metĩndjwỳnh kute mekbê mỳjja pymaja memã arẽnho djan memã kunĩ jarẽnh pan kam mry kamrô by, mryti jabatàn nyremẽ mokaak kamrô run kam iby ngò run kam pi'ò nhikwỳr ne kadjat kamrẽk jakritare jao krax 'apren kam pi'òja mry kamrômã adjàn kam o me kaprẽprẽk. Metĩndjwỳnh kabẽn kukràdjà'ã pi'òk no'òkja kumrẽx ne kamĩn kam mebêngòkregadjwỳ kamĩ.

20 Me kamĩn kam mekmã kum, “Be, Metĩndjwỳnh kute me amã amikukràdjà jarẽnh mãmджи ga me aje kôt amijo aba kadjy kamrô ne ja. Gora me 'ãno dja”, ane.

21 Ne kam ajte Metĩndjwỳnh nhõ kikre kamĩ. Nãm kapôtã kukràdjàja kumrẽx kamĩn kam kikre kadjwỳnhbêja'ỳr o wadjàn kam ad-jwỳnhdjwỳ o kamĩ, kukràdjàja kunĩ kamĩ.

22 Bir be, Môjdjê kukràdjàkôt ne me mry kamrôobit mỳjjao mexo ba. Kamrô kapĩnkôtbit ne apỳnh me axwe djari Metĩndjwỳnh tu me axweo aknon mar kêtikumrẽx ne.

23 Bir be, pykabê Metĩndjwỳnh nhõ kikremẽ õ kikrekam kukràdjàja ne kàjkwakam mỳjja djwỳnh'ã amijakre. Kam ne Môjdjê mry kamrôobit ã mỳjjao mexo ane. Nhym bep kàjkwakam mỳjja djwỳnh:kadja ne me mỳjja mexbit kum kubĩn kungã. Kàjkwakam mỳjja djwỳnhja kadja ne me mỳjja mexbit kum kubĩn kungã. Mỳjja mexo kute pykabê mỳjja ja jakrenh. Mỳj ne mex nhym me Metĩndjwỳnhmã kubĩn kungã? Je kum Jeju. Jejubit ne mexkumrẽx ne kam Metĩndjwỳnhmã amingã nhym me kubĩ.

24 Djã nãm me Metĩndjwỳnhmã kikre nhym kam Kritu kadjwỳnhbê kumoka'êja'ỳr wadjà? Kàjkwakam õ kikre djwỳnhja'ã kute amijakre djãm kumã ne wadjà? Kati, nãm tu kàjkwamã wadjà. Kum wadjàn arỳm Metĩndjwỳnh kabem djan kum me bajarẽnho djan me banêje kukrào dja.

25 Djã nãm Metĩndjwỳnhmã aminhõr krãptĩ? Kute pykabê Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax kikremã ngjẽx krãptĩja pyrãk? Kum ngore kunĩkôt kute mry kamrôobito mrãnh ne Metĩndjwỳnh nhõ kikre kadjwỳnhbê kumoka'êmã o ngjẽxa pyrãk?

26 Arkati, nãm ren kum aminhõr krãptĩn ren arỳm tokry krãptĩ. Ren pyka nhípẽx totokbê ren arỳm apỳnh tokry krãptĩ. Bep kati, arỳm pyka kute o ino rerkam arỳm kator ne kute mekbê axweo apêxmã kute Metĩndjwỳnhmã aminhõr mãmджи.

27 Ga Metĩndjwỳnh kute me kunĩ'ã amim karõja pumũ. Me kunĩ dja me tyk pydji nhym ijukri dja Metĩndjwỳnh memã axwe pãnh jarẽ.

28 Bir be, nãm ã Kritudjwỳ tyk pydjio ane. Kute Metĩndjwỳnhmã aminhõr nhym me kute bĩn mãmджи. Nãm amijã me krãptĩ jaxwe mẽn kam me pãnh Metĩndjwỳnhmã amingã nhym me kubĩ. Dja ajte me bawỳr kato. Djãm kute axweo pãnhmã? Kati, kute õ me ja pytãr ne kute meo mõrmã. Pykabê me kute abej ajkam amakja pytãr ne ar meo bamã dja ajte kato.

10

Kritu pĩte'ykam tyk pydji.

1 Bir be, Môjdjê kukràdjà ne mỳjja mex-tireja kukãm bõx. Kubê wỳnh kêt. Mỳjja mex-tire bõx kêttri ne Metĩndjwỳnh Môjdjê kukràdjàja kato. Nãm mỳjja mex djwỳnh'ã amijakre kajgo. Kam kute meo mex kêt. Metĩndjwỳnh kute me axweo bingràn kadja ne me kum mry pan kubõn kungã. O anhỹro ba tãmtã: ĩ arek amũ namẽ amex kunĩkôt o anhỹro tẽ. Nãm me te mry pan kamrô kapĩn te kute o amikam axweo apêx ne mexmã te o amijo ane. Me kute Metĩndjwỳnh'ỳr bikamẽn prãmja ne me te amijaxwe kêtãm amijo ane.

2 Nãm ren me kute Metĩndjwỳnhkôt amijo ba prãmja mry kamrôo ren amikam axweo apêx ne ren mrãmri amikam axwe'õ mar kêtikumrẽx ne ren tu mry par krãta.

3-4 Nhym bep kati, nãm me te o amijaxweo ane. Mryti djũmre kamrômẽ mokaak kamrôo mrãmri me kute amijaxweo apêx kêt. Nãm me te o amijo anen

mã axwe. Mry kamrô kute memã axweo apêx kêt. Nãm tu amex kunîkôt memã axweo amirîto tẽ.

⁵⁻⁶ Kam ne Kritu pykamã rwýk kutã Bãmmã kum,

“Nã gãm arým amã mry kamrô kapînmẽ me kute amã djwý nhõrja kînh kêt.

Nhym me kute amijaxweo apêx kadjy nàrà m kute mry par ne rã'ã ngõnho kikam rênho ne kute kum angjênho ne kute amã õrja tãm ne ga arým abê kînh no kati.

Ne kam aje ijo inhîmã ijã amim karõ.

⁷ Ba kam amã,

‘Metîndjwýnh, ota ba dja. Aje amim ijã karõkôt ne ba jãnh dja. Amrêbê anhõ pi'õk no'õkkam aje ijarênkôt ne ba jãnh dja', ane.”

Nãm ã Kritu Bãmmã ane.

⁸ Nãm kum,

“Mry kamrô kapînmẽ me kute amã djwý nhõrjamẽ me kute amim axweo apêx kadjy nàrà m mry par ne kute ngõnho kikam rã'ã rênho ne kute kum angjênho ne kute amã õrja tãm ne ga amã kînh kêt ne abê kînh no kati”, ane.

Djã nãm me kupa'ã ar o ba? Kati, mrãmri ne Môjdê memã kôt 'ã karõ nhym me kute kôt ar o ban kute Metîndjwýnhmã mry par ne kute õro ba. Nhym Kritu Bãmmã kum, “Ga abê kînh no kati”, ane.

⁹ Nãm kum kabên ja kumrêx jarên kam atãri kum,

“Metîndjwýnh, ota ba dja. Aje amim ijã karõkôt ne ba jãnh dja”, ane.

Bir be, nãm me kute mry par ne kum õrja arým o apêx. Kute pãnh nyjao katormã ne arým tũmjao apêx.

¹⁰ Metîndjwýnh kute 'ã amim karõkôt ne Jezu Kritu tẽn ruwn ta Metîndjwýnhmã amidjwýnh ngã nhym me kubî. Nãm kute kum aminhõrkam me bîn mãm dji. O ne prîne me bajo mex, prîne me bajo mexo mexkumrêx ne.

¹¹ Me ï pýnhkôt me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh aben nhijuk'ã myt kunîkôt ngõnho ki kabem ku'ên mry kupê. Nãm me kute Metîndjwýnhmã mry par ne bõr ne kum õrmã bõro ku'ê. Nhym akati nhym tãm ne. Nhym akati nhym ajte tãm ne. Nãm memã axweo apêx kêtumrêx ne.

¹² Nhym bep ate ne Kritu Metîndjwýnhmã myjja pydji ngã. Nãm kum amingã nhym me bîn pydji. Nãm amijã me axwe mẽ nhym me kam bîn pydji. Nãm me kubî nhym kam tu amijã me axweo apêxkumrêx. Jakôt ne Metîndjwýnh djubõk'ãnh nhỹ, kubê bẽnjadjwýr raxkam ubõk'ãnh nhỹ.

¹³ Ne kam arek kam amako nhỹ. Metîndjwýnh kute kurê djwýnho bikênho mex nhym me kam umaje kuka kõnh terteto ku'ên kam tu myrbê rôrõk nhym kute kwý o pardjan kwý nhimex, ja ne kam amako nhỹ.

¹⁴ Bir be, kute Metîndjwýnhmã aminhõr pydjijakôt arým mrãmri tu me'ã mex mênhkumrêx nhym me mrãmri mex rã'ã rã'ã rã'ã. Kute me bajo mex ne kute me bajaxwe kêtõ tẽmjã, me bajã ne tu mex mênhkumrêx.

¹⁵⁻¹⁶ Nhym Metîndjwýnh Karõdjwý kôt arẽ,

“Bep jakam dja ba memã ikukràdjã ny jarẽ.

Amũ akati 'õkam dja ba memã ny'õ jarênho mãm dji.

Ba ibê Bẽnjadjwýr ne ba me amã ikabên ne. Me õkre kadjwýnhbê dja ba ikukràdjãjao adjãnh kunhõ. Ne me amak krekrekamdjwý kunhõ”, ane.

Nãm kabên ja kumrêx jarên kam atãri memã kum,

¹⁷ “Apýnh me ikam ajaxwe djãri, me aje ikam amikrà ar o abajadjwý gédja ba tu mar krãtan o akno.”

¹⁸ Bir be, mrãmri ne Metîndjwýnh arým o akno. Kam ne me kute amijaxwe pãnh Metîndjwýnhmã mry par ne kum õrja arým apêx. Arým kêt. Arým Metîndjwýnh kute kam me axweja kunõo biknorjakam ajte we amijaxwe pãnh mry par ne ar Metîndjwýnhmã õro ba. Kati, arým kêt.

Me kute Kritu mar'ã ukanga kêt mã.

Ep 3.11

¹⁹ Ë, akmere ar, àpnhõre ar, mrãmri dja gwaj tu bapijãm kêt ne Metîndjwýnh nhõ kikre kadjwýnhbê kumoka'êmã wangij ne Metîndjwýnh 'ýr bõx ne tu kum amijarẽ. Mýjkôt dja gwaj bapijãm kêt ne tu 'ýr wangij? Jejukôt. Gwaj bakadjy tyk ne kamrõ bikapînkôt dja gwaj bapijãm kêt ne

Metĩndjwýnh'ýr bõx ne tu kum amijarẽ ne kum bakabẽn.

²⁰ Pykabê Metĩndjwýnh nhõ kikre kadjwýnhbê kumoka'ẽ nẽje, Metĩndjwýnh krĩ dja nẽje ne kubẽkati wajêt nhyr me 'ýr ngjẽnh kêtumrẽx. Nhyr bep ajbir Jeju ne me bakadjy Metĩndjwýnh'ã kutan 'ýr pry ny dji. Pry kubê Jeju. Kute Metĩndjwýnhmã ta aminhõr nhyr me kute bĩn nhyr ajte tĩnkõt ne gwaj tu Metĩndjwýnh'ýr mrãn bõx ne wangij ne tu kum bakabẽn.

²¹ Be, gwaj banhõ Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxkumrẽx. Nãm prĩne Metĩndjwýnh nhõ me jao ban meo djuw mex ar o ba.

²² Gora gwaj kam tu Metĩndjwýnh'ýr mrãn bõx ne tu kum bakabẽn, on batĩnri 'ýr mrãn bõx ne kum bakabẽn. Amrẽbê ne Mõjdjê Metĩndjwýnh kukrãdjãkõt kute meo mex kadjy mry kamrõo me kamĩ nhyr me kam akubyn mex ne. Ne kam ajte me kute amijo mex kadjy ngõ mexkambit djuwn o jãm amijã ngrã rẽ. Gwaj baje tu amim Jeju kamnhĩxkam dja gwaj Metĩndjwýnh kadjy bamex. Jeju ne gwaj bajo mex. ã gwaj bamex tanhýrkam dja gwaj Metĩndjwýnh'ýr mrãn bõx ne tu kum bakabẽn, on batĩnri 'ýr mrãn bõx ne kum bakabẽn. Kwãrĩk wãnh gar ajõ anhõkre kadjwýnhbê amim,

—Djãm Metĩndjwýnh imã mex? anhýr kêt. Dja gwaj tu amim kamnhĩxkumrẽx ne katat bakabẽnkam tu 'ýr mrãn kum bakabẽn. Pykabê gwaj ar babari dja gwaj ã o ane.

²³ Gora gwaj mã 'ãno dja. Metĩndjwýnh kute gwaj bamã mýjja mex jarẽnh gwaj baje tu amiwýr kamnhĩxbê ar babaja ne gwaj arým memã arẽ nhyr me kuma. Gwaj gop mã 'ãno djan gop arek amiwýr kamnhĩxbê ar baba. Kwãrĩk wãnh gwaj 'ã badjukanga kêt. Metĩndjwýnh ne arým gwaj bamã kabẽn pydjĩn arẽ. Mrãmri ne kabẽnkumrẽx. 'Ëxnhĩ kêtumrẽx ne kute gwaj bakanga kêtumrẽx. Kam dja gwaj amiwýr kamnhĩx tỳxbê ar baba.

²⁴ Gora gwaj aben ma ne amidjwýnhbit mar kêt. Dja gwaj bamã aben jabẽmãbit abenmã karõ ne ajte bamã mýjja mexbit kĩnh ne baje o baba'ã abenmã karõ.

²⁵ Gora gwaj abeno babikprõnh rã'ã. Nhyr bep me kwý ne me arým kum abeno

bikprõnh kanga. Nhyr bep kati, gwaj ba dja gwaj o anhýr kêtumrẽx. Gwaj ba dja gwaj abenmã tỳx jangij, mã Jejukõt gwaj babikamẽn rã'ã kadjy. Metĩndjwýnh nhõ akati arým o rãm ne ja. Kam gẽdja gwaj mã abenmã tỳx jangjẽnh ar o baba.

²⁶ Me kute me bamã Metĩndjwýnh kabẽn 'ẽxnhĩ kêt jarẽnhja ne gu me baje amim marmãn ate mã bamã bajaxwebit kĩnh ne, nhýnh ne mýjja 'õ ajte me bajaxwe pãnh tykmã got gu me bamã bajaxwebit kĩnh ne. Arkati, Jeju pydji ne me bajaxwe pãnh ty. Atemã mýjja 'õ kêtumrẽx. Mýjja 'õ kute me bajaxwe pãnh tyk ne kute me bamã me bajaxweo bingrãnh kêt.

²⁷ Nhyr bep ãm mýjja ti, mýjja punuti, mýjja pymati: wã pydji ne me jamã nõ. Me kum Metĩndjwýnh kurẽjamã ne nõ. Memã gẽdja axwe pãnh jarẽ ne kam kuwy põktijamã me kurẽ. Kumã dja me kurẽ nhyr me prĩne xêr. Me kajmã'ã ne nõ. Kumã dja me kurẽ. Djãm uma ngri? Gora ar amikam ajkam ama.

²⁸ Ë, amrẽbê me'õ kute Mõjdjê kukrãdjãkõt amijo ba kêtja nhyr me'õ axwekõt omũ. Birãm me'õ amãnhkrut nãr kon amãnhkrut ne ikjêkêt me'õ jaxwekõt arým noo omũn arẽ nhyr me arým pãnh kubĩ, kum kaprĩ kêt ne tu kubĩ, axwe pãnh.

²⁹ Bir be, kam dja me'õ kute Metĩndjwýnh kra japrýkam mrãmri arým o bikẽn rax ne. Me kute Mõjdjê kukrãdjão bikẽnkam ne me kute tu bĩn kajgomã. Bep me kute Metĩndjwýnh krao bikẽnkam dja pãnh rax. Pãnh raxo prĩne kute Mõjdjê kukrãdjãkõt me kute me bĩn kajgoja jakrenh mex ne.

Nãm me Metĩndjwýnh kra japrý ne kam ajte Metĩndjwýnh kukrãdjã ny kadjy kamrõjao mýjja punu, Metĩndjwýnh kute memã kukrãdjã ny jarẽnh mãmdji kadjy kamrõ jao mýjja punu. Kra ne tyn amikamrõ kapĩ gu me kam arým Metĩndjwýnh kukrãdjã nykõt amijo baba. Kamrõ jao ne me mýjja punu, o mýjja kakrit ne kubê kanga. Jeju kute kamrõ kapĩnkõt ne Metĩndjwýnh memã me axweo ajngrã ne meo mex nhyr be nãm me tu kamrõ jao mýjja kakrit ne kanga.

Ne kam ajte Metĩndjwýnh Karõ japrýn kum ngryk jadjã. Metĩndjwýnh Karõ me

bakam ukaprija, gu me baje te kam amikrà ar o baba nhym mã me bakam ukapri, ja tãm ne me aprÿ. Djãm ja pãnh kêt got? Mrãmri gêdja prïne Metĩndjwÿnh me jao bikênh mex ne.

³⁰ Nhÿnh me'õja kute memã kum, "Bajbit dja ba memã amijo pãnh ne. Ba dja ba me axwe pãnh meo ajkê", anhÿrja ne gwaj arÿm mar mexkumrêx. Nhym ta ajte memã kum, "Bênjadjwÿr djwÿnh ta dja õ me jamã pãnh jarê", ane.

³¹ Metĩndjwÿnh tĩn ne ar ba tãm dja pao meo bikênh mex ne. Kute pao meo pãnh ja tãm ne uma:kumrêx. Djãm mÿjja wã pyma ngri got.

³² Ê, amrêbê Metĩndjwÿnh kute ar ano bõnh totokbê ja gora ar ama. Nãm me te ar ajo bikênh ba gar mã 'ã angrà tÿx ne, ne te atokryn mã 'ã angrà tÿx ne.

³³ Nãm me me ipõkri ar ajaprÿn ar akamjêro ba. Nãm ã me ar akwÿo ane gar anhitepato ar kuri aku'ên ar omũho aku'ên kam ar ô'ã akà djàn akapriin ar omũho aku'ê.

³⁴ Nhym me ajte ar akwÿbê ijê gar ar ô'ã arerek ne akapriin ar omũho aku'ê. Nhym me te ar anhõ nêkrêxo prõt gar kam mã akĩnh. Mrãmri arÿm kàjkwakam anhõ mÿjja mextirekõt ajamak bẽn kam tu ate akrã. Kàjkwakam anhõ mÿjja me:xkumrêx. Mexo kute pykabê ja jakrenh mexi. Tãm gêdja rã'ã rã'ã rã'ã. Nhym me te pykabê mÿjja jao ar ajo ajkê, gar kam kàjmã mÿjja ja man mã akĩnh.

³⁵ Bir be, gora ar amã me uma kêt ne atÿx ne kõt amijo aba rã'ã. Kwãrĩk wãnh gar amã kanga kêt. Mrãmri dja Metĩndjwÿnh pãnh ar amã mÿjja mextire ngã.

³⁶ Dja gar arek akrãnmã amijo aba 'ãno dja. Metĩndjwÿnh kute ar ajã amim karõ ne kute ar amã mÿjja jarênhja kõt dja gar amijo mõi. Dja gar 'ãno djan akrãnmã o amõr rã'ãn arÿm kõt 'ÿr bõx. Kute me bamã kabên pydji jarênh ne kute me bamã mÿjja mex jarênhja 'ÿr bõx. 'ÿr bõx ne amim aby.

³⁷ Metĩndjwÿnh kabênkam ne krabê Jeju akubyn me bawÿr bõx'ã, "Adjÿm ngrire, dja ã me awÿr tẽn bõx. Amrêbê ne tẽmmã krà ne kam arÿm amrê tẽn 'ÿr. Dja tebê amikrà kêt ne.

³⁸ Me kute amikajmã'ã imar ba arÿm ije memã axwe kêt jarênh nhym me katat mrãnhja dja me mã imar rã'ãn ar ikõt ba.

Gêdja me'õ me umaje akubyn ibê akêx ba kam arÿm ibê kĩnh no kati", ane.

Nãm ã Metĩndjwÿnh ane.

³⁹ Nhym bep gwaj ba ne gwaj baje ã anhÿr kêtumrêx. Djãm gwaj bamã me uman baje kubê amijo akêx ne kam tu babi-knorkumrêxmã? Arkati, gwaj ba ne gwaj tu amikajmã'ã markumrêx nhym arÿm Metĩndjwÿnh gwaj bapytàn ar gwaj bajo ba.

11

Me tũmre kute amikajmãtã Metĩndjwÿnh mar.

¹ Ije, mÿjbê ne me kute amikajmã'ã mÿjja mar? Mã ne kute? Bir, me baje amikajmã'ã mÿjja markam ne gu me tu amim kamnhĩxkumrêx ne amiwÿr kam amakbê ar baba. Ne tu amim markumrêx ne banhõkre kadjwÿnhbê amim,

—Nà, mrãmri dja iwÿr bõxkumrêx, ane. Ne kam ajte me baje banoo mÿjja pumũnh kêt kam tu amim markumrêx ne banhõkre kadjwÿnhbê amim,

—Nà, mrãmri dja ba ã amũ akati 'õkam omũ, ane. Nã gu me ã amikadjwÿnhbê amikajmã'ã mÿjja maro ane.

² Nãm ã amrêbê me bakukãmãre tu amikajmã'ã Metĩndjwÿnh maro ane nhym arÿm mekam kĩnh ne.

³ Nã gu me badjwÿ ã amikajmã'ã Metĩndjwÿnh kute pyka nhipêxkõt maro ane. Nãm kabêno pyka nhipêx nhym kato. Me kute noo mÿjja pumũnh kêtõ ne pyka nhipêx. Nhym arÿm apõx ne amirĩt gu me arÿm kõt omũ. Ne kam amikajmã'ã kute pyka nhipêxkõt kuma, amikajmãtã arênh ma.

⁴ Nãm ã Abeu amikajmã'ã Metĩndjwÿnh maro anen kam õ krit bĩn kugan kum kungã. Nãm kum mÿjja mex ngã. Mexo kute kamybê Kaĩ nhõ mÿjja ja jakrenh. Nhym kam kam kĩnh ne. Ne kum,

—Ga ne ga ajaxwe kêtumrêx. Aje imã õrja ne ba imã kĩnhkumrêx, ane.

Be, nãm tu amikajmã'ã Metĩndjwÿnh ma. Amrêbê ne ty. Nãm te tÿn mã me bamã mÿjja jarê. Tĩn mãn prãbê mã me bamã arê ne,

—Dja ga me ã ikudjwa amim Metĩndjwỳnh maro ane.

⁵ Nãm ã Enokidjwỳ amikajmã'ã Metĩndjwỳnh maro anen kam tyk kêt. Nãm Metĩndjwỳnh tu tĩn rã'ão wabi. Nhyim me te noo abej aprã. Nhyim kêt-kumrẽx, Metĩndjwỳnh kute tu tĩno àbirkam. Kute o àbir kêttri ne 'ã memã kum,

—Tãmjakam ne ba ikĩnhkumrẽx, ane.

Nãm ã Metĩndjwỳnh ane.

⁶ Bir be, nhỳnh ne me'õ amikajmã'ã Metĩndjwỳnh mar kêt nhyim we kam kĩnh? Kati, me kute amikajmã'ã Metĩndjwỳnh marbit ne mekam kĩnh ne kum me kĩnh. Godja me'õ Metĩndjwỳnh'ỳr bõx prãm jabej gora amikajmã'ã Metĩndjwỳnh ma. Metĩndjwỳnh ne tĩn ne ar ban kam mekam ukapri-kumrẽx ar ba, me kute Metĩndjwỳnh mar prãm ne kute abejja mekam ne ukapri. Ja dja me amikajmã'ã kuman kam kõt Metĩndjwỳnh'ỳr bõx.

⁷ Nãm ã Nõwedjwỳ amikajmã'ã Metĩndjwỳnh maro ane. Metĩndjwỳnh ne kum tĩn jadjã. Anhỳr djwỳnh-rãm kute amirĩt kêttri ne kum ngõ tãm jarẽ. Nhyim kam Nõwe umaje kã rax nhipẽx ne kam kum prõmẽ kramẽ upãnhmẽ aro wadjã ar utã ar aro ba. Nhyim ate me kum mã axwe kĩnhja ne me tu ate krãn ar ban kam tu biknorkumrẽx ne. Nhyim bep Nõwe pydji ne amikajmã'ã kuma nhyim Metĩndjwỳnh arỳm kum axwe kêt jarẽ.

⁸ Nãm ã Abraõodjwỳ amikajmã'ã Metĩndjwỳnh maro ane. Nãm Metĩndjwỳnh atemã kum pyka ny jarẽnh 'ỳr ano nhyim tẽ. Nãm kum kabẽnh pydjin arẽnh kum,

—Dja ba amã kungã ga tu o anhõ pykakumrẽx ne kam kam ar aba, ane.

Nhyim kabẽnh man kam tu 'ỳr tẽ, kute amikajmã'ã pyka pumũnh kêt 'ỳr ne tu tẽ.

⁹ Nãm tu amikajmã'ã Metĩndjwỳnh ma. Amikajmã'ã kuman pyka nyja kam ar ba. Metĩndjwỳnh kute kum pyka jarẽnh ja kam ar ba. Me bajtem nhõ pykakam ar ba. Nãm mrykão kikrekam ar ba. Krabẽ Idjakmẽ tãmdjwỳbẽ Djakomẽ ro'ã mrykão kikrekam ar ba. Metĩndjwỳnh kute Idjakmẽ Djako ar adjwỳnhdjwỳmã kute pyka jarẽnhjamẽ ro'ã mrykão kikrekam ar ba.

¹⁰ Mỳkam ne Abraõo mrykão kikrekam-bit ar ba? Bir, kỳjrũm Metĩndjwỳnh kute

amim krĩ mex'ã karõn kute prĩne ipẽxja kamnhĩxbẽ ne pykabẽ mrykão kikre jakam ar ba. Krĩ mex rã'ã rã'ã, krĩ mõr ne tũm ne rõrõk kêt, tãm ne amim kamnhĩxbẽ ar ban mar ar o ba.

¹¹⁻¹² Nãm ã Xaramẽ mjẽnbẽ Abraõodjwỳ amikajmã'ã Metĩndjwỳnh maro ane. Nãm ar te kra prãme ar ba nhyim arỳm Xara bẽngẽxte. Te kubẽngẽxte nhyim kam kra wajẽt ne ruw nhyim amim kumỳ. Metĩndjwỳnh arỳm kum kabẽnh pydjin arẽnh kum kra jarẽ nhyim kam Xara amikajmã'ã kuman kam,

—Metĩndjwỳnh ne kabẽnkumrẽx, ane.

Nhyim kam kute kum kra jarẽnhja wajẽt ne ruw nhyim kumỳ. Te kubẽngẽxte ne amim kra mỳ. Kam ne Abraõo pydji kurũm me kamingrãny apõx ne kumex. Arỳm kubẽngẽtte kute amikam kõ krãn mexo tẽmkam ne kra dji. Nhyim amũ aben nhi-juk'ã kam tãmdjwỳ aptãn kumex. Tãwã pydji kurũm ne me krãptĩ apõx ne kam kam aptãn kumex ne kute mrãmri kãjkwakam kanhẽtire pyrãk. Ne kute ngõ rax mỳrri pykati ngrã ja pyrãk. Pykati ngrã tãm ne me o itun te kute abenã akremã nhyim krãptĩ: anen amũ ajkamẽ nhyim me te o ane. Nãm ã kam tãmdjwỳ amũ aptãr ne kumex o ane.

¹³ Ije ar amã ar tũmre jarẽnhja ne ar kunĩ amikajmã'ã Metĩndjwỳnh mar rã'ãnh ty. Metĩndjwỳnh kute kabẽnh pỹnho memã mỳjja jarẽnhja, kabẽnh ja jarẽnh ja ne ar kraxje kute amim byr kêt ne ty. Nãm ar kute amybỳm noo omũnhmãn prabẽ amikukãm kuman tu amikam kĩnhkumrẽx. Ne memã kum,

—Me bajtemkam ne bar iba. Me õ pyka prokam ne bar iba. Pyka ja ne inhõ pyka djwỳnh kêt-kumrẽx, ane.

¹⁴ Me ja ne me kute õ pyka jabej rã'ã, kute kãjkwakam õ pyka djwỳnhja jabej rã'ã kam ã kabẽnh ane.

¹⁵ Nãm ren ar õ pyka kurũm kator ja tẽn o aman arỳm ren mã ajte akubyn 'ỳr tẽ.

¹⁶ Nhyim bep kati, kãjkwakam ar õ pyka mextire ja ne ar o aman kam 'ỳr tẽm prãmã ne kam ã kabẽnh jarẽnhja ane. Kam ne Metĩndjwỳnh kum ar kĩnhkumrẽx. Nhyim ar kute Metĩndjwỳnhmã kum,

—Ar imã akĩnhkumrẽx. Apydji ne ga abẽ ar itĩn djwỳnh, anhỳrkam djãm kam

Metĩndjwýnh jãm Ar kubê krãmã got, arkam pijammã got. E kum kati, kum ar kĩnh raxkam ne ar kutêp krĩ mex nhípêx ne.

17-18 Nãm ã Abraão amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro ane. Nãm Metĩndjwýnh Abraão kute Metĩndjwýnhkôt ar amijo ba jabej kabin kra'ã ku'uw. Nhym bit kute krabê Idjak bĩnmã, kute bĩn ne kum òrmã bit kute bĩnmã. Amrêbê Metĩndjwýnh kute kum kra pydji jarênh ja ne bit kute kum bĩnmã. Kra ja'ã, kra pydji ja'ã ne Metĩndjwýnh kute kum,

“Akrabê Idjak ja gêdja amũ aben nhijuk'ã kam tàmdjwý krãptĩkumrêx”, anhÿrja. Kra ja ne Metĩndjwýnh kum arê nhym kam bit kute bĩn ne kum òrmã.

19 Nãm òkre kadjwýnhbê amim,

–Metĩndjwýnh dja akubyn imã o tĩn, ane. Ne kam bit kute bĩnmã nhym kam Metĩndjwýnh nêje kukràn akubyn kum nê ne kam mrãmri kute akubyn o tĩn pyrãk.

20 Nãm ã Idjakdjwý amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro ane. Ne kam krabê Djakomê Ixau arkum kĩnh djã jarê, ar kukãm ne arkum kĩnh djã jarê. Ar ò mÿjja kute amirĩt kêtri ne ar kukãm amũ arkum kĩnh djã jarê.

21 Nãm ã Djakodjwý amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro ane. Nãm amũ krabê Jòdjekam kra amê aro kĩnh. Arÿm kubêngêtte, arÿm bikati mex ne kam mõn amikakêkôt kajpar djã djan kam Metĩndjwýnhmã rax jarênh kam tàmdjwýjamã kum,

–Gêdja Metĩndjwýnh ar ajo kĩnh, ane. Nãm ã arkum ane.

22 Nãm ã Jòdjedjwý amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro ane. Tyk kutã ne amũ anhÿr djwýnhrànm mekbê idjaer pykabê Edjitukurũm katormã arê. Ne prĩne memã ta amiji'ã karõ, me kute 'io mõrmã ne memã 'ã karõ, me kute 'io mõr ne kute ò pyka djwýnhkam adjãrmã, Metĩndjwýnh kute kum pyka jarênhjakam kute adjãrmã.

23 Nãm ã Mòjdjê nãmê bãmdjwý amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro ane. Nãm ar rwýk totokbê o apdju. Bẽnjadjwýr raxbê Parao ne me kra my apõx nhym me kute me parmã arê. Nhym arkum bẽnjadjwýr rax kabên pyma kêt mex ne tu o apdju, ar kute bĩn kêt ne tu o apdju. Nãm ar kra mextire pumũn

kam Metĩndjwýnh kanàrrãm tu o apdju. Nhym o bipdjur'ã mytyrwy amãnhkrut ne ikjêkêt nhym kam ar têtêktikam kunhõ.

24 Nãm ã Mòjdjêdjwý amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro anen kam arÿm abatàn ne kam krõ'ã nãja kanga. Parao kra kute amim prĩrũm mÿnhja tãm ne nã kanga.

25 Nãm,

–Kwãrĩk wãnh ba ijaxwejao amikĩnh kêt. Kwãrĩk wãnh wãm memã nõ. Godja ba arĩk ar ibaja kwý ngrire ne o amikĩnh? Kati, gêdjãm wãm kunĩ nõ. Ba gêdja ba Metĩndjwýnh nhõ me jakôt itokry, ane.

26 Mòjdjê ne Kritu kajmã'ã tokry, Bẽnjadjwýrbê kumkati kajmã'ã tokry. Nhym amũ tũmrãm Kritu bõx ne adjwýnhdjwý kôt kudjwa tokry. Nãm me kum kurên aprÿn prĩne o ajkê nhym tokry rax ne. Nhym Mòjdjêdjwý Kritu kajmã'ã kãjbê ã tokry ane.

Nãm,

–Kwãrĩk wãnh me kum ikurên wãnh ijapry kwãrĩk wãnh rã'ã. Ba gêdja ba Bẽnjadjwýrbê kumkati kajmã'ã itokry, nhym bep ate gêdja Edjitukam nêkrêx kumexja wãnh memã nõ. Nhym bep ba dja ba Bẽnjadjwýrbê kumkati kajmã'ã itokry. Tãmbit ne ba imã kĩnh, ajbit ne imã mex, ane. Nãm amũ amikukãm Metĩndjwýnh kute kum pãnh mÿjja mextire nhõrmã amikukãm kuman kamnhĩxbê ar ban kam ã o ane.

27 Nãm ã amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro anen kam kum bẽnjadjwýr rax pyma kêt mex ne pykabê Edjitu kurũm kato. Bẽnjadjwýr rax te kam ngry:k. Nhym kam kum uma kêt mex ne tu kurũm tẽ. Kute noo amim Metĩndjwýnh pumũnh pyrãk. Metĩndjwýnh pumũnh kêtja ne kute noo omũnhmãn prãbê akrãnmã amijo ba rã'ã ne akubyn akêx kêtikumrêx ne.

28 Nãm ã amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro anen kam Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati man kam me kute kamrõo kikre'ã ijê djã kamĩnmã memã arê. Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kute me imexmã me irõbê mõr ne kute mekbê idjaer kutewa par kêt kadjy. Nãm tu amikajmã'ã kuman kam me kute kamrõo kikre 'ã ijê djã djymã memã arê nhym me o amiptãro ba.

29 Nãm ã mekbê idjaerdjwý amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro anen ngô rax nhidjibê Kamrêk'ýr bôx nhym tu memã ngô ngrà rê nhym me kam 'ã môn rê. Mrãmri ne kute atýxkam pyka ngrà ja pyræk, nhym me kam môn 'ã rê. Nhym mekbê Edjitu mekôt me kudjwa bit 'ã rêrmã mō nhym tu ngô meo ajkamuw ne me imex ne.

30 Nãm ã mekbê idjaer amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro anen krĩraxbê Djeriko nêje pyka týx nhipôkjamã ipôko dja. Nãm me Metĩndjwýnh kabên man kam kabênkôt krĩmã ipôko dja. Nhym akati nhym me ajte tãm ne. Nãm me ã kum ipôko anhýro dja nhym me'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêkê nhym arým nêje pyka týxja te týx ne tu ajkaten rôrôk ne kumex. Nhym kam 'ãnh mekbê idjaer kurê djwýnhja'ýr wadjàn me'ýr prôt ne.

31 Nãm ã me kuprý 'ôbê Rabe amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro anen kam amiwýr mekbê idjaer ãpkáro mrãnh djwýnho wadjàn arkum kabên mex jarên ar udju ne. Kam ne mekbê idjaer me kute Metĩndjwýnh kabên mar prãm kêtja kunĩ nhimex ne kam kute Rabe ar bĩn kêt nhym ar ajbit me kuràm tĩn ne.

32 Bir be, djãm arek ar amã me'ã idju-jarênh itēmã? Nâr kon, birãm aje. Dja ba Djidjiãomê Barakimê Xãxãomê Djetemê Dawimê Xamuwemê Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnhmê me ja kunĩ'ã idjujarênh tẽ nhym arým ijã akamãt ne.

33 Nãm me amikajmã'ã Metĩndjwýnh man kam kurê djwýnh'ýr prôt nhym Metĩndjwýnh memã me kurê djwýnh rerek mex ne, nhym me mekbê pyka pytã. Nãm me katãt meo ba nhym kam Metĩndjwýnh kabên pýnho memã mýjja mextire jarê. Nãm me Metĩndjwýnh kanàrràm kum rop djàkrêbê rijão puma kêtikumrêx ne. Rop kute krênãm ne me rop nhũrkwãkam kumê nhym Metĩndjwýnh rop jajkwa ajmã o nhym ajkwa pôt ne krên kêtikumrêx ne.

34 Nãm me Metĩndjwýnh kanàrràm kum kuwy puma kêt mex ne. Me kute kuwymã ar rênh nhym ar xêt kadjy nàràr ne me kuwy pôk jabatãnhmã ar kurê nhym Metĩndjwýnh ar'ã kuwy bĩn ar utã. Nãm me Metĩndjwýnh kanàrràm ar ba nhym me bit

kute pao me imexmã nhym Metĩndjwýnh me utã. Nãm me Metĩndjwýnh kanàrràm ar ban katyk mex ne ar ba nhym Metĩndjwýnh akubyn meo týx. Nãm me abenwýr prôtka Metĩndjwýnh kanàrràm ar ban kam amijo aptàn kãjbê kurê djwýnh rê nhym me ba-jtemja me umaje prôt.

35 Nhym me niredjwý amikajmã'ã Metĩndjwýnh ma nhym akubyn memã ôbikwa kwýo tĩn.

Nhym be nãm me kwý amikajmã'ã Metĩndjwýnh ma nhym me me kupa. Nãm me te memã kum,

—On me Metĩndjwýnh kanga ba me me apar kêt. Dja ga me mã 'ã angrã ba kam me prĩne me ajo ajkê, ane. Te memã ane nhym me amibê kanga kêtikumrêx ne 'ãno dja. Metĩndjwýnh kute akubyn meo tĩn nhym me ô pyka mextirekam ar bamã ne me kanga kêtikumrêx nhym me prĩne meo ajkên me par punu nhym me tokry:n ty.

36 Nãm me me kwý japrýn me'ã keket ne kam me kaprêprê:k ne prĩne mrykão me kã noxnox nhym kam mrykãkôt me kamrô kukrykry ne. Nãm me me kwý djuwpren mekbê ijê djãkam me kurê.

37 Nãm me kêno me kwý titik ne me kupa. Nãm me pĩ kokjêr djão, kãxkakjêro me kwý jakàn me kupa. Ne kãxdjwa kajgoo me kwý pa. Nhym me amim mrykĩ'ãtomti, mokaãk kão kubêkàn kayn angij. Me ô mýjja kêtka me ô nêkrêx kêtka me me ar ba. Nhym me prĩne meo ajkê nhym me tokryn kaprĩre ne ba.

38 Nãm me kapôt kukritkam ar ba, krãnhrekam ar ba, kênkrekam ar ba, pyka krekam ar ba. ãm me mexikumrêx. Pykabê me ja ne me mexo me ja tẽp kêtikumrêx ne.

39 Bir be, me ja kunĩ ne me amikajmã'ã Metĩndjwýnh ma. Nhym kam Metĩndjwýnh ne me jamã,

—Mrãmri me amexikumrêx. Nã bãm me akam ikĩnhikumrêx, ane.

Nhym bep kraxje me tũmre ja kute byr kêt rã'ã. Metĩndjwýnh kute kabên pýnho memã mýjja jarênhja ne me kute amim byr kêt rã'ã.

40 Adjým, Metĩndjwýnh ne arým me bakadjy amim mýjja mex'ã karô. Me bakunĩ kadjy ne prĩne amim mýjja'ã karô mextire. Djã nãm kute me tũmrebit

pytarmã? Kati, arým ne me bajãdjwý amim karõ. Nhym kam mexkumrêx. Mexo kute me tümre pytãrja jakrenh mexi. Kute me tümre jamê ro'ã kute me bajo mexmã. Gu me batipydjin bamexo bamexkumrêxmã ne amim me bajã karõ. Be, tãm ne ja.

12

Metĩndjwýnh kra kunĩmã uwêk màt.

1-2 Be, me kume:xja pumũ. Me kute amikajmã'ã Metĩndjwýnh marja me tãm ne me krãptĩ. Me tãm ne ne me bamã ipõk ne me banhirãn kumex. Kam dja gwaj me ja kudjwa Jeju 'ãno djan kanga kêt. Ê, mrãmri ne me kute aben rerkam mýjja kute me kukrà nhym me kute o pôx ne amikõt rênh ne kajkrit ne prõt mex ja pyrãk. Dja gwaj ã mýjja kute gwaj bakukràja jãm aminêje kunĩ rênho ane. Gwaj bajaxwe kute gwaj bajamýnh týxja jãm aminêje kurên kurên kam arým mrãmri bajaxwe kêt kam katàt ar amijo baba mexkumrêx ne. Gora gwaj 'ã badjukanga kêt ne mrãmri katàt amijo tẽn inomã kumê. Kute mrãmri ne me kute aben rerkam amikukãm mýjja pumũnh ne kam kambit no pymjýr týx mex ne atemã mýjja 'õ pumũnh kêt ne 'ýr prõtja pyrãk.

Dja gwaj ã o anen amikukãm Jejubit man kõtbit bajamak bẽn ne baje ibej atemã mýjja 'õ mar kêt ne Jeju'ýrbit baprõt ane.

Jeju ta ne gwaj bajamak bõ gwaj tu amim mar kumrêx. Nhym ajte gwaj bajamak bõnho tẽ gwaj arým amim mar rax ne. Tãm dja gwaj 'ãno djan kanga kêt ne. Nãm amũ amikukãm kĩnh djã man kam mete pĩte'ykam bĩnja kum uma kêt kumrêx. Djãm me pĩte'ykam arikkam pijãm ngri got. Nãm amikam pijãm mar kêt ne tu ate krãn arek amijo tẽ. Kam ne Metĩndjwýnh arým 'ã bẽnjadjwýr rax mẽ nhym Metĩndjwýnh krĩ djatikam ubõk'ãnh ikõ'ã nhỹ.

3 Gora ar amikam Jeju man amikam arerek kêt. Me axwe ne me kum kurên prĩne o ajkẽ nhym kam tu arek dja, tu ate krãn dja. Gora ar aman kudjwa arek o tẽn amikam arerek ne akaprĩ kêt ne arek kõt o tẽn.

4 Djã nã gãm ar Jeju kudjwa akamrõ ajkapĩn ty got? Kati, ar ajaxwebê aku'e týxkam kraxje ajõ akamrõ bikapĩn kêt. Kraxje me kute ar ajõ bĩn kêt rã'ã.

5 Djãm arým ne gar Metĩndjwýnh kabẽnja o akno? Arým kute ar ajo kran kam kute ar amã týx jadjãrmã ja. Djã nã gãm ar o akno? Nãm ar amã,

“Ê, akmere, gêdja Bẽnjadjwýr amã uwêk màt kwãrik wãnh ga aprý kêt ne kam amikati kêt. Gêdja amã bẽn týx ga akaprĩ kêt. Mýkam?”

6 Bir, kum me abêjamã ne uwêk màt. Ne kute meo krajadjwý kunĩmã uwêk màt ne, me katàt mrãnh kadjy”, ane.

7 Bir be, Metĩndjwýnh kute ar amã uwêk màtkam dja gar tu arek dja. Kõt ne Metĩndjwýnh kute ar ajo kra. Nhýnh ne me prĩre 'õ bãm kute kum uwêk màt kêt?

8 Bir be, Metĩndjwýnhdjwý kute kra kunĩmã uwêk màtja pumũ. Me katàt mrãnh kadjy ne kramã uwêk màt. Mýj me ne Metĩndjwýnh memã uwêk màt? Kute me bajo kra djwýnhja. Nãm ren kute gajbit amã uwêk màt kêt ga ren abê kra djwýnh kêt kumrêx ne ren kam abê krõ'ã me kute adjir pyrãk.

9 Ga me babãm bêngõkre kute me bamã uwêk màt gu me bapijãm djãje banhibõn bakrĩn amikam baje kabẽn maro bakrĩja pumũ. Bir be, gwaj pykabê gwaj babãmja kurãm kãjkwakam Babãmja kabẽn maro nhỹ, gwaj badjumar mex ne ar baba kadjy, amikam kabẽn maro nhỹ.

10 Pykabê gwaj babãm bêngõkre kute gwaj baprĩrerũm gwaj bamã uwêk màt. Me ta kute amimarkõt ne gwaj bamã uwêk màt ne. Nhym bep Metĩndjwýnh ne gwaj bamex kadjybit gwaj bamã uwêk màt ne. Ta mexo mexkumrêx kõt gwaj bamex kadjy.

11 Djãm me kute memã uwêk màtkam tokry ngri got. Kam ne me tokry:n kam kaprĩre ne. Nhym bep amũ atũmã gêdja arým umar mex ne katàt mrã. Arým kute mar ne kõt amijo tẽmkam gêdja umar mex ne katàt mrã.

12 Bir be, kam dja gar on ajte amikam atýx ne arek kõt amijo tẽn. Kute mrãmri ne me krĩ'ýr mrãnh ne katyk me:x ne mrãnh ne kõno birênh mrãnh ne kute krĩo rãm ne jao mrãnh ne arým ajte ãmê ikra ãdjõnh ne arým ajte mrãnh týx ne arým arek mrãnh ja pyrãk. Dja gar ã amikam atýx ne arek kõt amijo atẽm o ane.

13 Nà, dja gar kôt amijo tēn katàt amiprywā djin arek 'ã mō, katàt ar abenkôt amrānh kadjy. Gar aje Jeju mar tūmwā arek me kute amim Jeju mar rerekwāmā mōn amōr mexo mō gé me arek ar akôt mō. Ar akôt mōn 'ō abenbê màt kêt. Me kute amim Jeju mar rerek ne me kute mrāmri ne me mex mā ba nhym me par tātāk mekôt 'ok ba pyrāk. Gêdja kute mar rerekrewā ar akôt tēm rerekre ne tē:n kam arým amũ tēm tỳx ne arým amũ mrānh mex, arým Jeju mar tỳx ne.

Me kute axwebê amijāno āmmā.

14 Gora ar amũ me wā kunĩmā akabēn mexbit jarēn angryk kêt, gar kam adjumar mex ne ar aba. Gora ar Metĩndjwýnh mexo amexkumrēx. Kam dja gar Metĩndjwýnh pumũ. Dja gar Metĩndjwýnh mexo amex kêt ne Bēnjadjwýr'ýr abōx ne omũnh kêt kumrēx ne.

15 Ē, Metĩndjwýnh ne ukaprĩkôt me utà. Gora ar amijāno dja, ar ajō Metĩndjwýnh djukaprĩjabê jām akrān 'ýr abōx kêt karō. Gora ar amijāno dja. Dja gar ajō ajaxwemo krax ne kam aje mýjja djý pyrāk, aje akrōre djý pyrāk. Kute mrāmri ne me kute akrōo tep ka'ōnh nhym kute prĩne ngō jaēr ne kute tep nhimexo ba ja pyrāk. Gora ar amijāno dja. Dja me'ō axwemo krax ne kam amikôt me akrāptĩmā axwe jangij. Gora ar amijāno dja.

16-17 Ne ajte ar ajō aprō prām karō nhym me niredjwý 'ō mjēn prām karō gora ar amijāno dja. Kwārĩk wānh ar ajō abē Ixau kêt. Gora ar amijāno dja. Ixau ne pykabê mýjja kakritjabit kum kĩnh ne kam kýjrũm mýjja mextire ja kum kĩnh kêt kumrēx. Ixau ne kutewa nhym kam kôt bām kute Metĩndjwýnhmā kum,

—Dja ga o rax ne o kĩnh, anhýr kadjy nàràn kute kum ò nēkrēx kunĩ rer kadjy nàràn bit 'ã no tỳx.

Nhym Ixau kute àkurbit mar ne kam kamyjamā ò kwý krēn djā pydji pānh mýjja kunĩ kanga. Nhym kam tūmrām kum kĩnh ne kam te 'ã o ane. Nhym bāmja nē ne. Nhym amim ngryk ne te mýrkam 'ã bāmo ane. Nhym tu ate krā. Ja ne gar arým ama. Gora ar amijāno dja.

18 Ē, ate ne Metĩndjwýnh amrēbē me bakukāmāremā kukràdjā tūmjao kato nhym bep ate ne ajbir me aga akamin-grānydjwýmā kukràdjā nyo kato.

Amrēbē ne me bakukāmāre krānhbē Xijnaj'ýr mōn bōx. Nhym pō:ko nhý nhym kũm kakrātyk ne kum ipōk nhym kam kam akamàt kō ty:k ne. Nhym nadjwý kam krar ne adjēho dja.

19 Nhym potidjwý kakōr tỳx ne, nhym Metĩndjwýnhdjwý òkreti:rekam kabēn. Nhym me kuman kam umaje amra:n kum,

—Kwārĩk wānh ga ajte me imā akabēn kêt, ane.

20 Nhym Metĩndjwýnh arým memā, “Kwārĩk wānh me krānh kupēnh kêt. Dja ga me abēngōkre 'ō nār mry 'ō krānhreja kupē ga me arým kēno titik ne abĩ”, ane.

Nhym me kuman kam umaje àmrao kumex. Te ku'ê tỳxmā.

21 Nhym Mōjdjēdjwý omũn kam, “Ije kum bep imā uma. Nā bām umaje itertet ne”, ane.

Djām uma ngri: got. Nām ã pykabē Metĩndjwýnh nhō krānh ane. 'Ýr ne me bakukāmāre bōx.

22 Nhym bep ajbir ne Metĩndjwýnh me akamingrānymā kukràdjā nyo kato ga kam ar krānhbē Xijāo, Metĩndjwýnh nhō pyka'ýr mōn bōx. Kàjkwakam ò pykabē Djeruxarē'ýr bōx. Kam ne Metĩndjwýnh tĩn ne ar ba, nhym kadjy mrānh djwýnhdjwý kamā ar ba. Kadjy mrānh djwýnh krāptĩ: Me'ã akre kubē 1.000.000 krāptĩ: Nām me'ã akre kute pi'ô pyrāk ne kĩnh tire ne kute Metĩndjwýnhmā rax jarēnhmā ar aben pydjin ba.

23 Kamādjwý ne Metĩndjwýnh nhō me ja kunĩ aben pydji. Metĩndjwýnh nhō me ja kumrēx kute amikajmā'ã marja ne me aben pydji. Amrēbē kute kàjkwakam pi'òk no'òkkam me idji janhōrja tām ne arým kamā 'ã aben pydji. 'Ýr ne gar bōx. Bēnjadjwýr rax kute me kunĩmā pānh jarēnh djwýnh kubē ne Metĩndjwýnh, 'ýr ne ga me bōx. Ne ajte me karō, me pykakam ar bari katàt mrānh nhym Metĩndjwýnh kute me'ã mex rēnh, me ja karō'ýr ne gar bōx.

24 Be, Jeju'ýr ne gar bōx. Jeju kute me bamā kukràdjā ny jarēnh mām dji ne kute o

kator, ne kute ta kamrô bikapînkôt me bajo mex, 'ÿr ne gar bôx. Jeju kamrô kute mexo Abeu kamrô jakrenh mexi. Amrêbê ne me bakukâmârebê Abeu tyn kamrô ajkapî nhym me omûn kam pânhibit jarê,

—Gora gê on o pân, ane.

Nhym bep me kute Jeju kamrô markam ne me,

—Metîndjwýnh ne Jeju kamrôkôt tu me bajaxweo akno, ane.

Be, Jeju mextire'ÿr ne gar bôx.

²⁵ Bir be, kam ne ba ar amã,

—Gora ar amijãno dja gê Metîndjwýnh ar amã kabêno dja. Kwãrîk wãnh ar ajô kabênbê jãm akrã kêt. Gora ar ama.

Ë, amrêbê Môjdjê kute pykabê memã kabên jarênhkam me'ô kabênbê jãm krãn ar ba djãm kute kum o pân kêt mã? Kati, Metîndjwýnh ne prîne memã o pân. Nhym bep ajbir ne Metîndjwýnh kâjkwa kurûm me bamã kabên jarê. Nhym mexo amrêbê pykabê kabên ja jakrenh mex ne. Be djãm gwaj badjwý kabênbê jãm bakrã djãm kute gwaj bamãdjwý o pân kêt mã? Arkati, dja prîne gwaj bamãdjwý o pân. Me kute Metîndjwýnh kabên marbê jãm krãja gêdja meo bikênh mex ne, ne kam me kute Môjdjê kabên marbê jãm krã ja pânho akrenh mex ne.

²⁶ Amrêbê ne kabêno pykabit karngör kajgo nhym tertet. Nhym bep ajbir ne kabên pydjîn arên memã,

“Djãm pykabit ne ba ije karngör mã? Dja ba ï ajte kâjkwadjwý karngör”, ane.

²⁷ Be, kute “Dja ba ajte” anhÿrja ma. Metîndjwýnh kute mÿjja kunî nhipêx ja gêdja ajte karngör nhym tu apôx ne rôrôk ne kunî akuno. Nhym bep mÿjja jarij tÿxjabit dja arek arij. Tãm ne rôrôk prãm kêt kumrêx.

²⁸ Be, Metîndjwýnh nhô mÿjja dja rôrôk prãm kêt kumrêx. Metîndjwýnh kute ô pykakam ar me bajo baja gêdja tÿm prãm kêt kumrêx ne arek gwaj bamã nôr rã'ã rã'ã ne. Tãm ne me bamã arê gwaj tu 'ÿr babôxkumrêx. Kadjy, Metîndjwýnh kute ô pykakam ar me bajo baja tÿm prãm kêt tãm ne gwaj bamã nôr rã'ã, kadjy dja gwaj bakînhkumrêx ne ar baban kum amikînh jarê. Kum amikînh jarên kum rax jarên kam kum badjâpênh mextire gê

gwaj bakam kînhkumrêx. Gora gwaj kam bapijãm ne bamã uma.

²⁹ Djãm uma ngri got. Dja prîne meo apêx. Kute mrãmri ne kuwy pôkti kute prîne mÿjja bôr ne o apêx ja pyrâk. Dja ã Metîndjwýnh meo apêxo ane.

13

*Kute memã 'ã karô ino rer.
Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.11*

¹ Gora ar abeno akamyn mã amã aben jabê rã'ã.

² Gora ar me bajtemwã man anhÿrkwãmã amiwÿr meo wangjê ne mekam adjukapri. Nãm me kwÿ ã anen aminhÿrkwãmã kadjy mrãnh djwýnh kwÿo wangij ne o djuw mex. Kute kraxkôt mar kêt ne tu o djuw mex.

³ Ë, gora ar mekbê ijê djakam ar ku'êja ma. Dja gar gadjwý aje ar ro'ã mekbê ijê djakam aku'ê mãn prãbê ar ô'ã atokryn akà djàn akapriñ ar aba. Kwãrîk wãnh gar ate akrã kêt. Dja gar ã arkôt ane. Me kute prîne aro bikênh nhym ar tokryjadjwý gora ar ar ama. Dja gar ar ô'ã akà djàn atokry ne. Be, tãm ne ja. Gêdja ba ajte ar amã mÿjja 'ôdjwý jarê.

⁴ Me abenwÿr bakam ne mrãmri mÿjja mexkumrêx. Dja gar aprô'ÿr aban kam aprô djwÿ:nh'ÿrbit mrã. Nhym me niredjwý mjên djwýnhbit ma. Me kwÿ ne me me prô prokam no kêt ne. Nhym bep ar ga. Ar ga dja gar akunî me prô prokam apijãm ne aprô pÿnh ne. Kwãrîk wãnh ga ar krô'ã aprô kêt, gê me nija krô'ã mjên kêt. Me prô prãm, me mjên prãmja dja Metîndjwýnh memã pân jarê. Me kute me'ôbê prô nâr mjêno àkînh jamãdjwý pân jarê.

⁵ Kwãrîk wãnh gar pi'ôk kapri prãmebit ar aba kêt. Dja te ar anhô mÿjja ngrire gar tu o amikînh. Mÿkam? Bir, Metîndjwýnh ta dja ar ajo djuw mex. Arym ne ar amã, “Dja ba me akurûm itêm kêt kumrêx. Dja ba me akanga kêt kumrêx. Dja ba me ajo iba rã'ã rã'ã ne”, ane. Ga Metîndjwýnh kute ar gwaj bajo ba rã'ãja pumû.

⁶ Bir be, kam dja gwaj batÿx ne banhökre kadjwýnhbê amim, “Metîndjwýnh ta ne kute ijo ba djwýnh. Kam dja ba itîn prãm kêt.

Mã ne me kute ijomã"? ane.
Dja gwaj ã amim ane.

7 Ë, gora ar kute ar ajo ba djwýnh ma, ar kute ar amã Metíndjwýnh kabên jarênhja dja gar ama. Ar kute kôt amijo ba mex rá'ãn ar ty. Ga ar kute amikajmã'ã Jeju mar ne 'ã ngrà tỳx ja pumũ. Ar ta ne ar arỳm ty. Ar ja dja gar amikam ar aman kam ar'ã amijakren ar aba.

8 Nà, nãm ar amikajmã'ã Jeju ma. Jeju Kritu pydji. Atemã kêt. Amrêbê tãmý ne ajbir ajte tãm ne. Tãm gêdja rá'ã rá'ã rá'ã ne.

9 Kwãrĩk wãnh me kute apýnh mýjja'ã ujarênh nyo ar anoo biknor ar o baja kwãrĩk wãnh o ar anoo biknor kêt. Metíndjwýnh ta ne ukaprĩkôt gwaj bajo tỳx gwaj katát mrã. Kam ne mexkumrêx. Bep ate ne me ta kukràdjãkôt mekbê me àkur djà puma. Kam ne punure. Nãm me te o anen arĩk ar ba.

10 Ate ne me bakukràdjã ny. Kritu ta ne Bãmmã me bakadjy amingã nhym me kubĩ. Nhym me bajaxwe pãnh ty. Nhym bep me kute kukràdjã tũm ar o ba rá'ãja, me Metíndjwýnh nhõ kikrekam àpênh ja kute Jeju me bamã tykja mar kêtumrêx, ne Jeju nhõ kukràdjã nyja mar kêtumrêx. Nhym Metíndjwýnh kute me ja jaxweo biknor kêt ne kute meo kra kêtumrêx.

11 Kukràdjã tũmkôt ne me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr rax mry pan kamrôo atom ne o tẽ. Metíndjwýnh nhõ kikre kadjwýnhbê kumoka'êmã o tẽn o wadjã. Me axwe pãnh ne kum kungã. Metíndjwýnh kute omũnh ne me axwekam ngryk kêt kadjy. Nhym bep mry nhĩja ne me atykmã kum angij nhym prĩne xêr.

12 Kôt ne Jeju atykmã tokryn ã tyk ane. Ta kamrôo kute prĩne me bajo mex kadjy.

13 Kam dja gwaj atykmã jêt djãja'ỳr tẽ. Kôt gwaj batokry nhym me kute kôt gwaj bajapry gwaj kudjwa bapijãmmã.

14 Djãm pyka jakam ne gwaj banhõ pyka? Kati, nhym bep amrê mör rĩnã ne gwaj kam ama nhym rá'ã rá'ã rá'ãmã. Kam dja me gwaj bajapry gwaj ate bakrã. Kwãrĩk wãnh rá'ã. Mrãmri dja tu ã ane. Kýjrũm ne gwaj banhõ pykakumrêx, gwaj banhõ krĩrax djwýnh.

15 Bir be, gwaj banhõ pyka gwaj bamã nör nĩkam amakbê mã Metíndjwýnhmã mex jarênh rá'ã ne. Gwaj baje amikajmã'ã Jeju markam dja gwaj ã Metíndjwýnhmã anhỹr ar baba rá'ã ne. Gwaj baje Metíndjwýnho aminhõn baje idji jarênh ar o babaja dja gwaj õ ane. Kam dja Metíndjwýnh gwaj bakam kĩnhkumrêx nhym kam mrãmri kute amrêbê mete Metíndjwýnhmã mry par ne kum ör nhym mekam kĩnhkumrêx ja pyrãk.

16 Gora ar abenkam adjukaprĩn aben man ar abeno aban anhõdjãnhkôt abenmã mýjja ngã. Gora ar mã aman 'ãno dja. Gêdja gar ane nhym arỳm ar akam kĩnh. Kute amrêbê mete mry par ne kum ör nhym mekam kĩnh ja pyrãk.

17 Ar kute Metíndjwýnhkôt ar ajo ba djwýnhja gop ar kabênkôt amijo aba. Dja ar ar amã mýjja'õ jarê gar tu abên kêt ne akrãnmã kôt aba. Nãm ar prĩne Metíndjwýnh kabêno ar ajo djuw mex ne ar ajã ukanga kêtumrêx. Mýkam dja gar arkôt amijo aba? Bir, Metíndjwýnh kute ar kukjêr nhym ar kute kum amikôt amijarênhmã. Kam dja gar arkôt amijo aba nhym kam ar kĩnhkumrêx ne. Ar kĩnhkumrêx ne amikôt kum amijarê. Dja gar ã aro anhỹr kêt nhym kam ar kum amijarênhkam kaprĩre ne. Gar gadjwý axwe amikam adjumar. Be, tãm ne ja.

18 Gop ar Metíndjwýnhmã ar ijarênh rá'ã. Ar ije amikam ijaxwe 'õ mar kêt ne ije kôt amijo iba prãmã, Jeju kute imã kukràdjã jarênh kunĩkôt ije amijo iba prãm kam gêdja gar kum ar ijarênh 'ãno dja.

19 Gora ar on kum ar ijo a'wý. Dja gar kum ar ijo a'wý bar amikrà kêt ne on arỳm wãm ar awýr bõx.

20-21 Gê Metíndjwýnh ar amã mex jangjê ga kam ar apýnh mýjja mex djãri kunĩo amiptàn ar o aba. Metíndjwýnh kute memã umar mex jarênh djwýnh ta gêdja ar amã o ane. Gar kam kabênkôt akabên ne kôt ar amijo aba. Kute ar ajã amim karõkôt ar amijo aba. Metíndjwýnh gêdja ar angrêk gar kôt amijo aba mextire. Nhym kam ar akam kĩnhkumrêx. Jeju Kritu ta gêdja ar ajo tỳx gar kôt amijo aba. Tãm ne kubê me bapumũnh djwýnhbê kumkati. Metíndjwýnh

ne me tyk kurũm akubyn Bẽnjadwÿr Je-juo tĩn ne o kato. Nhym kam kubê me bapumũnh djwÿnhbê kumkatikam prĩne me bapumũnh 'ãno dja. Mrãmri ne kute mrykĩ'ãtomti pumũnh djwÿnh kute prĩne amim o djuw mexkôt kute omũnh ja pyræk. Nãm ã me bajo mrykĩ'ãtomtin prĩne me bajo djuw mexo ãmo ane. Mÿjkôt ne kubê me bapumũnh djwÿnhbê kumkati ne raxo kute me omũnh djwÿnh kunĩ jakrenh? Bir, kute Metĩndjwÿnhmã aminhõr nhym me kute bĩn nhym kamrô bikapĩnkôt. Be, kamrô bikapĩnkôt ne ajte me bamã kukràdjà ny jarēnh mãmđji ne o kato. Jeju nhõ kukràdjà nyja dja rã'ã rã'ã rã'ã ne. Ê, gora gē me Kri-tumã kum kubê kumkatiti:, umati, mexo tuknĩ jarēnh rã'ã rã'ã rã'ã ne. Tãm ne ja.

²² Ê, akmere ar, àpnhĩre ar, gora ar pi'ók no'ókkam ikabēn ja ma. Tu akrànãmã maro tēn inomã amē. Ije pi'ók no'óko ar amã tÿx jangjēnh kadjy ne ba ar amã pi'ók no'ók ne. Ije ar amã pi'ók no'ók krānne.

²³ Ê, ba ar amã arē gar ama. Nãm me gwaj bakamy Ximoxi mekbê ijē djārũm kaba nhym amrē tēmmã. Gēđja on bõx jabej bar iro'ã wãm tēn bõx ne ar apumũ.

²⁴ Nã bãm ar akunĩo ama ne. Gora ar ar kute ar ajo ba djwÿnhwãmã ar ijarē. Ne Metĩndjwÿnh nhõ me mextire wãmãdjwÿ ar ijarē. Nhym pykabê Itarijkam me kute Jejukôt abeno kamyja ne me ar ajo ama:n ar amã amijarē.

²⁵ Gē Metĩndjwÿnh ukaprĩkôt ar akunĩo djuw mex. Tãm ne ja.

Xijagu kute memã pi'ôk no'ôk ne ja.

Jeju kamy'ôbê ne Xijagu. Nãm ar aben djâkam nõ nhym Jeju kumrêx kato nhym tũmrãm Xijagudjwý Marij kurũm kato. Kute amim Jeju mar kêt ne kam tũmrãm arým tu amim mar kumrêx. Birãm Jeju akubyn tĩnkôt ne tu amim kuma. Ne kam Jeju nhõ me jao ba. Ne kam mebê idjaer kute amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm prĩne memã 'ã karõ ne memã kum,

—Djã nã gãm ar amim Jeju man kam tu arĩk ar abamã? Kati, dja gar amim Jeju man kam adjâpênh mexo memã amijo amirĩt ne. Pidjõ ne rôrõk ne bãrio amirĩt ne. Pidjõ mex ne bãri mexo amirĩt nhym be mýjja punu ne bãri punuo amirĩt. Dja gar ja man adjâpênh mexo memã amijo amirĩt ne.

Kwãrĩk wãnh me kute abenã kabên, me kute amimexo àmra, me prõ prãm, me kum nêkrêxbit kĩnh, kwãrĩk wãnh memã wãm nõ. Dja gar mekam adjukaprĩo aben pyrãk. Kwãrĩk wãnh ar amã me ja kurên amã me ja jabê ne meo aba kêt. Ar ga ar aje Jeju markam dja gar apýnh adjâpênh mexo memã amijo amirĩt. Ne Jejumã amingã nhym arým ar ajo tỳx gar kam apýnh adjâpênh mex ar o aba. Nãm ã Xijagu memã ane.

¹ Ba ibê Xijagu. Ibê Metĩndjwýnh nhõ àpênh ne ibê Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu nhõ àpênh. Apýnh me aba djãri abenã akrekam me aba djãbê 12. Me abê idjaer aje amim Jeju mar. Apýnh me õ pyka'ýr me abimãnhwã, me amã ne ba ikabên mextire jarên 'ã pi'ôk no'ôk ne. Dja gar inhõ pi'ôkja jarên amijã ikabênja ma.

*Apýnh me kaprĩ djãri kute meo ba.
Ruk 6.22; Kor 1.11; Idja 12.3; Xij 5.7*

² Akmere, àpnhĩre ar, godja te apýnh ar akaprĩ djãri ar ajo ba, ar akanê, nãr ar anhõ mýjja kêt, nãr ar abê anhõbikwa'õ tyk, nãr me kute ar ajo bikênho ba, godja te apýnh ar akaprĩ djãri ar ajo ba. Dja gar kam amim,

—Kati. Kwãrĩk wãnh ba kam ikaprĩ kêt. Dja ba kam ikĩnhkumrêx, ane.

³ Mýkam dja gar kam akĩnh? Bir, dja apýnh ar akaprĩ djãri ar ajo ba gar arým amim Metĩndjwýnh mar tỳxo aban 'ã adjukanga kêt.

⁴ 'Ã adjukanga kêt ne arým amim mar tỳxo amũ amikamên arým amim mar tỳ:x ne. Ne kam arým prĩne kum amexkumrêx ne akajgo kêtumrêx. Ja ne gar arým aje mar. Kam dja gar akaprĩkam akĩnh.

⁵ Ne ar ajamak mexdjwý. Godja gar ajõ ajamak mex kêt jabej ajamak bõho Metĩndjwýnhmã a'uw. Djãm kute 'ã ar amã àkjêrmã? Kati. Dja gar tu kum amijo a'uw. Metĩndjwýnh ne kute me kunĩmã amak bõho ba. Kum amijo a'uw nhym arým ar amã ajamak bõ. Dja õdjãnh ne arým ar amã ajamak bõ gar arým kôt ajamak mextirekumrêx.

⁶ Dja gar amijo a'uw ne arým tu amim kamnhĩxkumrêx. Kute ar amã õr kadjy tu amim kamnhĩxkumrêx nhym arým ar amã kungã. Kwãrĩk wãnh amim,

—Kon, dja imã õr jabej. Nãr kon, dja imã õr kêt jabej, anhýr kêt. Mýkam? Bir, aje tu amim kamnhĩxkumrêx kêtka. Me kute tu amim kamnhĩxkumrêx kêtka ne me kute mrãmri ne ngõ pyrãk. Me kute kõk djãbêrkam ngõ djãkà ari: amijadjwýr pyrãk, kute ari: amijapĩn pyrãk.

⁷ Djãm me kute tu amim kamnhĩxkumrêx kêtka Bẽnjadjwýr djwýnh kute memã mýjja 'õ nhõrmã got? Arkati.

⁸ Me kute jãm Metĩndjwýnh kôt amikabên jadjwýr ne ajte jãm mýjja punu kôt amikabên jadjwýr ari: amikabên jadjuw. Ne kam arĩk ba rã'ã. Kwãrĩk wãnh me kudjwa amim Metĩndjwýnh kamnhĩx rerekre kêt. Dja gar tu amim kamnhĩx tỳxkumrêx.

⁹ Be, Jeju kukwakam gwaj baje me'õo bakamy'õja dja kajgo jabej djãm Metĩndjwýnh nokrekam ne kajgo? Kati. Nokrekam rax. Gê amiraxja man arým kĩnhkumrêx.

¹⁰ Nhym be, ar 'õ nhõ nêkrêx rax jabej. Djãm Metĩndjwýnh nokrekam rax? Kati. Metĩndjwýnh nokrekam kajgo mexi. Gê te kute amikajgo markam amikam kĩnh. Me õ nêkrêx rũnh kute rũnh pyrãk. Dja me mrãnhbê kêt ne. Ga, bõ rã mex tãmka mjõn rôrõkja pumũ. Dja ã me õ nêkrêx rũnh mrãnhbê kêtõ ane.

11 Bô'ã arngro tỳx apôx ne kôk kangro wabê nhym totokbê bô arỳm ngrà nhym rã arỳm rôrôk ne. Nhym kam me arỳm kum kĩnh kêt ne. Me ô nêkrêx rũnhdjwỳ dja me ô mỳjja krãptĩ jabej katikôt arỳm ã amijaêrbê kêtô ane.

12 Dja te apỳnh ar akaprĩ djari ar ajo ba, akanê, nàr anhô mỳjja kêt, nàr ar abê anhôbikwa'ô tyk, nàr me ar ajo bikênho ba. Godja te apỳnh ar akaprĩ djari ar ajo ba gar amim Jeju mar tỳx rã'ã ne 'ã adjukanga kêt. Kam dja gar akĩnhkumrêx. Ne kam inomã akaprĩ mē nhym Metĩndjwỳnh arỳm ar amã akĩnh djà ngã. Amrêbê ne me kum abêkumrêx jamã kum,

—Dja te ar akaprĩ djà kumex ar awỳr bôx gar imar tỳx rã'ãn kam arỳm ikôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne, ane. Ga, me kute memã me bēnjadjwỳr krãdjê nhôrkam me kĩnhja pumũ. Ar gadjwỳ dja gar amim Jeju mar tỳx rã'ã. Te ar akaprĩ djà ar ajo ba gar mar tỳx rã'ã nhym kam arỳm ar amã akĩnh djà ngã gar kôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

13 Ne kam godja me ar ajaxwe'ã ar amã àpnênh jabej, kwãrĩk wãnh gar arĩk amim,

—Metĩndjwỳnh ne ijaxwe'ã imã àpnênh dja ba kam kôt ijaxwe, anhỳr kêt. Djãm me kute axwe'ã Metĩndjwỳnhmã àpnênh prãm? Kati. Me te kute o anhỳr prãmje. Metĩndjwỳnhdjwỳ kute gwaj bajaxwe'ã bamã àpnênh prãm kêtumrêx.

14 Gwaj ba ne gwaj bamã bajaxwe prãmkam bajaxwe'ã amim apnên amim, “Ba 'ỳr on kam ajmã ikute jabej”, ane.

15 Bamã bajaxwe prãm tē:n arỳm ajmã bakuten arỳm bajaxwekumrêx. Bajaxwe tē:n kam arỳm bajaxwe rax ne. Bajaxwe rax ne kam arỳm ty.

16 Akmere, àpnhĩre ar, kwãrĩk wãnh me ar anoo biknor kêt. Imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên ja jarê.

17 Metĩndjwỳnh ne mex ry typdjin kute axweo amikapêr kàr kêtumrêx. Ga, kute kàjkwakam mỳjja nhirã kunĩ nhipêx nhym mexkumrêxja pumũ. Nhym kam amrê kute gwaj bamã mỳjja kunĩ nhôrjadjwỳ mexbit. Kute gwaj bamã bakĩnh djà kunĩ nhôrja prĩne mexbit. Metĩndjwỳnh mex ry typdji.

18 Ta kute amijo gwaj bapytàr kôt ne arỳm gwaj bajo kra. Kute gwaj bamã kabên katàtkumrêx jarênh kôt arỳm kute gwaj bajo kra. Kute mrãmri ne me kute bãygogo ja kumrêx djê pyræk Metĩndjwỳnh gwaj bakumrêx gwaj bajo kra, ô me ja kunĩ kukãm gwaj bajo kra. Ne kam arỳm gwaj bamã amak bô gwaj arỳm badjumar djà ny.

Me kute Metĩndjwỳnh kabên mar kajgo nêje kute me akre.

19 Akmere, àpnhĩre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar ikabên 'ano djan ama. Dja me amã amijarênh prãm ar ga dja gar aje me mar prãm. Ne amijã akabên nēn angryk tō.

20 Mỳkam? Bir, djãm gwaj bangrykkam katàt ar amijo baba? Kati. Metĩndjwỳnhmã katàt baje amijo baba kêtumrêx.

21 Kam, dja gar wãnh aje mỳjja punuo aba prãm kunĩja kanga. Ar ajaxwe kunĩja dja gar kanga. Godja me ar amã Metĩndjwỳnh kabên jarê, kabên kute ar apytàrja jarê nhym ar amã wadjà gar akabôt katin tu amim markumrêxo aba.

22 Kute memã me mex'ã karôkam kabên djãm ar aje mar kajgomãbit? Kati. Dja gar tu amim markumrêx ne mrãmri katàt kôt amijo abakumrêx. Ar aje mar kajgoo abakam gar amim ajêx ne aminoo abiknoro aba.

23-24 Be ga, me kute ixekam amikarô pumũnh ne apôx ne mã mrãnhja pumũ. Ne kam mörbê amikarôo biknorja pumũ. Ar ajô aje kabên mar kajgokam ar aje me uræk. Ar aje kabênkôt amijo aba kêtumrêx tēmbê kabēno akno.

25 Nhym be, me kwỳ arỳm kabên pumũ. Metĩndjwỳnh ne pi'ôkkam prĩne katàt me kute amijo ba'ã memã karô mex nhym me kute kabên kôt amijo bakam me ta ne me ar ban umar mex. Me kwỳ kabên ja pumũnh ban 'ã ukanga kêt ne tu markumrêx ne o biknor kêt. Nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm memã tỳx jangijn o djuw mex nhym me umar mexkumrêx.

26 Ga, me kute mry'ãkrĩo mrãnhmã kute krãdjê djào ôto pynênhja pumũ. Me kute amijã kabên nē ne me kute mrãmri ne mry'ãkrĩ nhôto pynênh ne kute o mrãnh mex pyræk. Nãm me mrãmri kute amim Jeju markumrêx. Nhym be, me kute amijã

kabën'ã ma kêt ne tu kabën ba. Djâm me kute amim Jeju markumrêx? Kati. Me ta ne me amim 'êx ne ta aminoo akno.

²⁷ Gwaj baje mrâmri Metîndjwýnh, me Babâm djwýnh markumrêxkam mýj ne gwaj kam bakute? Bir, gwaj kam me 'uwtîmê me bixangrio djuw mexo baba. Me ò mýjja kêtka meo djuw mexo baba. Gwaj ajte Metîndjwýnhmã amijangri týx ne me kum kînh kêtja jaxwe kôt bajaxwe kêt.

2

Me kum me ò mýjja kêtja kînh'ã kute memã karõ.

¹ Akmere, àpnhîre ar, Bënjadjwýr djwýnh Jeju Kritu mexo umati: ga me tu amim markumrêxo aba. Djâm kam ar amã me rûnhbit kînhmã? Nhym me ò mýjja kêtja djâm ar amã me kînh kêtma? Kati. Dja gar amã me kunî kînh aben pyrâk. Nhym be, djâm mrâmri arým ar amã me kunî kînh aben pyrâk? Kati. Nã gãm ar amã me rûnh, me umabit kînh. Ne kam amã me ò mýjja kêtja kînh kêt.

² Gar abikprõnh djâkam akuprõ nhym me'õ rax bõx. Kute ò kën karýro ikrakam ràx jangjênh, aben nhiby angjênh. Kute ò kubêkà mex jangjênh. Kute prîne o amijo mex ne arým bõx gar omũ. Nhym kam me'õ nhõ mýjja kêtja bõx. Ò kubêkà apýnh bikadjõnhja bõx.

³ Ar amã me'õ nhõ kubêkà mex ja pyman kum,

—Ota, me krî djà mex. Jakam dja ga nhý, ane. Ne kam me'õ nhõ mýjja kêtjamã kum,

—Wãnh dja ga dja nàr iparbê dja ga pykakam nhý, ane.

⁴ Djã nã gãm ar amã me kînh aben pyrâk? Kati. Nã gãm arîk amim me'ã karõ punun amijo me utàr punu.

⁵ Akmere, àpnhîre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabën jarê. Dja gar amim ikabën ja ma. Mýj xêja ne Metîndjwýnh amijo me utà? Djâm me rûnhbit, me umabit? Kati. Pykakam me kute me'ã, “Me bikênh”, anhýrja, me ò mýjja kêt ja ne Metîndjwýnh amijo me utà. Nhym kam me arým tu amim mar týxkumrêx nhym kam kute amikôt meo bamã memã arê. Me kum abêjamã ne arê.

⁶ Nãm te amijo me ò mýjja kêtja pytà gar amã me kînh kêt nhym kam me arým pijàm ne. Bir, mýj xêja ne ar ajo bikênh ban ar apa 'amýn me axwe pãnh jarênh djà'ýr ar ajo mrã? Djâm me ò mýjja kêtja ne me 'ýr ar ajo mrã? Kati. Me rûnh ne me 'ýr ar ajo mrã.

⁷ Metîndjwýnh kute ar ajo ba ar, dja gar ikabënja ma. Mýj xêja ne Metîndjwýnh japyõ ba? Djâm me ò mýjja kêt ja? Kati. Me rûnh ne me aprýo ba. Metîndjwýnh ne mexti:rekumrêx nhym me aprýo ba.

⁸ Metîndjwýnh ne arým me bakukãmãremã 'ã karõn memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrâmri ne ga me amã amijabêja pyrâk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane.”

Nãm ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Kabën kukràdjà ja ne mexo kute kukràdjà kunî jakrenh. Dja gar kabën ja mar týx ne amã amibu'ã me kunî jabê. Ne kam arým amexkumrêx.

⁹ Godja gar amã me ò mýjja kêtja kînh kêt ne amã me rûnhbit kînh jabej. Djâm kam amã abu'ã me kunî jabêkumrêx? Djâm Metîndjwýnh kukràdjàja kôt amã me abêkumrêx? Kati. Gar kam amikràn arým ajaxwe.

¹⁰ Be, Metîndjwýnh me kute katàt amijo ba'ã kute memã karõkôt apýnh kukràdjà. Dja gar kam kukràdjà kunî mar týx ne kôt ar amijo aba. Ne kam kukràdjà pydjibit mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Djâm kam ajaxwe ngri got? Kati. Aje ja pydjibit mar kêtka ajaxwe rax kute mrâmri ne aje kukràdjà kunî mar kêtka ajaxwe rax pyrâk.

¹¹ Ga, Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã kum,

“Kwãrîk wãnh abenbê prõ, mjêno adjàkînh kêt”, anhýrja ma.

Ne ajte kute me bakukãmãremã kum,

“Kwãrîk wãnh me par kêt”, anhýrja ma.

Godja ga kukràdjà kôt mebê prõ'ýr amrãnh kêt ne kam me'õnh bîn arým o ajaxwe. Te mebê prõ'ýr amrãnh kêt ne arým ajaxwe. Aje me'õnh bînkam ga kukràdjà mar kêt ne arým kam ajaxwe.

¹² Metîndjwýnh ne pi'òkkam prîne me kute katàt amijo ba'ã memã karõ mex. Nhym

kam me kwỳ arỳm kute markumrêx nhym Metĩndjwỳnh arỳm memã tỳx jangij. Nhym kam arỳm katàt kabẽn kôt ar amijo ban umar mex ne ta arek mekôt ar ba. Dja gwaj kabẽn ja man kôt ar amijo baba. Gêdja ĩ Metĩndjwỳnh gwaj bakukjêro nhỳn gwaj bamã,

—Djã ne ga ikabẽn ja markumrêx ne kôt ar amijo aba? ane gwaj amikôt kum amijarê. Godja gwaj kukràdjà kôt amijo baba kêt nhym arỳm gwaj bamã axwe jarê. Kute ren gwaj bamã axwe jarênh karõ dja gwaj kukràdjà kôt amijo baba mex.

¹³ Nàr, dja gwaj bajõ bamã me kaprĩ kêt nhym Metĩndjwỳnh arỳm amipãnh kum gwaj bakaprĩ kêt ne tu katàt gwaj bamã bajaxwe pãnh jarênhkumrêx. Nàr, dja gwaj badjukaprĩkumrêx ne kam arỳm bamã Metĩndjwỳnh pyma kêt ne arỳm bakĩnhkumrêx.

Djãm me kum me kaprĩ kêtja Metĩndjwỳnh kute me utàr?

¹⁴ Akmere, àpnhĩre ar, dja gwaj bamã me kaprĩ kêt ne atekam ajte memã kum,

—Ba ne ba tu amim Metĩndjwỳnh markumrêx, anhỹro baba. Djãm kam Metĩndjwỳnh kute amim gwaj bapytàr ne kute ar gwaj bajo bamã? Djãm gwaj bajajkwa kajgokam bakabẽnbit ne kam bamã me kaprĩ kêt nhym arỳm kute amim gwaj bapytàr ne kute ar gwaj bajo bamã? Kati.

¹⁵ Godja gwaj baje me'õo bakamy nàr o bakanikwỳnh, õ kubêkà kêt ne kum prãm.

¹⁶ Gwaj kam kum mỳjja'õ nhõr kêt ne kum,

—Gora gê Metĩndjwỳnh ajo djuw mex ga adjumar mex ne amã kry kêt ne ajajne, ane. Djãm ja ne mex? Kati. Gwaj baje kum mỳjja'õ nhõr kêt kam ne kajgo.

¹⁷ Mỳj ne gwaj baje kam mar? Bir, dja gwaj bamã me kaprĩ kêt ne kam memã kum,

—Ba ne ba tu amim Metĩndjwỳnh markumrêx, ane. Djãm mrãmri bakabẽn? Kati. Ga, me arỳm tykkam kute amingrêk kêt ne kajgoja pumũ. Gwaj badjwỳ bamã me kaprĩ kêt kam bakajgo.

¹⁸ Godja me'õ amã,

—Ë, ga ne ga we aje Metĩndjwỳnh mar. Ba ne ba imã me kaprĩn ije memã mỳjja nhõro iba. Goja gu baje tu amim Metĩndjwỳnh markumrêx jabej aben kabi. Ga amã me kaprĩ kêt kam dja ba te apumũn amim, “Kon. Kute Metĩndjwỳnh mar kêt pyræk”, ane. Bajbit dja ba imã me kaprĩn memã mỳjja nhõro iba ga arỳm ipumũn ijã amim, “Be, djãm mrãmri tu kute amim Metĩndjwỳnh markumrêx. Ga, ukaprĩn kute memã mỳjja nhõrja pumũ”, ane. Ga kam arỳm ipumũ. Ba tu ije amim Metĩndjwỳnh markumrêxja pumũ. Dja ã me'õ amã ane.

¹⁹ Be, ga ne ga we aje Metĩndjwỳnh rax markam memã kum,

—Metĩndjwỳnh pydjibit. 'Õdjwỳ kêt kumrêx, anhỹro aba. Be, mrãmri. Djãm gajbit aje Metĩndjwỳnh rax mar? Kati. Xatanaj nhõ me karõ punudjwỳ kute Metĩndjwỳnh rax mar ne kam ajte kum me kaprĩ kêt ba. Ne kute rax markam abenmã kum,

—Metĩndjwỳnh pydjibit. 'Õdjwỳ kêt kumrêx, anhỹro ba. Ne kam tu umaje terte:t.

²⁰ Kê, ano kêt, mỳkam ne ba te ar amã,

—Dja ga memã kum, “Ba ne ba tu amim Metĩndjwỳnh markumrêx”, anhỹro aban amã me kaprĩ kêt ga mrãmri akajgokumrêx. Ga, me arỳm tykkam kute amingrêk kêt ne kajgo nõrja pumũ. Gadjwỳ ne ga ã akajgoo ane. Mỳkam ne ba te ar amã ja jarê gar imar kêt?

²¹ Dja gar me bakukãmãre Abraão man kôt ije ar amã arênhja ma. Djãm Abraão kute amim Metĩndjwỳnh mar kajgo? Kati. Nãm tu amim markumrêx ne kam kabẽn kôt amijo tẽ. Nãm kabẽn kôt Metĩndjwỳnh nhõ kikam kra Idjak djin bit kute bĩn 'ỳr. Nhym Metĩndjwỳnh Abraão pumũn arỳm amim,

—Mrãmri ne Abraão imã axwe kêt ne mex, ane.

²² Ga, Abraão kute tu amim markumrêx ne kam kute kabẽn kôt amijo tẽmja pumũ. Nãm kabẽn kôt amijo tẽn kam arỳm tu amim Metĩndjwỳnh mar mexkumrêx ne.

²³ Kam ne me aben djõ'ã Abraão jarê:n arênhõ mõr tãmtã nhym kam arỳm Mõjdjê katon arỳm abatãnh ne. Ne kam arỳm me bakukãmãremã kum,

“Abraão ne tu amim Metĩndjwýnh markumrêx nhym arým kum axwe kêt jarê nhym arým kum mex”, ane.

Ne kam pi'ôkkam no'ôk ne. Be, mrãmri ne kôt arênhkumrêx. Nãm arê nhym me aben djô'ã abenmã kum,

—Mrãmri ne Metĩndjwýnh Abraão õbikwakumrêx, ane.

²⁴ Ga, me kute tu amim markumrêx ne kam kute kabênkôt amijo bakam Metĩndjwýnh arým kute memã axwe kêt jarênhja pumũ. Djãm me kute mar kajgokam Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarênh? Kati.

²⁵ Me'õ nire kuprý Rbedjwý. Djãm Rabe kute Metĩndjwýnh mar kajgo? Kati. Nãm tu amim markumrêx ne kabên kôt amijo tẽ. Nhym kam arým kum axwe kêt jarê. Nhym Djodjuwe kute ar anorjadjwý Rabe kum ar kaprĩn arým arkum aminhũrkwã jarê. Arkum arên arým ar kurê djwýnhbê arkum atemã pry 'õ jarê. Nhym kam ar umar mex ne akubyn 'ã mõn bõx. Nãm ã Rabe kum ar kaprĩo ane nhym Metĩndjwýnh arým kum axwe kêt jarê.

²⁶ Be, tãm ne ja. Me tyk arým karõ biknorkam kute amingrêk kêtumrêx ne arým kajgo. Gwaj badjwý. Gwaj baje Metĩndjwýnh kabên mar kajgon kôt amijo baba kêtum ne kam baje memã kum,

—Ba ne ba tu amim Metĩndjwýnh markumrêx, anhũrkam arým bakajgo. Bakajgo kute mrãmri ne me tyk kajgo pyræk.

3

Me õto djujabê kêt'ã ujarênh.

¹ Akmere, àpnhĩre ar, ar akrãptĩ ne gar aje amijo memã kukràdjã'ã adjujarênh djwýnh prãm. Djãm kam mex? Kati.

Mýkam ne mex kêt? Bir, gwaj bakunĩ bakabên kwý kajgo. Gwaj bakabên kajgokam bamex kêt. Ga ren ar abê memã ujarênh djwýnh kêt ne ren akabên kajgo ren gajbit amex kêt. Me krãptĩmã adjujarênh kêtum ga ren gajbit amex kêt. Nhym be, kati. Ar akabên kajgo'ã memã adjujarênhkam me krãptĩ arým ar akabên man arým ar adjô'ã mex kêt. Nhym kam

Metĩndjwýnh arým pãnh ar amã ajaxwe rax jarê.

² Me bakunĩ bakupãnhã bakabên kajgo kumex. Godja ren me'õ kabên kajgo kêtumrêx jabej ren prĩne kute katãt amijo ba kadjy mex.

³ Ga, me kute mry'ãkrĩo mrãnhja pumũ. Nãm me kute krã djên ajkwa katikôt kãxirãx jadjuw ne ari o krã kukênho mrã. Ga, te mry rũnh nhym me kute ajkwakôt ar krã kukênho mrãnhja pumũ.

⁴ Ga, me kute tekrekam no'i kryreo kã rũho baja pumũ. Nãm te kã rũnh nhym te kôk djãbêr tỳx nhym me tekrekam no'i kryreo unênh ne o krã kukênho o baja pumũ.

⁵ Me banhõto kute kã tekrekam no'i pyræk. Me banhõto te kryre gu me o mýjja rũho amra. Nhym kuwy kryredjwý. Ga, te bà rũnh nhym me kute kuwy kryreo kunĩmã angjênhja pumũ.

⁶ Me banhõto ne kute kuwy pyræk, kute bãmã angjênh pyræk. Apýnh me axwe djãri kunĩkôt ne gu me banhõto arên arým ipêx. Me banhĩ katikôt ne me banhõto ikwã. Ne kam kute prĩne me bajo punu prãm. Me banhõto bakabênja ne tu apýnh mýjja kunĩo tuknĩn o punu. Kute mrãmri ne kuwy kryre kute bãmã angjênh nhym mýjja kunĩ xêtja pyræk. Me axwe nhõ bẽnjadjwýr ja ne kute me banhõto krĩ djwýnh.

⁷ Me kute mýjja krãptĩ djujabê. Mry, àk, kwênh, mry ngãngão mrãnh, ngõnhkam mýjja, mýjja krãptĩja ne me kute ujabê.

⁸ Nhym be, me banhõto bakabênja pydjibit ne kute mrãmri ne mry djujabê prãm kêt pyræk. Me banhõto bakabênkam bajamakkre kêt ne bajaxwekumrêx. Me banhõto bakabên kute me parkumrêx, kute mrãmri ne udjy rũnh kute me par pyræk.

⁹ Me banhõto ne gu me baje Metĩndjwýnh, me Babãm djwýnhmã mex-tire jarênh ne atekam ajte o baje abenmã bakabên punu jarênh. Kute amipyræk ne Metĩndjwýnh me banhipêx. Kute me bajo amipyræk ne me banhipêxkam ne gu me baje abenmã bakabên punu jarênh.

¹⁰ Ne kam bajajkwakôt memã bakabên mexmẽ bakabên punuo aben nhikjên

memã arë. Akmere, àpnhîre ar, gu me ren ã memã anhÿr kêtumrëx.

¹¹ Djãm inore 'òkôt ngô djãnhmë ngô djÿ kute aben nhikjên apôx?

¹² Nâr, djãm pidjôbê pigêre'ã oriwêre djô arij? Kati. Nâr, djãm akrô'ã pigêre djô arij? Kati. Ne ngô nhinore'òkam kadjwanhî ne arÿm akryja djãm kam ngô djãnh apôx? Arkati. Axikôtbit mÿjja apôx. Kwãrîk wãnh gu me memã bakabên mexmë bakabên punuo aben nhikjên memã arënh kêt.

Me krã mex'ã ujarënh.

Gar 5.16

¹³ Ar ajô we akrã mex ne we aje me kukràdjà kunî mar. Goja mrãmri akabênkumrëx jabej on katàt amijo aban amijo adjãmra kêt. Ne kam arÿm akrã mex. Kam dja me arÿm apumÿ. Akrã mexkôt apumÿ.

¹⁴ Nhym be, ga ne ga anhôkre kadjwÿnhbê angryk. Me'õ nhô mÿjja'ã angryk. Ne arax mÿr jabej akadjwÿnhbê adjàkrê. Ne kam 'ã amijo amra. Djãm ja ne mex? Djã ne ga katàt ar amijo aba? Kati. Ga ne ga ate amijo aba. Kam kwãrîk wãnh 'ã amijo adjãmra kêt ne arîk amim ajêx kêt.

¹⁵ Djãm akrã mex ne ja? Djãm kàjkwakam Metîndjwÿnh we kute amã ja jarënh? Kati, atemã. Pykakam me ar ba ne me kute amã wã jarënh. Me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kôt akabên ne ja. Xatanaj ne kute amã wã jarënh.

¹⁶ Mÿkam? Bir, me'õ nhô mÿjja'ã angrykkam ne arax mÿr jabej adjàkrêkam ne ga akangati. Akangatimë apÿnh me axwe djàrimë akam apôx.

¹⁷ Nhym be, kàjkwakam Metîndjwÿnh kute gwaj bamã bakrã mex jadjàr gwaj bakabên mexkam

gwaj baje amikam bajaxwe'õ mar kêt.

Ne badjumar mex prãm.

Ne memã baprîn memã bakabên.

Ne bajamak mex.

Ne badjukaprîkumrëx ne baje mrãmri ne pidjô djô mex ne ô kumex pyræk.

Ne bamã me õ mÿjja kêtme me rÿnh jabêo aben pyræk.

Ne bajêxnhî kêt ne mrãmri tu amim Jeju markumrëx.

¹⁸ Me kute aben nêje me kukrà ne akrãnmã memã arënh ba ja ne me memã arënh ba nhym me arÿm ajmã kute kêt ne katàt ar amijo ba. Me kute mrãmri ne pidjô djô mex ne ô kumex pyræk.

4

Me kute amidjwÿnhbito kÿnhja ne Metîndjwÿnhmã à'wÿr punu.

¹ Mÿj ne ga me aman arÿm abenwÿr aprôt ne aben tako aba? Bir, me aje amim 'ã karô djakam amã apÿnh me'õ nhô mÿjja pro prãm ne 'ã angryk aba. Ne kam ã abeno anhÿro aba.

² Me amã mÿjja kÿnh ne aje bit byrmã nhym me me abê aptà ga me byr kêt. Byr kêt ne arÿm me kupa. Aje 'ã angryk ne te aje byr prãmje. Ne kam aje 'ã aben tak ne abenwÿr aprôt ne kam aje byr kêt rã'ã ne. Mÿkam ne ga me aje byr kêt? Bir, me aje Metîndjwÿnhmã o adjà'wÿr kêtka.

³ Nâr, me aje Metîndjwÿnhmã o adjà'wÿr jabej nhym kute me amã òr kêt. Mÿkam? Bir, me aje o adjà'wÿr punukam. Mÿj ne aje o adjà'wÿr punu on? Bir, me aje bit byrmã ne aje bit o amidjwÿnhbito kÿnh prãm. Aje amidjwÿnhbito kÿnh prãmka aje mÿjjao Metîndjwÿnhmã adjà'wÿr punukumrëx.

⁴ Metîndjwÿnh ne arÿm kute ar ajo õ me jakam ga ren ar amã Metîndjwÿnh kÿnhkumrëx. Nhym be, kati. Me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêt kukràdjà punuja ne gar amã kÿnh rã'ã. Aje mrãmri ne me kum prô djwÿnh kÿnh ne kam jãm kum krô'ã prô kÿnh pyræk. Nâr, aje mrãmri ne me kum mjên djwÿnh kÿnh ne kam jãm kum krô'ã mjên kÿnh pyræk. Amã Metîndjwÿnh kÿnh ne kam jãm amã me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêt kukràdjà punuja kÿnh. Nã gãm ar kam ari akabêno aben nhikjê. Dja gar amã me kukràdjà punu kÿnh rã'ãn arÿm amijo Metîndjwÿnh kurê djwÿnh.

⁵ Amrêbê: ne me memã kum,

—Metîndjwÿnh Karô kute me bakadjwÿnhbê amijo kajkep ne te arek kum me bajo ba prãmje. Te arek kum me bajo ba prãmka arÿm ngryk 'ÿr.

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Djãm me kabên kajgo got?

⁶ Ajmã gwaj bakuten bajaxwe prãm. Nhym be, Metĩndjwýnh ne kum gwaj bakaprĩn gwaj bajaxwe kêt kadjy gwaj bamã tỳx jangij gwaj ajmã bakute kêt. Amrêbê: ne ujarênh djwýnh me bakukãmãremã kum, “Me kute amijo àmra prãmja Metĩndjwýnh arým me bêt aptà.

Nhym be, me kute amijo ngriren amijo kàtàmja Metĩndjwýnh tu kum me kaprĩ.”

Nãm ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Ga, kum me bakaprĩa pumũ.

⁷ Kum gwaj bakaprĩkam dja gar akrànãmã Metĩndjwýnh kabên man kôt ar amijo aba. Ar Xatanajbê aptà nhym arým ar abê prôt ne.

⁸ Dja gar Metĩndjwýnh man kôt amijo ajkamê nhym arým amipãnh ar aman ar awýr amijo ajkamê. Ar ajaxweja, on ajaxwe krãtan amex kute mrãmri ne me aminhikra punu põnh nhym arým mex pyræk. Ar aje amijo Metĩndjwýnh mar ne jãm ajaxwe prãmja, on aje amim ajaxwe'ã karõja krãtan adjumar djà mex ne.

⁹ Ajaxwe prãmka on adjumar punun on muwn kôt amra. On akeket krãtan muwn on akĩnh krãtan adjumar punu:re ne. Æ ajaxwe prãmka amijo ane.

¹⁰ Dja gar Bẽnjadjwýr djwýnh rax man arým amijo angrin amijo akàtàm. Nhym kam arým kàjmã akamê.

¹¹ Akmere, àpnhĩre ar, kwãrĩk wãnh abenã akabên punu kêt. Metĩndjwýnh ne arým gwaj bamã kukràdjà jarên gwaj bamã,

“Djã gãm me amã aben jabê”, ane.

Kute gwaj bamã kabên ja jarênhkam gar atekam akamy'ã akabên punu jarên 'ã axwe nhô. Mýj ne gar arým aman ã akamy'ã akabên punuo ane? Bir, gar amim,

—Metĩndjwýnh kukràdjà ja ne mex kêt, anen arým akamy'ã ar akabên punu. Ne kam arým o Metĩndjwýnh kabên'ã punu jarên arým mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Ne aje Metĩndjwýnh kukràdjà'ã punu jarênhbit.

¹² Djãm we ar abê mýjja ne gar amibu'ã me'ã axwe janhôro aba? Metĩndjwýnh pydji ne arým me kute katàt amijo ba'ã memã karõ nhym me arým kabên ma. Ta dja me utàr jabej nàr meo biknor jabej nhym me arým me biknor tokry djàkam biknor jabej. Atemã me'õ kute meo anhýr kêtumrêx. Kam ar ga akajgon kam me'ã axwe janhôr ar o aba.

Me amikukãm amijo àmra ne kute amijarênh nêje kute me akre.

¹³ Ar aje amijo adjàmratija, ikabên 'ãno djan ama. Aje Metĩndjwýnh mar kêt ne amijo adjàmrakam ga we memã kum,

—On ne nàr kryràd dja ba krĩ wãmã tẽn bõx ne ije amim pi'òk kaprĩ kumexo atommã. Be, dja ba kam pi'òk kaprĩ pãnh me bêt mýjja jamýn amũ memã òro ikrĩ. Ne o ikrĩ:n arým pãnh inhõ pi'òk kaprĩ kumexo atom. Ne o ikrĩ: nhym arým ijã amexmê na apêx. Ba kam arým akubyn tẽn, ane. Gar aje memã ã amijo adjàmrao anhýrja gora ikabên 'ãno djan ama.

¹⁴ Dja ar ajã akati nhym mýjja ajmã ar ajo gar aje mar kêtumrêx. Atĩn tẽn:n atĩn nhitep djà ne kute mrãmri ne kakũm ba pyræk. Kakũm ba:n kam arým me aêrbê kêt ne tu kàjkwa mẽ bimràkkumrêx ne. Nãm ã atĩn tẽn:n me aêrbê tu akêto ane.

¹⁵ Kwãrĩk wãnh ã memã amijo adjàmrao anhýr kêt. Ga ren ar Metĩndjwýnh man ren memã kum,

—Metĩndjwýnh kute amim ijã karõ kôt dja ba itĩn ne ar iba rã'ã jabej. Ba kam arým krĩ 'òkam itēm jabej. Nàr Atemã idjapênh jabej, ane. Ga ren ar ã memã anen arým ar amex.

¹⁶ Nhym be, kati. Gar Metĩndjwýnh mar kêt ne amikam akĩnh kadjy amijo amra. Aje ã amijo adjàmrao anhýrkam ne ajaxwe.

¹⁷ Metĩndjwýnh ne arým ar amã amrãnh mex'ã karõ gar arým aje mar. Dja ga mar kajgon kôt amijo aba kêt ne arým ajaxwe.

5

Me õ nêkrêx rũnh kute amidjwýnhbit mar. Mat 13.22; Ruk 12.15; Xim k 6.6; Ap 18.15

¹ Me rũnhmã ne ba memã kum,

—Ë, me anhõ nêkrêx rũnh, ba me amã arê. Dja apýnh me akaprĩ djari me awýr

bôxkumrêx. Me akaprî ra:x kukâm dja ga me on muwn amra:.

² Mÿkam? Bir, dja me anhõ nêkrêx rax arÿm me abê rerekre ne. Te me anhõ kubêkà mex nhym kàpotire arÿm prîne me abê apôk ne.

³ Dja prîne me abê anhõ mÿjja 'ôk ne me abê amijo ajkê. Me anhõ kên karÿrmê anhõ kryt jaka dja prîne me abê punure. Nhym me kunî arÿm me anhõ mÿjja punu pumûn me ajã abenmã kum, “Be, omû. Djãm tãmwã mex got”? ane. Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm me amã ajaxwe pãnh jarê ga me atokry:. Atokry kute mrãmri ne kuwy'ã me xêtkam me tokry pyrãk. Be, mÿj kadjy ne ga me amim anhõ nêkrêx rûnho atom nhym kumex? Djãm we me aje amijo rûnhmã? Kati. Me kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja Metîndjwÿnh me amã ajaxwe pãnh jarê ga me atokry:.

⁴ Ê, akubyn amijo tên amima. Ga me ajêx ne anhõ àpênhmã kum, “Dja gar inhõ bàygogo djê pa ba kam ar amã o pãnh”, anhÿro aba. Nhym me ê pa, ga me ate kam arÿm memã o pãnh kêt. Tãm dja ga me akubyn amijo tên ama. Djãm Metîndjwÿnh kute me amar kêt got? Kati. Ê, me kute me amã ê kajgoja kum amijo akij ne kum, “Dja ga ijo angryk”, ane nhym arÿm me kuma. Metîndjwÿnh ne me krãpti:o ban memã Bênjadjwÿr djwÿnh. Uma:kumrêx ne arÿm me kute kum amijo àkjêrja ma.

⁵ Me ga ne ga me prîne amijo djuw mexo aban abixaêr tÿ:xo aba. Aje mrãmri ne mry nhÿpti kute ate krãn àkurbit mar nhym me kute myt tãmkam par pyrãk. On dja Metîndjwÿnh me ajaxweo pãnh ne.

⁶ Ga me arÿm aje me kute katàt amijo bakumrêxmã axwe jarênh ne aje me par nhym me kute aminêje me abê àptàr kêtumrêx. Tãm dja ga me akubyn amijo tên ama. Nã bãm ã me nêkrêx rûnh kute Metîndjwÿnh mar kêtka memã ane.

Me kute amiwÿr Bênjadjwÿr djwÿnh jamãr 'iry:mã.

⁷ Nhym be, akmere, àpnhÿre ar, gwaj baje Metîndjwÿnh markam me kute gwaj bajo bikênhkam, mÿj dja gwaj amim arên kuma? Bir, dja gwaj amim,

—Bênjadjwÿr djwÿnh dja bôx ba kôt dja, ane. Bênjadjwÿr djwÿnh bôx gwaj kôt baku'êja dja gwaj kuma. Ne kam akrãnmã amiwÿr amãr 'iry:n 'ã badjukanga kêt. Ga, pur kre djwÿnh kute pur kreja pumû. Ne kam djwÿ mex jamãr 'iry:ja pumû. Nhym kam kum ngo nhym arÿm na bixadjwÿr mex ne. Nhym kam djwÿ arÿm apôx ne 'y tÿx ne.

⁸ Dja gar kudjwa akrãnmã amiwÿr Bênjadjwÿr djwÿnh jamãr 'iry:n 'ã adjukanga kêt. Mÿkam? Bir, arÿm bôx 'ÿr gwaj kôt baku'ê 'ÿr.

⁹ Kwãrîk wãnh abên prîkam abenã akabên kêt. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh kute pãnh ar amã ajaxwe jarênh karõ. Kwãrîk wãnh abenã anhÿr kêt. Memã axwe pãnh jarênh djwÿnh arÿm bôx 'ÿr.

¹⁰ Ga, me bakukãmãreja ma. Metîndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnhja ma. Bênjadjwÿr djwÿnh kukwakam ne me memã ujarênh ar ba nhym me 'ã ari meo bikênhho ba nhym me amitokry maro ba. Nãm me te meo anhÿro ba nhym me akrãnmã amiwÿr Metîndjwÿnh jamãr 'iry:n 'ã ukanga kêt. Dja gar me kudjwa ã amiwÿr amãr 'iry:o ane.

¹¹ Nãm me te meo anhÿro ban te mebê Metîndjwÿnh kurêo ba nhym me Metîndjwÿnh'ã ukanga kêtumrêx. Me ja ne me kÿnhkumrêx. Ja ne gar aje arÿm mar. Arÿm ne gar Djo'ã ujarênh ma. Me bakukãmãre Djo te amitokry kumex maro ban amim Bênjadjwÿr djwÿnh mar'ã ukanga kêtumrêx. Ne kam arÿm tokry mar'ã aminhinomã amimê nhym Bênjadjwÿr djwÿnh arÿm o djuw me:xkumrêx. Tãm dja gar ama. Ga, Bênjadjwÿr djwÿnh kum me kaprî:kumrêxja pumû.

¹² Akmere, àpnhÿre ar, ar aje memã akabên jarênh nhym me kute amar pydji kadjy djãm aje kam kôt Metîndjwÿnh nãr õ mÿjja'õ jarênhmã? Kati. Kwãrîk wãnh aje memã akabên pydjìn arênhkôt memã kàjkwa jarênh kêt. Kwãrîk wãnh aje memã akabên pydjìn arênhkôt memã pyka jarênh kêt. Memã ar akabên pÿnhbit ne arê. Aje mrãmri mÿjjao anhÿrmã. Kambit memã kum, “Nã. Dja ba ã o ane”, ane. Nãr, aje mÿjjao anhÿr kêtã. Kambit memã kum,

“Kati. Dja ba o anhÿr kêt”, ane. Jabit memã arẽ. Memã akabën pÿnhbit ne arẽ. Kwãrĩk wãnh memã akabën jarẽ ne me kute ar amar pydji kadjy kôt memã apÿnh mÿjja jarẽ kêt. Metĩndjwÿnh ren ar amã ar ajaxwe jarẽ.

axwebê utà nhym Metĩndjwÿnh arÿm me biknor tokry djàbê utàn kam kum apÿnh axwe djari krãptĩ akno.

Me kute aben mar ne Metĩndjwÿnhmã abeno à'wÿr.

¹³ Dja gar ajõ akaprĩ jabej Metĩndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Nàr, ar ajõ akĩnhkumrẽx jabej angrerkam kum amikĩnh jarẽ.

¹⁴ Djã ne ar akam me'õ kanê? Gê amiwÿr me kute Jeju nhõ me jao ba djwÿnh 'wÿn amiwÿr aro bõx. Gê ar Metĩndjwÿnhmã o a'wÿn arÿm Bënjadjwÿr djwÿnh kukwakam kangôo kungrà. Kangô kute rõnykangô pyrãkjao kungrà.

¹⁵ Ne Bënjadjwÿr djwÿnh kute me'õ kanêjao mexmã tu amim kamnhĩxkumrẽx ne kum o a'wÿ nhym arÿm ar kabënkôt o mex ne kum tÿx jadjà. Amrëbê kute àpênh jaxweo ba jabej dja arÿm axwe maro aknon kam ngryk kêt ne.

¹⁶ Dja gar ajaxwe'õkam akaprĩn 'ã abenmã amikôt amijarẽ. Ne kam Metĩndjwÿnhmã abeno a'wÿ nhym arÿm ar ajo mex. Godja gwaj bajaxwe kêt jabej ne kum badjà'wÿr jabej. Ne badjà'wÿr'ã batÿx ne 'ã badjukanga kêt jabej nhym kam Metĩndjwÿnh arÿm gwaj bakabën kôt àpênh rax.

¹⁷ Be, djãm Erijbê wajanga? Kati. Erij umar kute mrãmri ne gwaj badjumar pyrãk. Ne kam Metĩndjwÿnhmã kàjkwa ngrà'ã à'wÿr tÿxkumrẽx. Nhym arÿm kôt namẽ amexkam kàjkwa ngràbit. Ne ajte namẽ amexkam kàjkwa ngrà ne. Ne ajte namẽ amexkam tãm ne. Ne ajte nakam kàjkwa ngrà ne.

¹⁸ Ne kam ajte kum na'ã a'uw nhym kabën kôt ajte na axidjuw. Axidjuw nhym kam djwÿ ajte ingrõt. Dja gwaj ã Metĩndjwÿnhmã badjà'wÿro ane nhym ã gwaj bakabënkôt àpênh raxo ane.

¹⁹ Akmere, àpnhĩre ar, gëdja ar akam me'õ Metĩndjwÿnh kabën katàtja bê ate amijo ba jabej. Nhym me'õ akubyn Metĩndjwÿnh'ÿr o akëx jabej.

²⁰ Mÿj dja kute arÿm 'ÿr o akëxkam kuma? Bir, me'õ kute akubyn 'ÿr o akëxja ne

Pedru kute memã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Pedru ne mebê idjaer kute amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Ar ja ne ar apýnh pykakôt ajmã nhym me Jejukôt aro ajkê ne. Nhym kam Pedru kute aro týx ne o kïnhmã arkum pi'ôk no'ôk ne. Ne arkum,

—Mrãmri ne gwaj pykajabê babari Jejukôt batokry. Te batokry gwaj Jeju'ã bangrà týx. Arým gwaj bakutêp gwaj bakïnh djã dji. Gwaj Jeju'ã amijakren kudjwa te batokryn tu amikajmãtã Jeju kamnhïx ne bakïnh. Nãm ã Pedru arkum ane.

¹ Ibê Pedru. Jeju Kritu ne ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Amrêbê gar apýnh me õ pykakôt aben bê abingrãnhja nhym me kute ar ajo me bajtemo baja ba ar amã ikabên. Pykabê Põtukam, Garaxakam Kapadôkam, Adjijkam, Bixinijkam, ar aben bê abingrãnhja, ba ar amã ikabên jarê.

² Metïndjwýnh, me Babãm djwýnh arým amijo ar apytã. Amrêbê: mýjja kunĩ kator kêttri amijo ar apytã. Kute prïne amikukãm mýjja kunĩ markam amijo ar apytã. Karõ ne ar ajo mexo ba gar arým kôt amextiren ajmã akute kêt ne ar aba. Ne kam katãt Jeju Kritu kabên man kôt ar amijo aba. Amrêbê: ne me bakukãmãre mry kamrôo me kaprêk nhym Metïndjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngryk kêt ne. Jakamdjwý arým Kritu píte'ykam ty nhym kamrô prôt. Kam ne Metïndjwýnh arým ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kêt.

Gê tu kum ar akaprĩ:kumrêx* gar adju-mar mexo amũ amikamên arým adjumar mexkumrêx ne.

Mýj ne me kute amiwýr kamnhïxmã?

Rô 8.29; Ep 1.4; A Xim 1.9; Ped k 2.9

³ Ba Metïndjwýnhmã mextire jarê. Metïndjwýnh ne ra:xkumrêx. Kubê Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu Bãm. Ta ne ukaprĩ ra:xi. Ukaprĩ raxkôt ne arým gwaj bamã amak bô. Ga, me nã kurũm apôxkam

me umar djã nyja pumũ. Metïndjwýnhdjwý ne gwaj bajamak bô gwaj arým badjumar djã nyn kam bamã katãt amijo baba prã:m ne bamã Metïndjwýnh kï:nhkumrêx. Jeju Kritu tyk ne akubyn tĩnkam ne arým gwaj bamã bajamak bô gwaj arým badjumar djã ny. Kute gwaj bamã bajamak bônhkam gwaj tu 'ýr babôxmã kamnhïxkumrêx. Dja gwaj 'ýr bôx ne kôt ar baba rã'ã: rã'ã ne.

⁴ Nhym kam arým gwaj bamã mýjja mexti:re ngã, gwaj bamã mýjja kume:x ngã. Djãm mýjja rerekmã? Kati. Djãm punumã? Kati. Mýjja mex rã'ã: rã'ã ne. Kãjkwa djwýnhkam ne arým ar amã kudji.

⁵ 'Itýxo Metïndjwýnh kute mã amim ar apytãr mex ne ar ajo ba. Gar tu amim markumrêx nhym kute mã 'itýxo ar apytãr mex ne ar ajo ba. Dja mã amim ar ajo ba: nhym me kute aminhinomã amimênh djã nhõ akati arým bôx. Bôx nhym arým prïne amimex kôt ar ajo mexkumrêx.

⁶ Jakam godja gar apýnh mýjjakam akaprĩ jabej. Me kum ar akurê nãr akanê nãr anhõbikwa'õ abê tyk nãr mýjja 'õdjwýkam akaprĩ jabej. On dja akaprĩ kêt ne. Dja te akaprĩn akĩnhti:re. Mýkam? Bir, dja gar Metïndjwýnhkôt amexti:rekumrêx. Ja ne gar amiwýr kam ama. Kam ne gar akĩnhti:re. Akaprĩ japôkmã akĩnhti:re.

⁷ Ga, kên karýrkam punu kunĩ kator kadjy me kute kuwykam adjwýrja pumũ. Nhym kam arým mexkumrêx. Ar gadjwý dja me kum ar akurê nãr akanê nãr anhõbikwa'õ abê tyk nãr mýjja 'õdjwýkam akaprĩ jabej. Kam dja gar amim Metïndjwýnh man amim maro amũ amikamên arým mar rax ne. Aje Metïndjwýnh mar raxkam akĩnhkumrêx. Kam akĩnho kên karýrkam me kĩnhja jakrenh me:x ne. Kên karýr dja on akuno. Nhym be, ar ga dja gar tu amim Jeju Kritu mar raxkumrêx nhym akubyn bôx ne apumũn ar ajã amim,

—Be, inhõ me wã mex djô'ã ne me mã imex jarên irax jarê ba kam arým ikĩnhkumrêx, ane. Dja ã ar amex djô'ã ane.

⁸ Ar ga ne gar omũnh kêt. Te aje omũnh kêt ne amã abê:kumrêx. Te jakam aje omũnh kêt ne aje tu amim markumrêxkam

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ta ne tu kum ar akaprĩkumrêx.

arÿm akî:nhkumrêx ne te: aje akînh'ã memã amijarênh mex prãmje.

⁹ Metîndjwÿnh kute ar apytarmã gar tu amim Kritu markumrêx nhym arÿm ar apytã gar kam arÿm akî:nhkumrêx.

¹⁰ Djãm amrêbê: ne Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh kute gwaj bapytãr mar? Mÿjjao Metîndjwÿnh kute gwaj bapytarmã djãm me kute mar? Kati. Nãm me memã kum,

—Metîndjwÿnh ta dja ï tu kum me kaprîkumrêx, anhÿro ba. Jabit ne me arê. Ne kam te: kute amikukãm gwaj bapytãr mar mex prãmje. Nãm me te: kute marmã prîne pi'ôkkôt abenã Metîndjwÿnh kabên jarên abenmã kum,

¹¹ —Je tô, mÿj xêja ne Metîndjwÿnh ta tu mekam ukaprîkumrêx? Mÿj dja me utãr on? Nhÿnh amex jakam dja ã meo ane? Nãm me ã amim ane. Nhym Kritu Karô me kadjwÿnhbê amijo kajkep ne memã Kritu'ã ajarê. Nãm memã kum,

—Dja tokryn kam ï arÿm raxkumrêx. Nãm ã Karô memã ane nhym me te: kute amikukãm gwaj bapytãr mar mex prãmje. Mÿjjao kute gwaj bapytãr ja te kute mar mex prãmje.

¹² Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm memã kum,

—Djãm me ajã ne ba ikabên ja jarê ga me te: aje mar mexmã? Kati. Tû:mrãm me akamingrãnyre'ã ne ba ikabên jarê, ane. Metîndjwÿnh memã ane nhym kam 'âtûmkam ujarênh djwÿnh ar arÿm kãj bê ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê. Kute kãjkwa kurûm memã Metîndjwÿnh Karô janorkôt me ar amã arê gar gajbit arÿm ama. Kadjy mrãnh djwÿnhdjwÿ te kute mar prãmje gar gajbit arÿm ama.

Me mexti:ren axwe kêt ne ar ba'ã kute memã karô.

Ep 4.1; Kor 1.10; Tex k 2.10; Xit 2.14

¹³ Ar aje markam dja gar ano tÿx ne ajamak mex ne ajaxwe kêt kadjy amijãno djan mrãmri akînh djãkam amakkumrêx. Kwãrîk wãnh kam amak katêri 'ã adjukanga kêt. Dja Jeju Kritu bôx ne arÿm memã amijo amirît ne arÿm ar amã akînh djã nhôrkumrêx.

¹⁴ Ga, me prîne kute nã kabên mar ne kôt kute amijo baja pumû. Ar gadjwÿ dja gar Metîndjwÿnh kabên man kôt ar amijo aba. Amrêbê ne gar ajamak kêt ne amã mÿjja punu kînh. Kwãrîk wãnh akubyn amã kînh kêt.

¹⁵ Metîndjwÿnh ne mexti:ren axwe kêtumrêx. Ar ga dja gar Metîndjwÿnhkôt amextiren ajaxwe kêt ne ar aba. Amrãnh kunîkôt ajmã akute kêt ne ar aba. Metîndjwÿnh ta ne amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba.

¹⁶ Amrêbê: ne me bakukãmãremã kum, “Ba ne ba imexti:ren ijaxwe kêtumrêx ne ar iba.

Dja gar ikudjwa amextiren ajaxwe kêt ne ar aba.”

Nãm ã me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk. Kam dja gar amexti:ren ajaxwe kêt ne ar aba.

¹⁷ Kãjkwakam me Babãm djwÿnhmã ne gar amijo a'uw. Ta ne kute me kunî axwe markam kute memã axwe pãnh jarênh. Me kute axwekôt amijo badjãri 'ãnh dja memã pãnh jarênh tẽ. Dja katãt me kunîmã pãnh jarê. Ar gadjwÿ kute ar amã ajaxwe pãnh jarênh karô amijãno djan ar aba. Ga, me me bajtem nhô pykakam ar bakam amijãno ãm ne katãt kute amijo baja pumû. Ar gadjwÿ pykakam ar abari amã Metîndjwÿnh pyman amijãno dja. Ajaxwe kêt kadjy amijãno djan katãt ar amijo aba.

¹⁸ Amrêbê ne gar te ajaxwe kêtã ar akukãmãkjê kukrãdjã kôt amijo aba kajgo:n ajaxwe rã'ã. Nhym kam Kritu arÿm ar ajaxweo pãnh nhym kam Metîndjwÿnh arÿm tu ar amã axwe kêt jarê gar kum ajaxwe kêt. Djãm kryt jakao nãr kên karÿro ne ar ajaxweo pãnh? Kati.

¹⁹ Metîndjwÿnh ne kum kra kî:nh. Nãm te kum kînh ne arÿm pykamã ano nhym arÿm amikamrôo ar ajaxweo pãnh. Ga, me bakukãmãre kute mrykî'ãtomti par ne kute Metîndjwÿnhmã bôrja pumû. Mry punu kêt ne prîne kã mex ne me kupa. Kritudjwÿ ajmã kute kêt ne axwe kêtumrêx ne arÿm ar ajaxweo pãnh. Pite'ykam ne kamrô prôt ne arÿm tyn kam arÿm o ar ajaxweo pãnh. Kam dja gar amijãno djan katãt ar amijo aba.

20 Mrãmri ne Metĩndjwýnh amim Kritu'ã karõkumrêx. Amim tyk'ã karõkumrêx. Pykamẽ kàjkwamẽ mýjja kunĩ kêtri ne amim 'ã karõkumrêx. Ne kam 'atũmkam arým ar akadjy Krituo amirĩt ne. Mýjja kunĩ kute aminhinomã amimẽnh djà nhõ akati jakam arým o amirĩt ne.

21 Nãm ar akadjy o amirĩt gar aje kõt tu amim Metĩndjwýnh markumrêx. Nãm o amirĩt nhym ty nhym akubyn o tĩn ne amiraxo o rax nhym arým ra:x ne uma:kumrêx. Mýj kadjy? Bir, gar aje tu amim Metĩndjwýnh markumrêx ne aje amiwýr kõt atĩn kamnhĩxmã. Ja kadjy ne akubyn Krituo tĩn nhym arým ra:xkumrêx.

22 Jakam ne gar arým kabẽn katàt man kõt ar amijo aban arým ajmã akute kêt ne ar aban arým mrãmri amã me abê katàtkumrêx. Jeju kukwakam me bakamyja amã me abê katàtkumrêx. Kam, dja gar ã anen amim ajaxwe'õ'ã karõ kêtumrêx ne arým ar amã aben jabê:

23 Ga, te bãygogo 'y mex ne punu prãmja pumũ. Nhym me bãygogo 'y mex kre nhym arým ingrõtja pumũ. Ar gadjwý ne me ar amã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽ, Metĩndjwýnh kabẽn kute mýjja 'y pyræk ne me ar amã arẽ. Nhym me kute ar amã arẽnhja ne kute me àkre pyræk. Djãm Metĩndjwýnh kabẽn punu prãm? Kati. Mex rã'ã: rã'ã. Tãm ne me ar amã arẽ gar aman arým tu amim Metĩndjwýnh markumrêx. Nã gãm ar mýjja nhingrõt mãn prãbê tu amim markumrêx. Nhym kam arým ar amã ajamak bõ gar arým adjumar djà ny kute mrãmri ne me prĩre bixadjwýr nykam umar djà ny pyræk. Ne kam arým amã Metĩndjwýnh kĩ:nh ne aje mar prã:m ne aje katàt amijo aba prã:m ne. Metĩndjwýnh ne amikabẽn pýnh ne arẽ. Djãm kute atemã kabẽn 'õ jarẽnhmã ne kute o kabẽn tũm japanh ne o biknormã? Arkati. Kute amikabẽno biknor kêtumrêx.

24 Ikabẽnja kõt ne me amrêbê: me bakukãmãremã kabẽn jarẽn memã kum, "Ga, bõja pumũ. Bõ tĩn 'ikrãne ne arým mjõ. Me badjwý ne gu me bakunĩ batĩn ne ar baba 'ikrãne. Ga, pidjõrã mexkumrêxja pumũ. Pidjõrã mex 'ikrãne ne arým rôrõk ne. Me

badjwý ne gu me bamex 'ikrãne.

25 Nhym be, Metĩndjwýnh ne amikabẽn pýnh ne arẽ. Djãm kute iby atemã kabẽn 'õ jarẽn ne kute o kabẽn tũm japanh ne o biknormã? Arkati. Kute mar týt rã'ã: rã'ã ne."†

Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Kam ne gwaj kabẽn mar pýnh. Amrêbê ne me kàj bê ar amã Kritu'ã ujarẽn ny jarẽ. Kabẽn pydjın arẽ gar mar pydji.

2

1 Me kute ar amã Kritu'ã ujarẽn ny jarẽn ar aje mar pydjıkam on wãnh me kãxã akabẽn punu kanga.

Aje memã ajêxkõt me noo abiknor on wãnh kanga.

On wãnh ajêx ne aje amijo Jeju mar mexja kanga.

Me'õ nhõ mýjja'ã angryk on wãnh kanga. Akabẽn punu kunĩ on wãnh kanga.

2 Metĩndjwýnh kabẽn kute me kã kangõ pyræk dja ga amã kĩnh. Aje me prĩre rwýk ny pyræk kute kum kã djãnh pyræk ã amã kabẽn kĩnho ane. Ne kabẽn maro tẽ:n maro amũ amikamẽn mar ra:x ne.

3 Aje arým amim Bẽnjadjwýr djwýnh mex kakinhkam dja ga ã amã kabẽn kĩnho ane.

Kute Kritu'ã kẽn jakre.

4 Kritu ne kute kẽn pyræk. Nhym be, kẽn ne tĩn ne ar ba kêt. Nhym be, Kritubit ne tĩn ne ar ba. Kute kẽn pyræk gar arým 'ýr bõx. Nhym me kwý arým kanga. Nhym be, Metĩndjwýnh ta arým amijo utà. Kute o me utàr kadjy arým amijo utà. Kum kĩ:nhkumrêx kute mrãmri ne me kum kẽn pãnh rax kĩnh pyræk.

5 Ar gadjwý ne gar aje apýnh kẽn pyræk. Nhym be, kẽn ne tĩn ne ar ba kêt. Ar gajbit ne gar atĩn ne ar aba. Aje apýnh kẽn pyræk. Ga, me bakukãmãre kute kẽnõ Metĩndjwýnh nhõ kikreti nhípêxja pumũ. Ar gadjwý ne Metĩndjwýnh arým ar ajo kran ar amã Karõ jano nhym kam arým ar akam nhýn ar ajo ba. Gar kam arým abeno anhõbikwa mexo mõ. Nãm ar ajo kute mrãmri ne kẽnõ kikreti nhípêxo mõr pyræk. Ne kam ajte amim ar apumjuw, kute ar ajo me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhmã ne ar

† 1:25 Kute amikabẽn jarẽn ne o biknor kêtumrêx. Kute apýnh mýjja jarẽn kõt dja mýjja kunĩ apõx mexkumrêx.

apumjuw. Ga, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh kute Metîndjwýnh nhõ kikretikam kum mry bõr nhym kum kînhja pumũ.

Ar gadjwý Karõ kute ar ajo bakam ne gar kum apýnh kînh djà nhõro aba nhym kum kînh. Ar aje tu amim Jeju Kritu markam ne kum kînh.

⁶ Be, nhym kam Metîndjwýnh kên'ã Kritu jakre. Kên pãnh raxja, me kum kînhja'ã ne akren me bakukãmãremã kum,

“Ota ba krîraxbê Xijãokam keno kikremo kajpa nhym dja. Kên mexkumrêx, kên pãnh rax ne ba amijo utàn kudja. Me kute tu amim kênja markumrêx dja me pijàm kadjy kêtumrêx.”

Nãm Metîndjwýnh ã Kritu'ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne.

⁷ Ar ga ne gar arým tu amim Kritu markumrêx ne arým amã kî:nh. Amã kînh kute mrãmri ne me kum kên pãnh rax kî:nh pyræk.

Nhym be, me amakkre kêtja ne me kute amim Kritu mar kêt ne kanga. Nhym be, Metîndjwýnh ta arým kàjmã kum rax kamê nhym arým ra:x. Kritu'ã ne amrêbê me bakukãmãre memã ajarê. Nãm me memã kum,

“E kum kên ja ne me kute kikreo ãm djwýnhja kute kikremã armã te omũn kam bõm kumê.

Kên ja ne arým kute kikremo kajpar, kum kajpar týxi”, ane.

Be ga, me bakukãmãre kute amrêbê: memã anhýr kôt me arým kute Kritu kangaja pumũ. Nhym kam Metîndjwýnh arým kàjmã kum rax kamê nhym arým ra:x ne.

⁸ Nãm me memã kum,

“Kên ne kute me par tok nhym kam me rôrøk prãmumrêx”, ane.

Me amakkre kêt ne me kute me rôrøkja pyræk. Nãm me kute amim Kritu mar kêt ne kam arým me biknor tokry djækam akuno. Metîndjwýnh kute amrêbê: me'ã amim karõ kôt dja me arým akuno.

⁹ Nhym be, ar ga ne Metîndjwýnh arým amijo ar apytà. Ar ga ne gar aje mrãmri ne me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rûnh pyræk. Nhym Bênjadjwýr djwýnh ne ar ajo ba. Ar abê Metîndjwýnh nhõ me wýnhkumrêx nhym arým amim ar ajo ba. Ar gajbit ne amim ar ajo ba. Amrêbê ne gar

ajaxwe: ne aje mrãmri ne me akamàt kô tykkam rôrøk baja pyræk. Gar ari ajaxweo aba nhym Metîndjwýnh arým amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Jakam ar aje mrãmri ne me irækam katàt ba pyræk ne katàt Metîndjwýnh kôt ar amijo aba. Ne kam arým memã ra:xmê mextire 'ã adjujarênh ar aba.

¹⁰ Amrêbê ne gar ate me kajgo kôt ar aba. Nhym Metîndjwýnh arým jakam ar ajo kran amikôt ar ajo ba. Amrêbê ne kum ar akaprî kêt. Ne kam arým jakam kum ar akaprî.

¹¹ Ga, me me bajtem nhõ pykakam ar baja pumũ. Djãm me kute amikukràdjà kangan me bajtem kukràdjà marn kôt amijo ba prãm? Kati. Ar gadjwý ne gar me kum Metîndjwýnh kînh kêtja mẽ ro'ã ar aba. Me kum amidjwýnhbito kînh prãmkam axwe:. Me axwe kôt ar ajaxwe pyma:. Djãm ar aje Metîndjwýnh kukràdjà kangan me axwe kukràdjà 'amýnh ne kôt ajaxwemã? Kati. Kwãrîk wãnh. Dja gar Metîndjwýnhmã amijangri týx.

¹² Me kute Metîndjwýnh mar kêtjamê ro'ã ar abakam dja gar katàt ar amijo aba. Nhym kam me ar apumũn arým ar ajã 'êx jabej ne arîk ar ajã kute,

–Ga, me axweja pumũ, anhýr jabej. Kwãrîk wãnh rã'ã. Ar ga dja gar memã katàt ar amijo aban adjukaprî. Katàt ar amijo aba: nhym kam Kritu arým bõx. Bõx nhym me arým amiman Metîndjwýnhmã kum,

–Mrãmri amexkumrêx. Me kute amim amarja katàt ar amijo ban ukaprî. Ba kam gadjwý amex ma. Mrãmri amexkumrêx, ane. Dja me ar akatàt pumũn arým ã Metîndjwýnhmã ane.

Me kute me bēnjadjwýr kabēn marmã.

Rô 13.1; Xit 3.1

¹³ Ba ar amã arê gar ama. Dja gar pykakam me bēnjadjwýr kabēn kunî ma. Mýkam? Bir, gar arým kàjkwakam anhõ Bēnjadjwýr djwýnh kabēn maro aba. Ta ne arým ar amã me'ã karõn ar amã,

–Pykakam ar anhõ bēnjadjwýr kabēn ma, ane. Kute ar amã anhýrkam ar aje pykakam anhõ bēnjadjwýrdjwý kabēn marmã. Bēnjadjwýr raxo kute me bēnjadjwýr kunî jakrenhja dja gar kabēn ma.

14 Nâr me bĕnjadjwÿr kute atâri ar amã ÿr ja dja gar kabĕn ma.

Metĭndjwÿnh ta ne ar amã me bĕnjadjwÿr jano. Ta ne ar amã aje me kabĕn marmã arĕ. Mÿj kadjy ne ar amã me arĕ? Bir, dja me bĕnjadjwÿr me axweo bikĕnho ba. Nâr, dja me katât kute amijo bajamã mex jarĕnho ba. Me kute ã meo anhÿr kadjy ne ar amã me bĕnjadjwÿr jarĕ. Kam, dja gar me bĕnjadjwÿr kabĕn man katât ar amijo aba.

15 Katât ar amijo aba nhym kam me kwÿ ar ajã kabĕn kajgo kumex jarĕ. Me bĕn kati dja me ã ar ajã ane. Kwãrĭk wãnh rã'ã. Ar ga dja gar arek katât ar amijo aban 'ã adjukanga kĕt. Nhym kam amũ me krãptĭ arÿm ar amexkôt ar apumũn arÿm me kabĕn kajgoja mar kĕt. Nhym kam me arÿm anhikrĕn arek dja. Dja gar aje katât amijo abao ã me kabĕn kajgoja nhityo ane. Metĭndjwÿnh kute ar amã 'ã karõ kôt dja gar ã ane.

16 Amrĕbĕ ne gar te ajaxwe kĕtmã ne ajaxwe rã'ã. Jakam ne Kritu arÿm ar ajaxwebĕ ar apytàn arÿm ar amã tÿx jangij. Ar ajaxwebĕ ar atÿxkam ar ga ne gar arek mekôt ar aban adjumar mex. Arek mekôt ar abakam kwãrĭk wãnh arĭk ar aba kĕt. Ga, me kwÿ kute,

—Ba ne ba arek mekôt ar iban idjumar mex, anhÿrja pumũ. Nãm me anen kam arĭk ar ban axwe:. Ne kam me kute mrãmri ne me kute kubĕkã mex jangĭĕnh ne kadjwÿnhbĕ punu rã'ã pyrãk. Kwãrĭk wãnh ã amijo anhÿr kĕt. Ar ga dja gar abĕ Metĭndjwÿnh nhõ ãpĕnhkumrĕx ne kum adjãpĕnh tÿx ne katât kabĕn man kôt ar amijo aba.

17 Me kunĭ ar aje kãjmã memã rax kamĕnh kadjy dja gar amima. Jeju kukwakam ar aje meo akamyja ar amã me abĕ. Amã Metĭndjwÿnh rax pyman bĕnjadjwÿr raxja kãjmã kum rax kamĕ.

18 Me kute ar ajõ ar apa 'amÿnh gar memã adjãpĕnh kajgo ar aba ar, ar amã ne ba ikabĕn jarĕ. Dja gar akrãnmã pykakam ar ajo ba djwÿnhmã adjãpĕnh katât ne rax ma. Djãm ar ajo ba djwÿnh mex ne kabôt katikambit dja gar kabĕn kôt kum

adjãpĕnh katât? Kati. Åkrĕ prãmkamdjwÿ kum adjãpĕnh katât.

19 Mÿj dja gar nĕn kam arÿm Metĭndjwÿnh kĭnh nhym ar amã mex jarĕ? Bir, dja gar katât Metĭndjwÿnh kabĕn man kôt ar amijo aba. Nhym kôt me arÿm ar ajo ajkĕ gar kôt arÿm atokry ne akaprĭ ma. Kam dja gar Metĭndjwÿnh kĭnh nhym arÿm ar amã mex jarĕ.

20 Godja gar ajaxwe nhym me pãnh ar ajo bikĕnh jabej gar kam akrãnmã amitokry mar jabej. Djãm kam gar arÿm Metĭndjwÿnh kĭnh nhym kute ar amã mex jarĕnhmã? Kati. Nhym be, godja gar katât ar amijo aba nhym me arÿm kôt ar ajo bikĕnh jabej gar kam akrãnmã atokry mar jabej. Katât ar aje amijo abakambit dja gar arÿm Metĭndjwÿnh kĭnh nhym ar amã amex jarĕ.

21 Katât ar aje amijo abakôt me kute ar ajo bikĕnh gar kôt atokry. Ja kadjy ne Metĭndjwÿnh amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ga, Kritudjwÿ gwaj bakadjy tokryja pumũ. Gwaj baje kudjwa katât amijo baban kôt batokry kadjy ne gwaj bakadjy tokry.

22 “Djã nãm Kritu axwe? Kati. Djã nãm memã 'ĕx ne me noo akno? Kati.”*

23 Me kum ãkjĕrkam djã nãm amipãnh memã akij? Kati. Tokrykam djã nãm me kangrô? Kati. Nãm Metĭndjwÿnhmã amijarĕ. Kute katât memã axwe pãnh jarĕnh djwÿnhkumrĕx jamã ne amijarĕ.

24 Kritu ta ne pĭte'ykam gwaj bajaxweo pãnh. Mÿj kadjy ne gwaj bajaxweo pãnh? Bir, gwaj bamã bajaxwe prãm kĕt kadjy.

Ga, me tyk kum axwe prãm kĕtja pumũ. Gwaj badjwÿ arÿm batykmãn prãbĕ bamã bajaxwe prãm kĕt ne ar baban baje kabĕn marn kôt baje amijo baba prãm. Ja kadjy ne arÿm gwaj bajaxweo pãnh. Mry kã punuo ne me prĭne ôm nhym kam Metĭndjwÿnh arÿm kôt gwaj bajo mex gwaj kam ã bamã bajaxwe prãm kĕto ane.

25 Ga, mryo ba djwÿnh kĕtkam mrykĭ'ãtomti arÿm no biknor ne ate ar baja pumũ. Ar gadjwÿ ne gar ate ar aba. Nhym be, jakam gar arÿm ajo ba djwÿnh Jeju'ÿr

* 2:22 Amrĕbĕ ne Metĭndjwÿnh kukwakam kabĕn jarĕnh djwÿnhbĕ Idjaij ja jarĕ nhym kam Pedru kôt arĕ.

amijo akêx ne kôt ar amijo aba nhym arým ar apytàro ba.

3

Kute prômê mjênãmã abenã karõ.

Xit 2.2; Xim k 2.9, 3.11

¹ Ê, ar apa, arým ar amjênwã, ar amã ne ba ikabên ne. Dja gar akrànmã amjên kabên maro aba. Ar ajõ amjên kute amim Metĩndjwýnh kabên mar prãm kêt jabej ga dja ga katàt kabên kôt ar amijo aban ĩ arým 'ÿr o akêx ne.

² Godja te amim Metĩndjwýnh kabên mar kêt ne arým apumũ. Katàt aje amijo aban amã Metĩndjwýnh rax pymakôt arým apumũ. Ne kam amex kôt arým Metĩndjwýnh'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

³ Be, mÿj dja ga amexkam akute nhym me kum akĩnh ne? Djãm akunhêrkam nàr djãm akĩ prĩne mex nàr djãm apÿnh anhõ kên karyrkam nàr djãm aje akà mex jangjênhkam? Djãm akunhêr jabit ne arým kôt amex? Kati.

⁴ Bir, mÿj dja ga ga amexkam akute nhym me kum akĩnh ne? Bir, dja ga anhõkre kad-jwýnhbê akabên mexbit man memã aprĩren akrànmã memã abên rereko aba nhym me arým kum akĩnhkumrêx. Nhym kam Metĩndjwýnhdjwý kum akĩ:nhkumrêx kute mrãmri ne me kum õ mÿjja pãnh ra:x kĩnh pyræk.

⁵ Amrêbê ne me bakukãmãre nire kwý mextiren axwe kêt ne ar ba. Ne Metĩndjwýnh kanàrrãm ar ban arým kabên mexbit jarên akrànmã mjên kabên maro ba.

⁶ Ga, Xara kute Abraão kabên marja pumũ. Nãm katàt kôt ar amijo ban kum rax jarênh ar o ba. Ar aje Xara tàmdjwý pyræk dja gar kudjwa amjên kabên man arým atĩn prãm kêt.

⁷ Ê, ar apa, arým ar aprõwã, ar amãdjwý ne ba ikabên ne. Kwãrĩk wãnh amid-jwýnhbit maro aba kêt ne prĩne amim aprõ maro aba. Ajitÿxo aje aprõ jakrenhkam kum aprĩ:ren amã abê. Djãm amã aprõ jabê kêt nhym Metĩndjwýnh kute amarmã? Aje kum amijo adjà'wÿr nhym kute amarmã? Kati. Dja ga amã abê kêt nhym Metĩndjwýnh arým amar kêt. Nhym be dja

ga amã aprõ jabê nhym arým akabên ma. Djãm apydji ne Metĩndjwýnhkôt atĩn ne ar abamã? Kati. Metĩndjwýnh djukaprĩkôt ne ga aprõmê kôt ar atĩn ne ar abamã.

Me kute katàt amijo bamã.

Ep 4.1; Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.12

⁸ Jakam ne ba ar akunĩmã ikabên. Gora ar akunĩ axikôt abenmã akabên jarê. Kwãrĩk wãnh amidjwýnhbit maro aba kêt. Dja gar aben maro aba. Kute me kamy kum kamy jabê pyræk dja gar ã amã aben jabêo ane. Ar amã aben kaprĩn amijo angrin akàtãm ne ar abeno aba.

⁹ Kwãrĩk wãnh me'õ ar ajo ajkê gar amipãnh o abikênh kêt. Nàr, kwãrĩk wãnh me'õ ar amã akij gar amipãnh kum adjàkjêr kêt. Ate dja gar kum akabên mex jarên o djuw mex. Ar aje ã abenmã anhÿr kadjy ne Metĩndjwýnh amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ja dja gar aman ikabên kôt amijo ane nhym Metĩndjwýnh ĩ arým ar amã akĩnh djà ngãn ar ajo djuw mex.

¹⁰ Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum,

“Ar adjumar mex ne atĩn 'iryne ar abamã djãm ar amã ja kĩnh? Mÿj dja gar kadjy amijon?

Bir, kwãrĩk wãnh akabên punu'õ jarênh kêt. Aje me noo abiknor kadjy, kwãrĩk wãnh memã ajêx kêt.

¹¹ Godja me arĩk ar ban axwe on memã akàx. Ar ga dja gar ajaxwe kêt ne amã me kaprĩ.

Ar akunĩ abenkam adjumar mex kadjy dja gar aben nêje aben jakren akabôt katin ar aba ne 'ã adjukanga kêt.

¹² Mÿkam dja gar abenkam adjumar mex? Bir, Bênjadjwÿr djwýnh kute katàt me kute amijo baja pumũnh.

Ne kam me kute kum amijo à'wÿrkam arým kute me kabên marn kam kute me kabên kôt memã ipêx.

Nhym be, me axweja ne Metĩndjwýnh arým mekam no kà nhàn ngryk ne arým mebê aptà”, ane.

Me kute amrêbê: me bakukãmãremã anhÿrkam dja gar ã amexo ane.

¹³ Ar amex prãmkam djãm me kute ar ajo bikênh prãm? Kati.

14 Nâr gar katàt ar amijo aba nhym me kôt ar ajo bikênh jabej gar arÿm atokry. Atokry japôkmã akĩnh. Akĩnh ja dja gar ama. Kwãrĩk wãnh kam ar amã me uma kêt ne atĩn prãm kêt.

15 Ne ate Bênjadjwÿr djwÿnh, Metĩndjwÿnh ma. Ne mexo umatija ma. Ne ano tÿx. Amikôt aje memã amijarênh kadjy ano tÿx. Dja me abej akukij ne amã,

—Mÿj ne ga aman arÿm, “Dja ba Metĩndjwÿnh kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne”, anhÿro aba? Mÿj ne ga ama? ane. Dja me ã abej akukjêro ane ga kam amikôt memã amijarênh memã kum,

—Kritu ikadjy ty. Ba arÿm tu amim markumrêx. Kam dja ba Metĩndjwÿnh kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Kwãrĩk wãnh memã bêx kêt. Metĩndjwÿnh mexo uma dja gar aman memã aprĩren memã amijarê.

16 Dja gar katàt ar amijo aban amikam ajaxwe'õ mar kêt nhym me arÿm ar ajã 'êx ne memã kum,

—Djãm tãmwã katàt kute amijo ba got? Kati, axwe, anhÿro ba. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Dja te me ar ajã anhÿro ba, ar ga dja gar katàt amijo aba rã'ã. Ne katàt amijo aba tãmtã: nhym kam me arÿm ar akatãtkumrêx kôt ar apumũn arÿm amikam pijãm ne. Me amikam pijãmmã dja gar katàt amijo ar aba rã'ã.

17 Mÿkam ne me ar ajã kabênh punu? Bir, godja Metĩndjwÿnh ar atokry'ã amim karõ jabej. Kute ar ajã amim karõ kôt ne me ar ajã kabênh punu gar arÿm atokry. Ajaxwe kêt ne atokry. Ne te atokry ne Metĩndjwÿnhmãbit amexkumrêx. Nhym be, me kwÿ axwekumrêx nhym Metĩndjwÿnh arÿm memã axwe jarê nhym me arÿm tokry:. Nhym be, ga te ajaxwe kêt ne atokry, ja ne mex.

18 Be ga, Kritudjwÿ tokryja pumũ. Gwaj bajaxwekôt tokry. Gwaj bajaxwekumrêx nhym ta axwe kêtumrêx ne arÿm gwaj bajaxwe pãnh tokry. Kute Metĩndjwÿnh'ÿr gwaj bajo akêx kadjy tokry. Nãm me kubĩ. Kritu nhĩkumrêx nhym me kubĩ. Nhym kam Metĩndjwÿnh Karõ akubyn o tĩn ne.

19 Amrêbê: Nôwe me bakukãmãmê ro'ã ar bakam ne ngô me imex nhym me arÿm ty. Nhym kam Metĩndjwÿnh arÿm me

karõbê ijê. Me tĩn ne ar bari ne Metĩndjwÿnh arÿm Nôwemã Karõ jano nhym arÿm kum arê. Kum arê nhym kuman arÿm kaj bê me akren memã kum,

—Ar ajaxwe:. On wãnh ajaxwemã anhire. Nãm ã memã anhÿro ba. Kute kã raxo ãmri ne ã memã anhÿro ba.

20 Nôwe te memã ane nhym me axwe rã'ã ne. Nhym kam Metĩndjwÿnh ngryk tõe: te me kute amijaxwe krã'ÿrmã kam ama:. Nhym kam ngô arÿm me imex nhym me arÿm ty. Nhym kam Metĩndjwÿnh arÿm me karõbê ijê. Nhym be, me ngrêrebit arÿm amim kabênh ma. Ar kubê 8bit arÿm amim kabênh man arÿm wãnh axwemã ire. Ne kam arÿm kãmã wadjãn kam tyk kêt. Ga, ar kute amim Metĩndjwÿnh mar ne arÿm kãkam ÿrja pumũ. Kam Metĩndjwÿnh arÿm ngôkam ar utãn ar aro ba.

21 Gwaj badjwÿ ne gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym me arÿm ngômã gwaj bajangij. Mÿj'ã ne ngô kurũm bajapõxja amijakre? Bir, Jejumê ro'ã akubyn batĩn'ã ne amijakre. Gwaj Jejumê ro'ã akubyn batĩnkam ne gwaj arÿm Jejukôt katàt ar amijo baba. Djãm mÿjja punu'õ gwaj banhĩ'ã atom nhym me gwaj bajã ku'õ? Kati Gwaj katàt ar amijo baban arÿm amim,

—Metĩndjwÿnh ne katàt ije amijo ibakôt kute imar, anen arÿm bakĩnhkumrêx ne. Ja'ã ne ngô kurũm bajapõxja amijakre.

22 Mrãmri ne Jeju akubyn tĩn kãjkwamã wabin arÿm Metĩndjwÿnh djubôk'ãnh nhÿ. Bênjadjwÿr rax ne memã nhÿ ne kute raxo, umao mÿjja kunĩ, me kunĩ jakrenh. Kute kadjy mrãnh djwÿnhmê me bênjadjwÿrmê me 'itÿx kunĩ jakrenh mex ne kabêno me anoro nhÿ.

4

Me kute katàt Metĩndjwÿnh kabênh kôt amijo ba'ã kute memã karõ.

Ep 4.17; Kor 3.5

1 Kritu nhĩkumrêx ne arÿm gwaj bapãnh tokry. Ar aje ja markam dja gar amikukãm mã amim,

—Badjwý dja ba kudjwa itokry, ane. Dja gar ã amim ane. Mýkam? Bir, dja gwaj kudjwa batokryn arým amim Metĩndjwýnh mar týx ne kam arým bajaxwe prãm kêt kumrêx

² ne bamã mýjja punu kĩnh kêt. Djãm me axwe kôt dja gwaj amidjwýnhbito kĩnh kadjy amima, bamã mýjja punu kĩnh kadjy amima? Kati:. Arým Kritu kudjwa batokrykam dja gwaj Metĩndjwýnh kabên man kôt amijo baba kadjy amima.

³ Amrêbê me kute Metĩndjwýnh mar kêtja kôt gar amijo aban aprõ djwýnh kupa'ã nãr amjên djwýnh kupa'ã akurê aba. Ne amã mýjja punu kĩnh. Ne kadjwati kangôkam* ajajbã. Ne me torkam abixaêr punu. Ne kadjwati kangôkam aben týx jabej. Ne mýjjao metĩndjwýnh karõ nhípêxmã amijarêho aba. Ja ne punu:re. NhyM Metĩndjwýnh ar akam ngryk. Gar kam arým Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

⁴ NhyM kam me amakkre kêt arým ar ajã kabê:n. Me kute axweo ba týx rã'ãkam ar ajã kabên ne. Me abenmã kum,

—Je tô, mýkam ne me arým gwaj bakôt bixaêr kêt? anen kam arĩk abenmã kum,

—Nãm gwaj ba kôt ar ba kêt. Axwe. Nãm me ã abenmã ar ajã ane.

⁵ Me wã dja me ã prĩne amijaxwe kôt Metĩndjwýnhmã amijarê nhyM arým memã axwe pãnh jarê. Kute memã axwe pãnh jarênh kadjy arým memã dja. Me tĩnmê me tykmê arým memã dja.

⁶ Ë, me arým tykja me tĩnri ne me memã Kritu'ã ajarê. Mýj kadjy? Bir, me tĩnri, pykakam ar bari kute amijaxwe mar ne kam arým tykkam Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba kadjy ne me memã arê.

⁷ Me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akati bõx'ýr. Kam dja gar akrã mex kadjy amiman ajaxwe kêt kadjy amijãno djan kum akabêno aba.

⁸ Ar aje Metĩndjwýnhmã akabênkam amex. NhyM be, ar amã aben jabêkam gar arým ar amexo amũ amikamên arým ar amexti:re. Kam ar amã aben jabê:. Dja gar amã aben jabên arým aben jaxwe krãptĩo aknon mar kêt ne.

⁹ Dja gar abenmã anhũrkwã jarên abenkam aku. Kwãrĩk wãnh aben kãxã ar anhõ mýjja'ã maje amim,

—Mýj kadjy dja ba kum inhõ mýjja jarê? anhýr kêt.

¹⁰⁻¹¹ Metĩndjwýnh Karõ ne ar amã adjãpênh djã'ã karõ. Apýnh ar anhĩ djãri ar amã 'ã karõ gar apýnh adjãpênh djã maro aba.

Ar ajõ aje memã kabên jarênh'ã kute ar amã karõja, Metĩndjwýnh kabênkumrêx dja gar memã arê. Kwãrĩk wãnh memã kabên kajgo'õ jarênh kêt.

Ne ajte kute ar ajõmã aje meo djuw mex'ã karõja dja gar memã mýjja nhõro aba ne me kadjy adjãpênhkumrêx. Aje meo djuw mex kadjy Metĩndjwýnh arým ar amã týx jadjã. Dja gar arerek kêt ne meo djuw mexo aba. Metĩndjwýnh ne ukaprĩ:kumrêx. Ar gadjwý dja gar adjukaprĩkumrêx ne ar adjãpênh djã'ã adjukanga kêt ne memã adjãpênh ar aba. Memã adjãpênh kunĩkôt dja me arým Metĩndjwýnhmã mextire jarê. Ne kum,

—Ga ne ga adjukaprĩ:kumrêx. Akabênkôt ne Jeju Kritu bõx. Ba arým tu amim markumrêx, ane. Metĩndjwýnh ne ra:x ne kute me kunõ ba djwýnh. Rax rã'lã: rã'ã ne. Ne ren me kunĩ kum rax jarê. Mrãmri. Tãm ne ja.

*Me kum me kute amim Kritu marja kurê.
Mat 10.16; Dju r 16.1; Pir 1.29; Idja 12.3*

¹² Akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã arê gar ama. Ga, me kute kuwykam kên karýr jadjwýrja pumũ. Me adjuw nhyM ôr ne xêr nhyM mýjja punu kunĩ apõx. Ar gadjwý dja ar akaprĩ djã ar ajo ba gar atokry: ne. Birãm ar amãbit ne kute me kute amim Jeju marja tokry prãm kêt pyrãk. Gar kam amim,

—Je tô ba ne ba ije amim Jeju maro iba nhyM itokry ja ijo ba. Mýkam? ane. Kwãrĩk wãnh amim ja jarênh kêt.

¹³ Be ga, Kritu tokryja pumũ. Me kute amim Kritu mar krãptĩdjwý kôt tokry. Ar gadjwý dja gar kôt atokry. Kwãrĩk wãnh kam akaprĩ kêt. Dja Kritu me:xkumrêx ne uma:n arým bõx. Godja jakam kôt atokry jabej dja gar bõxkam akĩnhti:rekumrêx.

* **4:3** Mýjja me kute o kõm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmê uba kangõmê, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarê.

14 Ar aje amim Kritu mar nhym me arÿm kam kum ar akurê. Djâm kam ar akaprî got? Ga, Metîndjwÿnh Karô ar amê amijo kajkepja pumû. Karô ra:xkumrêx ar amê amijo kajkep. Kam te me kum ar akurê gar akînhkumrêx. Me ta ne me Kritu'ã kabên punu. Nhym be, ar ga ne gar kum mextire jarê.

15 Nhym be, dja ar ajô aje me par nhym me kôt ajo ajkê ga atokry. Nâr, adjâkînhî nhym me kôt ajo ajkê ga atokry. Nâr aje amim me kukjêr prâm nhym me kute amã amijarênh ga aje amû memã me arênh prâm. Nhym me arÿm kôt ajo ajkê ga atokry. Nâr ajaxwe 'ô nhym me kôt ajo ajkê ga atokry. Djâm kam akînh? Kati. Ajaxwekam akaprîkumrêx. Kwârîk wãnh ã amijo anhÿr kêt.

16 Nhym be, aje mrãmri amim Kritu markumrêx nhym me arÿm kôt ajo ajkê ga atokry. Kwârîk wãnh kam apijâm kêt. Dja ga kam Metîndjwÿnhmã rax jarênh kum,

—Djünwã, ije amim Kritu markam ne me ijo ajkê ba itokry. Ba kam ikînhkumrêx, ane.

17 Apÿnh gwaj baje marja Metîndjwÿnh kute gwaj bajaxwe jabej amim gwaj bakukjêrmã. Ô akati gwaj bawÿr bôx 'ÿr. Gwaj bajo dja amim me kukjêrmo krax. Gwaj bajo kute memo kraxkam mÿj dja ï arÿm me amakkre kêt kam nê? Bir, dja me axwe jabej amim me kukij nhym me arÿm amijaxwe kôt kum amijarê. Nhym kam arÿm memã pãnh rax jarê. Me kute Kritu'ã ujarênh ny mar kêt pãnh tokry rax jarê.

18 Amrêbê: ne me bakukãmãre ije ar amã arênhja kôt memã kum,

“Metîndjwÿnh kute me katât kute amijo baja pytâr ne tô, kam àpênh rax.

Nhym kam mã dja me axwemê me kute Metîndjwÿnhbê amijo akêxja mekam nê?

Bir, mrãmri dja memã pãnh jarê nhym me axwe pãnh tokrykumrêx.”

Nãm me bakukãmãre ã memã ane.

19 Tãm ne ja. Metîndjwÿnh kute ar ajã amim karô kôt dja gar katât ar amijo aban ajmã akute kêt ne ar aba. Ne te katât amijo aban arÿm atokry jabej. Kum amijarê gê ta ar atokrykam ar apytã. Metîndjwÿnh kute ar anhipêx djwÿnh kute ar amarkumrêx ne

ar ajã ukanga kêt kumrêx. Kum amijarê gê ta ar ajo ba.

5

Kute meo ba djwÿnhmã àpênh'ã karô.

1 Ar akam ar abê Jeju nhô me jao aba djwÿnhwã ba ar amã ikabên jarênh ar adjâpênh djã'ã ar amã karô. Dja gar ikabên ma. Ota, badjwÿ ibê Jeju nhô me jao iba djwÿnh. Ba ne ba Kritu tokrykôt omû. Dja ba ajte omû. Djâm rerekren kajgo ba omû? Kati. Dja ra:x ne uma: ba arÿm omün kôt ar iba.

2 Ga, me kute me ô krito djuw mex nhym memã abatãnhja pumû. Ar gadjwÿ dja gar wãkam me kute amim Jeju marmã arênh o aba. Memã Metîndjwÿnh kabên jarênh o aba gê me mar mexo amû amikamên mar rax ne. Djâm me'ô ne kute ar amã ar aje meo aba'ã àpnênh tÿx gar amã uman kabên kôt ar aje me omünho abamã? Kati. Ar ga dja gar amã me omünh kînh ne meo aba. Djâm ar aje pi'ôk kaprîbit mar ne aje amim o adjâptâr kadjy meo abamã? Kati. Ar amã me kînhkam dja gar me o aba.

3 Djâm ar aje amiraxo adjãmran Metîndjwÿnh nhô me ja janoro abamã? Kati.

Ga, mrykî'ãtomtio ba djwÿnh ô krit kukãm katât baja pumû. Katât ba nhym ô krit arÿm kôt katât amijo ba. Ar gadjwÿ dja gar Metîndjwÿnh nhô me ja kukãm katât ar amijo aba gê me ajã amim, “Ba gêt kudjwa”, anen arÿm ar akudjwa katât ar amijo ba.

4 Ga, me kute aben rer djãja pumû. Kam me'ô kute me kunî rerja dja kînh djã'ã arÿm amim krãdjê byn kutu. Pi'ôo krãdjê tu. Nhym kam pi'ôo krãdjê tẽmbê punu. Ar gadjwÿ dja gar katât ô me ja kukãm amijo aba mex ne arÿm amim akînh djã by. Ô me jao ba djwÿnh djwÿnh dja bôx. Jeju dja bôx ne arÿm ar amã ar akînh djã mexti:re ngã gar arÿm amim aby. Djâm ar akînh djã rerekmã? Djâm punumã? Arkati. Kute ar amã ar akînh djã nhôr ja dja mex rã'ã: rã'ã ne.

5 Ar ajabatãnh nyredjwÿ, ba ar amã ikabên jarê. Dja gar mebêngêt kabên ma. Arÿm me abatãnhkam dja gar me kabên man kôt ar amijo aban amim,

—Djãm ije iraxo me akrenh? Kati. Ika-jgo, anen abenmã amijo angrin akajgo. Mÿkam? Bir, amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

“Me amijo àmra prãmja Metĩndjwÿnh arÿm mebê aptà.

Nhym be, me kute amijo kajgo dja Metĩndjwÿnh tu mekam ukaprĩkumrêx” ane.

⁶ Metĩndjwÿnh 'itÿxo kubê kumkati dja gar rax man kam arÿm amijo akajgo. Amijo akajgo: nhym ĩ akati 'òkam arÿm kãjmã ar akamên ar ajo rax ne.

⁷ Dja gar rax ma:n kum ar adjumar punu djà kunĩ jarênho aba. Kute ar amar ne ar ajo djuw mexo ÿrkam ã kum anhÿro abao ane.

⁸ Ar ano mex ne amijã ano tÿx ne aminêje rĩt. Ga, rop jamrexe kàr ar baja pumũ. Nãm kute mry'õ krênãmã abej ar ba. Akurê djwÿnhbê Xatanajdjwÿ ne 'itÿ:x ne àkrê: ne kabên 'itÿ:x ne me abej ar ba. Kute me'òbê Jeju kurêmã nhym 'ã ukangamã ne abej ar ba.

⁹ Dja gar tu amim Metĩndjwÿnh mar tÿxkumrêx ne 'ã adjukanga kêt ne o arÿm Xatanajbê aptàn arek kubê dja. Xatanaj ar abê Jeju kurê prãm ne ajte pyka kunĩkôt me bakamydjwÿbê kurê prãm. Jeju kukwakam ar aje meo akamyjabê kurê prãm nhym me ar akudjwa arÿm tokry. Ja dja gar aman kubê aptà.

¹⁰ Metĩndjwÿnh ta ne tu kum me kaprĩ:kumrêx* ne prĩne kute me kunĩo djuw me:xkumrêx. Ta ne Kritu djàpênhkôt amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Dja gar õ kàjkwakam kôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne amiwÿr ar ajuw. Be, ar atokry kàjbê 'irykam dja prĩne ar ajo mex. Ta dja akubyn ar amã tÿx jadjà gar kôt adjãm tÿx ne 'ã ar adjukanga kêt kumrêx.

¹¹ Gê me kunĩ kum mex jarênh rã'ã: rã'ã ne. Gê me kunĩmã rax rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

¹² Ije ar amã ikabên jarênh ja ne ba Xibanumã arê nhym arÿm 'ã pi'òk no'òk gar arÿm amim arê. Me bakamybê Xibanu ne tu amim Jeju markumrêx ne 'ã ukanga kêt kumrêx. Ba ar amã ikabên jarênh 'ikrãn

nhym 'ã pi'òk no'òk ne. Ar akĩnhmã ne ba ar amã arê. Ba ar amã mrãmri Metĩndjwÿnh ta tu kum ar akaprĩkumrêx jarê. Kam dja gar tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt kumrêx.

¹³ Krĩraxbê Babirônijkam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja ne me ar amã kabên mex jarê. Metĩndjwÿnh kute meo ba kadjy arÿm amijo me utà. Ar gadjwÿ arÿm amijo ar apytà. Makôdjwÿ ar amã kabên mex jarê. Tãm ne mã ikôt ajkamên arÿm kute ikra pyræk.

¹⁴ Dja gar abenwÿr bôx ne abenmã akabên mex jarên aben pa krij. Ar amã aben jabêkam aben pa krijn aben tatak ne.

Gê ar aje amim Kritu Jeju mar kunĩwã umar mex. Tãm ne ja.

* **5:10** Djãm me ba ne gu me badjukaprĩ nhym pãnh kum me bakaprĩ Kati. Me ba ne gu me badjukaprĩ kêt. Ta ne kum me bakaprĩkumrêx.

Pedru kute memã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Pedru ajte arkum pi'ôk no'ôk ne. Tyk kêtri ne arkum pi'ôk no'ôk ne. Tekrekam Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh 'êxnhĩ bôxmã ne arkum arê ne kam arkum,

—Dja gar Jeju'ãbit angràn amũ aje maro amikamên kadjy katât ar amijo aba. Akati 'ôkam dja Jeju akubyn bôx ne pyka jao apêx. Kam dja ar amã pyka jakam kukràdjã kĩnh rax kêt. Dja ï apêx gwaj Jeju akubyn bôx kamnhĩxbê ar baba. Nãm ã Pedru arkum ane.

1 Ba ibê Ximão Pedru. Jeju Kritu ne ijano ba 'ã idjujarênh ar iba. Ba ne ba ar amã ikabên ne. Gwaj Batĩndjwýnhmê gwaj bapytâr djwýnh ar ta ne ar arým gwaj bamã axwe kêt jarê. Jeju Kritubê ne gwaj bapytâr djwýnh. Ar ta ne ar gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým tu amim markumrêx ne bamã kĩnhkumrêx. Ar amã ne ba ikabên jarê.

2 Gê Metĩndjwýnh tu kum ar akaprĩ:kumrêx* gar adjumar mexo amũ amikamên arým adjumar mexkumrêx ne.

*Me ba mex'ã kute memã karô.
Kô k 1.4*

3 Metĩndjwýnh ne mexo uma:n prĩne mex ne axwe kêtumrêx. Arým amiwýr gwaj bajuw gwaj tu amim markumrêx nhym 'ityxkôt arým gwaj bamã Karô jano. Ne gwaj bamã kabên jarê gwaj arým bamã kĩnh ne kôt ar amijo baban kam arým kôt batĩn ne ar baba rá'ã: rá'ã ne. Gwaj kam bajaxwe kangan bamex prãm.

4 Kôt ne kute gwaj bamã mýjja jarênh mãmджи. Kute gwaj bamã mýjja mexti:rekumrêx jarênh. Dja gwaj amiwýr mýjjakam amakbé ta mexo bamex. Ja kadjy ne gwaj bamã mýjja mexti:re jarê. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja ne me mýjja punu kumexo ba. Me 'êxnhĩ. Me kum me kurê. Me ari prô, mjên kupa'ã kurê ba. Me mýjja punu kumex jao ba. Gwaj ba dja gwaj bamã mýjja punu kĩnh kêt ne tu

kangakumrêx. Ja kadjy ne Metĩndjwýnh gwaj bamã mýjja mextire jarênh mãmджи.

5 Kute gwaj bamã mýjja nhôrmã arênhkam

dja gar amikrà kêt ne amex. Arým ar aje tu amim Metĩndjwýnh markumrêxkam dja gar amex.

Amex ne ajte Metĩndjwýnh mar mexo amũ amikamên mar rax ne.

6 Metĩndjwýnh mar rax ne ajte ajaxwe kêt kadjy amijãno dja.

Ajaxwe kêt kadjy amijãno djan ajte Metĩndjwýnh kôt ar amijo aba.

Kôt ar amijo aba'ã adjukanga kêt.

'Ã adjukanga kêt ne ajte mex kôt amex.

7 Mex kôt amex ne ajte Jeju kukwakam akamy arkam adjukaprĩ. Arkam adjukaprĩ kute me axikôt apôx abenkam ukaprĩ pyrãk.

Arkam adjukaprĩn ajte amã me kunĩ jabê.

8 Dja gar ã aba mexo anen aba mexo amũ amikamên aba me:zkumrêx. Ga, pidjô ô me:zkumrêxja pumũ. Nhym me kum kĩ:nhkumrêx. Ne kam kam kaprĩ kêtumrêx. Ar gadjwý dja gar aba me:zkumrêx ne aka-jgo kêtumrêx nhym Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu arým kum akĩnhkumrêx ne akam kaprĩ kêtumrêx.

9 Nhym be, godja gar ajô aba mex kêt ne aba punu jabej. Aje mrãmri ne me no rá kute amybým mýjja pumũnh kêt pyrãk ne aje mar rerekre. Metĩndjwýnh ne arým ar ajaxwe tũm maro aknon akam ngryk kêt. Nhym be, ar ga ne gar arým jao ajamak kêt katin arým mar kêt ne.

10 Kam, akmere, àpnhĩre ar, amibêx ne markumrêx. Djãm mrãmri ne Metĩndjwýnh amijo ar apytàn amiwýr ar ajuw ne ar ajo bakumrêx? Ja dja gar amibêx ne markumrêx. Ne kam arým amim,

—Nà. Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým amijo ipytàn ijo bakumrêx, ane. Dja gar ije ar amã arênhja kôt amijo aba mex ne kam Metĩndjwýnhbê amijo akêx kêtumrêx.

11 Dja gar aba mexo ane nhym kam arým Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu bôx. Kubê ne gwaj bapytâr djwýnh. Dja bôx ne ô kãjkwamã ar ajo môn ar ajo bôx ne arým ar amã,

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ta ne tu kum ar akaprĩkumrêx.

—Aj. On amrê wadjà. Ota, ar anhõ mýjja mexti:rekumrêx. Ba dja ba ar ajo iba. Jakam dja ba me kunĩ:õ iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Dja gar pykakam aba mexo ane nhym arým ar ajo bõx ne ã ar amã ane.

Metĩndjwýnh kabên pýnh ne kute memã arênh.

Ep 4.1; Kor 1.10; Ped k 1.15; Ap 3.4

¹² Kam dja ba ije ar amã ar aba mex ja'ã karõ 'ãno dja. Arým ne ba ar amã tãm jarê gar arým aman arým kõt amijo aba mex. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Dja ba ajte ar amã tãm jarên ajte ar amã tãm jarê gar arým mar týt ne. Ne kam aba mex'ã adjukanga kêt.

¹³ Nã bãm amim,

—Pykakam itĩn ne ar ibari dja ba mã arkum arê gê ar mar týt. Tãm ne mexkumrêx. Nã bãm ã amim anen kam arým mã ar amã arê.

¹⁴ Mrãmri ityk arým ijo rãm ne ja. Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu ne imã arê ba arým kuma. Ga, kubêkãtio kikreja pumũ. Nãm me kungràn arým mã tẽ. Badjwý dja ba ty nhym inhĩ wãnh nõ.

¹⁵ Itĩnri dja ba ar amã karõ 'ãno dja. Ar aba mex'ã ar amã karõ 'ãno dja. Dja ba ty gar mã aba mex ne mar týt ne arým 'ã adjukanga kêtumrêx.

¹⁶ Gwaj banhõ Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu arým bõx ne 'itýxkõt mýjja pumũnh kêt nhípêxo ba. Bar memã 'ã idjujarênh ar iba. Djãm me kabên kajgokõt ne bar amijo iban arým ar amã me ujarênh kajgo jarê? Kati. Djã ne me ta amim,

—Ba dja ba memã 'ã ajarênh prĩne idjujarênhõ irõ mex gê me idjujarênh ma? Dja me kuman aben djõ'ã amũ abenmã arênhõ ba, ane. Djã ne me ã amim anen 'êx ne arým amũ imã arê ba me ujarênh kajgoja man arým me ô'ã amũ ar amã arê? Kati. Ar ba ne bar Jeju pumũnhkumrêx ne kam kõt ar amã 'ã ajarê. Jejubê ne Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu ne me kunĩ, mýjja kunĩõ ba. Bar omũn arým ar amã tãmja'ã ajarê.

¹⁷⁻¹⁸ Amrêbê ne bar Jeju pumũ. Metĩndjwýnh nhõ krãnhkam ne bar djan arým kam Metĩndjwýnh kabên ma. Jejumê ro'ã ne bar djan arým kuma. Kakrã jadjênh týt:õ ne me:xkumrêx ne arým Jeju kuno bar omũ. Nhym kam Metĩndjwýnh arým kãjkwa

kurũm Jeju'ã ar imã kabên jarê. Kakrã jadjênh týt:õ kurũm ne ar imã 'ã kabên jarên kam,

—Ikra ne wã. Imã abê:kumrêx. Ba kam kam ikĩnhkumrêx. Nãm ã Jeju'ã ane bar arým kabên ma. Ga, Metĩndjwýnh, me Babãm ta kute kum rax jarênhja pumũ. Kum kĩ:nh jarênhja pumũ bar arým kuma.

¹⁹ Be, nã bãm ar Jeju pumũn Metĩndjwýnh kabên ma. Nhym be, amrêbê ne me bakukãmãre Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarê. Metĩndjwýnh ne kabên pýnh ne arê gwaj mar pýnh. Dja gwaj on Metĩndjwýnh kabên mar 'ãno dja.

Ga, ngõnh põk kryre kute akamãt kõt tyk kurwýja pumũ. Me'õ ne o akamãt kurwý ne arým amim kam mýjja pumũnhõ ba. Metĩndjwýnh kabêndjwý dja gwaj mar 'ãno djan arým mýjja mar kêt maro tẽ. Arým mýjja kute apõxmã maro tẽ. Dja gwaj mar 'ãno badjãmo tẽ:n arým mýjja'ýt o bõx ne arým prĩne mýjja pumũnh mex ne.

Ga, umajýrti noti kãjmã mrãnhja pumũ. Kãjmã mrã nhym me arým abenmã kum, “Arým akati 'ýt”, ane. Nhym kam akati ban arým akati nhym kam me arým mýjja kunĩ pumũnh mex ne. Gwaj badjwý dja gwaj Metĩndjwýnh kabên mar 'ãno badjãmo mõ:n arým Kritu'ýt o babõxkumrêx. Nhym kam arým akubyn bõx gwaj arým prĩne omũnh mex nhym arým me:xkumrêx ne dja. Gwaj kam prĩne mýjja kunĩ pumũnh mexkumrêx.

²⁰⁻²¹ Amrêbê: me bakukãmãre Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarê nhym me 'ã pi'õk no'õk ne. Djãm kabên jarênh djwýnh ta ne amikabên man o Metĩndjwýnh kabên ne arê? Kati. Metĩndjwýnh Karõ ta ne ngrêk nhym kam kabên man Metĩndjwýnh kabên kõt:ã arê. Karõkõt kute arênhkam djãm gwaj baje pi'õkkam kabên jarênh kajgo ne tu kabên mar, tu mýjja'ã kute kabên jarênhja mar? Kati. Gwaj ba baje tu mar kêt. Dja gwaj Karõ kumrêx ma nhym arým gwaj bajamak bõ gwaj kam pi'õkkam kabên jarê. Ne kam arým kõt kuma.

2

Me ta kute amijo 'êx ne kute Metĩndjwýnh kabên jarênh.

Djuda 3

1 Nhyim be, me bakukãmãre kwý ne me arým amijo 'êx ne memã kum,

—Metĩndjwýnh kukwakam ne ba ar amã arê, anhýro ba ne arým Metĩndjwýnh kupa'ã memã mýjja kwý'ã ujarênh ar ba. Ar akamdjwý dja me kwý ta amijo Metĩndjwýnh mar mex ne ate kupa'ã ar amã mýjja kwý'ã ujarênh ar ba. Dja me 'êx ne kraxkam ujarênh mexkumrêx. Ne ujarênho tẽ:n kam arým 'ênhôtkam kupa'ã ajarê:n kam arým me akwý noo akno. Ne arým Metĩndjwýnh bê ar ajo akêx. Dja me ajte Bẽnjadjwýr djwýnh'ã memã kum,

—Djãm mrãmri ne Jeju me axweo pãnhkumrêx? Kati. Nãm me 'êx, anhýro ba. Anhýro ba:n arým me aêrbê tyn arým me biknor tokry djãkam akuno.

2 Me 'êxnhĩ ja ne me prõ prãm, mjên prãm ar ba. Dja me krãptĩ me 'êxnhĩ man me kôt prõ prãm, mjên prãm ar ba. Nhyim me kâtãm me omũn arým abenmã kum,

—Be, djãm me kute amim Jeju mar wãkam me mex got? Me axwe, anhýro ba.

3 Me kute Metĩndjwýnh'ã 'êxja dja me amim mýjja rũho atom prãm ne Metĩndjwýnh kupa'ã ar amã mýjja kwý jarênh arým ar anoo akno. Ga, me kute memã nêkrêx nhõr ne pãnh pi'ók kaprĩ jamýnhja pumũ. Ar gadjwý dja me ar ajo õ nêkrêx pyrãk ne ar anoo aknon arým ar abê pi'ók kaprĩ jamý. Djãm Metĩndjwýnh ate krãn ar ban kute me mar kêt? Djã nãm ôtdjwan me omũnh kêt? Kati. Dja me aêrbê mrãmri memã axwe pãnh jarênhkumrêx nhyim me arým me biknor tokry djãkam akuno.

4 Djãm me axwe kajgo? Djãm pãnh kêt? Kati. Metĩndjwýnh kute memã axweo pãnhkumrêx. Nhyim kadjy mrãnh djwýnhdjwý, djãm kute memã axweo pãnh kêt? Kati. Pãnh ne arým apa:rmã me biknor tokry djãkam me kumê. Ne kam akamãt kô tykkam me bête ijê, mrãmri me kute kãxirãxo me 'ãprekam me kute me bête ijê tỳx pyrãk. Dja 'ãtũm nhyim memã axwe pãnh jarênh nhõ akati arým bõx. Kute kam memã axwe pãnh jarênh kadjy Metĩndjwýnh arým me bête ijê. Dja memã axwe pãnh jarê.

5 Me bakukãmãre Nõwe bu'ã me jadjwý, djãm me axwe kajgo? Kati. Me axwe kajgo kêt. Pãnh. Nõwe te kãj bê me kute katãt amijo ba'ã memã karõo ba nhyim me axwe rã'ã ne. Memã 'ã karõo ba: nhyim arým me'ã ngõ tãm ne me kunĩ nhimex ne. Nhyim be, Nõwemê Ar kubê 7bit ne Metĩndjwýnh ngõ tãmbê ar utã.

6 Krĩraxbê Xõtõmamê Gomorakamdjwý djãm me axwe kajgo? Kati. Kajgo kêt. Pãnhkumrêx. Arým ne Metĩndjwýnh memã axweo pãnh nhyim me kunĩ arým xêr nhyim arým mýjja prãbit nõ. Mýj kadjy? Bir, jakam me amakkre kêt kunĩ kute mar ne kum Metĩndjwýnh pymamã. Ja kadjy ne ã memã axweo pãnh ane.

7 Ne kam me'õbê Rodjwý. Ro axwe kêt nhyim Metĩndjwýnh arým utã. Xõtõmakam ne me ari prõ, mjên kupa'ã kurê ban axweti ba. Nhyim Ro axwe kêt ne arým mekam pijãm ne kaprĩre ne.

8 Ne me axwe kôt me omũn ne me maro ba. Ne kam me ô'ã akati kunĩkôt kadjwýnhbê tokry. Nhyim kam Metĩndjwýnh arým Ro pytãn arým me axwe kunĩ ga.

9 Ga, Metĩndjwýnh kute Ro pytãn mar mexkumrêxja pumũ. Me kute Metĩndjwýnh mar ne kôt kute amijo badjwý ne Metĩndjwýnh kute me utãr mar mexkumrêx. Kute kaprĩbê me utãr mar mexkumrêx. Me axwedjwý Metĩndjwýnh kute me bête ijê mar. Mýj kadjy dja me bête ijê? Bir, dja ã memã axwe pãnh jarê. Kute memã axwe pãnh jarênh kadjy dja me bête ijê.

10 Me kute Metĩndjwýnh'ã 'êxja ne me kum amidjwýnhbito kĩnh prãm. Ne kam kum mýjja punu kĩnh. Me ja ne ba ar amã arênh 'ãno dja. Metĩndjwýnh dja me bête ijê. Me kum me rũnh kunĩ kurênh kum me uma kêt. Me amakkre kêt ne amijo ãmra prãm ne tĩn prãm kêt ne tu me rũnh'ã kabên punu. Me kwý ne me te uma nhyim me 'êxnhĩja tu me'ã kabên punu.

11 Nhyim be, Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh umaro 'itỳxo kute me 'êxnhĩja jakrenh mex. Nãm me te 'itỳx djãm me kute Metĩndjwýnhmã kum, “Me axwekumrêx”, anhýr mã? Kati.

12 Nhyim be, me 'êxnhĩja ne me kute mry pyrãk. Mýj kadjy ne mry ar ba? Bir,

me kute par ne kute kur kadjy. Me kute Metĩndjwýnh'ã 'êxjadjwý. Mýj kadjy ne me ar ba? Bir, dja Metĩndjwýnh ĩ meo akno nhym me arým me biknor tokry djakam akuno. Me kute mry pyrãk ne kute me mar kêt kam tu me'ã kabên punu.

¹³ Me 'êxnhĩja ne me Metĩndjwýnh kabên kupa'ã memã arênho ba. Kam, dja Metĩndjwýnh memã axweo pãnh nhym me tokry:. Nãm me pijãm kêt ne a'uri axwe ban õ kwý krên kôt o ikõn kam ajbãn kurê ban kam we kĩnhkumrêx. Be, me ja ne me ar amã amibên amijo amran arým ar aro'ã krĩn aku. Ar aro'ã akun ar amã 'êx ne ar anoo biknoro ba. Ga, me kã mexkam mýjja 'òk, me ngrã 'ã arikkam punuja pumũ. Ar gadjwý ne me punuo ar apunu.

¹⁴ Nãm me mebê prõ nàr mjêno àkĩnh kadjy ari no prõt ne kum axwe prãm. Nhym me kwý kute amim Jeju mar rerekre nhym me arík memã 'êx ne me noo aknon arým amiwýr meo akêx nhym me mekôt axwe. Nãm me kute amim mýjja rũnho atom kadjy no mextire ne Xatanaj man kôt ar amijo ba. Me kute mrãmri ne me tàmdjwý kute ingêt kôt amijo ba pyrãk. Metĩndjwýnh ne amrêbê: me'ã amim,

—Me wã dja ba me kanga nhym me arým me biknor tokry djakam akuno, ane.

¹⁵ Nãm me tu Metĩndjwýnh nhõ pry kan-gakumrêx ne arým me bakukãmãre Barãoja kôt ar amijo ba. Bedjo kute Barão djirja kôt ar amijo ba. Me'õ ne Barãomã kum,

—Dja ga Metĩndjwýnhbê mebê idjaero kurên kum, “Dja ga mebê idjaero ajkê”, ane. Ota, pãnh nêkrêx kumex. Nãm me ã Barãomã ane nhym arým kum nêkrêx kĩnh ne me kabên kôt me'ýr tẽ.

¹⁶ Me'ýr tẽ: nhym Metĩndjwýnh arým õ mrymã me kabên jadjã nhym mry arým Barãomã kabên ne. Bibãnh ne axwe ja nêje kum kabên nhym arým Metĩndjwýnhbê me kurê kêt ne.

¹⁷ Be, me kute Metĩndjwýnh'ã 'êxja ne me kabên kajgo jarênh kumex. Ga, ngômkwatikam arým ngõ ngrãja pumũ. Me kum kôr ne 'ýr bõx nhym kam ngõ kêt ne kre kajgo. Nhym me arým kam kaprĩ:re. Ar gadjwý dja me 'êxnhĩ Metĩndjwýnh kupa'ã ar amã mýjja kwý jarê: gar aman arým

akaprĩ:re. Ga, kakũm kôk djábêr týt kam arík baja pumũ. Djãm Metĩndjwýnh ne me 'êxnhĩo ba? Kati. Mýj kukràdjã punu kôt ne me ta arík ba. Kute kakũm arík ba pyrãk. Kam ne me mekam kaprĩre. Metĩndjwýnh dja tu akamàt kô tykkam me rênhkumrêx nhym me arek kam ar ba rã'ã: rã'ã ne. Arým ne me kadjy akamàt kô tyk dji.

¹⁸ Nãm me amijo 'êx ne amijo amran mã memã kum,

—Ba ne ba ikabên katàtkumrêx, anhýro ba. Nhym me kute amidjwýnho kĩnh prãm arým mekôt axwe prãm. Nhym me 'êxnhĩja me kute amidjwýnho kĩnh'ã memã àpnênho ba. Ne memã kum,

—Ajrã. Amidjwýnho kĩnho aba. Dja ga ikõn kam ajbãn akurê aban abixaêr týt: x ne arým akĩ:nhkumrêx, ane. Me ã memã anhýro ba. Metĩndjwýnh ajbir amiwýr meo akêxo mõ nhym me 'êxnhĩja arým memã 'êx nhym me arým me maro ba. Ne kam arým Metĩndjwýnh bê amijo akêx ne me 'êxnhĩ kôt amijo mõ.

¹⁹ Xatanaj kute me 'êxnhĩja pa 'amýnh týt ne amipunu kôt ar meo ba. Nhym kam me 'êx ne memã kum,

—Ikabênkôt dja ga amidjwýnho kĩnho aba. Djãm aje amidjwýnho kĩnh nhym Metĩndjwýnh akam ngrykmã? Arkati. Dja ga amidjwýnho kĩnh ne arým akĩnhbit, ane. Me kute Metĩndjwýnh'ã 'êxja ne me ã memã anhýro ba. Ba ar amã arê gar ama. Ga, me kute me pa 'amýnh nhym me arým kum àpênh kajgo ne kaprĩ baja pumũ. Me kaprĩ ba: n te kute kubê amijo pôxmã. Me axwed-jwý ne me axwe rã'ãn te ta axwe kêt mã. Me kute mrãmri ne me pa 'amýnh týt nhym me te kute amijo pôx prãmjeja pyrãk.

²⁰ Bir, godja me'õ jaxweja arým kute amim Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu marn 'ýr akêx, gwaj bapytàr djwýnhja'ýr akêx ne me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêt djápên punujabê amiptã. Ne kam akubyn me axwe'ýr akêx ne ajte mekôt axwe jabej, mrãmri akubyn mekôt axwekam arým axwe ra: x.

²¹ Be, katàt Metĩndjwýnh kabên kôt kute amijo baja ne me'õja arým kute mar mex. Ne ren mar kêt ne ren kãjbê axwe. Nhym be, kati. Arým ne mar mex. Nãm te mar mex ne arým kubê amijo akêx. Kam

ne arÿm axwe ra:x ne. Metĩndjwÿnh me kute katàt amijo ba'ã kute memã karõkõt kabēnja ne arÿm mar mex ne arÿm kubē amijo akēx ne arÿm axwe ra:x ne.

²² Amrēbē: me bakukãmãre kabēn kõt ne me'õja arÿm ã amijo akēxo ane. Me bakukãmãre memã kum, "Ropre ne arÿm õ jaĩn. Ne kam akubyn kukrē. Nhym me te angrõ jamydjwÿ ku'õ nhym akubyn ngykam amirē."

Nãm me bakukãmãre ã me kute Metĩndjwÿnh markam kute kubē amijo akēx'ã ã memã ane.

3

Bēnjadjwÿr djwÿnh bõx djà nhõ akati'ã ujarēnh.

¹⁻² Akmere, àpnhĩre ar, imã ar ajabē. Amrēbē ne ba ar amã Bēnjadjwÿr djwÿnh akubyn bõxmã arē. Pi'õkkam ba ar amã arē. Ne kam pi'õk jakam ba ajte ar amã arē. Ar aje mar tÿx rã'ã kadjy. Ije ar amã arēnhkam ba akubyn ar ajo tēn me bakukãmãre kabēn'ÿr ar ajo bõx. Me bakukãmãre kwÿ ne mebē Metĩndjwÿnh kukwakam kabēn jarēnh djwÿnhkumrēx ne kukwakam memã kabēn jarē. Bēnjadjwÿr djwÿnh akubyn bõxmã arē ba ajte jakam ar amã arē. Bēnjadjwÿr djwÿnh, gwaj bapytār djwÿnh ne ar ijano bar memã 'ã idjujarēnh ar iba. Dja gar ajte ar badjwÿ ar ima. Ar ije amrēbē Bēnjadjwÿr djwÿnh kukwakam ar amã katàt aje amijo aba'ã karõja dja gar ajte ama. Ar aje Bēnjadjwÿr djwÿnh akubyn bõxmã mar tÿx rã'ã kadjy ba 'ÿr ar ajo bõx ne ajte ar amã arē. Ba ar amex man ã ar amã arēnhõ ane.

³ Dja Bēnjadjwÿr djwÿnh akubyn bõx 'ÿr nhym me arÿm gwaj bajaprÿ:. Ja kumrēx ba ar amã arē. Dja me mÿjja punubit'ã amim karõn kum axwe prã:m ar ban arÿm gwaj bajaprÿo ban

⁴ gwaj bamã,

—Je tô nhÿnh? Djãm kute aminhõ akati jarēnhja on bõxmã got? Adjãkamã mÿjja kunĩ kute aminhipēx kraxkõt kute amijo mõr tãmtã rã'ã. Me bakukãmãre kēt mÿrbē mÿjja tãm rã'ã. Djãm on õ akati bõxmã got? ane. Dja me ã gwaj bajaprÿo ane.

⁵ Djãm mrãmri ne we mÿjja kunĩ rã'ã nhym we Jeju akubyn bõx kētmã? Kati. Ga,

adjãkamã Metĩndjwÿnh kabēn kõt kãjkwa katõrja pumũ. Nhym kam ajte kabēn kõt pyka ngõ kurũm katon ngõ kõt aminhipēx.

⁶ Nhym kam kabēnkõt ajte ngõ pykao ajkamuwñ o aknon prĩne o ajkē. Ja ne me kute mar prãm kētkumrēx. Ne kam we mÿjja kunĩ rã'ã jarē. We Jeju akubyn bõx kēt jarē. Kati. Metĩndjwÿnh kabēnkõt dja Jeju akubyn bõxkumrēx.

⁷ Nhym be, jakam Metĩndjwÿnh ta amik-abēnkõt amim kãjkwamē pyka'ã ma. Dja kabēnkõt xēr. Metĩndjwÿnh dja ã memã axweo pãnh. Me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kētjamã axweo pãnh. Nhym kam me arÿm me biknor tokry djãkam akuno. Kamã, dja kãjkwamē pyka xēr.

⁸⁻⁹ Me kwÿ ne me amim,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh akubyn bõxmã amijarēn kam ate ari amikrào ba. Nãm me ã amim ane. Djãm mrãmri ne Bēnjadjwÿr djwÿnh amikrào ba? Kati. Akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã mÿjja jarē. Dja gar amim markumrēx. Dja kãjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh'ã akati pydjibit apēx. 'Ã akati pydji apēx ja ne kute gwaj bajã amex krãptĩ: arÿm apēx pyrãk. Ba ajte ar amã arē. Dja gwaj bajã amex krãptĩ:o kute 1.000 pyrãk apēx. Gwaj bajã amex krãptĩ ja ne kute Bēnjadjwÿr djwÿnh'ã akati pydjibit apēx pyrãk. Bēnjadjwÿr djwÿnh ne kute amikrào ba kēt. Kabēn pydji ne arē. Amikabēn kõt dja bõxkumrēx. Mÿkam ne amrēbē bõx kēt? Bir, nãm ngryk tøn amiwÿr me amãr 'iryñ amim,

—Djãm me'õ biknor ba kam ikĩnhmã? Kati. Me kunĩ amikam kaprĩren wãnh amijaxwemã irern kute iwÿr amijo akēxkambit dja ba ikĩnhkumrēx. Nãm ã amim anen amiwÿr me amãr 'iry. Kam ne amrēbē bõx kēt. Nhym be, dja mrãmri akubyn bõxkumrēx.

¹⁰ Dja te amiwÿr me amãr 'iryñ arÿm gwaj bajaērbē bõxkumrēx. Bēnjadjwÿr djwÿnh bõx djà nhõ akati dja me'ÿr bõx kute mrãmri ne akamãtkam me àkĩnhĩ me aērbē bõx pyrãk. Dja me'ÿr bõx nhym kãjkwakam mÿjja arÿm kēt ne, kãjkwakam mÿjja kunĩ: kēt ne. Dja mÿjja rãrãk tÿ:x ne arÿm kãjkwa nhĩ'ãm tēn akuno. Pykadjwÿ dja arÿm xēr. Pykakam me kute mÿjja

nhipêxdjwý dja xêr. Mýjjao pyka kute aminhipêx djadjwý dja kunĩ xêr. Dja kuwy kangro tỳ:x nhym arým mýjja kunĩ: xêr nhym arým kêt ne.

¹¹ Ga, mýjja kunĩ kêt mãja ma. Ar aje ja markam mýj dja gar on jakam amijon? Bir, dja gar on Metĩndjwýnh kabên man kôt ar amijo aban amextiren ajaxwe kêt. Kwãrĩk wãnh me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kukràdjà kôt amijo aba kêt.

¹² Dja gar amiwýr kam aman mã amim, —Gê Metĩndjwýnh nhõ akati on bõx, ane. Metĩndjwýnh nhõ akatikam dja kàjkwa pòk tỳx ne arým xêr. Nhym mýjjao kàjkwa nhipêxjadjwý dja arým kunĩ ôr, kangro tỳ:x ne arým ôr.

¹³ Nhym be, gwaj ba mýj ne gwaj amiwýr kam ama? Bir, gwaj amiwýr kàjkwa nykam ama. Gwaj amiwýr pyka nykam ama. Metĩndjwýnh kute gwaj bamã kabên pydjín arênhja gwaj kam ama. Pyka arým nykam djãm kam me axwe'õ ar ba? Arkati. Me axwe kêtbit dja me kam ar ba.

¹⁴ Mýkam ne ba ar amã ja jarê? Bir, dja bõx gar ajaxwe kêt nhym arým ar apumũ. Ar ajaxwe kêt kôt ar apumũ gar arým adjumar mex. Nàr, dja bõx gar ajaxwe nhym arým ar apumũ. Ar ajaxwe kôt ar apumũ gar arým adjumar punu. Kam dja gar ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Nhym bõx gar prĩne kum amex kute mrãmri ne kubêkà'ã ngrã kêt kumrêx prĩne memã mex pyræk.

¹⁵ Kam, kwãrĩk wãnh mekôt amim, —Bênjadjwýr djwýnh akubyn bõxmã amijarên ate amikràò ba, anhýr kêt. Dja gar amim,

—Bênjadjwýr djwýnh kute me utàr prã:m. Kam ne ngryk tôn amiwýr me amãr 'iry. Kam ne bõx kêt rã'ã, ane. Dja gar ã amim ane.

Nãm ã gwaj bakamy Paurdjwý ar amã ane. Metĩndjwýnh kute kum amak bõnhkôt ar amã ane. Kute pi'òk no'òkkôt ã ar amã ane.

¹⁶ Õ pi'òk kunĩkôt ne mýjja ja'ã memã pi'òk no'òk ne. Kam kabên kwý ne me kute marbê mebê tỳxi. Nhym kam me kwý amak mex kêtja kute amim Metĩndjwýnh mar kêt kam memã kupa'ã arên prĩne o ajkê. Ne kam Paur kabên kupa'ã ta memã

amikabên jarê. Nãm me ã Metĩndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òkja kunĩ jarênho ane. Nãm me kupa'ã arên arým prĩne o ajkên Metĩndjwýnh kabên kupa'ã ta memã amikabên jarê. Dja me kupa'ã arênho ba:n arým me biknor tokry djækam akuno.

¹⁷ Kam, akmere, àpnhĩre ar, ar aje arým ikabên ja markam amijã ano tỳx. Nok ga ren ar me axwe kôt ar amijo aban ren mekôt ajaxwe. Metĩndjwýnh kupa'ã ne me amijo ba. Ar ga ne gar tu amim Metĩndjwýnh kabên markumrêx. Nok ga ren ar me kabên man ren kupa'ã amijo aba.

¹⁸ Dja gar Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu mexo amex tẽ. Kubê ne gwaj bapytàr djwýnh. Dja gar mexo amex tẽn amũ o amikamên arým amexkumrêx. Ne mar mexo tẽn amũ o amikamên arým mar rax ne. Gê me jakam kum rax jarên kum rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

Djuão kute memã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuão ne me kute Jeju marmã pi'ôk no'ôk ne. Arým kubêngê:tte ne arkum pi'ôk no'ôk ne kum ar abên kam kum,

—Ikra ar, akmere ar, àpnhîre ar, Metîndjwýnh ne amijo ĩ ne me bawýr ruw. Kubê ne Jeju. Arým gwaj baje Jeju markam Bãmdjwý ma. Metîndjwýnh kumrêx ne kum gwaj bajabê gwaj kam amipãnh bamã abê ne kam bamã kradjwý jabê, baje abeno bakamykam bamã aben jabê ne kam Metîndjwýnh kabên kôt ar amijo baba, bamã abêkam. Nhym Metîndjwýnh arým Jeju kôt gwaj bajaxwe kunĩ maro akno. Kam dja gwaj kum amijarê nhym arým gwaj bamar krãta. Nãm ã Djuão kute arkum 'ã karõo ane.

Kabên kute mýjja kunĩmã tĩn jangjênhja'ã ujarênh.

Dju k 5.11; Ap 1.18

¹ Be, amrêbê ne me'õ nhidjibê Kabên, kute mýjja kunĩmã tĩn jangjênhja, mýjja kunĩ kêttri Kabênja. Kabênja ar imã kabên jarê bar kabênkôt kuman inoo omũ. Ne arým prĩne omũnh mex ne ar inhikrao kupê. Tãm ne bar memã 'ã idjujarênh ar iba.

² Tãmja, kute mýjja kunĩmã tĩn jangjênhja ne pykakam bõx ne amijo amirít bar arým omũn kam 'ã ar amã amijarê. Metîndjwýnhkôt me tĩn rã'ã: rã'ã kadjy ne me'õja kute memã tĩn jangjênh. Ja ne bar ar amã arê. Ta ne me Babãm djwýnhmê ro'ã ar ban kam arým pykakam ar imã amijo amirít.

³ Bar ije omũnh ne mar kôt ar amã arê. Gwaj ba baje abeno banhõbikwa kadjy ar amã arê. Gwaj baje abeno banhõbikwakam mrãmri ne baje me Babãm djwýnhmê Kra Jeju Kritu aro banhõbikwa.

⁴ Mýj kadjy ne ba ja'ã ar amã pi'ôk no'ôk ne? Bir, dja gar omũn aman arým mrãmri akĩnho akĩnhkumrêx. Ja kadjy ne ba 'ã ar amã pi'ôk no'ôk ne.

Me kute katàt amijo ba.

Dju r 8.12; Ep 5.8; Tex k 5.5

⁵ Ga, akamàt kô tykkam me kute mýjja pumũnh kêt ne mrãnh punuja pumũ. Nhym me memã pry kurwý nhym me arým irãkam katàt ba. Me axwedjwý ne me mrãnh punu nhym me arým memã Metîndjwýnh kabên jarê. Nhym kam me arým amim kuman kabênkôt katàt amijo ba kute mrãmri ne me irãkam katàt baja pyrãk. Metîndjwýnhdjwý djãm mrãnh punun axwe? Arkati. Katàt amijo ban axwe kêtumrêx. Tãm ne Metîndjwýnh ar imã arê bar arým kuman arým ar amã arê.

⁶ Gwaj badjwý godja gwaj memã kum, “Metîndjwýnh ne ijo õbikwan ijo ba”, ane. Ne atekam akamàt kô tykkam bamrãnh punumãn prãbê amim Metîndjwýnh kabên mar kêt ne bamrãnh punun bajaxwe. Djãm kam mrãmri bakabênkumrêx? Kati. Nã gwãm amijo bajêx ne katàt bakabên kêtumrêx. Metîndjwýnh kute gwaj bajo õbikwa kêt ne kute gwaj bajo ba kêt.

⁷ Metîndjwýnh ne katàt ar amijo ban axwe kêtumrêx. Nãm kute mrãmri ne me irãkam katàt ba pyrãk. Dja gwaj kudjwa kabên kôt katàt amijo baban bamã bajaxwe prãm kêt ne kam arým mrãmri bajêx kêt. Nhym kam Metîndjwýnh mrãmri gwaj bajo õbikwakumrêx ne kute gwaj bajo bakumrêx. Ne kam arým prĩne gwaj bajo mex. Kra Jeju Kritu kamrõkôt gwaj bajo mex.* Kute mrãmri ne me kute mýjja punu põnh nhym arým prĩne mex pyrãk. Dja ã gwaj bajo mexo ane.

Me kute amijaxwe kôt Metîndjwýnhmã amijarênh.

⁸ Godja gwaj baje amim,

—Djãm ijaxwe? Kati. Ijaxwe kêtumrêx, anhýr jabej, ne kam arĩk amim bajêx ne bakabên katàt kêtumrêx.

⁹ Nãr godja gwaj tu bajaxwe kôt kum amijarê nhym Metîndjwýnh arým gwaj bajaxwe maro aknon gwaj bakam ngryk kêt ne prĩne gwaj bajo mex. Mrãmri ne kabên kajgo kêt ne katàt kute amijo bakumrêx. Kam dja prĩne gwaj bajo mex gwaj arým kum bajaxwe kêt.

* 1:7 Dja jãm gwaj bajaxwe man jãm bajaxwe pãnh kamrõ prõtja man kam prĩne gwaj bajo mex.

¹⁰ Djâm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt? Kati. Metĩndjwýnh ne arým memã kum, “Me kunĩ kupãhntã axwe”, ane. Kam, godja gwaj baje memã kum, “Kati, ijaxwe'õ kêt”, anhÿr jabej ne arým Metĩndjwýnh kute me'õ 'êxnhĩ pyrãk. Ne arým baje amim, “Metĩndjwýnh 'êxnhĩ”, anhÿr pyrãk. Ne kam baje Metĩndjwýnh kabên mar kêt kumrêx.

2

Me nêje Metĩndjwýnhmã kabên djwýnh'ã ujarênh.

Xim k 2.5; Idja 4.14, 9.11

¹ Akmere, àpnhĩre ar, mÿkam ne ba ar amã ikabên ja'ã pi'òk no'òk ne? Bir, ar ajaxwe kêt kadjy. Godja gwaj bajõ arým bajaxwe jabej. Mÿj dja gwaj amim arên kuma? Bir, dja gwaj amim,

—Kàjkwakam ne me'õ dja. Jeju Kritu ne dja. Axwe kêt kumrêx. Ta dja inêje Metĩndjwýnhmã kabêno dja. Ta dja inêje kum kabên nhym arým ijaxwe maro aknon ikam ngryk kêt, ane. Dja gwaj ã bajõ bajaxwe jabej amim ane.

² Jejubê ne gwaj bakam ngryko apêx djwýnh. Metĩndjwýnh ne gwaj bajaxwekam ngryk nhym Jeju kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy arým ty. Ne kam tyk jakam arým gwaj bajaxweo pãnh nhym kam arým gwaj bakam ngryk kêt. Djâm gwaj bajbit? Kati. Me kunĩ. Apÿnh pykakam me ba djari me kunĩ jaxwe nhym Jejubê mekam ngryko apêx djwýnh.

³ Djâm mrãmri ne gwaj baje amim Jeju markumrêx? Mÿj dja gwaj ja mar on? Bir, dja gwaj me kute katàt amijo ba'ã kute memã karòkòt kabênja markumrêx ne kòt ar amijo baba. Ne kam arým amim,

—Be ga, ije kabên markumrêx ne kòt amijo ibaja pumũ. Mrãmri ije amim Jeju markumrêx, ane. Gwaj kam arým ja ma. Gwaj baje amim Jeju markumrêxja ma.

⁴ Jeju ne me kute katàt amijo ba'ã memã karõn memã arê. Godja gwaj kabên mar kêt ne kòt amijo baba kêt jabej ne memã kum, “Ba ije amim Jeju mar”, anhÿr jabej. Ne kam bajêx ne bakabên katàt kêt.

⁵ Nàr, godja gwaj kabên man kòt amijo baba jabej arým mrãmri bamã

Metĩndjwýnh jabêkumrêx. Ne bamã abêo amũ amikamênho mõn kam arým amim,

—Mrãmri ne Metĩndjwýnh kute amikòt ijo bakumrêx. Ga, imã abêkumrêxja pumũ, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Metĩndjwýnh kute amikòt gwaj bajo baja markumrêx.

⁶ Me kute,

—Ba ne ba ije Jeju 'amýnh tÿx ne 'ã idjukanga kêt, anhÿrja ren katàt amijo ba kute ta katàt amijo ba pyrãk.

Me kum kamy jabêmã.

Dju r 13.34, 15.12; Dju k 3.14

⁷ Akmere, àpnhĩre ar, imã ar ajabê. Ije ar amã katàt aje amijo aba'ã karòkam djã ne ba me kabên ny'õ jarê? Kati. Me kabên tũm ne ba arê. Ar aje Jeju kòt amijo abikamênh krax djàkam me kute ar amã kabên jarênh ja ne ba ar amã arê.

⁸ Ne kam ajte pi'òk jakam katàt aje amijo aba'ã ar amã karõ. Kute mrãmri ne ikabên ny pyrãk ne ba ar amã arê. Jeju kumrêx kute kabên ja mar tÿx ne kòt ar amijo ba. Gar arým kudjwa kòt ar amijo aba. Nhym kam kabên ar amã kute mrãmri ne ny pyrãk. Gar kòt ar amijo aba nhym kam me arým Jeju mex man ar gadjwÿ ar amex ma. Ne kam ar ajã amim, “Mrãmri ne ar kabênkumrêx”, ane. Mÿkam? Bir, gar arým me kukràdjã punu kanga. Me kukràdjã punu kute akamàt kò tyk pyrãk arým kanga. Ne kam arým Metĩndjwýnh kukràdjã ny ma. Kukràdjã ny kòt gar katàt ar amijo aba kute mrãmri ne irãkam me katàt baja pyrãk. Nhym kam me arým ar ama.

⁹ Dja me'õ memã kum,

—Ba ne ba Metĩndjwýnh kabênkòt katàt ar amijo iba kute mrãmri ne me irãkam katàt baja pyrãk, ane. Ne atekam kum kamy kurê. Gwaj baje Jeju kabênkòt o bakamyja kurê. Djâm mrãmri ne katàt kute amijo bakumrêx? Kati. Axwen kute amijo ba punu rã'ã kute mrãmri ne me akamàt kò tykkam ba punu pyrãk.

¹⁰ Nhym be, me'õ kum kamy jabêja ne mrãmri Metĩndjwýnh kabênkòt katàt kute amijo bakumrêx. Katàt kute amijo ba kute mrãmri ne me irãkam katàt ba nhym mÿjja'õ kute me par tok kêt pyrãk.

11 Nhyim be, me kum kamy kurêja ne arým amim 'êx ne aminoo aknon kute katàt kute amijo baja mar kêt kumrêx. Kute mrâmri ne me'õ akamàt kô tykkam no bi-knor ne kute amipry mar kêt pyræk. Mýkam ne kute katàt kute amijo baja mar kêt? Bir ga, me akamàt kô tykkam baja te rïtmãja pumũ. Nhyim nokam akamàt kô tykbit. Me kum kamy kurêdjwý ne me amakkre kêt ne kam kute katàt kute amijo baja mar kêt.

12 Ar aprïre, akmere, àpnhïre ar, mýkam ne ba ã ar amã ikabên jarêho ane? Bir, gar ajaxwe nhyim Jeju arým ar ajaxwe pãnh ty. Nhyim kam Metïndjwýnh arým Jeju man arým ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kêt ne. Kam ne ba pi'òkkam ã ar amã arêho ane.

13 Ar akra krãptï, ar amã ne ba pi'òk no'òkkam ikabên jarê. Mýkam? Bir, Kritu ne mýjja kunï kêtri ar ba. Ar aje Kritu markam ne ba ar amã ikabên jarê.

Ar ajabatàn nymã ne ba pi'òk no'òkkam ikabên jarê. Mýkam? Bir, Xatanaj ar ajaxwemã te kute amiwýr ar ajo akêxmã gar arým mar kêt ne arým o apa. Kam ne ba ar amã arê.

Ar aprïre, ar amã ne ba pi'òk no'òkkam ikabên jarê. Mýkam? Bir, ar aje me Babãm djwýnh markam ne ba ar amã arê.

14 Ar akra krãptï, ba ne ba pi'òk no'òkkam ar amã ikabên jarê. Mýkam? Bir, Kritu mýjja kunï kêtri ar baja ar aje markam ne ba ar amã arê.

Ar ajabatàn ny, ba ne ba pi'òk no'òkkam ar amã ikabên jarê. Mýkam? Bir, Xatanaj ar ajaxwemã te kute amiwýr ar ajo akêxmã gar arým kubê atýx ne Metïndjwýnh kabên mar týx ne 'amýnh týx. Ne kam 'ã adjukanga kêt ne arým Xatanajo apa. Kam ne ba ar amã ikabên jarê.

Me kum Metïndjwýnh kïnh kêtja kukràdjã punu'ã ujarênh.

15 Me kum Metïndjwýnh kïnh kêtja kukràdjã punu, me õ mýjja punudjwý, kwãrïk wãnh ar amã kïnh kêt. Me kum me kukràdjã punu kïnhja kum Metïndjwýnh jabê kêt kumrêx.

16 Mýkam ne me kum abê kêt? Bir, djãm me Babãm djwýnh kute memã kukràdjã punu jarênh? Kati. Me kum Metïndjwýnh kïnh kêtja ne me kute memã kukràdjã punu jarênh. Me axwe kadjy ne me kute memã arênh ne memã kum,

—Dja ga amidjwýnhbito kïnh, anhýro ba. Me axwe kadjy ne me ajte memã kum,

—Dja ga amim mýjja pumũnh týx, anhýro ba. Me axwe kadjy ne me ajte memã kum,

—Dja ga amibên amijo adjãmra, anhýro ba. Me kukràdjã punu ja ne me kum Metïndjwýnh kïnh kêtja memã arêho ba.

17 Dja me kum Metïndjwýnh kïnh kêt kukràdjã punuja ï apêx ne me kum mýjja punu kïnhdjwý ï apêx. Nhyim be, me kute Metïndjwýnh kabên mar ne kôt kute amijo ba rã'ãja ne me Metïndjwýnh kôt tïn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Kam kwãrïk wãnh ar amã me kukràdjã punu kïnh kêt.

Kritu kurê djwýnh'ã ujarênh.

18 Be, arým ijabatàn mexkam ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabênja ma. Arým akati bôx 'ýr. Arým mýjja kunï kute pykakôt amingràn nhyim me kunï kute aminhinomã amimênh 'ýr. Dja akati bôx nhyim Kritu kurê djwýnh rax arým amirït gwaj arým omũ. Kritu kurê djwýnh rax ja ne me arým ar amã 'ã ajarê. Nhyim kute amirït kukãm arým ajbir jakam kurê djwýnh kumex ne amirït ne. Kumex amirït nhyim me arým gwaj bamã me arê gwaj kam kôt amim,

—Mrâmri arým gwaj bawýr õ akati bôx 'ýr. Ga, kukãm kurê djwýnh kumex arým amirïtja pumũ, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Ne amiwýr akatija markumrêx. Ne amiwýr me kunï kute aminhinomã amimênh nhõ akatija markumrêx.

19 Amrêbê ne Kritu kurê djwýnhja gwaj baje amim Jeju marjamê ro'ã krï. Nhyim be, arým ne me Kritu bê amijo akêx ne ate ar ban gwaj baro'ã krï kanga. Gwaj kam arým memã bakaton abenmã kum,

—Be, Kritu kurê djwýnh ne wã, ane. Gwaj baro'ã me krïkam djãm mrâmri me kute gwaj bakôt amim Jeju markumrêx? Kati. Me ren markumrêx ne ren Jeju bê amijo akêx kêt ne ren kator kêt. Nhyim be, kati.

Me kute Jeju mar kêt'ã kute amijo amirît kadjy ne me arým kato.

²⁰ Be, Kritu kurê djwýnh dja ar amã 'êx ba. Dja me te ar amã 'êx gar me mar prãm kêtumrêx. Mýkam ne ar aje me mar kêt? Bir, Kritu mextire ne axwe kêtumrêx ne arým ar amã Karõ jano nhym arým ar ajo ba. Kute ar ajo bakam ar aje me kabên katàt kunĩ mar ne aje Kritu kurê djwýnhja mar prãm kêt.

²¹ Djãm ar aje me kabên katàt mar kêtumrêx ne ba ar amã pi'ók ja no'ók ne? Kati. Ar aje me kabên katàt markam ne ba ar amã no'ók ne. Be, me kute memã 'êx bakam ne me kute me kabên katàtkôt arênh kêtumrêx. Ja ne gar arým aje mar.

²² Nhym mýj me'õ ne 'êxnhĩkumrêx? Bir, me 'êxnhĩ ne me memã kum,

—Djãm Jeju'ã ne Metĩndjwýnh kute me banhõ Běnjadjwýrbê kumkati mēnh got? Djãm Jejubê Kritu got? Kati. Atemã. Nãm me ã memã anhýro ba. Me ja ne me 'êxnhĩkumrêx. Me kute Bãm japrýn Kra japrý. Me ja ne me kubê Kritu kurê djwýnhkumrêx.

²³ Me kute Kra mar kêtja ne me kute Bãm mar kêtumrêx. Me kute tu amim Kra markumrêxja ne me kute tu amim Bãmdjwý markumrêx.

²⁴ Me kute amrêbê ar amã kukràdjã jarēnh dja gar 'amýnh týx ne tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Ar aje Jejukôt amijo abikamēnh krax djãkam me kute ar amã kukràdjã jarēnhja dja gar 'ã adjukanga kêt. Godja gar 'ã adjukanga kêt jabej ne kam Kramê Bãmdjwý 'ã adjukanga kêt.

²⁵ Nhym kam Bãm gwaj bamã,

—Dja gar ikôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne, ane. Mrãmri ne gwaj bamã ja jarēnhkumrêx. Kabên pydjín arê.

²⁶ Be, Kritu kurê djwýnh kute Metĩndjwýnhbê gwaj bajo akêx prãm. Mekôt bajaxwemã kubê gwaj bajo akêx prãm. Me'ã ne ba ije ar amã pi'ók no'ókja.

²⁷ Dja me te: kute ar ajo akêxmã ar ajo ane. Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh kute ar amã Karõ janor nhym kute ar ajamýnh týx ne ar ajo bakam. Karõ kute ar ajo bakam djãm atemã me'õ kute ar amã, “Ota, me'õ 'êxnhĩ”, anhýrmã? Kati. Karõja ta dja ar amã me

'êxnhĩ jarê. Ta ne kute ar amã mýjja kunĩ, me kukràdjã kunĩ jarēnh ne katàt kute ar amã arēnhkumrêx. 'Êxnhĩ kêtumrêx. Amrêbê kute ar amã kukràdjã jarēnh kôt dja gar mã Kritu 'amýnh týxkumrêx ne tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Nhym kam me te: ar amã 'êx ne kute ar ajo akêxmã.

Metĩndjwýnh kra ar'ã ujarēnh.

²⁸ Be, arým ijabatānh mexkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabēnja ma. Dja gar amim Kritu 'amýnh týx ne 'ã adjukanga kêt. Gwaj amim 'amýnh týx ne 'ã badjukanga kêt nhym arým gwaj bamã amijo amirît. Gwaj bamã amijo amirît gwaj kam arým bamã uma kêt ne bapijãm kêt ne dja.

²⁹ Gar arým aje Jeju katàt kute amijo baja mar. Me katàt kute amijo baja kunĩdjwý Metĩndjwýnh arým meo kra nhym me umar djã ny. Jadjwý gar arým aje mar.

3

¹ Me Babãm djwýnh ta ne arým gwaj bamã, “Ikra ar”, ane. Djãm kam kum gwaj bajabê ngri? Kum gwaj bajabê:kumrêx. Nhym be, gwaj babê Metĩndjwýnh krakam me kute gwaj bamar kêt. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kute gwaj bamar kêt. Mýkam? Bir, me kute Jeju mar kêtumrêx ne me kute gwaj bamar kêt.

² Akmere, àpnhĩre ar, jakim gwaj babê Metĩndjwýnh krakumrêx. Ne kam mýj dja gwaj ĩ bakute? Kon. Kraxje kute gwaj bamã o amirît kêt rã'ã gwaj baje mar kêt rã'ã. Nhym be, Jeju dja ĩ gwaj bamã amijo amirît gwaj arým prĩne mexkôt omũ. Nhym kam ta amikôt gwaj badjwý gwaj bajo mex gwaj arým baje Jeju pyrãk. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nã. Dja ijo mex ba arým ije Jeju pyrãk, ane.

³ Gwaj bawýr Jeju bõxkam amakbê bamã bamex prã:m. Gwaj bamã bamex kute ta mex pyrãk prã:m. Ne kam kam amak djêje amijo mexo tē.

⁴ Nhym be, me axwe ne me Metĩndjwýnh kukràdjã mar kêt ne kam amikrà ar o ba. Metĩndjwýnh te memã kum, “Kwãrĩk wãnh ajaxwe kêt”, ane nhym me arým kam amikrà ar o ban tu axwe.

⁵ Mÿj kadjy ne Kritu ruw ne nã kurũm katon ar ba? Bir, kute gwaj bamã bajaxweo apêx kadjy ne katon ar ba. Ja ne gar arÿm aje markumrêx ne amim,

—Kute imã ijaxweo apêx kadjy ne Jeju katon ar ba, ane. Djãm ta axwe'õ? Arkati.

⁶ Me kute amim Jeju mar tÿ_{XO} ban 'ã ukanga kêtja ne me mã kum axwe prãm kêt. Nhym be, me mã kum axwe prãm kute amim Jeju mar kêt.

⁷ Akmere, àpnhĩre ar, me kute me axwe'ã 'êx ne ar amã, “Me axwe kêt”, anhÿrkam kwãrĩk wãnh gê me'õ o ar anoo biknor kêt. Djãm me axwe mex? Kati. Me katãt kute amijo babit ne me mex. Jeju kôt me mex.

⁸ Nhym be, me kute arek axweo ba prãmja ne Xatanaj meo ba. Mÿkam? Bir, Xatanaj adjakamã axwe krax ne kute arek axweo ba prãm. Kam ne arÿm me kute arek axweo ba prãmja Xatanaj kute meo ba. Metĩndjwÿnh Kra kute Xatanajo àpanh kadjy ne kato. Dja o apa nhym arÿm meo ba kêt nhym me arÿm axwe kêt. Ja kadjy ne nã kurũm katon ar ba.

⁹ Metĩndjwÿnh kute meo krakam ne me arÿm umar djã ny. Kam ne me arek kute axweo ba prãm kêt. Metĩndjwÿnh Karõ* kute mÿjja 'y pyrãk ne memã wadjãn me kadjwÿnhbê nhÿ, me axwebê àptãro nhÿ. Kam ne me te kute arek axweo bamã. Metĩndjwÿnh kute meo krakam ne me te arek axweo bamã.

¹⁰ Mÿj xêbê ne Metĩndjwÿnh kra ar? Bir, Metĩndjwÿnh kra ne me kum axwe prãm kêt ne kum kamy jabê. Kum gwaj baje Jeju kabênkôt o bakamyja jabê. Kum kamy jabê gwaj arÿm kôt memã bakaton me omũ. Me jabê ne Metĩndjwÿnh kra ar. Ja ne gwaj omũ. Mÿj xêjabê ne Xatanaj kra ar? Bir, Xatanaj kra ne me kum axwe prãm ne kum gwaj bakamy jabê kêt gwaj kam arÿm kôt memã bakaton me omũ. Me jabê ne Xatanaj kra ar.

Me kum aben jabê'ã kute memã karõ.

¹¹ Ba ar amã arê gar ama. Metĩndjwÿnh ne memã kum,

—Dja ga me amã aben jabê, ane. Ja ne gar aje amim Jeju marmo kraxkam aje mar ne mar rã'ã.

¹² Be, me bakukãmãre Kaĩ ne arÿm kamy bĩ. Kwãrĩk wãnh gar Kaĩ kôt ã amijo anhÿr kêt. Xatanaj ne Kaĩo ba nhym arÿm kamy bĩ. Mÿkam ne kamy bĩ? Bir, ta àpênh jaxwe prãmkmam nhym kamy katãt kute amijo ba prãmkmam.

¹³ Bir, akmere, àpnhĩre ar, godja me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja kum ar akurê jabej. Kwãrĩk wãnh ar amim,

—Je tô mÿkam ne me ã ijo ane? anhÿr kêt.

¹⁴ Amrêbê gwaj bajaxwekam ne gwaj me biknor tokry djãkam bamõrmã. Djãm jakam kam gwaj bamõrmã? Kati. Jakam ne gwaj arÿm Metĩndjwÿnhkôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Mÿjkôt dja gwaj ja markumrêx, ne amim,

—Mrãmri ne arÿm Metĩndjwÿnhkôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Bir, gwaj arÿm mrãmri bamã bakamy jabêkumrêxkôt. Dja gwaj bamã bakamy jabêkumrêx ne arÿm amim,

—Mrãmri dja ba arÿm Metĩndjwÿnhkôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne. Ga, arÿm imã ikamy jabêkumrêxja pumũ, ane. Gwaj kam arÿm ja markumrêx. Ne kam kôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ãja markumrêx. Nhym be, me kum kamy jabê kêtja ne me me biknor tokry djãkam mõrmã rã'ã.

¹⁵ Me kum kamy kurê kunĩ ne me kute me par djwÿnh pyrãk. Ne kam me par djwÿnh dja Metĩndjwÿnhkôt tĩn ne ar ba kêt. Ja ne gar arÿm aje mar.

¹⁶ Nhym be, Jeju mrãmri kum gwaj bababêkumrêxkam arÿm gwaj bapãnh ty. Gwaj ren bamã aben jabê kute Jeju kum gwaj bajabê ne gwaj bapãnh tyk pyrãk. Nhym me ren arÿm kute gwaj bakamy'õnh bĩnmã. Gwaj ren bamã bakamy jabêkumrêxkam ren arÿm memã kum,

—Ba dja ga me ibĩ gê ikamy tĩn ne, ane. Gwaj ren bamã abêkumrêxkam gwaj ren ã memã ane.

¹⁷ Nhym be, me'õ nhõ mÿjja nhym kamy nhõ mÿjja kêt. Nhym arÿm omũ. Omũho nhÿ:n kam arÿm amim,

* **3:9** Metĩndjwÿnh Karõ ne kabêno memã amak bõ nhym me umar djã nyn arÿm kum axwe prãm kêt. Dja ga 'ã Ped k 1.23, Xij 1.18, Mat 13.3-23, Dju r 1.13, 3.5 jarên ama.

—Je, djãm ije amikutã kum inhõ mỳjja kwý nhõrmã? Kati. Dja ba kum òr kêt, ane. Djãm tãmwã ne Metĩndjwýnh kôt kum kamy jabê got? Kati.

¹⁸ Be, arým ijabatàn mexkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabên ma. Kwãrĩk wãnh gwaj bajajkwa kajgokambit memã, “Imã me abêkumrêx”, anhÿr kêt. Gwaj bakabên kwý kajgokumrêx. Ate dja gwaj bamã aben jabêkumrêx ne abenmã mỳjja ngãn abenmã apê.

¹⁹ Dja gwaj bamã me abêkumrêx ne kam arým markumrêx. Metĩndjwýnh arým kute gwaj bajo aminhökumrêx markumrêx. Ne kam arým amim,

—Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým ijo aminhökumrêx, ane. Ne kam ja markumrêx ne ate bakrãn badjumar mex ne ar baba.

²⁰ Nhym be, godja gwaj banhökre kadjwýnhbê amiman amim,

—Djãm mrãmri Metĩndjwýnh kabên kôt imã me abêkumrêx? Kati. Imã me abê rerekre, ane. Gwaj amiman arým badjumar punu. Ne kam ajte amim,

—Metĩndjwýnh ne kute mỳjja kunĩ mar ne kute inhökre kadjwýnhbê ikabên mar mexkumrêx. Ta dja imã tỳx jadjã, ba arým imã me abêkumrêx, ane. Dja gwaj ã Metĩndjwýnh'ã amim anen arým amikam badjumar punu kêt ne.

²¹ Nãr atekam baje banhökre kadjwýnhbê amim bakabên markam amim,

—Kati. Metĩndjwýnh kabênkôt imã me abêkumrêx, anhÿr jabej ne arým bamã Metĩndjwýnh puma kêt.

²² Ne kam tu kute gwaj bamã mỳjja nhipêxo kum a'uw nhym arým gwaj bamã ipêx. Mỳkam? Bir, gwaj baje kabên mar ne kôt amijo baba nhym gwaj bakam kĩnhkam dja arým gwaj bamã ipêx.

²³ Metĩndjwýnh ne gwaj bamã,

—Dja gar tu amim Ikra Jeju Kritu markumrêx ne ar amã aben jabê, ane. Gwaj kabên ja man kôt ar amijo baba. Tãm ne ja.

²⁴ Dja gwaj Metĩndjwýnh kute abenã gwaj bamã karõja man kam kabên kôt ar amijo baba. Ne kam arým Metĩndjwýnh kôt

ar baba. Nhym kam arým gwaj bakadjwýnhbê amijo kajkep. Djãm mrãmri ne Metĩndjwýnh gwaj bakadjwýnhbê mã amijo kajkep kumrêx? Mỳjkôt ne gwaj ja ma? Bir, Metĩndjwýnh ne gwaj bamã Karõ jano. Karõ ta dja gwaj bamã,

—Arým ne Metĩndjwýnh akadjwýnhbê amê amijo kajkep, ane. Kam dja gwaj ja markumrêx, Metĩndjwýnh gwaj bakadjwýnhbê amijo kajkepa markumrêx.

4

Me kute me mex jabej me kabimã.

A Dju 7

¹ Akmere, àpnhĩre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Dja gar amim ikabênja ma. Dja me ar awÿr bõx jabej ne ar amã,

—Metĩndjwýnh kukwakam ne ba ar amã 'ã ajarê, anhÿr jabej. Kumrêx dja gar amim me kabin me mrãmri Metĩndjwýnh kabên kôt kabên katãtmã akato. Mỳkam? Bir, me ta kute amijo Metĩndjwýnh kukwakam ujarên djwýnh ne amijo 'êx baja ne krãptĩ. Ne kam arým pyka kunĩkôt apõx ne ar ba. Kam dja gar amim me kabi.

² Mỳj dja gwaj amim me kabin memã bajapõx on? Bir, dja gwaj me kabên ma nhym me memã kum,

—Be, mrãmri ne Jeju Kritu kãjkwa kurũm ruw ne nã kurũm katon ar ba, ane. Godja me ã memã anhÿro ba jabej. Me wã dja gwaj me markumrêx. Nãm me amijo 'êx kêt ne mrãmri Metĩndjwýnh kabên kôt kabênkumrêx.

³ Nhym be, me kute memã anhÿr kêt ne ate memã kum,

—Be, kati. Nhÿnh ne Jeju Kritu kãjkwa kurũm ruw ne nã kurũm katon ar ba? Kati, anhÿro ba. Me kute memã ja jarênho ba ne me amijo 'êx ne Metĩndjwýnh kabên kôt kabên kêt. Kritu kurê djwýnh'õ ne ja. Ja ne me arým ar amã arê. Kritu kurê djwýnh rax bõxmã arê. Bõx kukãm ne kurê djwýnh kwý arým jakam katon mekôt ar ba.

⁴ Akmere, àpnhĩre ar, Metĩndjwýnh kôt gar arým akabên aba. Gar arým kam kurê djwýnhho apa. Mỳjkôt ne gar o apa? Bir, Jeju ar akam ÿrkôt. Jeju ne ar ajo ban tỳxo kute

* 4:4 Djãm pykakambit kurê djwýnh nhym tỳxo kute akrenh Kati, kãjkwakamdjwÿ. Jeju ne tỳxo kute kurê djwýnh kunĩ jakrenh mexi. Epedju 1.21-22 dja gar arên kôt ama.

pykakam kurê djwýnh kunĩ jakrenh mexi.*
Gar kam kukwakam arým meo apa.

⁵ Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kôt ne Kritu kurê djwýnh amijo ba. Ne kam me kabên kôt kabên. Nhyim kam me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja arým kum Kritu kurê djwýnh kĩnh ne me kabên maro ba.

⁶ Nhyim be, ar ba ne bar ije memã Metĩndjwýnh kabên jarênhkam mrãmri memã kabên jarênhkumrêx. Me kute ar ikabên markumrêxja gwaj arým me'ã abenmã,

—Mrãmri kute Metĩndjwýnh markumrêx. Ga, kute Metĩndjwýnh kabên markumrêxja pumũ. Mrãmri kabênkumrêx, ane. Nhyim be, me kute ar ikabên mar kêtja gwaj arým me'ã abenmã kum,

—Kati. Kute Metĩndjwýnh mar kêt. Ga, kute Metĩndjwýnh kabên mar kêtja pumũ. 'Êxnhĩkumrêx, ane. Gwaj ã amim me kabio anen arým memã bajapôx ne arým me kuma. Me kabênkumrêx jabej nãr me 'êxnhĩ jabej arým memã bajapôx ne me kuma.

Me kum aben jabêmã.

Mat 22.39; Dju r 13.34; Gar 5.14; Ped k 1.22

⁷ Akmere, àpnhĩre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Me kute amim Metĩndjwýnh markôt ne me kum aben jabê. Kam gwaj bamã aben jabê. Mýj xêbê ne Metĩndjwýnh kra ar? Bir me kum me abêbit ne mebê Metĩndjwýnh kra. Metĩndjwýnh kra ne me umar djã ny. Me kum me abêbit ne me kute Metĩndjwýnh mar.

⁸ Ta kum me abê nhyim kam me arým kôt kum aben jabê. Kam, me kum me abê kêt kute Metĩndjwýnh mar kêt.

⁹ Metĩndjwýnh kum gwaj bajabê. Mýjkôt ne gwaj baje ja mar. Bir, nãm arým gwaj bawýr Kra djwýnh jano. Kra pydji jano nhyim pykakam bôx. Gwaj kôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã kadjy. Kam ne gwaj baje Metĩndjwýnh kum gwaj bajabêja markumrêx ne amim,

—Nã. Metĩndjwýnh kum ijabê:kumrêx, ane.

¹⁰ Mrãmri kum gwaj bajabêkumrêx. Djãm gwaj ba bamã Metĩndjwýnh jabê? Kati. Ta ne kum gwaj bajabê. Kum gwaj bajabên kam arým Kra jano nhyim nã kurũm katon ar ba. Gwaj bajaxwe: nhyim Metĩndjwýnh

gwaj bajaxwekam ngryk. Nhyim Kra arým gwaj bajaxweo pãnh ne Metĩndjwýnhmã gwaj bakam ngryko apêx, gwaj bakam Metĩndjwýnh ngryko apêx.

¹¹ Metĩndjwýnh kute ã kum gwaj bajabêo anhýrkam gwaj ren kudjwa bamã aben jabê. Akmere, àpnhĩre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Dja gar amim ikabênja ma.

¹² Djãm me'õ ne arým kãjkwakam Metĩndjwýnh pumũ? Kati. Me'õ ne kute omũnh kêtumrêx. Kwãrĩk wãnh gwaj omũnh kêt. Godja gwaj bamã aben jabê nhyim Metĩndjwýnh arým gwaj bakad-jwýnhbê mã amijo kajkep. Gwaj kam bamã Metĩndjwýnh jabê týxo amũ amikamênho mõn bamã abê tý:x ne.

¹³ Metĩndjwýnh ne arým gwaj bamã Karõ jano nhyim arým ar gwaj bajo ba. Gwaj kam baje Metĩndjwýnh kute ar gwaj bajo ban gwaj bakad-jwýnhbê amijo kajkepja markumrêx ne amim,

—Nã. Kute ar ijo ban ikadjwýnhbê amijo kajkep kumrêx, ane.

¹⁴ Ar ba ne bar arým Kra pumũnho iba. Mrãmri ne me Babãm djwýnh arým Kra jano nhyim bôx. Kute pykakam me axwe kunĩ pytãrmã ne me'ýr bôx.

¹⁵ Me kute memã kum,

—Mrãmri Jejubê Metĩndjwýnh Krakumrêx, anhýro baja. Me ja ne me kute amim maro ba. Nhyim Metĩndjwýnh mrãmri me kadjwýnhbê mã amijo kajkep ne amikôt ar meo ba.

¹⁶ Metĩndjwýnh kum gwaj bajabê gwaj arým tu amim markumrêx ne amim,

—Mrãmri, kum ijabêkumrêx, ane.

Me kum aben jabê japôx djábê ne Metĩndjwýnh. Ta ne kum me abê nhyim kam me kôt arým kum aben jabê. Metĩndjwýnhkam me kum aben jabê japôx djãkam ne me mã kum aben jabê. Ne kam me mã kum aben jabêja Metĩndjwýnh amikôt ar meo ban me kadjwýnhbê mã amijo kajkep.

¹⁷ Dja Metĩndjwýnh ã gwaj bajo ane gwaj kam kôt bamã abê týxo amũ amikamênho mõ. Gwaj kam arým bamã abê tý:x ne. Nhyim kam Metĩndjwýnh nhõ akati arým bôx. Kute memã axwe pãnh jarênh djã nhõ

akati bôx. Gwaj kam bajbit bamã uma kêt ne dja. Mÿkam? Bir, pykakam gwaj ar babari gwaj bamã abêkam. Gwaj bamã abê kute ta kum gwaj bajabê pyrâk. Kam dja gwaj bamã uma kêt ne dja.

¹⁸ Ga, me prîne kum me abêkumrêxkam arÿm kum me uma kêtumrêxja pumũ. Mÿkam? Bir, me kute meo bikênh karõ ne me kum me uma. Me kum me umakam ne me prîne kum me abê mex kêt râ'ã.

¹⁹ Mÿkam ne gwaj bamã Metîndjwÿnh jabê? Bir, ta kumrêx ne kum gwaj bajabê gwaj kam arÿm bamã abê.

²⁰ Nhym kam gwaj baje Jeju kabênkôt me'õo bakamyja, gwaj bajõ jãm bamã kurên jãm memã kum, "Imã Metîndjwÿnh jabêkumrêx", ane. Kati. Nã gwãm bajêx. Gwaj baje bakamy pumũnhkam ne gwaj bamã kurêkam te bamã Metîndjwÿnh pumũnh kêtja jabêmã.

²¹ Metîndjwÿnh arÿm gwaj bamã 'ã karõn gwaj bamã,

—Djãm ar amã ijabê? Dja gar amã akamydjwÿ jabê, ane. Kam dja gwaj bamã bakamy jabêkumrêx.

5

Me kute tu amim Metîndjwÿnh Kra markumrêx'ã ujarênh.

¹ Mÿj xêbê ne Metîndjwÿnh krakumrêx? Bir, me kwÿ ï pÿnhkôt kute mã amim,

—Mrãmri ne Jejubê Kritu. Mrãmri ne Metîndjwÿnh Jeju'ã me banhõ Bênjadjwÿrbê kumkati mênhkumrêx, anhÿrja. Me kute mã amim anhÿr ne tu kute amim markumrêx ja ne mebê Metîndjwÿnh krakumrêx ne umar djà ny. Ne kam mebê Metîndjwÿnh krakam me kum Metîndjwÿnh jabê. Djãm Metîndjwÿnhbit me kum abê? Kati. Amibu'ã mebê Metîndjwÿnh kradjwÿ ne me arÿm kum me abê.

² Djãm mrãmri ne gwaj bamã amibu'ã Metîndjwÿnh kra ar abêkumrêx? Mÿj kôt dja gwaj arÿm ja markumrêx? Bir, dja gwaj bamã Metîndjwÿnh jabên kabên man kôt ar amijo baba. Ne kam kôt arÿm bamã kra ar abêja markumrêx ne arÿm amim,

—Nã. Imã Metîndjwÿnh kra ar abêkumrêx, ane.

³ Dja gwaj kute me kute katàt amijo ba'ã memã karõkôt kabênja man kôt ar amijo baban kam arÿm bamã Metîndjwÿnh jabêkumrêx. Djãm gwaj baje kabên mar ne te kôt amijo babamã? Kati. Gwaj kôt amijo babaja babê tÿx kêt.

⁴ Mÿkam? Bir, me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja te gwaj bamã amikukràdjà jarê gwaj bamã me kukràdjà kÿnh kêt. Metîndjwÿnh ne arÿm gwaj bajo kra gwaj arÿm badjumar djà ny. Kam gwaj bamã me kukràdjà kÿnh kêt ne kôt amijo baba kêt. Ne tu amim Metîndjwÿnh markumrêx ne arÿm me kukràdjà kôt amijo baba kêt.

⁵ Mÿj xêja ne me kute me kukràdjà mar kêt ne kôt amijo ba kêt? Bir, me kute tu amim Jeju markumrêxbit. Me kute mã amim,

—Mrãmri Jejubê Metîndjwÿnh Krakumrêx, anhÿro ba. Me jabit ne me kute me kukràdjà mar kêt ne kôt amijo ba kêt.

*Metîndjwÿnh kute memã Krao amirît.
Dju r 5.31*

⁶ Ne kam mÿj ne Metîndjwÿnh arÿm gwaj bamã Kra jarênho amirît on? Bir, Kra Jeju Kritu bôx ne nã kurũm kato. Ne kam arÿm abatàn ne. Nhym Metîndjwÿnh kute arênho amirît kadjy Djuão arÿm ngômã adjà. Ngômã adjà nhym kam tũmràm arÿm kamrô prõt ne arÿm ty. Djãm ngômã adjàrkambit Metîndjwÿnh gwaj bamã Kra jarênho amirît? Kati. Kamrô prõt ne tykkamdjwÿ kute o amirît. Nhym kam Metîndjwÿnh Karõdjwÿ ajte Kra'ã amijarênho amirît. Karõ mrãmri katàt kute kabên jarênhkumrêx.

⁷ Be, Metîndjwÿnh arÿm Kra jarênho amirîto amãnhkrut ne ikjêkêt.

⁸ Karõkôt o amirît. Ngômã adjàrkam o amirît. Kamrô prõt nhym tykkam o amirît. Kunikôt ne Metîndjwÿnh kabên pydji.

⁹ Pykakam me kute mrãmri gwaj bamã mÿjja'ã amijarênho amirîtkam gwaj abenmã kum, "Mrãmri ne amijarênhkumrêx", ane. Nhym be, Metîndjwÿnh kute Kra'ã amijarênho amirîtkam kabên katàto kute me kunĩ jakrenh. Kam me kunĩ ren abenmã kum,

—Mrãmri Jejubê Metîndjwÿnh Krakumrêx, ane.

10 Me kute tu amim Metĩndjwýnh Kra markumrêx ne me amim,

—Mrãmri ne Jejubê Metĩndjwýnh Krakumrêx, anen amikadjwýnhbê markumrêx. Nhym be, me kute amim Metĩndjwýnh mar kêt ne me Jejuo me'õ 'êxnhĩ pyræk. Mýkam? Bir, mrãmri Metĩndjwýnh kute Kra'ã amijarênhõ amirĩtkumrêx nhym me kute amim mar kêt kam ne me o me'õ 'êxnhĩ pyræk.

11 Nhym Metĩndjwýnh arým amijarênhõ amirĩt ne memã kum,

—Me kute tu amim ikra markumrêx arým ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

12 Me kute Krao aminhõja ne kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã nhym me kute Metĩndjwýnh Krao aminhõ kêtja kôt tĩn kêtumrêx ne.

13 Ar aje tu amim Metĩndjwýnh Kra markumrêx ar. Ar amã ne ba ikabên ja'ã pi'ók no'ók ne. Mýj kadjy? Bir, ar aje pi'ókkam ikabên jarênhõ ne mar kadjy. Dja gar aman tu amikukãm kôt atĩn markumrêx. Metĩndjwýnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ãja markumrêx ne amim,

—Nà. Dja ba kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Dja gar pi'ókkam ikabên jarênhõ aman kam arým tu amikukãm ja markumrêx. Metĩndjwýnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ãja markumrêx.

14 Dja gwaj ja man arým Metĩndjwýnhmã mýjjao a'uw. Ta kute amim gwaj bajã karõ kôt o a'uw ne kum,

—Aje ijã amim karõ kôt dja ga ã imã mýjjao ane, ane. Dja gwaj ã kum ane nhym arým gwaj bama. Ja ne gwaj baje markumrêx.

15 Kute gwaj bamarkumrêx dja gwaj kuman arým amim,

—Mrãmri dja kôt ã imã mýjjao ane, ane. Dja gwaj amim anen arým kute gwaj bamã mýjjao anhýr kadjy baje amimarkumrêx ne amiwýr baje mýjjao badjà'wýrja markumrêx.

Me axwe'ã ujarênh.

16-17 Apýnh me axwe djari kunĩkôt ne me axwe. Ne kam kwý pãnh tyk kêt. Nhym be, atemã me axwe'õ pãnh dja arým ty. Godja me'õ me kute Jeju kôt abeno kamy'õ pumũ, axwe kôt omũ. Gêdja o Metĩndjwýnhmã a'uw ne kum,

—Djũnwã, amã ikamy kaprĩ. Kwãrĩk wãnh kum axweo pãnh kêt, ane. Dja ã kamyo Metĩndjwýnhmã à'wýro ane. Nhym arým kum axweo pãnh kêt nhym tyk kêt ne tĩn ne. Nàr me axwe 'ókôt. Kôt me tykkumrêxja. Djãm o kute Metĩndjwýnhmã à'wýrmã? Kati. Dja mrãmri kôt ty.

18 Metĩndjwýnh kute memã amak bõnh nhym me umar djã nyja kunĩ kum axwe prãm kêt. Jadjwý ne gwaj markumrêx ne amim,

—Nà. Me umar djã ny kunĩ kum axwe prãm kêt, ane. Nãm me amijaxwe kêt kadjy amijãno djan kum axwe prãm kêt. Nhym kam Xatanaj te kute amiwýr meo akêx nhym me ro'ã axwemã.

19 Metĩndjwýnh ne arým gwaj bajo kra. Nhym be, Xatanaj arým amikôt me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kunĩ ar o ba. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nà. Metĩndjwýnh ne arým ijo kra. Nhym be, Xatanaj arým amikôt me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kunĩ ar o ba, ane.

20 Metĩndjwýnh Kra ne arým bõx. Katàt kabên ne katàt kute amijo bakumrêx. Ne kam gwaj baje Kra katàtkumrêxkôt mar kadjy arým gwaj bamã bajamak bõ. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nà. Arým ne Kra bõx ne imã ijamak bõ. Ije ta katàtkumrêx mar kadjy arým imã ijamak bõ, ane. Nhym kam Kra Jeju Kritu arým amim gwaj bapytã. Katàtkumrêxja arým amim gwaj bapytã. Mrãmri kubê Metĩndjwýnhkumrêx. Gwaj kôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Jadjwý ne gwaj baje arým tu amim markumrêx.

21 Akmere, àpnhĩre ar, mýjjao metĩndjwýnh karõ nhipêx me kute kum amijarênhja ne kumex. Dja gar amijãno dja. Mýjjao metĩndjwýnh karõ nhipêx'ýr aje amijo akêx kêt kadjy amijãno dja. Tãm ne ja.

Djuão kute atãri pi'òk no'òk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuão ne òbikwa nimê kra arkum pi'òk no'òk ne. Jeju kôt ne o kanikwýnh ne arkum pi'òk no'òk ne. Kute o tỳx ne kute kum me 'êxnhĩ bôxmã arênhmã ne pi'òk no'òk ne. Me 'êxnhĩ kute Metĩndjwýnh kabên kêt jarênh ne kute me noo biknormã bôxmã.

Nãm kum,

—Kwãrĩk wãnh me ja mar kêt ne mekôt amijo aba kêt. Dja ga amijã ano tỳx ne me jamã kre rax. Nãm ã Djuão òbikwa nimê arkum ane.

¹ Ba ibê Djuão. Ibê Jeju nhõ me jao iba djwýnh'õ ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Nà àpnhĩre, Metĩndjwýnh ne amijo apytã. Ba kam akramê ar amã pi'òk no'òk ne. Mrãmri imã ar ajabêkumrêx. Djãm bajbit? Kati. Me kunĩ kute Metĩndjwýnh kabên katàtkumrêxja mar ja ne me adjwýnhdjwý kum ar ajabê.

² Metĩndjwýnh kabên katàtkumrêx. Gwaj baje bakadjwýnhbê mar tỳx rã'ã ne baje o bajamak kêt kati prãm kêtumrêx.

³ Me Babãmbê ne Metĩndjwýnh. Krabê ne Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩkumrêx* gar adjumar mex rã'ã. Ar katàt kute kabên jarênhkumrêx ne kum ar ajabêkumrêx. Gê ar amê amijo kajkep.

Me kum aben jabê'ã kute memã karõ.

⁴ Nà àpnhĩre, akra kwý ne kôt ar amijo ba ba omũn ikĩnhkumrêx. Nãm ar kute Metĩndjwýnh kabên katàt markumrêx ne kôt ar amijo ba ba kôt ar omũ. Me Babãm ta ne 'ã gwaj bamã karõ. Kôt amijo baba'ã gwaj bamã karõ nhym ar arým kuma. Ne kam arým mrãmri kôt amijo bakumrêx ba kôt ar omũn arým ikĩnhti:re.

⁵ Ne kam àpnhĩre ar, jakam ajte ar amã arê. Djãm me kabên ny ne ba ar amã arê? Kati. Gwaj baje amim Jeju mar kraxkam baje kabên marja tãm dja ba akubyn ar

amã arê. Gwaj bamã aben jabêmã. Ja dja ba ajte ar amã arê.

⁶ Mýj dja gwaj nênh bamã aben jabê? Bir, dja gwaj Metĩndjwýnh kabên man kôt ar amijo baban arým bamã aben jabê. Mýj ne kabênkam kute? Bir, tãm ne gar aje amim Jeju mar kraxkam arým ama. Ar amã aben jabê ryti pydjimã. Ja ne gar ama ba ajte ar amã arê.

Me amijã no tỳxmã, me 'êxnhĩ kute me noo biknor kêt kadjy.

Dju k 4.1

⁷ Be, arým me 'êxnhĩ krãptĩ ar ba. Nãm me memã kum,

—Djãm mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju Kritu jano nhym pykamã bôx ne nã kurũm katon ar ba? Kati, nãm me 'êx, anhỹro ba. Me kute ã memã anhỹro bakam mrãmri 'êxnhĩkumrêx. Mebê Kritu kurê djwýnh.

⁸ Dja gar aminêje me 'ãno dja. Me kute ar anoo biknor karõ me 'ãno dja. Ga wãkam arým Kritumã adjãpênh 'ãtũm. Nhym Metĩndjwýnh arým ar amã akĩnh djã jarê. Dja ar amã kungã. Nàr, godja gar aminêje me 'ãno adjãm kêt jabej, nhym me arým ar anoo biknor jabej. Nhym kam Metĩndjwýnh arým ar amã òr kêt.

⁹ Me kute Metĩndjwýnh kabên mar kêt ne kam amikrà ar o ban ajte kute arek Kritu kabên kôt amijo ba kêtja ne Metĩndjwýnh kute meo ba kêtumrêx. Nhym be, me kute arek Kritu kabên kôt amijo baja me Babãmbê Metĩndjwýnh kute meo ba nhym ajte Kradjwý kute meo ba.

¹⁰ Godja me'õ bôx ne 'êx ne Kritu kupa'ã ar amã ajarê kwãrĩk wãnh kum aminhũrkwã jarênh kêt. Ne kwãrĩk wãnh pa kjênh kêt. 'Êx ne kupa'ã ar amã 'ã ujarênhkam dja gar pa kjênh kêt.

¹¹ Dja gar pa krij nhym me arým ar ajã, —Arým ne ar amijã kumê. Ga, ar kôt bawã pumũ, ane. Gar kam arým kôt ar gadjwý Kritu'ã ajêx pyrãk.

¹² Nã bãm bit pi'òkjakam ar amã ikabên kumex jarênh prãm. Ba kam amim,

—Kati. Kwãrĩk wãnh ba pi'òkkam ikabên kunĩ jarênh kêt. Dja ba tẽn arkam bôx ne ijajkwao arkum arê, ane. Dja

* **1:3** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

ba ar amã ane gwaj kam arým abenkam
bakĩnhkumrẽx. Ja kadjy ne ba amima.

¹³ Akanikwýnhkam kradjwý amã amik-
abẽn mex jarẽ. Metĩndjwýnh kute amijo
akanikwýnh pytàr tãm kra ne amã amybým
amikabẽn mex jarẽ. Tãm ne ja.

Djuão kute pi'ôko ino rer no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuão ne ôbikwa myjamã pi'ôk no'ôk ne. Ôbikwaja ne ar apýnh pyka djari memã Jeju'ã ujarênh tēmja amiwýr aro wadjà ne arkum kabên mex jarê ne arkum mýjja ngã ne ar kujate nhym ar tē. Kute arek o anhýr rã'amã ne kute kubê me'ô jaxwe pymamã ne kum pi'ôk no'ôk ne.

¹ Akmere, Gaju. Ba ibê Djuão ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Ibê Jeju nhõ me jao iba djwýnh'õ ne ba amã pi'ôk no'ôkkam ikabên jarê. Metíndjwýnh kabên katàtkôt imã ajabê.

² Akmere, Metíndjwýnhmã arým amexkumrêx ba arým ama. Ne kam Metíndjwýnhmã ajo a'uw ga amex kôt adjumar mex. Adjà kêt djwýo ane. Ga adjumar mex ne adjà kêtja ne ba imã kínhkumrêx.

³ Be, Jeju kukwakam gwaj bakamy ar arým nính iwýr bõx ne imã ajarê. Nãm ar imã,

—Be, Onij Gaju kute Metíndjwýnh kabên katàt markumrêx ne kabên kôt kute amijo ba mexkumrêx, ane. Ba ar kute ajarênhja man ikínhkumrêx.

⁴ Nã bãm memã Jeju'ã idjujarênh nhym me kute ikabênkôt Jejuo aminhõ. Ba kam mã itēm nhym me nính imã me'ã ujarênh ne kute imã,

—Onij ar kute akabên kôt Jejuo aminhõja Metíndjwýnh kabên man kôt kute katàt amijo bakumrêx, anhýr. Me kute ã imã anhýrkam ikí:nhkumrêx.

Gaju kute meo djuw mexkam Djuão kute amikính jarênh.

⁵ Akmere Gaju, Jeju kukwakam gu bakamy kwý ne awýr bõx, ga anhõdjàn ne aro djuw mex. Nã gãm te ar nokre pumũnh kêt ne tu aro djuw mex. Ne kam Metíndjwýnh kabên kôt amijo abakumrêx. Aje me bakamyo djuw mex kunikôt ne ga kabên man kôt amijo aba mexkumrêx.

⁶ Gwaj bakamyja kwý arým nính ar iwýr bõx ne ar imã ajã ajarênh ajte me kute Jeju mar kunijamã ajã ajarênh memã kum,

—Onij Gaju kum ar ijabê:n ôdjàn ne ar ijo djuw mex, ane, ba arým ar kuman ajte ama. Dja ar ajte awýr bõx ga amũ ajte ar mör kadjy arkum mýjja'õ ngã. Arkum djwý, pi'ôk kapri ngã. Metíndjwýnh kabênkôt arkum angã.

⁷ Mýkam dja ga ã arkum ôro ane? Bir, ar Jeju'ã ujarênh kadjy mörkam. Nhym be, jakam me kute Jeju mar kêt kwý bit kute gwaj bakamyjamã õ mýjja nhõrmã nhym ar kute amim byr kêt. Me kute Jeju mar kêt kam gwaj bakamy ar kute mebê byr kêt. Ne kam arým mã mõ.

⁸ Mýj xêja dja gwaj bakamy arkum mýjja ngã? Djãm me kute Jeju mar kêt? Kati. Me kute amim Jeju mar dja gwaj bakamy arkum mýjja ngã nhym ar arým tē. Jeju kabên katàt jarênh kadjy tē. Gwaj ba dja gwaj arkum mýjja ngã. Ne kam arým ar ro'ã apê.

Djoti kute amijo bēnjadjwýr rax prãm.

⁹ Amrêbê ne ba wãm ar aje amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Gar arým inhõ pi'ôk jarênh ikabên ma. Nhym be, wãm kam Djoti kute ikabên mar prãm kêt. Djoti ta ne amijo bēnjadjwýr rax prãm. Me kute amim Jeju markam ta amijo bēnjadjwýr rax prãm. Bēnjadjwýr rax prãmje ne kute ikabên mar prãm kêt kumrêx.

¹⁰ Dja ba ar akam itēm ne ibõx jabej ne arým ar amã Djoti jarê. Nãm ikãxã kabên punure jarênh ba. Amrêbê jakam gwaj bakamy kwý wãm ar awýr tēn ar akam bõx. Ar kute ar amã Metíndjwýnh kabên jarênh kadjy ar akam bõx. Nhym kam Djoti kute ar pa kjênh kêt ne arkum aminhürkwã jarênh kêt. Gar akwý ar aje arkum aminhürkwã jarênh prãm nhym Djoti arým ar abê aptàn ar amã,

—Aje, jakam dja gar ar ikôt abikprõnh kêt, ane. Ne ar aje amim Jeju mar bikprõnh djà nêje ar ajano.

¹¹ Akmere, kwãrĩk wãnh me axwe'ã amijakre kêt. Me mex'ã dja ga amijakre. Me mex ne me Metíndjwýnh kôt ar amijo ba. Nhym me axwe kute Metíndjwýnh mar kêt kumrêx.

¹² Be, me kunĩ ne me me bakamy Temexu mex jarẽ. Nãm me 'ã abenmã kum,

—Metĩndjwýnh kabẽn katàt kôt ne Temexu amijo ba gwaj arým omũ, ane. Ar badjwý ne bar Temexu mex jarẽ ga ar ijêxnhĩ kêt kôt aje arým ar imar.

¹³ Nã bãm bit ije amã ikabẽn kumex jarẽnh prãm. Ne kam ije pi'ôkkam amã arẽnh prãm kêt.

¹⁴ Ije amikrà kêt ne awýr itẽmmã. Dja ba awýr bôx gu banhýtãri abenmã bakabẽn jarẽ. Ja kadjy ne ba amima.

¹⁵ Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex ga adjumar mex rã'ã. Be, jakam gu banhõbikwa ar arým amã kabẽn mex jarẽ ba kuman arým pi'ók jakam wãm amã arẽ. Ga apýnh aje gu banhõbikwa nhidji mar kôt arkum ar idji jarẽnh arkum ikabẽn mex jarẽ. Tãm ne ja.

Djuda kute memã pi'ôk no'ôk ne ja.

Jeju kamy 'ôbê ne Djuda. Nãm ar aben djâkam nõ. Jeju kumrêx kato nhym tũmrãm Xijagumê Djudadjwý Marij kurũm kato. Kute amim Jeju mar kêt ne kam tũmrãm tu amim markumrêx. Birãm Jeju akubyn tĩn kôt ne tu amim kuma. Ne kam Jeju nhõ me jao ba. Ne kam arkum pi'ôk no'ôk ne. Nãm Ar kubê me 'êxnhĩ pyma. Me 'êxnhĩ amijo Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh ne me kute Jeju marmê abenkam bikâr ne ate ajte memã 'êx ban arĩk ar ban memã mýjja punu'ã àpnênh ba. Nhym kam Djuda arkum,

–Kati, Metĩndjwýnh amrêbê kute me axwemã o pãnhja pumũ. Dja ĩ prĩne me jadjwýo bikênh mex ne. Be, ar ga dja gar Jeju'ã angrà tỳx nhym Metĩndjwýnh dja ar arôrôkbê ar akukrà gar aku'ê tỳx. Nãm ã Djuda arkum ane.

¹ Ba ibê Djuda. Ibê Jeju Kritu nhõ àpênh. Ibê Xijagu kamy. Ba ne ba pi'ôk no'ôkam ar amã ikabên jarê. Metĩndjwýnh, me Babãm arým amijo ar apytãn amimexo ar ajo mex nhym Jeju Kritu amim ar apytâr mex ne ar ajo ba.

² Gê Metĩndjwýnh tu kum ar akaprĩ:kumrêx* ne kum ar ajabê:kumrêx gar adjumar mexo amũ amikamên arým adjumar mexkumrêx ne.

Me kute axwe'ã memã àpnênh.

A Ped 2.1

³ Akmere, àpnhĩre ar, Metĩndjwýnh ne kute Krituo me bakunĩ pytâr. Nãm bãm amibêx ne bit ije ar amã 'ã pi'ôk no'ôko inhỹrmã. Ba nhỹn arým me kute ar anoo biknor prãmja man amim,

–Kati. Dja ba arkum me kute ar noo biknor jarê. Ne arkum, “Wãnh ne me ar akwý anoo biknoro ba. Kritu ne gwaj bamã amijã ujarênh pydjĩn arê gwaj babê Kritu nhõ me ja baje mar pydjimã nhym me arým 'êx. Ne kam ta amijo Kritu mar mex ne arĩk kupa'ã ar amã 'ã ujarênh punun ar

anoo biknoro ba. Me kute ar anoo biknoro baja dja gar me 'ãno djan mã akabêno me ity gê me anhikrê.” Nãm bãm ã amikabên maro anen arým ar amã arê.

⁴ Me kute ar anoo biknorja ne me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêt ne amipdjur mex ne ar akôt wangijn ar amê akà. Nãm me amakkre kêt ne ar amã,

–Ar rã'ãn aben prõ, aben mjên kupê. Gêdja Metĩndjwýnh ate krã. Arým ne tu kum ar akaprĩn ar amã ajaxwe kêt jarênhkumrêx. Nãm me ã ar amã ane. Ne kam arým Bênjadjwýr djwýnh japrý. Kubê ne Metĩndjwýnh. Nãm me Metĩndjwýnh pydji japrý. Ne ajte Bênjadjwýr djwýnh bê Kritu japrýn ar'ã memã kum,

–Djãm mrãmri ne Kritu ar ba? Kati. Nãm me 'êx, ane. Amrêbê me kêttri ne Metĩndjwýnh arým me ja'ã amim karõ. Me biknor tokry djãmã kute me anormã ne me'ã amim karõ.

Apýnh me tũmre djari jaxwe'ã ujarênh.

Mat 7.21; A Ped 2.3; Dju k 3.6

⁵ Ba ar amã me kwý biknor'ã ajarê gar ama. Gar te arým aje me'ã ujarênh mar ba ajte ar amã me'ã ajarê gar ama.

Be, Bênjadjwýr djwýnh arým pykabê Edjitu kurũm mebê idjaero katon me utà. Ne kam arým me amakkre kêtto akno. Me kute amim mar kêtjao akno.

⁶ Nhym Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh jaxwedjwý arým àpênh djã kanga. Nãm me amijo àmra ban àpênh djã kanga nhym pãnh arým me biknor tokry djâkam me kumên arým akamàt kô tykkam mebê ijê. Nãm mebê ijê tỳx kute mrãmri ne me kute kàxiràxo me uwprekam kute mebê ijê tỳxja pyræk. Õ akati rax me'yr bõx kadjy mebê ijê. 'Ãtũm nhym Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh djã nhõ akati me'yr bõx kadjy.

⁷ Krĩraxbê Xôtômamê Gomoramê bu'ã krĩdjwý, kam me axwe ne me prõ djwýnh, mjên djwýnh kupa'ã ari abeno ngjêxo ba. Metĩndjwýnh kute me ipêx kupa'ã ne me my ta kute abeno ngjêx prãmikumrêx nhym me niredjwý ta kute aben kupênhõ ikwã prãmikumrêx. Me baje amikajmãtã me mar

* **1:2** Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ga ne gar adjukaprĩ kêt. Ta ne tu kum ar akaprĩkumrêx.

kadjy ne Metĩndjwỳnh arỳm memã axweo pãnh. Kuwyo memã o pãnh nhym kam kuwy meo ajkamuw nhym me mrãmri arỳm biknorkumrẽx.

⁸ Me kute me anoo biknor prãmja ne me me ja kôt axwe. Nãm me biptiro ikwãn arỳm amijo àpnun amibu'ã meo àpnu. Ne kum me bẽnjadwỳr kurẽn kàjkwakam me rũnh'ã kabẽn punu.

⁹ Be, Mĩgeubê ne Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh raxja. Djã ne Mĩgeu Xatanajmã kabẽn punu jarẽ? Kati. Amrêbê: ne me bakukãmãre Mõdjê arỳm ty nhym kam Mĩgeumê Xatanaj ar Mõdjê nhĩ'ã aben maro dja. Djã ne kam Mĩgeu tu kum kabẽn punu jarẽ? Kati. Nãm kum,

—Gê Metĩndjwỳnh ta amã akij, ane. Jabit ne arê.

¹⁰ Nhym be, me kute ar anoo biknor prãmja ne me tu mỳjja'ã kabẽn punu ba. Me kute me mar kêt kam ne me tu me'ã kabẽn punu ba. Nãm me mry djumar djào umar. Mry kute amidjwỳnhbit mar ne tu ar ba. Nhym me mry kôt kute amidjwỳnhbit mar ne tu ar ban arỳm kôt amijo àpnu.

¹¹ Ỗ watĩre, Metĩndjwỳnh dja me biknor tokry djakam me kurẽ. Amrêbê: ne me bakukãmãre Kaĩ axwe:. Nhym me kute ar anoo biknor prãmjadwỳ ne me Kaĩ kôt ar amijo ba. Amrêbê: ne me bakukãmãre Barão kum nêkrẽx prãmje tu me noo aknon meo ajkê. Me kute ar anoo biknor prãmjadwỳ ne me Barão kôt kum nêkrẽx prã:m ne ar anoo biknoro ba. Amrêbê: me bakukãmãre Kore ne kute amijo rax prã:m ne arỳm bẽnjadwỳr'ã kabẽn punu ba. 'Ã kabẽn punu ba:n kam arỳm akuno. Me kute ar anoo biknor prãmjadwỳ ne me Metĩndjwỳnh'ã kabẽn punu ba. Dja me 'ã kabẽn punu ba:n ì arỳm Kore kôt me biknor tokry djakam akuno. Metĩndjwỳnh'ã kabẽn punukôt arỳm akuno.

Me kute me noo biknorja me ro'ã bikàr.

A Ped.2.13

¹² Ar amã aben jabêkam gar aro'ã ar anhõ kwỳ krẽno akrĩ. Nhym me kute ar anoo biknorjadwỳ ne me pijàm kêt ne arỳm ar aro'ã aku. Ar akĩnhkumrẽxo akrĩ nhym me arỳm amipunuo ar ajo àpnu. Ga, me kà mexkam ngrã kute o punuja pumũ. Me

kute ar anoo biknordjwỳ ne me ã ar ajo àpnuo ane. Amipunuo ã me ajo àpnuo ane. Nhym me te: me kabẽn mex jabej mekam ama:n arỳm kaprĩre ne. Ga, kòk djabêrkam kakrã kakrãtyk ba kajgoja pumũ. Nhym me te: na bixadjwỳrkam aman kam arỳm kaprĩre ne. Me kute ar anoo biknordjwỳ ne gar ã mekam akaprĩo ane. Nãm me kajgo kute mrãmri ne pidjô kunĩ ô kumexkam ja pydji ô kêt ne ãm pyrãk. Pidjô tu tykkumrẽx nhym me arỳm kraxmê arêmê ro'ã kaba. Nãm me kute urãk ne tu kajgokumrẽx. Dja me arỳm me biknor tokry djakam akuno.

¹³ Nãm me ta ar ba kute mrãmri ne ngô djàkrêkam ngô djakà ari aben pymjỳr pyrãk. Ga, ngô djàkrê apêx nhym arỳm akàxkam mỳjja punu kumexja pumũ. Nãm me kabẽn punu jarẽho ku'ên o ino re nhym me arỳm pijàm ne, kabẽn punukam pijàm ne. Me kute ar anoo biknor prãmja ne me arĩk ba nhym me te: kute mekôt katàt amijo bamã. Me kute mrãmri ne kanhêtire arĩk ba pyrãk nhym me te: kute omũnh mex ne kute 'ã amimrãnh jakremã. Metĩndjwỳnh ne arỳm amim me axweja pãnh'ã karòkumrẽx. Akamàt kô tyk pytĩkam dja me kurẽ. Dja kam akamàt kô tyk rã'ã nhym me kator kêtumrẽx.

¹⁴⁻¹⁵ Adão ar amikam kra jadjuw nhym arỳm abatành ne. Abatành ne arỳm amikam kra jadjuw. Kra jadjuw nhym arỳm abatành ne. Abatành ne arỳm amikam kra jadjuw. Ne amũ aben nhijuk'ã kra jadjwỳro tẽ. Adjwỳro tẽ:. Adjwỳro tẽm tãmtã kam arỳm 7'ỳr o bõx. Aben nhijuk'ã krakam kra'ã akren arỳm 7'ỳr o bõx. 7'ỳr o bõx nhym me arỳm krajamã Enoki jarẽ. Enoki ajte me kute me noo biknorja'ã memã kum,

—Ë, Bẽnjadwỳr djwỳnh dja Metĩndjwỳnh nhõ me ja krãptĩ: kubê 10.000mê ro'ã bõx. Ne kam arỳm me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kunĩmã axwe pãnh jarẽ. Apỳnh me àpênh jaxwe djari pãnh memã arê. Metĩndjwỳnh'ã kabẽn punuja kunĩ pãnh memã arê nhym me arỳm amijaxwe ma. Nãm ã me bakukãmãre Enoki memã ane.

¹⁶ Me kute me anoo biknor prãmja ne me bẽn prĩkam kabẽn ban apỳnh mỳjja'ã kabẽn punu prã:m. Me kute amidjwỳnhbit markam ne me kum apỳnh mỳjja punu

prãm ne kôt ar amijo ban amijo àmrati ba. Ne kam me ò nèkrêx kumex pumün amim,

—Ba gêt tãmwã kôt ar amijo iba. Ne kam arým inhõ mýjja kumex ne kôt irax. Nãm me ã amim anen kam kum me ò nèkrêx ngrireja kĩnh kêtumrêx. Me kum me ò nèkrêx kumexjabit kĩnho ba.

Me kute Jeju markumrêx djãpênh'ã memã karõ.

¹⁷ Akmere, àpnhĩre ar, ar ga dja gar atemã amijo tẽ. Bẽnjadwýr djwýnhbê Jeju Kritu kute ar anorja dja gar ar kabên mar tỳx.

¹⁸ Nãm ar arým me'ã ar amã ajarẽ. Me kute ar anoo biknor prãmja'ã ajarẽ. Nãm ar ar amã,

—Dja Jeju bõx 'ýr nhym me arým gwaj bajaprý:o ba. Dja me amidjwýnhbit man kum mýjja punu prãm ne kôt ar amijo ba, ane.

Kritu kute ar anorja ne ar ã ar amã ane. Dja gar ar kabên mar tỳx.

¹⁹ Me kute ar anoo biknor prãm ja ne me abenbê me kurêo ba. Ne pykakam mýjjakõtbit amijo ba. Nhym Metĩndjwýnh Karõ kute meo ba kêtumrêx.

²⁰ Akmere, àpnhĩre ar, ar ga dja gar atemã amijo tẽ. Kritu kabên mexkumrêx. Tãm dja gar tu amim markumrêx ne amim kabên maro tẽ:n amũ maro amikamên mar rax ne. Metĩndjwýnh Karõ dja gar aman Metĩndjwýnhmã akabên aba nhym Karõ arým ar akôt o kangõ.

²¹ Metĩndjwýnh kum gwaj bajabê. Ar gadjwý dja gar amã abê rã'ã ne 'ã adjukanga kêt. Ne Bẽnjadwýr djwýnhbê Jeju Kritu jabej ajkam ama. Ta dja bõx ne kum gwaj bakaprĩkumrêx gwaj kôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne.

²² Me kwý kute amim Jeju mar kêtja dja gar amã me kaprĩn 'ýr me o akêxo tẽ gẽ me tu amim markumrêx.

²³ Nãr, dja gar ano katon me axwebê me kwýo akêx. Me kwý kute amijo punu mexja. Me ja on biknor karõ dja gar memã ano katon me axwebê meo akêx. Kute mrãmri ne me'õ kuwykam ãm nhym me kum kaprĩn kam no kator ne kute pa 'amýnh ne bõm mênh pyræk. Dja gar me punu kôt ar apunu'õ pymaje amijã ano tỳx ne.

²⁴ Metĩndjwýnh ne kute amim ar apytàr mexkumrêx gar kam ajmã akute kêt ne

katàt ar amijo aba rã'ã ne. Metĩndjwýnh ra:x nhym me kum uma:. Dja amimexo ar ajo mex gar arým ajaxwe kêt. Nhym kam arým amikabem ar apumjuwn arým prĩne ar ajo kĩ:nhkumrêx.

²⁵ Me Batĩndjwýnhbê ne me bapytàr djwýnh. Pydji kute mýjja kunĩ mar ne krã me:xkumrêx. Ba kum,

—Mrãmri ame:xkumrêx ne apyma:kumrêx.

Araxo abê kumkatikumrêx. Me kunĩ:mã Abẽnjadwýr djwýnhkumrêx. Ajity:xkumrêx. Amexmẽ apymamẽ abẽnjadwýrmẽ atỳxmẽ ne ga aje 'ã aminhinomã amimênh kêtumrêx, ane. Gẽ me kunĩ ã Metĩndjwýnhmã ane. Tãm ne ja.

Mýjja apôx kêtri kukâm 'ã ujarēnh ne ja.

Bēnjadjwýr Jeju Kritu ne Djuãomã, ò àpēnhbê Djuãomã mýjjao amirít. Me kute Jeju mar kêtja ne me me kute amim Jeju marjao bikēnh ar o ba. Nhyr kam Jeju kute ò me jao tỳx nhyr me akubyn tỳx ne kute kanga kêt kadjy Djuãomã mýjjao amirít. Te me kute meo bikēnhkam mã Jeju'ã ngràn kute kanga kêt mã kum o amirít. Anhýr djwýnhràm kum o amirít, abentã kum o amirító tē, mýjja'ã akreo tē. Ò me jabit kute mýjja mar nhyr me kâtambê bipdjurmã ne apýnh mýjja djari'ã mýjja jakre. Bir, nhyr mýj ne Djuão omũ?

Metĩndjwýnh kute me axwemã o pãnh ne tu kute mýjja jaxwe kunĩ kuwo imòkam rēnh nhyr apēxmã. Nhyr kute Xatana-djwý bĩn nhyr kêt nhyr kam pyka ajte nyn tu mexkumrēxmã ne kum o amirít. Ne kum kàjkwadjwý jakre. Metĩndjwýnh kute ò me jao kĩnhmã, me 'ã ngrà tỳx ne kute kanga kêtja, me tãm ne kute meo kĩnh nhyr me kàjkwakam ò pykakam kĩnhkumrēx ne ar ba rã'ã rã'ãmã. Kam ne me mexbit ar ban kam kanê kêt ne tyk kêt ne mýr kêt. Mýjja punu 'ýr àr kêt kam. Ja kunĩ ne kum o amirít, apôx djwýnhràm kum o amirít. Nhyr Djuão me kadjy omũ. Mýjja apôx kêtri ne anhýr djwýnhràm omũn memã arē. Tãm ne ja.

Me kute pi'òkjakôt amijo baja dja me kĩnh.

¹ Jeju Kritu kute mýjjao amirít ne ja. Metĩndjwýnh ta ne Jejumã arē nhyr kam amidjó'ã ajte kute ò àpēnhjamã o amirít mã, nhyr kam me kute marmã. Apýnh mýjja djari dja ĩ apôx, amikrà kêt ne apôx nhyr anhýr djwýnhràm arým kute memã o amirít mã. Imã ne arým o amirít ba kam ije me amã arēnhmã. Ba ibê Djuão ne ba Metĩndjwýnhmã idjapēnh, imã ne o amirít ba ije me amã arēnhmã. Nãm iwýr kadjy mrãnh djwýnh jano nhyr kam imã mýjja kunĩ jakre ba kam kôt omũ.

² Ije arým kunĩ pumũnhkam dja ba prĩne me amã kunĩ jarē. Metĩndjwýnh kabēn ne

ba arým ije me amã arēnhmã. Jeju Kritu kute katàt kabēn jarēnh tãm dja ba me amã arē.

³ Metĩndjwýnh kute anhýr djwýnhràm mýjja'ã memã ujarēnh ja gédja me'ò memã arē nhyr kute arēnh djwýnh tãm gédja arým Metĩndjwýnh kum kĩnh jadjã. Nhyr me kute mar ne kôt amijo bajadjwý gédja Metĩndjwýnh memã kĩnh jadjã. Dja amē aro kĩnh, me kute 'ã ujarēnh djwýnho kĩnh ne kam ajte me kute maro ýr jadjwýo kĩnh. Bir, arým 'ýr. Arým Metĩndjwýnh kute memã mýjja anhýr djwýnhràm arēnh ja arým apôx 'ýr.

Djuão apýnh me kute Jeju'ã abeno bikprõnh djari kubê 7mã kabēn.

⁴ Ba ibê Djuão ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Ar aje amim Jeju mar ne apýnh aje kôt aben pydjija, ar amã ne ba pi'òk no'òk ne. Pykabê Adjijkam apýnh krĩ rũnhkôt ar aje 'ã abeno abikprõnho 7ja me amã ne ba pi'òk no'òk ne.

Gê Metĩndjwýnh ukapřikôt me ajo djuw mex ne ar me ajo ba ne me amã umar mex jarē ga me adjumar mex ne ar aba. Metĩndjwýnh ta ne tĩn ne ar ba, amrēbê adjakamã tĩn ne ar ba. Dja mrãmri tĩn rã'ã rã'ã. Tãm dja ukapřikôt me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarē.

Nhyr Metĩndjwýnh Karõ kute amijo 7 ne Metĩndjwýnh krĩ djã kõnh ku'è tãm gédja adjwýnhdjwý me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarēn ar me ajo ba.

⁵ Nhyr Jeju Kritudjwý dja me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarē. Jeju Kritu ta kute mrãmri katàt memã Metĩndjwýnh kabēno amirít djwýnh ne kumrēx tyk ne akubyn tĩn ne kator gédja Metĩndjwýnhmē Metĩndjwýnh Karõmē kudjwa me ajo djuw mex. Jeju ne bēnjadjwýro kute me bēnjadjwýr kunĩ jakrenh ne pyka kunĩkôt me ò bēnjadjwýro ba. Tãm dja Metĩndjwýnhmē Metĩndjwýnh Karõmē kudjwa me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarē.

Jeju Kritu ta ne kum me bajabêkumrēx ne amikamrõo me bajaxweo ajngrà.

⁶ Ne kam ajte ta ar me bajo ban kam Bãmmã me bapumjuw gu me kam babê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh ne Bãmmã

badjâpênh ar baba. Kumã, Jeju Kritu tãmmã gora gê me kãjmã kum rax jarênh rã'ã rã'ã. Gêdja umao ar me bajo ba rã'ã rã'ã. Mrãmri. Tãm ne ja.

⁷ Ori, amrê tẽ. Kakrãkôt ne amrê tẽ. Me kunĩ dja me omũ. Me kute Jeju kanhwýr djwýnhjadwý dja me omũ, prĩne Jeju pumũ.

Nhym apýnh pyka djãri dja me kunĩ omũn amra, Jeju pymaje àmrao kumex. Mrãmri dja me kunĩ omũn amim ngryk ne àmrao kumex. Be, tãm ne ja.

⁸ Bënjadjwýrbê Metĩndjwýnh ne memã kum,

—Ba ibê mýjja kunĩ krax ne ajte ibê mýjja kunĩ 'ênhôt, ane.

Nãm ã Metĩndjwýnh tỳxo kubê kumkati ane. Metĩndjwýnh, ta ne tĩn ne ar ba, amrêbê adjãkamã tĩn ne ar ba. Dja mrãmri tĩn rã'ã rã'ã. Ajbit ne umao mýjja kunĩ pytã.

Jeju Djuãomã amijo amirĩt.

⁹ Nã, ba ibê me akamy Djuão. Nãm me Jejukôt me akudjwa ijo ajkê ba itokry. Mrãmri ne Jeju me baro'ã me bapytãn ar me bajo ba. Ba kam me akudjwa mã Jeju'ã INGRÀ tỳx ne 'ãno djan ije kanga kêt. Ba ne ba apêxtibê Paximukam ar ba. Na bãm memã Metĩndjwýnh Kabên jarênh memã Jeju'ã idjujarênh iba. Nhym kam me ja ngryk ne kam imã,

—Kwãrĩk wãnh mýjja wã jarênh kêt, ane. Ne kam ipa 'amýn kam ijo tẽn apêxti jakam imê ba kam kam ar iba.

¹⁰ Be, pi'ók kamrêkkam, Bënjadjwýr nhõ akatijakam ne ba arek maro nhỹ nhym Metĩndjwýnh Karõ ar ijo ba. Ba kam me'õ kabên ma. Me'õ kabên tỳx kute poti kakõr tỳx pyrãk. Ikôt ne imã kabên ne. Ne imã,

¹¹ —Ba ibê mýjja kunĩ krax ne ajte ibê mýjja kunĩ 'ênhôt. Ba ren ije kãjkwamê pykamê omũnh 'ãno idjãm kêt nhym ren amrêbê amijo ajkê nhym ren mýjja kunĩ kêt ne. Ê, amrê tẽn mýjja pumũn 'ã pi'ók no'ók, ane. 'ã pi'ók no'ók ne kam memã ano. Me kute amim Jeju mar ne apýnh kute kôt aben pydji, me jamã dja ga ano. Me kute apýnh krĩ rũnhkôt 'ã aben pydjibê 7, ar kute Epexukam 'ã aben pydjijamê, ar kute Emĩnakam 'ã aben pydjijamê, ar kute

Pegamukam 'ã aben pydjijamê, ar kute Xijirakam 'ã aben pydjijamê, ar kute Xadjikam 'ã aben pydjijamê, ar kute Pirapijkam 'ã aben pydjijamê, ar kute Raodjikam 'ã aben pydjijamê, mekmã dja ga aje mýjja pumũnhja'ã pi'ók no'ók ne ano, ane. Nãm ã imã kabên ane.

¹² Ba kam 'ýr akêx. Ije mýj me'õ kute imã kabênja pumũnhmã 'ýr akêx nhym ngõnhpõkti kubê 7 ne ku'ê ba omũ. Kẽn karýro ngõnhpõkti.

¹³ Nhym kam ipõkri dja. Kute me'õ my pyrãk ne dja. Nãm kubêkã ryti jadjãn o dja. Kubêkã rytija ne parkõn 'ãnh itep nhym 'ã dja. Ne kẽn karýro amirunh pren 'ã dja.

¹⁴ Ne kĩ jaka: kute àk kaka jaka ja pyrãk. Kute kadjãt nhĩ jaka pyrãk. Nhym no põkja kute kuwy pók pyrãk.

¹⁵ Ne par jadjênh. Kute ngõnh nhipêx djãkam me kute 'ã ngrão põx nhym adjênh pyrãk. Nhym õkrekam krikrit kute ngõ rãrãkti: pyrãk.

¹⁶ Ne ubõkjao kanhêtireo 7 ne 'amýn o dja nhym kam aktã kãx djwa mextire ajkwa krekre kurũm kato. Ne nokre jadjênh kute kãjkwa nhipõkri myt mrãnhkam adjênh ja pyrãk.

¹⁷ Ba omũn kam itu mýrbê tỳm kute ityk pyrãk ne itu mýrbê tỳm ne nõ, itĩn prãme. Nhym kam ta ijã ikra dji, ubõko ijã ikra djin kam imã,

—Kwãrĩk wãnh atĩn prãm kêt. Ba ibê mýjja kunĩ krax ne kam ajte ibê mýjja kunĩ 'ênhôt.

¹⁸ Bajbit ne ba ije amitĩn mar. Arým ne ba ty ne kam arým ajte itĩn ne. Amrê ipumũ. Ba dja ba itĩn rã'ã rã'ã. Ba ne ba ikabêno me tyk kadjy me anor djwýnh ne kam ajte ikabêno me tyk nhõ pyka'ýr me anor djwýnh.

¹⁹ Aj, dja ga on 'ã pi'ók no'ók, aje omũnhja'ã pi'ók no'ók ne. Arým kator ga aje omũnhjamê mýjja kraxje kator kêt rã'ãmê. Amê dja ga 'ã pi'ók no'ók ne.

²⁰ Mýkam ne ba kanhêtireo 7 idjubõko 'amýn o dja ga omũ? Ne kẽn karýro ngõnhpõktio 7jadwý, mýj ne ja? Bir, ba amã arê ga ama. Ê, ngõnhpõktio 7ja ne kubê apýnh krĩ djãri me kute amim imar ne kute ikôt aben pydji 'ã akre kubê 7. Apýnh krĩkam me kute ikôt aben pydji'ã

akre kubê 7 ne ja. Nhyim kanhêtireo 7ja ne kubê apýnh krî djàri me kute ijã abeno bikprônha kadjy mrãnh djwýnh ta ne 'ã akre, ane.

Nãm ã Jeju imã kabên ane ba kuma.

2

Epexukam ar ja arým kum Metíndjwýnh kînh ngrire.

¹ Nhyim kam ajte imã,

—Ë, ar kute krîraxbê Epexukam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bënjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, “Ë, ba ije idjubôko kanhêtireo 7 ne 'amýnhja, ne ba kên karýro ngônhpôktio 7kam imrãnhja, ba. Ba ne ba ar amã ikabên ne.

² Gar ikabênkôt ar amijo aba ba arým omũ. Ar adjápênh rax, ar aje ijãno adjãm ne aje ikanga kêt ba arým omũn kam ikînhkumrêx. Nã gãm ar abê me axwe kînh no kati ba arým omũ. Nhyim me wã we kute 'Jeju kute ar ijanor' anhýrja gar te kabên mex jabej kam aman kam arým prîne mekmã akato. Me wã ne me 'êxnhíkumrêx. Me tãm ne gar arým mekmã akaton abê me kînh no kati.

³ Nã gãm ar ijãno djan amibê ijo abiknor kêtumrêx ne. Nãm me ikôt ar ajo ajkê gar tu ate akrãn aje amibê ikanga kêt ba arým omũn kam ikînhkumrêx ne.

⁴ Bep mýjja pydji ne ba omũn ikaprîre. Amrêbê ar aje amim ijo amirît totokbê ne gar amã ijabê ne jakam arým amã ikînh ngrire.

⁵ Gop ar amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren iwýr amijo akêx. Nã gãm ar ibê amiptâr mex ne. On ar ajte akubyn amã ijabên kam ajte akubyn imã apê kute amrêbê imã ar adjápênh ja pyræk. Dja gar ã anhýr kêt ba wãm ar awýr tèn kam ar abê ngônhpôktiawã kaba nhyim arým ãm djã kaprý.

⁶ Nhyim bep me punubê Nikôrij, me tãm, me kabên punu ar baja. Me tãm ne gar me kabên punukam amã me kurêkumrêx. Mrãmri, kam ne mexkumrêx. Mrãmri ne gar amã me kabên punuja kurêkumrêx. Kam ne mexkumrêx. Badjwý ne ba imã

mekbê Nikôrij me kabên punukam imã me kurêkumrêx.

⁷ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metíndjwýnh Karô ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamã kabên. Gora ar prîne kabên ja ma. Ë, ar me kuràm atýx ne aje ijãno adjãm, ar gajbit dja ba ar amã pidjô kute meo tînja jarê gar gajbit ku. Pidjô kute meo tînja ne Metíndjwýnh nhô pykakam dja, kàjkwakam Metíndjwýnh nhô pyka mexkumrêxkam. Tãm dja gar ku”, ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Emînakam ar ja tokry.

⁸ Nhyim kam Jeju ta ajte imã,

—Ë, krîraxbê Emînakam ar kute amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bënjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, “Ë, ba ibê mýjja kunî krax ne kam ajte ibê mýjja kunî 'ênhôt. Ba ne ba tyn kam ajte itîn ne. Ba ne ba ar amã ikabên ne.

⁹ Me kute ar ajo bikênha ne ba arým omũ. Ar anhô mýjja kêt, anhô nèkrêx kêtja ne ba arým omũ. Nhyim bep kati, nîjar anhô nèkrêx kumex. Mrãmri pykakam ar abakam arým anhô mýjja kêt nhyim bep kàjkwakam anhô mýjja kumex. Nhyim me kwý ta amijo Metíndjwýnh kra, amijo mekbê idjaer ne ar ajapry ar o ba, ba arým omũ. Djãm mekbê Metíndjwýnh kra? Kati, Xatanaj nhô àpênh ne wã ne kam mã kôt ar aben pydjio ba.

¹⁰ Kwãrîk wãnh gar amã me uma kêt. Gora ar atýx. Dja me ï ar ajo ajkê ga ar atokry. Gora ar atîn prãm kêt. Ë, godja me ï Xatanajbê me axwe nhô bënjadwýr kabênkôt mekbê ijê djãkam ar akwý rê, ar aje ikanga jabej. Be, akati kunîkôt dja me ar ajo ajkê gar atokry. Nhyim kam arým me kute ar ajo bikênha akatibê 10 nhyim kam me arým ar ajo bikênha kêt ne. Gora ar ijã angrà týx ne ijãno dja. Godja me te ar apa gar ijãno dja ba kam pãnh ar ajo tîn gar atîn rã'ã rã'ã.

¹¹ Gora ar ajamak mex jabej, on ama. Metíndjwýnh Karô ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamã kabên. Gora ar prîne kabên ja ma. Ë, ar me kuràm

atÿx ne aje ijãno adjãmja, ar gajbit dja gar atyk nhjukri ajte atyk kêtumrêx. Arkati”, ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Pegamukam ar ja kwÿ prô prãm.

12 Nhyam kam Jeju ta ajte imã,

–Ë, ar kute krĩraxbê Pegamukam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwÿnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bënjadjwÿr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, “Ë, ba ne ba ar amã ikabên. Ba ijajkwa krekre kurũm aktã kàx djwa mextire kator djwÿnh, ba ne ba ar amã ikabên ne.

13 Xatanaj kute meo ba djàkam ne gar te ar aban amex rä'ã ba arÿm ar apumũ. Be, nã gãm ar ijã angrà tÿx ne aje amibê ikanga kêt. Djã nã gãm ar me kudjwa aminêje memã kum, ‘Jakam arÿm ije amim Jeju mar kêt. Arÿm imã kĩnh kêt’, ane? Kati, ar aje ã memã anhÿr kêtumrêx. Nhyam me arÿm ar anhõbikwa Æxipanh bĩ gar mã amã ikĩnh ne aje ikanga kêtumrêx ne. Nã, Æxipanhdjwÿ kum me uma kêt ne tu memã ijarênh 'ãno dja nhyam me kubĩ, wãkam, Xatanaj mör djã wãkam. Nãm me te kubĩ gar mã amã ikĩnh ne. Ba arÿm omũn ar akam ikĩnh ne.

14 Bep me kute me kabên punukôt amijo ba ja tãm ne ba imã me kĩnh kêt. Ar akwÿ ne gar me bakukãmãre 'õbê Barãokôt ar amijo aba. Djãm Barão mex got. Nãm mekbê idjaer kurê djwÿnhbê Barakimã mekbê idjaer'ã karõ. Kute mekbê idjaer o bikênhmã ne mÿjja punu'ã kum karõ. Mekbê idjaer kute mry punu krênãm, me kute mÿjjao Metĩndjwÿnh karõ nhipêxjamã mry nhõr ja kute krên ne amijo bikênhmã. Ne ajte me kute abenbê prõo àkĩnh ne arĩk prõ prãmõ kumexmã. Me kute ã amijo bikênho anhÿrmã ne me'ã kum karõ. Nhyam kam ô'ã Baraki mekbê idjaero bikênho o ba.

15 Nhyam ar akamdjwÿ mekbê Nikõrij ã kabên ane, ã memã 'ã karõo ane. Nhyam ar akwÿ kabên punu jakôt ar amijo ba.

16 On ar amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren iwÿr amijo akêx. Dja gar amim akator kêt ba ar awÿr bõx ne me kabên punuja'ÿr iprõt ne. Ijajkwa krekre kurũm

aktã kàxdjwa mextire katorjao dja ba me'ÿr iprõt ne.

17 Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metĩndjwÿnh Karõ ne ar kute amim imar ne apÿnh kute ikôt aben pydjijamã kabên. Gora ar prĩne kabên ja ma. Ë, ar me kurãm atÿx ne aje ijãno adjãmja, ar gajbit dja ba ar amã djwÿbê mÿj ne ja ngã, djwÿo bipdjurja ngã gar krê. Ba kam ajte ar atÿxmãbit apÿnh kên mêre, kên jaka ngã. Ne kam ajte ar amã kên ja no'ók, apÿnh ar anhidji ny'ã kên no'ók ne kungã gar kam omũ. Atemã me ja kute ar anhidji nyja mar kêt. Ar gajbit, ar atÿxbit, ije apÿnh ar amã kên nhõrja, ar gajbit dja gar apÿnh aminhidji nyja ma”, ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Xixirakam Djedjabeu ar noo akno.

18 Nhyam kam Jeju ta ajte imã,

–Ë, ar kute krĩraxbê Xixirakam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwÿnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bënjadjwÿr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, “Ba ne ba ar amã ikabên ne. Ë, ba, ibê ne Metĩndjwÿnh kra ne ino pòk kute kuwy pòk pyrãk, ne ipar jadjênh kute ngõnh nhipêx djàkam me kute 'ã ngrão pòx nhyam adjênh pyrãk, ba ne ba ar amã ikabên ne.

19 Gar kôt amijo aba, ba arÿm omũn kam ikĩnhkumrêx. Gar amã aben jabên amã Metĩndjwÿnh jabê ba arÿm omũ. Gar tu amim imarkumrêx ne ijã angrà tÿx ba arÿm omũ. Ar adjàpênh rax ba arÿm omũ. Nã gãm ar ijãno djan amibê ikanga kêtumrêx ba arÿm omũ. Nã gãm ar ikôt amijo aba. Amrêbê ne gar ikôt amijo aba ngrire ne kam amijo tèn amijo tèn arÿm ikôt amijo amör mex ne.

20 Nhyam bep mÿjja pydji ne ba omũn ikaprĩre. Nã gãm ar amã me'õ nibê Djedjabeu kĩnh. Nãm we amijo Metĩndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh ne kam mÿjja punu'ã inhõ àpênhmã karõn 'ã arkum apné. Inhõ àpênh kute abenbê prõo àkĩnh ne ar prõ prãm ba ne kam kute amijo bikênhmã.

Ne kam ajte ar kute mry punu krênãm, me kute mÿjjao we Metĩndjwÿnh karõ nhipêxjamã kute mry nhõr nhyam ar kute

krĕn ne o kute amijo bikĕnhmã. Nãm ã Djedjabeu inhõ àpĕnhmã mýjja punu'ã karõ ane, ne ã 'ã arkum àpnĕho ane.

²¹ Nã bãm te amiwýr kam ama. Kute amim kator ne wãnh axwemã irern iwýr amijo akĕxmã te amiwýr kam ama nhym kute mjĕn prãm ja kanga kĕt ne amim kator kĕtkumrĕx. Kum axwe kĭnh rã'ã:

²² Ĕ, dja ba nija'ýr bõx ne kam nõr djakam kumĕ, nõr djã tãmkam dja ba kumĕn kam prĭne o ajkĕ. Me my kute nĭnhjamĕ ro'ã dja ba prĭne meo ajkĕ. Dja me kum axwe kĭnh rã'ã ne nija kanga kĕt ne iwýr amijo akĕx kĕt, ba kam prĭne meo ajkĕ nhym me kam tokry.

²³ Ne ni krajadjwý pyka mĕ o amrà. Apýnh ar aje amim imar ne ikõt aben pydjija kunĭ aje imã akator kadjy. Ba ije ar ajamakre kadjwýnhbĕmĕ anhõkre kadjwýnhbĕ aje mýjja mex nãr mýjja punu'ã amim karõ jabej ije ar akamũnh ne kõt ije ar anhĭ pýnhkõt ar amã o pãnh djwýnh. Gar kõt aje imã akator kadjy dja ba ni krajadjwý pyka mĕ o amrà.

²⁴ Bep ar aje me kabĕn punukõt amijo aba kĕtjamã, wãkam, Xixirakam ar aje me kabĕn punu kõt amijo aba kĕtjamã dja ba ajte ikabĕn 'õ jarĕnh kĕt. Mrãmri ne ar aje ikõt amijo aba ne ar aje Xatanaj kukràdjã mar prãm kĕtkam amexkumrĕx. Nhym me ate we kute Xatanaj kukràdjã bipdjurja marmã we, 'Mexkumrĕx gu me kuma', anhýrja djãm me mex got. Axwe punu gar kõt amijo aba kĕtkam amexkumrĕx.

²⁵ Gora ar mã ikõt ar amijo aban ijã angrã tỳx rã'ã: ba akubyn bõx.

²⁶⁻²⁸ Ĕ, ar me kurãm atỳx ne aje ijãno adjãmja, ar aje ikabĕn mar ne aje ikõt amijo aba rã'ãn aje o atĕm ne o atĕm ne arým aje inomã mĕnhja, ar ajã dja ba bĕnjadjwýr rĕ gar kam inhĭjuk'ã meo aba.

'Apýnh me ba djãri dja gar meo aba, ar apymao meo aban meo aba tỳx ne. Meo aba tỳx ne, nhym me'õ axwe gar kam prĭne o ajkĕ, me kute kãxo àbĕr djào kute ngyo ngõnh totyk ne prĭne ka'ĕkja pyrãk. Dja gar ã meo aba tỳxo ane.'

Be, Ibãmbĕ Metĭndjwýnh ne ijã bĕnjadjwýr mĕ. Dja ba kam amidjõ'ã ar ajã kurĕ gar

kam ikabĕnkõt meo aba. Dja ba kam ajte ar akĭnh djã kadjy ar amã umajýrtiredjwý ngã, akati maktã umajýrtire ja ngã.

²⁹ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metĭndjwýnh Karõ ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikõt aben pydjijamã kabĕn ne. Gora ar prĭne kabĕn ja ma", ane. Nãm ã Jeju imã kabĕn ane. Ba ibĕ Djuão ne ba kuman ar amã arĕ.

3

Xadjikam ar ja kute me tyk pyrãk.

¹ Nhym kam Jeju ta ajte imã,

—Ĕ, ar kute krĭraxbĕ Xadjikam amim imar ne kute ikõt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'õk no'õk ne. Dja ga arkum ikabĕn jarĕ. Ba ibĕ Bĕnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabĕn jarĕn arkum, "Ĕ, ba ne ba ar amã ikabĕn. Ba ije Metĭndjwýnh Karõ kute amijo 7 ije amýnhja, ne ije kanhĕtireo 7 ne amýnhja, ba. Ba ne ba ar amã ikabĕn ne.

Nãm me we ar amex jarĕ. Bep kati, ar ajaxwekam kute ar atyk pyrãk. Ba arým ar apumũ.

² On ar ano mex, atĭn rã'ãri, ne akubyn amijo tỳx, amijo mex, ar atyk kĕtri. Nã gãm ar amijo aba punu ba te ar apumũ, te ar aje kõt amijo aba jabej te ar apumũ ne kam ar amã, 'Ĕ, Ibãmbĕ Metĭndjwýnhmã ar amex kĕtkumrĕx', ane.

³ Gop ar ajkam ama. Amrĕbĕ me kute ar amã arĕnh gar arým aje markumrĕx tãm dja gar tu markumrĕx ne kõt amijo aba. Kõt amijo aban on wãnh ajaxwemã anhiren iwýr amijo akĕx. Dja gar amim akator kĕt ba kam ar ajaĕrbĕ ar awýr bõx. Kute me àkĭnhĭ me aĕrbĕ kute mýjjao àkĭnh ne kute mebĕ mýjja jamýnh ja pyrãk. Dja ba ã ar ajaĕrbĕ ar awýr ibõxo ane. Dja gar ibõx djãkõt imar kĕtkumrĕx ba ar ajaĕrbĕ bõx.

⁴ Bep krĭbĕ Xadjiwãkam ar angrĕre ne gar amrãnh mexkumrĕx rã'ã. Ne kam ar angrĕre amrãnh mexkumrĕx kute mrãmri ne me kute kubĕkã mex, 'ã ngrã kĕt kute angjĕnh ne 'ã mrãnhja pyrãk. Nã gãm ar ã amexo ane. Ar ga dja gar ikõt mrãn ikudjwa kubĕkã jaka jangij ne 'ã mrã. Nã gãm ar amrãnh mexkumrĕx. Nhym kam kubĕkã jaka kadjy ar amex. Tãm dja gar angij, amrãnh mex pãnh angijn 'ã mrã.

⁵ Be, ar me kuràm atýx ne aje ijãno adjãmjabit dja gar ã kubêkà jaka jangjênh ne 'ã amrãnho ane. Ba kam pi'ók no'ókkam anhidji jarijwã o ibingrãnh kêt, me tũn rã'ã rã'ã'ã pi'ók no'ókkam ar anhidjio ibingrãnh kêt ne. Ne kam ajte dja ba Ibãmmã inhýtã ar ajarê, Ibãmmê Ibãm kadjy mrãnh djwýnhmê arkum inhýtã tu kàj bê ar ajarê ne kum, 'Be, inhõ me ja ne me ja.' Be, dja ba ã kum ane.

⁶ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metĩndjwýnh Karõ ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikõt aben pydjijamã kabên ne. Gora ar prĩne kabên ja ma", ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Pirapijkam ar Metĩndjwýnh kabênkõt amijo ba.

⁷ Nhyim kam Jeju ta ajte imã,

—Ë, ar kute krĩraxbê Pirapijkam amim imar ne kute ikõt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bẽnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, "Ë, ba ne ba ar amã ikabên. Ba imexo ipyma ne mrãmri ikabênkumrêx ne ijêxnhi kêtumrêx ne kam ar amã, 'Ba ne ba ije inhingêt kukãmã Dawi nhũrkwãkam o kajkep djwýnh. Ba kikre'ã kuta nhyim mýj me'õ godja 'ã ijê? Ba 'ã ijê nhyim mýj me'õ godja 'ã kuta?'

⁸ Bir be, gar ikõt amijo aba ba arým omũ. Djã nã gãm ar atýx kumrêx? Kati, kàjbê ar atýx ba arým ar apumũ. Nã gãm ar te atýx ngriren mã ikabênkõt ar amijo aban aje ikanga kêtumrêx ba kam ar amã, 'Ba gêdja ba ar amã kikre'ã kuta. Mýj me'õ gêdja ar abê 'ã ijê? Ba dja ba ar ajo iba. Mýj me'õ dja inê?' ane.

⁹ Ë, Xatanaj nhõ àpênh 'êxnhiãja, kute kõt ar aben pydjio ba, ne me 'êx ne amijo Metĩndjwýnh kra, kute amijo mekbê idjaer, djãm mekbê idjaer djwýnh got, me ja me tãm gêdja ba ar awýr me pa 'amýn meo mõn ar akuka kõnh me umjuw nhyim me kam pijãm djãje ar akuka kõnh ibõn krĩn ar amã arax jarên kam tu ar amarkumrêx. Imã ar ajabêkam kõt me kute mar ne kute ar ajã, 'Jeju kum ar abêja pumũ', anhýr kadjy dja ba ã meo ane.

¹⁰ Ije ar amã, 'Dja me te ar ajo ajkê gora gar mã ijã angrà týx ne ijãno djan ikanga kêt', anhýrkõt ne gar amijo aba. Nhyim me te ar ajo ajkê gar mrãmri ijãno djan ikanga kêt. Kam dja ba ar apytã. Ije me kunõo ibikênhkam dja ba arým ar apytã. Dja ba pyka kunĩkõt ije me kabi kadjy meo ajkê. Dja ba apýnh pyka djãri me kunĩ kabi, me kute imã kator kadjy me kabin meo ajkê. Nhyim bep ar amexbit dja ba ar apytã.

¹¹ Arým ibõx 'ýr. Gora ar arek ikabênkõt ar amijo aba rã'ã: ba kam ar amã o pãnh, ar amã ar akĩnh djã ngã. Kwãrĩk wãnh me'õ ar abê ikurê kêt. Dja me'õ ar anoo aknon ar abê ikurê gar kam akĩnh djã býr kêt ne. Dja gar arek amijo aban arým ikam amim akĩnh djã by.

¹² Ë, ar me kuràm atýx ne aje ijãno adjãm, ar gajbit dja ba amim ar apumjuw, Ibãmbê Metĩndjwýnh nhũrkwãtikam ar apumjuw gar aku'ê rã'ã rã'ã, kute Metĩndjwýnh nhũrkwãtikam par pyrãk ne aku'ê, Metĩndjwýnh kuka kõnh aku'ê rã'ã rã'ãn akator kêt. Ba dja ba ar ajã Ibãmbê Metĩndjwýnh nhidji no'ók, ne kam ajte ar ajã krĩ nhidji no'ók, Ibãmbê Metĩndjwýnh nhõ krĩ mex nhidji dja ba ar ajã no'ók ne. Krĩ mexja, Djeruxarê nyja, Ibãmbê Metĩndjwýnh kurũm rwýkja, kàjkwa kurũm rwýk, ja tãm nhidji dja ba ar ajã no'ók ne. Ne kam ajte ba aminhidji ny ar ajã no'ók ne, ar atýx ne aje ijãno adjãmja'ã aminhidji no'ók ne.

¹³ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metĩndjwýnh Karõ ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikõt aben pydjijamã kabên. Gora prĩne kabên ja ma", ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Raodjikam ar kute ngõ kàjbê kangro pyrãk.

¹⁴ Nhyim kam Jeju ta ajte imã,

—Ë, ar kute krĩraxbê Raodjikam amim imar ne kute ikõt aben pydjija kadjy mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bẽnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, "Ë, ba ne ba ar amã ikabên. Ba, ibê ne Mrãmri. Ba ije mrãmri katãt memã Metĩndjwýnh kabêno amirĩt djwýnh ne ba mrãmri ikabênkumrêx.

Metĩndjwýnh kaběnkôt ne ba ibê mýjja kunĩ nhípêx djwýnh.

¹⁵ Gar ar aba ba arým ar apumũ. Djãm we ar amã ikurê nàr kon djãm we ar amã ijabê. Arkati. Nã gãm ar amã ikurê kêt ne kam ajte amã ijabê kêt. Ar aje ngô kàjbê kangro pyræk, ajakry kêt ne kam ajte akangro kêt. Gop on ar ajakry nàr kon on akangro rax. Ba gop kôt kuma, ar apunu ma nàr kon ar amex ma.

¹⁶ Nhym bep kati, ar kàjbê akangrokam ije ar amar mex kêt. Kam dja ba ar ajo aptô. Ar ajakry kêt ne ar akangro kêt ne aje ngô kangro kajgo pyrækkam.

¹⁷ Nã gãm we ar, 'Arým ne inhõ nêkrêx kumex. Nã bãm prĩne inhõ mýjja aptã nhym kam kumex. Arým inhõ mýjja kunĩ bikàr ne ibê 'õ'ã kàtàm kêt.'

Kê, djãm ar aje amimar got. Nã gãm ar prĩne amijo ajkê. Ne akaprĩ mex ne. Ne abikênh mex ne. Ar ano rã ne anhõ kubêkà kêt kam tu irãri ar abajakam. Djãm ar aje amimar kêt?

¹⁸ Kam dja ba ar amã mýjja jarěn ar amã, 'Ë, on kěn karýr mextireja, ngônh nhípêx djækam me kute 'ã ngrão pôx nhym mextire ja dja gar 'ã ijwý ba ar amã kungã gar abyn arým amimex, arým abikênh kêt. Ne kam ajte ar kubêkà jaka'ã ijwý ba ar amã kungã gar kam arým angjê. Angjên irãri ar aba kêt kam apijãm kêt. Ne kam ajte ar anokam pidjý'ã ijwý ba ar amã kungã gar arým o amino djy ne arým ano mex.'

¹⁹ Me axwe nêje ne ba memã iběn týt ne imã me kĩnhja ne ba memã uwêk màt ne. Kam dja gar on amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren akubyn iwýr amijo akêx.

²⁰ Ë, gop ar ikaběn ma. Ota ba arým ar awýr bôx ne kikre kabem dja. Ar ajô imã kikre'ã ta. Ba wãm awýr wadjà gu baro'ã aben kuka kônh banhõ kwý krêno nhý ga arým akĩ:nhkumrêx. Gop ar ajô aje ikaběn mar jabej, on kikre'ã ta." Nãm ã Jeju me kunĩmã kaběn ane. Me kute Jejuo aminhõmã ne ã kaběn jarěnho ane ne kam ajte memã kum,

²¹ "Ë, me me kuràm atýt ne aje ijãno adjãmja, me gajbit dja ba me amã arê ga me ikrĩ djækam inhikô'ã nhý. Me ga dja gu me ar meo baban bakaběno me ano. Me

me bamã àpênhmã dja gu me bakaběno me anor ar o baba. Ga ba itýt ne ije Ibãm 'ano idjãm ne ije amijo imrãnh rã'an ije aminhinomã amimênhja pumũ. Ije kanga kêt ne ije aminhinomã amimênh ne kam Ibãm nhikô'ã inhýr ne ije ikaběno me anorja pumũ. Dja ga me ã ikudjwa atýt ne ijãno adjãmo ane.

²² Gora me ajamak mex jabej on ama. Metĩndjwýnh Karõ ne mete amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamã kaběn. Gora prĩne kaběn ja ma", ane. Nãm ã Jeju imã kaběn anen kam o ino re. Ba ibê Djuão ne ba kuman me amã arê.

4

Metĩndjwýnh krĩ djatikam nhý.

¹ Nhym kam ijukri atemã mýjja kato ba omũ. Kàjkwakam kikre'ã 'yr ne dja ba omũ. Nhym kam ajte me'õ imã kaběn ne, õbê kute imã kaběnja, kaběn kute poti kakôr týt pyræk, ta ajte imã kaběn ne imã,

—Amrê tẽ ba amã mýjja jakre, mýjja kraxje kator kêt dja ba anhýr djwýnhràr amã o amirĩt ga anoo anhýtã omũ nhym bep tũmràm dja amirĩt ne, ane. Nãm ã imã ane.

² ã imã anhýrmẽ ro'ã Metĩndjwýnh Karõ iwýr ruw ne mã ijo tẽn ijo wabi. Nhym nĩjar kàjkwakam bēnjadjwýr krĩ djà rax dja nhym kam arým me'õ kam nhý.

³ Me'õ ýrja ne adjênho tuknĩ. Kute kěn ngrãngrãmẽ kěn kamrêk kakrãtyk, o me ikrakam ràx ne o òkredjê karýr jadjênh týt ja pyræk. Nãm ã me'õ ýrja jadjênh kute kěn ja jadjênhja pyræk ne nhý. Nhym kam djwýngwýnhntire ne krĩ djãmã ipòk ne wajêt ne kam adjwýnhdjwý adjênh. Kute atemã kěn ngrãngrã 'õdjwý jadjênh týt ja pyræk. Nãm ã djwýngwýnhntire adjênh ã anen krĩ djà raxmã ipòk ne.

⁴ Nhym krĩ djà raxjamã me krĩ djà kryre ipòk ne. Apýnh me krĩ djà kryre ku'ê djari 'ã akrekam kubê 24. Nhym mebêngêtte kam krĩ. Kubêkà jaka jangij ne kam kam krĩ. Ne kěn karýro krãdjê, bēnjadjwýr krãdjê ne me kutu.

⁵ Nhym krĩ djà raxja kurũm adjênho amikurwý ne kam krako dja. Kaběnmẽ adjênhmẽ krakmẽ o akà. Nhym krĩ djà rax kabem ne ngônhpòktio 7 ne pôko ku'ê.

Ngõnhpôktija kubê Metĩndjwýnh Karõ kute amijo 7ja.

⁶ Nhyh ajte krĩ djà rax kabem ne mýjja karýr kute imõti pyræk ne nõ. Kute ixeo imõti pyræk ne nõ. Karýr kute kryt karýr pyræk ne nõ.

Nhyh mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut ne krĩ djà raxmã ipõk ne, nhyh ipõkri krĩ djà rax dja. Nhyh mýjja tĩnja kute krĩ djãmã ipõkja ĩkam no kumex, ibũmkam non õngàkkam no.

⁷ Nhyh mýjja tĩn kutewaja kute rop djàkrêbê rijão pyræk, atãri ja kute mryti kra pyræk, atãri ja nokre kute mebêngõkre* nokre pyræk nhyh kute katēja kute àkkajkritti tor pyræk.

⁸ Nhyh apýnh mýjja tĩn djari ara kumex. Ar ĩ pýnhkõt ara kubê 6'ã kabên. Nhyh arakam no kumex. Ara nhĩbũmkam no. Ara nhõkrekam no.

Ne ar ngrer ba. Ngrer ba rã'ã rã'ã. Kute ngrero ino rer kêtumrêx. A'urimê akamãtmê kam ar ngrer ba rã'ã rã'ã. Nãm ar,

—Mex, mex, mex. Metĩndjwýnh ne mexo umakumrêx. Nãm Bẽnjadjwýr raxkumrêx. Tỳxo kubê kumkati. Nãm tĩn ne ar ba, amrêbê adjakamã tĩn ne ar ba. Dja mrãmri tĩn rã'ã rã'ã.

Nãm ã ar ngrero ane, ã kute kum mex jarêho ane.

⁹⁻¹⁰ Mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutja ã kute krĩ djà raxkam ýrjamã mexmê umamê raxmê amikĩnh jarêho ane. Metĩndjwýnh tĩn ne ar ba rã'ã rã'ãjamã arê. Ar kute kum arênh kunĩkõt ne mebêngête kubê 24ja tu mýrbê rôrõk ne. Krĩ djà raxkam ýrja kabem, pijàm djaje tu mýrbê rôrõk ne. Mrãmri ne Metĩndjwýnh tỳxkumrêx ne tĩn rã'ã: rã'ã. Kam ne kuka kõnh mebêngête kubê 24ja pijàm djaje tu mýrbê rôrõk ne. Ne kam tu kabem krãdjê mexjamã ire. Tu kabem krãdjê mexjamã ire nhyh wãnh ikwã. Nhyh me kam kum mex jarê. Kum mex jarê ne kum,

¹¹ —Me inhõ Bẽnjadjwýr, me Itĩn djwýnh, gajbit ne ba me amã amextire jarên amã apymamê arax jarên amã atýx jarê.

* **4:7** Apýnh me õ pyka djari kunĩkõt ne me kunĩ bêngõkre. Kubêkà jakamê me kakrãtykmê me babêngõkremê ne me kunĩ: bêngõkre.

Mýj me'õmê ne gar aje aben pyræk? Kati, apydji.

Gajbit ne ga mýjja kunĩ'y.

Gajbit ne ga tu amim mýjja kunĩ'ã karõ nhyh arým tĩn ne apõx. Ga ne ga mýjja nhĩpêx nhyh apõx, ane.

Nãm ã mebêngête kubê 24ja Metĩndjwýnhmã mextire jarêho ane.

5

Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyre kute pi'õk byr.

¹ Nhyh kam krĩ djà raxkam ýrja ubõko pi'õk no'õk byn o nhỹ ba omũ. Nãm prĩne pi'õk no'õko tuknĩ. Õkremê ibũmmê prĩne no'õk. Ne kam krãkà'ã tom krĩõ tẽ. Abenmã mênh'ã tom krĩõ tẽ. 'A tom'ã akre kubê 7. Me'õ kute 'ãpre bõnh ne omũnh kêt kadjy.

² Nhyh kam kadjy mrãnh djwýnh tỳxkumrêx ne katon kãj bê memã kabên ne memã kum,

—Mýj me'õ ne mexkumrêx ne kam kute pi'õk no'õkja'ã 'yrmã? Kute 'ã oy djà rênhmã? ane.

³ Nãm ã anen kam te me'õ mex jabej me kabi. Kute pi'õk no'õk'ã oy djà rênh ne omũnhmã. Nãm kãjkwakammê pykakammê pyka kadjwýnhbê me jamê te kadjy me kabi. Ne me'õmã kator kêtumrêx.

⁴ Kam ne ba arým muw. Me'õ mexkumrêx kute pi'õk no'õk'ã 'yr ne omũnh 'õ kêtumrêx ne ba arým imýro dja.

⁵ Nhyh kam mebêngête 'õ imã,

—Amýr kêt. Ê, Djuda nhũrkwãkam me'õ, Dawi tãmdjwý 'õ dja pi'õk no'õk'ã kuta. Tỳxkumrêx, umakumrêx. Kute rop djàkrêbê rijão pyræk. Tãm, ajbit, ne tỳxkumrêx ne meo apan kam kute pi'õk no'õk'ã oy djãbê 7 rênh ne kute pi'õk no'õk'ã 'yr ne kute omũnhmã.

Nãm ã imã ane ba kam kuma.

⁶ Nhyh kam Metĩndjwýnh krĩ djati nhĩpõkri Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja dja ba omũ. Nhyh kam kute me kute Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja bĩn nhyh ajte akubyn tĩn pyræk. Nhyh mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutjamê mebêngêtemê Metĩndjwýnh krĩ djatikam Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny djãmjamã ipõk ne dja. Nhyh Mrykĩ'ãtomti bàrio 7 ne kam noo

7. Noo 7ja kubê Metĩndjwýnh Karõ kute amijo 7, tãm ne pyka kunĩkõt ar mrã.

⁷ Nhyam kam Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja tẽn kubê pi'ók no'ók by. Krĩ djatikam ýrja ne ubõko kum kungã nhyam kubê kuby.

⁸ Nhyam byrmẽ ro'ã mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutmẽ mebêngette kubê 24jamẽ kabem tu mýrbê rôrõk ne. Apýnh õ pĩjãbare. Atemã pĩjãbare djê krãptĩ. Ne apýnh õ ngõnh. Kẽn karýro ngõnh. Ngõnh ja ne ipun dja. Kikre kudjý djã ne kam ipu ne. Mýjbê ne kikre kudjý djã? Me kabẽn. Metĩndjwýnh nhõ me ja kute kum kabẽn'ã ne kikre kudjý djã amijakre.

⁹⁻¹⁰ Be, mebêngette nhõ pĩjãbaremẽ ngõnh ipujamẽ ne me amýn kam ngrer ba. Ngrer ny ne me arẽnho ba, ne,

–Gajbit apydji ne ga amex ne aje pi'ók no'ók byrmã. Ga dja ga pi'ók no'ók byn 'ã ta. Arým ne me abĩ ga kam arým akamrõo meo pãnh ne me pa 'amýn me utàn Metĩndjwýnh'ýr meo tẽ. Nã gãm me kwý ra:x ne me utã.

Apýnh mebêngõkre ba djãri, apýnh amyn-grãri me ba djãri, apýnh me kabẽn djãri, apýnh me õ pyka djãri kunĩkõt ne ga me kwý pytàn Abãmmã me umjuw.

Nhyam me kam kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh ne me banhõ Metĩndjwýnhmar ãpẽn ba. Dja me Metĩndjwýnh djõ'ã prĩne pykabê me ja o ba, ane.

Nãm ã mebêngette ar ngrer ba ane.

¹¹ Ba kam ajte omũn kam me kanga ma, kadjy mrãnh djwýnh kanga ma. Me krãptĩ kute pi'õ pyrãk. Kubê 1.000.000 krãptĩ. Me'ã akre krãptĩ: ne ba omũn kuma. Djãm me krãre got. Nãm me krĩ djatimẽ mýjja tĩnmẽ mebêngettemẽ kum ipõk ne. Ne kãj bê kabẽno kumex, ne,

¹² –Mrãmri ne ga gajbit amex. Mýj me'õ got kute apyrãk?

Gajbit ne ga amexo me kunĩ jakre nhyam me abĩ. Abê mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny prãbê abĩ.

Nhyam kam Metĩndjwýnh arým ajã bẽnjadjwýr rax mẽ. Nhyam kam apýnh me pyka djãri kute õ nêkrêx amã kumex ga aje ar o abamã.

Ga gajbit ano mex ne atýx. Gêdja me amim ajarẽn ajo rax ne kãjmã akamẽn abenmã araxo amirĩt, ane.

Nãm ã kadji mrãnh djwýnh kabẽn ane.

¹³ Nhyam kam mýjja kunĩ kabẽn ne. Nhýnh ne mýjja 'õ kabẽn kêt ne? Kati, kãjkwakam mýjjamẽ pykakam mýjjamẽ pyka kadjwýnhbê mýjjamẽ ngõ raxbê pyka kêt kam mýjjamẽ kunĩ ne ro'ã kabẽn ne,

–Gora gê me abenmã krĩ djatikam ýrjamẽ Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nymẽ ar arẽ ne abenmã ar raxo amirĩt ne kãjmã ar kamẽ. Ar ajbit ne ar týx.

Gora gê me abenmã ar arẽ. Arkum rax jarẽn rã'ã rã'ã ne.

Nãm ã mýjja kunĩ kabẽn ane ba kuma.

¹⁴ Nhyam kam mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutja kõt kabẽn ne,

–Mrãmri godja ã ane.

Nhyam mebêngette kõt tu mýrbê rôrõk ne adjwýnhdjwý kum rax jarẽ.

6

Kute pi'ók no'ók'ã o y djã rênh.

¹ Ba ibê Djuão ne ba arek omũnho dja. Nhyam kam Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja pi'ók no'ók'ã oy djã ta ba omũ. Nhyam kam mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut kumrêxja imã kabẽn. Kabẽn kute na krak pyrãk ba kuma. Nhyam imã,

–Amrẽ tẽ, ane.

² Ba 'ýr tẽn omũ nhyam kawaru jakaja dja. Nhyam me'õ 'ã nhý. Õ djudjê jamýn o nhý. Nhyam me kum bẽnjadjwýr krãdjê tu. Nhyam kutun o nhý ne kam 'ã kawaru'ã tẽ. Kute me kunĩ 'ã amijo aptar ne me'ýr prõt ne kute me par ne kute mekbê pyka pytãrmã ne tẽ.

³ Nhyam kam Mrykĩ'ãtomti abatãnh nyja ajte pi'ók no'ók 'ã oy djã nHITEPã ja'ã kuta. Nhyam kam mýjja tĩn ja jatãrija imã kabẽn ba kuma. Nhyam imã,

–Amrẽ tẽ, ane.

⁴ Ba 'ýr tẽn omũ nhyam kawaru 'õ ajte dja. Kawaru kamrêk. Nhyam me'õ 'ã nhý. Pyka kunĩkõt me kute abenwýr prõt ne aben par kadjy. Kadjy ne me'õja kawaru'ã nhý. Nhyam me arým kum kãxdjwa kajgo ngã, kãxdjwa kajgo jabatãnh, rytire ne me kadjy kum kungã.

⁵ Nhyam kam Mrykĩ'átomti jabatàn nyja ajte pi'ók no'ók'ã oy djà nHITEPã ja'ã kuta. Nhyam kam mýjja tĩnja jatãrijadjwý imã kabên ba kuma. Nhyam imã,

—Amrê tẽ, ane.

Ba 'ÿr tẽn omũ nhyam kawaru tykja ajte dja. Nhyam me'õja 'ã nhỹ. Mýjja pytĩ'ã akre djà mýn o nhỹ.

⁶ Nhyam mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutja kurũm me'õ kabên ba kuma. Nãm,

—Ë, arým ne mekbê djwý kêt. Prãm kam ne me ar ba. Ota djwýbê trigu'ã akre pydji pãnh raxi. Pãnh me àpênh rã'ã nhyam akamát. Ne kam ajte djwý 'õbê xebada'ã akre amãnhkrut ne ikjêkêt adjwýnhdjwý pãnh rax. Pãnh me àpênh rã'ã nhyam akamát. Djwý kêt kam, djwý kairekam. Nhyam bep pidjóbê uba kangômẽ mýjja kute rõny kangô pyrãk ja dja o bikênh kêt. Tãm dja kumex. O ne me ajne kêt. Kwãrĩk wãnh tãm mãn o bikênh kêt, ane. Nãm ã me'õ kabên ane.

⁷ Nhyam kam Mrykĩ'átomti jabatàn nyja ajte pi'ók no'ók'ã oy djà nHITEPã ja'ã kuta. Nhyam kam mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut kute o ino rerja imã kabên ba kuma. Nhyam imã,

—Amrê tẽ, ane.

⁸ Ba 'ÿr tẽn omũ nhyam kawaru rãrãrja ajte dja. Nhyam me'õja 'ã nhỹ. Me'õ nhidjibê ne Tykre. Me tyk'ã amijakre. Nhyam mýjja kute katên tẽmja. Me tyk nhõ pykamã me mrãnh kadjy ja ta ne kute katên tẽmja. Ar kute pyka kunĩkôt me kwý rax ne me parmã. Me kute abenwýr prõt ne aben par nhyam djwý kêt kam prãm kute me par nhyam me kanêdjwý kute me par nhyam pykakam mry djãkrêdjwý kute me par kadjy. Kadjy ne ar tẽ. Kam dja me kwý rax ne ty.

⁹ Nhyam kam Mrykĩ'átomti jabatàn nyja ajte pi'ók no'ók'ã oy djà nHITEPã ja'ã kuta. Nhyam kam kikre kudjý djà bõr djà krakri me karõ kumex. Mýj me karõ? Bir, me kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênho ba nhyam kam me kute me par, me tãm karõ ne kumex. Nãm me tĩn prãm kêt mex ne tu mekmã Metĩndjwýnh kabên jarê nhyam kam me me kupa. Me tãm karõ ne kumex ba omũ.

¹⁰ Nhyam me kàj bê kabên ne kum,

—Bênjadjwýr Pymati, gajbit amexo apyma ne katát aje mekmã kabên jarênh djwýnh, mã dja mytyrwý kute ga me ijo angyk ne pykakam me jao ajkê, me kute me ipar pãnh meo ajkê? ane. Nãm ã kikre kudjý djà bõr djà krakri me karõ ã kum kabên ane.

¹¹ Nhyam kam me'õ mekmã kubêkà jaka ngã ne memã kum,

—Ë, me arek atyk djà kêtõ akrĩ ngrire. Atyk djà kêt ngrire gé me me anhõbikwa paro tẽn inomã kumẽ. Me akôt me Metĩndjwýnhmã àpênh, me akamy paro tẽn inomã kumẽ, ane. Nãm ã me'õ me karõmã ane.

¹² Nhyam kam Mrykĩ'átomti jabatàn nyja ajte pi'ók no'ók'ã oy djà nHITEPã ja'ã kuta ba omũ. Nhyam kam pyka kunĩ amingrêk ne. Amingrêk tỳ:x ne. Nhyam kam mytjadjwý kakrãtyk ne wajêt. Nãm kute kubêkà pytĩ, kakrãtyk pyrãk. Nhyam mytyrwýjadjwý no tĩn, no kamrêk tỳx ne. Kute kamrõ pyrãk.

¹³ Nhyam kanhêtire jadjwý kãjkwa kurũm rôrõk ne. Pykakam rôrõk ne. Kute kòk djãbêr tỳx kute pidjõ ngrãngrã ka'urja pyrãk. Nãm ã kanhêtire rôrõk ane.

¹⁴ Nhyam kam kãjkwa ajmã nẽn nhĩ'ãm tẽn akuno. Nãm tu amijarõx ne kute me kute kupip jarõx pyrãk, nhyam kam krãnh kunĩ amũ ajkamên krĩ. Nhyam apêtidjwý kunĩ amũ ajkamên ikwã. Nãm krãnh amũ krĩ djãmã kre rũnh ne krĩ. Nhyam apêtidjwý ikwã djãmã kre rũnh ne ikwã.

¹⁵ Nhyam kam apýnh me ba djãri kam bênjadjwýr rũnhmẽ me kute meo ba djwýnhmẽ me krãkamngõnh nhõ bênjadjwýrmẽ me õ nêkrêx kumexjamẽ me àprãrmẽ me kunĩ, me kute me pa 'amýnh nhyam memã àpênh kajgo ar bajamẽ me kute memã o pãnh kadjy àpênhamẽ me kunĩ ne me amijo apdju. Me tĩn prãme amijo apdju. Nãm me kênkrekam amijo apdjun krãnhkam kên krakri amijo apdju.

¹⁶ Ne kam krãnhremã kabên ne kênãmã kabên ne kum,

—On me inhiby arôrõk ne me ijo apdju, me ipro. Krĩ djãtikam ÿrjabê me ijo apdju ba me nokre pumũnh kêt. Mrykĩ'átomti jabatàn nyjamẽ ar ngrykbê me ijo apdju.

¹⁷ Arým ne ar ngyrk nhõ akati me iwýr bõx. Mrãmri ne ar ngrykkumrêx. Mýj me'õ

ne arkum ämmã? ane. Nãm ä me kabên ane.

7

Ar kute mekbê 144.000 kuka'ã idji janhôr.

¹ Nhyam kam ijukri kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut ne amãnhkrut ne ku'ê ba omũ. Nãm ar apýnh ku'ê djãkam ku'ê. Nhyam ja kãjkwa krax 'ãnh dja nhyam ja kãjkwa nhôt 'ãnh dja nhyam ar ja aktã kãjkwa nhirê'ãnh dja ba omũ. Mýj kadjy ne ar ku'ê? Apýnh ar ku'ê djãri kute kôkbê àptãrmã. Pykakam àbêr kêt ne ngô raxbê pyka kêt kam àbêr kêt ne bàkam àbêr kêt kadjy. Kadjy ne ar ku'ê.

² Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ tẽ ba omũ. Kãjkwa krax kurũm ne kato ba omũ. Nãm ikrakam ràxo pi'ók no'ók djã byn o tẽ. O kute Metĩndjwýnh nhõ àpênh'ã idji janhôr kadjy, Metĩndjwýnh tĩnja nhõ àpênh'ã idji janhôr kadjy. Nãm kubyn o tẽn kam kãj bê arkum kabên. Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut ne amãnhkrutjamã kabên. Ar ja kute Metĩndjwýnh kabênkôt pykamẽ ngô raxbê pyka kêtõ bikênhmã. Ar kumã ne kãj bê kabên ne arkum,

³ –Adjým, bar Metĩndjwýnh nhõ àpênh'ã idji janhômã, bar me banhõ Metĩndjwýnh nhõ àpênh'ã idji janhô gar kam pykamẽ ngô raxmẽ bàõ ajkê. Me kuka'ã dja bar me idji janhô, Metĩndjwýnh nhõ àpênh tamirĩt gar aje meo abikênh kêt kadjy. Gar kam arým pykao ajkê, ane. Nãm ä kadjy mrãnh djwýnh arkum ane.

⁴ Nhyam ar me kwý krãptĩ kuka'ã idji janhô ba omũ. Me krãptĩ kubê 144.000 ne ar kuka'ã idji janhô. Nãm mekbê idjaer apýnh idji djãri me kwý'ã idji janhô ba omũ.

⁵⁻⁸ Mekbê Djudakam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Rubênkam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Gadjikam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Axerkam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Naptarkam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Manaxekam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Ximiãokam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Rewikam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Ixakakam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Djeburõkam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Jõdjekam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Bẽnjamĩnkam me kwý kubê 12.000.

Be, nãm me abenã rôrõkkam 'ã akre kubê 144.000.

Me krãptĩ: kubêkã jaka jangij.

⁹⁻¹⁰ Nhyam kam ijukri, be, me krãptĩ: ne me kumex ba me omũ. Axwe me krãptĩ. Nãm me te kute me'ã akremã. Djãm me krãre got. Nãm me kute pi'õ pyrãk ne kumex. Mýj xê ne kumex? Bir, apýnh mebêngõkre ba djãri, apýnh amyngrãri me ba djãri, apýnh me õ pyka djãri, apýnh me kabên djãri kunĩkôt ne me kwý Metĩndjwýnhõ aminhõn krĩ djãti kabem abenã rôrõk ne kumex ne Mrykĩ'ãtomti jãbatãnh ny kabem kumex. Nãm me kubêkã jaka jangij ne o kumex ne bõ byn o kumex ne kam kãj bê kabên ne,

–Be, mrãmri ne me banhõ Metĩndjwýnh, ajbit kubê me bapytãr djwýnh. Tãm, krĩ djãtikam krĩja, tãm.

Ne Mrykĩ'ãtomti jãbatãnh nyja, tãm. Ar kubê ne me bapytãr djwýnh. Ar tãm ne ar ja, ane.

Nãm ä me krãptĩ kabên ane.

¹¹ Nhyam kadjy mrãnh djwýnh kunĩ krĩ djãtimã ipõk ne kumex. Krĩ djãtimẽ mebêngëttemẽ mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutjamẽ ne kadjy mrãnh djwýnh arkum ipõk ne tu mýrbê rôrõk ne kumex. Ne kam Metĩndjwýnhmã rax jarẽ ne kum,

¹² –Mrãmri. Kôt ne me ane. Gajbit ne ga mekmã amexo amiptã ba me abenmã amex jarênhõ iba ne abenmã araxo amirĩt ne ano mex jarên kam amã amikĩnh jarên abenmã araxmẽ apyma jarên abenmã abênjadjwýr rax jarên abenmã mýjja 'õ abê bipdjur kêt kumrêx jarẽ.

Gora gê me kunĩ amã ja jarênh rã'ã rã'ã. Mrãmri. Godja ä ane.

Nãm ä kadjy mrãnh djwýnh ane, pijãm djãje tu mýrbê rôrõk ne ä kabên ane.

13 Nhyam kam arkubêngêt'ô imã,
—Mýj xê ne kute kubêkà jaka jangjênh ne o kumexja? Mýj xê nã? Mýj kurûm ne me mō? ane.

14 Ba kam kum,

—Gêt kon, kubêngêt. Gajbit aje mar, ane. Nhyam kam imã,

—Me ja ne me pñe meo ajkê. Nãm me pñe me jao ajkê, meo bikênh rax ne. Nhyam me ja katon kam nñnh mōn bōx. Arým ne me ô kubêkà pō nhyam kam aka ne. Mýjo ne me kupō nhyam aka? Bir, Mrykĩ'átomti jabatàn ny kamrōo ne me kupō nhyam aka, ane.

Metĩndjwýnh kute memã axweo bin-gràn'hã ne kubêkà pōnh nhyam aka jakre.

15 —Kam ne me Metĩndjwýnh krĩ djàti kabem kumex ne kam kum apê. Akatikam kum apê ne akamàtkam kum apê. Metĩndjwýnh nhũrkwàtikam ne me kum apê nhyam bep krĩ djàtikam ýrja dja umao me utàn ar meo ba. Ar me utàn mex ne meo ba.

16 Kam dja me kum prãm kêt-kumrêx ne kum kôr kêt-kumrêx, nhyam arngrod-jwý dja me bñn kêt-kumrêx, nàr kon atemã mýjja kangro 'ôdjwý me bñn kêt-kumrêx. Mýkam?

17 Bir, Mrykĩ'átomti jabatàn ny krĩ djàti nhípôkri ýrja, tãm dja ar me utàn meo ba. Kute mrãmri ne mrykĩ'átomtio ba djwýnh kute ô mryo ba ja pyræk.

Ne ngô kute meo tñn kator djà'ýr dja meo mō.

Nhyam Metĩndjwýnh ta dja me kunĩ no kangô ku'ôn memã no kangôo apêx nhyam kam me mýr kêt-kumrêx, ane.

Nãm ã arkubêngêtte 'ô imã kabên mex jarênho ane.

8

Kute o y djà kute o ino rer'ã 'yr.

1 Nhyam kam Mrykĩ'átomti jabatàn ny ajte pi'ók no'ók'ã oy djà kute o ino rer'ã kuta nhyam kam kàjkwakam mýjja kunĩ anhikrê ne, nhyam myt kwýr ngrire.

2 Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kubê 7, Metĩndjwýnh kabem ku'ê djwýnh, ar ja ne

ar ku'ê ba ar omũ. Nhyam kam Metĩndjwýnh arkum poti ngã. Poti kubê 7 ne apýnh arkum kungã nhyam ar amý.

3-4 Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh 'ô kên karýro ngôn ngrire byn o tén o dja, kikre kudjý djà bôr djà'ýr ne o tén o dja. Nhyam kam me'ô kikre kudjý djà kwý rax ne kum kungã. Kute me kabênmê kikre kudjý djào bikàrmã ne kum kungã. Metĩndjwýnh nhõ me mexja kunĩ kute kum amijarênhmê kikre kudjý djà bikàr ne xêt ne Metĩndjwýnh'ýr bōx kadjy. Krĩ djàti kabem ne kikre kudjý djà bôr djà dja. Kên karýro ne adjênh ne dja. Kam ne kadjy mrãnh djwýnh kikre kudjý djàmã adjà nhyam xêr nhyam kam kudjýmê me kabên ro'ã Metĩndjwýnh'ýr bōx. Kũmmê ô me ja kabênmê Metĩndjwýnh'ýr wabin 'ýr bōx.

5 Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kikre kudjý djà kadjy ngôn byn kam kam kuwy mē. Kikre kudjý djà bôr djàkam kuwy byn kam kikre kudjý djà kadjy ngônkam kumên kam pykakam kumê, o pyka kôpênàt ne. O pyka kôpênàt nhyam kam arým na krar ne rãræk ne adjênh nhyam pykadjwý amingrêk ne, tertet ne.

Potibê 7'ã ujarênh.

6 Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kubê 7ja kute apýnh ô poti kubê 7 kakôrmã.

7 Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kutewa poti kakô. Nhyam kam namê'ymê kuwy rôrôk ne. Kamrômê akàn rôrôk ne. Tu tým-kumrêx ne. Nhyam kam pyka kwý ra:x ne pñe xêr. Pykamê bà nokà 'ýr 'ãnh ne xêt o ino re. Nhyam bep bō kunĩ ne pñe xêr. Nhýnh ne bōre 'ô xêt kêt.

8 Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja ô poti kakô nhyam kam atãri mýjja kute krãnhre jabatàn pyræk ne pōr ne mōn nox ne, ngô kôpênàt ne.

9 Ngô raxbê pyka kêt-kam nox nhyam kam ngô kwý ra:x ne kamrō, ngô nhikjêbit ne kamrō nhyam ngôkam mýjja ar baja arým kwý rax ne ty, ngô ipôkri 'ýr ne tyk o ino re. Nhyam kà rũnhjadjwý amijo ajkên wangij, kà kute katê 'ýr ne ngjêxo ino re. Nhyam kam

* 8:9 Apýnh me ô pyka djàri kunĩkôt ne me kunĩ bêngôkre. Kubêkà jakamê me kakrãtykmê me babêngôkremê ne me kunĩ: bêngôkre.

mebêngôkre* ar kàkam bajadjwý arým kôt ty.

¹⁰ Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja poti kakô. Poti kakô nhyam kam kanhêtidjwý tým, kanhêtireti: ne tým. Pôkti: ne tým. Nãm kute me kute bô 'ô ngrãmã angjênh nhyam pôk rûnh ja pyrãk. Kàjkwa kurũm ne môn tým. Ngô binhirênh kwýkam rôrôk ne inore kwýkamdjwý rôrôk ne. Ngô nhino kunĩkam ne tým. Nhyam ngô kwý rax ne mex rã'ã.

¹¹ Kanhêtire nhidjibê ne ý. Nhyam kam idjikôt ngô nhikjê ne ýkumrêx ne. Nhyam kam me kwý krãptĩn ty. Ngô djý ne me o ikôn arým tyko kumex.

¹² Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja ô poti kakô nhyam kam mytdjwý kwý rax ne ajmã nênh kam akamãt kô tyk ne, no nhikjêkambit ne akamãt kô tyk ne. Ne kam kãjbê pyka kurwý. Kurwý ngrire nhyam mytyrwýmê kanhêtiredjwý kôt ã ane. Akatikam myt kãjbê irã nhyam kam akamãt kô tyk ne. Nhyam akamãtkamdjwý mytyrwýmê kanhêtire kãjbê irã nhyam kam akamãt kô ty:k ne.

¹³ Ba kam omũho dja nhyam kam àkkajkritti kýjrũm ton mō. Kàjkwa tã mō ba omũ. Nhyam kãj bê memã kabên, ne,

–Watĩre, watĩre, watĩre. Pykakam me ar baja watĩre. Arým ne kadjy mrãnh djwýnh kute katê amãnhkrut ne ikjêkêt kute poti kakôr 'ýr, ane.

9

¹ Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnh ô poti kakô nhyam kam kãjkwa kurũm kanhêtire tým. Pykamã tên tým nhyam me kum kam o kajkep djã ngã. Mýjkam o kajkep djã nã? Bir, kre ry typydjikam o kajkep djã. Kre krã'ýr kêt, kre o ino rer kêt, kre ry typydjikam o kajkep djã ne me kum kungã.

² Nhyam kam kam o kajkep ne 'ã kuta nhyam kurũm kuwy kũm katon mō. Kre ryti kurũm ne kuwy kũm kato. Kute kikatĩre kũm pyrãk nhyam kam kũmja kãjkwamê mytmê prĩne o akno nhyam akamãt kô tyk ne.

³ Nhyam kam kũmja kurũm krytkanhê bixadjwýro kumex. Pykamã ne bixadjwýro kumex. Ne kam àkrê. Àkrê:kumrêx ne. Kute

me kamjýrmã ne bixadjwýro kumex. Kute mrãmri ne pykabê makre kute me kamjýr nhyam tokryja pyrãk.

⁴ Nhyam kadjy mrãnh djwýnh krytkanhêmã kum,

–Kwãrĩk wãnh pykakam bõreo abikênh kêt, mýjja nhingrõto abikênh kêt, pĩo abikênh kêt. Me ajbit dja ga meo ajkê. Me kuka'ã idji kêtja, Metĩndjwýnh kute me kuka'ã idji kêtja, me tãmbit dja ga meo ajkê, ane.

⁵ Nã, mrãmri ne krytkanhêja kute me kamjýr ne kute me kamjêro ba kajgomã. Kute me par kêtê. Nãm me kamjuw nhyam me tokry pymaje àmra ba'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Nhyam tokry: ne. Kute makre kute me kamjýr nhyam tokryja pyrãk.

⁶ Nhyam kam arým me te tyk prãme, krytkanhê kute me kamjýr ar o bakam te tyk prãme, te amitykkam ama ne, ne tyk kêtikumrêx ne.

⁷ Mã ne krytkanhê kute? Djãm axwe uma? Nã, axwe uma. Nãm kute mrãmri ne me kute kawaru'ã aben par kadjy kute ngõho kubêkã kawarumã angjênh nhyam kam uma ja pyrãk. Nhyam krytkanhê mýjja kute me bënjadjwýr krãdjê pyrãkja tu. Kên karýro krãdjê ne kutu. Nãm krytkanhê no kre kute mebêngôkre nokre pyrãk.

⁸ Nhyam kĩdjwý kute me nire kĩ pyrãk nhyam wa kute rop djãkrêbê rijão djwa pyrãk.

⁹ Nhyam ôkôt kã kute tepkã pyrãk, ngõho ne õngãkkã. Ne ara rãrãk týt ne. Kute mrãmri ne me kute abeno bakam kawarumê kãmranhtýt rãrãkja pyrãk.

¹⁰ Nhyam tey kute makre tey pyrãk. O kute me kamjýr ar o ba. Dja kute me kamjýr ar o ba'ã mytyrwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt, nhyam tokry: ne.

¹¹ Krytkanhê nhõ bënjadjwýrbê ne kadjy mrãnh djwýnh, kre ry typydjikam kadjy mrãnh djwýnh. Idjibê ne O bikênh djwýnh, mekbê idjaer ne me ta kabênkam kum Abadõ jarê, nhyam mekbê kregu kabênkam kum Apõri jarê. Nhyam bep me babêngôkre kabênkam ne O bikênh djwýnh.

¹² Be, watĩre kutewa ne arým apêx. Àkkajkritire kute memã “Watĩre” jarênhja

kutewa arým apêx. Nhyr bep watîre amãnhkrut ne me'ÿr bôx kêt rã'ã.

¹³ Nhyr kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja ô poti kakô nhyr kam me'ô kabên ba kuma. Kikre kudjý djã bôr djã kurûm ne kabên. Kên karýro kikre kudjý djã bôr djã Metîndjwýnh kabem ãmja, kurûm, anhá kurûm ne kabên kato ba kuma.

¹⁴ Nhyr kum, kadjy mrãnh djwýnh kute poti kakôrmã kum,

—On arkum anhire, kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut ne o amãnhkrut djuwprewã on arkum 'ãpre bô gê ar wãm tẽ. Ngô raxbê Jupraxikam me kute ar uwpre nhyr ar ikwãwã, on arkum 'ãpre bô gê ar wãm tẽ, ane.

¹⁵ Nhyr kam arkum 'ãpre bô nhyr kam ar mã mõi. Ar kute me imexmã ne ar mõi. Ar kute me kwý rax ne me imexmã. Ar kute me imexo tẽm ne me kuto katẽ 'ÿr me paro krã'ÿrmã. Kadjy ne me ar uwpre nhyr ar ikwã. Ar ô akati ar'ÿr bôx nhyr ar kute me imexmã katon mõi. Arým ne ar ô amexmẽ ar ô mytyrwýmẽ ar ô akatimẽ ar ô myt arým ar'ÿr bôx.

¹⁶ Nhyr ar ô krãkamngôn kumex. Krãkamngôn kawaru'ã krîja ne kume:x kute pi'ô pyrãk. Nãm 'ã akre kubê 200.000.000. Me'ô ne 'ã akren imã arê ba kuma.

¹⁷ Be, Metîndjwýnh ne imã ar ô krãkamngôn jakre ba omũ. Ba kawarumẽ krãkamngôn pumũ. Kawaru kumex nhyr 'ã krãkamngôn kumex. Tãm ne ba omũ. Nhyr krãkamngôn aminhökôt nêje ngônho inökã jangij ne o kumex. Ngônho inökã kamrêkmẽ ngrãngrã kakrãtykmẽ ngrãngrã kute màn tu pyrãk. Nhyr krãkamngôn nhõ kawaru ja ne krã rûnh'ã kabên. Krã kute rop djãkrêbê rijão krã pyrãk. Ne ajkwa kurûm kuwymẽ kûmmẽ kên ngrãngrã pôkmẽ apôxo kumex.

¹⁸ Apôxo kumex ne kam me kupa. Be, kuwymẽ kûmmẽ kên ngrãngrã pôko ne me kwý rax ne me kubĩ. Me kuto katẽ 'ÿr ne me tyko ino re.

¹⁹ Kawaruja ne àkrêkumrêx. Ajkwakôt ne àkrê, amymẽ kôt. Aktã àkrê djãkôt ne me kupa. Amy kute kangã pyrãk. Amy kubê kangã krãdjwý o me kamjã.

²⁰ Nhyr me'ã kâtãmja, mýjja kute me imex kurãm me tînja, djã nãm me ja amim katon wãnh axwemã iren Metîndjwýnh'ÿr amijo akêx got. Arkati, me ja ne me kute amim mýjja punu nhipêxjamã irer prãm kêtumrêx. Nãm me mã ar me karõ punumẽ mýjjao metîndjwýnh karõ nhipêxmẽ arkum amijarêho ba, arkum rax jarêho ba. Be, nãm me kên karýro, kryt jakao, ngôn ngrãngrão, kêno, pïo metîndjwýnh karõ nhipêx ar o ba nhyr rît kêt ne umar kêt ne mrãnh kêt ne. Ja ne me kum amijarêh ar o ba, kum rax jarêh ar o ba. Me kute kum irer prãm kêtumrêx.

²¹ Ne kam ajte me kute me parmẽ me udjymẽ me prõ prãmmẽ me mjên prãmmẽ me àkînhĩmẽ, ja ne me kute kum irer prãm kêtumrêx. Me kute kum irer ne Metîndjwýnh'ÿr amijo akêxmã kute mar kêtumrêx. Me axwebit ne me kum kînh. Nãm te Metîndjwýnh kute mekmã uwêk mãtmã.

10

Kadjy mrãnh djwýnh kute pi'ôk byr ne ãm.

¹ Nhyr kam kadjy mrãnh djwýnh 'ô, tÿxkumrêx ne ruw. Kãjkwa kurûm ne tẽn ruw ba omũ. Nãm kakrão prîne amikunon kam djwýngwýnh tire tu. Nokre kute myt pyrãk, ne te kute kuwy pôko krîkam kãjmã pôk ku'ên pôk jabjê ja pyrãk.

² Ne kam pi'ôk no'ôk ngrire byn o dja. Pi'ôk no'ôk arým koxen kubyn o dja. Ne kam te djubök ngô raxbê pyka kêt'ã djan te djuge atÿxã dja.

³ Nãm te ajkij ne djan kam kãj bê kabên. Kãj bê kabên kute rop djãkrêbê rijão kãr tÿxja pyrãk. Kabên nhyr kutã na krikrit ne. Nãm amipãnh kum kabên. Krikrit 'ã akre kubê 7.

⁴ Na krikrit 'ã akre kubê 7 ne kabên, ba kam bit ije 'ã pi'ôk no'ôkmã nhyr kãjkwa kurûm me'ô imã kabên ba kuma. Nãm imã, —Kwãrîk wãnh. Tu udju. Na krikritkam kabên'ã akre kubê 7 dja ga tu udju. Kwãrîk wãnh 'ã pi'ôk no'ôk kêt, ane. Ba arým kuma.

⁵ Nhyr kam kadjy mrãnh djwýnh ije omũnh tũmja, ngô raxmẽ pykamẽ kam te bikjêr ne ãmja, tãm ne kãjmã kãjkwãmã ubökja bën

6-7 mekmã kabën pydjín arën memã kum,

—Mrãmri godja mýjja amikrà kêtumrëx. Godja kadjy mrãnh djwýnh kute katë õ poti kakô nhym tebê mýjja kato. Metïndjwýnh kute amrëbê õ àpënhmã, kabën jarënh djwýnhmã arënhja dja on tebê kato, kute amitô kêtê. Poti kakôrmë ro'ã dja mýjja bipdjur arým kato. Amrëbê Metïndjwýnh kute mekbê mýjjao bipdjurja ne on kute memã o katormã, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh mekmã ane. Metïndjwýnh ne kabënkumrëx. Kôt dja mýjjao kato. Kam ne kadjy mrãnh djwýnh ubôko kãjmã Metïndjwýnh jakren 'ã mekmã ujarënh ku'ën mekmã kum,

—Metïndjwýnh ne tïn o ino rer kêtumrëx. Tïn, tïn rã'ã rã'ã. Ta ne kãjkwa nhípëx ne kãjkwakam mýjja ar baja nhípëx ne. Ne pykajadjwý nhípëx ne pykakam mýjja ar bajadjwý nhípëx ne. Ne ngô raxbê pyka kêtjadjwý nhípëx ne ngôkam mýjja ar bajadjwý nhípëx ne. Tãm dja amitô kêt ne on memã o kato, ane.

8 Nhym kam kãjkwa kurũm kute imã kabën jarënh tũmja ajte imã kabën ne imã,

—Ajrã, on 'ýr tën kute pi'ók koxen o ãmwã by. Kadjy mrãnh djwýnh ngô rax nhípökri te nhikjê djãm ne atýxã te nhikjê djãmwã ne kubyn o dja. 'Ýr tën kubê aby, ane.

9 Ba kam 'ýr tën 'ã ku'uw ne kum,

—Imã pi'ók no'ók ngrire ngã, ane.

Nhym kam imã,

—Mĩ, amim abyn krë. Gora kunĩ krë. Atik kadjwýnhbê dja ý nhym bep ajajkwakam godja ànhkumrëx. Ành kute menh djãnh pyrãk. Mĩ, ane.

10 Ba kam ikra kurũm kubê kaba. Pi'ók no'ók ngrire ne ba kubyn kukrë. Nhym kam ijajkwakambit ànhkumrëx, ành kute menh djãnh pyrãk. Nhym amũ itik kremã tým ne arým ý: ne.

11 Nhym kam imã,

—Be, dja ga ajte anhyr djwýnhhrãm memã Metïndjwýnh kabën jarë. Kute apýnh me õ pyka djãri, apýnh me ba djãri, apýnh me kabën djãri, apýnh me bënjadjwýr djãri krãptíkôt kute meo bikënhmã mekmã arë, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane.

11

Metïndjwýnh nhõ àpënh amãnhkrut ar ujarënh ba.

1 Nhym kam me imã kô ngã, ije ùrkwãti'ã akre kadjy ne me imã kungã. Kute me àbêr djã pyrãk. Nãm me imã kungã nhym kam Metïndjwýnh imã,

—Apa, on 'ýr tën inhürkwãti'ã akre, ane. Dja ga inhürkwã'ã akren kam kikre kudjý djã bôr djã'ã akren kam me kute imã rax jarënh bajadjwý 'ã akre.

2 Nhym bep inhürkwãti kre kënhibit dja wãnh 'ã akre kêt ne. Mýkam? Bir, arým ne me me bajtemmã kanga. Nhym kam me kute mekbê idjaer nhõ krĩ mexbê Djeruxarëo bikënhmã, õ krĩ mexo mexkumrëxbê Djeruxarë kute o bikënhmã. Kikre kunĩkôt dja me bajtem mrãn prĩne kikreo ajkën kikre ngrãn kam kôt inhürkwãti kre kënjjao ajkë. Dja me kute o bikënh'ã na tým amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam ajte 'ã amex. Kam dja ba inhõ àpënh jano.

3-4 Ba ne ba inhõ pyka djwýnh ne kam inhõ àpënh amãnhkrut kute pĩbê oriwëre amãnhkrut ikabem ku'ëja pyrãk, ne kam ajte kute ngônphôkti amãnhkrut ikabem ku'ëja pyrãk, ar tãm dja ba ar ano, ar kute memã ikabëno amirĩtmã. Dja ar kubëkã kaprĩre jadjãn kam ikabën'ã ujarënh ar ba. 'ã ujarënh ar ba'ã akati krãptĩ, kubê 1.260. 'ã na tým amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam ajte 'ã amex. Godja ã ar ikabën'ã ujarënh ane, ane. Nãm ã Metïndjwýnh imã ane.

5 Godja me'õ kute aro bikënhmã nhym kuwy pôk ar ajkwa krekrekôt katon me'õnh bĩ, prĩne ar kurê djwýnhja 'õ ga. Be, godja me'õ aro kurê djwýnh prãm nhym ar arým ã o bikënh ane, prĩne kuga.

6 Nhym ar ta kabënkôt Metïndjwýnh kãjkwa'ã ijê nhym na rwýk kêtumrëx. Ar Metïndjwýnh kabën'ã ujarënh bari godja na rwýk kêtumrëx ne. Nhym kam ajte ar ta kabënkôt nhym ajte ngô kamrô. Nhym ar kabënkôt apýnh mýjja kute meo bikënh djãri apôx ne pykao ajkë. Apýnh kute pykao bikënhmã mýjja apôx tẽ, aben nHITEPã mýjja apôx tẽ.

7 Nhym kam ar Metïndjwýnh kabëno amirĩto tẽ:n kam o amirĩt pa. O amirĩt

pa nhym kam mrydjwaryre dja amim ar kurêtuw. Mrydjwaryre kre ry typydji kurûm katorja dja ar'ÿr prôt ne tÿxo ar akrenh mex ne kam ar kubî.

⁸ Nhym kam ar tyn nõ. Kikre nhipôkri dja ar tyn nõ. Krîrax jabatànhkam kikre nhipôkri nõ. Mýj krîrax jabatành? Bir, kam ne me ar ò Bënjadwÿr pîte'ykam kunhò tãm. Kumã ne me idjibê Xôtômamê Edjitu jarê. Nãm me axwekumrêx ne Xôtômakam me ja jaxwe'ã amijakren kam ajte Edjitukam me ja jamakre kêt'ã amijakre nhym kam me krîrax jamã idjibê Xôtômamê Edjitu jarê. Kam ne ar kute Metîndjwÿnh kabêno amirît djwÿnh tyn nõ.

⁹ Kam dja me kunî omû. Apÿnh me ò pyka djàri, apÿnh mebêngôkre ba djàri, apÿnh amyngarîri me ba djàri, apÿnh me kabên djàri kunîkôt dja me ar omûnho kumex. Ar tykja pumûnho kumex'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ne 'ã mêdjij. Nhym me abenmã,

—Kwãrîk wãnh ar adjàr kêt. Axuk wãnh ar nõre, ane.

¹⁰ Nhym kam pykakam me ar baja kînhkumrêx. Ar tyk ne nõrkam ar omûn kînhkumrêx ne kam toro kumex ne kam abenmã nèkrêx ngã. Mýkam ne me ar tykkam kînhkumrêx? Bir, ar kute Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh ja ne ar pykakam me ar baja prîne ar meo bikênho ba. Kam ne me ar tykkam kînhkumrêx.

¹¹ Nhym ar tyk ne nõr'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ne 'ã mêdjij nhym kam Metîndjwÿnh ar akô, ar tîn kadji ne ar akô nhym Metîndjwÿnh djâkôr arkum wadjà nhym arÿm ar ajte tîn ne ekrux ne kàjmã dja. Nhym kam me ar omûn kam kum ar uma: ne. Kum ar uma tÿxkumrêx ne.

¹² Nhym kam kàjkwa kurûm me'õ kabên. Kàj bê kabên ne arkum,

—Apa, on ar amrê tẽ, ane.

Nãm ã arkum ane nhym ar kuma. Kuman kam tu kàjmã tẽ. Mã tẽn wabi. Kakrâkam ne ar tẽ. Nhym ar kurê djwÿnh arek ar omûnho kumex.

¹³ Ar omûnho kumex katikôt nhym pyka tertet ne. Tu tertet tÿx nhym kam kikre kwÿ ajkaten rôrôk ne me kwÿ rax ne me imex ne. Me kwÿ rax'ã akre kubê 7.000 ne me imex ne. Nhym me tyk kêtja, pyka

tertet kute me par kêtja, me tãm ne me tîn prãm kam Metîndjwÿnhmã rax jarên kum tÿx jarê. Metîndjwÿnh nhõ kàjkwa djwÿnhmã ne me kum rax jarê.

¹⁴ Be, watîre nwhitepã watîre 'õ ne ja. Ota watîre kute katê rã'ã. Arÿm me'ÿr bôx 'ÿr.

Kadji mrãnh djwÿnh kute katê kute ò poti kakôr.

¹⁵ Nhym kam kadji mrãnh djwÿnh kute katê ò poti kakô nhym kam kàjkwakam me kabên. Kàj bê kabên ne. Jejumê Bãm'ã ne me abenmã kum,

—Bãmbê me banhô Bënjadwÿr ne krabê Kritu kute me bawÿr anor, ar tãm ne ar arÿm pyka kunîkôt ar meo ba. Dja ar meo ba rã'ã rã'ã: ne, ane.

Nãm ã kàjkwakam me kabên ane.

¹⁶ Nhym kam mebêngêt kubê 24 tu mÿrbê rôrôk ne. Metîndjwÿnh kabem bënjadwÿr krî djâkam krîja me tãm ne me tu mÿrbê rôrôk ne Metîndjwÿnhmã rax jarên kum,

¹⁷ —Bënjadwÿr, Metîndjwÿnh, atÿxo abê kumkati. Ga amrêbê: adjâkamã atîn ne ar aban mã atîn rã'ã.

Amã ne ba me amikînh jarê. Arÿm ne ga apymao amijo amirît mex ne aje ar meo abamo kraxmã.

¹⁸ Apÿnh me ba djàri ne me ngryk ar ba, ga gadjwÿ arÿm angryk kato. Arÿm me tyk ne pykakam ikwãja nhõ akati me'ÿr bôx. Arÿm aje me tyk ne pykakam ikwãjao akator ne kam aje memã pãnh jarênhmã.

Nhym anhô àpênhdjwÿ arÿm ò akati me'ÿr bôx. Anhô àpênhmê akabên jarênh djwÿnhmê anhô me mextire jamê me kum apymaja kunîmê me kâtammê me rûnhmê. Arÿm me ja nhõ akatidjwÿ me'ÿr bôx, ga aje memã o pãnh nhym me kînhmã.

Nhym bep me axwe kute pykao bikênho djwÿnhdjwÿ arÿm ò akati me'ÿr bôx. Ga aje me jao abikênhmã, ane.

¹⁹ Nhym kam kàjkwakam Metîndjwÿnh nhûrkwãti amijã kuta. Amijã kuta nhym kam pîo rara kên karÿro krâkã djiya, kam ne Metîndjwÿnh kabên'ã kên no'òk nõ, pîo rara tãm ne amirît ne. Metîndjwÿnh nhûrkwãtikam ne amirît ne. Nhym kam na

adjênh ne rârâk ne krak nhym pykadjwý tertet ne. Nhym namê'y rôrô:ko kumex.

12

Me'ô niremê atemã mry kaàk'ã ujarênh.

¹ Nhym kam mýjja pumũnh kêt 'ô kàjkwakam kato. Mýjja rax 'ô ne kato. Me'ô ni ne myt jadjàn o dja. Ne mytyrwý'ã djan o dja. Ne kanhêtireo krã djên kutu. Kanhêtire kubê 12 ne o krã djên kutun o dja.

² Arým tujarô tỳx. Arým kra rwýk 'ýr ne kam kra àn tokry nhym amra.

³ Nhym kam ajte mýjja pumũnh kêt 'ôdjwý kàjkwakam ajte kato. Ê, atemã mry kaàk kamrêk ne kato. Ti:re ane. Krã kubê 7 ne kam kam bàri kubê 10. Ne krã kunĩkam me bënjadwýr krã djê tu.

⁴ Ne amyó kanhêtire kute katê 'ýr ja kanhên bjêro mō. Kàjkwakam kanhêtire bjêro mōn pykakam kumê. Ne kam ni kabem kra kadjy dja. Mýj kadjy? Bir, nija kra rwýk ne kam amako dja. Ni kra rwýk nhym on kute krênmã ne kam amako dja. Te kam ama.

⁵ Nhym kam kra my ruw. Kute ar meo ban kabêno kute me anormã ne ruw. Apýnh me ba djari kunĩ dja ar meo ban kabêno me anon ar me axwemã bën tỳx ba. Djãm kute akrànmã ar me axweo bamã? Kati, dja kàxo àbêr djào ar meo ba. Tãm. Tãm ne arým ruw nhym arým Metĩndjwýnh amim kumý. Tu amim mýnhkumrêx ne amiwýr o tẽ. Krĩ djati'ýr o tẽ.

⁶ Nhym bep nãja ne katon prôt ne kapôt kukritmã kato. Nhym Metĩndjwýnh arým kapôt kukritkam kutêp kum kikre. Kute o djuw mexmã ne arým kum kikre. Ne kam kam o djuw mex aro ba. Kute o djuw mex'ã akati kubê 1.260. Amex amãnhkrut ne ikjêkêt nhym ajte 'ã na tỳm nhym kam arek aro djuw mexo ba.

⁷ Nhym kam kàjkwakam me abenwýr prôt. Mĩgeumê kadjy mrãnh djwýnhmê mry kaàkmê kadjy mrãnh djwýnhmê ar abenwýr prôt.

⁸ Nhym bep kati, Mĩgeu ne ar tỳxkumrêx nhym te mry kaàkja kute ar parmã. Nhym bep Mĩgeu ne ar tỳxo mry kaàkja jakre ne

kàjbê me kumê. Nhym kam kàjkwakam me ajte mrãnh kêtumrêx.

⁹ Be, mry kaàk jabatànhtija ne me arým bôm kumê. Tãm, kangã tũmja kute me kàmex jarênh djwýnh, idjibê Xatanaj, kute me kunĩ noo biknor djwýnh, tãm. Tãm ne me bôm kumê, pykamã kumê, kadjy mrãnh djwýnhmê ro'ã ne me bôm ar kumê.

¹⁰ Nhym kam kàjkwakam me'ô kabên ba kuma. Kàj bê kabên ne,

–Ota arým me banhō Metĩndjwýnh me utã. Arým ne umaó me utãr mex ne. Djãm me banhō Metĩndjwýnh rerek got. Dja prĩne umaó me utãn ar meo ba. Nhym Kritudjwý Metĩndjwýnh kute amikôt arja dja kabênkôt ar meo ba.

Ga arým me kute bôm mênhja pumũ. Kute me bakamy kàmex jarênh djwýnhja ne me arým bôm kumê. Nãm mã me banhō Metĩndjwýnh jamakmã me'ã kabên ne te me banhō Metĩndjwýnhbê me bakamy kurê. Nãm te kubê me bakamy kurê rã'ã nhym akamãt ne akati nhym ajte kubê kurê rã'ã nhym akamãt ne akati nhym ajte tãm rã'ã ne.

¹¹ Nhym me bakamy tu kum ãm tỳx ne 'êxnhĩmã katon bôm kumê. Mýj kanàrrãm ne me bakamy kum ãm tỳx ne? Jeju ne mrykĩ'ãtomti jabatàn nhý'ã amijakren ty ne kamrôo meo pãnh. Kanàrrãm ne me tu kum ãm tỳx ne.

Xatanaj ne kute Jeju nhō me ja par nhym me kute umaje Jeju kangamã. Nãm te me kupa. Nhym me Metĩndjwýnh kanàrrãm tu ate krãn Jeju'ã ngrã rã'ãn kàj bê memã Jeju'ã ajarê. Me tĩn prãm kêtumrêx. Nãm me ã anen kam prĩne amim Xatanaj pyma ngrã ne kàjkwa kurũm bôm kumê.

¹² Ê, kàjkwa, on akĩnhkumrêx. Gê mebêngôkre* akam ar bajadjwý akôt kĩnhkumrêx.

Nhym bep pykabê me ar bajamê ngô raxkam me ar bajamê ne arým me kaprĩ 'ýr. Watĩre. Mýkam?

* 12:12 Apýnh me ô pyka djari kunĩkôt ne me kunĩ bêngôkre.

Bir, Xatanaj, kute me kàmex jarēnh djwýnh, arým wām me awýr ruw. Arým ngry:k ne wām me awýr ruw. Arým ne tyk nhõ akatio rām ne jan arým amima. Arým amiman kam ngry:k ne, ane.

Nām me ā kàjkwa kurūm kabēn ane.

¹³ Nhyim me arým bõm kumē nhyim arým mry kaàkja pykakam bõx. Bõx ne kam ni'ýr prõt ne. Kurūm kra my rwýkja'ýr prõt ne.

¹⁴ Nhyim kam àkkajkritti jara ne nija pakam apôx. Xatanaj nhidji amānhkrut ne ikjêkêt. Idjibê kangã ne idji 'õdjwýbê mry kaàkja. Nhyim àkkajkritti jara nija pakam apôx, kangãbê tor ne kapõt kukritkam tēm ne bõx nhyim Metīndjwýnh kute o djuw mexmã. Kute o djuw mex 'ã amex amānhkrut ne ikjêkêt ne kam ajte 'ã na pydji. Kadji ne pakam ara apôx.

¹⁵ Nhyim mry kaàkbê kangãja kute nija bīnmã aēro tēn aby'ã ngõ kapī. Ngõ rax ne ajkwa krekre kurūm ajkapī. Kute 'ã ngõ tām nhyim ngõ kute mã o mōr ne bīnmã.

¹⁶ Nhyim bep kati, pyka ne nio õbikwan ngõmã ajkij nhyim kam ngõ wadjàn ngrà. Mry kaàk jajkwa krekre kurūm ngõja wadjàn ngrà.

¹⁷⁻¹⁸ Nhyim kam mry kaàk nijakam ngry:k ne kam ãm ajbir tēn dja. Kute ni kra parmã ne dja. Mýj ni kra nã? Bir, me kute Metīndjwýnh kabēn mar ne kõt amijo baja, ne kute mekbê amipdjur kêt ne Jejukam pijàm kêt ne tu kute memã arēnhja, me tām ne mry kaàk kute me'ýr prõt ne me parmã ajbir tēn dja, ngõ rax mýrri dja, mekam amako dja.

13

Ngõ rax kurūm mry'õ kator.

¹ Nhyim kam ngõ rax kurūm mry 'õ kato ba omũ. Nām bàri kubê 10 ne krã kubê 7. Ne apýnh bàri djari bēnjadjwýr krãdjê tu. Nhyim kam krã kunī'ã idji arij ne idjio Metīndjwýnh djūn ne.

² Nhyim mryja kute rop krori pyræk nhyim parja kute mrybê uxu par pyræk, parkop jabjêti. Nhyim bep ajkwa krekreja ne kute rop djàkrêbê rijão jajkwa krekre pyræk. Nhyim kam mry kaàk mryjamã kum,

—Ikabēnkõt dja ga meo aban ipymao apyman inhýr djàkam memã nhý, ane. Nām ã kum ane.

³ Nhyim mry krã 'õ ne tyn nōn kam ajte me aērbê tīn ne. Kute mrāmri ne me kute me par punukam me akubyn tīnja pyræk.

Nhyim kam me kunī, pyka kunīkõt ari ar aben pumūn kam mry kabēnkõt ar ban mã kõt ajkamē.

⁴ Mry kaàk kute mrymã kum,

—Ga dja ga ipymao apyman inhýr djàkam nhýn idjõ'ã meo aba, anhýrja ne me mry kaàkmē arkum amijarēnho ba. Nām me mrymã amijarēn kum rax jarēn kam abenmã kum,

—Mýj me'õ ne mrymē ar kute raxo aben pyræk ne ar abenwýr prõt nhyim kutã kum ãmmã? Arkati, ane. Nām ã me abenmã ane.

⁵ Nhyim kam mryja kabēn punubit jarēnh ar o ba. Mry kaàk djõ'ã ne mryja kabēn punu ar ba. Nām amijo rax ne ar Metīndjwýnh japrý o ba. Nām ar meo ba, mry kaàk djõ'ã meo ba'ã amex amānhkrut ne ikjêkêt ne naja kuto katē. Ne kam mytyrwý 'ã akrebê 42.

⁶ Nām ar meo ban Metīndjwýnh japrý o ba. Nām prīne Metīndjwýnh djūn ne idji japrý ne kam ũrkwãbê kàjkwa djūn ne me kàjkwakam ar bajadjwý djūn ne. Djām mry kabēn mex got.

⁷ Nhyim kam mry kaàk mrymã kabēn nhyim kam kabēnkõt Metīndjwýnh nhõ me ja'ýr prõt ne. 'Ýr prõt ne me kwý pan kàjbê me kumē. Ne kam kabēnkõt, umakõt ar me kunīo ba ne kabēno me ano. Apýnh mebēngõkre ba djari, apýnh amynggrari me ba djari, apýnh me õ pyka djari, apýnh me kabēn djari kunīkõt ne ar meo ba. Mry ne amijo aptàn Metīndjwýnh nhõ me jao ajkēn kam me kunīo ba.

⁸ Nhyim kam pykabê me ja kunī dja me mrymã amijarēnho ba ne kum rax jarē.

Nhyim bep me kwý, Jeju nhõ pi'ók no'ókkam me idji arijja, me ajbit dja me kum mry kīnh kêt ne kum rax jarēnh kêt ne. Jejubê Mrykī'ãtomti jabatàn nyja ne õ pi'ók no'ók. Kute pyka nhipêx kētri ne Metīndjwýnh arým amim me kute Jeju bīn'ã karõ, me kute Jejuo mrykī'ãtomtin kute bīnmã amim 'ã karõ ne arým anhýr djwýnhhràm kuma. Be, Jeju

kubê Mrykĩ'átomti jabatàn ny ja ne ò pi'òk no'òk, me tĩn rã'ã rã'ã pi'òk no'òk. Nhym me tĩn rã'ã rã'ã kadjy pi'òk no'òkkam me idji arija me tãm dja me mrymã rax jarênh kêt. Nhym bep me idji'ã no'òk kêtja, me kunĩ dja me kum mry kĩnh ne kum rax jarên kum amijarênh o ba.

⁹ Gora me ajamak mex jabej on ama.

¹⁰ Ê, dja me me kwýo rôròk ne meo mrãn mekbê ijê.

Ne kam tu me kwý pa, kàxdjwa kajgoo tu me kupa.

Nhýnh me ja dja me meo rôròk ne mekbê ijê ne kàxdjwa kajgoo me kwý pa?

Bir, Metĩndjwýnh kute amim me'ã karôja, me tãm dja me mekbê ijê ne me kwý pa.

Kam dja Metĩndjwýnh nhô me ja kute tu amim Jeju markumrêx ne mã 'ã ngrã týx ne 'ãno ãm ne kute kanga kêt mã.

Mry 'ôdjwý pyka kurũm kator.

¹¹ Nhym kam mry 'ô kato, mry kute katê pyka kurũm kato, ba omũ. Nãm bari amãnhkrut kute mrykĩ'átomti jabatàn ny bari pyrãk. Ne kabên kute mry kaàk kabên pyrãk.

¹² Ne kam mry kaàk jatãri mryja djô'ã umakôt ar meo ba. Ne kam me kunĩmã, pykabê me ja kunĩmã kum,

—On me mry kaàk jatãri mryjamã amijarênh o aba ne kum rax jarê. Mry krã 'ô tyk ne nõr ne kam ajte akubyn tĩnja on kum akabên ne kum rax jarê, ane. Ajrã, ane. Nãm ã mry kute katê mry kaàk jatãri mry ja'ã mekmã karôo ane.

¹³ Ne kam mýjja pumũnh kêt kwý nhípê:x ne. Kwý rax ne ipêx ne. Nãm me ipòkri kuwyo ruw, kàjkwa kurũm pykamã kuwyo ruw.

¹⁴ Be, mýjja pumũnh kêt ne me noo akno. Nãm pykabê me kunĩ noo akno. Mry kaàk jatãri mryja kabênkôt ne mýjja pumũnh kêt kwý nhípêx ne, tãri ãmkambit ne mýjja pumũnh kêt kwý nhípêx ne. Ne kam mekmã kum, pyka kunĩkôt mekmã kum,

—On me mry kaàk jatãri mry ja karô nhípêx. Mry me kute te kàxdjwa kajgoo krã jayr nhym mã tĩn karô dja ga me ipêx, ane.

Ajrã, ane. Nãm ã mry kute katê mekmã ane.

¹⁵ Nhym kam me ipêx ne. Nhym mry kute katêja mry karô jakô, mry kaàk jatãri mryja karô jakô nhym arým tĩn ne arým akôn kabên ne. Nãm kabên ne memã me kwý'ã apnên mekmã kum,

—Tãmja kute imã amijarênh kêt ne kute imã rax jarênh prãm kêt. On dja ga me abĩ, ane. Nãm ã mry kaàk jatãri mryja karô mekmã ane nhym me kabênkôt arým me kwý pa.

¹⁶ Nhym kam mry kute katêja ne me kunĩ'ã idji janhô. Nãm me ikra'ã idji janhôn me kuka'ã idji janhô, mry kaàk jatãri mryja nhô me ja kute amirít kadjy. Nhym me kwý te kubê amikati, kute me'ã idji janhôr pymaje te kubê amikati nhym tu me'ã idji janhô. Nhýnh me ja'ã ne idji janhô? Bir, me kunĩ, me kâtãmmê me bẽnjadjwýrmê me ò nêkrêx krãptĩmê me ò nêkrêx kêtme me memã ãpênh kajgo ar bajamê me kute memã o pãnh kadjy ãpênhjamê. Me ja kunĩ'ã ne idji janhô. Nhýnh ne me 'ô kukamê ikra'ã idji kêt ne. Me kunĩ.

¹⁷ Dja me'ô'ã idji jêt prãm kêt nhym me arým kum mýjja nhôr kêtumrêx, nhym ta kute mýjja byr kêtumrêx, te kute amim mýjja byrmã. Me'ã idjikôtbit ne me kute amim mýjja byr. Mýj idji nã? Bir, mry kaàk jatãri mryja ne me kwý'ã idjin kwý'ã numeru janhô.

¹⁸ Be, me no mexbit godja me kuma. Ê, gora me ano mex jabej on mry'ã numeru pumũ. Numeru ja kute me idji pyrãk. Nãm 666. Be, mry'ã numeru ne ja.

14

Bàygogomê uba kadjy kàx byr.

¹ Nã bãm arek omũho dja nhym kam Mrykĩ'átomti jabatàn nyja dja, ba omũ. Krãnhrebê Xijãokam ne dja. Nhym kam kôt me krãptĩ ku'ê. Me krãptĩ kubê 144.000, me tãm ne me kumex. Nhym Mrykĩ'átomti jabatàn ny nhidjija me kuka'ã arij ne Bãm nhidjijadjwý me kuka'ã arij. Me tãm ne me Mrykĩ'átomti jabatàn ny kôt kumex.

² Ba kam kàjkwakam me ngrer ma. Kute ngô rãrãkti pyrãk, kute na krak pyrãk. Nã,

nãm me ngrer mexkumrêx. Nãm me kute pýjábàrekam me ngrer pyræk ba maro dja.

³ Nhyim me krãptýja ngrer ny jarê. Nãm krý djátikam ýrjamê mýjja tîn amãnhkrut ne amãnhkrutjamê mebêngêttêmê, me tãm ne me kabem ku'ên ngre. Ngrer ny ne me arê. Mýj me ngrer nã? Me ajbit ngrer. Atemã. Me'õ kute arênh kêt. Amũ me'õ kute mar ne arênh kadjy kêt. Me ajbit ngrer, me krãptý kubê 144.000, Metýndjwýnh kute me utàr ne meo mõrja, pyka kurũm meo mõrja, me ajbit ngrer, me ajbit ne me kute mar ne arênh.

⁴ Nãm me mexo amiptàn kabôt katin ar ba. Nãm me kute axwe 'õ mar kêtkaam mexkumrêx kute mrãmri ne me kute krõ'ã meo prõ kêtkaam mex ja pyræk. Nãm me ã axwemã irero ane. Nãm me mã Mrykí'ãtomti jabatàn ny kôt ajkamên mã kôt mõ. Mrykí'ãtomti jabatàn nyja abenbê meo ajkij ne meo mõ. Kamrõo ne me utàn meo mõn Metýndjwýnhmã me kungã. Me ja ne me kutewa nhyim Bãmmã meo mõn kum me kanga. Dja ã ajte me kwý rax ne kum me kungã. Bãmmê ar ro'ã kute meo aminhõn kute ar meo bamã.

⁵ Nhyim me 'êxnhĩ kêtkaamrêx. Nãm me axwe kêtkaam mextire ne ar ba. Ajmã kute kêt.

⁶ Nhyim kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ kà:jmã ton tẽ. Kàjkwa tã: tẽ. Mýj kadjy ne ton tẽ? Bir, kute me kunĩmã kabên mex jarênhmã. Kute me kunĩ pykabê ar bajamã arênhmã, apýnh mebêngõkre ba djari, apýnh amyngràri me ba djari, apýnh me kabên djari, apýnh me õ pyka djari kunĩkõt ne kute mekmã arênhmã. Kabên mexja ne mex rã'ã rã'ã. Mekmã tũmrãm mex ne kam o ino rer kêtkaamrêx.

⁷ Nhyim kam kadjy mrãnh djwýnhja ne kàj bẽ kabên ne memã kum,

—On me amã Metýndjwýnh pyman kum rax jarê, kute katàt memã axweo pãnh ne kute meo bikênhkam. Arým ne õ akati bõx. Arým kute memã axwe pãnh jarênhmã. Dja memã axweo pãnh. Djãm uma ngri got. On me kum rax jarê, kute kàjkwamê pykamê ngõ raxbê pyka kêtme inoremê kute ipêx djwýnhmã rax jarê, ane.

⁸ Nhyim kam kadjy mrãnh djwýnh 'õdjwý kutewa kôt tẽn memã kum,

—Metýndjwýnh dja krĩraxbê Babirõnijkam me jao ajkê. Arým kute meo mõr djà kaprãrmã. Arým 'ýr. Krĩraxbê Babirõnij, krĩ jabatàn tãm ne Metýndjwýnh arým kute o bikênhmã. Kute pyka mẽ meo bimràkmã. Kam ne me axwekumrêx. Me axwebit ne me ar kam ba. Ne kam pyka kunĩkõt me axwemã me prêk ne. Nhyim kam me õ'ã pyka kunĩkõt axwe. Ne kam kute me'õ kuprý, kurêti'õ kute amiwýr me 'wýr nhyim me kute 'ã aben japanh ne kam kôt axwe, kôt kurêti ar ba pyræk. Nãm ã krĩraxbê Babirõnij ã pyka kunĩkõt memã ane. Kute mrãmri ne me kute kadjwati kangõ* kõm ne bibãnh ne axwebit kute mar ja pyræk. Kam ne Metýndjwýnh mekam ngryk ne kute prĩne meo bikênhmã.

⁹⁻¹⁰ Nhyim kam kadjy mrãnh djwýnh 'õdjwý kadjy mrãnh djwýnh ar kutewakõt tẽn kàj bẽ memã arên memã kum,

—Ë, me ikra'ã mry nhidjija ne me kuka'ã mry nhidjija kute mryo Metýndjwýnh ne mry karõo Metýndjwýnh ne arkum ami-jarênh o ban kum rax jarênh o baja me tãm gêdja Metýndjwýnh mekam ngryk ne prĩne meo ajkê. Djãm ngryk rerek got kàjbê meo ajkê. Dja prĩne meo bikênh mex ne. Arým ne ngry:k ne. Mýj me'õ gêdja kubê amijo apdju? Be djãm me kunõ ajkê.

Be, dja Metýndjwýnh me ja, me kum mrymê mry karõ kĩnhja kuwykam me kurê. Kuwymê kên ngrãngrã põkkam me kurê nhyim me kam àmnhirêho kumex. Mrykí'ãtomti jabatàn nymê kadjy mrãnh djwýnh ar nokrekam dja me àmnhirêho kumex.

¹¹ Nhyim kuwy kũmja mã wabi, kute o ino rer kêtkaamrêx. Kuwy kute me kamjêrja kũm rã'ã rã'ã. Nhyim me arek àmnhirêho kumex rã'ã: rã'ã. Djãm me tyk djà kêtme? Arkati. Djãm akamàtkam nàr kon akatikam dja me tyk djà kêt? Arkati. Dja me arek àmnhirêho kumex. Be, dja ã Metýndjwýnh meo bikênhõ ane. Me kute mrymê mry karõmê o Metýndjwýnh ne arkum ami-jarênh o ba ne kute arkum rax jarênh ar o

* **14:8** Mýjja me kute o kõm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmê uba kangõmê, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarê.

ba ne 'ã idjija, me ja dja Metĩndjwýnh prĩne ã meo bikẽnho ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kabẽn ane.

¹² Kam godja Metĩndjwýnh nhõ me ja, me kute Metĩndjwýnh kabẽnkõt ar amijo baja, me kute tu amim Jeju markumrẽxja, me ja dja me mã 'ã ngrã tỳx ne 'ãno djan kanga kêtikumrẽx.

¹³ Nhyam kam kàjkwa kurũm me'õ imã kabẽn ba kuma. Nãm imã,

—On 'ã pi'òk no'òk. Ê, me kute Bẽnjadjwýr 'ãno ãm nhyam mete me par ja dja me kĩnhkumrẽx. Bẽnjadjwýr kadjy me tykja dja me arým kàjkwakam Jeju'ýr bõx ne kam kĩnhkumrẽx. Metĩndjwýnh kute memã kĩnh jadjãr kadjy ne arým me õ akati me'ýr bõx. Dja Metĩndjwýnh mã memã kĩnh jadjãr rax ne, ane.

Nhyam kam Metĩndjwýnh Karõ imã,

—Nà, mrãmri. Mrãmri ne arým me àpẽn raxkam katyk. Me àbirkam dja me arým kàjkwakam tyk djã kêt ne. Nãm me Jeju'ã ngrã tỳx ne mã kum apê. Nhyam Metĩndjwýnh me omũn arým kute pãnh memã kĩnh jadjãr raxmã, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh Karõ imã ane.

¹⁴ Ja ne arým apêx ba kam ajte mýjja 'õ pumũ. Nhyam kakrã jaka ajte kato. Kato nhyam kam kam me'õ nhỹ. Kute me'õ my pyrãk ne bẽnjadjwýr krãdjê tun o nhỹ. Kẽn karýro krãdjê ne kutu. Ne kam kàx nhibõti ne kubyn o nhỹ. Wa mexkumrẽx.

¹⁵ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ Metĩndjwýnh nhũrkwãti kurũm kato. Katon kum kàj bê kabẽn, kakrãkam ýrjamã kabẽn ne kum,

—On aparmã anhõ kàxwã o abên o bãygogo jakàn o atom. Arým ne õ akati 'ýr bõx. Arým ne ngrã tẽ. Arým ne pykabê me ja nhõ akati me'ýr bõx. Kute bãygogo ngrã nhyam me kute o atom nhõ akati pyrãk, ane.

¹⁶ Nhyam kam kabẽnkõt pykamã kàxo abên o akãro tẽn kam o atom. Nãm ã kakrãkam ýrja me'ã bãygogo jakreo ane.

¹⁷ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh 'õdjwý Metĩndjwýnh nhũrkwãti kurũm kato. Kàjkwakam Metĩndjwýnh nhũrkwãti kurũm kato. Ne adjwýnhdjwý õ kàx nhibõti. Wa mexkumrẽx.

¹⁸ Nhyam kam ajte kadjy mrãnh djwýnh 'õdjwý, õ kuwý djwýnh kikre kudjý djã bõr

djã kurũm kato. Katon kam kàj bê kum kabẽn. Kadjy mrãnh djwýnh kute kàxdjwa mex byr ne o ãmjamã kabẽn ne kum,

—On aparmã anhõ kàxo abên pidjõbê uba djõ jakàn o atom. Arým ne tuk ne kumex. Nà, ì'ík pytĩja pumũ. Arým ne pykabê me ja nhõ akati me'ýr bõx. Kute pidjõ tuk nhyam me kute o atom nhõ akati pyrãk. Nãm ã kum ane. Nãm me axwe'ã pidjõ tuk nhyam me kute o atom nhõ akati jakre. Metĩndjwýnh arým me axwekam ngryk ne prĩne kute meo bikẽnhmã. 'Ã ne pidjõ tuk jakre.

¹⁹⁻²⁰ Nhyam kam kabẽnkõt tu pykamã kàxo abên o pidjõ krõ jakãro tẽn kam ôjao atom ne kam pidjõ kangõo põx djãkam kumex ne. Metĩndjwýnh nhõ djwýmẽ pidjõ kangõo põx djã raxi. Kam ne kumex ne, kute kangõo põxmã. Metĩndjwýnh mekam ngryk ne prĩne kute meo bikẽnh'ã ne djwý pynẽn djãkam me kute pidjõ kumex nhyam prĩne kute anẽn jakre. Atykmã ne pidjõ kangõo põx djã dja.

Nhyam me kam kumex ne, nhyam kam prĩne anê nhyam kam me kamrõ prõ:t ne. Pidjõ kangõo põx djã kurũm me kamrõ prõto nõ. Djãm me kamrõ ngri got. Axwe me kamrõ rax ne prõ:to nõn kam tãm ne. Kute ngõ pyrãk ne kam ã ubým ane. Kawaru jajkwa krekrekam kàxirãx 'ãnh ne ubým itep ne. Me kamrõ tãm mõr ry'ã akre kubê 300 kiometu. Nhỹnh me ja kamrõ nã? Bir, me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja, me axweja. Dja ã Metĩndjwýnh me axweo bikẽnho ane, me imexo ane.

15

Me kute apýnh meo bikẽnh djãri amýnh ne o ku'ê.

¹ Nhyam kam mýjja pumũnh kêt 'õdjwý kàjkwakam kato ba omũ. Nãm ã tire ane ne ã uma ane. Kadjy mrãnh djwýnh kubê 7 ne apýnh mýjjao kute meo bikẽnh djãri amýn o ku'ê. Apýnh mýjjao kute meo bikẽnh djãri ja godja Metĩndjwýnh aben nwhitepã meo bikẽnho tẽn kam 'õo ino re. Ne arým ngryko ino re.

² Ba arek omũnho dja nhyam mýjja kute imõti pyrãk, kute ixeo imõti pyrãk kato ba omũ. Ixemẽ kuwymẽ akã. Nhyam mýrri me

ku'ê. Mýj me nã? Bir, me kum mrymẽ mry karõ kĩnh kêt ne kute arkum mex jarẽnh kêtikumrẽx nhym te mry kute meo aminhõn me'ã idji janhõrmã, te me'ã idjimẽ numeru janhõrmã. Me ja ne me ixeo imõti mýrri kumex. Metĩndjwýnh nhõ pĩjãbãre ne me amýn o kumex. Me kam Metĩndjwýnhmã ngrer kadjy.

³ Mõjdjê kubê Metĩndjwýnh nhõ àpênhamẽ Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nymẽ ar ngrer ne me arẽ.

—Bênjadwýr, Metĩndjwýnh, atýxo abê kumkati.

Mrãmri ne ga araxo mýjja kunĩ nhipêx nhym akõt rax ne uma ne.

Ga ne ga abê pyka kunĩkõt me kunĩ nhõ Bênjadwýr rax ne ar meo aba mex-tire ne ar meo aba.

Nã gãm memã akabên pýnh ne arẽ ne katát memã akabên jadjuw.

⁴Nã, Bênjadwýr, nhýnh ne me'õ kum apyma kêt got.

Nhýnh ne me'õ amã amextire jarẽnh kêt got. Me kunĩ dja me kum apyman abenmã arax jarẽ.

Gajbit ne ga amexo apyma.

Nhym kam pyka kunĩkõt me kunĩ dja me awýr ban bõx ne amã rax jarẽnh o kumex.

Nã gãm prĩne memã o pãnh, katát memã o pãnh.

Nhym me kunĩ arým omũn kam amã rax jarẽ, ane.

Nãm ã me ngrer ane.

⁵Nhym kam ijukri Metĩndjwýnh nhũrkwãti amijã kutan dja. Kàjkwakam Metĩndjwýnh nhũrkwãti amijã kutan dja ba omũ. Nhym kadjwýnhbê Metĩndjwýnh nhõ kumoka'ê mextire jadjwý amijã kutan dja.

⁶Nhym kam Metĩndjwýnh nhũrkwãti kurũm kadjy mrãnh djwýnh kubê 7ja apõx. Nãm apýnh mýjjao kute meo bikẽnh djari kubê 7ja me kadjy amýn o ku'ê. Kubêkà jaka, kubêkà jadjẽnh ne angij ne o ku'ê. Ne kẽn karýro amirunh pren 'ã ku'ê.

⁷Nhym kam mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut 'õ ne arkum ngõnh ngã. Kadjy mrãnh djwýnh kubê 7jamã apýnh kungã. Kẽn karýro ngõnh kubê 7 ne arkum kungã. Ngõnh o ipu ne arkum kungã. Mýj ne kam ipu? Bir, Metĩndjwýnh ngryk ne kam ipu.

Metĩndjwýnh ta tĩn ne ar ba rã'ã rã'ã ne kute o ino rer kêt, tãm ngryk ne ngõnhkam ipu. Tãm ne arkum kungã.

⁸Nhym kam Metĩndjwýnh kũm prĩne ũrkwãti kre jaê. Mýj kũm nã? Bir, Metĩndjwýnh raxmẽ mexmẽ tỳxmẽ uma kam kũm. Tãm ne prĩne ũrkwãti kre jaê. Nhym me te Metĩndjwýnh nhũrkwãtimã ngjẽnhmã. Nhym arým Metĩndjwýnh kũm mebê aptã. Nhym kadjy mrãnh djwýnh kubê 7 ne apýnh mýjjao kute meo bikẽnh djari kubê 7ja me'ã kapĩno ku'ê, aben nhitepã me'ã kapĩno ku'ê. Nhym me'ã kapĩn pa nhym me arým Metĩndjwýnh nhũrkwãtimã wangij.

16

Me kute ngõnhbê 7kam Metĩndjwýnh ngryk me'ã kapĩn.

¹Nhym kam Metĩndjwýnh nhũrkwãti kurũm me'õ kabên. Kãj bê kabên ne kadjy mrãnh djwýnh kubê 7mã kum,

—On o tẽn pykakam kapĩ. Ngõnhbê 7kam Metĩndjwýnh ngryk ipuwã on kapĩ, ane.

²Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh kutewa o tẽn pykakam kapĩ. Nhym kam kuwê me'ã apõx. Kuwê punure. Tokry:. Nhýnh me ja'ã ne apõx? Bir, mry kute me'ã idji janhõr nhym me kute mry karõmã rax jarẽnhja, me tãm ne kuwê me'ã apõx.

³Nhym kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja Metĩndjwýnh ngryk 'õdjwý kapĩ. Ngõ raxbê pyka kêtka ne kapĩ nhym arým ngõ ta tu kamrõ, kute me'õ tyk kamrõ pyrãk. Nhym kam ngõkam mýjja ar baja kunĩ ty. Tu tykkumrẽx.

⁴Nhym kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja Metĩndjwýnh ngryk 'õdjwý kapĩ. Ngõ bix-abjẽrmẽ inorekam ne kapĩ. Nhym arým ngõ ta tu kamrõ.

⁵Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh kute ngõ pumũnh djwýnh kabên, ba kuma. Nãm Metĩndjwýnhmã kum,

—Be, mrãmri. Ga ne ga amexo apyma ne amrêbê: adjãkamã atĩn ne ar aban mã atĩn rã'ã, mrãmri.

Nã gãm katát memã o pãnh ne, ane.

⁶Nãm me anhõ me mexja nhimex ne, ne akabên jarẽnh djwýnhjadjwý nhimex ne, ne me ja kamrõ kapĩ:no kumex.

Ga arým meo angryk ne kam pãnh ngô kamrô memã angã, me kute o kômmã.

Mrãmri ne pãnh mexkumrêx, ane.

Nãm ã ngô pumũnh djwýnh Metĩndjwýnhmã ane.

⁷ Nhyam kam kikre kudjý djà bôr djàdjwý kabên ne, ne kum,

—Nà, mrãmri, Bẽnjadjwýr, Metĩndjwýnh atýxo abê kumkati.

Ga ne ga akabên pydjín arên arým prĩne katàt memã o pãnh ne, ane.

Nãm ã kikre kudjý djà bôr djà kabên ane.

⁸ Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja Metĩndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapĩ. Myt'ã ne kapĩ nhyam kam myt pôr ne prĩne me kuga.

⁹ Arngro týxkumrêx ne prĩne me kuga. Te me kuga nhyam me mã Metĩndjwýnh japrý. Metĩndjwýnh kute apýnh mýjja kute meo bikênhmã me'ýr anorja tãm ne me aprý. Mã aprý. Me kute amim kator kêt ne wãnh axwemã irer kêtumrêx. Kute kum mex jarênh kêtumrêx.

¹⁰ Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnh ja Metĩndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapĩ. Mry krĩ djakam kapĩ nhyam arým ô me ja'ã akamàt kô tyk ne. Akamàt kô tyk prĩne meo ajkamuw. Nhyam kam me tokry djàje tu àmnhirênho kumex.

¹¹ Àmnhirênhbê Metĩndjwýnh japrýo kumex. Kàjkwakam Metĩndjwýnh ne me ùn ne. Me tokry djàje, kuwémê mýjja tokry djàje ne me Metĩndjwýnh djũno kumex ne amim kator ne kute wãnh axwemã irern 'ýr amijo akêx kêtumrêx.

¹² Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwýnhja Metĩndjwýnh ngryk 'ôdjwý kapĩ. Ngô raxbê Jupraxikam ne kapĩ nhyam kam tu ngô ngrà, me kam tēm kadjy. Kàjkwa krax kurũm me bẽnjadjwýr tēm ne ngô'ã rêr, kadjy ne ngrà.

¹³ Nhyam kam karô amãnhkrut ne ikjêkêt ne apôx ba omũ. Karô punu kute bri ponhti pyrãk ne apôx ba omũ. Mry kaak jajkwa krekremê mry jajkwa krekremê ar kabên jarênh djwýnh 'êxnhĩja jajkwa krekremê ar ja jajkwa krekre kurũm ne bri apôx, ba omũ.

¹⁴ Ar karô punu kute amijo brija ne Ar kubê Xatanaj nhô àpênh ne kam kute

mýjja pumũnh kêt kwý nhipêxmã. Ne kam mã me bẽnjadjwýr rũnh'ýr ba. Pyka kunĩkôt me bẽnjadjwýr rũnh kunĩ'ýr ban meo akprô. Me me'ýr prôt kadjy ne meo akprô. Metĩndjwýnh týxo kubê kumkati ngryk nhô akatikam, ô akati pymakam dja me me'ýr prôt ar ba.

¹⁵ Me abenwýr prôt kadjy ne me abenwýr mōn aben tēpo mō nhyam Jeju imã kabên ne. Ne imã,

—Ë, on me ikabên ma. Dja ba me aêrbê me'ýr bôx. Kute me àkĩnhĩ me aêrbê me ũrkwãmã ngjêx ne mekbê àkĩnh ba pyrãk. Dja ba ã me aêrbê me'ýr ibôx ane. Nhyam bep me ôt kêt ne no týx ne kute ikam amako krĩja dja me kĩnhkumrêx. Me tãm dja me kute me mrãnhmã kute kubêkà jangjênh ne mrãnh djakam amako krĩja pyrãk. Nhyam bep me ate krãja dja me kute me ôt mýrri me ban bôx nhyam me kute kubêkà jangjênh kêt ne pijãmkam mrãnh pyrãk. Dja me ã kute ikam amak kêtja pijãm ane, ibôxkam ã pijãm ane. Nãm ã Jeju Kritu memã amibôx djà jarênho ane.

¹⁶ Nhyam kam ar karô punu kute amijo brija me bẽnjadjwýr rũnh akprô. Me kute me'ýr prôt kadjy ne meo akprô. Me kute abeno bikprõnh djà nhidjibê Amadó. Mekbê idjaer kabênkam ne Amadó. Kam ne me bẽnjadjwýr rũnh abeno akprô.

¹⁷ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kute katê ne Metĩndjwýnh ngryko ino rer kapĩ. Kôk djàbêrkam ne kapĩ nhyam kam Metĩndjwýnh krĩ djàti kurũm me'ô kabên. Metĩndjwýnh nhũrkwãtikam krĩ djàti kurũm ne kabên ne. Kàj bê kabên ne,

—Anũ, o ino rer ne arým ja, ane.

¹⁸ Nhyam kam na adjênhmê krakmê rãrãkmê. Nhyam kam pykadjwý tertet tý:x ne. Nãm amingrêk týx ne. Me bakrax kurũm me bakukãmãre aben nwhitepã bixadjwýr tēm ja'ô kute pyka kute amingrêk ja'ô pumũnh kêtumrêx. Nãm tertet tý:x ne.*

¹⁹ Nhyam kam krĩrax jabatãnhbê Babirônijkam pyka ajkij nhyam kikre kunĩ rôrôk ne ajkaten amingrãn kumex. Babirônijkam pyka amikokij ne arým amãnhkrut ne ikjêkêt ne ikwã. Nhyam pyka kunĩkôt djwý krĩrax rôrôko kumex nhyam

* 16:18 Djãm pyka kute amingrêk kêt Arkati. Pyka kute amingrêk.

kikre přine amikaten kumex. Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh Babirônij jabatãnhja mar ar o ban kam arým o ajkê, přine kum axweo pãnh ne. Nãm tu mekam ngryk týx ne. Mýj me'õ gêdja kubê amijo apdju? Be, dja me kunĩ ajkê, přine meo ajkê. Djãm Metĩndjwýnh me axwekam ngryk kêt got.

²⁰ Nhyam kam apêxti kunĩ nhĩãm mrãn akuno. Nhyam krãnhdjwý kunĩ tu akuno.

²¹ Nhyam kam namê'y me'ã rôrôko kumex. Kãjkwa kurũm ne me'ã rôrôk ne. Axwe abatãnh, axwe utĩ. Utĩkam 'ã akre kute 40 kiru pyrãk. Djãm kam got me axwe kangan kam Metĩndjwýnhmã rax jarê? Arkati, nãm tu me Metĩndjwýnh djũno kumex. Namê'y kute meo bikênhkam tu Metĩndjwýnh djũno kumex. Djãm namê'y rôrôk kajgo got? Kati, nãm meo bikênh rax ne.

17

Me'õ kuprý kurêti mry'ã ýr.

¹ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh kubê 7 kute ngõnhbê 7 jamýnhja 'õ ne imã,

—Apa, amrê tẽ, ba amã mýjja jakre ga omũ. Me'õ kuprý ne ja. Tãmja ne ngõ kunĩ'ã krĩ, ane. Tãmja ne me kunĩ abenmã arê. Me kunĩ arým abenmã kurê jarê. Nhyam Metĩndjwýnh arým axwe man kute o bikênhmã. Krĩraxbê Babirônij ne me'õ kuprý kurê'ã amijakre. Krĩrax jakam ne mýjja punu ne kam kute me'õ kuprý kurêti pyrãk.

² Nhyam apýnh pyka djãri me õ bẽnjadjwýr rũnh 'ýr bao ku'ê. 'Ã aben japa. Nhyam pyka kunĩkõt me kunĩ 'ýr ban kam kumex. Me'õ nija ta ne memã kadjwati kangõ* ngã nhyam me o ikõn ajbãn kam kurêo kumex.

Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane.

³ ã imã anen kam mã ikarõo tẽ. Kapõt kukritmã ne ikarõo tẽn o bõx. Ba kam me'õ kuprý kurêtija pumũ. Nhyam mry kamrêk'ã nhỹ. Nhyam mryja'ã idjio tuknĩ. 'Ã idjijao ne přine Metĩndjwýnh japrýn ũn ne. Nhyam mry krãbê 7 ne bãribê 10.

⁴ Nhyam me'õ kuprý kurêtija kubêkã kamrêkmẽ tyk jadjãn o nhỹ. Kunhêr krãptĩ. Kẽn karýrmẽ kẽn mextemẽ angà krã kute

ngap jadjênh pyrãk. O ne amikunhêr. Ne ngõnhkrã byn o nhỹ. Kẽn karýro ngõnhkrãkam mýjja kroo ipu ne kubyn o nhỹ. Mjên prãmmẽ kurêmmẽ ja ne kam o ipun 'ã kubyn o nhỹ.

⁵ Ne kuka'ã idji. Mýj idji nã? Bir, mýjja bipdjur. Bir,

—Krĩrax jabatãnhbê Babirônijkam ne me kuprý kurêti kator kutewa nhyam kam me ô'ã pyka kunĩkõt punu ar ba, arĩk ar ba.

Nãm ã kuka'ã idji ane.

⁶ Me'õ kuprý kurêtija tu ajbã. Kamrô ne o ikõn kam ajbã. Nãm přine Metĩndjwýnh nhõ me mexja kwý nhimex ne, přine me kute tu amim Jeju markumrêx ne mã kõt bikamênh nhyam me te kute me par nhyam me mã kõt bikamênhja ne přine me imex ne me kamrô kapĩn o ikõn kam ajbã. Be, nija ne ba omũn kam kam ino tyn djan te ije omũnhmã ne kam,

—Tõ mýj nã? ane.

⁷ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh imã,

—Mýkam ne ga kam ano tyn dja? ane. Ë, ba mýjja bipdjurja amã arê ga ama. Ba amã nija jarê, krĩrax kute ni jaxweti'ã amijakreja amã arê ga ama, ne ajte mry kute turja jarê. Mry krãbê 7 ne bãribê 10, tãm dja ba amã arê, ga ama.

⁸ Mry aje omũnhja ne amrêbê tĩn ne ar ba. Ne kam tu akuno. Dja ajte kato. Kre ry typydjikurũm ajte katon ar mrã. Ar mrãn kam tu biknorkumrêx ne. Nhyam pykabê me ja te omũn kam abenkam no tyn kumex. Me kute Jeju mar kêtja dja me te kute mry marmãn kam abenkam no tyn kumex ne abenmã,

—Mýj mry got ja? Nãm tĩn ne ar ban akunon kam ajte akubyn kato, anhýro kumex.

Djã nãm Metĩndjwýnh me ja tĩn rã'ã rã'ã'ã pi'õk no'õk got me kõt mry ma? Kati, pyka nhipêx kêttri kute me ja tĩn rã'ã rã'ã'ã pi'õk no'õk kêt. Kam dja me mry mar kêtikumrêx ne. Kam ne me mry tĩn ne biknor ne ajte akubyn katorja pumũn kam abenkam no tyn kumex.

* **17:2** Mýjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmẽ uba kangõmẽ, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarê.

9 Ë, me no mexbit dja me kuma, me kute mýjja marbit dja me kuma. Ë, mry krâbê 7 kubê mýjja amânhkrut. Krâ kubê krânhre ne krî. 'Ă ne nija krî. Adjwýnhdjwý krâbê bĕnjadjwýr rŭnhbê 7.

10 Bĕnjadjwýrbê 5 ne arým kĕt mexi. Nhy m bep pydji ne tĭn ne ar ba rā'ă, nhy m bep ikjĕja ne kator kĕt rā'ă. Dja katon kam ar meo ba ngrire.

11 Be, mryja amrĕbê tĭn ne ar ban arým biknorja, tām ne kubê bĕnjadjwýr rax'ô, bĕnjadjwýr rŭnhbê 7 ja'ô, ne arkôt akuno.

12 Nhy m bep bāribê 10, aje omŭnhja kubĕdjwý bĕnjadjwýr rŭnhbê 10. Kraxje mete ar'ă bĕnjadjwýr mĕnh nhy m ar kute ar meo ba kĕt. Adjým, tŭmrām, dja me ar'ă bĕnjadjwýr mĕ nhy m ar meo ba. Mrymĕ ar aprakamă ar ar meo ba. Dja ar ro'ă ar meo ba ngrire.

13 Be, bĕnjadjwýr rŭnhja godja ar abenkôt kabĕn ne tu mry kabĕnkôt ar meo ba. Nhy m mryja pydji ne bĕnjadjwýr raxo ar akren ar meo ba.

14 Nhy m kam bĕnjadjwýr rŭnhja dja Mrykĭ'ătomti jabatānh ny'ýr prôt ne. Ar kunĭ dja ar'ýr prôt ne.

Nhy m bep Mrykĭ'ătomti jabatānh ny ta dja amijo aptān pyka mĕ aro amrā. Djām Mrykĭ'ătomti jabatānh ny bĕnjadjwýr ngri got. Arkati. Bĕnjadjwýr raxbê kumkatiti:. Kute bĕnjadjwýr raxo pykabê me bĕnjadjwýrja kunĭ jakrenh mexi. Kam ne kubê Bĕnjadjwýr raxbê kumkatiti:. Kam dja ô me jamĕ prĭne pyka mĕ ar bĕnjadjwýrbê 10jao amrā. Ô me ja, Metĭndjwýnh kute amiwýr me 'wýr ne kute amijo me utārja nhy m me tu kute amim markumrĕx ne mă kôt bikamĕnh ne kute kanga kĕt, me tām dja me Mrykĭ'ătomti jabatānh nykôt mōn kurĕ djwýnhjao ajkĕ.

Nām ģ kadji mrānh djwýnh imă ane. Ă imă 'ă ujarĕnh ane.

15 Ne kam arek imă kabĕno dja ne imă,

–Ĕ, apýnh ngô ikwāja, 'ă me'ô kuprý kurĕti krĭ ga aje omŭnhwă, ngôja ne kute me urak. Me'ă ne ngôja amijakre. Apýnh me ô pyka djāri, apýnh me ba djāri, apýnh me bĕngôkre ba djāri, apýnh amyngarāri me ba djāri, apýnh me kabĕn djāri kunĭkôt me ja'ă ne ngôja amijakre.

16 Ne aje bāribê 10 pumŭnhwāmĕ mry'ă ýr ga aje omŭnhwāmĕ ar tām dja Ar kubê ni kuprý kurĕtija kĭnh no kati ne arkum kurĕkumrĕx ne kam o ajkĕ. O ajkĕn prĭne kunhĕrmĕ ô kubĕkă mexja kubê kunĭ by nhy m tu irāri nō. Nhy m kam ar ĭ kwý krĕ, me'ô kuprý nhĭ kwý krĕn kam 'ă kātām kuwykam kumĕ nhy m prĭne xĕr.

17 Mrāmri dja ar ģ o ane. Mýkam? Bir, Metĭndjwýnh ne kadji ar ngrĕk ne, bĕnjadjwýrbê 10ja ar ngrĕk ne. Metĭndjwýnh ta ne arým amim 'ă karô ne kam ar kad-jwýnhbê arkum arĕ. Nhy m kam kôt ar bĕnjadjwýrbê 10ja ôkre kadjwýnhbê amim 'ă karôn o ajkĕ. Nām ar axikôt kabĕn ne mrymă kum,

–Gajbit dja ga apydjin abĕnjadjwýr rax ne ar meo aba. Nhy m be nija gĕdja wām nō, ane. Nām Metĭndjwýnh anhýr djwýnhram tu kōnh arkum irkumrĕx nhy m kam ar kôt o tĕn o tĕn inomă kumĕ. Ar kute amimar kĕt ne ar Metĭndjwýnh kabĕnkôt tĕ.

18 Nhy m krĭrax jabatānhbê Babirōnij ne me'ô kuprý kurĕti ga aje omŭnh wă'ă amijakre. Krĭraxja ne pyka kunĭkôt me kadji bĕnjadjwýr nhy m bĕnjadjwýr kunĭ 'ýr ba:o ku'ĕ, 'ýr ô nĕkrĕxo bao ku'ĕ, nhy m kam krĭraxbê Babirōnij raxo bĕnjadjwýr ja jakre ne kam meo ba, ane. Tām ne me arým o ajkĕ, ane. Be, nām ģ kadji mrānh djwýnh imă 'ă ujarĕnh anen imă arĕnh o tĕn inomă kumĕ.

18

Kute pyka mĕ Babirōnijo bimrāk.

1 Ba arek omŭnh o dja nhy m kam kadji mrānh djwýnh 'ô kăjkwa kurŭm tĕn ruw. Kute bĕnjadjwýr rax pyrāk ne adjĕnh o prĭne pyka kurwý.

2 Ne kam kăj bĕ kabĕn ne,

–Ĕ, arým ne kĕt ne. Krĭraxbê Babirōnij, krĭ jabatānhja ne Metĭndjwýnh prĭne o ajkĕn pyka mĕ meo amrā nhy m arým kĕt ne.

Arým ne Xatanaj nhō apĕnh punu 'ýr bōx ne kam kam ar ba. Nhy m kam apýnh me karô punu djāri kam ar ba. Nhy m apýnh ak punu djāri kunĭdjwý me kum kurĕja kam ar ba.

³ Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým prĩne pyka mẽ meo amrà nhym kam kam ar ba. Mýkam?

Bir, axwe pãnh. Babirônijkam ne me axwebit ar ba. Kam ne me axwe'ã bit abenmã karõ.

Kute me'õ kuprý kurëti 'õ kute amijã memã àpnênh nhym me tu 'ýr ba ar ba nhym kute memã kadjwati kangô* nhõr nhym me kute o kõm ne bibãnh ne kurë ar ba pyræk.

Nãm me ã pyka kunĩkõt kum krĩraxbê Babirônij kĩho ane. Pyka kunĩkõt ne me bẽnjadjwýr kunĩ kum kĩnh ne 'ýr bao ku'ê kute me'õ kuprý kurëti'ã me kute aben japanh pyræk nhym pyka kunĩkõt me kute nêkrêxo ba djwýnh Babirônij'ýr õ nêkrêxo bao ku'ê ne arým pãnh õ pi'ók kaprĩ rax ne.

Babirônij axwe kum nêkrêx prãm kute me'õ mjên prãm pyræk nhym me kute nêkrêxo ba djwýnh kõt õ pi'ók kaprĩ rũnhkumrêx ne. Djãm Babirônij mex got. Axwe punu, ane.

Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kabên ane.

⁴ Nhym kam kàjkwa kurũm me'õdjwý kabên ne memã kum,

—Apa, inhõ me ja, on me me kurũm akato. Mekõt me ajaxwe ba ije mekõt me ajo ibikênh karõ on me akato, ane.

⁵ Be, nãm Babirônij aben nHITEPã axwe tẽn arým kàjkwa 'ýr itep ne. Nhym Metĩndjwýnh kute axweo biknor kêtumrêx. Nãm kuman o nhỹ, ane.

⁶ Gora me amipãnh. Krĩraxbê Babirônij kute me ajo bikênh 'ãnh dja ga me amipãnh o abikênhõ itep ne, o aben pyræk ne.

Kati, me amipãnh o abikênhõ amãnhkrut. Djãm krĩraxbê Babirônij kute me ajo bikênh ngri got. Axwe kute me ajo bikênh raxi, kam dja ga me amipãnh o abikênhõ amãnhkrut ne.

Nãm mýjja djýo me akõm ne. Kam dja ga me amipãnh mýjja djýo kõmo amãnhkrut ne, ane.

Nãm mýjja djýo kõm'ã kute meo bikênh jakre,

—Kam dja ga me amipãnh mýjja djýo kõmo amãnhkrut ne, ane.

⁷ Krĩraxbê Babirônij ajbit ne raxo amiptàn õ nêkrêx kumex. Kam dja ga me me kaprĩmẽ me tokrymẽ o amipãnh, kute õ nêkrêx kumexja 'ãnh o itep ne.

Nãm krĩraxbê Babirônij õkre kadjwýnhbê amim,

“Ota ba arek ibẽnjadjwýrkumrêx ne nhỹ. Mýkam dja ba ikaprĩ?

Djãm imjên ibê tyk got ba ikaprĩ?

Djãm ibixangri dja ba ibên kêt mex ne nhỹ? Kati, ibixangri kêt. Kam dja ba ikaprĩ kêtumrêx”, ane.

Nãm ã krĩraxbê Babirônij ni'ã amijakreo ane.

⁸ Nãm ã amim ane ne kam nhỹ. Kam dja tẽbê apýnh mýjjao kute meo bikênh djãri 'ýr bõx.

Myt tãm kam dja o bikênh djãja kunĩ abenã rõrõk ne arým 'ýr bõx.

Gêdja tyk 'ýr bõx ne bixangri 'ýr bõx ne kum prãm 'ýr bõx.

Tẽbê dja o bikênh djã ja kunĩ 'ýr bõx. Nhym kam me kuwykam kumẽ nhym xêr.

Bẽnjadjwýrbê Metĩndjwýnh ne týxkumrêx ne kum axwe pãnh jarẽ nhym arým 'ýr bõx.

Nãm ã kabên ane.

⁹ Pyka kunĩkõt dja me bẽnjadjwýr àmrao kumex. Me bẽnjadjwýrja kum nija kĩnh ne 'ýr bao ku'êkam kute me me'õ kuprý kurëti'ýr me bao ku'ê ja pyræk. Kam dja me abej àmrao kumex. Me kute kukwakam amim nêkrêxo àptàr o bakam. Dja krĩrax pôr ne kũm ty:k ne. Nhym me bẽnjadjwýr abej àmra:o kumex,

¹⁰ omũho kumex. Krĩrax kaprĩmẽ tokry pymaje ne me nĩjar djan omũho kumex ne kam abenmã kum,

—Watĩre, Babirônij. Krĩrax jabatãnh, krĩrax puma, watĩre.

Nãm tẽbê Metĩndjwýnh prĩne ajo ajkẽ ga nõ, ane.

¹¹ Nhym me pyka kunĩkõt kute nêkrêxo ba djwýnhadjwý àmrao kumex ne kaprĩ:re. Nhym tu wãnh nêkrêx nõ. Mýj me'õ godja me kute nêkrêxo ba djwýnhbê nêkrêx byn pãnh pi'ók kaprĩ ngã? Arkati. Babirônij ne

* **18:3** Mýjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmẽ uba kangõmẽ, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarẽ.

ipêxri me kute nêkrêxo ba djwýnh kute kum nêkrêx rero bajamã o pãnh ne.

Nhym arým xêr nhym kam

12 me'ô kute mekbê apýnh me kunhêr djãri byr kêtumrêx, me ô kên karýrmê kryt jakamê kên jadjênhmê angà krã kute ngáp jadjênh pyrãkmê kubêkà jakamê kubêkà tykmê atemã kubêkà mêrebê xêdamê kubêkà kamrêkmê apýnh pĩ kudjý djãrimê apýnh mrybê erpãxi djwao mýjja nhipêx djãrimê apýnh pĩ pãnh raxo mýjja nhipêx djãrimê atemã ngônhbê brôdjimê ngônh tykmê atemã kênbê mamoremê

13 mýjja djãnhbê kaneramê me krã ngrãnh djãmê kikre kudjý djãmê me kudjý djãbê miramê me kudjý djã 'ômê uba kangômê atemã rôny kangô 'ômê atemã djwý djôm 'ômê djwýbê trigumê me ô kritbê mrytimê mrykĩ'ãtomtimê kawarumê pĩo kãmranhtýxmê me memã àpênh kajgo ar ba, me kute meo pãnh ne amim me pa 'amýnh nhym me memã àpênh kajgo ar bajamê. Nã, mebêngôkredjwý.

Ja kunĩ ne Babirônij tĩnri amim amýn pãnh memã pi'ók kaprĩ ngã nhym kam ajbir kêt ne. Mýj me'ô godja amim amýn kam pãnh mekmã pi'ók kaprĩre ngã. Arkati.

14 Nhym me kute nêkrêxo ba djwýnh Babirônijmã kum,

—Be, apýnh me amã mýjja mex kĩnhja ne arým me abê kêtumrêx. Me anhô nêkrêxmê me akunhêr kunĩ ne arým tu biknorkumrêx. Dja ga ajte omũnh kêtumrêx, ane. Nãm ã me kute nêkrêxo ba djwýnh kum ane.

15 Ne nĩjar djan omũnho kumex. Krĩrax kaprĩmê tokry pymaje nĩjar djan omũnho kumex. Kukwakam ô nêkrêx rax ne mekbê kêt nhym me kam o aman kam abej àmrao kumex ne kam kaprĩ:ren abenmã kum,

16 —Watĩre, Babirônij, krĩrax jabatãnh, watĩre. Tãm ne arým kêtumrêx.

Nãm ipêxri kubêkà mexbit jangij ne o mrã. Kubêkà jakamê kakrãtykmê kamrêkmê. Nãm kunhêr pãnh raxobit amikunhêr, kên karýrmê kên jadjênhmê angà krã kute ngáp jadjênh pyrãkmê. Ý, tãm ne arým kêt ne.

17 Nêkrêxja ne arým pyka mẽ amrà. Amikrà kêt ne arým pyka mẽ amrà. Kàxdjakênh ipók pydjikam, ane.

Nãm ã me kute nêkrêxo ba djwýnh kaprĩkam abenmã ane.

Nhym kam me ngô raxkam kàkam ar bajadjwý kaprĩ. Me kute ngô raxbê pyka kêtumrêx kà raxo ba djwýnhmê me kàtãm kàkam ar bajamê me kute kào ba djwýnh nhô àpênhmê me kute ngôkôt nêkrêxo bajamê. Me ja kunĩ ne me kaprĩn nĩjar kumex ne àmrao kumex.

18 Krĩrax pók ne kũm tyk pymaje ne me nĩjar omũnho kumex, abej àmrao kumex ne kãj bê abenmã kum,

—Krĩrax jabatãnhja pydjii. Nhýnh ne 'ômê kute aben pyrãk? ane. Nãm ã me kà raxkam ar baja abenmã ane.

19 Ne kam kaprĩkam pykao amikrà kaprêprêk ne krĩrax jabej amran kam kaprĩ:re ne kum,

—Watĩre, Babirônij, krĩrax jabatãnh, watĩre. Akukwakam ne ba me ikunĩ inhô nêkrêx rũnh ne. Nã bãm me kàkam awýr mýjjao iban o bôx ga pãnh me imã mýjja ngã. Ba me ikunĩ akukwakam inhô nêkrêx rũnh ne.

Ga tebê arým pyka mẽ amrà. Jakam dja ba me arĩk ar iba, ane.

Nãm ã me ngô raxbê pyka kêtumrêx kà raxkam ar baja krĩraxo aman ã kum ane. Nhym kam atemã me'ô kabên.

20 —Be, kãjkwa, on akĩnh. Arým ne Metĩndjwýnh o ajkê. Me gadjwý, Metĩndjwýnh nhô me gamê Jeju kute me anorjamê Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnhmê on me akĩnh. Metĩndjwýnh arým me apãnh Babirônijjo ajkê. Kam dja ga me tu akĩnhkumrêx.

21 Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh týxkumrêx 'ô kên by. Kên rax, kên jabatãnh. O ne mekbê idjaer bày ngãn ôm ne. Tãm ne kumýn o ngô rax kôpênãt ne. Ne mekmã kum,

—Dja ã Metĩndjwýnh krĩrax jabatãnhbê Babirônijjo bikênhô ane, kôpênãto bê o ane. Gêdja tu biknorkumrêx ne ajte kator kêtumrêx.

22 Godja ajte me'ô me akam ngrer kêtumrêx. Atemã pĩjãbãremê pomê

ngônho potimê. Ja kunĩkam ngrer dja ajte me akam kator kêtumrêx. Nhỹnh ne me'õ mõn ajte me akam ngrero dja? Arkati.

Nhym me apỹnh ê mex djari 'õ ajte me akam kator kêtumrêx. Nhỹnh ne me ê mex 'õ me akam dja? Arkati.

Nhym me ni'õ me akam djwý ka'uko ýr kêtumrêx. Nhỹnh ne me ni'õ djwý ka'uko nhỹ got ga me aje marmã?

²³ Nhym ngônhpôkdjwý me akurwý kêtumrêx. Nhỹnh ne me akam ngôn põk 'õ godja me akurwý?

Ne me keketdjwý mar kêt ne. Nhỹnh ne me'õ ajbir abenwýr mõr ny got kĩnhkumrêx ne kute abenmã kabên ne keketmã? Arým kêtumrêx.

Me akam me kute nêkrêxo ba djwýnh ne pyka kunĩkõt me kurãm õ nêkrêx rũnh ne.

Ga arým apỹnh me ba djari me kunĩ noo akuno. Nã gãm adjukaneo me noo akuno nhym arým pãnh Metĩndjwýnh prĩne ajo ajkê, ane.

Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh ane.

²⁴ Be, Babirõnij ne Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnhmê Metĩndjwýnh nhõ me mexja par ar o ba. Babirõnij kabênkõt ne me pyka kunĩkõt me par ar o ba. Kam ne Metĩndjwýnh meo ngryk ne me pãnh prĩne Babirõnijo ajkên pyka mẽ o amrà.

19

Me kute Metĩndjwýnhmã mex jarênh.

¹ Nhym kam mýjja kute me krãptĩ kanga pyrãk ba kuma. Kãjkwakam ne me krãptĩ kabên ne, ne,

—On me Metĩndjwýnhmã mex jarê. Me banhõ Metĩndjwýnh, ajbit ne kubê me bapytãr djwýnh, gu me kam abenmã mex jarênh abenmã bẽnjadjwýr rax jarê.

² Ta ne kabên pỹnh ne katãt memã axwe pãnh jarê. Mrãmri ne arým kum pãnh jarê. Me'õ kuprý kurêtija, tãmja pydji ne rax ne pyka kunĩkõt me'ã axwe rê nhym me kõt axwen arĩk ar ba, tãm. Kumã ne Metĩndjwýnh pãnh jarê.

Arým ne kam ngryk ne o ajkê. Nãm õ àpênho ngryk ne kam me pãnh o

ajkê, kute õ àpên par ne kamrõ kapĩnkam ngryk ne kam me pãnh me'õ kuprý kurêtijao ajkê. Mrãmri, ane.

Nãm ã kãjkwakam me krãptĩ ane.

³ Ne kam ajte kãj bê kabên ne,

—On me Metĩndjwýnhmã mex jarê.

Krĩrax jabatãnhbê Babirõnij ne mã pôr ne kũm tyk rã'ã rã'ã. Atyk kêtumrêx, ane.

Nãm ã kãjkwakam me krãptĩ ane.

⁴ Nhym kam mebêngêtbê 24mê mýjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut ne tu mýrbê rôrõk ne Metĩndjwýnhmã rax jarê. Metĩndjwýnh krĩ djatikam ýrjamã rax jarênh kum,

—Mrãmri godja ga ã o ane, ane.

Ne kam ajte abenmã kum,

—Gu me on Metĩndjwýnhmã rax jarê, ane.

⁵ Nhym kam krĩ djãti kurũm me'õ kabên ne,

—Ë, me akunĩ, me abê Metĩndjwýnh nhõ àpên, me amã umaja, me abẽnjadjwýrmê me akãtãmmê me akunĩ on me me banhõ Metĩndjwýnhmã mex jarê, ane.

⁶ Nhym kam mýjja kute me krãptĩ kangao kumex pyrãk ba kuma. Kute ngõ rãrãk pyrãk, kute na krikrit týx pyrãk. Nhym me krãptĩja kabên ne,

—On me Metĩndjwýnhmã mex jarê. Bẽnjadjwýr djwýnh me banhõ Metĩndjwýnh týxo kubê kumkati, ta ne bẽnjadjwýr rax ne mrãmri ar meo bakumrêx, kumã dja ga me mex jarê, ane.

⁷ Ë, gu me on bakĩnhkumrêx. Me kute abenã ar mẽnh kadjy bakĩnhkumrêx. Gu me abenmã raxmê mex jarê. Arým ne õ akati 'ýr bõx. Arým ne me kute Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nymê prõmê abenã ar mẽnhmã, kam dja gu me bakĩnhkumrêx.

Arým ne nija amimex ne.

⁸ Arým ne kadjy kum kubêkã ngã nhym arým adjã. Kubêkã mexkumrêx, kubêkã jadjênh, kubêkã ajmã kute kêtumrêx, ane.

Nãm ã me krãptĩ memã ane. Nãm Metĩndjwýnh kute õ me mexjamã axwe kêt jarênh nhym me katãt mrãnh'ã kubêkã mex jakre ne ta õ me ja'ã prõ jakre.

⁹ Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh imã,

—On 'ã pi'ôk no'ôk. Arým ne me kute Mrykĩ'ãtomti jabatàn nymẽ prômẽ abenã ar mênhmã, nhym me arým kute kadjy djwý djarmã. Arým kadjy mry kumex ne. Nhym arým memã kabên. Me Mrykĩ'ãtomti jabatàn nymẽ ro'ã õ kwý krên rax kadjy memã kabên ne. Me ajbit dja me kïnhkumrêx. Me Mrykĩ'ãtomti jabatàn nykôt õ kwý krênja, me ajbit dja me kïnhkumrêx. On 'ã pi'ôk no'ôk, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane. Ne kam ajte imã,

—Ë, mrãmri ne Metĩndjwýnh arým kabên pydjín arẽ, ane.

¹⁰ Ba kuman kam kabem itu mýrbê tým ne bit ije kum rax jarênhmã, bit ije kadjy mrãnh djwýnhmã rax jarênhmã nhym imã,

—Kati, kwãrĩk wãnh. Badjwý ne ba Metĩndjwýnhmã idjãpênh, akamymẽ ar akôt Metĩndjwýnhmã idjãpênh. Akamymẽ ar atýxkumrêx me aje mekmã Jeju'ã adjujarênjakôt ne ba kum idjãpênh. Badjwý ne ba ar akôt kum apê. Kam dja ga Metĩndjwýnhmãbit rax jarẽ, ane.

Be, me akajmãtã ne Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh ô'ã memã Jejubit'ã ujarênh ar ba. Ga me kam gadjwý ijuk'ã Jejubit'ã adjujarênh ar aba. Kumãbit ne me kute rax jarênh ar o bamã, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane.

Me'õ kawaru jaka'ã ýr.

¹¹ Nhym kam kàjkwa ajkij nhym kawaru jakaja dja. Nhym me'õ 'ã nhỹ. Me'õ nhidjibê Kabênkumrêx, ne ajte idji 'õbê Katat kabên ne 'ã nhỹ. Nãm katat memã axwe pãnh jarên kôt me'ýr prôt ne.

¹² No pòk kute kuwy pòk pyræk ne kam bënjadjwýr rax krãdjê tu. Krãdjê krãptĩ ne kutu. Ne ta idji 'ã wajêt. Nhym me kute idjija pumũnh kêt, ajbit ne kute aminhidji pumũnh.

¹³ Ne õ kubêkà kute kamròkam irja jadjà. Nhym me kum idji jarẽ. Idjibê Metĩndjwýnh Kabên. Tãm ne me kum arẽ.

¹⁴ Nhym kàjkwakam Metĩndjwýnh nhõ krãkamngôn krãptĩ kôt mō. Ne kam kubêkà mexkumrêx, kubêkà jaka, kubêkà ajmã kute kêt jangij ne 'ã mō. Kawaru jaka'ã ne me krĩn kôt mō.

¹⁵⁻¹⁶ Nhym Bënjadjwýr jajkwa krekre kurũm kàxdjwa kajgo kato. Kàxdjwa kajgo djwa mexkumrêx ne kato. Nhym kubêkà'ã idjin kjê'ã idji. Idjibê

Bënjadjwýr raxbê kumkatiti:.

Kute bënjadjwýr raxo pykabê me bënjadjwýrja kunĩ jakrenh mexi.

Kam ne kubê Bënjadjwýr raxbê kumkatiti:.
Ne kam kàxdjwa kajgo djwa mexjao dja apýnh me ba djãri meo ajkê. Meo ajkên kam ar meo ba, me kum àpênhmã dja kabêno me anor ar o ba. Kabêno me anon me axwemã bën týx ar ba. Djãm kute akrãnmã ar me axweo bamã? Kati, dja kàxo àbêr djào ar mekam ngryk ban mekam ngryk mex ne. Godja Metĩndjwýnh ngryk janênh djakam me kurẽ ne prĩne me anê nhym me kamrò prôt ne. Djãm Metĩndjwýnh týxo kubê kumkati ngryk ngri got? Nãm ar meo ban ĩ mekam ngryk mex ne.

¹⁷⁻¹⁸ Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh pydjín dja, ba omũ. Arngro týxkam ne dja. Ne kam kàj bê àkmã kabên ne. Àk kàjkwa tã tor ne mrãnhja kunĩmã kabên ne, ne kum,

—Me apa. Amrẽ me aben pydji. Arým ne Metĩndjwýnh me amã me anhõ kwý krên djà rax ne o atom ne, me aje krên ne aja-jnemã. Ë, bënjadjwýr nhĩmẽ krãkamngôn nhõ bënjadjwýr nhĩmẽ me àprãr nhĩmẽ kawaru nhĩmẽ 'ã krãkamngôn krĩa nhĩmẽ me kute me pa 'amýnh nhym me memã àpênh kajgo ar baja nhĩmẽ me kute memã o pãnh kadjy àpênhja nhĩmẽ me bënjadjwýr nhĩmẽ me kàtãm nhĩmẽ me kunĩ nhĩ dja ga me krên ajajne, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh àkmã kabên ane.

¹⁹ Nhym kam mry kute meo bajamẽ õ krãkamngônhmẽ me bënjadjwýr rũnhmẽ arým akuprõ. Me kute Jeju kawaru jaka'ã ýrja 'ýr prõtmã ne me akuprõ. Nhym arým kutã Jejudjwý õ krãkamngôn hreo akuprõ.

²⁰ Ne kam amijo aptàn ar pa 'amýn kuwo imòtikam ar kumẽ. Nãm mrymẽ kabên jarênh djwýnh 'èxnhĩa ro'ã ar pa 'amýn aro tèn kuwo imòtikam ar kumẽ. Kabên jarênh djwýnh 'èxnhĩa ta kute mýjja pumũnh kêt kwý nhípêx, kute mry djô'ã kabênkôt mýjja pumũnh kêt kwý nhípêx ne o kute me noo biknor. Nhýnh me ja ne me noo akuno? Bir, me'ã mry nhidji

jarij ne kute mry karômã amijarēnh ne kute kum rax jarēnhja, me tãm ne kabēn jarēnh djwýnh 'éxnhīja me noo akno. Kam ne Bēnjadjwýr Jeju mrymē kabēn jarēnh djwýnh 'éxnhīja ar ro'ã ar pa 'amýn aro tēn kam kuwyo imôtikam ar kumē. Ar tīn ne ar pa 'amýn aro tēn kuwyo imôtikam ar kumē. Kuwymē kēn ngrãngrã pôkkam ar kumē.

²¹ Ne kam me kôt mörja nhimex ne. Jeju kawaru'ã ýrja tãm ne ajkwa krekre kurūm kãxdjwa kajgo katorjao me imex ne. O ne pyka kunīkôt me bēnjadjwýrmē ar ô krākamngônh ro'ã me imex ne. Me imex nhym àk kunī me kwý krē:n meo ajne.

20

Xatanaj djuwpre'ã amex kubê 1.000.

¹ Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh 'ô kãjkwa kurūm tēn ruw ba omũ. Ikrakam ne kam o kajkep djã byn o tēn o ruw. Mýjkam o kajkep djã nã? Bir, kre ry typydjikam o kajkep djã ne kubyn o tēn o ruw. Kãxirãxtimē ne kubyn o ruw.

² Ne kam mry kaækjao tým, kubê ne Kangã tūm, kute me kãmex jarēnh djwýnh. Xatanaj tãm ne o tým ne kãxirãxtio uwpre. Djãm uwpre'ã amex pydji got. 'Ã amex krãptī. 'Ã amexbê 1.000.

³ Nãm tu kre ry typydjikam kumēn 'ã ijēn kam o kajkep ne prīne 'ã ijê djão amrà, mýjja kute tom pyrãk o prīne oy.

Be, Xatanaj kute ajte pyka kunīkôt me noo biknorbê ne krekam kumēn 'ã ijê. Godja 'ã amexbê 1.000 apêx nhym kam ajte kadjy mrãnh djwýnh 'ã kutan kaba nhym ar ba ngrire. Tãm ne ja. Be, ba kam ajte mýjja 'ôdjwý pumũ.

⁴⁻⁵ Be, me krī djãtidjwý ne kumex ba omũ. Nhym me kam krī. Metīndjwýnh ne arým me jamã kum,

—Me ga dja ga me memã axwe pãnh jarē, ane.

Me karôdjwý ne ba omũ. Mýj me karô nã? Bir, me kute memã Jeju'ã ujarēnh ar ban Metīndjwýnh kabēn'ã ujarēnh ar ba nhym me kute me mut krākãr nhym me tyk karô ne ba omũ. Me kute mrymē mry karô arkum rax jarēnh kêt, kute aro Metīndjwýnh ne arkum amijarēnh kêt nhym mry te kute me'ã aminhidji janhôr

prãmja, te kute me kuka'ã nãr me ikra'ã aminhidji janhôr prãmja, nhym me kubê bikēnh nhym kam me kute me par karô ne ba omũ. Me tãm dja me akubyn tīn ne kam Kritumē ro'ã ar meo ba. Ar meo ba'ã amex krãptī ne. 'Ã amexbê 1.000. Me tyk ne akubyn tīn kutewa ne ja. Nhym bep me kãtãm tykja, me tãm dja me'ã amexbê 1.000 nhym me akubyn tīn ne.

⁶ Nhym bep me tyk ne akubyn tīn kute-waja dja me kīnhkumrēx. Arým mexo me akrenh me:x ne. Dja me ajte ty? Arkati. Dja me ajte tyk kêtumrēx, ne kam Metīndjwýnhmē Kritu arkum apê, mebê me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh ne arkum apēnh ba. Ne kam ar ro'ã ar meo ba. Ar meo ba'ã amex krãptī. 'Ã amexbê 1.000.

Kute kuwyo imôtikam Xatanaj mēnh.

⁷ Nhym kam amexbê 1.000 apêx nhym kam kadjy mrãnh djwýnh Xatanaj'ã kuta. Kubê ijēja'ã kutan me kadjy kaba.

⁸ Nhym arým kato, pyka kunīkôt ajte kute me noo biknormã kato. Dja kãjkwa kraxkam me jamē kãjkwa nhôtka me jamē aktã kãjkwa nhirê'ãnh me jamē mekbê Kokmē mekbê Makokmē me kunī 'ýr bôx ne memã kabēn jarēn me noo aknon meo akprô. Kute Metīndjwýnh nhô me ja'ýr prôt ne kute me par kadjy nãrãm meo akprô nhym me kumex. Nãm me kute ngô rax mýrri pykati ngrã ja pyrãk. Pykati ngrã tãm ne me o itun te kute abenã akremã nhym krãptī: anen amũ ajkamē nhym me te o ane. Nãm ã krākamngônhre kumex o ane.

⁹ Ne kam prīne me kadjy pyka jaēn kam me'ýr mōn Metīndjwýnh nhô me mexjamã ipôk ne, krī mexmã ipôk ne. Metīndjwýnh kum krīrax kīnhkumrēxja tãm ne me kum ipôk ne. Nhym kam kãjkwa kurūm kuwyo ruw ne prīne me kuga nhym me prīne xêr.

¹⁰ Nhym kam Metīndjwýnh bôm 'éxnhīja mē, kute me noo biknor djwýnhja kuwyo imôtikam kumē. Kuwymē kēn ngrãngrã pôkkam kumē. Kam ne ôbê mrymē kabēn jarēnh djwýnh 'éxnhīja mē. Ne kam ajbir kam Xatanaj mē. Kam ne Metīndjwýnh prīne aro bikēnh rax ne. Nhym ar tokry: ne àmnhirēnh ar ba. Àmnhirēnh ar ba rã'ã rã'ã. Àmnhirēnh ar ba: nhym 'ã akamãt ne tãmkam 'ã akati. Dja o ino rer kêtumrēx ne.

Metĩndjwýnh kute me tykmã pãnh jarẽnh.

¹¹ Nhyam kam krĩ djãti jaka dja nhyam kam me'õ nhỹ ba omũ. Nhyam kam umaje pykamẽ kãjkwa prõt ne nhĩ'ãm tẽn akuno.

¹² Nhyam kam me tyk kabem kumex. Me tyk kunĩ, me bẽnjadjwýrmẽ me kãtãmmẽ krĩ djãti kabem kumex. Nhyam kam pi'õk no'õk'ã kurẽ.

Ne kam ajte pi'õk no'õk 'õdjwý'ã kuta. Metĩndjwýnh kute me tĩn rã'ã rã'ã'ã no'õkja pi'õk tãm ne 'ã kuta.

Nhyam bep ate ne kute pi'õk no'õk kumrẽx'ã rẽnhja. Pi'õk jakõt ne Metĩndjwýnh memã axwe pãnh jarẽ. Me tĩnri axwe'ã pi'õk no'õk ja ne Metĩndjwýnh 'ã kurẽn kam mekmã axwe pãnh jarẽnhõ nhỹ, me tykmã pãnh jarẽnhõ nhỹ.

¹³ Nhyam kam ngõ raxbẽ pyka kêtjadjwý Metĩndjwýnhmã me tyk kanga. Ngõ kute me imexja tãm ne kum me kanga. Nhyam apýnh mýjja kute me par djãri Metĩndjwýnhmã ajte me kanga. Nhyam me tyk nhõ pyka Metĩndjwýnhmã ajte me kanga. Kum me kanga nhyam me tyk kunĩ krĩ djãti kabem kumex. Nhyam mekmã pãnh jarẽnhõ nhỹ. Me tĩnri kute amijo bakõt ne memã pãnh jarẽnhõ nhỹ.

¹⁴⁻¹⁵ Mekmã pãnh jarẽnh pan kam ate apýnh mýjja kute me par djãri mekam o põx ne kuwyo imõtikam kurẽ ne ajte me tyk nhõ pykadjwý kuwyo imõtikam kumẽ nhyam arým me tyk nhõ pykaja kêt ne. Nhyam bep mýjja kute me parja gẽdja ajte akubyn me par kêtumrẽx ne. Arým me tyk kêt. Mýjja kute me parja arým kêt.

Nhyam me idji'ã no'õk kêtja, Metĩndjwýnh kute me tĩn ne ar ba rã'ã rã'ã kadjy idji'ã no'õk kêtja, me tãm ne Metĩndjwýnh kuwyo imõtikam me kurẽ. Me tyk nhijukri tyk ne ja.

21*Metĩndjwýnh nhõ Djeruxarẽ ny.*

¹ Nhyam kam kãjkwamẽ pyka arým ny ba omũ. Nhyam bep kãjkwa tũmmẽ pyka tũm ne arým nhĩ'ãm tẽn akuno. Nhyam ngõ raxbẽ pyka kêtjwý arým kêt.

² Nhyam kam krĩrax mextire ruw ba omũ. Krĩraxbẽ Djeruxarẽ arým ny ne ruw. Kãjkwa kurũm ruw. Metĩndjwýnh kurũm ne ruw

ba omũ. Djeruxarẽ arým mexkumrẽx. Kute me mjẽn 'ýr ba kadjy kute amimex pyrãk, me kute mjẽn kadjy amimex ne kute kubẽkã mex jangjẽnh ne mrãnh nhyam me kute abenã me rẽnh pyrãk.

³ Nhyam kam krĩ djãti kurũm me'õ kabẽn. Kãj bẽ kabẽn ne memã kum,

–Ë, arým ne Metĩndjwýnh pykakam me ja'ýr bõx ne kam mekam ar bamã. Dja mekam ar ba ne kam meo am-inhõkumrẽx ne.

Nã, Metĩndjwýnh ta dja mekam djan

⁴ kam me kunĩmã no kangõ kukõn mekmã o apẽx.

Nhyam kam me arým tyk kêtumrẽx ne.

Ne kaprĩ kêtumrẽx ne.

Ne mýr kêtumrẽx ne.

Ne tokry kêtumrẽx ne. Mýkam?

Mýjja kunĩ tũmja arým nhĩ'ãm tẽn ne bi-knorkam ne arým kêt ne, ane.

Nãm ã krĩ djãti kurũm kabẽn ane.

⁵ Nhyam kam krĩ djãtikam ýrja ne kabẽn ne,

–Ë, arým ne ba mýjja kunĩo ny, ane.

Ne kam ajte,

–On 'ã pi'õk no'õk. Mrãmri ne kabẽnja. Djãm kabẽn kajgo? Arkati, kabẽnkumrẽx, ane.

⁶ Ne kam imã,

–Anũ. Arým ne ba o ino re.

Ba ibẽ mýjja kunĩ krax ne ajte ibẽ mýjja kunĩ'ẽnhõt.

Ba ne ba adjãkamã itũm ne kam ije mýjja nhipẽxo itẽm ne ije inomã mẽn, ba.

Djori me'õ kum kõr ba kum ngõ ngã gẽ o ikõ. Ngõ tĩn dja ba tu kum kajgo ngã gẽ o ikõ. Mýj ngõ tĩn nã? Bir, ngõ kute meo tĩnja dja ba kum kungã.

⁷ Me me kurãm tỳx ne kute ijãno ãm jamãbit dja ba mýjja mex kunĩ ngã ne kam tu meo ikrakumrẽx nhyam me imã, “Me inhõ Metĩndjwýnh”, ane.

⁸ Nhyam bep me kute bit ijo aminhõmãn kute amikam me kabẽn pymaje ikangaja,

ne kam ajte me kute amim imar kêtja,

me kute axweo amiptãrja,

me kute me par prãmja,

me prõ prãmja, me mjẽn prãmja,

me udjy,*
 me kute mýjjao Metĩndjwýnh karõ nhípêx
 ne kute we kum ar amijarênhõ baja,
 me 'êxnhĩ kunĩ,
 me arĩk ar ba kunĩ dja me iwýr bõx
 kêtikumrêx ne.
 Me ja kunĩ dja ba kuwyo imõtíkam me kurê.
 Kuwymê kên ngrãngrã pòkkam me
 kurê. Me tyk nhijukri ajte tyk ne ja.

⁹ Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ kato
 ba omũ. Kadjy mrãnh djwýnhbê 7 ne apýnh
 mýjjao kute meo bikênh djari Metĩndjwýnh
 ngryko ino rero ngõnhõ ipu kute amýnh ne
 o ku'ê ja 'õ ne iwýr tẽn imã,

—Apa, amrê tẽn ba on amã akre ga omũ.
 Mrykĩ'átomti jabatãnh ny prõ dja ba amã
 akre. Me arým kute abenã ar mênhja dja ba
 amã akre, ane.

¹⁰ Æ imã anen kam ikarõõ tẽn. Krãnh
 jabatãnh, krãnh prêkti'yir ikarõõ tẽn ijo bõx.

Nhyam kam krĩrax mextire ruw ba omũ.
 Prõ ne rwýkja. Krĩraxbê Djeruxarê arým
 ruw. Kàjkwa kurũm, Metĩndjwýnh kurũm
 ruw ba omũ.

¹¹ Nhyam aparmã adjênh tẽn. Metĩndjwýnh
 jadjênhõ ne adjênh ne. Ne kam karýr kute
 kên pãnh rax, kên ngrãngrã jadjênh týtja
 pyrãk. Ne ajte karý:r kute krytyrãnh karýrja
 pyrãk. Nãm Æ krĩrax jadjênh anen ruw.

¹² Nhyam kikre bu'ã apýnh kên djari aben
 nhiby adjwýro tẽn nhyam Æ prêktire anen Æ utĩ
 ane. Nhyam kam ajkwa krekrebê 12. Nhyam
 kam apýnh ajkwa krekre djari kadjy mrãnh
 djwýnh 'ã ku'ê. Nhyam ajkwa krekre'ã
 idji arij. Apýnh mekbê idjaer nhingêt
 kukãmãre nhidji djari ajkwa krekre 'ã idji
 arij. Idjibê 12 ne apýnh kre'ã arij.

¹³ Nãm kàjkwa krax 'ãnh ajkwa krekre
 amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne kàjkwa nhõt'ãnh
 ajkwa krekre amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne
 kàjkwa nhirê'ãnh aktã ajkwa krekre
 amãnhkrut ne ikjêkêt.

¹⁴ Nhyam kikre bu'ã apýnh kên djari aben
 nhiby adjwýro tẽnja krakri ne kênpotibê 12
 ikwã. Kênpoti'ã ne Mrykĩ'átomti jabatãnh
 ny kute ar anorbê 12ja idji arij.

¹⁵ Nhyam kadjy mrãnh djwýnh kute imã
 kabênja àbêr djà byn o dja. Kên karýro àbêr

djà. O kute krĩrax'ã akremã. Kute krĩraxmê
 ajkwa krekremê bu'ã apýnh kên djari aben
 nhiby adjwýro tẽnjamê kute 'ã akremã.

¹⁶ Nhyam krĩrax pomê rymê kute aben
 pyrãk. Nhyam pokõt 'ã akren anhãkõt
 'ã akren prêkkõt 'ã akre. Nhyam kunĩ'ã
 akre kute aben pyrãk. Ne 'õ aben japanh
 kêtikumrêx. Àbêr djào ne 'ã akreo tẽn. Æ
 akrebê 2.200 kiometu.

¹⁷ Nãm kikre'ã akren kam atãri kikre
 bu'ã kênja'ã akre. Prêk'ã akrebê 64 metu.
 Me baje mýjja 'ã akrekõt ne kadjy mrãnh
 djwýnh kikremê kikre bu'ã kênjamê 'ã akre.

¹⁸ Nhyam bu'ã kênja ne ngrãngrã kute
 bõre ngrãngrã pyrãk o ne ipêx ne. Nhyam
 bep krĩraxja ne kryt karýro ipêx ne. Kryt
 karýrobit, atemã mýjja 'õmê o bikar kêt.
 Nhyam krytja karý:r kute ixè jadjênh pyrãk.

¹⁹⁻²⁰ Nhyam kam kikre bu'ã kênja krakri
 kênpotikam apýnh kên djari kumex. Kên
 pãnh raxbit. Kikre bu'ã kênja kĩnh kadjy.

Kên kutewa ne ngrãngrã kute bõre
 ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã týt kute kwênh
 ngrãngrã ngwýnh ja pyrãk.

Ne atãri ja kàjbê rårår kamrêk kute
 kòkanê ngwýnh rårår kamrêk ja
 pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã kute krwýnh ngwýnh
 ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja kajngår kute ngànhtey nhy
 kajngår ja pyrãk.

Ne atãri ja kamrêk kute tyrti tekã
 kamrêkti, tekã kamrêk ja pyrãk.

Ne atãri ja kàjbê rårår kute mutêkre
 ngwýnh rårår ja pyrãk.

Ne atãri ja kàjbê ngrãngrã kute kòtkaak
 ngwýnh kàjbê ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã kute bà'y're
 ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja kàjbê ngrãngrã kute
 krãkamkãxte ngwýnh kàjbê
 ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã týt kute atorti
 ngrekã ngrãngrã ja pyrãk.

Nhyam bep kute katê ja ne rårår kute
 kênnetojre ngwýnh rårår ja pyrãk.

* **21:8** Me kute apýnh mýjja mar, namê mry kaakmê me karõmê, me tãm ne me amijo wajangao ba. Nhyam me karõ punu ne me kute me jakõt me noo biknor prãmikumrêx. Æ dja gar, A Tex 2.9, Apôx 13.13, Karõ 8.9-24, 13.6-12, 19.13-19 jarê.

Be, kikre bu'ã kën krakri apÿnh kënpoti djàri ne ja.

21 Nhyam bep kikre bu'ã kënja ajkwa krekrebê 12ja ne angà krã. Angà krãti; angà krãtio ne kikre bu'ã kënja ajkwa krekre kunïo 'ã ijê djà, tãm ne kute ngàp jadjênh pyrãk. Apÿnh ajkwa krekre djàri ne kadjy angà krã'ã akren o ipêx ne, angà krã pÿnho. Be, kikre bu'ã kën jajakwa krekre ne ja.

Nhyam bep krĩkam pryjadjwÿ kryt karÿro pry. Kryt karÿrobit, atemã mÿjja 'õmê o bikàr kêt. Karÿ:r kajgon kam apôkmã rĩt, kute ngôn timerÿr apôkmã rĩt ja pyrãk.

22 Djãm krĩrax jakam Metĩndjwÿnh nhõ kikreti? Kati, arÿm ne bõx ne me bakam ar mrã. Bënjadjwÿr Metĩndjwÿnh tÿxo kubê kumkatimê krabê Mrykĩ'ãtomti jabatàn timerÿr nyja ar tãm ne arÿm ar bõx ne me bakam ar mrã. Arÿm ne ar ro'ã me bawÿr ruw ne me bakam ar mrã. Djãm me kute kum kabên kadjy ne mete kum kikremã? Kati, arÿm ne ar bõx ne me bakam ar mrã. Mÿj kadjy dja me kum kikre? Djãm kàkwakam ar ba rã'ã ne mete kum kikren kam kum kabên timerÿr?

23 Djori kam mytmê mytyrwÿ kute me kurwÿmã? Kati, Metĩndjwÿnh ta adjên timerÿr dja me kurwÿ. Krabê Mrykĩ'ãtomti jabatàn timerÿr ny jadjwÿbê ne me kurwÿ djwÿnh.

24 Be, ar irã jakam godja apÿnh me ba djàri kunĩ kam mrã, mrãnh mextire. Nhyam pyka kunĩkôt bënjadjwÿr krĩraxmã õ mÿjja mex kunïo wangij timerÿr o krĩrax kĩnh ne.

25 Nhyam krĩ bu'ã kën jajakwa krekredjwÿ 'ã ijê kêt timerÿr ne. Djãm akamãt kadjy dja me ajkwa krekre'ã ijê? Kati, akamãt kêt timerÿr, a'u ry typydji. Kam godja ajkwa krekre'ã ijê kêt timerÿr ne.

26 Nhyam apÿnh me ba djàrikam me ja õ mÿjja mexo wangij timerÿr o krĩrax kĩnh ne. Nhyam me rũnh krĩraxmã wangij timerÿr kũnh krĩrax ô'ã kĩnh timerÿr ne.

27 Nhyam bep mÿjja punu 'õ dja kum àr kêt timerÿr ne. Me pijãm kêt timerÿr me 'êxn timerÿr me ja 'õ dja kum àr kêt timerÿr ne. Nhyam bep Mrykĩ'ãtomti jabatàn timerÿr ny kute õ pi'òk no'òkkam me tĩnh rã'ã rã'ã'ã idji janhòrjabit dja me kum wangij.

22

Ngô kute meo tĩn.

1 Nhyam kam kadjy mrãnh djwÿnh imã ngô kute meo tĩn pakrax jakre. Ngô kute meo tĩn ne prôto nõ ba omũ. Metĩndjwÿnhmê Mrykĩ'ãtomti jabatàn timerÿr nyre ar krĩ djàti kurũm ne prôto nõ. Karÿ:r timerÿr. Karÿr kute krytyrãnh pyrãk.

2 Nãm pry nhõkre djãkôt prôto nõ. Krĩraxkam pry nhõkre djãkôt prôto nõ timerÿr aktã nokã'ã pidjô kute meo tĩnja dja.

Pidjô bàri amãnhkrut ne mytyrwÿ kunĩ kôt aben pãnh ô kadjy aktã ngô nhijên o dja. Aktã ne ngô jakã'ã ngô nhijên o dja. Be, pidjô ja ne ar mytyrwÿ kunĩkôt ôo kute aben japanho ãm kadjy dja. Nãm apÿnh mytyrwÿ djàri'ã pidjô jakren o 12. Mytyrwÿ kunĩ kôt ôn bikaprãr kêt timerÿr kadjy 'ã akre. Nhyam bep pidjô 'ôja ne kubê me umar mex djà, pyka kunĩ kôt kute meo mex timerÿr me umar mex ne kanê kêt timerÿr.

3 Djãm krĩ jakam mÿjja kute meo bikên timerÿr? Kati, krĩ ja gêdja tu kam me mex ryti pydji. Nhyam mÿjja kute meo bikên timerÿr dja 'ÿr àr kêt timerÿr. Metĩndjwÿnhmê Mrykĩ'ãtomti jabatàn timerÿr ny dja kam ar meo ban meo djuw mex o ba. Nhyam õ àpên timerÿr kum àpên timerÿr mex timerÿr ne.

4 Ne kam Metĩndjwÿnh nokre pumũ timerÿr kam me kuka'ã Metĩndjwÿnh aminhidji janhò timerÿr me 'ã ar ba.

5 Nhyam kam kam akamãt kêt timerÿr ne. Nhyam kam ngôn timerÿr kêt timerÿr ne. Nhyam arngro kêt timerÿr ne. Mÿj kadjy dja ngôn timerÿr kêt timerÿr? Bënjadjwÿrbê Metĩndjwÿnh dja me kurwÿ. Nhyam Metĩndjwÿnh nhõ me ja dja ar meo ba rã'ã: ar meo ba.

6 Nhyam kam kadjy mrãnh djwÿnh imã, —Ê, mrãm timerÿr ne kabên timerÿr. Djãm kabên kajgo? Arkati. Kabên timerÿr. Amrêbê Bënjadjwÿrbê Metĩndjwÿnh ne me kute kabên jarên timerÿr dja nhõnhmã ta Karõ jano timerÿr me kam ô'ã memã kabên timerÿr amir timerÿr ne. Nhyam kam ajbir jakam ta arÿm ajte kadjy mrãnh djwÿnh jano. Kute õ àpên timerÿr mÿjja kator 'ÿr jao amir timerÿr ne ano. Kute mÿjja kator kêt timerÿr anhyr djwÿnh timerÿr mekmã o amir timerÿr kadjy ne ano. Arÿm kator 'ÿr, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwÿnh imã ane.

Jeju bôx 'ÿr arê.

⁷ NhyM Jejudywý arým me bamã,

—Ë, arým ne ba akubyn me awýr ibôx 'ÿr, ane. Ë, me'ô kute prïne ikabênkôt amijo ba jabej dja kïnhkumrêx. Metïndjwýnh kute anhÿr djwýnhram memã mýjjao kator'ã ujarênh ga aje 'ã pi'ôk no'ôk nhyM me kute amim mar ne kôt amijo ba jabej, be, me tãm dja me kïnhkumrêx ne, ane.

Nãm ã Jeju me bamã ane.

⁸ Ba, ba ibê Djuão ne ba arým prïne omũ. Nã bãm mýjja ja kunĩ pumũn kuma. Ne kam mýjja kunĩ pumũn mar pan kam kabem itu mýrbê tÿm. Kadjy mrãnh djwýnh kute imã mýjja 'ã karô kabem itu mýrbê tÿm ne bit ije kum rax jarênhmã.

⁹ NhyM kam imã,

—Kati, kwãrïk wãnh. Badjwý ne ba Metïndjwýnhmã idjãpênh, akamybê Metïndjwýnh kabên jarênh djwýnhmê ar akôt Metïndjwýnhmã idjãpênh. Me akunĩ aje pi'ôk no'ôkkôt, ajbir aje Metïndjwýnh kabên'ã pi'ôk no'ôk jakôt amijo abajamê ne gu me baro'ã Metïndjwýnhmã badjãpênh. Kam dja ga Metïndjwýnhmãbit rax jarê, ane.

¹⁰ Ne kam ajte imã,

—Gora udjur kêt. Metïndjwýnh kute anhÿr djwýnhram memã mýjjao kator'ã ujarênh ga aje 'ã pi'ôk no'ôkja kwãrïk wãnh udjur kêt. Arým 'ÿr. Mýjja ja kunĩ arým kator 'ÿr.

¹¹ Kwãrïk wãnh me axwe wãnh axwe ar ba rã'ã. NhyM me arïk ar badjwý tu wãnh arïk ar ba rã'ã. Kute amimarkôt arïk ar wãnh ba. Gê me kute katàt amijo badjwý katàt amijo ba rã'ã, katàt amijo ba ry typydji. NhyM Metïndjwýnh nhô me mex jadjwý mex rã'ã, mex ry typydji.

¹² Ë, arým ne Jeju me bamã kabên jarê. Gora me kabên ma. Nãm,

—Ë, arým ne ba akubyn me awýr ibôx 'ÿr. Dja ba bôx ne kam me amã pãnh jarê. Me aje amijo abakôt me amã pãnh jarê. Me ajaxwemê me amrãnh mexmê kôt me amã pãnh jarê. Ë, me ajaxwe dja ba me ajo ajkê nhyM bep me mexmê gêdja ba me iro'ã ar iba.

¹³ Ba ibê mýjja kunĩ krax ne ajte ibê mýjja kunĩ 'ênhôt. Ba ne ba adjakamã itũm ne kam ije mýjja nhípêxo itêm ne ije inomã

mênh. Ba ren ije kàjkwamê pykamê omũnh 'ãno idjãm kêt nhyM ren amrêbê amijo ajkê nhyM ren mýjja kunĩ kêt ne, ane.

¹⁴ Be, Metïndjwýnh nhô me mexja, me axwe kêtja dja me kïnhkumrêx ne. Me tãm dja me kute kubêkà'ã ngrã o pôxkam aka pyrãk. Dja me axwe kêt ã mextire ne ã kïnh ane. Me jabit, Metïndjwýnh nhô me mexja dja me pidjô kute meo tïn ku ne krïrax bu'ã kên jajkwa krekrekôt wangij ne kam Metïndjwýnh nhô krïraxkam ar ba.

¹⁵ NhyM bep me kute ropre pyrãk ne arïk ar bajamê me udjymê me prô prãmmê me mjên prãmmê me kute me par prãmmê me kute mýjjao Metïndjwýnh karô nhípêx ne kute we kum amijarênh bajamê me 'êxnhimê me kabên krãptïjamê, me tãm gêdja me kum ngjênh kêtumrêx ne.

NhyM kam Jeju ajte me bamã,

¹⁶ —Ba ibê Jeju ne ba me amã ikadjy mrãnh djwýnh jano. Kute apÿnh me aje ikôt aben pydji djari me amã katàt mýjja ja jarênhmã. Ba ne ba ibê Dawi tàmdjwýkumrêx ne ãm djakam dja. Ba ne ba Dawi nhípêx ne. Ba ne ba ije akati maktã umajÿrtire pyrãk ne inhirãkumrêx, ane. Nãm ã Jeju me bamã ane.

¹⁷ NhyM Metïndjwýnh Karômê Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny prômê ar Jejumã kum,

—On amrê tẽ, ane. Jeju nhô me jabê Mrykĩ'ãtomti prô ne kum,

—On amrê tẽ, ane.

Godja ga me Jeju'ã idjujarênhja man kam gadjwý kum,

—On amrê tẽ, ane.

NhyM Jeju memã kum,

—Gê kam me'ô kum kôr jabej on amrê iwýr tẽn ngô tino ikô. Tu kajgoo ikô, pãnh kêt. Amã ngô kute meo tïnja kïnh jabej tu kajgoo ikô, ane. Nãm ã Jeju kabên ane.

¹⁸ Ë, ibê Djuão ne ba ije me amã ikabên jarênhmã.

—Me apa, me ikabên ma. Gora me aje ja mar jabej, Metïndjwýnh kute anhÿr djwýnhram memã mýjjao kator'ã ujarênh ba ije 'ã pi'ôk no'ôkja aje mar jabej gora me ikabên ma. Dja ga me ajô ijukri adjan atemã akabên 'ô jarên arým Metïndjwýnh kabêno ajkê nhyM arým pãnh me ajôo ajkê.

Apýnh ije meo bikēnh djàri'ã pi'ôk no'ôk jao dja me ajõo ajkē.

¹⁹ Ba ibê Djuão ne ba ajte ije me amã ikabēn jarēnhmã,

—Godja ba ije anhýr djwýnhràmm Metíndjwýnh kute me amã mýjjao kator'ã pi'ôk no'ôk ja ga me ajõ kabēn 'õo ajngrà nhym arým Metíndjwýnh abê mýjja nê. Abê pidjõ kute meo tĩnja nēn abê õ krĩrax mextireja nê ne ije me amã mýjja mex jarēnh ne ije 'ã pi'ôk no'ôk ja tãm dja me ajõbê nê, ane.

Be, me ikabēn ja ma. Ě, gēdja Jejudjwý me amã kabēn jarē,

²⁰ —Ba ibê Jeju, ije katàt me amã mýjja kunĩ jarēnh ne ba me amã, “Mrãmri ne ba arým me awýr ibôx 'ýr”, ane.

Dja gu me,

—Nà, Bēnjadjwýr Jeju, mrãmri. On amrē tē, ane.

²¹ Gē me banhõ Bēnjadjwýr Jeju ukaprĩkõt prĩne me bajo djuw mex. Mrãmri. Tãm ne ja.